

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ದ್ರೋಣ ಪರ್ವ

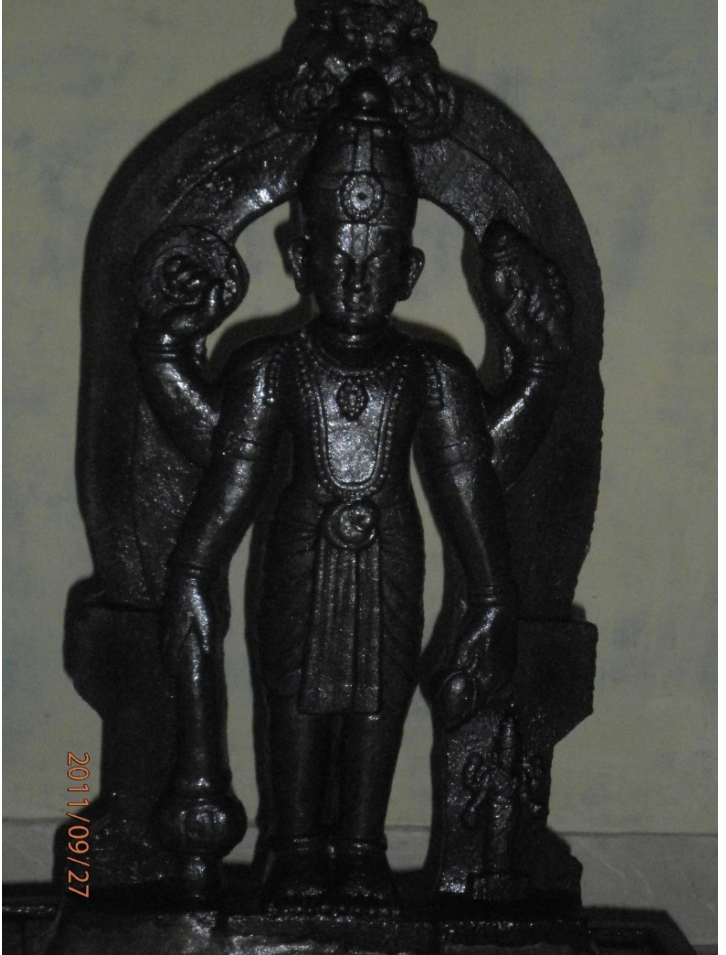

ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಉಪ ಪರ್ವಗಳು

ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವ	4
ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವ	180
ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವ	367
ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವ	553
ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವ	654
ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವ	1523
ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವ	1967
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷ ಪರ್ವ	2117

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

ಪರ್ವ

೧

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆ (೧-೪೯).

07001001 ಜನಮೇಜಯ ಉವಾಚ|

07001001a ತಮಪ್ರತಿಮಸತ್ತ್ವಾ ಜೋಬಲವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ|

07001001c ಹತಂ ದೇವವ್ರತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲೈನ ಶಿಖಿಂಡಿನಾ||

07001002a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತದಾ ರಾಜಾ ಶೋಕವ್ಯಾಕುಲಚೇತನಃ|

07001002c ಕಿಮಚೇಷ್ಟತ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಹತೇ ಪಿತರಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಜನಮೇಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಪಾಂಚಾಲ್ಯ

ಶಿಖಿಂಡಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆ ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ಸತ್ತ್ವ

ತೇಜೋಬಲವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ವೀರ್ಯವಾನ ದೇವವ್ರತನು

ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ ಶೋಕವ್ಯಾಕುಲಚೇತಸ ರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು

ಏನು ಮಾಡಿದನು?

07001003a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಹಿ ಭಗವನ್ನೀಷ್ಟದ್ರೋಣಮುಖ್ಯೈ ರಥೈಃ|

07001003c ಪರಾಜಿತ್ಯ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ರಾಜ್ಯಮಿಚ್ಚ ತಿ||

ಭಗವನ್! ಅವನ ಮಗನು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಪ್ರಮುಖ ರಥಿಗಳಿಂದ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಬಯಸಿದ್ದನು.

07001004a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ತು ಭಗವನ್ಕೇತೌ ಸರ್ವ ಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07001004c ಯದಚೇಷ್ಟತ ಕೌರವ್ಯಸ್ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ಭಗವನ್! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಸರ್ವ ಧನುಷ್ಮತರಿಗೆ ಕೇತುಪ್ರಾಯನಾದ
ಅವನು ಹತನಾಗಲು ಕೌರವ್ಯನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ನನಗೆ
ಹೇಳು.”

07001005 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

07001005a ನಿಹತಂ ಪಿತರಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನಾಧಿಪಃ|

07001005c ಲೇಭೇ ನ ಶಾಂತಿಂ ಕೌರವ್ಯಶ್ಚಿಂತಾಶೋಕಪರಾಯಣಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆಯ ಮರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ
ಜನಾಧಿಪ ಕೌರವ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಚಿಂತಾಶೋಕಪರಾಯಣನಾಗಿ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

07001006a ತಸ್ಯ ಚಿಂತಯತೋ ದುಃಖಮನಿಶಂ ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ತತ್|

07001006c ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಪುನರ್ಗಾವಲ್ಲಣಿಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭೀಷ್ಮನ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ

ಪಾರ್ಥಿವನ ಬಳಿ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಗಾವಲ್ಗಣಿಯು ಪುನಃ ಬಂದನು.

07001007a ಶಿಬಿರಾತ್ಸಂಜಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಿಶಿ ನಾಗಾಹ್ವಯಂ ಪುರಂ|

07001007c ಆಂಬಿಕೇಯೋ ಮಹಾರಾಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನ್ವಪೃಚ್ಛತ||

ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರದಿಂದ ನಾಗಾಹ್ವಯ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ
ಸಂಜಯನನ್ನು ಮಹಾರಾಜ ಆಂಬಿಕೇಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

07001008a ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ನಿಧನಮಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಾ ಭೃಶಂ|

07001008c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜಯಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ವಿಲಲಾಪಾತುರೋ ಯಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನ ನಿಧನದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ಅಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದ
ಅವನು ಪುತ್ರರ ಜಯವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಆತುರನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07001009 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07001009a ಸಂಸಾಧ್ಯ ತು ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಂ|

07001009c ಕಿಮಕಾರ್ಷುಃ ಪರಂ ತಾತ ಕುರವಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶೋಕಿತರಾಗಿ ಕಾಲಚೋದಿತ ಕೌರವರು
ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07001010a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ಶೂರೇ ದುರಾಧರ್ಷೇ ಮಹೌಜಸಿ|

07001010c ಕಿಂ ನು ಸ್ವಿತ್ಕುರವೋಽಕಾರ್ಷುರ್ನಿಮಗ್ನಾಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ||

ಆ ಶೂರ ದುರಾಧರ್ಷ ಮಹೌಜಸನು ಹತನಾಗಲು ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಿಹೋದ ಕುರುಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07001011a ತದುದೀರ್ಣಂ ಮಹತ್ಸೈನ್ಯಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಸಂಜಯ|

07001011c ಭಯಮುತ್ಪಾದಯೇತ್ತೀವ್ರಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

07001012a ದೇವವ್ರತೇ ತು ನಿಹತೇ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭೇ ತದಾ|

07001012c ಯದಕಾರ್ಷುರ್ನೃಪತಯಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕುರುಗಳ ಋಷಭ ದೇವವ್ರತನು ಹತನಾಗಲು ನೃಪತಿಗಳು ಏನು ಮಾಡಿದರೆನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07001013 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07001013a ಶೃಣು ರಾಜನ್ನೇಕಮನಾ ವಚನಂ ಬ್ರುವತೋ ಮಮ|

07001013c ಯತ್ತೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತದಾಕಾರ್ಷುರ್ಹತೇ ದೇವವ್ರತೇ ಮೃಧೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ದೇವವ್ರತನು ಮೃತನಾಗಲು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಏನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳು.

07001014a ನಿಹತೇ ತು ತದಾ ಭೀಷ್ಮೇ ರಾಜನ್ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೇ|

07001014c ತಾವಕಾಃ ಪಾಂಡವೇಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಯಂತ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ರಾಜನ್ ! ಆ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾಗಲು ನಿನ್ನವರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವೇಯರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದರು.

07001015a ವಿಸ್ಮಿತಾಶ್ಚ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ತೇ|

07001015c ಸ್ವಧರ್ಮಂ ನಿಂದಮಾನಾಶ್ಚ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

07001016a ಶಯನಂ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸುಭೀಷ್ಮಾಯಾಮಿತತೇಜಸೇ|

07001016c ಸೋಪಧಾನಂ ನರವ್ಯಾಪ್ತು ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತು! ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ವಿಸ್ಮಿತರೂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರೂ ಆದ ಅವರು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಶಯನವನ್ನೂ ತಲೆದಿಂಬನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು.

07001017a ವಿಧಾಯ ರಕ್ಷಾಂ ಭೀಷ್ಮಾಯ ಸಮಾಭಾಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07001017c ಅನುಮಾನ್ಯ ಚ ಗಾಂಗೇಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಪಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

07001018a ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನಾಃ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07001018c ಪುನರ್ಯುದ್ಧಾಯ ನಿರ್ಜಗ್ಮುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

ಕಾಲಚೋದಿತ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಗಾಂಗೇಯ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ನೋಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ತೆರಳಿದರು.

07001019a ತತಸ್ತೂರ್ಯನಿನಾದೈಶ್ಚ ಭೇರಿಣಾಂ ಚ ಮಹಾಸ್ವನೈಃ|

07001019c ತಾವಕಾನಾಮನೀಕಾನಿ ಪರೇಷಾಂ ಚಾಪಿ ನಿಯಮಯುಃ||

ಆಗ ತೂರ್ಯ-ಭೇರಿ ನಿನಾದದ ಮಹಾಸ್ವನಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನವರ

ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಸೇನೆಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿದವು.

07001020a ವ್ಯಾವೃತ್ತೇಹನಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪತಿತೇ ಜಾಹ್ನವೀಸುತೇ|

07001020c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಾಃ ಕಾಲೋಪಹತಚೇತಸಃ||

07001021a ಅನಾದೃತ್ಯ ವಚಃ ಪಥ್ಯಂ ಗಾಂಗೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07001021c ನಿಯಂ ಯುರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಜಾಹ್ನವೀ ಸುತನ ಪತನದ ಮರುದಿನ
ಕಾಲಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹತ ಚೇತಸರಾಗಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠರೂ
ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಗೇಯನ ವಚನವನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ
ಕೋಪಾವೇಶಗೊಂಡು ಶಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

07001022a ಮೋಹಾತ್ತವ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ವಧಾಚ್ಚಾಂತನವಸ್ಯ ಚ|

07001022c ಕೌರವ್ಯಾ ಮೃತ್ಯುಸಾದ್ಭೂತಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಭಿಃ||

ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೋಹದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತನವನ
ವಧೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಕೌರವ್ಯರು ಮೃತರಾದಂತೆಯೇ
ತೋರಿದರು.

07001023a ಅಜಾವಯ ಇವಾಗೋಪಾ ವನೇ ಶ್ವಾಪದಸಂಕುಲೇ|

07001023c ಭೃಶಮುದ್ವಿಗ್ನಮನಸೋ ಹೀನಾ ದೇವವ್ರತೇನ ತೇ||

ದೇವವ್ರತನಿಲ್ಲದೇ ಅವರು ವನದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಮೃಗಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಗೋವುಗಳಂತೆ ತುಂಬಾ
ಉದ್ವಿಗ್ನಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದರು.

07001024a ಪತೀತೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಬಭೂವ ಕುರುವಾಹಿನೀ|

07001024c ದ್ಯೌರಿವಾಪೇತನಕ್ಷತ್ರಾ ಹೀನಂ ಖಿಮಿವ ವಾಯುನಾ||

07001025a ವಿಪನ್ನಸಸ್ಯೇವ ಮಹೀ ವಾಕ್ಚೈವಾಸಂಸ್ಕೃತಾ ಯಥಾ|

07001025c ಆಸುರೀವ ಯಥಾ ಸೇನಾ ನಿಗೃಹೀತೇ ಪುರಾ ಬಲೌ||

07001026a ವಿಧವೇವ ವರಾರೋಹಾ ಶುಷ್ಕತೋಯೇವ ನಿಮ್ಮಗಾ|

07001026c ವ್ಯಕ್ಯೈರಿವ ವನೇ ರುದ್ಧಾ ಪೃಷ್ಠತೀ ಹತಯೂಥಪಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಕುರುವಾಹಿನಿಯು ನಕ್ಷತ್ರವಿಲ್ಲದ
ಆಕಾಶದಂತಾಯಿತು. ಗಾಳಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಂತಾಯಿತು.

ಸಸ್ಯಗಳು ನಾಶವಾದ ಭೂಮಿಯಂತಾಯಿತು. ಅಸಂಸ್ಕೃತ
ಮಾತಿನಂತಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಬಲಿಯಿಲ್ಲದೇ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದ ಅಸುರೀ
ಸೇನೆಯಂತಾಯಿತು. ವಿಧವೆಯಾದ ಸುಂದರಿಯಂತೆ, ಒಣಗಿದ
ನದಿಯಂತೆ, ವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ತೋಳಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಕಂಡಿತು.

07001027a ಸ್ವಾಧರ್ಷಾ ಹತಸಿಂಹೇವ ಮಹತೀ ಗಿರಿಕಂದರಾ|

07001027c ಭಾರತೀ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪತೀತೇ ಜಾಹ್ನವೀಸುತೇ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಜಾಹ್ನವೀಸುತನು ಬೀಳಲು ಭಾರತ ಸೇನೆಯು
ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಗಿರಿಕಂದರದ ಮಹಾ ಗುಹೆಯಂತಾಯಿತು.

07001028a ವಿಷ್ವಗ್ವಾತಹತಾ ರುಗ್ಣಾ ನೌರಿವಾಸೀನ್ಮಹಾರ್ಣವೇ|

07001028c ಬಲಿಭಿಃ ಪಾಂಡವೈರ್ವೀರೈರ್ಬೃಲಕ್ಷೈರ್ಭೃಶಾದಿತಾ||

ಬಲಶಾಲಿ ವೀರ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಮರ್ದಿತವಾದ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು
ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬೀಸುವ ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ
ಮುರಿಯುತ್ತಿರುವ ನೌಕೆಯಂತಾಗಿತ್ತು.

07001029a ಸಾ ತದಾಸೀದ್ಭುಶಂ ಸೇನಾ ವ್ಯಾಕುಲಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾ|

07001029c ವಿಷಣ್ಣಭೂಯಿಷ್ಠನರಾ ಕೃಪಣಾ ದ್ರಷ್ಟುಮಾಬಭೌ||

ಆ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ವ-ರಥ-ಪದಾತಿಗಳು ತುಂಬಾ
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಸೈನಿಕರು ವಿಷಣ್ಣರಾಗಿದ್ದರು. ದೀನರಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07001030a ತಸ್ಯಾಂ ತ್ರಸ್ತಾ ನೃಪತಯಃ ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾಃ|

07001030c ಪಾತಾಲ ಇವ ಮಜ್ಜಂತೋ ಹೀನಾ ದೇವವ್ರತೇನ ತೇ||

07001030e ಕರ್ಣಂ ಹಿ ಕುರವೋಽಸ್ಮಾಃ ಸ ಹಿ ದೇವವ್ರತೋಪಮಃ|

ದೇವವ್ರತನಿಲ್ಲದೇ ತ್ರಸ್ತರಾದ ನೃಪತಿ-ಸೈನಿಕರು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತಿರಲು ಕುರುಗಳು ದೇವವ್ರತನಂತಿರುವ ಕರ್ಣನನ್ನೇ
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರು.

07001031a ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ರೋಚಮಾನಮಿವಾತಿಥಿಂ||

07001031c ಬಂಧುಮಾಪದ್ಗತಸ್ಯೇವ ತಂ ಏವೋಪಾಗಮನ್ಮನಃ|

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಹಸ್ತನು ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಮತ್ತು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವವರು ಬಂಧು-ಮಿತ್ರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಅವರು ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರು.

07001032a ಚುಕ್ಕುಶುಃ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣೇತಿ ತತ್ರ ಭಾರತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

07001032c ರಾಧೇಯಂ ಹಿತಮಸ್ಮಾಕಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ತನುತ್ಯಜಂ|

07001033a ಸ ಹಿ ನಾಯುಧ್ಯತ ತದಾ ದಶಾಹಾನಿ ಮಹಾಯಶಾಃ||

07001033c ಸಾಮಾತ್ಯಬಂಧುಃ ಕರ್ಣೋ ವೈ ತಮಾಹ್ವಯತ ಮಾಚಿರಂ|

ಭಾರತ! ಪಾರ್ಥಿವರು ಅಲ್ಲಿ “ಕರ್ಣ! ಕರ್ಣ!” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. “ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿದೇಹವನ್ನೇ ಮುಡುಪಾಗಿಸಿರುವ ಸೂತಪುತ್ರ ರಾಧೇಯ ಕರ್ಣನನ್ನು ಅಮಾತ್ಯಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೇಗನೇ ಕರೆತನ್ನಿರಿ! ಆ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯು ತನ್ನದೇ ಮಾತಿನಂತೆ ಈ ಹತ್ತು ದಿವಸ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

07001034a ಭೀಷ್ಮೇಣ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

07001034c ರಥೇಷು ಗಣ್ಯಮಾನೇಷು ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಷು|

07001034e ಸಂಖ್ಯಾತೋಽರ್ಧರಥಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ವಿಗುಣಃ ಸನ್ನರರ್ಷಭಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಷ್ಮನು ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಲವಿಕ್ರಮಶಾಲಿ ರಥಿಗಳನ್ನು ಗಣಿಸುವಾಗ ಕರ್ಣನನ್ನು ಅರ್ಧರಥನೆಂದು ಗಣಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನರರ್ಷಭ ಕರ್ಣನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದ್ವಿಗುಣನು.

07001035a ರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾಯಾಂ ಯೋಽಗ್ರಣೀಃ ಶೂರಸಮ್ಮತಃ|

07001035c ಪಿತೃವಿತ್ತಾಂಬುದೇವೇಶಾನಪಿ ಯೋ ಯೋದ್ಧಮುತ್ಸಹೇತ್||

ಪಿತೃವಿತ್ತಾಂಬು ದೇವೇಶನೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು

ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರುವ ಆ ಶೂರಸಮ್ಮತನು ರಥಾತಿರಥರ ಗಣನೆಯಲ್ಲಿ
ಅಗ್ರಣಿಯಷ್ಟೇ!”

07001036a ಸ ತು ತೇನೈವ ಕೋಪೇನ ರಾಜನ್ಗಾಂಗೇಯಮುಕ್ತವಾನ್|

07001036c ತ್ವಯಿ ಜೀವತಿ ಕೌರವ್ಯ ನಾಹಂ ಯೋತ್ಸ್ಯೇ ಕಥಂ ಚನ||

07001037a ತ್ವಯಾ ತು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ನಿಹತೇಷು ಮಹಾಮೃಧೇ|

07001037c ದುರ್ಯೋಧನಮನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ವನಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಕೌರವ||

ರಾಜನ್! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಕೋಪದಿಂದ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ನೀನು ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ಎಂದೂ ನಾನು
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೌರವ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನೇ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ದುರ್ಯೋಧನನ
ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07001038a ಪಾಂಡವೈರ್ವಾ ಹತೇ ಭೀಷ್ಮೈ ತ್ವಯಿ ಸ್ವರ್ಗಮುಪೇಯುಷಿ|

07001038c ಹಂತಾಸ್ಮೈಕರಥೇನೈವ ಕೃತ್ಸ್ಮಾನ್ಯಾನ್ಮನ್ಯಸೇ ರಥಾನ್||

ಭೀಷ್ಮ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನೇ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುಹೋದರೆ ನೀನು ಯಾರನ್ನು ರಥರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯೋ
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಹಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

07001039a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ದಶಾಹಾನಿ ಮಹಾಯಶಾಃ|

07001039c ನಾಯುದ್ಧತ ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಸಮ್ಮತೇ||

ಮಹಾರಾಜ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಕರ್ಣನು ನಿನ್ನ ಮಗನ

ಸಮ್ಮತಿಯಂತೆ ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳೂ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ.

07001040a ಭೀಷ್ಮಃ ಸಮರವಿಕ್ರಾಂತಃ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

07001040c ಜಘಾನ ಸಮರೇ ಯೋಧಾನಸಂಖ್ಯೇಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಸಮರವಿಕ್ರಾಂತ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಷ್ಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವೇಯನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07001041a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿಹತೇ ಶೂರೇ ಸತ್ಯಸಂಧೇ ಮಹಾಜಸಿ|

07001041c ತ್ವತ್ಸುತಾಃ ಕರ್ಣಮಸ್ಮಾಷ್ಟುಸ್ತುರ್ತುಕಾಮಾ ಇವ ಪ್ಲವಂ||

ಆ ಶೂರ ಸತ್ಯಸಂಧ ಮಹಾಜಸನು ಹತನಾಗಲು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲು ಬಯಸುವವರು ದೋಣಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡರು.

07001042a ತಾವಕಾಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಭಿಃ|

07001042c ಹಾ ಕರ್ಣ ಇತಿ ಚಾಕ್ರಂದನ್ಯಾಲೋಽಯಮಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಎಲ್ಲರಾಜರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು “ಹಾ ಕರ್ಣ ! ಇದೋ ಸಮಯವೊದಗಿದೆ !” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು.

07001043a ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಾ ಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಮಸ್ತ್ರೇ ದುರ್ವಾರಪೌರುಷಂ|

07001043c ಅಗಮನ್ನೋ ಮನಃ ಕರ್ಣಂ ಬಂಧುಮಾತ್ಯಯಿಕೇಷ್ಟಿವ||

07001044a ಸ ಹಿ ಶಕ್ತೋ ರಣೇ ರಾಜಂಸ್ತ್ರಾತುಮಸ್ಮಾನ್ಮಹಾಭಯಾತ್|

07001044c ತ್ರಿದಶಾನಿವ ಗೋವಿಂದಃ ಸತತಂ ಸುಮಹಾಭಯಾತ್||

ಜಾಮದಗ್ನಿಯಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಪೌರುಷವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕರ್ಣನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತಿದ್ದ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದನು. ರಾಜನ್ ! ಏಕೆಂದರೆ ತ್ರಿದಶರನ್ನು ಸತತವೂ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಗೋವಿಂದನಂತೆ ಅವನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು.”

07001045 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

07001045a ತಥಾ ಕರ್ಣಂ ಯುಧಿ ವರಂ ಕೀರ್ತಯಂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07001045c ಆಶೀವಿಷವದುಚ್ಚ್ವಸ್ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೀಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಗಳುತ್ತಿರಲು ವಿಷಸರ್ಪದಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು:

07001046a ಯತ್ತದ್ವೈಕರ್ತನಂ ಕರ್ಣಮಗಮದ್ವೋ ಮನಸ್ತದಾ|

07001046c ಅಪ್ಯಪಶ್ಯತ ರಾಧೇಯಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ತನುತ್ಯಜಂ||

07001047a ಅಪಿ ತನ್ನ ಮೃಷಾಕಾರ್ಷೀದ್ಯುಧಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

07001047c ಸಂಭ್ರಾಂತಾನಾಂ ತದಾರ್ತಾನಾಂ ತ್ರಸ್ತಾನಾಂ ತ್ರಾಣಮಿಚ್ಛತಾಂ||

“ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನ ಕಡೆ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ತನುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ರಾಧೇಯ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದಿರೇ? ಸಂಭ್ರಾಂತರೂ ಆರ್ತರೂ ಆಗಿ

ಭಯಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸೇಡನ್ನು ಬಯಸಿ ಆ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನೇ?

07001048a ಅಪಿ ತತ್ಪೂರಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ಧನುರ್ಧರವರೋ ಯುಧಿ|

07001048c ಯತ್ತದ್ವಿನಿಹತೇ ಭೀಷ್ಮೇ ಕೌರವಾಣಾಮಪಾವೃತಂ||

07001049a ತತ್ಪಂಡಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಪರೇಷಾಮಾದಧದ್ಭಯಂ|

07001049c ಕೃತವಾನ್ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜಯಾಶಾಂ ಸಫಲಾಮಪಿ||

ಭೀಷ್ಮನ ಸಂಹಾರದಿಂದ ಕೌರವರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ದೊಡ್ಡ
ಕೊರತೆಯನ್ನು ಆ ಧನುರ್ಧರ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ತುಂಬಿದನೇ?

ಶತ್ರುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನೇ? ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ಜಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಿದನೇ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶ್ನೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶ್ನೆ ಎನ್ನುವ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨

ಕರ್ಣನ ರಣಯಾತ್ರೆ (೧-೩೭).

07002001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07002001a ಹತಂ ಭೀಷ್ಮಮಾಧಿರಧಿರ್ವಿದಿತ್ವಾ

ಭಿನ್ನಾಂ ನಾವಮಿವಾತ್ಯಗಾಧೇ ಕುರೂಣಾಂ|

07002001c ಸೋದರ್ಯವದ್ವ್ಯ ಸನಾತ್ಸೂತಪುತ್ರಃ

ಸಂತಾರಯಿಷ್ಯಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೇನಾಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಗಳ ಸೇನೆಯು ತುಂಡಾದ ನಾವೆಯಂತೆ ಅಗಾಧ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರಲು ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಧಿರಥಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ಸಹೋದರನಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬಯಸಿದನು.

07002002a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಕರ್ಣಃ ಪುರುಷೇಂದ್ರಮಚ್ಯುತಂ

ನಿಪಾತಿತಂ ಶಾಂತನವಂ ಮಹಾರಥಂ|

07002002c ಅಥೋಪಾಯಾತ್ಕೂರ್ಣಮಮಿತ್ರಕರ್ಷನೋ

ಧನುರ್ಧರಾಣಾಂ ಪ್ರವರಸ್ತದಾ ವೃಷಃ||

ಆ ಪುರುಷೇಂದ್ರ ಅಚ್ಯುತ ಮಹಾರಥ ಶಾಂತನವನು ಬಿದ್ದನೆಂದು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಧನುರ್ಧರಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಮಿತ್ರಕರ್ಷನ ವೃಷಸೇನ ಕರ್ಣನು ಹೊರಟನು.

07002003a ಹತೇ ತು ಭೀಷ್ಮೇ ರಥಸತ್ತಮೇ ಪರೈರ್

ನಿಮಜ್ಜತೀಂ ನಾವಮಿವಾರ್ಣವೇ ಕುರೂನ್|

07002003c ಪಿತೇವ ಪುತ್ರಾಂಸ್ವ ರಿತೋಽಭ್ಯಯಾತ್ತತಃ

ಸಂತಾರಯಿಷ್ಯಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೇನಾಂ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ರಥಸತ್ತಮ ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾಗಿ ಕುರುಗಳ ನಾವೆಯು

ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರಲು ತಂದೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಬಳಿ
ಬರುವಂತೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲೋಸುಗ
ಕರ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು.

07002004 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07002004a ಯಸ್ಮಿನ್ಧೃತಿರ್ಬುದ್ಧಿಪರಾಕ್ರಮೌಜೋ

ದಮಃ ಸತ್ಯಂ ವೀರಗುಣಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ|

07002004c ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಥ ಸನ್ನತಿಹೀಃ

ಪ್ರಿಯಾ ಚ ವಾಗನಪಾಯೀನಿ ಭೀಷ್ಮೇ||

07002005a ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷಘ್ನೇ ಸತತಂ ಕೃತಜ್ಞೇ

ಸನಾತನಂ ಚಂದ್ರಮಸೀವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ|

07002005c ಸ ಚೇತ್ಪ್ರಶಾಂತಃ ಪರವೀರಹಂತಾ

ಮನ್ಯೇ ಹತಾನೇವ ಹಿ ಸರ್ವಯೋಧಾನೋ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರಲ್ಲಿ ಧೃತಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಓಜಸ್ಸು,
ದಮ, ವಿನಯ, ಸಂಕೋಚ, ಸತ್ಯ, ಮತ್ತು ವೀರಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ, ದಿವ್ಯ
ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಇದ್ದವೋ, ಯಾರು
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನಾಗಿದ್ದನೋ ಆ ಸತತವೂ
ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದ, ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತೆ ಸನಾತನನಾಗಿದ್ದ,
ಪ್ರಶಾಂತ, ಪರವೀರಹಂತ ಭೀಷ್ಮನೇ ಹತನಾದನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ
ಯೋಧರೂ ಹತರಾದರಂತೆಯೇ!

07002006a ನೇಹ ಧ್ರುವಂ ಕಿಂ ಚನ ಜಾತು ವಿದ್ಯತೇ

ಅಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ಕರ್ಮಣೋಽನಿತ್ಯಯೋಗಾತ್|

07002006c ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ಕೋ ಹಿ ವಿಮುಕ್ತಸಂಶಯೋ
ಭಾವಂ ಕುರ್ವೀತಾದ್ಯ ಮಹಾವ್ರತೇ ಹತೇ||

ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಯಾವುದೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದು
ಮಹಾವ್ರತನು ಹತನಾಗಲು ಯಾರುತಾನೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೇ ನಾಳೆ
ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು?

07002007a ವಸುಪ್ರಭಾವೇ ವಸುವೀರ್ಯಸಂಭವೇ
ಗತೇ ವಸೂನೇವ ವಸುಂಧರಾಧಿಪೇ|

07002007c ವಸೂನಿ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ವಸುಂಧರಾಂ ತಥಾ
ಕುರಾಂಶ್ಚ ಶೋಚಧ್ವಮಿಮಾಂ ಚ ವಾಹಿನೀಂ||

ಆ ವಸುಪ್ರಭಾವ ವಸುವೀರ್ಯಸಂಭವನು ವಸುಂಧರೆಯಲ್ಲಿ
ವಸುವಾಗಿಯೇ ಹೋಗಲು ಇಂದು ಈ ಸೇನೆಯು ಸಂಪತ್ತು, ಮಕ್ಕಳು,
ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದೆ!”

07002008 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07002008a ಮಹಾಪ್ರಭಾವೇ ಪರದೇ ನಿಪಾತಿತೇ
ಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಶಾಂತನವೇ ಮಹಾಜಸಿ|

07002008c ಪರಾಜಿತೇಷು ಭರತೇಷು ದುರ್ಮನಾಃ
ಕರ್ಣೋ ಭೃಶಂ ನ್ಯಶ್ವಸದಶ್ಚು ವರ್ತಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾ ಪ್ರಭಾವ ವರದ ಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠ
ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿ ಶಾಂತನವನು ಬೀಳಲು ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ದುಃಖಿತ
ಭರತರನ್ನು ಕರ್ಣನು ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾ ಸಂತವಿಸತೊಡಗಿದನು.

07002009a ಇದಂ ತು ರಾಧೇಯವಚೋ ನಿಶಮ್ಯ ತೇ

ಸುತಾಶ್ಚ ರಾಜಂಸ್ತವ ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ಹ|

07002009c ಪರಸ್ಪರಂ ಚುಕ್ರುಶುರಾರ್ತಿ ಜಂ ಭೃಶಂ

ತದಾಶ್ರು ನೇತ್ರೈರ್ಮುಮುಚುರ್ಹಿ ಶಬ್ದವತ್||

ರಾಜನ್! ರಾಧೇಯನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು
ಸೈನಿಕರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ಅತ್ತರು.
ಕೂಗುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07002010a ಪ್ರವರ್ತಮಾನೇ ತು ಪುನರ್ಮಹಾಹವೇ

ವಿಗಾಹ್ಯಮಾನಾಸು ಚಮೂಷು ಪಾರ್ಥಿವೈಃ|

07002010c ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಷಕರಂ ವಚಸ್ತದಾ

ರಥರ್ಷ ಭಾನ್ಸರ್ವ ಮಹಾರಥರ್ಷ ಭಃ||

ಆದರೆ ಪುನಃ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಪಾರ್ಥಿವರು
ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಸರ್ವಮಹಾರಥ ಋಷಭ ಕರ್ಣನು
ರಥರ್ಷ ಭರಿಗೆ ಈ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07002011 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07002011a ಜಗತ್ಯನಿತ್ಯೇ ಸತತಂ ಪ್ರಧಾವತಿ

ಪ್ರಚಿಂತಯನ್ನಸ್ಥಿರಮದ್ಯ ಲಕ್ಷಯೇ|

07002011c ಭವತ್ಸು ತಿಷ್ಠತ್ಸಿ ಹ ಪಾತಿತೋ ರಣೇ

ಗಿರಿಪ್ರಕಾಶಃ ಕುರುಪುಂಗವಃ ಕಥಂ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಿತ್ಯವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಸತತವೂ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಎಲ್ಲವೂ ಅಸ್ಥಿರವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಇರುವಾಗ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಗಿರಿಪ್ರಕಾಶ ಕುರುಪುಂಗವನು ರಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು?

07002012a ನಿಪಾತಿತೇ ಶಾಂತನವೇ ಮಹಾರಥೇ

ದಿವಾಕರೇ ಭೂತಲಮಾಸ್ಥಿತೇ ಯಥಾ|

07002012c ನ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಸೋಢುಮಲಂ ಧನಂಜಯಂ

ಗಿರಿಪ್ರವೋಢಾರಮಿವಾನಿಲಂ ದ್ರುಮಾಃ||

ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಮಹಾರಥ ಶಾಂತನವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರಲು ಭಿರುಗಾಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರದ ಪರ್ವತದ ಮರಗಳಂತೆ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಪಾರ್ಥಿವರು ಅಶಕ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07002013a ಹತಪ್ರಧಾನಂ ತ್ವಿದಮಾರ್ತರೂಪಂ

ಪರೈರ್ಹತೋತ್ಸಾಹಮನಾಥಮದ್ಯ ವೈ|

07002013c ಮಯಾ ಕುರೂಣಾಂ ಪರಿಪಾಲ್ಯಮಾಹವೇ

ಬಲಂ ಯಥಾ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ ತಥಾ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನಂತೆ ನಾನು ಇಂದು ಪ್ರಧಾನನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಪರರಿಂದ ನಾಶಗೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಅನಾಥವಾಗಿರುವ ಈ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

07002014a ಸಮಾಹಿತಂ ಚಾತ್ಮನಿ ಭಾರಮೀದೃಶಂ

ಜಗತ್ತಥಾನಿತ್ಯಮಿದಂ ಚ ಲಕ್ಷಯೇ|

07002014c ನಿಪಾತಿತಂ ಚಾಹವಶೌಂಡಮಾಹವೇ

ಕಥಂ ನು ಕುರ್ಯಾಮಹಮಾಹವೇ ಭಯಂ||

ಈ ಭಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಗತ್ತು
ಅನಿತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಯುದ್ಧನಾಯಕನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ನನಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಭಯವೇನಿದೆ?

07002015a ಅಹಂ ತು ತಾನ್ಕುರುವೃಷಭಾನಜಿಹ್ಮಗೈಃ

ಪ್ರವೇರಯನ್ಯಮಸದನಂ ರಣೇ ಚರನ್|

07002015c ಯಶಃ ಪರಂ ಜಗತಿ ವಿಭಾವ್ಯ ವರ್ತೀತಾ

ಪರೈರ್ಹತೋ ಯುಧಿ ಶಯಿತಾಥ ವಾ ಪುನಃ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ಆ
ಕುರುವೃಷಭರನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸೇ
ಹೆಚ್ಚಿನದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ
ಹತನಾಗುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

07002016a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧೃತಿಮತಿಧರ್ಮತತ್ತ್ವವಾನ್
ವೃಕೋದರೋ ಗಜಶತತುಲ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07002016c ತಥಾರ್ಜುನಸ್ತ್ರಿದಶವರಾತ್ಮಜೋ ಯತೋ
ನ ತದ್ಬಲಂ ಸುಜಯಮಥಾಮರೈರಪಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಧೃತಿ, ಮತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಗಳಿವೆ. ವೃಕೋದರನ ವಿಕ್ರಮವು ನೂರು ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಜುನನು ಯುವಕ ಮತ್ತು ತ್ರಿದಶರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನ ಮಗ. ಅವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಮರರೂ ಕೂಡ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರರು.

07002017a ಯಮೌ ರಣೇ ಯತ್ರ ಯಮೋಪಮೌ ಬಲೇ
ಸಸಾತ್ಯಕೀರ್ಯತ್ರ ಚ ದೇವಕೀಸುತಃ|

07002017c ನ ತದ್ಬಲಂ ಕಾಪುರುಷೋಽಭ್ಯುಪೇಯಿವಾನ್
ನಿವರ್ತತೇ ಮೃತ್ಯುಮುಖಾದಿವಾಸಕೃತ್||

ಯಾವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಮರಂತಿರುವ ಯಮಳರಿದ್ದಾರೋ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ದೇವಕೀ ಸುತರಿದ್ದಾರೋ ಅದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಯಾವ ಕಾಪುರುಷನೂ ಜೀವಂತ ಹಿಂದಿರುಗಲಾರ.

07002018a ತಪೋಽಭ್ಯುದೀರ್ಣಂ ತಪಸ್ಯೈವ ಗಮ್ಯತೇ
ಬಲಂ ಬಲೇನಾಪಿ ತಥಾ ಮನಸ್ವಿಭಿಃ|

07002018c ಮನಶ್ಚ ಮೇ ಶತ್ರುನಿವಾರಣೇ ಧ್ರುವಂ

ಸ್ವರಕ್ಷಣೇ ಚಾಚಲವದ್ವ್ಯ ವಸ್ಥಿತಂ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮತ್ತು ಬಲವನ್ನು ಬಲದಿಂದಲೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಶತ್ರುನಿವಾರಣೆಯ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಚಲವಾದ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

07002019a ಏವಂ ಚೈಷಾಂ ಬುಧ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರಭಾವಂ

ಗತ್ತ್ವೈವಾಹಂ ತಾಂ ಜಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಸೂತ|

07002019c ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೋ ಮರ್ಷಣೀಯೋ ನ ಮೇಽಯಂ

ಭಗ್ನೇ ಸೈನ್ಯೇ ಯಃ ಸಹಾಯಃ ಸ ಮಿತ್ರಂ||

ಸೂತ! ನಾನೀಗಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಿತ್ರನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸುವುದು ನನಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯವು ಭಗ್ನವಾಗಿರುವಾಗ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವನೇ ಮಿತ್ರನು.

07002020a ಕರ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀತತ್ಸತ್ಪುರುಷಾರ್ಯ ಕರ್ಮ

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಭೀಷ್ಮಂ|

07002020c ಸರ್ವಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಶತ್ರುಸಂಘಾನ್ ಹನಿಷ್ಯೇ

ಹತಸ್ತ್ರಿರ್ವಾ ವೀರಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯೇ||

ಸತ್ತುರುಷರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶತ್ರುಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ

ಹತನಾಗಿ ವೀರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07002021a ಸಂಪ್ರಾಕ್ರುಷ್ಟೇ ರುದಿತಸ್ತ್ರೀಕುಮಾರೇ

ಪರಾಭೂತೇ ಪೌರುಷೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ|

07002021c ಮಯಾ ಕೃತ್ಯಮಿತಿ ಜಾನಾಮಿ ಸೂತ

ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ತ್ರೂನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಜೇಷ್ಠೇ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಪೌರುಷವು ಉಡುಗಿಹೋಗಿದೆ. ಹೆಂಗಸರು-ಮಕ್ಕಳು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸೂತ! ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

07002022a ಕುರೂನೃಕ್ಷನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಂ ಜಿಘಾಂಸಂಸೌ

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಘೋರರೂಪೇ ರಣೇಽಸ್ಮಿನ್|

07002022c ಸರ್ವಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಶತ್ರುಸಂಘಾನ್ನಿಹತ್ಯ

ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಯ ರಾಜ್ಯಂ||

ಕುರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಘೋರರೂಪದ ಈ ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶತ್ರುಪಡೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

07002023a ನಿಬಧ್ಯತಾಂ ಮೇ ಕವಚಂ ವಿಚಿತ್ರಂ

ಹೈಮಂ ಶುಭ್ರಂ ಮಣಿರತ್ನಾವಭಾಸಿ|

07002023c ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಂ ಚಾರ್ಕ ಸಮಾನಭಾಸಂ

ಧನುಃ ಶರಾಂಶ್ಚಾಪಿ ವಿಷಾಹಿಕಲ್ಪಾನ್||

ಮಣಿರತ್ನಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ, ಶುಭ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು ನನಗೆ ತೊಡಿಸು. ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣವನ್ನೂ, ಸರ್ಪಗಳಂತಿರುವ ಧನುಸ್ಸು-ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಡು.

07002024a ಉಪಾಸಂಗಾನ್ನೋಡಶ ಯೋಜಯಂತು

ಧನೂಂಷಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತಥಾಹರಂತು|

07002024c ಅಸೀಂಶ್ಚ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ಗದಾಶ್ಚ ಗುರ್ವೀಃ

ಶಂಖಂ ಚ ಜಾಂಬೂನದಚಿತ್ರಭಾಸಂ||

ಹದಿನಾರು ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ. ದಿವ್ಯವಾದ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ, ಖಡ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಭಾರ ಗದೆಗಳನ್ನೂ, ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಶಂಖವನ್ನೂ ತರಲಿ.

07002025a ಏತಾಂ ರೌಕ್ಮಿಂ ನಾಗಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ಚ ಜೈತ್ರೀಂ

ಜೈತ್ರಂ ಚ ಮೇ ಧ್ವಜಮಿಂದೀವರಾಭಂ|

07002025c ಶ್ಲಕ್ಷ್ಮೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ವಿಪ್ರಮೃಜ್ಯಾನಯಸ್ವ

ಚಿತ್ರಾಂ ಮಾಲಾಂ ಚಾತ್ರ ಬದ್ಧ್ವಾ ಸಜಾಲಾಂ||

ಆನೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಸುವರ್ಣಮಯ ವಿಚಿತ್ರ ಸರಪಣಿಯನ್ನೂ, ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಕಮಲದ ಚಿಹ್ನೆಯಿರುವ ಹೊಳೆಯುವ ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ನವಿರಾದ ಮತ್ತು ಸುಂದರ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಒರೆಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಮಂಗಳಕರ ಅರಳಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ ತರಲಿ.

07002026a ಅಶ್ವಾನಗ್ರಾನ್ವಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶಾನ್

ಪುಷ್ಪಾನ್ಮುತಾನ್ಮಂತ್ರಪೂತಾಭಿರದ್ಭಿಃ|

07002026c ತಪ್ಪೈರ್ಭಾಂಡೈಃ ಕಾಂಚನೈರಭ್ಯುಪೇತಾಂ

ಶೀಘ್ರಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸೂತಪುತ್ರಾನಯಸ್ವ||

ಸೂತಪುತ್ರ! ಶ್ರೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ, ಬಿಳಿಯ ಮೋಡದಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ, ಪುಷ್ಪವಾದ, ಮಂತ್ರಪೂತ ನೀರಿನಿಂದ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿರುವ, ಪುಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ
ಸಮಲಂಕೃತವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕರೆತಾ.

07002027a ರಥಂ ಚಾಗ್ರ್ಯಂ ಹೇಮಜಾಲಾವನದ್ಧಂ

ರತ್ನೈಶ್ಚಿತ್ರಂ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶೈಃ|

07002027c ದ್ರವೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಸಂಪ್ರಹಾರೋಪಪನ್ನೈರ್

ವಾಹೈರ್ಯುಕ್ತಂ ತೂರ್ಣಮಾವರ್ತಯಸ್ವ||

ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ
ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ, ರತ್ನಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾದ, ಯುದ್ಧೋಪಯೋಗೀ
ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾದ, ಉಪಪನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಲ್ಲಟ್ಟಿ
ರಥವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು.

07002028a ಚಿತ್ರಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ಚ ವೇಗವಂತಿ

ಜ್ಯಾಶ್ಚೋತ್ತಮಾಃ ಸಂಹನನೋಪಪನ್ನಾಃ|

07002028c ತೂರ್ಣಾಂಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಾನ್ಮಹತಃ ಶರಾಣಾಂ

ಆಸಜ್ಯ ಗಾತ್ರಾವರಣಾನಿ ಚೈವ||

ವೇಗಯುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ
ಶಿಂಜಿನಿಗಳನ್ನೂ, ಕವಚಗಳನ್ನೂ, ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ
ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಶರೀರದ ಆವರಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಲೇ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು.

07002029a ಪ್ರಾಯಾತ್ರಿಕಂ ಚಾನಯತಾಶು ಸರ್ವಂ

ಕನ್ಯಾಃ ಪೂರ್ಣಂ ವೀರಕಾಂಸ್ಯಂ ಚ ಹೈಮಂ|

07002029c ಆನೀಯ ಮಾಲಾಮವಬಧ್ಯ ಚಾಂಗೇ

ಪ್ರವಾದಯಂತ್ವಾಶು ಜಯಾಯ ಭೇರೀಃ||

ರಣಯಾತ್ರೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಿ. ಮೊಸರಿನಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಕಂಚಿನ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕನ್ಯೆಯರು
ಬಂದು ವಿಜಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಲಿ. ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಭೇರಿಗಳನ್ನು
ಮೊಳಗಿಸಿ.

07002030a ಪ್ರಯಾಹಿ ಸೂತಾಶು ಯತಃ ಕಿರೀಟೀ

ವೃಕೋದರೋ ಧರ್ಮಸುತೋ ಯಮೌ ಚ|

07002030c ತಾನ್ವಾ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಮೇತ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇ

ಭೀಷ್ಮಾಯ ವೈಷ್ಯಾಮಿ ಹತೋ ದ್ವಿಷದ್ಭಿಃ||

ಸೂತ! ಅನಂತರ ಎಲ್ಲಿ ಕಿರೀಟೀ, ವೃಕೋದರ, ಧರ್ಮಸುತ ಮತ್ತು
ಯಮಳರು ಇರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಅವರನ್ನು
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಹತನಾಗಿ

ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07002031a ಯಸ್ಮಿನ್ವಾಜಾ ಸತ್ಯಧೃತಿಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ

ಸಮಾಸ್ಥಿತೋ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನೌ ಚ|

07002031c ವಾಸುದೇವಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ

ಮನ್ಯೇ ಬಲಂ ತದಜಯ್ಯಂ ಮಹೀಪೈಃ||

ಯಾರ ರಾಜನು ಸತ್ಯಧೃತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನ-
ಅರ್ಜುನರು, ವಾಸುದೇವ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರಿದ್ದಾರೋ
ಆ ಸೇನೆಯು ಮಹೀಪರಿಂದ ಅಜಯ್ಯವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07002032a ತಂ ಚೇನ್ಮೃತ್ಯುಃ ಸರ್ವಹರೋಽಭಿರಕ್ಷೇತ್

ಸದಾಪ್ರಮತ್ತಃ ಸಮರೇ ಕಿರೀಟಿನಂ|

07002032c ತಥಾಪಿ ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಸಮೇತ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇ

ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವಾ ಭೀಷ್ಮಪಥಾ ಯಮಾಯ||

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಮೃತ್ಯುವೇ ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಸದಾ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರುವ ಕಿರೀಟಿಯನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಭೀಷ್ಮನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಯಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07002033a ನ ತ್ವೇವಾಹಂ ನ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಷಾಂ

ಮಧ್ಯೇ ಶೂರಾಣಾಂ ತತ್ತಥಾಹಂ ಬ್ರವೀಮಿ|

07002033c ಮಿತ್ರದ್ರುಹೋ ದುರ್ಬಲಭಕ್ತಯೋ ಯೇ

ಪಾಪಾತ್ಮಾನೋ ನ ಮಮೈತೇ ಸಹಾಯಾಃ||

ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಶೂರರ ಮಧ್ಯೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿಗಳು, ದುರ್ಬಲ ಭಕ್ತರು, ಪಾಪಾತ್ಮರು ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವವರಲ್ಲ.”

07002034 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07002034a ಸ ಸಿದ್ಧಿಮಂತಂ ರಥಮುತ್ತಮಂ ದೃಢಂ
ಸಕೂಬರಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ ಶುಭಂ|

07002034c ಪತಾಕಿನಂ ವಾತಜವೈರ್ಹಯೋತ್ತಮೈರ್
ಯುಕ್ತಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಯಯೌ ಜಯಾಯ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಉತ್ತಮ ದೃಢ ನೊಗವನ್ನುಳ್ಳ, ಬಂಗಾರದಿಂದ ಸಮಲಂಕೃತವಾದ ಶುಭವಾದ ಪಾತಕಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು.

07002035a ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಕುರುಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ
ರಥರ್ಷಭಃ ಪಾಂಡುರವಾಜಿಯಾತಾ|

07002035c ಯಯೌ ತದಾಯೋಧನಮುಗ್ರಧನ್ವಾ
ಯತ್ರಾವಸಾನಂ ಭರತರ್ಷಭಸ್ಯ||

ಕುರುಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾತ್ಮಾ ರಥರ್ಷಭ ಉಗ್ರಧನ್ವ ಯೋಧನು ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಭರತರ್ಷಭ

ಭೀಷ್ಮನು ಅವಸಾನಹೊಂದಿದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

07002036a ವರೂಢಿನಾ ಮಹತಾ ಸಧ್ವಜೇನ

ಸುವರ್ಣಮುಕ್ತಾಮಣಿವಜ್ರಶಾಲಿನಾ|

07002036c ಸದಶ್ವಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನ ಕರ್ಣೋ

ಮೇಘಸ್ವನೇನಾರ್ಕ ಇವಾಮಿತೌಜಾಃ||

ಮಹಾ ವರೂಢವನ್ನೇರಿ, ಧ್ವಜದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸುವರ್ಣ-ಮತ್ತು-
ಮಣಿ-ವಜ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ, ಮೇಘದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ,
ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು
ಹೊರಟನು.

07002037a ಹುತಾಶನಾಭಃ ಸ ಹುತಾಶನಪ್ರಭೇ

ಶುಭಃ ಶುಭೇ ವೈ ಸ್ವರಥೇ ಧನುರ್ಧರಃ|

07002037c ಸ್ಥಿತೋ ರರಾಜಾಧಿರಥಿರ್ಮಹಾರಥಃ

ಸ್ವಯಂ ವಿಮಾನೇ ಸುರರಾಡಿವ ಸ್ಥಿತಃ||

ಹುತಾಶನನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ಹುತಾಶನನ ಪ್ರಭೆಯಿದ್ದ,
ಶುಭನಾಗಿದ್ದ ಆ ಧನುರ್ಧರ ಅಧಿರಥಿ ಮಹಾರಥಿಯು ಶುಭ ರಥದಲ್ಲಿ,
ಸ್ವಯಂ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಸುರರಾಜನಂತೆ ನಿಂತು ರಾರಾಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣನಿಯಾಣೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

೩

ಕರ್ಣನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ತಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೨೩).

07003001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07003001a ಶರತಲ್ಪೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಶಯಾನಮಮಿತೌಜಸಂ|

07003001c ಮಹಾವಾತಸಮೂಹೇನ ಸಮುದ್ರಮಿವ ಶೋಷಿತಂ||

07003002a ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಪಾತಿತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07003002c ಜಯಾಶಾಂ ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಂಭಗ್ನಾಂ ಶರ್ಮ ವರ್ಮ ಚ||

07003003a ಅಪಾರಾಣಾಮಿವ ದ್ವೀಪಮಗಾಧೇ ಗಾಧಮಿಚ್ಛತಾಂ|

07003003c ಸ್ತ್ರೋತಸಾ ಯಾಮುನೇನೇವ ಶರೌಘೇಣ ಪರಿಪ್ಲುತಂ||

07003004a ಮಹಾಂತಮಿವ ಮೈನಾಕಮಸಹ್ಯಂ ಭುವಿ ಪಾತಿತಂ|

07003004c ನಭಶ್ಚು ತಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ಪತಿತಂ ಧರಣೀತಲೇ||

07003005a ಶತಕ್ರತೋರಿವಾಚಿಂತ್ಯಂ ಪುರಾ ವೃತ್ರೇಣ ನಿರ್ಜಯಂ|

07003005c ಮೋಹನಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಯುಧಿ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಪಾತನಂ||

07003006a ಕಕುದಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07003006c ಧನಂಜಯಶರವ್ಯಾಪ್ತಂ ಪಿತರಂ ತೇ ಮಹಾವ್ರತಂ||

07003007a ತಂ ವೀರಶಯನೇ ವೀರಂ ಶಯಾನಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ|

07003007c ಭೀಷ್ಮಮಾಧಿರಧಿದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಾನಾಮಮಧ್ಯಮಂ||

07003008a ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾದಾರ್ತೋ ಬಾಷ್ಟವ್ಯಾಕುಲಿತಾಕ್ಷರಂ|

07003008c ಅಭಿವಾದ್ಯಾಂಜಲಿಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ವಂದಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ
ಶೋಷಿತವಾದ ಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ,
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನನ್ನು,
ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಒಡೆದುಹೋಗಿರುವ ಆಶ್ರಯವೂ
ರಕ್ಷೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ, ಅಪಾರವಾದ ಅಗಾಧವಾದ ಆಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಯಸಿದವರಿಗೆ ದ್ವೀಪದಂತಿದ್ದ, ಯಮುನೆಯ ಪ್ರವಾಹದಂತಿದ್ದ
ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ, ಮಹಾ ಮೈನಾಕದಂತೆ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ, ಆಕಾಶದಿಂದ ಕಳಚಿದ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ, ಹಿಂದೆ ವೃತ್ರನಿಂದ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ
ಅಚಿಂತ್ಯ ಶತಕೃತುವಿನಂತಿದ್ದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳ
ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ, ಭೀಷ್ಮನ ಪತನದಿಂದ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳು
ಭ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದ, ಎಲ್ಲ ಧನುಷ್ಮತರ ಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿದ್ದ,
ಧನಂಜಯನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ತಂದೆ
ಮಹಾವ್ರತನನ್ನು, ವೀರಶಯನದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ವೀರನನ್ನು, ಮಲಗಿದ್ದ ಆ
ಪುರುಷರ್ಷಭ, ಭರತರ ಅಮಧ್ಯಮನಾಗಿರುವ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ
ಅದಿರಥನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಆರ್ತನಾಗಿ, ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ಅಭಿವಾದಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ
ಹೇಳಿದನು:

07003009a ಕರ್ಣೋಽಹಮಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಅದ್ಯ ಮಾ ವದ ಭಾರತ|

07003009c ಪುಣ್ಯಯಾ ಕ್ಷೇಮಯಾ ವಾಚಾ ಚಕ್ಷುಷಾ ಚಾವಲೋಕಯ||

“ಭಾರತ ! ನಾನು ಕರ್ಣ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಇಂದು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡು ! ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇಮಕರ ಮಾತು-ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು !

07003010a ನ ನೂನಂ ಸುಕೃತಸ್ಯೇಹ ಫಲಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮಶ್ನುತೇ|

07003010c ಯತ್ರ ಧರ್ಮಪರೋ ವೃದ್ಧಃ ಶೇತೇ ಭುವಿ ಭವಾನಿಹ||

ಧರ್ಮಪರ ವೃದ್ಧನಾದ ನೀನೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿದ್ದೀಯೇ ಎಂದರೆ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಫಲವು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲವೇ?

07003011a ಕೋಶಸಂಜನನೇ ಮಂತ್ರೇ ವ್ಯೂಹಪ್ರಹರಣೇಷು ಚ|

07003011c ನಾಥಮನ್ಯಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕುರೂಣಾಂ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಕೋಶ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ, ವ್ಯೂಹರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳ ನಾಥನಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

07003012a ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿಶುದ್ಧಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಯಃ ಕುರೂಂಸ್ತಾರಯೇದ್ಭಯಾತ್|

07003012c ಯೋಧಾಂಸ್ತ್ವ ಮಪ್ಲವೇ ಹಿತ್ವಾ ಪಿತೃಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ||

ವಿಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ಭಯದಿಂದ

ಪಾರುಗೊಳಿಸಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ?

07003013a ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಇವ ಮೃಗಕ್ಷಯಂ|

07003013c ಪಾಂಡವಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಕುರುಕ್ಷಯಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇಂದಿನಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ವ್ಯಾಘ್ರವು
ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಕುರುಗಳ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

07003014a ಅದ್ಯ ಗಾಂಡೀವಘೋಷಸ್ಯ ವೀರ್ಯಜ್ಞಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07003014c ಕುರವಃ ಸಂತ್ರಸಿಷ್ಯಂತಿ ವಜ್ರಪಾಣೀರಿವಾಸುರಾಃ||

ಇಂದು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಕುರುಗಳು
ಗಾಂಡೀವಘೋಷದಿಂದಾಗಿ ವಜ್ರಪಾಣಿಯನ್ನು ಅಸುರರು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

07003015a ಅದ್ಯ ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತಾನಾಮಶನೀನಾಮಿವ ಸ್ವನಃ|

07003015c ತ್ರಾಸಯಿಷ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕುರೂನನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ಇಂದು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಗುಡುಗುವ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳು
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ
ತ್ರಾಸಗೊಳಿಸಲಿವೆ.

07003016a ಸಮಿದ್ಧೋಽಗ್ನಿರ್ಯಥಾ ವೀರ ಮಹಾಜ್ವಾಲೋ ದ್ರುಮಾನ್ದಹೇತ್|

07003016c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಧಕ್ಷಂತಿ ತಥಾ ಬಾಣಾಃ ಕಿರೀಟಿನಃ||

ವೀರ ! ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಯ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಹೇಗೆ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಕಿರೀಟಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಭಸ್ಮವಾಗಲಿದ್ದಾರೆ.

07003017a ಯೇನ ಯೇನ ಪ್ರಸರತೋ ವಾಯ್ವಗ್ನೀ ಸಹಿತೌ ವನೇ|

07003017c ತೇನ ತೇನ ಪ್ರದಹತೋ ಭಗವಂತೌ ಯದಿಚ್ಛತಃ||

ವಾಯು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಡುವಂತೆ ಭಗವಂತರಿಬ್ಬರೂ
ಇಚ್ಛಿಸಿದವರನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾರೆ.

07003018a ಯಾದೃಶೋಽಗ್ನಿಃ ಸಮಿದ್ಧೋ ಹಿ ತಾದೃಕ್ಪಾರ್ಥೋ ನ ಸಂಶಯಃ|

07003018c ಯಥಾ ವಾಯುರ್ನ ರವ್ಯಾಪ್ತೌ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣೋ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಸುಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನರವ್ಯಾಪ್ತೌ ! ಕೃಷ್ಣನು ವಾಯು
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07003019a ನದತಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ರಸತೋ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ|

07003019c ಶ್ರುತ್ವಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತ್ರಾಸಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಗಾಂಡೀವದ ಟೀಂಕಾರಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿ ಸರ್ವ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

07003020a ಕಪಿಧ್ವಜಸ್ಯ ಚೋತ್ಪಾತೇ ರಥಸ್ಯಾಮಿತ್ರಕರ್ಶಿನಃ|

07003020c ಶಬ್ದಂ ಸೋಡುಂ ನ ಶಕ್ಯಂತಿ ತ್ವಾಂ ಋತೇ ವೀರ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ವೀರ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗೂ ಕಪಿಧ್ವಜ
ಅಮಿತ್ರಕರ್ತನನ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ರಥವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07003021a ಕೋ ಹ್ಯರ್ಜುನಂ ರಣೇ ಯೋದ್ಧಂ ತ್ವದನ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವೋಽರ್ಹತಿ|

07003021c ಯಸ್ಯ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರವದಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

07003022a ಅಮಾನುಷಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮಸ್ತ್ರೈಂಬಕೇನ ಚ ಧೀಮತಃ|

07003022c ತಸ್ಮಾಚ್ಚೈವ ವರಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ದುಷ್ಟಾಪಶ್ಚಾ ಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಯಾರ ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮನೀಷಿಣರು

ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ, ಯಾವ ಧೀಮಂತನು

ತ್ರೈಂಬಕನೊಂದಿಗೆ ಅಮಾನುಷ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವನಿಂದ

ವರವನ್ನು ಪಡೆದನೋ ಅಂತಹ ದುಷ್ಟಾಪ ಕೃತಾತ್ಮ

ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಲು ಬೇರೆ ಯಾವ

ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

07003023a ತಮದ್ಯಾಹಂ ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧಶೌಂಡಂ

ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೋ ಭವತಾನುಶಿಷ್ಯಃ|

07003023c ಆಶೀವಿಷಂ ದೃಷ್ಟಿಹರಂ ಸುಘೋರಂ

ಇಯಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ವಧಂ ಜಯಂ ವಾ||

ಇಂದು ಆ ಪಾಂಡವ ಯುದ್ಧಶೌಂಡನನ್ನು ಸಹಿಸಲಾಗದ ನಾನು ನಿನ್ನ

ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತಿರುವ, ಘೋರ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಗರವಿಸಿ ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ

ಅಥವಾ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತೇನೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣವಾಕ್ಯೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೀಷ್ಮನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟೊಟ್ಟಿದುದು (೧-೧೫).

07004001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07004001a ತಸ್ಯ ಲಾಲಪ್ಯತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವೃದ್ಧಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ|

07004001c ದೇಶಕಾಲೋಚಿತಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಲಲಾಪಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ
ಪ್ರೀತಮನಸ್ಯ ವೃದ್ಧ ಕುರುಪಿತಾಮಹನು ದೇಶ ಕಾಲೋಚಿತವಾದ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

07004002a ಸಮುದ್ರ ಇವ ಸಿಂಧೂನಾಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ|

07004002c ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಯಥಾ ಸಂತೋ ಬೀಜಾನಾಮಿವ ಚೋರ್ವರಾ||

07004003a ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸುಹೃದಾಂ ಭವ|

07004003c ಬಾಂಧವಾಸ್ತ್ವಾನುಜೀವಂತು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿವಾಮರಾಃ||

“ನದಿಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರದಂತೆ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ,

ಸಂತರಿಗೆ ಸತ್ಯದಂತೆ, ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಜದಂತೆ, ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಸುಹೃದಯರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರು. ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಅಮರರು ಇರುವಂತೆ ಬಾಂಧವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲಿ.

07004004a ಸ್ವಬಾಹುಬಲವೀರ್ಯೇಣ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಿಯೈಷಿಣಾ|

07004004c ಕರ್ಣ ರಾಜಪುರಂ ಗತ್ವಾ ಕಾಂಬೋಜಾ ನಿಹತಾಸ್ತ್ವಯಾ||

ಕರ್ಣ ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಿ ನೀನು ರಾಜಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ.

07004005a ಗಿರಿವ್ರಜಗತಾಶ್ಚಾಪಿ ನಗ್ನಜಿತ್ವಮುಖಾ ನೃಪಾಃ|

07004005c ಅಂಬಷ್ಠಾಶ್ಚ ವಿದೇಹಾಶ್ಚ ಗಾಂಧಾರಾಶ್ಚ ಜಿತಾಸ್ತ್ವಯಾ||

07004006a ಹಿಮವದ್ಧುರ್ಗನಿಲಯಾಃ ಕಿರಾತಾ ರಣಕರ್ಕಶಾಃ|

07004006c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ವಶಗಾಃ ಕೃತಾಃ ಕರ್ಣ ತ್ವಯಾ ಪುರಾ||

ಗಿರಿವ್ರಜಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಗ್ನಜಿತನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ನೃಪರನ್ನೂ, ಅಂಬಷ್ಠ, ವಿದೇಹ, ಗಾಂಧಾರರನ್ನು ನೀನು ಗೆದ್ದೆ. ಕರ್ಣ ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ರಣಕರ್ಕಶ ಕಿರಾತರು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

07004007a ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೈಷಿಣಾ|

07004007c ಬಹವಶ್ಚ ಜಿತಾ ವೀರಾಸ್ತ್ವಯಾ ಕರ್ಣ ಮಹೌಜಸಾ||

ಕರ್ಣ ! ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ನಿನ್ನ

ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನೀನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ಗೆದ್ದೆ.

07004008a ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತುತ ಸಜ್ಞಾತಿಕುಲಬಾಂಧವಃ|

07004008c ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಗತಿರ್ಭವ||

ಮಗೂ! ದುರ್ಯೋಧನನು ಜ್ಞಾತಿಕುಲಬಾಂಧವರಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸರ್ವ ಕೌರವರಿಗೆ ಗತಿಯಾಗಿರು.

07004009a ಶಿವೇನಾಭಿವದಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಗಚ್ಛ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಶತ್ರುಭಿಃ|

07004009c ಅನುಶಾಧಿ ಕುರೂನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಧತ್ಸ್ವ ದುರ್ಯೋಧನೇ ಜಯಂ||

ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೋಗು! ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಕೊಡು.

07004010a ಭವಾನೌತ್ರಸಮೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತಥಾ|

07004010c ತವಾಪಿ ಧರ್ಮತಃ ಸರ್ವೇ ಯಥಾ ತಸ್ಯ ವಯಂ ತಥಾ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಮೊಮ್ಮಗನ ಸಮನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮತಃ ನಮ್ಮ ದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೂ ಕೂಡ.

07004011a ಯೌನಾತ್ಸಂಬಂಧಕಾಲ್ಲೋಕೇ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಸಂಗತಂ ಸತಾಂ|

07004011c ಸದ್ಭಿಃ ಸಹ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರವದಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಒಂದೇ ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗಿಂತ ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವು

ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07004012a ಸ ಸತ್ಯಸಂಗರೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಮೇದಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಂ|

07004012c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಲಯ ಬಲಂ ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತಥಾ||

ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯಸಂಗರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನನ್ನದೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕುರುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸು!”

07004013a ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಃ ಸೋಽಥ ಚರಣಾವಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ|

07004013c ಯಯೌ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಸ್ತೂರ್ಣಮಾಯೋಧನಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಅವನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೇಗನೇ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆ ಹೋದನು.

07004014a ಸೋಽಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ನರೌಘಾಣಾಂ ಸ್ಥಾನಮಪ್ರತಿಮಂ ಮಹತ್|

07004014c ವ್ಯೂಢಪ್ರಹರಣೋರಸ್ಕಂ ಸೈನ್ಯಂ ತತ್ಸಮಬೃಂಹಯತ್||

ಅವನು ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ಸ್ಥಾನದ ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ವಿಶಾಲ ಎದೆಯ ಅವನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದನು.

07004015a ಕರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ಯುದ್ಧಾಯ ಸಮವಸ್ಥಿತಂ|

07004015c ಕ್ಷ್ವೇಡಿತಾಸ್ಫೋಟಿತರವೈಃ ಸಿಂಹನಾದರವೈರಪಿ|

07004015e ಧನುಃಶಬ್ದೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಕುರವಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌರವರು ಅವನನ್ನು ಭುಜಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುವುದರ ಮೂಲಕ, ಸಿಂಹನಾದದೊಂದಿಗೆ

ವಿವಿಧ ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೌರವಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ಕರ್ಣಾಶ್ವಾಸೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಶ್ವಾಸ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಭೀಷ್ಮನ ನಂತರ ಕೌರವ ಸೇನಾಪತಿಯು ಯಾರಾಗಬೇಕೆಂದು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಲು, ಕರ್ಣನು ದ್ರೋಣನ ಹೆಸರನ್ನು
ಸೂಚಿಸುವುದು (೧-೨೦). ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದುದು (೨೧-೪೦).

07005001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07005001a ರಥಸ್ಥಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಮವಸ್ಥಿತಂ|

07005001c ಹೃಷ್ಟೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ
ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೃಷ್ಟನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07005002a ಸನಾಥಮಿದಮತ್ಯರ್ಥಂ ಭವತಾ ಪಾಲಿತಂ ಬಲಂ|

07005002c ಮನ್ಯೇ ಕಿಂ ತು ಸಮರ್ಥಂ ಯದ್ಧಿತಂ ತತ್ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯತಾಂ||

“ನಿನ್ನಿಂದ ಪಾಲಿತವಾದ ಈ ಸೇನೆಯು ಈಗ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.
ಈಗ ನೀನು ಏನು ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಪಡುತ್ತೀಯೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ!”

07005003 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07005003a ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತು ತ್ವಂ ಹಿ ಪ್ರಾಜ್ಞತಮೋ ನೃಪ|

07005003c ಯಥಾ ಚಾರ್ಥಪತಿಃ ಕೃತ್ಯಂ ಪಶ್ಯತೇ ನ ತಥೇತರಃ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತು! ನೃಪ! ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ
ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀನೇ ಹೇಳು. ರಾಜನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಯೋಚಿಸಿರುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಯೋಚಿಸಿ
ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07005004a ತೇ ಸ್ಮ ಸರ್ವೇ ತವ ವಚಃ ಶ್ರೋತುಕಾಮಾ ನರೇಶ್ವರ|

07005004c ನಾನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಹಿ ಭವಾನ್ವಾಕ್ಯಂ ಬ್ರೂಯಾದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ನರೇಶ್ವರ! ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು
ಬಯಸಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಅನ್ಯಾಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ
ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

07005005 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07005005a ಭೀಷ್ಮಃ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾಸೀದ್ವಯಸಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

07005005c ಶ್ರುತೇನ ಚ ಸುಸಂಪನ್ನಃ ಸರ್ವೈರ್ಯೋಧಗುಣೈಸ್ತಥಾ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ವಯಸ್ಸು, ವಿಕ್ರಮ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು

ಯೋಧನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸುಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದ
ಭೀಷ್ಮನು ನಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು.

07005006a ತೇನಾತಿಯಶಸಾ ಕರ್ಣ ಘ್ನತಾ ಶತ್ರುಗಣಾನ್ಮಮ|

07005006c ಸುಯುದ್ಧೇನ ದಶಾಹಾನಿ ಪಾಲಿತಾಃ ಸ್ಮೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಕರ್ಣ ! ಅತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು
ಪಾಲಿಸಿದನು.

07005007a ತಸ್ಮಿನ್ನಸುಕರಂ ಕರ್ಮ ಕೃತವತ್ಯಾಸ್ಥಿತೇ ದಿವಂ|

07005007c ಕಂ ನು ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರಂ ಮನ್ಯಸೇ ತದನಂತರಂ||

ಅವನು ಸಾಧಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದ ದಾರಿಯನ್ನು
ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ನಂತರ ಯಾರನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ?

07005008a ನ ಋತೇ ನಾಯಕಂ ಸೇನಾ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ತಿಷ್ಠತಿ|

07005008c ಆಹವೇಷ್ಟಾಹವಶ್ರೇಷ್ಠ ನೇತ್ರಹೀನೇವ ನೌರ್ಜಲೇ||

ಆಹವಶ್ರೇಷ್ಠ ! ನಾಯಕನಿಲ್ಲದೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ದೋಣಿಯಂತೆ ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲವೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದು.

07005009a ಯಥಾ ಹ್ಯಕರ್ಣಧಾರಾ ನೌ ರಥಶ್ಚಾಸಾರಧಿಯಥಾ|

07005009c ದ್ರವೇದ್ಯಥೇಷ್ಟಂ ತದ್ವತ್ಪ್ರತೇ ಸೇನಾಪತಿಂ ಬಲಂ||

ನಡೆಸುವವನಿಲ್ಲದ ದೋಣಿಯಂತೆ, ಸಾರಥಿಯಿಲ್ಲದ ರಥದಂತೆ
ಸೇನಾಪತಿಯಿಲ್ಲದ ಸೇನೆಯು ಇಷ್ಟುಬಂದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

07005010a ಸ ಭವಾನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವೇಷು ಮಾಮಕೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

07005010c ಪಶ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಂ ಯುಕ್ತಮನು ಶಾಂತನವಾದಿಹ||

ಈಗ ನೀನು ನನ್ನವರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಶಾಂತನವನಂತೆ
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಲು ಯುಕ್ತನಾರೆಂದು ನೋಡು !

07005011a ಯಂ ಹಿ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರಂ ಭವಾನ್ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಸಂಯುಗೇ|

07005011c ತಂ ವಯಂ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಕರಿಷ್ಯಾಮ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಯಾರನ್ನು ನೀನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪತಿಯೆಂದು
ಆರಿಸುತ್ತೀಯೋ ಅವನನ್ನೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸೇನಾಪತಿಯೆಂದು
ಮಾಡೋಣ !”

07005012 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07005012a ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾತ್ಮಾನ ಇಮೇ ಪುರುಷಸತ್ತಮಾಃ|

07005012c ಸೇನಾಪತಿತ್ವಮರ್ಹಂತಿ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮ ಪುರುಷಸತ್ತಮರೂ
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ
ಮಾಡುವುದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

07005013a ಕುಲಸಂಹನನಜ್ಞಾನೈರ್ಬಲವಿಕ್ರಮಬುದ್ಧಿಭಿಃ|

07005013c ಯುಕ್ತಾಃ ಕೃತಜ್ಞಾ ಹ್ರೀಮಂತ ಆಹವೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ಕುಲೀನರು. ಯುದ್ಧದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು. ವಿಕ್ರಮ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು. ಕೃತಜ್ಞರು. ನಾಚಿಕೆಯಿದ್ದವರು. ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಿಂದ
ಪಲಾಯನ ಮಾಡದವರು.

07005014a ಯುಗಪನ್ನ ತು ತೇ ಶಕ್ಯಾಃ ಕರ್ತುಂ ಸರ್ವೇ ಪುರಃಸರಾಃ|

07005014c ಏಕ ಏವಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಯಸ್ಮಿನ್ವೈಶೇಷಿಕಾ ಗುಣಾಃ||

ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಯಕರಾಗಲಾರರು. ವಿಶೇಷ
ಗುಣಗಳಿರುವ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

07005015a ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಪರ್ಧಿನಾಂ ತೇಷಾಂ ಯದ್ಯೇಕಂ ಸತ್ಕರಿಷ್ಯಸಿ|

07005015c ಶೇಷಾ ವಿಮನಸೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ನ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ಹಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬನನ್ನು
ನೀನು ಸತ್ಕರಿಸಿದರೂ ಉಳಿದವರು ಬೇಸರ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರಬಹುದು.

07005016a ಅಯಂ ತು ಸರ್ವಯೋಧಾನಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಗುರುಃ|

07005016c ಯುಕ್ತಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಕರ್ತುಂ ದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಈ ಸರ್ವಯೋಧರ ಆಚಾರ್ಯ, ವೃದ್ಧ ಗುರು, ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

07005017a ಕೋ ಹಿ ತಿಷ್ಠತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ದ್ರೋಣೇ ಬ್ರಹ್ಮವಿದುತ್ತಮೇ|

07005017c ಸೇನಾಪತಿಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯೋಽಸ್ಮಾಚ್ಚು ಕ್ರಾಂಗಿರಸದರ್ಶನಾತ್||

ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ಅಂಗಿರಸರಂತೆ ತೋರುವ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದುತ್ತಮ
ದುರ್ಧರ್ಷ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ
ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಲು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ?

07005018a ನ ಚ ಸ ಹ್ಯಸ್ತಿ ತೇ ಯೋಧಃ ಸರ್ವರಾಜಸು ಭಾರತ|

07005018c ಯೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಮರೇ ಯಾಂತಂ ನಾನುಯಾಸ್ಯತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಭಾರತ! ಈ ಸರ್ವ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೇ ಇರುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07005019a ಏಷ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತಾರಂ ಏಷ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಮಪಿ|

07005019c ಏಷ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ಚೈವ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಾಜನ್ಗುರುಶ್ಚ ತೇ||

ರಾಜನ್! ಇವನು ಸೇನಾ ಪ್ರಣೇತಾರ. ಇವನು ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಕೂಡ. ಇವನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಮತ್ತು
ಇವನು ನಿನ್ನ ಗುರುವೂ ಹೌದು.

07005020a ಏವಂ ದುರ್ಯೋಧನಾಚಾರ್ಯಮಾಶು ಸೇನಾಪತಿಂ ಕುರು|

07005020c ಜಿಗೀಷಂತೋಽಸುರಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಕಾರ್ತಿಕೇಯಮಿವಾಮರಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ! ಹೀಗಿರುವ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡು. ಅವನು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ಅಮರರಿಗೆ ಅಸುರರನ್ನು
ಗೆದ್ದುಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಿನಗೆ ಜಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.”

07005021 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07005021a ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

07005021c ಸೇನಾಮಧ್ಯಗತಂ ದ್ರೋಣಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯ ಹೋಗಿ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07005022a ವರ್ಣಶ್ರೈಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ಕುಲೋತ್ಪತ್ತಾ ಶ್ರುತೇನ ವಯಸಾ ಧಿಯಾ|

07005022c ವೀರ್ಯಾದ್ಧಾಕ್ಷ್ಯಾದಧೃಷ್ಯತ್ವಾದರ್ಥಜ್ಞಾನಾನ್ನಯಾಜ್ಞಯಾತ್||

07005023a ತಪಸಾ ಚ ಕೃತಜ್ಞತ್ವಾದ್ವೃದ್ಧಃ ಸರ್ವಗುಣೈರಪಿ|

07005023c ಯುಕ್ತೋ ಭವತ್ಸಮೋ ಗೋಪ್ತಾ ರಾಜ್ಞಾಮನ್ಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

“ವರ್ಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಲ್ಲಿ, ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಕುಲದಲ್ಲಿ, ಶಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ, ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ, ಅಜೇಯತ್ವದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ, ಜಯದಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವವರು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

07005024a ಸ ಭವಾನ್ಪಾತು ನಃ ಸರ್ವಾನ್ವಿಬುಧಾನಿವ ವಾಸವಃ|

07005024c ಭವನ್ನೇತ್ರಾಃ ಪರಾಂ ಜೇತುಮಿಚ್ಛಾಮೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ವಾಸವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀವು

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಜಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

07005025a ರುದ್ರಾಣಾಮಿವ ಕಾಪಾಲೀ ವಸೂನಾಮಿವ ಪಾವಕಃ|

07005025c ಕುಬೇರ ಇವ ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಮರುತಾಮಿವ ವಾಸವಃ||

07005026a ವಸಿಷ್ಠ ಇವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ತೇಜಸಾಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ|

07005026c ಪಿತೃಣಾಮಿವ ಧರ್ಮೋಽಥ ಆದಿತ್ಯಾನಾಮಿವಾಂಬುರಾಟ್||

07005027a ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಮಿವ ಶಶೀ ದಿತಿಜಾನಾಮಿವೋಶನಾಃ|

07005027c ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸೇನಾಪ್ರಣೇತ್ಯಾಣಾಂ ಸ ನಃ ಸೇನಾಪತಿರ್ಭವ||

ರುದ್ರರಲ್ಲಿ ಕಪಾಲಿಯಂತೆ, ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವಕನಂತೆ, ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ
ಕುಬೇರನಂತೆ, ಮರುತರಲ್ಲಿ ವಾಸವನಂತೆ, ವಿಪ್ರರಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನಂತೆ,
ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ, ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮನಂತೆ, ಆದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಶಿಯಂತೆ, ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಂತೆ
ಸೇನಾಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ನನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗು.

07005028a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದಶೈಕಾ ಚ ವಶಗಾಃ ಸಂತು ತೇಽನಘ|

07005028c ತಾಭಿಃ ಶತ್ರುಂಽ ತಿವ್ರ್ಯಹ್ಯ ಜಹೀಂದ್ರೋ ದಾನವಾನಿವ||

ಅನಘ! ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ.
ನೀನೂ ಶತ್ರುಗಳ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಾನವರನ್ನು
ಇಂದ್ರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸು.

07005029a ಪ್ರಯಾತು ನೋ ಭವಾನಗ್ರೇ ದೇವಾನಾಮಿವ ಪಾವಕಃ|

07005029c ಅನುಯಾಸ್ಯಾಮಹೇ ತ್ವಾಜೌ ಸೌರಭೇಯಾ ಇವರ್ಷಭಂ||

ಪಾವಕೀ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ದೇವಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ನಿವೃ ನಮ್ಮ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿರಿ. ಹಸುಗಳು ಹೋರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತೇವೆ.

07005030a ಉಗ್ರಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ದಿವ್ಯಂ ವಿಸ್ಫಾರಯನ್ಧನುಃ|

07005030c ಅಗ್ರೇ ಭವಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೋ ನಾರ್ಜುನಃ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯತೇ||

ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಮುಂದಿರುವ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಉಗ್ರಧನ್ವ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07005031a ಧ್ರುವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಸಾನುಬಂಧಂ ಸಬಾಂಧವಂ|

07005031c ಜೇಷ್ಠ್ಯಾಮಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಭವಾನ್ಸೇನಾಪತಿಯದಿ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಒಂದುವೇಳೆ ನೀವು ನನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07005032a ಏವಮುಕ್ತೇ ತತೋ ದ್ರೋಣೇ ಜಯೇತ್ಯೌಚುರ್ನ ರಾಧಿಪಾಃ|

07005032c ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ಹರ್ಷಯಂತಸ್ತವಾತ್ಮಜಂ||

ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಜಯವಾಗಲೆಂದು ನರಾಧಿಪರು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ, ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಹರ್ಷಿಸಿದರು.

07005033a ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾ ವರ್ಧಯಂತಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ|

07005033c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೈನಿಕರು ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನಿಗೆ ಜಯಕಾರ ಹಾಕಿದರು.

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹದ್ಯಶನನ್ನು

ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

07005034 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07005034a ವೇದಂ ಷಡಂಗಂ ವೇದಾಹಮರ್ಥವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಮಾನವೀಂ|

07005034c ತ್ರೈಯಂಬಕಮಥೇಷ್ಟಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಆರೂ ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ವೇದವನ್ನು

ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಮನುವಿನ ಅರ್ಥವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ನಾನು

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ತ್ರೈಯಂಬಕನ ವಿವಿಧ ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ

ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ.

07005035a ಯೇ ಚಾಪ್ಯುಕ್ತಾ ಮಯಿ ಗುಣಾ ಭವದ್ಭಿರ್ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ|

07005035c ಚಿಕೀರ್ಷುಸ್ತಾನಹಂ ಸತ್ಯಾನ್ಯೋಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ವಿಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ನೀವು ನನ್ನ ಏನೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿವೆಯೆಂದು

ಹೇಳಿದಿರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸತ್ಯವಾಗಿಸಲು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ

ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ.”

07005036 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07005036a ಸ ಏವಮಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಶ್ಚಕ್ರೇ ಸೇನಾಪತಿಂ ತತಃ|

07005036c ದ್ರೋಣಂ ತವ ಸುತೋ ರಾಜನ್ವಿದಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಅವನು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07005037a ಅಥಾಭಿಷಿಷಿಚುದ್ರೋಣಂ ದುರ್ಯೋಧನಮುಖಾ ನೃಪಾಃ|

07005037c ಸೇನಾಪತ್ಯೇ ಯಥಾ ಸ್ಕಂದಂ ಪುರಾ ಶಕ್ರಮುಖಾಃ ಸುರಾಃ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನಪ್ರಮುಖರಾದ ನೃಪರು ಹಿಂದೆ ಶಕ್ರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಸುರರು ಹೇಗೆ ಸ್ಕಂದನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದರು.

07005038a ತತೋ ವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ ಸಹ ಪುಂಸಾಂ ಮಹಾಸ್ವನೈಃ|

07005038c ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಕೃತೇ ದ್ರೋಣೇ ಹರ್ಷಃ ಸೇನಾಪತೌ ತದಾ||

ಆಗ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಷಗಳಿಂದ ಪುರುಷರ ಮಹಾಕೂಗುಗಳೊಡನೆ ಹರ್ಷದಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

07005039a ತತಃ ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷೇಣ ಸ್ವಸ್ತಿವಾದಸ್ವನೇನ ಚ|

07005039c ಸಂಸ್ತವೈರ್ಗೀತಶಬ್ದೈಶ್ಚ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿನಾಂ||

07005040a ಜಯಶಬ್ದೈರ್ದ್ವಿಜಾಗ್ರಾಣಾಂ ಸುಭಗಾನರ್ತಿತೈಸ್ತಥಾ|

07005040c ಸತ್ಕೃತ್ಯ ವಿಧಿವದ್ರೋಣಂ ಜಿತಾನ್ಮನ್ಯಂತ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಪುಣ್ಯಾಹಘೋಷ, ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನ, ಸೂತ-ವಂದಿ-ಮಾಗಧರ ಹೊಗಳಿಕೆ, ಸಂಗೀತ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಜಯಾಶಿಷಗಳು, ನೃತ್ಯಗಾತಿಯಿಂದ

ನರ್ತನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದ
ಕೌರವರು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆದ್ದೆವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಎನ್ನುವ ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬

ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ವ್ಯೂಹರಚನೆ (೧-೨೧). ಉತ್ಪಾತದರ್ಶನ (೨೨-
೨೯). ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೩೦-
೪೩).

07006001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07006001a ಸೇನಾಪತ್ಯಂ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07006001c ಯುಯುತ್ಸುರ್ವ್ಯೂಃಯ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪ್ರಾಯಾತ್ತವ ಸುತೈಃ ಸಹ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೇನಾಪತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಹಾರಥ
ಭಾರದ್ವಾಜನು ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ
ಹೊರಟನು.

07006002a ಸೈಂಧವಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಶ್ಚ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ತವಾತ್ಮಜಃ|

07006002c ದಕ್ಷಿಣಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಸ್ಥಾಯ ಸಮತಿಷ್ಠಂತ ದಂಶಿತಾಃ||

ಸೈಂಧವ, ಕಲಿಂಕ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗ ವಿಕರ್ಣರು ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು.

07006003a ಪ್ರಪಕ್ಷಃ ಶಕುನಿಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರವರೈರ್ಹಯಸಾದಿಭಿಃ|

07006003c ಯಯೌ ಗಾಂಧಾರಕೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವಿಮಲಪ್ರಾಸಯೋಧಿಭಿಃ||

ಅವರ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಶಕುನಿಯು ಹೊಳೆಯುವ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಂಧಾರಕ ಅಶ್ವಯೋಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆದನು.

07006004a ಕೃಪಶ್ಚ ಕೃತವರ್ಮ ಚ ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|

07006004c ದುಃಶಾಸನಮುಖಾ ಯತ್ತಾಃ ಸವ್ಯಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮಪಾಲಯನ್||

ಕೃಪ, ಕೃತವರ್ಮ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ವಿವಿಂಶತಿಯರು ದುಃಶಾಸನನ
ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಡ ಭಾಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07006005a ತೇಷಾಂ ಪ್ರಪಕ್ಷಾಃ ಕಾಂಬೋಜಾಃ ಸುದಕ್ಷಿಣಪುರಃಸರಾಃ|

07006005c ಯಯುರಶ್ವೈರ್ಮಹಾವೇಗೈಃ ಶಕಾಶ್ಚ ಯವನೈಃ ಸಹ||

ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿ ಸುದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ಕಾಂಬೋಜರು ಶಕ ಮತ್ತು ಯವನರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾವೇಗದ
ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಟರು.

07006006a ಮದ್ರಾಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಾಃ ಸಾಂಬಷ್ಠಾಃ ಪ್ರತೀಚ್ಯೋದೀಚ್ಯವಾಸಿನಃ|

07006006c ಶಿಬಯಃ ಶೂರಸೇನಾಶ್ಚ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚ ಮಲದೈಃ ಸಹ||

07006007a ಸೌವೀರಾಃ ಕಿತವಾಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07006007c ತವಾತ್ಮ ಜಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ||

07006008a ಹರ್ಷಯನ್ನರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಬಲೇಷು ಬಲಮಾದಧತ್|

07006008c ಯಯೌ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ಮದ್ರರು, ತ್ರಿಗರ್ತರು, ಅಂಬಷ್ಠರು, ಪೂರ್ವದವರು, ಉತ್ತರದವರು, ಶಿಬಿಗಳು, ಶೂರಸೇನರು, ಶೂದ್ರರು, ಮಲದರು, ಸೌವೀರರು, ಕಿತವರು, ಪಶ್ಚಿಮದವರು, ದಕ್ಷಿಣದವರು ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂತಪುತ್ರನ ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು. ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ಸೇನೆಗಳಿಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ನಡೆದನು.

07006009a ತಸ್ಯ ದೀಪ್ತೋ ಮಹಾಕಾಯಃ ಸ್ವಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಹರ್ಷಯನ್|

07006009c ಹಸ್ತಿಕಕ್ಷ್ಯಾ ಮಹಾಕೇತುರ್ಬಭೌ ಸೂರ್ಯಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಆನೆಯ ಹಗ್ಗದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅವನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದೂ ಎತ್ತರವೂ ಆದ ಧ್ವಜವು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಬೆಳಗಿ ಅವನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07006010a ನ ಭೀಷ್ಮವ್ಯಸನಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಮಮನ್ಯತ|

07006010c ವಿಶೋಕಾಶ್ಚಾ ಭವನ್ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದುದರ ದುಃಖವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದರು.

07006011a ಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಯೋಧಾಸ್ತತ್ರಾಜಲ್ಪಂತ ಸಂಗತಾಃ|

07006011c ನ ಹಿ ಕರ್ಣಂ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಯೋಧರು ಒಟ್ಟಿಗೇ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು: “ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ
ಪಾಂಡವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರರು.

07006012a ಕರ್ಣೋ ಹಿ ಸಮರೇ ಶಕ್ತೋ ಜೇತುಂ ದೇವಾನ್ಸವಾಸವಾನ್|

07006012c ಕಿಮು ಪಾಂಡುಸುತಾನ್ಯುದ್ಧೇ ಹೀನವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಾನ್||

ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ
ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ತ. ಇನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವೀರ್ಯ -
ಪರಾಕ್ರಮಗಳುಳ್ಳ ಪಾಂಡವರು ಯಾವ ಲೆಖ್ಕಕ್ಕೆ?

07006013a ಭೀಷ್ಮೇಣ ತು ರಣೇ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪಾಲಿತಾ ಬಾಹುಶಾಲಿನಾ|

07006013c ತಾಂಸ್ತು ಕರ್ಣಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ನಾಶಯಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ||

ಭೀಷ್ಮನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ
ಕರ್ಣನು ಅವರನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07006014a ಏವಂ ಬ್ರುವಂತಸ್ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಹೃಷ್ಟರೂಪಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07006014c ರಾಧೇಯಂ ಪೂಜಯಂತಶ್ಚ ಪ್ರಶಂಸಂತಶ್ಚ ನಿಯಮಯಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೃಷ್ಟರೂಪರಾಗಿ
ಅವರು ರಾಧೇಯನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದರು.

07006015a ಅಸ್ಮಾಕಂ ಶಕಟವ್ಯೂಹೋ ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತೋಽಭವತ್|

07006015c ಪರೇಷಾಂ ಕ್ರೌಂಚ ಏವಾಸೀದ್ವ್ಯೂಹೋ ರಾಜನ್ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07006015e ಪ್ರಿಯಮಾಣೇನ ವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯು ಶಕಟವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿತು. ಭಾರತ! ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ವಿಹಿತವಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಶತ್ರುಗಳ ಸೇನೆಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕ್ರೌಂಚ ವ್ಯೂಹದ್ದಾಗಿತ್ತು.

07006016a ವ್ಯೂಹಪ್ರಮುಖತಸ್ತೇಷಾಂ ತಸ್ಥತುಃ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

07006016c ವಾನರಧ್ವಜಮುಚ್ಚಿತ್ಯ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಧನಂಜಯೌ||

ಅವರ ಸೇನೆಯ ಪ್ರಮುಖಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾನರಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುರುಷರ್ಷಭರಾದ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ-ಧನಂಜಯರಿದ್ದರು.

07006017a ಕಕುದಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07006017c ಆದಿತ್ಯಪಥಗಃ ಕೇತುಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

07006018a ದೀಪಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07006018c ಯಥಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಃ ಸೂರ್ಯೋ ಯುಗಾಂತೇ ವೈ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳಿಗೂ ಗುರುತಾಗಿದ್ದ, ಸರ್ವಧನುಷ್ಮಂತರಿಗೂ ಆಶ್ರಯಭೂತವಾದ, ಸೂರ್ಯನ ಮಾರ್ಗವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಪಾರ್ಥನ ಆ ಧ್ವಜವು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಬೆಳಗುವಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07006019a ಅಸ್ಯತಾಮರ್ಜುನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುಷಾಂ ವರಂ|

07006019c ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಚಕ್ರಾಣಾಂ ಚ ಸುದರ್ಶನಂ||

07006020a ಚತ್ವಾರ್ಯೇತಾನಿ ತೇಜಾಂಸಿ ವಹಂ ಶ್ವೇತಹಯೋ ರಥಃ|

07006020c ಪರೇಷಾಮಗ್ರತಸ್ತಸ್ಥೌ ಕಾಲಚಕ್ರಮಿವೋದ್ಯತಂ||

ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಧನುಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವ,
ಇರುವವರಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವು.
ಈ ನಾಲ್ಕೂ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಏರಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ವೇತಹಯಗಳ ರಥವು
ಕಾಲಚಕ್ರದಂತೆ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತ್ತು.

07006021a ಏವಮೇತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಬಲಸೇನಾಗ್ರಗಾವುಭೌ|

07006021c ತಾವಕಾನಾಂ ಮುಖಂ ಕರ್ಣಃ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಧನಂಜಯಃ||

ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯ
ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ನಿನ್ನವರ ಮುಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು
ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಮುಂದೆ ಧನಂಜಯರರು ನಿಂತಿದ್ದರು.

07006022a ತತೋ ಜಾತಾಭಿಸಂರಂಭೌ ಪರಸ್ಪರವಧ್ಯೈಷಿಣೌ|

07006022c ಅವೇಕ್ಷೇತಾಂ ತದಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮರೇ ಕರ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಆಗ ಕರ್ಣ-ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಿಜಯವನ್ನು
ಗಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ವಧೆಮಾಡುವ
ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07006023a ತತಃ ಪ್ರಯಾತೇ ಸಹಸಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇ ಮಹಾರಥೇ|

07006023c ಅಂತರ್ನಾದೇನ ಘೋರೇಣ ವಸುಧಾ ಸಮಕಂಪತ||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಬರಲು ಘೋರ

ಅಂತರ್ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸಿತು.

07006024a ತತಸ್ತುಮುಲಮಾಕಾಶಮಾವೃಣೋತ್ಸದಿವಾಕರಂ|

07006024c ವಾತೋದ್ಧೂತಂ ರಜಸ್ವೀವ್ರಂ ಕೌಶೇಯನಿಕರೋಪಮಂ||

ಆಗ ಪ್ರಚಂಡ ಭಿರುಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿ ರೇಷ್ಮೆಯಂತೆ ನವಿರಾದ ಧೂಳಿದ್ದು

ಅದು ಸೂರ್ಯಸಹಿತ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

07006025a ಅನಭ್ರೇ ಪ್ರವವರ್ಷ ದ್ಯೌರ್ಮಾಂಸಾಸ್ಥಿರುಧಿರಾಣ್ಯುತ|

07006025c ಗೃಧ್ರಾಃ ಶೈನಾ ಬಡಾಃ ಕಂಕಾ ವಾಯಸಾಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07006025e ಉಪರ್ಯುಪರಿ ಸೇನಾಂ ತೇ ತದಾ ಪರ್ಯಪತನ್ಮೃಪ||

ನೃಪ! ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶದಿಂದ ಮಾಂಸ, ಮೂಳೆ ಮತ್ತು

ರಕ್ತಗಳ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತು. ಹದ್ದುಗಳು, ಗಿಡುಗಗಳು, ಬಕಗಳು,

ರಣಹದ್ದುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಗೆಗಳು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ

ಸೇನೆಯ ಮೇಲ್ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07006026a ಗೋಮಾಯವಶ್ಚ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಭಯದಾನ್ದಾರುಣಾನ್ರವಾನ್|

07006026c ಅಕಾರ್ಷುರಪಸವ್ಯಂ ಚ ಬಹುಶಃ ಪೃತನಾಂ ತವ|

07006026e ಚಿಖಾದಿಷಂತೋ ಮಾಂಸಾನಿ ಪಿಪಾಸಂತಶ್ಚ ಶೋಣಿತಂ||

ಗುಳ್ಳೇನರಿಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.
ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಅವು ಅನೇಕ
ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಹಾಕಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದವು.

07006027a ಅಪತದ್ವೀಪ್ಯಮಾನಾ ಚ ಸನಿರ್ಘಾತಾ ಸಕಂಪನಾ|

07006027c ಉಲ್ಕಾ ಜ್ವಲಂತೀ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪುಚ್ಚೇನಾವೃತ್ಯ ಸರ್ವಶಃ||

ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಉಲ್ಕೆಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಾ ಬಾಲದಿಂದ ರಣರಂಗವನ್ನು
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಿ, ಮಹಾ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ನಡುಗುತ್ತಾ
ಬಿದ್ದಿತು.

07006028a ಪರಿವೇಷೋ ಮಹಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸವಿದ್ಯುತ್ಸಂತನಯಿತ್ಸುಮಾನ್|

07006028c ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯಾಭವದ್ರಾಜನ್ವಯಾತೇ ವಾಹಿನೀಪತೌ||

ಆ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮುಂದೆ ಬರುವಾಗ ಭಾಸ್ಕರನ ಮಂಡಲದಿಂದ
ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಂತೆ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07006029a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನದಾರುಣಾಃ|

07006029c ಉತ್ಪಾತಾ ಯುಧಿ ವೀರಾಣಾಂ ಜೀವಿತಕ್ಷಯಕಾರಕಾಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರರ ಸಾವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಇವು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ
ದಾರುಣ ಉತ್ಪಾತಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

07006030a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಪರಸ್ಪರವಧ್ಯೈಷಿಣಾಂ|

07006030c ಕುರುಪಾಂಡವಸ್ಯೈನ್ಯಾನಾಂ ಶಬ್ದೇನಾನಾದಯಜ್ಜಗತ್||

ಆಗ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಕುರುಪಾಂಡವ ಸೈನ್ಯಗಳ
ನಡುವೆ ಜಗತ್ತಾನೇ ಶಬ್ದದಿಂದ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07006031a ತೇ ತ್ವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸುಸಂರಬ್ಧಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕೌರವೈಃ ಸಹ|

07006031c ಪ್ರತ್ಯಘ್ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಜಯಗೃಹ್ಣಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಿ ಪ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ
ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಕೊಲ್ಲತೊಡಗಿದರು.

07006032a ಸ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹತೀಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07006032c ವೇಗೇನಾಭ್ಯದ್ರವತ್ಸೇನಾಂ ಕಿರಂ ಶರಶತ್ಯೈಃ ಶಿತೈಃ||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ
ಪಾಂಡವರ ಮಹಾಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು
ಎರಚಿದನು.

07006033a ದ್ರೋಣಮಭ್ಯುದ್ಯತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹ ಸೃಂಜಯೈಃ|

07006033c ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಂಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ ಶರವರ್ಷೈಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನು ಮೇಲೆ ಎರಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೃಂಜಯರು ಅವನನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ
ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಡೆದುಕೊಂಡರು.

07006034a ಸಂಕ್ಷೋಭ್ಯಮಾಣಾ ದ್ರೋಣೇನ ಭಿದ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾಚಮೂಃ|

07006034c ವ್ಯಶೀರ್ಯತ ಸಪಾಂಚಾಲಾ ವಾತೇನೇವ ಬಲಾಹಕಾಃ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಒಡೆದುಹೋದ ಪಾಂಚಾಲರ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ಚದುರಿ ಹೋಯಿತು.

07006035a ಬಹೂನೀಹ ವಿಕುರ್ವಾಣೋ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂಯುಗೇ|

07006035c ಅಪೀಡಯತ್ ಕ್ಷಣೇನ್ಯೈವ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯಂಜಯಾನ್||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡವ-ಸ್ಯಂಜಯರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು.

07006036a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ವಾಸವೇನೇವ ದಾನವಾಃ|

07006036c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮಾಃ||

ವಾಸವನಿಂದ ದಾನವರಂತೆ ದ್ರೋಣನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ತತ್ತರಿಸಿದರು.

07006037a ತತೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿಚ್ಛೂರೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿರ್ಮಹಾರಥಃ|

07006037c ಅಭಿನಚ್ಛ ರವರ್ಷೇಣ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮನೇಕಧಾ||

ಆಗ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ಶೂರ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಿದನು.

07006038a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಶರವರ್ಷೈಸ್ತು ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಭಾಗಶಃ|

07006038c ಸನ್ನಿವಾಯ್ ತತಃ ಸೇನಾಂ ಕುರೂನಪ್ಯವಧೀದ್ಬಲೀ||

ದ್ರೋಣನ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡಿ
ಆ ಬಲಶಾಲಿಯು ಕುರುಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆದನು.

07006039a ಸಂಹೃತ್ಯ ತು ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಸಮವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚಾಹವೇ|
07006039c ಸ್ವಮನೀಕಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರ್ಷ್ವತನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

07006040a ಸ ಬಾಣವರ್ಷಂ ಸುಮಹದಸ್ಯ ಜತ್ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ಪ್ರತಿ|
07006040c ಮಘವಾನ್ಸಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಹಸಾ ದಾನವೇಷ್ಟಿವ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಮಘವಾನನು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ದಾನವರ ಮೇಲೆ
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ಪಾರ್ಷ್ವತನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಅತಿದೊಡ್ಡ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07006041a ತೇ ಕಂಪ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ಬಾಣೈಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯಂಜಯಾಃ|
07006041c ಪುನಃ ಪುನರಭಜ್ಯಂತ ಸಿಂಹೇನೇವೇತರೇ ಮೃಗಾಃ||

ದ್ರೋಣನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಪಾಂಡವ-ಸ್ಯಂಜಯರು
ಸಿಂಹನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತರ ಮೃಗಗಳಂತೆ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಚದುರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07006042a ಅಥ ಪರ್ಯಪತದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಬಲಂ ಬಲೀ|
07006042c ಅಲಾತಚಕ್ರವದ್ರಾಜಂಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಹೀಗೆ ಬಲಶಾಲೀ ದ್ರೋಣನು ಬೆಂಕಿಯ ಚಕ್ರದಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಈ ಅದ್ಭುತವು ನಡೆಯಿತು.

07006043a ಖಚರನಗರಕಲ್ಪಂ ಕಲ್ಪಿತಂ ಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟ್ಯಾ

ಚಲದನಿಲಪತಾಕಂ ಹ್ರಾದಿನಂ ವಲ್ಲಿತಾಶ್ವಂ|

07006043c ಸ್ಪಟಿಕವಿಮಲಕೇತುಂ ತಾಪನಂ ಶಾತ್ರವಾಣಾಂ

ರಥವರಮಧಿರೂಢಃ ಸಂಜಹಾರಾರಿಸೇನಾಂ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನಗರದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ್ದ, ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪತಾಕೆಯುಳ್ಳ, ರಣಭೂಮಿಯನ್ನೇ ತುಂಬುವ ಗಾಲಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಸ್ಪಟಿಕದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಾವುಟವುಳ್ಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಥವನ್ನೇರಿ ದ್ರೋಣನು ಅರಿಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨

ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೮). ದ್ರೋಣವಧಶ್ರವಣ (೨೯-
೩೬).

07007001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07007001a ತಥಾ ದ್ರೋಣಮಭಿಘ್ನಂತಂ ಸಾಶ್ವಸೂತರಥದ್ವಿಪಾನ್|

07007001c ವ್ಯಥಿತಾಃ ಪಾಂಡವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನ ಚೈನಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನು ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ರಥ-
ಗಜಗಳೊಡನೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪಾಂಡವರು ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07007002a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಧನಂಜಯೌ|

07007002c ಅಬ್ರವೀತ್ಸರ್ವತೋ ಯತ್ತ್ಯೈಃ ಕುಂಭಯೋನಿನಿವಾಯೌತಾಂ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಧನಂಜಯರಿಗೆ
“ಕುಂಭಯೋನಿಜನನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸರ್ವ ಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆಯಲಿ!”
ಎಂದನು.

07007003a ತತ್ರೈನಮರ್ಜುನಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ಷ್ವತಶ್ಚ ಸಹಾನುಗಃ|

07007003c ಪರ್ಯಗೃಹ್ಣಂಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಯಾಂತಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷ್ವತರು ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು.

07007004a ಕೇಕಯಾ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಸೌಭದ್ರೋಽಥ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07007004c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಯಮೌ ಮತ್ಸ್ಯಾ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾಸ್ತಥಾ||

07007005a ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಃ ಸಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07007005c ಬೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

07007006a ಯೇ ಚಾನೈ ಪಾರ್ಥಿವಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಸ್ಯಾನುಯಾಯಿನಃ|

07007006c ಕುಲವೀರ್ಯಾನುರೂಪಾಣಿ ಚಕ್ರುಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯನೇಕಶಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕೇಕಯರು, ಭೀಮಸೇನ, ಸೌಭದ್ರ, ಘಟೋತ್ಕಚ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಯಮಳರು, ಮತ್ಸ್ಯರು, ದ್ರುಪದನ ಮಕ್ಕಳು, ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಕ್ಕಳು, ಸಂಹೃಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಸಾತ್ಯಕಿಯರು, ಚೇಕಿತಾನ, ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾರಥಿ ಯುಯುತ್ಸು ಇವರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ ಅನ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವರು ಅವರವರ ಕುಲ ವೀರ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದರು.

07007007a ಸಂಗೃಹ್ಯಮಾಣಾಂ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾಂಡವೈರ್ವಾಹಿನೀಂ ರಣೇ|

07007007c ವ್ಯಾವೃತ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೀ ಕೋಪಾದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋಽನ್ವವೈಕ್ಷತ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನರಳಿಸಿ ನೋಡಿದನು.

07007008a ಸ ತೀವ್ರಂ ಕೋಪಮಾಸ್ಥಾಯ ರಥೇ ಸಮರದುರ್ಮದಃ|

07007008c ವ್ಯಧಮತ್ ಪಾಂಡವಾನೀಕಮಭ್ರಾಣೀವ ಸದಾಗತಿಃ||

ಆ ಸಮರದುರ್ಮದನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಭೇದಿಸಿದನು.

07007009a ರಥಾನಶ್ವಾನ್ನರಾನ್ನಾಗಾನಭಿಧಾವಂಸ್ತತಸ್ತತಃ|

07007009c ಚಚಾರೋನ್ಮತ್ತವದ್ಧೋಣೋ ವೃದ್ಧೋಽಪಿ ತರುಣೋ ಯಥಾ||

ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ತರುಣನಂತೆ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ

ದ್ರೋಣನು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ರಥಗಳನ್ನೂ,
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸೈನಿಕರನ್ನೂ, ಆನೆಗಳನ್ನೂ ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07007010a ತಸ್ಯ ಶೋಣಿತದಿಗ್ಧಾಂಗಾಃ ಶೋಣಾಸ್ತೇ ವಾತರಂಹಸಃ|

07007010c ಆಜಾನೇಯಾ ಹಯಾ ರಾಜನ್ನವಿಭ್ರಾಂತಾಃ ಶ್ರಿಯಂ ದಧುಃ||

ರಾಜನ್! ಸ್ವಭಾವತಃ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದ ಶರೀರಗಳಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.
ವಾಯುವೇಗದ ಅವು ಅವಿಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07007011a ತಮಂತಕಮಿವ ಕ್ರುದ್ಧಮಾಪತಂತಂ ಯತವ್ರತಂ|

07007011c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವನ್ಯೋಧಾಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ತತಸ್ತತಃ||

ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯತವ್ರತನನ್ನು ನೋಡಿ
ಪಾಂಡವರ ಯೋಧರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07007012a ತೇಷಾಂ ಪ್ರದ್ರವತಾಂ ಭೀಮಃ ಪುನರಾವರ್ತತಾಮಪಿ|

07007012c ವೀಕ್ಷತಾಂ ತಿಷ್ಠತಾಂ ಚಾಸೀಚ್ಚ ಬ್ಧಃ ಪರಮದಾರುಣಃ||

ಹೀಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವರ, ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರುವವರ,
ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರ, ನಿಂತು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರ
ಭೀಕರ ಶಬ್ದವು ಪರಮ ದಾರುಣವಾಗಿತ್ತು.

07007013a ಶೂರಾಣಾಂ ಹರ್ಷಜನನೋ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನಃ|

07007013c ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋರ್ವಿವರಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಆಕಾಶ-ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ
ತುಮುಲವು ಶೂರರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನಿತ್ತರೆ ದುರ್ಬಲಹೃದಯದವರ
ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07007014a ತತಃ ಪುನರಪಿ ದ್ರೋಣೋ ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವಯನ್ಯುಧಿ|

07007014c ಅಕರೋದ್ರಾದ್ರಮಾತ್ಮಾನಂ ಕಿರಂ ಶರಶತ್ಯೈಃ ಪರಾನ್||

ಆಗ ಪುನಃ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ
ರೂಪವನ್ನು ರೌದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎರಚಿದನು.

07007015a ಸ ತಥಾ ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07007015c ಕಾಲವನ್ಯ ವಧೀದ್ರೋಣೋ ಯುವೇವ ಸ್ಥವಿರೋ ಬಲೀ||

ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ಬಲಶಾಲಿ ಯುವಕನಂತಿದ್ದ ಧೀಮತ ದ್ರೋಣನು
ಪಾಂಡವನ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತಕನಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07007016a ಉತ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಶಿರಾಂಸ್ಯುಗ್ರೋ ಬಾಹೂನಪಿ ಸಭೂಷಣಾನ್|

07007016c ಕೃತ್ವಾ ಶೂನ್ಯಾನ್ರಥೋಪಸ್ಥಾನುದಕ್ರೋಶನ್ಮಹಾರಥಃ||

ಆ ಮಹಾರಥನು ಉಗ್ರನಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದವರ ಶಿರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಸುಭೂಷಣ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ರಥಗಳನ್ನು ಬರಿದುಮಾಡಿ
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07007017a ತಸ್ಯ ಹರ್ಷಪ್ರಣಾದೇನ ಬಾಣವೇಗೇನ ಚಾಭಿಭೋ|

07007017c ಪ್ರಾಕಂಪಂತ ರಣೇ ಯೋಧಾ ಗಾವಃ ಶೀತಾದಿತಾ ಇವ||

ವಿಭೋ! ಅವನ ಹರ್ಷಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ವೇಗದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಯೋಧರು ಭಳಿಯಿಂದ ನಡುಗುವ ಗೋವುಗಳಂತೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07007018a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಘೋಷೇಣ ಮೌರ್ವೀನಿಷ್ಟೇಷಣೇನ ಚ|

07007018c ಧನುಃಶಬ್ದೇನ ಚಾಕಾಶೇ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್||

ದ್ರೋಣನ ರಥ ಘೋಷದಿಂದ, ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಉಜ್ಜುವುದರಿಂದಲೂ, ಧನುಸ್ಸಿನ ಟೇಂಕಾರದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಶಬ್ದವು ಆಕಾಶವನ್ನು ತಲುಪಿ ಅತಿ ಜೋರಾಯಿತು.

07007019a ಅಥಾಸ್ಯ ಬಹುಶೋ ಬಾಣಾ ನಿಶ್ಚರಂತಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07007019c ವ್ಯಾಪ್ಯ ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಪೇತುರ್ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಿಷು||

ಅವನು ಬಿಟ್ಟ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥ-ಪದಾತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07007020a ತಂ ಕಾರ್ಮು ಕಮಹಾವೇಗಮಸ್ತ್ರಜ್ವಲಿತಪಾವಕಂ|

07007020c ದ್ರೋಣಮಾಸಾದಯಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ಆ ಮಹಾಧನ್ವಿ, ಮಹಾವೇಗಿ, ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಪಾವಕನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ

ಪಾಂಚಾಲರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

07007021a ತಾನ್ವೈ ಸರಥಹಸ್ತ್ಯಶ್ವಾನ್ವಾ ಹಿಣೋದ್ಯಮಸಾದನಂ|

07007021c ದ್ರೋಣೋಽಚಿರೇಣಾಕರೋಚ್ಚ ಮಹೀಂ ಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ||

ಅವರನ್ನು ರಥ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ
ದ್ರೋಣನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಿಂದ
ತುಂಬಿಸಿದನು.

07007022a ತನ್ವತಾ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶರಾನ್ಸತತಮಸ್ಯತಾ|

07007022c ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತಂ ದಿಕ್ಷು ಬಾಣಜಾಲಮದೃಶ್ಯತ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಗಳೂ
ಶರಗಳೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳ ಜಾಲದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿರುವುದು
ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07007023a ಪದಾತಿಷು ರಥಾಶ್ವೇಷು ವಾರಣೇಷು ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07007023c ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯುದಿವಾಭ್ರೇಷು ಚರನ್ಕೇತುರದೃಶ್ಯತ||

ಪದಾತಿಗಳ, ರಥ-ಕುದುರೆಗಳ, ಆನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ
ಮೋಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಣುವ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಅವನ ಧ್ವಜವು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07007024a ಸ ಕೇಕಯಾನಾಂ ಪ್ರವರಾಂಶ್ಚ ಪಂಚ

ಪಾಂಚಾಲರಾಜಂ ಚ ಶರೈಃ ಪ್ರಮೃದ್ಯ|

07007024c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನೀಕಮದೀನಯೋಧೀ

ದ್ರೋಣೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಕಾರ್ಮುಕಬಾಣಪಾಣಿಃ||

ದ್ರೋಣನು ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೇಕಯರ ಐವರು ಮುಖ್ಯರನ್ನೂ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನನ್ನೂ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07007025a ತಂ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಧನಂಜಯಶ್ಚ
ಶಿನೇಶ್ಚ ನಪ್ತಾ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜಶ್ಚ|

07007025c ಶೈಬ್ಯಾತ್ಮಜಃ ಕಾಶಿಪತಿಃ ಶಿಬಿಶ್ಚ
ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ನದಂತೋ ವ್ಯಕಿರಂ ಶರೌಘೈಃ||

ಭೀಮಸೇನ-ಧನಂಜಯರು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶೈಬ್ಯನ ಮಗ, ಕಾಶಿರಾಜ, ಶಿಬಿ ಮೊದಲಾದವರು ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು.

07007026a ತೇಷಾಮಥೋ ದ್ರೋಣಧನುರ್ವಿಮುಕ್ತಾಃ
ಪತತ್ರಿಣಃ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಪುಂಖಾಃ|

07007026c ಭಿತ್ತ್ವಾ ಶರೀರಾಣಿ ಗಜಾಶ್ವಯೂನಾಂ
ಜಗ್ಮುರ್ಮಹೀಂ ಶೋಣಿತದಿಗ್ಧವಾಜಾಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಕಾಂಚನದ ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಪತತ್ರಿಗಳು ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07007027a ಸಾ ಯೋಧಸಂಘೈಶ್ಚ ರಥೈಶ್ಚ ಭೂಮಿಃ

ಶರೈರ್ವಿಭಿನ್ನೈರ್ಗಜವಾಜಿಭಿಶ್ಚ|

07007027c ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯಮಾನಾ ಪತಿತ್ಯೈರ್ಬಭೂವ

ಸಮಂತತೋ ದ್ಯೌರಿವ ಕಾಲಮೇಘೈಃ||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ಯೋಧರ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ,
ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡಾದ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಕಪ್ಪು
ಮೋಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರಿತು.

07007028a ಶೈನೇಯಭೀಮಾರ್ಜುನವಾಹಿನೀಪಾಂ

ಶೈರ್ಬ್ಯಾಭಿಮನ್ಯೂ ಸಹ ಕಾಶಿರಾಜ್ಣಾ|

07007028c ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚ ವೀರಾನ್ಸಮರೇ ಪ್ರಮೃದ್ನಾದ್

ದ್ರೋಣಃ ಸುತಾನಾಂ ತವ ಭೂತಿಕಾಮಃ||

ನಿನ್ನ ಸುತರಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡಬಯಸಿ ದ್ರೋಣನು ಶೈನೇಯ-ಭೀಮ-
ಅರ್ಜುನರಿಂದ ಪಾಲಿತವಾದ ವಾಹಿನಿಯನ್ನೂ, ಶೈರ್ಬ್ಯ, ಅಭಿಮನ್ಯು,
ಕಾಶಿರಾಜ, ಮತ್ತು ಇತರ ವೀರರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮರ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07007029a ಏತಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಚ ಕೌರವೇಂದ್ರ

ಕರ್ಮಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ಸಮರೇ ಮಹಾತ್ಮಾ|

07007029c ಪ್ರತಾಪ್ಯ ಲೋಕಾನಿವ ಕಾಲಸೂರ್ಯೋ

ದ್ರೋಣೋ ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಮಿತೋ ಹಿ ರಾಜನ್||

ಕೌರವೇಂದ್ರ! ರಾಜನ್! ಈ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಆ
ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ಕಾಲಾಂತದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಲೋಕವನ್ನು

ಸುಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

07007030a ಏವಂ ರುಕ್ಮರಥಃ ಶೂರೋ ಹತ್ವಾ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

07007030c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ರಣೇ ಯೋಧಾನ್ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ನಿಪಾತಿತಃ||

ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪಾಂಡವ ಯೋಧರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ರುಕ್ಮರಥ ಶೂರನು ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

07007031a ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಮಭ್ಯಧಿಕಾಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07007031c ನಿಹತ್ಯ ಪಶ್ಚಾದ್ಧೃತಿಮಾನಗಚ್ಚತ್ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ||

ಯುದ್ಧದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಿಂತಲೂ
ಅಧಿಕ ಶೂರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಂತರ ಆ ಧೃತಿಮಾನನು ಪರಮ
ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

07007032a ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ ಪಾಂಚಾಲೈರಶಿವೈಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಭಿಃ|

07007032c ಹತೋ ರುಕ್ಮರಥೋ ರಾಜನ್ಯತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರ ಅಮಂಗಳಕರ ಕ್ರೂರ
ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಆ ರುಕ್ಮರಥನು ಸುದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ
ಹತನಾದನು.

07007033a ತತೋ ನಿನಾದೋ ಭೂತಾನಾಮಾಕಾಶೇ ಸಮಜಾಯತ|

07007033c ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಚ ತತೋ ರಾಜನ್ನಾಚಾಚಾರ್ಯೇ ನಿಹತೇ ಯುಧಿ||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನು ನಿಹತನಾಗಲು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ

ಭೂತಗಳ ನಿನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

07007034a ದ್ಯಾಂ ಧರಾಂ ಖಿಂ ದಿಶೋ ವಾರಿ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚಾನುನಾದಯನ್|

07007034c ಅಹೋ ಧಿಗಿತಿ ಭೂತಾನಾಂ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್||

ಸ್ವರ್ಗ, ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ “ಅಯ್ಯೋ! ಧಿಕ್ಕಾರ!”

ಎಂಬ ಮಹಾ ಆರ್ತನಾದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07007035a ದೇವತಾಃ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ಪೂರ್ವೇ ಯೇ ಚಾಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ|

07007035c ದದೃಶುರ್ನಿಹತಂ ತತ್ರ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ||

ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬಂಧುಗಳಾಗಿದ್ದವರು

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನು ನಿಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

07007036a ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹನಾದಾನ್ಪ್ರಚಕ್ರಿರೇ|

07007036c ತೇನ ನಾದೇನ ಮಹತಾ ಸಮಕಂಪತ ಮೇದಿನೀ||

ಪಾಂಡವರಾದರೋ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು. ಅವರ

ಆ ನಾದದಿಂದ ಮೇದಿನಿಯೇ ಕಂಪಿಸಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧಶ್ರವಣೇ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧಶ್ರವಣ ಎನ್ನುವ ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಶೋಕ (೧-೩೯).

07008001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07008001a ಕಿಂ ಕುರ್ವಾಣಂ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಜಘ್ನುಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯಂಜಯಾಃ|

07008001c ತಥಾ ನಿಪುಣಮಸ್ಮೇಷು ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಮಪಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ-ಸ್ಯಂಜಯರು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು? ಅವನು ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಿಗಿಂತಲೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದನು.

07008002a ರಥಭಂಗೋ ಬಭೂವಾಸ್ಯ ಧನುರ್ವಾ ಶೀರ್ಯ ತಾಸ್ಯತಃ|

07008002c ಪ್ರಮತ್ತೋ ವಾಭವದ್ರೋಣಸ್ತತೋ ಮೃತ್ಯುಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ಅವನ ರಥವು ಮುರಿದುಹೋಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡುವಾಗ ಅದು ಮುರಿದುಹೋಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದಿದನೇ?

07008003a ಕಥಂ ನು ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ತಾತ ಶತ್ರುಭಿರ್ದುಷ್ಪಧರ್ಷಣಂ|

07008003c ಕಿರಂತಮಿಷುಸಂಘಾತಾನ್ತುಕ್ಮಪುಂಖಾನನೇಕಶಃ||

07008004a ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕೃತಿನಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಂ|

07008004c ದೂರೇಷುಪಾತಿನಂ ದಾಂತಮಸ್ತ್ರಯುದ್ಧೇ ಚ ಪಾರಗಂ||

07008005a ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರೋ ನೃವಧೀದ್ವಿಷ್ಣ್ವಾ ಸ ವರಮಚ್ಯುತಂ|

07008005c ಕುರ್ವಾಣಂ ದಾರುಣಂ ಕರ್ಮ ರಣೇ ಯತ್ತಂ ಮಹಾರಥಂ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಎದುರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದ, ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ, ಪಂಡಿತ, ಚಿತ್ರಯೋಧೀ, ಬಹಳದೂರದವರೆಗೂ ಪ್ರಹರಿಸಬಲ್ಲ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಅಸ್ತ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದ, ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ದಾರುಣ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದ ಆ ಮಹಾರಥ, ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ಹೇಗೆ ಅನೇಕ ರುಕ್ಮಪುಂಖಿ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿ ಕೊಂದನು?

07008006a ವ್ಯಕ್ತಂ ದಿಷ್ಟಂ ಹಿ ಬಲವತ್ಪೌರುಷಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

07008006c ಯದ್ಧ್ರೋಣೋ ನಿಹತಃ ಶೂರಃ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಶೂರ ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದನೆಂದರೆ ಪೌರುಷಕ್ಕಿಂತ ದೈವವೇ ಬಲವಾದುದು ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07008007a ಅಸ್ತ್ರಂ ಚತುರ್ವಿಧಂ ವೀರೇ ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಸೀತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ|

07008007c ತಮಿಷ್ಟಸ್ತ್ರವರಾಚಾರ್ಯಂ ದ್ರೋಣಂ ಶಂಸಸಿ ಮೇ ಹತಂ||

ಯಾವ ವೀರನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ನೆಲಸಿದ್ದವೋ ಆ ಧನುಷ್ಮಂತರಿಗೆಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಸತ್ತನೆಂದು ನನಗೆ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ!

07008008a ಶ್ರುತ್ವಾ ಹತಂ ರುಕ್ಮರಥಂ ವೈಯಾಘ್ರಪರಿವಾರಣಂ|

07008008c ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕಾರಂ ನಾದ್ಯ ಶೋಕಮಪಾನುದೇ||

ವ್ಯಾಘ್ರದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ಅವನು ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ ನನಗಿಂದು ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07008009a ನ ನೂನಂ ಪರದುಃಖೇನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಿ ಯತಿ ಸಂಜಯ|

07008009c ಯತ್ರ ದ್ರೋಣಮಹಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹತಂ ಜೀವಾಮಿ ನ ಮ್ನಿಯೇ||

ಸಂಜಯ ! ಪರಮ ದುಃಖದಿಂದ ಯಾರೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ?
ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿಯೂ ನಾನು ಸಾಯದೇ
ಜೀವಿಸಿರುವೆನಲ್ಲಾ !

07008010a ಅಶ್ಮ ಸಾರಮಯಂ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಸುದೃಢಂ ಮಮ|

07008010c ಯಚ್ಚ ತ್ವಾ ನಿಹತಂ ದ್ರೋಣಂ ಶತಧಾ ನ ವಿದೀರ್ಯತೇ||

ದ್ರೋಣನ ಸಾವಿನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿಯೂ ನೂರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ
ಒಡೆಯದೇ ಇರುವ ನನ್ನ ಈ ಹೃದಯವು ಸುದೃಢ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು.

07008011a ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ವೇದೇ ತಥೇಷ್ಟಸ್ರೇ ಯಮುಪಾಸನ್ಗುಣಾರ್ಥಿನಃ|

07008011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸ ಕಥಂ ಮೃತ್ಯುನಾ ಹತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ವೇದಗಳು ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು
ಗುಣಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ರಾಜಪುತ್ರರು ಯಾರನ್ನು
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವನೇ ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟನು?

07008012a ಶೋಷಣಂ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ಮೇರೋರಿವ ವಿಸರ್ಪಣಂ|

07008012c ಪತನಂ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ನ ಮೃಷ್ಟೇ ದ್ರೋಣಪಾತನಂ||

ಸಾಗರವನ್ನೇ ಒಣಗಿಸಬಹುದು. ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಡಬಹುದು. ಭಾಸ್ಕರನು ಬೀಳಬಹುದು. ಆದರೆ ದ್ರೋಣನ ಪತನವಾಯಿತೆಂದರೆ ನಂಬಲಸಾಧ್ಯ.

07008013a ದೃಪ್ತಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷೇದ್ಧಾಸೀದ್ಧಾರ್ಮಿಕಾನಾಂ ಚ ರಕ್ಷಿತಾ|

07008013c ಯೋಽತ್ಯಾಕ್ಷೀತ್ಯ ಪಣಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಣಾನಪಿ ಪರಂತಪಃ||

ಅವನು ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥಹ ಪರಂತಪನು ಕೃಪಣನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

07008014a ಮಂದಾನಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜಯಾಶಾ ಯಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮೇ|

07008014c ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯುಶನಸ್ತುಲೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸ ನಿಹತಃ ಕಥಂ||

ಅವನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನನ್ನ ಮಂದ ಮಕ್ಕಳು ಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸಿದ್ದರು. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿ-ಉಶನರ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಹೇಗೆ ಹತನಾದನು?

07008015a ತೇ ಚ ಶೋಣಾ ಬೃಹಂತೋಽಶ್ವಾಃ ಸ್ಯಂಧವಾ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ|

07008015c ರಥೇ ವಾತಜವಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಶಬ್ದಾತಿಗಾ ರಣೇ||

07008016a ಬಲಿನೋ ಘೋಷಿಣೋ ದಾಂತಾಃ ಸ್ಯಂಧವಾಃ ಸಾಧುವಾಹಿನಃ|

07008016c ದೃಢಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮಮಧ್ಯೇಷು ಕಚ್ಚಿದಾಸನ್ನ ವಿಹ್ವಲಾಃ||

ಅವನ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಹೇಮಮಾಲಿನೀ ಗಾಳಿಯ
 ವೇಗವುಳ್ಳ, ರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ಅತೀತವಾದ, ಜೋರಾಗಿ
 ಕೂಗುವ, ಸೈಂಧವರಿಂದ ತರಬೇತಿಹೊಂದಿದ ಸಾಧುವಾಹಿನಿಗಳಾದ
 ದೃಢವಾಗಿದ್ದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸೈಂಧವ ಕುದುರೆಗಳು ಸಂಗ್ರಾಮದ
 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ವಿಹ್ವಲಗೊಂಡವೇ?

07008017a ಕರಿಣಾಂ ಬೃಂಹತಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಂ|

07008017c ಜ್ಯಾಕ್ಷೇಪಶರವರ್ಷಾಣಾಂ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಸಹಿಷ್ಣವಃ||

07008018a ಆಶಂಸಂತಃ ಪರಾಂ ಜೇತುಂ ಜಿತಶ್ವಾಸಾ ಜಿತವೃಥಾಃ|

07008018c ಹಯಾಃ ಪ್ರಜವಿತಾಃ ಶೀಘ್ರಾ ಭಾರದ್ವಾಜರಥೋದ್ವಹಾಃ||

07008019a ತೇ ಸ್ಮ ರುಕ್ಮರಥೇ ಯುಕ್ತಾ ನರವೀರಸಮಾಹಿತಾಃ|

07008019c ಕಥಂ ನಾಭ್ಯತರಂಸ್ತಾತ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ನರವೀರ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಆ ರುಕ್ಮರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ
 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಂಖ-ದುಂದುಭಿ ನಿಸ್ವನಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳ ಘೀಳನ್ನೂ,
 ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಶರವರ್ಷ-ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದ,
 ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಆಯಾಸವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ, ವೃಥೆಯನ್ನು
 ಗೆದ್ದಿದ್ದ, ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಚಲಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಹೇಗೆ
 ತಾನೇ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿದವು?

07008020a ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕಾರಮಾಸ್ಥಾಯ ರಥಮುತ್ತಮಂ|

07008020c ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಕಿಮಕರೋಚ್ಚೂರಃ ಸಂಕ್ರಂದನೋ ಯುಧಿ||

ಬಂಗಾರದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಉತ್ತಮ ರಥವನ್ನೇರಿ ಶೂರ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರಾಗಲು ಏನು ಮಾಡಿದನು?

07008021a ವಿದ್ಯಾಂ ಯಸ್ಯೋಪಜೀವಂತಿ ಸರ್ವಲೋಕಧನುರ್ಭೃತಃ|

07008021c ಸ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಬಲವಾನ್ದ್ರೋಣಃ ಕಿಮಕರೋದ್ಯುಧಿ||

ಲೋಕದ ಸರ್ವ ಧನುಭೃತರ ವಿದ್ಯೆಯು ಯಾರ ಉಪಜೀವನವೋ ಆ
ಸತ್ಯಸಂಧ, ಬಲವಾನ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದನು?

07008022a ದಿವಿ ಶಕ್ರಮಿವ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಹಾಮಾತ್ರಂ ಧನುರ್ಭೃತಾಂ|

07008022c ಕೇ ನು ತಂ ರೌದ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೂ ರಥಾಃ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನಂತೆ ಧನುಭೃತ ಮಹಾಮಾತ್ರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ
ರೌದ್ರಕರ್ಮಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ರಥರು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು?

07008023a ನನು ರುಕ್ಮರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರದ್ರವಂತಿ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾಃ|

07008023c ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣಂ ಸೇನಾಂ ಕ್ಷಿಣ್ಣಂತಮವ್ಯಯಂ||

ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರುಕ್ಮರಥನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವ
ಸೇನೆಗಳು ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ?

07008024a ಉತಾಹೋ ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯೇನ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸಹಾನುಜಃ|

07008024c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಪ್ರಗ್ರಹೋ ದ್ರೋಣಂ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಅನುಜರು ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯರೊಡಗೂಡಿ

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಹಿಡಿದನೋ ಹೇಳು !

07008025a ನೂನಮಾವಾರಯತ್ಪಾರ್ಥೋ ರಥಿನೋಽನ್ಯಾನಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07008025c ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಮಾರೋಹತ್ಪಾರ್ಷತಃ ಪಾಪಕರ್ಮಕೃತ್||

ಪಾರ್ಥನು ತನ್ನ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಅನ್ಯ ರಥಿಗಳನ್ನು ತಡೆದಿರಬಹುದು.

ಆಗ ಪಾರ್ಷತನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುವ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದು.

07008026a ನ ಹೃನ್ಯಂ ಪರಿಪಶ್ಯಾಮಿ ವಧೇ ಕಂ ಚನ ಶುಷ್ಮಿಣಃ|

07008026c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾದೃತೇ ರೌದ್ರಾತ್ಪಾಲ್ಯಮಾನಾತ್ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ಯೋಧನೂ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸುವವನೆಂದು ನನಗೆ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ.

07008027a ತೈರ್ವೃತಃ ಸರ್ವತಃ ಶೂರೈಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಪಸದಸ್ತತಃ|

07008027c ಕೇಕಯೈಶ್ಚೇದಿಕಾರೂಷೈರ್ಮತ್ಸ್ಯೈರನೈಶ್ಚ ಭೂಮಿಪೈಃ||

07008028a ವ್ಯಾಕುಲೀಕೃತಮಾಚಾರ್ಯಂ ಪಿಪೀಲೈರುರಗಂ ಯಥಾ|

07008028c ಕರ್ಮಣ್ಯಸುಕರೇ ಸಕ್ತಂ ಜಘಾನೇತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ಬಹುಷಃ ಕೇಕಯ-ಚೇದಿ-ಕರೂಷ-ಮತ್ಸ್ಯ ಶೂರರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಭೂಮಿಪರು ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ಇರುವೆಗಳು ಸರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಕುಲಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07008029a ಯೋಽಧೀತ್ಯ ಚತುರೋ ವೇದಾನ್ಸರ್ವಾನಾಖ್ಯಾನಪಂಚಮಾನ್|

07008029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಸೀತ್ಪ್ರೋತಸಾಮಿವ ಸಾಗರಃ|

07008029e ಸ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೃದ್ಧಃ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ವಧಮಾಪ್ತವಾನ್||

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಪಂಚಮವಾದ ಸರ್ವ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ
ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ನದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಗರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಪ್ರತಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃದ್ಧನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು?

07008030a ಅಮರ್ಷಣೋ ಮರ್ಷಿತವಾನ್ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಃ ಸದಾ ಮಯಾ|

07008030c ಅನರ್ಹಮಾಣಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಕರ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ತತ್ಫಲಂ||

ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಅಮರ್ಷಣನು ದುಃಖವನ್ನೂ
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನರ್ಹನಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೌಂತೇಯನು ಅವನ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

07008031a ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಜೀವಂತಿ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಧನುಭೃತಃ|

07008031c ಸ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಸುಕೃತೀ ಶ್ರೀಕಾಮೈರ್ನಿಹತಃ ಕಥಂ||

ಯಾರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲೋಕಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಆ
ಸರ್ವಧನುಭೃತ, ಸತ್ಯಸಂಧ, ಸುಕೃತೀ, ಶ್ರೀಕಾಮನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಹತನಾದನು?

07008032a ದಿವಿ ಶಕ್ರ ಇವ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾಸತ್ವೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07008032c ಸ ಕಥಂ ನಿಹತಃ ಪಾರ್ಥೀಃ ಕ್ಷುದ್ರಮತ್ಸೈರ್ಯಥಾ ತಿಮಿಃ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ, ಮಹಾಸತ್ತ್ವ, ಮಹಾಬಲನು
ಕ್ಷುದ್ರಮೀನುಗಳಿಂದ ತಿಮಿಂಗಿಲದಂತೆ ಹೇಗೆ ಪಾರ್ಥರಿಂದ
ಹತನಾದನು?

07008033a ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ದೃಢಧನ್ವಾರಿಮರ್ದನಃ|

07008033c ನ ಯಸ್ಯ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಜೀವತಿ||

07008034a ಯಂ ದ್ವೌ ನ ಜಹತಃ ಶಬ್ದೌ ಜೀವಮಾನಂ ಕದಾ ಚನ|

07008034c ಬ್ರಾಹ್ಮಶ್ಚ ವೇದಕಾಮಾನಾಂ ಜ್ಯಾಘೋಷಶ್ಚ ಧನುರ್ಭೃತಾಂ||

07008035a ನಾಹಂ ಮೃಷ್ಯೇ ಹತಂ ದ್ರೋಣಂ ಸಿಂಹದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮಂ|

07008035c ಕಥಂ ಸಂಜಯ ದುರ್ಧರ್ಷಮನಾದೃಷ್ಟಯಶೋಬಲಂ||

ಸಂಜಯ ! ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದವನು ಯಾರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ
ಜೀವಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಈ
ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು - ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಷ್ಟಪಡುವ ವೇದಗಳು ಮತ್ತು
ಧನುಭೃತರು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಧನುಸ್ಸಿನ ಟೇಂಕಾರ- ಮಾತ್ರ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವೋ ಆ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತ, ಬಲವಾನ್, ದೃಢಧನ್ವಿ,
ಅರಿಮರ್ದನ, ಸಿಂಹದ ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಆ ದುರ್ಧರ್ಷ ಅನಾದೃಷ್ಟ
ಯಶೋಬಲನು ಹೇಗೆ ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

07008036a ಕೇಽರಕ್ಷನ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಕ್ರಂ ಸವ್ಯಂ ಕೇ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07008036c ಪುರಸ್ತಾತ್ಕೇ ಚ ವೀರಸ್ಯ ಯುದ್ಧಮಾನಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ವೀರ ಮಹಾತ್ಮನ ಬಲ

ಮತ್ತು ಎಡ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಎದುರಿನಿಂದ ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸಿದರು?

07008037a ಕೇ ಚ ತತ್ರ ತನುಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತೀಪಂ ಮೃತ್ಯುಮಾವ್ರಜನ್|

07008037c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸಮರೇ ವೀರಾಃ ಕೇಽಕುರ್ವಂತ ಪರಾಂ ಧೃತಿಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಎದಿರು ನಿಂತಿದ್ದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ತನುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು? ಯಾವ ವೀರರು ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅವನ ಕೊನೆಯ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದರು?

07008038a ಏತದಾರ್ಯೇಣ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕೃಚ್ಚಾ ಸ್ವಾಪತ್ತು ಸಂಜಯ|

07008038c ಪರಾಕ್ರಮೇದ್ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಾ ತಚ್ಚ ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

ಸಂಜಯ! ಕಷ್ಟ ಆಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆರ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಳ್ಳದಿದ್ದ ಅವನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಹೋರಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07008039a ಮುಹ್ಯತೇ ಮೇ ಮನಸ್ತಾತ ಕಥಾ ತಾವನ್ನಿವರ್ತ್ಯತಾಂ|

07008039c ಭೂಯಸ್ತು ಲಬ್ಧಸಂಜ್ಞಸ್ತ್ವಾ ಪರಿಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಅಯ್ಯಾ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಶೋಕೇ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಶೋಕ ಎನ್ನುವ ಎಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (೧-೭೩).

07009001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

07009001a ಏವಂ ಪೃಷ್ಠಾ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಹೃಚ್ಛೋಕೇನಾರ್ದಿತೋ ಭೃಶಂ|

07009001c ಜಯೇ ನಿರಾಶಃ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽಪತತ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೋಕದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಪುತ್ರರ ಜಯದ ಕುರಿತು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07009002a ತಂ ವಿಸಂಜ್ಞಂ ನಿಪತಿತಂ ಸಿಷಿಚುಃ ಪರಿಚಾರಕಾಃ|

07009002c ಜಲೇನಾತ್ಯರ್ಥಶೀತೇನ ವೀಜಂತಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧಿನಾ||

ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಛಿತಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪರಿಚಾರಕಿಯರು ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಗಾಳಿಬೀಸಿದರು ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಶೀತಲ ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿದರು.

07009003a ಪತಿತಂ ಚೈನಮಾಜ್ಞಾಯ ಸಮಂತಾದ್ಭರತಸ್ತ್ರಿಯಃ|

07009003c ಪರಿವವೃರ್ಮಹಾರಾಜಮಸ್ಪೃಶಂಶ್ಚೈವ ಪಾಣಿಭಿಃ||

ಅವನು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಂದು ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಕೈಗಳಿಂದ ಸವರಿದರು.

07009004a ಉತ್ಥಾಪ್ಯ ಚೈನಂ ಶನಕೈ ರಾಜಾನಂ ಪೃಥಿವೀತಲಾತ್|

07009004c ಆಸನಂ ಪ್ರಾಪಯಾಮಾಸುರ್ಬಾಷ್ಟಕಂತ್ಯೋ ವರಾಂಗನಾಃ||

ಕಂಬನಿತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಗದ್ದದ ಕಂಠಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ
ಆ ವರಾಂಗನೆಯರು ರಾಜನನ್ನು ನೆಲದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಸುಖಾಸದನ
ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

07009005a ಆಸನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾ ತು ಮೂರ್ಚಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ|

07009005c ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟೋಽತಿಷ್ಠತ ತದಾ ವೀಜ್ಯಮಾನಃ ಸಮಂತತಃ||

ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಂತರವೂ ರಾಜನು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ
ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಹಂದಾಡದೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಸುತ್ತಲೂ ಗಾಳಿ
ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07009006a ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಶನಕೈಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ವೇಪಮಾನೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

07009006c ಪುನರ್ಗಾವಲ್ಲಣಿಂ ಸೂತಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದ್ಯಥಾತಥಂ||

ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹೀಪತಿಯು ನಡುಗುತ್ತಾ ಪುನಃ
ಗಾವಲ್ಲಣಿ ಸೂತನನ್ನು ನಡೆದುದರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದನು:

07009007a ಯತ್ತದುದ್ಯನ್ನಿವಾದಿತ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾ ಪ್ರಣುದಂಸ್ತಮಃ|

07009007c ಆಯಾದಜಾತಶತ್ರುವೈ ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

“ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಉದಯಿಸುವ ಆದಿತ್ಯನಂತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ
ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಜಾತಶತ್ರುವನ್ನು ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009008a ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ತಥಾ ಕ್ರುದ್ಧಂ ತರಸ್ವಿನಂ|

07009008c ಆಸಕ್ತಮನಸಂ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರತಿದ್ವಿರದಘಾತಿನಂ|

07009008e ವಾಶಿತಾಸಂಗಮೇ ಯದ್ವದಜಯ್ಯಂ ಪ್ರತಿಯೂಥಪೈಃ||

ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಡಾನೆಯು ಬಂದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಆನೆಯಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನೂ, ವೇಗವಂತನೂ ಆದ ಆ ಅಜೇಯನನ್ನು ಯಾರು
ತಡೆದರು?

07009009a ಅತಿ ಚಾನ್ಯಾನ್ವಣೇ ಯೋಧಾನ್ವೀರಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ|

07009009c ಯೋ ಹ್ಯೇಕೋ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಿರ್ದಹೇದ್ಭೋರಚಕ್ಷುಷಾ|

07009009e ಕೃತ್ಸಂ ದುರ್ಯೋಧನಬಲಂ ಧೃತಿಮಾನ್ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

ಅನೇಕ ಯೋಧರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದ, ತನ್ನ ಘೋರದೃಷ್ಟಿ
ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ದುರ್ಯೋಧನನ ಇಡೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಹಿಸಿಬಿಡಬಲ್ಲ,
ವೀರ ಪುರುಷಸತ್ತಮ, ಧೃತಿಮಾನ್ ಸತ್ಯಸಂಗರನನ್ನು ಯಾರು
ತಡೆದರು?

07009010a ಚಕ್ಷುರ್ಹಣಂ ಜಯೇ ಸಕ್ತಮಿಷ್ಟಾಸವರರಕ್ಷಿತಂ|

07009010c ದಾಂತಂ ಬಹುಮತಂ ಲೋಕೇ ಕೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ, ಜಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ,
ಧನುರ್ಧರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ, ದಾಂತ ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಬಹುಮತವುಳ್ಳ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ಶೂರರು ಸುತ್ತುವರೆದರು?

07009011a ಕೇ ದುಷ್ಟ ಧರ್ಷಂ ರಾಜಾನಮಿಷ್ಟಾಸವರಮಚ್ಯುತಂ|

07009011c ಸಮಾಸೇದುರ್ನ ರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಕೌಂತೇಯಂ ತತ್ರ ಮಾಮಕಾಃ||

ಎದುರಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಧನುರ್ಧರ, ಅಚ್ಯುತ, ರಾಜ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ
ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನವರು ಯಾರು ಎದುರಿಸಿದರು?

07009012a ತರಸೈವಾಭಿಪತ್ಯಾಥ ಯೋ ವೈ ದ್ರೋಣಮುಪಾದ್ರವತ್|

07009012c ತಂ ಭೀಮಸೇನಮಾಯಾಂತಂ ಕೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ವೇಗದಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಯಾವ ಶೂರರು ಸುತ್ತುವರೆದು ತಡೆದರು?

07009013a ಯದಾಯಾಜ್ಜ ಲದಪ್ರಖ್ಯೋ ರಥಃ ಪರಮವೀರ್ಯವಾನ್|

07009013c ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಬೀಭತ್ಸುಸ್ತುಮುಲಾಮಶನಿಂ ಸೃಜನ್||

ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಮೊಳಗುವ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಮವೀರ್ಯವಾನ್
ಬೀಭತ್ಸುವು ಪರ್ಜನ್ಯನಂತೆ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು.

07009014a ವವರ್ಷ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಮಘವಾನಿವ|

07009014c ಇಷುಸಂಬಾಧಮಾಕಾಶಂ ಕುರ್ವನ್ಕುಪಿವರಧ್ವಜಃ|

07009014e ಅವಸ್ಥೂರ್ಜನ್ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಲನೇಮಿಸ್ವನೇನ ಚ||

ಮಘವತನಂತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಧನುಸ್ಸಿನ
ಟೇಂಕಾರದಿಂದಲೂ, ರಥಚಕ್ರಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು

ಶಬ್ದಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕಪಿಧ್ವಜನು ಭಯಂಕರ ಮೇಘದಂತೆಯೇ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು.

07009015a ಚಾಪವಿದ್ಯುತ್ತ್ಯ ಭೋ ಘೋರೋ ರಥಗುಲ್ಮ ಬಲಾಹಕಃ|

07009015c ರಥನೇಮಿಘೋಷಸ್ತನಿತಃ ಶರಶಬ್ದಾತಿಬಂಧುರಃ||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸು ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು. ರಥಗಳ
ಸಮೂಹವೇ ಕಾರ್ಮುಗಿಲಿನಂತಿದ್ದು ರಥಗಳ ಚಕ್ರಗಳ ಧ್ವನಿಯು
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು.

07009016a ರೋಷನಿರ್ಜಿತಜೀಮೂತೋ ಮನೋಽಭಿಪ್ರಾಯಶೀಘ್ರಃ|

07009016c ಮರ್ಮಾತಿಗೋ ಬಾಣಧಾರಸ್ತುಮುಲಃ ಶೋಣಿತೋದಕಃ||

ಅವನು ರೋಷದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೋಡ, ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲವನು, ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವವನು ಮತ್ತು ರಕ್ತವೇ ಅವನು
ಸುರಿಸುವ ನೀರು.

07009017a ಸಂಪ್ಲಾವಯನ್ಮಹೀಂ ಸರ್ವಾನ್ಮಾನವೈರಾಸ್ತರಂಸ್ತದಾ|

07009017c ಗದಾನಿಷ್ಠನಿತೋ ರೌದ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತೋದ್ಯಮಃ||

07009018a ಯುದ್ಧೇಽಭ್ಯಷಿಂಚದ್ವಿಜಯೋ ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ಯೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07009018c ಗಾಂಡೀವಂ ಧಾರಯನ್ಧೀಮಾನ್ಕೀದೃಶಂ ವೋ ಮನಸ್ತದಾ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಾನವರನ್ನು ಹರಡಿ, ಭಯಂಕರ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು
ಮಾಡುವ ಆ ಧೀಮಾನ್ ರೌದ್ರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಿಲಾಶಿತ

ಗಾರ್ಧಪತ್ರಗಳಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳನ್ನು ತೋಯಿಸುವಾಗ
ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07009019a ಕಚ್ಚಿದ್ಗಾಂಡೀವಶಬ್ದೇನ ನ ಪ್ರಣಶ್ಯತ ವೈ ಬಲಂ|

07009019c ಯದ್ವಃ ಸ ಭೈರವಂ ಕುರ್ವನ್ನರ್ಜುನೋ ಭೃಶಮಭ್ಯಗಾತ್||

07009020a ಕಚ್ಚಿನ್ನಾಪಾನುದದ್ಧೋಣಾದಿಷುಭಿವೋರ್ಧನಂಜಯಃ|

07009020c ವಾತೋ ಮೇಘಾನಿವಾವಿಧ್ಯನ್ವವಾಂ ಶರವನಾನಿಲಃ|

07009020e ಕೋ ಹಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ನರಃ ಸೋಢುಂ ರಣೇಽರ್ಹತಿ||

07009021a ಯತ್ರೇನಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ಯದ್ವೀರಾನಸ್ಪೃಶದ್ಭಯಂ|

07009021c ಕೇ ತತ್ರ ನಾಜಹುದ್ರೋಣಂ ಕೇ ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್||

ಯಾವ ಸೇನೆಗಳು ಕಂಪಿಸಿದವು? ಯಾವ ವೀರರನ್ನು ಭಯವು
ಆವರಿಸಿತು? ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಿಲ್ಲ? ಯಾವ
ಕ್ಷುದ್ರರು ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು?

07009022a ಕೇ ವಾ ತತ್ರ ತನೂಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತೀಪಂ ಮೃತ್ಯುಮಾವ್ರಜನ್|

07009022c ಅಮಾನುಷಾಣಾಂ ಜೇತಾರಂ ಯುದ್ಧೇಷ್ಟಪಿ ಧನಂಜಯಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಮಾನುಷರಿಂದಲೂ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ
ಧನಂಜಯನೆಂಬ ಬೆಳಗುವ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಯಾರ್ಯಾರು ತಮ್ಮ
ದೇಹಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು?

07009023a ನ ಚ ವೇಗಂ ಸಿತಾಶ್ವಸ್ಯ ವಿಶಕ್ಯಂತೀಹ ಮಾಮಕಾಃ|

07009023c ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷಂ ಪ್ರಾವೃಡ್ಜಲದನಿಸ್ವನಂ||

ನನ್ನವರು ಶ್ವೇತಾಶ್ವನ ವೇಗವನ್ನೂ, ವರ್ಷಾಕಾಲದ ಮೇಘಗಳ
ಧ್ವನಿಯಂತಿರುವ ಗಾಂಡೀವದ ಟೀಂಕಾರವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

07009024a ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೋ ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಯೋದ್ಧಾ ಚೈವ ಧನಂಜಯಃ|

07009024c ಅಶಕ್ಯಃ ಸ ರಥೋ ಜೇತುಂ ಮನ್ಯೇ ದೇವಾಸುರೈರಪಿ||

ಯಾವುದರ ಸಾರಥಿಯು ವಿಶ್ವಕ್ಸೇನನೋ ಯಾವುದರಲ್ಲಿರುವ
ಯೋಧನು ಧನಂಜಯನೋ ಆ ರಥವನ್ನು ದೇವಾಸುರರಿಂದಲೂ
ಜಯಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07009025a ಸುಕುಮಾರೋ ಯುವಾ ಶೂರೋ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07009025c ಮೇಧಾವೀ ನಿಪುಣೋ ಧೀಮಾನ್ಯುಧಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

07009026a ಆರಾವನ್ವಿಪುಲಂ ಕುರ್ವನ್ವ್ಯಥಯನ್ಸರ್ವಕೌರವಾನ್|

07009026c ಯದಾಯಾನ್ನಕುಲೋ ಧೀಮಾನ್ಯೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸುಕುಮಾರ, ಯುವಕ, ಶೂರ, ಸುಂದರ ಪಾಂಡವ, ನಿಪುಣ, ಧೀಮಾನ್,
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ, ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವ
ಕೌರವರನ್ನು ವ್ಯಥೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಕುಲನನ್ನು ಯಾವ ಶೂರರು
ಸುತ್ತುವರೆದರು?

07009027a ಆಶೀವಿಷ ಇವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಹದೇವೋ ಯದಾಭ್ಯಯಾತ್|

07009027c ಶತ್ರುಣಾಂ ಕದನಂ ಕುರ್ವನ್ವೇತಾಸೌ ದುರ್ಜಯೋ ಯುಧಿ||

07009028a ಆರ್ಯವ್ರತಮಮೋಘೇಷುಂ ಹ್ರೀಮಂತಮಪರಾಜಿತಂ|

07009028c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಕೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತೆ ಕೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಸಹದೇವನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ
 ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಕದನವನ್ನು ಕಾದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಮುಂದೆ
 ದ್ರೋಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಬರುವಾಗ ಆರ್ಯವ್ರತನೂ, ಅಮೋಘ
 ಬಾಣಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಹ್ರೀಮಂತನೂ ಅಪರಾಜಿತನೂ ಆದ ಅವನನ್ನು
 ಯಾವ ಶೂರರು ಸುತ್ತುವರೆದರು?

07009029a ಯಃ ಸ ಸೌವೀರರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಮಥ್ಯ ಮಹತೀಂ ಚಮೂಂ|

07009029c ಆದತ್ತ ಮಹಿಷೀಂ ಭೋಜ್ಯಾಂ ಕಾಮ್ಯಾಂ ಸರ್ವಾಂಗಶೋಭನಾಂ||

07009030a ಸತ್ಯಂ ಧೃತಿಶ್ಚ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚ ಕೇವಲಂ|

07009030c ಸರ್ವಾಣಿ ಯುಯುಧಾನೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯಾನಿ ಪುರುಷರ್ಷಭೇ||

07009031a ಬಲಿನಂ ಸತ್ಯಕರ್ಮಾಣಮದೀನಮಪರಾಜಿತಂ|

07009031c ವಾಸುದೇವಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ವಾಸುದೇವಾದನಂತರಂ||

07009032a ಯುಕ್ತಂ ಧನಂಜಯಪ್ರೇಷ್ಯೇ ಶೂರಮಾಚಾರ್ಯಕರ್ಮಣಿ|

07009032c ಪಾರ್ಥೇನ ಸಮಮಸ್ತೇಷು ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಯಾರು ಸೌವೀರರಾಜನ ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು
 ಸರ್ವಾಂಗಶೋಭನೆ, ಕಾಮಿನೀ, ಭೋಜಳನ್ನು ರಾಣಿಯಾಗಿ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡನೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ- ಧೃತಿ-ಶೌರ್ಯ-ಕೈವಲ್ಯ
 ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಇವೆಯೋ ಆ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ,
 ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ, ಅದೀನನಾದ, ಅಪರಾಜಿತನಾದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
 ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ, ವಾಸುದೇವನಿಗಿಂತ ಕಿರಿಯವನಾದ,
 ಶೂರ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಪಡೆದ, ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಯುಯುಧಾನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಸಮೀಪಿಸಲು ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009033a ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಪ್ರವರಂ ವೀರಂ ಶೂರಂ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07009033c ರಾಮೇಣ ಸಮಮಸ್ತ್ರೇಷು ಯಶಸಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ||

07009034a ಸತ್ಯಂ ಧೃತಿರ್ದಮಃ ಶೌರ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮನುತ್ತಮಂ|

07009034c ಸಾತ್ವತೇ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಿವ ಕೇಶವೇ||

07009035a ತಮೇವಂಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ದುರ್ವಾರಮಪಿ ದೈವತೈಃ|

07009035c ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ವೃಷ್ಟಿವಂಶೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತರಲ್ಲಿಯೇ ವೀರನೂ
ಶೂರನೂ ಆದ, ಅಸ್ತ್ರ-ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮನ
ಸಮನಾದ, ಮೂರುಲೋಕಗಳು ಕೇಶವನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸತ್ಯ-ಧೃತಿ-
ಧರ್ಮ-ಶೌರ್ಯ-ಮತ್ತು ಅನುತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಸಂಪನ್ನನಾದ, ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸೋಲಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಸಾತ್ವತ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸನನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು ಸಮೀಪಿಸಿ ತಡೆದರು?

07009036a ಪಾಂಚಾಲೇಷೂತ್ತಮಂ ಶೂರಮುತ್ತಮಾಭಿಜನಪ್ರಿಯಂ|

07009036c ನಿತ್ಯಮುತ್ತಮಕರ್ಮಾಣಮುತ್ತಮೌಜಸಮಾಹವೇ||

07009037a ಯುಕ್ತಂ ಧನಂಜಯಹಿತೇ ಮಮಾನರ್ಥಾಯ ಚೋತ್ತಮಂ|

07009037c ಯಮವೈಶ್ರವಣಾದಿತ್ಯಮಹೇಂದ್ರವರುಣೋಪಮಂ||

07009038a ಮಹಾರಥಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ದ್ರೋಣಾಯೋದ್ಯಂತಮಾಹವೇ|

07009038c ತ್ಯಜಂತಂ ತುಮುಲೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಕೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಪಾಂಚಲರಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮನಾದ, ಶೂರ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದ, ಹಿರಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ, ನಿತ್ಯವೂ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ, ಆಹವದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ, ಧನಂಜಯನ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುವ, ನನ್ನ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿರುವ, ಯಮ-ವೈಶ್ರವಣ-ಆದಿತ್ಯ-ಮಹೇಂದ್ರ-ವರುಣರಂತಿರುವ, ಮಹಾರಥನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ ಆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಯಾವ ಶೂರರು ತಡೆದರು?

07009039a ಏಕೋಽಪಸೃತ್ಯ ಚೇದಿಭ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಯಃ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ|

07009039c ಧೃಷ್ಟಕೇತುಂ ತಮಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಾತ್ಯಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಚೇದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009040a ಯೋಽವಧೀತ್ಕೇತುಮಾನ್ಯೂರೋ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಂ|

07009040c ಅಪರಾಂತಗಿರಿದ್ವಾರೇ ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಅಪರಾಂತ ಗಿರಿದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜಪುತ್ರ ಸುದರ್ಶನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದ ಶೂರ ಕೇತುಮಾನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009041a ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವೋ ಯೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಯಃ ಸ ವೇದ ಗುಣಾಗುಣಾನ್|

07009041c ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಮಂಲಾನಮನಸಂ ಯುಧಿ||

07009042a ದೇವವ್ರತಸ್ಯ ಸಮರೇ ಹೇತುಂ ಮೃತ್ಯೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07009042c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಯಾವ ನರವ್ಯಾಘ್ರನು ಮೊದಲು ಸ್ತ್ರೀ ದೇಹದ ಗುಣಾಗುಣಗಳನ್ನು
ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನೋ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಉತ್ಸಾಹಿಯಾಗಿರುವ, ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವವ್ರತನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ
ಕಾರಣನಾದ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾವ ವೀರರು ತಡೆದರು?

07009043a ಯಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯಧಿಕಾ ವೀರೇ ಗುಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಧನಂಜಯಾತ್|

07009043c ಯಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸತ್ಯಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚ ನಿತ್ಯದಾ||

07009044a ವಾಸುದೇವಸಮಂ ವೀರ್ಯೇ ಧನಂಜಯಸಮಂ ಬಲೇ|

07009044c ತೇಜಸಾದಿತ್ಯಸದೃಶಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಂ ಮತೌ||

07009045a ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವ್ಯಾತ್ಮಾನನಮಿವಾಂತಕಂ|

07009045c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಯಾವ ವೀರನಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಗುಣಗಳೂ ಧನಂಜಯನಿಗಿಂತ
ಅಧಿಕವಾಗಿವೆಯೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಗಳು, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ನೆಲೆಸಿವೆಯೋ, ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ
ವಾಸುದೇವನ ಸಮನಾಗಿರುವ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನ
ಸಮನಾಗಿರುವ, ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನ ಸದೃಶನಾಗಿರುವ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸಮನಾಗಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಬಾಯಿಕಳೆದ
ಅಂತಕನಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾವ ವೀರರು

ತಡೆದರು?

07009046a ತರುಣಸ್ವ ರುಣಪ್ರಖ್ಯಾಃ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07009046c ಯದಾಭ್ಯಾದ್ರವತ ದ್ರೋಣಂ ತದಾಸೀದ್ವೋ ಮನಃ ಕಥಂ||

ತರುಣನೂ ತರುಣಪ್ರಜ್ಞನೂ ಆದ ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ವರ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07009047a ದ್ರೌಪದೇಯಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸಮುದ್ರಮಿವ ಸಿಂಧವಃ|

07009047c ಯದ್ವೋ ಣಮಾದ್ರವನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಕೇ ವೀರಾಸ್ತಾನವಾರಯನ್||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವ ನದಿಗಳಂತೆ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದಾಗ ಯಾವ ವೀರರು

ಅವರನ್ನು ತಡೆದರು?

07009048a ಯೇ ತೇ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಕ್ರೀಡಾಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಬಾಲಕಾಃ|

07009048c ಅಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮವಸಂಭೀಷ್ಮೇ ಬಿಭ್ರತೋ ವ್ರತಮುತ್ತಮಂ||

07009049a ಕ್ಷತ್ರಂಜಯಃ ಕ್ಷತ್ರದೇವಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ಚ ಮಾನಿನಃ|

07009049c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾತ್ಮಜಾ ವೀರಾಃ ಕೇ ತಾನ್ವೋಣಾದವಾರಯನ್||

ಬಾಲಕರಾಗಿರುವಾಗ ಯಾರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಆಟಪಾಟಗಳನ್ನು

ತೊರೆದು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮ

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಆ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ವೀರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕ್ಷತ್ರಂಜಯ, ಕ್ಷತ್ರದೇವ, ಮತ್ತು

ಮಾನಿನಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರು ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವಾಗ

ಅವರನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು ತಡೆದರು?

07009050a ಶತಾದ್ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಸಮಪಶ್ಯಂತ ವೃಷ್ಟಯಃ|

07009050c ಚೇಕಿತಾನಂ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಯಾರನ್ನು ವೃಷ್ಟಿಗಳು ನೂರು ಯೋಧರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಆ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ಚೇಕಿತಾನನು ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪ ಹೋಗದಂತೆ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009051a ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಃ ಕಲಿಂಗಾನಾಂ ಯಃ ಕನ್ಯಾಮಾಹರದ್ಯುಧಿ|

07009051c ಅನಾಧೃಷ್ಟಿರದೀನಾತ್ಮಾ ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಕಲಿಂಗರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದುತಂದ ಅದೀನಾತ್ಮ ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯು ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪ ಹೋಗದಂತೆ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009052a ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಕೈಕೇಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಾಃ|

07009052c ಇಂದ್ರಗೋಪಕವರ್ಣಾಶ್ಚ ರಕ್ತವರ್ಮಾಯುಧಧ್ವಜಾಃ||

07009053a ಮಾತೃಷ್ಟಸುಃ ಸುತಾ ವೀರಾಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಜಯಾರ್ಥಿನಃ|

07009053c ತಾನ್ದ್ರೋಣಂ ಹಂತುಮಾಯಾತಾನ್ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಐವರು ಕೈಕೇಯ ಸಹೋದರರು ಧಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿಗಳು. ಚಿಟ್ಟಿಯ ಬಣ್ಣದವರು. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕವಚ ಮತ್ತು ಧ್ವಜವನ್ನುಳ್ಳವರು. ಆ ವೀರರು ಪಾಂಡವರ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ (ಕುಂತಿಯ ತಂಗಿಯ) ಮಕ್ಕಳು. ಆ ಜಯಾರ್ಥಿಗಳು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು

ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾವ ವೀರರು ತಡೆದರು?

07009054a ಯಂ ಯೋಧಯಂತೋ ರಾಜಾನೋ ನಾಜಯನ್ವಾರಣಾವತೇ|

07009054c ಷಣ್ಮಾಸಾನಭಿಸಂರಬ್ಧಾ ಜಿಘಾಂಸಂತೋ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ||

07009055a ಧನುಷ್ಮತಾಂ ವರಂ ಶೂರಂ ಸತ್ಯಸಂಧಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07009055c ದ್ರೋಣಾತ್ಕಸ್ತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಯುಯುತ್ಸುಂ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೂ ಯಾರನ್ನು ರಾಜರು ಗೆಲ್ಲಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಆ

ಯುಧಾಂಪತಿ ಧನುಷ್ಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಶೂರ, ಸತ್ಯಸಂಧ, ಮಹಾಬಲ

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಯುಯುತ್ಸುವನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಂದ ಯಾರು ತಡೆಹಿಡಿದರು?

07009056a ಯಃ ಪುತ್ರಂ ಕಾಶಿರಾಜಸ್ಯ ವಾರಾಣಸ್ಯಾಂ ಮಹಾರಥಂ|

07009056c ಸಮರೇ ಸ್ತ್ರೀಷು ಗೃಧ್ಯಂತಂ ಭಲ್ಲೇನಾಪಹರದ್ರಥಾತ್||

07009057a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಮಂತ್ರಧಾರಿಣಂ|

07009057c ಯುಕ್ತಂ ದುರ್ಯೋಧನಾನರ್ಥೇ ಸೃಷ್ಟಂ ದ್ರೋಣವಧಾಯ ಚ||

07009058a ನಿರ್ದಹಂತಂ ರಣೇ ಯೋಧಾನ್ದಾರಯಂತಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07009058c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ವಾರಣಾಸಿಯ ಕಾಶಿರಾಜನ ಮಗ

ಮಹಾರಥನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದ, ಮಹೇಷ್ವಾಸ,

ಪಾರ್ಥರ ಮಂತ್ರಧರಣಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಅನರ್ಥದಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿರುವ, ದ್ರೋಣನ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟನಾಗಿರುವ, ರಥದಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಯೋಧರನ್ನು ಸೀಳಿ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು

ದ್ರೋಣಾಭಿಮುಖಿನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು ತಡೆದರು?

07009059a ಉತ್ಸಂಗ ಇವ ಸಂವೃದ್ಧಂ ದ್ರುಪದಸ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮಂ|

07009059c ಶೈಖಂಡಿನಂ ಕ್ಷತ್ರದೇವಂ ಕೇ ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯನ್||

ಅಜ್ಜ ದ್ರುಪದನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆಯೇ ಬೆಳೆದ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಶಿಖಂಡಿಯ ಮಗ ಕ್ಷತ್ರದೇವನನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪ ಹೋಗದಂತೆ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009060a ಯ ಇಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಚರ್ಮವತ್ಸಮವೇಷ್ಠಯತ್|

07009060c ಮಹತಾ ರಥವಂಶೇನ ಮುಖ್ಯಾರಿಘ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ||

07009061a ದಶಾಶ್ವಮೇಧಾನಾಜಹ್ರೇ ಸ್ವನ್ನಪಾನಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಾನ್|

07009061c ನಿರರ್ಗಲಾನ್ಸರ್ವಮೇಧಾನ್ಪುತ್ರವತ್ಪಾಲಯನ್ಪ್ರಜಾಃ||

07009062a ಪಿಬಂತ್ಯೋ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಯಸ್ಯ ಗಂಗಾಸ್ರೋತಃ ಸಮಾಪಿಬನ್|

07009062c ತಾವತೀರ್ಗಾ ದದೌ ವೀರ ಉಶೀನರಸುತೋಽಧ್ವರೇ||

07009063a ನ ಪೂರ್ವೇ ನಾಪರೇ ಚಕ್ರುರಿದಂ ಕೇ ಚನ ಮಾನವಾಃ|

07009063c ಇತಿ ಸಂಚುಕ್ರುಶುದೇವಾಃ ಕೃತೇ ಕರ್ಮಣಿ ದುಷ್ಕರೇ||

07009064a ಪಶ್ಯಾಮಸ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ನ ತಂ ಸಂಸ್ಥಾಸ್ತುಚಾರಿಷು|

07009064c ಜಾತಂ ವಾಪಿ ಜನಿಷ್ಯಂ ವಾ ದ್ವಿತೀಯಂ ವಾಪಿ ಸಂಪ್ರತಿ||

07009065a ಅನ್ಯಮೌಶೀನರಾಚ್ಚೈಬ್ಯಾದ್ಧುರೋ ವೋಢಾರಮಿತ್ಯುತ|

07009065c ಗತಿಂ ಯಸ್ಯ ನ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಮಾನುಷಾ ಲೋಕವಾಸಿನಃ||

07009066a ತಸ್ಯ ನಪ್ತಾರಮಾಯಾಂತಂ ಶೈಬ್ಯಂ ಕಃ ಸಮವಾರಯತ್|

ಚರ್ಮವು ದೇಹವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಮಹಾರಥನು ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹಾ ರಥಘೋಷದಿಂದ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದನೋ, ಯಾರು ಸಮೃದ್ಧ ಅನ್ನ-ಪಾನೀಯ-ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದನೋ, ಯಾರು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಮೇಧಗಳನ್ನೂ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪುತ್ರರಂತೆ ಪಾಲಿಸಿದನೋ, ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮರಳಿನ ಕಣಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾರು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ನೀಡಿದನೋ ಆ ಉಶೀನರನ ಮಗನು ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ದೇವತೆಗಳು “ಈ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಯಾವ ಮಾನವನೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದರು. ಔಶೀನರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಮಹಾಯಾಗಗಳ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಎರಡನೆಯವನು ಈ ಮೊದಲು ಹೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಲೋಕವಾಸಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಶೈಬ್ಯನು ಹೊಂದಿದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರರು. ಅಂತಹ ಶೈಬ್ಯನ ಮಗನು ಬಾಯ್ತೆರೆದ ಅಂತಕನಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009067a ವಿರಾಟಸ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಃ|

07009067c ಪ್ರೇಪ್ಸಂತಂ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ವಿರಾಟ ಮತ್ಸ್ಯನ ರಥಸೇನೆಯು ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು ತಡೆದರು?

07009068a ಸದ್ಯೋ ವೃಕೋದರಾಜ್ಞಾತೋ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಃ|

07009068c ಮಾಯಾವೀ ರಾಕ್ಷಸೋ ಘೋರೋ ಯಸ್ಮಾನ್ಮಮ ಮಹದ್ಭಯಂ||

07009069a ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಜಯಕಾಮಂ ತಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಕಂಟಕಂ|

07009069c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಕಸ್ತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ವೃಕೋದರನ ಮಗ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಿ, ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸ, ನನಗೆ ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು, ಪಾರ್ಥರ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಂಟಕನಾಗಿರುವ, ಮಹಾಬಾಹು ಘಟೋತ್ಕಚನು ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪ ಹೋಗದಂತೆ ಯಾರು ತಡೆದರು?

07009070a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಯೇಷಾಮರ್ಥಾಯ ಸಂಜಯ|

07009070c ತ್ಯಕ್ತಾರಃ ಸಮ್ಯುಗೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ವಿಂ ತೇಷಾಮಚಿತಂ ಯುಧಿ||

ಸಂಜಯ! ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯೋಧರು ಅವರಿಗಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಸೋಲಿಸಿಯಾರು?

07009071a ಯೇಷಾಂ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶಾಂರ್ಜುಧನ್ವಾ ವ್ಯಪಾಶ್ರಯಃ|

07009071c ಹಿತಾರ್ಥಿ ಚಾಪಿ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಪರಾಜಯಃ||

ಯಾರ ಆಶ್ರಯನಾಗಿ ಹಿತಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಶಾಂರ್ಜುಧನ್ವಿಯಿರುವನೋ ಅಂತಹ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಹೇಗಿನ ಪರಾಜಯ?

07009072a ಲೋಕಾನಾಂ ಗುರುರತ್ಯಂತಂ ಲೋಕನಾಥಃ ಸನಾತನಃ|

07009072c ನಾರಾಯಣೋ ರಣೇ ನಾಥೋ ದಿವ್ಯೋ ದಿವ್ಯಾತ್ಮವಾನ್ವಭುಃ||

07009073a ಯಸ್ಯ ದಿವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರವದಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

07009073c ತಾನ್ಯಹಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ಥೈರ್ಯಾರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ||

ಲೋಕಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಯಾರ ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಮನೀಷಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ ಆ ಸನಾತನ, ಲೋಕನಾಥ, ನಾರಾಯಣ, ರಣದಲ್ಲಿ ನಾಥ, ದಿವ್ಯ, ದಿವ್ಯಾತ್ಮವಾನ್, ಪ್ರಭುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಕೀರ್ತನೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯೇ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಒಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶೋಕಿಸಿದುದು (೧-೩೧).

07010001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07010001a ಶೃಣು ದಿವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

07010001c ಕೃತವಾನ್ಯಾನಿ ಗೋವಿಂದೋ ಯಥಾ ನಾನ್ಯಃ ಪುಮಾನ್ಯ್ಕ ಚಿತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ವಾಸುದೇವನ ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನೂ ಮಾಡಿರದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಗೋವಿಂದನು ಮಾಡಿರುವನು.

07010002a ಸಂವರ್ಧತಾ ಗೋಪಕುಲೇ ಬಾಲೇನೈವ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07010002c ವಿಖ್ಯಾಪಿತಂ ಬಲಂ ಬಾಹ್ವೋಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಗೋಪಕುಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದನು.

07010003a ಉಚ್ಛೈಶ್ರವಸ್ತುಲ್ಯಬಲಂ ವಾಯುವೇಗಸಮಂ ಜವೇ|

07010003c ಜಘಾನ ಹಯರಾಜಂ ಯೋ ಯಮುನಾವನವಾಸಿನಂ||

ಉಚ್ಛೈಶ್ರವಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಬಲವುಳ್ಳ, ವಾಯುವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಯಮುನಾವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ (ಕೇಶೀ ಎಂಬ) ಹಯರಾಜನನ್ನು ಇವನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07010004a ದಾನವಂ ಘೋರಕರ್ಮಾಣಂ ಗವಾಂ ಮೃತ್ಯುಮಿವೋತ್ಥಿತಂ|

07010004c ವೃಷರೂಪಧರಂ ಬಾಲ್ಯೇ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ನಿಜಘಾನ ಹ||

ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪನಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದ ವೃಷಭದ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಘೋರಕರ್ಮಿ ದಾನವನನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭುಜಗಳೆರಡರಿಂದ ಕೊಂದಿದ್ದನು.

07010005a ಪ್ರಲಂಬಂ ನರಕಂ ಜಂಭಂ ಪೀಠಂ ಚಾಪಿ ಮಹಾಸುರಂ|

07010005c ಮುರುಂ ಚಾಚಲಸಂಕಾಶಮವಧೀತ್ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ||

ಈ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣನು ಪ್ರಲಂಬ, ನರಕ, ಮಹಾಸುರ ಜಂಭ, ಮತ್ತು ಪರ್ವತೋಪಮ ಮುರುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07010006a ತಥಾ ಕಂಸೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಜರಾಸಂಧೇನ ಪಾಲಿತಃ|

07010006c ವಿಕ್ರಮೇಣೈವ ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಗಣಃ ಶಾತಿತೋ ರಣೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಪಾಲಿತನಾಗಿದ್ದ ಕಂಸನನ್ನು ಅವನ ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07010007a ಸುನಾಮಾ ನಾಮ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಸಮಗ್ರಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿಃ|

07010007c ಭೋಜರಾಜಸ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ಭ್ರಾತಾ ಕಂಸಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

07010008a ಬಲದೇವದ್ವಿತೀಯೇನ ಕೃಷ್ಣೇನಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಾ|

07010008c ತರಸ್ವೀ ಸಮರೇ ದಗ್ಧಃ ಸಸ್ಮೈನ್ಯಃ ಶೂರಸೇನರಾಟ್||

ಬಲದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸುನಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿಕ್ರಾಂತ ಸಮಗ್ರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನಾನಾಯಕ, ಭೋಜರಾಜನ ಮಧ್ಯಸ್ಥ, ಕಂಸನ ವೀರ್ಯವಾನ ಸಹೋದರ ಶೂರಸೇನ ರಾಜನ ಸ್ಮೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

07010009a ದುರ್ವಾಸಾ ನಾಮ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸ್ತಥಾ ಪರಮಕೋಪನಃ|

07010009c ಆರಾಧಿತಃ ಸದಾರೇಣ ಸ ಚಾಸ್ಮೈ ಪ್ರದದೌ ವರಾನ್||

ಪರಮಕೋಪನನಾದ ದುರ್ವಾಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯನ್ನು
ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆರಾಧಿಸಿ ಅವನಿಂದ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

07010010a ತಥಾ ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಸುತಾಂ ವೀರಃ ಸ್ವಯಂವರೇ|

07010010c ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾನವಹತ್ತುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಈ ವೀರ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ
ಪೃಥಿವೀಪಾಲರನ್ನು ಯುದ್ಧಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಗಾಂಧಾರರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07010011a ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾ ರಾಜಾನೋ ಯಸ್ಯ ಜಾತ್ಯಾ ಹಯಾ ಇವ|

07010011c ರಥೇ ವೈವಾಹಿಕೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಪ್ರತೋದೇನ ಕೃತವ್ರಣಾಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಿತರಾದ ರಾಜರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಕುದುರೆಗಳೋ
ಎಂಬಂತೆ ವಿವಾಹದ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಾರಿಕೋಲಿನಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

07010012a ಜರಾಸಂಧಂ ಮಹಾಬಾಹುಮುಪಾಯೇನ ಜನಾರ್ದನಃ|

07010012c ಪರೇಣ ಘಾತಯಾಮಾಸ ಪೃಥಗಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿಂ||

ಮಹಾಬಾಹು ಜನಾರ್ದನನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಇತರಿಂದ ಅನೇಕ
ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07010013a ಚೇದಿರಾಜಂ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ರಾಜಸೇನಾಪತಿಂ ಬಲೀ|

07010013c ಅರ್ಘೇ ವಿವದಮಾನಂ ಚ ಜಘಾನ ಪಶುವತ್ತದಾ||

ಅಭ್ಯುದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಸೇನಾಪತಿ,
ಬಲಶಾಲಿ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಚೇದಿರಾಜನನ್ನು ಪಶುವಿನಂತೆ ಕೊಂದನು.

07010014a ಸೌಭಂ ದೈತ್ಯಪುರಂ ಸ್ವಸ್ಥಂ ಶಾಲ್ವಗುಪ್ತಂ ದುರಾಸದಂ|

07010014c ಸಮುದ್ರಕುಕ್ಷೌ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಮಾಧವಃ||

ಮಾಧವನು ಸಮುದ್ರದ ಆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ
ದುರಾಸದವಾಗಿದ್ದ, ಶಾಲ್ವನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿದ್ದ
ದೈತ್ಯಪುರ ಸೌಭವನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು.

07010015a ಅಂಗಾನ್ವಂಗಾನ್ಕಲಿಂಗಾಂಶ್ಚ ಮಾಗಧಾನ್ಕಾಶಿಕೋಸಲಾನ್|

07010015c ವತ್ಸಗರ್ಗಕರೂಷಾಂಶ್ಚ ಪುಂಡ್ರಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಜಯದ್ರಣೇ||

07010016a ಆವಂತ್ಯಾನ್ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪಾರ್ವತೀಯಾನ್ದಶೇರಕಾನ್|

07010016c ಕಾಶ್ಮೀರಕಾನೌರಸಕಾನ್ಪಿಶಾಚಾಂಶ್ಚ ಸಮಂದರಾನ್||

07010017a ಕಾಂಬೋಜಾನ್ವಾಟಧಾನಾಂಶ್ಚ ಚೋಲಾನ್ಪಾಂಡ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸಂಜಯ|

07010017c ತ್ರಿಗರ್ತಾನ್ಮಾಲವಾಂಶ್ಚೈವ ದರದಾಂಶ್ಚ ಸುದುರ್ಜಯಾನ್||

07010018a ನಾನಾದಿಗ್ಭೃಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ಪ್ರತಾನಶ್ವಶಕಾನ್ಪ್ರತಿ|

07010018c ಜಿತವಾನ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ಯವನಾಂಶ್ಚ ಸಹಾನುಗಾನ್||

ಪುಂಡರೀಕ್ಷಾಕ್ಷನು ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಮಾಗಧ, ಕಾಶೀ, ಕೋಸಲ,
ವತ್ಸ, ಗರ್ಗ, ಕರೂಷ, ಮತ್ತು ಪುಂಡ್ರರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದನು.
ಸಂಜಯ ! ಹಾಗೆಯೇ ಅವಂತಿಯವರನ್ನು, ದಕ್ಷಿಣದವರನ್ನು,
ಪರ್ವತೀಯರನ್ನು, ದಶೇರಕರನ್ನು, ಕಾಶ್ಮೀರರನ್ನು, ಔರಸಕರನ್ನು,

ಪಿಶಾಚರನ್ನು, ಮಂದರರನ್ನು, ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು, ವಾಟಧಾನರನ್ನು,
 ಚೋಲರನ್ನು, ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು, ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು, ಮಾಲವರನ್ನು,
 ದುರ್ಜಯರಾದ ದರದರನ್ನು, ನಾನಾದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ರಾತರನ್ನೂ,
 ಶಕರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯವನರನ್ನೂ ಅವನು
 ಗೆದ್ದಿದ್ದಾನೆ.

07010019a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಮಕರಾವಾಸಂ ಯಾದೋಭಿರಭಿಸಂವೃತಂ|

07010019c ಜಿಗಾಯ ವರುಣಂ ಯುದ್ಧೇ ಸಲಿಲಾಂತರ್ಗತಂ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ಮಕರಾವಾಸ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನೀರಿನ ಒಳಹೊಕ್ಕು
 ನೀರಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದ ವರುಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
 ಗೆದ್ದನು.

07010020a ಯುಧಿ ಪಂಚಜನಂ ಹತ್ವಾ ಪಾತಾಲತಲವಾಸಿನಂ|

07010020c ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಹೃಷೀಕೇಶೋ ದಿವ್ಯಂ ಶಂಖಮವಾಪ್ತವಾನ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾತಾಲವಾಸಿ ಪಂಚಜನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು
 ದಿವ್ಯ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನು ಪಡೆದನು.

07010021a ಖಾಂಡವೇ ಪಾರ್ಥ ಸಹಿತಸ್ತೋಷಯಿತ್ವಾ ಹುತಾಶನಂ|

07010021c ಆಗ್ನೇಯಮಸ್ತ್ರಂ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಚಕ್ರಂ ಲೇಭೇ ಮಹಾಬಲಃ||

ಈ ಮಹಾಬಲನು ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಹುತಾಶನನನ್ನು
 ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ದುರ್ಧರ್ಷ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಚಕ್ರವನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

07010022a ವೈನತೇಯಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ತ್ರಾಸಯಿತ್ವಾಮರಾವತೀಂ|

07010022c ಮಹೇಂದ್ರಭವನಾದ್ವೀರಃ ಪಾರಿಜಾತಮುಪಾನಯತ್||

ವೈನತೇಯನನ್ನೇರಿ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ

ಮಹೇಂದ್ರಭವನದಿಂದ ಆ ವೀರನು ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ತಂದನು.

07010023a ತಚ್ಚ ಮರ್ಷಿತವಾಂ ಶಕ್ರೋ ಜಾನಂಸ್ತಸ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07010023c ರಾಜ್ಞಾಂ ಚಾಪ್ಯಜಿತಂ ಕಂ ಚಿತ್ಕೃಷ್ಣೇನೇಹ ನ ಶುಶ್ರುಮ||

ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಶಕ್ರನು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸೋಲದ ಯಾವ ರಾಜನ ಕುರಿತೂ ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ.

07010024a ಯಚ್ಚ ತನ್ನಹದಾಶ್ಚ ಯಂ ಸಭಾಯಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ|

07010024c ಕೃತವಾನ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಕಸ್ತದನ್ಯ ಇಹಾರ್ಹ ತಿ||

ಸಂಜಯ ! ನನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ ಆ

ಮಹದಾಶ್ಚ ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹರು?

07010025a ಯಚ್ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಪನ್ನೋಽಹಮದ್ರಾಕ್ಷಂ ಕೃಷ್ಣಮೀಶ್ವರಂ|

07010025c ತನ್ಮೈ ಸುವಿದಿತಂ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಿವ ಚಾಗಮತ್||

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನ ಈಶ್ವರತ್ವವನ್ನು ಕಂಡಾಗಿನಿಂದ

ನನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟು

ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

07010026a ನಾಂತೋ ವಿಕ್ರಮಯುಕ್ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಯುಕ್ತಸ್ಯ ವಾ ಪುನಃ|

07010026c ಕರ್ಮಣಃ ಶಕ್ಯತೇ ಗಂತುಂ ಹೃಷೀಕೇಶಸ್ಯ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಅವನ ವಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಂತವಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಕೊನೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಹೃಷೀಕೇಶನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.

07010027a ತಥಾ ಗದಶ್ಚ ಸಾಂಬಶ್ಚ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಽಥ ವಿದೂರಥಃ|

07010027c ಆಗಾವಹೋಽನಿರುದ್ಧಶ್ಚ ಚಾರುದೇಷ್ಟಶ್ಚ ಸಾರಣಃ||

07010028a ಉಲ್ಮುಕೋ ನಿಶಠಶ್ಚೈವ ಝಲ್ಲಿ ಬಭ್ರುಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07010028c ಪೃಥುಶ್ಚ ವಿಪೃಥುಶ್ಚೈವ ಸಮೀಕೋಽಥಾರಿಮೇಜಯಃ||

07010029a ಏತೇ ವೈ ಬಲವಂತಶ್ಚ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07010029c ಕಥಂ ಚಿತ್ಪಾಂಡವಾನೀಕಂ ಶ್ರಯೇಯುಃ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

07010030a ಆಹೂತಾ ವೃಷ್ಟಿವೀರೇಣ ಕೇಶವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07010030c ತತಃ ಸಂಶಯಿತಂ ಸರ್ವಂ ಭವೇದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ಹಾಗೆಯೇ ಗದ, ಸಾಂಬ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ವಿದೂರಥ, ಆಗಾವಹ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಸಾರಣ, ಉಲ್ಮುಕ, ನಿಶಠ, ಝಲ್ಲಿ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬಭ್ರು, ಪೃಥು, ವಿಪೃಥು, ಸಮೀಕ, ಅರಿಮೇಜಯ ಇವರೆಲ್ಲ ಬಲವಂತ ವೃಷ್ಟಿವೀರ ಪ್ರಹಾರಿಗಳು ವೃಷ್ಟಿವೀರ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನು ಕರೆದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07010031a ನಾಗಾಯುತಬಲೋ ವೀರಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೋಪಮಃ|

07010031c ವನಮಾಲೀ ಹಲೀ ರಾಮಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಕೈಲಾಸ ಶಿಖರದಂತಿರುವ ವೀರ
ವನಮಾಲೀ ಹಲಾಯುಧ ರಾಮನು ಜನಾರ್ದನನೆಲ್ಲಿರುವನೋ
ಅಲ್ಲಿರುವವನು.

07010032a ಯಮಾಹುಃ ಸರ್ವ ಪಿತರಂ ವಾಸುದೇವಂ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

07010032c ಅಪಿ ವಾ ಹ್ಯೇಷ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಯೋತ್ಸ್ಯ ತೇಽರ್ಥಾಯ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಯಾರನ್ನು ದ್ವಿಜಾತಿಯವರು ಸರ್ವ ಪಿತನೆಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಆ ವಾಸುದೇವನು ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಿದನೇ?

07010033a ಸ ಯದಾ ತಾತ ಸಂನಹ್ಯೇತ್ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಕೇಶವಃ|

07010033c ನ ತದಾ ಪ್ರತ್ಯನೀಕೇಷು ಭವಿತಾ ತಸ್ಯ ಕಶ್ಚ ನ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಕೇಶವನು ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಕವಚ ಧರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸುವವರು
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07010034a ಯದಿ ಸ್ಮ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಜಯೇಯುಃ ಸರ್ವಪಾಂಡವಾನ್|

07010034c ವಾಷ್ಣೇಯೋಽರ್ಥಾಯ ತೇಷಾಂ ವೈ ಗೃಹ್ಣೀಯಾಚ್ಚಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಜಯಿಸಿದರೆಂದಾದರೆ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ವಾಷ್ಣೇಯನು ತನ್ನ
ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

07010035a ತತಃ ಸರ್ವಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಹತ್ವಾ ನರಪತೀನ್ಮಣೇ|

07010035c ಕೌರವಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕುಂತ್ಯೈ ದದ್ಯಾತ್ಸ ಮೇದಿನೀಂ||

ಆಗ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮಹಾಬಾಹುವು ರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನರಪತಿಗಳನ್ನೂ ಕೌರವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಕುಂತಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

07010036a ಯಸ್ಯ ಯಂತಾ ಹೃಷೀಕೇಶೋ ಯೋದ್ಧಾ ಯಸ್ಯ ಧನಂಜಯಃ|

07010036c ರಥಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಕಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರತ್ಯನೀಕೋ ಭವೇದ್ರಥಃ||

ಯಾವುದರ ಸಾರಥಿಯು ಹೃಷೀಕೇಶನೋ ಯಾವುದರ ಯೋಧನು ಧನಂಜಯನೋ ಆ ರಥವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ ಯಾವ ರಥವು ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿರಬಹುದು?

07010037a ನ ಕೇನ ಚಿದುಪಾಯೇನ ಕುರೂಣಾಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಜಯಃ|

07010037c ತಸ್ಮಾನ್ಮೈ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದಲೂ ಕುರುಗಳ ಜಯವು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.

07010038a ಅರ್ಜುನಃ ಕೇಶವಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಕೃಷ್ಣೋಽಪ್ಯಾತ್ಮಾ ಕಿರೀಟಿನಃ|

07010038c ಅರ್ಜುನೇ ವಿಜಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣೇ ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತೀ||

ಅರ್ಜುನನು ಕೇಶವನ ಆತ್ಮ. ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಕಿರೀಟಿಯ ಆತ್ಮ. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ವಿಜಯವು ನಿತ್ಯ. ಕೃಷ್ಣನದ್ದು ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿ.

07010039a ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ಹಿ ಭೂಯಿಷ್ಠಮಮೇಯಾಃ ಕೇಶವೇ ಗುಣಾಃ|

07010039c ಮೋಹಾದ್ಧುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಯನ್ನ ವೇತ್ತೀಹ ಮಾಧವಂ||

ಅಮೇಯ ಗುಣಗಳು ಕೇಶವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿವೆ.

ಮೋಹದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣ ಮಾಧವನು ಯಾರೆಂದು

ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

07010040a ಮೋಹಿತೋ ದೈವಯೋಗೇನ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಪುರಸ್ಕೃತಃ|

07010040c ನ ವೇದ ಕೃಷ್ಣಂ ದಾಶಾರ್ಹಮರ್ಜುನಂ ಚೈವ ಪಾಂಡವಂ||

ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಪಾಶದಿಂದ

ಎಳೆದೊಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅವನು ದಾಶಾರ್ಹ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಪಾಂಡವ

ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

07010041a ಪೂರ್ವದೇವೌ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ನರನಾರಾಯಣಾವುಭೌ|

07010041c ಏಕಾತ್ಮಾನೌ ದ್ವಿಧಾಭೂತೌ ದೃಶ್ಯೇತೇ ಮಾನವೈರ್ಭುವಿ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಹಿಂದೆ ನರ-ನಾರಾಯಣ ದೇವರಾಗಿದ್ದರು.

ಈಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರಿಗೆ ಇಬ್ಬರಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಅವರ

ಆತ್ಮಗಳು ಒಂದು.

07010042a ಮನಸಾಪಿ ಹಿ ದುರ್ಧರ್ಷೌ ಸೇನಾಂ ಏತಾಂ ಯಶಸ್ವಿನೌ|

07010042c ನಾಶಯೇತಾಮಿಹೇಚ್ಚಂತೌ ಮಾನುಷತ್ವಾತ್ತು ನೇಚ್ಚತಃ||

ಈ ದುರ್ಧರ್ಷರು ಯಶಸ್ವಿಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಚ್ಛಿಸಿದರೂ ಈ

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲರು. ಮಾನುಷತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೆ
ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07010043a ಯುಗಸ್ಯೇವ ವಿಪರ್ಯಾಸೋ ಲೋಕಾನಾಮಿವ ಮೋಹನಂ|

07010043c ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚ ವಧಸ್ತಾತ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಯುಗಗಳ ವಿಪರ್ಯಾಸವು ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣರ ವಧೆಗಳು
ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

07010044a ನ ಹ್ಯೇವ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ನ ವೇದಾಧ್ಯಯನೇನ ಚ|

07010044c ನ ಕ್ರಿಯಾಭಿರ್ನ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ಮೃತ್ಯೋಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ||

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಾಗಲೀ, ವೇದಾಧ್ಯಯನದಿಂದಾಗಲೀ,
ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಯಾರೂ
ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಲಾರರು.

07010045a ಲೋಕಸಂಭಾವಿತೌ ವೀರೌ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೌ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದೌ|

07010045c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಹತೌ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಿಂ ನು ಜೀವಾಮಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಲೋಕಸಂಭಾವಿತರಾದ, ವೀರರಾದ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾದ,
ಯುದ್ಧದುರ್ಮದರಾದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಹತರಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ನಾನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ?

07010046a ಯಾಂ ತಾಂ ಶ್ರಿಯಮಸೂಯಾಮಃ ಪುರಾ ಯಾತಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

07010046c ಅದ್ಯ ತಾಮನುಜಾನೀಮೋ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣವಧೇನ ಚ||

ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣರ ವಧೆಯಾದ ನಂತರ ನಾವು ಹಿಂದೆ ಯಾವ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸೂಯೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದವೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅದೇ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು.

07010047a ತಥಾ ಚ ಮತ್ಕೃತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕುರೂಣಾಂ ಏಷ ಸಂಕ್ಷಯಃ|

07010047c ಪಕ್ವಾನಾಂ ಹಿ ವಧೇ ಸೂತ ವಜ್ರಾಯಂತೇ ತೃಣಾನ್ಯಪಿ||

ಕುರುಗಳ ಈ ನಾಶವು ನಾನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ ಬಂದೊದಗಿದೆ.
ಸೂತ! ವಧಿಸಲು ಪಕ್ವವಾಗಿರುವಾಗ ಹುಲ್ಲುಗಳೂ
ವಜ್ರಗಳಂತಾಗುತ್ತವೆ.

07010048a ಅನನ್ಯಮಿದಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಲೋಕೇ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07010048c ಯಸ್ಯ ಕೋಪಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣೌ ನಿಪಾತಿತೌ||

ಯಾರ ಕೋಪದಿಂದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಬಿದ್ದಿರುವರೋ
ಆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಡೆಯಲಿರುವ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ
ಅನನ್ಯವಾದುದು.

07010049a ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪ್ರಕೃತಿತೋ ಧರ್ಮೋ ನಾಧರ್ಮೋ ಮಾನವಾನ್ವೃತಿ|

07010049c ಕ್ರೂರಃ ಸರ್ವವಿನಾಶಾಯ ಕಾಲಃ ಸಮತಿವರ್ತತೇ||

ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮವು ಅವನ ಕಡೆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮವು
ನಮ್ಮ ಕಡೆಗಿದೆ. ಸರ್ವ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕ್ರೂರ ಕಾಲವು ಉರುಳುತ್ತಿದೆ.

07010050a ಅನ್ಯಥಾ ಚಿಂತಿತಾ ಹ್ಯರ್ಥಾ ನರೈಸ್ತಾತ ಮನಸ್ವಿಭಿಃ|

07010050c ಅನ್ಯಥೈವ ಹಿ ಗಚ್ಚಂತಿ ದೈವಾದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ಅಯ್ಯಾ! ಬುದ್ಧಿವಂತ ನರರೂ ಒಂದು ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ದೈವವು ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07010051a ತಸ್ಮಾದಪರಿಹಾರ್ಯೇಽರ್ಥೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕೃಚ್ಚ ಉತ್ತಮೇ|

07010051c ಅಪಾರಣೀಯೇ ದುಶ್ಚಿಂತೈ ಯಥಾಭೂತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಡೆದ ಹಾಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಲಾಪೇ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಲಾಪ ಎನ್ನುವ ಹತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದ್ರೋಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ (೧-೩೧).

07011001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07011001a ಹಂತ ತೇ ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿವಾನ್|

07011001c ಯಥಾ ಸ ನ್ಯಪತದ್ರೋಣಃ ಸಾದಿತಃ ಪಾಂಡುಸೃಂಜಯೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಪಾಡವ-ಸೃಂಜಯರು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

07011002a ಸೇನಾಪತಿತ್ವಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07011002c ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸ್ಮಿನ್ಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ ತೇ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಸೇನಾಪತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07011003a ಯತ್ಕೌರವಾಣಾಂ ಋಷಭಾದಾಪಗೇಯಾದನಂತರಂ|

07011003c ಸೇನಾಪತ್ಯೇನ ಮಾಂ ರಾಜನ್ನದ್ಯ ಸತ್ಕೃತವಾನಸಿ||

“ರಾಜನ್! ಕೌರವರ ಋಷಭ ಆಪಗೇಯನ ನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ಸೇನಾಪತ್ಯದಿಂದ ಗೌರವಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

07011004a ಸದೃಶಂ ಕರ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

07011004c ಕರೋಮಿ ಕಾಮಂ ಕಂ ತೇಽದ್ಯ ಪ್ರವೃಣೇಷ್ವ ಯಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಈ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಪಾರ್ಥಿವ! ನಿನ್ನ ಆಸೆ ಏನಿದೆ ಹೇಳು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!”

07011005a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚಿಂತ್ಯ ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಾದಿಭಿಃ|

07011005c ತಮಥೋವಾಚ ದುರ್ಧರ್ಷಮಾಚಾರ್ಯಂ ಜಯತಾಂ ವರಂ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣ-ದುಃಶಾಸನಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಆ ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ದುರ್ಧರ್ಷ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07011006a ದದಾಸಿ ಚೇದ್ವರಂ ಮಹ್ಯಂ ಜೀವಗ್ರಾಹಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07011006c ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮತ್ಸಮೀಪಮಿಹಾನಯ||

“ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿರಾದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿರಿ. ಆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.”

07011007a ತತಃ ಕುರೂಣಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇ ವಚಃ|

07011007c ಸೇನಾಂ ಪ್ರಹರ್ಷಯನ್ಸರ್ವಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಕುರುಗಳ ಆಚಾರ್ಯನು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07011008a ಧನ್ಯಃ ಕುಂತೀಸುತೋ ರಾಜಾ ಯಸ್ಯ ಗ್ರಹಣಮಿಚ್ಛಸಿ|

07011008c ನ ವಧಾರ್ಥಂ ಸುದುರ್ಧರ್ಷ ವರಮದ್ಯ ಪ್ರಯಾಚಸಿ||

“ಯಾರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಆ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ಧನ್ಯ. ಸುದುರ್ಧರ್ಷ ! ಅವನ ವಧೆಯನ್ನು ಇಂದು ವರವನ್ನಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

07011009a ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ನ ವಧಂ ತಸ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಸಿ|

07011009c ನಾಶಂಸಸಿ ಕ್ರಿಯಾಮೇತಾಂ ಮತ್ತೋ ದುರ್ಯೋಧನ ಧ್ರುವಂ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಅವನ ವಧೆಯನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮತ್ತನಾಗಿ ಈ
ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

07011010a ಆಹೋ ಸ್ವಿದ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ದ್ವೇಷ್ವಾ ತಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

07011010c ಯದಿಚ್ಛಸಿ ತ್ವಂ ಜೀವಂತಂ ಕುಲಂ ರಕ್ಷಸಿ ಚಾತ್ಮನಿ||

ಆಹಾ! ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವೇ ಸರಿ. ಅವನನ್ನು ಜೀವಂತವಿರಿಸಿ
ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?

07011011a ಅಥ ವಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಾನ್|

07011011c ರಾಜ್ಯಾಂಶಂ ಪ್ರತಿದತ್ತ್ವಾ ಚ ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅಥವಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ
ರಾಜ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಸಹೋದರತ್ವವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆಯಾ?

07011012a ಧನ್ಯಃ ಕುಂತೀಸುತೋ ರಾಜಾ ಸುಜಾತಾ ಚಾಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07011012c ಅಜಾತಶತ್ರುತಾ ಸತ್ಯಾ ತಸ್ಯ ಯತ್ಸಿ ಹ್ಯತೇ ಭವಾನ್||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಧೀಮತ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಸುತನೇ ಧನ್ಯ.
ನೀನೂ ಕೂಡ ಅವನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದರೆ
ಅವನ ಅಜಾತಶತ್ರುತ್ವವು ಸತ್ಯವಾದಂತಾಯಿತು.”

07011013a ದ್ರೋಣೇನ ತ್ವೇವಮುಕ್ತಸ್ಯ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ|

07011013c ಸಹಸಾ ನಿಸೃತೋ ಭಾವೋ ಯೋಽಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಭಾರತ ! ದ್ರೋಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿದ್ದ ನಿಜಭಾವನೆಯು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

07011014a ನಾಕಾರೋ ಗೂಹಿತುಂ ಶಕ್ಯೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮೈರಪಿ|

07011014c ತಸ್ಮಾತ್ತವ ಸುತೋ ರಾಜನ್ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಂತಿರುವವನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಆಕಾರವನ್ನು ಊಹಿಸಲು
ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್ ! ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07011015a ವಧೇ ಕುಂತೀಸುತಸ್ಯಾಜೌ ನಾಚಾರ್ಯ ವಿಜಯೋ ಮಮ|

07011015c ಹತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ ಪಾರ್ಥೋ ಹನ್ಯಾತ್ಸರ್ವಾನ್ ಹಿ ನೋ ಧ್ರುವಂ||

“ಆಚಾರ್ಯ ! ಕುಂತೀಸುತನ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಜಯವಿಲ್ಲ.
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹತನಾದರೆ ಪಾರ್ಥನು ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ.

07011016a ನ ಚ ಶಕ್ಯೋ ರಣೇ ಸರ್ವೈರ್ನಿಹಂತುಮಮರೈರಪಿ|

07011016c ಯ ಏವ ಚೈಷಾಂ ಶೇಷಃ ಸ್ಯಾತ್ಸ ಏವಾಸ್ಮಾನ್ನ ಶೇಷಯೇತ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಅಮರರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಉಳಿದರೂ ಅವರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ

ಉಳಿಯಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

07011017a ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೇ ತ್ವಾನೀತೇ ಪುನರ್ದ್ಯೂತೇನ ನಿರ್ಜಿತೇ|

07011017c ಪುನರ್ಯಾಸ್ಯಂತ್ಯರಣ್ಯಾಯ ಕೌಂತೇಯಾಸ್ತಮನುವ್ರತಾಃ||

ಆ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞನನ್ನು ನೀನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಪುನಃ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಪುನಃ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೌಂತೇಯರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

07011018a ಸೋಽಯಂ ಮಮ ಜಯೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

07011018c ಅತೋ ನ ವಧಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಅಂಥಹ ಜಯವು ನನಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲವುಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಎಂದೂ ಧರ್ಮರಾಜನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

07011019a ತಸ್ಯ ಜಿಹ್ಮಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋಽರ್ಥತತ್ತ್ವವಿತ್|

07011019c ತಂ ವರಂ ಸಾಂತರಂ ತಸ್ಮೈ ದದೌ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅರ್ಥತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ದ್ರೋಣನು ಕೂಡಲೇ ಯೋಚಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

07011020 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07011020a ನ ಚೇದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ವೀರ ಪಾಲಯೇದರ್ಜುನೋ ಯುಧಿ|

07011020c ಮನ್ಯಸ್ವ ಪಾಂಡವಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾನೀತಂ ವಶಮಾತ್ಮನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ ಒಂದುವೇಳೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಾದರೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನಾನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

07011021a ನ ಹಿ ಪಾರ್ಥೋ ರಣೇ ಶಕ್ಯಃ ಸೇಂದ್ರ್ಯದೇವಾಸುರೈರಪಿ|

07011021c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತುಮತಸ್ತಾತ ನೈತದಾಮರ್ಷಯಾಮ್ಯಹಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಇಂದ್ರಸಮೇತರಾದ ದೇವಾಸುರರಿಂದಲೂ ಶಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲಾಗಲಿ ಜಯಿಸಲಾಗಲಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

07011022a ಅಸಂಶಯಂ ಸ ಶಿಷ್ಯೋ ಮೇ ಮತ್ಪೂರ್ವಶ್ಚಾಸ್ತ್ರಕರ್ಮಣಿ|

07011022c ತರುಣಃ ಕೀರ್ತಿಯುಕ್ತಶ್ಚ ಏಕಾಯನಗತಶ್ಚ ಸಃ||

ಅವನು ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಾನೇ ಮೊದಲಿಗನು. ಅವನಿನ್ನೂ ತರುಣನು. ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತನು.

07011023a ಅಸ್ತ್ರಾಣೀಂದ್ರಾಚ್ಚ ರುದ್ರಾಚ್ಚ ಭೂಯಾಂಸಿ ಸಮವಾಪ್ತವಾನ್|

07011023c ಅಮರ್ಷಿತಶ್ಚ ತೇ ರಾಜಂಸ್ತೇನ ನಾಮರ್ಷಯಾಮ್ಯಹಂ||

ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರುದ್ರರಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು

ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು
ಅವನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07011024a ಸ ಚಾಪಕ್ರಮ್ಯತಾಂ ಯುದ್ಧಾದ್ಯೇನೋಪಾಯೇನ ಶಕ್ಯತೇ|

07011024c ಅಪನೀತೇ ತತಃ ಪಾರ್ಥೇ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಜಿತಸ್ತ್ವಯಾ||

ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೂಡಿ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನೀನು
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ದೂರಕಳುಹಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾದರೆ ನೀನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು
ಗೆದ್ದಂತೆಯೇ.

07011025a ಗ್ರಹಣಂ ಚೇಜ್ಜಯಂ ತಸ್ಯ ಮನ್ಯಸೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

07011025c ಏತೇನ ಚಾಭ್ಯುಪಾಯೇನ ಧ್ರುವಂ ಗ್ರಹಣಮೇಷ್ಯತಿ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದಲೇ ಜಯವೆಂದು
ನೀನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಹಿಡಿಯುವುದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

07011026a ಅಹಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಂ|

07011026c ಆನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ರಾಜನ್ವಶಮದ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

07011027a ಯದಿ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಮೇಽಗ್ರತಃ|

07011027c ಅಪನೀತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರೇ ಧನಂಜಯೇ||

ರಾಜನ್! ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದ
ನಂತರ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ಅವನು ನನ್ನ ಎದುರು ನಿಂತರೆ ಆ
ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣ ರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಂದು

ತರುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಬೇಡ.

07011028a ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಸಮಕ್ಷಂ ತು ನ ಹಿ ಪಾರ್ಥೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07011028c ಗೃಹೀತುಂ ಸಮರೇ ಶಕ್ಯಃ ಸೇಂದ್ರೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ||

ಪಾರ್ಥ ಫಲ್ಲನನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸುರಾಸುರರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.””

07011029 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07011029a ಸಾಂತರಂ ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ರಾಜ್ಞೋ ದ್ರೋಣೇನ ನಿಗ್ರಹೇ|

07011029c ಗೃಹೀತಂ ತಮಮನ್ಯಂತ ತವ ಪುತ್ರಾಃ ಸುಬಾಲಿಶಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ದ್ರೋಣನು ಈ ರೀತಿ ನಿಬಂಧನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಬಾಲಕರಂತೆ ಅವನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು.

07011030a ಪಾಂಡವೇಷು ಹಿ ಸಾಪೇಕ್ಷಂ ದ್ರೋಣಂ ಜಾನಾತಿ ತೇ ಸುತಃ|

07011030c ತತಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಸ್ಥೈರ್ಯಾರ್ಥಂ ಸ ಮಂತ್ರೋ ಬಹುಲೀಕೃತಃ||

ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಪಕ್ಷಪಾತವಿದೆಯೆಂದು ನಿನ್ನ ಮಗನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಿದನು.

07011031a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೇನಾಪಿ ಗ್ರಹಣಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ತತ್|

07011031c ಸ್ಮಿನ್ಯಸ್ಮಾನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವ್ಯಾಘೋಷಿತಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವನ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವುದರ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯಾಂ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ (೧-೧೩). ಹನ್ನೊಂದನೆಯ
ದಿನದ ಯುದ್ಧಾರಂಭ (೧೪-೨೮).

07012001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07012001a ತತಸ್ತೇ ಸೈನಿಕಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗ್ರಹಂ|

07012001c ಸಿಂಹನಾದರವಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಬಾಣಶಂಖರವೈಃ ಸಹ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವುದರ ಕುರಿತು
ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸೈನಿಕರು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು. ಬಾಣ ಶಂಖಗಳಿಂದ
ತುಮುಲ ಶಬ್ದಮಾಡಿದರು.

07012002a ತತ್ತು ಸರ್ವಂ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾರತ|

07012002c ಆಪ್ತೈರಾಶು ಪರಿಜ್ಞಾತಂ ಭಾರದ್ವಾಜಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ||

ಭಾರತ ! ಭಾರದ್ವಾಜನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆದಂತೆ ಆಪ್ತರಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

07012003a ತತಃ ಸರ್ವಾನ್ಸಮಾನಾಯ್ಯ ಭ್ರಾತೃನ್ಸೈನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07012003c ಅಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ತು ಧನಂಜಯಮಿದಂ ವಚಃ||

ಆಗ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನೂ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಧರ್ಮರಾಜನು ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

07012004a ಶ್ರುತಂ ತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾದ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

07012004c ಯಥಾ ತನ್ನ ಭವೇತ್ಸತ್ಯಂ ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

“ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ! ಇಂದು ದ್ರೋಣನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀನೂ ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅದು ಸತ್ಯವಾಗದ ಹಾಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

07012005a ಸಾಂತರಂ ಹಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ದ್ರೋಣೇನಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನ|

07012005c ತಚ್ಚಾಂತರಮಮೋಘೇಷೌ ತ್ವಯಿ ತೇನ ಸಮಾಹಿತಂ||

ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ ! ದ್ರೋಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಛಿದ್ರವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಆ ಛಿದ್ರವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಇರುವುದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

07012006a ಸ ತ್ವಮದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಮದನಂತರಂ|

07012006c ಯಥಾ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕಾಮಂ ನೇಮಂ ದ್ರೋಣಾದವಾಪ್ಸುಯಾತ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ದ್ರೋಣನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಇಂದು
ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕು !”

07012007 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07012007a ಯಥಾ ಮೇ ನ ವಧಃ ಕಾರ್ಯ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಕಥಂ ಚನ|

07012007c ತಥಾ ತವ ಪರಿತ್ಯಾಗೋ ನ ಮೇ ರಾಜಂಶ್ಚಿ ಕೀರ್ಷಿತಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಆಚಾರ್ಯರ ವಧೆಯು ಎಂದೂ
ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದೂ ನಾನು
ಇಚ್ಛಿಸುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

07012008a ಅಪ್ಯೇವಂ ಪಾಂಡವ ಪ್ರಾಣಾನುತ್ಸ್ರಜೇಯಮಹಂ ಯುಧಿ|

07012008c ಪ್ರತೀಯಾಂ ನಾಹಮಾಚಾರ್ಯಂ ತ್ವಾಂ ನ ಜಹ್ಯಾಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಪಾಂಡವ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಯೇನು. ಆದರೆ
ಆಚಾರ್ಯರ ಕುರಿತು ವಿರೋಧಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವೆಲ್ಲ.

07012009a ತ್ವಾಂ ನಿಗೃಹ್ಯಾಹವೇ ರಾಜನ್ದಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಯಮಿಚ್ಛತಿ|

07012009c ನ ಸ ತಂ ಜೀವಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ಯಾಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಥಂ ಚನ||

ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಏನು
ಇಚ್ಛಿಸಿರುವನೋ ಆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅವನು ಈ ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಎಂದೂ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ.

07012010a ಪ್ರಪತೇದ್ಧಾಃ ಸನಕ್ಷತ್ರಾ ಪೃಥಿವೀ ಶಕಲೀಭವೇತ್|

07012010c ನ ತ್ವಾಂ ದ್ರೋಣೋ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾಜ್ಜೀವಮಾನೇ ಮಯಿ ಧ್ರುವಂ||

ನಕ್ಷತ್ರಸಹಿತವಾಗಿ ಆಕಾಶವೇ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಬಹುದು. ಭೂಮಿಯು ಚೂರುಚೂರಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ದ್ರೋಣರು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾರರು. ಇದು ಖಂಡಿತ.

07012011a ಯದಿ ತಸ್ಯ ರಣೇ ಸಾಹ್ಯಂ ಕುರುತೇ ವಜ್ರಭೃತ್ಸ್ವಯಂ|

07012011c ದೇವೈರ್ವಾ ಸಹಿತೋ ದೈತ್ಯೈರ್ನ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತ್ಯಸೌ ಮೃಧೇ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಅವನಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ವಜ್ರಭೃತುವು ದೇವ ಅಥವಾ ದೈತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲಾರನು.

07012012a ಮಯಿ ಜೀವತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ನ ಭಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

07012012c ದ್ರೋಣಾದಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾತ್ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಮಪಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ನೀನು ಅಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣರಿಗಾಗಲೀ ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಿಗಾಗಲೀ ಭಯಪಡಬಾರದು.

07012013a ನ ಸ್ಮರಾಮ್ಯನೃತಾಂ ವಾಚಂ ನ ಸ್ಮರಾಮಿ ಪರಾಜಯಂ|

07012013c ನ ಸ್ಮರಾಮಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಕಿಂ ಚಿದಪ್ಯನಪಾಕೃತಂ||

ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿರುವುದು ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಪರಾಜಯಗೊಂಡಿದುದು ನೆನಪಿಲ್ಲ.

ಎಂದಾದರೂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದುದರ
ನೆನಪಿಲ್ಲ.””

07012014 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07012014a ತತಃ ಶಂಖಾಶ್ಚ ಭೇರ್ಯಶ್ಚ ಮೃದಂಗಾಶ್ಚಾನಕೈಃ ಸಹ|

07012014c ಪ್ರಾವಾದ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನಿವೇಶನೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ
ಶಂಖ, ಭೇರಿ, ಮೃದಂಗ, ಅನಕಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಾರಿಸಲಾಯಿತು.

07012015a ಸಿಂಹನಾದಶ್ಚ ಸಂಜಜ್ಞೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07012015c ಧನುರ್ಜ್ಯಾತಲಶಬ್ದಶ್ಚ ಗಗನಸ್ಪೃಕ್ಸುಭೈರವಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಸಿಂಹನಾದವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.
ಧನುಸ್ಸಿನ ಭಯಂಕರ ಟೀಂಕಾರ ಶಬ್ದವು ಗಗನದಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿತು.

07012016a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಖನಿರ್ಘೋಷಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07012016c ತ್ವದೀಯೇಷ್ಟಪ್ರನೀಕೇಷು ವಾದಿತ್ರಾಣ್ಯಭಿಜಘ್ನಿರೇ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರ ಶಂಖನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನವರ
ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಾದಿತ್ರಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಲಾಯಿತು.

07012017a ತತೋ ವ್ಯೂಥಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07012017c ಶನ್ಯೈರುಪೇಯುರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನಾನಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯೂಹಗಳಲ್ಲಿ

ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07012018a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

07012018c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ದ್ರೋಣಪಾಂಚಾಲ್ಯಯೋರಪಿ||

ಆಗ ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಚಾಲ್ಯರ
ರೋಮಾಂಚಕಾರಿ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07012019a ಯತಮಾನಾಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ದ್ರೋಣಾನೀಕವಿಶಾತನೇ|

07012019c ನ ಶೇಕುಃ ಸೃಂಜಯಾ ರಾಜಂಸ್ತದ್ಧಿ ದ್ರೋಣೇನ ಪಾಲಿತಂ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ
ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪಾಲಿತವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಲು
ಸೃಂಜಯರು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07012020a ತಥೈವ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ರಥೋದಾರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07012020c ನ ಶೇಕುಃ ಪಾಂಡವೀಂ ಸೇನಾಂ ಪಾಲ್ಯಮಾನಾಂ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಮಗನ ರಥೋದಾರ ಪ್ರಹಾರಿಗಳೂ ಕೂಡ
ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಪಾಲಿತಗೊಂಡ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07012021a ಆಸ್ತಾಂ ತೇ ಸ್ತಿಮಿತೇ ಸೇನೇ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೇ ಪರಸ್ಪರಂ|

07012021c ಸಂಪ್ರಸುಪ್ತೇ ಯಥಾ ನಕ್ತಂ ವನರಾಜ್ಯೌ ಸುಪುಷ್ಪಿತೇ||

ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಸುಪುಷ್ಪಿತ ವನರಾಜಿಗಳು ಹಂದಾಡದೇ
ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸೇನೆಗಳು
ಸ್ತಿಮಿತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

07012022a ತತೋ ರುಕ್ಮರಥೋ ರಾಜನ್ನರ್ಕೇಣೇವ ವಿರಾಜತಾ|

07012022c ವರೂಢಿನಾ ವಿನಿಷ್ಟತ್ಯ ವ್ಯಚರತ್ಪ್ರತನಾಂತರೇ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ರುಕ್ಮರಥ ದ್ರೋಣನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾ
ಸೈನ್ಯದ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಸೇನಾವಿಭಾಗಗಳ
ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದನು.

07012023a ತಮುದ್ಯತಂ ರಥೇನ್ಯೈಕಮಾಶುಕಾರಿಣಮಾಹವೇ|

07012023c ಅನೇಕಮಿವ ಸಂತ್ರಾಸಾನ್ಮೇನಿರೇ ಪಾಂಡುಸ್ಯಂಜಯಾಃ||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಒಂದೇರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು
ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸುರಿಸಲು ಅನೇಕ ದ್ರೋಣರು ತಮ್ಮೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಪಾಂಡು-ಸ್ಯಂಜಯರು
ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07012024a ತೇನ ಮುಕ್ತಾಃ ಶರಾ ಘೋರಾ ವಿಚೀರುಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ|

07012024c ತ್ರಾಸಯಂತೋ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅವನು ಬಿಟ್ಟು ಘೋರ ಶರಗಳು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಹರಡಿ ಪಾಂಡವೇಯನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಭಯಪಡಿಸಿದವು.

07012025a ಮಧ್ಯಂ ದಿನಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಗಭಸ್ತಿಶತಸಂವೃತಃ|

07012025c ಯಥಾದೃಶ್ಯತ ಘರ್ಮಾಂಶುಸ್ತಥಾ ದ್ರೋಣೋಽಪ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ನೂರಾರು ಕಿರಣಗಳ ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ತನ್ನ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಸುಡುವಂತೆ ದ್ರೋಣನು ಕಂಡನು.

07012026a ನ ಚೈನಂ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚಕ್ಷೋತಿ ಮಾರಿಷ|

07012026c ವೀಕ್ಷಿತುಂ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಮಹೇಂದ್ರಮಿವ ದಾನವಾಃ||

ಮಾರಿಷ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು ದಾನವರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಪಾಂಡವರು ಯಾರೂ ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07012027a ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07012027c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಬಲಂ ತೂರ್ಣಂ ವ್ಯಧಮನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಬೇಗನೇ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ವಧಿಸಿದನು.

07012028a ಸ ದಿಶಃ ಸರ್ವತೋ ರುದ್ಧ್ವಾ ಸಂವೃತ್ಯ ಖಿಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07012028c ಪಾರ್ಷತೋ ಯತ್ರ ತತ್ರೈವ ಮಮೃದೇ ಪಾಂಡುವಾಹಿನೀಂ||

ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಅವನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ತುಂಬಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಪಾರ್ಷತನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡವ ವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
 ಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನಕೃತಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಶ್ವಾಸನೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಕೃತಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಶ್ವಾಸನ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೆರಡನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩

ದ್ರೋಣನ ಪರಾಕ್ರಮ; ಯುದ್ಧಭೂಮಿ ವರ್ಣನೆ (೧-೧೮). ದ್ವಂದ್ವ
 ಯುದ್ಧಗಳು (೧೯-೪೪). ಅಭಿಮನ್ಯು ಪರಾಕ್ರಮ (೪೫-೮೦).

07013001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07013001a ತತಃ ಸ ಪಾಂಡವಾನೀಕೇ ಜನಯಂಸ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್|

07013001c ವ್ಯಚರತ್ಪಾಂಡವಾನ್ದ್ರೋಣೋ ದಹನ್ಯಕ್ಷಮಿವಾನಲಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ
 ತುಮುಲವುಂಟಾಯಿತು. ದ್ರೋಣನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವರನ್ನು
 ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07013002a ನಿರ್ದಹಂತಮನೀಕಾನಿ ಸಾಕ್ಷಾದಗ್ನಿವಿವೋತ್ಥಿತಂ|

07013002c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುಕ್ಮರಥಂ ಯುದ್ಧೇ ಸಮಕಂಪಂತ ಸೃಂಜಯಾಃ||

ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ
 ರುಕ್ಮರಥನನ್ನು ನೋಡಿ ಸೃಂಜಯರು ನಡುಗಿದರು.

07013003a ಪ್ರತತಂ ಚಾಸ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಧನುಷೋಽಸ್ಯಾಶುಕಾರಿಣಃ|

07013003c ಜ್ಯಾಘೋಷಃ ಶ್ರುಯತೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ವಿಸ್ಫುರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ||

ಸತತವಾಗಿ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸಿನ
ಟೇಂಕಾರ ಶಬ್ದವು ಸಿಡಿಲಿನ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07013004a ರಥಿನಃ ಸಾದಿನಶ್ಚೈವ ನಾಗಾನಶ್ವಾನ್ವದಾತಿನಃ|

07013004c ರೌದ್ರಾ ಹಸ್ತವತಾ ಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಮಥ್ನಂತಿ ಸ್ಮ ಸಾಯಕಾಃ||

ಆ ಕೈಚಳಕಿನವನು ಬಿಟ್ಟು ರೌದ್ರ ಸಾಯಕಗಳು ರಥಗಳನ್ನೂ,
ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಪದಾತಿಗಳನ್ನೂ
ಹೊಡೆದುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07013005a ನಾನದ್ಯಮಾನಃ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಸಾನಿಲಃ ಶುಚಿಸಂಕ್ಷಯೇ|

07013005c ಅಶ್ಮ ವರ್ಷ ಮಿವಾವರ್ಷತ್ಪರೇಷಾಮಾವಹದ್ಭಯಂ||

ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಭಿರುಗಾಳಿಯೊಡಗೂಡಿ
ಗುಡುಗುತ್ತಾ ಆನೆಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆಕರೆಯುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದು
ಅವನು ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು.

07013006a ವ್ಯಚರತ್ಸ ತದಾ ರಾಜನ್ಸೇನಾಂ ವಿಕ್ಷೋಭಯನ್ವಭುಃ|

07013006c ವರ್ಧಯಾಮಾಸ ಸಂತ್ರಾಸಂ ಶಾತ್ರವಾಣಾಮಮಾನುಷಂ||

ರಾಜನ್ ! ಆ ಪ್ರಭುವು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಮಾನುಷ

ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

07013007a ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯುದಿವಾಭ್ರೇಷು ಚಾಪಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

07013007c ಭ್ರಮದ್ರಥಾಂಬುದೇ ತಸ್ಮಿನ್ದೃಶ್ಯತೇ ಸ್ಮ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಮೋಡದಂತೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನ ರಥದಿಂದ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ಧನುಸ್ಸು ಮೋಡದಲ್ಲಿನ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಫಳ ಫಳನೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07013008a ಸ ವೀರಃ ಸತ್ಯವಾನ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಃ ಸುದಾರುಣಃ|

07013008c ಯುಗಾಂತಕಾಲೇ ಯಂತೇವ ರೌದ್ರಾಂ ಪ್ರಾಸ್ಕಂದಯನ್ನದೀಂ||

ಆ ವೀರ, ಸತ್ಯವಾನ್, ಪ್ರಾಜ್ಞ, ಧರ್ಮನಿತ್ಯನು ಪ್ರಲಯಕಾಲದಂತೆಯೇ ರೌದ್ರವೂ ದಾರುಣವೂ ಆದ ರಕ್ತದ ನದಿಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

07013009a ಅಮರ್ಷವೇಗಪ್ರಭವಾಂ ಕ್ರವ್ಯಾದಗಣಸಂಕುಲಾಂ|

07013009c ಬಲೌಘೈಃ ಸರ್ವತಃ ಪೂರ್ಣಾಂ ವೀರವೃಕ್ಷಾಪಹಾರಿಣೀಂ||

ಕೋಪದ ಆವೇಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ನದಿಯು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಸೈನ್ಯಸಮೂಹದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ವೀರರನ್ನೇ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನಾಗಿ ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

07013010a ಶೋಣಿತೋದಾಂ ರಥಾವರ್ತಾಂ ಹಸ್ತಶ್ವಕೃತರೋಧಸಂ|

07013010c ಕವಚೋಡುಪಸಮ್ಯುಕ್ತಾಂ ಮಾಂಸಪಂಕಸಮಾಕುಲಾಂ||

ರಕ್ತವೇ ನೀರಾಗಿತ್ತು, ರಥಗಳೇ ಸುರುಳಿಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳೇ
ಅದರ ದಡಗಳಾಗಿದ್ದವು, ವೀರರ ಕವಚಗಳೇ ದೋಣಿಗಳಂತಿದ್ದವು
ಮತ್ತು ಮಾಂಸರೂಪದ ಕೆಸರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

07013011a ಮೇದೋಮಜ್ಜಾ ಸ್ಥಿಸಿಕತಾಮುಷ್ಟೀಷವರಘೇನಿಲಾಂ|

07013011c ಸಂಗ್ರಾಮಜಲದಾಪೂರ್ಣಾಂ ಪ್ರಾಸಮತ್ಸ್ಯ ಸಮಾಕುಲಾಂ||

ಮೇಧಸ್ಸು-ಮಜ್ಜೆ-ಮೂಳೆಗಳೇ ಮರಳಿನ ರಾಶಿಯಾಗಿದ್ದವು,
ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳು ನೊರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವು, ಸಂಗ್ರಾಮವೆಂಬ
ಮೋಡಗಳಿಂದ ಸುರಿದ ರಕ್ತದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು ಮತ್ತು
ಪ್ರಾಸಾಯುಧಗಳೇ ಮೀನುಗಳ ಸಮಾಕುಲದಂತಿದ್ದವು.

07013012a ನರನಾಗಾಶ್ವಸಂಭೂತಾಂ ಶರವೇಗೌಘವಾಹಿನೀಂ|

07013012c ಶರೀರದಾರುಶ್ಯಂಗಾಟಾಂ ಭುಜನಾಗಸಮಾಕುಲಾಂ||

ನರ-ಗಜ-ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ನದಿಗೆ ಶರವೇಗಗಳೇ
ಪ್ರವಾಹಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಶರೀರಗಳು ಅದರ ಗಟ್ಟಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ರಥಗಳೇ
ಆಮೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

07013013a ಉತ್ತಮಾಂಗೋಪಲತಲಾಂ ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಯುಷಸೇವಿತಾಂ|

07013013c ರಥನಾಗಹ್ರದೋಪೇತಾಂ ನಾನಾಭರಣನೀರಜಾಂ||

ತಲೆಗಳು ಕಮಲದ ಪುಷ್ಪಗಳಂತಿದ್ದವು. ಖಡ್ಗಗಳೇ ಮೀನುಗಳಾಗಿ
ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದವು. ರಥಗಳು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಅದರ
ಮಡುವಿನಂತಿದ್ದವು. ನಾನಾಭರಣಗಳೇ ನೀರಜ ಪುಷ್ಪಗಳಾಗಿದ್ದವು.

07013014a ಮಹಾರಥಶತಾವರ್ತಾಂ ಭೂಮಿರೇಣೂರ್ಮಿಮಾಲಿನೀಂ|

07013014c ಮಹಾವೀರ್ಯವತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಸುತರಾಂ ಭೀರುದುಸ್ತರಾಂ||

ನೂರಾರು ಮಹಾರಥಗಳು ಸುಳಿಗಳಿಂತಿದ್ದವು. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಧೂಳೇ ಅದರ ಅಲೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರರಿಗೆ ಅದು ಸುಲಭವೂ ರಣಹೇಡಿಗಳಿಗೂ ದುಸ್ತರವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು.

07013015a ಶೂರವ್ಯಾಲಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ಪ್ರಾಣಿವಾಣಿಜಸೇವಿತಾಂ|

07013015c ಚಿನ್ನಚ್ಚ ತ್ರಮಹಾಹಂಸಾಂ ಮುಕುಟಾಂಡಜಸಂಕುಲಾಂ||

ಶೂರರ ಶರೀರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಹರಿದುಹೋದ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಂಸಗಳಂತೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವು. ಮುಕುಟಗಳು ಪಕ್ಷಿಸಂಕುಲಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07013016a ಚಕ್ರಕೂರ್ಮಾಂ ಗದಾನಕ್ರಾಂ ಶರಕ್ಷುದ್ರರುಷಾಕುಲಾಂ|

07013016c ಬಡಗ್ಯದ್ರಸ್ಯುಗಾಲಾನಾಂ ಘೋರಸಂಘೈರ್ನಿಷೇವಿತಾಂ||

ಚಕ್ರಗಳು ಆಮೆಗಳಂತಿದ್ದವು, ಗದೆಗಳು ಮೊಸಳೆಗಳಂತಿದ್ದವು, ಶರಗಳೆಂಬ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮೀನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಘೋರವಾದ ಹದ್ದು, ಬಕ ಮತ್ತು ಗುಳ್ಳೇನರಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

07013017a ನಿಹತಾನ್ಪ್ರಾಣಿನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ರೋಣೇನ ಬಲಿನಾ ಶರೈಃ|

07013017c ವಹಂತೀಂ ಪಿತೃಲೋಕಾಯ ಶತಶೋ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ದ್ರೋಣನ ಬಲಶಾಲಿ ಶರಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು
ನೂರಾರು ರಾಜಸತ್ತಮರನ್ನು ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07013018a ಶರೀರಶತಸಂಬಾಧಾಂ ಕೇಶಶೈವಲಶಾದ್ವಲಾಂ|

07013018c ನದೀಂ ಪ್ರಾವರ್ತಯದ್ರಾಜನ್ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧಿನೀಂ||

ರಾಜನ್! ನೂರಾರು ಶರೀರಗಳಿಂದ ಸಮಾಕುಲವಾಗಿದ್ದ
ಕೂದಲುಗಳೆಂಬ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ ಪಾಚಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದ
ಭೀರುಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಕ್ತನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07013019a ತಂ ಜಯಂತಮನೀಕಾನಿ ತಾನಿ ತಾನ್ಯೇವ ಭಾರತ|

07013019c ಸರ್ವತೋಽಭ್ಯದ್ರವನ್ಮೋಣಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07013020a ತಾನಭಿದ್ರವತಃ ಶೂರಾಂಸ್ತಾವಕಾ ದೃಢಕಾರ್ಮಕಾಃ|

07013020c ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಂತ ತದಭೂಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶೂರರನ್ನು ನಿನ್ನವರಾದ ದೃಢಕಾರ್ಮಕರು
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆಗ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07013021a ಶತಮಾಯಸ್ತು ಶಕುನಿಃ ಸಹದೇವಂ ಸಮಾದ್ರವತ್|

07013021c ಸನಿಯಂತ್ಯಧ್ವಜರಥಂ ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ನೂರಾರು ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಶಕುನಿಯು ಸಹದೇವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ, ಅವನನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ರಥವನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07013022a ತಸ್ಯ ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಕೇತುಂ ಧನುಃ ಸೂತಂ ಹಯಾನಪಿ|

07013022c ನಾತಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾತುಲಂ||

ಆಗ ಮಾದ್ರೀ ಸುತನು ಅತಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನ ಧ್ವಜ, ಧನುಸ್ಸು, ಸೂತ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡಿ ಅರವತ್ತರಿಂದ ಸೋದರ ಮಾವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07013023a ಸೌಬಲಸ್ತು ಗದಾಂ ಗೃಹ್ಯ ಪ್ರಚಸ್ಕಂದ ರಥೋತ್ತಮಾತ್|

07013023c ಸ ತಸ್ಯ ಗದಯಾ ರಾಜನೃಥಾತ್ಸೂತಮಪಾತಯತ್||

ರಾಜನ್! ಸೌಬಲನಾದರೋ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉತ್ತಮ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಆ ಗದೆಯಿಂದ ಅವನ ರಥದಿಂದ ಸೂತನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07013024a ತತಸ್ತೌ ವಿರಥೌ ರಾಜನ್ಗದಾಹಸ್ತೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07013024c ಚಿಕ್ರೀಡತೂ ರಣೇ ಶೂರೌ ಸಶೃಂಗಾವಿವ ಪರ್ವತೌ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾರಥ ಶೂರರೂ ರಥಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಣದಿಂದ ಶಿಖರಗಳಿರುವ

ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.

07013025a ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಾನಂ ವಿದ್ವಾ ದಶಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07013025c ಬಹುಭಿಸ್ತೇನ ಚಾಭ್ಯಸ್ತಸ್ತಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಶತಾಧಿಕೈಃ||

ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನನ್ನು ಹತ್ತು ಆಶುಗಳಿಂದ
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನೂ ಕೂಡ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅನೇಕ
ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07013026a ವಿವಿಂಶತಿಂ ಭೀಮಸೇನೋ ವಿಂಶತ್ಯಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07013026c ವಿದ್ವಾ ನಾಕಂಪಯದ್ವೀರಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಭೀಮಸೇನನು ವಿವಿಂಶತಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲು ಆ ವೀರನು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನಮಗೆ ಪರಮ
ಅದ್ಭುತವೆನಿಸಿತು.

07013027a ವಿವಿಂಶತಿಸ್ತು ಸಹಸಾ ವ್ಯಶ್ವಕೇತುಶರಾಸನಂ|

07013027c ಭೀಮಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾರಾಜ ತತಃ ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಒಡನೆಯೇ ವಿವಿಂಶತಿಯು ಭೀಮನನ್ನು ಕುದುರೆ-ಧ್ವಜ-ಬಿಲ್ಲುಗಳು
ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಸೈನ್ಯಗಳು ಅವನನ್ನು
ಗೌರವಿಸಿದವು.

07013028a ಸ ತನ್ನ ಮಮೃಷೇ ವೀರಃ ಶತ್ರೋರ್ವಿಜಯಮಾಹವೇ|

07013028c ತತೋಽಸ್ಯ ಗದಯಾ ದಾಂತಾನ್ ಹಯಾನ್ಸರ್ವಾನಪಾತಯತ್||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಆ ವೀರನು
ಗದೆಯಿಂದ ಅವನ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ
ಉರುಳಿಸಿದನು.

07013029a ಶಲ್ಯಸ್ತು ನಕುಲಂ ವೀರಃ ಸ್ವಸ್ರೀಯಂ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ|

07013029c ವಿವ್ಯಾಧ ಪ್ರಹಸನ್ಬಾಣೈರ್ಲಾಡಯನ್ಮೋಪಯನ್ನಿವ||

ವೀರ ಶಲ್ಯನಾದರೋ ತನ್ನ ಪ್ರಿತಿಯ ಅಳಿಯ ನಕುಲನನ್ನು ನಗುತ್ತಾ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮತ್ತು ಕೋಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07013030a ತಸ್ಯಾಶ್ವಾನಾತಪತ್ರಂ ಚ ಧ್ವಜಂ ಸೂತಮಥೋ ಧನುಃ|

07013030c ನಿಪಾತ್ಯ ನಕುಲಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಶಂಖಂ ದಧ್ಮೌ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ನಕುಲನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ,
ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಸೂತನನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಶಂಖವನ್ನು
ಊದಿದನು.

07013031a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಃ ಕೃಪೇನಾಸ್ತಾಂ ಚಿತ್ವಾ ಬಹುವಿಧಾಂ ಶರಾನ್|

07013031c ಕೃಪಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಲಕ್ಷ್ಮ ಚಾಸ್ಯಾಹರತ್ರಿಭಿಃ||

ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ಕೃಪನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಹುವಿಧದ ಶರಗಳನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ, ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ಕೃಪನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07013032a ತಂ ಕೃಪಃ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾಕಿರತ್|

07013032c ನಿವಾರ್ಯ ಚ ರಣೇ ವಿಪ್ರೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಮಯೋಧಯತ್||

ಅವನನ್ನು ಕೃಪನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ರಣದಲ್ಲಿ
ವಿಪ್ರನು ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ತಡೆದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು.

07013033a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ನಾರಾಚೇನ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07013033c ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಪುನರನ್ವೈಃ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ನಾರಾಚದಿಂದ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ
ನಗುತ್ತಾ ಇತರ ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07013034a ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿಭಿರ್ಭೋಜಸ್ತಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07013034c ನಾಕಂಪಯತ ಶೈನೇಯಂ ಶೀಘ್ರೋ ವಾಯುರಿವಾಚಲಂ||

ಆಗ ಭೋಜನು ಅವನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲು ಶೈನೇಯನು ಭಿರುಗಾಳಿಗೂ ಅಲುಗಾಡದ ಪರ್ವತದಂತೆ
ಕಂಪಿಸಲಿಲ್ಲ.

07013035a ಸೇನಾಪತಿಃ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ಶೀಘ್ರಂ ಮರ್ಮಸ್ವತಾಡಯತ್|

07013035c ಸ ಚಾಪಿ ತಂ ತೋಮರೇಣ ಜತ್ರುದೇಶೇ ಅತಾಡಯತ್||

ಸೇನಾಪತಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಮರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು. ಅವನೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಜತ್ರುದೇಶದಲ್ಲಿ
ತೋಮರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07013036a ವೈಕರ್ತನಂ ತು ಸಮರೇ ವಿರಾಟಃ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್|

07013036c ಸಹ ಮತ್ಸ್ಯೈರ್ಮಹಾವೀರ್ಯೈಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೈಕರ್ತನನ್ನು ವಿರಾಟನು ಮತ್ಸ್ಯ ಮಹಾವೀರರೊಂದಿಗೆ
ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು. ಆಗ ಈ ಅದ್ಭುತವು ನಡೆಯಿತು.

07013037a ತತ್ಪೌರುಷಮಭೂತ್ತತ್ರ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ದಾರುಣಂ|

07013037c ಯತ್ಸೈನ್ಯಂ ವಾರಯಾಮಾಸ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದ ಸೂತಪುತ್ರನ
ದಾರುಣ ಪೌರುಷವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿತು.

07013038a ದ್ರುಪದಸ್ತು ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತೇನ ಸಂಗತಃ|

07013038c ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಮಹಾರಾಜ ಚಿತ್ರರೂಪಮಿವಾಭವತ್|

07013038e ಭೂತಾನಾಂ ತ್ರಾಸಜನನಂ ಚಕ್ರಾತೇಽಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೌ||

ರಾಜಾ ದ್ರುಪದನು ಸ್ವಯಂ ಭಗದತ್ತನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.
ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರ ಯುದ್ಧವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.
ಅವರಿಬ್ಬರು ಅಸ್ತ್ರವಿಶಾರದರೂ ಭೂತಗಳಿಗೆ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07013039a ಭೂರಿಶ್ರವಾ ರಣೇ ರಾಜನ್ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ಮಹಾರಥಂ|

07013039c ಮಹತಾ ಸಾಯಕೌಘೇನ ಚಾದಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ರಣದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಮಹಾರಥ

ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಮಹಾ ಸಾಯಕಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07013040a ಶಿಖಿಂಡೀ ತು ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೌಮದತ್ತಿಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07013040c ನವತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ತು ಕಂಪಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭಾರತ! ಆಗ ಶಿಖಿಂಡಿಯಾದರೋ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ
ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ತೊಂಭತ್ತು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ನಡುಗಿಸಿದನು.

07013041a ರಾಕ್ಷಸೌ ಭೀಮಕರ್ಮಾಣೌ ಹೈಡಿಂಬಾಲಂಬುಸಾವುಭೌ|

07013041c ಚಕ್ರಾತೇಽತ್ಯದ್ಭುತಂ ಯುದ್ಧಂ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣೌ||

ಭೀಮಕರ್ಮಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಬ್ಬರು ಹೈಡಿಂಬಿ-ಅಲಂಬುಸರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07013042a ಮಾಯಾಶತಸ್ಯಜೌ ದೃಪ್ತೌ ಮಾಯಾಭಿರಿತರೇತರಂ|

07013042c ಅಂತರ್ಹಿತೌ ಚೇರತುಸ್ತೌ ಭೃಶಂ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಣೌ||

ದೃಪ್ತರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನೂರಾರು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ
ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾಯೆಗಳಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನರಾಗಿ ತುಂಬಾ
ವಿಸ್ಮಯಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07013043a ಚೇಕಿತಾನೋಽನುವಿಂದೇನ ಯುಯುಧೇ ತ್ವತಿಭೈರವಂ|

07013043c ಯಥಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಬಲಶಕ್ರೌ ಮಹಾಬಲೌ||

ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಬಲ ಮತ್ತು
ಶಕ್ರರಂತೆ ಚೇಕಿತಾನ-ಅನುವಿಂದರು ಅತಿ ಭೈರವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿದರು.

07013044a ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರದೇವೇನ ವಿಮರ್ದಮಕರೋದ್ಭುಶಂ|

07013044c ಯಥಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಪುರಾ ರಾಜನ್ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷೇಣ ಸಂಯುಗೇ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದು ವಿಷ್ಣುವು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರದೇವನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮರ್ದಿಸಿದನು.

07013045a ತತಃ ಪ್ರಜವಿತಾಶ್ವೇನ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತೇನ ಚ|

07013045c ರಥೇನಾಭ್ಯಪತದ್ರಾಜನ್ಸೌಭದ್ರಂ ಪೌರವೋ ನದನ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಚಂಚಲಸ್ವಭಾವದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಪೌರವನು ನಿನಾದಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07013046a ತತೋಽಭಿಯಾಯ ತ್ವರಿತೋ ಯುದ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಮಹಾಬಲಃ|

07013046c ತೇನ ಚಕ್ರೇ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಮಭಿಮನ್ಯುರರಿಂದಮಃ||

ಆಗ ಯುದ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಬಲ ಅರಿಂದಮ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

07013047a ಪೌರವಸ್ತ್ವಥ ಸೌಭದ್ರಂ ಶರವ್ರಾತ್ಯೈರವಾಕಿರತ್|

07013047c ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಿರ್ದ್ವಜಂ ಚತ್ರಂ ಧನುಶ್ಚೋವ್ಯಾಮಪಾತಯತ್||

ಪೌರವನು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಆರ್ಜುನಿಯು ಅವನ ಧ್ವಜ, ಚಕ್ರ, ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಬೀಳಿಸಿದನು.

07013048a ಸೌಭದ್ರಃ ಪೌರವಂ ತ್ವನ್ಶ್ವೇರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07013048c ಪಂಚಭಿಸ್ತಸ್ಯ ವಿವ್ಯಾಧ ಹಯಾನ್ಸೂತಂ ಚ ಸಾಯಕೈಃ||

ಸೌಭದ್ರನು ಪೌರವನನ್ನು ಅನ್ಯ ಏಳು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಐದು
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸೂತನನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07013049a ತತಃ ಸಂಹರ್ಷ ಯನ್ನೇನಾಂ ಸಿಂಹವದ್ವಿನದನ್ಮುಹುಃ|

07013049c ಸಮಾದತ್ತಾರ್ಜುನಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪೌರವಾಂತಕರಂ ಶರಂ||

ಆಗ ಆರ್ಜುನಿಯು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣವೇ ಪೌರವನನ್ನು
ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಶರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07013050a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಹಾರ್ದಿಕೃಶ್ಚ ಕರ್ತ ಸಶರಂ ಧನುಃ|

07013050c ತದುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿನ್ನಂ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07013050e ಉದ್ಭಬರ್ಹ ಸಿತಂ ಖಿಡ್ಗಮಾದದಾನಃ ಶರಾವರಂ||

ಆಗ ಹಾರ್ದಿಕೃನು ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಆ ತುಂಡಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಎಸೆದು ಥಳಥಳಿಸುವ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ವರಸೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು
ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದನು.

07013051a ಸ ತೇನಾನೇಕತಾರೇಣ ಚರ್ಮಣಾ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07013051c ಭ್ರಾಂತಾಸಿರಚರನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ದರ್ಶಯನ್ವೀರ್ಯಮಾತ್ಮನಃ||

ಅವನು ಅನೇಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ರಣಾಂಗಣದ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07013052a ಭ್ರಾಮಿತಂ ಪುನರುದ್ಭ್ರಾಂತಮಾಧೂತಂ ಪುನರುಚ್ಚಿ ತಂ|

07013052c ಚರ್ಮನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಯೋ ರಾಜನ್ನಿರ್ವಿಶೇಷಮದೃಶ್ಯತ||

ರಾಜನ್! ಭ್ರಾಮಿತ (ಕತ್ತಿ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು), ಉದ್ಭ್ರಾಂತ (ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು), ಅಧೂತ (ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿಸುವುದು), ಉತ್ಥಿತ (ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ತಿರುಗಿಸುವುದು) - ಇತ್ಯಾದಿ ವರಸೆಗಳಿಂದ ಅವನು ಖಡ್ಗ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

07013053a ಸ ಪೌರವರಥಸ್ಯೇಷಾಮಾಪ್ಲುತ್ಯ ಸಹಸಾ ನದನ್|

07013053c ಪೌರವಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಕೇಶಪಕ್ಷೇ ಪರಾಮೃಶತ್||

ಅವನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪೌರವನ ರಥದ ಮೂಕಿನ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪೌರವನ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

07013054a ಜಘಾನಾಸ್ಯ ಪದಾ ಸೂತಮಸಿನಾಪಾತಯದ್ಧ್ವಜಂ|

07013054c ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯಾಂಭೋನಿಧಿಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸ್ತಂ ನಾಗಮಿವ ಚಾಕ್ಷಿಪತ್||

ಕಾಲಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಒದೆದು, ಖಿಡ್ಗದಿಂದ ಸೂತ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿದ್ದ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಗರುಡನು ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು.

07013055a ತಮಾಕಲಿತಕೇಶಾಂತಂ ದದ್ಯಶುಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07013055c ಉಕ್ಷಾಣಮಿವ ಸಿಂಹೇನ ಪಾತ್ಯಮಾನಮಚೇತನಂ||

ಸಿಂಹದಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹೋರಿಯಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಅಚೇತನನಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಬಿಚ್ಚಿದ ಕೂದಲಿನ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವರೂ ನೋಡಿದರು.

07013056a ತಮಾರ್ಜುನಿವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕೃಷ್ಯಮಾಣಮನಾಥವತ್|

07013056c ಪೌರವಂ ಪತಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಮೃಷ್ಯತ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಆರ್ಜುನಿಯ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅನಾಥನಂತೆ ಎಳೆದಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪೌರವನನ್ನು ನೋಡಿ ಜಯದ್ರಥನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07013057a ಸ ಬರ್ಹಿಣಮಹಾವಾಜಂ ಕಿಂಕಿಣೀಶತಜಾಲವತ್|

07013057c ಚರ್ಮ ಚಾದಾಯ ಖಿಡ್ಗಂ ಚ ನದನ್ವರ್ಯಪತದ್ರಥಾತ್||

ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಖಿಡ್ಗವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿದನು.

07013058a ತತಃ ಸ್ರೈಂಧವಮಾಲೋಕ್ಯ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಪೌರವಂ|

07013058c ಉತ್ಪಪಾತ ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ಶ್ರೇನವನ್ನಿಪಪಾತ ಚ||

ಆಗ ಸೈಂಧವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರ್ಪಿಯು ಪೌರವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು
ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಗಿಡುಗದಂತೆ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07013059a ಪ್ರಾಸಪಟ್ಟಿಶನಿಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಶತ್ರುಭಿಃ ಸಂಪ್ರವೇರಿತಾನ್|

07013059c ಚಿಚ್ಚೇದಾಧಾಸಿನಾ ಕಾರ್ಪಿಶ್ಚ ಮರ್ಣಾ ಸಂರುರೋಧ ಚ||

ಶತ್ರುಗಳು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಸ-ಪಟ್ಟಿಶ-ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು
ಕಾರ್ಪಿಯು ಗುರಾಣಿಯಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07013060a ಸ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾತ್ಮನಃ|

07013060c ತಮುದ್ಯಮ್ಯ ಮಹಾಖಡ್ಗಂ ಚರ್ಮ ಚಾಥ ಪುನರ್ಬಲೀ||

07013061a ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ದಾಯಾದಂ ಪಿತುರತ್ಯಂತವೈರಿಣಂ|

07013061c ಸಸಾರಾಭಿಮುಖಃ ಶೂರಃ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಕುಂಜರಂ||

ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಸೇನೆಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಬಲಿ ಶೂರನು
ಪುನಃ ಮಹಾಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನ ಮಗ,
ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಅತ್ಯಂತ ವೈರಿಯಾಗಿದ್ದ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಆನೆಯನ್ನು
ಸಿಂಹವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಲಿಲವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದನು.

07013062a ತೌ ಪರಸ್ಪರಮಾಸಾದ್ಯ ಖಡ್ಗದಂತನಖಾಯುಧೌ|

07013062c ಹೃಷ್ಟವತ್ಸಂಪ್ರಜಹ್ರಾತೇ ವ್ಯಾಘ್ರಕೇಸರಿಣಾವಿವ||

ಖಿಡ್ಗ, ಹಲ್ಲು ಮತ್ತು ಉಗುರುಗಳೇ ಆಯುಧಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳಂತೆ ಹೊಡೆದಾಡಿದರು.

07013063a ಸಂಪಾತೇಷ್ಟಭಿಪಾತೇಷು ನಿಪಾತೇಷ್ಟಸಿಚರ್ಮಣೋಃ|

07013063c ನ ತಯೋರಂತರಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಧದರ್ಶನರಸಿಂಹಯೋಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ನರಸಿಂಹರ ನಡುವೆ ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳ ಸಂಪಾತ-ಅಭಿಪಾತ-ನಿಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07013064a ಅವಕ್ಷೇಪೋಽಸಿನಿಹ್ರಾದಃ ಶಸ್ತ್ರಾಂತರನಿದರ್ಶನಂ|

07013064c ಬಾಹ್ಯಾಂತರನಿಪಾತಶ್ಚ ನಿರ್ವಿಶೇಷಮದೃಶ್ಯತ||

ಖಿಡ್ಗಪ್ರಹಾರ, ಖಿಡ್ಗಸಂಚಾಲನದ ಶಬ್ದ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವರಸೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಶರೀರದ ಮುಂಬಾಗ-ಹಿಂಬಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯವರಿತು ಪ್ರಹರಿಸುವಿಕೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅಂತರವೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07013065a ಬಾಹ್ಯಮಾಭ್ಯಂತರಂ ಚೈವ ಚರಂತೌ ಮಾರ್ಗಮುತ್ತಮಂ|

07013065c ದದೃಶಾತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಸಪಕ್ಷಾವಿವ ಪರ್ವತೌ||

ಶರೀರದ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ, ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರು ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07013066a ತತೋ ವಿಕ್ಷಿಪತಃ ಖಿಡ್ಗಂ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

07013066c ಶರಾವರಣಪಕ್ಷಾಂತೇ ಪ್ರಜಹಾರ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಆಗ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಭದ್ರನ ಗುರಾಣಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿ ಜಯದ್ರಥನು ಹೊಡೆದನು.

07013067a ರುಕ್ಮಪಕ್ಷಾಂತರೇ ಸಕ್ತಸ್ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಮರ್ಣಿ ಭಾಸ್ವರೇ|

07013067c ಸಿಂಧುರಾಜಬಲೋದ್ಧೃತಃ ಸೋಽಭಜ್ಯತ ಮಹಾನಸಿಃ||

ಬಂಗಾರದ ತಗುಡಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ಗುರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಹಾ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸಿಂಧುರಾಜನು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಕೀಳಲು ಹೋದಾಗ ಅದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಡಾಯಿತು.

07013068a ಭಗ್ನಮಾಜ್ಞಾಯ ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಮವಪ್ಲುತ್ಯ ಪದಾನಿ ಷಟ್|

07013068c ಸೋಽದೃಶ್ಯತ ನಿಮೇಷೇಣ ಸ್ವರಥಂ ಪುನರಾಸ್ಥಿತಃ||

ತನ್ನ ಖಡ್ಗವು ತುಂಡಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಜಯದ್ರಥನು ಒಡನೆಯೇ ಆರು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಹಾರಿ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದುದು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತು.

07013069a ತಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಂ ಸಮರಾನ್ಮುಕ್ತಮಾಸ್ಥಿತಂ ರಥಮುತ್ತಮಂ|

07013069c ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಾನಃ ಪರಿವವ್ಯುಃ ಸಮಂತತಃ||

ಕಾರ್ಷ್ಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಸರ್ವ ರಾಜರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

07013070a ತತಶ್ಚರ್ಮ ಚ ಖಿಡ್ಗಂ ಚ ಸಮುತ್ಪಿದ್ಯ ಮಹಾಬಲಃ|

07013070c ನನಾದಾರ್ಜುನದಾಯಾದಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಆಗ ಖಿಡ್ಗವನ್ನೂ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮಹಾಬಲ ಅರ್ಜುನನ ಮಗನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07013071a ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07013071c ತಾಪಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಭುವನಂ ಭಾಸ್ಕರೋ ಯಥಾ||

ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಭುವನವನ್ನು ಭಾಸ್ಕರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸುಡತೊಡಗಿದನು.

07013072a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾಯಸೀಂ ಶಕ್ತಿಂ ಶಲ್ಯಃ ಕನಕಭೂಷಣಾಂ|

07013072c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಮರೇ ಘೋರಾಂ ದೀಪ್ತಾಮಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ||

ಆಗ ಶಲ್ಯನು ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಪ್ರದೀಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಕನಕಭೂಷಣ ಲೋಹಮಯ ಘೋರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07013073a ತಾಮವಪ್ಲುತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ಸಕೋಶಂ ಚಾಕರೋದಸಿಂ|

07013073c ವೈನತೇಯೋ ಯಥಾ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಃ ಪತಂತಮುರಗೋತ್ತಮಂ||

ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಉತ್ತಮ ನಾಗವನ್ನು ವೈನತೇಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ಅದನ್ನು ಹಾರಿ ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಒರಸೆಯಿಂದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಎಳೆದು ತೆಗೆದನು.

07013074a ತಸ್ಯ ಲಾಘವಮಾಜ್ಞಾಯ ಸತ್ತ್ವಂ ಚಾಮಿತತೇಜಸಃ|

07013074c ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಾನಃ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾನದನೋ||

ಆ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿಯ ಸತ್ತ್ವವನ್ನೂ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಸರ್ವರಾಜರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07013075a ತತಸ್ತಾಮೇವ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07013075c ಮುಮೋಚ ಭುಜವೀರ್ಯೇಣ ವೈಡೂರ್ಯವಿಕೃತಾಜಿರಾಂ||

ಆಗ ಶಲ್ಯನ ಅದೇ ವೈಡೂರ್ಯ ಸಮಲಂಕೃತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ತನ್ನ ಭುಜವೀರ್ಯದಿಂದ ಎಸೆದನು.

07013076a ಸಾ ತಸ್ಯ ರಥಮಾಸಾದ್ಯ ನಿರ್ಮುಕ್ತಭುಜಗೋಪಮಾ|

07013076c ಜಘಾನ ಸೂತಂ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ರಥಾಚ್ಚೈನಮಪಾತಯತ್||

ಪೊರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಅದು ಅವನ ರಥವನ್ನು ತಲುಪಿ ಶಲ್ಯನ ಸೂತನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನನ್ನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿಸಿತು.

07013077a ತತೋ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಧೃಷ್ಟಕೇತುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07013077c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೇಕಯಾ ಭೀಮೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ|

07013077e ಯಮೌ ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚುಕ್ರುಶುಃ||

ಆಗ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರು, ಧೃಷ್ಟಕೇತು-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಕೇಕಯರು, ಭೀಮ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ-ಶಿಖಿಂಡಿಯರು, ಯಮಳರು ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೇಯರು “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

07013078a ಬಾಣಶಬ್ದಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಃ ಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾಃ|

07013078c ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ ಹರ್ಷಯಂತಃ ಸೌಭದ್ರಮಪಲಾಯಿನಂ|

07013078e ತನ್ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಶತ್ರೋರ್ವಿಜಯಲಕ್ಷಣಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನವನ್ನರಿಯದ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ವಿವಿಧ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರದ ಶಬ್ದಗಳೂ ಪುಷ್ಕಲ ಸಿಂಹನಾದಗಳೂ ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಶತ್ರುಗಳ ವಿಜಯಸೂಚಕವಾದ ಅದನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07013079a ಅಧೈನಂ ಸಹಸಾ ಸರ್ವೇ ಸಮಂತಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07013079c ಅಭ್ಯಾಕಿರನ್ಮಹಾರಾಜ ಜಲದಾ ಇವ ಪರ್ವತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮುಸುಕಿದರು.

07013080a ತೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರಿಯಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನೂತಸ್ಯ ಚ ಪರಾಭವಾತ್|

07013080c ಆರ್ತಾಯನಿರಮಿತ್ರಘ್ನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೌಭದ್ರಮಭ್ಯಯಾತ್||

ತನ್ನ ಸೂತನ ಪರಾಭವದಿಂದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ಶಲ್ಯನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಪುನಃ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಹದಿಮೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪

ಭೀಮಸೇನ-ಶಲ್ಯರ ಗದಾಯುದ್ಧ; ಶಲ್ಯನ ಪಲಾಯನ (೧-೩೭).

07014001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07014001a ಬಹೂನಿ ಸುವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಾನಿ ಸಂಜಯ|

07014001c ತ್ವಯೋಕ್ತಾನಿ ನಿಶಮ್ಯಾಹಂ ಸ್ಪೃಹಯಾಮಿ ಸಚಕ್ಷುಷಾಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ
ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧಗಳ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವವರ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

07014002a ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ಲೋಕೇಷು ಕಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

07014002c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯುದ್ಧಂ ದೇವಾಸುರೋಪಮಂ||

ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತವಾದುದೆಂದು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

07014003a ನ ಹಿ ಮೇ ತೃಪ್ತಿರಸ್ತೀಹ ಶೃಣ್ವತೋ ಯುದ್ಧಮುತ್ತಮಂ|

07014003c ತಸ್ಮಾದಾರ್ತಾಯನೇರ್ಯುದ್ಧಂ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ಚ ಶಂಸ ಮೇ||

ಈ ಉತ್ತಮ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಭದ್ರರ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

07014004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07014004a ಸಾದಿತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಯಂತಾರಂ ಶಲ್ಯಃ ಸರ್ವಾಯಷೀಂ ಗದಾಂ|

07014004c ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ನದನ್ಮುದ್ಧಃ ಪ್ರಚಸ್ಕಂದ ರಥೋತ್ತಮಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಸೂತನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಲ್ಯನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನ ಗದೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತಮ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿದನು.

07014005a ತಂ ದೀಪ್ತಮಿವ ಕಾಲಾಗ್ನಿಂ ದಂಡಹಸ್ತಮಿವಾಂತಕಂ|

07014005c ಜವೇನಾಭ್ಯಪತದ್ಭೀಮಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹತೀಂ ಗದಾಂ||

ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ, ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅಂತಕನಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮನು ಮಹಾ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೇಗದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನು.

07014006a ಸೌಭದ್ರೋಽಪ್ಯಶನಿಪ್ರಖ್ಯಾಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹತೀಂ ಗದಾಂ|

07014006c ಏಹ್ಯೇಹೀತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಚಲ್ಯಂ ಯತ್ನಾದ್ಭೀಮೇನ ವಾರಿತಃ||

ಸೌಭದ್ರನೂ ಕೂಡ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿದ್ದ ಮಹಾ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಬಾ! ಬಾ!” ಎಂದು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರಲು ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತಡೆದನು.

07014007a ವಾರಯಿತ್ವಾ ತು ಸೌಭದ್ರಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07014007c ಶಲ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮರೇ ತಸೌ ಗಿರಿರಿವಾಚಲಃ||

ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ತಡೆದು ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭೀಮಸೇನನು ಶಲ್ಯನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಗಿರಿಯಂತೆ ಅಚಲನಾಗಿ ನಿಂತನು.

07014008a ತಥೈವ ಮದ್ರರಾಜೋಽಪಿ ಭೀಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾಬಲಂ|

07014008c ಸಸಾರಾಭಿಮುಖಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಕುಂಜರಂ||

ಆಗ ಮದ್ರರಾಜನೂ ಕೂಡ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ
ಹುಲಿಯು ಆನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗಿ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07014009a ತತಸ್ತೂರ್ಯನಿನಾದಾಶ್ಚ ಶಂಖಾನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07014009c ಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ಸಂಜಙ್ಗುಭೇರ್ ರೀಣಾಂ ಚ ಮಹಾಸ್ವನಾಃ||

ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಸಹಸ್ರಾರು ಶಂಖಗಳ ನಿನಾದಗಳು, ಸಿಂಹನಾದಗಳು
ಮತ್ತು ಭೇರಿಗಳ ಮಹಾಶಬ್ದವು ಉಂಟಾಯಿತು.

07014010a ಪಶ್ಯತಾಂ ಶತಶೋ ಹ್ಯಾಸೀದನ್ಯೋನ್ಯಸಮಚೇತಸಾಂ|

07014010c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ನಿಸ್ವನಃ||

ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನೂರಾರು ಪಾಂಡವ-ಕೌರವರ ಕಡೆಯವರು
ಸಮಚೇತಸರಾದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು
ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07014011a ನ ಹಿ ಮದ್ರಾಧಿಪಾದನ್ಯಃ ಸರ್ವರಾಜಸು ಭಾರತ|

07014011c ಸೋಡುಮುತ್ಸಹತೇ ವೇಗಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ಭಾರತ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ವೇಗವನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಸರ್ವರಾಜರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಧಿಪನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07014012a ತಥಾ ಮದ್ರಾಧಿಪಸ್ಯಾಪಿ ಗದಾವೇಗಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07014012c ಸೋಡುಮುತ್ಸಹತೇ ಲೋಕೇ ಕೋಽನ್ಯೋ ಯುಧಿ ವೃಕೋದರಾತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾತ್ಮ ಮದ್ರಾಧಿಪನ ಗದಾವೇಗವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ವೃಕೋದರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಉತ್ಸುಕರಲಿಲ್ಲ.

07014013a ಪಟ್ಟೈರ್ಜಾಂಬೂನದೈರ್ಬದ್ಧಾ ಬಭೂವ ಜನಹರ್ಷಿಣೀ|

07014013c ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ತಥಾವಿದ್ಧಾ ಭೀಮೇನ ಮಹತೀ ಗದಾ||

ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಭೀಮನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ
ಜನಹರ್ಷಿಣೀ ಮಹಾಗದೆಯು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07014014a ತಥೈವ ಚರತೋ ಮಾರ್ಗಾನ್ಮಂಡಲಾನಿ ಚ ಭಾಗಶಃ|

07014014c ಮಹಾವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರತೀಕಾಶಾ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಶುಶುಭೇ ಗದಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಂಡಲಾಕಾರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಲ್ಯನ ಗದೆಯೂ

ಕೂಡ ಭಾಗಶಃ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07014015a ತೌ ವೃಷಾವಿವ ನರ್ದಂತೌ ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚೇರತುಃ|

07014015c ಆವರ್ಜಿತಗದಾಶೃಂಗಾವುಭೌ ಶಲ್ಯವೃಕೋದರೌ||

ಗೂಳಿಗಳಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ, ಮಂಡಲಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಆ ಶಲ್ಯ-
ವೃಕೋದರರಿಬ್ಬರು ಶೃಂಗಗಳಂತಿರುವ ಗದೆಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದಾಡಿದರು.

07014016a ಮಂಡಲಾವರ್ತ ಮಾರ್ಗೇಷು ಗದಾವಿಹರಣೇಷು ಚ|

07014016c ನಿರ್ವಿಶೇಷಮಭೂದ್ಯುದ್ಧಂ ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ||

ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಗದೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಆ ಪುರುಷಸಿಂಹರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07014017a ತಾಡಿತಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಮಹತೀ ಗದಾ|

07014017c ಸಾಗ್ನಿಜ್ವಾಲಾ ಮಹಾರೌದ್ರಾ ಗದಾಚೂರ್ಣಮಶೀರ್ಯತ||

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶಲ್ಯನ ಮಹಾಗದೆಯು
ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಾರೌದ್ರವಾಗಿ ಚೂರು ಚೂರಾಯಿತು.

07014018a ತಥೈವ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ದ್ವಿಷತಾಭಿಹತಾ ಗದಾ|

07014018c ವರ್ಷಾಪ್ರದೋಷೇ ಖದ್ಯೋತೈರ್ವೃತೋ ವೃಕ್ಷ ಇವಾಬಭೌ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಸೇನನ ದ್ವೇಷಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗದೆಯು
ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಹುಳುಗಳು ಮುತ್ತಿರುವ

ವೃಕ್ಷದಂತೆ ತೋರಿತು.

07014019a ಗದಾ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ತು ಸಮರೇ ಮದ್ರಾಜೇನ ಭಾರತ|

07014019c ವ್ಯೋಮ ಸಂದೀಪಯಾನಾ ಸಾ ಸಸ್ಯಜೇ ಪಾವಕಂ ಬಹು||

ಭಾರತ! ಮದ್ರಾಜನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಎಸೆದ ಗದೆಯು ಆಕಾಶವನ್ನೇ
ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ ಅನೇಕ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತ್ತು.

07014020a ತಥೈವ ಭೀಮಸೇನೇನ ದ್ವಿಷತೇ ಪ್ರೇಷಿತಾ ಗದಾ|

07014020c ತಾಪಯಾಮಾಸ ತತ್ಸ್ತ್ರೈನ್ಯಂ ಮಹೋಲ್ಕಾ ಪತತೀ ಯಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮಸೇನನು ಕೋಪದಿಂದ ಎಸೆದ ಗದೆಯು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾ ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟಿತು.

07014021a ತೇ ಚೈವೋಭೇ ಗದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07014021c ಶ್ವಸಂತೌ ನಾಗಕನ್ಯೇವ ಸಸ್ಯಜಾತೇ ವಿಭಾವಸುಂ||

ಗದೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ನಾಗಕನ್ಯೆಯರಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು
ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು.

07014022a ನಖೈರಿವ ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರಾ ದಂತೈರಿವ ಮಹಾಗಜೌ|

07014022c ತೌ ವಿಚೀರತುರಾಸಾದ್ಯ ಗದಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರಗಳು ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು
ಮಹಾಗಜಗಳೆರಡು ದಂತಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ

ಗದೆಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ತಾಗಿಸಿ ಹೊಡೆದರು.

07014023a ತತೋ ಗದಾಗ್ರಾಭಿಹತೌ ಕ್ಷಣೇನ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತೌ|

07014023c ದದೃಶಾತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ಆಗ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗದೆಯಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರು ಹೂಬಿಟ್ಟು ಕಿಂಶುಕ
ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07014024a ಶುಶ್ರುವೇ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ|

07014024c ಗದಾಭಿಘಾತಸಂಹ್ರಾದಃ ಶಕ್ರಾಶನಿರಿವೋಪಮಃ||

ಆ ಪುರುಷಸಿಂಹರ ಗದಾಪ್ರಹಾರದ ಶಬ್ದವು ಸಿಡುಲಿನ ಗರ್ಜನೆಯಂತೆ
ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07014025a ಗದಯಾ ಮದ್ರರಾಜೇನ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಾಹತಃ|

07014025c ನಾಕಂಪತ ತದಾ ಭೀಮೋ ಭಿದ್ಯಮಾನ ಇವಾಚಲಃ||

ಮದ್ರರಾಜನು ಗದೆಯಿಂದ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗಗಳೆರಡಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆದರೂ ಭೀಮನು ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ.

07014026a ತಥಾ ಭೀಮಗದಾವೇಗೈಸ್ತಾಡ್ಯಮಾನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07014026c ಧೈರ್ಯಾನ್ಮದ್ರಾಧಿಪಸ್ತಸ್ಥೌ ವಜ್ರೈರ್ಗಿರಿರಿವಾಹತಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭೀಮನ ಗದಾವೇಗದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಬಲ
ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವಜ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ

ಪರ್ವತದಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07014027a ಆಪೇತತುರ್ಮಹಾವೇಗೌ ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಮಹಾಗದೌ|

07014027c ಪುನರಂತರಮಾರ್ಗಸ್ಥೌ ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚೇರತುಃ||

ಪುನಃ ಮಹಾವೇಗಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಮಹಾಗದೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಂತರ ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಾಗಿ ಮಂಡಲಾಕರದ ಗತಿಯಿಂದ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದರು.

07014028a ಅಥಾಪ್ಲುತ್ಯ ಪದಾನ್ಯಷ್ಟೌ ಸನ್ನಿಪತ್ಯ ಗಜಾವಿವ|

07014028c ಸಹಸಾ ಲೋಹದಂಡಾಭ್ಯಾಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಎಂಟು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಷ್ಟು ದೂರ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಎರಡು ಆನೆಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಒಡನೆಯೇ ಆ ಲೋಹದಂಡಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07014029a ತೌ ಪರಸ್ಪರವೇಗಾಚ್ಚ ಗದಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಭೃಶಾಹತೌ|

07014029c ಯುಗಪತ್ಪೇತತುರ್ವೀರೌ ಕ್ಷಿತಾವಿಂದ್ರದ್ಧಜಾವಿವ||

ಪರಸ್ಪರರ ಗದೆಗಳ ವೇಗ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ವೀರರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇಂದ್ರದ್ಧಜಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07014030a ತತೋ ವಿಹ್ವಲಮಾನಂ ತಂ ನಿಶ್ವಸಂತಂ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07014030c ಶಲ್ಯಮಭ್ಯಪತತ್ಪೂರ್ಣಂ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಆಗ ಶಲ್ಯನು ವಿಹ್ವಲಮಾನನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ
ಬಿದ್ದಿರಲು ಒಡನೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು
ಆಗಮಿಸಿದನು.

07014031a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈನಂ ಮಹಾರಾಜ ಗದಯಾಭಿನಿಪೀಡಿತಂ|

07014031c ವಿಚೇಷ್ಟಂತಂ ಯಥಾ ನಾಗಂ ಮೂರ್ಚಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಗದೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸರ್ಪದಂತೆ ಮೂರ್ಛಿತಪ್ಪಿ
ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

07014032a ತತಃ ಸಗದಮಾರೋಪ್ಯ ಮದ್ರಾಣಾಮಧಿಪಂ ರಥಂ|

07014032c ಅಪೋವಾಹ ರಣಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಆಗ ಗದೆಯೊಂದಿಗೆ ಮದ್ರಾಧಿಪನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು
ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ರಣದಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ
ಹೊರಟುಹೋದನು.

07014033a ಕ್ಷೀಬವದ್ವಿಹ್ವಲೋ ವೀರೋ ನಿಮೇಷಾತ್ಪುನರುತ್ಥಿತಃ|

07014033c ಭೀಮೋಽಪಿ ಸುಮಹಾಬಾಹುರ್ಗದಾಪಾಣಿರದೃಶ್ಯತ||

ವಿಹ್ವಲನಾಗಿದ್ದ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದ ಸುಮಹಾಬಾಹು ವೀರ
ಭೀಮನಾದರೋ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತನು.

07014034a ತತೋ ಮದ್ರಾಧಿಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರಾಃ ಪರಾಙ್ಮುಖಂ|

07014034c ಸನಾಗರಥಪತ್ಯಶ್ವಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಪರಾಜ್ಯು ಖಿನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ
ಪುತ್ರನು ಗಜ-ರಥ-ಅಶ್ವ-ಪದಾತಿಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದನು.

07014035a ತೇ ಪಾಂಡವೈರದ್ಯಮಾನಾಸ್ತಾವಕಾ ಜಿತಕಾಶಿಭಿಃ|

07014035c ಭೀತಾ ದಿಶೋಽನ್ವಪದ್ಯಂತ ವಾತನುನ್ನಾ ಘನಾ ಇವ||

ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಸೊಕ್ಕಿದ್ದ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಮರ್ದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನವರು
ಭಿರುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಭೀತರಾಗಿ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ
ಓಡಿದರು.

07014036a ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಂಸ್ತು ಪಾಂಡವೇಯಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07014036c ವ್ಯರೋಚಂತ ರಣೇ ರಾಜನ್ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ರಾಜನ್! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಹಾರಥ ಯಶಸ್ವಿ
ಪಾಂಡವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ರಾರಾಜಿಸಿದರು.

07014037a ಸಿಂಹನಾದಾನ್ಘ್ರಶಂ ಚಕ್ರುಃ ಶಂಖಾನ್ದಧ್ರುಶ್ಚ ಹರ್ಷಿತಾಃ|

07014037c ಭೇರೀಶ್ಚ ವಾದಯಾಮಾಸುರ್ಮೃದಂಗಾಂಶ್ಚಾನಕೈಃ ಸಹ||

ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು. ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ಶಂಖಗಳನ್ನು
ಊದಿದರು. ಅನಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ ಮೃದಂಗಗಳನ್ನೂ
ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ಶಲ್ಯಾಪಯಾನೇ ಚತುರ್ದಶೋಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯಾಪಯಾನ ಎನ್ನುವ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫

ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧ (೧-೧೮). ದ್ರೋಣನು ಕುಮಾರ, ಯುಗಂಧರ, ಸಿಂಹಸೇನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪಾಂಡವ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೧೯-೪೦). ಅರ್ಜುನನು ಕೂಡಲೇ ಧಾವಿಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೪೧-೪೭). ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿ (೪೮-೫೨).

07015001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07015001a ತದ್ಬಲಂ ಸುಮಹದ್ದೀರ್ಣಂ ತ್ವದೀಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07015001c ದಧಾರೈಕೋ ರಣೇ ಪಾಂಡೂನ್ವೃಷಸೇನೋಽಸ್ತ್ರಮಾಯಯಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಆ ಮಹಾ ಸೇನೆಯು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ರಣದಿಂದ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ವೃಷಸೇನನೊಬ್ಬನೇ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಡೆದನು.

07015002a ಶರಾ ದಶ ದಿಶೋ ಮುಕ್ತಾ ವೃಷಸೇನೇನ ಮಾರಿಷ|

07015002c ವಿಚೇರುಸ್ತೇ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ನರವಾಜಿರಥದ್ವಿಪಾನ್||

ಮಾರಿಷ! ವೃಷಸೇನನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳು ಮನುಷ್ಯರು-ಕುದುರೆಗಳು-

ರಥಗಳು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಸಂಚರಿಸಿದವು.

07015003a ತಸ್ಯ ದೀಪ್ತಾ ಮಹಾಬಾಣಾ ವಿನಿಶ್ಚೇರುಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07015003c ಭಾನೋರಿವ ಮಹಾಬಾಹೋ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲೇ ಮರೀಚಯಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಹಾಬಾಣಗಳು
ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮಿಂಚುವಂತೆ ಮಿನುಗಿದವು.

07015004a ತೇನಾರ್ದಿತಾ ಮಹಾರಾಜ ರಥಿನಃ ಸಾದಿನಸ್ತಥಾ|

07015004c ನಿಪೇತುರುವ್ಯಾಫಂ ಸಹಸಾ ವಾತನುನ್ನಾ ಇವ ದ್ರುಮಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅವನಿಂದ ಆರ್ದಿತರಾದ ರಥಗಳು ಮತ್ತು
ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮರಗಳಂತೆ ತಕ್ಷಣವೇ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07015005a ಹಯೌಘಾಂಶ್ಚ ರಥೌಘಾಂಶ್ಚ ಗಜೌಘಾಂಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ|

07015005c ಅಪಾತಯದ್ರಣೇ ರಾಜನ್ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಾಜನ್! ಕುದುರೆಗಳ ಗುಂಪುಗಳು, ರಥಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು
ಆನೆಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ಉರುಳಿದವು.

07015006a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮೇವಂ ಸಮರೇ ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07015006c ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಾನಃ ಪರಿವವ್ಯುಃ ಸಮಂತತಃ||

ಈ ರೀತಿ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಾಜರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07015007a ನಾಕುಲಿಸ್ತು ಶತಾನೀಕೋ ವೃಷಸೇನಂ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್|

07015007c ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ದಶಭಿರ್ನಾರಾಚೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕನಾದರೋ ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು ಮರ್ಮಭೇದಿ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07015008a ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಾತ್ಮಜಶ್ಚಾಪಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಕೇತುಮಪಾತಯತ್|

07015008c ತಂ ಭ್ರಾತರಂ ಪರೀಪ್ಸಂತೋ ದ್ರೌಪದೇಯಾಃ ಸಮಭ್ಯಯಃ||

ಕರ್ಣಾತ್ಮಜನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಡವಿದನು. ಆ
ಸಹೋದರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಇತರ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಧಾವಿಸಿದರು.

07015009a ಕರ್ಣಾತ್ಮಜಂ ಶರವ್ರಾತೈಶ್ಚ ಕ್ಷುಶ್ಚಾ ದೃಶ್ಯಮಂಜಸಾ|

07015009c ತಾನ್ನದಂತೋಽಭ್ಯಧಾವಂತ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಮುಖಾ ರಥಾಃ||

ಅವರು ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಕರ್ಣಾತ್ಮಜನನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ
ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ರಥರು
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು.

07015010a ಚಾದಯಂತೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07015010c ಶರೈರ್ನಾನಾವಿಧೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪರ್ವತಾಂ ಜಲದಾ ಇವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರು ತಕ್ಷಣವೇ ನಾನಾ ವಿಧದ ಶರಗಳಿಂದ
ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾರಥ
ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು.

07015011a ತಾನ್ಪಾಂಡವಾಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಂಸ್ವ ರಿತಾಃ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿನಃ|

07015011c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚೋದ್ಯತಾಯುಧಾಃ||

ಆಗ ಪುತ್ರರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಪಾಂಚಾಲರು,
ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿದು ಧಾವಿಸಿದರು.

07015012a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ಘೋರಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

07015012c ತ್ವದೀಯೈಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ದೇವಾನಾಮಿವ ದಾನವೈಃ||

ಆಗ ದಾನವರೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ನಿನ್ನವರೊಡನೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಘೋರ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07015013a ಏವಮುತ್ತಮಸಂರಂಭಾ ಯುಯುಧುಃ ಕುರುಪಾಂಡವಾಃ|

07015013c ಪರಸ್ಪರಮುದೀಕ್ಷಂತಃ ಪರಸ್ಪರಕೃತಾಗಸಃ||

ಹೀಗೆ ಕುರುಪಾಂಡವರು ಪರಸ್ಪರರ ತಪ್ಪುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ದಿಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07015014a ತೇಷಾಂ ದದೃಶಿರೇ ಕೋಪಾದ್ವಪೂಂಷ್ಯಮಿತತೇಜಸಾಂ|

07015014c ಯುಯುತ್ಸೂನಾಮಿವಾಕಾಶೇ ಪತತ್ತಿವರಭೋಗಿನಾಂ||

ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿಯರ ಶರೀರಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗರುಡ ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳು ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07015015a ಭೀಮಕರ್ಣ ಕೃಪದ್ರೋಣದ್ರೋಣಿಪಾರ್ಷ್ವತಸಾತ್ಯಕೈಃ|

07015015c ಬಭಾಸೇ ಸ ರಣೋದ್ದೇಶಃ ಕಾಲಸೂರ್ಯೋರಿವೋದಿತೈಃ||

ಭೀಮ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಪಾರ್ಷ್ವತ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯರಿಂದ ರಣಾಂಗಣವು ಉದಯಕಾಲದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07015016a ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ|

07015016c ಮಹಾಬಲಾನಾಂ ಬಲಿಭಿದಾ ನವಾನಾಂ ಯಥಾ ಸುರೈಃ||

ಆಗ ಸುರರಿಂದ ದಾನವರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಆ ಮಹಾಬಲರ ಬಲಶಾಲೀ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07015017a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನೀಕಮುದ್ಧೂತಾರ್ಣವನಿಸ್ವನಂ|

07015017c ತ್ವದೀಯಮವಧೀತ್ಸ್ರೈನ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದ್ರುತಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯು ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು. ಆಗ ಮಹಾರಥರು ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07015018a ತತ್ಪ್ರಭಗ್ನಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತ್ರುಭಿರ್ಭೃಶಮದ್ಧಿತಂ|

07015018c ಅಲಂ ದ್ರುತೇನ ವಃ ಶೂರಾ ಇತಿ ದ್ರೋಣೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಮರ್ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭಗ್ನವಾದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣನು “ಶೂರರೇ! ನಿಲ್ಲಿ! ಓಡಬೇಡಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

07015019a ತತಃ ಶೋಣಹಯಃ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚ ತುರ್ದಂತ ಇವ ದ್ವಿಪಃ|

07015019c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪಾಂಡವಾನೀಕಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ಆ ಕೆಂಪುಕುದುರೆಗಳವನು ನಾಲ್ಕುದಂತಗಳ ಆನೆಯಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07015020a ತಮವಿಧ್ಯಚ್ಚಿ ತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಕಂಕಪತ್ರೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07015020c ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ತಂ ದ್ರುತಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನನ್ನು ನಿಶಿತ ಕಂಕಪತ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ವೇಗದಿಂದ ಎರಗಿದನು.

07015021a ಚಕ್ರರಕ್ಷಃ ಕುಮಾರಸ್ತು ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಯಶಸ್ಕರಃ|

07015021c ದಧಾರ ದ್ರೋಣಮಾಯಾಂತಂ ವೇಲೇವ ಸರಿತಾಂ ಪತಿಂ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರ ಯಶಸ್ಕರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಚಕ್ರರಕ್ಷಕ ಕುಮಾರನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಉಕ್ಕಿ ಬರುವ ಅಲೆಗಳನ್ನು ದಡವು

ತಡೆಯುವಂತೆ ತಡೆದನು.

07015022a ದ್ರೋಣಂ ನಿವಾರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಮಾರೇಣ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಂ|

07015022c ಸಿಂಹನಾದರವೋ ಹ್ಯಾಸೀತ್ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಭಾಷತಾಂ||

ಕುಮಾರನು ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂಬ ಸಿಂಹನಾದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07015023a ಕುಮಾರಸ್ತು ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಾಯಕೇನ ಮಹಾಹವೇ|

07015023c ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಿಂಹವಚ್ಚಾನದನ್ಮುಹುಃ||

ಕುಮಾರನಾದರೋ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಾಯಕದಿಂದ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07015024a ಸಂವಾಯ್ ತು ರಣೇ ದ್ರೋಣಃ ಕುಮಾರಂ ವೈ ಮಹಾಬಲಃ|

07015024c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈಃ ಕೃತಹಸ್ತೋ ಜಿತಕ್ಲಮಃ||

ಮಹಾಬಲ ಪಳಗಿದ ಕೈಯುಳ್ಳ ಆಯಾಸವನ್ನು ಗೆದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುಮಾರನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ತಡೆದನು.

07015025a ತಂ ಶೂರಮಾರ್ಯವ್ರತಿನಮಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕೃತನಿಶ್ರಮಂ|

07015025c ಚಕ್ರರಕ್ಷಮಪಾಮೃದ್ನಾತ್ಕುಮಾರಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಆ ಶೂರ, ಆರ್ಯವ್ರತಿ, ಅಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕೃತನಿಶ್ರಮ ಚಕ್ರರಕ್ಷಕ ಕುಮಾರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07015026a ಸ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸೇನಾಯಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪರಿಚರದ್ವಿಶಃ|

07015026c ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾಸೀದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ರಥರ್ಷಭಃ||

ಆ ಭಾರದ್ವಾಜ ರಥರ್ಷಭನು ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

07015027a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಚೋತ್ತಮೌಜಸಂ|

07015027c ನಕುಲಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಹದೇವಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

07015028a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07015028c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಮತ್ಸ್ಯಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

07015029a ವ್ಯಕ್ಷೋಭಯದ್ರಣೇ ಯೋಧಾನ್ಯಥಾಮುಖ್ಯಾನಭಿದ್ರವನ್|

07015029c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ, ಉತ್ತಮೌಜಸನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ, ನಕುಲನನ್ನು ಐದರಿಂದ, ಸಹದೇವನನ್ನು ಏಳರಿಂದ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ, ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ಮೂರು ಮೂರರಿಂದ, ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಐದರಿಂದ, ಮತ್ಸ್ಯನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ರಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

ಮುಖ್ಯಯೋಧರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ತಲುಪಲು ಧಾವಿಸಿದನು.

07015030a ಯುಗಂಧರಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ|

07015030c ವಾರಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ವಾತೋದ್ಧೂತಮಿವಾರ್ಣವಂ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಯುಗಂಧರನು ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ

ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ತಡೆದನು.

07015031a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸ ವಿದ್ಧ್ವಾ ತು ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07015031c ಯುಗಂಧರಂ ಚ ಭಲ್ಲೇನ ರಥನೀಡಾದಪಾಹರತ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರದಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಯುಗಂಧರನನ್ನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಹೊಡೆದು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ
ಬೀಳಿಸಿದನು.

07015032a ತತೋ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಕೇಕಯಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಶಿಬಿಃ|

07015032c ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಸಿಂಹಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

07015033a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಪರೀಪ್ಸಂತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07015033c ಆವವೃಸ್ತಸ್ಯ ಪಂಥಾನಂ ಕಿರಂತಃ ಸಾಯಕಾನ್ಬಹೂನ್||

ಆಗ ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರು, ಕೇಕಯರು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಶಿಬಿ, ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತ
ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಅನೇಕರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸಿ
ಅವನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದರು.

07015034a ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲೋ ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾರ್ಗಣೈಃ|

07015034c ಪಂಚಾಶದ್ಭಿಃ ಶಿತ್ಯೈ ರಾಜಂಸ್ತತ ಉಚ್ಚು ಕ್ರುಶುರ್ಜನಾಃ||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಚಾಲೈ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಐವತ್ತು ನಿಶಿತ
ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಸೈನಿಕರು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದರು.

07015035a ತ್ವರಿತಂ ಸಿಂಹಸೇನಸ್ತು ದ್ರೋಣಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾರಥಂ|

07015035c ಪ್ರಾಹಸತ್ಸಹಸಾ ಹೃಷ್ಟಸ್ತ್ರಾಸಯನ್ವೈ ಯತವ್ರತಂ||

ಸಿಂಹಸೇನನಾದರೋ ಬೇಗನೆ ಮಹಾರಥ ಯತವ್ರತ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಹೊಡೆದು ಪೀಡಿಸಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

07015036a ತತೋ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ನಯನೇ ಧನುರ್ಜ್ಯಾಮವಮೃಜ್ಯ ಚ|

07015036c ತಲಶಬ್ದಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ದ್ರೋಣಸ್ತಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ಕಣ್ಣಿನವರೆಗೆ ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ಜೋರಾಗಿ
ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದನು.

07015037a ತತಸ್ತು ಸಿಂಹಸೇನಸ್ಯ ಶಿರಃ ಕಾಯಾತ್ಸಕುಂಡಲಂ|

07015037c ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಸ್ಯ ಚಾಕ್ರಮ್ಯ ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಮಹರದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ಆ ಬಲಶಾಲಿಯು ಎರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕುಂಡಲಗಳೊಡನೆ
ಸಿಂಹಸೇನನ ಶಿರವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07015038a ತಾನ್ವಮೃದ್ಯ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾನ್|

07015038c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಮಭ್ಯಾಶೇ ತಸ್ಥೌ ಮೃತ್ಯುರಿವಾಂತಕಃ||

ಪಾಂಡವರ ಆ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಶರವ್ರಾತದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ
ದ್ರೋಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮುಂದೆ ಅಂತಕ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಹೋಗಿ
ನಿಂತನು.

07015039a ತತೋಽಭವನ್ಮಹಾಶಬ್ದೋ ರಾಜನ್ಯಾಧಿಷ್ಠಿರೇ ಬಲೇ|

07015039c ಹೃತೋ ರಾಜೇತಿ ಯೋಧಾನಾಂ ಸಮೀಪಸ್ಥೇ ಯತವ್ರತೇ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಯತವ್ರತನ ಸಮೀಪವಿದ್ದ ಯೋಧರು “ರಾಜನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು!” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಮಹಾಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07015040a ಅಬ್ರುವನ್ಸ್ತ್ರನಿಕಾಸ್ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07015040c ಅದ್ಯ ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ ಕೃತಾರ್ಥೋ ವೈ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

07015040e ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ನೋ ನೂನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ “ಇಂದು ರಾಜಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದಂತೆಯೇ! ಇಂದು ಇವನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಎದುರಿಗೆ ಬರುವವನಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

07015041a ಏವಂ ಸಂಜಲ್ಪತಾಂ ತೇಷಾಂ ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07015041c ಆಯಾಜ್ಞವೇನ ಕೌಂತೇಯೋ ರಥಘೋಷೇಣ ನಾದಯನ್||

ಹೀಗೆ ನಿನ್ನವರು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಹಾರಥ ಕೌಂತೇಯನು ರಥಘೋಷದಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

07015042a ಶೋಣಿತೋದಾಂ ರಥಾವರ್ತಾಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಶಸನೇ ನದೀಂ|

07015042c ಶೂರಾಸ್ಥಿಚಯಸಂಕೀರ್ಣಾಂ ಪ್ರೇತಕೂಲಾಪಹಾರಿಣೀಂ||

07015043a ತಾಂ ಶರೌಘಮಹಾಘೇನಾಂ ಪ್ರಾಸಮತ್ಸ್ಯ ಸಮಾಕುಲಾಂ|

07015043c ನದೀಮುತ್ತೀರ್ಯ ವೇಗೇನ ಕುರೂನ್ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||

ರಕ್ತವೇ ನೀರಾಗಿ, ರಥಗಳೇ ಸುಳಿಗಳಾಗಿ, ಶೂರರ ಅಸ್ಥಿಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ಪ್ರೇತಗಳೆಂಬ ದಡವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಶರೌಘಗಳೇ ನೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಪ್ರಾಸಗಳೆಂಬ
ಮೀನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಆ ವಿಶಸನ ನದಿಯನ್ನು ವೇಗದಿಂದ
ದಾಟಿ ಪಾಂಡವನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

07015044a ತತಃ ಕಿರೀಟೀ ಸಹಸಾ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್|

07015044c ಚಾದಯನ್ನಿಷುಜಾಲೇನ ಮಹತಾ ಮೋಹಯನ್ನಿವ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಿರೀಟಿಯು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಮಹಾ
ಶರಜಾಲದಿಂದ ಮೋಹಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07015045a ಶೀಘ್ರಮಭ್ಯಸ್ಯತೋ ಬಾಣಾನ್ಸಂದಧಾನಸ್ಯ ಚಾನಿಶಂ||

07015045c ನಾಂತರಂ ದದೃಶೇ ಕಶ್ಚಿತ್ಕೌಂತೇಯಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

ಯಶಸ್ವಿ ಕೌಂತೇಯನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅವನು
ಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮತ್ತು ಹೂಡುವುದರ ಮಧ್ಯೆ
ಅಂತರವೇ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07015046a ನ ದಿಶೋ ನಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ನ ದ್ಯೌರ್ನೈವ ಚ ಮೇದಿನೀ|

07015046c ಅದೃಶ್ಯತ ಮಹಾರಾಜ ಬಾಣಭೂತಮಿವಾಭವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅದಿಕ್ಕುಗಳಾಗಲೀ, ಅಂತರಿಕ್ಷವಾಗಲೀ, ಆಕಾಶವಾಗಲೀ,

ಭೂಮಿಯಾಗಲೀ ಕಾಣದೇ ಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲವೂ

ಬಾಣಮಯವಾಯಿತು.

07015047a ನಾದ್ಯಶ್ಯತ ತದಾ ರಾಜಂಸ್ತತ್ರ ಕಿಂ ಚನ ಸಂಯುಗೇ|

07015047c ಬಾಣಾಂಧಕಾರೇ ಮಹತಿ ಕೃತೇ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ||

ರಾಜನ್! ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ರಚಿಸಿದ ಆ ಮಹಾ

ಬಾಣಾಂಧಕಾರದಿಂದಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಕಾಣದಂತಾಯಿತು.

07015048a ಸೂರ್ಯೇ ಚಾಸ್ತಮನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ರಜಸಾ ಚಾಭಿಸಂವೃತೇ|

07015048c ನಾಚ್ಛಾಯತ ತದಾ ಶತ್ರುರ್ನ ಸುಹೃನ್ನ ಚ ಕಿಂ ಚನ||

ಸೂರ್ಯನೂ ಅಸ್ತವಾಗುತ್ತಿರಲು ಮತ್ತು ಧೂಳಿನಿಂದ

ತುಂಬಿಹೋಗಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಾರು ಮಿತ್ರರಾರು ಎಂದು ಏನೂ

ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತು.

07015049a ತತೋಽವಹಾರಂ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ದ್ರೋಣದುರ್ಯೋಧನಾದಯಃ|

07015049c ತಾನ್ವಿದಿತ್ವಾ ಭೃಶಂ ತ್ರಸ್ತಾನಯುದ್ಧಮನಸಃ ಪರಾನ್||

07015050a ಸ್ವಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಶನಕೈರವಹಾರಯತ್|

ಆಗ ದ್ರೋಣ-ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು.

ಶತ್ರುಗಳು ಭಯಪಟ್ಟಿದುದನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತರಾದುದನ್ನೂ

ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬೀಭತ್ಸುವೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ

ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07015050c ತತೋಽಭಿತುಷ್ಟುವುಃ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡುಸೃಂಜಯಾಃ|

07015050e ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಮನೋಜ್ಞಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಃ ಸೂರ್ಯ ಮಿವರ್ಷಯಃ||

ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾದ ಪಾಂಡವ-ಸೃಂಜಯ-ಪಾಂಚಾಲರು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ಮನೋಜ್ಞ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರು.

07015051a ಏವಂ ಸ್ವಶಿಬಿರಂ ಪ್ರಾಯಾಜ್ಜಿತ್ವಾ ಶತ್ಕೂನ್ಧನಂಜಯಃ|

07015051c ಪೃಷ್ಠತಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಮುದಿತೋ ವೈ ಸಕೇಶವಃ||

ಹೀಗೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಧನಂಜಯನು ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳ ಹಿಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

07015052a ಮಸಾರಗಲ್ವರ್ಕ ಸುವರ್ಣ ರೂಪೈರ್

ವಜ್ರಪ್ರವಾಲಸ್ಫಟಿಕೈಶ್ಚ ಮುಖೈಃ|

07015052c ಚಿತ್ರೇ ರಥೇ ಪಾಂಡುಸುತೋ ಬಭಾಸೇ

ನಕ್ಷತ್ರಚಿತ್ರೇ ವಿಯತೀವ ಚಂದ್ರಃ||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು

ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ ಪಾಂಡುಸುತನು ಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ,

ಪದ್ಮರಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಸುವರ್ಣದಿಂದಲೂ, ವಜ್ರಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ,

ಹವಳಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ಫಟಿಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದ

ಚಿತ್ರರಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರಥಮದಿವಸಾಪಹಾರೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮದಿವಸಾಪಹಾರ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಭಿಷೇಕ
ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬೫/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೯೯೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೩೩೮೦೪/೭೩೭೮೪

ಸಂಶ್ಲಷ್ಠಕವಧ ಪರ್ವ

೧೬

ಹನ್ನೆರಡನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧ

ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ದೂರಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆಂದು ದ್ರೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೦). ಸಂಶ್ಲಷ್ಠಕರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಶಪಥವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾ ರಣರಂಗದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದುದು (೧೧-೩೮). ಅರ್ಜುನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಶ್ಲಷ್ಠಕರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋದುದು; ಹನ್ನೆರಡನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧಾರಂಭ (೩೯-೪೯).

07016001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07016001a ತೇ ಸೇನೇ ಶಿಬಿರಂ ಗತ್ವಾ ನೃವಿಶೇತಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07016001c ಯಥಾಭಾಗಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾಗುಲ್ಮಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಸೇನೆಗಳು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಯಥಾಭಾಗವಾಗಿ, ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತು

ಯಥಾಗುಲ್ಮವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದರು.

07016002a ಕೃತ್ವಾವಹಾರಂ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ದ್ರೋಣಃ ಪರಮದುರ್ಮನಾಃ|

07016002c ದುರ್ಯೋಧನಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಪ್ರೀಡಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ದ್ರೋಣನು ಪರಮ ದುಃಖಿತನಾಗಿ
ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಳಿದನು:

07016003a ಉಕ್ತಮೇತನ್ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ನ ತಿಷ್ಠತಿ ಧನಂಜಯೇ|

07016003c ಶಕ್ಯೋ ಗ್ರಹೀತುಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದೇವೈರಪಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

“ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಧನಂಜಯನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ನಿಂತಿರಲು ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು
ಶಕ್ಯರಾಗಲಾರರು.

07016004a ಇತಿ ತದ್ವಃ ಪ್ರಯತತಾಂ ಕೃತಂ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07016004c ಮಾತಿಶಂಕೀರ್ವಚೋ ಮಹ್ಯಮಜೇಯೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನದೇ
ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಶಂಕಿಸಬೇಡ. ಕೃಷ್ಣ-
ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೂ ಅಜೇಯರು.

07016005a ಅಪನೀತೇ ತು ಯೋಗೇನ ಕೇನ ಚಿಚ್ಛೇತವಾಹನೇ|

07016005c ತತ ಏಷ್ಯತಿ ತೇ ರಾಜನ್ವಶಮದ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಾಜನ್! ಇಂದು ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ಶ್ವೇತವಾಹನನ್ನು

ಕರೆದೊಯ್ಯಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದಿನ ದಿನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ಸೆರೆಯಾಗಬಲ್ಲದು.

07016006a ಕಶ್ಚಿ ದಾಹ್ವಯತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದೇಶಮನ್ಯಂ ಪ್ರಕರ್ಷತು|

07016006c ತಮಜಿತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯೋ ನ ನಿವರ್ತೇತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಯಾರಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ರಣರಂಗದ ಬೇರೆಕಡೆ
ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ. ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಎಂದೂ ಕೌಂತೇಯನು
ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ.

07016007a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಶೂನ್ಯೇ ಧರ್ಮರಾಜಮಹಂ ನೃಪ|

07016007c ಗೃಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಚಮೂಂ ಭಿತ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ನೃಪ! ಅವನಿಲ್ಲದಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು
ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ.

07016008a ಅರ್ಜುನೇನ ವಿಹೀನಸ್ತು ಯದಿ ನೋತ್ಸ್ರಜತೇ ರಣಂ|

07016008c ಮಾಮುಪಾಯಾಂತಮಾಲೋಕ್ಯ ಗೃಹೀತಮಿತಿ ವಿದ್ಧಿ ತಂ||

ಅರ್ಜುನನಿಲ್ಲದೇ ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನೆಂದರೆ ನಾನು
ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

07016009a ಏವಂ ತೇ ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07016009c ಸಮಾನೇಷ್ಯಾಮಿ ಸಗಣಂ ವಶಮದ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ನಾನು ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಅವನ
ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಂದು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಬೇಡ.

07016010a ಯದಿ ತಿಷ್ಠತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಪಾಂಡವಃ|

07016010c ಅಥಾಪಯಾತಿ ಸಂಗ್ರಾಮಾದ್ವಿಜಯಾತ್ತದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಆ ಪಾಂಡವನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ನನ್ನ ಎದಿರು
ಬಂದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ. ಅದು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

07016011a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಸ್ತತಃ|

07016011c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ದ್ರೋಣನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಯು
ಸಹೋದರರೊಡಗೂಡಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07016012a ವಯಂ ವಿನಿಕೃತಾ ರಾಜನ್ಸದಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

07016012c ಅನಾಗಃಸ್ವಪಿ ಚಾಗಸ್ಯ ದಸ್ಮಾಸು ಭರತರ್ಷಭ||

“ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಗಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ಸದಾ ನಮಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೇ
ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಕೆಡುಕನ್ನೆಸಗಿದ್ದಾನೆ.

07016013a ತೇ ವಯಂ ಸ್ಮರಮಾಣಾಸ್ತಾನ್ವಿನಿಕಾರಾನ್ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನ್|

07016013c ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿನಾ ದಹ್ಯಮಾನಾ ನ ಶೇಮಹಿ ಸದಾ ನಿಶಾಃ||

ಅವನು ನಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಧವಿಧದ ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನು
ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ನಾವು ಸದಾ ರಾತ್ರಿ
ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

07016014a ಸ ನೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಮಾಗತಃ|

07016014c ಕರ್ತಾರಃ ಸ್ಮ ವಯಂ ಸರ್ವಂ ಯಚ್ಚ ಕೀರ್ಷಾಮ ಹೃದ್ಗತಂ||

ಅವನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ
ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

07016015a ಭವತಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಂ ಯತ್ಸ್ಯಾ ದಸ್ಮಾಕಂ ಚ ಯಶಸ್ಕರಂ|

07016015c ವಯಮೇನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮೋ ನಿಕೃಷ್ಯಾಯೋಧನಾಧ್ಭಹಿಃ||

ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇರೆಕಡೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಮಗೆ
ಯಶಸ್ಕರವಾಗುವಂತೆ ನಾವು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು
ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

07016016a ಅದ್ಯಾಸ್ತ್ವ ನರ್ಜುನಾ ಭೂಮಿರತ್ರಿಗರ್ತಾಥ ವಾ ಪುನಃ|

07016016c ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನೀಮೋ ನೈತನ್ಮಿಥ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದು ಭೂಮಿಯು ಅರ್ಜುನ ರಹಿತವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತ್ರಿಗರ್ತರು
ಇಲ್ಲದಂತಾಗಲಿ. ಈ ಸತ್ಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು
ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ!”

07016017a ಏವಂ ಸತ್ಯರಥಶ್ಲೋಕ್ತ್ವಾ ಸತ್ಯಧರ್ಮಾ ಚ ಭಾರತ|

07016017c ಸತ್ಯವರ್ಮಾ ಚ ಸತ್ಯೇಷುಃ ಸತ್ಯಕರ್ಮಾ ತಥೈವ ಚ||

07016018a ಸಹಿತಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ರಥಾನಾಮಯುತೇನ ಚ|

07016018c ನ್ಯವರ್ತಂತ ಮಹಾರಾಜ ಕೃತ್ವಾ ಶಪಥಮಾಹವೇ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸತ್ಯರಥ, ಸತ್ಯಧರ್ಮ, ಸತ್ಯವರ್ಮ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕರ್ಮರು ಶಪಥಮಾಡಿ, ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.

07016019a ಮಾಲವಾಸ್ತುಂಡಿಕೇರಾಶ್ಚ ರಥಾನಾಮಯುತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07016019c ಸುಶರ್ಮಾ ಚ ನರವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಃ ಪ್ರಸ್ಥಲಾಧಿಪಃ||

07016020a ಮಾಚೇಲ್ಲಕೈರ್ಲಲಿತ್ಥೈಶ್ಚ ಸಹಿತೋ ಮದ್ರಕೈರಪಿ|

07016020c ರಥಾನಾಮಯುತೇನ್ಯೈವ ಸೋಽಶಪದ್ಭ್ಯಾ ತೃಭಿಃ ಸಹ||

07016021a ನಾನಾಜನಪದೇಭ್ಯಶ್ಚ ರಥಾನಾಮಯುತಂ ಪುನಃ|

07016021c ಸಮುತ್ಥಿತಂ ವಿಶಿಷ್ಟಾನಾಂ ಸಂಶಪಾರ್ಥಮುಪಾಗತಂ||

ಮಾಲವ, ತುಂಡಿಕೇರರು ಮತ್ತು ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪ್ರಸ್ಥಲಾಧಿಪ ಸುಶರ್ಮರು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳೊಡನೆ, ಮಾಚೇಲ್ಲಕರು ಮತ್ತು ಲಲಿತರೊಡನೆ ಮದ್ರಕನು ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪುನಃ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರು ಶಪಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು.

07016022a ತತೋ ಜ್ವಲನಮಾದಾಯ ಹುತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

07016022c ಜಗ್ಯುಹುಃ ಕುಶಚೀರಾಣಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಕವಚಾನಿ ಚ||

ಆಗ ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಕುಶವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಕವಚಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದರು.

07016023a ತೇ ಚ ಬದ್ಧತನುತ್ರಾಣಾ ಘೃತಾಕ್ತಾಃ ಕುಶಚೀರಿಣಃ|

07016023c ಮೌರ್ವೀಮೇಖಲಿನೋ ವೀರಾಃ ಸಹಸ್ರಶತದಕ್ಷಿಣಾಃ||

07016024a ಯಜ್ವಾನಃ ಪುತ್ರಿಣೋ ಲೋಕ್ಯಾಃ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಸ್ತನುತ್ಯಜಃ|

07016024c ಯೋಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಾಸ್ತದಾತ್ಮಾನಂ ಯಶಸಾ ವಿಜಯೇನ ಚ||

07016025a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಶ್ರುತಿಮುಖೈಃ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

07016025c ಪ್ರಾಪ್ಯ ಲೋಕಾನ್ಸುಯುಧ್ಧೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಮೇವ ಯಿಯಾಸವಃ||

07016026a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಚ ನಿಷ್ಕಾನ್ದತ್ವಾ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

07016026c ಗಾಶ್ಚ ವಾಸಾಂಸಿ ಚ ಪುನಃ ಸಮಾಭಾಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ||

07016027a ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಾನಮುಪಾಗಮ್ಯ ರಣೇ ವ್ರತಂ|

07016027c ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನೌ ತದಾ ಚಕ್ರುಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ದೃಢನಿಶ್ಚಯಾಃ||

ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದ, ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ (ಮಾಡಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದ), ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದ, ತಮಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಿಜಯಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಮುಖೀನ ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಬೇಗನೇ

ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಆ ವೀರರು ದೇಹಕ್ಕೆ
 ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ,
 ನಾರುಡೆಗಳನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ತಿವಿದು,
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು,
 ಗೋವು-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪುನಃ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ
 ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಕೊಂಡು, ರಣದಲ್ಲಿ ವ್ರತರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
 ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೃಢನಿಶ್ಚಯರಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು
 ಕೈಗೊಂಡರು.

07016028a ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮುಚ್ಚೈರ್ವಾ ಚಃ ಸ್ಮ ಮೇನಿರೇ|

07016028c ಧೃತ್ವಾ ಧನಂಜಯವಧೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಚಾಪಿ ಚಕ್ರೀ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಉಚ್ಚ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ
 ಧನಂಜಯವಧೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು:

07016029a ಯೇ ವೈ ಲೋಕಾಶ್ಚಾನೃತಾನಾಂ ಯೇ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಾಂ|

07016029c ಪಾನಪಸ್ಯ ಚ ಯೇ ಲೋಕಾ ಗುರುದಾರರತಸ್ಯ ಚ||

07016030a ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹಾರಿಣಶ್ಚೈವ ರಾಜಪಿಂಡಾಪಹಾರಿಣಃ|

07016030c ಶರಣಾಗತಂ ಚ ತ್ಯಜತೋ ಯಾಚಮಾನಂ ತಥಾ ಘ್ನತಃ||

07016031a ಅಗಾರದಾಹಿನಾಂ ಯೇ ಚ ಯೇ ಚ ಗಾಂ ನಿಘ್ನತಾಮಪಿ|

07016031c ಅಪಚಾರಿಣಾಂ ಚ ಯೇ ಲೋಕಾ ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷಾಮಪಿ||

07016032a ಜಾಯಾಂ ಚ ಋತುಕಾಲೇ ವೈ ಯೇ ಮೋಹಾದಭಿಗಚ್ಚತಾಂ|

07016032c ಶ್ರಾದ್ಧಸಂಗತಿಕಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಚಾಪ್ಯಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾಂ||

07016033a ನ್ಯಾಸಾಪಹಾರಿಣಾಂ ಯೇ ಚ ಶ್ರುತಂ ನಾಶಯತಾಂ ಚ ಯೇ|
 07016033c ಕೋಪೇನ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಯೇ ಚ ನೀಚಾನುಸಾರಿಣಾಂ||
 07016034a ನಾಸ್ತಿಕಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಲೋಕಾ ಯೇಽಗ್ನಿಹೋರಾಪಿತೃತ್ಯಜಾಂ|
 07016034c ತಾನಾಪ್ಸುಯಾಮಹೇ ಲೋಕಾನ್ಯೇ ಚ ಪಾಪಕೃತಾಮಪಿ||
 07016035a ಯದ್ಯಹತ್ವಾ ವಯಂ ಯುದ್ಧೇ ನಿವರ್ತೇಮ ಧನಂಜಯಂ|
 07016035c ತೇನ ಚಾಭ್ಯರ್ಥಿತಾಸ್ತ್ರಾಸಾದ್ಭವೇಮ ಹಿ ಪರಾಙ್ಮುಖಾಃ||

ಇಂದು ನಾವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದರೆ ಅಥವಾ ಅವನ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆರ್ದಿತರಾಗಿ ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಲಾಯನಗೈದು ಬಂದರೆ ನಮಗೆ ಯಾವ ಲೋಕಗಳು ಸುಳ್ಳುಬುರುಕರಿಗೂ, ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಗಳಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೋ, ಮತ್ತು ಕುಡುಕರಿಗೂ, ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಗಿಸುವವರಿಗೂ ದೊರಕುವ ಲೋಕಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ಅಥವಾ ರಾಜನ ಪಿಂಡವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವವನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ಕೊಂದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ಅಪಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಶಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹದಿಂದ ಸಂಭೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು,

ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕದಿಯುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವರಿಗೆ, ನಪುಂಸಕರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ನೀಚರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು, ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯಲಿ.

07016036a ಯದಿ ತ್ವಸುಕರಂ ಲೋಕೇ ಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾಮ ಸಂಯುಗೇ|

07016036c ಇಷ್ಟಾನ್ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಲೋಕಾನ್ಪಾಪ್ನುಯಾಮ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಈ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯಕೃತರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಲೋಕಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07016037a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜಂಸ್ತೇಽಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸಂಯುಗೇ|

07016037c ಆಹ್ವಯಂತೋಽರ್ಜುನಂ ವೀರಾಃ ಪಿತೃಜುಷ್ಠಾಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವೀರರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾ ರಣರಂಗದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದರು.

07016038a ಆಹೂತಸೈರ್ನ ರವ್ಯಾಘ್ರೈಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

07016038c ಧರ್ಮರಾಜಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಪದಾಂತರಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರಿಂದ ಕೂಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಪುರಂಜಯ ಪಾರ್ಥನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ತಡಮಾಡದೇ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07016039a ಆಹೂತೋ ನ ನಿವರ್ತೇಯಮಿತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಂ|

07016039c ಸಂಶಪ್ತಕಾಶ್ಚ ಮಾಂ ರಾಜನ್ನಾಹ್ವಯಂತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

“ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಹಿಂದೆಸರಿಯದೇ ಇರುವುದು ನಾನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ವ್ರತ. ರಾಜನ್! ಸಂಶಪ್ತಕರು ನನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07016040a ಏಷ ಚ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಸುಶರ್ಮಾಹ್ವಯತೇ ರಣೇ|

07016040c ವಧಾಯ ಸಗಣಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮಾಮನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಸುಶರ್ಮನೂ ಕೂಡ ರಣಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

07016041a ನೈತಚ್ಚ ಕ್ಷೋಮಿ ಸಂಸೋಡುಮಾಹ್ವಾನಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

07016041c ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಹತಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಪರಾನ್ಯುಧಿ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಆಹ್ವಾನಿಸುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಶಕ್ಯನಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಶತ್ರುಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತರಾದರೆಂದೇ ತಿಳಿ.”

07016042 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07016042a ಶ್ರುತಮೇತತ್ತ್ವಯಾ ತಾತ ಯದ್ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ|

07016042c ಯಥಾ ತದನೃತಂ ತಸ್ಯ ಭವೇತ್ತದ್ವತ್ಸಮಾಚರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ದ್ರೋಣನು ಏನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೇಯೆ. ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸುಳ್ಳಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೋ.

07016043a ದ್ರೋಣೋ ಹಿ ಬಲವಾನ್ ಶೂರಃ ಕೃತಾಸ್ತಶ್ಚ ಜಿತಶ್ರಮಃ|

07016043c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಚ ತೇನೈತದ್ಧ ಹಣಂ ಮೇ ಮಹಾರಥ||

ದ್ರೋಣನು ಬಲಶಾಲಿ, ಶೂರ, ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವನು ಮತ್ತು ಆಯಾಸವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು. ಮಹಾರಥ! ಅವನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಸೆರೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.”

07016044 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07016044a ಅಯಂ ವೈ ಸತ್ಯಜಿದ್ರಾಜನ್ನದ್ಯ ತೇ ರಕ್ಷಿತಾ ಯುಧಿ|

07016044c ದ್ವಿಯಮಾಣೇ ಹಿ ಪಾಂಚಾಲೈ ನಾಚಾರ್ಯಃ ಕಾಮಮಾಪ್ಸ್ಯತಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇಂದು ಸತ್ಯಜಿತುವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಇರುವವರೆಗೆ ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನು.

07016045a ಹತೇ ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ರಣೇ ಸತ್ಯಜಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

07016045c ಸರ್ವೈರಪಿ ಸಮೇತೈರ್ವಾ ನ ಸ್ಥಾತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಪ್ರಭೋ! ಆದರೆ ಈ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸತ್ಯಜಿತುವ ರಣದಲ್ಲಿ ಹತನಾದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ಎಂದೂ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ಬಾರದು!”

07016046 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07016046a ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತತೋ ರಾಜ್ಞಾ ಪರಿಷ್ವಕ್ತಶ್ಚ ಫಲ್ಗುನಃ|

07016046c ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ದೃಷ್ಟಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಆಶಿಷಾ ಚ ಪ್ರಯೋಜಿತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನೋಡಿ, ಅನೇಕ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07016047a ವಿಹಾಯೈನಂ ತತಃ ಪಾರ್ಥ ಸ್ತ್ರೀಗರ್ತಾನ್ವತ್ಯಯಾದ್ಭಲೀ|

07016047c ಕ್ಷುಧಿತಃ ಕ್ಷುದ್ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ಸಿಂಹೋ ಮೃಗಗಣಾನಿವ||

ಆಗ ಬಲೀ ಪಾರ್ಥನು ಹಸಿದ ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಂಕೆಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಕಡೆ ಹೋಗುವಂತೆ ತ್ರಿಗರ್ತರ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

07016048a ತತೋ ದೌರ್ಯೋಧನಂ ಸೈನ್ಯಂ ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಂ|

07016048c ಗತೇಽರ್ಜುನೇ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ತುಂಬಾ ಕಾತರಗೊಂಡಿತು.

07016049a ತತೋಽನ್ಯೋನ್ಯೇನ ತೇ ಸೇನೇ ಸಮಾಜಗ್ಮತುರೋಜಸಾ|

07016049c ಗಂಗಾಸರಯ್ವೋರ್ವೇಗೇನ ಪ್ರಾವೃಷೀವೋಲ್ಬಣೋದಕೇ||

ಆಗ ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳು ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆ ಮತ್ತು

ಸರಯೂ ನದಿಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ
ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೋರಾಡಿದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಧನಂಜಯಯಾನೇ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯಯಾನ ಎನ್ನುವ ಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨

ಸುಧನ್ವ ವಧೆ (೧-೨೨). ಪಲಾಯನಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಶಪ್ತಕ ಸೇನೆಗಳು
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೨೩-೩೧).

07017001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07017001a ತತಃ ಸಂಶಪ್ತಕಾ ರಾಜನ್ಸಮೇ ದೇಶೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

07017001c ವ್ಯೂಹ್ಯಾನೀಕಂ ರಥೈರೇವ ಚಂದ್ರಾರ್ಧಾಖ್ಯಂ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಂಶಪ್ತಕರು
ಸಮಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಥಸೇನೆಗಳಿಂದಲೇ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು
ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಮುದಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07017002a ತೇ ಕಿರೀಟಿನಮಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹರ್ಷೇಣ ಮಾರಿಷ|

07017002c ಉದಕ್ರೋಶನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ತದಾ||

ಮಾರಿಷ! ಕಿರೀಟಿಯು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು

ಹರ್ಷದಿಂದ ಜೋರಾದ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರು.

07017003a ಸ ಶಬ್ದಃ ಪ್ರದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಖಿಂ ಚ ಸಮಾವೃಣೋತ್|

07017003c ಆವೃತತ್ವಾಚ್ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ನಾಸೀತ್ತತ್ರ ಪ್ರತಿಸ್ವನಃ||

ಆ ಶಬ್ದವು ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಲೋಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ಆ ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಲಿಲ್ಲ.

07017004a ಅತೀವ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಂಸ್ತಾನುಪಲಭ್ಯ ಧನಂಜಯಃ|

07017004c ಕಿಂ ಚಿದಭ್ಯುತ್ಸ್ರಯನ್ಕೃಷ್ಣಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅತೀವ ಹರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಧನಂಜಯನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07017005a ಪಶ್ಚಿತ್ತಾನ್ದೇವಕೀಮಾತರ್ಮುಮೂಷೂರ್ನದ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07017005c ಭ್ರಾತೃಮೈತ್ರಗರ್ತಕಾನೇವಂ ರೋದಿತವ್ಯೇ ಪ್ರಹರ್ಷಿತಾನ್||

“ದೇವಕೀಮಾತ! ಇಂದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯಲಿರುವ ಇವರನ್ನು ನೋಡು! ಅಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07017006a ಅಥ ವಾ ಹರ್ಷಕಾಲೋಽಯಂ ತ್ರೈಗರ್ತಾನಾಮಸಂಶಯಂ|

07017006c ಕುನರೈರ್ದುರವಾಪಾನ್ದಿ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಸಂತ್ಯನುತ್ತಮಾನ್||

ಅಥವಾ ಕುತ್ತಿತರು ಪಡೆಯಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಅನುತ್ತಮ

ಲೋಕಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಲಿದ್ದಾರೆಂದು
ಈ ತ್ರೈಗರ್ತರು ಹರ್ಷಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07017007a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಹೃಷೀಕೇಶಂ ತತೋಽರ್ಜುನಃ|

07017007c ಆಸಸಾದ ರಣೇ ವ್ಯೂಢಾಂ ತ್ರೈಗರ್ತಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಹೀಗೆ ಹೃಷೀಕೇಶನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ
ತ್ರೈಗರ್ತರ ಸೇನೆಯ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

07017008a ಸ ದೇವದತ್ತಮಾದಾಯ ಶಂಖಿಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

07017008c ದಧ್ಮೌ ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಫಲ್ಗುನಃ ಪೂರಯನ್ದಿಶಃ||

ಫಲ್ಗುನನು ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ದೇವದತ್ತ ಶಂಖವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಮತ್ತು
ಜೋರಾಗಿ ಊದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದನು.

07017009a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಸಂಶಪ್ತಕವರೂಢಿನೀ|

07017009c ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ್ವಾವಸ್ಥಿತಾ ಸಂಕ್ಯೇ ಅಶ್ಮಸಾರಮಯೀ ಯಥಾ||

ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಡುಗಿದ ಸಂಶಪ್ತಕರ ಸೇನೆಯು ಲೋಹದ
ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು.

07017010a ವಾಹಾಸ್ತೇಷಾಂ ವಿವೃತ್ತಾಕ್ಷಾಃ ಸ್ತಬ್ಧಕರ್ಣಶಿರೋಧರಾಃ|

07017010c ವಿಷ್ವಬ್ಧಚರಣಾ ಮೂತ್ರಂ ರುಧಿರಂ ಚ ಪ್ರಸುಸ್ತುಪುಃ||

ಅವರ ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣುತೆರೆದು, ಕಿವಿಗಳನ್ನೂ ತಲೆಗಳನ್ನೂ
ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಾಲುಗಳು ಸೆಟೆದು ನಿಂತು ಮೂತ್ರ ಮತ್ತು

ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸಿದವು.

07017011a ಉಪಲಭ್ಯ ಚ ತೇ ಸಂಜ್ಞಾಮವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚ ವಾಹಿನೀಂ|

07017011c ಯುಗಪತ್ಪಾಂಡುಪತ್ರಾಯ ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಣಃ||

ಅವರು ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಒಟ್ಟಾಗಿ, ಪಾಂಡುಪತ್ರನ ಮೇಲೆ ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳನ್ನು ಎಸೆದರು.

07017012a ತಾನ್ಯರ್ಜುನಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ಪಂಚೈವ ಚಾಶುಗೈಃ|

07017012c ಅನಾಗತಾನ್ಯೇವ ಶರೈಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದಾಶುಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಪರಾಕ್ರಮಿ ಅರ್ಜುನನು ಹದಿನೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಂದು ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07017013a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ದಶಭಿದ್ಶಭಿಃ ಪುನಃ|

07017013c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯಂಸ್ತತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ತಾನವಿಧ್ಯತ್ಪ್ರಿಭಿಸ್ಪ್ರಿಭಿಃ||

ಆಗ ಅವರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಪುನಃ ಅರ್ಜುನನ್ನು ಹತ್ತು ಹತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಪಾರ್ಥನು ಅವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07017014a ಏಕೈಕಸ್ತು ತತಃ ಪಾರ್ಥಂ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ|

07017014c ಸ ಚ ತಾನ್ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಆ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಎರೆಡೆರಡರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07017015a ಭೂಯ ಏವ ತು ಸಂರಬ್ಧಾಸ್ತೇಽರ್ಜುನಂ ಸಹಕೇಶವಂ|

07017015c ಆಪೂರಯಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಸ್ತಟಾಕಮಿವ ವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಯಿಂದ ತಟಾಕವನ್ನು ತುಂಬಿಸುವಂತೆ ಸಂರಬ್ಧರಾದ
ಅವರು ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದರು.

07017016a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಪತನ್ನರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07017016c ಭ್ರಮರಾಣಾಮಿವ ವ್ರಾತಾಃ ಫುಲ್ಲದ್ರುಮಗಣೇ ವನೇ||

ವನದಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಸುಪುಷ್ಟಿತ ವೃಕ್ಷಸಮೂಹಗಳನ್ನು
ಮುತ್ತುವಂತೆ ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದವು.

07017017a ತತಃ ಸುಬಾಹುಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿರದ್ರಿಸಾರಮಯೈರ್ದೃಢೈಃ|

07017017c ಅವಿಧ್ಯದಿಷುಭಿರ್ಗಾಢಂ ಕಿರೀಟೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ||

ಆಗ ಸುಬಾಹುವು ಮೂವತ್ತು ಲೋಹಮಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಕಿರೀಟಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07017018a ತೈಃ ಕಿರೀಟೇ ಕಿರೀಟಸ್ಥೈರ್ಹೇಮಪುಂಖೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07017018c ಶಾತಕುಂಭಮಯಾಪೀಡೋ ಬಭೌ ಯೂಪ ಇವೋಚ್ಚಿ ತಃ||

ಕಿರೀಟವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಗೆ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ

ಕಿರೀಟಿಯು ನೂರುಕುಂಭಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಯಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

07017019a ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ಸುಬಾಹೋಸ್ತು ಭಲ್ಲೇನ ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಃ|

07017019c ಚಿಚ್ಛೇದ ತಂ ಚೈವ ಪುನಃ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸುಬಾಹುವಿನ ಹಸ್ತಾವಾಪವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07017020a ತತಃ ಸುಶರ್ಮಾ ದಶಭಿಃ ಸುರಥಶ್ಚ ಕಿರೀಟಿನಂ|

07017020c ಸುಧರ್ಮಾ ಸುಧನುಶ್ಚೈವ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಸಮರ್ಪಯನ್||

ಆಗ ಕಿರೀಟಿಯನ್ನು ಸುಶರ್ಮ, ಸುರಥ, ಸುಧರ್ಮ, ಸುಧನು ಮತ್ತು
ಸುಬಾಹು - ಇವರು ಹತ್ತತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07017021a ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ಪುಥಗ್ಬಾಣೈರ್ವಾನರಪ್ರವರಧ್ವಜಃ|

07017021c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದ್ಧವಾಂಶ್ಚೈಷಾಂ ಭಲ್ಲೈಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾಂಚನಾನ್||

ವಾನರಪ್ರವರಧ್ವಜನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಹೊಡೆದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವರ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07017022a ಸುಧನ್ವನೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಹಯಾನ್ವೈ ನ್ಯವಧೀಚ್ಚರೈಃ|

07017022c ಅಥಾಸ್ಯ ಸಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಂ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಪಾಹರತ್||

ಸುಧನ್ವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣದೊಂದಿಗೆ,

ದೇಹದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07017023a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪತಿತೇ ವೀರೇ ತ್ರಸ್ತಾಸ್ತಸ್ಯ ಪದಾನುಗಾಃ|

07017023c ವ್ಯದ್ರವಂತ ಭಯಾದ್ಭೀತಾ ಯೇನ ದೌರ್ಯೋಧನಂ ಬಲಂ||

ಆ ವೀರನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಭಯ-ಭೀತರಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಓಡಿಹೋದರು.

07017024a ತತೋ ಜಘಾನ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಸವಿಸ್ತಾಂ ಮಹಾಚಮೂಂ|

07017024c ಶರಜಾಲೈರವಿಚ್ಛಿನ್ನೈಸ್ತಮಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಭಿಃ||

ಆಗ ವಾಸವಿಯು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಚಿಂದಿಮಾಡಿದನು.

07017025a ತತೋ ಭಗ್ನೇ ಬಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಿಪ್ರಯಾತೇ ಸಮಂತತಃ|

07017025c ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೇ ತ್ರೈಗರ್ತಾನ್ಭಯಮಾವಿಶತ್||

ಆಗ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಸೇನೆಯು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು ತ್ರಿಗರ್ತರಿಗೆ ಭಯವು ಆವೇಶಗೊಂಡಿತು.

07017026a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಪಾರ್ಥೇನ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07017026c ಅಮುಹ್ಯಂಸ್ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ತ್ರಸ್ತಾ ಮೃಗಗಣಾ ಇವ||

ಪಾರ್ಥನ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಭಯಗೊಂಡ ಮೃಗಗಣಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ

ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07017027a ತತಸ್ತ್ರಗರ್ತರಾಟ್ ಕ್ಷುದ್ಧಸ್ತಾನುವಾಚ ಮಹಾರಥಾನ್|

07017027c ಅಲಂ ದ್ರುತೇನ ವಃ ಶೂರಾ ನ ಭಯಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಥ||

ಆಗ ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜನು ಕ್ಷುದ್ಧನಾಗಿ ಆ ಮಹಾರಥರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಓಡಬೇಡಿ! ಶೂರರಾದ ನಾವು ಭಯಪಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

07017028a ಶಪ್ತಾ ತು ಶಪಥಾನ್ಘೋರಾನ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ|

07017028c ಗತ್ವಾ ದೌರ್ಯೋಧನಂ ಸೈನ್ಯಂ ಕಿಂ ವೈ ವಕ್ಷ್ಯಥ ಮುಖ್ಯಿಗಾಃ||

ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಘೋರ ಶಪಥಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು

ಈಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೈನ್ಯದ ಬಳಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಯಾವ

ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುವಿರಿ?

07017029a ನಾವಹಾಸ್ಯಾಃ ಕಥಂ ಲೋಕೇ ಕರ್ಮಣಾನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07017029c ಭವೇಮ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ಯಥಾಬಲಂ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ನಾವು ರಣದಲ್ಲಿ

ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿರುಗಿ! ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಲವಿದ್ದಷ್ಟು

ಹೋರಾಡೋಣ!”

07017030a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ರಾಜನ್ನುದಕ್ರೋಶನ್ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|

07017030c ಶಂಖಾಂಶ್ಚ ದಧ್ಮಿರೇ ವೀರಾ ಹರ್ಷಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ||

ರಾಜನ್! ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರು ಪುನಃ ಪುನಃ ಗರ್ಜನೆ

ಮಾಡುತ್ತಾ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಆ
ವೀರರು ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು.

07017031a ತತಸ್ತೇ ಸಮ್ಯ ವರ್ತಂತ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಾಃ ಪುನಃ|

07017031c ನಾರಾಯಣಾಶ್ಚ ಗೋಪಾಲಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಮೃತ್ಯುಂ ನಿವರ್ತನಂ||

ನಾರಾಯಣ-ಗೋಪಾಲ ಮೊದಲಾದ ಸಂಶಪ್ತಕ ಗಣಗಳು
ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ದಾರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸುಧನ್ವವಧೇ ಸಪ್ತಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಧನ್ವವಧ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮

ಸಂಶಪ್ತಕರೊಡನೆ ಅರ್ಜುನನ ಯುದ್ಧ (೧-೩೯).

07018001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07018001a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಸನ್ನಿವೃತ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಾನ್ಪುನಃ|

07018001c ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮರ್ಜುನಃ ಸಮಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಗಳು ಪುನಃ

ಹಿಂದಿರುಗಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಮಹಾತ್ಮ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07018002a ಚೋದಯಾಶ್ವಾನ್ ಹೃಷೀಕೇಶ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಾನ್ವತಿ|

07018002c ನೈತೇ ಹಾಸ್ಯಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಜೀವಂತ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

“ಹೃಷೀಕೇಶ! ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಗಳ ಕಡೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು.
ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೂ ಇವರು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು
ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07018003a ಪಶ್ಯ ಮೇಽಸ್ತ್ರಬಲಂ ಘೋರಂ ಬಾಹ್ವೋರಿಷ್ಟಸನಸ್ಯ ಚ|

07018003c ಅದ್ವೈತಾನ್ವಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರುದ್ರಃ ಪಶೂನಿವ||

ನನ್ನ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರಬಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಾಹು-ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಬಲವನ್ನು
ನೋಡು! ಕ್ರುದ್ಧ ರುದ್ರನು ಪಶುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಂದು
ಇವರನ್ನು ಉರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07018004a ತತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಸ್ಮಿತಂ ಕೃತ್ವಾ ಪರಿಣಂದ್ಯ ಶಿವೇನ ತಂ|

07018004c ಪ್ರಾವೇಶಯತ ದುರ್ಧರ್ಷೋ ಯತ್ರ ಯತ್ರೈಚ್ಛದರ್ಜುನಃ||

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನಸುನಕ್ಕು ಶುಭಾಶಂಸನೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ
ದುರ್ಧರ್ಷ ಅರ್ಜುನನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಯಸಿದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07018005a ಬಭ್ರಾಜೇ ಸ ರಥೋಽತ್ಯರ್ಥಮುಹ್ಯಮಾನೋ ರಣೇ ತದಾ|

07018005c ಉಹ್ಯಮಾನಮಿವಾಕಾಶೇ ವಿಮಾನಂ ಪಾಂಡುರೈರ್ಹಯೈಃ||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಕುದುರುಗಳು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ

ಬಿಳೀ ರಥವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಮಾನದಂತೆ
ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು.

07018006a ಮಂಡಲಾನಿ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಾನಿ ಚ|

07018006c ಯಥಾ ಶಕ್ರರಥೋ ರಾಜನ್ಯದ್ಧೇ ದೇವಾಸುರೇ ಪುರಾ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನ ರಥವು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಇವರ ರಥವೂ ಕೂಡ ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ, ಮುಂದೆ ಮತ್ತು
ಹಿಂದೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07018007a ಅಥ ನಾರಾಯಣಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ವಿವಿಧಾಯುಧಪಾಣಯಃ|

07018007c ಚಾದಯಂತಃ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಪರಿವವೃರ್ಧನಂಜಯಂ||

ಆಗ ನಾರಾಯಣರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಧನಂಜಯನನ್ನು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07018008a ಅದೃಶ್ಯಂ ಚ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

07018008c ಕೃಷ್ಣೇನ ಸಹಿತಂ ಯುದ್ಧೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಿತ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯನನ್ನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಅದೃಶ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು.

07018009a ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತು ಫಲ್ಗುನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ವಿಗುಣೀಕೃತವಿಕ್ರಮಃ|

07018009c ಗಾಂಡೀವಮುಪಸಮ್ಪೃಜ್ಯ ತೂರ್ಣಂ ಜಗ್ರಾಹ ಸಂಯುಗೇ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಫಲ್ಗುನನ ವಿಕ್ರಮವು ರಣದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು
ಮೀಟಿದನು.

07018010a ಬದ್ಧಾ ಚ ಭೃಕುಟೀಂ ವಕ್ತ್ರೇ ಕ್ರೋಧಸ್ಯ ಪ್ರತಿಲಕ್ಷಣಂ|

07018010c ದೇವದತ್ತಂ ಮಹಾಶಂಖಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಕ್ರೋಧದ ಪ್ರತಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಹುಬ್ಬು-ಮುಖಗಳನ್ನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ
ಪಾಂಡವನು ಮಹಾಶಂಖ ದೇವದತ್ತವನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಊದಿದನು.

07018011a ಅಥಾಸ್ತ್ರಮರಿಸಂಘಘ್ನಂ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಮಭ್ಯಸ್ಯದರ್ಜುನಃ|

07018011c ತತೋ ರೂಪಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅರಿಸಂಹಾರಕ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರವೆಂಬ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಅದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾರು
ರೂಪಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು.

07018012a ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿರೂಪೈಸ್ತೈರ್ನಾರೂಪೈರ್ವಿಮೋಹಿತಾಃ|

07018012c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮರ್ಜುನಂ ಮತ್ವಾ ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಜಘ್ನಿರೇ||

ಅರ್ಜುನನ ರೂಪದಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಆಕೃತಿಗಳು ಆ
ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನೇ
ಅರ್ಜುನನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಾವೇ ತಮ್ಮವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07018013a ಅಯಮರ್ಜುನೋಽಯಂ ಗೋವಿಂದ ಇಮೌ ಯಾದವಪಾಂಡವೌ|

07018013c ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣಾಃ ಸಮ್ಪೂಢಾ ಜಘ್ನುರನ್ಯೋನ್ಯಮಾಹವೇ||

“ಇವನು ಅರ್ಜುನ! ಇವನು ಗೋವಿಂದ! ಇವರಿಬ್ಬರು ಯಾದವ-
ಪಾಂಡವರು!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಸಮ್ಮೂಢರಾಗಿ, ಆಹವದಲ್ಲಿ
ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07018014a ಮೋಹಿತಾಃ ಪರಮಾಸ್ತ್ರೇಣ ಕ್ಷಯಂ ಜಗ್ಮುಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07018014c ಅಶೋಭಂತ ರಣೇ ಯೋಧಾಃ ಪುಷ್ಪಿತಾ ಇವ ಕಿಂಶುಕಾಃ||

ಪರಮಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಅವರು
ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ರಣದಲ್ಲಿ ಆ
ಯೋಧರು ಪುಷ್ಪಭರಿತ ಕಿಂಶುಕಗಳಂತೆ (ಮುತ್ತುಗದ ಮರಗಳಂತೆ)
ಶೋಭಿಸಿದರು.

07018015a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ತೈರ್ವಿಮುಕ್ತಾನಿ ಭಸ್ಮಸಾತ್|

07018015c ಕೃತ್ವಾ ತದಸ್ತ್ರಂ ತಾನ್ವೀರಾನನಯದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಆಗ ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಆ ವೀರರು ಬಿಟ್ಟ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿತು.

07018016a ಅಥ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಲಲಿತ್ಥಾನ್ಮಾಲವಾನಪಿ|

07018016c ಮಾಚೇಲ್ಲಕಾಂಸ್ತ್ರಿಗರ್ತಾಂಶ್ಚ ಯೌಧೇಯಾಂಶ್ಚಾರ್ದಯಚ್ಚರೈಃ||

ಆಗ ಬೀಭತ್ಸುವು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಲಲಿತ್ಥ-ಮಾಲವ-ಮಾಚೇಲ್ಲ ಮತ್ತು
ತ್ರಿಗರ್ತಯೋಧರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಚದುರಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಮಾಡಿದನು.

07018017a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾ ವೀರೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ|

07018017c ವ್ಯಸೃಜಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪಾರ್ಥೇ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಚ||

ಆ ವೀರನು ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಚೋದಿತ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ನಾನಾವಿಧದ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07018018a ತತೋ ನೈವಾರ್ಜುನಸ್ತತ್ರ ನ ರಥೋ ನ ಚ ಕೇಶವಃ|

07018018c ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಘೋರೇಣ ಶರವರ್ಷೇಣ ಸಂವೃತಃ||

ಘೋರ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಾಗಲೀ, ರಥವಾಗಲೀ, ಕೇಶವನಾಗಲೀ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

07018019a ತತಸ್ತೇ ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯತ್ವಾದನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಚುಕ್ರುಶುಃ|

07018019c ಹತೌ ಕೃಷ್ಣಾವಿತಿ ಪ್ರೀತಾ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾದುಧುವಸ್ತದಾ||

ಆಗ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ “ಗುರಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣರೂ ಹತರಾದರು!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಂಗವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕೂಗಿದರು.

07018020a ಭೇರೀಮೃದಂಗಶಂಖಾಂಶ್ಚ ದಧ್ಮುರ್ವೀರಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07018020c ಸಿಂಹನಾದರವಾಂಶ್ಚೋಗ್ರಾಂಶ್ಚಕ್ರೀ ತತ್ರ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ವೀರರು ಭೇರಿ-ಮೃದಂಗ-ಶಂಖಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07018021a ತತಃ ಪ್ರಸಿಷ್ಟಿದೇ ಕೃಷ್ಣಃ ಖಿನ್ನಶ್ಚಾರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್|

07018021c ಕ್ವಾಸಿ ಪಾರ್ಥ ನ ಪಶ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ಕಚಿವಿಜ್ಜೇವಸಿ ಶತ್ರುಹನ್||

ಆಗ ಬೆವತುಹೋದ ಕೃಷ್ಣನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಪಾರ್ಥ ! ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಶತ್ರುಹನ್ !
ಜೀವಂತವಿದ್ದೀಯೆ ತಾನೇ?”

07018022a ತಸ್ಯ ತಂ ಮಾನುಷಂ ಭಾವಂ ಭಾವಜ್ಞೋಽಽಜ್ಞಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

07018022c ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ತೈರಸ್ತಾಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಮಪಾಹರತ್||

ಅವನ ಆ ಮಾನುಷ ಭಾವವನ್ನು ಅರಿತ ಭಾವಜ್ಞ ಪಾಂಡವನು
ಕೂಡಲೇ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು.

07018023a ತತಃ ಸಂಶಪ್ತಕವ್ರಾತಾನ್ಸಾಶ್ವದ್ವಿಪರಥಾಯುಧಾನ್|

07018023c ಉವಾಹ ಭಗವಾನ್ವಾಯುಃ ಶುಷ್ಕಪರ್ಣಚಯಾನಿವ||

ಆಗ ಭಗವಾನ್ ವಾಯುವು ಒಣಗಿದ ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವಂತೆ ಆ ಸಂಶಪ್ತಕ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ರಥ-
ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

07018024a ಉಹ್ಯಮಾನಾಸ್ತು ತೇ ರಾಜನ್ಬಹ್ವಶೋಭಂತ ವಾಯುನಾ|

07018024c ಪ್ರಡೀನಾಃ ಪಕ್ಷಿಣಃ ಕಾಲೇ ವೃಕ್ಷೇಭ್ಯ ಇವ ಮಾರಿಷ||

ರಾಜನ್ ! ಮಾರಿಷ ! ವಾಯುವಿನಿಂದ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಸೇನೆಯು ಮರದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಮಯಬಂದಾಗ ಒಟ್ಟಿಗೇ

ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

07018025a ತಾಂಸ್ತಥಾ ವ್ಯಾಕುಲೀಕೃತ್ಯ ತ್ವರಮಾಣೋ ಧನಂಜಯಃ|

07018025c ಜಘಾನ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ||

ಅವರನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಕುಲರನ್ನಾಗಿಸಿ ಧನಂಜಯನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ನಿಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಯೋಧರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07018026a ಶಿರಾಂಸಿ ಭಲ್ಲೈರಹರದ್ಬಾಹೂನಪಿ ಚ ಸಾಯುಧಾನ್|

07018026c ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೋಪಮಾಂಶ್ಚೋರೂಂ ಶರೈರುವ್ಯಾಮಪಾತಯತ್||

ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲಗಳೆಂಬ ಶರಗಳಿಂದ ಶಿರಗಳನ್ನೂ, ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ
ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ, ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲುಗಳಂತಿದ್ದ ಯೋಧರ
ತೊಡೆಗಳನ್ನೂ ಉರುಳಿಸಿದನು.

07018027a ಪೃಷ್ಠಚ್ಚಿನ್ನಾನ್ವಿಚರಣಾನ್ವಿಮಸ್ತಿಷ್ಯೇಕ್ಷಣಾಂಗುಲೀನ್|

07018027c ನಾನಾಂಗಾವಯವೈರ್ಹೀನಾಂಶ್ಚ ಕಾರಾರೀನ್ಧನಂಜಯಃ||

ಕೆಲವರ ಪೃಷ್ಠಭಾಗವು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಕಾಲುಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೆಲವರ
ದೇಹದ ಅರ್ಧಭಾಗವೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಧನಂಜಯನು
ಅವರನ್ನು ನಾನಾ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ವಿಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07018028a ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರಾನ್ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಾನ್ರಥಾನ್|

07018028c ಶರೈರ್ವಿಶಕಲೀಕುವಂಶ್ಚಕ್ರೇ ವ್ಯಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾನ್||

ಅವನು ಗಂಧರ್ವನಗರಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದ
ರಥಗಳನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಛಿನ್ನ-ಛಿನ್ನಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಅಶ್ವ-
ರಥ-ಗಜಗಳಿಂದ ವಿಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07018029a ಮುಂಡತಾಲವನಾನೀವ ತತ್ರ ತತ್ರ ಚಕಾಶಿರೇ|

07018029c ಚಿನ್ನಧ್ವಜರಥವ್ರಾತಾಃ ಕೇ ಚಿತ್ಕೇ ಚಿತ್ಕೈ ಚಿತ್ಕೈ ಚಿತ್||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಗಳು ತುಂಡಾಗಿದ್ದ ರಥಗಳ ಗುಂಪುಗಳು ತಲೆಯನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದ ತಾಳೆಯ ಮರಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07018030a ಸೋತ್ತರಾಯುಧಿನೋ ನಾಗಾಃ ಸಪತಾಕಾಂಕುಶಾಯುಧಾಃ|

07018030c ಪೇತುಃ ಶಕ್ರಾಶನಿಹತಾ ದ್ರುಮವಂತ ಇವಾಚಲಾಃ||

ಪತಾಕ-ಅಂಕುಶ-ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಾವುತರನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆನೆಗಳು ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಪರ್ವತಗಳು ವೃಕ್ಷಸಹಿತ ಕೆಳಗುರುಳಿರುವಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07018031a ಚಾಮರಾಪೀಡಕವಚಾಃ ಸ್ರಸ್ತಾಂತ್ರನಯನಾಸವಃ|

07018031c ಸಾರೋಹಾಸ್ತುರಗಾಃ ಪೇತುಃ ಪಾರ್ಥಬಾಣಹತಾಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಚಾಮರಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕವಚಗಳಿಂದಲೂ
ಸವಾರರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕುದುರೆಗಳು ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07018032a ವಿಪ್ರವಿದ್ಧಾಸಿನಖಿರಾಶ್ಚಿನ್ನವರ್ಮಷ್ಟಿಶಕ್ತಯಃ|

07018032c ಪತ್ತಯಶ್ಚಿನ್ನವರ್ಮಾಣಃ ಕೃಪಣಂ ಶೇರತೇ ಹತಾಃ||

ತುಂಡಾದ ಖಿಡ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ನಖಿರುಗಳು, ತುಂಡಾಗಿದ್ದ ಕವಚಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪದಾತಿಗಳು ಕವಚಗಳು ಹರಿದುಹೋಗಿ ಬಡಪಾಯಿಗಳಂತೆ ಸತ್ತು ಮಲಗಿದರು.

07018033a ತೈರ್ಹ ತೈರ್ಹನ್ಯಮಾನೈಶ್ಚ ಪತದ್ಭಿಃ ಪತಿತೈರಪಿ|

07018033c ಭ್ರಮದ್ಭಿರ್ನಿಷ್ಟನದ್ಭಿಶ್ಚ ಘೋರಮಾಯೋಧನಂ ಬಭೌ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ, ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದ, ಬಿದ್ದಿದ್ದ, ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ, ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ, ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿ ರಣಾಂಗಣವು ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07018034a ರಜಶ್ಚ ಮಹದುದ್ಭೂತಂ ಶಾಂತಂ ರುಧಿರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

07018034c ಮಹೀ ಚಾಪ್ಯಭವದ್ಧುರ್ಗಾ ಕಬಂಧಶತಸಂಕುಲಾ||

ಮೇಲೆದ್ದಿದ್ದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಧೂಳು ರಕ್ತದ ಮಳೆಸುರಿದು ಶಾಂತವಾದವು. ನೂರಾರು ಮುಂಡಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ರಣಾಂಗಣವು ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೂ ಬಹಳ ದುರ್ಗಮವಾಗಿತ್ತು.

07018035a ತದ್ಭೌ ರೌದ್ರಬೀಭತ್ಸಂ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ಯಾನಮಾಹವೇ|

07018035c ಆಕ್ರೀಡ ಇವ ರುದ್ರಸ್ಯ ಘ್ನತಃ ಕಾಲಾತ್ಯಯೇ ಪಶೂನೌ||

ಆಗ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ರಥವು ರೌದ್ರವೂ ಬೀಭತ್ಸವೂ

ಆಗಿತ್ತು. ಕಾಲಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ರುದ್ರನ
ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಂತೆ ತೋರಿತು.

07018036a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಪಾರ್ಥೇನ ವ್ಯಾಕುಲಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾಃ|

07018036c ತಮೇವಾಭಿಮುಖಾಃ ಕ್ಷೀಣಾಃ ಶಕ್ರಸ್ಯಾತಿಥಿತಾಂ ಗತಾಃ||

ಪಾರ್ಥನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡ ಅಶ್ವ-ರಥ-ಗಜಗಳು
ಅವನ ಎದುರಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಶಕ್ರನ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿ
ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07018037a ಸಾ ಭೂಮಿರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಹತೈಸ್ತ್ವೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07018037c ಆಸ್ತೀರ್ಣಾಃ ಸಂಬಭೌ ಸರ್ವಾ ಪ್ರೇತೀಭೂತೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಮಹಾರಥರು ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭೂಮಿಯು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆ ಪ್ರೇತಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರಿತು.

07018038a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಚೈವ ಪ್ರಮತ್ತೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ|

07018038c ವ್ಯೂಥಾನೀಕಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಈ ರೀತಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನನಾಗಿರಲು ದ್ರೋಣನು
ವ್ಯೂಹದೊಂದಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07018039a ತಂ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಂಸ್ವ ರಿತಾ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07018039c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪರೀಪ್ಸಂತಸ್ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಹಾರ

ಮಾಡಲು ಆಗ ಮಹಾ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನಸಂಶಪ್ತಕಯುದ್ಧೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸಂಶಪ್ತಕಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೆಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯

ಅರ್ಜುನನು ಸಂಶಪ್ತಕರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ದ್ರೋಣನು
ವ್ರೋಹವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ್ದು (೧-
೨೦). ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧ (೨೧-೬೪).

07019001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07019001a ಪರಿಣಾಮ್ಯ ನಿಶಾಂ ತಾಂ ತು ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07019001c ಬಹೂಕ್ತ್ವಾ ಚ ತತೋ ರಾಜನ್ರಾಜಾನಂ ಚ ಸುಯೋಧನಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನನೊಡನೆ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು
ಕಳೆದನು.

07019002a ವಿಧಾಯ ಯೋಗಂ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣೈಃ ಸಹ|

07019002c ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ಚ ರಣಾತ್ಪಾರ್ಥೇ ಸಂಶಪ್ತಕವಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಂಶ್ಪುಕಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥನು ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ತಂತ್ರಹೂಡಿ, ಪಾರ್ಥನನ್ನು ರಣದಿಂದ ಸಂಶ್ಪುಕರ ವಧೆಗೆ
ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

07019003a ವ್ಯೂಢಾನೀಕಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾಚಮೂಂ|

07019003c ಅಭ್ಯಯಾದ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮರಾಜಜಿಘೃಕ್ಷಯಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುವ
ಆಸೆಯಿಂದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರ ಮಹಾಸೇನೆಯ
ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

07019004a ವ್ಯೂಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಪರ್ಣಂ ತು ಭಾರದ್ವಾಜಕೃತಂ ತದಾ|

07019004c ವ್ಯೂಹೇನ ಮಂಡಲಾರ್ಥೇನ ಪ್ರತ್ಯವ್ಯೂಹದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ರಚಿಸಿದ ಗರುಡವ್ಯೂಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಂಡಲಾರ್ಥ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

07019005a ಮುಖಮಾಸೀತ್ಸುಪರ್ಣಸ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07019005c ಶಿರೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸೋದರ್ಯೈಃ ಸಾನುಗೈಃ ಸಹ||

ಗರುಡ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನಿದ್ದನು.
ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೋದರರು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನಿದ್ದನು.

07019006a ಚಕ್ಷುಷೀ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಗೌತಮಶ್ಚಾಸ್ಯತಾಂ ವರಃ|

07019006c ಭೂತವರ್ಮಾ ಕ್ಷೇಮಶರ್ಮಾ ಕರಕರ್ಷಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

07019007a ಕಲಿಂಗಾಃ ಸಿಂಹಲಾಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಃ ಶೂರಾಭೀರಾ ದಶೇರಕಾಃ|

07019007c ಶಕಾ ಯವನಕಾಂಬೋಜಾಸ್ತಥಾ ಹಂಸಪದಾಶ್ಚ ಯೇ||

07019008a ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಶೂರಸೇನಾಶ್ಚ ದರದಾ ಮದ್ರಕೇಕಯಾಃ|

07019008c ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ಯೌಘಾಸ್ತಸುಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

ಕೃತವರ್ಮ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲುಗಾರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೌತಮರು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಭೂತವರ್ಮ, ಕ್ಷೇಮಶರ್ಮ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕರಕರ್ಷ, ಕಲಿಂಗರು, ಸಿಂಹಲರು, ಪೂರ್ವದೇಶದವರು, ಶೂರ ಅಭೀರರು, ದಶೇರಕರು, ಶಕ, ಯವನ, ಕಾಂಬೋಜರು, ಹಂಸಪದದವರು, ಶೂರಸೇನರು, ದರದರು, ಮದ್ರರು ಮತ್ತು ಕೇಕಯರು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥ-ಪದಾತಿ ಸಂಕುಲಗಳೊಡನೆ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರು.

07019009a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ ಶಲ್ಯಃ ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಃ|

07019009c ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ವೃತಾ ವೀರಾ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪಕ್ಷಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ, ಶಲ್ಯ, ಸೋಮದತ್ತ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಲಿಕರು ವೀರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿ ಬಲಭಾಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು.

07019010a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೌ ಕಾಂಬೋಜಶ್ಚ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

07019010c ವಾಮಂ ಪಕ್ಷಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಗ್ರಗಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಜದ ಸುದಕ್ಷಿಣರು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಡಭಾಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07019011a ಪೃಷ್ಠೇ ಕಲಿಂಗಾಃ ಸಾಂಬಷ್ಠಾ ಮಾಗಧಾಃ ಪೌಂಡ್ರಮದ್ರಕಾಃ|

07019011c ಗಾಂಧಾರಾಃ ಶಕುನಿಪ್ರಾಗ್ಯಾಃ ಪಾರ್ವತೀಯಾ ವಸಾತಯಃ||

ಹಿಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಂಗರು, ಅಂಬಷ್ಟರು, ಮಾಗಧರು, ಪೌಂಡ್ರರು, ಮದ್ರಕರು, ಶಕುನಿಯೊಡನೆ ಗಾಂಧಾರರು, ಪೂರ್ವದೇಶದವರು, ಮತ್ತು ಪರ್ವತದವರು ನೆಲೆಸಿದ್ದರು.

07019012a ಪುಚ್ಛೇ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಃ ಸಪುತ್ರಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಃ|

07019012c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ತಸ್ಥೌ ನಾನಾಧ್ವಜಸಮುತ್ಥಯಾ||

ಪುಚ್ಛದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ನಾನಾ ಧ್ವಜಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07019013a ಜಯದ್ರಥೋ ಭೀಮರಥಃ ಸಾಮ್ಯಾತ್ರಿಕಸಭೋ ಜಯಃ|

07019013c ಭೂಮಿಂಜಯೋ ವೃಷಕ್ರಾಥೋ ನೈಷಧಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

07019014a ವೃತಾ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

07019014c ವ್ಯೂಹಸ್ಯೋಪರಿ ತೇ ರಾಜನ್ ಸ್ಥಿತಾ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪುರಸ್ಕೃತ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ಜಯದ್ರಥ, ಭೀಮರಥ, ಸಂಯಾತಿ, ಋಷಭ, ಜಯ, ಭೂಮಿಂಜಯ, ವೃಷಕ್ರಾಥ, ಮಹಾಬಲ ನೈಷಧರು ಮಹಾ ಬಲದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ವ್ಯೂಹದ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರು.

07019015a ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತೋ ವ್ಯೂಹಃ ಪದಾತ್ಯಶ್ವರಥದ್ವಿಪೈಃ|

07019015c ವಾತೋದ್ಧೂತಾರ್ಣವಾಕಾರಃ ಪ್ರವೃತ್ತ ಇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಗಜಾಶ್ವರಥಪದಾತಿಗಳ ವ್ಯೂಹವು
ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರದಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07019016a ತಸ್ಯ ಪಕ್ಷಪ್ರಪಕ್ಷೇಭ್ಯೋ ನಿಷ್ಪತಂತಿ ಯುಯತ್ಸವಃ|

07019016c ಸವಿದ್ಯುತ್ಸ್ತನಿತಾ ಮೇಘಾಃ ಸರ್ವದಿಗ್ಭ್ಯ ಇವೋಷ್ಣಗೇ||

ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಗರ್ಜಿಸುವ ಮೋಡಗಳು ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಬಂದು ಸೇರುವಂತೆ ಆ ವ್ಯೂಹದ ಪಕ್ಷಪಕ್ಷಗಳಿಂದ
ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹೀ ಯೋಧರು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಧುಮುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

07019017a ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷೋ ಮಧ್ಯೇ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಗಜಂ|

07019017c ಆಸ್ಥಿತಃ ಶುಶುಭೇ ರಾಜನ್ನಂಶುಮಾನುದಯೇ ಯಥಾ||

ರಾಜನ್! ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಆನೆಯ
ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಾಧಿಪತಿ ಭಗದತ್ತನು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07019018a ಮಾಲ್ಯದಾಮವತಾ ರಾಜಾ ಶ್ವೇತಚ್ಚತ್ರೇಣ ಧಾರ್ಯತಾ|

07019018c ಕೃತ್ತಿಕಾಯೋಗಯುಕ್ತೇನ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಮಿವೇಂದುನಾ||

ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುವರ್ಣದ ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ
ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸಮಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಶ್ವೇತಛತ್ರವಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ

ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಅವನು
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07019019a ನೀಲಾಂಜನಚಯಪ್ರಖ್ಯೋ ಮದಾಂಧೋ ದ್ವಿರದೋ ಬಭೌ|

07019019c ಅಭಿಪೃಷ್ಟೋ ಮಹಾಮೇಘೈರ್ಥಾ ಸ್ಯಾತ್ಪರ್ವತೋ ಮಹಾನ್||

ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಡಿಗೆಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನ ಆನೆಯು ಮಹಾಮೇಘಗಳು ಸುರಿಸಿದ ಮಳೆಯಿಂದ ತೋಯ್ದು
ಮಹಾ ಪರ್ವತದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07019020a ನಾನಾನೃಪತಿಭಿರ್ವೀರೈರ್ವಿವಿಧಾಯುಧಭೂಷಣೈಃ|

07019020c ಸಮನ್ವಿತಃ ಪಾರ್ವತೀಯೈಃ ಶಕ್ರೋ ದೇವಗಣೈರಿವ||

ದೇವಗಣಗಳಿಂದ ಶಕ್ರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ನಾನಾ ನೃಪತಿ
ವೀರರಿಂದ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆಯುಧ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಪರ್ವತೇಯರೊಂದಿಗೆ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದನು.

07019021a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯೂಹಂ ತಮತಿಮಾನುಷಂ|

07019021c ಅಜಯ್ಯಮರಿಭಿಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಜೇಯವಾದ ಆ ಅತಿಮಾನುಷ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ನೋಡಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07019022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಶಂ ನಾಹಮಿಯಾಮದ್ಯ ಯಥಾ ಪ್ರಭೋ|

07019022c ಪಾರಾವತಸವರ್ಣಾಶ್ಚ ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

“ಪಾರಿವಾಳದ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳ ಒಡೆಯನೇ! ಇಂದು ನಾನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಾರದಹಾಗೆ ಯುದ್ಧನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸು!”

07019023 ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಉವಾಚ|

07019023a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಯತಮಾನಸ್ಯ ವಶಂ ನೈಷ್ಯಸಿ ಸುವ್ರತ|

07019023c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ರೋಣಮದ್ಯ ಸಹಾನುಗಂ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುವ್ರತ! ದ್ರೋಣನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ
ನೀನು ಅವನ ವಶನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾನು ದ್ರೋಣನನ್ನು, ಅವನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

07019024a ಮಯಿ ಜೀವತಿ ಕೌರವ್ಯ ನೋದ್ವೇಗಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

07019024c ನ ಹಿ ಶಕ್ತೋ ರಣೇ ದ್ರೋಣೋ ವಿಜೇತುಂ ಮಾಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಕೌರವ್ಯ! ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ನೀನು ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳಬಾರದು.
ರಣದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ದ್ರೋಣನು ನನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಲು
ಶಕ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

07019025 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07019025a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಕಿರನ್ಬಾಣಾನ್ಪ್ರಪದಸ್ಯ ಸುತೋ ಬಲೀ|

07019025c ಪಾರಾವತಸವರ್ಣಾಶ್ವಃ ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾರಿವಾಳದಬಣ್ಣದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬಲಶಾಲೀ ದ್ರುಪದನ ಮಗನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎರಚಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07019026a ಅನಿಷ್ಟದರ್ಶನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮವಸ್ಥಿತಂ|

07019026c ಕ್ಷಣೇನೈವಾಭವದ್ದೋಣೋ ನಾತಿಹೃಷ್ಟಮನಾ ಇವ||

ಅನಿಷ್ಟದರ್ಶನ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಎದುರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದೋಣನು ಅಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.

07019027a ತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ದುರ್ಮುಖಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ|

07019027c ಪ್ರಿಯಂ ಚಿಕೀರ್ಷನ್ದೋಣಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮವಾರಯತ್||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ದುರ್ಮುಖನು ದೋಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬಯಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ತಡೆದನು.

07019028a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮುಲಃ ಸಮರೂಪ ಇವಾಭವತ್|

07019028c ಪಾರ್ಷತಸ್ಯ ಚ ಶೂರಸ್ಯ ದುರ್ಮುಖಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅವನು ಪ್ರಹರಿಸಲು ಪಾರ್ಷತ ಮತ್ತು ಶೂರ ದುರ್ಮುಖರ ನಡುವೆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07019029a ಪಾರ್ಷತಃ ಶರಜಾಲೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ದುರ್ಮುಖಂ|

07019029c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಶರೌಘೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾರಯತ್||

ಪಾರ್ಷತನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಶರಜಾಲದಿಂದ ದುರ್ಮುಖನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಮಹಾ ಶರಗಳ ಮಹಾಜಾಲದಿಂದ ತಡೆದನು.

07019030a ದೋಣಮಾವಾರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೃಶಾಯಸ್ತಸ್ತವಾತ್ಮಜಃ|

07019030c ನಾನಾಲಿಂಗೈಃ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಪಾರ್ಷತಂ ಸಮಮೋಹಯತ್||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ನಾನಾ ತರಹದ
ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು ಸಂಮೋಹಗೊಳಿಸಿದನು.

07019031a ತಯೋರ್ವಿಷ್ವಕ್ತಯೋಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಕುರುಮುಖ್ಯಯೋಃ|

07019031c ದ್ರೋಣೋ ಯಾಧಿಷ್ಟಿರಂ ಸೈನ್ಯಂ ಬಹುಧಾ ವ್ಯಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಆ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ-ಕುರುಮುಖ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು ದ್ರೋಣನು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅನೇಕ
ಶರಗಳಿಂದ ಮರ್ದಿಸಿದನು.

07019032a ಅನಿಲೇನ ಯಥಾಭ್ರಾಣಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07019032c ತಥಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಾನಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಕ್ವ ಚಿತ್ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಮೋಡಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಚದುರಿ ಹೋಗುವವೋ
ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥನ ಸೇನೆಗಳು ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ
ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07019033a ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತದ್ಯುದ್ಧಮಾಸೀನ್ಮಧುರದರ್ಶನಂ|

07019033c ತತ ಉನ್ಮತ್ತವದ್ರಾಜನ್ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಮವರ್ತತ||

ರಾಜನ್! ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಆ ಯುದ್ಧವು ನೋಡಲು
ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಅವರು ಉನ್ಮತ್ತರಾದವರಂತೆ
ನಿರ್ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

07019034a ನೈವ ಸ್ವೇ ನ ಪರೇ ರಾಜನ್ನಜ್ಞಾಯಂತ ಪರಸ್ಪರಂ|

07019034c ಅನುಮಾನೇನ ಸಂಜ್ಞಾಭಿಯುಧ್ಧಂ ತತ್ಸಮವರ್ತತ||

ರಾಜನ್! ತಮ್ಮವರನ್ನು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ
ಗುರಿತಿಸಲಾರದಾದರು. ಅನುಮಾನದಿಂದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07019035a ಚೂಡಾಮಣಿಷು ನಿಷ್ಕೇಷು ಭೂಷಣೇಷ್ಟಸಿಚರ್ಮಸು|

07019035c ತೇಷಾಮಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾಭಾ ಮರೀಚ್ಯಃ ಪ್ರಚಕಾಶಿರೇ||

ಅವರ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಸರಗಳ ಮೇಲೆ ಇತರ ಭೂಷಣಗಳ
ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕವಚಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಬಿದ್ದು
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07019036a ತತ್ತ್ವ ಕೀರ್ಣಪತಾಕಾನಾಂ ರಥವಾರಣವಾಜಿನಾಂ|

07019036c ಬಲಾಕಾಶಬಲಾಭ್ರಾಭಂ ದದ್ಯಶೇ ರೂಪಮಾಹವೇ||

ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪತಾಕೆಗಳು, ರಥ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ತೇಲುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಕಿಗಳಂತೆ ಕಂಡವು.

07019037a ನರಾನೇವ ನರಾ ಜಘ್ನುರುದಗ್ರಾಶ್ಚ ಹಯಾ ಹಯಾನ್||

07019037c ರಥಾಂಶ್ಚ ರಥಿನೋ ಜಘ್ನುವಾರಣಾ ವರವಾರಣಾನ್||

ನರರನ್ನು ನರರು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಕುದುರೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕೊಂದವು. ರಥಗಳನ್ನು ರಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಗಳನ್ನು ಆನೆಗಳು
ಕೊಂದವು.

07019038a ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಪತಾಕಾನಾಂ ಗಜಾನಾಂ ಪರಮದ್ವಿಪೈಃ|

07019038c ಕ್ಷಣೇನ ತುಮುಲೋ ಘೋರಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಸಮವರ್ತತ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪತಾಕೆಗಳ, ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆನೆಗಳ ಘೋರ ತುಮುಲ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.

07019039a ತೇಷಾಂ ಸಂಸಕ್ತಗಾತ್ರಾಣಾಂ ಕರ್ಷತಾಮಿತರೇತರಂ|

07019039c ದಂತಸಂಘಾತಸಂಘರ್ಷಾತ್ಸಧೂಮೋಽಗ್ನಿರಜಾಯತ||

ಆನೆಗಳ ಗಾಯಗೊಂಡ ದೇಹಗಳ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಂತ ಸಂಘಾತ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

07019040a ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಪತಾಕಾಸ್ತೇ ವಿಷಾಣಜನಿತಾಗ್ನಯಃ|

07019040c ಬಭೂವುಃ ಖಿಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸವಿದ್ಯುತ ಇವಾಂಬುದಾಃ||

ತುಂಡಾದ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ದಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರಲು ಆ ಆನೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕಂಡವು.

07019041a ವಿಕ್ಷರದ್ಭಿರ್ನದದ್ಭಿಶ್ಚ ನಿಪತದ್ಭಿಶ್ಚ ವಾರಣೈಃ|

07019041c ಸಂಬಭೂವ ಮಹೀ ಕೀರ್ಣಾ ಮೇಘೈರ್ದ್ಯೌರಿವ ಶಾರದೀ||

ಹರಡಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಶರದ್ಯತುವಿನಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರಿತು

07019042a ತೇಷಾಮಾಹನ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಬಾಣತೋಮರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

07019042c ವಾರಣಾನಾಂ ರವೋ ಜಜ್ಞೇ ಮೇಘಾನಾಮಿವ ಸಂಪ್ಲವೇ||

ಬಾಣ-ತೋಮರ-ಋಷ್ಠಿಗಳಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆನೆಗಳ ಕೂಗು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

07019043a ತೋಮರಾಭಿಹತಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭಾಣೈಶ್ಚ ಪರಮದ್ವಿಪಾಃ|

07019043c ವಿತ್ರೇಸುಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶಬ್ದಮೇವಾಪರೇಽವ್ರಜನ್||

ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ತೋಮರಗಳಿಂದ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ರಣದಿಂದ ಬೇರೆಕಡೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07019044a ವಿಷಾಣಾಭಿಹತಾಶ್ಚಾಪಿ ಕೇ ಚಿತ್ತತ್ರ ಗಜಾ ಗಜೈಃ|

07019044c ಚಕ್ರೂರ್ತಸ್ವರಂ ಘೋರಮುತ್ಪಾತಜಲದಾ ಇವ||

ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇತರ ಆನೆಗಳ ದಂತಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ಆರ್ತಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಉರುಳುವ ಘೋರ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07019045a ಪ್ರತೀಪಂ ಹ್ರಿಯಮಾಣಾಶ್ಚ ವಾರಣಾ ವರವಾರಣೈಃ|

07019045c ಉನ್ಮಥ್ಯ ಪುನರಾಜಹ್ನುಃ ಪ್ರೇರಿತಾಃ ಪರಮಾಂಕುಶೈಃ||

ಇತರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆತತಿಂದು ನಾಚಿ ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ
ಉನ್ನತ್ಥರಾಗಿ ಪುನಃ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07019046a ಮಹಾಮಾತ್ರಾ ಮಹಾಮಾತ್ರೈಸ್ತಾಡಿತಾಃ ಶರತೋಮರೈಃ|

07019046c ಗಜೇಭ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮುಕ್ತಪ್ರಹರಣಾಂಕುಶಾಃ||

ಮಹಾಕಾಯದ ಆನೆಗಳು ಮಹಾಕಾಯಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬಾಣ-
ತೋಮರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅಂಕುಶಗಳ ಪ್ರಹರಣದಿಂದ
ಮುಕ್ತಗೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07019047a ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಮಾತಂಗಾ ವಿನದಂತಸ್ತತಸ್ತತಃ|

07019047c ಚಿನ್ನಾಭ್ರಾಣೀವ ಸಂಪೇತುಃ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಮಾವುತರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆನೆಗಳು ಕಿರಚುತ್ತು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಓಡುತ್ತಿರಲು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದು
ಉರುಳಿಬಿದ್ದವು.

07019048a ಹತಾನ್ವರಿವಹಂತಶ್ಚ ಯಂತ್ರಿತಾಃ ಪರಮಾಯುಧೈಃ|

07019048c ದಿಶೋ ಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾನಾಗಾಃ ಕೇ ಚಿದೇಕಚರಾ ಇವ||

ಕೆಲವು ಮಹಾ ಆನೆಗಳು ಸತ್ತವರನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಪರಮಾಯುಧಗಳನ್ನು
ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07019049a ತಾಡಿತಾಸ್ತಾಡ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ತೋಮರರ್ಷ್ವಿಪರಶ್ವಧೈಃ|

07019049c ಪೇತುರಾರ್ತಸ್ವರಂ ಕೃತ್ವಾ ತದಾ ವಿಶಸನೇ ಗಜಾಃ||

ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ತೋಮರ-ಋಷ್ಠಿ-ಪರಶಾಯುಧಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಆರ್ತಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಾ
ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದವು.

07019050a ತೇಷಾಂ ಶೈಲೋಪಮೈಃ ಕಾಯೈರ್ನಿಪತದ್ಭಿಃ ಸಮಂತತಃ|

07019050c ಆಹತಾ ಸಹಸಾ ಭೂಮಿಶ್ಚಕಂಪೇ ಚ ನನಾದ ಚ||

ಆ ಪರ್ವತಗಳಂತಹ ದೇಹಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹೊಡೆದು
ದೊಪ್ಪೆಂದು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಕೂಗಿತು.

07019051a ಸಾದಿತೈಃ ಸಗಜಾರೋಹೈಃ ಸಪತಾಕೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07019051c ಮಾತಂಗೈಃ ಶುಶುಭೇ ಭೂಮಿರ್ವಿಕೀರ್ಣೈರಿವ ಪರ್ವತೈಃ||

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ, ಮಾವುತರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಪತಾಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಆನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯು ಚೆಲ್ಲಿಹೋದ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿತು.

07019052a ಗಜಸ್ಥಾಶ್ಚ ಮಹಾಮಾತ್ರಾ ನಿರ್ಭಿನ್ನಹೃದಯಾ ರಣೇ|

07019052c ರಥಿಭಿಃ ಪಾತಿತಾ ಭಲ್ಲ್ಯೈರ್ವಿಕೀರ್ಣಾಂಕುಶತೋಮರಾಃ||

ಮಹಾಕಾಯದ ಆನೆಗಳ ಆರೋಹಿಗಳು ರಣದಲ್ಲಿ ರಥಿಗಳ ಭಲ್ಲ-
ಅಂಕುಶ-ತೋಮರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಮತ್ತು ಹೃದಯಗಳು
ಒಡೆದು ಬಿದ್ದಿದ್ದರು.

07019053a ಕ್ರೌಂಚವದ್ವಿನದಂತೋಽನ್ಯೇ ನಾರಾಚಾಭಿಹತಾ ಗಜಾಃ|

07019053c ಪರಾನ್ವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಮೃದ್ನಂತಃ ಪರಿಪೇತುರ್ದಿಶೋ ದಶ||

ಅನ್ಯ ಗಜಗಳು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ರೌಂಚಗಳಂತೆ
ಕಿರಚುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವರನ್ನೂ ತುಳಿಯುತ್ತಾ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07019054a ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಘಾನಾಂ ಶರೀರೌಘಸಮಾವೃತಾ|

07019054c ಬಭೂವ ಪೃಥಿವೀ ರಾಜನ್ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾ||

ರಾಜನ್! ಗಜ-ಅಶ್ವ-ರಥಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳ
ರಾಶಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಮಾಂಸ-ರಕ್ತ-ಕರ್ದಮಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು
ತುಂಬಿಹೋಯಿತು.

07019055a ಪ್ರಮಥ್ಯ ಚ ವಿಷಾಣಾಗ್ರೈಃ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚ ವಾರಣೈಃ|

07019055c ಸಚಕ್ರಾಶ್ಚ ವಿಚಕ್ರಾಶ್ಚ ರಥೈರೇವ ಮಹಾರಥಾಃ||

07019056a ರಥಾಶ್ಚ ರಥಿಭಿರ್ಹೀನಾ ನಿರ್ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ವಾಜಿನಃ|

07019056c ಹತಾರೋಹಾಶ್ಚ ಮಾತಂಗಾ ದಿಶೋ ಜಗ್ಮುಃ ಶರಾತುರಾಃ||

ಆನೆಗಳ ದಂತಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಸೀಳಿಹೋದ, ಎತ್ತಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ
ಚಕ್ರವಿದ್ದ ಮತ್ತು ಚಕ್ರವಿಲ್ಲದ ರಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಮಹಾರಥರು,
ರಥಿಗಳಿಲ್ಲದ ರಥಗಳೂ, ಮನುಷ್ಯರು ಏರಿರದ ಕುದುರೆಗಳು,
ಆರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆನೆಗಳು ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ
ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಹೋದವು.

07019057a ಜಘಾನಾತ್ರ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಪಿತರಂ ತಥಾ|

07019057c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯನ್ನೂ, ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನೂ ಕೊಂದರು. ಹೀಗೆ
ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07019058a ಆ ಗುಲ್ಫೇಭ್ಯೋಽವಸೀದಂತ ನರಾಃ ಶೋಣಿತಕರ್ದಮೇ|

07019058c ದೀಪ್ಯಮಾನೈಃ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ದಾವೈರಿವ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದು ಹೋಗಿದ್ದ ನರರು ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

07019059a ಶೋಣಿತೈಃ ಸಿಚ್ಯಮಾನಾನಿ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕವಚಾನಿ ಚ|

07019059c ಚತ್ರಾಣಿ ಚ ಪತಾಕಾಶ್ಚ ಸರ್ವಂ ರಕ್ತಮದೃಶ್ಯತ||

ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕವಚಗಳು, ಚತ್ರ-ಪತಾಕಗಳು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದುಹೋಗಿರಲು ಎಲ್ಲವೂ ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07019060a ಹಯೌಘಾಶ್ಚ ರಥೌಘಾಶ್ಚ ನರೌಘಾಶ್ಚ ನಿಪಾತಿತಾಃ|

07019060c ಸಂವೃತ್ತಾಃ ಪುನರಾವೃತ್ತಾ ಬಹುಧಾ ರಥನೇಮಿಭಿಃ||

ಎಲ್ಲಕಡೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕುದುರೆಗಳ ರಾಶಿ, ರಥಗಳ ರಾಶಿ, ಮತ್ತು
ಪದಾತಿಗಳ ರಾಶಿಗಳು ಒಡುತ್ತಿದ್ದ ರಥಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ
ತುಂಡಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07019061a ಸ ಗಜೌಘಮಹಾವೇಗಃ ಪರಾಸುನರಶೈವಲಃ|

07019061c ರಥೌಘತುಮುಲಾವರ್ತಃ ಪ್ರಬಭೌ ಸೈನ್ಯಸಾಗರಃ||

ಆನೆಗಳೇ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿದ್ದ, ಪದಾತಿಗಳ ಶರೀರಗಳೇ
ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಗಳಂತಿರುವ, ಮತ್ತು ರಥಗಳ
ರಾಶಿಗಳೇ ಮಡುವನ್ನಾಗುಳ್ಳ ಆ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವು ಘೋರರೂಪವನ್ನು
ತಾಳಿತು.

07019062a ತಂ ವಾಹನಮಹಾನೌಭಿಯೋಧಾ ಜಯಧನೈಷಿಣಃ|

07019062c ಅವಗಾಹ್ಯಾವಮಜ್ಜಂತೋ ನೈವ ಮೋಹಂ ಪ್ರಚಕ್ರೀ||

ವಾಹನಗಳೆಂಬ ಮಹಾನೌಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಜಯಧನವನ್ನು
ಬಯಸಿದ್ದ ಯೋಧರು ಮುಳುಗಿಹೋಗದೇ ದಾಟಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಮೋಡಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07019063a ಶರವರ್ಷಾಭಿವೃಷ್ಟೇಷು ಯೋಧೇಷ್ಟಜಿತಲಕ್ಷ್ಮಸು|

07019063c ನ ಹಿ ಸ್ವಚಿತ್ತತಾಂ ಲೇಭೇ ಕಶ್ಚಿದಾಹತಲಕ್ಷಣಃ||

ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೆಲುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಲು
ಯೋಧರು ತಮ್ಮ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ
ದುಃಖಿತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07019064a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ಘೋರರೂಪೇ ಭಯಂಕರೇ|

07019064c ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ಪರಾನ್ದ್ರೋಣೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಹಾಗೆ ಭಯಂಕರವೂ ಘೋರರೂಪವೂ ಆದ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ದ್ರೋಣನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮೋಡಿಗೊಳಿಸಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶ್ಪುಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶ್ಪುಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲ ವೃಕ-ಸತ್ಯಜಿತುಗಳನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು;
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪಲಾಯನ (೧-೧೭). ವಿರಾಟನ ತಮ್ಮ ಶತಾನೀಕನನ್ನು
ದ್ರೋಣನು ವಧಿಸಿದುದು (೧೮-೨೨). ದೃಢಸೇನ, ಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು
ವಸುದಾನರನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪುನಃ
ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಅವನು ಮತ್ತೆ ಪಲಾಯನಗೈದುದು (೨೩-೫೩).

07020001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07020001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಂತಿಕಮುಪಾಗತಂ|

07020001c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದಭೀತವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಡದೇ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ
ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

07020002a ತತೋ ಹಲಹಲಾಶಬ್ದ ಆಸೀದ್ಯಾಧಿಷ್ಠಿರೇ ಬಲೇ|

07020002c ಜಿಘೃಕ್ಷತಿ ಮಹಾಸಿಂಹೇ ಗಜಾನಾಮಿವ ಯೂಥಪಂ||

ಆಗ ಮಹಾಸಿಂಹವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಹಲ
ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07020003a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ತತಃ ಶೂರಃ ಸತ್ಯಜಿತ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07020003c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಪರಿಪ್ರೇಪ್ಸುಮಾಚಾರ್ಯಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸತ್ಯಜಿತುವು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಆಚಾರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07020004a ತತ ಆಚಾರ್ಯಪಾಂಚಾಲ್ಯೌ ಯುಯುಧಾತೇ ಪರಸ್ಪರಂ|

07020004c ವಿಕ್ಷೋಭಯಂತೌ ತತ್ಸೈನ್ಯಮಿಂದ್ರವೈರೋಚನಾವಿವ||

ಆಗ ಆಚಾರ್ಯ-ಪಾಂಚಾಲ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಇಂದ್ರ-
ವೈರೋಚನರಂತೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧ
ಮಾಡಿದರು.

07020005a ತತಃ ಸತ್ಯಜಿತಂ ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ದಶಭಿರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ|

07020005c ಅವಿದ್ಯಚ್ಚೀಘ್ರಮಾಚಾರ್ಯಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾಸ್ತೌ ಸಶರಂ ಧನುಃ||

ಆಗ ಆಚಾರ್ಯನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮರ್ಮಭೇದಿಗಳಿಂದ
ಸತ್ಯಜಿತುವಿನ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ಹೊಡೆದನು.

07020006a ಸ ಶೀಘ್ರತರಮಾದಾಯ ಧನುರನ್ಯತ್ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07020006c ದ್ರೋಣಂ ಸೋಽಭಿಜಘಾನಾಶು ವಿಂಶದ್ಭಿಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಆ ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಅತಿಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಂಕಪತ್ರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07020007a ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸತ್ಯಜಿತಾ ದ್ರೋಣಂ ಗ್ರಸ್ಯಮಾನಮಿವಾಹವೇ|

07020007c ವೃಕಃ ಶರಶತ್ಯೆಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ದ್ರೋಣಮರ್ದಯತ್||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಜಿತನು ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ವೃಕನು ನೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07020008a ಸಂಚಾದ್ಯಮಾನಂ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾರಥಂ|

07020008c ಚುಕ್ರುಶುಃ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ದುಧುವೃಶ್ಚ ಹ||

ರಾಜನ್! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹಾಗೆ ಎದುರಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರು ಹರ್ಷದಿಂದ ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿ ಕೂಗಿದರು.

07020009a ವೃಕಸ್ತು ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07020009c ವಿವ್ಯಾಧ ಬಲವಾನ್ರಾಜಂಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಬಲವಾನ್ ವೃಕನಾದರೋ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ದ್ರೋಣನ ಎದೆಗೆ ಅರವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07020010a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದ್ಯಮಾನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07020010c ವೇಗಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾವೇಗಃ ಕ್ರೋಧಾದುದ್ವೃತ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೀ||

ಆಗ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ಮಹಾವೇಗ
ದ್ರೋಣನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದನು.

07020011a ತತಃ ಸತ್ಯಜಿತಶ್ಚಾಪಂ ಚಿತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ವೃಕಸ್ಯ ಚ|

07020011c ಷಡ್ಭಿಃ ಸಸೂತಂ ಸಹಯಂ ಶರೈರ್ದ್ರೋಣೋಽವಧೀದ್ವೃಕಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಸತ್ಯಜಿತು ಮತ್ತು ವೃಕರ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ಆರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನು ಸೂತ, ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವೃಕನನ್ನು
ವಧಿಸಿದನು.

07020012a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸತ್ಯಜಿದ್ವೇಗವತ್ತರಂ|

07020012c ಸಾಶ್ವಂ ಸಸೂತಂ ವಿಶಿಖೈರ್ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ರಾಧ ಸಧ್ವಜಂ||

ಆಗ ಸತ್ಯಜಿತುವು ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಕುದುರೆ, ಸೂತ, ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07020013a ಸ ತನ್ನ ಮಮೃಷೇ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲೈನಾರ್ದನಂ ಮೃಧೇ|

07020013c ತತಸ್ತಸ್ಯ ವಿನಾಶಾಯ ಸತ್ವರಂ ವ್ಯಸೃಜಚ್ಚ ರಾನ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲನ ಆ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ದ್ರೋಣನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದಾದನು. ಅವನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದೇಸಮನೆ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

07020014a ಹಯಾನ್ಧ್ವಜಂ ಧನುರ್ಮುಷ್ಟಿಮುಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07020014c ಅವಾಕಿರತ್ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಶರವರ್ಷೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ದ್ರೋಣನು ಸಹಸ್ರಾರು ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಎರಡೂ ಧನುರ್ಮುಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ, ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07020015a ತಥಾ ಸಂಚಿದ್ಯಮಾನೇಷು ಕಾರ್ಮುಕೇಷು ಪುನಃ ಪುನಃ|

07020015c ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಃ ಶೋಣಾಶ್ವಂ ಸಮಯೋಧಯತ್||

ಹೀಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲೈನು ಶೋಣಾಶ್ವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07020016a ಸ ಸತ್ಯಜಿತಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ತಥೋದೀರ್ಣಂ ಮಹಾಹವೇ|

07020016c ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯಜಿತುವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ಅರ್ಧಚಂದ್ರದಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07020017a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಮಹಾಮಾತ್ರೇ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥರ್ಷಭೇ|

07020017c ಅಪಾಯಾಜ್ಜವನೈರಶ್ವೈರ್ದ್ರೋಣಾತ್ರಸ್ತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಪಾಂಚಾಲರ ಮಹಾಕಾಯರು ರಥರ್ಷಭನಿಂದ

ಹತರಾಗಲು ಭೀತನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವೇಗವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ
ಪಲಾಯನಗೈದನು.

07020018a ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚೇದಿಕಾರೂಷಕೋಸಲಾಃ|

07020018c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುದೀಕ್ಷಂತೋ ಹೃಷ್ಯಾ ದ್ರೋಣಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು, ಚೇದಿ-ಕರೂಷರು,
ಕೋಸಲರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಯಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

07020019a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರೇಪ್ಸುರಾಚಾರ್ಯಃ ಶತ್ರುಪೂಗಹಾ|

07020019c ವ್ಯಧಮತ್ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ತೂಲರಾಶಿಮಿವಾನಿಲಃ||

ಆಗ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿ ಆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯು ಹತ್ತಿಯ ರಾಶಿಯನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

07020020a ನಿರ್ದಹಂತಮನೀಕಾನಿ ತಾನಿ ತಾನಿ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07020020c ದ್ರೋಣಂ ಮತ್ಸ್ಯಾ ದವರಜಃ ಶತಾನೀಕೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಮತ್ಸ್ಯರಾಜನ ತಮ್ಮ ಶತಾನೀಕನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07020021a ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಪ್ರತೀಕಾಶೈಃ ಕರ್ಮಾರಪರಿಮಾರ್ಜಿತೈಃ|

07020021c ಷಡ್ಭಿಃ ಸಸೂತಂ ಸಹಯಂ ದ್ರೋಣಂ ವಿದ್ಧ್ವಾನದಧ್ಭುಶಂ||

ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತಿರುವ ಕಮ್ಮಾರನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡ ಅರು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅವನ ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು
ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07020022a ತಸ್ಯ ನಾನದತೋ ದ್ರೋಣಃ ಶಿರಃ ಕಾಯಾತ್ಸಕುಂಡಲಂ|

07020022c ಕ್ಷುರೇಣಾಪಾಹರತ್ಪೂರ್ಣಂ ತತೋ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪ್ರದುದ್ರುವಃ||

ದ್ರೋಣನು ಕ್ಷುರದಿಂದ ಬೇಗನೇ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗೆ
ಕಾಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಲು ಮತ್ಸ್ಯರು
ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07020023a ಮತ್ಸ್ಯಂ ಜಿತ್ವಾ ಜಯಚ್ಛೇದೀನ್ಕಾರೂಷಾನ್ಕೇಕಯಾನಪಿ|

07020023c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಂಜಯಾನ್ಪಾಂಡೂನ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನು ಚೇದಿಗಳನ್ನು
ಕಾರೂಷರನ್ನು, ಕೇಕಯರನ್ನೂ, ಸೃಂಜಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನೂ
ಸೋಲಿಸಿದನು.

07020024a ತಂ ದಹಂತಮನೀಕಾನಿ ಕ್ರುದ್ಧಮಗ್ನಿಂ ಯಥಾ ವನಂ|

07020024c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುಕ್ಮರಥಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಸಮಕಂಪಂತ ಸೃಂಜಯಾಃ||

ಕ್ರೋಧಿತಗೊಂಡ ಅಗ್ನಿಯು ವನವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕ್ರುದ್ಧ ರುಕ್ಮರಥನನ್ನು ನೋಡಿ ಸೃಂಜಯರು
ನಡುಗಿದರು.

07020025a ಉತ್ತಮಂ ಹ್ಯಾದಧಾನಸ್ಯ ಧನುರಸ್ಯಾಶುಕಾರಿಣಃ|

07020025c ಜ್ಯಾಘೋಷೋ ನಿಘ್ನೋಽಮಿತ್ರಾನ್ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಶುಶ್ರುವೇ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಟೀಂಕಾರವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07020026a ನಾಗಾನಶ್ವಾನ್ವದಾತೀಂಶ್ಚ ರಥಿನೋ ಗಜಸಾದಿನಃ|

07020026c ರೌದ್ರಾ ಹಸ್ತವತಾ ಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಮಥ್ನಂತಿ ಸ್ಮ ಸಾಯಕಾಃ||

ಕೈಚಳಕವಿದ್ದ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರೌದ್ರವಾದ ಸಾಯಕಗಳು ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಪದತಿಗಳನ್ನೂ, ರಥಿಗಳನ್ನೂ, ಗಜಸಾದಿನರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದವು.

07020027a ನಾನದ್ಯಮಾನಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಿಶ್ರವಾತೋ ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ|

07020027c ಅಶ್ತ್ವವರ್ಷ ಮಿವಾವರ್ಷ ತ್ವರೇಷಾಂ ಭಯಮಾದಧತ್||

ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ-ಗುಡುಗಿನೊಂದಿಗೆ ಮೋಡಗಳು ಆನೆಗಲ್ಲಿನ ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

07020028a ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಸಮಚರತ್ಸ್ರೈನ್ಯಂ ವಿಕ್ಷೋಭಯನ್ನಿವ|

07020028c ಬಲೀ ಶೂರೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಮಭಯಂಕರಃ||

ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ

ಆ ಬಲಶಾಲೀ ಶೂರ ಮಹೇಷ್ವಾಸನು ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

07020029a ತಸ್ಯ ವಿದ್ಯುದಿವಾಭ್ರೇಷು ಚಾಪಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

07020029c ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸ್ವಪಶ್ಯಾಮ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ಆ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ದ್ರೋಣನ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ
ಚಾಪದಿಂದ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಮಿಂಚು ಮೂಡುವಂತೆ ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಿಂಚುಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07020030a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಪಾಂಡವಾನೀಕೇ ಚಕಾರ ಕದನಂ ಮಹತ್|

07020030c ಯಥಾ ದೈತ್ಯಗಣೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತಃ||

ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತ ವಿಷ್ಣುವು ದೈತ್ಯಗಣದೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಹಾ ಕದನವನ್ನಾಡಿದನು.

07020031a ಸ ಶೂರಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಪಾಂಚೋ ಬಲವಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07020031c ಮಹಾನುಭಾವಃ ಕಾಲಾಂತೇ ರೌದ್ರೀಂ ಭೀರುವಿಭೀಷಣಾಂ||

07020032a ಕವಚೋರ್ಮಿಧ್ವಜಾವರ್ತಾಂ ಮರ್ತ್ಯಕೂಲಾಪಹಾರಿಣೀಂ|

07020032c ಗಜವಾಜಿಮಹಾಗ್ರಾಹಾಮಸಿಮೀನಾಂ ದುರಾಸದಾಂ||

07020033a ವೀರಾಸ್ಥಿಶರ್ಕರಾಂ ರೌದ್ರಾಂ ಭೇರೀಮುರಜಕಚ್ಚಪಾಂ|

07020033c ಚರ್ಮವರ್ಮಪ್ಲವಾಂ ಘೋರಾಂ ಕೇಶಶೈವಲಶಾಡ್ವಲಾಂ||

07020034a ಶರೌಘಿಣೀಂ ಧನುಹ್ರೋತಾಂ ಬಾಹುಪನ್ನಗಸಂಕುಲಾಂ|

07020034c ರಣಭೂಮಿವಹಾಂ ಘೋರಾಂ ಕುರುಸ್ಯಂಜಯವಾಹಿನೀಂ||

07020034e ಮನುಷ್ಯಶೀರ್ಷಪಾಷಾಣಾಂ ಶಕ್ತಿಮೀನಾಂ ಗದೋಡುಪಾಂ|
 07020035a ಉಷ್ಟೀಷಫೇನವಸನಾಂ ನಿಷ್ಟೀರ್ಣಾಂತ್ರಸರೀಸೃಪಾಂ||
 07020035c ವೀರಾಪಹಾರಿಣೀಮುಗ್ರಾಂ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ|
 07020036a ಹಸ್ತಿಗ್ರಾಹಾಂ ಕೇತುವೃಕ್ಷಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ನಿಮಜ್ಜನೀಂ||
 07020036c ಕ್ರೂರಾಂ ಶರೀರಸಂಘಾಟಾಂ ಸಾದಿನಕ್ರಾಂ ದುರತ್ಯಯಾಂ|
 07020036e ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಾವರ್ತಯತ್ತತ್ರ ನದೀಮಂತಕಗಾಮಿನೀಂ||
 07020037a ಕ್ರವ್ಯಾದಗಣಸಂಘುಷ್ಟಾಂ ಶ್ವಶೃಗಾಲಗಣಾಯುತಾಂ|
 07020037c ನಿಷೇವಿತಾಂ ಮಹಾರೌದ್ರೈಃ ಪಿಶಿತಾಶೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ಆ ಶೂರ, ಸತ್ಯವಾದಿ, ಪ್ರಾಜ್ಞ, ಬಲವಾನ್, ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ,
 ಮಹಾನುಭಾವ ದ್ರೋಣನು ಕಾಲಾಂತದಂತೆ ರೌದ್ರವಾದ, ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ
 ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಕವಚಗಳೇ ಅಲೆಗಳಾಗಿರುವ, ಧ್ವಜಗಳೇ
 ಮಡುವುಗಳಾಗಿರುವ, ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ನೇ
 ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ, ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳೇ ಮೊಸಳೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಖಡ್ಗಗಳೇ
 ಮೀನುಗಳಂತಿದ್ದ, ವೀರಯೋಧರ ಎಲುಬುಗಳೇ ಕಲ್ಲಿನ
 ಹರಳುಗಳಂತಿರುವ, ಭೇರೀ-ಮೃದಂಗಗಳೇ ಆಮೆಗಳಾಗಿರುವ,
 ಕವಚಗಳೇ ಮಹಾಪ್ರವಾಹದಂತಿರುವ, ತಲೆಕೂದಲುಗಳೇ
 ಪಾಚಿಹುಲ್ಲುಗಳಾಗಿರುವ, ಬಾಣಗಳೇ ಅಲೆಗಳಾಗಿರುವ, ಬಿಲ್ಲುಗಳೇ
 ಪ್ರವಾಹವಾಗಿರುವ, ಬಾಹುಗಳೇ ಸರ್ಪಸಂಕುಲಗಳಂತಿರುವ,
 ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ಕುರು-ಸೃಂಜಯರ ದುರಾಸದ ರೌದ್ರ
 ಘೋರ ವಾಹಿನಿಯನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರ ತಲೆಬುರುಡೆಗಳೇ

ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಮೀನಾಗಿದ್ದ, ಗದೆಗಳೇ ತೆಪ್ಪಗಳಾಗಿದ್ದ, ತಲೆಯ ಮುಂಡಾಸುಗಳು ಮತ್ತು ಉಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಗಳೇ ನೊರೆಗಳಾಗಿರುವ, ಹೊರಬಿದ್ದ ಕರುಳುಗಳೇ ಸರೀಸೃಪಗಳಾಗಿದ್ದ, ವೀರರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ, ಉಗ್ರವಾದ, ಮಾಂಸ-ರಕ್ತಗಳೇ ಕೆಸರಾಗಿದ್ದ, ಆನೆಗಳೇ ಮೊಸಳೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಧ್ವಜಗಳೇ ವೃಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕ್ರೂರವಾದ, ಶರೀರಗಳೇ ಒಡ್ಡಾಗಿದ್ದ, ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ಮತ್ತು ಮಾವುತರು ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳಾಗಿದ್ದ, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಮಹಾರೌದ್ರರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದ, ಯಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿದನು.

07020038a ತಂ ದಹಂತಮನೀಕಾನಿ ರಥೋದಾರಂ ಕೃತಾಂತವತ್|

07020038c ಸರ್ವತೋಽಭ್ಯದ್ರವನ್ದ್ರೋಣಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರಪುರೋಗಮಾಃ||

ಯಮನಂತೆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ರಥೋದಾರ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕುಂತೀಪುತ್ರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07020039a ತಾಂಸ್ತು ಶೂರಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಂಸ್ತಾವಕಾಭ್ಯುದ್ಯತಾಯುಧಾಃ|

07020039c ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆ ಶೂರ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನನ್ನು ನಿನ್ನವರ ಕಡೆಯ ರಾಜರು ರಾಜಪುತ್ರರು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07020040a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ಕುಂಜರಃ|

07020040c ಅಭ್ಯತೀತ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ದೃಢಸೇನಮಪಾತಯತ್||

ಆಗ ಸತ್ಯಸಂಧ ದ್ರೋಣನು ಕುಂಭಸ್ಥಳವು ಒಡೆದುಹೋಗಿರುವ
ಆನೆಯಂತೆ ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ದೃಢಸೇನನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು.

07020041a ತತೋ ರಾಜಾನಮಾಸಾದ್ಯ ಪ್ರಹರಂತಮಭೀತವತ್|

07020041c ಅವಿಧ್ಯನ್ನವಭಿಃ ಕ್ಷೇಮಂ ಸ ಹತಃ ಪ್ರಾಪತದ್ರಥಾತ್||

ಆಗ ಭಯವಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಾ ಕ್ಷೇಮನನ್ನು ತಲುಪಿ,
ಅವನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ರಥದಿಂದ ಕೆಡವಿದನು.

07020042a ಸ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರವಿಚರಂದಿಶಃ|

07020042c ತ್ರಾತಾ ಹ್ಯಭವದನ್ಯೇಷಾಂ ನ ತ್ರಾತವ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಅವನು ಸೈನ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೇರಿ, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ
ಇತರ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಣೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

07020043a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಚೋತ್ತಮೌಜಸಂ|

07020043c ವಸುದಾನಂ ಚ ಭಲ್ಲೇನ ಪ್ರೇಷಯದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಉತ್ತಮೌಜಸನನ್ನು
ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಭಲ್ಲದಿಂದ ವಸುದಾನನನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07020044a ಅಶೀತ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರವರ್ಮಾಣಂ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸುದಕ್ಷಿಣಂ|

07020044c ಕ್ಷತ್ರದೇವಂ ತು ಭಲ್ಲೇನ ರಥನೀಡಾದಪಾಹರತ್||

ಎಂಭತ್ತರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರವರ್ಮನನ್ನು ಮತ್ತು ಅರವತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಸುದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರದೇವನನ್ನು ರಥನೀಡದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದನು.

07020045a ಯುಧಾಮನ್ಯುಂ ಚತುಃಷಷ್ಠ್ಯಾ ತ್ರಿಂಶತಾ ಚೈವ ಸಾತ್ಯಕಿಂ|

07020045c ವಿದ್ಧ್ವಾ ರುಕ್ಮರಥಸ್ತೂರ್ಣಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಯುಧಾಮನ್ಯುವನ್ನು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮೂವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ರುಕ್ಮರಥನು ಕೂಡಲೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07020046a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕಿತವೋ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

07020046c ಅಪಾಯಾಜ್ಜವನ್ಯೈರಶ್ವೈಃ ಪಾಂಚಾಲೋ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆಗ ಜೂಜುಗಾರ, ರಾಜಸತ್ತಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ವೇಗವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆಗ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07020047a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಧನುಷ್ಕಂ ತು ಸಾಶ್ವಯಂತಾರಮಕ್ಷಿಣೋತ್|

07020047c ಸ ಹತಃ ಪ್ರಾಪತದ್ಭೂಮೌ ರಥಾಜ್ಜೋತಿರಿವಾಂಬರಾತ್||

ದ್ರೋಣನು ಧನುಸ್ಸು-ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಹತನಾಗಿ ಅವನು ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜ್ಯೋತಿಯೊಂದು

ಬೀಳುವಂತೆ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

07020048a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ರಾಜಪುತ್ರೇ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಯಶಸ್ಕರೇ|

07020048c ಹತ ದ್ರೋಣಂ ಹತ ದ್ರೋಣಮಿತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್||

ಪಾಂಚಾಲರ ಯಶಸ್ಕರ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನು ಹತನಾಗಲು “ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ! ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ!” ಎಂದು ಮಹಾ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07020049a ತಾಂಸ್ತಥಾ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಕೇಕಯಾನ್|

07020049c ಸೃಂಜಯಾನ್ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯಕ್ಷೋಭಯದ್ಭಲೀ||

ಆಗ ಬಲಶಾಲೀ ದ್ರೋಣನು ತುಂಬಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು, ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನು, ಕೇಕಯರನ್ನು, ಸೃಂಜಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದನು.

07020050a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚೇಕಿತಾನಂ ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ|

07020050c ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಂ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಸೇನಾಬಿಂದುಂ ಸುವರ್ಚಸಂ||

07020051a ಏತಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಸುಬಹೂನ್ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರಾನ್|

07020051c ಸರ್ವಾನ್ದ್ರೋಣೋಽಜಯದ್ಯುಧ್ಧೇ ಕುರುಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ||

ಕುರುಗಳಿಂದ ಪರಿವಾರಿತನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಸಾತ್ಯಕಿ, ಚೇಕಿತಾನ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಸೇನಾಬಿಂದು, ಸುವರ್ಚಸ ಇವರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಅನೇಕ ನಾನಾ ಜನಪದೇಶ್ವರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನು.

07020052a ತಾವಕಾಸ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಮಹಾಹವೇ|

07020052c ಪಾಂಡವೇಯಾನ್ರಣೇ ಜಘ್ನುರ್ಧ್ರವಮಾಣಾನ್ಸಮಂತತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಮುಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದ ನಿನ್ನವರು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವೇಯರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07020053a ತೇ ದಾನವಾ ಇವೇಂದ್ರೇಣ ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07020053c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಇಂದ್ರನಿಂದ ದಾನವರಂತೆ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಚಲರು, ಕೇಕಯರು ಮತ್ತು ಮತ್ಸ್ಯರು ನಡುಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೋಣಯುದ್ಧೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೧

ಕರ್ಣ-ದುರ್ಯೋಧನ ಸಂವಾದ (೧-೨೯).

07021001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07021001a ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಭಗ್ನೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾಮೃಧೇ|

07021001c ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಕಶ್ಚಿದನ್ಯೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಲು ಬೇರೆಯಾರು ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು?

07021002a ಆರ್ಯಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಯಶಸ್ಕರೀಂ|

07021002c ಅಸೇವಿತಾಂ ಕಾಪುರುಷೈಃ ಸೇವಿತಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭೈಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ನೀಚಪುರುಷರಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ, ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರು ಅನುಸರಿಸುವ, ಯಾವ ಆರ್ಯನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು?

07021003a ಸ ಹಿ ವೀರೋ ನರಃ ಸೂತ ಯೋ ಭಗ್ನೇಷು ನಿವರ್ತತೇ|

07021003c ಅಹೋ ನಾಸೀತ್ಪಮಾನ್ಕಶ್ಚಿದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ||

ಸೂತ! ಭಗ್ನವಾದರೂ ಮರಳಿ ಬರುವ ನರನೇ ವೀರನು. ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಎದುರಿಸುವ ಪುರುಷರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ?

07021004a ಜೃಂಭಮಾಣಮಿವ ವ್ಯಾಘ್ರಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಕುಂಜರಂ|

07021004c ತ್ಯಜಂತಮಾಹವೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸನ್ನದ್ಧಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಂ||

07021005a ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ದ್ವಿಷತಾಮಘವರ್ಧನಂ|

07021005c ಕೃತಜ್ಞಂ ಸತ್ಯನಿರತಂ ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೈಷಿಣಂ||

07021006a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ತಥಾನೀಕೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೂರಮವಸ್ಥಿತಂ|

07021006c ಕೇ ವೀರಾಃ ಸಮ್ಯ ವರ್ತಂತ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಬಾಯ್ಲೆರೆದ ಹುಲಿಯಂತಿದ್ದ, ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುವ
 ಆನೆಯಂತಿದ್ದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಆ
 ಚಿತ್ರಯೋಧಿ, ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ, ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವನ್ನು
 ವರ್ಧಿಸುವ, ಕೃತಜ್ಞ, ಸತ್ಯನಿರತ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತೈಷಿಣಿ, ಶೂರ
 ಭಾರದ್ವಾಜನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾವ ವೀರರು
 ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ !”

07021007 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07021007a ತಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಚಲಿತಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರಣುನ್ನಾನ್ದ್ರೋಣಸಾಯಕೈಃ|

07021007c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾನ್ಸಂಜಯಾಂಶ್ಚೇದಿಕೇಕಯಾನ್||

07021008a ದ್ರೋಣಚಾಪವಿಮುಕ್ತೇನ ಶರೌಘೇಣಾಸುಹಾರಿಣಾ|

07021008c ಸಿಂಧೋರಿವ ಮಹೌಘೇನ ಹ್ರಿಯಮಾಣಾನ್ಯಥಾ ಪ್ಲವಾನ್||

07021009a ಕೌರವಾಃ ಸಿಂಹನಾದೇನ ನಾನಾವಾದ್ಯಸ್ವನೇನ ಚ|

07021009c ರಥದ್ವಿಪನರಾಶ್ಚೈಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಚದುರಿ
 ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲ-ಪಾಂಡವ-ಮತ್ಸ್ಯ -
 ಸೃಂಜಯ-ಚೇದಿ-ಕೇಕಯರನ್ನು ನೋಡಿ, ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ
 ದೋಣಿಗಳು ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುವಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ
 ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು
 ನೋಡಿ ಕೌರವರು ಸಿಂದನಾದಗೈದು, ನಾನಾವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿ,
 ರಥ-ಗಜ-ನರ-ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07021010a ತಾನ್ವಶ್ಯನ್ವೈನ್ಯಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ರಾಜಾ ಸ್ವಜನಸಂವೃತಃ|

07021010c ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್ಕರ್ಣಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಜನರಿಂದ ಸಂವೃತನಾಗಿ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ
ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07021011a ಪಶ್ಯ ರಾಧೇಯ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪ್ರಣುನ್ನಾನ್ದ್ರೋಣಸಾಯಕೈಃ|

07021011c ಸಿಂಹೇನೇವ ಮೃಗಾನ್ವನ್ಯಾಂಸ್ತ್ರಾಸಿತಾನ್ದೃಢಧನ್ವನಾ||

“ರಾಧೇಯ ! ಸಿಂಹವು ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಢಧನ್ವಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡು !

07021012a ನೈತೇ ಜಾತು ಪುನರ್ಯುದ್ಧಮೀಹೇಯುರಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

07021012c ಯಥಾ ತು ಭಗ್ನಾ ದ್ರೋಣೇನ ವಾತೇನೇವ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ಭಿರುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದ ಮಹಾಮರಗಳಂತೆ ದ್ರೋಣನಿಂದ
ಭಗ್ನರಾದ ಇವರು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07021013a ಅರ್ಧ್ಯಮಾನಾಃ ಶರೈರೇತೇ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈರ್ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07021013c ಪಥಾ ನೈಕೇನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಘೂರ್ಣಮಾನಾಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ರುಕ್ಮಪುಂಖಿ ಶರಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಅವರು

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

07021014a ಸಮ್ಮಿರುದ್ಧಾಶ್ಚ ಕೌರವೈದ್ರೋಣೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07021014c ಏತೇಽನ್ಯೇ ಮಂಡಲೀಭೂತಾಃ ಪಾವಕೇನೇವ ಕುಂಜರಾಃ||

ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಒಂದೇಕಡೆ ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳು ಇವರನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

07021015a ಭ್ರಮರೈರಿವ ಚಾವಿಷ್ಟಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07021015c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮಲೀಯಂತ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಾಃ||

ದುಂಬಿಗಳಂತಿರುವ ದ್ರೋಣನ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಲ್ಪಟ್ಟು ಇವರು ಪಲಾಯನವೊಂದೇ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07021016a ಏಷ ಭೀಮೋ ದೃಢಕ್ರೋಧೋ ಹೀನಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯಂಜಯೈಃ|

07021016c ಮದೀಯೈರಾವೃತೋ ಯೋಧೈಃ ಕರ್ಣ ತರ್ಜಯತೀವ ಮಾಂ||

ಈ ಕೋಪಿಷ್ಟ ಭೀಮನು ಪಾಂಡವ-ಸ್ಯಂಜಯರಿಂದ ವಿಹೀನನಾಗಿ ನಮ್ಮ ವರ ಯೋಧರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಣ ! ಇದು ನನಗೆ ಅತೀವ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

07021017a ವ್ಯಕ್ತಂ ದ್ರೋಣಮಯಂ ಲೋಕಮದ್ಯ ಪಶ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ|

07021017c ನಿರಾಶೋ ಜೀವಿತಾನ್ನೂನಮದ್ಯ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಆ ದುರ್ಮ ತಿಗೆ ಇಂದು ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ದ್ರೋಣಮಯವಾಗಿಯೇ
ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಆ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿಯೂ
ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಿರಾಶೆಯುಂಟಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.”

07021018 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07021018a ನೈಷ ಜಾತು ಮಹಾಬಾಹುರ್ಜೀವನ್ನಾಹವಮುತ್ಸ್ರಜೇತ್|

07021018c ನ ಚೇಮಾನ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಿಂಹನಾದಾನ್ವಿಶಕ್ಷ್ಯತೇ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಹಾಬಾಹುವು ಜೀವವಿರುವವರೆಗೆ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ!
ಇವನು ನಮ್ಮವರ ಈ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ.

07021019a ನ ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವಾ ಯುದ್ಧೇ ಭಜ್ಯೇರನ್ನಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

07021019c ಶೂರಾಶ್ಚ ಬಲವಂತಶ್ಚ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ||

ಶೂರ, ಬಲವಂತ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ, ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಪಾಂಡವರು
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07021020a ವಿಷಾಗ್ನಿದ್ಯೂತಸಂಕ್ಷೇಶಾನ್ವನವಾಸಂ ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

07021020c ಸ್ಮರಮಾಣಾ ನ ಹಾಸ್ಯಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ವಿಷ-ಬೆಂಕಿ-ದ್ಯೂತ ಮತ್ತು ವನವಾಸಗಳ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪಾಂಡವರು ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ
ಓಡಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07021021a ನಿಕ್ಕತೋ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹುರಮಿತೌಜಾ ವೃಕೋದರಃ|

07021021c ವರಾನ್ವರಾನ್ ಹಿ ಕೌಂತೇಯೋ ರಥೋದಾರಾನ್ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾಬಾಹು ಅಮಿತ ಓಜಸ್ವಿ ವೃಕೋದರ ಕೌಂತೇಯನು
ಮರಳಿ ನಮ್ಮ ವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥೋದಾರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

07021022a ಅಸಿನಾ ಧನುಷಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಹಯೈರ್ನಾಗೈರ್ನರೈ ರಥೈಃ|

07021022c ಆಯಸೇನ ಚ ದಂಡೇನ ವ್ರಾತಾನ್ವಾತಾನ್ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

ಖಿಡ್ಗದಿಂದ, ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ, ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಕುದುರೆಗಳಿಂದ, ಆನೆಗಳಿಂದ,
ಮುನುಷ್ಯರಿಂದ, ರಥಗಳಿಂದ, ಹಾರೆಕೋಲಿನಿಂದ ಮತ್ತು ದಂಡದಿಂದ
ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07021023a ತಮೇತೇ ಚಾನುವರ್ತಂತೇ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರಮುಖಾ ರಥಾಃ|

07021023c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ||

ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರಮುಖರಾದ ರಥರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07021024a ಶೂರಾಶ್ಚ ಬಲವಂತಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಾಶ್ಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

07021024c ವಿಶೇಷತಶ್ಚ ಭೀಮೇನ ಸಂರಭ್ಧೇನಾಭಿಚೋದಿತಾಃ||

ಆ ಶೂರರು, ಬಲವಂತರು, ವಿಕ್ರಾಂತ ಮಹಾರಥರು ಭೀಮನ
ರಣೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

07021025a ತೇ ದ್ರೋಣಮಭಿವರ್ತಂತೇ ಸರ್ವತಃ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

07021025c ವೃಕೋದರಂ ಪರೀಪ್ಸಂತಃ ಸೂರ್ಯಮಭ್ಯಗಣಾ ಇವ||

ವೃಕೋದರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಈ ಕುರುಪಾಂಡವರು
ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮುತ್ತುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ
ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

07021026a ಏಕಾಯನಗತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಪೀಡಯೇಯುರ್ಯತವ್ರತಂ|

07021026c ಅರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಂ ಶಲಭಾ ಯಥಾ ದೀಪಂ ಮುಮೂರ್ಷವಃ|

07021026e ಅಸಂಶಯಂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾಶ್ಚಾಪಿ ವಾರಣೇ||

ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದ ಯತವ್ರತನನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಒಂದೇ ಒಂದು
ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ದೀಪದ ಹುಳುಗಳು ದೀಪವನ್ನು
ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು ತಾವು ಸಾಯುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೇ ದೀಪವನ್ನು
ಆರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇರುವ ಈ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು ಅವನನ್ನು
ತಡೆಯಲು ಸಮರ್ಥರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07021027a ಅತಿಭಾರಂ ತ್ವಹಂ ಮನ್ಯೇ ಭಾರದ್ವಾಜೇ ಸಮಾಹಿತಂ|

07021027c ತೇ ಶೀಘ್ರಮನುಗಚ್ಛಾಮೋ ಯತ್ರ ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07021027e ಕಾಕಾ ಇವ ಮಹಾನಾಗಂ ಮಾ ವೈ ಹನ್ಯುರ್ಯತವ್ರತಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲಿರುವ ಅತಿಭಾರವೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ರೋಣನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗೋಣ.
ಕಾಗೆಗಳು ಮಹಾಸರ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರು ಆ

ಯತವ್ರತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಾರದು !”

07021028 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07021028a ರಾಧೇಯಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

07021028c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋ ರಾಜನ್ವಾಯಾದ್ವೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಾಧೇಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಹೋದನು.

07021029a ತತ್ರಾರಾವೋ ಮಹಾನಾಸೀದೇಕಂ ದ್ರೋಣಂ ಜಿಘಾಂಸತಾಂ|

07021029c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ನಾನಾವರ್ಣೈರ್ಹ ಯೋತ್ತಮೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಒಂದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾನಾ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೋಣಯುದ್ಧೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ ಪಾಂಡವ ಯೋಧರ ರಥಚಿಹ್ನೆಗಳ

ವರ್ಣನೆ (೧-೬೩).

07022001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07022001a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ರಥಚಿಹ್ನಾನಿ ಸಂಜಯ|

07022001c ಯೇ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯವರ್ತಂತ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಭೀಮಪುರೋಗಮಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಭೀಮನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಬರುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರ ರಥಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07022002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07022002a ಋಶ್ಯವರ್ಣ್ಯೋಹ್ಯೈರ್ಯೋಷ್ವಾ ವ್ಯಾಯಚ್ಚಂತಂ ವೃಕೋದರಂ|

07022002c ರಜತಾಶ್ವಸ್ತತಃ ಶೂರಃ ಶೈನೇಯಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರಡಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವೃಕೋದರನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೂರ ಶೈನೇಯನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

07022003a ದರ್ಶನೀಯಾಸ್ತು ಕಾಂಬೋಜಾಃ ಶುಕಪತ್ರಪರಿಚ್ಚ ದಾಃ|

07022003c ವಹಂತೋ ನಕುಲಂ ಶೀಘ್ರಂ ತಾವಕಾನಭಿದುದ್ರವುಃ||

ಸುಂದರ ಗಿಣಿಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಣ್ಣದ ಕಾಂಬೋಜ ಕುದುರೆಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನಕುಲನನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದವು.

07022004a ಕೃಷ್ಣಾಸ್ತು ಮೇಘಸಂಕಾಶಾಃ ಸಹದೇವಮುದಾಯುಧಂ|

07022004c ಭೀಮವೇಗಾ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮವಹನ್ವಾತರಂಹಸಃ||

ಆಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸಹದೇವನನ್ನು
ಭೀಮವೇಗದ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದ
ಕುದುರೆಗಳು ಒಯ್ದುತಂದವು.

07022005a ಹೇಮೋತ್ತಮಪ್ರತಿಚ್ಛನ್ನೈರ್ಹಯೈರ್ವಾತಸಮೈರ್ಜವೇ|

07022005c ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಸುವರ್ಣಮಯ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾದ, ವೇಗದಲ್ಲಿ
ವಾಯುವಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ಅನುಸರಿಸಿದವು.

07022006a ರಾಜ್ಞಸ್ತ್ವನಂತರಂ ರಾಜಾ ಪಾಂಚಾಲೋ ದ್ರುಪದೋಽಭವತ್|

07022006c ಜಾತರೂಪಮಯಚ್ಚ ತ್ರಃ ಸರ್ವೈಃ ಸ್ವೈರಭಿರಕ್ಷಿತಃ||

ರಾಜನ ಅನಂತರ ರಾಜಾ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ದ್ರುಪದನು ಬಂಗಾರದ
ರೂಪಮಯ ಛತ್ರದಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನವರೆಲ್ಲರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇದ್ದನು.

07022007a ಲಲಾಮೈರ್ಹ ರಿಭಿಯುಕ್ತೈಃ ಸರ್ವಶಬ್ದಕ್ಷಮೈರ್ಯುಧಿ|

07022007c ರಾಜ್ಞಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಶಾಂತಭೀರಭ್ಯವರ್ತತ||

ಲಲಾಮ ಎಂಬ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಎಂತಹ ಮುಹಾಶಬ್ದವನ್ನೂ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಜರ
ಮಧ್ಯೆ ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಶಾಂತನಾಗಿ, ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07022008a ತಂ ವಿರಾಟೋಽನ್ವಯಾತ್ಪಶ್ಚಾತ್ಸಹ ಶೂರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07022008c ಕೇಕಯಾಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಸ್ತಥೈವ ಚ|

07022008e ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈಃ ಸೈನ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತಾ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಾನಮನ್ವಯಃ||

ಅವನನ್ನು ವಿರಾಟನು ಮಹಾರಥ ಶೂರರಿಂದೊಡಗೂಡಿ

ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಕೇಕಯರು, ಶಿಖಿಂಡಿ ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಇವರು

ಅವರವರ ಸೈನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನನ್ನು

ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು.

07022009a ತೇ ತು ಪಾಟಲಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಸಮವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022009c ವಹಮಾನಾ ವ್ಯರಾಜಂತ ಮತ್ಸ್ಯ ಸ್ಯಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಃ||

ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜನು ಪಾಟಲ ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಮವರ್ಣದ

ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07022010a ಹಾರಿದ್ರಸಮವರ್ಣಾಸ್ತು ಜವನಾ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ|

07022010c ಪುತ್ರಂ ವಿರಾಟರಾಜಸ್ಯ ಸತ್ವರಾಃ ಸಮುದಾವಹನ್||

ಚಿನ್ನದ ಸರದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ, ಹಳದೀ ಬಣ್ಣದ ವೇಗದ

ಕುದುರೆಗಳು ವಿರಾಟರಾಜನ ಮಗನನ್ನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ

ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022011a ಇಂದ್ರಗೋಪಕವರ್ಣೈಸ್ತು ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಕೇಕಯಾಃ|

07022011c ಜಾತರೂಪಸಮಾಭಾಸಃ ಸರ್ವೇ ಲೋಹಿತಕಧ್ವಜಾಃ||

ಇಂದ್ರಗೋಪಗಳ (ಮಿಂಚುಹುಳುಗಳ) ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ
ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಐವರು ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು
ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಂಪು
ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

07022012a ತೇ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ ಶೂರಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

07022012c ಯವರ್ಷಂತ ಇವ ಜೀಮೂತಾಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ದಂಶಿತಾಃ||

ಚಿನ್ನದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಶೂರ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರೂ
ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07022013a ಆಮಪಾತ್ರನಿಭಾಕಾರಾಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮಮಿತೌಜಸಂ|

07022013c ದಾಂತಾಸ್ತಾಮ್ರಾಣಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಶಿಖಿಂಡಿನಮುದಾವಹನ್||

ಅಮಿತೌಜಸ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಆಮಪಾತ್ರದ ಆಕಾರದ
ಅರುಣೋದಯದ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ನಿಯಮವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು
ಒಯ್ದವು.

07022014a ತಥಾ ದ್ವಾದಶಸಾಹಸ್ರಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07022014c ತೇಷಾಂ ತು ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯೇ ಶಿಖಿಂಡಿನಮನ್ವಯಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಪಾಂಚಾಲರ ಮಹಾರಥರಲ್ಲಿ ಆರು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ
ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

07022015a ಪುತ್ರಂ ತು ಶಿಶುಪಾಲಸ್ಯ ನರಸಿಂಹಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07022015c ಆಕ್ರೇಡಂತೋ ವಹಂತಿ ಸ್ಮ ಸಾರಂಗಶಬಲಾ ಹಯಾಃ||

ಮಾರಿಷ! ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಗ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ಸಾರಂಗದಂತೆ
ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕುದುರೆಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022016a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಚೇದೀನಾಂ ಋಷಭೋಽತಿಬಲೋದಿತಃ|

07022016c ಕಾಂಬೋಜೈಃ ಶಬಲೈರಶ್ವೈರಭ್ಯವರ್ತತ ದುರ್ಜಯಃ||

ಚೇದಿಗಳ ಋಷಭ, ಅತಿಬಲಾನ್ವಿತ ದುರ್ಜಯ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು
ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾಂಬೋಜದ ಕುದುರೆಗಳು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022017a ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರಂ ತು ಕೈಕೇಯಂ ಸುಕುಮಾರಂ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022017c ಪಲಾಲಧೂಮವರ್ಣಾ ಭಾಃ ಸೈಂಧವಾಃ ಶೀಘ್ರಮಾವಹನ್||

ಕೈಕೇಯರ ಸುಕುಮಾರ ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರನನ್ನು ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದ
ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಹೊಗೆಯ ಬಣ್ಣದ ಸಿಂಧುದೇಶದ
ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022018a ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾಃ ಪದ್ಮವರ್ಣಾ ಬಾಹ್ಲಿಜಾತಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

07022018c ಶೂರಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಃ ಪುತ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರದೇವಮುದಾವಹನ್||

ಶಿಖಿಂಡಿಯ ಶೂರಪುತ್ರ ಕ್ಷತ್ರದೇವನನ್ನು ಸ್ವಲಂಕೃತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ,
ಪದ್ಮವರ್ಣದ, ಬಾಹ್ಲಿಜಾತ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022019a ಯುವಾನಮವಹನ್ಯುಧ್ಧೇ ಕ್ರೌಂಚವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022019c ಕಾಶ್ಯಸ್ಯಾಭಿಭುವಃ ಪುತ್ರಂ ಸುಕುಮಾರಂ ಮಹಾರಥಂ||

ಕಾಶೀರಾಜ ಅಭಿಭುವನ ಮಗ ಯುವಕ ಸುಕುಮಾರ ಮಹಾರಥನನ್ನು
ಕ್ರೌಂಚವರ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022020a ಶ್ವೇತಾಸ್ತು ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ತಂ ಕೃಷ್ಣಗ್ರೀವಾ ಮನೋಜವಾಃ|

07022020c ಯಂತುಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಕರಾ ರಾಜನ್ರಾಜಪುತ್ರಮುದಾವಹನ್||

ರಾಜನ್ ! ಮನೋವೇಗದ ಕಪ್ಪು ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಿಳೀ ಕುದುರೆಗಳು
ರಾಜಪುತ್ರ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022021a ಸುತಸೋಮಂ ತು ಯಂ ಧೌಮ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಥಃ ಪುತ್ರಮಯಾಚತ|

07022021c ಮಾಷಪುಷ್ಪಸವರ್ಣಾಸ್ತಮವಹನ್ವಾಜಿನೋ ರಣೇ||

ಪಾರ್ಥನ ಮಗ ಸುತಸೋಮನನ್ನು ಉದ್ದಿನ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ
ಕುದುರೆಗಳು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022022a ಸಹಸ್ರಸೋಮಪ್ರತಿಮಾ ಬಭೂವುಃ

ಪುರೇ ಕುರೂಣಾಮುದಯೇಂದುನಾಮ್ನಿ|

07022022c ತಸ್ಮಿಂ ಜಾತಃ ಸೋಮಸಂಕ್ರಂದಮಧ್ಯೇ

ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸುತಸೋಮೋಽಭವತ್ಸಃ||

ಕುರುಗಳ ಪುರ ಉದಯೇಂದು (ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರ -

ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ) ವಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದುದರಿಂದ , ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಸೋಮರ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಸರು ಸುತಸೋಮನೆಂದಾಯಿತು.

07022023a ನಾಕುಲಿಂ ತು ಶತಾನೀಕಂ ಶಾಲಪುಷ್ಪನಿಭಾ ಹಯಾಃ|

07022023c ಆದಿತ್ಯತರುಣಪ್ರಖ್ಯಾಃ ಶ್ಲಾಘನೀಯಮುದಾವಹನ್||

ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕನನ್ನು ಶಾಲಪುಷ್ಪ ಬಣ್ಣದ, ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯ, ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022024a ಕಾಂಚನಪ್ರತಿಮೈರ್ಯೋಕ್ತೈರ್ಮಯೂರಗ್ರೀವಸನ್ನಿಭಾಃ|

07022024c ದ್ರೌಪದೇಯಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಶ್ರುತಕರ್ಮಾಣಮಾವಹನ್||

ಕಾಂಚನದ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ, ನವಿಲಿನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಬಣ್ಣದಂತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು ದ್ರೌಪದೇಯ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ, ಶ್ರುತಕರ್ಮನನ್ನು ಒಯ್ದವು.

07022025a ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಂ ಶ್ರುತನಿಧಿಂ ದ್ರೌಪದೇಯಂ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022025c ಊಹುಃ ಪಾರ್ಥಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ಚಾಷಪತ್ರನಿಭಾ ಹಯಾಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ ಸಮನೆಂದು ಹೇಳುವ, ವಿದ್ಯೆಯ ನಿಧಿಯೆನಿಸಿದ್ದ, ದ್ರೌಪದೇಯ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಳಿಂಗಪಕ್ಷಿಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಒಯ್ದವು.

07022026a ಯಮಾಹುರಧ್ಯರ್ಥಗುಣಂ ಕೃಷ್ಣಾತ್ಪಾರ್ಥಾಚ್ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07022026c ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಪಿಶಂಗಾಸ್ತಂ ಕುಮಾರಮವಹನ್ತಣೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರಿಗಿಂತಲೂ ಅರ್ಧಗುಣ
ಹೆಚ್ಚಿನವನೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಆ ಕುಮಾರ
ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ರಣಕ್ಕೆ ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022027a ಏಕಸ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಭ್ಯಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಯಃ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ|

07022027c ತಂ ಬೃಹಂತೋ ಮಹಾಕಾಯಾ ಯುಯುತ್ಸುಮವಹನ್ತಣೇ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ
ಯುಯುತ್ಸುವನ್ನು ವಿಶಾಲ ಮಹಾಕಾಯ ಕುದುರೆಗಳು ರಣಕ್ಕೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022028a ಪಲಾಲಕಾಂಡವರ್ಣಾಸ್ತು ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಂ ತರಸ್ವಿನಂ|

07022028c ಊಹುಃ ಸುತುಮಲೇ ಯದ್ಧೇ ಹಯಾ ಹೃಷ್ಪಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ||

ತರಸ್ವಿ ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಯನ್ನು ಜೋಳದ ಕಡ್ಡಿಯ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವಲಂಕೃತ
ಹೃಷ್ಪ ಕುದುರೆಗಳು ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದವು.

07022029a ಕುಮಾರಂ ಶಿತಿಪಾದಾಸ್ತು ರುಕ್ಮಪತ್ರೈರುರಶ್ಚದ್ಯೈಃ|

07022029c ಸೌಚಿತ್ತಿಮವಹನ್ಯುಧ್ಧೇ ಯಂತುಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಕರಾ ಹಯಾಃ||

ಕುಮಾರ ಸೌಚಿತ್ತಿಯನ್ನು ರುಕ್ಮಪತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊದಿದ್ದ, ಕಪ್ಪು

ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ, ಸಾರಥಿಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಿದ್ದ
ಕುದುರೆಗಳು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022030a ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಾವಕೀರ್ಣಾಸ್ತು ಕೌಶೇಯಸದೃಶಾ ಹಯಾಃ|

07022030c ಸುವರ್ಣಮಾಲಿನಃ ಕ್ಷಾಂತಾಃ ಶ್ರೇಣಿಮಂತಮುದಾವಹನ್||

ಸುವರ್ಣ ಪೀಠವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ, ರೇಷ್ಮೆಯಂತಹ ನವಿರಾದ
ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳ, ಸುವರ್ಣದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ,
ಸಾಹಸಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ಶ್ರೇಣಿಮಂತನನ್ನು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022031a ರುಕ್ಮಮಾಲಾಧರಾಃ ಶೂರಾ ಹೇಮವರ್ಣಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

07022031c ಕಾಶಿರಾಜಂ ಹಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಶ್ಲಾಘನೀಯಮುದಾವಹನ್||

ಚಿನ್ನದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶೂರ, ಹೇಮವರ್ಣದ,
ಸ್ವಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ, ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಯಗಳು ಕಾಶಿರಾಜನನ್ನು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022032a ಅಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಧನುರ್ವೇದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯೇ ವೇದೇ ಚ ಪಾರಗಂ|

07022032c ತಂ ಸತ್ಯಧೃತಿಮಾಯಾಂತಮರುಣಾಃ ಸಮುದಾವಹನ್||

ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ ವೇದದಲ್ಲಿ
ಪಾರಂಗತನಾದ ಆ ಸತ್ಯಧೃತಿಯನ್ನು ಅರುಣವರ್ಣದ (ಎಣ್ಣೆಗಂಪಿನ)
ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022033a ಯಃ ಸ ಪಾಂಚಾಲಸೇನಾನೀದ್ರೋಣಮಂಶಮಕಲ್ಪಯತ್|

07022033c ಪಾರಾವತಸವರ್ಣಾಶ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುದಾವಹನ್||

ಯಾವ ಪಾಂಚಾಲಸೇನಾನಿಯು ದ್ರೋಣನನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ
ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೋ ಆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪಾರಿವಾಳದ ಬಣ್ಣದ
ಕುದುರೆಗಳು ಒಯ್ಯವು.

07022034a ತಮನ್ವಯಾತ್ಸತ್ಯಧೃತಿಃ ಸೌಚಿತ್ತಿಯುಧ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07022034c ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ವಸುದಾನಶ್ಚ ಪುತ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ಅವನನ್ನು ಸೌಚಿತ್ತಿ ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದ ಸತ್ಯಧೃತಿ, ವಸುದಾನನ ಪುತ್ರ
ಶ್ರೇಣಿಮಾನ್ ಮತ್ತು ಕಾಶೀರಾಜನ ಮಗ ಅಭಿಭೋ ಇವರು
ಅನುಸರಿಸಿದರು.

07022035a ಯುಕ್ತೈಃ ಪರಮಕಾಂಬೋಜೈರ್ಜವನೈರ್ಹೇಮಮಾಲಿಭಿಃ|

07022035c ಭೀಷಯಂತೋ ದ್ವಿಷತ್ಸೈನ್ಯಂ ಯಮವೈಶ್ರವಣೋಪಮಾಃ||

07022036a ಪ್ರಭದ್ರಕಾಸ್ತು ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯುದಾಯುಧಾಃ|

07022036c ನಾನಾವರ್ಣೈರ್ಹ ಯಶ್ರೇಷ್ಟೈರ್ಹೇಮಚಿತ್ರರಥಧ್ವಜಾಃ||

07022037a ಶರವ್ರಾತೈರ್ವಿಧುನ್ವಂತಃ ಶತ್ರುನ್ವಿತತಕಾರ್ಮುಕಾಃ|

07022037c ಸಮಾನಮೃತ್ಯುವೋ ಭೂತ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಸಮನ್ವಯುಃ||

ಹೇಮಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶತ್ರುಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ವೈಶ್ರವಣ ಯಮರಂತಿದ್ದ, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಆರು ಸಾವಿರ ಪಾಂಚಾಲದ ವೇಗಯುಕ್ತ ಪ್ರಭದ್ರಕರು ನಾನಾ

ವರ್ಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರಮ ಕಾಂಬೋಜ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಹೇಮಚಿತ್ರರಥಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಶರಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಭಯಗೊಳಿಸುತ್ತ ಮೃತ್ಯುವಿನ
ಸಮನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

07022038a ಬಭ್ರುಕೌಶೇಯವರ್ಣಾಸ್ತು ಸುವರ್ಣವರಮಾಲಿನಃ|

07022038c ಊಹುರಗ್ಲಾನಮನಸಶ್ಚೇಕಿತಾನಂ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ||

ಕೌಶೇಯವರ್ಣದ, ಸುವರ್ಣವರಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಉತ್ತಮ
ಹಯಗಳು ಅಗ್ಲಾನಮನಸ ಚೇಕಿತಾನನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022039a ಇಂದ್ರಾಯುಧಸವರ್ಣೈಸ್ತು ಕುಂತಿಭೋಜೋ ಹಯೋತ್ತಮೈಃ|

07022039c ಆಯಾತ್ಸುವಶ್ಶೈಃ ಪುರುಜಿನ್ಮಾತುಲಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಸೋದರಮಾವ ಪುರುಜಿತ್ ಕುಂತಿಭೋಜನನ್ನು
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಸುಂದರ ರಥದಲ್ಲಿ
ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022040a ಅಂತರಿಕ್ಷಸವರ್ಣಾಸ್ತು ತಾರಕಾಚಿತ್ರಿತಾ ಇವ|

07022040c ರಾಜಾನಂ ರೋಚಮಾನಂ ತೇ ಹಯಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಸಮಾವಹನ್||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು ರಾಜಾ
ರೋಚಮಾನನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022041a ಕರ್ಬುರಾಃ ಶಿತಿಪಾದಾಸ್ತು ಸ್ವರ್ಣಜಾಲಪರಿಚ್ಛದಾಃ|

07022041c ಜಾರಾಸಂಧಿಂ ಹಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸಹದೇವಮುದಾವಹನ್||

ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಸಹದೇವನನ್ನು ಬಂಗಾರದ ಜಾಲಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತ ಚಿತ್ರವರ್ಣದ, ಕಪ್ಪು ಕಾಲುಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಯಗಳು
ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022042a ಯೇ ತು ಪುಷ್ಕರನಾಲಸ್ಯ ಸಮವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022042c ಜವೇ ಶ್ರೇನಸಮಾಶ್ಚಿ ತ್ರಾಃ ಸುದಾಮಾನಮುದಾವಹನ್||

ಕಮಲದ ದಂಟಿನ ಬಣ್ಣದ, ವೇಗದಲ್ಲಿ ಗಿಡುಗಕ್ಕೆ ಸಮ ವಿಚಿತ್ರ ಉತ್ತಮ
ಕುದುರೆಗಳು ಸುದಾಮಾನನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022043a ಶಶಲೋಹಿತವರ್ಣಾಸ್ತು ಪಾಂಡುರೋದ್ಗತರಾಜಯಃ|

07022043c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಗೋಪತೇಃ ಪುತ್ರಂ ಸಿಂಹಸೇನಮುದಾವಹನ್||

ಮೊಲದ ಬಣ್ಣದ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ, ಬಿಳಿ ಕೂದಲಿನಿಂದ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಗೋಪತಿಯ ಮಗ
ಸಿಂಹಸೇನನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022044a ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ಯಃ ಖ್ಯಾತೋ ಜನಮೇಜಯಃ|

07022044c ತಸ್ಯ ಸರ್ಷಪಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ತುಲ್ಯವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ||

ಜನಮೇಜಯನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರ ನರವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು
ಸಾಸಿವೆ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಹಯಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022045a ಮಾಷವರ್ಣಾಸ್ತು ಜವನಾ ಬೃಹಂತೋ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ|

07022045c ದಧಿಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚಂದ್ರಮುಖಾಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮವಹನ್ಪುತಂ||

ಉದ್ದಿನ ಬಣ್ಣದ, ವೇಗಶಾಲೀ, ಬಂಗಾರದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಮೊಸರಿನಂತೆ ಬಿಳುಪಾದ ಪೃಷ್ಠಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಎತ್ತರ ಕುದುರೆಗಳು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ದ್ರುತನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022046a ಶೂರಾಶ್ಚ ಭದ್ರಕಾಶ್ಚೈವ ಶರಕಾಂಡನಿಭಾ ಹಯಾಃ|

07022046c ಪದ್ಮಕಿಂಜಲ್ಕವರ್ಣಾಭಾ ದಂಡಧಾರಮುದಾವಹನ್||

ಬಿದಿರಿನ ಗಿಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣದ ಕಮಲಬಣ್ಣದಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಶೂರ ಭದ್ರಕ ಕುದುರೆಗಳು ದಂಡಧಾರನನ್ನು ಒಯ್ದವು.

07022047a ಬಿಭ್ರತೋ ಹೇಮಮಾಲಾಶ್ಚ ಚಕ್ರವಾಕೋದರಾ ಹಯಾಃ|

07022047c ಕೋಸಲಾಧಿಪತೇಃ ಪುತ್ರಂ ಸುಕ್ಷತ್ರಂ ವಾಜಿನೋಽವಹನ್||

ಕೋಸಲಾಧಿಪತಿಯ ಮಗ ಸುಕ್ಷತ್ರನನ್ನು ಹೇಮಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರವಾಕದ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022048a ಶಬಲಾಸ್ತು ಬೃಹಂತೋಽಶ್ವಾ ದಾಂತಾ ಜಾಂಬೂನದಸ್ರಜಃ|

07022048c ಯುದ್ಧೇ ಸತ್ಯಧೃತಿಂ ಕ್ಷೈಮಿಮವಹನ್ಪ್ರಾಂಶವಃ ಶುಭಾಃ||

ಅನೇಕ ಚುಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ, ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶುಭಕರವಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು

ಕ್ಷೇಮಿಯ ಮಗ ಸತ್ಯಧೃತಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022049a ಏಕವರ್ಣೇನ ಸರ್ವೇಣ ಧ್ವಜೇನ ಕವಚೇನ ಚ|

07022049c ಅಶ್ವೈಶ್ಚ ಧನುಷಾ ಚೈವ ಶುಕ್ಲೈಃ ಶುಕ್ಲೋ ನ್ಯವರ್ತತ||

ಯಾರ ಧ್ವಜ, ಕವಚ, ಧನುಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಬಣ್ಣದವುಗಳೋ ಆ ಶುಕ್ಲನು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

07022050a ಸಮುದ್ರಸೇನಪುತ್ರಂ ತು ಸಾಮುದ್ರಾ ರುದ್ರತೇಜಸಂ|

07022050c ಅಶ್ವಾಃ ಶಶಾಂಕಸದೃಶಾಶ್ಚಂದ್ರದೇವಮುದಾವಹನ್||

ಸಮುದ್ರಸೇನನ ಮಗ, ರುದ್ರತೇಜಸ್ವಿ, ಚಂದ್ರದೇವನನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಚಂದ್ರನ ಸದೃಶ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022051a ನೀಲೋತ್ಪಲಸವರ್ಣಾಸ್ತು ತಪನೀಯವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07022051c ಶೈಬ್ಯಂ ಚಿತ್ರರಥಂ ಯುದ್ಧೇ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾವಹನ್ ಹಯಾಃ||

ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ, ಚಿತ್ರಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಕನ್ಯೈದಿಲೆಯ ಬಣ್ಣದ ಹಯಗಳು ಶೈಬ್ಯ ಚಿತ್ರರಥನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022052a ಕಲಾಯಪುಷ್ಪವರ್ಣಾಸ್ತು ಶ್ವೇತಲೋಹಿತರಾಜಯಃ|

07022052c ರಥಸೇನಂ ಹಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸಮೂಹುರ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ||

ನೆಲಗಡಲೆ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ, ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಬಿಳಿಪು ಕೂದಲಿನಿಂದ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಯಗಳು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ರಥಸೇನನನ್ನು

ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022053a ಯಂ ತು ಸರ್ವಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಹುಃ ಶೂರತರಂ ನೃಪಂ|

07022053c ತಂ ಪಟಚ್ಚ ರಹಂತಾರಂ ಶುಕವರ್ಣಾವಹನ್ ಹಯಾಃ||

ಯಾರನ್ನು ಸರ್ವಮನುಷ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಶೂರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ
ಪಟಚ್ಚ ರಹಂತಾರ ನೃಪನನ್ನು ಗಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯವು.

07022054a ಚಿತ್ರಾಯುಧಂ ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಂ ಚಿತ್ರವರ್ಮಾ ಯುಧಧ್ವಜಂ|

07022054c ಊಹುಃ ಕಿಂಶುಕಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ತುಲ್ಯವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ||

ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯ, ಚಿತ್ರ ಕವಚ-ಆಯುಧ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ಚಿತ್ರಾಯುಧನನ್ನು ಮತ್ತುಗದ ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಹಯಗಳು
ಕೊಂಡೊಯ್ಯವು.

07022055a ಏಕವರ್ಣೇನ ಸರ್ವೇಣ ಧ್ವಜೇನ ಕವಚೇನ ಚ|

07022055c ಧನುಷಾ ರಥವಾಹೈಶ್ಚ ನೀಲೈರ್ನೀಲೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ಧ್ವಜ-ಕವಚ-ಧನುಸ್ಸು-ರಥ-ಕುದುರೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ನೀಲಿ
ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುವ ನೀಲನು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

07022056a ನಾನಾರೂಪೈ ರತ್ನಚಿತ್ರೈರ್ವರೂಢಧ್ವಜಕಾರ್ಮುಕೈಃ|

07022056c ವಾಚಿಧ್ವಜಪತಾಕಾಭಿಶ್ಚಿತ್ರೈಶ್ಚಿತ್ರೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ಯಾರ ಕಟಾಂಜನ, ರಥ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸುಗಳು ನಾನಾರೂಪದ

ರತ್ನಗಳಿಂದ ಮೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವೋ ಆ ಚಿತ್ರರಾಜನು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರವರ್ಣದ ಕುದುರೆ, ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಪತಾಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

07022057a ಯೇ ತು ಪುಷ್ಕರಪತ್ರಸ್ಯ ತುಲ್ಯವರ್ಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07022057c ತೇ ರೋಚಮಾನಸ್ಯ ಸುತಂ ಹೇಮವರ್ಣಮುದಾವಹನ್||

ಕಮಲಪತ್ರದ ಸಮಾನ ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಹಯಗಳು ರೋಚಮಾನನ
ಮಗ ಹೇಮವರ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022058a ಯೋಧಾಶ್ಚ ಭದ್ರಕಾರಾಶ್ಚ ಶರದಂಡಾನುದಂಡಜಾಃ|

07022058c ಶ್ವೇತಾಂಡಾಃ ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡಾಭಾ ದಂಡಕೇತುಮುದಾವಹನ್||

ಯುದ್ಧಪ್ರಯೋಜಕಗಳಾದ, ಮಂಗಳದಾಯಕಗಳಾದ, ಲಾಳದ ಕಡ್ಡಿಯ
ಬಣ್ಣದ, ಬಿಳಿಯ ಅಂಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಕೋಳಿಯ ಮೊಟ್ಟೆಯಂತೆ
ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದ ಕುದುರುಗಳು ದಂಡಕೇತುವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022059a ಆಟರೂಷಕಪುಷ್ಪಾಭಾ ಹಯಾಃ ಪಾಂಡ್ಯಾನುಯಾಯಿನಾಂ|

07022059c ಅವಹನ್ವಥಮುಖ್ಯಾನಾಮಯುತಾನಿ ಚತುರ್ದಶ||

ಅಡುಸೋಗೇಗಿಡದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು
ಪಾಂಡ್ಯನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ
ರಥಮುಖ್ಯರನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07022060a ನಾನಾರೂಪೇಣ ವರ್ಣೇನ ನಾನಾಕೃತಿಮುಖಾ ಹಯಾಃ|

07022060c ರಥಚಕ್ರಧ್ವಜಂ ವೀರಂ ಘಟೋತ್ಕಚಮುದಾವಹನ್||

ನಾನವಿಧದ ರೂಪ-ಬಣ್ಣಗಳ, ನಾನಾ ಆಕೃತಿಯ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ
ಕುದುರೆಗಳು ರಥಚಕ್ರದ ಚಿಹ್ನೆಯ ಧ್ವಜವಿದ್ದ ವೀರ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು
ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07022061a ಸುವರ್ಣವರ್ಣಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಮನೀಕಸ್ಥಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07022061c ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಹಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವತಃ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಯಃ||

ಸುವರ್ಣವರ್ಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳು ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯವಿದ್ದ ಧರ್ಮಜ್ಞ
ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಹಿಂದೆ
ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07022061e ವರ್ಣೈಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚೈರ್ದಿವೈಃ ಸದಶ್ವಾನಾಂ ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ||

07022062a ತೇ ಯತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಹಿತಾಃ ಕಾಂಚನಧ್ವಜಾಃ|

07022062c ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೇಂದ್ರಾ ಇವ ದಿವೌಕಸಃ||

ರಾಜನ್! ನಾನಾವಿಧದ ಬಣ್ಣಗಳ ಸುಂದರ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ
ಯುಕ್ತವಾದ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರೂಪಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಭದ್ರಕರು
ಕಾಂಚನಧ್ವಜರಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನೊಡನಿರುವ
ದಿವೌಕಸರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07022063a ಅತ್ಯರೋಚತ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸಮಾಗತಾನ್|

07022063c ಸರ್ವಾಣ್ಯಪಿ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽತ್ಯರೋಚತ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಾಜಿಸಿದನು.
ಆದರೆ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಅತಿಯಾಗಿ
ರಾರಾಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಹಯಧ್ವಜಾದಿಕಥನೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಯಧ್ವಜಾದಿಕಥನ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೩

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶೋಕ (೧-೧೯).

07023001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07023001a ವ್ಯಥಯೇಯುರಿಮೇ ಸೇನಾಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ಸಂಯುಗೇ|

07023001c ಆಹವೇ ಯೇ ನ್ಯವರ್ತಂತ ವೃಕೋದರಮುಖಾ ರಥಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಕೋದರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ
ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಈ ಮಹಾರಥರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ
ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ವ್ಯಥೆಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರು.

07023002a ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಕಿಲೈವಾಯಂ ದಿಷ್ಟೈರ್ಭವತಿ ಪೂರುಷಃ|

07023002c ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ತು ಸರ್ವಾರ್ಥಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ವೈ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾಃ||

ಪುರುಷನು ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಲೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನಾವಿಧವಾದ

ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳೂ ಅದರಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

07023003a ದೀರ್ಘಂ ವಿಪ್ರೋಷಿತಃ ಕಾಲಮರಣ್ಯೇ ಜಟಿಲೋಽಜಿನೀ|

07023003c ಅಜ್ಞಾತಶ್ಚೈವ ಲೋಕಸ್ಯ ವಿಜಹಾರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಜಟಿ-ಮೃಗಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದನು ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದನು.

07023004a ಸ ಏವ ಮಹತೀಂ ಸೇನಾಂ ಸಮಾವರ್ತ ಯದಾಹವೇ|

07023004c ಕಿಮನ್ಯದ್ವೈವಸಮ್ಯೋಗಾನ್ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಚಾಭವತ್||

ಅವನೇ ಇಂದು ಯುದ್ಧದ ಸಲುವಾಗಿ ಬೃಹತ್ತಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ನನ್ನ ಮಗನ ದೈವಸಂಯೋಗವಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೇನು?

07023005a ಯುಕ್ತ ಏವ ಹಿ ಭಾಗ್ಯೇನ ಧ್ರುವಮುತ್ತದ್ಯತೇ ನರಃ|

07023005c ಸ ತಥಾಕೃಷ್ಯತೇ ತೇನ ನ ಯಥಾ ಸ್ವಯಮಿಚ್ಛತಿ||

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯದೊಂದಿಗೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಆದರೆ ಅದು ನಾವು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

07023006a ದ್ಯೂತವ್ಯಸನಮಾಸಾದ್ಯ ಕ್ಲೇಶಿತೋ ಹಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07023006c ಸ ಪುನರ್ಭಾಗಧೇಯೇನ ಸಹಾಯಾನುಪಲಬ್ಧವಾನ್||

ಏಕೆಂದರೆ ದ್ಯೂತದ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಅವನೇ ಇಂದು ಭಾಗ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಪುನಃ
ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

07023007a ಅರ್ಧಂ ಮೇ ಕೇಕಯಾ ಲಬ್ಧಾಃ ಕಾಶಿಕಾಃ ಕೋಸಲಾಶ್ಚ ಯೇ|

07023007c ಚೇದಯಶ್ಚಾಪರೇ ವಂಗಾ ಮಾಮೇವ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ||

07023008a ಪೃಥಿವೀ ಭೂಯಸೀ ತಾತ ಮಮ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ನೋ ತಥಾ|

07023008c ಇತಿ ಮಾಮಬ್ರವಿತ್ಸೂತ ಮಂದೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ||

ಸೂತ! “ಇಂದು ಕೇಕಯರು ನಮಗೆ ದೊರಕಿದರು. ಕಾಶಿಕರು
ಕೋಸಲರು ಕೂಡ. ಚೇದಿಯವರು ಮತ್ತು ಇತರರು ವಂಗರು ನನ್ನನ್ನೇ
ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ಪಾ! ಪಾರ್ಥನದ್ದು ಹೇಗೆ ಆಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಇಡೀ
ಭೂಮಿಯೇ ನನ್ನದಾಗಿದೆ!” ಎಂದು ಮೂರ್ಖ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆಗ
ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07023009a ತಸ್ಯ ಸೇನಾಸಮೂಹಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ದ್ರೋಣಃ ಸುರಕ್ಷಿತಃ|

07023009c ನಿಹತಃ ಪಾರ್ಷತೇನಾಜೌ ಕಿಮನ್ಯದ್ಭಾಗಧೇಯತಃ||

ಅವನ ಸೇನಾ ಸಮೂಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸುರಕ್ಷಿತನಾದ ದ್ರೋಣನು ಇಂದು
ಪಾರ್ಷತನಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದರೆ ಇದು ಭಾಗ್ಯವಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೇನು?

07023010a ಮಧ್ಯೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಸದಾ ಯದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಂ|

07023010c ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಪಾರಗಂ ದ್ರೋಣಂ ಕಥಂ ಮೃತ್ಯುರುಪೇಯಿವಾನ್||

ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ, ಮಹಾಬಾಹು, ಸದಾ ಯುದ್ಧಶ್ಲಾಘಿಯಾಗಿದ್ದ

ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಪಾರಗ ದ್ರೋಣನು ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವಶನಾದನು?

07023011a ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಕೃಚ್ಛೋಽಹಂ ಸಮೋಹಂ ಪರಮಂ ಗತಃ|

07023011c ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ಹತೌ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾಹಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಈ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನು ಪರಮ ಸಂಹೋಹಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಬ್ಬರೂ ಹತರಾದರೆಂದು ಕೇಳಿ ನಾನು ಜೀವಿಸಲು ಉತ್ಸಾಹಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

07023012a ಯನ್ಮಾ ಕ್ಷತ್ತಾಬ್ರವೀತ್ತಾತ ಪ್ರಪಶ್ಯನ್ಪತ್ರಗೃದ್ಧಿನಂ|

07023012c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸೂತ ಮಯಾ ಸಹ||

ಸೂತ! ಅಂದು ಪುತ್ರವ್ಯಾಮೊಹಿತನಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಕ್ಷತ್ತನು ಏನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ.

07023013a ನೃಶಂಸಂ ತು ಪರಂ ತತ್ಸ್ಯಾತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಯದಿ|

07023013c ಪುತ್ರಶೇಷಂ ಚಿಕೀರ್ಷೆಯಂ ಕೃಚ್ಛಂ ನ ಮರಣಂ ಭವೇತ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಕ್ರೂರವಾದದ್ದೇನೋ ಆಗುತ್ತಿದ್ದು. ಆದರೆ ಉಳಿದರವರೆಲ್ಲರ ಮರಣವು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07023014a ಯೋ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಭವತ್ಯರ್ಥಪರೋ ನರಃ|

07023014c ಸೋಽಸ್ಮಾಚ್ಚ ಹೀಯತೇ ಲೋಕಾತ್ ಕ್ಷುದ್ರಭಾವಂ ಚ ಗಚ್ಛತಿ||

ಯಾರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಕೇವಲ ಅರ್ಥಪರನಾಗುತ್ತಾನೋ
ಅಂತಹ ನರನು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಕ್ಷುದ್ರಭಾವಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

07023015a ಅದ್ಯ ಚಾಪ್ಯಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಹತೋತ್ಸಾಹಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

07023015c ಅವಶೇಷಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಕುದೇ ಮೃದಿತೇ ಸತಿ||

ಸಂಜಯ ! ಇಂದು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ
ಉಳಿಯುವವರನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆನು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

07023016a ಕಥಂ ಸ್ಯಾದವಶೇಷಂ ಹಿ ಧುರ್ಯಯೋರಭ್ಯತೀತಯೋಃ|

07023016c ಯೌ ನಿತ್ಯಮನುಜೀವಾಮಃ ಕ್ಷಮಿಣೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ||

ಯಾವ ಇಬ್ಬರು ಕ್ಷಮಾವಂತ ಧುರಂಧರ ಪುರುಷರ್ಷಭರನ್ನು
ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವೋ ಅವರೇ ಅತೀತರಾದ ಮೇಲೆ
ಉಳಿಯುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

07023017a ವ್ಯಕ್ತಮೇವ ಚ ಮೇ ಶಂಸ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

07023017c ಕೇಽಯುಧ್ಯನ್ಕೇ ವ್ಯಪಾಕರ್ಷನ್ಕೇ ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್||

ಆದರೂ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು? ಯಾರ್ಯಾರು
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು? ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು? ಯಾರು
ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆದಂತೆ ನನಗೆ ಹೇಳು.

07023018a ಧನಂಜಯಂ ಚ ಮೇ ಶಂಸ ಯದ್ಯಚ್ಚಕ್ರೇ ರಥರ್ಷಭಃ|

07023018c ತಸ್ಮಾದ್ಭಯಂ ನೋ ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಾಚ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ||

ಧನಂಜಯನ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಆ ರಥರ್ಷಭನು ಏನನ್ನು ನಡೆಸಿದನು? ನನಗೆ ಅವನಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಣ್ಣ ಭೀಮನಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಭಯವಿದೆ.

07023019a ಯಥಾಸೀಚ್ಚ ನಿವೃತ್ತೇಷು ಪಾಂಡವೇಷು ಚ ಸಂಜಯ|

07023019c ಮಮ ಸೈನ್ಯಾವಶೇಷಸ್ಯ ಸನ್ನಿಪಾತಃ ಸುದಾರುಣಃ|

07023019e ಮಾಮಕಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಶೂರಾಃ ಕಾಂಸ್ತತ್ರ ಸಮವಾರಯನ್||

ಸಂಜಯ ! ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ನನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರೊಡನೆ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು? ನನ್ನವರ ಯಾವ ಶೂರರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು?"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೪

ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧಗಳು (೧-೬೧).

07024001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07024001a ಮಹದ್ಭೈರವಮಾಸೀನ್ನಃ ಸಮ್ನಿವೃತ್ತೇಷು ಪಾಂಡುಷು|

07024001c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ಚಾದ್ಯಮಾನಂ ತೈರ್ಭಾಸ್ಕರಮಿವಾಂಬುದೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಡಲು ನಮಗೆ ಮಹಾ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು.

07024002a ತೈಶ್ಚೋದ್ಧೂತಂ ರಜಸ್ತೀವ್ರಮವಚಕ್ರೇ ಚಮೂಂ ತವ|

07024002c ತತೋ ಹತಮಮನ್ಯಾಮ ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಿಪಥೇ ಹತೇ||

ಅವರ ತೀವ್ರ ನಡೆದಾಟದಿಂದ ಎದ್ದ ಧೂಳು ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿತು. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿ, ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ನಾವು ಭಾವಿಸಿದೆವು.

07024003a ತಾಂಸ್ತು ಶೂರಾನ್ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಾನ್ಮೂರಂ ಕರ್ಮ ಚಿಕೀರ್ಷತಃ|

07024003c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸ್ವಸೈನ್ಯಂ ಸಮಚೂಚುದತ್||

ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಆ ಶೂರ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸರನ್ನು ಕಂಡು ತಕ್ಷಣವೇ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07024004a ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಸತ್ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

07024004c ವಾರಯಧ್ವಂ ಯಥಾಯೋಗಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

“ನರಾಧಿಪರೇ! ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಯಥೋತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಯಥಾಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಬಳಸಿ ಯಥಾಯೋಗವಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ!”

07024005a ತತೋ ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ಭೀಮಮಭ್ಯಗಚ್ಚ ತ್ಸುತಸ್ತವ|

07024005c ಆರಾದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿರನ್ಬಣ್ಮಿರಿಚ್ಚನ್ನೋಣಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಮರ್ಷಣನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನ ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ಭೀಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07024006a ತಂ ಬಾಣೈರವತಸ್ತಾರ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮೃತ್ಯುಮಿವಾಹವೇ|

07024006c ತಂ ಚ ಭೀಮೋಽತುದದ್ಬಾಣೈಸ್ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್||

ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುಸಮಾನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು, ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಹಾತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07024007a ತ ಈಶ್ವರಸಮಾದಿಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಶೂರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07024007c ಬಾಹ್ಯಂ ಮೃತ್ಯುಭಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯತಿಷ್ಠನ್ಪರಾನ್ಯುಧಿ||

ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನದಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿತರಾದ ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞರು, ಶೂರರು, ಪ್ರಹಾರಿಗಳು ಮೃತ್ಯುಭಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07024008a ಕೃತವರ್ಮಾ ಶಿನೇಃ ಪುತ್ರಂ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಪ್ಸುಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07024008c ಪರ್ಯವಾರಯದಾಯಾಂತಂ ಶೂರಂ ಸಮಿತಿಶೋಭನಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕೃತವರ್ಮನು ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಿನಿಯ ಪುತ್ರ, ಸಮಿತಿ ಶೋಭನ, ಶೂರ, ದಾಯಾದಿ (ಸಾತ್ಯಕಿ) ಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದನು.

07024009a ತಂ ಶೈನೇಯಃ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರುದ್ಧಮವಾರಯತ್|

07024009c ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಶೈನೇಯಂ ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ಅವನನ್ನು ಶೈನೇಯನೂ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಕೃತವರ್ಮನೂ ಮದಿಸಿದ
ಆನೆಗಳಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧರನ್ನು ತಡೆದರು.

07024010a ಸೈಂಧವಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಣಮಾಪತಂತಂ ಶರೌಘಿಣಂ|

07024010c ಉಗ್ರಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಯತ್ತೋ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಉಗ್ರಧನ್ವ ಸೈಂಧವನು ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು
ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನನ್ನು ತಡೆದನು.

07024011a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ಸಿಂಧುಪತೇಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಕೇತನಕಾರ್ಮುಕೇ|

07024011c ನಾರಾಚೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ವಮರ್ಮಸ್ವತಾಡಯತ್||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ಸಿಂಧುಪತಿಯ ಕೇತನ-ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು
ತುಂಡುಮಾಡಿ ಅನೇಕ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಅವನ ಸರ್ವ ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ
ಹೊಡೆದನು.

07024012a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸೈಂಧವಃ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07024012c ವಿವ್ಯಾಧ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಣಂ ರಣೇ ಸರ್ವಾಯಸ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಕೃತಹಸ್ತನಾದ ಸೈಂಧವನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಎಲ್ಲವೂ ಲೋಹಮಯವಾದ ಶರಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07024013a ಯುಯುತ್ಸುಂ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಾಯ ಯತಮಾನಂ ಮಹಾರಥಂ|

07024013c ಸುಬಾಹುಭಾರ್ತರಂ ಶೂರಂ ಯತ್ತೋ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಣ್ಣ ಶೂರ ಮಹಾರಥ ಯುಯುತ್ಸುವನ್ನು ಸುಬಾಹುವು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ತಡೆದನು.

07024014a ಸುಬಾಹೋಃ ಸಧನುರ್ಬಾಣಾವಸ್ಯತಃ ಪರಿಘೋಪಮೌ|

07024014c ಯುಯುತ್ಸುಃ ಶಿತಪೀತಾಭ್ಯಾಂ ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಮಚ್ಚಿನದ್ಭುಜೌ||

ಅದರಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಯುಯುತ್ಸುವು ಪೀತವರ್ಣದ ಎರಡು ನಿಶಿತ
ಕ್ಷುರಗಳಿಂದ ಧನುರ್ಬಾಣಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಪರಿಘಗಳಂತಿದ್ದ ಅವರ
ಎರಡು ಭುಜಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07024015a ರಾಜಾನಂ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07024015c ವೇಲೇವ ಸಾಗರಂ ಕ್ಷುಬ್ಧಂ ಮದ್ರಾಟ್ಯಮವಾರಯತ್||

ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಸಾಗರವನ್ನು ದಡವು ತಡೆಯುವಂತೆ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಧರ್ಮಾತ್ಮ, ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮದ್ರಾಟ್ಯನು ತಡೆಹಿಡಿದನು.

07024016a ತಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಬಹುಭಿರ್ಮರ್ಮಭಿದ್ಭಿರವಾಕಿರತ್|

07024016c ಮದ್ರೇಶಸ್ತಂ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಾ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧಾನದದ್ಭುಶಂ||

ಅವನ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ಅನೇಕ ಮರ್ಮಭೇದಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಎರಚಲು ಮದ್ರೇಶಸ್ತನು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಹೊಡೆದು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07024017a ತಸ್ಯ ನಾನದತಃ ಕೇತುಮುಚ್ಚಕರ್ತ ಸಕಾರ್ಮುಕಂ|

07024017c ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತತ ಉಚ್ಚುಕ್ತುಶುರ್ಜನಾಃ||

ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕೇತು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು
ಪಾಂಡವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಎರಡು ಕ್ಷುರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲು ಜನರು ಜೋರಾಗಿ
ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

07024018a ತಥೈವ ರಾಜಾ ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ರಾಜಾನಂ ದ್ರುಪದಂ ಶರೈಃ|

07024018c ಆದ್ರವಂತಂ ಸಹಾನೀಕಂ ಸಹಾನೀಕೋ ನ್ಯವಾರಯತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಾ ಬಾಹ್ಲೀಕನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ
ದ್ರುಪದನನ್ನು ಸೇನೆಯನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಶರಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07024019a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ಧೋರಂ ವೃದ್ಧಯೋಃ ಸಹಸೇನಯೋಃ|

07024019c ಯಥಾ ಮಹಾಯುಥಪಯೋರ್ಧ್ವಿಪಯೋಃ ಸಂಪ್ರಭಿನ್ನಯೋಃ||

ಆಗ ಸೇನೆಗಳೊಡನಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ವೃದ್ಧರ ನಡುವೆ ಮದೋದಕವನ್ನು
ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಮಹಾಗಜಗಳ ನಡುವಿನಂತೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07024020a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೌ ವಿರಾಟಂ ಮತ್ಸ್ಯಮಾರ್ಚ್ಚತಾಂ|

07024020c ಸಹಸೈನ್ಯೌ ಸಹಾನೀಕಂ ಯಥೇಂದ್ರಾಗ್ನೀ ಪುರಾ ಬಲಿಂ||

ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು ಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿದ್ದ
ಮತ್ಸ್ಯ ವಿರಾಟನನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಬಲಿಯನ್ನು

ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದಂತೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07024021a ತದುತ್ಪಿಂಜಲಕಂ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ಧೇವಾಸುರೋಪಮಂ|

07024021c ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಕೇಕಯೈಃ ಸಾರ್ಥಮಭೀತಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪಂ||

ಆಗ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಮತ್ಸ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಕಯರ ನಡುವೆ
ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಅಶ್ವ-ರಥ-ಗಜಗಳ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07024022a ನಾಕುಲಿಂ ತು ಶತಾನೀಕಂ ಭೂತಕರ್ಮಾ ಸಭಾಪತಿಃ|

07024022c ಅಸ್ಯಂತಮಿಷುಜಾಲಾನಿ ಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಾದವಾರಯತ್||

ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕನನ್ನು ಸಭಾಪತಿ ಭೂತಕರ್ಮನು ಬಾಣಗಳ
ಜಾಲವನ್ನೇ ಬೀಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆದನು.

07024023a ತತೋ ನಕುಲದಾಯಾದಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಭಲ್ಲೈಃ ಸುಸಂಶಿತೈಃ|

07024023c ಚಕ್ರೇ ವಿಬಾಹುಶಿರಸಂ ಭೂತಕರ್ಮಾ ಣಮಾಹವೇ||

ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಕುಲನ ಮಗನು ಮೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಭೂತಕರ್ಮನ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತನ್ನೂ ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

07024024a ಸುತಸೋಮಂ ತು ವಿಕ್ರಾಂತಮಾಪತಂತಂ ಶರೌಘಿಣಂ|

07024024c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ವೀರಂ ವಿವಿಂಶತಿರವಾರಯತ್||

ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವೀರ ವಿಕ್ರಾಂತ ಸುತಸೋಮನನ್ನು ವಿವಿಂಶತಿಯು ತಡೆದನು.

07024025a ಸುತಸೋಮಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ವಪಿತೃವ್ಯಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07024025c ವಿವಿಂಶತಿಂ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ನಾಭ್ಯವರ್ತತ ದಂಶಿತಃ||

ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಸುತಸೋಮನು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ
ವಿವಿಂಶತಿಯನ್ನು ಜಿಹ್ಮಗ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

07024026a ಅಥ ಭೀಮರಥಃ ಶಾಲ್ವಮಾಶುಗೈರಾಯಸೈಃ ಶಿತೈಃ|

07024026c ಷಡ್ಭಿಃ ಸಾಶ್ವನಿಯಂತಾರಮನಯದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಅನಂತರ ಭೀಮರಥನು ಆರು ನಿಶಿತ ಆಯಸಗಳಿಂದ ಶಾಲ್ವನನ್ನು
ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07024027a ಶ್ರುತಕರ್ಮಾಣಮಾಯಾಂತಂ ಮಯೂರಸದೃಶೈರ್ಹಯೈಃ|

07024027c ಚೈತ್ರಸೇನಿರ್ಮಹಾರಾಜ ತವ ಪೌತ್ರೋ ನೃವಾರಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ನವಿಲಿನ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ಶ್ರುತಕರ್ಮನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ, ಚಿತ್ರಸೇನಿಯ ಮಗನು ತಡೆದನು.

07024028a ತೌ ಪೌತ್ರೌ ತವ ದುರ್ಧರ್ಷೌ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣೌ|

07024028c ಪಿತೃಣಾಮರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಚಕ್ರತುರ್ಯದ್ಧಮುತ್ತಮಂ||

ಪರಸ್ಪರರ ವಧೆಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ನಿನ್ನ ದುರ್ಧರ್ಷ
ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯರಿಗೆ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದು ಉತ್ತಮ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07024029a ತಿಷ್ಠಂತಮಗ್ರತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ತಮಾಹವೇ|

07024029c ದ್ರೋಣಿರ್ಮಾನಂ ಪಿತುಃ ಕುರ್ವನ್ಮಾರ್ಗಣೈಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ
ದ್ರೋಣಿಯು, ತಂದೆಗೆ ಮಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07024030a ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07024030c ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪಿತುರರ್ಥೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ||

ತಂದೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಸಿಂಹದಬಾಲದ ಚಿಹ್ನೆಯ
ಧ್ವಜವುಳ್ಳವನನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07024031a ಪ್ರವಪನ್ನಿವ ಬೀಜಾನಿ ಬೀಜಕಾಲೇ ನರರ್ಷಭ|

07024031c ದ್ರೋಣಾಯನಿದ್ರೋಪದೇಯಂ ಶರವರ್ಷ್ಯರವಾಕಿರತ್||

ನರರ್ಷಭ! ಬೀಜಬಿತ್ತುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ
ದ್ರೋಣಿಯು ದ್ರೋಪದೇಯನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07024032a ಯಸ್ತು ಶೂರತಮೋ ರಾಜನ್ನೇನಯೋರುಭಯೋರ್ಮತಃ|

07024032c ತಂ ಪಟಚ್ಚ ರಹಂತಾರಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ರಾಜನ್! ಯಾರನ್ನು ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನೆಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೋ ಆ ಪಟಚ್ಚ ರಹಂತಾರನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07024033a ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯೇಷ್ಟಸನಂ ಚಿತ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮ ಚ ಭಾರತ|

07024033c ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಶರಜಾಲಾನಿ ವಿಸ್ತುಜನ್ಯಹ್ವಶೋಭತ||

ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07024034a ವಿಕರ್ಣಸ್ತು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

07024034c ಪರ್ಯವಾರಯದಾಯಾಂತಂ ಯುವಾನಂ ಸಮರೇ ಯುವಾ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯುವಕ ವಿಕರ್ಣನು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕ ಯಾಜ್ಞಸೇನೆ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ತಡೆದನು.

07024035a ತತಸ್ತಮಿಷುಜಾಲೇನ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಃ ಸಮಾವೃಣೋತ್|

07024035c ವಿಧೂಯ ತದ್ಭಾಣಜಾಲಂ ಬಭೌ ತವ ಸುತೋ ಬಲೀ||

ಆಗ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಅವನನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ನಿನ್ನ ಬಲಶಾಲಿ ಮಗನು ಆ ಬಾಣಜಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದನು.

07024036a ಅಂಗದೋಽಭಿಮುಖಿಃ ಶೂರಮುತ್ತಮೌಜಸಮಾಹವೇ|

07024036c ದ್ರೋಣಾಭಿಮುಖಿಂ ಯಾಂತಂ ವತ್ಸದಂತೈರವಾರಯತ್||

ದ್ರೋಣಾಭಿಮುಖಿನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತಮೌಜಸನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅಂಗದನು ಎದುರಿಸಿ ವತ್ಸದಂತಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07024037a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮುಲಸ್ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ|

07024037c ಸೈನಿಕಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ತಯೋಶ್ಚ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷಸಿಂಹರು ಪ್ರಹಾರಿಸುತ್ತಾ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವನ್ನು

ನಡೆಸಿರಲು ಅವರ ಮೆಲೆ ಎಲ್ಲ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

07024038a ದುರ್ಮುಖಿಸ್ತು ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವೀರಂ ಪುರುಜಿತಂ ಬಲೀ|

07024038c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಕುಂತಿಭೋಜಮವಾರಯತ್||

ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದುರ್ಮುಖಿನಾದರೋ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವೀರ
ಪುರುಜಿತ ಬಲಶಾಲೀ ಕುಂತಿಭೋಜನನ್ನು ತಡೆದನು.

07024039a ಸ ದುರ್ಮುಖಂ ಭುವೋರ್ಮಧ್ಯೇ ನಾರಾಚೇನ ವ್ಯತಾಡಯತ್|

07024039c ತಸ್ಯ ತದ್ವಿಬಭೌ ವಕ್ತ್ರಂ ಸನಾಲಮಿವ ಪಂಕಜಂ||

ಅವನು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ದುರ್ಮುಖಿನ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಅವನ ಮುಖವು ನಾಳಯುಕ್ತವಾದ ಕಮಲದಂತೆ
ಕಂಡಿತು.

07024040a ಕರ್ಣಸ್ತು ಕೇಕಯಾನ್ಭ್ರಾತ್ಯೌನ್ವಂಚ ಲೋಹಿತಕಧ್ವಜಾನ್|

07024040c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾತಾಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾರಯತ್||

ಕರ್ಣನಾದರೋ ದ್ರೋಣನ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಪು
ಧ್ವಜಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07024041a ತೇ ಚೈನಂ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಶರವ್ರಾತ್ಯೈರವಾಕಿರನ್|

07024041c ಸ ಚ ತಾಂಶ್ಚಾದಯಾಮಾಸ ಶರಜಾಲೈಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ತುಂಬಾ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಅವರು ಅವನನ್ನೂ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದರು. ಅವನೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ

ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07024042a ನೈವ ಕರ್ಣೋ ನ ತೇ ಪಂಚ ದದೃಶುರ್ಬಾಣಸಂವೃತಾಃ|

07024042c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜರಥಾಃ ಪರಸ್ಪರಶರಾಚಿತಾಃ||

ಪರಸ್ಪರ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಣನಾಗಲೀ, ಆ ಐವರಾಗಲೀ ಅವರ ಕುದುರೆ-ಸೂತ-ರಥಗಳ ಸಹಿತ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07024043a ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ದುರ್ಜಯಶ್ಚೈವ ಜಯಶ್ಚ ವಿಜಯಶ್ಚ ಹ|

07024043c ನೀಲಂ ಕಾಶ್ಯಂ ಜಯಂ ಶೂರಾಸ್ತ್ರಯಸ್ತ್ರೀನ್ಪ್ರತ್ಯವಾರಯನ್||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ದುರ್ಜಯ, ಜಯ ಮತ್ತು ವಿಜಯರು ನೀಲ, ಕಾಶ್ಯ ಮತ್ತು ಜಯ ಈ ಮೂರು ಶೂರರನ್ನು ತಡೆದರು.

07024044a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ಧೋರಮೀಕ್ಷಿತೃಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಂ|

07024044c ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರತರಕ್ಷಾಣಾಂ ಯಥೇಭಮಹಿಷರ್ಷಭೈಃ||

ಆಗ ಕಾಡು ಕೋಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಿಂಹ-ವ್ಯಾಘ್ರ-ತೋಳಗಳ ಹೊಡೆದಾಟದಂತೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು.

07024045a ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಬೃಹಂತೌ ತೌ ಭ್ರಾತರೌ ಸಾತ್ವತಂ ಯುಧಿ|

07024045c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಂ ಯಾಂತಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಸ್ತತಕ್ಷತುಃ||

ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಬೃಹಂತ ಈ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ವತ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ

ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07024046a ತಯೋಸ್ತಸ್ಯ ಚ ತದ್ಯುದ್ಧಮತ್ಯದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್|

07024046c ಸಿಂಹಸ್ಯ ದ್ವಿಪಮುಖ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ವನೇ||

ಅವರ ನಡುವೆ ವನದಲ್ಲಿ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಎರಡು
ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಸಿಂಹದ ಹೋರಾಟದಂತೆ ಅದ್ಭುತ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07024047a ರಾಜಾನಂ ತು ತಥಾಂಬಷ್ಠಮೇಕಂ ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಂ|

07024047c ಚೇದಿರಾಜಃ ಶರಾನಸ್ಯನ್ತು ದ್ವೋ ದ್ವೋಣಾದವಾರಯತ್||

ಚೇದಿರಾಜನು ಕುದ್ಧನಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದನ ರಾಜಾ ಅಂಬಷ್ಠನನ್ನು ದ್ವೋಣನ ಬಳಿ
ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದನು.

07024048a ತಮಂಬಷ್ಠೋಽಸ್ಥಿಭೇದಿನ್ಯಾ ನಿರವಿಧ್ಯಚ್ಚಲಾಕಯಾ|

07024048c ಸ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ರಥಾದ್ಭೂಮಿಮಥಾಪತತ್||

ಅಂಬಷ್ಠನು ಅವನನ್ನು ಅಸ್ಥಿಯನ್ನೂ ಭೇದಿಸುವ ಶಲಾಕಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲು, ಅವನು ಬಾಣದೊಂದಿಗೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ರಥದಿಂದ
ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07024049a ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಂ ತು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯಂ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಃ ಶರೈಃ|

07024049c ಅಕ್ಷುದ್ರಃ ಕ್ಷುದ್ರಕೈರ್ದ್ರೋಣಾತ್ಪ್ರದ್ಧರೂಪಮವಾರಯತ್||

ಕ್ರೋಧರೂಪಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ವಾರ್ಧಕ್ಷೇಮಿಯನ್ನು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು
ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದನು.

07024050a ಯುದ್ಧಂತೌ ಕೃಪವಾಷ್ಣೇಯೌ ಯೇಽಪಶ್ಯಂಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನೌ|

07024050c ತೇ ಯುದ್ಧಸಕ್ತಮನಸೋ ನಾನ್ಯಾ ಬುಬುಧಿರೇ ಕ್ರಿಯಾಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳು - ಕೃಪ ವಾಷ್ಣೇಯರು -
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ
ತೋರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲೂ
ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

07024051a ಸೌಮದತ್ತಿಸ್ತು ರಾಜಾನಂ ಮಣಿಮಂತಮತಂದ್ರಿತಂ|

07024051c ಪರ್ಯವಾರಯದಾಯಾಂತಂ ಯಶೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವರ್ಧಯನ್||

ಸೋಮದತ್ತನ ಮಗನಾದರೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರ ಅತಂದ್ರಿತ
ಮಣಿಮಂತನನ್ನು ತಡೆದು ದ್ರೋಣನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು.

07024052a ಸ ಸೌಮದತ್ತೇಸ್ವ ರಿತಶ್ಚಿತ್ತೇಷ್ಟಸನಕೇತನೇ|

07024052c ಪುನಃ ಪತಾಕಾಂ ಸೂತಂ ಚ ಚತ್ರಂ ಚಾಪಾತಯದ್ರಥಾತ್||

ಅವನು ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನೂ, ಕೇತನವನ್ನೂ ಮತ್ತೆ
ಪುನಃ ಪತಾಕೆ, ಸೂತ ಮತ್ತು ಚತ್ರಗಳನ್ನು ರಥದಿಂದ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07024053a ಅಥಾಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ಯೂಪಕೇತುರಮಿತ್ರಹಾ|

07024053c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜರಥಂ ತಂ ಚಕರ್ತ ವರಾಸಿನಾ||

ಆಗ ಯೂಪಕೇತು ಅಮಿತ್ರಹ ಸೌಮದತ್ತಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದಿಂದ
ಹಾರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕುದುರೆಗಳು, ಸೂತ, ಧ್ವಜ ಮತ್ತು
ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07024054a ರಥಂ ಚ ಸ್ವಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಧನುರಾದಾಯ ಚಾಪರಂ|

07024054c ಸ್ವಯಂ ಯಚ್ಚ ನ್ ಹಯಾನ್ರಾಜಸ್ವ್ಯ ಧಮತ್ಪಾಂಡವೀಂ ಚಮೂಂ||

ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಏರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸ್ವಯಂ
ತಾನೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07024055a ಮುಸಲೈರ್ಮುಧ್ಗರೈಶ್ಚಕ್ರೈರ್ಭಿಂಡಿಪಾಲೈಃ ಪರಶ್ವಧೈಃ|

07024055c ಪಾಂಸುವಾತಾಗ್ನಿಸಲಿಲೈರ್ಭಸ್ಮಲೋಷ್ಯತ್ರಣದ್ರುಮೈಃ||

07024056a ಆರುಜನ್ವರುಜನ್ವಂಜನ್ನಿಘ್ನಿದ್ರಾವಯನ್ ಕ್ಷಿಪನ್|

07024056c ಸೇನಾಂ ವಿಭೀಷಯನ್ನಾಯಾದ್ರೋಣಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಮುಸಲ, ಮುದ್ಗರ, ಚಕ್ರ, ಭಿಂಡಿಪಾಲ, ಪರಶು, ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಅಗ್ನಿ,
ಕಲ್ಲು, ಭಸ್ಮ, ಹುಲ್ಲು, ಮರಗಳೊಂದಿಗೆ ಏರುತ್ತಾ, ಇಳಿಯುತ್ತಾ,
ಒಡೆಯುತ್ತಾ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾ, ಓಡಿಸುತ್ತಾ, ಎಸೆಯುತ್ತಾ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಲುಪಲು ಘಟೋತ್ಕಚನು ಧಾವಿಸಿ
ಬಂದನು.

07024057a ತಂ ತು ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈರ್ನಾನಾಯದ್ಧವಿಶೇಷಣೈಃ|

07024057c ರಾಕ್ಷಸಂ ರಾಕ್ಷಸಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಮಾಜಘ್ನೇ ಹ್ಯಲಂಬುಸಃ||

ನಾನಾಪ್ರಹರಣಗಳಿಂದ, ನಾನಾ ಯುದ್ಧ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು
ರಾಕ್ಷಸ ಅಲಂಬುಸನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದನು.

07024058a ತಯೋಸ್ತದಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ರಕ್ಷೋಗ್ರಾಮಣಿಮುಖ್ಯಯೋಃ|

07024058c ತಾದ್ಯಾಗ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷುರಾ ವೃತ್ತಂ ಶಂಬರಾಮರರಾಜಯೋಃ||

ಹಿಂದೆ ಶಂಬರ ಮತ್ತು ಅಮರರಾಜನೊಡನೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಆ
ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸನರಗದ ಮುಖ್ಯರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07024059a ಏವಂ ದ್ವಂದ್ವಶತಾನ್ಯಾಸನ್ನಥವಾರಣವಾಜಿನಾಂ|

07024059c ಪದಾತೀನಾಂ ಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಸಂಕುಲಂ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಹೀಗೆ ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಅವರ ರಥ-ಆನೆ-
ಕುದುರೆ ಸವಾರರ ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07024060a ನೈತಾದ್ಯಶೋ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಃ ಸಂಗ್ರಾಮೋ ನೈವ ಚ ಶ್ರುತಃ|

07024060c ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಭಾವಭಾವೇಷು ಪ್ರಸಕ್ತಾನಾಂ ಯಥಾಭವತ್||

ದ್ರೋಣನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದ ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ
ಯುದ್ಧದಂತಹ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾರೂ ನೋಡಲೂ
ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇಳಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07024061a ಇದಂ ಘೋರಮಿದಂ ಚಿತ್ರಮಿದಂ ರೌದ್ರಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

07024061c ತತ್ರ ಯುದ್ಧಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಪ್ರತತಾನಿ ಬಹೂನಿ ಚ||

ಪ್ರಭೋ! ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಇದು
ಘೋರವಾದುದು, ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು ಮತ್ತು ಇದು
ರೌದ್ರವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧೇ ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವರ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ
ದುರ್ಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದು (೧-೧೮). ಭಗದತ್ತನ
ಯುದ್ಧ (೧೯-೫೯).

07025001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07025001a ತೇಷ್ಟೇವಂ ಸನ್ನಿವೃತ್ತೇಷು ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತೇಷು ಭಾಗಶಃ|

07025001c ಕಥಂ ಯುಯುಧಿರೇ ಪಾರ್ಥಾ ಮಾಮಕಾಶ್ಚ ತರಸ್ವಿನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಹೀಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ತಮ ತಮಗೆ
ಬೇಕಾದವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವಾಗ ತರಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮವರು
ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು?

07025002a ಕಿಮರ್ಜುನಶ್ಚಾಪ್ಯಕರೋತ್ಸಂಶಪ್ತಕಬಲಂ ಪ್ರತಿ|

07025002c ಸಂಶಪ್ತಕಾ ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಕಿಮಕುರ್ವತ ಸಂಜಯ||

ಸಂಶಪ್ತಕರ ಸೇನೆಯ ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನು ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಮತ್ತು ಸಂಜಯ! ಪಾರ್ಥನ ಕುರಿತು ಸಂಶಪ್ತಕರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

7025003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07025003a ತಥಾ ತೇಷು ನಿವೃತ್ತೇಷು ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತೇಷು ಭಾಗಶಃ|

07025003c ಸ್ವಯಮಭ್ಯದ್ರವದ್ಭೀಮಂ ನಾಗಾನೀಕೇನ ತೇ ಸುತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಹಾಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ತಮ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರಲು ಸ್ವಯಂ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಗಜಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07025004a ಸ ನಾಗ ಇವ ನಾಗೇನ ಗೋವೃಷೇಣೇವ ಗೋವೃಷಃ|

07025004c ಸಮಾಹೂತಃ ಸ್ವಯಂ ರಾಜ್ಞಾ ನಾಗಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಲಗನಿಂದ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಲಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಗೂಳಿಯಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಗೂಳಿಯಂತೆ ಸ್ವಯಂ ರಾಜನಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಅವನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025005a ಸ ಯುದ್ಧಕುಶಲಃ ಪಾರ್ಥೋ ಬಾಹುವೀರ್ಯೇಣ ಚಾನ್ವಿತಃ|

07025005c ಅಭಿನತ್ಕುಂಜರಾನೀಕಮಚಿರೇಣೈವ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಯುದ್ಧಕುಶಲನಾದ ಮತ್ತು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ ಸಮನ್ವಿತನಾದ ಆ ಪಾರ್ಥನು ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ

ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

07025006a ತೇ ಗಜಾ ಗಿರಿಸಂಕಾಶಾಃ ಕ್ಷರಂತಃ ಸರ್ವತೋ ಮದಂ|

07025006c ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ನಾರಾಚೈರ್ವಿಮುಖಾ ವಿಮದೀಕೃತಾಃ||

ಮದಿಸಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡುತ್ತಿರುವ, ಪರ್ವತಗಳಂತಿದ್ದ ಆ ಆನೆಗಳು
ಭೀಮಸೇನನ ನಾರಾಚಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮತ್ತನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದವು.

07025007a ವಿಧಮೇದಭ್ರಜಾಲಾನಿ ಯಥಾ ವಾಯುಃ ಸಮಂತತಃ|

07025007c ವ್ಯಧಮತ್ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ತಥೈವ ಪವನಾತ್ಮಜಃ||

ವಾಯುವು ಹೇಗೆ ಮೋಡಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆ
ಚದುರಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪವನಾತ್ಮಜನೂ ಕೂಡ
ಗಜಸೇನೆಗಳನ್ನು ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನು.

07025008a ಸ ತೇಷು ವಿಸೃಜನ್ಬಾಣಾನ್ಭೀಮೋ ನಾಗೇಷ್ಟಶೋಭತ|

07025008c ಭುವನೇಷ್ಟಿವ ಸರ್ವೇಷು ಗಭಸ್ತೀನುದಿತೋ ರವಿಃ||

ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುವ ಉದಿಸುತ್ತಿರುವ ರವಿಯಂತೆ
ಭೀಮನು ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07025009a ತೇ ಭೀಮಬಾಣೈಃ ಶತಶಃ ಸಂಸ್ಮೃತಾ ವಿಬಭುರ್ಗಜಾಃ|

07025009c ಗಭಸ್ತಿಭಿರಿವಾರ್ಕಸ್ಯ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ನಾನಾಬಲಾಹಕಾಃ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಮೋಡಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ

ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆನೆಗಳು ಶರೀರದ ತುಂಬ ಭೀಮನ ನೂರಾರು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವು.

07025010a ತಥಾ ಗಜಾನಾಂ ಕದನಂ ಕುರ್ವಾಣಮನಿಲಾತ್ಮಜಂ|

07025010c ಕ್ರುದ್ಧೋ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯಚ್ಚಿತ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಈ ರೀತಿ ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಕದನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನಿಲಾತ್ಮಜನ ಬಳಿ
ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಂದು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07025011a ತತಃ ಕ್ಷಣೇನ ಕ್ಷಿತಿಪಂ ಕ್ಷತಜಪ್ರತಿಮೇಕ್ಷಣಃ|

07025011c ಕ್ಷಯಂ ನಿನೀಷುರ್ನಿಶಿತೈರ್ಭೀಮೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಒಡನೆಯೇ ಗಾಯದಿಂದ ಹೊರಡುವ ರಕ್ತದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸಿ ನಿಶಿತ
ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07025012a ಸ ಶರಾರ್ಪಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಂ|

07025012c ನಾರಾಚೈರರ್ಕರಶ್ತ್ಯಾಭೈರ್ಭೀಮಸೇನಂ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಡಲು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನು
ನಸುನಗುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತಿದ್ದ
ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07025013a ತಸ್ಯ ನಾಗಂ ಮಣಿಮಯಂ ರತ್ನಚಿತ್ರಂ ಧ್ವಜೇ ಸ್ಥಿತಂ|

07025013c ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚೈವ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪಾಂಡವಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾಂಡವನು ಎರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿದ್ದ
ಮಣಿಮಯ ರತ್ನಚಿತ್ರಿತ ಆನೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07025014a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪೀಡ್ಯಮಾನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮೇನ ಮಾರಿಷ|

07025014c ಚುಕ್ಷೋಭಯಿಷುರಭ್ಯಾಗಾದಂಗೋ ಮಾತಂಗಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಮಾರಿಷ! ಈ ರೀತಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು
ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಿಸಲು ಆನೆಯನ್ನೇರಿದ್ದ ಅಂಗರಾಜನು
ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು.

07025015a ತಮಾಪತಂತಂ ಮಾತಂಗಮಂಬುದಪ್ರತಿಮನಂ|

07025015c ಕುಂಭಾಂತರೇ ಭೀಮಸೇನೋ ನಾರಾಚೇನಾರ್ದಯದ್ಭೃಶಂ||

ಮೋಡಗಳಂತೆ ಗುಡುಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆನೆಯನ್ನು
ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಅದರ ಕುಂಭಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆದನು.

07025016a ತಸ್ಯ ಕಾಯಂ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಮಮಜ್ಜ ಧರಣೀತಲೇ|

07025016c ತತಃ ಪಪಾತ ದ್ವಿರದೋ ವಜ್ರಾಹತ ಇವಾಚಲಃ||

ಅವು ಅದರ ದೇಹವನ್ನು ಸೀಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಗಿದುಕೊಂಡವು.
ಅನಂತರ ಆ ಅನೆಯು ವಜ್ರವು ತಾಗಿದ ಪರ್ವತದಂತೆ ಕೆಳಗುರುಳಿತು.

07025017a ತಸ್ಯಾವರ್ಜಿತನಾಗಸ್ಯ ಮ್ಲೇಚ್ಚಸ್ಯಾವಪತಿಷ್ಯತಃ|

07025017c ಶಿರಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ವೃಕೋದರಃ||

ಆ ಆನೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ರಾಜನ
ಶಿರವನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ವೃಕೋದರನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07025018a ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ವೀರೇ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವತ ಸಾ ಚಮೂಃ|

07025018c ಸಂಭ್ರಾಂತಾಶ್ವದ್ವಿಪರಥಾ ಪದಾತೀನವಮೃದ್ನತೀ||

ಆ ವೀರನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಅವನ ಸೇನೆಯು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು.
ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ರಥಗಳು
ಪದಾತಿಗಳನ್ನೇ ತುಳಿದವು.

07025019a ತೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವಿದ್ರವತ್ಸು ಸಮಂತತಃ|

07025019c ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜ್ಯೋತಿಷಸ್ತತೋ ಭೀಮಂ ಕುಂಜರೇಣ ಸಮಾದ್ರವತ್||

ಆ ಸೇನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜ್ಯೋತಿಷನು
ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025020a ಯೇನ ನಾಗೇನ ಮಘವಾನಜಯದ್ವೈತ್ಯದಾನವಾನ್|

07025020c ಸ ನಾಗಪ್ರವರೋ ಭೀಮಂ ಸಹಸಾ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಯಾವ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಘವಾನನು ದೈತ್ಯ-ದಾನವರನ್ನು
ಜಯಿಸಿದನೋ ಅದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆನೆಯ
ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025021a ಶ್ರವಣಾಭ್ಯಾಮಥೋ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಸಂಹತೇನ ಕರೇಣ ಚ|

07025021c ವ್ಯಾವೃತ್ತನಯನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರದಹನ್ನಿವ ಪಾಂಡವಂ||

ಕುದ್ಧವಾದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಯು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ತನ್ನ ಎರಡೂ ಮುಂಗಾಲುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ
ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಮಧಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ ಪಾಂಡವನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು.

07025022a ತತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ನಾದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್|

07025022c ಹಾ ಹಾ ವಿನಿಹತೋ ಭೀಮಃ ಕುಂಜರೇಣೇತಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ “ಹಾಹಾ! ಆನೆಯಿಂದ ಭೀಮನು ಹತನಾದನು!”
ಎಂದು ಸೈನ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

07025023a ತೇನ ನಾದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀ|

07025023c ಸಹಸಾಭ್ಯದ್ರವದ್ರಾಜನ್ಯತ್ರ ತಸ್ಥೌ ವೃಕೋದರಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಕೂಗಿನಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು ತಕ್ಷಣವೇ
ವೃಕೋದರನು ಎಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿತು.

07025024a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಹತಂ ಮತ್ಪ್ವಾ ವೃಕೋದರಂ|

07025024c ಭಗದತ್ತಂ ಸಪಾಂಚಾಲಃ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವೃಕೋದರನು ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು
ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಭಗದತ್ತನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದನು.

07025025a ತಂ ರಥೈ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪರಿವಾರ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

07025025c ಅವಾಕಿರಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ರಥಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆದು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07025026a ಸ ವಿಘಾತಂ ಪ್ರೃಷತ್ಕಾನಾಮಂಕುಶೇನ ಸಮಾಚರನ್|

07025026c ಗಜೇನ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನ್ವ್ಯ ಧಮತ್ಪರ್ವತೇಶ್ವರಃ||

ಆ ಪರ್ವತೇಶ್ವರನು ಅಂಕುಶದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಶರಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು
ಜಜ್ಜಿದನು.

07025027a ತದದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಭಗದತ್ತಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07025027c ತಥಾ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಕುಂಜರೇಣ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ನಾವು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ವೃದ್ಧ ಭಗದತ್ತನ
ಆನೆಯು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡೆವು.

07025028a ತತೋ ರಾಜಾ ದಶಾರ್ಣಾನಾಂ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಮುಪಾದ್ರವತ್|

07025028c ತೀರ್ಯಗ್ಯತೇನ ನಾಗೇನ ಸಮದೇನಾಶುಗಾಮಿನಾ||

ಆಗ ದಶಾರ್ಣರ ರಾಜನು ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ,
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತು ವಕ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಯ
ಮೇಲೇರಿ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025029a ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವನ್ನಾಗಯೋರ್ಭೀಮರೂಪಯೋಃ|

07025029c ಸಪಕ್ಷಯೋಃ ಪರ್ವತಯೋರ್ಯಥಾ ಸದ್ರುಮಯೋಃ ಪುರಾ||

ಭೀಮರೂಪದ ಆ ಎರಡು ಆನೆಗಳ ನಡುವೆ ಹಿಂದೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿದ್ದ ಪರ್ವತಗಳು ವೃಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07025030a ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪತೇರ್ನಾಗಃ ಸನ್ನಿಪತ್ಯಾಪವೃತ್ಯ ಚ|

07025030c ಪಾರ್ಶ್ವೇ ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತೇರ್ಭಿತ್ವಾ ನಾಗಮಪಾತಯತ್||

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷಪತಿಯ ಆನೆಯು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಪುನಃ ರಭಸದಿಂದ
ಮುಂದೆ ಬಂದು ದಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿಯ ಆನೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗವನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸಿ ಸೀಳಿ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿತು.

07025031a ತೋಮರೈಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮ್ಯಾಭೈರ್ಭಗದತ್ತೋಽಥ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07025031c ಜಘಾನ ದ್ವಿರದಸ್ಥಂ ತಂ ಶತ್ರುಂ ಪ್ರಚಲಿತಾಸನಂ||

ಆಗ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಏಳು ತೋಮರಗಳಿಂದ
ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವಾಗ
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07025032a ಉಪಸೃತ್ಯ ತು ರಾಜಾನಂ ಭಗದತ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07025032c ರಥಾನೀಕೇನ ಮಹತಾ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾ
ರಥಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆದನು.

07025033a ಸ ಕುಂಜರಸ್ಥೋ ರಥಿಭಿಃ ಶುಶುಭೇ ಸರ್ವತೋ ವೃತಃ|

07025033c ಪರ್ವತೇ ವನಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ಜ್ವಲನ್ನಿವ ಹುತಾಶನಃ||

ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿನ ವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಹುತಾಶನನಂತೆ ರಥಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನು ಶೋಭಿಸಿದನು.

07025034a ಮಂಡಲಂ ಸರ್ವತಃ ಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ರಥಿನಾಮುಗ್ರಧನ್ವಿನಾಂ|

07025034c ಕಿರತಾಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಸ ನಾಗಃ ಪರ್ಯವರ್ತತ||

ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಗ್ರಧನ್ವಿ ರಥಿಗಳ ಮಂಡಲವು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು.

07025035a ತತಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋ ಲತಿಷೋ ರಾಜಾ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ದ್ವಿಪರ್ಷಭಂ|

07025035c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಹಸಾ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಆಗ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋ ಲತಿಷದ ರಾಜನು ಆ ಮಹಾಗಜವನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಕಡೆ ರಭಸದಿಂದ
ನುಗ್ಗಿಸಿದನು.

07025036a ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಸ್ಯ ತು ರಥಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮಹಾದ್ವಿಪಃ|

07025036c ಅಭಿಚಿಕ್ಷೇಪ ವೇಗೇನ ಯುಯುಧಾನಸ್ತ್ವ ಪಾಕ್ರಮತ್||

ಆ ಮಹಾಗಜವು ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನ ರಥವನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ
ಹಿಡಿದು ವೇಗದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆಸೆಯಿತು. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಯುಯುಧಾನನು
ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ್ದನು.

07025037a ಬೃಹತಃ ಸ್ಯಂಧವಾನಶ್ವಾನ್ಸಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ತು ಸಾರಥಿಃ|

07025037c ತಸೌ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಪ್ಲುತಸ್ತಂ ರಥಂ ಪುನಃ||

ಸಾರಥಿಯಾದರೋ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದ ಸೈಂಧವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸಿ ರಥದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕುಳಿತು ರಥವನ್ನು ಪುನಃ ಸಾತ್ಯಕಿಯ
ಬಳಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07025038a ಸ ತು ಲಬ್ಧ್ವಾಂತರಂ ನಾಗಸ್ತ್ವರಿತೋ ರಥಮಂಡಲಾತ್|

07025038c ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ತತಃ ಸರ್ವಾನ್ವರಿಚಿಕ್ಷೇಪ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಆ ಆನೆಯು ರಥಮಂಡಲದಿಂದ
ಹೊರಬಂದು ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಎಳೆದಳೆದು ಎಸೆಯತೊಡಗಿತ್ತು.

07025039a ತೇ ತ್ವಾಶುಗತಿನಾ ತೇನ ತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾ ನರರ್ಷಭಾಃ|

07025039c ತಮೇಕಂ ದ್ವಿರದಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಮೇನಿರೇ ಶತಶೋ ನೃಪಾಃ||

ಅತಿ ವೇಗದ ಆ ಆನೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ನರರ್ಷಭರು ಒಂದೇ
ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೂರಾರರೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

07025040a ತೇ ಗಜಸ್ಥೇನ ಕಾಲ್ಯಂತೇ ಭಗದತ್ತೇನ ಪಾಂಡವಾಃ|

07025040c ಐರಾವತಸ್ಥೇನ ಯಥಾ ದೇವರಾಜೇನ ದಾನವಾಃ||

ಆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭಗದತ್ತನು ಐರಾವತದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ದೇವರಾಜನು ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07025041a ತೇಷಾಂ ಪ್ರದ್ರವತಾಂ ಭೀಮಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಮಿತಸ್ತತಃ|

07025041c ಗಜವಾಜಿಕೃತಃ ಶಬ್ದಃ ಸುಮಹಾನ್ಸಮಜಾಯತ||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಯಂಕರ ಚೀತ್ಕಾರಗಳ ಶಬ್ದವು ಜೋರಾಗಿ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07025042a ಭಗದತ್ತೇನ ಸಮರೇ ಕಾಲ್ಯಮಾನೇಷು ಪಾಂಡುಷು|

07025042c ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೇತಿಷಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುನರ್ಭೀಮಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೇತಿಷದ ಭಗದತ್ತನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲು ಪರಮ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮನು ಪುನಃ ಅವನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025043a ತಸ್ಯಾಭಿದ್ರವತೋ ವಾಹಾನ್ ಹಸ್ತಮುಕ್ತೇನ ವಾರಿಣಾ|

07025043c ಸಿಕ್ತ್ವಾ ವ್ಯತ್ರಾಸಯನ್ನಾಗಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಮಹರಂಸ್ತತಃ||

ರಭಸದಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆ
ಆನೆಯು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿ ತೋಯಿಸಿತು. ಅನಂತರ
ಅವು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07025044a ತತಸ್ತಮಭ್ಯಯಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ರುಚಿಪರ್ವಾ ಕೃತೀಸುತಃ|

07025044c ಸಮುಕ್ಷಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ರಥಸ್ಥೋಽಂತಕಸನ್ನಿಭಃ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅಂತಕನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ

ಅಕ್ಕತಿಯ ಮಗ ರುಚಿಪರ್ವನು ಭಗದತ್ತನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07025045a ತತೋ ರುಚಿರಪರ್ವಾಣಂ ಶರೇಣ ನತಪರ್ವಣಾ|

07025045c ಸುಪರ್ವಾ ಪರ್ವತಪರ್ತಿನೀ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಆಗ ಪರ್ವತಪರ್ತಿಯು ಸುಂದರ ನತಪರ್ವ ಶರದಿಂದ ಅವನನ್ನು
ವೈವಸ್ವತನ ಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07025046a ತಸ್ಮಿನ್ನಿಪತಿತೇ ವೀರೇ ಸೌಭದ್ರೋ ದ್ರೌಪದೀಸುತಾಃ|

07025046c ಚೇಕಿತಾನೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುರ್ಯುಯುತ್ಸಾಚ್ಚಾರ್ಯನ್ದಿವಂ||

ಆ ವೀರನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಸೌಭದ್ರ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೀಸುತರು,
ಚೇಕಿತಾನ, ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಮತ್ತು ಯುಯುತ್ಸವು ಆನೆಯನ್ನು
ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದರು.

07025047a ತ ಏನಂ ಶರಧಾರಾಭಿರ್ಧಾರಾಭಿರಿವ ತೋಯದಾಃ|

07025047c ಸಿಷಿಚುರ್ಭೈರವಾನ್ನಾದಾನ್ವಿನದಂತೋ ಜಿಘಾಂಸವಃ||

ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಭೈರವ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಬಾಣದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ತೋಯಿಸಿದರು.

07025048a ತತಃ ಪಾಷ್ಣ್ಯಂಕುಶಾಂಗುಷ್ಟೈಃ ಕೃತಿನಾ ಚೋದಿತೋ ದ್ವಿಪಃ|

07025048c ಪ್ರಸಾರಿತಕರಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸ್ತು ಬ್ಧಕರ್ಣೇಕ್ಷಣೋ ದ್ರುತಂ||

ಆಗ ಹಿಮ್ಮಡಿ, ಅಂಕುಶ ಮತ್ತು ಅಂಗುಷ್ಠಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡ

ಆನೆಯು ಸೊಂಡಲನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕಿವಿಯನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ
ನೋಡುತ್ತಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿತು.

07025049a ಸೋಽಧಿಷ್ಠಾಯ ಪದಾ ವಾಹಾನ್ಯುಯುತ್ನೋಃ ಸೂತಮಾರುಜತ್|

07025049c ಪುತ್ರಸ್ತು ತವ ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾಪ್ಲುತೋ ರಥಂ||

ಅದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಯುಯುತ್ಸುವಿನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಒದೆದು ಸೂತನನ್ನು
ಕೊಂದಿತು. ಆಗ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹಾರಿ ಸೌಭದ್ರನ
ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07025050a ಸ ಕುಂಜರಸ್ಥೋ ವಿಸೃಜನ್ನಿಷೂನರಿಷು ಪಾರ್ಥಿವಃ|

07025050c ಬಭೌ ರಶ್ಮಿನಿವಾದಿತ್ಯೋ ಭುವನೇಷು ಸಮುತ್ಸ್ರಜನ್||

ಆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವನು ಭುವನಗಳನ್ನು ತನ್ನ
ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿಸುವ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07025051a ತಮಾರ್ಜುನಿದ್ವಾರ್ದಶಭಿಯು ಯುತ್ಸುರ್ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07025051c ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿದ್ರೌಪದೇಯಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ವಿವ್ಯಧುಃ||

ಅವನನ್ನು ಆರ್ಜುನಿಯು ಹನ್ನೆರಡು, ಯುಯುತ್ಸುವು ಹತ್ತು,
ದ್ರೌಪದೇಯರು ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದರು.

07025052a ಸೋಽರಿಯತ್ಸಾರ್ಪಿತೈರ್ಬಾಣೈರಾಚಿತೋ ದ್ವಿರದೋ ಬಭೌ|

07025052c ಸಂಸ್ಕೃತ ಇವ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಭಿರ್ಜಲದೋ ಮಹಾನ್||

ಆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದ
ಆನೆಯು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಮಹಾ
ಮೇಘದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07025053a ನಿಯಂತುಃ ಶಿಲ್ಪಯತ್ನಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರೇಷಿತೋಽರಿಶರಾದಿ ತಃ|

07025053c ಪರಿಚಿಕ್ಷೇಪ ತಾನ್ನಾಗಃ ಸ ರಿಪೂನ್ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಂ||

ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಶತ್ರುಗಳು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ
ಶರಗಳಿಂದ ಆದಿ ತಗೊಂಡ ಆ ಆನೆಯು ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ
ರಿಪುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಡ-ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಎಸೆಯತೊಡಗಿತು.

07025054a ಗೋಪಾಲ ಇವ ದಂಡೇನ ಯಥಾ ಪಶುಗಣಾನ್ವನೇ|

07025054c ಆವೇಷ್ಟಯತ ತಾಂ ಸೇನಾಂ ಭಗದತ್ತಸ್ತಥಾ ಮುಹುಃ||

ವನದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕನು ಕೋಲಿನಿಂದ ದನಗಳನ್ನು ತರುಬುವಂತೆ
ಭಗದತ್ತನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ ಅವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ತರುಬುತ್ತಿದ್ದನು.

07025055a ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶ್ರೇನಾಭಿಪನ್ನಾನಾಂ ವಾಯಸಾನಾಮಿವ ಸ್ವನಃ|

07025055c ಬಭೂವ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ಭೃಶಂ ವಿದ್ರವತಾಂ ಸ್ವನಃ||

ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದ ಗಿಡುಗದ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಕಾಗೆಗಳು
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು
ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

07025056a ಸ ನಾಗರಾಜಃ ಪ್ರವರಾಂಕುಶಾಹತಃ

ಪುರಾ ಸಪಕ್ಷೋಽದ್ರಿವರೋ ಯಥಾ ನೃಪ|

07025056c ಭಯಂ ತಥಾ ರಿಪುಷು ಸಮಾದಧದ್ಭೃಶಂ

ವಣಿಗ್ಗಣಾನಾಂ ಕ್ಷುಭಿತೋ ಯಥಾರ್ಣವಃ||

ನೃಪ! ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗಜರಾಜನು ಹಿಂದೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಿರಿಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಿಪುಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನು ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಗರವನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿ ವರ್ತಕರನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07025057a ತತೋ ಧ್ವನಿದ್ವಿರದರಥಾಶ್ವಪಾರ್ಥಿವೈರ್

ಭಯಾದ್ಧ್ರವದ್ಭಿರ್ಜನಿತೋಽತಿಭೈರವಃ|

07025057c ಕ್ಷಿತಿಂ ವಿಯದ್ಧ್ವಾಂ ವಿದಿಶೋ ದಿಶಸ್ತಥಾ

ಸಮಾವೃಣೋತ್ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂಯುಗೇ ತದಾ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಆ ಆನೆಯಿಂದ ಭಯಾದಿ ತರಾಗಿ ಅತಿ ಭೈರವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ರಥ-ಅಶ್ವ-ಪಾರ್ಥಿವರ ಧ್ವನಿಯು ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿತು.

07025058a ಸ ತೇನ ನಾಗಪ್ರವರೇಣ ಪಾರ್ಥಿವೋ

ಭೃಶಂ ಜಗಾಹೇ ದ್ವಿಷತಾಮನೀಕಿನೀಂ|

07025058c ಪುರಾ ಸುಗುಪ್ತಾಂ ವಿಬುಧೈರಿವಾಹವೇ

ವಿರೋಚನೋ ದೇವವರೂಢಿನೀಮಿವ||

ಹಿಂದೆ ವಿಬುಧರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಸೇನೆಯನ್ನು ವಿರೋಚನನು ಬೇಧಿಸಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿದಂತೆ ಆ ಗಜಶ್ರೇಷ್ಠನ ಮೇಲೇರಿ ಪಾರ್ಥಿವನು ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮರ್ದಿಸಿದನು.

07025059a ಭೃಶಂ ವವೌ ಜ್ವಲನಸಖೋ ವಿಯದ್ರಜಃ

ಸಮಾವೃಣೋನ್ಮಹುರಪಿ ಚೈವ ಸೈನಿಕಾನ್|

07025059c ತಂ ಏಕನಾಗಂ ಗಣಶೋ ಯಥಾ ಗಜಾಃ

ಸಮಂತಶೋ ದ್ರುತಮಿವ ಮೇನಿರೇ ಜನಾಃ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿ ಸಖಿ ವಾಯುವೂ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಧೂಳು ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಆನೆಯು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹಲವಾರು ಆನೆಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಭಗದತ್ತಯುಧೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗದತ್ತಯುಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ಸಂಶಪ್ತಕ ವಧೆ (೧-೨೬).

07026001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07026001a ಯನ್ಮಾಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

07026001c ತಚ್ಚೈಣುಷ್ಠ ಮಹಾರಾಜ ಪಾರ್ಥೋ ಯದಕರೋನ್ಮೃಧೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ ಕೃತ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲ! ಮಹಾರಾಜ! ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

07026002a ರಜೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮುದ್ಭೂತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಗಜನಿಷ್ಠನಂ|

07026002c ಭಜ್ಯತಾಂ ಭಗದತ್ತೇನ ಕೌಂತೇಯಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್||

ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಭಗದತ್ತನಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯು ಫೀಳಿಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೌಂತೇಯನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07026003a ಯಥಾ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷೋ ರಾಜಾ ಗಜೇನ ಮಧುಸೂದನ|

07026003c ತ್ವರಮಾಣೋಽಭ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಧ್ರುವಂ ತಸ್ಯೈಷ ನಿಸ್ವನಃ||

“ಮಧುಸೂದನ! ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷದ ರಾಜನು ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ತ್ವರಮಾಡಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಇದು ಅವನದೇ ಕೂಗು!

07026004a ಇಂದ್ರಾದನವರಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಗಜಯಾನವಿಶಾರದಃ|

07026004c ಪ್ರಥಮೋ ವಾ ದ್ವಿತೀಯೋ ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಗಜಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದನಾಗಿರುವ ಇವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ

ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ. ಇವನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲನೆಯವನು ಅಥವಾ
ಎರಡನೆಯವನು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07026005a ಸ ಚಾಪಿ ದ್ವಿರದಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸದಾಪ್ರತಿಗಜೋ ಯುಧಿ|

07026005c ಸರ್ವಶಬ್ದಾತಿಗಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಕೃತಕರ್ಮಾ ಜಿತಕ್ಲಮಃ||

ಆ ಆನೆಯೂ ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ
ಆನೆಯು ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವಂತವನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಯಶಸ್ವಿಯು. ಆಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದವನು.

07026006a ಸಹಃ ಶಸ್ತ್ರನಿಪಾತಾನಾಮಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶಸ್ಯ ಚಾನಘ|

07026006c ಸ ಪಾಂಡವಬಲಂ ವ್ಯಕ್ತಮದ್ವೈಕೋ ನಾಶಯಿಷ್ಯತಿ||

ಅನಘ! ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಇದು ಒಂದೇ ಪಾಂಡವ ಬಲವನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07026007a ನ ಚಾವಾಭ್ಯಾಂ ಋತೇಽನ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಶಕ್ತಸ್ತಂ ಪ್ರತಿಬಾಧಿತುಂ|

07026007c ತ್ವರಮಾಣಸ್ತತೋ ಯಾಹಿ ಯತಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಾಧಿಪಃ||

ಅವರ ಈ ಉಪಟಳವನ್ನು ಸಹಿಸುವವರು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ
ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ತ್ವರೇಮಾಡಿ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಾಧಿಪನು
ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿ.

07026008a ಶಕ್ರಸಖ್ಯಾದ್ವಿ ಪಬಲೈರ್ವಯಸಾ ಚಾಪಿ ವಿಸ್ಮಿತಂ|

07026008c ಅದ್ವೈತಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಲಹಂತುಃ ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಂ||

ಶಕ್ರನೊಂದಿಗಿನ ಸಖ್ಯದಿಂದ, ಆನೆಯ ಬಲದಿಂದ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಬಲಹಂತುವಿನ ಪ್ರಿಯ
ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07026009a ವಚನಾದಥ ಕೃಷ್ಣಸ್ತು ಪ್ರಯಯೌ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07026009c ದಾರ್ಯತೇ ಭಗದತ್ತೇನ ಯತ್ರ ಪಾಂಡವವಾಹಿನೀ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಮಾತಿನಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವವಾಹಿನಿಯನ್ನು
ಸೀಳುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು.

07026010a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ತತಃ ಪಶ್ಚಾದಾಹ್ವಯಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

07026010c ಸಂಶಪ್ತಕಾಃ ಸಮಾರೋಹನ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ||

ಅವನು ಬೇರೆಕಡೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಅವನ
ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಸಂಶಪ್ತಕರು ಎರಗಿದರು.

07026011a ದಶೈವ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ನರಾಧಿಪ|

07026011c ಚತ್ವಾರಿ ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಯೇನುಗಾಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ತ್ರಿಗರ್ತರಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರ ವಾಸುದೇವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿದ್ದರು.

07026012a ದಾರ್ಯಮಾಣಾಂ ಚಮೂಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗದತ್ತೇನ ಮಾರಿಷ|

07026012c ಆಹೂಯಮಾನಸ್ಯ ಚ ತೈರಭವದ್ಧೃದಯಂ ದ್ವಿಧಾ||

ಮಾರಿಷ! ಭಗದತ್ತನಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಮತ್ತು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ನಡುವೆ ಅವನ ಹೃದಯವು
ಎರಡಾಯಿತು.

07026013a ಕಿಂ ನು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಭವೇದಿತಿ ವಿಚಿಂತಯನ್|

07026013c ಇತೋ ವಾ ವಿನಿವರ್ತೇಯಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

“ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು? ಇವರ ಬಳಿ
ಹಿಂದಿರುಗಲೇ ಅಥವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿ ಹೋಗಲೇ?” ಎಂದು
ಚಿಂತಿಸಿದನು.

07026014a ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿಚಾರ್ಯೈತದರ್ಜುನಸ್ಯ ಕುರೂದ್ವಹ|

07026014c ಅಭವದ್ಭೂಯಸೀ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಂಶಪ್ತಕವಧೇ ಸ್ಥಿರಾ||

ಕುರೂದ್ವಹ! ಸಂಶಪ್ತಕರನ್ನು ವಧಿಸುವುದೇ ಯಶಸ್ಕರವಾದುದು
ಎಂದು ಅರ್ಜುನನ ಬುದ್ಧಿಯು ವಿಚಾರಿಸಲು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ
ನಿಂತನು.

07026015a ಸ ಸನ್ನಿವೃತ್ತಃ ಸಹಸಾ ಕಪಿಪ್ರವರಕೇತನಃ|

07026015c ಏಕೋ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿಹಂತುಂ ವಾಸವೀ ರಣೇ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಕಪಿಪ್ರವರಕೇತನ ವಾಸವಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಸಹಸ್ರಾರು
ರಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

07026016a ಸಾ ಹಿ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಸೀನ್ಮತಿಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

07026016c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವಧೋಪಾಯೇ ತೇನ ದ್ವೈಧಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಇದು ಅರ್ಜುನನ ವಧೆಗೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ-ಕರ್ಣರಿಬ್ಬರ ಉಪಾಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರಿಂದಾಗಿ ರಣರಂಗವು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು.

07026017a ಸ ತು ಸಂವರ್ತಯಾಮಾಸ ದ್ವೈಧೀಭಾವೇನ ಪಾಂಡವಃ|

07026017c ರಥೇನ ತು ರಥಾಗ್ರಾಣಾಮಕರೋತ್ತಾಂ ಮೃಷಾ ತದಾ||

ಡೋಲಾಯಮಾನನಾದ ಪಾಂಡವನು ರಥದಿಂದ ರಥಾಗ್ರಾಣ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು.

07026018a ತತಃ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07026018c ವ್ಯಸೃಜನ್ನರ್ಜುನೇ ರಾಜನ್ಸಂಶಪ್ತಕಮಹಾರಥಾಃ||

ಆಗ ಸಂಶಪ್ತಕ ಮಹಾರಥರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನತಪರ್ವಣ ಶರಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07026019a ನೈವ ಕುಂತೀಸುತಃ ಪಾರ್ಥೋ ನೈವ ಕೃಷ್ಣೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

07026019c ನ ಹಯಾ ನ ರಥೋ ರಾಜನ್ಸ್ತಂಶ್ಯಂತೇ ಸ್ಮ ಶರೈಶ್ಚಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಲು ಕುಂತೀಸುತ ಪಾರ್ಥನಾಗಲೀ ಕೃಷ್ಣ ಜನಾರ್ದನನಾಗಲೀ, ರಥವಾಗಲೀ ಕುದುರೆಗಳಾಗಲೀ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07026020a ಯದಾ ಮೋಹಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಸ್ವೇದಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನಃ|

07026020c ತತಸ್ತಾನ್ಪ್ರಾಯಶಃ ಪಾರ್ಥೋ ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರೇಣ ನಿಜಘ್ನಿವಾನ್||

ಆಗ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಜನಾರ್ದನನು ಬೆವತುಹೋಗಲು ಪಾರ್ಥನು
ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07026021a ಶತಶಃ ಪಾಣಯಶ್ಚಿನ್ನಾಃ ಸೇಷುಜ್ಯಾತಲಕಾರ್ಮುಕಾಃ|

07026021c ಕೇತವೋ ವಾಜಿನಃ ಸೂತಾ ರಥಿನಶ್ಚಾಪತನ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ಬಾಣ-ಶಿಂಜಿನಿ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನೂರಾರು ಕೈಗಳು
ತುಂಡಾಗಿ, ಧ್ವಜಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ಸೂತರು ಮತ್ತು ರಥಿಗಳು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07026022a ದ್ರುಮಾಚಲಾಗ್ರಾಂಬುಧರೈಃ ಸಮರೂಪಾಃ ಸುಕಲ್ಪಿತಾಃ|

07026022c ಹತಾರೋಹಾಃ ಕ್ಷಿತೌ ಪೇತುದ್ವಿಪಾಃ ಪಾರ್ಥಶರಾಹತಾಃ||

ವೃಕ್ಷ, ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ಮೋಡಗಳಂತಿದ್ದ, ಸುಕಲ್ಪಿತಗೊಂಡಿದ್ದ
ಆನೆಗಳು ಪಾರ್ಥನ ಶರಗಳಿಂದ ಹತಗೊಂಡು, ಮಾವುತರನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07026023a ವಿಪ್ರವಿದ್ಧಕುಥಾವಲ್ಗಾಶ್ಚಿನ್ನಭಾಂಡಾಃ ಪರಾಸವಃ|

07026023c ಸಾರೋಹಾಸ್ತರಗಾಃ ಪೇತುರ್ಮಥಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಮಾರ್ಗಣೈಃ||

ಅವುಗಳ ಬೆನ್ನಮೇಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಂಬಳಿಗಳೂ ಆಭರಣಗಳೂ
ಚೆಲ್ಲಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದವು. ಪಾರ್ಥನ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಮಥಿತವಾದ
ಕುದುರೆಗಳು ಆರೋಹಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು.

07026024a ಸಷ್ಟಿ ಚರ್ಮಾ ಸಿನಖರಾಃ ಸಮುದ್ಗರಪರಶ್ವಧಾಃ|

07026024c ಸಂಚಿನ್ನಾ ಬಾಹವಃ ಪೇತುರ್ನೃಣಾಂ ಭಲ್ಯೈಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಕಿರೀಟಿಯ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಋಷಿ, ಪ್ರಾಸ, ಖಡ್ಗ, ನಖರ, ಮುದ್ಗರ ಮತ್ತು ಪರಶುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮನುಷ್ಯರ ಬಾಹುಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿದ್ದವು.

07026025a ಬಾಲಾದಿತ್ಯಾಂಬುಜೇಂದೂನಾಂ ತುಲ್ಯರೂಪಾಣಿ ಮಾರಿಷ|

07026025c ಸಂಚಿನ್ನಾನ್ಯರ್ಜುನಶರೈಃ ಶಿರಾಂಸ್ಯುವೀಂ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ಮಾರಿಷ! ಬಾಲಾದಿತ್ಯ, ಕಮಲ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರ ರೂಪದಂತಿರುವ ಶಿರಗಳು ಅರ್ಜುನನ ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07026026a ಜಜ್ವಾಲಾಲಂಕೃತೈಃ ಸೇನಾ ಪತ್ರಿಭಿಃ ಪ್ರಾಣಭೋಜನೈಃ|

07026026c ನಾನಾಲಿಂಗೈಸ್ತದಾಮಿತ್ರಾನ್ಕೃದ್ಧೇ ನಿಘ್ನತಿ ಫಲ್ಲನೇ||

ನಾನಾ ವಿಧದ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಭೋಜನವಾಗುಳ್ಳ ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಕೃದ್ಧನಾದ ಫಲ್ಲನನು ಅಲಂಕೃತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07026027a ಕ್ಷೋಭಯಂತಂ ತದಾ ಸೇನಾಂ ದ್ವಿರದಂ ನಲಿನೀಮಿವ|

07026027c ಧನಂಜಯಂ ಭೂತಗಣಾಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಆನೆಯು ಸರೋವರವನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿದ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಭೂತಗಣಗಳು “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಗೌರವಿಸಿತು.

07026028a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ಕರ್ಮ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಮಾಧವಃ|

07026028c ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಗತ್ವಾ ತಲಮಾಹತ್ಯ ಪೂಜಯತ್||

ವಾಸವನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಪಾರ್ಥನ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ
ಮಾಧವನು ಪರಮ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದನು.

07026029a ತತಃ ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ ಹತ್ವಾ ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

07026029c ಭಗದತ್ತಾಯ ಯಾಹೀತಿ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣಮಚೋದಯತ್||

ಆಗ ಸಂಶಪ್ತಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪುನಃ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿ ಪಾರ್ಥನು
“ಭಗದತ್ತನ ಬಳಿ ಹೋಗು!” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಶಪ್ತಕವಧೇ ಷಡ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೭

ಭಗದತ್ತನ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕರೆದ
ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಪಲಾಯನಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನು
ಭಗದತ್ತನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು (೧-೧೪). ಅರ್ಜುನ-ಭಗದತ್ತರ ಯುದ್ಧ
(೧೫-೩೧).

07027001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07027001a ಯಿಯಾಸತಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ಮನೋಜವಾನ್|

07027001c ಅಪ್ಯೈಷೀದ್ಧೇಮಸಂಚನ್ನಾನ್ಮೋಣಾನೀಕಾಯ ಪಾಂಡುರಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾರ್ಥನ ಸುವರ್ಣಭೂಷಿತ ಮನೋವೇಗದ ಬಿಳಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಕಡೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07027002a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸ್ವಾಂಸ್ತ್ರಾತುಂ ದ್ರೋಣತಾಪಿತಾನ್|

07027002c ಸುಶರ್ಮಾ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಯಾತ್||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದ ತನ್ನವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಯುದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸುಶರ್ಮನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದನು.

07027003a ತತಃ ಶ್ವೇತಹಯಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀದಜಿತಂ ಜಯಃ|

07027003c ಏಷ ಮಾಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಸುಶರ್ಮಾಹ್ವಯತೇಽಚ್ಯುತ||

ಆಗ ಶ್ವೇತಹಯ ಜಯ ಅರ್ಜುನನು ಅಪರಾಜಿತ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಅಚ್ಯುತ! ಈ ಸುಶರ್ಮನು ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡಗೂಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07027004a ದೀರ್ಯತೇ ಚೋತ್ತರೇಣೈತತ್ಸೈನ್ಯಂ ನಃ ಶತ್ರುಸೂದನ|

07027004c ದ್ವೈಧೀಭೂತಂ ಮನೋ ಮೇಽದ್ಯ ಕೃತಂ ಸಂಶಪ್ತಕೈರಿದಂ||

ಆದರೆ ಶತ್ರುಸೂದನ! ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯವು ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಶಪ್ತಕರು ಇಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು

ಎರಡನ್ನಾಗಿ ಒಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

07027005a ಕಿಂ ನು ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ ಹನ್ಮಿ ಸ್ವಾನ್ರಕ್ಷಾಮ್ಯಹಿತಾರ್ದಿತಾನ್|
07027005c ಇತಿ ಮೇ ತ್ವಂ ಮತಂ ವೇತ್ಥ ತತ್ರ ಕಿಂ ಸುಕೃತಂ ಭವೇತ್||

ಈಗ ನಾನು ಅಳಿದುಳಿದ ಸಂಶಪ್ತಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ಬಾಧಿತರಾದ ನಮ್ಮವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೇ? ನನ್ನ ಈ ದ್ವಂದ್ವಭಾವವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದು?"

07027006a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸ್ಯಂದನಂ ಪ್ರತ್ಯವರ್ತಯತ್|
07027006c ಯೇನ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಃ ಪಾಂಡವಂ ಸಮುಪಾಹ್ವಯತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದಾಶಾರ್ಹನು ರಥವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಎಲ್ಲಿ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಯು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07027007a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ|
07027007c ಧ್ವಜಂ ಧನುಶ್ಚಾಸ್ಯ ತಥಾ ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಕೃಂತತ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಏಳು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷುರಗಳೆರಡರಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07027008a ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತೇಶ್ಚಾಪಿ ಭ್ರಾತರಂ ಷಡ್ಭಿರಾಯಸೈಃ|
07027008c ಸಾಶ್ವಂ ಸಸೂತಂ ತ್ವರಿತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರೈಷೀದ್ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಪಾರ್ಥನು ತ್ವರೆಯಾಡಿ ತ್ರಿಗರ್ತಾಧಿಪತಿಯ ತಮ್ಮನನ್ನೂ ಕೂಡ ಆರು
ಆಯಸಗಳಿಂದ, ಅಶ್ವ-ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07027009a ತತೋ ಭುಜಗಸಂಕಾಶಾಂ ಸುಶರ್ಮಾ ಶಕ್ತಿಮಾಯಸೀಂ|

07027009c ಚಿಕ್ಷೇಪಾರ್ಜುನಮಾದಿಶ್ಯ ವಾಸುದೇವಾಯ ತೋಮರಂ||

ಆಗ ಸುಶರ್ಮನು ಸರ್ಪದಂದಿದ್ದ ಉಕ್ಕಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನ
ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ತೋಮರವನ್ನು ವಾಸುದೇವನ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07027010a ಶಕ್ತಿಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ತೋಮರಂ ತ್ರಿಭಿರರ್ಜುನಃ|

07027010c ಸುಶರ್ಮಾಣಂ ಶರವ್ರಾತೈರ್ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ನ್ಯವರ್ತತ||

ಅರ್ಜುನನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರು ಮತ್ತು ತೋಮರವನ್ನು ಮೂರು
ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಸುಶರ್ಮನನ್ನು ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸಿ
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು.

07027011a ತಂ ವಾಸವಮಿವಾಯಾಂತಂ ಭೂರಿವರ್ಷಶರೌಘಿಣಂ|

07027011c ರಾಜಂಸ್ತಾವಕಸೈನ್ಯಾನಾಂ ನೋಗ್ರಂ ಕಶ್ಚಿದವಾರಯತ್||

ರಾಜನ್! ಬಾಣಗಳ ಭಾರೀ ಮಳೆಗೆರೆಯುತ್ತಾ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ಉಗ್ರ ವಾಸವಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

07027012a ತತೋ ಧನಂಜಯೋ ಬಾಣೈಸ್ತುತ ಏವ ಮಹಾರಥಾನ್|

07027012c ಆಯಾದ್ವಿನಿಘ್ನೈಸ್ಕರವ್ಯಾನ್ದಹನ್ಯಕ್ಷಮಿವಾನಲಃ||

ಆಗ ಧನಂಜಯನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮಹಾರಥಿ ಕೌರವ್ಯರನ್ನು ಬೆಂಕಿಯು
ಹುಲ್ಲಿನ ಗೊಣಬೆಯನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ಸುಟ್ಟು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07027013a ತಸ್ಯ ವೇಗಮಸಹ್ಯಂ ತು ಕುಂತೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07027013c ನಾಶಕ್ಕುವಂಸ್ತೇ ಸಂಸೋಡುಂ ಸ್ಪರ್ಶಮಗ್ನೇರಿವ ಪ್ರಜಾಃ||

ಜನರು ಅಗ್ನಿಯ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತೆ ಆ ಧೀಮತ
ಕುಂತೀಪುತ್ರನ ವೇಗವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

07027014a ಸಂವೇಷ್ಟಯನ್ನನೀಕಾನಿ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಃ|

07027014c ಸುಪರ್ಣಪಾತವದ್ರಾಜನ್ನಾಯಾತ್ಪ್ರಾ ಗ್ಂಜ್ಯೇತಿಷಂ ಪ್ರತಿ||

ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನು
ಪ್ರಾ ಗ್ಂಜ್ಯೇತಿಷನ ಕಡೆ ಗರುಡನು ಬಂದೆರಗುವಂತೆ ಬಂದು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07027015a ಯತ್ತದಾನಾಮಯಜ್ಜಿಷ್ಟುರ್ಭರತಾನಾಮಪಾಯಿನಾಂ|

07027015c ಧನುಃ ಕ್ಷೇಮಕರಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ವಿಷತಾಮಶ್ರುವರ್ಧನಂ||

ಯಾವುದರಿಂದ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಭರತರಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುವನೋ ಯಾವುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವನೋ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಜಿಷ್ಟುವು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

07027016a ತದೇವ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ರಾಜನ್ದುರ್ಧ್ಯೂತದೇವಿನಃ|

07027016c ಕೃತೇ ಕ್ಷತ್ರವಿನಾಶಾಯ ಧನುರಾಯಚ್ಚ ದರ್ಜುನಃ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಕೆಟ್ಟ ದ್ಯೂತವನ್ನಾಡಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದ ಅದೇ ಧನುಸ್ಸನು
ಅರ್ಜುನನು ಈಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು.

07027017a ತಥಾ ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯಮಾಣಾ ಸಾ ಪಾರ್ಥೇನ ತವ ವಾಹಿನೀ|

07027017c ವ್ಯದೀರ್ಯತ ಮಹಾರಾಜ ನೌರಿವಾಸಾದ್ಯ ಪರ್ವತಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಡಿದ ನೌಕೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಪಾರ್ಥನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿ ನುಚ್ಚು ನೂರು ಮಾಡಿದನು.

07027018a ತತೋ ದಶ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನ್ಯವರ್ತಂತ ಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07027018c ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಾ ವೀರಾ ಜಯಪರಾಜಯೇ||

ಆಗ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವೀರ ಧನುಷ್ಮತರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಜಯವಾಗಲೀ
ಪರಾಜಯವಾಗಲೀ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

07027019a ವ್ಯಪೇತಹೃದಯತ್ರಾಸ ಆಪದ್ಧರ್ಮಾ ತಿಗೋ ರಥಃ|

07027019c ಆರ್ಚತ್ಪಾರ್ಥೋ ಗುರುಂ ಭಾರಂ ಸರ್ವಭಾರಸಹೋ ಯುಧಿ||

ಆಪದ್ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಆ ರಥರು ಹೃದಯದ ಭಯವನ್ನು
ತೊರೆದು ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರ
ದೊಡ್ಡ ಭಾರವನ್ನೂ ಪಾರ್ಥನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

07027020a ಯಥಾ ನಡವನಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಭಿನ್ನಃ ಷಷ್ಠಿಹಾಯನಃ|

07027020c ಮೃದ್ನೀಯಾತ್ತದ್ವದಾಯಸ್ತಃ ಪಾರ್ಥೋಽಮೃದ್ನಾಚ್ಚಮೂಂ ತವ||

ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ ಸಲಗವು
ಹೇಗೆ ಬೆಂಡಿನ ವನವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥನು
ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದನು.

07027021a ತಸ್ಮಿನ್ಮಮಥಿತೇ ಸೈನ್ಯೇ ಭಗದತ್ತೋ ನರಾಧಿಪಃ|

07027021c ತೇನ ನಾಗೇನ ಸಹಸಾ ಧನಂಜಯಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಅವನು ಹಾಗೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲು ನರಾಧಿಪ ಭಗದತ್ತನು
ತನ್ನ ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ರಭಸದಿಂದ ಬಂದು ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದನು.

07027022a ತಂ ರಥೇನ ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದಭೀತವತ್|

07027022c ಸ ಸನ್ನಿಪಾತಸ್ತುಮುಲೋ ಬಭೂವ ರಥನಾಗಯೋಃ||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಭಯಪಡದೇ ಅವನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನ ರಥ ಮತ್ತು ಆ ಆನೆಗಳ ನಡುವೆ ತುಮುಲ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07027023a ಕಲ್ಪಿತಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ರಥೇನ ಚ ಗಜೇನ ಚ|

07027023c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚೇರತುವೀರೌ ಭಗದತ್ತಧನಂಜಯೌ||

ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಿತರಾದ ಆ ವೀರ ಭಗದತ್ತ-ಧನಂಜಯರ
ನಡುವೆ ರಥ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.

07027024a ತತೋ ಜೀಮೂತಸಂಕಾಶಾನ್ನಾಗಾದಿಂದ್ರ ಇವಾಭಿಭೂಃ|

07027024c ಅಭ್ಯವರ್ಷ ಚ್ಚ ರೌಘೇಣ ಭಗದತ್ತೋ ಧನಂಜಯಂ||

ಆಗ ಮೋಡದಂತಿದ್ದ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಇಂದ್ರನಂತಿದ್ದ ವಿಭೂ
ಭಗದತ್ತನು ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07027025a ಸ ಚಾಪಿ ಶರವರ್ಷಂ ತಚ್ಚ ರವರ್ಷೇಣ ವಾಸವಿಃ|

07027025c ಅಪ್ರಾಪ್ತಮೇವ ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಗದತ್ತಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವಾಸವಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ಶರವರ್ಷವು ತನ್ನನ್ನು ತಲುಪುವುದರೊಳಗೆ
ಇನ್ನೊಂದು ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07027026a ತತಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷೋ ರಾಜಾ ಶರವರ್ಷಂ ನಿವಾರ್ಯ ತತ್|

07027026c ಶರೈರ್ಜಘ್ನೇ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಪಾರ್ಥಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ರಾಜಾ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷನು ಆ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ,
ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07027027a ತತಃ ಸ ಶರಜಾಲೇನ ಮಹತಾಭ್ಯವಕೀರ್ಯ ತೌ|

07027027c ಚೋದಯಾಮಾಸ ತಂ ನಾಗಂ ವಧಾಯಾಚ್ಚುತಪಾರ್ಥಯೋಃ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಶರಜಾಲದಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಅಚ್ಚುತ-
ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಆನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07027028a ತಮಾಪತಂತಂ ದ್ವಿರದಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರುದ್ಧಮಿವಾಂತಕಂ|

07027028c ಚಕ್ರೇಽಪಸವ್ಯಂ ತ್ವರಿತಃ ಸ್ಯಂದನೇನ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅಂತಕನಂತೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ

ಕೂಡಲೇ ಜನಾರ್ದನನು ರಥವನ್ನು ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

07027029a ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಮಪಿ ನೇಯೇಷ ಪರಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ|

07027029c ಸಾರೋಹಂ ಮೃತ್ಯುಸಾತ್ಕರ್ತುಂ ಸ್ಮರನ್ಧರ್ಮಂ ಧನಂಜಯಃ||

ಆ ಮಹಾಗಜವು ತನ್ನ ಸಮೀಪ ಬಂದಿದ್ದರೂ ರಥವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಧನಂಜಯನು ಅದನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ.

07027030a ಸ ತು ನಾಗೋ ದ್ವಿಪರಥಾನ್ ಹಯಾಂಶ್ಚಾರುಜ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07027030c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ತತೋಽಕ್ರುದ್ಯದ್ಧನಂಜಯಃ||

ಮಾರಿಷ! ಆದರೆ ಆ ಆನೆಯು ಮುಂದೆ ಹಾಯ್ದು ರಥಗಳನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ತುಳಿದು ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿತು. ಆಗ ಧನಂಜಯನು ಕ್ರುದ್ಧನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಭಗದತ್ತಯುದ್ಧೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗದತ್ತಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೮

ಭಗದತ್ತವಧೆ (೧-೪೪).

07028001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07028001a ತಥಾ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಿಮಕರೋದ್ಭಗದತ್ತಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07028001c ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜೀತಿಷೋ ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ತನ್ಮೇ ಶಂಸ ಯಥಾತಥಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಪಾಂಡವನು ಭಗದತ್ತನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಅಥವಾ ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜೀತಿಷನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ನಡೆದಹಾಗೆ ಹೇಳು.”

07028002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07028002a ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜೀತಿಷೇಣ ಸಂಸಕ್ತಾವುಭೌ ದಾಶಾರ್ಹಪಾಂಡವೌ|

07028002c ಮೃತ್ಯೋರಿವಾಂತಿಕಂ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಮೇನಿರೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಗ್ಗ್ಂಜೀತಿಷನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಾಶಾರ್ಹ-ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಅಂದುಕೊಂಡವು.

07028003a ತಥಾ ಹಿ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪಾತಯತ್ಯನಿಶಂ ಪ್ರಭೋ|

07028003c ಭಗದತ್ತೋ ಗಜಸ್ಯಂಧಾತ್ಕೃಷ್ಣಯೋಃ ಸ್ಯಂದನಸ್ಥಯೋಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಭು ಭಗದತ್ತನು ಆನೆಯ ಭುಜದ ಮೇಲಿಂದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರ ಮೇಲೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೇ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07028004a ಅಥ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪೂರ್ಣಕಾರ್ಮುಕನಿಸ್ಯತೈಃ|

07028004c ಅವಿಧ್ಯದ್ವೇವಕೀಪುತ್ರಂ ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತೈಃ||

ಆಗ ಕಪ್ಪು ಉಕ್ಕಿನ ಹೇಮಪುಂಖದ ಶಿಲಾಶಿತ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ
ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಅಕರ್ಣಾಂತವಾಗಿ ಎಳೆದು ದೇವಕೀಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07028005a ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶಸಮಾಸ್ತೀಕ್ಷಾ ಭಗದತ್ತೇನ ಚೋದಿತಾಃ|

07028005c ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ದೇವಕೀಪುತ್ರಂ ಕ್ಷಿತಿಂ ಜಗ್ಮುಃ ಶರಾಸ್ತುತಃ||

ಭಗದತ್ತನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ, ಮುಟ್ಟಲು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಆ
ಬಾಣವು ದೇವಕೀಪುತ್ರನನ್ನು ಬೇಧಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

07028006a ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಶರಾವಾಪಂ ನಿಹತ್ಯ ಚ|

07028006c ಲಾಡಯನ್ನಿವ ರಾಜಾನಂ ಭಗದತ್ತಮಯೋಧಯತ್||

ಆಗ ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತನನ್ನು ಅಣಗಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು.

07028007a ಸೋಽರ್ಕರಶ್ಮಿ ನಿಭಾಂಸ್ತೀಕ್ಷಾಂಸ್ತೋಮರಾನ್ವೈ ಚತುರ್ದಶ|

07028007c ಪ್ರೇರಯತ್ಸವ್ಯಸಾಚೀ ತಾಂಸ್ತ್ರಿದೈಕೈಕಮಥಾಚ್ಚಿನತ್||

ಅನಂತರ ಅವನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತಹ
ತೋಮರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಆ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ
ಎರೆಡೆರೆಡನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07028008a ತತೋ ನಾಗಸ್ಯ ತದ್ವರ್ಮ ವ್ಯಧಮತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

07028008c ಶರಜಾಲೇನ ಸ ಬಭೌ ವ್ಯಭ್ರಃ ಪರ್ವತರಾಡಿವ||

ಆಗ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಶರಜಾಲದಿಂದ ಆನೆಯ ಕವಚವನ್ನು

ಬೇಧಿಸಿದನು. ಅದು ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಪರ್ವತದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

07028009a ತತಃ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷಃ ಶಕ್ತಿಂ ಹೇಮದಂಡಾಮಯಸ್ಮಯೀಂ|

07028009c ವ್ಯಸೃಜದ್ವಾಸುದೇವಾಯ ದ್ವಿಧಾ ತಾಮರ್ಜುನೋಽಚ್ಚಿನತ್||

ಆಗ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೋತಿಷನು ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಹೇಮದಂಡದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸುದೇವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಲು ಅರ್ಜುನನು ಅದನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07028010a ತತಶ್ಚತ್ರಂ ಧ್ವಜಂ ಚೈವ ಚಿತ್ವಾ ರಾಜ್ಞೋಽರ್ಜುನಃ ಶರೈಃ|

07028010c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಸ್ತೂರ್ಣಮುತ್ಸ್ಮಯನ್ಪರ್ವತಾಧಿಪಂ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಶರಗಳಿಂದ ರಾಜನ ಚತ್ರ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ತಕ್ಷಣವೇ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪರ್ವತಾಧಿಪನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07028011a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋಽರ್ಜುನಶರೈಃ ಸುಪುಂಖೈಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

07028011c ಭಗದತ್ತಸ್ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

07028012a ವ್ಯಸೃಜತ್ತೋಮರಾನ್ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಸ್ಯೋನ್ನನಾದ ಚ|

ಅರ್ಜುನನ ಆ ಸುಂದರ ಪುಂಖಗಳ ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭಗದತ್ತನು ಮಹಾತ್ಮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವ ಅರ್ಜುನನ ತಲೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ತೋಮರಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07028012c ತೈರರ್ಜುನಸ್ಯ ಸಮರೇ ಕಿರೀಟಂ ಪರಿವರ್ತಿತಂ||

07028013a ಪರಿವೃತ್ತಂ ಕಿರೀಟಂ ತಂ ಯಮಯನ್ನೇವ ಫಲ್ಲನಃ|

07028013c ಸುದೃಷ್ಟಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಲೋಕ ಇತಿ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅವು ಅರ್ಜುನನ ಕಿರೀಟವನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದವು. ಕಿರೀಟವನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಫಲ್ಲನನು ರಾಜನಿಗೆ “ಲೋಕವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿಕೊಂಡುಬಿಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07028014a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಂ|

07028014c ಅಭ್ಯವರ್ಷತ್ಸಗೋವಿಂದಂ ಧನುರಾದಾಯ ಭಾಸ್ವರಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೋವಿಂದನೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07028015a ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ತೂಣೀರಾನ್ಸನ್ನಿಕೃತ್ಯ ಚ|

07028015c ತ್ವರಮಾಣೋ ದ್ವಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಸರ್ವಮರ್ಮಸ್ವತಾಡಯತ್||

ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಭತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿದನು. ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸರ್ವ ಮರ್ಮಗಳಿಗೂ ಹೊಡೆದನು.

07028016a ವಿದ್ಧಸ್ತಥಾಪ್ಯವ್ಯಥಿತೋ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರಮುದೀರಯನ್|

07028016c ಅಭಿಮಂತ್ರಾಂಕುಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವ್ಯಸೃಜತ್ಪಾಂಡವೋರಸಿ||

ಅದರಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ವ್ಯಥಿತನಾದ ಅವನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ

ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಕುಶವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ
ಪಾಂಡವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎಸೆದನು.

07028017a ವಿಸೃಷ್ಟ್ಯಂ ಭಗದತ್ತೇನ ತದಸ್ತ್ರಂ ಸರ್ವಘಾತಕಂ|

07028017c ಉರಸಾ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪಾರ್ಥಂ ಸಂಚಾದ್ಯ ಕೇಶವಃ||

ಭಗದತ್ತನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸರ್ವಘಾತಕ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಕೇಶವನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಅವರಣವಾಗಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಧರಿಸಿದನು.

07028018a ವೈಜಯಂತ್ಯಭವನ್ಮಾಲಾ ತದಸ್ತ್ರಂ ಕೇಶವೋರಸಿ|

07028018c ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಕ್ಲಾಂತಮನಾಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಕೇಶವನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ವೈಜಯಂತಿ ಮಾಲೆಯಾಯಿತು.
ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆಯಾಸಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಶವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07028019a ಅಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ತುರಗಾನ್ಸಮ್ಯಂತಾಸ್ಮಿ ಜನಾರ್ದನ|

07028019c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸ್ವಾಂ ನ ರಕ್ಷಸಿ||

“ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ಜನಾರ್ದನ! ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07028020a ಯದ್ಯಹಂ ವ್ಯಸನೀ ವಾ ಸ್ಯಾಮಶಕ್ತೋ ವಾ ನಿವಾರಣೇ|

07028020c ತತಸ್ತ್ವಯೈವಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ನ ತು ಕಾರ್ಯಂ ಮಯಿ ಸ್ಥಿತೇ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ವ್ಯಸನದಿಂದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಇದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ನೀನು ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ಯನಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.

07028021a ಸಬಾಣಃ ಸಧನುಶ್ಚಾಹಂ ಸಸುರಾಸುರಮಾನವಾನ್|

07028021c ಶಕ್ತೋ ಲೋಕಾನಿಮಾಂ ಜೇತುಂ ತಚ್ಚಾಪಿ ವಿದಿತಂ ತವ||

ಧನುರ್ಬಾಣಸಹಿತನಾದ ನಾನು ಸುರಾಸುರ ಮಾನವರೊಂದಿಗೆ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯ ಎನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.”

07028022a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾರ್ಥವದ್ವಚಃ|

07028022c ಶೃಣು ಗುಹ್ಯಮಿದಂ ಪಾರ್ಥ ಯಥಾ ವೃತ್ತಂ ಪುರಾನಘ||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಅನಘ! ಪಾರ್ಥ! ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಈ ಗುಹ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳು.

07028023a ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿರಹಂ ಶಶ್ವಲ್ಲೋಕತ್ರಾಣಾರ್ಥಮುದ್ಯತಃ|

07028023c ಆತ್ಮಾನಂ ಪ್ರವಿಭಜ್ಯೇಹ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಮಾದಧೇ||

ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಯಾದ ನಾನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಲೋಕಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ವಿಭಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

07028024a ಏಕಾ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ತುಪಶ್ಚ ಯಾಂ ಕುರುತೇ ಮೇ ಭುವಿ ಸ್ಥಿತಾ|

07028024c ಅಪರಾ ಪಶ್ಯತಿ ಜಗತ್ಕುರ್ವಾಣಂ ಸಾಧ್ವಸಾಧುನೀ||

ನನ್ನ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಪಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕೆಟ್ಟವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

07028025a ಅಪರಾ ಕುರುತೇ ಕರ್ಮ ಮಾನುಷಂ ಲೋಕಮಾಶ್ರಿತಾ|

07028025c ಶೇತೇ ಚತುರ್ಥೀ ತ್ವಪರಾ ನಿದ್ರಾಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಿಕಾಂ||

ಇನ್ನೊಂದು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುತ್ತದೆ.

07028026a ಯಾಸೌ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಮೂರ್ತಿರುತ್ತಿಷ್ಠತೇ ಮಮ|

07028026c ವರಾಹೇ ಭ್ಯೋ ವರಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಾ ಲೇ ದದಾತಿ ಸಾ||

ನನ್ನ ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಳುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾದವರು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವರಗಳನ್ನು ಅದು ಕರುಣಿಸುತ್ತದೆ.

07028027a ತಂ ತು ಕಾಲಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪೃಥಿವೀ ತದಾ|

07028027c ಪ್ರಾಯಾಚತ ವರಂ ಯಂ ಮಾಂ ನರಕಾರ್ಥಾಯ ತಂ ಶೃಣು||

ಅಂತಹ ಒಂದು ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ತಿಳಿದು ಪೃಥ್ವಿಯು

ನರಕನಿಗಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

07028028a ದೇವಾನಾಮಸುರಾಣಾಂ ಚ ಅವಧ್ಯಸ್ತನಯೋಽಸ್ತು ಮೇ|

07028028c ಉಪೇತೋ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರೇಣ ತನ್ಮೈ ತ್ವಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ||

“ನನ್ನ ಮಗನು ದೇವ ಮತ್ತು ಅಸುರರಿಂದ ಅವಧ್ಯನಾಗಲಿ. ಅವನು ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ನನಗೆ ಇದನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು.”

07028029a ಏವಂ ವರಮಹಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜಗತ್ಯಾಸ್ತನಯೇ ತದಾ|

07028029c ಅಮೋಘಮಸ್ತ್ರಮದದಂ ವೈಷ್ಣವಂ ತದಹಂ ಪುರಾ||

ಈ ರೀತಿಯ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಭೂಮಿಯ ತನಯನಿಗೆ ಅಮೋಘವಾದ ಈ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನೀಡಿದ್ದೆ.

07028030a ಅವೋಚಂ ಚೈತದಸ್ತ್ರಂ ವೈ ಹ್ಯಮೋಘಂ ಭವತು ಕ್ಷಮೇ|

07028030c ನರಕಸ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ನೈನಂ ಕಶ್ಚಿದ್ವಧಿಷ್ಯತಿ||

ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ: “ಈ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರವು ನರಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ವಧಿಸಲಾರರು.

07028031a ಅನೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ತೇ ಗುಪ್ತಃ ಸುತಃ ಪರಬಲಾರ್ದನಃ|

07028031c ಭವಿಷ್ಯತಿ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಸರ್ವದಾ||

ಈ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗ ಪರಬಲಾರ್ದನನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಂದ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.”

07028032a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗತಾ ದೇವೀ ಕೃತಕಾಮಾ ಮನಸ್ವಿನೀ|

07028032c ಸ ಚಾಪ್ಯಾಸೀದ್ಧುರಾಧರ್ಷೋ ನರಕಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಮನಸ್ವಿನೀ ದೇವಿಯು ಹೋದಳು. ಶತ್ರುತಾಪನ ನರಕನಾದರೋ ಅದರಿಂದಾಗಿ ದುರಾಧರ್ಷನಾಗಿದ್ದನು.

07028033a ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಂಜ್ಞೋತಿಷಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದಸ್ತ್ರಂ ಪಾರ್ಥ ಮಾಮಕಂ|

07028033c ನಾಸ್ಯಾವಧ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಲೋಕೇಷು ಸೇಂದ್ರರುದ್ರೇಷು ಮಾರಿಷ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವನಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾಂಜ್ಞೋತಿಷನು ಪಡೆದನು. ಮಾರಿಷ ! ಅದರಿಂದ ಇವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ರುದ್ರರಿಗೂ ಅವಧ್ಯನು.

07028034a ತನ್ಮಯಾ ತ್ವತ್ಕೃತೇನೈತದನ್ಯಥಾ ವ್ಯಪನಾಶಿತಂ|

07028034c ವಿಯುಕ್ತಂ ಪರಮಾಸ್ತ್ರೇಣ ಜಹಿ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾಸುರಂ||

07028035a ವೈರಿಣಂ ಯುಧಿ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಭಗದತ್ತಂ ಸುರದ್ವಿಷಂ|

07028035c ಯಥಾಹಂ ಜಘ್ನಿವಾನ್ಪೂರ್ವಂ ಹಿತಾರ್ಥಂ ನರಕಂ ತಥಾ||

ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಾರ್ಥ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಲೋಕ ಹಿತಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಗೆ ನರಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆನೋ ಹಾಗೆ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿ ದುರ್ಧರ್ಷ ಸುರದ್ವೇಷಿ ಭಗದತ್ತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು.”

07028036a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೇಶವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07028036c ಭಗದತ್ತಂ ಶಿಶ್ಯೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಹಸಾ ಸಮವಾಕಿರತ್||

ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪಾರ್ಥನು ತಕ್ಷಣವೇ
ಭಗದತ್ತನನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07028037a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾಬಾಹುರಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

07028037c ಕುಂಭಯೋರಂತರೇ ನಾಗಂ ನಾರಾಚೇನ ಸಮಾರ್ಪ ಯತ್||

ಆಗ ಮಹಾಮನ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ಅಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ
ನಾರಾಚದಿಂದ ಆನೆಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು.

07028038a ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತು ತಂ ನಾಗಂ ಬಾಣೋ ವಜ್ರ ಇವಾಚಲಂ|

07028038c ಅಭ್ಯಗಾತ್ಸಹ ಪುಂಖೇನ ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪನ್ನಗಃ||

ಆ ಬಾಣವು ವಜ್ರವು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಪವು
ಬಿಲವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಪುಂಖಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆನೆಯ ಒಳ ಹೊಕ್ಕಿತು.

07028039a ಸ ತು ವಿಷ್ವಭ್ಯ ಗಾತ್ರಾಣಿ ದಂತಾಭ್ಯಾಮವನಿಂ ಯಯೌ|

07028039c ನದನ್ನಾರ್ತಸ್ವರಂ ಪ್ರಾಣಾನುತ್ಸರ್ಜ ಮಹಾದ್ವಿಪಃ||

ಆ ಮಹಾಗಜವು ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿ ಎರಡೂ
ದಂತಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಊರಿಕೊಂಡು, ಆರ್ತಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಿತು.

07028040a ತತಶ್ಚಂದ್ರಾರ್ಥಬಿಂಬೇನ ಶರೇಣ ನತಪರ್ವಣಾ|

07028040c ಬಿಭೇದ ಹೃದಯಂ ರಾಜ್ಞೋ ಭಗದತ್ತಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ಅರ್ಧಚಂದ್ರದ ಬಿಂಬವುಳ್ಳ ನತಪರ್ವ ಶರದಿಂದ
ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬೇಧಿಸಿದನು.

07028041a ಸ ಭಿನ್ನಹೃದಯೋ ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತಃ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07028041c ಶರಾಸನಂ ಶರಾಂಶ್ಚೈವ ಗತಾಸುಃ ಪ್ರಮುಮೋಚ ಹ||

ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನಹೃದಯನಾದ ರಾಜಾ ಭಗದತ್ತನು ಒಡನೆಯೇ
ಅಸು ನೀಗಿದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾಣ ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳು ಕೆಳಗೆ
ಬಿದ್ದವು.

07028042a ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ವಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಪಪಾತ ಚ ವರಾಂಕುಶಃ|

07028042c ನಾಲತಾಡನವಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಪಲಾಶಂ ನಲಿನಾದಿವ||

ಕಮಲದ ನಾಳವನ್ನು ಹೊಡೆದರೆ ಕಮಲವು ಬೀಳುವಂತೆ ಅವನ
ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂಕುಶಗಳು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿದವು.

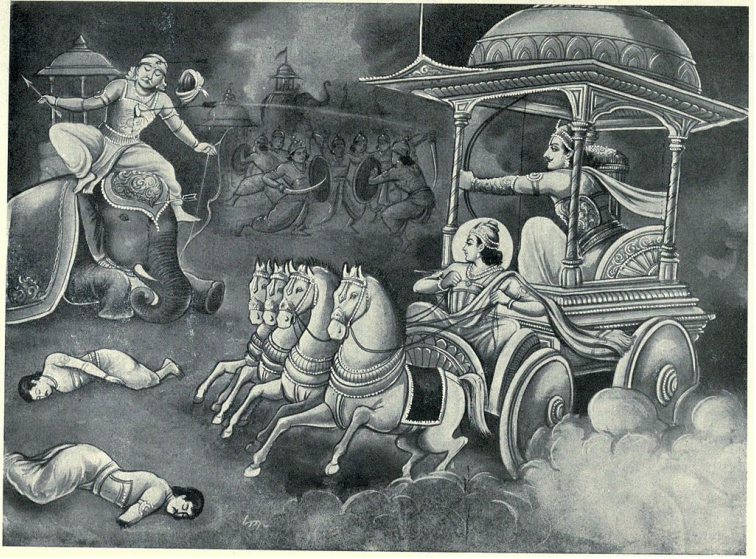
07028043a ಸ ಹೇಮಮಾಲೀ ತಪನೀಯಭಾಂಡಾತ್

ಪಪಾತ ನಾಗಾದ್ಗಿರಿಸನ್ನಿಕಾಶಾತ್|

07028043c ಸುಪುಷ್ಟಿತೋ ಮಾರುತವೇಗರುಗ್ಣೋ

ಮಹೀಧರಾಗ್ರಾದಿವ ಕರ್ಣಿ ಕಾರಃ||

ಹೂಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧ ಬೆಟ್ಟದ ಕಣಗಿಲೆ ಮರವು ಭಿರುಗಾಳಿಯ
ಬಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

ಬೀಳುವಂತೆ ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಮಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದ
ಭಗದತ್ತನು ಸುವರ್ಣಾಭರಣ ವಿಭೂಷಿತ ಪರ್ವತೋಪಮ ಆನೆಯ
ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

07028044a ನಿಹತ್ಯ ತಂ ನರಪತಿಮಿಂದ್ರವಿಕ್ರಮಂ

ಸಖಾಯಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ತಥೈಂದ್ರಿರಾಹವೇ|

07028044c ತತೋಽಪರಾಂಸ್ತವ ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಣೋ ನರಾನ್

ಬಭಂಜ ವಾಯುರ್ಬಲವಾನ್ಪ್ರಮಾನಿವ||

ಈ ರೀತಿ ನರಪತಿ ಇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಿ ಇಂದ್ರನ ಸಖನನ್ನು ಆಹವದಲ್ಲಿ

ಸಂಹರಿಸಿ ಬಂದ್ರಿಯು ವಿಜಯದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಚಂಡಮಾರುತವು ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವಂತೆ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭಗದತ್ತವದೇ ಅಷ್ಟವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಗದತ್ತವಧ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ಸುಬಲನ ಮಕ್ಕಳಾದ ವೃಷಕ ಮತ್ತು ಅಚಲರನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ವಧಿಸಿದುದು (೧-೧೩). ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಶಕುನಿಯ ಮಾಯಾಯುದ್ಧ; ಶಕುನಿಯ ಪಲಾಯನ (೧೪-೪೧).

07029001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07029001a ಪ್ರಿಯಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಸತತಂ ಸಖಾಯಮಮಿತೌಜಸಂ|

07029001c ಹತ್ವಾ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೇತಿಷಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತತವೂ ಇಂದ್ರನ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ ಸಖ ಅಮಿತೌಜಸ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಞೇತಿಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪಾರ್ಥನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

07029002a ತತೋ ಗಾಂಧಾರರಾಜಸ್ಯ ಸುತೌ ಪರಪುರಂಜಯೌ|

07029002c ಆರ್ಚೇತಾಮರ್ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಭ್ರಾತರೌ ವೃಷಕಾಚಲೌ||

ಆಗ ಗಾಂಧಾರರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು, ಪರಪುರಂಜಯ ಸಹೋದರರಾದ
ವೃಷಕ ಮತ್ತು ಅಚಲರಿಬ್ಬರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07029003a ತೌ ಸಮೇತ್ಯಾರ್ಜುನಂ ವೀರೌ ಪುರಃ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಧನ್ವಿನೌ|

07029003c ಅವಿಧ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾವೇಗೈರ್ನಿಶಿತೈರಾಶುಗೈರ್ಭೃಶಂ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ವೀರ ಧನ್ವಿಗಳೂ ಅರ್ಜುನನ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನಿಂದ
ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ನಿಶಿತ ಆಶುಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಹೊಡೆದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07029004a ವೃಷಕಸ್ಯ ಹಯಾನ್ಸೂತಂ ಧನುಶ್ಚ ತ್ರಂ ರಥಂ ಧ್ವಜಂ|

07029004c ತಿಲಶೋ ವ್ಯಧಮತ್ಪಾರ್ಥಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೌಬಲನ ಮಗ ವೃಷಕನ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸೂತನನ್ನೂ ಕೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಚತ್ರವನ್ನೂ,
ರಥವನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07029005a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಶರವ್ರಾತೈರ್ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈರಪಿ|

07029005c ಗಾಂಧಾರಾನ್ವಾಕುಲಾಂಶ್ಚಕ್ರೇ ಸೌಬಲಪ್ರಮುಖಾನ್ಪುನಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯಿಂದಲೂ ನಾನಾ ವಿಧದ
ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸೌಬಲಪ್ರಮುಖ ಗಾಂಧಾರರನ್ನು

ವ್ಯಾಕುಲಗೊಳಿಸಿದನು.

07029006a ತತಃ ಪಂಚಶತಾನ್ವೀರಾನ್ಗಾಂಧಾರಾನುದ್ಯತಾಯುಧಾನ್|

07029006c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಬಾಣೈರ್ಧನಂಜಯಃ||

ಆಗ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಐನೂರು
ಗಾಂಧಾರವೀರರನ್ನು ಧನಂಜಯನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07029007a ಹತಾಶ್ವಾತ್ತು ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಮವತೀರ್ಯ ಮಹಾಭುಜಃ|

07029007c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಭ್ರಾತುರನ್ಯಚ್ಚ ಧನುರಾದದೇ||

ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಲು ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮಹಾಭುಜ ವೃಷಕನು
ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಸಹೋದರ ಅಚಲನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಇನ್ನೊಂದು
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07029008a ತಾವೇಕರಥಮಾರೂಢೌ ಭ್ರಾತರೌ ವೃಷಕಾಚಲೌ|

07029008c ಶರವರ್ಷೇಣ ಬೀಭತ್ಸುಮವಿದ್ಯೇತಾಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಸಹೋದರ ವೃಷಕ-ಅಚಲರು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪುನಃ
ಪುನಃ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07029009a ಸ್ಯಾಲೌ ತವ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ರಾಜಾನೌ ವೃಷಕಾಚಲೌ|

07029009c ಭೃಶಂ ನಿಜಘ್ನತುಃ ಪಾರ್ಥಮಿಂದ್ರಂ ವೃತ್ರಬಲಾವಿವ||

ಮಹಾತ್ಮರಾದ ನಿನ್ನ ಬಾವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಜಕುಮಾರ ವೃಷಕ-

ಅಚಲರಿಬ್ಬರೂ ವೃತ್ರ-ಬಲರು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07029010a ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಮೌ ತು ಗಾಂಧಾರಾವಹತಾಂ ಪಾಂಡವಂ ಪುನಃ|

07029010c ನಿದಾಘವಾರ್ಷಿಕೌ ಮಾಸೌ ಲೋಕಂ ಘರ್ಮಾಂಬುಭಿಯಥಾ||

ಆಷಾಢ-ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸಗಳು ಹೇಗೆ ಉರಿಯುವ ಕಿರಣಗಳಿಂದ
ಲೋಕವನ್ನು ತಾಪಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಭೇದದಲ್ಲಿ
ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾದ ಆ ಗಾಂಧಾರರು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07029011a ತೌ ರಥಸ್ಥೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ರಾಜಾನೌ ವೃಷಕಾಚಲೌ|

07029011c ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾಂಗೌ ಸ್ಥಿತೌ ರಾಜನ್ವ ಘಾನೈಕೇಷುಣಾರ್ಜುನಃ||

ರಾಜನ್! ರಥದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಾಗಿಕೊಂಡೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ
ಇಬ್ಬರು ನರವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಜಕುಮಾರ ವೃಷಕ-ಅಚಲರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಅರ್ಜುನನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07029012a ತೌ ರಥಾತ್ ಸಿಂಹಸಂಕಾಶೌ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೌ ಮಹಾಭುಜೌ|

07029012c ಗತಾಸೂ ಪೇತತುವೀರೌ ಸೋದರ್ಯಾವೇಕಲಕ್ಷಣೌ||

ಸಿಂಹಗಳಂತಿದ್ದ, ಕೆಂಪುಗಣ್ಣುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದ, ಒಂದೇ ದೇಹಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ವೀರ ಮಹಾಭುಜ ಸೋದರರಿಬ್ಬರೂ
ಅಸುನೀಗಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರು.

07029013a ತಯೋರ್ದೇಹೌ ರಥಾದ್ಭೂಮಿಂ ಗತೌ ಬಂಧುಜನಪ್ರಿಯೌ|

07029013c ಯಶೋ ದಶ ದಿಶಃ ಪುಣ್ಯಂ ಗಮಯಿತ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ||

ಬಂಧುಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಅವರ ದೇಹಗಳು ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ
ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಸರಿಸಿ ರಥದಿಂದ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮಲಗಿದವು.

07029014a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತೌ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಾತುಲಾವಪಲಾಯಿನೌ|

07029014c ಭೃಶಂ ಮುಮುಚುರಶ್ರುಣಿ ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪಲಾಯನಗೈಯದೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಹತರಾದ ಸೋದರ
ಮಾವಂದಿರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು
ಸುರಿಸಿದರು.

07029015a ನಿಹತೌ ಭ್ರಾತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಯಾಶತವಿಶಾರದಃ|

07029015c ಕೃಷ್ಣೌ ಸಮೋಹಯನ್ಮಾಯಾಂ ವಿದಧೇ ಶಕುನಿಸ್ತತಃ||

ಆಗ ತನ್ನ ಸಹೋದರರು ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೂರಾರು
ಮಾಯೆಗಳ ವಿಶಾರದ ಶಕುನಿಯು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ
ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಮೋಹಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದನು.

07029016a ಲಗುಡಾಯೋಗುಡಾಶ್ಮಾನಃ ಶತಘ್ನೈಶ್ಚ ಸಶಕ್ತಯಃ|

07029016c ಗದಾಪರಿಘನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಶೂಲಮುದ್ಗರಪಟ್ಟಿಶಾಃ||

07029017a ಸಕಂಪನಷ್ಟ್ರಿನಖರಾ ಮುಸಲಾನಿ ಪರಶ್ವಧಾಃ|

07029017c ಕ್ಷುರಾಃ ಕ್ಷುರಪ್ರನಾಲೀಕಾ ವತ್ಸದಂತಾಸ್ತ್ರಿಸಂಧಿನಃ||

07029018a ಚಕ್ರಾಣಿ ವಿಶಿಖಾಃ ಪ್ರಾಸಾ ವಿವಿಧಾನ್ಯಾಯಧಾನಿ ಚ|

07029018c ಪ್ರಪೇತುಃ ಸರ್ವತೋ ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರದಿಗ್ಭ್ಯಶ್ಚಾರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ||

ದೊಣ್ಣೆಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಗಳು, ಕಲ್ಲುಗಳು, ಶತಫ್ಫಿಗಳು, ಶಕ್ತಿಗಳು, ಗದೆಗಳು, ಪರಿಘಗಳು, ಖಡ್ಗಗಳು, ಶೂಲಗಳು, ಮುದ್ದರ-ಪಟ್ಟಿಷಗಳು, ಕಂಪನಗಳು, ಋಷ್ಠಿಗಳು, ನಖರಗಳು, ಮುಸಲಗಳು, ಪರಶುಗಳು, ಕ್ಷುರಗಳು, ಕ್ಷುರಪ್ರನಾಲಿಕೆಗಳು, ವತ್ಸದಂತಿಗಳು, ಅಸ್ಥಿಸಂಧಿಗಳು, ಚಕ್ರಗಳು, ಬಾಣಗಳು, ಪ್ರಾಸಗಳು, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕು-ಉಪ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

07029019a ಖರೋಷ್ವ ಮಹಿಷಾಃ ಸಿಂಹಾ ವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸ್ಯಮರಚಿಲ್ಲಿಕಾಃ|

07029019c ಋಕ್ಷಾಃ ಸಾಲಾವೃಕಾ ಗೃಧ್ರಾಃ ಕಪಯೋಽಥ ಸರೀಸೃಪಾಃ||

07029020a ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಕ್ಷುಧಿತಾನ್ಯರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07029020c ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಯಭ್ಯಧಾವಂತ ವಿವಿಧಾನಿ ವಯಾಂಸಿ ಚ||

ಕತ್ತೆಗಳು, ಒಂಟೆಗಳು, ಕೋಣಗಳು, ಸಿಂಹಗಳು, ಹುಲಿಗಳು, ಬೆಟ್ಟದ ಹಸುಗಳು, ಚಿರತೆಗಳು, ಕರಡಿಗಳು, ಹದ್ದುಗಳು, ಕಪಿಗಳು, ಹಾವುಗಳು, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದವು.

07029021a ತತೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿಚ್ಚೂರಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07029021c ವಿಸ್ಮಜನ್ನಿಷುಜಾಲಾನಿ ಸಹಸಾ ತಾನ್ಯತಾಡಯತ್||

ಆಗ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಶೂರ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು
ತಕ್ಷಣವೇ ಬಾಣಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07029022a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾಃ ಶೂರೇಣ ಪ್ರವರೈಃ ಸಾಯಕೈರ್ಧೃಢೈಃ|
07029022c ವಿರುವಂತೋ ಮಹಾರಾವಾನ್ವಿನೇಶುಃ ಸರ್ವತೋ ಹತಾಃ||

ಆ ಶೂರನ ಪ್ರವರ ದೃಢ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ
ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾರವದಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹತ್ತಗೊಂಡು ಬಿದ್ದು
ನಾಶಗೊಂಡವು.

07029023a ತತಸ್ತಮಃ ಪ್ರಾದುರಭೂದರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|
07029023c ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ತಮಸೋ ವಾಚಃ ಕ್ರೂರಾಃ ಪಾರ್ಥಮಭರ್ತ್ಸಯನ್||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆ
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ಮಾತುಗಳು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದವು.

07029024a ತತ್ತಮೋಽಸ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಜ್ಯೋತಿಷೇಣಾರ್ಜುನೋಽವಧೀತ್|
07029024c ಹತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಲೌಘಾಸ್ತು ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ಭಯಾನಕಾಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಮಹಾ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಷಾಸ್ತ್ರದಿಂದ
ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದು ನಾಶಗೊಳ್ಳಲು ಭಯಾನಕವಾದ
ಜಲರಾಶಿಯು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

07029025a ಅಂಭಸಸ್ತಸ್ಯ ನಾಶಾರ್ಥಮಾದಿತ್ಯಾಸ್ತ್ರಮಥಾರ್ಜುನಃ|
07029025c ಪ್ರಾಯುಂಕ್ತಾಂಭಸ್ತತಸ್ತೇನ ಪ್ರಾಯಶೋಽಸ್ರೇಣ ಶೋಷಿತಂ||

ಆ ನೀರಿನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಆದಿತ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಜಲರಾಶಿಯೆಲ್ಲವೂ
ಶೋಷಿತವಾಯಿತು.

07029026a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾ ಮಾಯಾಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಕೃತಾಃ ಕೃತಾಃ|

07029026c ಜಘಾನಾಸ್ತ್ರಬಲೇನಾಶು ಪ್ರಹಸನ್ನರ್ಜುನಸ್ತದಾ||

ಹೀಗೆ ಸೌಬಲನು ಮಾಡಿದ ಬಹುವಿಧದ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುನನು
ನಗುತ್ತಾ ಅಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

07029027a ತಥಾ ಹತಾಸು ಮಾಯಾಸು ತ್ರಸ್ತೋಽರ್ಜುನಶರಾಹತಃ|

07029027c ಅಪಾಯಾಜ್ಜವನ್ಯೈರಶ್ವೈಃ ಶಕುನಿಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಯಥಾ||

ಹಾಗೆ ಮಾಯೆಗಳು ನಾಶಗೊಳ್ಳಲು, ಅರ್ಜುನನ ಶರಗಳ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ
ತ್ರಸ್ತನಾದ ಶಕುನಿಯು ಪ್ರಾಕೃತನಂತೆ ವೇಗ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಪಲಾಯನಗೈದನು.

07029028a ತತೋಽರ್ಜುನೋಽಸ್ತ್ರವಿಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ದರ್ಶಯನ್ನಾತ್ಮನೋಽರಿಷು|

07029028c ಅಭ್ಯವರ್ಷಚ್ಚರೌಘೇಣ ಕೌರವಾಣಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಕೌರವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07029029a ಸಾ ಹನ್ಯಮಾನಾ ಪಾರ್ಥೇನ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ವಾಹಿನೀ|

07029029c ದ್ವೈಧೀಭೂತಾ ಮಹಾರಾಜ ಗಂಗೇವಾಸಾದ್ಯ ಪರ್ವತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾರ್ಥನಿಂದ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯು
ಗಂಗಾನದಿಯು ಪರ್ವತವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಎರಡಾಗಿ
ಕವಲೊಡೆಯುವಂತೆ ಇಬ್ಬಾಗಗೊಂಡಿತು.

07029030a ದ್ರೋಣಂ ಏವಾನ್ವಪದ್ಯಂತ ಕೇ ಚಿತ್ತತ್ರ ಮಹಾರಥಾಃ|

07029030c ಕೇ ಚಿದ್ಧುರ್ಯೋಧನಂ ರಾಜನ್ಸದ್ಯಮಾನಾಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ರಾಜನ್ ! ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಕೆಲವರು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರು.

07029031a ನಾಪಶ್ಯಾಮ ತತಸ್ವೇತತ್ಸೈನ್ಯಂ ವೈ ತಮಸಾವೃತಂ|

07029031c ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷಃ ಶ್ರುತೋ ದಕ್ಷಿಣತೋ ಮಯಾ||

ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುವುದರಿಂದುಂಟಾದ ಧೂಳಿನಿಂದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ
ಕತ್ತಲೆಯು ಕವಿದು ಅರ್ಜುನನೇ ಕಾಣದಂತಾದನು. ಆದರೆ ನಾನು
ಗಾಂಡೀವದ ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು.

07029032a ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷಂ ವಾದಿತ್ರಾಣಾಂ ಚ ನಿಸ್ವನಂ|

07029032c ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯಾಸ್ಪೃಶದ್ಧಿವಂ||

ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ ನಿರ್ಘೋಷ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳ ಸ್ವರಗಳನ್ನೂ
ಮೀರಿಸಿ ಗಾಂಡೀವದ ನಿರ್ಘೋಷವು ದಿವಿಯನ್ನು ತಲುಪಿತು.

07029033a ತತಃ ಪುನರ್ದಕ್ಷಿಣತಃ ಸಂಗ್ರಾಮಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಾಂ|

07029033c ಸುಯುದ್ಧಮರ್ಜುನಸ್ಯಾಸೀದಹಂ ತು ದ್ರೋಣಮನ್ವಗಾಂ||

ಆಗ ಪುನಃ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರ
ಯೋಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.

07029034a ನಾನಾವಿಧಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ಭಾರತ|

07029034c ಅರ್ಜುನೋ ವ್ಯಧಮತ್ಕಾಲೇ ದಿವೀವಾಭ್ರಾಣಿ ಮಾರುತಃ||

ಭಾರತ ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ನಾನಾ ವಿಧದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಭಿರುಗಾಳಿಯು
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07029035a ತಂ ವಾಸವಮಿವಾಯಾಂತಂ ಭೂರಿವರ್ಷಶರೌಘಿಣಂ|

07029035c ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ನೋಗ್ರಂ ಕಶ್ಚಿದವಾರಯತ್||

ಅಂತಕನಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ವಾಸವ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಉಗ್ರನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

07029036a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾಃ ಪಾರ್ಥೇನ ತ್ವದೀಯಾ ವ್ಯಥಿತಾ ಭೃಶಂ|

07029036c ಸ್ವಾನೇವ ಬಹವೋ ಜಘ್ನುವಿದ್ರವಂತಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಹತರಾದ ನಿನ್ನವರು ತುಂಬಾ ವ್ಯಥಿತರಾದರು.
ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಬಹಳಷ್ಟು ತಮ್ಮ ವರನ್ನೇ
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದರು.

07029037a ತೇಽರ್ಜುನೇನ ಶರಾ ಮುಕ್ತಾಃ ಕಂಕಪತ್ರಾಸ್ತನುಚ್ಚಿದಃ|

07029037c ಶಲಭಾ ಇವ ಸಂಪೇತುಃ ಸಂವೃಣ್ವಾನಾ ದಿಶೋ ದಶ||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು ದೇಹಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಕಂಕಪತ್ರಗಳು ಮಿಡತೆಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07029038a ತುರಗಂ ರಥಿನಂ ನಾಗಂ ಪದಾತಿಮಪಿ ಮಾರಿಷ|

07029038c ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಕ್ಷಿತಿಂ ಜಗ್ಮುರ್ವ ಲಿಕ್ಮಿಕಮಿವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಮಾರಿಷ! ಅವುಗಳು ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಪದಾತಿ-ರಥಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಹಾವುಗಳು ಹುತ್ತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ನೆಲವನ್ನು ಹೊಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07029039a ನ ಚ ದ್ವಿತೀಯಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ಕುಂಜರಾಶ್ವನರೇಷು ಸಃ|

07029039c ಪೃಥಗೇಕಶರಾರುಗ್ಣಾ ನಿಪೇತುಸ್ತೇ ಗತಾಸವಃ||

ಅವನು ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಎರಡನೆಯ ಬಾಣವನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಒಂದೊಂದು ಬಾಣದಿಂದಲೂ ಗಾಯಗೊಂಡು
ಅಸುನೀಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07029040a ಹತೈರ್ಮನುಷ್ಣೈಸ್ತುರಗೈಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ

ಶರಾಭಿವೃಷ್ಟೈರ್ ದ್ವಿರದೈಶ್ಚ ಪಾತಿತ್ಯೈಃ|

07029040c ತದಾ ಶ್ವಗೋಮಾಯುಬಡಾಭಿನಾದಿತಂ

ವಿಚಿತ್ರಮಾಯೋಧಶಿರೋ ಬಭೂವ ಹ||

ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹತರಾದ ಮನುಷ್ಯ-ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳು ಬಿದ್ದು
ರಣರಂಗವು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಂದ ನಾಯಿ
ಗುಳ್ಳೇನರಿಗಳ ಕೂಗಿನಿಂದ ರಣರಂಗದ ಮಧ್ಯಭಾಗವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ

ತೋರಿತು.

07029041a ಪಿತಾ ಸುತಂ ತ್ಯಜತಿ ಸುಹೃದ್ವರಂ ಸುಹೃತ್
ತಥೈವ ಪುತ್ರಃ ಪಿತರಂ ಶರಾತುರಃ|

07029041c ಸ್ವರಕ್ಷಣೇ ಕೃತಮತಯಸ್ತದಾ ಜನಾಸ್
ತ್ಯಜಂತಿ ವಾಹಾನಪಿ ಪಾರ್ಥ ಪೀಡಿತಾಃ||

ಶರಾತುರರಾಗಿ ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ತೋರಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ನೇಹಿತರು
ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ತೋರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಪುತ್ರರು
ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೋರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ
ಕೃತಮತರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು
ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಶಕುನಿಪಲಾಯನೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಪಲಾಯನ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೦

ತುಮುಲ ಯುದ್ಧ (೧-೧೮). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಂದ ನೀಲವಧೆ (೧೯-೨೯).

07030001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07030001a ತೇಷ್ವನೀಕೇಷು ಭಗ್ನೇಷು ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ಸಂಜಯ|

07030001c ಚಲಿತಾನಾಂ ದ್ರುತಾನಾಂ ಚ ಕಥಮಾಸೀನ್ಮನೋ ಹಿ ವಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಿಂದ ಹಾಗೆ ಭಗ್ನಗೊಂಡ ಆ ಸೇನೆಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮವರ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿತ್ತು?”

07030002a ಅನೀಕಾನಾಂ ಪ್ರಭಗ್ನಾನಾಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಮಪಶ್ಯತಾಂ|

07030002c ದುಷ್ಕರಂ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಭಗ್ನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಒಂದುಗೂಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!”

07030003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07030003a ತಥಾಪಿ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07030003c ಯಶಃ ಪ್ರವೀರಾ ಲೋಕೇಷು ರಕ್ಷಂತೋ ದ್ರೋಣಮನ್ವಯಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಪ್ರಮುಖರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

07030004a ಸಮುದ್ಯತೇಷು ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

07030004c ಅಕುರ್ವನ್ನಾರ್ಯಕರ್ಮಾಣಿ ಭೈರವೇ ಸತ್ಯಭೀತವತ್||

ಅವರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ತಲುಪಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು
ಭಯಪಡದೇ ಸತ್ಯವಾದ ಭೈರವ ಆರ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದರು.

07030005a ಅಂತರಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪ್ರಾಪತನ್ನಮಿತೌಜಸಃ|

07030005c ಸಾತ್ಯಕೇಶ್ಚೈವ ಶೂರಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಮಿತೌಜಸ ಭೀಮಸೇನನೂ, ಶೂರ
ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅವನ
ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

07030006a ದ್ರೋಣಂ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ಕ್ರೂರಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮಚೋದಯನ್|

07030006c ಮಾ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನಚೋದಯನ್||

“ದ್ರೋಣ! ದ್ರೋಣ!” ಎಂದು ಕ್ರೂರರಾದ ಪಾಂಚಾಲರು
ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಡಿ!” ಎಂದು
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಕುರುಗಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07030007a ದ್ರೋಣಂ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ಹ್ಯೇಕೇ ಮಾ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ಚಾಪರೇ|

07030007c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ದ್ರೋಣದ್ಯೂತಮವರ್ತತ||

“ದ್ರೋಣ! ದ್ರೋಣ!” ಎಂದು ಒಂದುಕಡೆ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು
“ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಡಿ!” ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಕುರುಗಳು ಕೂಗುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು ದ್ಯೂತದ ಪಣವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದರು.

07030008a ಯಂ ಯಂ ಸ್ಮ ಭಜತೇ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಂ|

07030008c ತತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ಮ ಪಾಂಚಾಲೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಥ ಧೀಯತೇ||

ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲರ ಯಾವ ಯಾವ ರಥಸಮೂಹಗಳನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅವನನ್ನು
ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07030009a ಯಥಾಭಾಗವಿಪರ್ಯಾಸೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೈರವೇ ಸತಿ|

07030009c ವೀರಾಃ ಸಮಾಸದನ್ವೀರಾನಗಚ್ಚನ್ಭೀರವಃ ಪರಾನ್||

ಹೀಗೆ ಭಾಗವಿಪರ್ಯಾಸದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಭೈರವ
ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ವೀರರು ಶತ್ರು ವೀರರನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ
ಎದುರಿಸಿದರು.

07030010a ಅಕಂಪನೀಯಾಃ ಶತ್ರುಣಾಂ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ|

07030010c ಅಕಂಪಯಂಸ್ತ್ವ ನೀಕಾನಿ ಸ್ಮರಂತಃ ಕ್ಲೇಶಮಾತ್ಮನಃ||

ಪಾಂಡವರು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡಿದರು.

07030011a ತೇ ತ್ವಮರ್ಷವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಹ್ರೀಮಂತಃ ಸತ್ತ್ವ ಚೋದಿತಾಃ|

07030011c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ಯ ವರ್ತಂತ ಘ್ನಂತೋ ದ್ರೋಣಂ ಮಹಾಹವೇ||

ಲಜ್ಜಾ ಶೀಲರಾದ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಾದ ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ
ಕೋಪಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07030012a ಅಯಸಾಮಿವ ಸಂಪಾತಃ ಶಿಲಾನಾಮಿವ ಚಾಭವತ್|

07030012c ದೀವ್ಯತಾಂ ತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಾಣೈರಮಿತತೇಜಸಾಂ||

ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಅಮಿತತೇಜಸರ ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು
ಕಬ್ಬಿಣದ ಒನಕೆಗಳ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲುಗಳ ಘರ್ಷಣೆಗೆ
ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತು.

07030013a ನ ತು ಸ್ಮರಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮಮಪಿ ವೃದ್ಧಾಸ್ತಥಾವಿಧಂ|

07030013c ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರುತಪೂರ್ವಮಥಾಪಿ ವಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವೃದ್ಧರು ಕೂಡ ಆ ರೀತಿಯ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ರೀತಿಯ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಅವರು ಕಂಡೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07030014a ಪ್ರಾಕಂಪತೇವ ಪೃಥಿವೀ ತಸ್ಮಿನ್ವೀರಾವಸಾದನೇ|

07030014c ಪ್ರವರ್ತತಾ ಬಲೌಘೇನ ಮಹತಾ ಭಾರಪೀಡಿತಾ||

ವೀರರ ವಿನಾಶಕಾರಕ ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಣಾಂಗಣಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಸೇನಾ ಸಮೂಹದ ಭಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿ
ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸಿದಳು.

07030015a ಘೂರ್ಣತೋ ಹಿ ಬಲೌಘಸ್ಯ ದಿವಂ ಸ್ತಬ್ಧೇವ ನಿಸ್ವನಃ|

07030015c ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಚಾಭವತ್||

ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಮತ್ತು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೈನ್ಯಸಮೂಹಗಳ

ಆ ಭಯಂಕರ ಸಂಚಲನದಿಂದಾದ ಶಬ್ದವು ನಾಕವನ್ನೂ
ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿತು.

07030016a ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತು ಪಾಂಡೂನಾಮನೀಕಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07030016c ದ್ರೋಣೇನ ಚರತಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರಭಗ್ನಾನಿ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ನಿಶಿತ
ಶಿರಗಳಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07030017a ತೇಷು ಪ್ರಮಥ್ಯಮಾನೇಷು ದ್ರೋಣೇನಾಧ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ|

07030017c ಪರ್ಯವಾರಯದಾಸಾದ್ಯ ದ್ರೋಣಂ ಸೇನಾಪತಿಃ ಸ್ವಯಂ||

ಧ್ವುತಕರ್ಮಿ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪ್ರಮಥಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಸ್ವಯಂ ಸೇನಾಪತಿ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು.

07030018a ತದಧ್ಭುತಮಭೂದ್ಯುಧ್ಧಂ ದ್ರೋಣಪಾಂಚಾಲ್ಯಯೋಸ್ತದಾ|

07030018c ನೈವ ತಸ್ಯೋಪಮಾ ಕಾ ಚಿತ್ಸಂಭವೇದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಚಾಲ್ಯರ ನಡುವೆ ಅಧ್ಭುತ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.
ಅದರಂತಹ ಯುದ್ಧವು ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ
ಮತ.

07030019a ತತೋ ನೀಲೋಽನಲಪ್ರಖ್ಯೋ ದದಾಹ ಕುರುವಾಹಿನೀಂ|

07030019c ಶರಸ್ಥುಲಿಂಗಶ್ಚಾಪಾರ್ಚಿರ್ದಹನ್ಯಕ್ಷಮಿವಾನಲಃ||

ಆಗ ಅನಲನೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ ನೀಲನು ಬಾಣಗಳನ್ನೇ

ಕಿಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನೇ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯು ಹುಲ್ಲಿನ
ಮೆದೆಯನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ದಹಿಸತೊಡಗಿದನು.

07030020a ತಂ ದಹಂತಮನೀಕಾನಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07030020c ಪೂರ್ವಾ ಭಿಭಾಷೀ ಸುಶ್ಲಕ್ಷಂ ಸ್ಮ ಯಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಅವನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಭಾಷೀ, ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಸುಮಧುರವಾಗಿ
ಹೇಳಿದನು:

07030021a ನೀಲ ಕಿಂ ಬಹುಭಿದ್ಧೈಸ್ತವ ಯೋಧೈಃ ಶರಾರ್ಚಿಷಾ|

07030021c ಮಯೈಕೇನ ಹಿ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಹರ ಚಾಶುಗೈಃ||

“ನೀಲ ! ಬಾಣಗಳೆಂಬ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಯೋಧರನ್ನು
ಸುಡುತ್ತೀಯೆ ಏಕೆ? ನನ್ನೊಬ್ಬನೊಡನೆಯೇ ಯುದ್ಧ ಮಾಡು.
ಕೋಪಗೊಂಡು ಆಶುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸು !”

07030022a ತಂ ಪದ್ಮ ನಿಕರಾಕಾರಂ ಪದ್ಮ ಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಂ|

07030022c ವ್ಯಾಕೋಶಪದ್ಮಾ ಭಮುಖಂ ನೀಲೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೈಃ||

ಆಗ ನೀಲನು ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಮದಂತಿದ್ದ, ಪದ್ಮಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣ,
ಕಮಲಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ ಸುಂದರಾಂಗನಾಗಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07030023a ತೇನಾತಿವಿದ್ಧಃ ಸಹಸಾ ದ್ರಾಣಿರ್ಭಲ್ಲೈಃ ಶಿತ್ಯೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07030023c ಧನುರ್ಧ್ವಜಂ ಚ ಚತ್ರಂ ಚ ದ್ವಿಷತಃ ಸ ನ್ಯಕ್ಯಂತತ||

ಅವನಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೂರು ನಿಶಿತ
ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಶತ್ರುವಿನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಚತ್ರವನ್ನೂ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07030024a ಸೋತ್ಪ್ಲ ತ್ಯ ಸ್ಯಂದನಾತ್ತಸ್ಮಾನ್ನೀಲಶ್ಚ ಮರ್ವರಾಸಿದ್ಯುಕ್||

07030024c ದ್ರೋಣಾಯನೇಃ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದ್ಧರ್ತುಮೈಚ್ಚ ತ್ವತತ್ರಿವತ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯ ಶಿರವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲು ಬಯಸಿ ನೀಲನು ಕತ್ತಿ
ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿದನು.

07030025a ತಸ್ಯೋದ್ಯತಾಸೇಃ ಸುನಸಂ ಶಿರಃ ಕಾಯಾತ್ಸಕುಂಡಲಂ|

07030025c ಭಲ್ಲೇನಾಪಾಹರದ್ವೌಣಿಃ ಸ್ಮಯಮಾನ ಇವಾನಘ||

ಅನಘ ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದ್ರೋಣಿಯು ನಗುತ್ತಲೇ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಉನ್ನತ
ಹೆಗಲಿನಿಂದಲೂ, ಶೋಭಾಯಮಾನ ಮೂಗಿನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು
ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು
ಶರೀರರಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07030026a ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರಾಭಮುಖಃ ಪದ್ಮ ಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಃ|

07030026c ಪ್ರಾಂಶುರುತ್ಪಲಗರ್ಭಾ ಭೋ ನಿಹತೋ ನ್ಯಪತತ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನ ಮುಖಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,
ಕವಲದಳಸದೃಶವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ,

ಉನ್ನತಾಕಾರವಾಗಿದ್ದ, ಕನ್ನಡಿಲಿಗೆ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದ
ನೀಲನು ಹತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07030027a ತತಃ ಪ್ರವಿವ್ಯಥೇ ಸೇನಾ ಪಾಂಡವೀ ಭೃಶಮಾಕುಲಾ|

07030027c ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರೇಣ ಹತೇ ನೀಲೇ ಜ್ವಲಿತತೇಜಸಿ||

ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನಿಂದ ಜ್ವಲಿತತೇಜಸ್ವಿ ನೀಲನು ಹತನಾಗಲು
ಬಹಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡ ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯು ದುಃಖಿಸಿತು.

07030028a ಅಚಿಂತಯಂಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07030028c ಕಥಂ ನೋ ವಾಸವಿಸ್ತ್ರಾಯಾಚ್ಚ ತ್ರುಭ್ಯ ಇತಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! “ವಾಸವಿಯು ಹೇಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ?” ಎಂದು ಪಾಂಡವರ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ
ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು.

07030029a ದಕ್ಷಿಣೇನ ತು ಸೇನಾಯಾಃ ಕುರುತೇ ಕದನಂ ಬಲೀ|

07030029c ಸಂಶಪ್ತಕಾವಶೇಷಸ್ಯ ನಾರಾಯಣಬಲಸ್ಯ ಚ||

ಆದರೆ ಆ ಬಲಶಾಲಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಸಂಶಪ್ತಕ
ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕದನವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ನೀಲವಧೇ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ

೩೧

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿ.

07031001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07031001a ಪ್ರತಿಘಾತಂ ತು ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ನಾಮೃಷ್ಯತ ವೃಕೋದರಃ|

07031001c ಸೋಽಭಿನದ್ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಕರ್ಣಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಕೋದರನು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕಾದ ಪ್ರತಿಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಬಾಹ್ಲಿಕನನ್ನು ಅರವತ್ತು ಮತ್ತು ಕರ್ಣನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07031002a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣಃ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೈರಯಸ್ಮಯೈಃ|

07031002c ಜೀವಿತಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಮರ್ಮಣ್ಯಾಶು ಜಘಾನ ಹ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಜೀವಿತವಾಗಿ ಉಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಬಯಸಿ ನಿಶಿತವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೆಯ ಉಕ್ಕಿನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07031003a ಕರ್ಣೋ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಶ್ಚತ್ವಾಥಮಾ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07031003c ಷಡ್ಭಿರ್ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ತತ ಏನಮವಾಕಿರತ್||

ಆಗ ಅವನನ್ನು ಕರ್ಣನು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಏಳರಿಂದಲೂ, ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆರರಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದು

ಮುಚ್ಚಿ ದರು.

07031004a ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯನ್ಮಹಾಬಲಃ|

07031004c ದ್ರೋಣಂ ಪಂಚಾಶತೇಷೂಣಾಂ ಕರ್ಣಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

07031005a ದುರ್ಯೋಧನಂ ದ್ವಾದಶಭಿದ್ರೋಣಿಂ ಚಾಷ್ಟಾಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07031005c ಆರಾವಂ ತುಮುಲಂ ಕುರ್ವನ್ನಭ್ಯವರ್ತತ ತಾನ್ರಣೇ||

ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಐವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಕರ್ಣನನ್ನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಎಂಟು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07031006a ತಸ್ಮಿನ್ನಂತ್ಯಜತಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮೃತ್ಯುಸಾಧಾರಣೇಕೃತೇ|

07031006c ಅಜಾತಶತ್ರುಸ್ತಾನ್ಯೋಧಾನ್ಭೀಮಂ ತ್ರಾತೇತ್ಯಚೋದಯತ್||

ಮೃತ್ಯುವು ಸರ್ವ ಸಾಧಾರಣವೆಂದು ಬಗೆದು ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು “ಭೀಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ!” ಎಂದು ಅಜಾತಶತ್ರುವು ತನ್ನ ಯೋಧರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07031007a ತೇ ಯಯುರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸಮೀಪಮಮಿತೌಜಸಃ|

07031007c ಯುಯುಧಾನಪ್ರಭೃತಯೋ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಪಾಂಡವೌ||

ಭೀಮಸೇನನ ಬಳಿಗೆ ಅಮಿತೌಜಸ ಯುಯುಧಾನನ ನೇತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದರು.

07031008a ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ಸುಸಂರಬ್ಧಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07031008c ಮಹೇಷ್ಟಾಸವರೈರ್ಗುಪ್ತಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಬಿಭಿತ್ಸವಃ||

ಅವರೆಲ್ಲ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ದ್ರೋಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07031009a ಸಮಾಪೇತುರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಭೀಮಪ್ರಭೃತಯೋ ರಥಾಃ|

07031009c ತಾನ್ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾದವ್ಯಗ್ರೋ ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಗಾಭರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನೇ ಮೊದಲಾದ ರಥರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07031010a ಮಹಾಬಲಾನತಿರಥಾನ್ವೀರಾನ್ಸಮರಶೋಭಿನಃ|

07031010c ಬಾಹ್ಯಂ ಮೃತ್ಯುಭಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾವಕಾಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಯಯಃ||

ಪ್ರಾಣಭಯವನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟಿ ನಿನ್ನವರು ಆ ಮಹಾಬಲ ಅತಿರಥ ಸಮರಶೋಭೀ ವೀರ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದರು.

07031011a ಸಾದಿನಃ ಸಾದಿನೋಽಭ್ಯಘ್ನಂಸ್ತಥೈವ ರಥಿನೋ ರಥಾನ್|

07031011c ಆಸೀಚ್ಚಕ್ಷಿಸಿಸಂಪಾತೋ ಯುದ್ಧಮಾಸೀತ್ಪರಶ್ವಧೈಃ||

ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ರಥಿಗಳು ರಥರನ್ನು ಕೊಂದರು. ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಗಳು ಬೇಳತೊಡಗಿದವು. ಪರಶಾಯುಧಗಳ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07031012a ನಿಕೃಷ್ಟಮಸಿಯುದ್ಧಂ ಚ ಬಭೂವ ಕಟುಕೋದಯಂ|

07031012c ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ಸಂಘಾತ್ಯೈರ್ಯುದ್ಧಮಾಸೀತ್ಸುದಾರುಣಂ||

ಕಟುಕವಾದ ಖಿಡ್ಗಗಳ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಆನೆಗಳ
ಸಂಘಾತದಿಂದಾಗಿ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07031013a ಅಪತತ್ಕುಂಜರಾದನ್ಯೋ ಹಯಾದನ್ಯಸ್ತ್ವ ವಾಕ್ಯಿರಾಃ|

07031013c ನರೋ ಬಾಣೇನ ನಿಭಿನ್ನೋ ರಥಾದನ್ಯಶ್ಚ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕುದುರೆಗಳ
ಮೇಲಿಂದ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದರು. ಅನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ರಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದರು.

07031014a ತತ್ರಾನ್ಯಸ್ಯ ಚ ಸಮ್ಮರ್ದೇ ಪತಿತಸ್ಯ ವಿವರ್ಮಣಃ|

07031014c ಶಿರಃ ಪ್ರದ್ವಂಸಯಾಮಾಸ ವಕ್ಷಸ್ತ್ಯಾಕ್ರಮ್ಯ ಕುಂಜರಃ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕವಚಗಳಿಲ್ಲದೇ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ
ಬೀಳಲು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆನೆಯು ಬಂದು ಅವರ ಎದೆ-ತಲೆಗಳನ್ನು
ತುಳಿದು ದ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

07031015a ಅಪರೇಽಪ್ಯಪರಾಂ ಜಘ್ನುವಾರಣಾಃ ಪತಿತಾನ್ನರಾಣ್|

07031015c ವಿಷಾಣೈಶ್ಚಾವನಿಂ ಗತ್ವಾ ವ್ಯಭಿಂದನ್ನಥಿನೋ ಬಹೂನ್||

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನರರನ್ನು ತುಳಿದು
ಜಜ್ಜಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ದಂತಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು
ರಥಗಳನ್ನು ತಿವಿದು ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

- 07031016a ನರಾಂತ್ಯೈಃ ಕೇ ಚಿದಪರೇ ವಿಷಾಣಾಲಗ್ನಸಂಸ್ರವೈಃ|
- 07031016c ಬಭ್ರಮುಃ ಶತಶೋ ನಾಗಾ ಮೃದ್ನಂತಃ ಶತಶೋ ನರಾನ್||
- 07031017a ಕಾಂಸ್ಯಾಯಸತನುತ್ರಾಣಾನ್ನರಾಶ್ವರಥಕುಂಜರಾನ್|
- 07031017c ಪತಿತಾನ್ಪೋಥಯಾಂ ಚಕ್ಷುದ್ವಿಪಾಃ ಸ್ಥೂಲನಡಾನಿವ||
- 07031018a ಗೃಧ್ರಪತ್ರಾಧಿವಾಸಾಂಸಿ ಶಯನಾನಿ ನರಾಧಿಪಾಃ|
- 07031018c ಹ್ರೀಮಂತಃ ಕಾಲಸಂಪಕ್ವಾಃ ಸುದುಃಖಾನ್ಯಧಿಶೇರತೇ||
- 07031019a ಹಂತಿ ಸ್ಮಾತ್ರ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಂ ರಥೇನಾಭ್ಯತಿವರ್ತತೇ|
- 07031019c ಪುತ್ರಶ್ಚ ಪಿತರಂ ಮೋಹಾನ್ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಮವರ್ತತ||
- 07031020a ಅಕ್ಷೋ ಭಗ್ನೋ ಧ್ವಜಶ್ಚಿನ್ನಶ್ಚ ತ್ರಮುವ್ಯಾಂ ನಿಪಾತಿತಂ|
- 07031020c ಯುಗಾರ್ಥಂ ಚಿನ್ನಮಾದಾಯ ಪ್ರದುದ್ರಾವ ತಥಾ ಹಯಃ||
- 07031021a ಸಾಸಿರ್ಬಾಹುರ್ನಿಪತಿತಃ ಶಿರಶ್ಚಿನ್ನಂ ಸಕುಂಡಲಂ|
- 07031021c ಗಜೇನಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಬಲಿನಾ ರಥಃ ಸಂಚೂರ್ಣಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ||
- 07031022a ರಥಿನಾ ತಾಡಿತೋ ನಾಗೋ ನಾರಾಚೇನಾಪತದ್ವ್ಯಸುಃ|
- 07031022c ಸಾರೋಹಶ್ಚಾಪತದ್ವಾಜೀ ಗಜೇನಾತಾಡಿತೋ ಭೃಶಂ||
- 07031023a ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಂ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ ಸುದಾರುಣಂ|
- 07031023c ಹಾ ತಾತ ಹಾ ಪುತ್ರ ಸಖೇ ಕ್ವಾಸಿ ತಿಷ್ಠ ಕ್ವ ಧಾವಸಿ||
- 07031024a ಪ್ರಹರಾಹರ ಜಹ್ಯೇನಂ ಸ್ಮಿತಕ್ಷೇಡಿತಿಗರ್ಜಿತೈಃ|
- 07031024c ಇತ್ಯೇವಮುಚ್ಚರಂತ್ಯಃ ಸ್ಮ ಶ್ರುಯಂತೇ ವಿವಿಧಾ ಗಿರಃ||
- 07031025a ನರಸ್ಯಾಶ್ವಸ್ಯ ನಾಗಸ್ಯ ಸಮಸಜ್ಜತ ಶೋಣಿತಂ|
- 07031025c ಉಪಾಶಾಮ್ಯದ್ರಜೋ ಭೌಮಂ ಭೀರೂನ್ಕಶ್ಮಲಮಾವಿಶತ್||
- 07031026a ಆಸೀತ್ಕೇಶಪರಾಮರ್ಶೋ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಂ ಚ ದಾರುಣಂ|

- 07031026c ನಖೈರ್ದಂತೈಶ್ಚ ಶೂರಾಣಮದ್ವೀಪೇ ದ್ವೀಪಮಿಚ್ಚ ತಾಂ||
- 07031027a ತತ್ರಾಚ್ಚಿದ್ಯತ ವೀರಸ್ಯ ಸಖಿಡ್ಗೋ ಬಾಹುರುದ್ಯತಃ|
- 07031027c ಸಧನುಶ್ಚಾ ಪರಸ್ಯಾಪಿ ಸಶರಃ ಸಾಂಕುಶಸ್ತಥಾ||
- 07031028a ಪ್ರಾಕ್ರೋಶದನ್ಯಮನ್ಯೋಽತ್ರ ತಥಾನ್ಯೋ ವಿಮುಖೋಽದ್ರವತ್|
- 07031028c ಅನ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯ ಚಾನ್ಯಸ್ಯ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಪಾಹರತ್||
- 07031029a ಶಬ್ದಮಭ್ಯದ್ರವಚ್ಚಾನ್ಯಃ ಶಬ್ದಾದನ್ಯೋಽದ್ರವದ್ಭುಶಂ|
- 07031029c ಸ್ವಾನನ್ಯೋಽಥ ಪರಾನನ್ಯೋ ಜಘಾನ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||
- 07031030a ಗಿರಿಶೃಂಗೋಪಮಶ್ಚಾತ್ರ ನಾರಾಚೇನ ನಿಪಾತಿತಃ|
- 07031030c ಮಾತಂಗೋ ನೃಪತದ್ಭೂಮೌ ನದೀರೋಧ ಇವೋಷ್ಣಗೇ||
- 07031031a ತಥೈವ ರಥಿನಂ ನಾಗಃ ಕ್ಷರನ್ನಿರಿರಿವಾರುಜತ್|
- 07031031c ಅಧ್ಯತಿಷ್ಠತ್ಪದಾ ಭೂಮೌ ಸಹಾಶ್ವಂ ಸಹಸಾರಥಿಂ||
- 07031032a ಶೂರಾನ್ಪ್ರಹರತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾನ್ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾನ್|
- 07031032c ಬಹುನಪ್ಯಾವಿಶನ್ಮೋಹೋ ಭೀರೂನ್ ಹೃದಯದುರ್ಬಲಾನ್||
- 07031033a ಸರ್ವಮಾವಿಗ್ನಮಭವನ್ನ ಪ್ರಾಚ್ಛಾಯತ ಕಿಂ ಚನ|
- 07031033c ಸೈನ್ಯೇ ಚ ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತೇ ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಮವರ್ತತ||
- 07031034a ತತಃ ಸೇನಾಪತಿಃ ಶೀಘ್ರಮಯಂ ಕಾಲ ಇತಿ ಬ್ರುವನ್|
- 07031034c ನಿತ್ಯಾಭಿತ್ವರಿತಾನೇವ ತ್ವರಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನ್||
- 07031035a ಕುರ್ವಂತಃ ಶಾಸನಂ ತಸ್ಯ ಪಾಂಡವೇಯಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ|
- 07031035c ಸರೋ ಹಂಸಾ ಇವಾಪೇತುರ್ಘ್ನಂತೋ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||
- 07031036a ಗೃಣೇತಾದ್ರವತಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ವಿಭೀತಾ ವಿನಿಕೃಂತತ|
- 07031036c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದೋ ದುರ್ಧರ್ಷಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

- 07031037a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣೇ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ|
- 07031037c ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವ್ ಅವಂತೌ ಶಲ್ಯಶ್ಚೈನಾನವಾರಯನ್||
- 07031038a ತೇ ತ್ವಾಯಧರ್ಮಸಂರಬ್ಧಾ ದುರ್ನಿವಾಯಾ ದುರಾಸದಾಃ|
- 07031038c ಶರಾತಾ ನ ಜುಹುದ್ರೋಣಂ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||
- 07031039a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿಸೃಜಂ ಶತಶಃ ಶರಾನ್|
- 07031039c ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲಪಾಂಡೂನಾಮಕರೋತ್ಕದನಂ ಮಹತ್||
- 07031040a ತಸ್ಯ ಜ್ಯಾತಲನಿಘೋಷಃ ಶುಶ್ರುವೇ ದಿಕ್ಷು ಮಾರಿಷ|
- 07031040c ವಜ್ರಸಂಘಾತಸಂಕಾಶಸ್ತ್ರಾಸಯನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಬಹೂನ್||
- 07031041a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಜಿಷ್ಣುರ್ಹತ್ವಾ ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ಬಲೀ|
- 07031041c ಅಭ್ಯಯಾತ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ಮ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡೂನ್ವಮರ್ದತಿ||
- 07031042a ತಂ ಶರೌಘಮಹಾವರ್ತಂ ಶೋಣಿತೋದಂ ಮಹಾಹ್ರದಂ|
- 07031042c ತೀರ್ಣಃ ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಫಲ್ಗುನಃ||
- 07031043a ತಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿಮತೋ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸೂರ್ಯಪ್ರತಿಮತೇಜಸಃ|
- 07031043c ದೀಪ್ಯಮಾನಮಪಶ್ಯಾಮ ತೇಜಸಾ ವಾನರಧ್ವಜಂ||
- 07031044a ಸಂಶಪ್ತಕಸಮುದ್ರಂ ತಮುಚ್ಚೋಷ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಭಸ್ತಿಭಿಃ|
- 07031044c ಸ ಪಾಂಡವಯುಗಾಂತಾರ್ಕಃ ಕುರೂನಪ್ಯಭ್ಯತೀತಪತ್||
- 07031045a ಪ್ರದದಾಹ ಕುರೂನ್ಸರ್ವಾನರ್ಜುನಃ ಶಸ್ತ್ರತೇಜಸಾ|
- 07031045c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಧೂಮಕೇತುರಿವೋತ್ಥಿತಃ||
- 07031046a ತೇನ ಬಾಣಸಹಸ್ರೌಘೈರ್ಗಜಾಶ್ವರಥಯೋಧಿನಃ|
- 07031046c ತಾಡ್ಯಮಾನಾಃ ಕ್ಷಿತಿಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮುಕ್ತಶಸ್ತ್ರಾಃ ಶರಾದಿತಾಃ||
- 07031047a ಕೇ ಚಿದಾರ್ತಸ್ವರಂ ಚಕ್ರವಿ ನೇದುರಪರೇ ಪುನಃ|

- 07031047c ಪಾರ್ಥಬಾಣಹತಾಃ ಕೇ ಚಿನ್ನಿಪೇತುರ್ವಿಗತಾಸವಃ||
- 07031048a ತೇಷಾಮುತ್ಪತತಾಂ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ಪತಿತಾಂಶ್ಚ ಪರಾಮ್ಮುಖಾನ್|
- 07031048c ನ ಜಘಾನಾರ್ಜುನೋ ಯೋಧಾನ್ಯೋಧವ್ರತಮನುಸ್ಮರನ್||
- 07031049a ತೇ ವಿಶೀರ್ಣರಥಾಶ್ವೇಭಾಃ ಪ್ರಾಯಶಶ್ಚ ಪರಾಙ್ಮುಖಾಃ|
- 07031049c ಕುರವಃ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣೇತಿ ಹಾ ಹೇತಿ ಚ ವಿಚುಕ್ತುಃ||
- 07031050a ತಮಾಧಿರಥಿರಾಕ್ರಂದಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಶರಣೈಷಿಣಾಂ|
- 07031050c ಮಾ ಭೈಷ್ಠೇತಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಯಯಾವಭಿಮುಖೋಽರ್ಜುನಂ||
- 07031051a ಸ ಭಾರತರಥಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಭಾರತಹರ್ಷಣಃ|
- 07031051c ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ತದಾಗ್ನೇಯಮಸ್ತಮಸ್ತವಿದಾಂ ವರಃ||
- 07031052a ತಸ್ಯ ದೀಪ್ತಶರೌಘಸ್ಯ ದೀಪ್ತಚಾಪಧರಸ್ಯ ಚ|
- 07031052c ಶರೌಘಾಂ ಶರಜಾಲೇನ ವಿದುಧಾವ ಧನಂಜಯಃ|
- 07031052e ಅಸ್ತಮಸ್ತ್ರೇಣ ಸಂವಾಯ್ ಪ್ರಾಣದದ್ವಿಸೃಜಂ ಶರಾನ್||
- 07031053a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಭೀಮಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|
- 07031053c ವಿವ್ಯಧುಃ ಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ತ್ರಿಭಿಸ್ತಿಭಿರಜಿಮಗೈಃ||
- 07031054a ಅರ್ಜುನಾಸ್ತಂ ತು ರಾಧೇಯಃ ಸಂವಾಯ್ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|
- 07031054c ತೇಷಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಚಾಪಾನಿ ಚಿಚ್ಛೇದ ವಿಶಿಖೈಸ್ತಿಭಿಃ||
- 07031055a ತೇ ನಿಕೃತ್ತಾಯುಧಾಃ ಶೂರಾ ನಿರ್ವಿಷಾ ಭುಜಗಾ ಇವ|
- 07031055c ರಥಶಕ್ತಿಃ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಭೃಶಂ ಸಿಂಹಾ ಇವಾನದನ್||
- 07031056a ತಾ ಭುಜಾಗ್ರೈರ್ಮಹಾವೇಗಾ ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಭುಜಗೋಪಮಾಃ|
- 07031056c ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾಶಕ್ತೋ ಜಗ್ಮುರಾಧಿರಥಿಂ ಪ್ರತಿ||
- 07031057a ತಾ ನಿಕೃತ್ಯ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತಿಭಿಸ್ತಿಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

- 07031057c ನನಾದ ಬಲವಾನ್ಯರ್ಣಃ ಪಾರ್ಥಾಯ ವಿಸ್ತುಜಂ ಶರಾನ್||
- 07031058a ಅರ್ಜುನಶ್ಚಾಪಿ ರಾಧೇಯಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ|
- 07031058c ಕರ್ಣಾದವರಜಂ ಬಾಣೈರ್ಜಘಾನ ನಿಶಿತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||
- 07031059a ತತಃ ಶತ್ರುಂಜಯಂ ಹತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಃ ಷಡ್ಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|
- 07031059c ಜಹಾರ ಸದ್ಯೋ ಭಲ್ಲೇನ ವಿಪಾಟಸ್ಯ ಶಿರೋ ರಥಾತ್||
- 07031060a ಪಶ್ಯತಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಏಕೇನೈವ ಕಿರೀಟಿನಾ|
- 07031060c ಪ್ರಮುಖೇ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೋದರ್ಯಾ ನಿಹತಾಸ್ತ್ರಯಃ||
- 07031061a ತತೋ ಭೀಮಃ ಸಮುತ್ಪತ್ಯ ಸ್ವರಥಾದ್ವೈನತೇಯವತ್|
- 07031061c ವರಾಸಿನಾ ಕರ್ಣಪಕ್ಷಾಂ ಜಘಾನ ದಶ ಪಂಚ ಚ||
- 07031062a ಪುನಃ ಸ್ವರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಧನುರಾದಾಯ ಚಾಪರಂ|
- 07031062c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಕರ್ಣಂ ಸೂತಮಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ||
- 07031063a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಪ್ಯಸಿವರಂ ಚರ್ಮ ಚಾದಾಯ ಭಾಸ್ವರಂ|
- 07031063c ಜಘಾನ ಚಂದ್ರವರ್ಮಾಣಂ ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರಂ ಚ ಪೌರವಂ||
- 07031064a ತತಃ ಸ್ವರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಾಂಚಾಲೈಃಽನ್ಯಚ್ಚ ಕಾರ್ಮುಕಂ|
- 07031064c ಆದಾಯ ಕರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ನದನ್ರಣೇ||
- 07031065a ಶೈನೇಯೋಽಪ್ಯನ್ಯದಾದಾಯ ಧನುರಿಂದ್ರಾಯಧದ್ಯುತಿ|
- 07031065c ಸೂತಪುತ್ರಂ ಚತುಃಷಷ್ಠ್ಯಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹ ಇವಾನದತ್||
- 07031066a ಭಲ್ಲಭ್ಯಾಂ ಸಾಧುಮುಕ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|
- 07031066c ಪುನಃ ಕರ್ಣಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾರ್ಪಯತ್||
- 07031067a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ದ್ರೋಣೋ ರಾಜಾ ಚೈವ ಜಯದ್ರಥಃ|
- 07031067c ನಿಮಜ್ಜ ಮಾನಂ ರಾಧೇಯಮುಜ್ಜಹುಃ ಸಾತ್ಯಕಾರ್ಣವಾತ್||

- 07031068a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಭೀಮಶ್ಚ ಸೌಭದ್ರೋಽರ್ಜುನ ಏವ ಚ|
- 07031068c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಜುಗುಪೂ ರಣೇ||
- 07031069a ಏವಮೇಷ ಮಹಾರೌದ್ರಃ ಕ್ಷಯಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ|
- 07031069c ತಾವಕಾನಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನಭೂದ್ ರಣಃ||
- 07031070a ಪದಾತಿರಥನಾಗಾಶ್ವೈರ್ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಯಃ|
- 07031070c ರಥಿನೋ ನಾಗಪತ್ಯಶ್ವೈ ರಥಪತ್ತಿ ರಥದ್ವಿಪೈಃ||
- 07031071a ಅಶ್ವೈರಶ್ವಾ ಗಜೈರ್ನಾಗಾ ರಥಿನೋ ರಥಿಭಿಃ ಸಹ|
- 07031071c ಸಂಸಕ್ತಾಃ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ಪತ್ತಯಶ್ಚಾಪಿ ಪತ್ತಿಭಿಃ||
- 07031072a ಏವಂ ಸುಕಲಿಲಂ ಯುದ್ಧಮಾಸೀತ್ಯ್ರವ್ಯಾದಹರ್ಷಣಂ|
- 07031072c ಮಹದ್ಭಿಸ್ತೈರಭೀತಾನಾಂ ಯಮರಾಷ್ಟ್ರವಿವರ್ಧನಂ||
- 07031073a ತತೋ ಹತಾ ನರರಥವಾಜಿಕುಂಜರೈರ್
ಅನೇಕಶೋ ದ್ವಿಪರಥವಾಜಿಪತ್ತಯಃ|
- 07031073c ಗಜೈರ್ಗಜಾ ರಥಿಭಿರುದಾಯುಧಾ ರಥಾ
ಹಯೈರ್ಹಯಾಃ ಪತ್ತಿಗಣೈಶ್ಚ ಪತ್ತಯಃ||
- 07031074a ರಥೈರ್ದ್ವಿಪಾ ದ್ವಿರದವರೈರ್ಮಹಾಹಯಾ
ಹಯೈರ್ನರಾ ವರರಥಿಶ್ಚ ವಾಜಿನಃ|
- 07031074c ನಿರಸ್ತಜಿಹ್ವಾದಶನೇಕ್ಷಣಾಃ ಕ್ಷಿತೌ
ಕ್ಷಯಂ ಗತಾಃ ಪ್ರಮಥಿತವರ್ಮಭೂಷಣಾಃ||
- 07031075a ತಥಾ ಪರೈರ್ಬಹುಕರಣೈರ್ವರಾಯುಧೈರ್
ಹತಾ ಗತಾಃ ಪ್ರತಿಭಯದರ್ಶನಾಃ ಕ್ಷಿತಿಂ|

07031075c ವಿಪೋಧಿತಾ ಹಯಗಜಪಾದತಾಡಿತಾ

ಭೃಶಾಕುಲಾ ರಥಮಿರನೇಮಿಭಿರ್ಹತಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ನೋಡಲು ಭಯಂಕರರಾಗಿದ್ದವರು ಶತ್ರುಗಳ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಉಪಕರಣ-ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಹತರಾಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳ ಕಾಲಿನ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಥವಾ ರಥದ ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿದ್ದರು.

07031076a ಪ್ರಮೋದನೇ ಶ್ವಾಪದಪಕ್ಷಿರಕ್ಷಸಾಂ

ಜನಕ್ಷಯೇ ವರ್ತತಿ ತತ್ರ ದಾರುಣೇ|

07031076c ಮಹಾಬಲಾಸ್ತೇ ಕುಪಿತಾಃ ಪರಸ್ಪರಂ

ನಿಷೂದಯಂತಃ ಪ್ರವಿಚೇರುರೋಜಸಾ||

ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಕುಪಿತರಾಗಿ ಆ ಮಹಾಬಲರು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನಕ್ಷಯದಿಂದ ನಾಯಿ-ನರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದವು.

07031077a ತತೋ ಬಲೇ ಭೃಶಲುಲಿತೇ ಪರಸ್ಪರಂ

ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣೇ ರುಧಿರೌಘಸಂಪ್ಲುತೇ|

07031077c ದಿವಾಕರೇಽಸ್ತಂಗಿರಿಮಾಸ್ಥಿತೇ ಶನೈರ್

ಉಭೇ ಪ್ರಯಾತೇ ಶಿಬಿರಾಯ ಭಾರತ||

ಆಗ ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳೂ ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ತುಂಬಾ ನುಗ್ಗಾಗಿ, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ

ತೋಯ್ದು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು, ದಿವಾಕರನು ನಿಧಾನವಾಗಿ
ಅಸ್ತಂಗಿರಿಯನ್ನೇರಿದನು. ಭಾರತ! ಆಗ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳೂ
ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ವಾದಶದಿವಸಾವಹಾರೇ ಏಕತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶದಿವಸಾವಹಾರ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಶಪ್ತಕವಧ
ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬೬/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೦೦೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೩೪೫೨೧/೭೩೭೮೪

ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವ

೩೨

ದುರ್ಯೋಧನ-ದ್ರೋಣರ ಸಂವಾದ (೧-೧೪). ಅಭಿಮನ್ಯುವಧೆಯ
ಸಂಕ್ಷೇಪಕಥನ (೧೫-೨೦). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆ (೨೧-೨೬).

07032001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07032001a ಪೂರ್ವಮಸ್ಮಾಸು ಭಗ್ನೇಷು ಫಲ್ಗುನೇನಾಮಿತೌಜಸಾ|

07032001c ದ್ರೋಣೇ ಚ ಮೋಘಸಂಕಲ್ಪೇ ರಕ್ಷಿತೇ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮಿತೌಜಸ ಫಲ್ಗುನನು ನಮ್ಮನ್ನು
ಮೊದಲೇ ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ದ್ರೋಣನ
ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಅಸಫಲಗೊಳಿಸಿದ್ದನು.

07032002a ಸರ್ವೇ ವಿಧ್ವಸ್ತಕವಚಾಸ್ತಾವಕಾ ಯುಧಿ ನಿರ್ಜಿತಾಃ|

07032002c ರಜಸ್ವಲಾ ಭೃಶೋದ್ವಿಗ್ನಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾ ದಿಶೋ ದಶ||

ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು, ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಧೂಳಿನಿಂತ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ದಿಕ್ಕು
ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07032003a ಅವಹಾರಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಮ್ಮತೇ|

07032003c ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಃ ಪರೈರ್ದೀನಾ ಭೃಶಾವಹಸಿತಾ ರಣೇ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ಸಮ್ಮತಿಯಂತೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.
ಅರ್ಜುನನ ಗುರಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಅವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ
ದೀನರಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವಹೇಳನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದರು.

07032004a ಶ್ಲಾಘಮಾನೇಷು ಭೂತೇಷು ಫಲ್ಲನಸ್ಯಾಮಿತಾನ್ಗುಣಾನ್|

07032004c ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ ಸೌಹಾರ್ದೇ ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನೇಽರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07032004e ಅಭಿಶಸ್ತಾ ಇವಾಭೂವನ್ಧ್ಯಾ ನಮೂಕತ್ವಮಾಸ್ಥಿತಾಃ||

ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳು ಫಲ್ಲನನ ಅಮಿತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೇಶವನ
ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅರ್ಜುನನ ಗುಣಗಾನವನ್ನೇ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿನ್ನವರು ಮಾತ್ರ ಕಳಂಕಿತರಾದವರಂತೆ
ಧ್ಯಾನಮೂಕರಾಗಿದ್ದರು.

07032005a ತತಃ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ದ್ರೋಣಂ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್|

07032005c ಪ್ರಣಯಾದಭಿಮಾನಾಚ್ಚ ದ್ವಿಷದ್ವೃದ್ಧ್ಯಾ ಚ ದುರ್ಮನಾಃ|

07032005e ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸಂರಬ್ಧೋ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಃ||

ಆಗ ಪ್ರಭಾತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಗೆಲುವಿನಿಂದ ಮನಸ್ಸು
ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿ ಸಂರಬ್ಧನಾಗಿದ್ದ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಪ್ರಣಯ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನಗಳಿಂದ
ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07032006a ನೂನಂ ವಯಂ ವಧ್ಯಪಕ್ಷೇ ಭವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ|

07032006c ತಥಾ ಹಿ ನಾಗ್ರಹೀಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಮೀಪೇಽದ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

“ಬ್ರಹ್ಮ ವಿತ್ತಮ ! ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ನೀವು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ !

07032007a ಇಚ್ಛ ತಸ್ತೇ ನ ಮುಚ್ಯೇತ ಚಕ್ಷುಃಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಣೇ ರಿಪುಃ|

07032007c ಜಿಘ್ರಿಕ್ಷತೋ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಃ ಸಾಮರೈರಪಿ ಪಾಂಡವೈಃ||

ನೀವು ಬಯಸಿದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಯಾವ ಶತ್ರುವೂ ಅಮರರಿಂದಾಗಲೀ ಪಾಂಡವರಿಂದಾಗಲೀ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07032008a ವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ಮಮ ಪ್ರೀತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿಕೃತವಾನಸಿ|

07032008c ಆಶಾಭಂಗಂ ನ ಕುರ್ವಂತಿ ಭಕ್ತಸ್ಯಾರ್ಯಾಃ ಕಥಂ ಚನ||

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತರಾಗಿ ವರವನ್ನಿತ್ತು ನಂತರ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆರ್ಯರು ಎಂದೂ ಭಕ್ತರ ಆಶಾಭಂಗವನ್ನು ಎಸಗುವುದಿಲ್ಲ.”

07032009a ತತೋಽಪ್ರೀತಸ್ತಥೋಕ್ತಃ ಸ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಬ್ರವೀನ್ಘ್ರಪಂ|

07032009c ನಾರ್ಹಸೇ ಮಾನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾತುಂ ಘಟಮಾನಂ ತವ ಪ್ರಿಯೇ||

ಆಗ ಅಪ್ರೀತನಾಗಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವನ ಕುರಿತು

ಹಾಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

07032010a ಸಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವಾಃ ಸಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07032010c ನಾಲಂ ಲೋಕಾ ರಣೇ ಜೇತುಂ ಪಾಲ್ಯಮಾನಂ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಪಾಲಿತನಾದವನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವರಿಗೂ ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07032011a ವಿಶ್ವಸೃಗ್ಯತ್ರ ಗೋವಿಂದಃ ಪೃತನಾರಿಸ್ತಹಾರ್ಜುನಃ|

07032011c ತತ್ರ ಕಸ್ಯ ಬಲಂ ಕ್ರಾಮೇದನ್ಯತ್ರ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾತ್ಪ್ರಭೋಃ||

ಎಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಗೋವಿಂದನಿದ್ದಾನೋ ಎಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಅರ್ಜುನನಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು ತ್ರ್ಯಂಬಕನ ಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರ ಬಲವು ತಾನೇ ನಾಟೀತು?

07032012a ಸತ್ಯಂ ತು ತೇ ಬ್ರವೀಮ್ಯದ್ಯ ನೈತಜ್ಜಾತ್ವನ್ಯಥಾ ಭವೇತ್|

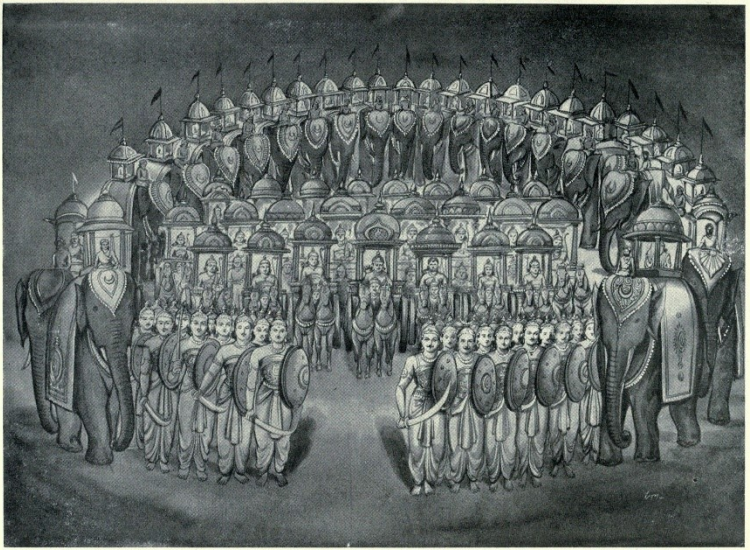
07032012c ಅದ್ವೈಷಾಂ ಪ್ರವರಂ ವೀರಂ ಪಾತಯಿಷ್ಯೇ ಮಹಾರಥಂ||

ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಅನ್ಯಥಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಇಂದು ನಾನು ಓರ್ವ ಮುಖ್ಯ ವೀರ ಮಹಾರಥನನ್ನು ಕೆಡವುತ್ತೇನೆ.

07032013a ತಂ ಚ ವ್ಯೂಹಂ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಯೋಽಭೇದ್ಯಸ್ತ್ರಿದಶೈರಪಿ|

07032013c ಯೋಗೇನ ಕೇನ ಚಿದ್ರಾಜನ್ನರ್ಜುನಸ್ತ್ವ ಪನೀಯತಾಂ||

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು

ರಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ನೀನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬೇರೆಕಡೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು.

07032014a ನ ಹ್ಯಜ್ಜಾತಮಸಾಧ್ಯಂ ವಾ ತಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇಽಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚನ|

07032014c ತೇನ ಹ್ಯುಪಾತ್ತಂ ಬಲವತ್ಸರ್ವಜ್ಞಾನಮಿತಸ್ತತಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದುದು ಮತ್ತು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸೇನೆಗಳ ಕುರಿತು ಸರ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತು ಬೇರೆಕಡೆಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.”

07032015a ದ್ರೋಣೇನ ವ್ಯಾಹೃತೇ ತ್ವೇವಂ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಾಃ ಪುನಃ|

07032015c ಆಹ್ವಯನ್ನರ್ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮಭಿತೋ ದಿಶಂ||

ದ್ರೋಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪುನಃ ಸಂಶಪ್ತಕಗಣಗಳು ರಣದ
ದಕ್ಷಿಣಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

07032016a ತತ್ರಾರ್ಜುನಸ್ಯಾಥ ಪರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಸಮಭವದ್ರಣಃ|

07032016c ತಾದೃಶೋ ಯಾದೃಶೋ ನಾನ್ಯಃ ಶ್ರುತೋ ದೃಷ್ಟೋಽಪಿ ವಾ ಕ್ಷ ಚಿತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದೂ ಕಂಡು-
ಕೇಳಿರದಂತಹ ಕಾಳಗವು ನಡೆಯಿತು.

07032017a ತತೋ ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತೋ ರಾಜನ್ವಾ ಹೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07032017c ಚರನ್ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರತಪನ್ನಿವ ದುದ್ಯುಶಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನು ಸುಡುವಂತೆ
ನೋಡಲೂ ಅಸಾದ್ಯವಾದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

07032018a ತಂ ಚಾಭಿಮನ್ಯುರ್ವಚನಾತ್ಪಿತುರ್ಜ್ಯೇಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ|

07032018c ಬಿಭೇದ ದುರ್ಭಿದಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹಮನೇಕಧಾ||

ಭಾರತ! ರಣದಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಕೂಡ
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ
ಭೇದಿಸಿದನು.

07032019a ಸ ಕೃತ್ವಾ ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಹತ್ವಾ ವೀರಾನ್ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07032019c ಷಟ್ಸು ವೀರೇಷು ಸಂಸಕ್ತೋ ದೌಶಾಸನಿವಶಂ ಗತಃ||

ಅವನು ದುಷ್ಟರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಹಸ್ರಾರು ವೀರರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ಆರು ವೀರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ
ದುಃಶಾಸನನ ಮಗನಿಂದ ಹತನಾದನು.

07032020a ವಯಂ ಪರಮಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಃ|

07032020c ಸೌಭದ್ರೇ ನಿಹತೇ ರಾಜನ್ನವಹಾರಮಕುರ್ವತ||

ರಾಜನ್! ಅದರಿಂದ ನಾವು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾದೆವು. ಪಾಂಡವರು
ಶೋಕಾವಿಷ್ಟರಾದರು. ಸೌಭದ್ರನು ಹತನಾಗಲು ಆ ದಿನದ ಯುದ್ಧವು
ನಿಂತಿತು.”

07032021 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07032021a ಪುತ್ರಂ ಪುರುಷಸಿಂಹಸ್ಯ ಸಂಜಯಾಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನಂ|

07032021c ರಣೇ ವಿನಿಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೃಶಂ ಮೇ ದೀರ್ಯತೇ ಮನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಪುರುಷಸಿಂಹನ ಮಗನೂ
ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವನೂ ಆದ ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಎದೆಯು ತುಂಬಾ ಸೀಳಿಹೋಗುವಂತಿದೆ.

07032022a ದಾರುಣಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೋಽಯಂ ವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮಕರ್ತೃಭಿಃ|

07032022c ಯತ್ರ ರಾಜ್ಯೇಪ್ಸವಃ ಶೂರಾ ಬಾಲೇ ಶಸ್ತ್ರಮಪಾತಯನ್||

ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರು ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನು
ದಾರುಣವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಅವರು ಬಾಲಕ
ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೂ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

07032023a ಬಾಲಮತ್ಯಂತಸುಖಿನಂ ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07032023c ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಬಹವೋ ಜಘ್ನುರ್ಬ್ರೂಹಿ ಗಾವಲ್ಗಣೇ ಕಥಂ||

ಗಾವಲ್ಗಣೇ ! ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದ, ಭಯಪಡದೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಬಾಲಕನನ್ನು ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ಹೇಗೆ ಸಂಹರಿಸಿದರು ಹೇಳು.

07032024a ಬಿಭಿತ್ಸತಾ ರಥಾನೀಕಂ ಸೌಭದ್ರೇಣಾಮಿತೌಜಸಾ|

07032024c ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ ಯಥಾ ಸಂಖ್ಯೇ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಅಮಿತೌಜಸ ಸೌಭದ್ರನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಟವಾಡಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07032025 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07032025a ಯನ್ಮಾಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ನಿಪಾತನಂ|

07032025c ತತ್ತೇ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ರಾಜನ್ಸಮಾಹಿತಃ|

07032025e ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ ಕುಮಾರೇಣ ಯಥಾನೀಕಂ ಬಿಭಿತ್ಸತಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ ! ರಾಜನ್ ! ಸೌಭದ್ರನ ಪತನದ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಮತ್ತು ರಥ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಆ ಕುಮಾರನು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧದ ಆಟವಾಡಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳು.

07032026a ದಾವಾಗ್ನಿ ಭಿಪರೀತಾನಾಂ ಭೂರಿಗುಲ್ಮ ತೃಣದ್ಯುಮೇ|

07032026c ವನೌಕಸಾಮಿವಾರಣ್ಯೇ ತ್ವದೀಯಾನಾಮಭೂದ್ಭಯಂ||

ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾವಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಪರಿತಪ್ತವಾದ ಹೂ-ತಳಿರುಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳು ಆದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಸಂಕ್ಷೇಪಕಥನೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಸಂಕ್ಷೇಪಕಥನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೩

ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಗುಣಗಳ ವರ್ಣನೆ (೧-೧೦). ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ ನಿರ್ಮಾಣ
(೧೧-೨೦).

07033001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07033001a ಸಮರೇಽತ್ಯುಗ್ರಕರ್ಮಾಣಃ ಕರ್ಮಭಿವ್ಯಂಜಿತಶ್ರಮಾಃ|

07033001c ಸಕೃಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಪಂಚ ದೇವೈರಪಿ ದುರಾಸದಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮರದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಕರ್ಮಿಗಳಾದ, ಶ್ರಮಿಸಿ

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿತೋರಿಸುವ ಐವರು ಪಾಂಡವರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ
ಸೇರಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸೋಲಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯರು.

07033002a ಸತ್ವ ಕರ್ಮಾನ್ವಯೈರ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಯಶಸಾ ಶ್ರಿಯಾ|

07033002c ನೈವ ಭೂತೋ ನ ಭವಿತಾ ಕೃಷ್ಣತುಲ್ಯಗುಣಃ ಪುಮಾನ್||

ಸತ್ವ ಗುಣ, ಸತ್ಕರ್ಮ, ವಂಶ, ಬುದ್ಧಿ, ಕೀರ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಪುರುಷನು ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ
ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಇರಲಾರ.

07033003a ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರೋ ದಾತಾ ವಿಪ್ರಪೂಜಾದಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ|

07033003c ಸದೈವ ತ್ರಿದಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಜಾ ಕಿಲ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣನೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆದ ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸತ್ಕಾರವೇ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ
ಈಗಾಗಲೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07033004a ಯುಗಾಂತೇ ಚಾಂತಕೋ ರಾಜನ್ವಾಮದಗ್ಕಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07033004c ರಣಸ್ಥೋ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಕಥ್ಯಂತೇ ಸದೃಶಾಸ್ತ್ರಯಃ||

ರಾಜನ್! ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಮ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಜಾಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು
ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಭೀಮಸೇನ ಈ ಮೂವರೂ ಒಂದೇ ಸಮರೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07033005a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಕರ್ಮದಕ್ಷಸ್ಯ ರಣೇ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

07033005c ಉಪಮಾಂ ನಾಧಿಗಚ್ಚಾಮಿ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸದೃಶೀಂ ಕ್ಷಿತೌ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ದಕ್ಷನಾದ
ಗಾಂಡೀವ ಧನ್ವಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಸದೃಶ ಉಪಮೆಯು ನನಗೆ
ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ.

07033006a ಗುರುವಾತ್ಸಲ್ಯಮತ್ಯಂತಂ ನೈಭೃತ್ಯಂ ವಿನಯೋ ದಮಃ|

07033006c ನಕುಲೇಽಪ್ರಾತಿರೂಪ್ಯಂ ಚ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ನಿಯತಾನಿ ಷಟ್||

ಅತ್ಯಂತ ಗುರುವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು
ರಹಸ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಿನಯ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ,
ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪ-ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಯಮ ಈ ಆರು ಗುಣಗಳು
ನಕುಲನಲ್ಲಿವೆ.

07033007a ಶ್ರುತಗಾಂಭೀರ್ಯಮಾಧುರ್ಯಸತ್ತ್ವವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮೈಃ|

07033007c ಸದೃಶೋ ದೇವಯೋವೀರಃ ಸಹದೇವಃ ಕಿಲಾಶ್ವಿನೋಃ||

ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಮಾಧುರ್ಯ, ಸತ್ತ್ವ, ವೀರ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ
ವೀರ ಸಹದೇವನು ದೇವ ಅಶ್ವಿನಿಯರ ಸದೃಶ.

07033008a ಯೇ ಚ ಕೃಷ್ಣೇ ಗುಣಾಃ ಸ್ಫೀತಾಃ ಪಾಂಡವೇಷು ಚ ಯೇ ಗುಣಾಃ|

07033008c ಅಭಿಮನ್ಯೌ ಕಿಲೈಕಸ್ಯಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಗುಣಸಂಚಯಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉಜ್ಜ್ವಲ ಗುಣಗಳಿವೆಯೋ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಗುಣಗಳಿವೆಯೋ ಆ ಗುಣಸಂಚಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಲ್ಲಿ

ಇದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07033009a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಧೈರ್ಯೇಣ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚರಿತೇನ ಚ|

07033009c ಕರ್ಮಭಿರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ಭೀಮಕರ್ಮಣಃ||

ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ, ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮಕರ್ಮಿ ಭೀಮಸೇನನ ಸದೃಶನಾಗಿದ್ದನು.

07033010a ಧನಂಜಯಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಶ್ರುತೇನ ಚ|

07033010c ವಿನಯಾತ್ಸಹದೇವಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ನಕುಲಸ್ಯ ಚ||

ರೂಪ-ವಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನ, ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯ-ವಿನಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹದೇವ-ನಕುಲರ ಸದೃಶನಾಗಿದ್ದನು.”

07033011 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07033011a ಅಭಿಮನ್ಯುಮಹಂ ಸೂತ ಸೌಭದ್ರಮಪರಾಜಿತಂ|

07033011c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ ಕಥಮಾಯೋಧನೇ ಹತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತ! ಅಪರಾಜಿತ ಸೌಭದ್ರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹತನಾದುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಹೇಗೆ ಹತನಾದ?”

07033012 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07033012a ಚಕ್ರವ್ಯೂಹೋ ಮಹಾರಾಜ ಆಚಾರ್ಯೇಣಾಭಿಕಲ್ಪಿತಃ|

07033012c ತತ್ರ ಶಕ್ರೋಪಮಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನೋ ವಿನಿವೇಶಿತಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಆಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ
ಚಕ್ರವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗಿದ್ದರು.

07033013a ಸಂಘಾತೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಭವತ್ತದಾ|

07033013c ಕೃತಾಭಿಸಮಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜಾಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದ, ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜ ರಾಜಪುತ್ರರ
ಒಕ್ಕೂಟವು ಸೇರಿತ್ತು.

07033014a ರಕ್ತಾಂಬರಧರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇ ರಕ್ತವಿಭೂಷಣಾಃ|

07033014c ಸರ್ವೇ ರಕ್ತಪತಾಕಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ವೈ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ||

ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಂಪು
ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೆಂಪು ಧ್ವಜಗಳಿದ್ದವು.
ಎಲ್ಲರೂ ಚಿನ್ನದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು.

07033015a ತೇಷಾಂ ದಶಸಹಸ್ರಾಣಿ ಬಭೂವುದ್ಯೌಢಧನ್ವಿನಾಂ|

07033015c ಪೌತ್ರಂ ತವ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ||

ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುಂದೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಆ ದೃಢಧನ್ವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರವಾಗಿತ್ತು.

07033016a ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಮದುಃಖಾಸ್ತೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸಮಸಾಹಸಾಃ|

07033016c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಶ್ಚ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಹಿತೇ ರತಾಃ||

ಒಬ್ಬನಿಗಾಗುವ ದುಃಖವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಸಮನಾಗಿದ್ದರು. ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

07033017a ಕರ್ಣ ದುಃಶಾಸನಕೃಪೈರ್ವೃತೋ ರಾಜಾ ಮಹಾರಥೈಃ|

07033017c ದೇವರಾಜೋಪಮಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ವೇತಚ್ಚ ತ್ರಾಭಿಸಂವೃತಃ|

07033017e ಚಾಮರವ್ಯಜನಾಕ್ಷೇಪೈರುದಯನ್ನಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

07033018a ಪ್ರಮುಖೇ ತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋಽವಸ್ಥಿತನಾಯಕೇ|

ಕರ್ಣ -ದುಃಶಾಸನರಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ರಾಜರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ, ದೇವರಾಜನಂತಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ವೇತಚತ್ರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಚಾಮರ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿರಲು, ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಆ ಸೈನ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕನಾಗಿ ದ್ರೋಣನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದನು.

07033018c ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ತಥಾತಿಷ್ಠಚ್ಚೈಮಾನ್ಮೈರುರಿವಾಚಲಃ||

07033019a ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಪುರೋಗಮಾಃ|

ಅಲ್ಲಿ ಮೇರು ಪರ್ವತದಂತೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿಂಧುರಾಜನು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಸಿಂಧುರಾಜನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೇ ಮೊದಲಾದವರು ನಿಂತಿದ್ದರು.

07033019c ಸುತಾಸ್ತವ ಮಹಾರಾಜ ತ್ರಿಂಶತ್ತಿದಶಸನ್ನಿಭಾಃ||

07033020a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಕಿತವಃ ಶಲ್ಯೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತಥಾ|

07033020c ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ವ್ಯರಾಜಂತ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ದೇವ ಸನ್ನಿಭರಾದ ನಿನ್ನ ಮೂವತ್ತು ಮಕ್ಕಳೂ,

ಜೂಜುಗಾರ ಗಾಂಧಾರರಾಜನೂ, ಮಹಾರಥ ಶಲ್ಯ-ಭೂರಿಶ್ರವರೂ
ಸಿಂಧುರಾಜನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಚಕ್ರವ್ಯೂಹನಿರ್ಮಾಣೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹನಿರ್ಮಾಣ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಲು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೧೭). ತನಗೆ
ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತೆಂದು ಅಭಿಮನ್ಯುವು
ಹೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಮಸೇನರು “ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನಮಗೆ
ದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು. ನೀನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಒಳಹೋಗುತ್ತೀಯೋ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಬರುತ್ತೇವೆ.” ಎಂದು (೧೮-೨೩). ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ದ್ರೋಣಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಹೋದುದು (೨೪-೨೯).

07034001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07034001a ತದನೀಕಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ರಕ್ಷಿತಂ|

07034001c ಪಾರ್ಥಾಃ ಸಮಭ್ಯವರ್ತಂತ ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಮಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಎದುರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದ
ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ರಕ್ಷಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾರ್ಥರು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

- 07034002a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಣೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|
 07034002c ಕುಂತಿಭೋಜಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||
 07034003a ಆರ್ಜುನಿಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ಚ ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
 07034003c ಚೇದಿಪೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಘಟೋತ್ಕಚಃ||
 07034004a ಯುಧಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚಾಪರಾಜಿತಃ|
 07034004c ಉತ್ತಮೌಜಾಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಮೋ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||
 07034005a ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಶೈಶುಪಾಲಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|
 07034005c ಕೇಕಯಾಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||
 07034006a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಸಗಣಾಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|
 07034006c ಸಮಭ್ಯಧಾವನ್ಸಹಸಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯುಯುತ್ಸವಃ||

ವಿಕ್ರಾಂತ ಕುಂತಿಭೋಜ, ಮಹಾರಥ ದ್ರುಪದ, ಆರ್ಜುನಿ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ,
 ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರ, ಚೇದಿಪ ಧೃಷ್ಟಕೇತು,
 ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರು, ಘಟೋತ್ಕಚ, ವಿಕ್ರಾಂತ ಯುಧಾಮನ್ಯು,
 ಅಪರಾಜಿತ ಶಿಖಿಂಡೀ, ದುರ್ಧರ್ಮ ಉತ್ತಮೌಜ, ಮಹಾರಥ ವಿರಾಟ,
 ಸಂರಬ್ಧ ದ್ರೌಪದೇಯರು, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಶೈಶುಪಾಲಿ,
 ಮಹಾವೀರರಾದ ಕೇಕಯರು, ಸಹಸ್ರಾರು ಸೃಂಜಯರು ಮತ್ತು ಇತರ
 ಅನ್ಯರು ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದರು ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07034007a ಸಮವೇತಾಂಸ್ತು ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಪಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07034007c ಅಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಶರೌಘೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾರಯತ್||

ಒಂದಾಗಿ ಬಂದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ಮಹಾ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07034008a ಮಹೌಘಾಃ ಸಲಿಲಸ್ಯೇವ ಗಿರಿಮಾಸಾದ್ಯ ದುರ್ಭಿದಂ|

07034008c ದ್ರೋಣಂ ತೇ ನಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ವೇಲಾಮಿವ ಜಲಾಶಯಾಃ||

ದುರ್ಭೇದ್ಯ ಪರ್ವತದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ ದೊಡ್ಡ ಜಲಪ್ರವಾಹವು
ತಟಸ್ಥವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ, ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ತಟವನ್ನು ದಾಟಿ
ಮುಂದೆ ಬಾರದಂತೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಲು ಅವರಿಗೆ
ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07034009a ಪೀಡ್ಯಮಾನಾಃ ಶರೈ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಚಾಪವಿನಿಸ್ಸೃತೈಃ|

07034009c ನ ಶೇಕುಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಾಂಡವಾಃ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಗಳಿಂದ
ಪೀಡಿತರಾದ ಪಾಂಡವರು ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲೂ
ಶಕ್ಯರಾಗದಂತಾದರು.

07034010a ತದದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಭುಜಯೋರ್ಬಲಂ|

07034010c ಯದೇನಂ ನಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೃಂಜಯೈಃ ಸಹ||

ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರು ಮುಂದೆ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿದ
ದ್ರೋಣನ ಆ ಭುಜಬಲದ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07034011a ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07034011c ಬಹುಧಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪ್ರತಿವಾರಣಂ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರ ಕುರಿತು
ಬಹಳವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು.

07034012a ಅಶಕ್ಯಂ ತು ತಮನ್ಯೇನ ದ್ರೋಣಂ ಮತ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07034012c ಅವಿಷಹ್ಯಂ ಗುರುಂ ಭಾರಂ ಸೌಭದ್ರೇ ಸಮವಾಸ್ಯಜತ್||

ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅತಿ ಭಾರವಾದ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸೌಭದ್ರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

07034013a ವಾಸುದೇವಾದನವರಂ ಫಲ್ಲುನಾಚ್ಚ ಮಿತೌಜಸಂ|

07034013c ಅಬ್ರವೀತ್ಪರವೀರಘ್ನಮಭಿಮನ್ಯುಮಿದಂ ವಚಃ||

ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಮಿತೌಜಸ ಫಲ್ಲುನಿಗೆ ಸಮಾನನಾದ
ಪರವೀರಘ್ನ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07034014a ಏತ್ಯ ನೋ ನಾರ್ಜುನೋ ಗರ್ಹೇದ್ಯಥಾ ತಾತ ತಥಾ ಕುರು|

07034014c ಚಕ್ರವ್ಯೂಹಸ್ಯ ನ ವಯಂ ವಿದ್ಮ ಭೇದಂ ಕಥಂ ಚನ||

“ಮಗೂ! ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಬಾರದಂತೆ ಮಾಡು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಯಾರಿಗೂ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

07034015a ತ್ವಂ ವಾರ್ಜುನೋ ವಾ ಕೃಷ್ಣೋ ವಾ ಭಿಂದ್ಯಾತ್ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಏವ ವಾ|

07034015c ಚಕ್ರವ್ಯೂಹಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಂಚಮೋಽನ್ಯೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನೀನು ಅಥವಾ ಅರ್ಜುನ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣ ಅಥವಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರು ಮಾತ್ರ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲರಿ. ಐದನೆಯ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

07034016a ಅಭಿಮನ್ಯೋ ವರಂ ತಾತ ಯಾಚತಾಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ|

07034016c ಪಿತೃಣಾಂ ಮಾತುಲಾನಾಂ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ||

ಮಗೂ! ಅಭಿಮನ್ಯೋ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯರು, ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ಬೇಡುವ ಈ ವರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕು.

07034017a ಧನಂಜಯೋ ಹಿ ನಸ್ತಾತ ಗರ್ಹಯೇದೇತ್ಯ ಸಂಯುಗಾತ್|

07034017c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ಸಮಾದಾಯ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ವಿಶಾತಯ||

ಮಗೂ! ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅರ್ಜುನನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಬೇಗನೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸು.”

07034018 ಅಭಿಮನ್ಯುರುವಾಚ|

07034018a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ದೃಢಮವ್ಯಗ್ರಮನೀಕಪ್ರವರಂ ಯುಧಿ|

07034018c ಪಿತೃಣಾಂ ಜಯಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನವಗಾಹೇ ಭಿನದ್ಮಿ ಚ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತೃಗಳ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ನಾನು ದ್ರೋಣನ ಈ ದೃಢ ಅವ್ಯಗ್ರ ಸೇನಾಪ್ರವರವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಭೇದಿಸುತ್ತೇನೆ.

07034019a ಉಪದಿಷ್ಟೋ ಹಿ ಮೇ ಪಿತ್ರಾ ಯೋಗೋಽನೀಕಸ್ಯ ಭೇದನೇ|

07034019c ನೋತ್ಸಹೇ ತು ವಿನಿರ್ಗಂತುಮಹಂ ಕಸ್ಯಾಂ ಚಿದಾಪದಿ||

ನನ್ನ ತಂದೆಯು ನನಗೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದರ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದರೆ ಹೊರಬರಲು ನನಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು.”

07034020 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07034020a ಭಿಂಧ್ಯನೀಕಂ ಯುಧಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ವಾರಂ ಸಂಜನಯಸ್ವ ನಃ|

07034020c ವಯಂ ತ್ವಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮೋ ಯೇನ ತ್ವಂ ತಾತ ಯಾಸ್ಯಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಗೂ! ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನಮಗೆ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು. ನೀನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಳಹೋಗುತ್ತೀಯೋ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತೇವೆ.

07034021a ಧನಂಜಯಸಮಂ ಯುದ್ಧೇ ತ್ವಾಂ ವಯಂ ತಾತ ಸಂಯುಗೇ|

07034021c ಪ್ರಣಿಧಾಯಾನುಯಾಸ್ಯಾಮೋ ರಕ್ಷಂತಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಾಃ||

ಮಗೂ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಸಮನೆಂದೇ ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತೇವೆ.”

07034022 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

07034022a ಅಹಂ ತ್ವಾನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮೋಽಥ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07034022c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.
ಅದೇರಿತೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು,
ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪ್ರಭದ್ರಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

07034023a ಸಕೃದ್ಭಿನ್ನಂ ತ್ವಯಾ ವ್ಯೂಹಂ ತತ್ರ ತತ್ರ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07034023c ವಯಂ ಪ್ರಧ್ವಂಸಯಿಷ್ಯಾಮೋ ನಿಘ್ನಮಾನಾ ವರಾನ್ವರಾನ್||

ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ನೀನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದಿಸು. ನಾವು ಪುನಃ ಪುನಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ.”

07034024 ಅಭಿಮನ್ಯುರುವಾಚ|

07034024a ಅಹಮೇತತ್ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ದುರಾಸದಂ|

07034024c ಪತಂಗ ಇವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಜ್ವಲಿತಂ ಜಾತವೇದಸಂ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರೋಣನ ಈ ದುರಾಸದ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪತಂಗವು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾತವೇದಸನನ್ನು
ಹೊಗುವಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

07034025a ತತ್ಕರ್ಮಾದ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಹಿತಂ ಯದ್ವಂಶಯೋರ್ದ್ವಯೋಃ|

07034025c ಮಾತುಲಸ್ಯ ಚ ಯಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ಪಿತುಶ್ಚ ಮೇ||

ಇಂದು ನಾನು ಎರಡೂ ವಂಶಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೂ ನನ್ನ ತಂದೆಗೂ ಇದರಿಂದ
ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

07034026a ಶಿಶುನೈಕೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕಾಲ್ಯಮಾನಾನಿ ಸಂಘಶಃ|

07034026c ಅದ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಭೂತಾನಿ ದ್ವಿಷತ್ಸ್ರೇನ್ಯಾನಿ ವೈ ಮಯಾ||

ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾಗಿರುವ ನನ್ನಿಂದ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳು
ನಾಶವಾಗುವುದನ್ನು ಇಂದು ಇರುವವೆಲ್ಲವೂ ನೋಡಲಿವೆ.”

07034027 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07034027a ಏವಂ ತೇ ಭಾಷಮಾಣಸ್ಯ ಬಲಂ ಸೌಭದ್ರ ವರ್ಧತಾಂ|

07034027c ಯಸ್ತ್ವ ಮುತ್ಸಹಸೇ ಭೇತ್ತುಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಸುದುರ್ಭಿದಂ||

07034028a ರಕ್ಷಿತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

07034028c ಸಾಧ್ಯರುದ್ರಮರುತ್ಕಲ್ಪೈರ್ವಸ್ವಗ್ನ್ಯಾದಿತ್ಯವಿಕ್ರಮೈಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಭದ್ರ! ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ
ಬಲವು ವರ್ಧಿಸಲಿ. ದುರ್ಭೇದ್ಯವಾದ - ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರಿಂದ,

ಮಹೇಷ್ವಾಸರಿಂದ, ಪ್ರಹಾರಿಗಳಿಂದ, ಸಾಧ್ಯ-ರುದ್ರ-ಮರುತ್-ಕಲ್ಪ-
ವಸು-ಅಗ್ನಿ-ಆದಿತ್ಯರ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ
ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?”

07034029 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07034029a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ಯಂತಾರಮಚೋದಯತ್|

07034029c ಸುಮಿತ್ರಾಶ್ವಾನಣೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಚೋದಯ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ತನ್ನ
ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು: “ಸುಮಿತ್ರ! ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಓಡಿಸು!””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯಾಂ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೫

ಅಭಿಮನ್ಯು-ಸಾರಥಿ ಸುಮಿತ್ರರ ಸಂವಾದ (೧-೧೦). ಅಭಿಮನ್ಯು
ಪರಾಕ್ರಮ (೧೧-೪೪).

07035001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07035001a ಸೌಭದ್ರಸ್ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07035001c ಅಚೋದಯತ ಯಂತಾರಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಧರ್ಮರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೀಮತ ಸೌಭದ್ರನಾದರೋ ರಥವನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ನಡೆಸಿದನು.

07035002a ತೇನ ಸಂಚೋದ್ಯಮಾನಸ್ತು ಯಾಹಿ ಯಾಹೀತಿ ಸಾರಥಿಃ|

07035002c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತೋ ರಾಜನ್ನಭಿಮನ್ಯುಮಿದಂ ವಚಃ||

ರಾಜನ್! ಹೋಗು ಹೋಗೆಂದು ಅವನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು, ಸಾರಥಿಯು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07035003a ಅತಿಭಾರೋಽಯಮಾಯುಷ್ಮನ್ನಾಹಿತಸ್ತ್ವಯಿ ಪಾಂಡವೈಃ|

07035003c ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯ ಕ್ಷಮಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ತತಸ್ತ್ವಂ ಯೋದ್ಧಮರ್ಹಸಿ||

“ಆಯುಷ್ಮಾನ್! ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ನಂತರ ನೀನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

07035004a ಆಚಾರ್ಯೋ ಹಿ ಕೃತೀ ದ್ರೋಣಃ ಪರಮಾಸ್ತ್ರೇ ಕೃತಶ್ರಮಃ|

07035004c ಅತ್ಯಂತಸುಖಿಸಂವೃದ್ಧಸ್ತ್ವಂ ಚ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಃ||

ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು ವಿಶೇಷ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನಾದರೋ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.”

07035005a ತತೋಽಭಿಮನ್ಯುಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಾರಥಿಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

07035005c ಸಾರಥೇ ಕೋ ನ್ವಯಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಮಗ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಮೇವ ವಾ||

ಆಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ನಸುನಕ್ಕು ಸಾರಥಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

“ಸಾರಥೇ! ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಈ ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಲೀ ನನಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಲ್ಲ!

07035006a ಐರಾವತಗತಂ ಶಕ್ರಂ ಸಹಾಮರಗಣೈರಹಂ|

07035006c ಯೋಧಯೇಯಂ ರಣಮುಖೇ ನ ಮೇ ಕ್ಷತ್ರೇಽದ್ಯ ವಿಸ್ಮಯಃ|

ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ಅಮರಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಕ್ರನು ಬಂದರೂ ನಾನು ರಣಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07035006e ನ ಮಮೈತದ್ವಿಷ್ವತ್ಸೈನ್ಯಂ ಕಲಾಮರ್ಹತಿ ಷೋಡಶೀಂ||

07035007a ಅಪಿ ವಿಶ್ವಜಿತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಮಾತುಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸೂತಜ|

07035007c ಪಿತರಂ ಚಾರ್ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ನ ಭೀರ್ಮಾಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ||

ಈ ಸೈನ್ಯವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಸೂತಜ! ನನ್ನ ಮಾವ ವಿಶ್ವಜಿತು ವಿಷ್ಣುವೂ, ತಂದೆ ಅರ್ಜುನನೂ ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಭಯವೆನ್ನುವುದು ನನ್ನನ್ನು ಸುಳಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

07035008a ತತೋಽಭಿಮನ್ಯುಸ್ತಾಂ ವಾಚಂ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಸಾರಥೇಃ|

07035008c ಯಾಹೀತ್ಯೇವಾಬ್ರವೀದೇನಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಮಾಚಿರಂ||

ಆಗ ಸಾರಥಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ “ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನೀನು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ನಡೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07035009a ತತಃ ಸಂಚೋದಯಾಮಾಸ ಹಯಾನಸ್ಯ ತ್ರಿಹಾಯನಾನ್||

07035009c ನಾತಿಹೃಷ್ಟಮನಾಃ ಸೂತೋ ಹೇಮಭಾಂಡಪರಿಚ್ಛ ದಾನ್|

ಆಗ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳದ ಸೂತನು ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು.

07035010a ತೇ ಪ್ರೇಷಿತಾಃ ಸುಮಿತ್ರೇಣ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ವಾಜಿನಃ|

07035010c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವನ್ರಾಜನ್ಮ ಹಾವೇಗಪರಾಕ್ರಮಾಃ||

ರಾಜನ್! ಸುಮಿತ್ರನಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಓಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮಹಾವೇಗಪರಾಕ್ರಮ ಕುದುರೆಗಳು ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಓಡಿ ಬಂದವು.

07035011a ತಮುದೀಕ್ಷ್ಯ ತಥಾಯಾಂತಂ ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣಪುರೋಗಮಾಃ|

07035011c ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಕೌರವ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ತಮನ್ವಯುಃ||

ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌರವರ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ದ್ರೋಣನ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ಪಾಂಡವರು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರು.

07035012a ಸ ಕರ್ಣೀಕಾರಪ್ರವರೋಚ್ಚಿ ತದ್ವಜಃ

ಸುವರ್ಣವರ್ಮಾಜುರ್ನಿರಜುರ್ನಾದ್ವರಃ|

07035012c ಯುಯುತ್ಸಯಾ ದ್ರೋಣಮುಖಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್

ಸಮಾಸದತ್ತಿಂಹಶಿಶುರ್ಯಥಾಗಜಾನ್||

ಕರ್ಣೀಕಾರಗಿಡದ ಚಿಹ್ನೆಯ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧ್ವಜದ ಆಜುರ್ನಿಯು ಸುವರ್ಣಮಯ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುವ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯಂತೆ ದ್ರೋಣಪ್ರಮುಖ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07035013a ತೇ ವಿಂಶತಿಪದೇ ಯತ್ಪಾಃ ಸಂಪ್ರಹಾರಂ ಪ್ರಚಕ್ರೀ|

07035013c ಆಸೀದ್ಗಾಂಗ ಇವಾವರ್ತೋ ಮುಹೂರ್ತಮುದಧೇರಿವ||

ಇಪ್ಪತ್ತೇ ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರು ಪ್ರಹರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಗಂಗೆಯ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಸುಳಿಯಂತೆ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾಯಿತು.

07035014a ಶೂರಾಣಾಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ|

07035014c ಸಂಗ್ರಾಮಸ್ತುಮುಲೋ ರಾಜನ್ಮಾವರ್ತತ ಸುದಾರುಣಃ||

ರಾಜನ್! ಇತರೇತರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶೂರರ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಅತಿ ದಾರುಣ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು.

07035015a ಪ್ರವರ್ತಮಾನೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ನತಿಭಯಂಕರೇ|

07035015c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಮಿಷತೋ ವ್ಯೂಹಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾವಿಶದಾರ್ಜುನಿಃ||

ಆ ಅತಿಭಯಂಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಆರ್ಜುನಿಯು
ದ್ರೋಣನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಒಳನುಗ್ಗಿದನು.

07035016a ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಪರಾನ್ಘ್ನಂತಂ ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಬಲಂ|

07035016c ಹಸ್ತಶ್ವರಥಪತ್ಯಾಘಾಃ ಪರಿವವ್ರುರುದಾಯುಧಾಃ||

ಶತ್ರುಮಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಬಲನನ್ನು ಆನೆ-
ಕುದುರೆ-ರಥ-ಪದಾತಿ ಗಣಗಳು ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತವರೆದವು.

07035017a ನಾನಾವಾದಿತ್ರನಿನದೈಃ ಕ್ಷೇಡಿತೋತ್ಕೃಷ್ಟಗರ್ಜಿತೈಃ|

07035017c ಹುಂಕಾರೈಃ ಸಿಂಹನಾದೈಶ್ಚ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ನಿಃಸ್ವನೈಃ||

07035018a ಘೋರೈರ್ಹಲಹಲಾಶಬ್ದೈರ್ಮಾ ಗಾಸ್ತಿಷ್ಠೈಹಿ ಮಾಮಿತಿ|

07035018c ಅಸಾವಹಮಮುತ್ರೇತಿ ಪ್ರವದಂತೋ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

ನಾನಾ ವಿಧದ ರಣವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ, ಕೋಪದಿಂದ
ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ, ಹುಂಕಾರ-
ಸಿಂಹನಾದಗಳೊಂದಿಗೆ “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ, ಘೋರ
ಹಾಲಾಹಲ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ “ಹೋಗಬೇಡ! ನಿಲ್ಲ! ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ
ಇದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07035019a ಬೃಂಹಿತೈಃ ಶಿಂಜಿತೈರ್ಹಾಸೈಃ ಮಿರನೇಮಿಸ್ವನೈರಪಿ|

07035019c ಸಮ್ನಾದಯಂತೋ ವಸುಧಾಮಭಿದುದ್ರವುರಾರ್ಜುನಿಂ||

ಘೀಂಕಾರಗಳಿಂದ, ಗಂಟೆಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ಗಹ-ಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ,
ರಥಚಕ್ರಗಳ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಅವರು

ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07035020a ತೇಷಾಮಾಪತತಾಂ ವೀರಃ ಪೂರ್ವಂ ಶೀಘ್ರಮಥೋ ದೃಢಂ|

07035020c ಕ್ಷಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರೋ ನೃವಧೀದ್ವಾ ತಾನ್ಮರ್ಮಜ್ಞೋ ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ವೀರ, ಶೀಘ್ರಯೋಧಿ, ದೃಢ, ಕ್ಷಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಮರ್ಮಜ್ಞ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಮರ್ಮಭೇದಿಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿದನು.

07035021a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ತಥಾ ನಾನಾಲಿಂಗೈಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07035021c ಅಭಿಪೇತುಸ್ತಮೇವಾಜೌ ಶಲಭಾ ಇವ ಪಾವಕ||

ಹಾಗೆ ನಾನಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಲು ಹೋದ ದೀಪದ ಹುಳುಗಳಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಸತ್ತು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07035022a ತತಸ್ತೇಷಾಂ ಶರೀರೈಶ್ಚ ಶರೀರಾವಯವೈಶ್ಚ ಸಃ|

07035022c ಸಂತಸ್ತಾರ ಕ್ಷಿತಿಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುಶೈರ್ವೇದಿಮಿವಾಧ್ವರೇ||

ಯಾಗಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ದರ್ಬೆಗಳನ್ನು ಹರಡುವಂತೆ ಅವನು ಅವರ ಮೃತ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇಗನೆ ಹರಡಿಬಿಟ್ಟನು.

07035023a ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಾನ್ಶರಾವರಕಾರ್ಮು ಕಾನ್|

07035023c ಸಾಸಿಚರ್ಮಾಂಕುಶಾಭೀಶೂನ್ಸತೋಮರಪರಶ್ವಧಾನ್||

07035024a ಸಗುಡಾಯೋಮುಖಪ್ರಾಸಾನ್ಸಷ್ಟಿ ತೋಮರಪಟ್ಟಿಶಾನ್|

07035024c ಸಭಿಂಡಿಪಾಲಪರಿಘಾನ್ಸ ಶಕ್ತಿವರಕಂಪನಾನ್||

07035025a ಸಪ್ರತೋದಮಹಾಶಂಖಾನ್ಸ ಕುಂತಾನ್ಸ ಕಚಗ್ರಹಾನ್|

07035025c ಸಮುದ್ಗರಕ್ಷೇಪಣೀಯಾನ್ಸ ಪಾಶಪರಿಘೋಪಲಾನ್||

07035026a ಸಕೇಯೂರಾಂಗದಾನ್ಬಾಹೂನ್ ಹೃದ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪನಾನ್|

07035026c ಸಂಚಿಚ್ಛೇದಾರ್ಜುನಿವೃತ್ತಾಂಸ್ತ್ವ ದೀಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಗೋಧಾಂಗುಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಧನುಸ್ಸು-ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಖಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿ-ಅಂಕುಶ-ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ತೋಮರ ಪರಶುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಗದೆ-ಲೋಹದ ಚಂಡು-ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಋಷ್ವಿ-ತೋಮರ-ಪಟ್ಟಿಷಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಭಿಂಡಿಪಾಲ-ಪರಿಘಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಶಕ್ತಿ-ಕಂಪನಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಪ್ರತೋದ-ಮಹಾಶಂಖ-ಕುಂತ-ಕಚಗ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಮುದ್ಗರ-ಕ್ಷೇಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಶ-ಪರಿಘ-ಉಪಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಕೇಯೂರ-ಅಂಗದಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ, ಗಂಧಾನುಲೇಪನಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಆರ್ಜುನಿಯು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07035027a ತೈಃ ಸ್ಫುರದ್ಭಿರ್ಮಹಾರಾಜ ಶುಶುಭೇ ಲೋಹಿತೋಕ್ಷಿತೈಃ|

07035027c ಪಂಚಾಸ್ತ್ರೈಃ ಪನ್ನಗೈಶ್ಚಿನ್ವೈರ್ಗರುಡೇನೇವ ಮಾರಿಷ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಾರಿಷ ! ಗರುಡನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಅವರ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

- 07035028a ಸುನಾಸಾನನಕೇಶಾಂತೈರವ್ರಣೈಶ್ಚಾರುಕುಂಡಲೈಃ|
 07035028c ಸಂದಷ್ಟಾಷ್ಟಪುಟೈಃ ಕ್ರೋಧಾತ್ ಕ್ಷರದ್ಭಿಃ ಶೋಣಿತಂ ಬಹು||
 07035029a ಚಾರುಸ್ರಮ್ಮುಕುಟೋಷ್ಣೀಷೈರ್ಮಣಿರತ್ನವಿರಾಜಿತೈಃ|
 07035029c ವಿನಾಲನಲಿನಾಕಾರೈರ್ದಿವಾಕರಶಶಿಪ್ರಭೈಃ||
 07035030a ಹಿತಪ್ರಿಯಂವದೈಃ ಕಾಲೇ ಬಹುಭಿಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧಿಭಿಃ|
 07035030c ದ್ವಿಷಚ್ಚಿರೋಭಿಃ ಪೃಥಿವೀಮವತಸ್ತಾರ ಫಾಲ್ಗುಣಿಃ||

ಫಾಲ್ಗುಣಿಯು ಚೆನ್ನಾದ ಮೂಗು-ಮುಂಗುರುಳು-ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ, ಅತಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ತುಟಿಕಚ್ಚಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಸುಂದರ ಮುಕುಟ-ಮುಂಡಾಸು-ಮಣಿ-ರತ್ನಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ದಂಟಿಲ್ಲದ ಕಮಲಗಳಂತೆ, ದಿವಾಕರ-ಶಶಿಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿತವಾದ ಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪುಣ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಲೇಪಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಶತ್ರು ಶಿರಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ತೂರಾಡಿದನು.

- 07035031a ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರಾನ್ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಾನ್ವಥಾನ್|
 07035031c ವೀಷಾಮುಖಾನ್ವಿತ್ರಿವೇಣೂನ್ವಸ್ತದಂಡಕಬಂಧುರಾನ್||
 07035032a ವಿಜಂಘಕೂಬರಾಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ವಿನೇಮೀನನರಾನಪಿ|
 07035032c ವಿಚಕ್ರೋಪಸ್ಕರೋಪಸ್ಥಾನ್ಭಗ್ನೋಪಕರಣಾನಪಿ||
 07035033a ಪ್ರಶಾತಿತೋಪಕರಣಾನ್ ಹತಯೋಧಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|
 07035033c ಶರೈರ್ವಿಶಕಲೀಕುರ್ವನ್ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸ್ವದೃಶ್ಯತ||

ಅವನು ಶರಗಳಿಂದ ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರದ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದ

ರಥಗಳ ಈಷಾದಂಡಗಳನ್ನು ತ್ರಿವೇಣುಗಳನ್ನು ಮುರಿದುಹಾಕಿ,
 ಕೂಬರಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ, ಚಕ್ರಗಳ ಅಂಚುಗಳನ್ನೂ
 ಅರೆಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಮುರಿದು ಹಾಕಿ, ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ
 ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿ, ಆಸನಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಹಸ್ರಾರು
 ಯೋಧರನ್ನು ಕೊಂದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07035034a ಪುನರ್ವಿಪುನೈ ಪಾರೋಹಾನ್ವೈ ಜಯಂತ್ಯಂಕುಶಧ್ವಜಾನ್|
 07035034c ತೂಣಾನ್ವರ್ಮಾಣ್ಯಥೋ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ಗ್ರೈವೇಯಾನಥ ಕಂಬಲಾನ್||
 07035035a ಘಂಟಾಃ ಶುಂಡಾನ್ವಿಷಾಣಾಗ್ರಾನ್ ಕ್ಷುರಪಾಲಾನ್ವದಾನುಗಾನ್|
 07035035c ಶರೈರ್ನಿಶಿತಧಾರಾಗ್ರೈಃ ಶಾತ್ರವಾಣಾಮಶಾತಯತ್||

ಪುನಃ ಅವನು ನಿಶಿತ ಧಾರಾಗ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳನ್ನೂ,
 ಗಜಾರೋಹಿಗಳನ್ನೂ, ವೈಜಯಂತಿ-ಅಂಕುಶ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ,
 ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಕವಚಗಳನ್ನೂ, ಕಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೂ,
 ಕಂಠಾಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನೂ, ಘಂಟೆಗಳನ್ನೂ, ದಂತಗಳ
 ಅಗ್ರಭಾಗಗಳನ್ನೂ, ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಚಕ್ರಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07035036a ವನಾಯುಜಾನ್ಪಾರ್ವ ತೀಯಾನ್ಯಾಂಬೋಜಾರಟ್ಟಬಾಹ್ಲಿಕಾನ್|
 07035036c ಸ್ಥಿರವಾಲಧಿಕರ್ಣಾಂ ಕ್ಷಾಂ ಜವನಾನ್ಸಾಧುವಾಹಿನಃ||
 07035037a ಸ್ವಾರೂಢಾಂ ಶಿಕ್ಷಿತೈರ್ಯೋಧೈಃ ಶಕ್ತ್ಯಷ್ಟಿಪ್ರಾಸಯೋಧಿಭಿಃ|
 07035037c ವಿಧ್ವಸ್ತಚಾಮರಕುಥಾನ್ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಪ್ರಕೀರ್ಣಕಾನ್||
 07035038a ನಿರಸ್ತಜಿಹ್ವಾನಯನಾನ್ನಿಷ್ಕೀರ್ಣಾಂತ್ರಯಕೃದ್ಧನಾನ್|
 07035038c ಹತಾರೋಹಾನ್ಭಿನ್ನಭಾಂಡಾನ್ತ್ರವ್ಯಾದಗಣಮೋದನಾನ್||

07035039a ನಿಕ್ಕೃತ್ತವರ್ಮ ಕವಚಾಂ ಶಕ್ಯನ್ಮೂತ್ರಾಸ್ಯಗಾಪ್ಲುತಾನ್|

07035039c ನಿಪಾತಯನ್ನಶ್ವವರಾಂಸ್ತಾವಕಾನ್ಸೋಽಭ್ಯರೋಚತ||

ಬಾಲ-ಕಿವಿ-ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು
ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಬಲ್ಲ ವನಾಯಜ-ಪಾರ್ವತೀಯ-ಕಾಂಬೋಜ-
ಆರಟ್ಟ-ಬಾಹ್ಲೀಕ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತಿ-ಋಷ್ಠಿ-
ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಯೋಧರನ್ನು
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು. ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಚಾಮರಗಳಂತಿದ್ದ ಕೂದಲುಗಳು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಶರೀರದ
ಮೇಲೆಲ್ಲ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಾಲಿಗೆಗಳೂ ಕಣ್ಣುಗಳೂ
ಹೊರಚಾಚಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕರುಳುಗಳೂ ಪಿತ್ತಕೋಶಗಳೂ
ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಮಲ-ಮೂತ್ರ-ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದವು.
ಹೀಗೆ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾರರು ಮಾಂಸಗಳನ್ನು
ತಿನ್ನುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಈ ರೀತಿ
ನಿನ್ನವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನು ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07035040a ಏಕೋ ವಿಷ್ಣುರಿವಾಚಿಂತ್ಯಃ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾಕೃರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ|

07035040c ತಥಾ ವಿಮಥಿತಂ ತೇನ ತ್ರ್ಯಂಗಂ ತವ ಬಲಂ ಮಹತ್|

07035040e ವ್ಯಹನತ್ಸ ಪದಾತ್ಯೋಘಾಂಸ್ತ್ವದೀಯಾನೇವ ಭಾರತ||

ಅಚಿಂತ್ಯ ವಿಷ್ಣುವಂತೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಎಸಗಲು
ಮೂರು ಅಂಗಗಳ ನಿನ್ನ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಅವನಿಂದ
ನಾಶಗೊಂಡಿತು.

07035041a ಏವಮೇಕೇನ ತಾಂ ಸೇನಾಂ ಸೌಭದ್ರೇಣ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07035041c ಭೃಶಂ ವಿಪ್ರಹತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಕಂದೇನೇವಾಸುರೀಂ ಚಮೂಂ||

07035042a ತ್ವದೀಯಾಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾ ದಿಶೋ ದಶ|

07035042c ಸಂಶುಷ್ಕಾಸ್ಯಾಶ್ಚ ಲನ್ನೇತ್ರಾಃ ಪ್ರಸ್ಥಿನ್ನಾ ಲೋಮಹರ್ಷಣಾಃ||

ಹೀಗೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅಸುರೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸ್ಕಂದನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೌಭದ್ರಿಯು ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬೆವತು, ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು, ಬಾಡಿದ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಹತ್ತೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದರು.

07035043a ಪಲಾಯನಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ|

07035043c ಗೋತ್ರನಾಮಭಿರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕ್ರಂದಂತೋ ಜೀವಿತೈಷಿಣಃ||

07035044a ಹತಾನ್ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಥಾ ಪಿತೃನ್ಸಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್|

07035044c ಪ್ರಾತಿಷ್ಠಂತ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ತ್ವರಯಂತೋ ಹಯದ್ವಿಪಾನ್||

ಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸಲು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ, ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ, ಜೀವಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಹೆಸರು-ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಹತರಾಗಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳು-ತಂದೆಯಂದಿರು-ಗೆಳೆಯರು-ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರನ್ನು, ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಓಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೬

ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕೌರವ ಮಹಾರಥರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಅಶ್ಮಕರಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಶಲ್ಯನನ್ನು ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿದುದು; ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಪಲಾಯನ (೧-
೩೬).

07036001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07036001a ತಾಂ ಪ್ರಭಗ್ನಾಂ ಚಮೂಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌಭದ್ರೇಣಾಮಿತೌಜಸಾ|

07036001c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಭೃಶಂ ಕೃದ್ಧಃ ಸ್ವಯಂ ಸೌಭದ್ರಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮಿತೌಜಸ ಸೌಭದ್ರನಿಂದ ತನ್ನ ಸೇನೆಯು
ಭಗ್ನವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃದ್ಧನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸ್ವಯಂ
ತಾನೇ ಸೌಭದ್ರನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07036002a ತತೋ ರಾಜಾನಮಾವೃತ್ತಂ ಸೌಭದ್ರಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಯುಗೇ|

07036002c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣೋಽಬ್ರವೀದ್ರೋಧಾನ್ವರ್ಯಾಪ್ನುತ ನರಾಧಿಪಂ||

ಆಗ ಸೌಭದ್ರನು ಎದುರಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ
ದ್ರೋಣನು ನರಾಧಿಪನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಧರಿಗೆ

ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು.

07036003a ಪುರಾಭಿಮನ್ಯುರ್ಲಕ್ಷ್ಯಂ ನಃ ಪಶ್ಯತಾಂ ಹಂತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07036003c ತಮಾದ್ರವತ ಮಾ ಭೈಷ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಕ್ಷತ ಕೌರವಂ||

“ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮೊದಲು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ. ಹೆದರಬೇಡಿ. ಬೇಗನೇ ಕೌರವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ!”

07036004a ತತಃ ಕೃತಜ್ಞಾ ಬಲಿನಃ ಸುಹೃದೋ ಜಿತಕಾಶಿನಃ|

07036004c ತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾ ಭಯಾದ್ವೀರಂ ಪರಿವಪ್ಸುಸ್ತವಾತ್ಮಜಂ||

ಆಗ ಕೃತಜ್ಞ ಬಲಶಾಲಿ ಸುಹೃದ ಜಯಶೀಲ ಯೋಧರು ಭಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ನಿನ್ನ ಮಗ ವೀರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07036005a ದ್ರೋಣೋ ದ್ರೌಣಿಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣಃ ಕೃತವರ್ಮ ಚ ಸೌಬಲಃ|

07036005c ಬೃಹದ್ಬಲೋ ಮದ್ರರಾಜೋ ಭೂರಿಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ||

07036006a ಪೌರವೋ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ವಿಸ್ತುಜಂತಃ ಶಿತಾಂ ಶರಾನ್|

07036006c ಸೌಭದ್ರಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾಕಿರನ್||

ದ್ರೋಣ, ದ್ರೌಣಿ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಕೃತವರ್ಮ, ಸೌಬಲ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಮದ್ರರಾಜ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ, ಪೌರವ, ವೃಷಸೇನರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07036007a ಸಮೋಹಯಿತ್ವಾ ತಮಥ ದುರ್ಯೋಧನಮಮೋಚಯನ್|

07036007c ಆಸ್ಯಾದ್ ಗ್ರಾಸಮಿವಾಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಮಮೃಷೇ ನಾರ್ಜುನಾತ್ಮಜಃ||

ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ಸಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು
ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದನ್ನು ಕೆಳಗೆ
ಬೀಳಿಸಿದುದನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಮಗನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07036008a ತಾಂ ಶರೌಘೇಣ ಮಹತಾ ಸಾಶ್ವಸೂತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07036008c ವಿಮುಖೀಕೃತ್ಯ ಸೌಭದ್ರಃ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾನದತ್||

ಸೌಭದ್ರನು ಮಹಾ ಶರಜಾಲದಿಂದ ಆ ಮಹಾರಥರನ್ನು, ಅಶ್ವ-
ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07036009a ತಸ್ಯ ನಾದಂ ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಿಂಹಸ್ಯೇವಾಮಿಷ್ಯೆಷಿಣಃ|

07036009c ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ಸುಸಂರಬ್ಧಾಃ ಪುನದ್ರೋಣಮುಖಾ ರಥಾಃ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಸಿಂಹದಂತಿದ್ದ ಅವನ ಆ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ದ್ರೋಣಮುಖರಾದ ರಥರು ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07036010a ತ ಏನಂ ಕೋಷ್ಠಕೀಕೃತ್ಯ ರಥವಂಶೇನ ಮಾರಿಷ|

07036010c ವ್ಯಸ್ಯಜನ್ನಿಷುಜಾಲಾನಿ ನಾನಾಲಿಂಗಾನಿ ಸಂಘಶಃ||

ಮಾರಿಷ! ರಥಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ
ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಾನಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳ
ಬಾಣಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07036011a ತಾನ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಚಿಚ್ಚೇದ ಪೌತ್ರಸ್ತವ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07036011c ತಾಂಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ತುಂಡರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲದೇ ಅವರನ್ನೂ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.
ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07036012a ತತಸ್ತೇ ಕೋಪಿತಾಸ್ತೇನ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07036012c ಪರಿವವೃರ್ಜಿಫಾಂಸಂತಃ ಸೌಭದ್ರಮಪಲಾಯಿನಂ||

ಆಗ ಕುಪಿತರಾದ ಸರ್ಪವಿಷದಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07036013a ಸಮುದ್ರಮಿವ ಪರ್ಯಸ್ತಂ ತ್ವದೀಯಂ ತದ್ಬಲಾರ್ಣವಂ|

07036013c ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಧಧಾರೈಕೋ ವೇಲೇವ ಮಕರಾಲಯಂ||

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತೀರಪ್ರದೇಶವು
ತಡೆಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ಅಭಿಮನ್ಯು ಒಬ್ಬನೇ ಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದನು.

07036014a ಶೂರಾಣಾಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ|

07036014c ಅಭಿಮನ್ಯೋಃ ಪರೇಷಾಂ ಚ ನಾಸೀತ್ಕಶ್ಚಿತ್ಪರಾಜ್ಞುಖಿಃ||

ಇತರೇತರರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶೂರ ಅಭಿಮನ್ಯು

ಮತ್ತು ಇತರರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪರಾಜ್ಞುಖರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07036015a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಘೋರೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಭಯಂಕರೇ|

07036015c ದುಃಸಹೋ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈರಭಿಮನ್ಯುಮವಿಧ್ಯತ||

07036016a ದುಃಶಾಸನೋ ದ್ವಾದಶಭಿಃ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07036016c ದ್ರೋಣಸ್ತು ಸಪ್ತದಶಭಿಃ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ||

07036017a ವಿವಿಂಶತಿಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07036017c ಬೃಹದ್ಬಲಸ್ತಥಾಷ್ಟಾಭಿರಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

07036018a ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಮದ್ರೇಶಃ ಷಡ್ಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07036018c ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಶಕುನಿಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ||

ಭಯಂಕರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದುಃಸಹನು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ದುಃಶಾಸನನು ಹನ್ನೆರಡು, ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತನು ಮೂರು, ದ್ರೋಣನು ಸರ್ಪಸಮಾನ ಏಳು ಶರಗಳಿಂದ, ವಿವಿಂಶತಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತು, ಕೃತವರ್ಮನು ಏಳು, ಭೂರಿಶ್ರವನು ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಮದ್ರೇಶನು ಆರು ಆಶುಗಳಿಂದ, ಮತ್ತು ಶಕುನಿ-ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನರು ಎರಡೆರಡು ಶರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07036019a ಸ ತು ತಾನ್ವ ತಿವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07036019c ನೃತ್ಯನ್ನಿವ ಮಹಾರಾಜ ಚಾಪಹಸ್ತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಚಾಪವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ

ಆ ಪ್ರತಾಪವಂತನು ಅವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಮೂರು ಮೂರು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07036020a ತತೋಽಭಿಮನ್ಯುಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಾಪ್ಯಮಾನಸ್ತವಾತ್ಮಜೈಃ|

07036020c ವಿದರ್ಶಯನ್ವೈ ಸುಮಹಚ್ಛಿಕ್ಷೌರಸಕೃತಂ ಬಲಂ||

ಆಗ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಮಹಾ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸತೊಡಗಿದನು.

07036021a ಗರುಡಾನಿಲರಂಹೋಭಿಯಂ ತುವಾ ಕ್ಯಕರೈರ್ಹಯೈಃ|

07036021c ದಾಂತೈರಶ್ಮಕದಾಯಾದಂ ತ್ವರಮಾಣೋಽಭ್ಯಹಾರಯತ್|

07036021e ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಗರುಡ ಮತ್ತು ವಾಯುವೇಗಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ವೇಗವುಳ್ಳ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಶ್ಮಕನ ಮಗನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು “ನಿಲ್ಲು! ನಿಲ್ಲು!” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

07036022a ತಸ್ಯಾಭಿಮನ್ಯುರ್ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಸೂತಂ ಹಯಾನ್ಧ್ವಜಂ|

07036022c ಬಾಹೂ ಧನುಃ ಶಿರಶ್ಶೋವ್ಯಾಂ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಭ್ಯಪಾತಯತ್||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸೂತನನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ತೋಳುಗಳನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ತಲೆ-ತೊಡೆಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07036023a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ವೀರೇ ಸೌಭದ್ರೇಣಾಶ್ಮಕೇಶ್ವರೇ|

07036023c ಸಂಚಚಾಲ ಬಲಂ ಸರ್ವಂ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಂ||

ಹಾಗೆ ವೀರ ಆಶ್ಮಕೇಶ್ವರನು ಸೌಭದ್ರನಿಂದ ಹತನಾಗಲು ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳೂ ಪಲಾಯನಪರರಾದರು.

07036024a ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರೋಣಿರ್ಗಾಂಧಾರರಾಟ್ಕಲಃ|

07036024c ಶಲ್ಯೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಕ್ರಾಥಃ ಸೋಮದತ್ತೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ||

07036025a ವೃಷಸೇನಃ ಸುಷೇಣಶ್ಚ ಕುಂಡಭೇದೀ ಪ್ರತರ್ಧನಃ|

07036025c ವೃಂದಾರಕೋ ಲಲಿತ್ಕಶ್ಚ ಪ್ರಬಾಹುರ್ದೀರ್ಘಲೋಚನಃ|

07036025e ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರನ್||

ಆಗ ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಗಾಂಧಾರರಾಜ, ಶಲ, ಶಲ್ಯ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಕ್ರಾಥ, ಸೋಮದತ್ತ, ವಿವಿಂಶತಿ, ವೃಷಸೇನ, ಸುಷೇಣ, ಕುಂಡಭೇದಿ, ಪ್ರತರ್ಧನ, ವೃಂದಾರಕ, ಲಲಿತ್ಕ, ಪ್ರಬಾಹು, ದೀರ್ಘಲೋಚನ ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನರು ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07036026a ಸೋಽತಿಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸ್ಮೈರಭಿಮನ್ಯುರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07036026c ಶರಮಾದತ್ತ ಕರ್ಣಾಯ ಪರಕಾಯಾವಭೇದನಂ||

ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸರಿಂದ ಅತಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕವಚದೇಹಗಳೆರಡನ್ನೂ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಜಿಹ್ಮುಗ ಶರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07036027a ತಸ್ಯ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತನುತ್ರಾಣಂ ದೇಹಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಚಾಶುಗಃ|

07036027c ಪ್ರಾವಿಶದ್ಧರಣೀಂ ರಾಜನ್ವಲ್ಮಿಕಮಿವ ಪನ್ನಗಃ||

ರಾಜನ್! ಅದು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಒಡೆದು ದೇಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಹಾವು ಬಿಲದೊಳಗೆ ಹೊಗುವಂತೆ ನೆಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

07036028a ಸ ತೇನಾತಿಪ್ರಹಾರೇಣ ವ್ಯಥಿತೋ ವಿಹ್ವಲನ್ನಿವ|

07036028c ಸಂಚಚಾಲ ರಣೇ ಕರ್ಣಃ ಕ್ಷತಿಕಂಪೇ ಯಥಾಚಲಃ||

ಅದರ ಅತಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ವ್ಯಥಿತನಾದ ಕರ್ಣನು ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ
ಭೂಕಂಪವಾದಾಗ ಪರ್ವತಗಳು ಹೇಗೆ ಅಲ್ಲಾಡುವವೋ ಹಾಗೆ
ತೂಕಾಡಿದನು.

07036029a ಅಥಾನ್ಯೈರ್ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸುಷೇಣಂ ದೀರ್ಘಲೋಚನಂ|

07036029c ಕುಂಡಭೇದಿಂ ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರೀನವಧೀದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ಬಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೂರು ಮೂರು ನಿಶಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸುಷೇಣ, ದೀರ್ಘಲೋಚನ, ಮತ್ತು
ಕುಂಡಭೇದಿಯರನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07036030a ಕರ್ಣಸ್ತಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಸಮರ್ಪಯತ್|

07036030c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಕರ್ಣನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ನಾರಾಚಗಳನ್ನು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮತ್ತು
ಕೃತವರ್ಮನು ಏಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07036031a ಸ ಶರಾದಿ ತಸರ್ವಾಂಗಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಕ್ರಾತ್ಮಜಾತ್ಮಜಃ|

07036031c ವಿಚರನ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಸೈನ್ಯೇ ಪಾಶಹಸ್ತ ಇವಾಂತಕಃ||

ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಯಗೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಶಕ್ರನ ಮಗನ ಮಗನು ಹೀಗೆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಾಶವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಯಮನಂತೆ ಕಂಡುಬಂದನು.

07036032a ಶಲ್ಯಂ ಚ ಬಾಣವರ್ಷೇಣ ಸಮೀಪಸ್ಥಮವಾಕಿರತ್|

07036032c ಉದಕ್ರೋಶನ್ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತಪ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭೀಷಯನ್||

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಬಾಣದ ಮಳೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07036033a ತತಃ ಸ ವಿದ್ಧೋಽಸ್ತ್ರವಿದಾ ಮರ್ಮಭಿದ್ಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07036033c ಶಲ್ಯೋ ರಾಜನ್ರಥೋಪಸ್ಥೇ ನಿಷಸಾದ ಮುಮೋಹ ಚ||

ರಾಜನ್! ಆ ಅಸ್ತ್ರವಿದನ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಶಲ್ಯನು ರಥದಲ್ಲಿ ಸರಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07036034a ತಂ ಹಿ ವಿದ್ಧಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌಭದ್ರೇಣ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

07036034c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವಚ್ಚಮೂಃ ಸರ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಯಶಸ್ವಿ ಸೌಭದ್ರನಿಂದ ಅವನೂ ಕೂಡ ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಲಾಯನ

ಮಾಡತೊಡಗಿದವು.

07036035a ಪ್ರೇಕ್ಷಂತಸ್ತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ರುಕ್ಮಪುಂಖ್ಯೈಃ ಸಮಾವೃತಂ|

07036035c ತ್ವದೀಯಾಶ್ಚ ಪಲಾಯಂತೇ ಮೃಗಾಃ ಸಿಂಹಾರ್ದಿತಾ ಇವ||

ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳಿಂದ ಸಮಾವೃತನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರು ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಬೆದರಿದ ಜಿಂಕೆಗಳಂತೆ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡಿದರು.

07036036a ಸ ತು ರಣಯಶಸಾಭಿಪೂಜ್ಯಮಾನಃ

ಪಿತೃಸುರಚಾರಣಸಿದ್ಧಯಕ್ಷಸಂಘೈಃ|

07036036c ಅವನಿತಲಗತ್ಯೈಶ್ಚ ಭೂತಸಂಘೈರ್

ಅತಿವಿಬಭೌ ಹುತಭುಗ್ಯಥಾಜ್ಯಸಿಕ್ತಃ||

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಪಿತೃ-ಸುರ-ಚಾರಣ-ಸಿದ್ಧ-
ಯಕ್ಷಗಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳಿಂದ
ಸಂಪೂಜಿತನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಆಜ್ಯಧಾರೆಗಳಿಂದ ತೋಯ್ದ
ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಂತೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ಷಡ್ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾರನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಶಲ್ಯನ ತಮ್ಮನನ್ನು ವಧಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ
ಮದ್ರಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

07037001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07037001a ತಥಾ ಪ್ರಮಥಮಾನಂ ತಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07037001c ಆರ್ಜುನಿಂ ಮಾಮಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೇ ತ್ವೇನಂ ಸಮವಾಕಿರನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ
ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ನನ್ನವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು?”

07037002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07037002a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಮಾರಸ್ಯ ರಣೇ ವಿಕ್ರೀಡಿತಂ ಮಹತ್|

07037002c ಬಿಭಿತ್ಸತೋ ರಥಾನೀಕಂ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ರಕ್ಷಿತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ
ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಕುಮಾರನ ಮಹತ್ತರ
ರಣಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

07037003a ಮದ್ರೇಶಂ ಸಾದಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌಭಾದ್ರೇಣಾಶುಗೈ ರಣೇ|

07037003c ಶಲ್ಯಾದವರಜಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಿರನ್ಬಾಣಾನ್ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಸೌಭದ್ರನು ರಣದಲ್ಲಿ ಆಶುಗಳಿಂದ ಮದ್ರೇಶನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದುದನ್ನು

ನೋಡಿ ಶಲ್ಯನ ತಮ್ಮನು ಕುದ್ಧನಾಗಿ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗೆಯುತ್ತಾ
ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07037004a ಸ ವಿದ್ವಾ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಸಾಶ್ವಯಂತಾರಮಾರ್ಜುನಿಂ|

07037004c ಉದಕ್ರೋಶನ್ಮಹಾಶಬ್ದಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅವನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಕುದುರೆ-

ಸಾರಥಿಗಳೊಡನೆ ಹೊಡೆದು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಮಹಾಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

07037005a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಿಃ ಶಿರೋಗ್ರೀವಂ ಪಾಣಿಪಾದಂ ಧನುರ್ಹಯಾನ್|

07037005c ಚತ್ರಂ ಧ್ವಜಂ ನಿಯಂತಾರಂ ತ್ರಿವೇಣುಂ ಶಮ್ಯುಪಸ್ಕರಂ||

07037006a ಚಕ್ರೇ ಯುಗೇಷಾಂ ತೂಣೀರಾನನುಕರ್ಷಂ ಚ ಸಾಯಕೈಃ|

07037006c ಪತಾಕಾಂ ಚಕ್ರಗೋಪ್ತಾರೌ ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ|

07037006e ವ್ಯಧಮಲ್ಲಾಘವಾತ್ತಚ್ಚ ದದೃಶೇ ನಾಸ್ಯ ಕಶ್ಚನ||

ಆರ್ಜುನಿಯು ಅವನ ತಲೆ, ಕತ್ತು, ಕೈಕಾಲುಗಳು, ಧನುಸ್ಸು,
ಕುದುರೆಗಳು, ಚತ್ರ, ಧ್ವಜ, ರಥದ ಮೂರು ಬೊಂಬುಗಳು, ರಥದ
ಮೇಲಿದ್ದ ಆಸನ, ರಥದ ಚಕ್ರಗಳು, ನೊಗ, ತೂಣೀರಗಳು,
ತೋಳುಮರಗಳು, ಪತಾಕೆ, ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು

ಸರ್ವೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಕತ್ತರಿಸಿ ಚೂರುಚೂರು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನು
ಯಾರಿಂದಲೂ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07037007a ಸ ಪಪಾತ ಕ್ಷಿತೌ ಕ್ಷೀಣಃ ಪ್ರವಿದ್ಧಾಭರಣಾಂಬರಃ|

07037007c ವಾಯುನೇವ ಮಹಾಚೈತ್ಯಃ ಸಂಭಗ್ನೋಽಮಿತತೇಜಸಾ|

07037007e ಅನುಗಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ಚಂಡಮಾರುತದ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಗಿರಿಯಂತೆ ಅಮಿತ
ತೇಜಸ್ವಿಯಿಂದ ಭಗ್ನನಾದ ಅವನು ಕ್ಷೀಣನಾಗಿ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೆಲ್ಲ
ಚೆಲ್ಲಾ-ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಅವನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಭಯಗೊಂಡು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರು.

07037008a ಆರ್ಜುನೇಃ ಕರ್ಮ ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣೇದುಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ|

07037008c ನಾದೇನ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆರ್ಜುನಿಯ ಆ ಅದ್ಭುತ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ
ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು
ಜಯಕಾರಗೈದವು.

07037009a ಶಲ್ಯಭ್ರಾತರ್ಯಥಾರುಗ್ಣೇ ಬಹುಶಸ್ತಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾಃ|

07037009c ಕುಲಾಧಿವಾಸನಾಮಾನಿ ಶ್ರಾವಯಂತೋಽರ್ಜುನಾತ್ಮಜಂ||

07037010a ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ವಿವಿಧಾಯುಧಪಾಣಯಃ|

07037010c ರಥೈರಶ್ವೈರ್ಗಜೈಶ್ಚಾನೈ ಪಾದಾತ್ಯೈಶ್ಚ ಬಲೋತ್ಕಟಾಃ||

07037011a ಬಾಣಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಖುರನೇಮಿಸ್ವನೇನ ಚ|

07037011c ಹುಂಕಾರೈಃ ಕ್ಷೇಡಿತಿತೋತ್ಪ್ರಷ್ಟೈಃ ಸಿಂಹನಾದೈಃ ಸರ್ಗರ್ಜಿತೈಃ||

07037012a ಜ್ಯಾತಲತ್ರಸ್ವನೈರನೈ ಗರ್ಜಂತೋಽರ್ಜುನನಂದನಂ|

07037012c ಬ್ರುವಂತಶ್ಚ ನ ನೋ ಜೀವನೋಕ್ತ್ಯಸೇ ಜೀವತಾಮಿತಿ||

ಶಲ್ಯನ ತಮ್ಮನು ಹತನಾಗಲು ಅವನ ಅನೇಕ ಸೈನಿಕರು ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮ ಕುಲ-ನಿವಾಸ-
ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನಾತ್ಮಜನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.
ಬಲೋತ್ಕಟರಾದ ಅವರು ರಥ-ಅಶ್ವ-ಗಜಗಳನ್ನೇರಿ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳ ಮಹಾ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ರಥದ ಚಕ್ರಗಳ
ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹೂಂಕಾರಗಳಿಂದ, ಕೋಪದಿಂದ ಗುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ,
ಸಿಂಹನಾದದ ಗರ್ಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಚಪ್ಪಾಳೆ
ತಟ್ಟುತ್ತಾ, ಅರ್ಜುನನಂದನನನ್ನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ “ನಮ್ಮಿಂದ ನೀನು
ಜೀವಸಹಿತ ಹೋಗಲಾರೆ!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07037013a ತಾಂಸ್ತಥಾ ಬ್ರುವತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌಭದ್ರಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07037013c ಯೋ ಯಃ ಸ್ಮ ಪ್ರಾಹರತ್ಪೂರ್ವಂ ತಂ ತಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೌಭದ್ರನು ನಕ್ಕು
ಯಾರ್ಯಾರು ಮೊದಲು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರೋ ಅವರನ್ನು
ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07037014a ಸಂದರ್ಶಯಿಷ್ಯನ್ನಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಲಘೂನಿ ಚ|

07037014c ಆರ್ಜುನಿಃ ಸಮರೇ ಶೂರೋ ಮೃದುಪೂರ್ವಮಯುಧ್ಯತ||

ತನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹಸ್ತಲಾಘವನ್ನೂ ತೋರಿಸಲು ಬಯಸಿ
ಸಮರ ಶೂರ ಆರ್ಜುನಿಯು ಮೊದಲು ಮೃದುವಾಗಿಯೇ

ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07037015a ವಾಸುದೇವಾದುಪಾತ್ತಂ ಯದ್ಯದಸ್ತ್ರಂ ಚ ಧನಂಜಯಾತ್|

07037015c ಅದರ್ಶಯತ ತತ್ಕಾಷ್ಟಿಃ ಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಮವಿಶೇಷಯನ್||

ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಕಾಷ್ಟಿಯು ಆ ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07037016a ದೂರಮಸ್ಯನ್ಗುರುಂ ಭಾರಂ ಸಾಧಯಂಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07037016c ಸಂದಧದ್ವಿಸೃಜಂಶ್ಚೇಷೂನ್ನಿರ್ವಿಶೇಷಮದೃಶ್ಯತ||

ಸಂಧಾನ, ದೂರ, ಗುರುತರ, ಭಾರ, ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಅವರಿಗೂ ತನಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೋರಿಸಿದನು.

07037017a ಚಾಪಮಂಡಲಮೇವಾಸ್ಯ ವಿಸ್ಫುರದ್ಧಿಕ್ಷ್ವದೃಶ್ಯತ|

07037017c ತಮೋ ಘ್ನತಃ ಸುದೀಪ್ತಸ್ಯ ಸವಿತುರ್ಮಂಡಲಂ ಯಥಾ||

ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ
ಧನುಸ್ಸು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07037018a ಜ್ಯಾಶಬ್ದಃ ಶುಶ್ರುವೇ ತಸ್ಯ ತಲಶಬ್ದಶ್ಚ ದಾರುಣಃ|

07037018c ಮಹಾಶನಿಮುಚಃ ಕಾಲೇ ಪಯೋದಸ್ಯೇವ ನಿಸ್ವನಃ||

ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚನ್ನು ಹೊರಬಿಡುವ ಮೇಘದ ಗರ್ಜನೆಯಂತೆ
ಅವನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜನಿಯ ಶಬ್ದವೂ ಅಂಗೈಯ ದಾರುಣ ಶಬ್ದವೂ

ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07037019a ಹ್ರೀಮಾನಮರ್ಷೀ ಸೌಭದ್ರೋ ಮಾನಕೃತ್ವಿಯದರ್ಶನಃ|

07037019c ಸಮ್ಮಿ ಮಾನಯಿಷುವೀರಾನಿಷ್ವಾಸಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಯುಧ್ಯತ||

ಲಜ್ಜಾಶೀಲನಾದ, ಅಸಹಿಷ್ಣುವಾದ, ಇತರರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಸುಂದರನಾದ ಸೌಭದ್ರನು ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ವೀರರನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದನು.

07037020a ಮೃದುಭೂತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ದಾರುಣಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

07037020c ವರ್ಷಾಭ್ಯತೀತೋ ಭಗವಾನ್ ಶರದೀವ ದಿವಾಕರಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭಗವಾನ್ ದಿವಾಕರನು ವರ್ಷಾಕಾಲವು ಮುಗಿಯಲು ಹೇಗೆ ಪ್ರಚಂಡರಶ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ಮೊದಮೊದಲು ಮೃದುವಾಗಿದ್ದು ಕಡೆಕಡೆಗೆ ಉಗ್ರನಾದನು.

07037021a ಶರಾನ್ವಿಚಿತ್ರಾನ್ಮಹತೋ ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್|

07037021c ಮುಮೋಚ ಶತಶಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಗಭಸ್ತಿನಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಚಿಲ್ಲವಂತೆ ಅವನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನೂರಾರು ವಿಚಿತ್ರ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರುಕ್ಮಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07037022a ಕ್ಷುರಪ್ರೈರ್ವತ್ಸದಂತೈಶ್ಚ ವಿಪಾಠೈಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ|

07037022c ನಾರಾಚೈರರ್ಧನಾರಾಚೈರ್ಭಲ್ವೈರಜ್ಜಲಿಕೈರಪಿ||

07037023a ಅವಾಕಿರದ್ರಧಾನೀಕಂ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ|

07037023c ತತಸ್ತತ್ಸೈನ್ಯಮಭವದ್ವಿಮುಖಂ ಶರಪೀಡಿತಂ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಮಹಾಯಶನು ಅವನ ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ಕ್ಷುರಪ್ರಗಳಿಂದ, ವತ್ಸದಂತಗಳಿಂದ, ವಿಪಾಠಗಳಿಂದ, ನಾರಾಚಗಳಿಂದ, ಅರ್ಧನಾರಾಚಗಳಿಂದ, ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ, ಅಂಜಲೀಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಶರಪೀಡಿದ ಆ ಸೇನೆಯು ಆಗ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೮

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದು (೧-೧೩). ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಕುರುವೀರರಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೪-೧೯). ಅಭಿಮನ್ಯು-ದುಃಶಾಸನರ ಯುದ್ಧ (೨೦-೩೦).

07038001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07038001a ದ್ವೈಧೀಭವತಿ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ ಹ್ರಿಯಾ ತುಷ್ಠ್ಯಾ ಚ ಸಂಜಯ|

07038001c ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಯತ್ ಸೈನ್ಯಂ ಸೌಭದ್ರಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಸೌಭದ್ರನು ನನ್ನ ಪುತ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆದನೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿ ಈ ಎರಡೂ ಭಾವಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ.

07038002a ವಿಸ್ತರೇಣೈವ ಮೇ ಶಂಸ ಸರ್ವಂ ಗಾವಲ್ಲಣೇ ಪುನಃ|

07038002c ವಿಕ್ರೇಡಿತಂ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಸ್ಕಂದಸ್ಯೇವಾಸುರೈಃ ಸಹ||

ಗಾವಲ್ಲಣೇ! ಪುನಃ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಸ್ಕಂದನು ಅಸುರರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಟವಾಡಿದ ಕುಮಾರನ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.”

07038003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07038003a ಹಂತ ತೇ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಮರ್ದಮತಿದಾರುಣಂ|

07038003c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಯಥಾಸೀತ್ತುಮುಲೋ ರಣಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದ ಅತಿದಾರುಣ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ವರದಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಡೆ.

07038004a ಅಭಿಮನ್ಯುಃ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಃ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಾನರಿಂದಮಾನ್|

07038004c ರಥಸ್ಥೋ ರಥಿನಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾವಕಾನಪ್ಯಹರ್ಷಯತ್||

ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿದು ರಥಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ

ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹೀ ಅರಿದಮರೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ದುಃಖಕ್ಕೀಡುಮಾಡಿದನು.

07038005a ದ್ರೋಣಂ ಕರ್ಣಂ ಕೃಪಂ ಶಲ್ಯಂ ದ್ರೋಣಿಂ ಭೋಜಂ ಬೃಹದ್ಬಲಂ|
07038005c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸೌಮದತ್ತಿಂ ಶಕುನಿಂ ಚ ಮಹಾಬಲಂ||
07038006a ನಾನಾನೃಪಾನ್ಮೃಪಸುತಾನ್ಸೈನ್ಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|
07038006c ಅಲಾತಚಕ್ರವತ್ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ರನ್ಬಾಣೈಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ, ದ್ರೋಣಿ, ಭೋಜ, ಬೃಹದ್ಬಲ,
ದುರ್ಯೋಧನ, ಸೌಮದತ್ತಿ, ಮಹಾಬಲಿ ಶಕುನಿ, ನಾನಾ ನೃಪರು,
ನೃಪರ ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯಂತೆ
ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07038007a ನಿಘ್ನನ್ನಮಿತ್ರಾನ್ಸೌಭದ್ರಃ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|
07038007c ಅದರ್ಶಯತ ತೇಜಸ್ವೀ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ತೇಜಸ್ವೀ ಪರಮಾಸ್ತ್ರ
ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸೌಭದ್ರನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

07038008a ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಚರಿತಂ ತಸ್ಯ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾಮಿತೌಜಸಃ|
07038008c ಸಮಕಂಪಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತ್ವದೀಯಾನಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅಮಿತೌಜಸ ಸೌಭದ್ರನ ಆ ಚರಿತವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯಗಳು ಪುನಃ
ಪುನಃ ನಡುಗಿದವು.

07038009a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07038009c ಹರ್ಷೇಣೋತ್ಪಲ್ಲನಯನಃ ಕೃಪಮಾಭಾಷ್ಯ ಸತ್ವರಂ||

07038010a ಘಟ್ಟಯನ್ನಿವ ಮರ್ಮಾಣಿ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07038010c ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾ ರಣವಿಶಾರದಂ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ರಣದಲ್ಲಿ ರಣವಿಶಾರದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ವಿಕಸಿತ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಇರಿಯುವಂತೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07038011a ಏಷ ಗಚ್ಚತಿ ಸೌಭದ್ರಃ ಪಾರ್ಥಾನಾಮಗ್ರತೋ ಯುವಾ|

07038011c ನಂದಯನ್ಸುಹೃದಃ ಸರ್ವಾನ್ರಾಜಾನಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

07038012a ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ|

07038012c ಬಂಧೂನ್ಸಂಬಂಧಿನಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ್ಸುಹೃದಸ್ತಥಾ||

“ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ - ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಸುಹೃದಯರನ್ನೂ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ನಕುಲ-ಸಹದೇವ-ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವನನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ, ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನೂ, ಮಧ್ಯಸ್ಥರನ್ನೂ, ಸುಹೃದಯರನ್ನೂ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ - ಯುವಕ ಸೌಭದ್ರನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07038013a ನಾಸ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಸಮಂ ಮನ್ಯೇ ಕಂ ಚಿದನ್ಯಂ ಧನುರ್ಧರಂ|

07038013c ಇಚ್ಛನ್ ಹನ್ಯಾದಿಮಾಂ ಸೇನಾಂ ಕಿಮರ್ಥಮಪಿ ನೇಚ್ಛತಿ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇವನ ಸಮನಾದ ಧನುರ್ಧರನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೂ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇವನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ.”

07038014a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಕ್ಯಂ ತವಾತ್ಮಜಃ|

07038014c ಅರ್ಜುನಿಂ ಪ್ರತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

07038015a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಮಬ್ರವೀದ್ಬಾಹ್ಲಿಕಂ ಕೃಪಂ|

07038015c ದುಃಶಾಸನಂ ಮದ್ರರಾಜಂ ತಾಂಸ್ತಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್||

ದ್ರೋಣನ ಈ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುಕ್ತ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅರ್ಜುನಿಯ ಕುರಿತು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ, ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು, ಕರ್ಣ-ಬಾಹ್ಲಿಕ-ಕೃಪ-ದುಃಶಾಸನ-ಮದ್ರರಾಜ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾರಥರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07038016a ಸರ್ವಮೂರ್ಧಾವಸಿಕ್ತಾನಾಮಾಚಾರ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ|

07038016c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಸುತಂ ಮೂಢಂ ನಾಭಿಹಂತುಮಿಹೇಚ್ಛತಿ||

“ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮರು ಅರ್ಜುನನ ಈ ಮೂಢ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07038017a ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸಮರೇ ಮುಚ್ಛೇದಂತಕೋಽಪ್ಯಾತತಾಯಿನಃ|

07038017c ಕಿಮಂಗ ಪುನರೇವಾನ್ಯೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ವಃ||

ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಗಳಾದ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಂತಕನೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅನ್ಯ ಮರ್ತ್ಯನು ಹೇಗೆ ಉಳಿದಾನು?

07038018a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಸುತಂ ತ್ವೇಷ ಶಿಷ್ಯತ್ವಾದಭಿರಕ್ಷತಿ|

07038018c ಪುತ್ರಾಃ ಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ದಯಿತಾಸ್ತದಪತ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಿಣಾಂ||

ಅರ್ಜುನನ ಈ ಮಗನನ್ನು ಶಿಷ್ಯತ್ವ ಭಾವದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯರ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದೇ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಂತೆ.

07038019a ಸಂರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೋ ದ್ರೋಣೇನ ಮನ್ಯತೇ ವೀರ್ಯಮಾತ್ಮನಃ|

07038019c ಆತ್ಮಸಂಭಾವಿತೋ ಮೂಢಸ್ತಂ ಪ್ರಮಥ್ನೀತ ಮಾಚಿರಂ||

ದ್ರೋಣರಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತನಾದ ಇವನು ತನ್ನನ್ನೇ ವೀರನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮಸಂಭಾವಿತನಾದ ಈ ಮೂಢನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಂಹರಿಸಿರಿ!”

07038020a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ರಾಜ್ಞಾ ಸಾತ್ವತೀಪುತ್ರಮಭ್ಯಯಃ|

07038020c ಸಂರಬ್ಧಾಸ್ತಂ ಜಿಘಾಂಸಂತೋ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸಾತ್ವತೀಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಅವರು ಮುಂದಾದರು.

07038021a ದುಃಶಾಸನಸ್ತು ತಚ್ಚುತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನವಚಸ್ತದಾ|

07038021c ಅಬ್ರವೀತ್ಕುರುಶಾರ್ದೂಲೋ ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಚಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ದುಃಶಾಸನನು
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07038022a ಅಹಮೇನಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ|

07038022c ಮಿಷತಾಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಪಶ್ಯತಾಂ|

07038022e ಗ್ರಸಿಷ್ಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಸೌಭದ್ರಂ ಯಥಾ ರಾಹುರ್ದಿವಾಕರಂ||

“ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ! ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಮತ್ತು
ಪಾಂಚಾಲರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ರಾಹುವು ದಿವಾಕರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಂದು ನಾನು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು
ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ.”

07038023a ಉತ್ಕೃಶ್ಯ ಚಾಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕುರುರಾಜಮಿದಂ ಪುನಃ|

07038023c ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣೌ ಮಯಾ ಗ್ರಸ್ತಂ ಸೌಭದ್ರಮತಿಮಾನಿನೌ|

07038023e ಗಮಿಷ್ಯತಃ ಪ್ರೇತಲೋಕಂ ಜೀವಲೋಕಾನ್ ಸಂಶಯಃ||

ಹೀಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ ಪುನಃ ಕುರುರಾಜನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

“ಸೌಭದ್ರನು ನನ್ನಿಂದ ಗ್ರಸ್ತನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತಿಮಾನಿನಿಗಳಾದ
ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಜೀವಲೋಕದಿಂದ ಪ್ರೇತಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07038024a ತೌ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮೃತೌ ವ್ಯಕ್ತಂ ಪಾಂಡೋಃ ಕ್ಷೇತ್ರೋದ್ಭವಾಃ ಸುತಾಃ|

07038024c ಏಕಾಹ್ನಾ ಸಸುಹೃದ್ವರ್ಗಾಃ ಕ್ಲೈಬ್ಯಾದ್ಧಾಸ್ಯಂತಿ ಜೀವಿತಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮೃತರಾದರೆಂದು ಕೇಳಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸುಹೃದ್ವರ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ
ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಜೀವಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

07038025a ತಸ್ಮಾದಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಶತ್ರು ಹತಾಃ ಸರ್ವೇಽಹಿತಾಸ್ತವ|

07038025c ಶಿವೇನ ಧ್ಯಾಹಿ ಮಾ ರಾಜನ್ನೇಷ ಹನ್ಮಿ ರಿಪುಂ ತವ||

ಆದುದರಿಂದ ರಾಜನ್! ಇವರಿಬ್ಬರು ಹತರಾದರೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ
ಅಹಿತರೂ ಹತರಾದಂತೆ. ನನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಕೋರು. ನಿನ್ನ ಈ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07038026a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ನದನ್ರಾಜನ್ಪತ್ರೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ|

07038026c ಸೌಭದ್ರಮಭ್ಯಯಾತ್ಕೃದ್ಧಃ ಶರವರ್ಷ್ಯರವಾಕಿರನ್||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುಃಶಾಸನನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ
ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07038027a ತಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಮಾಯಾಂತಂ ತವ ಪುತ್ರಮರಿಂದಮಃ|

07038027c ಅಭಿಮನ್ಯುಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಮರ್ಪಯತ್||

ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಅರಿಂದಮ
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07038028a ದುಃಶಾಸನಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ಕುಂಜರಃ|

07038028c ಅಯೋಧಯತ ಸೌಭದ್ರಮಭಿಮನ್ಯುಶ್ಚ ತಂ ರಣೇ||

ದುಃಶಾಸನನಾದರೋ ಕುಂಭಸ್ಥಳವು ಒಡೆದ ಆನೆಯಂತೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ

ರಣದಲ್ಲಿ ಸೌಭದ್ರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07038029a ತೌ ಮಂಡಲಾನಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಂ|

07038029c ಚರಮಾಣಾವಯುಧ್ಯೇತಾಂ ರಥಶಿಕ್ಷಾವಿಶಾರದೌ||

ರಥಶಿಕ್ಷಾವಿಶಾರದರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಚಿತ್ರ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07038030a ಅಥ ಪಣವಮೃದಂಗದುಂದುಭೀನಾಂ

ಕೃಕರಮಹಾನಕಭೇರಿಝಝರಾಣಾಂ|

07038030c ನಿನದಮತಿಭೃಶಂ ನರಾಃ ಪ್ರಚಕ್ರುರ್

ಲವಣಜಲೋದ್ಭವಸಿಂಹನಾದಮಿಶ್ರಂ||

ಆಗ ಪಣವ, ಮೃದಂಗ, ದುಂದುಭಿ, ಕೃಕರ, ಮಹಾನಕ ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ ಝಝರಗಳನ್ನು ವಾದಕರು ಬಾರಿಸಿದರು. ಆ ನಿನಾದವು ಶಂಖಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ ವೀರರ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಥ ಪರ್ವಣಿ
ದುಃಶಾಸನಯುದ್ಧೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಥ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುಃಶಾಸನಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

07039001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07039001a ಶರವಿಕ್ಷತಗಾತ್ರಸ್ತು ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಮವಸ್ಥಿತಂ|

07039001c ಅಭಿಮನ್ಯುಃ ಸ್ಮಯನ್ದೀಮಾನ್ದುಃಶಾಸನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಎದುರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಶತ್ರು ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಧೀಮಾನ್ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

07039002a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮಾನಿನಂ ಶತ್ರುಮಾಗತಂ|

07039002c ನಿಷ್ಕುರಂ ತ್ಯಕ್ತಧರ್ಮಾಣಮಾಕ್ರೋಶನಪರಾಯಣಂ||

“ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಾನಿನಿಯೂ, ಶೂರನೂ, ಕ್ರೂರಿಯೂ, ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸದಾ ಇತರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನಿಷ್ಕುರ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07039003a ಯತ್ಸಭಾಯಾಂ ತ್ವಯಾ ರಾಜ್ಞೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ|

07039003c ಕೋಪಿತಃ ಪರುಷೈರ್ವಾಕ್ಶ್ವೇಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07039003e ಜಯೋನ್ಮತ್ತೇನ ಭೀಮಶ್ಚ ಬಹ್ವಬದ್ಧಂ ಪ್ರಭಾಷತಾ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ಕೇಳುವಂತೆ ನೀನು ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪೌರುಷದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ. ಜಯದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಹಳ ಅಬದ್ಧವಾಗಿ

ಮಾತನಾಡಿದೆ.

07039004a ಪರವಿತ್ತಾಪಹಾರಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಸ್ಯಾಪ್ರಶಮಸ್ಯ ಚ|

07039004c ಲೋಭಸ್ಯ ಜ್ಞಾನನಾಶಸ್ಯ ದ್ರೋಹಸ್ಯಾತ್ಯಾಹಿತಸ್ಯ ಚ||

07039005a ಪಿತೃಣಾಂ ಮಮ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಹರಣಸ್ಯೋಗ್ರಧನ್ವಿನಾಂ|

07039005c ತತ್ತ್ವಾ ಮಿದಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ತತ್ಕೋಪಾದ್ವೈ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಪರವಿತ್ತಾಪಹರಣ, ಕ್ರೋಧ, ಅಶಾಂತಿ, ಲೋಭ, ಜ್ಞಾನನಾಶ, ದ್ರೋಹ, ಅತಿ ಅಹಿತ ಕರ್ಮಗಳ, ಉಗ್ರಧನ್ವಿಗಳಾದ ನನ್ನ ಪಿತೃಗಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದದರ ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಕೋಪದಿಂದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಈ ದುರ್ಧನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

07039006a ಸದ್ಯಶ್ಚೋಗ್ರಮಧರ್ಮಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ದುರ್ಮತೇ|

07039006c ಶಾಸಿತಾಸ್ಮ್ಯದ್ಯ ತೇ ಬಾಣೈಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ದುರ್ಮತೇ! ಸದ್ಯವೇ ನೀನು ಆ ಉಗ್ರಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಸರ್ವ ಸೇನೆಯು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

07039007a ಅದ್ಯಾಹಮನೃಣಸ್ತಸ್ಯ ಕೋಪಸ್ಯ ಭವಿತಾ ರಣೇ|

07039007c ಅಮರ್ಷಿತಾಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಚ ಮೇ ಪಿತುಃ||

07039008a ಅದ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಭವಿತಾಸ್ಮ್ಯನೃಣೋ ಯುಧಿ|

07039008c ನ ಹಿ ಮೇ ಮೋಕ್ಷಸೇ ಜೀವನ್ಮದಿ ನೋತ್ಸೃಜಸೇ ರಣಂ||

ಇಂದು ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಕೋಪದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೌರವ್ಯ! ಇಂದು ಕ್ರೋಧಳಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಮತ್ತು ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ
ಭೀಮನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಋಣಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.
ರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೆ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಜೀವಂತ
ಉಳಿಯಲಾರೆ!”

07039009a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಬಾಣಂ ದುಃಶಾಸನಾಂತಕಂ|

07039009c ಸಂದಧೇ ಪರವೀರಘ್ನಃ ಕಾಲಾಗ್ನ್ಯನಿಲವರ್ಚಸಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕಾಲ-ಅಗ್ನಿ-ವಾಯುಗಳ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಮಹಾಬಾಹು
ಪರವೀರಘ್ನನು ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಹೂಡಿದನು.

07039010a ತಸ್ಮೋರಸ್ತೂರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ಜತ್ರುದೇಶೇ ವಿಭಿದ್ಯ ತಂ|

07039010c ಅಧೈನಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುನಶ್ಚೈವ ಸಮರ್ಪಯತ್||

ಅದು ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಬಳಿಸಾರಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಭೇದಿಸಿತು.
ಆಗ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07039011a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧೋ ವ್ಯಥಿತೋ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07039011c ದುಃಶಾಸನೋ ಮಹಾರಾಜ ಕಶ್ಮಲಂ ಚಾವಿಶನ್ಮಹತ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಗಾಢವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ದುಃಖಿತನಾದ
ದುಃಶಾಸನನು ರಥದ ಆಸನಕ್ಕೆ ಒರಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಮಹಾ
ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07039012a ಸಾರಥಿಸ್ವ ರಮಾಣಸ್ತು ದುಃಶಾಸನಮಚೇತಸಂ|

07039012c ರಣಮಧ್ಯಾದಪೋವಾಹ ಸೌಭದ್ರಶರಪೀಡಿತಂ||

ಸೌಭದ್ರನ ಶರದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಅಚೇತಸನಾಗಿದ್ದ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು
ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ರಣದಿಂದ ಆಚೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋದನು.

07039013a ಪಾಂಡವಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತಂ|

07039013c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾನದನ್||

ಪಾಂಡವರು, ದ್ರೌಪದೇಯರು, ವಿರಾಟ, ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು
ಕೇಕಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07039014a ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ನಾನಾಲಿಂಗಾನಿ ಸರ್ವಶಃ|

07039014c ಪ್ರಾವಾದಯಂತ ಸಂಹೃಷ್ವಾಃ ಪಾಂಡೂನಾಂ ತತ್ರ ಸೈನಿಕಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಸೈನಿಕರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೀತಿಯ
ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬಾರಿಸಿದರು.

07039015a ಪಶ್ಯಂತಃ ಸ್ಮ ಯಮಾನಾಶ್ಚ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ|

07039015c ಅತ್ಯಂತವೈರಿಣಂ ದೃಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತ್ರುಂ ಪರಾಜಿತಂ||

07039016a ಧರ್ಮಮಾರುತಶಕ್ರಾಣಾಮಾಶ್ವಿನೋಃ ಪ್ರತಿಮಾಸ್ತಥಾ|

07039016c ಧಾರಯಂತೋ ಧ್ವಜಾಗ್ರೇಷು ದ್ರೌಪದೇಯಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

07039017a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಣೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ|

07039017c ಕೇಕಯಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಮತ್ಸ್ಯಪಾಂಚಾಲಸೃಂಜಯಾಃ||

07039018a ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಪುರೋಗಮಾಃ|

07039018c ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸಹಿತಾ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಬಿಭಿತ್ಸವಃ||

ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವೈರಿ ದೃಪ್ತ ಶತ್ರುವು ಪರಾಜಿತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕು ಯುಧಿಷ್ಟಿರನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಧ್ವಜಾಗ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ವಾಯು, ಶಕ್ರ, ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರಥಗಳೂ ಮಹಾರಥ ದ್ರೌಪದೇಯರೂ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಚೇಕಿತಾನರು, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ-ಶಿಖಂಡಿಯರೂ, ಕೇಕಯರೂ, ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಮತ್ಸ್ಯ-ಪಾಂಚಾಲ-ಸೃಂಜಯರು, ಪಾಂಡವರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಬಯಸಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದರು.

07039019a ತತೋಽಭವನ್ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಪರೈಃ ಸಹ|

07039019c ಜಯಮಾಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ||

ಆಗ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದವರ ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಇದ್ದ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನವರ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07039020a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ರಾಧೇಯಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

07039020c ಪಶ್ಯ ದುಃಶಾಸನಂ ವೀರಮಭಿಮನ್ಯುವಶಂ ಗತಂ||

07039021a ಪ್ರತಪಂತಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ನಿಘ್ನಂತಂ ಶಾತ್ರವಾನ್ಪಣೇ|

07039021c ಸೌಭದ್ರಮುದ್ಯತಾಸ್ತ್ರಾತುಮಭಿಧಾವಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಧೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ನೋಡು ! ದುಃಶಾಸನನು ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಸುಡುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೀರ ಸೌಭದ್ರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ
ವಶನಾದುದನ್ನು ನೋಡು ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಪಾಂಡವರು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

07039022a ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರಭಿಮನ್ಯುಂ ದುರಾಸದಂ|

07039022c ಅಭ್ಯವರ್ಷತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಹಿತಕೃತ್ತವ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ಕರ್ಣನು
ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ದುರಾಸದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಸುಕಿದನು.

07039023a ತಸ್ಯ ಚಾನುಚರಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪರಮೇಷುಭಿಃ|

07039023c ಅವಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕಂ ವೀರಃ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯ ರಣಾಜಿರೇ||

ಆ ವೀರನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೌಭದ್ರನ ಅನುಚರರನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮತ್ತು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07039024a ಅಭಿಮನ್ಯುಸ್ತು ರಾಧೇಯಂ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ|

07039024c ಅವಿಧ್ಯತ್ತ್ವರಿತೋ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಮಹಾಮನಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಾದರೋ ರಾಧೇಯನನ್ನು
ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಎಪ್ಪತ್ತೂರು ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ತಲುಪಿದನು.

07039025a ತಂ ತದಾ ನಾಶಕತ್ಯಶ್ಚಿದ್ವೋಣಾದ್ವಾರಯಿತುಂ ರಣೇ|

07039025c ಆರುಜಂತಂ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ವಜ್ರಹಸ್ತಮಿವಾಸುರಾನ್||

ವಜ್ರಹಸ್ತನು ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಂದ ತಡೆಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ರಥಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೂ ಶಕ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07039026a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಜಯಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಮಾನೀ ಸರ್ವ ಧನುರ್ಭೃತಾಂ|

07039026c ಸೌಭದ್ರಂ ಶತಶೋಽವಿಧ್ಯದುತ್ತಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯನ್||

ಆಗ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಸರ್ವ ಧನುರ್ಭೃತರಲ್ಲಿ ಮಾನನೀಯನಾದ
ಕರ್ಣನು ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು
ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07039027a ಸೋಽಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ರಾಮಶಿಷ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07039027c ಸಮರೇ ಶತ್ರುದುರ್ಧರ್ಷಮಭಿಮನ್ಯುವಪೀಡಯತ್||

ಆ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ರಾಮಶಿಷ್ಯ, ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುದುರ್ಧರ್ಷ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು.

07039028a ಸ ತಥಾ ಪೀಡ್ಯಮಾನಸ್ತು ರಾಧೇಯೇನಾಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

07039028c ಸಮರೇಽಮರಸಂಕಾಶಃ ಸೌಭದ್ರೋ ನ ವ್ಯಪೀಡತ||

ಈ ರೀತಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾಧೇಯನ ಅಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ
ಅಮರಸಂಕಾಶ ಸೌಭದ್ರನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07039029a ತತಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಭಲೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07039029c ಚಿತ್ವಾ ಧನೂಂಷಿ ಶೂರಾಣಾಮಾರ್ಜುನಿಃ ಕರ್ಣಮಾರ್ದಯತ್|

07039029e ಸ ಧ್ವಜಂ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚಾಸ್ಯ ಚಿತ್ವಾ ಭೂಮೌ ನೃಪಾತಯತ್||

ಆಗ ಆರ್ಜುನಿಯು ಶಿಲಾಶಿತ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಲ್ಲಗಳು-ಸನ್ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಶೂರ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅವನ ಧ್ವಜ-ಕಾರ್ಮುಕವು ತುಂಡಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07039030a ತತಃ ಕೃಚ್ಚೈ ಗತಂ ಕರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಾದನಂತರಃ|

07039030c ಸೌಭದ್ರಮಭ್ಯಯಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ದೃಢಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕರ್ಣನ ತಮ್ಮನು ದೃಢ ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ತಕ್ಷಣವೇ ಸೌಭದ್ರನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07039031a ತತ ಉಚ್ಚುಕ್ತುಶುಃ ಪಾರ್ಥಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚಾನುಚರಾ ಜನಾಃ|

07039031c ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಸಂಜಘ್ನುಃ ಸೌಭದ್ರಂ ಚಾಪಿ ತುಷ್ಟುವಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಚರ ಜನರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಪರಾಭವೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣದುಃಶಾಸನಪರಾಭವ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ

೪೦

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕರ್ಣನ ಸಹೋದರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದುದು (೧-೮). ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಕುರುಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ
ಆಕ್ರಮಣ (೯-೨೪).

07040001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07040001a ಸೋಽಭಿಗರ್ಜನ್ಧನುಷ್ಪಾಣಿರ್ಜ್ಯಾಂ ವಿಕರ್ಷನ್ಪುನಃ ಪುನಃ|

07040001c ತಯೋರ್ಮಹಾತ್ಮನೋಸ್ತೂರ್ಣಂ ರಥಾಂತರಮವಾಪತತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಕೈಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಬೇಗನೇ ಆ
ಮಹಾತ್ಮರ ರಥಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ಎರಗಿದನು.

07040002a ಸೋಽವಿದ್ಯದ್ಧಶಭಿರ್ಬಾಣೈರಭಿಮನ್ಯುಂ ದುರಾಸದಂ|

07040002c ಸಚ್ಚತ್ರಧ್ವಜಯಂತಾರಂ ಸಾಶ್ವಮಾಶು ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

ನಸುನಗುವ ಮುಖವಿದ್ದ ಅವನು ದುರಾಸದನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು
ಅವನ ಚತ್ರ-ಧ್ವಜ-ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07040003a ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವಾಣಮತಿಮಾನುಷಂ|

07040003c ದೃಷ್ಟ್ವಾದ್ಧಿ ತಂ ಶರೈಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಂ ತ್ವದೀಯಾ ಹೃಷಿತಾಭವನ್||

ಪಿತ್ರಪಿತಾಮಹರಿಗಾಗಿ ಅತಿ ಮಾನುಷ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರಿಗೆ
ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

07040004a ತಸ್ಯಾಭಿಮನ್ಯುರಾಯಮ್ಯ ಸ್ಮ ಯನ್ನೇಕೇನ ಪತ್ರಿಣಾ|

07040004c ಶಿರಃ ಪ್ರಚ್ಯಾವಯಾಮಾಸ ಸ ರಥಾತ್ಪ್ರಾಪತದ್ಭುವಿ||

07040005a ಕರ್ಣಿ ಕಾರಮಿವೋದ್ಧೂತಂ ವಾತೇನ ಮಥಿತಂ ನಗಾತ್|

07040005c ಭ್ರಾತರಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜನ್ಯರ್ಣೋ ವ್ಯಥಾಂ ಯಯೌ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ನಗು ನಗುತ್ತಲೇ ಶರಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ
ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎಳೆದು ಒಂದೇ ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಅವನ
ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಚಂಡಮಾರುತವು ಪರ್ವತದಿಂದ
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದ ಬೆಟ್ಟಕಣಗಿಲೇ ಮರದಂತೆ ಅವನು ರಥದಿಂದ ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಸಹೋದರನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು
ವ್ಯಥಿತನಾದನು.

07040006a ವಿಮುಖೀಕೃತ್ಯ ಕರ್ಣಂ ತು ಸೌಭದ್ರಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

07040006c ಅನ್ಯಾನಪಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಏವಾಭಿದುದ್ರುವೇ||

ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸೌಭದ್ರನು
ಕೂಡಲೇ ಅನ್ಯ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07040007a ತತಸ್ತದ್ವಿತತಂ ಜಾಲಂ ಹಸ್ತಶ್ಚರಥಪತ್ತಿಮತ್|

07040007c ಝಷಃ ಕ್ರುದ್ಧ ಇವಾಭಿಂದದಭಿಮನ್ಯುರ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಮಹಾಯಶ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ವಿಶಾಲವಾಗಿ
ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಜಾಶ್ವರಥಪದಾತಿಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಲು
ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07040008a ಕರ್ಣ ಸ್ತು ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರರ್ಧ್ಯಮಾನೋಽಭಿಮನ್ಯುನಾ|

07040008c ಅಪಾಯಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈಸ್ತತೋಽನೀಕಮಭಿದ್ಯತ||

ಕರ್ಣನಾದರೋ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಗಾಯಗೊಂಡು ವೇಗವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಲಾಯನಗೈದನು.
ಆಗ ಆ ಸೇನೆಯು ಭಗ್ನವಾಯಿತು.

07040009a ಶಲಭೈರಿವ ಚಾಕಾಶೇ ಧಾರಾಭಿರಿವ ಚಾವೃತೇ|

07040009c ಅಭಿಮನ್ಯೋಃ ಶರೈ ರಾಜನ್ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ರಾಜನ್! ಆಕಾಶವು ಮಿಡಿತೆ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಮಳೆಯಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದಂತೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಯಿತು.
ಆಗ ಏನೂ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07040010a ತಾವಕಾನಾಂ ತು ಯೋಧಾನಾಂ ವಧ್ಯತಾಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07040010c ಅನ್ಯತ್ರ ಸೈಂಧವಾದ್ರಾಜನ್ನ ಸ್ಮ ಕಶ್ಚಿದತಿಷ್ಠತ||

ರಾಜನ್! ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನವರ
ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07040011a ಸೌಭದ್ರಸ್ತು ತತಃ ಶಂಖಿಂ ಪ್ರಧ್ಮಾಪ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07040011c ಶೀಘ್ರಮಭ್ಯಪತತ್ಸೇನಾಂ ಭಾರತೀಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಸೌಭದ್ರನಾದರೋ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07040012a ಸ ಕಕ್ಷೇಽಗ್ನಿರಿವೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೋ ನಿರ್ದಹಂಸ್ತರಸಾ ರಿಪೂನೌ|

07040012c ಮಧ್ಯೇ ಭಾರತಸೈನ್ಯಾನಾಮಾರ್ಜುನಿಃ ಪರ್ಯವರ್ತತ||

ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಕಿಡಿಯೂ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವಂತೆ ಆರ್ಜುನಿಯು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಿಪುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಭಾರತ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07040013a ರಥನಾಗಾಶ್ವಮನುಜಾನರ್ದಯನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07040013c ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಕರೋದ್ಭೂಮಿಂ ಕಬಂಧಗಣಸಂಕುಲಾಂ||

ಅವನು ಒಳನುಗ್ಗಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ರಥ-ಗಜ-ಅಶ್ವ-ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಂಡಗಳ ರಾಶಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07040014a ಸೌಭದ್ರಚಾಪಪ್ರಭವೈರ್ನಿ ಕೃತ್ತಾಃ ಪರಮೇಷುಭಿಃ|

07040014c ಸ್ವಾನೇವಾಭಿಮುಖಾನ್ಘ್ನಂತಃ ಪ್ರಾದ್ರವಂ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿನಃ||

ಸೌಭದ್ರನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತುರಪಟ್ಟು ಓಡುವಾಗ ನಿನ್ನವರನ್ನೇ ತುಳಿದು ಸಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07040015a ತೇ ಘೋರಾ ರೌದ್ರಕರ್ಮಾಣೋ ವಿಪಾಠಾಃ ಪೃಥವಃ ಶಿತಾಃ|

07040015c ನಿಘ್ನಂತೋ ರಥನಾಗಾಶ್ವಾಂ ಜಗ್ಮುರಾಶು ವಸುಂಧರಾಂ||

ಅವನ ಘೋರ ರೌದ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ
ಬಾಣಗಳು ರಥ-ಆನೆ-ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನೆಲವನ್ನು
ಹೊಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07040016a ಸಾಯುಧಾಃ ಸಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಾಃ ಸಖಿಡ್ಗಾಃ ಸಾಂಗದಾ ರಣೇ|

07040016c ದೃಶ್ಯಂತೇ ಬಾಹವಶ್ಚಿನ್ನಾ ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ||

ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ, ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಹೇಮಾಭರಣ ಭೂಷಿತ
ಬಾಹುಗಳು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದವು.

07040017a ಶರಾಶ್ಚಾಪಾನಿ ಖಿಡ್ಗಾಶ್ಚ ಶರೀರಾಣಿ ಶಿರಾಂಸಿ ಚ|

07040017c ಸಕುಂಡಲಾನಿ ಸ್ವಗ್ವೀಣಿ ಭೂಮಾವಾಸನ್ನಹಸ್ತಶಃ||

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳೂ, ಚಾಪಗಳೂ, ಖಡ್ಗಗಳೂ,
ಶರೀರಗಳೂ, ಕುಂಡಲ-ಸರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಶಿರಗಳೂ ಹರಡಿ
ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07040018a ಅಪಸ್ಕರೈರಧಿಷ್ಠಾನ್ಯೈರೀಷಾದಂಡಕಬಂಧುರೈಃ|

07040018c ಅಕ್ಷೈರ್ವಿಮಥಿತೈಶ್ಚಕ್ರೈರ್ಭಗ್ನೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ರಥೈಃ|

07040018e ಶಕ್ತಿಚಾಪಾಯುಧೈಶ್ಚಾಪಿ ಪತಿತೈಶ್ಚ ಮಹಾಧ್ವಜೈಃ||

ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಆಸನಗಳು, ಈಷಾದಂಡಗಳು, ರಥದ ಅಚ್ಚುಗಳು, ಮುರಿದುಹೋದ ಚಕ್ರಗಳು, ಅನೇಕ ರಥಗಳು, ಶಕ್ತಿ-ಚಾಪ ಆಯುಧಗಳೂ ಮಹಾಧ್ವಜಗಳೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07040019a ನಿಹತ್ಯೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರಶ್ವೈರ್ವಾರಣೈಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07040019c ಅಗಮ್ಯಕಲ್ಪಾ ಪೃಥಿವೀ ಕ್ಷಣೇನಾಸೀತ್ಸದಾರುಣಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅಗಮ್ಯವೂ ದಾರುಣವೂ ಆಯಿತು.

07040020a ವಧ್ಯತಾಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಕ್ರಂದತಾಮಿತರೇತರಂ|

07040020c ಪ್ರಾದುರಾಸೀನ್ಮಹಾಶಬ್ದೋ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನಃ|

07040020e ಸ ಶಬ್ದೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವ್ಯನಾದಯತ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಇತರೇತರರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಹೇಡಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆ ಶಬ್ದವು ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳಗಿತು.

07040021a ಸೌಭದ್ರಶ್ಚಾದ್ರವತ್ಸೇನಾಂ ನಿಘ್ನನ್ನಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾನ್|

07040021c ವ್ಯಚರತ್ಸ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚಾಹಿತಾನ್ಮಜನ್||

ಅಶ್ವ-ರಥ-ಗಜಗಳ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನು ದಿಕ್ಕು ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07040022a ತಂ ತದಾ ನಾನುಪಶ್ಯಾಮ ಸೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾವೃತಂ|

07040022c ಆದದಾನಂ ಗಜಾಶ್ವಾನಾಂ ನೃಣಾಂ ಚಾಯೂಷಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಧೂಳಿನಿಂದ ಸೇನೆಗಳು ಮುಸುಕಿಹೋಗಲು ಆನೆ-
ಕುದುರೆ-ಸೈನಿಕರನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಲೇ
ಇಲ್ಲ.

07040023a ಕ್ಷಣೇನ ಭೂಯೋಽಪಶ್ಯಾಮ ಸೂರ್ಯಂ ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ಯಥಾ|

07040023c ಅಭಿಮನ್ಯುಂ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರತಪಂತಂ ದ್ವಿಷದ್ಗಣಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

07040024a ಸ ವಾಸವಸಮಃ ಸಂಖ್ಯೇ ವಾಸವಸ್ಯಾತ್ಮಜಾತ್ಮಜಃ|

07040024c ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಮಹಾರಾಜ ಸೈನ್ಯಮಧ್ಯೇ ವ್ಯರೋಚತ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಾಸವನ ಸಮನಾದ ವಾಸವನ ಮಗನ
ಮಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಜಯದ್ರಥನು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವ
ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದು (೧-೨೦).

07041001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07041001a ಬಾಲಮತ್ಯಂತಸುಖಿನಮವಾರ್ಯಬಲದರ್ಪಿತಂ|

07041001c ಯುದ್ಧೇಷು ಕುಶಲಂ ವೀರಂ ಕುಲಪುತ್ರಂ ತನುತ್ಯಜಂ||

07041002a ಗಾಹಮಾನಮನೀಕಾನಿ ಸದಶ್ಚೈಸ್ತಂ ತ್ರಿಹಾಯನೈಃ|

07041002c ಅಪಿ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಾತ್ಮೈನ್ಯಾತ್ಯಶ್ಚಿ ದನ್ವಪತದ್ರಥೀ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದ, ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆದಿದ್ದ, ಸ್ವಬಾಹು ಬಲದಿಂದ ದರ್ಪಿತನಾಗಿದ್ದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಶಲ
ವೀರ, ಕುಲಪುತ್ರ, ತನುವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು
ಮೂರೇ ವರ್ಷದ ಕುದುರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕಡೆಯ ಸೇನೆಯಿಂದ ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಆ ರಥಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

07041003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07041003a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಶಿಖಂಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯಮೌ|

07041003c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ವಿರಾಟಶ್ಚ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಸಕೇಕಯಃ|

07041003e ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಸಂರಬ್ಧೋ ಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚಾನ್ವಪತನ್ರಣೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ,
ಭೀಮಸೇನ, ಶಿಖಂಡಿ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಯಮಳರು, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ವಿರಾಟ,

ದ್ರುಪದ, ಕೇಕಯರೊಂದಿಗೆ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವೂ ಮತ್ಸ್ಯರೂ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ
ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07041004a ಅಭ್ಯದ್ರವನ್ವರೀಪ್ಸಂತೋ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07041004c ತಾನ್ಲೌಷ್ಟ್ಯಾ ದ್ರವತಃ ಶೂರಾಂಸ್ತ್ವ ದೀಯಾ ವಿಮುಖಾಭವನ್||

ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಶೂರರು ಓಡುತ್ತಾ ವಿಮುಖರಾದರು.

07041005a ತತಸ್ತದ್ವಿಮುಖಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಸೂನೋರ್ಮಹದ್ಬಲಂ|

07041005c ಜಾಮಾತಾ ತವ ತೇಜಸ್ವೀ ವಿಷ್ಪಂಭಯಿಷುರಾದ್ರವತ್||

ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮಹಾಬಲವು ಹಾಗೆ ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು
ನೋಡಿದ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲು
ಧಾವಿಸಿದನು.

07041006a ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಪುತ್ರೋ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ|

07041006c ಸ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನಃ ಪಾರ್ಥಾ ನ್ನಹಸೈನ್ಯಾನವಾರಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೈಂಧವನ ಮಗ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥನು ಮಗನನ್ನು
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಅವರ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ತಡೆದನು.

07041007a ಉಗ್ರಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮುದೀರಯನ್|

07041007c ವಾರ್ಧಕ್ಷತ್ರಿರುಪಾಸೇಧತ್ಪ್ರವಣಾದಿವ ಕುಂಜರಾನ್||

ಓಡಿಬಂದು ಆನೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಲಗದಂತೆ ಉಗ್ರಧನ್ವಿ,
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವಾರ್ಧಕ್ಷತ್ರಿಯು ದಿವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.”

07041008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07041008a ಅತಿಭಾರಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸ್ಯಂಧವೇ ಸಂಜಯಾಹಿತಂ|

07041008c ಯದೇಕಃ ಪಾಂಡವಾನ್ಕೃದ್ಧಾನ್ಪತ್ರಗೃದ್ಧೀನವಾರಯತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಸ್ಯಂಧವನ ಮೇಲೆ ಗುರುತರ
ಭಾರವು ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಮಗನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅವನೊಬ್ಬನೇ ತಡೆದನೇ?”

07041009a ಅತ್ಯದ್ಭುತಮಿದಂ ಮನ್ಯೇ ಬಲಂ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಸ್ಯಂಧವೇ|

07041009c ತದಸ್ಯ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಚಾಗ್ರ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಸ್ಯಂಧವನ ಈ ಬಲ-ಶೌರ್ಯಗಳು ಅತಿ ಅದ್ಭುತವಾದುದೆಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ
ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.

07041010a ಕಿಂ ದತ್ತಂ ಹುತಮಿಷ್ಟಂ ವಾ ಸುತಪ್ರಮಥ ವಾ ತಪಃ|

07041010c ಸಿಂಧುರಾಜೇನ ಯೇನೈಕಃ ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಪಾರ್ಥಾನವಾರಯತ್||

ಒಬ್ಬನೇ ಕ್ರೋಧಿತ ಪಾಂಡವರನ್ನು ತಡೆದನೆಂದರೆ ಸಿಂಧುರಾಜನು
ಯಾವ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು? ಅಥವಾ ಯಾವ ಯಜ್ಞವನ್ನು
ನಡೆಸಿದ್ದನು? ಅಥವಾ ಯಾರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದ್ದನು?”

07041011 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07041011a ದ್ರೌಪದೀಹರಣೇ ಯತ್ತದ್ಭೀಮಸೇನೇನ ನಿರ್ಜಿತಃ|

07041011c ಮಾನಾತ್ಸ ತಪ್ತವಾನ್ರಾಜಾ ವರಾರ್ಥೀ ಸುಮಹತ್ತಪಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರೌಪದೀಹರಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಪರಾಜಯಗೊಂಡ ಈ ರಾಜನು ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ವರವನ್ನು ಅರಸಿ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದನು.

07041012a ಇಂದ್ರಿಯಾಣೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಿಯೇಭ್ಯಃ ಸನ್ನಿವರ್ತ್ಯ ಸಃ|

07041012c ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾತಪಸಹಃ ಕೃಶೋ ಧಮನಿಸಂತತಃ|

07041012e ದೇವಮಾರಾಧಯಚ್ಚರ್ವಂ ಗೃಣನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಂ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ, ಹಸಿವು- ಬಾಯಾರಿಕೆ-ಬಿಸಿಲನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ ಅವನು ಕೃಶನಾಗಿ, ಧಮನಿಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ಸನಾತನ, ದೇವ ಶರ್ವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ್ದನು.

07041013a ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಚಕ್ರೇ ತತೋ ದಯಾಂ|

07041013c ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇಽಪ್ಯಥ ಚೈವಾಹ ಹರಃ ಸಿಂಧುಪತೇಃ ಸುತಂ|

07041013e ವರಂ ವೃಣೀಷ್ಟ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಜಯದ್ರಥ ಕಿಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿಯಾದ ಭಗವಾನನು ಅವನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವಪ್ನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹರನು ಸಿಂಧುಪತಿಯ ಸುತನಿಗೆ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು “ಜಯದ್ರಥ! ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ಏನನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದನು.

07041014a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಶರ್ವೇಣ ಸಿಂಧುರಾಜೋ ಜಯದ್ರಥಃ|

07041014c ಉವಾಚ ಪ್ರಣತೋ ರುದ್ರಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿರ್ನಿ ಯತಾತ್ಮವಾನ್||

ಶರ್ವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸಿಂಧುರಾಜ ಆತ್ಮವಾನ್ ಜಯದ್ರಥನು
ರುದ್ರನಿಗೆ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

07041015a ಪಾಂಡವೇಯಾನಹಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಭೀಮವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಾನ್|

07041015c ಏಕೋ ರಣೇ ಧಾರಯೇಯಂ ಸಮಸ್ತಾನಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! “ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ
ಪಾಂಡವ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎದುರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಬೇಕು” ಎಂದು.

07041016a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ದೇವೇಶೋ ಜಯದ್ರಥಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

07041016c ದದಾಮಿ ತೇ ವರಂ ಸೌಮ್ಯ ವಿನಾ ಪಾರ್ಥಂ ಧನಂಜಯಂ||

07041017a ಧಾರಯಿಷ್ಯಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚತುರಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾನ್|

07041017c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ದೇವೇಶಮುಕ್ತಾ ಬುಧ್ಯತ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಹೀಗೇ ಹೇಳಲು ದೇವೇಶನು ಜಯದ್ರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಮ್ಯ!
ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನ ಹೊರತಾಗಿ
ನಾಲ್ವರು ಪಾಂಡುನಂದನರನ್ನು ನೀನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೆ!”
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವೇಶನು ರಾಜನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು.

07041018a ಸ ತೇನ ವರದಾನೇನ ದಿವ್ಯೇನಾಸ್ತ್ರಬಲೇನ ಚ|

07041018c ಏಕಃ ಸಂಧಾರಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಅವನು ಆ ವರದಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲದಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸತೊಡಗಿದನು.

07041019a ತಸ್ಯ ಜ್ಯಾತಲಘೋಷೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಭಯಮಾವಿಶತ್|

07041019c ಪರಾಂಸ್ತು ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಹರ್ಷಃ ಪರಮಕೋಽಭವತ್||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಘೋಷದಿಂದ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಭಯವು ಆವೇಶಗೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಹರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು.

07041020a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಭಾರಂ ಸ್ಯಂಧವೇ ಸರ್ವಮರ್ಪಿತಂ|

07041020c ಉತ್ಕೃಶ್ಯಾಭ್ಯದ್ರವನ್ರಾಜನ್ಯೇನ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ಬಲಂ||

ಭಾರವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಯಂಧವನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಜಯದ್ರಥಯುದ್ಧೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಜಯದ್ರಥನ ಯುದ್ಧ (೧-೧೯).

07042001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07042001a ಯನ್ಮಾ ಪೃಚ್ಛಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07042001c ಶೃಣು ತತ್ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯೇ ಯಥಾ ಪಾಂಡೂನಯೋಧಯತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸಿಂಧುರಾಜನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೀನು ಏನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

07042002a ತಮೂಹುಃ ಸಾರಥೇರ್ವಶ್ಯಾಃ ಸೈಂಧವಾಃ ಸಾಧುವಾಹಿನಃ|

07042002c ವಿಕುರ್ವಾಣಾ ಬೃಹಂತೋಽಶ್ವಾಃ ಶ್ವಸನೋಪಮರಂಹಸಃ||

ಸಾರಥಿಯ ವಶವರ್ತಿಗಳಾದ, ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ನಡಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವಾಯುವಿನ ವೇಗಗತಿಯಿದ್ದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕುದುರೆಗಳು ಅವನ ರಥವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07042003a ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರಂ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಂ ರಥಂ|

07042003c ತಸ್ಯಾಭ್ಯಶೋಭಯತ್ಕೇತುರ್ವಾರಾಹೋ ರಾಜತೋ ಮಹಾನ್||

ಗಂಧರ್ವನಗರಾಕಾರದ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥವು ವರಾಹದ ಚಿಹ್ನೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮಹಾ ಕೇತುವೊಂದಿಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07042004a ಶ್ವೇತಚ್ಚ ತ್ರಪತಾಕಾಭಿಶ್ಚಾಮರವ್ಯಜನೇನ ಚ|

07042004c ಸ ಬಭೌ ರಾಜಲಿಂಗೈಸ್ತ್ವಸ್ತಾರಾಪತಿರಿವಾಂಬರೇ||

ಶ್ವೇತ ಚತ್ರ-ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಚಾಮರ-ವ್ಯಜನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಅವನು ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ತಾರಾಪತಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು.

07042005a ಮುಕ್ತಾವಜ್ರಮಣಿಸ್ವರ್ಣೈರ್ಭೂಷಿತಂ ತದಯಸ್ಮಯಂ|

07042005c ವರೂಢಂ ವಿಬಭೌ ತಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭಿಃ ಖಮಿವಾವೃತಂ||

ಮುಕ್ತ-ವಜ್ರ-ಮಣಿ-ಸುವರ್ಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಲೋಹಮಯವಾಗಿದ್ದ ಆ ರಥದ ಕಟಾಂಜನವು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಆಕಾಶದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07042006a ಸ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಮಹಚ್ಚಾಪಂ ಕಿರನ್ನಿಷುಗಣಾನ್ಬಹೂನೌ|

07042006c ತತ್ಪಂಡಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಯದ್ವ್ಯದಾರಯದಾರ್ಜುನಿಃ||

ಅವನು ಮಹಾಚಾಪವನ್ನು ಎಳೆದು ಅನೇಕ ಬಾಣಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆರ್ಜುನಿಯು ದ್ವಾರವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದ ವ್ಯೂಹದ ಆ ಖಂಡವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07042007a ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರಷ್ಟಭಿಶ್ಚ ವೃಕೋದರಂ|

07042007c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ತಥಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ವಿರಾಟಂ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

07042008a ದ್ರುಪದಂ ಪಂಚಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ದಶಭಿಶ್ಚ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

07042008c ಕೇಕಯಾನ್ವಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಸ್ರಿಭಿಸ್ತಿಭಿಃ||

07042009a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಚ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ತತಃ ಶೇಷಾನಪಾನುದತ್|

07042009c ಇಷುಜಾಲೇನ ಮಹತಾ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಅವನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಎಂಟರಿಂದ
ವೃಕೋದರನನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಆರವತ್ತರಿಂದ,
ವಿರಾಟನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ, ದ್ರುಪದನನ್ನು ಐದು ತಿಂಗಳ
ಶರಗಳಿಂದ, ಹತ್ತರಿಂದ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ ಕೇಕಯರನ್ನು,
ದ್ರೌಪದೇಯರನು ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಹರಿಸಿ, ಉಳಿದವರನ್ನೂ
ಬಾಣಗಳ ಮಹಾ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07042010a ಅಥಾಸ್ಯ ಶಿತಪೀತೇನ ಭಲ್ಲೇನಾದಿಶ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07042010c ಚಿಚ್ಚೇದ ಪ್ರಹಸನ್ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ನಸುನಗುತ್ತಾ
ಹೊಂಬಣ್ಣದ ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅವನ ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07042011a ಅಕ್ಷೋನಿಫಮೇಷಮಾತ್ರೇಣ ಸೋಽನ್ಯದಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07042011c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಪಾರ್ಥ ತಾಂಶ್ಚೈವಾನ್ಯಾಂಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ, ಅನ್ಯರನ್ನು ಮೂರು

ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದನು.

07042012a ತಸ್ಯ ತಲ್ಲಾಘವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭೀಮೋ ಭಲ್ಲೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಪುನಃ|

07042012c ಧನುರ್ಧ್ವಜಂ ಚ ಚತ್ರಂ ಚ ಕ್ಷಿತೌ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಪಾತಯತ್||

ಅವನ ಆ ಹಸ್ತಲಾಘವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೀಮನು ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಚತ್ರವನ್ನೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07042013a ಸೋಽನ್ಯದಾದಾಯ ಬಲವಾನ್ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07042013c ಭೀಮಸ್ಯಾಪೋಥಯತ್ ಕೇತುಂ ಧನುರಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆ ಬಲವಾನನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಭೀಮನ ಕೇತು, ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಉರುಳಿಸಿದನು.

07042014a ಸ ಹತಾಶ್ವಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ರಥೋತ್ತಮಾತ್|

07042014c ಸಾತ್ಯಕೇರಾಪ್ಲುತೋ ಯಾನಂ ಗಿಯಗ್ರಮಿವ ಕೇಸರೀ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನು ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತಮ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಸಿಂಹವು ಪರ್ವತ ಶಿಖರವನ್ನೇರುವಂತೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07042015a ತತಸ್ತ್ವ ದೀಯಾಃ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚುಕ್ರುಶುಃ|

07042015c ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ತತ್ಕರ್ಮ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಾ ಶ್ರದ್ಧೇಯಮುತ್ತಮಂ||

ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದ ನಂಬಲಾಗದ ಪರಮಾಧ್ಯುತವಾದ
 ಸಿಂಧುರಾಜನ ಆ ಸಾಹಸಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ನೋಡಿದ
 ನಿನ್ನ ಕಡೆಯವರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು
 ಕೂಗಿದರು.

07042016a ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಪಾಂಡವಾನೇಕೋ ಯದ್ಧಧಾರಾಸ್ತ್ರತೇಜಸಾ|

07042016c ತತ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಅಸ್ತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪಾಂಡವರನ್ನು
 ತಡೆಹಿಡಿದ ಅವನ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ
 ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದವು.

07042017a ಸೌಭದ್ರೇಣ ಹತ್ಯೈಃ ಪೂರ್ವಂ ಸೋತ್ತರಾಯುಧಿಭಿದ್ವಿಪೈಃ|

07042017c ಪಾಂಡೂನಾಂ ದರ್ಶಿತಃ ಪಂಥಾಃ ಸ್ಯೆಂಧವೇನ ನಿವಾರಿತಃ||

ಈ ಮೊದಲು ಸೌಭದ್ರನು ಅನೇಕ ಗಜ-ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
 ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಸ್ಯೆಂಧವನು
 ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07042018a ಯತಮಾನಾಸ್ತು ತೇ ವೀರಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಕೇಕಯಾಃ|

07042018c ಪಾಂಡವಾಶ್ಚಾನ್ವಪದ್ಯಂತ ಪ್ರತ್ಯೈಕಶ್ಯೇನ ಸ್ಯೆಂಧವಂ||

ಆ ಮತ್ಸ್ಯ-ಪಾಂಚಾಲ-ಕೇಕಯ ವೀರರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಎಷ್ಟೇ
 ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಸ್ಯೆಂಧವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಿಸಲು ಅವರಿಗೆ
 ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07042019a ಯೋ ಯೋ ಹಿ ಯತತೇ ಭೇತ್ತುಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ತವಾಹಿತಃ|

07042019c ತಂ ತಂ ದೇವವರಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ಸೈಂಧವಃ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ದ್ರೋಣನ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರನ್ನು ದೇವವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಸೈಂಧವನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಜಯದ್ರಥಯುದ್ಧೇ ದ್ವಾಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೩

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಯುದ್ಧ (೧-೨೧).

07043001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07043001a ಸೈಂಧವೇನ ನಿರುದ್ಧೇಷು ಜಯಗೃದ್ಧಿಷು ಪಾಂಡುಷು|

07043001c ಸುಘೋರಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಪರೈಃ ಸಹ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಜಯೇಚ್ಛಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ಸೈಂಧವನಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಡಲು ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಅತಿ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07043002a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತ್ವಾರ್ಜುನಿಃ ಸೇನಾಂ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ದುರಾಸದಾಂ|

07043002c ವ್ಯಕ್ತೋಭಯತ ತೇಜಸ್ವೀ ಮಕರಃ ಸಾಗರಂ ಯಥಾ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸಂಧ ತೇಜಸ್ವಿ ಆರ್ಜುನಿಯು ನಿನ್ನ ದುರಾಸದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮೊಸಳೆಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿದನು.

07043003a ತಂ ತಥಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಕ್ಷೋಭಯಂತಮರಿಂದಮಂ|

07043003c ಯಥಾಪ್ರಧಾನಾಃ ಸೌಭದ್ರಮಭ್ಯಯುಃ ಕುರುಸತ್ತಮಾಃ||

ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಂದಮ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಕುರುಸತ್ತಮ ಪ್ರಧಾನರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07043004a ತೇಷಾಂ ತಸ್ಯ ಚ ಸಮ್ಮದೋ ದಾರುಣಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

07043004c ಸೃಜತಾಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪ್ರಸಕ್ತಮಮಿತೌಜಸಾಂ||

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಮಿತೌಜಸರಾದ ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಅವನ ನಡುವೆ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07043005a ರಥವ್ರಜೇನ ಸಂದುದ್ಧಸ್ತೈರಮಿತ್ರೈರಥಾರ್ಜುನಿಃ|

07043005c ವೃಷಸೇನಸ್ಯ ಯಂತಾರಂ ಹತ್ವಾ ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾರ್ಮುಕಂ||

ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ರಥಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆರ್ಜುನಿಯು ರಥಿ ವೃಷಸೇನನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07043006a ತಸ್ಯ ವಿವ್ಯಾಧ ಬಲವಾನ್ ಶರೈರಶ್ವಾನಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07043006c ವಾತಾಯಮಾನೈರಥ ತೈರಶ್ವೈರಪಹೃತೋ ರಣಾತ್||

ಬಲವಾನನು ಜಿಹ್ಮಗ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ
ಹೊಡೆಯಲು ವಾಯುವೇಗಸಮನಾದ ಕುದುರೆಗಳು ಅವನ ರಥವನ್ನು
ರಣದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07043007a ತೇನಾಂತರೇಣಾಭಿಮನ್ಯೋರ್ಯಂತಾಪಾಸಾರಯದ್ರಥಂ|

07043007c ರಥವ್ರಜಾಸ್ತತೋ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಚುಕ್ರುಶುಃ||

ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಸಾರಥಿಯು ರಥವನ್ನು
ಮಹಾರಥರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಅದನ್ನು
ನೋಡಿದ ರಥಸಮೂಹಗಳು ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂದು
ಕೂಗಿದರು.

07043008a ತಂ ಸಿಂಹಮಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ಪ್ರಮಥ್ನಂತಂ ಶರೈರರೀನಾ|

07043008c ಆರಾದಾಯಾಂತಮಭ್ಯೇತ್ಯ ವಸಾತೀಯೋಽಭ್ಯಯಾದ್ರುತಂ||

ಸಿಂಹದಂತೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಶರಗಳಿಂದ ಅರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದ ವಸಾತೀಯನು ಬೇಗನೆ ಮುಂದೆ
ಬಂದು ಎದುರಿಸಿದನು.

07043009a ಸೋಽಭಿಮನ್ಯುಂ ಶರೈಃ ಷಷ್ಟ್ಯಾ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈರವಾಕಿರತ್|

07043009c ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ನ ಮೇ ಜೀವಂ ಜೀವತೋ ಯುಧಿ ಮೋಕ್ಷಸೇ||

ಅವನು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಅರವತ್ತು ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ
“ನಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ನೀನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ಹೋಗಲಾರೆ !”
ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07043010a ತಮಯಸ್ತು ಯವರ್ಮಾಣಮಿಷುಣಾ ಆಶುಪಾತಿನಾ|

07043010c ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಿ ಸೌಭದ್ರಃ ಸ ಪಪಾತ ವ್ಯಸುಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಆಗ ಸೌಭದ್ರನು ಉಕ್ಕಿನ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ದೂರಲಕ್ಷ್ಯವಿರುವ ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಅವನು ಅಸುನೀಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07043011a ವಸಾತ್ಯಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಾಃ|

07043011c ಪರಿವಪ್ರಸ್ತದಾ ರಾಜಂಸ್ತವ ಪೌತ್ರಂ ಜಿಘಾಂಸವಃ||

ರಾಜನ್! ವಸಾತಿಯು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವರು ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07043012a ವಿಸ್ಫಾರಯಂತಶ್ಚಾಪಾನಿ ನಾನಾರೂಪಾಣ್ಯನೇಕಶಃ|

07043012c ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ರೌದ್ರಂ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾರಿಭಿಃ ಸಹ||

ನಾನಾ ರೂಪದ ಅನೇಕ ಚಾಪಗಳನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಗಳೊಡನೆ ಸೌಭದ್ರನ ರೌದ್ರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07043013a ತೇಷಾಂ ಶರಾನ್ಸೇಷ್ಟಸನಾಂ ಶರೀರಾಣಿ ಶಿರಾಂಸಿ ಚ|

07043013c ಸಕುಂಡಲಾನಿ ಸ್ವಗ್ನೀಣಿ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಫಾಲ್ಗುನಿಃ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಫಾಲ್ಗುನಿಯು ಅವರ ಶರಗಳನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ, ಶರೀರಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಣಕುಂಡಲ-ಹಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07043014a ಸಖಿಡ್ಗಾಃ ಸಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಾಃ ಸಪಟ್ಟಿಶಪರಶ್ವಧಾಃ|

07043014c ಅದೃಶ್ಯಂತ ಭುಜಾಶ್ಚಿನ್ನಾ ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ||

ಖಿಡ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪಟ್ಟಿಶ-
ಪರಶಾಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಮಾಭರಣ ಭೂಷಿತ ಭುಜಗಳು
ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07043015a ಸ್ತುಗ್ಭಿರಾಭರಣೈರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಪತಿಯೈಶ್ಚ ಮಹಾಧ್ವಜೈಃ|

07043015c ವರ್ಮಭಿಶ್ಚ ಮರ್ಮಭಿರ್ಹಾರೈರ್ಮುಕುಟೈಶ್ಚ ತ್ರಚಾಮರೈಃ||

07043016a ಅಪಸ್ಕರೈರಧಿಷ್ಠಾನೈರೀಷಾದಂಡಕಬಂಧುರೈಃ|

07043016c ಅಕ್ಷೈರ್ವಿಮಥಿತೈಶ್ಚ ಕ್ರೈಭಗೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಯುಗೈಃ||

07043017a ಅನುಕರ್ಮೈಃ ಪತಾಕಾಭಿಸ್ತಥಾ ಸಾರಥಿವಾಜಿಭಿಃ|

07043017c ರಥೈಶ್ಚ ಭಗ್ನೈರ್ನಾಗೈಶ್ಚ ಹತೈಃ ಕೀರ್ಣಾಭವನ್ಮಹೀ||

ಮಹಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಲೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ
ಮಹಾಧ್ವಜಗಳು, ಕವಚಗಳು, ಗುರಾಣಿಗಳು, ಹಾರಗಳು, ಮುಕುಟಗಳು,
ಚತ್ರ-ಚಾಮರಗಳು, ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಆಸನಗಳು,
ಈಷಾದಂಡಗಳು, ಮೂಕಿಕಂಬಗಳು, ಅಚ್ಚುಮರಗಳು,
ಮುರಿದುಹೋದ ಚಕ್ರಗಳು, ಭಗ್ನವಾದ ಅನೇಕ ನೋಗಗಳು,
ಹರಿದುಹೋದ ಪತಾಕೆಗಳು, ಅಸುನೀಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಸಾರಥಿ-
ಕುದುರೆಗಳು, ಮುರಿದ ರಥಗಳು, ಮತ್ತು ಹತವಾದ ಆನೆಗಳು ಹರಡಿ
ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07043018a ನಿಹತೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಃ ಶೂರೈರ್ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರೈಃ|

07043018c ಜಯಗೃಹ್ಣ್ಯೈರ್ವೃತಾ ಭೂಮಿದಾರುಣಾ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ಶೂರ ನಾನಾಜನಪದೇಶ್ವರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭೂಮಿಯು ದಾರುಣವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

07043019a ದಿಶೋ ವಿಚರತಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಪ್ರದಿಶಸ್ತಥಾ|

07043019c ರಣೇಽಭಿಮನ್ಯೋಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ರೂಪಮಂತರಧೀಯತ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ರೂಪವು ಮಧ್ಯ-ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07043020a ಕಾಂಚನಂ ಯದ್ಯದಸ್ಯಾಸೀದ್ವರ್ಮ ಚಾಭರಣಾನಿ ಚ|

07043020c ಧನುಷಶ್ಚ ಶರಾಣಾಂ ಚ ತದಪಶ್ಯಾಮ ಕೇವಲಂ||

ಕೇವಲ ಅವನ ಧಳಧಳಿಸುವ ಬಂಗಾರದ ಕವಚ, ಅಭರಣಗಳು,
ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

07043021a ತಂ ತದಾ ನಾಶಕತ್ಕಶ್ಚಿಚ್ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಮಭಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

07043021c ಆದದಾನಂ ಶರೈರ್ಯೋಧಾನ್ಮಧ್ಯೇ ಸೂರ್ಯಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ||

ಸೂರ್ಯನಂತೆ ರಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯೋಧರ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಆಗ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು
ನೋಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಶಲ್ಯನ ಪುತ್ರ ರುಕ್ಮರಥನ ವಧೆ (೧-೧೩).
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನೂರು
ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು; ದುರ್ಯೋಧನನು
ವಿಮುಖನಾದುದು (೧೪-೩೦).

07044001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07044001a ಆದದಾನಸ್ತು ಶೂರಾಣಾಮಾಯೂಂಷ್ಯಭವದಾರ್ಜುನಃ|

07044001c ಅಂತಕಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಕಾಲ ಇವಾಗತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಸರ್ವಭೂತಗಳ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತಕನಂತೆ ಆರ್ಜುನಿಯು ಶೂರರ
ಆಯುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿದನು.

07044002a ಸ ಶಕ್ರ ಇವ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಶಕ್ರಸೂನೋಃ ಸುತೋ ಬಲೀ|

07044002c ಅಭಿಮನ್ಯುಸ್ತದಾನೀಕಂ ಲೋಡಯನ್ಬಹ್ವಶೋಭತ||

ಶಕ್ರನಂತೆಯೇ ಆ ಶಕ್ರನ ಮಗನ ಮಗ ಬಲಶಾಲೀ ವಿಕ್ರಾಂತ

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮಧಿಸುತ್ತಾ ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07044003a ಪ್ರವಿಶ್ಚೈವ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಂದ್ರಾಂತಕೋಪಮಃ|

07044003c ಸತ್ಯಶ್ರವಸಮಾದತ್ತ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ಮೃಗಮಿವೋಲ್ಬಣಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಂದ್ರರಿಗೆ ಅಂತಕನಂತಿದ್ದ ಅವನು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವ್ಯಾಘ್ರವು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸತ್ಯಶ್ರವಸನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07044004a ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ ಚಾಕ್ಷಿಪ್ತೇ ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07044004c ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಶಸ್ತ್ರಮಭಿಮನ್ಯುಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಸತ್ಯಶ್ರವಸನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಮಹಾರಥರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ವಿಪುಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07044005a ಅಹಂ ಪೂರ್ವಮಹಂ ಪೂರ್ವಮಿತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಾಃ|

07044005c ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಜಿಫಾಂಸಂತೋಽರ್ಜುನಾತ್ಮಜಂ||

“ನಾನು ಮೊದಲು! ನಾನು ಮೊದಲು!” ಎಂದು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನಾತ್ಮಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವರು ಮುಂದಾದರು.

07044006a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮನೀಕಾನಿ ಪ್ರದ್ರುತಾನ್ಯಭಿಧಾವತಾಂ|

07044006c ಜಗ್ರಾಸ ತಿಮಿರಾಸಾದ್ಯ ಕ್ಷುದ್ರಮತ್ಸ್ಯ ನಿವಾರಣವೇ||

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಆತುರದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲವು ಕ್ಷುದ್ರಮೀನುಗಳನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಬಳಿಸಿದನು.

07044007a ಯೇ ಕೇ ಚನ ಗತಾಸ್ತಸ್ಯ ಸಮೀಪಮಪಲಾಯಿನಃ|

07044007c ನ ತೇ ಪ್ರತಿನ್ಯವರ್ತಂತ ಸಮುದ್ರಾದಿವ ಸಿಂಧವಃ||

ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಯಾರೆಲ್ಲ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಅವರು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ನದಿಗಳಂತೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07044008a ಮಹಾಗ್ರಾಹಗೃಹೀತೇವ ವಾತವೇಗಭಯಾದ್ವಿತಾ|

07044008c ಸಮಕಂಪತ ಸಾ ಸೇನಾ ವಿಭ್ರಷ್ಟಾ ನೌರಿವಾರ್ಣವೇ||

ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರಂತೆ, ಚಂಡಮಾರುತದ ಭಯದಿಂದ
ಆರ್ಧಿತವಾದವರಂತೆ, ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿದ ನೌಕೆಯಂತೆ
ಆ ಸೇನೆಯು ನಡುಗಿತು.

07044009a ಅಥ ರುಕ್ಮರಥೋ ನಾಮ ಮದ್ರೇಶ್ವರಸುತೋ ಬಲೀ|

07044009c ತ್ರಸ್ತಾಮಾಶ್ವಾಸಯನ್ನೇನಾಮತ್ರಸ್ತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ರುಕ್ಮರಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮದ್ರೇಶ್ವರನ ಬಲಶಾಲೀ ಮಗನು
ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಸೇನೆಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ
ಹೇಳಿದನು:

07044010a ಅಲಂ ತ್ರಾಸೇನ ವಃ ಶೂರಾ ನೈಷ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಯಿ ಸ್ಥಿತೇ|

07044010c ಅಹಮೇನಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಜೀವಗ್ರಾಹಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಭಯಪಡುವುದನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡಿ! ಶೂರರೇ! ನಾನಿರುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇವನನ್ನು ಜೀವಸಹಿತ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07044011a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸೌಭದ್ರಮಭಿದುದ್ರಾವ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07044011c ಸುಕಲ್ಪಿತೇನೋಹ್ಯಮಾನಃ ಸ್ಯಂದನೇನ ವಿರಾಜತಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ಸುಕಲ್ಪಿತ ರಥದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07044012a ಸೋಽಭಿಮನ್ಯುಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಕ್ಷಸ್ಯಥಾನದತ್|

07044012c ತ್ರಿಭಿಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ಬಾಹೌ ಸವ್ಯೇ ಚ ನಿಶಿತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಅವನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೂರು ಮೂರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಎಡ-ಬಲ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07044013a ಸ ತಸ್ಯೈಷ್ಟಸನಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಫಾಲ್ಗುಣಿಃ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣೌ|

07044013c ಭುಜೌ ಶಿರಶ್ಚ ಸ್ವಕ್ಷಿಭ್ರು ಕ್ಷಿತೌ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಪಾತಯತ್||

ಆಗ ಫಾಲ್ಗುಣಿಯು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಎಡ-ಬಲ ಭುಜಗಳನ್ನೂ, ಸುಂದರ ಕಣ್ಣು-ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶಿರವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07044014a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುಕ್ಮರಥಂ ರುಗ್ಣಂ ಪುತ್ರಂ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಮಾನಿನಂ|

07044014c ಜೀವಗ್ರಾಹಂ ಜಿಘೃಕ್ಷಂತಂ ಸೌಭದ್ರೇಣ ಯಶಸ್ವಿನಾ||

07044015a ಸಂಗ್ರಾಮದುರ್ಮದಾ ರಾಜನ್ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07044015c ವಯಸ್ಯಾಃ ಶಲ್ಯಪುತ್ರಸ್ಯ ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜಾಃ||

07044016a ತಾಲಮಾತ್ರಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ವಿಕರ್ಷಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

07044016c ಆರ್ಜುನಿಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ರಾಜನ್! ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಶಲ್ಯನ ಮಾನಿನೀ ಪುತ್ರ ರುಕ್ಮರಥನು ಯಶಸ್ವಿನೀ ಸೌಭದ್ರನಿಂದಲೇ ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ, , ಶಲ್ಯಪುತ್ರನ ಮಿತ್ರ ರಾಜಪುತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮದುರ್ಮದ ಪ್ರಹಾರಿ ಮಹಾರಥರು ಸುವರ್ಣಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳಗಳ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07044017a ಶೂರೈಃ ಶಿಕ್ಷಾಬಲೋಪೇತೈಸ್ತುರುಣೈರತ್ಯಮರ್ಷಣೈಃ|

07044017c ದೃಷ್ಟ್ವೈಕಂ ಸಮರೇ ಶೂರಂ ಸೌಭದ್ರಮಪರಾಜಿತಂ||

07044018a ಚಾದ್ಯಮಾನಂ ಶರವ್ರಾತೈರ್ಹೃಷ್ಟೋ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಭವತ್|

07044018c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ಭವನಂ ಗತಮೇನಮಮನ್ಯತ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಅಪರಾಜಿತ ಸೌಭದ್ರನು ಒಬ್ಬನೇ ಅನೇಕ ಶೂರ-ಶಿಕ್ಷಾಬಲೋಪೇತ-ತರುಣ-ಅಮರ್ಷರ ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಸುಕಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೃಷ್ಟನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನು ವೈವಸ್ವತನ ಭವನಕ್ಕೆ ಹೋದನೆಂದೇ ತಿಳಿದನು.

07044019a ಸುವರ್ಣ ಪುಂಖೈರಿಷುಭಿನಾರ್ವಾ ನಾಲಿಂಗೈಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07044019c ಅದೃಶ್ಯಮಾರ್ಜುನಿಂ ಚಕ್ರುನಿಮೇಷಾತ್ತೇ ನೃಪಾತ್ಮಜಾಃ||

ಸುವರ್ಣ ಪುಂಖಿಗಳಿದ್ದ, ನಾನಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಮೂರು ಮೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ನೃಪಾತ್ಮಜರು ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕಾಣಿಸದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07044020a ಸಸೂತಾಶ್ವಧ್ವಜಂ ತಸ್ಯ ಸ್ಯಂದನಂ ತಂ ಚ ಮಾರಿಷ|

07044020c ಆಚಿತಂ ಸಮಪಶ್ಯಾಮ ಶ್ವಾವಿಧಂ ಶಲಲೈರಿವ||

ಮಾರಿಷ! ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ಶರೀರದಂತೆ ಅವನೂ ಅವನ ಸೂತನೂ, ಕುದುರೆಗಳೂ, ಧ್ವಜವೂ, ರಥವೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07044021a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧಃ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚ ತೋತ್ರೈರ್ಗಜ ಇವಾರ್ದಿತಃ|

07044021c ಗಾಂಧರ್ವಮಸ್ತ್ರಮಾಯಚ್ಚದ್ರಥಮಾಯಾಂ ಚ ಯೋಜಯತ್||

ಆಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯಂತೆ ಫೀಳಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಗಾಂಧರ್ವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ರಥಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದನು.

07044022a ಅರ್ಜುನೇನ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಗಂಧರ್ವೇಭ್ಯೋ ಯದಾಹೃತಂ|

07044022c ತುಂಬುರುಪ್ರಮುಖೇಭ್ಯೋ ವೈ ತೇನಾಮೋಹಯತಾಹಿತಾನ್||

ಅರ್ಜುನನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ತುಂಬುರು ಪ್ರಮುಖಿ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಯಾವ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೂ

ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಮೋಹಿಸಿದನು.

07044023a ಏಕಃ ಸ ಶತಧಾ ರಾಜನ್ವಶ್ಯತೇ ಸ್ಮ ಸಹಸ್ರಧಾ|

07044023c ಅಲಾತಚಕ್ರವತ್ಸಂಖ್ಯೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಸ್ತ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯನ್||

ರಾಜನ್! ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ರದಂತೆ ಒಬ್ಬನೇ ನೂರಾಗಿರೂ
ಸಹಸ್ರವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಬೇಗನೇ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07044024a ರಥಚರ್ಯಾಸ್ತ್ರಮಾಯಾಭಿಮೋಹಯಿತ್ವಾ ಪರಂತಪಃ|

07044024c ಬಿಭೇದ ಶತಧಾ ರಾಜನ್ ಶರೀರಾಣಿ ಮಹೀಕ್ಷಿತಾಂ||

ರಾಜನ್! ರಥದ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮೋಹಿಸಿ ಆ
ಪರಂತಪನು ನೂರಾರು ಮಹೀಕ್ಷಿತರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು.

07044025a ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರೇಷಿತಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

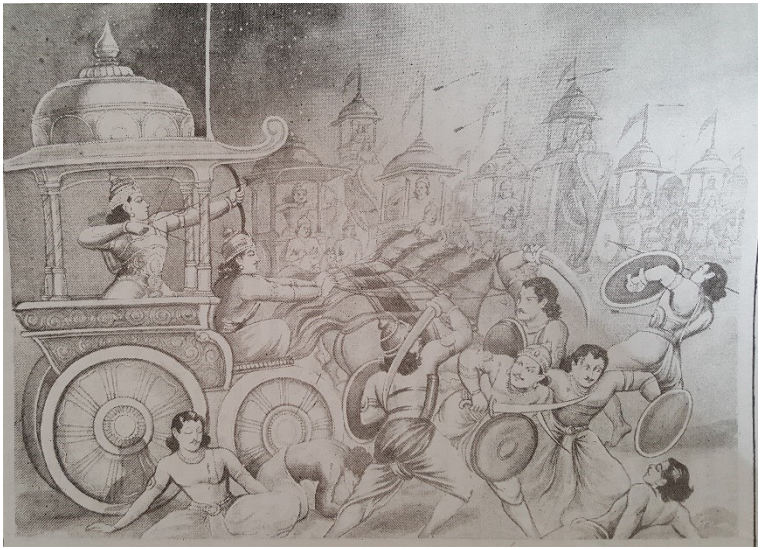
07044025c ರಾಜನ್ಪ್ರಾಪುರಮುಂ ಲೋಕಂ ಶರೀರಾಣ್ಯವನಿಂ ಯಯುಃ||

ರಾಜನ್! ಪ್ರಾಣವಿರುವವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತ
ಶರಗಳಿಂದ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಶರೀರಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದವು.

07044026a ಧನೂಂಷ್ಯಶ್ವಾನ್ನಿಯಂತ್ರಂಶ್ಚ ಧ್ವಜಾನ್ಬಾಹೂಂಶ್ಚ ಸಾಂಗದಾನ್|

07044026c ಶಿರಾಂಸಿ ಚ ಶಿತೈರ್ಭಲ್ವೈಸ್ತೇಷಾಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಫಾಲ್ಗುನಿಃ||

ಫಾಲ್ಗುನಿಯು ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಅವರ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ,

ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ, ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ, ಅಂಗದಗಳೊಡನೆ
ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07044027a ಚೂತಾರಾಮೋ ಯಥಾ ಭಗ್ನಃ ಪಂಚವರ್ಷಫಲೋಪಗಃ|

07044027c ರಾಜಪುತ್ರಶತಂ ತದ್ವತ್ಸೌಭದ್ರೇಣಾಪತದ್ಧತಂ||

ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಿರುವ ಐದುವರ್ಷದ ಮಾವಿನ ಮರವು ಸಿಡುಲಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿ ಭಗ್ನವಾಗುವಂತೆ ಆ ನೂರು ರಾಜಪುತ್ರರು ಸೌಭದ್ರನಿಂದ
ಭಗ್ನರಾಗಿ ಹೋದರು.

07044028a ಕ್ರುದ್ಧಾಶೀವಿಷಸಂಕಾಶಾನ್ಸುಕುಮಾರಾನ್ಸುಖೋಚಿತಾನ್|

07044028c ಏಕೇನ ನಿಹತಾನ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಭೀತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಭವತ್||

ಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತಿದ್ದ ಅ ಸುಖೋಚಿತ ಸುಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ
ಒಬ್ಬನಿಂದನೇ ನಿಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಭೀತನಾದನು.

07044029a ರಥಿನಃ ಕುಂಜರಾನಶ್ವಾನ್ವದಾತೀಂಶ್ಚ ವಮರ್ದಿತಾನ್||

07044029c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಪಾಯಾತ್ತಮಮರ್ಷಿತಃ||

ರಥಿಗಳು, ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳು ಅವನಿಂದ
ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಬೇಗನೇ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07044030a ತಯೋಃ ಕ್ಷಣಮಿವಾಪೂರ್ಣಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

07044030c ಅಥಾಭವತ್ತೇ ವಿಮುಖಃ ಪುತ್ರಃ ಶರಶತಾರ್ದಿತಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು
ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ನಿನ್ನ ಮಗನು ವಿಮುಖನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಜಯೇ ಚತುಷ್ಟತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ವಾಲ್ಕನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಧೆ (೧-೧೭).

ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಕೃತವರ್ಮ ಈ
ಷಡ್ರಥರು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಅವರನ್ನು
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ, ಕ್ರಾಧನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು
(೧೮-೨೬).

07045001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07045001a ಯಥಾ ವದಸಿ ಮೇ ಸೂತ ಏಕಸ್ಯ ಬಹುಭಿಃ ಸಹ|

07045001c ಸಂಗ್ರಾಮಂ ತುಮುಲಂ ಘೋರಂ ಜಯಂ ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತ! ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬನ ಘೋರ
ತುಮುಲ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯವು ಆ ಮಹಾತ್ಮನದೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು
ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ.

07045002a ಅಶ್ರದ್ಧೇಯಮಿವಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸೌಭದ್ರಸ್ಯಾಥ ವಿಕ್ರಮಂ|

07045002c ಕಿಂ ತು ನಾತ್ಯದ್ಭುತಂ ತೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ಧರ್ಮೋ ವ್ಯಪಾಶ್ರಯಃ||

ಸೌಭದ್ರನ ಈ ವಿಕ್ರಮವು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.
ಆದರೆ ಧರ್ಮವು ಯಾರ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವುದೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಇವು
ಅದ್ಭುತವೇನಲ್ಲ!

07045003a ದುರ್ಯೋಧನೇಽಥ ವಿಮುಖೇ ರಾಜಪುತ್ರಶತೇ ಹತೇ|

07045003c ಸೌಭದ್ರೇ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಂ ಕಾಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಂತ ಮಾಮಕಾಃ||

ನೂರು ರಾಜಪುತ್ರರೂ ಹತರಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ವಿಮುಖನಾಗಲು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನನ್ನವರು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೂಡಿದರು?”

07045004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07045004a ಸಂಶುಷ್ಕಾಸ್ಯಾಶ್ಚ ಲನ್ನೇತ್ರಾಃ ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನಾ ಲೋಮಹರ್ಷಿಣಃ|

07045004c ಪಲಾಯನಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ||

07045005a ಹತಾನ್ಭ್ರಾತೃನ್ಪಿತೃನ್ಪುತ್ರಾನ್ಸಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್|

07045005c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯೋತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಮಿಯುಸ್ತ್ವ ರಯಂತೋ ಹಯದ್ವಿಪಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮುಖವು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿ, ಕಣ್ಣುಗಳು ತಿರುಗುತ್ತಿರಲು, ಶರೀರಗಳು ಬೆವತ್ತಿರಲು, ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರೆದ್ದು, ಪಲಾಯನದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ, ಹತರಾಗಿದ್ದ ಸಹೋದರರು-ತಂದೆಯಂದಿರು-ಪುತ್ರರು-ಮಿತ್ರರು-ಸಂಬಂಧಿಗಳು-ಬಾಂಧವರನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ತಾವು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳನ್ನು ಅವಸರ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07045006a ತಾನ್ಮಭಗ್ನಾಂಸ್ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರೌಣಿರ್ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

07045006c ಕೃಪೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಃ ಕೃತವರ್ಮಾಥ ಸೌಬಲಃ||

07045007a ಅಭಿದ್ರುತಾಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಸೌಭದ್ರಮಪರಾಜಿತಂ|

07045007c ತೇಽಪಿ ಪೌತ್ರೇಣ ತೇ ರಾಜನ್ವಾಯಶೋ ವಿಮುಖೀಕೃತಾಃ||

ಅವರು ಹಾಗೆ ಪ್ರಭಗ್ನರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣ, ದ್ರೌಣಿ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಕೃಪ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಕೃತವರ್ಮ, ಮತ್ತು ಸೌಬಲರು ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅಪರಾಜಿತ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು. ರಾಜನ್! ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚುಪಾಲು ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07045008a ಏಕಸ್ತು ಸುಖಸಂವೃದ್ಧೋ ಬಾಲ್ಯಾದ್ಧರ್ಪಾಚ್ಚ ನಿರ್ಭಯಃ|

07045008c ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರವಿನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಽರ್ಜುನಿಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ - ಸುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದಿದ್ದ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ದರ್ಪ-ಭಯಗಳನ್ನು ತೊರೆದಿದ್ದ, ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07045009a ತಮನ್ವಗೇವಾಸ್ಯ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧೀ ನೃವರ್ತತ|

07045009c ಅನು ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚಾನ್ಯೇ ನೃವರ್ತಂತ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನ ತಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಇತರ ಮಹಾರಥರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

07045010a ತಂ ತೇಽಭಿಷಿಷಿಚುರ್ಬಾಣೈರ್ಮೇಘಾ ಗಿರಿಮಿವಾಂಬುಭಿಃ|

07045010c ಸ ಚ ತಾನ್ಮಮಮಾಥೈಕೋ ವಿಷ್ವಗ್ವಾತೋ ಯಥಾಂಬುದಾನ್||

ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಗರೆದು ಪರ್ವತವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ಅವನು ಮತ್ತು

ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07045011a ಪೌತ್ರಂ ತು ತವ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ|

07045011c ಪಿತುಃ ಸಮೀಪೇ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಶೂರಮದ್ಯತಕಾರ್ಮುಕಂ||

07045012a ಅತ್ಯಂತಸುಖಸಂವೃದ್ಧಂ ಧನೇಶ್ವರಸುತೋಪಮಂ|

07045012c ಆಸಸಾದ ರಣೇ ಕಾರ್ಷ್ಣಿರ್ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವು
ಎದುರಿಸುವಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ
ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ನಿನ್ನ
ಮೊಮ್ಮಗ, ದುರ್ಧರ್ಷ, ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದ, ಅತ್ಯಂತ
ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ, ಧನೇಶ್ವರನ ಮಗನಂತಿದ್ದ ಶೂರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07045013a ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ತು ಸಂಗಮ್ಯ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07045013c ಶರೈಃ ಸುನಿಶಿತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾರ್ಪಿತಃ||

ಎದುರಿಸಲು ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ನಿಶಿತ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಶರಗಳಿಂದ ಬಾಹುಗಳು ಮತ್ತು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

07045014a ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವೈ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದಂಡಾಹತ ಇವೋರಗಃ|

07045014c ಪೌತ್ರಸ್ತವ ಮಹಾರಾಜ ತವ ಪೌತ್ರಮಭಾಷತ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ

ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07045015a ಸುದೃಷ್ಟ್ಯಃ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಲೋಕೋ ಅಮುಂ ಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

07045015c ಪಶ್ಯತಾಂ ಬಾಂಧವಾನಾಂ ತ್ವಾಂ ನಯಾಮಿ ಯಮಸಾದನಂ||

“ಈ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ! ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿರುವೆ. ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07045016a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಭಲ್ಲಂ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

07045016c ಉದ್ಭಬರ್ಹ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸನ್ನಿಭಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪರವೀರಹ ಮಹಾಬಾಹು ಸೌಭದ್ರನು ಪೊರೆಬಿಟ್ಟು ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಭಲ್ಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07045017a ಸ ತಸ್ಯ ಭುಜನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಸುದರ್ಶನಂ|

07045017c ಸುನಸಂ ಸುಭ್ರು ಕೇಶಾಂತಂ ಶಿರೋಽಹಾರ್ಷೀತ್ಸಕುಂಡಲಂ|

07045017e ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹಾ ಹೇತ್ಯುಚ್ಚುಕ್ರುಶುರ್ಜನಾಃ||

ಅದು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸುಂದರ ಮೂಗು, ಸುಂದರ ಹುಬ್ಬು, ಮುಂಗುರುಳುಗಳ, ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶಿರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

07045018a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಿಯೇ ಪುತ್ರೇ ನಿಪಾತಿತೇ|

07045018c ಹತ್ಯೈನಮಿತಿ ಚುಕ್ರೋಶ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ||

ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ
ದುರ್ಯೋಧನನು “ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ!” ಎಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಕೂಗಿ
ಹೇಳಿದನು.

07045019a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

07045019c ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಷಡ್ರಥಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣಪುತ್ರ, ಬೃಹದ್ಬಲ, ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ
ಕೃತವರ್ಮ ಈ ಷಡ್ರಥರು ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು.

07045020a ಸ ತಾನ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ವಿಮುಖೀಕೃತ್ಯ ಚಾರ್ಜುನಿಃ|

07045020c ವೇಗೇನಾಭ್ಯಪತತ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ಯಂಧವಸ್ಯ ಮಹದ್ಬಲಂ||

ಅವರನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ಆರ್ಜುನಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಸ್ಯಂಧವನ
ಮಹಾಬಲದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07045021a ಆವವೃಸ್ತಸ್ಯ ಪಂಥಾನಂ ಗಜಾನೀಕೇನ ದಂಶಿತಾಃ|

07045021c ಕಲಿಂಗಾಶ್ಚ ನಿಷಾದಾಶ್ಚ ಕ್ರಾಥಪುತ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07045021e ತತ್ರ ಸಕ್ತಮಿವಾತ್ಯರ್ಥಂ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಜಸೇನೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಕಲಿಂಗರು, ನಿಷಾದರು
ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕ್ರಾಥಪುತ್ರನು ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.
ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗಲೇ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07045022a ತತಸ್ತತ್ಕುಂಜರಾನೀಕಂ ವ್ಯಧಮದ್ಧೃಷ್ಟಮಾರ್ಜುನಿಃ|

07045022c ಯಥಾ ವಿವಾನ್ನಿತ್ಯಗತಿರ್ಜಲದಾಂ ಶತಶೋಽಂಬರೇ||

ಆಗ ಆರ್ಜುನಿಯು ಆ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಅಂಬರದಲ್ಲಿರುವ ನೂರಾರು ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಭಿರುಗಾಳಿಯು ಚದುರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನು.

07045023a ತತಃ ಕ್ರಾಧಃ ಶರವ್ರಾತೈರಾರ್ಜುನಿಂ ಸಮವಾಕಿರತ್|

07045023c ಅಥೇತರೇ ಸನ್ನಿವೃತ್ತಾಃ ಪುನದ್ರೋಣಮುಖಾ ರಥಾಃ|

07045023e ಪರಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಧುನ್ವಾನಾಃ ಸೌಭದ್ರಮಭಿದುದ್ರವುಃ||

ಆಗ ಕ್ರಾಧನು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು ಮುಸುಕಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದ್ರೋಣಪ್ರಮುಖ ರಥರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಪುನಃ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07045024a ತಾನ್ನಿವಾರ್ಯಾರ್ಜುನಿರ್ಬಾಣೈಃ ಕ್ರಾಧಪುತ್ರಮಥಾರ್ದಯತ್|

07045024c ಶರೌಘೇಣಾಪ್ರಮೇಯೇಣ ತ್ವರಮಾಣೋ ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಅವುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಆರ್ಜುನಿಯು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಕ್ರಾಧಪುತ್ರನನ್ನು ಅಪ್ರಮೇಯ ಶರೌಘದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07045025a ಸಧನುರ್ಬಾಣಕೇಯೂರೌ ಬಾಹೂ ಸಮುಕುಟಂ ಶಿರಃ|

07045025c ಚತ್ರಂ ಧ್ವಜಂ ನಿಯಂತಾರಮಶ್ವಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯ ನೃಪಾತಯತ್||

ಅವುಗಳು ಧನುಸ್ಸು-ಬಾಣ-ಕೇಯೂರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ
ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ, ಮುಕುಟ ಧರಿಸಿದ ಶಿರವನ್ನೂ, ಚತ್ರ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ,
ಸಾರಥಿ-ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿದವು.

07045026a ಕುಲಶೀಲಶ್ರುತಬಲ್ಯೈಃ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಚಾಸ್ತುಬಲೇನ ಚ|

07045026c ಯುಕ್ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ವೀರಾಃ ಪ್ರಾಯಶೋ ವಿಮುಖಾಭವನ್||

ಕುಲ-ಶೀಲ-ಶಿಕ್ಷಣ-ಶಕ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತುಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಅವನು ಹತನಾಗಲು ನಿಮ್ಮ ವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶಃ ಎಲ್ಲ ವೀರರೂ
ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಪರ್ವಣಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಣವಧೇ ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣವಧ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೬

ಷಡ್ರಥರೊಡನೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ಅಭಿಮನ್ಯುವು
ಕೋಸಲಾಧಿಪ ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೧-೨೪).

07046001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07046001a ತಥಾ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ತರುಣಂ ಸೌಭದ್ರಮಪರಾಜಿತಂ|

07046001c ಕುಲಾನುರೂಪಂ ಕುರ್ವಾಣಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ಟಪಲಾಯಿನಂ||

07046002a ಆಜಾನೇಯೈಃ ಸುಬಲಿಭಿಯುಕ್ತಮಶ್ವೈಸ್ತ್ರಿಹಾಯನೈಃ|

07046002c ಪ್ಲವಮಾನಮಿವಾಕಾಶೇ ಕೇ ಶೂರಾಃ ಸಮವಾರಯನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ತರುಣ, ಅಪರಾಜಿತ, ಕುಲಾನುರೂಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಿದ್ದ, ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡದಿದ್ದ, ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಬಲಶಾಲೀ ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುವವನಂತಿದ್ದ ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಯಾವ ಶೂರರು ತಡೆದರು?”

07046003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07046003a ಅಭಿಮನ್ಯುಃ ಪ್ರವಿಶ್ಚೈವ ತಾವಕಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07046003c ಅಕರೋದ್ವಿಮುಖಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡುನಂದನ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಲೇ ನಿನ್ನವರ ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07046004a ತಂ ತು ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ಸಬೃಹದ್ಬಲಃ|

07046004c ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಷಡ್ರಥಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಅವನನ್ನಾದರೂ ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಬೃಹದ್ಬಲ ಮತ್ತು ಕೃತವರ್ಮ ಈ ಷಡ್ರಥರು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07046005a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಸೈಂಧವೇ ಭಾರಮತಿಮಾತ್ರಂ ಸಮಾಹಿತಂ|

07046005c ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಮಹಾರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೈಂಧವನ ಮೇಲೆ ಗುರುತರ ಭಾರವಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿತು.

07046006a ಸೌಭದ್ರಮಿತರೇ ವೀರಮಭ್ಯವರ್ಷಂ ಶರಾಂಬುಭಿಃ|

07046006c ತಾಲಮಾತ್ರಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ವಿಕರ್ಷಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಇತರ ವೀರರು ತಾಲಮಾತ್ರದ ಚಾಪಗಳನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನ
ಮೇಲೆ ಶರಾಂಬುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07046007a ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾನ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಸು ನಿಷ್ಠಿತಾನ್|

07046007c ವ್ಯಷ್ಟಂಭಯದ್ರಣೇ ಬಾಣೈಃ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಆ ಎಲ್ಲ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನೂ
ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದವರನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು.

07046008a ದ್ರೋಣಂ ಪಂಚಾಶತಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಚ ಬೃಹದ್ಬಲಂ|

07046008c ಅಶೀತ್ಯಾ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಕೃಪಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ||

07046009a ರುಕ್ಮಪುಂಖೈರ್ಮಹಾವೇಗೈರಾಕರ್ಣಸಮಚೋದಿತೈಃ|

07046009c ಅವಿಧ್ಯದ್ಧಶಭಿರ್ಬಾಣೈರಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾರ್ಜುನಿಃ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಐವತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ

ಹೊಡೆದು, ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಎಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಕೃಪನನ್ನು ಅರವತ್ತು
ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಆರ್ಜುನಿಯು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು
ರುಕ್ಮಪುಂಜಿಗಳ ಮಹಾವೇಗದ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯವರೆಗೆ
ಎಳೆದು ಹೊಡೆದನು.

07046010a ಸ ಕರ್ಣಂ ಕರ್ಣಿನಾ ಕರ್ಣೇ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

07046010c ಫಾಲ್ಗುನಿದ್ವಿಷತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಿವ್ಯಾಧ ಪರಮೇಷುಣಾ||

ಫಾಲ್ಗುನಿಯು ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರ್ಣನ ಕಿವಿಗೆ ಡೊಂಕಾಗಿದ್ದ
ಪೀತ ನಿಶಿತ ಪರಮ ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07046011a ಪಾತಯಿತ್ವಾ ಕೃಪಸ್ಯಾಶ್ವಾಂಸ್ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07046011c ಅಧೈನಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ ನಾಂತರೇ||

ಕೃಪನ ಎರಡೂ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ
ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07046012a ತತೋ ವೃಂದಾರಕಂ ವೀರಂ ಕುರೂಣಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಂ|

07046012c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ವೀರಾಣಾಂ ಪಶ್ಯತಾಮವಧೀದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ವೀರರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ
ಬಲಶಾಲಿಯು ಕುರುಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ ವೀರ ವೃಂದಾರಕನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07046013a ತಂ ದ್ರೋಣಿಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಕ್ಷುದ್ರಕಾಣಾಂ ಸಮರ್ಪಯತ್|

07046013c ವರಂ ವರಮಮಿತ್ರಾಣಾಮಾರುಜಂತಮಭೀತವತ್||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಭಯಗೊಳ್ಳದೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕ್ಷುದ್ರಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07046014a ಸ ತು ಬಾಣೈಃ ಶಿತೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ ಮಾರಿಷ|

07046014c ಪಶ್ಯತಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾರ್ಜುನಿಃ||

ಮಾರಿಷ! ಆರ್ಜುನಿಯಾದರೋ ಕೂಡಲೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07046015a ಷಷ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ತಂ ದ್ರೋಣಿಸ್ತಿಗ್ಮಧಾರೈಃ ಸುತೇಜಸೈಃ|

07046015c ಉಗ್ರೈರ್ನಾಕಂಪಯದ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಮೈನಾಕಮಿವ ಪರ್ವತಂ||

ಅವನನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಅರವತ್ತು ತಿಗ್ಮಧಾರೆ, ತೇಜಸ್ವಿ ಉಗ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಅವನು ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದಂತೆ ನಡುಗದೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07046016a ಸ ತು ದ್ರೋಣಿಂ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಹೇಮಪುಂಖೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07046016c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯನ್ಮಹಾತೇಜಾ ಬಲವಾನಪಕಾರಿಣಂ||

ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಬಲವಾನನು ಅಪಕಾರಿ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತೂರು ಹೇಮಪುಂಖ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07046017a ತಸ್ಮಿನ್ನೋಣೋ ಬಾಣಶತಂ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧೀ ನೃಪಾತಯತ್|

07046017c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತಥಾಷ್ಟೌ ಚ ಪರೀಪ್ಸನ್ನಿತರಂ ರಣೇ||

07046018a ಕರ್ಣೋ ದ್ವಾವಿಂಶತಿಂ ಭಲ್ಲಾನ್ಕೃತವರ್ಮಾ ಚತುರ್ದಶ|

07046018c ಬೃಹದ್ಬಲಸ್ತು ಪಂಚಾಶತ್ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ದಶ||

ಪುತ್ರನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ ನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ರಣದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಎಂಟು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಣನು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಭಲ್ಲಗಳನ್ನು, ಕೃತವರ್ಮನು ಹದಿನಾಲ್ಕು, ಬೃಹದ್ಬಲನು ಐವತ್ತನ್ನೂ, ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತನು ಹತ್ತನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07046019a ತಾಂಸ್ತು ಪ್ರತ್ಯವಧೀತ್ಸರ್ವಾನ್ದಶಭಿರ್ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07046019c ತೈರರ್ಧ್ಯಮಾನಃ ಸೌಭದ್ರಃ ಸರ್ವತೋ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಿರುಗಿ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸೌಭದ್ರನು ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಿಂದ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07046020a ತಂ ಕೋಸಲಾನಾಮಧಿಪಃ ಕರ್ಣಿನಾತಾಡಯದ್ಧೃದಿ|

07046020c ಸ ತಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ದ್ವಜಂ ಚಾಪಂ ಸೂತಂ ಚಾಪಾತಯತ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ಅವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕೋಸಲಾಧಿಪ ಬೃಹದ್ಬಲನು ಕರ್ಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಚಾಪವನ್ನೂ, ಸೂತನನ್ನೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿದನು.

07046021a ಅಥ ಕೋಸಲರಾಜಸ್ತು ವಿರಥಃ ಖಿಡ್ಗಚರ್ಮಧೃತೌ|

07046021c ಇಯೇಷ ಫಾಲ್ಗುನೇಃ ಕಾಯಾಚ್ಚಿರೋ ಹರ್ತುಂ ಸಕುಂಡಲಂ||

ಆಗ ವಿರಥನಾದ ಕೋಸಲರಾಜನು ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಫಾಲ್ಗುನಿಯ ಶರೀರದಿಂದ ಕುಂಡಲ ಸಹಿತ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಮುಂದಾದನು.

07046022a ಸ ಕೋಸಲಾನಾಂ ಭರ್ತಾರಂ ರಾಜಪುತ್ರಂ ಬೃಹದ್ಬಲಂ|

07046022c ಹೃದಿ ವಿವ್ಯಾಧ ಬಾಣೇನ ಸ ಭಿನ್ನಹೃದಯೋಽಪತತ್||

ಅವನು ಕೋಸಲರ ಒಡೆಯ ರಾಜಪುತ್ರ ಬೃಹದ್ಬಲನ ಎದೆಯನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಅವನು ಹೃದಯವೊಡೆದು ಬಿದ್ದನು.

07046023a ಬಭಂಜ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ರಾಜನ್ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07046023c ಸೃಜತಾಮಶಿವಾ ವಾಚಃ ಖಿಡ್ಗಕಾರ್ಮುಕಧಾರಿಣಾಂ||

ರಾಜನ್! ಅಶಿವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಖಿಡ್ಗ-ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದನು.

07046024a ತಥಾ ಬೃಹದ್ಬಲಂ ಹತ್ವಾ ಸೌಭದ್ರೋ ವ್ಯಚರದ್ರಣೇ|

07046024c ವಿಷ್ವಂಭಯನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಯೋಧಾಂಸ್ತವ ಶರಾಂಬುಭಿಃ||

ಹಾಗೆ ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸೌಭದ್ರನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮುಹೇಷ್ಟಾಸ ಯೋಧರನ್ನು ಶರಾಂಬುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಪರ್ವಣಿ

ಬೃಹದ್ಬಲವಧೇ ಷಟ್ಚಿಂತಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್ಬಲವಧ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೭

ದ್ರೋಣನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಷಣ್ಮಹಾರಥರು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ವಿರಥನನ್ನಾಗಿಸಿದುದು (೧-೩೪). ಖಡ್ಗ-
ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿದ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ಅವನು ಪುನಃ ಭೂಮಿಗಳಿದು
ರಥಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪದಾತಿಯಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (೩೫-೪೦).

07047001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07047001a ಸ ಕರ್ಣಂ ಕರ್ಣಿನಾ ಕರ್ಣೇ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಫಾಲ್ಗುನಿಃ|

07047001c ಶರೈಃ ಪಂಚಾಶತಾ ಚೈನಮವಿದ್ಯತ್ಕೋಪಯನ್ಭುಶಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುನಃ ಫಾಲ್ಗುನಿಯು ಕರ್ಣನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ
ಡೊಂಕಾದ ಶರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅವನು ಇನ್ನೂ ತುಂಬಾ
ಕೋಪಗೊಂಡು ಐವತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07047002a ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ರಾಧೇಯಸ್ತಾವದ್ಭಿರಥ ತಂ ಪುನಃ|

07047002c ಸ ತೈರಾಚಿತಸರ್ವಾಂಗೋ ಬಹ್ವಶೋಭತ ಭಾರತ||

ರಾಧೇಯನೂ ಅಷ್ಟೇ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.
ಭಾರತ ! ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಆಗ ಬಹಳವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07047003a ಕರ್ಣಂ ಚಾಪ್ಯಕರೋತ್ಕುದ್ಧೋ ರುಧಿರೋತ್ಪೀಡವಾಹಿನಂ |

07047003c ಕರ್ಣೋಽಪಿ ವಿಬಭೌ ಶೂರಃ ಶರೈಶ್ಚಿತ್ರೋಽಸ್ಯುಗಾಪ್ಲುತಃ||

ಅವನೂ ಕೂಡ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕರ್ಣನು ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಶೂರ ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಬಹಳವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07047004a ತಾವೃಭೌ ಶರಚಿತ್ರಾಂಗೌ ರುಧಿರೇಣ ಸಮುಕ್ಷಿತೌ|

07047004c ಬಭೂವತುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು, ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ ಮರಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07047005a ಅಥ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಚಿವಾನ್ವಟ್ಟೂರಾಂಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ|

07047005c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜರಥಾನೌಭದ್ರೋ ನಿಜಘಾನ ಹ||

ಆಗ ಸೌಭದ್ರನು ಕರ್ಣನ ಶೂರರೂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳೂ ಆದ ಆರು ಸಚಿರವರನ್ನು ಅವರ ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ಧ್ವಜ-ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07047006a ಅಥೇತರಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾನ್ದಶಭಿರ್ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07047006c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಮತ್ತೆ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ಇತರ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನು ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07047007a ಮಾಗಧಸ್ಯ ಪುನಃ ಪುತ್ರಂ ಹತ್ವಾ ಷಡ್ಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07047007c ಸಾಶ್ವಂ ಸಸೂತಂ ತರುಣಮಶ್ವಕೇತುಮಪಾತಯತ್||

ಪುನಃ ಅವನು ಆರು ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ಮಾಗಧನ ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಶ್ವಕೇತುವನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು.

07047008a ಮಾರ್ತಿ ಕಾವತಕಂ ಭೋಜಂ ತತಃ ಕುಂಜರಕೇತನಂ|

07047008c ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಸಮುನ್ಮಥ್ಯ ನನಾದ ವಿಸೃಜಂ ಶರಾನ್||

ಅನಂತರ ಆನೆಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾರ್ತಿ ಕಾವತದ ರಾಜ ಭೋಜನನ್ನು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07047009a ತಸ್ಯ ದೌಶಾಸನಿವಿದ್ಧ್ವಾ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್|

07047009c ಸೂತಮೇಕೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಶ್ಚಾರ್ಜುನಾತ್ಮಜಂ||

ದುಃಶಾಸನನ ಮಗನು ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕರಿಂದ, ಸೂತನನ್ನು ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹತ್ತರಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮಗನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07047010a ತತೋ ದೌಶಾಸನಿಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಿವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07047010c ಸಂರಂಭಾದ್ರಕ್ತನಯನೋ ವಾಕ್ಯಮುಚ್ಚೈರಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ದೌಶಾಸನಿಯನ್ನು ಏಳು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ

ಹೇಳಿದನು:

07047011a ಪಿತಾ ತವಾಹವಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಗತಃ ಕಾಪುರುಷೋ ಯಥಾ|

07047011c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಮಪಿ ಜಾನೀಷೇ ಯೋದ್ಧಂ ನ ತ್ವದ್ಯ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ||

“ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೇಡಿಯಂತೆ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಸಹ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಕಲಿತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ!”

07047012a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಕರ್ಮಾರಪರಿಮಾರ್ಜಿತಂ|

07047012c ನಾರಾಚಂ ವಿಸಸರ್ಜಾಸ್ಮೈ ತಂ ದ್ರೋಣಿಸ್ತ್ರೀಭಿರಾಚ್ಚಿನತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಕಮ್ಮಾರನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ನಾರಾಚವನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ದ್ರೋಣಿಯು ಅದನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07047013a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಿದ್ವಜಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಶಲ್ಯಂ ತ್ರಿಭಿರತಾಡಯತ್|

07047013c ತಂ ಶಲ್ಯೋ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರೈರತಾಡಯತ್||

ಆರ್ಜುನಿಯು ಅವನ ದ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಮೂರರಿಂದ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅವನನ್ನು ಶಲ್ಯನು ಒಂಭತ್ತು ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07047014a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಿದ್ವಜಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಉಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07047014c ತಂ ವಿವ್ಯಾಧಾಯಸ್ಮೈಃ ಷಡ್ಭಿಃ ಸೋಽಪಕ್ರಾಮದ್ರಥಾಂತರಂ||

ಆರ್ಜುನಿಯು ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ, ಪಾರ್ಶ್ವರಕ್ಷಕರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಿ, ಆರು ಲೋಹಮಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಲ್ಯನನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅವನು ಬೇರೆಯೇ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07047015a ಶತ್ರುಂಜಯಂ ಚಂದ್ರಕೇತುಂ ಮೇಘವೇಗಂ ಸುವರ್ಚಸಂ|

07047015c ಸೂರ್ಯಭಾಸಂ ಚ ಪಂಚೈತಾನ್ ಹತ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಸೌಬಲಂ||

ಅನಂತರ ಶತ್ರುಂಜಯ, ಚಂದ್ರಕೇತು, ಮೇಘವೇಗ, ಸುವರ್ಚಸ ಮತ್ತು
ಸೂರ್ಯಭಾಸ ಈ ಐವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಸೌಬಲನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07047016a ತಂ ಸೌಬಲಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

07047016c ಸರ್ವ ಏನಂ ಪ್ರಮಥ್ನೀಮಃ ಪುರೈಕೈಕಂ ಹಿನಸ್ತಿ ನಃ||

ಸೌಬಲನು ಅವನನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ
ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಹರಿಸುವ ಮೊದಲು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ
ಇವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸೋಣ!”

07047017a ಅಥಾಬ್ರವೀತ್ತದಾ ದ್ರೋಣಂ ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ವೃಷಾ|

07047017c ಪುರಾ ಸರ್ವಾನ್ವಮಥ್ನಾತಿ ಬ್ರೂಹ್ಯಸ್ಯ ವಧಮಾಶು ನಃ||

ಆಗ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಇದರ ಕುರಿತೇ
ಕೇಳಿದನು: “ಇವನು ಸರ್ವರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವ ಮೊದಲೇ ಇವನನ್ನು
ವಧಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ.”

07047018a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನ್ವತ್ಯಭಾಷತ|

07047018c ಅಸ್ತಿ ವೋಽಸ್ಯಾಂತರಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಕುಮಾರಸ್ಯ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ||

ಆಗ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

“ಕುಮಾರನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ವಲ್ಪ ದೋಷವೂ

ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಿದಿರಿ.

07047019a ಅನ್ವಸ್ಯ ಪಿತರಂ ಹ್ಯದ್ಯ ಚರತಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ|

07047019c ಶೀಘ್ರತಾಂ ನರಸಿಂಹಸ್ಯ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯತ||

ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತೆ ಇಂದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ

ಈ ಪಾಂಡವೇಯ ನರಸಿಂಹನ ಶೀಘ್ರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ.

07047020a ಧನುರ್ಮಂಡಲಮೇವಾಸ್ಯ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ದೃಶ್ಯತೇ|

07047020c ಸಂದಧಾನಸ್ಯ ವಿಶಿಖಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಚೈವ ವಿಮುಂಚತಃ||

ರಥಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ ಧನುರ್ಮಂಡಲವೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವನು

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ವಿಶಿಖೆಗಳನ್ನು ಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ

ಕೂಡ!

07047021a ಆರುಜನ್ನಿವ ಮೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮೋಹಯನ್ನಪಿ ಸಾಯಕೈಃ|

07047021c ಪ್ರಹರ್ಷಯತಿ ಮಾ ಭೂಯಃ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಂಕಟಗೊಳಿಸಿ

ಮೋಹಿತನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಬಾರಿ ಬಾರಿಗೂ

ನನಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07047022a ಅತಿ ಮಾ ನಂದಯತ್ಯೇಷ ಸೌಭದ್ರೋ ವಿಚರನ್ತಣೇ|

07047022c ಅಂತರಂ ಯಸ್ಯ ಸಂರಬ್ಧಾ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮಹಾರಥಾಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸೌಭದ್ರನು ನನಗೆ ಅತಿಯಾದ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಮಹಾರಥರೂ ಕೂಡ ಇವನಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

07047023a ಅಸ್ಯತೋ ಲಘುಹಸ್ತಸ್ಯ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಮಹೇಷುಭಿಃ|

07047023c ನ ವಿಶೇಷಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ರಣೇ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತ ಲಾಘವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಇವನು ಮತ್ತು ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ನಡುವೆ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ!”

07047024a ಅಥ ಕರ್ಣಃ ಪುನರ್ದ್ರೋಣಮಾಹಾರ್ಜುನಿಶರಾದಿ ತಃ|

07047024c ಸ್ಥಾತವ್ಯಮಿತಿ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಪೀಡ್ಯಮಾನೋಽಭಿಮನ್ಯುನಾ||

ಆಗ ಆರ್ಜುನಿಯ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣನು ಪುನಃ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಓಡಿಹೋಗಬಾರದೆಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

07047025a ತೇಜಸ್ವಿನಃ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಶರಾಃ ಪರಮದಾರುಣಾಃ|

07047025c ಕ್ಷಿಣ್ವಂತಿ ಹೃದಯಂ ಮೇಽದ್ಯ ಘೋರಾಃ ಪಾವಕತೇಜಸಃ||

ಈ ತೇಜಸ್ವೀ ಕುಮಾರನ ಪರಮದಾರುಣ ಘೋರ ಪಾವಕನ
ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಶರಗಳು ಇಂದು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿವೆ.”

07047026a ತಮಾಚಾರ್ಯೋಽಬ್ರವೀತ್ಕರ್ಣಂ ಶನಕೈಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07047026c ಅಭೇದ್ಯಮಸ್ಯ ಕವಚಂ ಯುವಾ ಚಾಶುಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಕರ್ಣನಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನು ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇವನ
ಕವಚವು ಅಭೇದ್ಯವಾದುದು. ಇವನಿನ್ನೂ ಯುವಕ. ತನ್ನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು.

07047027a ಉಪದಿಷ್ಟ್ವಾ ಮಯಾ ಅಸ್ಯ ಪಿತುಃ ಕವಚಧಾರಣಾ|

07047027c ತಾಮೇಷ ನಿಖಿಲಾಂ ವೇತ್ತಿ ಧ್ರುವಂ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಇವನ ತಂದೆಗೆ ನಾನು ಕವಚಧಾರಣವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನು.
ಅದನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಪರಪುರಂಜಯನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ.

07047028a ಶಕ್ಯಂ ತ್ವಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚೇತ್ತುಂ ಜ್ಯಾಂ ಚ ಬಾಣೈಃ ಸಮಾಹಿತೈಃ|

07047028c ಅಭೀಶವೋ ಹಯಾಶ್ಚೈವ ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ||

ಆದರೆ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತವುಳ್ಳವರು ಇವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನೂ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅನಂತರ ಕುದುರೆಗಳ
ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಪಾರ್ಶ್ವಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಬಹುದು.

07047029a ಏತತ್ಕುರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ರಾಧೇಯ ಯದಿ ಶಕ್ಯತೇ|

07047029c ಅಧೈನಂ ವಿಮುಖೀಕೃತ್ಯ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಹರಣಂ ಕುರು||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ! ರಾಧೇಯ! ಸಧ್ಯವಾದರೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡು! ಹೀಗೆ ಇವನನ್ನು ವಿಮುಖನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹರಣ ಮಾಡು.

07047030a ಸಧನುಷ್ಕೋ ನ ಶಕ್ಯೋಽಯಮಪಿ ಜೇತುಂ ಸುರಾಸುರೈಃ|

07047030c ವಿರಥಂ ವಿಧನುಷ್ಯಂ ಚ ಕುರುಷ್ವೈನಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ||

ಧನುಸ್ಸಿನೊಂದಿರುವ ಇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸುರಾಸುರರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಚ್ಛಿಸುವೆಯಾದರೆ ಇವನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿಯೂ ಧನುಸ್ಸು ಇಲ್ಲದವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡು!”

07047031a ತದಾಚಾರ್ಯವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನಸ್ತ್ವರನ್|

07047031c ಅಸ್ಯತೋ ಲಘುಹಸ್ತಸ್ಯ ಪೃಷತ್ಕೈರ್ಧನುರಾಚ್ಚಿನತ್||

ಆಚಾರ್ಯನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಶೀಘ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಲಘುಹಸ್ತನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07047032a ಅಶ್ವಾನಸ್ಯಾವಧೀದ್ಭೋಜೋ ಗೌತಮಃ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07047032c ಶೇಷಾಸ್ತು ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರನ್||

ಆಗ ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಗೌತಮನು ಪಾರ್ಶ್ವಸಾರಥಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಉಳಿದವರು ಧನುಸ್ಸನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07047033a ತ್ವರಮಾಣಾಸ್ವ ರಾಕಾಲೇ ವಿರಥಂ ಷಣ್ಮಹಾರಥಾಃ|

07047033c ಶರವರ್ಷೈರಕರುಣಾ ಬಾಲಮೇಕಮವಾಕಿರನ್||

ಅವಸರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮಹಾರಥರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಲಕನನ್ನು ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07047034a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥಃ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಾಲಯನ್|

07047034c ಖಿಡ್ಗಚರ್ಮಧರಃ ಶ್ರೀಮಾನುತ್ಪಪಾತ ವಿಹಾಯಸಂ||

ಆ ಚಿನ್ನಧನ್ವಿ ವಿರಥ ಶ್ರೀಮಾನನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು.

07047035a ಮಾರ್ಗೈಃ ಸ ಕೈಶಿಕಾದ್ವೈಶ್ಚ ಲಾಘವೇನ ಬಲೇನ ಚ|

07047035c ಆರ್ಜುನಿರ್ವ್ಯಚರದ್ವೋಮ್ನಿ ಭೃಶಂ ವೈ ಪಕ್ಷಿರಾಡಿವ||

ಕೈಶಿಕಾದಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ ಲಘುತ್ವ ಮತ್ತು ಬಲದಿಂದ ಆರ್ಜುನಿಯು ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು.

07047036a ಮಯ್ಯೇವ ನಿಪತತ್ಯೇಷ ಸಾಸಿರಿತ್ಯೂರ್ಧ್ವದೃಷ್ಟಯಃ|

07047036c ವಿವ್ಯಧುಸ್ತಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಸಮರೇ ಚಿದ್ರದರ್ಶಿನಃ||

ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಅವನು ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07047037a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋಽಚ್ಚಿನನ್ಮುಷ್ಟ್ವಾ ಖಿಡ್ಗಂ ಮಣಿಮಯತ್ಸರುಂ|

07047037c ರಾಧೇಯೋ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ವ್ಯಧಮಚ್ಚರ್ಮ ಚೋತ್ತಮಂ||

ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿಮಯ ಹಿಡಿಯಿದ್ದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ರಾಧೇಯನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಉತ್ತಮ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಸೀಳಿದನು.

07047038a ವ್ಯಸಿಚರ್ಮೇಷುಪೂರ್ಣಾಂಗಃ ಸೋಽಂತರಿಕ್ಷಾತ್ಪುನಃ ಕ್ಷಿತಿಂ|

07047038c ಆಸ್ಥಿತಶ್ಚಕ್ರಮುದ್ಯಮ್ಯ ದ್ರೋಣಂ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಭ್ಯಧಾವತ||

ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವನು ಪುನಃ ಭೂಮಿಗಿಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಚಕ್ರವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07047039a ಸ ಚಕ್ರರೇಣೂಜ್ವಲಶೋಭಿತಾಂಗೋ

ಬಭಾವತೀವೋನ್ನತಚಕ್ರಪಾಣಿಃ|

07047039c ರಣೇಽಭಿಮನ್ಯುಃ ಕ್ಷಣದಾಸುಭದ್ರಃ

ಸ ವಾಸುಭದ್ರಾನುಕೃತಿಂ ಪ್ರಕುರ್ವನ್||

ಆಗ ಚಕ್ರದ ಧೂಳು ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿತಾಂಗನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿತು ಅತೀವವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ರಣದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನ ನಡುಗೆಯನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಘೋರನಾಗಿ ಕಂಡನು.

07047040a ಸ್ತುತರುಧಿರಕೃತ್ಯೈಕರಾಗವಕ್ತ್ರೋ

ಭುಕುಟಿಪುಟಾಕುಟಿಲೋಽತಿಸಿಂಹನಾದಃ|

07047040c ಪ್ರಭುರಮಿತಬಲೋ ರಣೇಽಭಿಮನ್ಯುರ್

ನೃಪವರಮಧ್ಯಗತೋ ಭೃಶಂ ವ್ಯರಾಜತ್||

ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತದಿಂದ ಅವನ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು.

ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಮಧ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ

ಕಾಣುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು. ರಣದಲ್ಲಿ ನೃಪವರರ

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಭು, ಅಮಿತ ಬಲಶಾಲಿ, ಅಭಿಮನ್ಯುವು ತುಂಬಾ

ವಿರಾಜಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಭಿಮನ್ಯುವಿರಥಕರಣೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿರಥಕರಣ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ದುಃಶಾಸನನ ಮಗನು ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು
ವಧಿಸಿದುದು (೧-೧೩). ರಣಭೂಮಿಯ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು
ಹದಿಮೂರನೇ ದಿನದ ಯುದ್ಧದ ಮುಕ್ತಾಯ (೧೪-೫೩).

07048001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07048001a ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ವಸಾನಂದಿಕರಃ ಸ ವಿಷ್ಣ್ವಾ ಯುಧಭೂಷಿತಃ|

07048001c ರರಾಜಾತಿರಥಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಜನಾರ್ದನ ಇವಾಪರಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಳಿಯ, ಆನಂದದಾಯಕ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಯುಧ ಭೂಷಿತನಾದ ಆ ಅತಿರಥನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪರ ಜನಾರ್ದನನಂತೆಯೇ ರಾರಾಜಿಸಿದನು.

07048002a ಮಾರುತೋದ್ಧೃತಕೇಶಾಂತಮುದ್ಯತಾರಿವರಾಯುಧಂ|

07048002c ವಪುಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಪೃಥ್ವೀಶಾ ದುಃಸಮೀಕ್ಷ್ಯಂ ಸುರೈರಪಿ||

ಮುಂಗುರುಳುಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಸುರರಿಗೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ಅವನ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಪೃಥ್ವೀಶರು ಕಂಡರು.

07048003a ತಚ್ಚಕ್ರಂ ಭೃಶಮುದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಸಂಚಿಚ್ಚಿದುರನೇಕಧಾ|

07048003c ಮಹಾರಥಸ್ತತಃ ಕಾರ್ಪ್ಪಿಃ ಸಂಜಗ್ರಾಹ ಮಹಾಗದಾಂ||

ಉದ್ವಿಗ್ನರಾದ ಅವರು ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಹಾರಥ ಕಾರ್ಪ್ಪಿಯು ಮಹಾಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07048004a ವಿಧನುಃಸ್ಯಂದನಾಸಿಸ್ತೈರ್ವಿ ಚಕ್ರಶ್ಚಾರಿಭಿಃ ಕೃತಃ|

07048004c ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಗದಾಪಾಣಿರಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾದ್ರವತ್||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಧನುಸ್ಸು, ರಥ, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ
ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ
ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07048005a ಸ ಗದಾಮುದ್ಯತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವಲಂತೀಮಶನೀಮಿವ|

07048005c ಅಪಾಕ್ರಾಮದ್ರಥೋಪಸ್ಥಾದ್ವಿಕ್ರಮಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ನರರ್ಷಭಃ||

ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿದ್ದ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಿ ನರರ್ಷಭ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ತಾನು ನಿಂತಿದ್ದ ರಥದಿಂದ ಮೂರು
ಹೆಜ್ಜೆಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಸರಿದನು.

07048006a ತಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ಗದಯಾ ಹತ್ವಾ ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07048006c ಶರಾಚಿತಾಂಗಃ ಸೌಭದ್ರಃ ಶ್ವಾವಿದ್ವತ್ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ಗದೆಯಿಂದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಶ್ವಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ
ಕೊಂದನು. ಅಂಗಾಂಗಳೆಲ್ಲಾ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸೌಭದ್ರನು
ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಂತೆಯೇ ಕಂಡನು.

07048007a ತತಃ ಸುಬಲದಾಯಾದಂ ಕಾಲಕೇಯಮಪೋಥಯತ್|

07048007c ಜಘಾನ ಚಾಸ್ಯಾನುಚರಾನ್ಗಾಂಧಾರಾನ್ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿಂ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಸುಬಲನ ಮಗ ಕಾಲಕೇಯನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ
ಅವನ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಗಾಂಧಾರ ಅನುಚರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07048008a ಪುನರ್ಬ್ರಹ್ಮವಸಾತೀಯಾಂ ಜಘಾನ ರಥಿನೋ ದಶ|

07048008c ಕೇಕಯಾನಾಂ ರಥಾನ್ಸಪ್ತ ಹತ್ವಾ ಚ ದಶ ಕುಂಜರಾನ್|

07048008e ದೌಃಶಾಸನಿರಥಂ ಸಾಶ್ವಂ ಗದಯಾ ಸಮಪೋಥಯತ್||

ಪುನಃ ಅವನು ಗದೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಸಾತೀಯ ಹತ್ತು ರಥಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಹತ್ತು ಆನೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕೇಕಯರ ಏಳು ರಥಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮಮಾಡಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ದೌಃಶಾಸನಿಯ ರಥವನ್ನು ಅಶ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

07048009a ತತೋ ದೌಃಶಾಸನಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07048009c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ಸೌಭದ್ರಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ದೌಃಶಾಸನಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಗದೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07048010a ತಾವುದ್ಯತಗದೌ ವೀರಾವನ್ಯೋನ್ಯವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ|

07048010c ಭ್ರಾತೃವ್ಯೌ ಸಂಪ್ರಜಹ್ರಾತೇ ಪುರೇವ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾಂತಕೌ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಭ್ರಾತೃಗಳೂ ಹಿಂದೆ ತ್ರ್ಯಂಬಕ-ಅಂತಕರಂತೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07048011a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಗದಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಹತ್ಯ ಪತಿತೌ ಕ್ಷಿತೌ|

07048011c ಇಂದ್ರಧ್ವಜಾವಿವೋತ್ಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ ರಣಮಧ್ಯೇ ಪರಂತಪೌ||

ಗದೆಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದು ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಿದ್ದ ಇಂದ್ರಧ್ವಜಗಳಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07048012a ದೌಃಶಾಸನಿರಥೋತ್ಥಾಯ ಕುರೂಣಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃ|

07048012c ಪ್ರೋತ್ತಿಷ್ಠಮಾನಂ ಸೌಭದ್ರಂ ಗದಯಾ ಮೂರ್ಧ್ವತಾಡಯತ್||

ಒಡನೆಯೇ ಕುರುಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧಕ ದೌಃಶಾಸನಿಯು ಮೇಲೆದ್ದು
ಮೇಲೇಳುತ್ತಿರುವ ಸೌಭದ್ರನ ತಲೆಗೆ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07048013a ಗದಾವೇಗೇನ ಮಹತಾ ವ್ಯಾಯಾಮೇನ ಚ ಮೋಹಿತಃ|

07048013c ವಿಚೇತಾ ನ್ಯಪತದ್ಭೂಮೌ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ|

ಮಹಾವೇಗಯುಕ್ತವಾದ ಗದಾ ಪ್ರಹಾರದಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಶ್ರಮದಿಂದಲೂ ವಿವೋಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು
ಅಸುನೀಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07048013e ಏವಂ ವಿನಿಹತೋ ರಾಜನ್ನೇಕೋ ಬಹುಭಿರಾಹವೇ||

ಹೀಗೆ ರಾಜನ್! ಅನೇಕರು ಆಹವದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದವನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07048014a ಕ್ಷೋಭಯಿತ್ವಾ ಚಮೂಂ ಸರ್ವಾನ್ನಲಿನೀಮಿವ ಕುಂಜರಃ|

07048014c ಅಶೋಭತ ಹತೋ ವೀರೋ ವ್ಯಾಧೈರ್ವನಗಜೋ ಯಥಾ||

ಸರೋವರವನ್ನು ಆನೆಯು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಆ ವೀರನು
ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿ ವ್ಯಾಧರಿಂದ
ಬೇಟೆಯಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಡಾನೆಯಂತೆ ಹತನಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07048015a ತಂ ತಥಾ ಪತಿತಂ ಶೂರಂ ತಾವಕಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07048015c ದಾವಂ ದಗ್ಧ್ವ ಯಥಾ ಶಾಂತಂ ಪಾವಕಂ ಶಿಶಿರಾತ್ಯಯೇ||

07048016a ವಿಮೃದ್ಯ ತರುಶ್ಯಂಗಾಣಿ ಸನ್ನಿವೃತ್ತಮಿವಾನಿಲಂ|

07048016c ಅಸ್ತಂ ಗತಮಿವಾದಿತ್ಯಂ ತಪ್ತ್ವಾ ಭಾರತವಾಹಿನೀಂ||

07048017a ಉಪಪ್ಲುತಂ ಯಥಾ ಸೋಮಂ ಸಂಶುಷ್ಕಮಿವ ಸಾಗರಂ|

07048017c ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರಾಭವದನಂ ಕಾಕಪಕ್ಷವೃತಾಕ್ಷಕಂ||

07048018a ತಂ ಭೂಮೌ ಪತಿಸಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾವಕಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

07048018c ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಕೃಶುಃ ಸಿಂಹವನ್ಮುಹುಃ||

ಹೀಗೆ ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದ ಆ ಶೂರನನ್ನು ನಿನ್ನವರು ಸುತ್ತುವರೆದರು. ಶಿಶಿರ ಋತುವಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಶಾಂತನಾದ ಪಾವಕನಂತಿದ್ದ, ಮರ-ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಶಾಂತವಾದ ಭಿರುಗಾಳಿಯಂತಿದ್ದ, ಭಾರತವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅಸ್ತಂಗತನಾದ ಆದಿತ್ಯನಂತಿದ್ದ, ರಾಹುಗ್ರಸ್ತ ಚಂದ್ರನಂತಿದ್ದ, ಬತ್ತಿಹೋದ ಸಾಗರದಂತಿದ್ದ, ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಂಗುರುಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖದ ಅವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಮಹಾರಥರು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07048019a ಆಸೀತ್ಪರಮಕೋ ಹರ್ಷಸ್ತಾವಕಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07048019c ಇತರೇಷಾಂ ತು ವೀರಾಣಾಂ ನೇತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪತಜ್ಜಲಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನವರಿಗೆ ಪರಮ ಹರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇತರ ವೀರರ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದವು.

07048020a ಅಭಿಕ್ರೋಶಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07048020c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಪತಿತಂ ವೀರಂ ಚ್ಯುತಂ ಚಂದ್ರಮಿವಾಂಬರಾತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಂಬರದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಬಿದ್ದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ
ವೀರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಕಿರುಚಿಕೊಂಡರು:

07048021a ದ್ರೋಣಕರ್ಣಮುಖೈಃ ಷಡ್ಭಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07048021c ಏಕೋಽಯಂ ನಿಹತಃ ಶೇತೇ ನೈಷ ಧರ್ಮೋ ಮತೋ ಹಿ ನಃ||

“ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರೇ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಆರು
ಮಹಾರಥರಿಂದ ಈ ಒಬ್ಬನೇ ನಿಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ! ಇದು
ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮತ!”

07048022a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿಹತೇ ವೀರೇ ಬಹ್ವಶೋಭತ ಮೇದಿನೀ|

07048022c ದ್ಯೌರ್ಯಥಾ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರೇಣ ನಕ್ಷತ್ರಗಣಮಾಲಿನೀ||

ಆ ವೀರನು ಹತನಾಗಲು ರಣಾಂಗಣವು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಣಮಾಲಿನೀ ಆಕಾಶದಂತೆ ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು.

07048023a ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಶ್ಚ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ರುಧಿರೌಘಪರಿಪ್ಲುತಾ|

07048023c ಉತ್ತಮಾಂಗೈಶ್ಚ ವೀರಾಣಾಂ ಭ್ರಾಜಮಾನೈಃ ಸಕುಂಡಲೈಃ||

07048024a ವಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಪರಿಸ್ತೋಮೈಃ ಪತಾಕಾಭಿಶ್ಚ ಸಂವೃತಾ|

07048024c ಚಾಮರೈಶ್ಚ ಕುಥಾಭಿಶ್ಚ ಪ್ರವಿದ್ಧೈಶ್ಚಾಂಬರೋತ್ತಮೈಃ||

07048025a ರಥಾಶ್ವನರನಾಗಾನಾಮಲಂಕಾರೈಶ್ಚ ಸುಪ್ರಭೈಃ|

07048025c ಖಿಡ್ಗೈಶ್ಚ ನಿಶಿತೈಃ ಪೀತೈರ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೈರ್ಭುಜಗೈರಿವ||

07048026a ಚಾಪೈಶ್ಚ ವಿಶಿಖೈಶ್ಚಿನ್ಮೈಃ ಶಕ್ತುಷ್ಟಿಪ್ರಾಸಕಂಪನೈಃ|

07048026c ವಿವಿಧೈರಾಯುಧೈಶ್ಚಾನ್ಮೈಃ ಸಂವೃತಾ ಭೂರಶೋಭತ||

ರುಕ್ಮಪುಂಖಗಳಿಂದ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ
ವೀರರ ಶಿರಗಳಿಂದ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ, ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ
ಸಂವೃತವಾಗಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ಪರಿಸ್ತೋಮಗಳಿಂದ, ಚಾಮರಗಳಿಂದ,
ಬಣ್ಣದ ಕಂಬಳಗಳಿಂದ, ಹರಡಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ರಥ-ಅಶ್ವ-
ನರ-ನಾಗಗಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ, ಪೊರೆಬಿಟ್ಟ
ಸರ್ಪಗಳಂತಿದ್ದ ಪೀತಲದ ನಿಶಿತ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ, ಮುರಿದಿದ್ದ ಚಾಪ-
ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ, ಶಕ್ತಿ-ಋಷಿ-ಪ್ರಾಸ-ಕಂಪನಗಳಿಂದ, ಅನ್ಯ ವಿವಿಧ
ಆಯುಧಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಭೂಮಿಯು ಶೋಭಿಸಿತು.

07048027a ವಾಜಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ನಿರ್ಜೀವೈಃ ಸ್ವಪದ್ಭಿಃ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತೈಃ|

07048027c ಸಾರೋಹೈರ್ವಿಷಮಾ ಭೂಮಿಃ ಸೌಭದ್ರೇಣ ನಿಪಾತಿತೈಃ||

ಸೌಭದ್ರನಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ಜೀವ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು
ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿ ಆರೋಹಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಏರುತಿಟ್ಟಾಗಿತ್ತು.

07048028a ಸಾಂಕುಶೈಃ ಸಮಹಾಮಾತ್ರೈಃ ಸವರ್ಮಾ ಯುಧಕೇತುಭಿಃ|

07048028c ಪರ್ವತೈರಿವ ವಿಧ್ವಸ್ತೈರ್ವಿಶಿಖೋನ್ಮಥಿತೈರ್ಗಜೈಃ||

ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ, ಮಾವುತರಿಂದ, ಕವಚಗಳಿಂದ, ಆಯುಧಗಳಿಂದ,
ಕೇತುಗಳಿಂದ, ಮತ್ತು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಪರ್ವತಗಳಂತಿರುವ ಆನೆಗಳಿಂದ ರಣರಂಗವು ಹರಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

07048029a ಪೃಥಿವ್ಯಾಮನುಕೀರ್ಣೈಶ್ಚ ವ್ಯಶ್ವಸಾರಥಿಯೋಧಿಭಿಃ|

07048029c ಹ್ರದೈರಿವ ಪ್ರಕ್ಷುಭಿತೈರ್ಹತನಾಗೈ ರಥೋತ್ತಮೈಃ||

ಅಶ್ವ-ಸಾರಥಿ-ಯೋಧರಿಂದ ವಿಹೀನವಾದ ರಥಗಳು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿರುವ, ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಡುವುಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07048030a ಪದಾತಿಸಂಘೈಶ್ಚ ಹತೈರ್ವಿವಿಧಾಯುಧಭೂಷಣೈಃ|

07048030c ಭೀರೂಣಾಂ ತ್ರಾಸಜನನೀ ಘೋರರೂಪಾಭವನ್ಮಹೀ||

ವಿವಿಧಾಯುಧಭೂಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪದಾತಿಸೇನೆಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಘೋರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತ್ತು.

07048031a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತಿತಂ ಭೂಮೌ ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸದೃಶದ್ಯುತಿಂ|

07048031c ತಾವಕಾನಾಂ ಪರಾ ಪ್ರೀತಿಃ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಚಾಭವದ್ವ್ಯಥಾ||

ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

07048032a ಅಭಿಮನ್ಯೌ ಹತೇ ರಾಜನ್ ಶಿಶುಕೇಽಪ್ರಾಪ್ತಯೌವನೇ|

07048032c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವಚ್ಚಮೂಃ ಸರ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ರಾಜನ್! ಇನ್ನೂ ಯೌವನವನ್ನು ಪಡೆಯದಿದ್ದ ಕುಮಾರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹತನಾಗಲು ಧರ್ಮರಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ಓಡಿ ಹೋಗತೊಡಗಿದವು.

07048033a ದೀರ್ಯಮಾಣಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌಭದ್ರೇ ವಿನಿಪಾತಿತೇ|

07048033c ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ಸ್ವಾನ್ವೀರಾನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸೌಭದ್ರನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಸೀಳಿಹೋದ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜಾತಶತ್ರುವು ತನ್ನ ವೀರರಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07048034a ಸ್ವರ್ಗಂ ಏಷ ಗತಃ ಶೂರೋ ಯೋ ಹತೋ ನಪರಾಙ್ಮುಖಃ|

07048034c ಸಂಸ್ತಂಭಯತ ಮಾ ಭೈಷ್ಠ್ಯ ವಿಜೇಷ್ಯಾಮೋ ರಣೇ ರಿಪೂನ್||

“ಪರಾಙ್ಮುಖನಾಗದೇ ಹತನಾದ ಈ ಶೂರನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿರಿ. ಹೆದರಬೇಡಿ. ರಣದಲ್ಲಿ ರಿಪುಗಳನ್ನು ನಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ!”

07048035a ಇತ್ಯೇವಂ ಸ ಮಹಾತೇಜಾ ದುಃಖಿತೇಭ್ಯೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07048035c ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬ್ರುವನ್ತುಃಖಮಪಾನುದತ್||

ಈ ರೀತಿ ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಮಹಾದ್ಯುತಿ, ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೇಳಿ ದುಃಖವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಿದನು.

07048036a ಯುದ್ಧೇ ಹ್ಯಾಶೀವಿಷಾಕಾರಾನ್ರಾಜಪುತ್ರಾನ್ರಣೇ ಬಹೂನ್|

07048036c ಪೂರ್ವಂ ನಿಹತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪಶ್ಚಾದಾರ್ಜುನಿರನ್ವಗಾತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವಿಷಸಮಾನ ಅನೇಕ ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಮೊದಲು ಸಂಹರಿಸಿ ಅನಂತರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆರ್ಜುನಿಯು
ತೀರಿಕೊಂಡನು.

07048037a ಹತ್ವಾ ದಶಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕೌಸಲ್ಯಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ|

07048037c ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನಸಮಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಃ ಶಕ್ರಸದ್ಮ ಗತೋ ಧ್ರುವಂ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ಕೌಸಲ್ಯನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಸಮನಾದ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ಶಕ್ರನ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.

07048038a ರಥಾಶ್ವನರಮಾತಂಗಾನ್ವಿನಿಹತ್ಯ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07048038c ಅವಿತೃಪ್ತಃ ಸ ಸಂಗ್ರಾಮಾದಶೋಚ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಕೃತೌ||

ಸಹಸ್ರಾರು ರಥ-ಅಶ್ವ-ನರ-ಮಾತಂಗಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿಯೂ ಅವನು
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಪ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದ ಅವನು
ಅಶೋಚ್ಯನೇ ಸರಿ.

07048039a ವಯಂ ತು ಪ್ರವರಂ ಹತ್ವಾ ತೇಷಾಂ ತೈಃ ಶರಪೀಡಿತಾಃ|

07048039c ನಿವೇಶಾಯಾಭ್ಯುಪಾಯಾಮ ಸಾಯಾಹ್ನೇ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ||

ನಾವಾದರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನ
ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು, ಸಾಯಂಕಾಲದ
ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಿಡಾರಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆವು.

07048040a ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಸ್ತು ವಯಂ ಪರೇ ಚಾಯೋಧನಂ ಶನೈಃ|

07048040c ಅಪಯಾತಾ ಮಹಾರಾಜ ಗ್ಲಾನಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಿಚೇತಸಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಾವು ಮತ್ತು ಅವರು ರಣರಂಗವನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆವು. ಅವರು ಶೋಕಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಕೆಟ್ಟವರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

07048041a ತತೋ ನಿಶಾಯಾ ದಿವಸಸ್ಯ ಚಾಶಿವಃ

ಶಿವಾರುತಃ ಸಂಧಿರವರ್ತತಾದ್ಭುತಃ|

07048041c ಕುಶೇಶಯಾಪೀಡನಿಭೇ ದಿವಾಕರೇ

ವಿಲಂಬಮಾನೇಽಸ್ತಮುಪೇತ್ಯ ಪರ್ವತಂ||

ಆಗ ಕಮಲದ ಮಾಲೆಯ ಕಾಂತಿಯ ದಿವಾಕರನು ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯುತ್ತಿರಲು, ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ದಿವಸದ ಸಂಧಿಯು ನರಿಗಳ ಅಮಂಗಳಕರ ಕೂಗಿನಿಂದ ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು.

07048042a ವರಾಸಿಶಕ್ತ್ಯಷ್ಟಿವರೂಢಚರ್ಮಣಾಂ

ವಿಭೂಷಣಾನಾಂ ಚ ಸಮಾಕ್ಷಿಪನ್ವಭಾಂ|

07048042c ದಿವಂ ಚ ಭೂಮಿಂ ಚ ಸಮಾನಯನ್ನಿವ

ಪ್ರಿಯಾಂ ತನುಂ ಭಾನುರುಪೈತಿ ಪಾವಕಂ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಡ್ಗ-ಶಕ್ತಿ-ಋಷಿ-ರಥ-ಗುರಾಣಿಗಳ ಮತ್ತು ವಿಭೂಷಣಗಳ ಪ್ರಭೆಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಅಂತರಿಕ್ಷ-ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸಮಾನವೆನ್ನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಾನುವು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪಾವಕನಲ್ಲಿ

ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

07048043a ಮಹಾಭ್ರೂಕೂಟಾಚಲಶೃಂಗಸಮ್ನಿಭೈರ್

ಗಜೈರನೇಕೈರಿವ ವಜ್ರಪಾತಿತೈಃ|

07048043c ಸವೈಜಯಂತ್ಯಂಕುಶವರ್ಮಯಂತ್ಯಭಿರ್

ನಿಪಾತಿತೈರ್ನಿಷ್ಪನತೀವ ಗೌಶ್ಚಿತಾ||

ಮಹಾಮೇಘಸಮೂಹಸದೃಶ, ಪರ್ವತಶಿಖರ ಸದೃಶ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಆನೆಗಳು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹತವಾದವುಗಳಂತೆ ವೈಜಯಂತಿ-
ಅಂಕುಶ-ಕವಚ-ಮಾವೃತರ ಸಹಿತ ಅಸುನೀಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು
ರಣರಂಗದ ಹಾದಿಗಳನ್ನೇ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

07048044a ಹತೇಶ್ವರೈಶ್ಚೂರ್ಣಿತಪತ್ಪುಪಸ್ಕುರೈರ್

ಹತಾಶ್ವಸೂತೈರ್ವಿಪತಾಕಕೇತುಭಿಃ|

07048044c ಮಹಾರಥೈರ್ಭೂಃ ಶುಶುಭೇ ವಿಚೂರ್ಣಿತೈಃ

ಪುರೈರಿವಾಮಿತ್ರಹತೈರ್ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಒಡೆಯರು ಹತರಾಗಿ, ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಚೆಲ್ಲಿ ಹರಡಿ,
ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳು ಹತರಾಗಿ, ಪತಾಕೆ-ಕೇತುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಹಾರಥಗಳು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ
ಧ್ವಂಸಗೊಂಡ ಪುರಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದವು.

07048045a ರಥಾಶ್ವವೃಂದೈಃ ಸಹಸಾದಿಭಿರ್ಹತೈಃ

ಪ್ರವಿದ್ಧಭಾಂಡಾಭರಣೈಃ ಪ್ರಥಗ್ವಿದ್ವೈಃ|

07048045c ನಿರಸ್ತಜಿಹ್ವಾದಶನಾಂತ್ರಲೋಚನೈರ್

ಧರಾ ಬಭೌ ಘೋರವಿರೂಪದರ್ಶನಾ||

ಮುರಿದ ರಥಗಳೂ ಮತ್ತು ಸತ್ತುಹೋದ ಕುದುರೆಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಸವಾರರೂ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಸಲಕರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಹೊರಚಾಚಿದ್ದ ನಾಲಿಗೆ, ಹಲ್ಲು, ಕರುಳು, ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧರೆಯು ನೋಡಲು ಘೋರವೂ ವಿರೂಪವೂ ಆಗಿದ್ದಿತು.

07048046a ಪ್ರವಿಧ್ಧವರ್ಮಾಭರಣಾ ವರಾಯುಧಾ

ವಿಪನ್ನಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಾನುಗಾ ನರಾಃ|

07048046c ಮಹಾರ್ಹಶಯ್ಯಾಸ್ತರಣೋಚಿತಾಃ ಸದಾ

ಕ್ಷಿತಾವನಾಥಾ ಇವ ಶೇರತೇ ಹತಾಃ||

ಗಜಾಶ್ವರಥ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾತಿಗಳೂ, ತುಂಡಾಗಿದ್ದ ಕವಚ-ಆಭರಣಗಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಯುಧಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಸದಾ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಲು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಅನಾಥರಂತೆ ಹತರಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರು.

07048047a ಅತೀವ ಹೃಷ್ಣಾಃ ಶ್ವಸ್ಯುಗಾಲವಾಯಸಾ

ಬಡಾಃ ಸುಪರ್ಣಾಶ್ಚ ವೃಕಾಸ್ತರಕ್ಷವಃ|

07048047c ವಯಾಂಸ್ಯಸ್ಯುಕ್ಪಾನ್ಯಥ ರಕ್ಷಸಾಂ ಗಣಾಃ

ಪಿಶಾಚಸಂಘಾಶ್ಚ ಸುದಾರುಣಾ ರಣೇ||

ಆ ಸುದಾರುಣ ರಣದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳು, ನರಿಗಳು, ಕಾಗೆಗಳು,
ಬಕಪಕ್ಷಿಗಳು, ಗರುಡಪಕ್ಷಿಗಳು, ತೋಳಗಳು, ಕಿರುಬಗಳು, ರಕ್ತವನ್ನೇ
ಹೀರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ರಾಕ್ಷಸ ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಪಿಶಾಚ ಪಂಗಡಗಳು
ಅತೀವ ಹರ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದವು.

07048048a ತ್ವಚೋ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಪಿಬನ್ವಸಾಮಸ್ಯುಕ್
ತಥೈವ ಮಜ್ಜಾಂ ಪಿಶಿತಾನಿ ಚಾಶ್ನುವನ್|

07048048c ವಪಾಂ ವಿಲುಂಪಂತಿ ಹಸಂತಿ ಗಾಂತಿ ಚ
ಪ್ರಕರ್ಷಮಾಣಾಃ ಕುಣಪಾನ್ಯನೇಕಶಃ||

ಅವು ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ
ಮಾಂಸ-ಮಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೆಣಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ
ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವು ನಗುತ್ತಾ, ಹಾಡುತ್ತಾ,
ಔತಣದೂಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07048049a ಶರೀರಸಂಘಾಟವಹಾ ಅಸ್ಯುಗ್ಜ್ಜಲಾ
ರಥೋಡುಪಾ ಕುಂಜರಶೈಲಸಂಕಟಾ|

07048049c ಮನುಷ್ಯಶೀರ್ಷೋ ಪಲಮಾಂಸಕರ್ದಮಾ
ಪ್ರವಿದ್ಧನಾನಾವಿಧಶಸ್ತ್ರಮಾಲಿನೀ||

07048050a ಮಹಾಭಯಾ ವೈತರಣೀವ ದುಸ್ತರಾ
ಪ್ರವರ್ತಿತಾ ಯೋಧವರೈಸ್ತದಾ ನದೀ|

07048050c ಉವಾಹ ಮಧ್ಯೇನ ರಣಾಜಿರಂ ಭೃಶಂ

ಭಯಾವಹಾ ಜೀವಮೃತಪ್ರವಾಹಿನೀ||

ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ದಾಟಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ವೈತರಣೀ
ನದಿಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋಧರು ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿದ್ದರು: ರಕ್ತವೇ ನೀರಾಗಿದ್ದ
ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಸಮೂಹಗಳು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ರಥಗಳು ದೋಣಿಗಳಂತಿದ್ದವು. ಆನೆಗಳು
ಸಂಕಟದ್ವೀಪಗಳಂತಿದ್ದವು. ಮನುಷ್ಯರ ತಲೆಗಳು ನದಿಯ ಸಣ್ಣ
ಬಂಡೆಗಳಂತಿದ್ದವು. ಮಾಂಸವೇ ಕೆಸರಾಗಿತ್ತು. ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ನಾನಾವಿಧದ
ಶಸ್ತ್ರಗಳೇ ತೆರೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜೀವಿಸಿರುವವರನ್ನೂ ಸತ್ತವರನ್ನೂ
ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭಯಂಕರ ನದಿಯು ರಣರಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07048051a ಪಿಬಂತಿ ಚಾಶ್ವಂತಿ ಚ ಯತ್ರ ದುದ್ಯುಶಾಃ

ಪಿಶಾಚಸಂಘಾ ವಿವಿಧಾಃ ಸುಭೈರವಾಃ|

07048051c ಸುನಂದಿತಾಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಭಯಂಕರಾಃ

ಸಮಾನಭಕ್ಷಾಃ ಶ್ವಸ್ಯುಗಾಲಪಕ್ಷಿಣಃ||

ನೋಡಲೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ, ತುಂಬಾ ಭೈರವ ವಿವಿಧ
ಪಿಶಾಚಗಣಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು.
ಪ್ರಾಣವಿರುವವುಗಳಲ್ಲೇ ಭಯಂಕವಾದ ಮೃಗ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ
ಆನಂದಿತರಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07048052a ತಥಾ ತದಾಯೋಧನಮುಗ್ರದರ್ಶನಂ

ನಿಶಾಮುಖೇ ಪಿತೃಪತಿರಾಷ್ಟ್ರಸನ್ನಿಭಂ|

07048052c ನಿರೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಶನಕೈರ್ಜಹುರ್ನರಾಃ

ಸಮುಕ್ಥಿತಾರುಂಡಕುಲೋಪಸಂಕುಲಂ||

ನಿಶಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಆ ರಣರಂಗವು ಯಮರಾಜನ ರಾಷ್ಟ್ರದಂತೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮುಂಡಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯೋಧರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

07048053a ಅಪೇತವಿಧ್ವಸ್ತಮಹಾರ್ಹಭೂಷಣಂ

ನಿಪಾತಿತಂ ಶಕ್ರಸಮಂ ಮಹಾರಥಂ|

07048053c ರಣೇಽಭಿಮನ್ಯುಂ ದದೃಶುಸ್ತದಾ ಜನಾ

ವ್ಯಪೋಢಹವ್ಯಂ ಸದಸೀವ ಪಾವಕಂ||

ಸುತ್ತಲೂ ಮಹಾರ್ಹಭೂಷಣಗಳು ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿರುವ, ಹವಿಸ್ಸಿಲ್ಲದೇ ಸೀದುವಹೋದ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಕ್ರಸಮ ಮಹಾರಥ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಜನರು ನೋಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಭಿಮನ್ಯುವಧೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ವಿಲಾಪ (೧-೨೧).

07049001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07049001a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿಹತೇ ವೀರೇ ಸೌಭದ್ರೇ ರಥಯೂಥಪೇ|

07049001c ವಿಮುಕ್ತರಥಸನ್ನಾಹಾಃ ಸರ್ವೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಕಾರ್ಮುಕಾಃ||

07049002a ಉಪೋಪವಿಷ್ಠಾ ರಾಜಾನಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07049002c ತದೇವ ದುಃಖಂ ಧ್ಯಾಯಂತಃ ಸೌಭದ್ರಗತಮಾನಸಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಥಯೂಥಪ ವೀರ ಸೌಭದ್ರನು ಹತನಾಗಲು ಎಲ್ಲರೂ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಸೌಭದ್ರನ ಕುರಿತೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

07049003a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಃ|

07049003c ಅಭಿಮನ್ಯೌ ಹತೇ ವೀರೇ ಭ್ರಾತುಃ ಪುತ್ರೇ ಮಹಾರಥೇ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಮ್ಮನ ಮಗ ಮಹಾರಥ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹತನಾದುದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದನು:

07049004a ದ್ರೋಣಾನೀಕಮಸಂಬಾಧಂ ಮಮ ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

07049004c ಭಿತ್ತ್ವಾ ವ್ಯೂಹಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಸೌ ಗೋಮಧ್ಯಮಿವ ಕೇಸರೀ||

“ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಒಡೆಯಲು
ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಗಳ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಇವನು
ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಂಹದಂತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07049005a ಯಸ್ಯ ಶೂರಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಪ್ರತ್ಯನೀಕಗತಾ ರಣೇ|

07049005c ಪ್ರಭಗ್ನಾ ವಿನಿವರ್ತಂತೇ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ||

ಈ ಶೂರನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ ಬಂದ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ
ಯುದ್ಧ ದುರ್ಮದರನ್ನು ಪ್ರಭಗ್ನರನ್ನಾಗಿಸಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು.

07049006a ಅತ್ಯಂತಶತ್ರುರಸ್ಮಾಕಂ ಯೇನ ದುಃಶಾಸನಃ ಶರೈಃ|

07049006c ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಹ್ಯಭಿಮುಖಃ ಸಂಕ್ಯೇ ವಿಸಂಜ್ಞೋ ವಿಮುಖೀಕೃತಃ||

ನಮ್ಮ ಅತ್ಯಂತ ಶತ್ರುವಾದ ದುಃಶಾಸನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಲು
ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಶರಗಳಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07049007a ಸ ತೀರ್ತ್ವಾ ದುಸ್ತರಂ ವೀರೋ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮಹಾರ್ಣವಂ|

07049007c ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೌಶಾಸನಿಂ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯಾರ್ತೋ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಆ ವೀರ ಕಾರ್ಷ್ಣಿಯು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯೆಂಬ ದುಸ್ತರ
ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ದೌಶಾಸನಿಯಿಂದ ವೈವಸ್ವತ ಪುರಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

07049008a ಕಥಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಕೌಂತೇಯಂ ಸೌಭದ್ರೇ ನಿಹತೇಽರ್ಜುನಂ|

07049008c ಸುಭದ್ರಾಂ ವಾ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಮಪಶ್ಯತೀಂ||

ಸೌಭದ್ರನು ನಿಹತನಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೌಂತೇಯ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ಅಥವಾ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕಾಣದ ಮಹಾಭಾಗೆ ಸುಭದ್ರೆಗೆ ಹೇಗೆ
ತಾನೇ ಹೇಳಲಿ?

07049009a ಕಿಂ ಸ್ವಿದ್ವಯಮಪೇತಾರ್ಥಮಶ್ಲಿಷ್ಯಮಸಮಂಜಸಂ|

07049009c ತಾವುಭೌ ಪ್ರತಿವಕ್ಷ್ಯಾ ಮೋ ಹೃಷೀಕೇಶಧನಂಜಯಾ||

ಇಂದು ನಾವು ಹೃಷೀಕೇಶ-ಧನಂಜಯರಿಗೆ ಯಾವ ಅಶ್ಲಿಷ್ಯ
ಅಸಮಂಜಸ, ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆವು?

07049010a ಅಹಮೇವ ಸುಭದ್ರಾಯಾಃ ಕೇಶವಾರ್ಜುನಯೋರಪಿ|

07049010c ಪ್ರಿಯಕಾಮೋ ಜಯಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಕೃತವಾನಿದಮಪ್ರಿಯಂ||

ನನಗಿಷ್ಟವಾದ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ನಾನೇ ಸುಭದ್ರೆಗೂ,
ಕೇಶವಾರ್ಜುನರಿಗೂ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ್ದೇನೆ!

07049011a ನ ಲುಬ್ಧೋ ಬುಧ್ಯತೇ ದೋಷಾನೋಹಾಲ್ಲೋಭಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

07049011c ಮಧು ಲಿಪ್ಸುರ್ಹಿ ನಾಪಶ್ಯಂ ಪ್ರಪಾತಮಿದಮೀದೃಶಂ||

ಲುಬ್ಧನಾದವನಿಗೆ ಅವನ ದೋಷಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮೋಹದಿಂದ
ಲೋಭವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧುವನ್ನು ಅರಸುವವರು ಅವರ
ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಪಾತವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಅವರಂತೆಯೇ!

07049012a ಯೋ ಹಿ ಭೋಜ್ಯೇ ಪುರಸ್ಕಾರ್ಯೋ ಯಾನೇಷು ಶಯನೇಷು ಚ|

07049012c ಭೂಷಣೇಷು ಚ ಸೋಽಸ್ಮಾ ಭಿರ್ಬಾಲೋ ಯುಧಿ ಪುರಸ್ಕೃತಃ||

ಯಾರಿಗೆ ಭೋಜನ, ವಾಹನ, ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ಇತ್ತು
ಪುರಸ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ನಮ್ಮ ಬಾಲಕನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ
ಕಳುಹಿಸಿದೆನಲ್ಲ !

07049013a ಕಥಂ ಹಿ ಬಾಲಸ್ತರುಣೋ ಯುದ್ಧಾನಾಮವಿಶಾರದಃ|

07049013c ಸದಶ್ಚ ಇವ ಸಂಬಾಧೇ ವಿಷಮೇ ಕ್ಷೇಮಮರ್ಹತಿ||

ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಅಂತಹ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಬಾಲಕ,
ತರುಣ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿಲ್ಲದ ಅವನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇದ್ದಾನು?
ಒಳ್ಳೆಯ ಕುದುರೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಮೇಲೇರಿರುವವನಿಗೆ ಆಪತ್ತಾಗುವ
ಮೊದಲೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಲಿಯಾಗಿತ್ತನು !

07049014a ನೋ ಚೇದ್ಧಿ ವಯಮಪ್ಯೇನಂ ಮಹೀಮನುಶಯೀಮಹಿ|

07049014c ಬೀಭತ್ಸೋಃ ಕೋಪದೀಪ್ತಸ್ಯ ದಗ್ಧಾಃ ಕೃಪಣಚಕ್ಷುಷಾ||

ಅಯ್ಯೋ! ಇಂದು ನಾವು ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ
ಶೋಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟು ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗುವವರಿದ್ದೇವೆ !

07049015a ಅಲುಬ್ಧೋ ಮತಿಮಾನ್ ಹ್ರೀಮಾನ್ ಕ್ಷಮಾವಾನ್ರೂಪವಾನ್ಬಲೀ|

07049015c ವಪುಷ್ಮಾನ್ಮಾನಕೃದ್ವೀರಃ ಪ್ರಿಯಃ ಸತ್ಯಪರಾಯಣಃ||

07049016a ಯಸ್ಯ ಶ್ಲಾಘಂತಿ ವಿಬುಧಾಃ ಕರ್ಮಾಣ್ಯೂರ್ಜಿತಕರ್ಮಣಃ|

07049016c ನಿವಾತಕವಚಾಂ ಜಘ್ನೇ ಕಾಲಕೇಯಾಂಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

07049017a ಮಹೇಂದ್ರಶತ್ರುವೋ ಯೇನ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಃ|

07049017c ಅಕ್ಷೋನಿಮೇಷಮಾತ್ರೇಣ ಪೌಲೋಮಾಃ ಸಗಣಾ ಹತಾಃ||

07049018a ಪರೇಭ್ಯೋಽಪ್ಯಭಯಾರ್ಥಿಭ್ಯೋ ಯೋ ದದಾತ್ಯಭಯಂ ವಿಭುಃ|

07049018c ತಸ್ಯಾಸ್ಮಾ ಭಿರ್ನ ಶಕಿತಸ್ಮಾತುಮದ್ಯಾತ್ಮಜೋ ಭಯಾತ್||

ಅಲುಬ್ಧನಾದ, ಮತಿವಂತನಾದ, ಲಜ್ಜಾವಂತನಾದ, ಕ್ಷಮಾವಂತನಾದ, ರೂಪವಾನ್, ಬಲಶಾಲೀ, ಸುಂದರ, ಮನ್ನಿಸುವ, ಧೀರ, ಪ್ರಿಯ, ಸತ್ಯಪರಾಯಣ, ಯಾವ ಮಹತ್ತರ ಕರ್ಮಿಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೋ, ನಿವಾತಕವಚರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಲಕೇಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ, ಮಹೇಂದ್ರನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೌಲೋಮರನ್ನು ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದ, ಭಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನೀಡುವ ಪ್ರಭು, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಮದ್ಯಾತ್ಮಜನ ಭಯವನ್ನು ನಾವು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆವು !

07049019a ಭಯಂ ತು ಸುಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹದ್ಬಲಂ|

07049019c ಪಾರ್ಥಃ ಪುತ್ರವಧಾತ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕೌರವಾನ್ ಶೋಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಹಾಸೇನೆಗೆ ಮಹಾ ಭಯವು ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಪುತ್ರವಧೆಯಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪಾರ್ಥನು ಕೌರವರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

07049020a ಕ್ಷುದ್ರಃ ಕ್ಷುದ್ರಸಹಾಯಶ್ಚ ಸ್ವಪಕ್ಷಕ್ಷಯಮಾತುರಃ|

07049020c ವ್ಯಕ್ತಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಚನ್ ಹಾಸ್ಯತಿ ಜೀವಿತಂ||

ಕ್ಷುದ್ರರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆ ಕ್ಷುದ್ರ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಪಕ್ಷವು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶೋಕದಿಂದ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07049021a ನ ಮೇ ಜಯಃ ಪ್ರೀತಿಕರೋ ನ ರಾಜ್ಯಂ

ನ ಚಾಮರತ್ನಂ ನ ಸುರೈಃ ಸಲೋಕತಾ|

07049021c ಇಮಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯಾಪ್ರತಿವೀರ್ಯಪೌರುಷಂ

ನಿಪಾತಿತಂ ದೇವವರಾತ್ಮಜಾತ್ಮಜಂ||

ಈ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ಪೌರುಷವಿದ್ದಿದ್ದ ದೇವವರನ ಮಗನ ಮಗನು ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಜಯವೂ, ರಾಜ್ಯವೂ, ಚಾಮರತ್ನವೂ, ಸುರರ ಲೋಕವೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರಲಾಪೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪ್ರಲಾಪ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೦

ಸಂಶಪ್ತಕರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಅರ್ಜುನನು ಅಶುಭ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ

ಪಾಂಡವ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು (೧-೧೭). ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು
 ಕಾಣದೇ ಅರ್ಜುನನು ಗತಚೇತನರಾದ ಸಹೋದರರನ್ನು ಕೇಳಿ
 ವಿಲಪಿಸಿದುದು (೧೮-೨೦). ಕೃಷ್ಣನ ಸಮಾಧಾನಕರ ಮಾತುಗಳು
 (೨೧-೨೯). ಅರ್ಜುನನು ಪುನಃ ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು
 ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೩೦-೪೩).

07050001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07050001a ತಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ಘೋರೇ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಕ್ಷಯೇ|

07050001c ಆದಿತ್ಯೇಽಸ್ತಂಗತೇ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಣವಿರುವವರ ಕ್ಷಯಕರವಾದ ಆ ಹಗಲು
 ಕಳೆದು ಆದಿತ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಲು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು
 ಸರಿದು ಬಂದಿತು.

07050002a ವ್ಯಪಯಾತೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ವಾಸಾಯ ಭರತರ್ಷಭ|

07050002c ಹತ್ವಾ ಸಂಶಪ್ತಕವ್ರಾತಾನ್ದಿವೈರಸ್ತ್ರೈಃ ಕಪಿಧ್ವಜಃ||

07050003a ಪ್ರಾಯಾತ್ಸ್ವ ಶಿಬಿರಂ ಜಿಷ್ಣುಜೈತ್ರಮಾಸ್ಥಾಯ ತಂ ರಥಂ|

07050003c ಗಚ್ಚನ್ನೇವ ಚ ಗೋವಿಂದಂ ಸನ್ನಕಂಠೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸೈನ್ಯಗಳು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ತೆರಳಿದವು. ಜಿಷ್ಣು
 ಕಪಿಧ್ವಜನು ಸಂಶಪ್ತಕರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ
 ಜೈತ್ರರಥವನ್ನೇರಿ ತನ್ನ ಶಿಬಿರದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು. ಹೋಗುವಾಗ
 ಅವನು ಗದ್ದದ ಕಂಠದವನಾಗಿ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07050004a ಕಿಂ ನು ಮೇ ಹೃದಯಂ ತ್ರಸ್ತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸಜ್ಜತಿ ಕೇಶವ|

07050004c ಸ್ಪಂದಂತಿ ಚಾಪ್ಯನಿಷ್ಪಾನಿ ಗಾತ್ರಂ ಸೀದತಿ ಚಾಚ್ಯುತ||

“ಕೇಶವ! ಅಚ್ಯುತ! ಇದೇನು ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಭಯಗೊಂಡಿದೆ.
ಮಾತುಗಳು ತೊದಲುತ್ತಿವೆ. ಅನಿಷ್ಟಸೂಚಕವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿವೆ.
ಶರೀರವು ಸುಸ್ತಾಗಿದೆ!

07050005a ಅನಿಷ್ಟಂ ಚೈವ ಮೇ ಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ|

07050005c ಭುವಿ ಯದ್ದಿಕ್ಷು ಚಾಪ್ಯುಗ್ರಾ ಉತ್ಪಾತಾಸ್ತ್ರಾಸಯಂತಿ ಮಾಂ||

ಯಾವುದೋ ಅನಿಷ್ಟದ ಚಿಂತೆಯು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ.
ಹೃದಯವನ್ನು ಸುತ್ತುಕೊಂಡಿದೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಣುವ ಉಗ್ರ ಉತ್ಪಾತಗಳು ನನಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

07050006a ಬಹುಪ್ರಕಾರಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸರ್ವ ಏವಾವಶಂಸಿನಃ|

07050006c ಅಪಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ಭವೇದ್ರಾಙ್ಗಃ ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಗುರೋರ್ಮಮ||

ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಅಮಂಗಳವನ್ನೇ
ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಮಾತ್ಯಸಹಿತನಾಗಿ ನನ್ನ ಗುರು ರಾಜನು
ಕುಶಲದಿಂದಿರಬಹುದೇ?”

07050007 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07050007a ವ್ಯಕ್ತಂ ಶಿವಂ ತವ ಭ್ರಾತುಃ ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

07050007c ಮಾ ಶುಚಃ ಕಿಂ ಚಿದೇವಾನ್ಯತ್ತತ್ರಾನಿಷ್ಟಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನು
ಕುಶಲದಿಂದಿರುವನು. ಶೋಕಿಸಬೇಡ! ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಅನಿಷ್ಟವು
ಸಂಭವಿಸಿರಬಹುದು!”

07050008 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07050008a ತತಃ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ಥೈವ ವೀರೌ ವೀರಾವಸಾದನೇ|

07050008c ಕಥಯಂತೌ ರಣೇ ವೃತ್ತಂ ಪ್ರಯಾತೌ ರಥಮಾಸ್ಥಿತೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ವೀರರು
ಅವಸಾನರಾದ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳನ್ನು
ಮುಗಿಸಿ, ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದರ ಕುರಿತು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

07050009a ತತಃ ಸ್ವಶಿಬಿರಂ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಹತಾನಂದಂ ಹತತ್ವಿಷಂ|

07050009c ವಾಸುದೇವೋಽರ್ಜುನಶ್ಚೈವ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ||

ಸುದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನರು ಆನಂದವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರವನ್ನು
ತಲುಪಿದರು.

07050010a ಧ್ವಸ್ತಾಕಾರಂ ಸಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಶಿಬಿರಂ ಪರವೀರಹಾ|

07050010c ಬೀಭತ್ಸುರಬ್ರವೀತ್ಕೃಷ್ಣಮಸ್ವಸ್ಥಹೃದಯಸ್ತತಃ||

ಆಗ ನಾಶಗೊಂಡಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ನೋಡಿ ಪರವೀರಹ
ಬೀಭತ್ಸುವು ಅಸ್ವಸ್ಥಹೃದಯನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07050011a ನಾದ್ಯ ನಂದಂತಿ ತೂರ್ಯಾಣಿ ಮಂಗಲ್ಯಾನಿ ಜನಾರ್ದನ|

07050011c ಮಿಶ್ರಾ ದುಂದುಭಿನಿಘೋಷೈಃ ಶಂಖಾಶ್ಚಾಡಂಬರೈಃ ಸಹ|

07050011e ವೀಣಾ ವಾ ನಾದ್ಯ ವಾದ್ಯಂತೇ ಶಮ್ಯಾತಾಲಸ್ವನೈಃ ಸಹ||

“ಇಂದು ಜನಾರ್ದನ! ದುಂದುಭಿ ನಿಘೋಷಗಳಿಂದ, ಶಂಖ ಮತ್ತು ಡಂಬರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾಳ ಮೃದಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ವೀಣಾವಾದನವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ!

07050012a ಮಂಗಲ್ಯಾನಿ ಚ ಗೀತಾನಿ ನ ಗಾಯಂತಿ ಪಠಂತಿ ಚ|

07050012c ಸ್ತುತಿಯುಕ್ತಾನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ಮಮಾನೀಕೇಷು ಬಂದಿನಃ||

ನನ್ನ ಶಿಬಿರದ ಬಂದಿಗಳು ಮಂಗಲ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ರಮ್ಯ ಸ್ತುತಿಯುಕ್ತವಾದವುಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿಲ್ಲ!

07050013a ಯೋಧಾಶ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವರ್ತಂತೇ ಹ್ಯಧೋಮುಖಾಃ|

07050013c ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಕೃತ್ವಾ ನಾಭಿವದಂತಿ ಮಾಂ||

ಯೋಧರೂ ಕೂಡ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಅವರು ನನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಯುದ್ಧವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು!

07050014a ಅಪಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ಭವೇದದ್ಯ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯೋ ಮಮ ಮಾಧವ|

07050014c ನ ಹಿ ಶುಧ್ಯತಿ ಮೇ ಭಾವೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಜನಮಾಕುಲಂ||

ಮಾಧವ! ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಬ್ಬರೂ

ಕುಶಲವಾಗಿರುವರೇ? ನನ್ನವರ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಭಾವವು ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

07050015a ಅಪಿ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ವಿರಾಟಸ್ಯ ಚ ಮಾನದ|

07050015c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚೈವ ಯೋಧಾನಾಂ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಂ ಸ್ಯಾನ್ಮಮಾಚ್ಯುತ||

ಅಚ್ಯುತ! ಮಾನದ! ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ, ವಿರಾಟನ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕುಶಲದಿಂದಿರುವರೇ?

07050016a ನ ಚ ಮಾಮದ್ಯ ಸೌಭದ್ರಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ|

07050016c ರಣಾದಾಯಾಂತಮುಚಿತಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಿ ಹಸನ್ನಿವ||

ಇಂದು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಅತಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಗು ನಗುತ್ತಾ ಸೌಭದ್ರನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನನ್ನನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಎದಿರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ!”

07050017a ಏವಂ ಸಂಕಥಯಂತೌ ತೌ ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ಶಿಬಿರಂ ಸ್ವಕಂ|

07050017c ದದೃಶಾತೇ ಭೃಶಾಸ್ವಸ್ಥಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಮಷ್ಟಚೇತಸಃ||

ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಂಡರು.

07050018a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತೃಂಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ವಿಮನಾ ವಾನರಧ್ವಜಃ|

07050018c ಅಪಶ್ಯಂಶ್ಚೈವ ಸೌಭದ್ರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವಿಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದ ಸಹೋದರರನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ
ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಕಾಣದೇ ವಾನರಧ್ವಜನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07050019a ಮುಖವರ್ಣೋಽಪ್ರಸನ್ನೋ ವಃ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

07050019c ನ ಚಾಭಿಮನ್ಯುಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನ ಚ ಮಾಂ ಪ್ರತಿನಂದಥ||

“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮುಖವರ್ಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು

ಅಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುವವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಅಭಿಮನ್ಯುವೂ ನನಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ!

07050020a ಮಯಾ ಶ್ರುತಶ್ಚ ದ್ರೋಣೇನ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹೋ ವಿನಿರ್ಮಿತಃ|

07050020c ನ ಚ ವಸ್ತುಸ್ಯ ಭೇತ್ತಾಸ್ತಿ ಋತೇ ಸೌಭದ್ರಮಾಹವೇ||

ದ್ರೋಣನು ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ.
ಸೌಭದ್ರನಲ್ಲದೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು
ಭೇದಿಸುವುದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

07050021a ನ ಚೋಪದಿಷ್ಟಸ್ತಸ್ಯಾಸೀನ್ಮ ಯಾನೀಕವಿನಿರ್ಗಮಃ|

07050021c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಬಾಲೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಪರಾನೀಕಂ ಪ್ರವೇಶಿತಃ||

ನಾನಾದರೋ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರ ಹೊರತಾಗಿ
ನಿರ್ಗಮಿಸುವುದರ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರೂ
ಅವನು ಶತ್ರುವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

07050022a ಭಿತ್ತ್ವಾನೀಕಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಪರೇಷಾಂ ಬಹುಶೋ ಯುಧಿ|

07050022c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ನಿಹತಃ ಶೇತೇ ಸೌಭದ್ರಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಪರವೀರಹ ಸೌಭದ್ರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಭೇದಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿಲ್ಲ
ತಾನೇ?

07050023a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಜಾತಂ ಸಿಂಹಮಿವಾದ್ರಿಷು|

07050023c ಉಪೇಂದ್ರಸದೃಶಂ ಬ್ರೂತ ಕಥಮಾಯೋಧನೇ ಹತಃ||

ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ, ಮಹಾಬಾಹು, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಿಂಹದಂತಿದ್ದ,
ಉಪೇಂದ್ರನಂತಿದ್ದ ಅವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಗೆ ಹತನಾದನೆಂದು
ಹೇಳಿ !

07050024a ಸುಕುಮಾರಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ವಾಸವಸ್ಯಾತ್ಮಜಾತ್ಮಜಂ|

07050024c ಸದಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯಂ ಬ್ರೂತ ಕಥಮಾಯೋಧನೇ ಹತಃ||

ನನಗೆ ಸದಾ ಪ್ರಿಯನಾದ ಸುಕುಮಾರ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ವಾಸವನ ಮಗನ
ಮಗನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹತನಾದನು ಹೇಳಿ !

07050025a ವಾಷ್ಣೇಯೀದಯಿತಂ ಶೂರಂ ಮಯಾ ಸತತಲಾಲಿತಂ|

07050025c ಅಂಬಾಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಕೋಽವಧೀತ್ಕಾಲಚೋದಿತಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯಿಯ ಮಗ, ಶೂರ, ಸತತವೂ ನನ್ನಿಂದ ಮುದ್ದಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ,
ತಾಯಿ ಕುಂತಿಗೂ ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಿಯನಾದ ಅವನನ್ನು
ಕಾಲಚೋದಿತನಾದ ಯಾರು ವಧಿಸಿದರು?

07050026a ಸದೃಶೋ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಸ್ಯ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07050026c ವಿಕ್ರಮಶ್ರುತಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಃ ಕಥಮಾಯೋಧನೇ ಹತಃ||

ವಿಕ್ರಮ-ಕೀರ್ತಿ-ಮಹಾತ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹ ಕೇಶವನಂತಿರುವ ಆ
ಮಹಾತ್ಮನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹತನಾದನು ಹೇಳಿ !

07050027a ಸುಭದ್ರಾಯಾಃ ಪ್ರಿಯಂ ನಿತ್ಯಂ ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ|

07050027c ಯದಿ ಪುತ್ರಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸುಭದ್ರೆಯ, ದ್ರೌಪದಿಯ ಮತ್ತು ಕೇಶವನ ಪ್ರಿಯನಾದ ನನ್ನ
ಮಗನನ್ನು ನಾನೇನಾದರೂ ಕಾಣದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ
ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ !

07050028a ಮೃದುಕುಂಚಿತಕೇಶಾಂತಂ ಬಾಲಂ ಬಾಲಮೃಗೇಕ್ಷಣಂ|

07050028c ಮತ್ತದ್ವಿರದವಿಕ್ರಾಂತಂ ಶಾಲಪೋತಮಿವೋದ್ಗತಂ||

07050029a ಸ್ಮಿತಾಭಿಭಾಷಿಣಂ ದಾಂತಂ ಗುರುವಾಕ್ಯಕರಂ ಸದಾ|

07050029c ಬಾಲೈಽಪ್ಯಬಾಲಕರ್ಮಾಣಂ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಯಮಮತ್ಸರಂ||

07050030a ಮಹೋತ್ಸಾಹಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದೀರ್ಘರಾಜೀವಲೋಚನಂ|

07050030c ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿನಂ ದಾಂತಂ ನ ಚ ನೀಚಾನುಸಾರಿಣಂ||

07050031a ಕೃತಜ್ಞಂ ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನಂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಮನಿವರ್ತಿನಂ|

07050031c ಯುದ್ಧಾಭಿನಂದಿನಂ ನಿತ್ಯಂ ದ್ವಿಷತಾಮಘವರ್ಧನಂ||

07050032a ಸ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ಯುಕ್ತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಜಯಗೃದ್ಧಿನಂ|

07050032c ನ ಚ ಪೂರ್ವಪ್ರಹರ್ತಾರಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಷ್ಟಸಂಭ್ರಮಂ|

07050032e ಯದಿ ಪುತ್ರಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಯಮಸಾದನಂ||

ಮೃದುವಾದ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲುಳ್ಳ, ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಮತ್ತಗಜದ ನಡುಗೆಯ, ಎಳೆಯ ಸಾಲವೃಕ್ಷದಂತೆ
ಎತ್ತರನಾಗಿದ್ದ, ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಮಾತನಾಡುವ, ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ,
ಸದಾ ಹಿರಿಯರ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ,
ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಬಾಲರ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗುತ್ತಿದ್ದ, ಪ್ರಿಯವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುವ, ಮಾತ್ಸರ್ಯವಿಲ್ಲದ, ಬಾಲಕ, ಮಹೋತ್ಸಾಹಿ,
ಮಹಾಬಾಹು, ದೀರ್ಘರಾಜೀವಲೋಚನ, ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿ, ಶಾಂತ,
ನೀಚರನ್ನು ಅನುಸರಿಸದ, ಕೃತಜ್ಞ, ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಲಾಯನ ಮಾಡದ, ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಶಂಸಕ, ನಿತ್ಯವೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ತನ್ನವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೂ ಹಿತವೂ ಆದ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ, ಪಿತೃಗಳ ಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸಿದ, ತನಗೆ
ಮೊದಲು ಹೊಡೆಯದೇ ಇದ್ದವನನ್ನು ಹೊಡೆಯದ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಾನೇನಾದರೂ
ಕಾಣದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ !

07050033a ಸುಲಲಾಟಂ ಸುಕೇಶಾಂತಂ ಸುಭ್ರಕ್ಷಿದಶನಚ್ಚದಂ|

07050033c ಅಪಶ್ಯತಸ್ತದ್ವದನಂ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ಸುಂದರ ಹಣೆಯುಳ್ಳ, ಸುಂದರ ಮುಂಗುರುಳುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಸುಂದರ
ಹುಬ್ಬು, ಕಣ್ಣು, ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣದ ನನ್ನ
ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲೆ?

07050034a ತಂತ್ರೀಸ್ವನಸುಖಂ ರಮ್ಯಂ ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲಸಮಧ್ವನಿಂ|

07050034c ಅಶೃಣ್ವತಃ ಸ್ವನಂ ತಸ್ಯ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ವೀಣಾವಾದನದಂತೆ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ, ಗಂಡು ಕೋಗಿಲೆಯ
ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಅವನ ರಮ್ಯ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ಶಾಂತಿಯೆಲ್ಲಿ?

07050035a ರೂಪಂ ಚಾಪ್ರತಿರೂಪಂ ತತ್ತ್ರಿದಶೇಷ್ಟಪಿ ದುರ್ಲಭಂ|

07050035c ಅಪಶ್ಯತೋಽದ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ತ್ರಿದಶರಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪಿ ವೀರನ ರೂಪವನ್ನು
ಕಾಣದ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಇಂದು ಶಾಂತಿಯೆಲ್ಲಿ?

07050036a ಅಭಿವಾದನದಕ್ಷಂ ತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ವಚನೇ ರತಂ|

07050036c ನಾದ್ಯಾಹಂ ಯದಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾ ಶಾಂತಿಹೃದಯಸ್ಯ ಮೇ||

ಅಭಿವಾದನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನಾದ ಪಿತೃಗಳ ವಚನರತನಾದ ಅವನನ್ನು
ಇಂದು ನಾನು ಕಾಣದೇ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯೆಲ್ಲಿ?

07050037a ಸುಕುಮಾರಃ ಸದಾ ವೀರೋ ಮಹಾರ್ಹಶಯನೋಚಿತಃ|

07050037c ಭೂಮಾವನಾಥವಚ್ಚೇತೇ ನೂನಂ ನಾಥವತಾಂ ವರಃ||

ಸುಕುಮಾರನಾದ, ಸದಾ ವೀರನಾದ, ಮಹಾಬೆಲೆಬಾಳುವ ಹಾಸಿಗೆಗಳ
ಮೇಲೆ ಮಲಗಲು ಅರ್ಹನಾದ ಅವನು ತನಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಕ್ಷಕರಿದ್ದರೂ
ಇಂದು ಅನಾಥನಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನಲ್ಲ!

07050038a ಶಯಾನಂ ಸಮುಪಾಸಂತಿ ಯಂ ಪುರಾ ಪರಮಸ್ತ್ರಿಯಃ|

07050038c ತಮದ್ಯ ವಿಪ್ರವಿದ್ಧಾಂಗಮುಪಾಸಂತ್ಯಶಿವಾಃ ಶಿವಾಃ||

ಹಿಂದೆ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು ಯಾರನ್ನು
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥಹ ಅಂಗಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳು
ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಅವನನ್ನು ಅಮಂಗಳರಾದ ನರಿಗಳು
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲ !

07050039a ಯಃ ಪುರಾ ಬೋಧ್ಯತೇ ಸುಪ್ತಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ|

07050039c ಬೋಧಯಂತ್ಯದ್ಯ ತಂ ನೂನಂ ಶ್ವಾಪದಾ ವಿಕೃತ್ಯೈಃ ಸ್ವರೈಃ||

ಹಿಂದೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಯಾರನ್ನು ಸೂತಮಾಗದಬಂಧಿಗಳು
ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂತವನನ್ನು ಇಂದು ನರಿ-ನಾಯಿಗಳು ವಿಕೃತ
ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವವಲ್ಲ !

07050040a ಚತ್ರಚ್ಚಾ ಯಾಸಮುಚಿತಂ ತಸ್ಯ ತದ್ವದನಂ ಶುಭಂ|

07050040c ನೂನಮದ್ಯ ರಜೋಧ್ವಸ್ತಂ ರಣೇ ರೇಣುಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಯಾರ ಶುಭ ವದನವು ಚತ್ರಗಳ ಛಾಯೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತೋ
ಅದು ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಧೂಳು ಮುಕ್ಕಿ ಮಾಸಿದೆಯಲ್ಲ !

07050041a ಹಾ ಪುತ್ರಕಾವಿತ್ಯಪ್ತಸ್ಯ ಸತತಂ ಪುತ್ರದರ್ಶನೇ|

07050041c ಭಾಗ್ಯಹೀನಸ್ಯ ಕಾಲೇನ ಯಥಾ ಮೇ ನೀಯಸೇ ಬಲಾತ್||

ಹಾ ಪುತ್ರ ! ಸತತವೂ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗದ ಈ

ಭಾಗ್ಯಹೀನನನ್ನು ಕಾಲವು ಏಕೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿಲ್ಲ?

07050042a ಸಾದ್ಯ ಸಮ್ಯಮನೀ ನೂನಂ ಸದಾ ಸುಕೃತಿನಾಂ ಗತಿಃ|

07050042c ಸ್ವಭಾಭಿರ್ಭಾಸಿತಾ ರಮ್ಯಾ ತ್ವಯಾತ್ಯರ್ಥಂ ವಿರಾಜತೇ||

ಸುಕೃತಿಗಳು ಸದಾ ಹೋಗಲು ಬಯಸುವ ಯಮಸದನವು ಇಂದು ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ರಮ್ಯವೂ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದೂ ಆಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು.

07050043a ನೂನಂ ವೈವಸ್ವತಶ್ಚ ತ್ವಾ ವರುಣಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಃ|

07050043c ಶತಕ್ರತುರ್ಧನೇಶಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಮರ್ಚಂತ್ಯಭೀರುಕಂ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಿಯ ಅತಿಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ವೈವಸ್ವತ, ವರುಣ, ಶತಕ್ರತು ಮತ್ತು ಧನೇಶ್ವರರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು.”

07050044a ಏವಂ ವಿಲಪ್ಯ ಬಹುಧಾ ಭಿನ್ನಪೋತೋ ವಣಿಗ್ಯಥಾ|

07050044c ದುಃಖೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟೋ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಮಪೃಚ್ಚತ||

ಹೀಗೆ ಹಡಗು ಮುರಿದ ವರ್ತಕನಂತೆ ಬಹುವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪಲಿಸಿ, ಮಹಾ ದುಃಖದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

07050045a ಕಚ್ಚಿತ್ಸ ಕದನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪರೇಷಾಂ ಪಾಂಡುನಂದನ|

07050045c ಸ್ವರ್ಗತೋಽಭಿಮುಖಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಯುಧ್ಯಮಾನೋ ನರರ್ಷಭಃ||

“ಪಾಂಡುನಂದನ! ಆ ನರರ್ಷಭನು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕದನ ಮಾಡುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸ್ವರ್ಗಗತನಾದನೇ?

07050046a ಸ ನೂನಂ ಬಹುಭಿಯ್ ತ್ವೈರ್ಯುಧ್ಯಮಾನೋ ನರರ್ಷಭೈಃ|

07050046c ಅಸಹಾಯಃ ಸಹಾಯಾರ್ಥಿ ಮಾಮನುಷ್ಯಾತವಾನ್ಪು ಪಂ||

ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾದ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾದ ನರರ್ಷಭರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಅವನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

07050047a ಪೀಡ್ಯಮಾನಃ ಶರೈರ್ಬಾಲಸ್ತಾತ ಸಾಧ್ವಭಿಧಾವ ಮಾಂ|

07050047c ಇತಿ ವಿಪ್ರಲಪನ್ಮನ್ಯೇ ನೃಶಂಸೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಹತಃ||

ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದಾಗ ಆ ಬಾಲ ಕಂದನು ಈಗ ನಾನು ರಕ್ಷಣೆಗೆ
ಬರಬಹುದು ಎಂದು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕ್ರೂರಿಗಳಾದ
ಬಹುಜನರಿಂದ ಹತನಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

07050048a ಅಥ ವಾ ಮತ್ಪ್ರಸೂತಶ್ಚ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯೋ ಮಾಧವಸ್ಯ ಚ|

07050048c ಸುಭದ್ರಾಯಾಂ ಚ ಸಂಭೂತೋ ನೈವಂ ವಕ್ತುಮಿಹಾರ್ಹತಿ||

ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮಗ, ಮಾಧವನ ಅಳಿಯ ಮತ್ತು ಸುಭದ್ರೆಗೆ
ಹುಟ್ಟಿದವನ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ!

07050049a ವಜ್ರಸಾರಮಯಂ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಸುದೃಢಂ ಮಮ|

07050049c ಅಪಶ್ಯತೋ ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ರಕ್ತಾಕ್ಷಂ ಯನ್ನ ದೀರ್ಯತೇ||

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ವಜ್ರದ ಸಾರದಿಂದ

ಮಾಡಿದ್ದಿರಬೇಕು. ದೀರ್ಘಬಾಹು ಆ ರಕ್ತಾಕ್ಷನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಒಡೆದು
ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

07050050a ಕಥಂ ಬಾಲೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೇ ನೃಶಂಸಾ ಮರ್ಮಭೇದಿನಃ|

07050050c ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯೇ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಮಮ ಪುತ್ರೇಽಕ್ಷಿಪಂ ಶರಾನ್||

ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕ್ರೂರಿಗಳಾದ ಮಹೇಷ್ಟಾಸರು ಇನ್ನೂ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದ
ನನ್ನ ಮಗ, ವಾಸುದೇವನ ಅಳಿಯನ ಮೇಲೆ ಮರ್ಮಭೇದಿ
ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು?

07050051a ಯೋ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಮದೀನಾತ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಮ್ಯಾಭಿನಂದತಿ|

07050051c ಉಪಯಾಂತಂ ರಿಪೂನ್ ಹತ್ವಾ ಸೋಽದ್ಯ ಮಾಂ ಕಿಂ ನ ಪಶ್ಯತಿ||

ನಿತ್ಯವೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಅದೀನಾತ್ಮನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾರಿಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂದು
ಏಕೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ?

07050052a ನೂನಂ ಸ ಪತಿತಃ ಶೇತೇ ಧರಣ್ಯಾಂ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಃ|

07050052c ಶೋಭಯನ್ಮೈದಿನೀಂ ಗಾತ್ರೈರಾದಿತ್ಯ ಇವ ಪಾತಿತಃ||

ಅವನು ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ತನ್ನ ಶರೀರಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಣಾಂಗಣವನ್ನೇ
ಶೋಭಾಯಮಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿರಬಹುದೇ?

07050053a ರಣೇ ವಿನಿಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶೋಕಾರ್ತಾ ವೈ ವಿನಂಕ್ಷ್ಯತಿ|

07050053c ಸುಭದ್ರಾ ವಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಿಂ ಮಾಮಭಿಮನ್ಯುಮಪಶ್ಯತಿ|

07050053e ದ್ರೌಪದೀ ಚೈವ ದುಃಖಾರ್ತೇ ತೇ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ನ್ವಹಂ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ರಣದಲ್ಲಿ ಹತನಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೋಕಾರ್ತಳಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಬಿಡುವ ಸುಭದ್ರೆಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ? ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೇ ದುಃಖಾರ್ತಳಾದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ?

07050054a ವಜ್ರಸಾರಮಯಂ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಯನ್ನ ಯಾಸ್ಯತಿ|

07050054c ಸಹಸ್ರಧಾ ವಧೂಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರುದತೀಂ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಂ||

ಶೋಕಕರ್ಶಿತಳಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಸಹಸ್ರ ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ವಜ್ರಸಾರಮಯವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು!

07050055a ಹೃಷ್ಟಾನಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸಿಂಹನಾದೋ ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ|

07050055c ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚಾಪಿ ಕೃಷ್ಣೇನ ಶ್ರುತೋ ವೀರಾನುಪಾಲಭನ್||

ಹೃಷ್ಟರಾದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸಿಂಹನಾದವು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಯುಯುತ್ಸುವು ವೀರರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

07050056a ಅಶಕ್ತುವಂತೋ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಬಾಲಂ ಹತ್ವಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07050056c ಕಿಂ ನದಧ್ವಮಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಪಾರ್ಥೇ ವೈ ದೃಶ್ಯತಾಂ ಬಲಂ||

“ಮಹಾರಥರೇ! ಅಧರ್ಮಜ್ಞರೇ! ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ನೀವೆಲ್ಲ ಬಾಲಕನನ್ನು ವಧಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವಿರೇಕೆ?

ಪಾರ್ಥನ ಬಲವನ್ನು ನೀವು ನೋಡುವಿರಿ !

07050057a ಕಿಂ ತಯೋರ್ವಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಕೇಶವಾರ್ಜುನಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07050057c ಸಿಂಹವನ್ನದತ ಪ್ರೀತಾಃ ಶೋಕಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಶವಾರ್ಜುನರಿಗೆ ವಿಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ಶೋಕಕಾಲವು ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ.

07050058a ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ವಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಫಲಂ ಪಾಪಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ|

07050058c ಅಧರ್ಮೋ ಹಿ ಕೃತಸ್ತೀವ್ರಃ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದಫಲಶ್ಚಿರಂ||

ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಬರಲಿದೆ. ತೀವ್ರವಾದ ಅಧರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿರುವವರಿಗೆ ಅದರ ಫಲವು ಹೇಗೆ ತಡವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?”

07050059a ಇತಿ ತಾನ್ಪ್ರತಿ ಭಾಷನ್ವೈ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರೋ ಮಹಾಮತಿಃ|

07050059c ಅಪಾಯಾಚ್ಚಸ್ತ್ರಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕೋಪದುಃಖಸಮನ್ವಿತಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾಮತಿ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರನು ಕೋಪ-
ದುಃಖಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನು.

07050060a ಕಿಮರ್ಥಮೇತನ್ನಾಖ್ಯಾತಂ ತ್ವಯಾ ಕೃಷ್ಣ ರಣೇ ಮಮ|

07050060c ಅಧಕ್ಷ್ಯಂ ತಾನಹಂ ಸರ್ವಾಂಸ್ತದಾ ಕ್ರೂರಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ ನನಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ಆಗಲೇ ನಾನು ಆ ಎಲ್ಲ ಕ್ರೂರ ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

07050061a ನಿಗೃಹ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ತಂ ಪುತ್ರಾಧಿಭಿರಭಿಪ್ಲುತಂ|

07050061c ಮೈವಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ ಕೃಷ್ಣಸ್ತೀವ್ರಶೋಕಸಮನ್ವಿತಂ||

ಆಗ ಪುತ್ರಶೋಕವೆಂಬ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ, ತೀವ್ರಶೋಕಸಮನ್ವಿತನಾದ ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ವಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣನು “ಹೀಗೆ ದುಃಖಿಸಬೇಡ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು:

07050062a ಸರ್ವೇಷಾಮೇಷ ವೈ ಪಂಥಾಃ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07050062c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಯೇಷಾಂ ಯುದ್ಧೇನ ಜೀವಿಕಾ||

“ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗದೇ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಶೂರರಿಗೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುದ್ಧವೇ ಜೀವನವಾಗಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ, ಕೊನೆಗೆ ಇದೇ ದಾರಿ!

07050063a ಏಷಾ ವೈ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07050063c ವಿಹಿತಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೈರ್ಗತಿರ್ಗತಿಮತಾಂ ವರ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತರಾದ ಶೂರರಿಗೂ ಇದೇ ಮಾರ್ಗವು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಂದ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

07050064a ಧ್ರುವಂ ಯುದ್ಧೇ ಹಿ ಮರಣಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07050064c ಗತಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಲೋಕಾನಭಿಮನ್ಯುರ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಹಿಂದಿರುಗದ ಶೂರರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು.
ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಪುಣ್ಯಕೃತರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07050065a ಏತಚ್ಚ ಸರ್ವವೀರಾಣಾಂ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07050065c ಸಂಗ್ರಾಮೇಽಭಿಮುಖಾ ಮೃತ್ಯುಂ ಪ್ರಪ್ನುಯಾಮೇತಿ ಮಾನದ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಾನದ! ಸಂಗ್ರಾಮದದಲ್ಲಿ ಎದುರುಮುಖರಾಗಿದ್ದಾಗ
ಸಾವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ವೀರರ
ಬಯಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

07050066a ಸ ಚ ವೀರಾನ್ರಣೇ ಹತ್ವಾ ರಾಜಪುತ್ರಾನ್ಮಹಾಬಲಾನ್|

07050066c ವೀರೈರಾಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಮೃತ್ಯುಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋಽಭಿಮುಖೋ ರಣೇ||

ಅವನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ವೀರ ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ವೀರರು ಬಯಸುವ, ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರುಮುಖನಾಗಿರುವಾಗ,
ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

07050067a ಮಾ ಶುಚಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪೂರ್ವೈರೇಷ ಸನಾತನಃ|

07050067c ಧರ್ಮಕೃದ್ಭಿಃ ಕೃತೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ರಣೇ ಕ್ಷಯಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಶೋಕಿಸಬೇಡ! ರಣದಲ್ಲಿ ನಾಶವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಧರ್ಮವೆಂದು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಹಿಂದೆಯೇ

ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

07050068a ಇಮೇ ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಸರ್ವೇ ದೀನಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

07050068c ತ್ವಯಿ ಶೋಕಸಮಾವಿಷ್ಟೇ ನೃಪಾಶ್ಚ ಸುಹೃದಸ್ತವ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ನೀನು ಶೋಕಸಮಾವಿಷ್ಟನಾದೆಯೆಂದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ಸಹೋದರರು, ನೃಪರು, ಸುಹೃದಯರು ಎಲ್ಲರೂ ದೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

07050069a ಏತಾಂಸ್ತ್ವಂ ವಚಸಾ ಸಾಮ್ನಾ ಸಮಾಶ್ವಾಸಯ ಮಾನದ|

07050069c ವಿದಿತಂ ವೇದಿತವ್ಯಂ ತೇ ನ ಶೋಕಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಾನದ ! ಇವರನ್ನು ನೀನು ಸಮಾಧಾನಪೂರ್ವಕ ಆಶ್ವಾಸನೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸು. ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ನೀನು ಶೋಕಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ !”

07050070a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣೇನಾಧ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ|

07050070c ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ತದಾ ಭ್ರಾತೃನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾರ್ಥಃ ಸಗದ್ಗದಾನ್||

ಹೀಗೆ ಅಧ್ಭುತ ಕರ್ಮಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಸಂತೈಸಲ್ಪಡಲು ಪಾರ್ಥನು ಗದ್ಗದನಾಗಿ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

07050071a ಸ ದೀರ್ಘಬಾಹುಃ ಪೃಥ್ವಂಸೋ ದೀರ್ಘರಾಜೀವಲೋಚನಃ|

07050071c ಅಭಿಮನ್ಯುರ್ಯಥಾ ವೃತ್ತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ತಥಾ||

“ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹು, ವಿಶಾಲ ಭುಜದ, ದೀರ್ಘರಾಜೀವ ಲೋಚನ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು

ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

07050072a ಸನಾಗಸ್ಯಂದನಹಯಾನ್ವಕ್ಷ್ಯಧ್ವಂ ನಿಹತಾನ್ಮಯಾ|

07050072c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಾನುಬಂಧಾಂಸ್ತಾನ್ ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವೈರಿಣಃ||

ನನ್ನ ಮಗನ ವೈರಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ ಅನುಬಂಧರನ್ನೂ ಕೂಡಿ, ಅವನ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಸ್ಮಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07050073a ಕಥಂ ಚ ವಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿನಾಂ|

07050073c ಸೌಭದ್ರೋ ನಿಧನಂ ಗಚ್ಛೇದ್ವಜ್ರಿಣಾಪಿ ಸಮಾಗತಃ||

ಆದರೆ ಕೃತಾಸ್ತ್ರರಾಗಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಗಳಾಗಿರುವ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇರುವಾಗ ರಣದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಪಾಣಿಯೇ ಎದುರಾಗಿದ್ದರೂ ಸೌಭದ್ರನು ಹೇಗೆ ನಿಧನನಾದನು?

07050074a ಯದ್ಯೇವಮಹಮಜ್ಞಾಸ್ಯಮಶಕ್ತಾನ್ವಕ್ಷಣೇ ಮಮ|

07050074c ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನ್ಮಯಾ ಗುಪ್ತೋ ಭವೇತ್ತತಃ||

ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲರು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರೆಂದು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.

07050075a ಕಥಂ ಚ ವೋ ರಥಸ್ಥಾನಾಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮುಂಚತಾಂ|

07050075c ನೀತೋಽಭಿಮನ್ಯುರ್ನಿಧನಂ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ವಃ ಪರೈಃ||

ರಥದಮೇಲೆ ನಿಂತು ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮನ್ನು

ತ್ಯಣೀಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳು ಹೇಗೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೊಂದರು?

07050076a ಅಹೋ ವಃ ಪೌರುಷಂ ನಾಸ್ತಿ ನ ಚ ವೋಽಸ್ತಿ ಪರಾಕ್ರಮಃ|

07050076c ಯತ್ರಾಭಿಮನ್ಯುಃ ಸಮರೇ ಪಶ್ಯತಾಂ ವೋ ನಿಪಾತಿತಃ||

ಅಯ್ಯೋ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೌರುಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಾಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲ! ನೀವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರಲ್ಲ!

07050077a ಆತ್ಮಾನಮೇವ ಗರ್ಹೇಯಂ ಯದಹಂ ವಃ ಸುದುರ್ಬಲಾನ್|

07050077c ಯುಷ್ಮಾನ್ಯಾಯ ನಿಯಾತೋ ಭೀರೂನಕೃತನಿಶ್ರಮಾನ್||

ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಿಳಿಯದೇ ನಿಮ್ಮಂತಹ ದುರ್ಬಲ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದ ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹೋದೆನಲ್ಲಾ!

07050078a ಅಹೋ ಸ್ವಿದ್ಭೂಷಣಾರ್ಥಾಯ ವರ್ಮಶಸ್ತ್ರಾಯುಧಾನಿ ವಃ|

07050078c ವಾಚಶ್ಚ ವಕ್ತುಂ ಸಂಸತ್ತು ಮಮ ಪುತ್ರಮರಕ್ಷತಾಂ||

ಅಯ್ಯೋ! ನಿಮ್ಮ ಈ ಕವಚ-ಶಸ್ತ್ರ-ಆಯುಧಗಳು ಕೇವಲ ಭೂಷಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ? ಸಂಸತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ನೀವು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ!”

07050079a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ತಿಷ್ಠಂಶ್ಚಾ ಪವರಾಸಿಮಾನ್|

07050079c ನ ಸ್ಮಾಶಕ್ಯತ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಕೇನ ಚಿತ್ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಾಪವನ್ನೂ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು
ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತನು. ಆಗ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಲು
ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07050080a ತಮಂತಕಮಿವ ಕ್ರುದ್ಧಂ ನಿಶ್ವಸಂತಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

07050080c ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಮಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖಂ ತದಾ||

ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ
ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಅವನ ಮುಖವು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ
ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

07050081a ನಾಭಿಭಾಷ್ಪಂ ಶಕ್ನುವಂತಿ ದ್ರಷ್ಟುಂ ವಾ ಸುಹೃದೋಽರ್ಜುನಂ|

07050081c ಅನ್ಯತ್ರ ವಾಸುದೇವಾದ್ವಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದ್ವಾ ಪಾಂಡುನಂದನಾತ್||

ಅವನು ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಲು
ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡುನಂದನನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಸುಹೃದರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07050082a ಸರ್ವಾಸ್ವವಸ್ಥಾಸು ಹಿತಾವರ್ಜುನಸ್ಯ ಮನೋನುಗೌ|

07050082c ಬಹುಮಾನಾತ್ಪ್ರಿಯತ್ವಾಚ್ಚ ತಾವೇನಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಃ||

ಸರ್ವಾ ವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಹಿತವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ
ಅನುಸರಿಸುವುದರಿಂದ, ಆದರ-ಗೌರವಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯತ್ವದಿಂದ
ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು.

07050083a ತತಸ್ತಂ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಭೃಶಂ ಪೀಡಿತಮಾನಸಂ|

07050083c ರಾಜೀವಲೋಚನಂ ಕೃದ್ಧಂ ರಾಜಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತ ಮನಸ್ಕನಾಗಿದ್ದ ಕೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಆ ರಾಜೀವಲೋಚನನಿಗೆ ರಾಜನು ಮಾತನಾಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನಕೋಪೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಕೋಪ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹತನಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು (೧-೧೫). ಮರುದಿನ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದೂ, ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡುವೆನೆಂದೂ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದುದು (೧೬-೪೩).

07051001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07051001a ತ್ವಯಿ ಯಾತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಂಶಪ್ತಕಬಲಂ ಪ್ರತಿ|

07051001c ಪ್ರಯತ್ನಮಕರೋತ್ತೀವ್ರಮಾಚಾರ್ಯೋ ಗ್ರಹಣೇ ಮಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಸಂಶಪ್ತಕರ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ನೀನು ಹೋದನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಆಚಾರ್ಯನು ತೀವ್ರ

ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

07051002a ವ್ಯಾಧಾನೀಕಂ ವಯಂ ದ್ರೋಣಂ ವರಯಾಮಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವಶಃ|

07051002c ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ಯತಮಾನಂ ತಥಾ ರಣೇ||

ಹಾಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ ಆ ರಥಸೇನೆಯ
ವ್ಯೂಹವನ್ನು ನಾವು ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ತಡೆದೆವು.

07051003a ಸ ವಾರ್ಯಮಾಣೋ ರಥಿಭೀ ರಕ್ಷಿತೇನ ಮಯಾ ತಥಾ|

07051003c ಅಸ್ಮಾನಪಿ ಜಘಾನಾಶು ಪೀಡಯನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ರಥಿಕರು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಾನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದೆ.
ಆದರೆ ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07051004a ತೇ ಪೀಡ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ನ ಶಕ್ನುಮಃ|

07051004c ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಮಪ್ಯಾಜೌ ಭೇತ್ತುಂ ತತ್ಕುತ ಏವ ತು||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ನಾವು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ
ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಅಸಮರ್ಥರಾದೆವು. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು
ಭೇದಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು?

07051005a ವಯಂ ತ್ವಪ್ರತಿಮಂ ವೀರ್ಯೇ ಸರ್ವೇ ಸೌಭದ್ರಮಾತ್ಮಜಂ|

07051005c ಉಕ್ತವಂತಃ ಸ್ಮ ತೇ ತಾತ ಭಿಂಧ್ಯನೀಕಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಆಗ ವೀರ್ಯಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮನಾದ

ಸೌಭದ್ರಾತ್ಮಜನಿಗೆ ನಾವು “ಮಗೂ ! ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸು !” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆವು.

07051006a ಸ ತಥಾ ಚೋದಿತೋಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಸದಶ್ಚ ಇವ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07051006c ಅಸಹ್ಯಮಪಿ ತಂ ಭಾರಂ ವೋಢುಮೇವೋಪಚಕ್ರಮೇ||

ಹಾಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ಉತ್ತಮ ಥಳಿಯ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಸಹಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಆ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಮುಂದಾದನು.

07051007a ಸ ತವಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ|

07051007c ಪ್ರಾವಿಶತ್ತದ್ಬಲಂ ಬಾಲಃ ಸುಪರ್ಣ ಇವ ಸಾಗರಂ||

ನಿನ್ನ ಅಸ್ತ್ರೋಪದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದಿಂದ ಸಮನ್ವಿತನಾದ ಆ ಬಾಲಕನು ಗರುಡನು ಸಾಗರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07051008a ತೇಽನುಯಾತಾ ವಯಂ ವೀರಂ ಸಾತ್ವತೀಪುತ್ರಮಾಹವೇ|

07051008c ಪ್ರವೇಷ್ಟುಕಾಮಾಸ್ತೇನೈವ ಯೇನ ಸ ಪ್ರಾವಿಶಚ್ಚಮೂಂ||

ಅವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತೀಪುತ್ರ ವೀರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದೆವು.

07051009a ತತಃ ಸೈಂಧವಕೋ ರಾಜಾ ಕ್ಷುದ್ರಸ್ತಾತ ಜಯದ್ರಥಃ|

07051009c ವರದಾನೇನ ರುದ್ರಸ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ನಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಆಗ ಕ್ಷುದ್ರ ರಾಜ ಸೈಂಧವ ಜಯದ್ರಥನು ರುದ್ರನ
ವರದಾನದಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಡೆದನು.

07051010a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ಸ ಬೃಹದ್ಬಲಃ|

07051010c ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸೌಭದ್ರಂ ಷಡ್ರಥಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಬೃಹದ್ಬಲ ಮತ್ತು ಕೃತವರ್ಮ
ಈ ಷಡ್ರಥರು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07051011a ಪರಿವಾರ್ಯ ತು ತೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಯುಧಿ ಬಾಲೋ ಮಹಾರಥೈಃ|

07051011c ಯತಮಾನಃ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಬಹುಭಿರ್ವಿರಥೀಕೃತಃ||

ಅವರೆಲ್ಲ ಮಹಾರಥರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಮ
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಅನೇಕರು ವಿರಥರನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದರು.

07051012a ತತೋ ದೌಶಾಸನಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತಥಾ ತೈರ್ವಿರಥೀಕೃತಂ|

07051012c ಸಂಶಯಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದಿಷ್ಟಾಂತೇನಾಭ್ಯಯೋಜಯತ್||

ಆಗ ಪರಮ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ದೌಶಾಸನಿಯು ಆ
ವಿರಥನಾದವನನ್ನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಗದೆಯಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07051013a ಸ ತು ಹತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದ್ವಿಪಾಶ್ವರಥಸಾದಿನಾಂ|

07051013c ರಾಜಪುತ್ರಶತಂ ಚಾಗ್ರ್ಯಂ ವೀರಾಂಶ್ಚ ಲಕ್ಷಿತಾನ್ಬಹೂನ್||

07051014a ಬೃಹದ್ಬಲಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಸ್ವರ್ಗೇಣಾಜೌ ಪ್ರಯೋಜ್ಯ ಹ|

07051014c ತತಃ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದಿಷ್ಟಾಂತಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಾರೂಢರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಅನೇಕ ನೂರು ಅಗ್ರ ವೀರ ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜ ಬೃಹದ್ಬಲನನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ನಂತರ ಆ ಪರಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಮೃತ್ಯುವಶನಾದನು.

07051015a ಏತಾವದೇವ ನಿವೃತ್ತಮಸ್ಮಾಕಂ ಶೋಕವರ್ಧನಂ|

07051015c ಸ ಚೈವಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ತವಾನ್||

ನಮ್ಮ ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಈ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದನು.”

07051016 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07051016a ತತೋಽರ್ಜುನೋ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾಷಿತಂ|

07051016c ಹಾ ಪುತ್ರ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಸ್ಯ ವ್ಯಥಿತೋ ನೃಪತದ್ಭುವಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜನು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು “ಹಾ ಪುತ್ರ!” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07051017a ವಿಷಣ್ಣವದನಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಧನಂಜಯಂ|

07051017c ನೇತ್ರೈರನಿಮಿಷೈರ್ದೀನಾಃ ಪ್ರತ್ಯವೇಕ್ಷನ್ವರಸ್ಪರಂ||

ಎಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣವದನರಾಗಿ ಧನಂಜಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ದೀನರಾಗಿ
ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07051018a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ವಾಸವಿಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07051018c ಕಂಪಮಾನೋ ಜ್ವರೇಣೇವ ನಿಶ್ವಸಂಶ್ಚ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

07051019a ಪಾಣಿಂ ಪಾಣೌ ವಿನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ಶ್ವಸಮಾನೋಽಶ್ರುನೇತ್ರವಾನ್|

07051019c ಉನ್ಮತ್ತ ಇವ ವಿಪ್ರೇಕ್ಷನ್ನಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ವಾಸವಿಯು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ,
ಜ್ವರದಲ್ಲಿರುವವನಂತೆ ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ, ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ,
ಕೈಯಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ಉಜ್ಜುತ್ತಾ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು
ಉನ್ಮತ್ತನಾದವನಂತೆ ಯಾವುದೋ ದಿಕ್ಕನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07051020a ಸತ್ಯಂ ವಃ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಶ್ವೋಽಸ್ಮಿ ಹಂತಾ ಜಯದ್ರಥಂ|

07051020c ನ ಚೇದ್ವಧಭಯಾದ್ಭೀತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಮಹಾಸ್ಯತಿ||

07051021a ನ ಚಾಸ್ಮಾಂ ಶರಣಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಕೃಷ್ಣಂ ವಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ|

07051021c ಭವಂತಂ ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ವೋಽಸ್ಮಿ ಹಂತಾ ಜಯದ್ರಥಂ||

“ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಡುವೆ ಈ ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ! ನಾಳೆ ನಾನು
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ! ಭಯದಿಂದ ಭೀತನಾಗಿ ಅವನು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಅಥವಾ
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಕೃಷ್ಣನ ಅಥವಾ ಮಹಾರಾಜ ನಿನ್ನ ಶರಣು

ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ನಾನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ !

07051022a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಿಯಕರಂ ಮಯಿ ವಿಸ್ಮೃತಸೌಹೃದಂ|

07051022c ಪಾಪಂ ಬಾಲವಧೇ ಹೇತುಂ ಶ್ಲೋಽಸ್ಮಿ ಹಂತಾ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಂಕರನಾದ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಮರೆತಿರುವ,
ಬಾಲವಧೆಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಆ ಪಾಪಿ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನಾಳೆ ನಾನು
ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ !

07051023a ರಕ್ಷಮಾಣಾಶ್ಚ ತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಯೇ ಮಾಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಕೇ ಚನ|

07051023c ಅಪಿ ದ್ರೋಣಕೃಪೌ ವೀರೌ ಚಾದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಾಂ ಶರೈಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಮಾಡಲು ಯಾವ ಕೆಲವರು ನನ್ನೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ವೀರ ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ,
ಅವರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ !

07051024a ಯದ್ಯೇತದೇವಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನ ಕುರ್ಯಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07051024c ಮಾ ಸ್ಮ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಲೋಕಾನ್ವಾಪ್ನುಯಾನ್ ಶೂರಸಮ್ಮತಾನ್||

ಪುರುಷರ್ಷಭರೇ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾನು

ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಶೂರರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಪುಣ್ಯಕೃತರ ಲೋಕಗಳು
ನನಗೆ ದೊರೆಯದಿರಲಿ !

07051025a ಯೇ ಲೋಕಾ ಮಾತ್ರಹಂತ್ರಾಣಾಂ ಯೇ ಚಾಪಿ ಪಿತೃಘಾತಿನಾಂ|

07051025c ಗುರುದಾರಗಾಮಿನಾಂ ಯೇ ಚ ಪಿತುನಾನಾಂ ಚ ಯೇ ತಥಾ||

07051026a ಸಾಧೂನಸೂಯತಾಂ ಯೇ ಚ ಯೇ ಚಾಪಿ ಪರಿವಾದಿನಾಂ|

07051026c ಯೇ ಚ ನಿಕ್ಷೇಪಹರ್ತ್ಯಾಣಾಂ ಯೇ ಚ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಿನಾಂ||

07051027a ಭುಕ್ತಪೂರ್ವಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಯೇ ಚ ನಿಂದತಾಮಘಶಂಸಿನಾಂ|

07051027c ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಲೋಕಾ ಯೇ ಚ ಗೋಘಾತಿನಾಮಪಿ||

07051028a ಪಾಯಸಂ ವಾ ಯವಾನ್ನಂ ವಾ ಶಾಕಂ ಕೃಸರಮೇವ ವಾ|

07051028c ಸಮ್ಯಾವಾಪೂಪಮಾಂಸಾನಿ ಯೇ ಚ ಲೋಕಾ ವೃಥಾಶ್ಚತಾಂ|

07051028e ತಾನಹ್ವೇವಾಧಿಗಚ್ಛೇಯಂ ನ ಚೇದ್ಧನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು ಹತ್ಯೆಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು
ಭೋಗಿಸಿದವರಿಗೆ, ಚಾಡಿಕೋರರಿಗೆ, ಸಾಧುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದವರಿಗೆ,
ಇತರರ ಮೇಲೆ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸುವವರಿಗೆ,
ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇಟ್ಟು ನಿಧಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವರಿಗೆ,
ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಿಗಳಿಗೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಭೋಗಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು
ಕೊಡುವವನಿಗೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಪಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ
ಆಡುವವರಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ಗೋಹತ್ಯೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ಪಾಯಸ-ಗೋಧಿಯ ಅನ್ನ-ಕಾಯಿ-ಪಲ್ಯೆಗಳು-ತಿಲಾನ್ನ-
ಹೋಳಿಗೆ-ಮಾಂಸ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸದೇ ಭಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ಯಾವ

ನರಕ ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವೋ ಅವುಗಳಿಗೆ ನಾನು ನಾಳೆ
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07051029a ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿನಮತ್ಯರ್ಥಂ ಸಂಶಿತಂ ವಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಂ|

07051029c ಅವಮನ್ಯಮಾನೋ ಯಾನ್ಯಾತಿ ವೃದ್ಧಾನ್ಸಾಧೂಂಸ್ತಥಾ ಗುರೂನ್||

07051030a ಸ್ಪೃಶತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಗಾಂ ಚ ಪಾದೇನಾಗ್ನಿಂ ಚ ಯಾಂ ಲಭೇತ್|

07051030c ಯಾಸ್ಸು ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಪುರೀಷಂ ವಾ ಮೂತ್ರಂ ವಾ ಮುಂಚತಾಂ ಗತಿಃ|

07051030e ತಾಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಗತಿಂ ಘೋರಾಂ ನ ಚೇದ್ಧನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿಯಾದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕಠೋರ ನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿರುವ
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು, ವೃದ್ಧರನ್ನು, ಸಾಧುಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಗುರುಗಳನ್ನು
ಅವಮಾನಿಸುವನಿಗೆ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ, ಗೋವನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುವವನಿಗೆ; ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಫ, ಮಲ ಅಥವಾ
ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಘೋರ ಗತಿಯು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಅದು ನನಗೂ ಕೂಡ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ
ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

07051031a ನಗ್ನಸ್ಯ ಸ್ನಾಯಮಾನಸ್ಯ ಯಾ ಚ ವಂಧ್ಯಾತಿಥೇರ್ಗ ತಿಃ|

07051031c ಉತ್ಕೋಚಿನಾಂ ಮೃಷೋಕ್ತೀನಾಂ ವಂಚಕಾನಾಂ ಚ ಯಾ ಗತಿಃ||

07051031e ಆತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾಂ ಯಾ ಚ ಯಾ ಚ ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸಿನಾಂ|

07051032a ಭೃತ್ಯೈಃ ಸಂದೃಶ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪುತ್ರದಾರಾಶ್ರಿತೈಸ್ತಥಾ||

07051032c ಅಸಂವಿಭಜ್ಯ ಕ್ಷುದ್ರಾಣಾಂ ಯಾ ಗತಿರ್ಮೃಷ್ಟಮಶ್ನತಾಂ|

07051032e ತಾಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಗತಿಂ ಘೋರಾಂ ನ ಚೇದ್ಧನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ನಗ್ನರಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಅತಿಥಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ
 ಕಳುಹಿಸುವವರಿಗೆ, ಲಂಚತನ್ನುವವರಿಗೆ, ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವರಿಗೆ,
 ವಂಚನೆಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ, ಇತರರ
 ಮೇಲೆ ಮಿಥ್ಯಾರೋಪ ಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಸೇವಕರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ
 ನಡೆಯುವವರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳು-ಹೆಂಡತಿ-ಆಶ್ರಿತರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದೇ
 ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಘೋರ ಗತಿಗಳು
 ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವೋ ಅವು ನನಗೂ ಕೂಡ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನಾನು
 ಸಂಹರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

07051033a ಸಂಶ್ರಿತಂ ವಾಪಿ ಯಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಸಾಧುಂ ತದ್ವಚನೇ ರತಂ|

07051033c ನ ಬಿಭರ್ತಿ ನೃಶಂಸಾತ್ಮಾ ನಿಂದತೇ ಚೋಪಕಾರಿಣಂ||

07051034a ಅರ್ಹತೇ ಪ್ರಾತಿವೇಶ್ಯಾಯ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಯೋ ನ ದದಾತಿ ಚ|

07051034c ಅನರ್ಹತೇ ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ವೃಷಲೀಪತ್ಯುರೇವ ಚ||

07051035a ಮದ್ಯಪೋ ಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಃ ಕೃತಘ್ನೋ ಭ್ರಾತೃನಿಂದಕಃ|

07051035c ತೇಷಾಂ ಗತಿಮಿಯಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನ ಚೇದ್ಧನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವರ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡದ
 ಕೂರಿಗೆ, ಉಪಕಾರಮಾಡಿದವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರಿಗೆ,
 ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವನನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯದೇ
 ಇರುವವನಿಗೆ, ಶೂದ್ರಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಅನರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು
 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವವನಿಗೆ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೆ,
 ಧರ್ಮಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೀರಿದವನಿಗೆ, ಕೃತಘ್ನನಿಗೆ,

ಭ್ರಾತೃನಿಂದಕನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನನಗಾಗಲಿ.

07051036a ಧರ್ಮಾದಪೇತಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಮಯಾ ನಾತ್ರಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ|

07051036c ಯೇ ಚಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತೇಷಾಂ ಗತಿಮವಾಪ್ನುಯಾಂ|

07051036e ಯದಿ ವ್ಯುಷ್ಟಾಢಿಮಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಶ್ವೋ ನ ಹನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಗತಿಯು ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ನಾಳೆ
ನಾನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದಿದ್ದರೆ ನನಗಾಗಲಿ.

07051037a ಇಮಾಂ ಚಾಪ್ಯಪರಾಂ ಭೂಯಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಮೇ ನಿಬೋಧತ|

07051037c ಯದ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಹತೇ ಪಾಪೇ ಸೂರ್ಯೋಽಸ್ತಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ||

07051037e ಇಹೈವ ಸಂಪ್ರವೇಷ್ಟಾಹಂ ಜ್ವಲಿತಂ ಜಾತವೇದಸಂ||

ಈ ನನ್ನ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರಿ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಆ
ಪಾಪಿಯು ಹತನಾಗದೇ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾದನೆಂದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ
ನಾನು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ !

07051038a ಅಸುರಸುರಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಕ್ಷಿಣೋ ವೋರಗಾ ವಾ

ಪಿತೃರಜನಿಚರಾ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ್ಷಯೋ ವಾ|

07051038c ಚರಮಚರಮಪೀದಂ ಯತ್ಪರಂ ಚಾಪಿ ತಸ್ಮಾತ್

ತದಪಿ ಮಮ ರಿಪುಂ ತಂ ರಕ್ಷಿತುಂ ನೈವ ಶಕ್ತಾಃ||

ಅಸುರರು, ಸುರರು, ಮನುಷ್ಯರು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಉರುಗಗಳು,

ಪಿತ್ರಗಣಗಳು, ನಿಶಾಚರರು, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು, ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಈ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದರೂ ನನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರರು.

07051039a ಯದಿ ವಿಶತಿ ರಸಾತಲಂ ತದಗ್ರ್ಯಂ

ವಿಯದಪಿ ದೇವಪುರಂ ದಿತೇಃ ಪುರಂ ವಾ|

07051039c ತದಪಿ ಶರಶತ್ಯೈರಹಂ ಪ್ರಭಾತೇ

ಭೃಶಮಭಿಪತ್ಯ ರಿಪೋಃ ಶಿರೋಽಭಿಹರ್ತಾ||

ಅವನು ಪಾತಾಳಕ್ಕೇ ಹೋಗಲಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹೋಗಲಿ, ಆಕಾಶಕ್ಕೇ ಹೋಗಲಿ, ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ, ದೈತ್ಯರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗಲಿ - ಬೆಳಗಾದೊಡನೆಯೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಶತ್ರುವಿನ ಶಿರವನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತೇನೆ!"

07051040a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿಚಿಕ್ಷೇಪ ಗಾಂಡೀವಂ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಂ|

07051040c ತಸ್ಯ ಶಬ್ದಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಧನುಃಶಬ್ದೋಽಸ್ಪೃಶದ್ಧಿವಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಟೇಂಕರಿಸಿದನು. ಆ ಧನುಸ್ಸಿನ ಘೋಷವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

07051041a ಅರ್ಜುನೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

07051041c ಪ್ರದಧ್ಮೌ ತತ್ರ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದೇವದತ್ತಂ ಧನಂಜಯಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಲು ಜನಾರ್ದನನು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಧನಂಜಯನು ದೇವದತ್ತವನ್ನೂ ಊದಿದರು.

07051042a ಸ ಪಾಂಚಜನ್ಯೋಽಚ್ಯುತವಕ್ತ್ರವಾಯುನಾ

ಭೃಶಂ ಸುಪೂರ್ಣೋದರನಿಃಸೃತಧ್ವನಿಃ|

07051042c ಜಗತ್ಸಪಾತಾಲವಿಯದ್ಧಿಗೀಶ್ವರಂ

ಪ್ರಕಂಪಯಾಮಾಸ ಯುಗಾತ್ಯಯೇ ಯಥಾ||

ಅಚ್ಯುತನ ಬಾಯಿಯ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಉದರಭಾಗವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಶಬ್ದವು ಪಾತಾಲ, ಆಕಾಶ, ದಿಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕಾಲಕರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯುಗಾಂತವೋ ಎಂಬಂತೆ ನಡುಗಿಸಿತು.

07051043a ತತೋ ವಾದಿತ್ರಘೋಷಾಶ್ಚ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಮಂತತಃ|

07051043c ಸಿಂಹನಾದಾಶ್ಚ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಕಡೆ ವಾದ್ಯ ಘೋಷಗಳು ಮೊಳಗಿದವು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅರ್ಜುನಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯಾಂ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಧ
ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೦೨೮/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೩೫೧೬೪/೭೩೭೮೪

ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವ

೫೨

ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ ಜಯದ್ರಥನು ಭಯದಿಂದ ತನಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆಂದು ಕುರುರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು (೧-೧೨). ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣರಿಂದ ಆಶ್ವಾಸಿತನಾದ ಜಯದ್ರಥನು ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದು (೧೩-೩೩).

07052001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07052001a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ತಂ ಮಹಾಶಬ್ದಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪುತ್ರಗೃದ್ಧಿನಾಂ|

07052001c ಚಾರೈಃ ಪ್ರವೇದಿತೇ ತತ್ರ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಆ ಮಹಾಶಬ್ದವನ್ನು ಚಾರರಿಂದ ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನು ಸಂಕಟದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದನು.

07052002a ಶೋಕಸಮ್ಪೂರ್ಣಹೃದಯೋ ದುಃಖೇನಾಭಿಹತೋ ಭೃಶಂ|

07052002c ಮಜ್ಜ ಮಾನ ಇವಾಗಾಧೇ ವಿಪುಲೇ ಶೋಕಸಾಗರೇ||

07052003a ಜಗಾಮ ಸಮಿತಿಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಸೈಂಧವೋ ವಿಮೃಶನ್ಯಹು|

07052003c ಸ ತೇಷಾಂ ನರದೇವಾನಾಂ ಸಕಾಶೇ ಪರಿದೇವಯನ್||

ಶೋಕಸಮ್ಪೂರ್ಣಹೃದಯನಾಗಿ, ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ವಿಪುಲ ಅಗಾಧ ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಾಗಿ, ಸೈಂಧವನು ರಾಜರ ಸಭೆಗೆ ನಡೆದನು. ಅಲ್ಲಿ ನರದೇವರ ಮುಂದೆ ಅವನು ವಿಲಪಿಸಿದನು.

07052004a ಅಭಿಮನ್ಯೋಃ ಪಿತುರ್ಭೀತಃ ಸವ್ರೀಡೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

07052004c ಯೋಽಸೌ ಪಾಂಡೋಃ ಕಿಲ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಜಾತಃ ಶಕ್ರೇಣ ಕಾಮಿನಾ||

07052005a ಸ ನಿ ನೀಷತಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾಂ ಕಿಲೈಕಂ ಯಮಕ್ಷಯಂ|

07052005c ತತ್ಸ್ವಸ್ತಿ ವೋಽಸ್ತು ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಸ್ವಗೃಹಂ ಜೀವಿತೇಪ್ಸಯಾ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ತಂದೆಗೆ ಹೆದರಿ ಭಯಪಡುತ್ತಾ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಪಾಂಡುವಿನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿ ಶಕ್ರನಿಂದ ಯಾವನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬದುಕಿರುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

07052006a ಅಥ ವಾ ಸ್ಥ ಪ್ರತಿಬಲಾಸ್ತ್ರಾತುಂ ಮಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

07052006c ಪಾರ್ಥೇನ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಂ ವೀರಾಸ್ತೇ ದದಂತು ಮಮಾಭಯಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರೇ! ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಬಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪಾರ್ಥನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ವೀರರಾದ ನೀವು ನನಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

07052007a ದ್ರೋಣದುರ್ಯೋಧನಕೃಪಾಃ ಕರ್ಣಮದ್ರೇಶಬಾಹ್ಲಿಕಾಃ|

07052007c ದುಃಶಾಸನಾದಯಃ ಶಕ್ತಾಸ್ತ್ರಾತುಮಪ್ಯಂತಕಾದ್ರಿತಂ||

ದ್ರೋಣ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಮದ್ರೇಶ, ಬಾಹ್ಲಿಕರು ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನಾದಿಗಳು ಕಂಟಕವೊದಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಯಮನ ಬಾಧೆಯಿಂದಲೂ ಪಾರುಮಾಡಬಲ್ಲರು.

07052008a ಕಿಮಂಗ ಪುನರೇಕೇನ ಫಲ್ಲುನೇನ ಜಿಘಾಂಸತಾ|

07052008c ನ ತ್ರಾಯೇಯುರ್ಭವಂತೋ ಮಾಂ ಸಮಸ್ತಾಃ ಪತಯಃ ಕ್ಷಿತೇಃ||

ಹಾಗಿರುವಾಗ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿರುವ ಫಲ್ಲುನನು ಯಾವ ಲೆಖ್ಕಕ್ಕೆ? ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೇ ಒಡೆಯರಾಗಿರುವ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರಿರೇ?

07052009a ಪ್ರಹರ್ಷಂ ಪಾಂಡವೇಯಾನಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಮ ಮಹದ್ಭಯಂ|

07052009c ಸೀದಂತೀವ ಚ ಮೇಽಂಗಾನಿ ಮುಮೂರ್ಷೋರಿವ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಪಾಂಡವೇಯರ ಹರ್ಷದ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಮಹಾಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ಸಾಯುವವನಿಗೆ ಆಗುವಂತೆ ನನ್ನ ಅಂಗಗಳು ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

07052010a ವಧೋ ನೂನಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋ ಮಮ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

07052010c ತಥಾ ಹಿ ಹೃಷ್ಯಾಃ ಕ್ರೋಶಂತಿ ಶೋಕಕಾಲೇಽಪಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಗಾಂಡೀವ ಧನ್ವಿಯು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನನ್ನ ವಧೆಯು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶೋಕಪಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ

ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07052011a ನ ದೇವಾ ನ ಚ ಗಂಧರ್ವಾ ನಾಸುರೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07052011c ಉತ್ಸಹಂತೇಽನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ ಕುತ ಏವ ನರಾಧಿಪಾಃ||

“ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ಅಸುರ-ಉರಗ-
ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ ಇದನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಲು ಉತ್ಸುಕರಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇನ್ನು
ನರಾಧಿಪರು ಯಾವ ಲೆಖ್ವಿಕ್ಕೆ?” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07052012a ತಸ್ಮಾನ್ಮಾಮನುಜಾನೀತ ಭದ್ರಂ ವೋಽಸ್ತು ನರರ್ಷಭಾಃ|

07052012c ಅದರ್ಶನಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ನ ಮಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಆದುದರಿಂದ ನರರ್ಷಭರೇ! ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಿ. ನಿಮಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಪಾಂಡವರು ಪತ್ತೇ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಗೆ
ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ!”

07052013a ಏವಂ ವಿಲಪಮಾನಂ ತಂ ಭಯಾದ್ವ್ಯಾ ಕುಲಚೇತಸಂ|

07052013c ಆತ್ಮಕಾರ್ಯಗರೀಯಸ್ವಾದ್ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೀಗೆ ಭಯದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡ
ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07052014a ನ ಭೇತವ್ಯಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಕೋ ಹಿ ತ್ವಾ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

07052014c ಮಧ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯವೀರಾಣಾಂ ತಿಷ್ಠಂತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇದ್ಯಧಿ||

07052015a ಅಹಂ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣಶ್ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿವಿಂಶತಿಃ|

07052015c ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ ಶಲ್ಯೋ ವೃಷಸೇನೋ ದುರಾಸದಃ||

07052016a ಪುರುಮಿತ್ರೋ ಜಯೋ ಭೋಜಃ ಕಾಂಭೋಜಶ್ಚ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

07052016c ಸತ್ಯವ್ರತೋ ಮಹಾಬಾಹುವಿ ಕರ್ಣೋ ದುರ್ಮುಖಃ ಸಹಃ||

07052017a ದುಃಶಾಸನಃ ಸುಬಾಹುಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಶ್ಚಾಪ್ಯುದಾಯುಧಃ|

07052017c ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತ್ಯೋ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಸಸೌಬಲಃ||

“ನರವ್ಯಾಪ್ತ! ಪುರುಷಭ! ಹೆದರಬೇಡ! ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರರಾದ -
ನಾನು, ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ,
ಶಲ್ಯ, ದುರಾಸದ ವೃಷಸೇನ, ಪುರುಮಿತ್ರ, ಜಯ, ಭೋಜ,
ಕಾಂಭೋಜ, ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಸತ್ಯವ್ರತ, ಮಹಾಬಾಹು ವಿಕರ್ಣ,
ದುರ್ಮುಖ, ಜೊತೆಗೆ ದುಃಶಾಸನ, ಸುಬಾಹು, ಕಲಿಂಗ, ಯುಧಾಯುಧ,
ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು, ದ್ರೋಣ, ದ್ರೋಣಿ, ಸೌಬಲ - ಇವರ
ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತಿರುವ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಯಾರು ತಾನೇ
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ?

07052018a ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸ್ವಯಂ ಶೂರೋಽಮಿತದ್ಯುತಿಃ|

07052018c ಸ ಕಥಂ ಪಾಂಡವೇಯೇಭ್ಯೋ ಭಯಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಸೈಂಧವ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಅಮಿತದ್ಯುತಿ, ಶೂರ ಸ್ವಯಂ ನೀನು ಹೇಗೆ
ಪಾಂಡವೇಯರಿಂದ ಭಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ?

07052019a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ದಶೈಕಾ ಚ ಮದೀಯಾಸ್ತವ ರಕ್ಷಣೇ|

07052019c ಯತ್ನಾ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಮಾ ಭೈಸ್ವಂ ಸ್ಯಂಧವ ವ್ಯೇತು ತೇ ಭಯಂ||

ನನ್ನ ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳೂ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತವೆ. ಸ್ಯಂಧವ! ನೀನು ಭಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ! ನಿನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಹೊರಹಾಕು!”

07052020a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತೋ ರಾಜನ್ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಸ್ಯಂಧವಃ|

07052020c ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಸಹಿತೋ ದ್ರೋಣಂ ರಾತ್ರಾವುಪಾಗಮತ್||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಸ್ಯಂಧವನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೊಡಗೂಡಿ ರಾತ್ರಿ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

07052021a ಉಪಸಂಗ್ರಹಣಂ ಕೃತ್ವಾ ದ್ರೋಣಾಯ ಸ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07052021c ಉಪೋಪವಿಶ್ಯ ಪ್ರಣತಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದಿದಂ ತದಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಕಾಲುಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿನಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು:

07052022a ನಿಮಿತ್ತೇ ದೂರಪಾತಿತ್ವೇ ಲಘುತ್ವೇ ದೃಢವೇಧನೇ|

07052022c ಮಮ ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನ್ವಿಶೇಷಂ ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಚ||

“ಭಗವನ್! ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದನದಲ್ಲಿ, ದೂರ ಎಸೆಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೈಚಳಕದಲ್ಲಿ, ದೃಢವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಫಲ್ಲನನಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿ.

07052023a ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಜ್ಞಾತುಮಾಚಾರ್ಯ ತತ್ತ್ವತಃ|

07052023c ಮಮಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ವಿಭೋ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಚಕ್ಷ್ಮ ಮೇ||

ಆಚಾರ್ಯ ! ವಿಭೋ ! ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಹೇಳಿ.”

07052024 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07052024a ಸಮಮಾಚಾರ್ಯಕಂ ತಾತ ತವ ಚೈವಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ|

07052024c ಯೋಗಾದ್ಧುಃಖೋಚಿತತ್ವಾಚ್ಚ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವತ್ಪ್ರೋಽಧಿಕೋಽರ್ಜುನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಆಚಾರ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ಯೋಗ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟ ದುಃಖಗಳಿಂದಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನು.

07052025a ನ ತು ತೇ ಯುಧಿ ಸಂತ್ರಾಸಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಾತ್ಯಥಂ ಚನ|

07052025c ಅಹಂ ಹಿ ರಕ್ಷಿತಾ ತಾತ ಭಯಾತ್ತ್ವಾಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಆದರೆ ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಹೆದರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾ ! ಈ ಭಯದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07052026a ನ ಹಿ ಮದ್ಬಾಹುಗುಪ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಭವಂತ್ಯಮರಾ ಅಪಿ|

07052026c ವ್ಯೂಹಿಷ್ಯಾಮಿ ಚ ತಂ ವ್ಯೂಹಂ ಯಂ ಪಾರ್ಥೋ ನ ತರಿಷ್ಯತಿ||

ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನನ್ನು ಅಮರರೂ ಕೂಡ
ಆಳಲಾರರು ! ಪಾರ್ಥನು ಸೀಳಲಾರದಂಥಹ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ನಾನು
ರಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

07052027a ತಸ್ಮಾದ್ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಾಲಯ|

07052027c ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ಮಾರ್ಗಮನುಯಾಹಿ ನರಾಧಿಪ||

ಆದುದರಿಂದ ನರಾಧಿಪ ! ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿ, ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ, ಯುದ್ಧಮಾಡು !
ಭಯಪಡಬೇಡ !

07052028a ಅಧೀತ್ಯ ವಿಧಿವದ್ವೇದಾನಗ್ನಯಃ ಸುಹುತಾಸ್ತ್ವಯಾ|

07052028c ಇಷ್ಟಂ ಚ ಬಹುಭಿಯರ್ಜ್ಞೈರ್ನ ತೇ ಮೃತ್ಯುಭಯಾದ್ಭಯಂ||

ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು
ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತಿರುವೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಇಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ
ಮಾಡಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯದ ಭಯವು
ಇರಬಾರದು.

07052029a ದುರ್ಲಭಂ ಮಾನುಷೈರ್ಮಂದೈರ್ಮಹಾಭಾಗ್ಯಮವಾಪ್ಯ ತು|

07052029c ಭುಜವೀರ್ಯಾ ಜಿತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ದಿವ್ಯಾನ್ತ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ಸ್ಯನುತ್ತಮಾನ್||

ಮಂದ ಮಾನುಷ್ಯರಿಗೆ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೀನು
ಪಡೆದಿರುವೆ. ಭುಜವೀರ್ಯದಿಂದ ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು
ಅನುತ್ತಮವಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

07052030a ಕುರವಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೈವ ವೃಷ್ಟಯೋಽನ್ಯೇ ಚ ಮಾನವಾಃ|

07052030c ಅಹಂ ಚ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಅಧುವಾ ಇತಿ ಚಿಂತ್ಯತಾಂ||

ಕೌರವರು, ಪಾಂಡವರು, ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಮಾನವರು,
ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಚಿರರಲ್ಲ. ಇದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು.

07052031a ಪರ್ಯಾಯೇಣ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಕಾಲೇನ ಬಲಿನಾ ಹತಾಃ|

07052031c ಪರಲೋಕಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಃ ಸ್ವೈಃ ಸ್ವೈಃ ಕರ್ಮಭಿರನ್ವಿತಾಃ||

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಲಶಾಲಿ ಕಾಲನಿಂದ ಹತರಾಗಿ ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

07052032a ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ತು ಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಮಾಪ್ನುವಂತಿ ತಪಸ್ವಿನಃ|

07052032c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಶ್ರಿತಾಃ ಶೂರಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ತಾನ್||

ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಯಾವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ
ಆ ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಶ್ರಿತ ಶೂರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.”

07052033 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07052033a ಏವಮಾಶ್ವಾಸಿತೋ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸ್ಯೆಂಧವಃ|

07052033c ಅಪಾನುದದ್ಭಯಂ ಪಾರ್ಥಾದ್ಯುದ್ಧಾಯ ಚ ಮನೋ ದಧೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಹೀಗೆ

ಆಶ್ವಾಸಿತನಾದ ಸ್ಯೆಂದವನು ಆ ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು

ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
 ಜಯದ್ರಥಾಶ್ವಾಸೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥಾಶ್ವಾಸ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೩

ಕೌರವ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನು “ಒಟ್ಟಿಗೇ
 ಆ ನರವ್ಯಾಪ್ತರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು
 ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೩೦). ಅರ್ಜುನನ ಧೈರ್ಯಯುಕ್ತ
 ಮಾತುಗಳು (೩೧-೫೩).

07053001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07053001a ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಸಿಂಧುರಾಜವಧೇ ತದಾ|

07053001c ವಾಸುದೇವೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನಂಜಯಮಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನು ಸಿಂಧುರಾಜನ ವಧೆಯ
 ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನು
 ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07053002a ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ತ್ವಯಾ ವಾಚಾ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಂ|

07053002c ಸ್ಮೃಂಧವಂ ಶ್ವೋಽಸ್ಮಿ ಹಂತೇತಿ ತತ್ಸಾಹಸತಮಂ ಕೃತಂ||

“ಸಹೋದರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನೀನು “ನಾಳೆ

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಅತಿಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ!

07053003a ಅಸಮ್ರಾಜ್ಯ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಮತಿಭಾರೋಽಯಮುದ್ಯತಃ|

07053003c ಕಥಂ ನು ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ನಾವಹಾಸ್ಯಾ ಭವೇಮಹಿ||

ನನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡ ವಿಚಾರಿಸದೇ ನೀನು ಅತಿಭಾರವಾದ ಈ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಈಗ ನಾವು ಸರ್ವಲೋಕದ
ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು?

07053004a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಿಬಿರೇ ಮಯಾ ಪ್ರಣಿಹಿತಾಶ್ಚರಾಃ|

07053004c ತ ಇಮೇ ಶೀಘ್ರಮಾಗಮ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ವೇದಯಂತಿ ನಃ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಾನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಚರರು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

07053005a ತ್ವಯಾ ವೈ ಸಂಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ಸಿಂಧುರಾಜವಧೇ ತದಾ|

07053005c ಸಿಂಹನಾದಃ ಸವಾದಿತ್ರಃ ಸುಮಹಾನಿಹ ತೈಃ ಶ್ರುತಃ||

ನೀನು ಸಿಂಧುರಾಜವಧೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಆದ ಮಹಾ
ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿದರು.

07053006a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ ಸಸೈಂಧವಾಃ|

07053006c ನಾಕಸ್ಮಾತ್ಸಿಂಹನಾದೋಽಯಮಿತಿ ಮತ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭಯಗೊಂಡ ಸೈಂಧವನೊಂದಿಗೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು

ಇದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದ ಸಿಂಹನಾದವಲ್ಲವೆಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಒಟ್ಟು ಗೂಡಿದರು.

07053007a ಸುಮಹಾಂ ಶಬ್ದಸಂಪಾತಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಹಾಭುಜ|

07053007c ಆಸೀನ್ನಾಗಾಶ್ವಪತ್ತೀನಾಂ ರಥಘೋಷಶ್ಚ ಭೈರವಃ||

ಮಹಾಭುಜ ! ಕೌರವರ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಪದಾತಿಗಳ
ಮತ್ತು ರಥಘೋಷದ ಭೈರವ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07053008a ಅಭಿಮನ್ಯುವಧಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧ್ರುವಮಾರ್ತೋ ಧನಂಜಯಃ|

07053008c ರಾತ್ರೌ ನಿಯಾಸ್ಯತಿ ಕ್ರೋಧಾದಿತಿ ಮತ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಧೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆರ್ತನಾದ ಧನಂಜಯನು
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ
ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅವರು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

07053009a ತೈರ್ಯತದ್ಭಿರಿಯಂ ಸತ್ಯಾ ಶ್ರುತಾ ಸತ್ಯವತಸ್ತವ|

07053009c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ವಧೇ ರಾಜೀವಲೋಚನ||

ರಾಜೀವಲೋಚನ ! ಆಗ ಅವರು ಸತ್ಯವತನಾದ ನೀನು ಸಿಂಧುರಾಜನ
ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

07053010a ತತೋ ವಿಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ತ್ರಸ್ತಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾ ಇವ|

07053010c ಆಸನ್ನಯೋಧನಾಮಾತ್ಯಾಃ ಸ ಚ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ||

07053011a ಅಧೋತ್ಥಾಯ ಸಹಾಮಾತ್ಮೈರ್ದೀನಃ ಶಿಬಿರಮಾತ್ಮನಃ|

07053011c ಆಯಾತ್ಸೌವೀರಸಿಂಧೂನಾಮೀಶ್ವರೋ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ||

ಆಗ ಸುಯೋಧನ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಮಾತ್ಯರು ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳಂತೆ ಭಯಗೊಂಡು ವಿಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ದೀನ ಸೌವೀರ ಸಿಂಧುಗಳ ಒಡೆಯ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥನು ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಎದ್ದು ಅಮಾತ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ತನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

07053012a ಸ ಮಂತ್ರಕಾಲೇ ಸಮ್ಮಂತ್ರೈ ಸರ್ವಾ ನೈಶ್ರೇಯಸೀಃ ಕ್ರಿಯಾಃ|

07053012c ಸುಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಸಂಸದಿ||

ಅವನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟುಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ರಾಜಸಂಸದಿಗೆ ಬಂದು ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07053013a ಮಾಮಸೌ ಪುತ್ರಹಂತೇತಿ ಶ್ವೋಽಭಿಯಾತಾ ಧನಂಜಯಃ|

07053013c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋ ಹಿ ಸೇನಾಯಾ ಮಧ್ಯೇ ತೇನ ವಧೋ ಮಮ||

“ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದವನು ನಾನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಧನಂಜಯನು ನಾಳೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನನ್ನು ವಧಿಸುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

07053014a ತಾಂ ನ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನಾಸುರೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07053014c ಉತ್ಸಹಂತೇಽನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ಅಸುರ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ ಸುಳ್ಳುಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿಲ್ಲ.

07053015a ತೇ ಮಾಂ ರಕ್ಷತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮಾ ಪೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಧನಂಜಯಃ|

07053015c ಪದಂ ಕೃತ್ವಾಪ್ನುಯಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಂ ತಸ್ಮಾದತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಂ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಧನಂಜಯನು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಬಿಡಬೇಡಿ !

07053016a ಅಥ ರಕ್ಷಾ ನ ಮೇ ಸಂಖ್ಯೇ ಕ್ರಿಯತೇ ಕುರುನಂದನ|

07053016c ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ರಾಜನ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಗೃಹಾನ್ಮತಿ||

ಕುರುನಂದನ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರೆ ಎಂದಾದರೆ ರಾಜನ್ ! ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡು. ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

07053017a ಏವಮುಕ್ತಸ್ವ ವಾಕ್ಯೀರ್ಷೋ ವಿಮನಾಃ ಸ ಸುಯೋಧನಃ|

07053017c ಶ್ರುತ್ವಾಭಿಶಪ್ತವಂತಂ ತ್ವಾಂ ಧ್ಯಾನಂ ಏವಾನ್ವಪದ್ಯತ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸುಯೋಧನನು ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿದನು. ಅವನು ಹೀಗೆ ಶಪಿತನಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

07053018a ತಮಾರ್ತಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಜಾ ಕಿಲ ಸ ಸ್ಯಂಧವಃ|

07053018c ಮೃದು ಚಾತ್ಮಹಿತಂ ಚೈವ ಸಾಪೇಕ್ಷಮಿದಮುಕ್ತವಾನ್||

ರಾಜನು ದುಃಖಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೈಂಧವನು ತನಗೆ
ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07053019a ನಾಹಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭವತಾಂ ತಥಾವೀರ್ಯಂ ಧನುರ್ಧರಂ|

07053019c ಯೋಽರ್ಜುನಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಪ್ರತಿಹನ್ಯಾನ್ಮಹಾಹವೇ||

“ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಹೊಡೆಯಬಲ್ಲ, ಅವನಷ್ಟು ವೀರ್ಯವಂತನಾದ ಧನುರ್ಧರನನ್ನು ನಿನ್ನ
ಕಡೆಯವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

07053020a ವಾಸುದೇವಸಹಾಯಸ್ಯ ಗಾಂಡೀವಂ ಧುನ್ವತೋ ಧನುಃ|

07053020c ಕೋಽರ್ಜುನಸ್ಯಾಗ್ರತಸ್ತಿಷ್ಠೇತ್ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಶತಕ್ರತುಃ||

ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ, ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೇಂಕರಿಸುವ ಅರ್ಜುನನ ಎದುರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತಕ್ರತುವೇ
ನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯ?

07053021a ಮಹೇಶ್ವರೋಽಪಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಶ್ರೂಯತೇ ಯೋಧಿತಃ ಪುರಾ|

07053021c ಪದಾತಿನಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಗಿರೌ ಹಿಮವತಿ ಪ್ರಭುಃ||

ಹಿಂದೆ ಹಿಮಾಲಯ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಪ್ರಭೂ ಮಹೇಶ್ವರನೂ
ಕೂಡ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ನಿಂತೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

07053022a ದಾನವಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಾಂ|

07053022c ಜಘಾನೇಕರಥೇನೈವ ದೇವರಾಜಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ದೇವರಾಜನಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾದ ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ರಥದಲ್ಲಿ
ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನೀ ಸಹಸ್ರಾರು ದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07053023a ಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಹಿ ಕೌಂತೇಯೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಧೀಮತಾ|

07053023c ಸಾಮರಾನಪಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ನಿಹನ್ಯಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಧೀಮತ ವಾಸುದೇವನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಕೌಂತೇಯನು ಅಮರರೊಂದಿಗೆ
ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07053024a ಸೋಽಹಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯನುಜ್ಞಾತುಂ ರಕ್ಷಿತುಂ ವಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07053024c ದ್ರೋಣೇನ ಸಹಪುತ್ರೇಣ ವೀರೇಣ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ತಿಳಿದಂತೆ ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು
ನೀಡು ಅಥವಾ ವೀರ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ನನ್ನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲಿ.”

07053025a ಸ ರಾಜ್ಞಾ ಸ್ವಯಮಾಚಾರ್ಯೋ ಭೃಶಮಾಕ್ರಂದಿತೋಽರ್ಜುನ|

07053025c ಸಂವಿಧಾನಂ ಚ ವಿಹಿತಂ ರಥಾಶ್ಚ ಕಿಲ ಸಜ್ಜಿತಾಃ||

ಅರ್ಜುನ! ಆಗ ಸ್ವಯಂ ರಾಜನು ತುಂಬಾ ಕಳವಳಗೊಂಡು
ಆಚಾರ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಥಗಳನ್ನು
ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಆದೇಶವಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07053026a ಕರ್ಣೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ದ್ರೌಣಿವ್ಯೃಷಸೇನಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ|

07053026c ಕೃಪಶ್ಚ ಮದ್ರಾಜಶ್ಚ ಷಡೇತೇಽಸ್ಯ ಪುರೋಗಮಾಃ||

ಕರ್ಣ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ದ್ರೋಣಿ, ವೃಷಸೇನ, ದುರ್ಜಯ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಜ ಈ ಆರು ಮಂದಿ ಎದುರಿರುತ್ತಾರೆ.

07053027a ಶಕಟಃ ಪದ್ಮಪಶ್ಚಾಧೋ ವ್ಯೂಹೋ ದ್ರೋಣೇನ ಕಲ್ಪಿತಃ|

07053027c ಪದ್ಮಕರ್ಣಿಕಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಸೂಚೀಪಾಶೇ ಜಯದ್ರಥಃ|

07053027e ಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ರಕ್ಷಿತೋ ವೀರೈಃ ಸಿಂಧುರಾಡ್ಯದ್ಧದುರ್ಮದೈಃ||

ಅರ್ಧ ಶಕಟ ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಧ ಪದ್ಮಾಕಾರದ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪದ್ಮಕರ್ಣಿಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸಿಂಧುರಾಜನು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ವೀರರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07053028a ಧನುಷ್ಯಸ್ತ್ರೇ ಚ ವೀರ್ಯೇ ಚ ಪ್ರಾಣೇ ಚೈವ ತಥೋರಸಿ|

07053028c ಅವಿಷಹ್ಯತಮಾ ಹ್ಯೇತೇ ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ಪಾರ್ಥ ಷಡ್ರಥಾಃ|

07053028e ಏತಾನಜಿತ್ವಾ ಸಗಣಾನ್ವೈವ ಪ್ರಾಪ್ಯೋ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಧನುಸ್ಸು, ಅಸ್ತ್ರ, ವೀರ್ಯ, ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರಾದ ಈ ಷಡ್ರಥರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲಾರೆವು ಎನ್ನುವುದು ಖಂಡಿತ. ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನಾವು ತಲುಪಲಾರೆವು.

07053029a ತೇಷಾಂ ಏಕೈಕಶೋ ವೀರ್ಯಂ ಷಣ್ಣಾಂ ತ್ವಮನುಚಿಂತಯ|

07053029c ಸಹಿತಾ ಹಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ನ ಶಕ್ಯಾ ಜೇತುಮಂಜಸಾ||

ಆ ಆರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ವೀರ್ಯದ ಕುರಿತೂ ಯೋಚಿಸು. ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆ ನರವ್ಯಾಪ್ತರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

07053030a ಭೂಯಶ್ಚ ಚಿಂತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನೀತಿಮಾತ್ಮಹಿತಾಯ ವೈ|

07053030c ಮಂತ್ರಜ್ಞೈಃ ಸಚಿವೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಯೇ||

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಹಿತದ ನೀತಿಯ ಕುರಿತು ಸಚಿವರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

07053031 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07053031a ಷಡ್ರಥಾನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಮನ್ಯಸೇ ಯಾನ್ಬಲಾಧಿಕಾನ್|

07053031c ತೇಷಾಂ ವೀರ್ಯಂ ಮಮಾರ್ಥೇನ ನ ತುಲ್ಯಮಿತಿ ಲಕ್ಷಯೇ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ಬಲವು ಅಧಿಕವೆಂದು ನೀನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆ ಷಡ್ರಥರ ವೀರ್ಯವು ನನ್ನ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ಸಮನಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07053032a ಅಸ್ತಮಸ್ತ್ರೇಣ ಸರ್ವೇಷಾಮೇತೇಷಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

07053032c ಮಯಾ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ನಿರ್ಭಿನ್ನಂ ಜಯದ್ರಥವಧೈಷಿಣಾ||

ಮಧುಸೂದನ! ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುವೆಯಂತೆ!

07053033a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಮಿಷತಃ ಸೋಽಹಂ ಸಗಣಸ್ಯ ವಿಲಪ್ಯತಃ|

07053033c ಮೂರ್ಧಾನಂ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂತಲೇ||

ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ನೋಡುತ್ತಾ ವಿಲಪಿಸಲು ನಾನು
ಸಿಂಧುರಾಜನ ರುಂಡವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ!

07053034a ಯದಿ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ರುದ್ರಾಶ್ಚ ವಸವಶ್ಚ ಸಹಾಶ್ವಿನಃ|

07053034c ಮರುತಶ್ಚ ಸಹೇಂದ್ರೇಣ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥಾಸುರಾಃ||

07053035a ಪಿತರಃ ಸಹಗಂಧರ್ವಾಃ ಸುಪರ್ಣಾಃ ಸಾಗರಾದ್ರಯಃ|

07053035c ದ್ಯೌರ್ವಿ ಯತ್ಪೃಥಿವೀ ಚೇಯಂ ದಿಶಶ್ಚ ಸದಿಗೀಶ್ವರಾಃ||

07053036a ಗ್ರಾಮ್ಯಾರಣ್ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

07053036c ತ್ರಾತಾರಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಭವಂತಿ ಮಧುಸೂದನ||

07053037a ತಥಾಪಿ ಬಾಣೈರ್ನಿಹತಂ ಶ್ವೋ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ರಣೇ ಮಯಾ|

ಒಂದುವೇಳೆ ಸಾಧ್ಯರೂ, ರುದ್ರರೂ, ಅಶ್ವಿನಿಗಳೊಡನೆ ವಸುಗಳೂ,
ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮರುತರೂ, ವಿಶ್ವೇದೇವರೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಸುರರೂ,
ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಪಿತೃಗಳೂ, ಸುಪರ್ಣರೂ, ಸಾಗರ-ಪರ್ವತಗಳೂ,
ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರೊಂದಿಗೆ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ಗ್ರಾಮ-
ಅರಣ್ಯಗಳೂ, ಸ್ಥಾವರ-ಚರ ಭೂತಗಳೂ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು
ಬಂದರೂ, ಮಧುಸೂದನ, ನಾಳೆ ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಅವನು ಹತನಾಗುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ!

07053037c ಸತ್ಯೇನ ತೇ ಶಪೇ ಕೃಷ್ಣ ತಥೈವಾಯುಧಮಾಲಭೇ||

07053038a ಯಶ್ಚ ಗೋಪ್ತಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸಸ್ತಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ|

07053038c ತಮೇವ ಪ್ರಥಮಂ ದ್ರೋಣಮಭಿಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಕೇಶವ||

ಕೃಷ್ಣ! ನನ್ನ ಆಯುಧವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೇಶವ! ಆ ಪಾಪಿ ದುರ್ಮತಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸನ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07053039a ತಸ್ಮಿನ್ದ್ವಿತಮಿದಂ ಬದ್ಧಂ ಮನ್ಯತೇ ಸ್ಮ ಸುಯೋಧನಃ|

07053039c ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಯೈವ ಸೇನಾಗ್ರಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಸೈಂಧವಂ||

ಇವನೇ ದ್ಯೂತದ ಪಣವೆಂದು ಸುಯೋಧನನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಯೇ ನಾನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

07053040a ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಶ್ವೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾನ್ನಾರಾಚೈಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜನೈಃ|

07053040c ಶೃಂಗಾಣೀವ ಗಿರೇರ್ವಜ್ಯದಾರ್ಫಯಮಾಣಾನ್ಮಯಾ ಯುಧಿ||

ವಜ್ರದಿಂದ ಗಿರಿಶೃಂಗಗಳನ್ನು ಸೀಳುವಂತೆ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನು ನಾಳೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಿಗ್ಮತೇಜಸ್ವೀ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಸೀಳುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುವೆ!

07053041a ನರನಾಗಾಶ್ವದೇಹೇಭ್ಯೋ ವಿಸ್ತವಿಷ್ಯತಿ ಶೋಣಿತಂ|

07053041c ಪತದ್ಭ್ಯಃ ಪತಿತೇಭ್ಯಶ್ಚ ವಿಭಿನ್ನೇಭ್ಯಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಒಡೆದು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವ ಮತ್ತು ಬಿದ್ದ ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ನರರ ಶರೀರಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

07053042a ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತಾ ಬಾಣಾ ಮನೋನಿಲಸಮಾ ಜವೇ|

07053042c ನೃನಾಗಾಶ್ವಾನ್ವಿದೇಹಾಸೂನ್ಯರ್ತಾರಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಾಯುವೇಗಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳು ಸಹಸ್ರಾರು ನರ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳ ದೇಹಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲಿವೆ.

07053043a ಯಮಾತ್ಕುಬೇರಾದ್ವರುಣಾದ್ರುದ್ರಾದಿಂದ್ರಾಚ್ಚ ಯನ್ಮಯಾ|

07053043c ಉಪಾತ್ತಮಸ್ತ್ರಂ ಘೋರಂ ವೈ ತದ್ಧ್ರಷ್ಟಾರೋ ನರಾ ಯುಧಿ||

ಯಮ, ಕುಬೇರ, ವರುಣ, ರುದ್ರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರಿಂದ ನಾನು ಯಾವ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೆನೋ ಆ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನರರು ನಾಳೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ.

07053044a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಹನ್ಯಮಾನಾನಿ ಸಂಯುಗೇ|

07053044c ಮಯಾ ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಿಣಾಂ||

ಸೈಂಧವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಾಶವಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ.

07053045a ಶರವೇಗಸಮುತ್ಕೃತ್ಯೈ ರಾಜ್ಞಾಂ ಕೇಶವ ಮೂರ್ಧಭಿಃ|

07053045c ಆಸ್ತೀರ್ಯಮಾಣಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ ಶ್ಲೋ ಮಯಾ ಯುಧಿ||

ಕೇಶವ ! ನಾಳೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರವೇಗದಿಂದ ರಾಜರ ರುಂಡಗಳು
ತುಂಡಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೀನು
ನೋಡಲಿರುವೆ.

07053046a ಕ್ರವ್ಯಾದಾಂಸ್ತರ್ಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಾತ್ರವಾನ್|

07053046c ಸುಹೃದೋ ನಂದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೈಂಧವಂ||

ಕ್ರವ್ಯಾದಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೈಂಧವನನ್ನು
ಉರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07053047a ಬಹ್ವಾಗಸ್ಯ ತ್ವಸಂಬಂಧೀ ಪಾಪದೇಶಸಮುದ್ಭವಃ|

07053047c ಮಯಾ ಸೈಂಧವಕೋ ರಾಜಾ ಹತಃ ಸ್ವಾಂ ಶೋಚಯಿಷ್ಯತಿ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿರುವ, ಕೆಟ್ಟ ಸಂಬಂಧೀ, ಪಾಪದೇಶದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜ ಸೈಂಧವನು ನನ್ನಿಂದ ಹತನಾಗಿ ತಾನೇ
ಶೋಕಿಸುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07053048a ಸರ್ವಕ್ಷೀರಾನ್ನಭೋಕ್ತಾರಃ ಪಾಪಾಚಾರಾ ರಣಾಜಿರೇ|

07053048c ಮಯಾ ಸರಾಜಕಾ ಬಾಣೈರ್ನುನ್ನಾ ನಂಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸೈಂಧವಾಃ||

ಸದಾ ಕ್ಷೀರಾನ್ನವನ್ನೇ ಉಣ್ಣುತ್ತಾ ಬಂದ ಆ ಪಾಪಾಚಾರೀ ಸೈಂಧವನು
ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

07053049a ತಥಾ ಪ್ರಭಾತೇ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಯಥಾ ಕೃಷ್ಣ ಸುಯೋಧನಃ|

07053049c ನಾನ್ಯಂ ಧನುರ್ಧರಂ ಲೋಕೇ ಮಂಸ್ಯತೇ ಮತ್ಸಮಂ ಯುಧಿ||

ಕೃಷ್ಣ ! ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸರಿಸಮನಾದ ಧನುರ್ಧರನು
ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಯೋಧನನು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

07053050a ಗಾಂಡೀವಂ ಚ ಧನುರ್ಧಿವ್ಯಂ ಯೋದ್ಧಾ ಚಾಹಂ ನರರ್ಷಭ|

07053050c ತ್ವಂ ಚ ಯಂತಾ ಹೃಷೀಕೇಶ ಕಿಂ ನು ಸ್ಯಾದಜಿತಂ ಮಯಾ||

ನರರ್ಷಭ ! ಹೃಷೀಕೇಶ ! ದಿವ್ಯ ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸಿನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಮತ್ತು ನೀನೇ ಸಾರಥಿಯಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು
ಯಾರುತಾನೇ ಗೆದ್ದಾರು?

07053051a ಯಥಾ ಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮ ಚಂದ್ರೇ ವೈ ಸಮುದ್ರೇ ಚ ಯಥಾ ಜಲಂ|

07053051c ಏವಮೇತಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಮೇ ಸತ್ಯಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ನೀರಿರುವಂತೆ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿ.

07053052a ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಮಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಧನುರ್ಧೃಢಂ|

07053052c ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಬಲಂ ಬಾಹ್ವೋರ್ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ಧನಂಜಯಂ||

ನನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ ! ನನ್ನ ದೃಢ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳ ಬಲವನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ !
ಈ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಬೇಡ !

07053053a ಯಥಾ ಹಿ ಯಾತ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನ ಜೀಯೇ ವಿಜಯಾಮಿ ಚ|

07053053c ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಹತಂ ವಿದ್ಧಿ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಸೋಲನ್ನಪ್ಪದೇ ವಿಜಯಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ಸತ್ಯದಿಂದ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

07053054a ಧ್ರುವಂ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸತ್ಯಂ ಧ್ರುವಾ ಸಾಧುಷು ಸನ್ನತಿಃ|

07053054c ಶ್ರೀಧ್ರುವಾ ಚಾಪಿ ದಕ್ಷೇಷು ಧ್ರುವೋ ನಾರಾಯಣೇ ಜಯಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ಸಾಧುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನತಿಯು
ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ದಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ಮತ್ತು
ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಜಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು.”

07053055 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07053055a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

07053055c ಸಂದಿದೇಶಾರ್ಜುನೋ ನರ್ದನ್ವಾಸವಿಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರಭುಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೃಷೀಕೇಶನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ತನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ವಾಸವಿ ಅರ್ಜುನನು ಗಾಢ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಭು ಕೇಶವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07053056a ಯಥಾ ಪ್ರಭಾತಾಂ ರಜನೀಂ ಕಲ್ಪಿತಃ ಸ್ಯಾದ್ರಥೋ ಮಮ|

07053056c ತಥಾ ಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರ್ಯಂ ಹಿ ಮಹದುದ್ಯತಂ||

“ಕೃಷ್ಣ ! ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದು ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು
 ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬೇಕು. ನಾವು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರ್ಯವು
 ಮಹತ್ತರವಾದುದು !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
 ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೪

ದಾರುಣ ಉತ್ಪಾತ ದರ್ಶನ (೧-೮). ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು
 ಸಂತವಿಸಿದ್ದು (೯-೨೬).

07054001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07054001a ತಾಂ ನಿಶಾಂ ದುಃಖಶೋಕಾರ್ತೌ ಶ್ವಸಂತಾವಿವ ಚೋರಗೌ|

07054001c ನಿದ್ರಾಂ ನೈವೋಪಲೇಭಾತೇ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು

ದುಃಖಶೋಕಾರ್ತರಾಗಿ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು
 ಪಡೆಯಲಾರದೇ ಹೋದರು.

07054002a ನರನಾರಾಯಣೌ ಕ್ರುದ್ಧೌ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

07054002c ವ್ಯಥಿತಾಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸುಃ ಕಿಂ ಸ್ವಿದೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು
ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ವ್ಯಥಿತರಾಗಿ ಮುಂದೇನು
ನಡೆಯಲಿದೆ? ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು.

07054003a ವವೃಶ್ಚ ದಾರುಣಾ ವಾತಾ ರೂಕ್ಷಾ ಗೋರಾಭಿಶಂಸಿನಃ|

07054003c ಸಕಬಂಧಸ್ತಥಾದಿತ್ಯೇ ಪರಿಘಃ ಸಮದೃಶ್ಯತ||

ಭಯಸೂಚಕವಾದ ದಾರುಣ ಕ್ರೂರ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸತೊಡಗಿತು.
ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೂ ದುಂಡಾದ ಪರಿಧಿಯು ಕಬಂಧದೊಡನೆ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

07054004a ಶುಷ್ಕಾಶನ್ಯಶ್ಚ ನಿಷ್ಟೇತುಃ ಸನಿರ್ಘಾತಾಃ ಸವಿದ್ಯುತಃ|

07054004c ಚಚಾಲ ಚಾಪಿ ಪೃಥಿವೀ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ||

ಮಿಂಚಿನೊಡನೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಒಣ ಸಿಡಿಲುಗಳು ಸಿಡಿದವು. ಶೈಲ-ವನ-
ಕಾನನಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು.

07054005a ಚುಕ್ಷುಭುಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಸಾಗರಾ ಮಕರಾಲಯಾಃ|

07054005c ಪ್ರತಿಸ್ತೋತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಶ್ಚ ತಥಾ ಗಂತುಂ ಸಮುದ್ರಗಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಕರಾಲಯ ಸಾಗರಗಳು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡವು. ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಗಳು
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಅವು ಹುಟ್ಟಿದ ಕಡೆ ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು.

07054006a ರಥಾಶ್ವನರನಾಗಾನಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಮಧರೋತ್ತರಂ|

07054006c ಕ್ರವ್ಯಾದಾನಾಂ ಪ್ರಮೋದಾರ್ಥಂ ಯಮರಾಷ್ಟ್ರವಿವೃದ್ಧಯೇ||

ಯಮನ ರಾಷ್ಟ್ರನ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ರವ್ಯಾದಗಳ
ಸಂತೋಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಶ್ವ-ಗಜ-ರಥ-ಪದಾತಿ ಸೈನಿಕರ ಎರಡು
ತುಟಿಗಳೂ ಅದುರತೊಡಗಿದವು.

07054007a ವಾಹನಾನಿ ಶಕೃನ್ಮೂತ್ರೇ ಮುಮುಚೂ ರುರುದುಶ್ಚ ಹ|

07054007c ತಾನ್ಲೃಷ್ಟ್ವಾ ದಾರುಣಾನ್ಸರ್ವಾನುತ್ಪಾತಾಽಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಾನ್||

ಆ ಎಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ದಾರುಣ ಉತ್ಪಾತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ
ವಾಹನಗಳು ರೋದಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು
ವಿಸರ್ಜಿಸಿದವು.

07054008a ಸರ್ವೇ ತೇ ವ್ಯಥಿತಾಃ ಸೈನ್ಯಾಸ್ತ ದೀಯಾ ಭರತರ್ಷಭ|

07054008c ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಸ್ಯೋಗ್ರಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾಬಲ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ
ಉಗ್ರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07054009a ಅಥ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಹಾಬಾಹುರಬ್ರವೀತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ|

07054009c ಆಶ್ವಾಸಯ ಸುಭದ್ರಾಂ ತ್ವಂ ಭಗಿನೀಂ ಸ್ನುಷಯಾ ಸಹ||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಸೊಸೆಯೊಂದಿಗಿರುವ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ಸಂತವಿಸು !

07054010a ಸ್ನುಷಾ ಶ್ವಶ್ವಾನಘಾಯಸ್ತೇ ವಿಶೋಕೇ ಕುರು ಮಾಧವ|

07054010c ಸಾಮ್ನಾ ಸತ್ಯೇನ ಯುಕ್ತೇನ ವಚಸಾಶ್ವಾಸಯ ಪ್ರಭೋ||

ಮಾಧವ ! ಪ್ರಭೋ ! ಸೊಸೆಯ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಖಿಯರ ಶೋಕವನ್ನು
ಸಾಂತ್ವನದ ಮತ್ತು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ದೂರಮಾಡು !”

07054011a ತತೋಽರ್ಜುನಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಃ ಸುದುರ್ಮನಾಃ|

07054011c ಭಗಿನೀಂ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾಮಾಶ್ವಾಸಯತ ದುಃಖಿತಾಂ||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ದುಃಖದಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ
ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಆರ್ತಳಾಗಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದ ತಂಗಿಯನ್ನು
ಸಂತವಿಸಿದನು:

07054012a ಮಾ ಶೋಕಂ ಕುರು ವಾಷ್ಣೇಯಿ ಕುಮಾರಂ ಪ್ರತಿ ಸಸ್ನುಷಾ|

07054012c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಭೀರು ನಿಷ್ಕೈಷಾ ಕಾಲನಿರ್ಮಿತಾ||

“ವಾಷ್ಣೇಯೀ ! ಸೊಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಮಾರನಿಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡ !
ಭೀರು ! ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದೇ
ಬರುತ್ತವೆ.

07054013a ಕುಲೇ ಜತಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ|

07054013c ಸದೃಶಂ ಮರಣಂ ಹ್ಯೇತತ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾ ಶುಚಃ||

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೀರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ
ಮರಣವು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ. ಶೋಕಿಸಬೇಡ !

07054014a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಮಹಾರಥೋ ವೀರಃ ಪಿತುಸ್ತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

07054014c ಕ್ಷಾತ್ರೇಣ ವಿಧಿನಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವೀರಾಭಿಲಷಿತಾಂ ಗತಿಂ||

ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ವೀರ ಮಹಾರಥನು ಕ್ಷಾತ್ರ ವೀರರು ಬಯಸುವ ಗತಿಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿಯೇ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

07054015a ಜಿತ್ವಾ ಸುಬಹುಶಃ ಶತ್ರುನ್ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ಚ ಮೃತ್ಯವೇ|

07054015c ಗತಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಲೋಕಾನ್ಸರ್ವಕಾಮದುಹೋಽಕ್ಷಯಾನ್||

ಬಹಳಷ್ಟು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಮೃತ್ಯುಲೋಕಗಳಿಗೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಅವನು ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕೃತರ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

07054016a ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಶ್ರುತೇನ ಪ್ರಜ್ಞಯಾಪಿ ಚ|

07054016c ಸಂತೋ ಯಾಂ ಗತಿಮಿಚ್ಛಂತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಾಂ ತವ ಪುತ್ರಕಃ||

ತಪಸ್ಸು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂತರು ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಗತಿಯನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

07054017a ವೀರಸೂರ್ವೀರಪತ್ನೀ ತ್ವಂ ವೀರಶ್ವಶುರಬಾಂಧವಾ|

07054017c ಮಾ ಶುಚಿಸ್ತನಯಂ ಭದ್ರೇ ಗತಃ ಸ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ||

ಭದ್ರೇ! ವೀರಮಾತೆಯಾದ, ವೀರನ ಪತ್ನಿಯಾದ, ವೀರಪುತ್ರಿಯಾದ,

ವೀರರನ್ನೇ ಬಾಂಧವರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ನೀನು ಮಗನ ಕುರಿತು
ಶೋಕಿಸಬೇಡ. ಅವನು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

07054018a ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ತೇ ಚಾಪ್ಯಸೌ ಕ್ಷುದ್ರಃ ಸ್ಯೆಂಧವೋ ಬಾಲಘಾತಕಃ|

07054018c ಅಸ್ಯಾವಲೇಪಸ್ಯ ಫಲಂ ಸಸುಹೃದ್ಗಣಬಾಂಧವಃ||

ಕ್ಷುದ್ರ ಬಾಲಘಾತಕ ಸ್ಯೆಂಧವನು ತನ್ನ ಸುಹೃದ್ಗಣ-ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ
ಈ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07054019a ವ್ಯಷ್ಟಾಯಾಂ ತು ವರಾರೋಹೇ ರಜನ್ಯಾಂ ಪಾಪಕರ್ಮಕೃತ್|

07054019c ನ ಹಿ ಮೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಪಾರ್ಥಾ ತ್ಸ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಪ್ಯಮರಾವತೀಂ||

ವರಾರೋಹೇ ! ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದರೆ ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಿಯು
ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿಕೊಂಡರೂ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ
ಹೊಂದಲಾರ !

07054020a ಶ್ವಃ ಶಿರಃ ಶ್ರೋಷ್ಯಸೇ ತಸ್ಯ ಸ್ಯೆಂಧವಸ್ಯ ರಣೇ ಹೃತಂ|

07054020c ಸಮಂತಪಂಚಕಾದ್ಭಾಹ್ಯಂ ವಿಶೋಕಾ ಭವ ಮಾ ರುದಃ||

ಸ್ಯೆಂಧವನ ಶಿರಸ್ಸು ರಣದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಸಮಂತಪಂಚಕದ
ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ನಾಳೆಯೇ ಕೇಳುವೆ.
ಶೋಕರಹಿತಳಾಗಿರು. ರೋದಿಸಬೇಡ !

07054021a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗತಃ ಶೂರಃ ಸತಾಂ ಗತಿಂ|

07054021c ಯಾಂ ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮೇಹ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಶಸ್ತ್ರಜೀವಿನಃ||

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಅವನು ಶೂರ ಸಂತರ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಜೀವಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

07054022a ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರನಿವರ್ತೀ ವರಪ್ರಣುತ್|

07054022c ಗತಸ್ತವ ವರಾರೋಹೇ ಪುತ್ರಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಜ್ವರಂ ಜಹಿ||

ವರಾರೋಹೇ! ವಿಶಾಲ ಹೆಗಲಿನ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನುತೋರಿಸದ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಪರಿತಪಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡು!

07054023a ಅನು ಜಾತಶ್ಚ ಪಿತರಂ ಮಾತೃಪಕ್ಷಂ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07054023c ಸಹಸ್ರಶೋ ರಿಪೂನ್ ಹತ್ವಾ ಹತಃ ಶೂರೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಆ ಶೂರ ಮಹಾರಥ ವೀರ್ಯವಾನನು ತಂದೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಕುಲಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಹತನಾದನು.

07054024a ಆಶ್ವಾಸಯ ಸ್ನುಷಾಂ ರಾಜ್ಞಿ ಮಾ ಶುಚಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಭೃಷಂ|

07054024c ಶ್ವಃ ಪ್ರಿಯಂ ಸುಮಹಚ್ಚೃತ್ವಾ ವಿಶೋಕಾ ಭವ ನಂದಿನಿ||

ರಾಣಿ! ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಸಂತವಿಸು. ತುಂಬಾ ದುಃಖಿಸಬೇಡ. ನಂದಿನಿ! ನಾಳೆಯೇ ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳುವೆ. ವಿಶೋಕಳಾಗು!

07054025a ಯತ್ಪಾರ್ಥೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ತತ್ತಥಾ ನ ತದನ್ಯಥಾ|

07054025c ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ ಹಿ ತೇ ಭರ್ತುರ್ನ ಭವೇಜ್ಜಾತು ನಿಷ್ಫಲಂ||

ಪಾರ್ಥನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನು ಬಯಸಿದುದು ಎಂದೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07054026a ಯದಿ ಚ ಮನುಜಪನ್ನಗಾಃ ಪಿಶಾಚಾ

ರಜನಿಚರಾಃ ಪತಗಾಃ ಸುರಾಸುರಾಶ್ಚ|

07054026c ರಣಗತಮಭಿಯಾಂತಿ ಸಿಂಧುರಾಜಂ

ನ ಸ ಭವಿತಾ ಸಹ ತೈರಪಿ ಪ್ರಭಾತೇ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಮನುಷ್ಯರು, ಪನ್ನಗರು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ರಜನೀಚರರು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸುರಾಸುರರೂ ಕೂಡ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದರೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಅವನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ

ಸುಭದ್ರಾಶ್ವಾಸನೇ ಚತುಷ್ಟಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರಾಶ್ವಾಸನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ಸುಭದ್ರೆಯ ವಿಲಾಪ (೧-೩೩). ಕೃಷ್ಣನು ತಂಗಿಯನ್ನು ಪುನಃ

ಸಂತವಿಸಿದುದು (೩೪-೪೦).

07055001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07055001a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07055001c ಸುಭದ್ರಾ ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಾ ವಿಲಲಾಪ ಸುದುಃಖಿತಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸುಭದ್ರೆಯು ಪುತ್ರಶೋಕಾರ್ತಳಾಗಿ, ಬಹಳ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು.

07055002a ಹಾ ಪುತ್ರ ಮಮ ಮಂದಾಯಾಃ ಕಥಂ ಸಂಯುಗಮೇತ್ಯ ಹ|

07055002c ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಂಸ್ತಾತ ಪಿತೃತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

“ಹಾ ಪುತ್ರ! ಮಂದಭಾಗ್ಯಳಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತಂದೆಯ ಸಮನಾದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪಡೆದು ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಧನಹೊಂದಿದೆ?

07055003a ಕಥಮಿಂದೀವರಶ್ಯಾಮಂ ಸುದಂಷ್ಟ್ರಂ ಚಾರುಲೋಚನಂ|

07055003c ಮುಖಿಂ ತೇ ದೃಶ್ಯತೇ ವತ್ಸ ಗುಂಠಿತಂ ರಣರೇಣುನಾ||

ಕನ್ನೆದಿಲೆಯಂತೆ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ಸುಂದರ ಹಲ್ಲಿನ, ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ರಣ ಧೂಳಿನಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯೋ!

07055004a ನೂನಂ ಶೂರಂ ನಿಪತಿತಂ ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯಂತ್ಯನಿವರ್ತಿನಂ|

07055004c ಸುಶಿರೋಗ್ರೀವಬಾಹ್ವಂಸಂ ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಕಂ ನಿರೂದರಂ||

07055005a ಚಾರೂಪಚಿತಸರ್ವಾಂಗಂ ಸ್ವಕ್ಷಂ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಷತಾಚಿತಂ|

07055005c ಭೂತಾನಿ ತ್ವಾ ನಿರೀಕ್ಷಂತೇ ನೂನಂ ಚಂದ್ರಮಿವೋದಿತಂ||

ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದ, ಸುಂದರ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ,
ಕಂಬುಕಂಠದಿಂದಲೂ, ನೀಳ ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ, ಉನ್ನತ
ಹೆಗಲುಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಸ್ತಾರ ಎದೆಯಿಂದಲೂ, ಆಳ
ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೂ, ಸುಂದರ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ,
ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಶೂರನಾದ ನೀನು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು
ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಭೂತಗಳು ನೋಡುತ್ತಿವೆಯೇ?

07055006a ಶಯನೀಯಂ ಪುರಾ ಯಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧ್ಯಾಸ್ತರಣಸಂವೃತಂ|

07055006c ಭೂಮಾವದ್ಯ ಕಥಂ ಶೇಷೇ ವಿಪ್ರವಿದ್ಧಃ ಸುಖೋಚಿತಃ||

ಹಿಂದೆ ರತ್ನಗಂಬಳಗಳಿಂದ ಅಚ್ಚಾದಿತ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದ
ನೀನು ಸುಖೋಚಿತ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಇಂದು
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವೆ?

07055007a ಯೋಽನ್ವಾಸ್ಯತ ಪುರಾ ವೀರೋ ವರಸ್ರೀಭಿರ್ಮಹಾಭುಜಃ|

07055007c ಕಥಮನ್ವಾಸ್ಯತೇ ಸೋಽದ್ಯ ಶಿವಾಭಿಃ ಪತಿತೋ ಮೃಧೇ||

ಮಹಾಭುಜ ! ವೀರ ! ಹಿಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ
ಸೇವೆಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು ಇಂದು ನರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ರಣದಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

07055008a ಯೋಽಸ್ತೂಯತ ಪುರಾ ಹೃಷ್ಟೈಃ ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿಭಿಃ|

07055008c ಸೋಽದ್ಯ ಕ್ರವ್ಯಾದ್ಗಣೈಃಫೋರೈರ್ವಿನದದ್ಭಿರುಪಾಸ್ಯತೇ||

ಹಿಂದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೂತ-ಮಾಗದ-ಬಂಧಿಗಳಿಂದ

ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು ಇಂದು ಕ್ರವ್ಯಾದಗಣಗಳ ಫೋರ

ಕಿರುಚಾಟಗಳ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ !

07055009a ಪಾಂಡವೇಷು ಚ ನಾಥೇಷು ವೃಷ್ಟಿವೀರೇಷು ಚಾಭಿಭೋ|

07055009c ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಚ ವೀರೇಷು ಹತಃ ಕೇನಾಸ್ಯನಾಥವತ್||

ಪಾಂಡವರನ್ನು, ವೃಷ್ಟಿವೀರರನ್ನು ಮತ್ತು ವೀರ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು

ನಾಥರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ನೀನು ಅನಾಥನಂತೆ ಯಾರಿಂದ ಹತನಾದೆ?

07055010a ಅತ್ಯಪ್ತದರ್ಶನಾ ಪುತ್ರ ದರ್ಶನಸ್ಯ ತವಾನಘ|

07055010c ಮಂದಭಾಗ್ಯಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ವ್ಯಕ್ತಮದ್ಯ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಅನಘ ! ಮಗನೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಳಾಗದ ಮಂದಭಾಗ್ಯಳಾದ

ನಾನು ಇಂದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವಳಿದ್ದೇನೆ !

07055011a ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ಸುಕೇಶಾಂತಂ ಚಾರುವಾಕ್ಯಂ ಸುಗಂಧಿ ಚ|

07055011c ತವ ಪುತ್ರ ಕದಾ ಭೂಯೋ ಮುಖಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಿರ್ವ್ರಣಂ||

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ, ಸುಂದರ ಗುಂಗುರುಕೂದಲುಳ್ಳ, ಇಂಪಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ,

ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ, ಗಾಯಗಳಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಪುನಃ ಎಂದು

ನೋಡುತ್ತೇನೆ?

07055012a ಧಿಗ್ಬಲಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಧಿಕ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07055012c ಧಿಗ್ವೀರ್ಯಂ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಣಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಧಿಗ್ಬಲಂ||

ಭೀಮಸೇನನ ಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಪಾರ್ಥನ ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

ವೃಷ್ಟಿವೀರರ ವೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಪಾಂಚಾಲರ ಬಲಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

07055013a ದಿಕ್ಕೇಕಯಾಂಸ್ತಥಾ ಚೇದೀನ್ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚೈವಾಥ ಸೃಂಜಯಾನ್|

07055013c ಯೇ ತ್ವಾ ರಣೇ ಗತಂ ವೀರಂ ನ ಜಾನಂತಿ ನಿಪಾತಿತಂ||

ಕೇಕಯರಿಗೂ, ಚೇದಿಗಳಿಗೂ, ಮತ್ಸ್ಯರಿಗೂ, ಸೃಂಜಯರಿಗೂ ಧಿಕ್ಕಾರ!

ಅವರು ನಿನ್ನಂತಹ ವೀರನನ್ನು ರಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಜೀವಸಹಿತ

ಕೆಡವಿಸಿದರು.

07055014a ಅದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪೃಥಿವೀಂ ಶೂನ್ಯಾಮಿವ ಹತತ್ವಿಷಂ|

07055014c ಅಭಿಮನ್ಯುವಪಶ್ಯಂತೀ ಶೋಕವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಾ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಹತನಾಗಿರುವ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕಾಣದೇ

ಶೋಕವ್ಯಾಕುಲಲೋಚನಳಾಗಿ ಇಂದು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯೇ

ಶೂನ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07055015a ಸ್ವಸ್ರೀಯಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪುತ್ರಂ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

07055015c ಕಥಂ ತ್ವಾ ವಿರಥಂ ವೀರಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನ್ಯೈರ್ನಿಪಾತಿತಂ||

ವಾಸುದೇವನ ಅಳಿಯ ಮತ್ತು ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ವೀರ ಮಗನಾದ

ನಿನ್ನನ್ನು ವಿರಥನಾಗಿ ಅನ್ಯರಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ?

07055016a ಹಾ ವೀರ ದೃಷ್ಟೋ ನಷ್ಟಶ್ಚ ಧನಂ ಸ್ವಪ್ನ ಇವಾಸಿ ಮೇ|

07055016c ಅಹೋ ಹ್ಯನಿತ್ಯಂ ಮಾನುಷ್ಯಂ ಜಲಬುದ್ಬದಚಂಚಲಂ||

ಹಾ ವೀರ! ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಧನದಂತೆ ನೀನು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು
ಮರೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ! ಅಯ್ಯೋ! ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಈ ಮನುಷ್ಯ
ಜನ್ಮವು ಚಂಚಲ ಮತ್ತು ಅನಿತ್ಯ.

07055017a ಇಮಾಂ ತೇ ತರುಣೀಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ತ್ವದಾಧಿಭಿರಭಿಷ್ಣುತಾಂ|

07055017c ಕಥಂ ಸಂಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಿವತ್ಸಾಮಿವ ಧೇನುಕಾಂ||

ಕರುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹಸುವಿನಂತೆ ವಿರಹ ಶೋಕದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರುವ ಈ ತರುಣೀ ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ
ಸಂತವಿಸಲಿ?

07055018a ಅಹೋ ಹ್ಯಕಾಲೇ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಕೃತವಾನಸಿ ಪುತ್ರಕ|

07055018c ವಿಹಾಯ ಫಲಕಾಲೇ ಮಾಂ ಸುಗೃದ್ಧಾಂ ತವ ದರ್ಶನೇ||

ಪುತ್ರಕ! ನಿನಗೆ ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿದ್ದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಕಾತುರಳಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದೇ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕೆ
ಹೊರಟುಹೋದೆ?

07055019a ನೂನಂ ಗತಿಃ ಕೃತಾಂತಸ್ಯ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರಪಿ ಸುದುರ್ವಿದಾ|

07055019c ಯತ್ರ ತ್ವಂ ಕೇಶವೇ ನಾಥೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇಽನಾಥವದ್ಧತಃ||

ಕೇಶವನನ್ನೇ ನಾಥನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಅನಾಥನಂತೆ ಹತನಾದೆನೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚ್ಛರಿಗೂ ಕೂಡ ಕೃತಾಂತನ
ಬಹುವಿಧದ ಗತಿಯು ತಿಳಿದಿರಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

07055020a ಯಜ್ವನಾಂ ದಾನಶೀಲಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕೃತಾತ್ಮನಾಂ|

07055020c ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಣಾಂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾವಗಾಹಿನಾಂ||

07055021a ಕೃತಜ್ಞಾನಾಂ ವದಾನ್ಯಾನಾಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಿಣಾಮಪಿ|

07055021c ಸಹಸ್ರದಕ್ಷಿಣಾನಾಂ ಚ ಯಾ ಗತಿಸ್ತಾಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

ಯಜ್ಞಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ದಾನಶೀಲರಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಕೃತಾತ್ಮರಿಗೆ,
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರಿಗೆ, ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ
ಹೋಗಿರುವವರಿಗೆ, ಕೃತಜ್ಞರಿಗೆ, ಉದಾರಿಗಳಿಗೆ,
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಿಣಿಗಳಿಗೆ, ಸಹಸ್ರ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತವರಿಗೆ ಯಾವ ಗತಿಯು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯುವವನಾಗು.

07055022a ಯಾ ಗತಿಯುರ್ಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07055022c ಹತ್ವಾರಿನ್ನಿಹತಾನಾಂ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಾಂ ಗತಿಂ ವ್ರಜ||

ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದೇ ಹೋರಾಡಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಮಡಿಯುವ ಶೂರರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು ನಿನಗೂ
ದೊರೆಯಲಿ.

07055023a ಗೋಸಹಸ್ರಪ್ರದಾತ್ಯುಣಾಂ ಕ್ರತುದಾನಾಂ ಚ ಯಾ ಗತಿಃ|

07055023c ನೈವೇಶಿಕಂ ಚಾಭಿಮತಂ ದದತಾಂ ಯಾ ಗತಿಃ ಶುಭಾ||

07055024a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಯಾಂ ಯಾಂತಿ ಮುನಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾ|

07055024c ಏಕಪತ್ಯಶ್ಚ ಯಾಂ ಯಾಂತಿ ತಾಂ ಗತಿಂ ವ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ,
ಯಜ್ಞಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಸುಸಜ್ಜಿತ
ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಶುಭ ಗತಿಯೂ;
ಸಂಶಿತವ್ರತ ಮುನಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ
ಗತಿಯೂ; ಏಕಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯೂ
ನಿನಗೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಲಿ!

07055025a ರಾಜ್ಞಾಂ ಸುಚರಿತ್ಯರ್ಯಾ ಚ ಗತಿರ್ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತೀ|

07055025c ಚತುರಾಶ್ರಮಿಣಾಂ ಪುಣ್ಯೈಃ ಪಾವಿತಾನಾಂ ಸುರಕ್ಷಿತೈಃ||

07055026a ದೀನಾನುಕಂಪಿನಾಂ ಯಾ ಚ ಸತತಂ ಸಂವಿಭಾಗಿನಾಂ|

07055026c ಪೈಶುನ್ಯಾಚ್ಚ ನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ತಾಂ ಗತಿಂ ವ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಸುಚರಿತ ರಾಜರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಶಾಶ್ವತ ಗತಿ, ಪವಿತ್ರ
ಪುಣ್ಯಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವವರಿಗೆ,
ದೀನಾನುಕಂಪಿಗಳಿಗೆ, ಸತತವೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ, ಬೇರೆಯವರ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡದವರಿಗೆ ಯಾವ
ಗತಿಯುತ್ಪದೆಯೋ ಆ ಗತಿಯನ್ನು ನೀನೂ ಪಡೆ.

07055027a ವ್ರತಿನಾಂ ಧರ್ಮಶೀಲಾನಾಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಿಣಾಮಪಿ|

07055027c ಅಮೋಘಾತಿಥಿನಾಂ ಯಾ ಚ ತಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಪ್ರತಪರಾಯಣಿಗೆ, ಧರ್ಮಶೀಲರಿಗೆ,

ಗುರುಶುಶ್ರುಷಿಣಿಗಳಿಗೆ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡದವರಿಗೆ

ಯಾವ ಗತಿಯೋ ಆ ಗತಿಯು ನಿನ್ನದಾಗಲಿ!

07055028a ಋತುಕಾಲೇ ಸ್ವಕಾಂ ಪತ್ನೀಂ ಗಚ್ಚತಾಂ ಯಾ ಮನಸ್ವಿನಾಂ|

07055028c ನ ಚಾನ್ಯದಾರಸೇವೀನಾಂ ತಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಡುವ ಮನಸ್ವಿಗೆ ಮತ್ತು

ಅನ್ಯರ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಕೂಡದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು

ನಿನ್ನದಾಗಲಿ!

07055029a ಸಾಮ್ನಾ ಯೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಗಚ್ಚಂತಿ ಗತಮತ್ಸರಾಃ|

07055029c ನಾರುಂತುದಾನಾಂ ಕ್ಷಮಿಣಾಂ ಯಾ ಗತಿಸ್ತಾಮವಾಪ್ನುಹಿ||

ಇರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವವರಿಗೆ,

ಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಿಗೆ, ಯಾರನ್ನೂ ಮಾತಿನಿಂದ

ನಿಂದಿಸದವರಿಗೆ, ಕ್ಷಮಾವಂತರಿಗೆ ಯಾವ ಸದ್ಗತಿಯು

ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ನಿನಗೂ ದೊರೆಯಲಿ.

07055030a ಮಧುಮಾಂಸನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ಮದಾದ್ಧಂಭಾತ್ಯಥಾನ್ಯತಾತ್|

07055030c ಪರೋಪತಾಪತ್ಯಕ್ತಾನಾಂ ತಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಮದ್ಯ-ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಮದ, ದಂಭ ಮತ್ತು

ಸುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವವರಿಗೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು ನಿನಗೂ ದೊರೆಯಲಿ.

07055031a ಹ್ರೀಮಂತಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾ ಜ್ಞಾನತೃಪ್ತಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

07055031c ಯಾಂ ಗತಿಂ ಸಾಧವೋ ಯಾಂತಿ ತಾಂ ಗತಿಂ ವ್ರಜ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವ, ಆದರೆ ಲಜ್ಜಾಶೀಲರಾದ,
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿರುವ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ ಸಾಧುಗಳು
ಯಾವ ಗತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಆ ಗತಿಗೆ ನೀನೂ
ಹೋಗುವವನಾಗು!”

07055032a ಏವಂ ವಿಲಪತೀಂ ದೀನಾಂ ಸುಭದ್ರಾಂ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಾಂ|

07055032c ಅಭ್ಯಪದ್ಯತ ಪಾಂಚಾಲೀ ವೈರಾಟೀಸಹಿತಾ ತದಾ||

ಹೀಗೆ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದೀನಳಾದ ಶೋಕಕರ್ಶಿತಳಾದ ಸುಭದ್ರೆಯ
ಬಳಿ ವೈರಾಟೀ ಉತ್ತರೆಯ ಸಹಿತ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಬಂದಳು.

07055033a ತಾಃ ಪ್ರಕಾಮಂ ರುದಿತ್ವಾ ಚ ವಿಲಪ್ಯ ಚ ಸುದುಃಖಿತಾಃ|

07055033c ಉನ್ಮತ್ತವತ್ತದಾ ರಾಜನ್ವಿಸಂಜ್ಞಾ ನ್ಯಪತನ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಅವನನ್ನು ಬಯಸಿ ರೋದಿಸಿ, ವಿಲಪಿಸಿ
ಸುದುಃಖಿತರಾಗಿ, ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದವರಂತಾಗಿ, ಮೂರ್ಛಿತಪ್ಪಿ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07055034a ಸೋಪಚಾರಸ್ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ತಾಂ ದುಃಖಿತಾಂ ಭೃಶದುಃಖಿತಃ|

07055034c ಸಿಕ್ವಾಂಭಸಾ ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ತತ್ತದುಕ್ವಾ ಹಿತಂ ವಚಃ||

ಆಗ ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ದುಃಖಿತಳಾದ ಅವಳನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಚುಮುಕಿಸಿ ಹಿತವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂತವಿಸಿದನು.

07055035a ವಿಸಂಜ್ಞಕಲ್ಪಾಂ ರುದತೀಮಪವಿದ್ಧಾಂ ಪ್ರವೇಪತೀಂ|

07055035c ಭಗಿನೀಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ, ಮತ್ತು ತರತರನೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಭಗಿನಿಗೆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07055036a ಸುಭದ್ರೇ ಮಾ ಶುಚಃ ಪುತ್ರಂ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ವಾಸಯೋತ್ತರಾಂ|

07055036c ಗತೋಽಭಿಮನ್ಯುಃ ಪ್ರಥಿತಾಂ ಗತಿಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಃ||

“ಸುಭದ್ರೇ! ಮಗನ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸಬೇಡ!” ಪಾಂಚಾಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರೆಯನ್ನು ಸಂತವಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು: “ಅಭಿಮನ್ಯು ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವನು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನು.

07055037a ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪಿ ಕುಲೇ ಸಂತಿ ಪುರುಷಾ ನೋ ವರಾನನೇ|

07055037c ಸರ್ವೇ ತೇ ವೈ ಗತಿಂ ಯಾಂತು ಅಭಿಮನ್ಯೋರ್ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ವರಾನನೇ! ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಇತರ ಪುರುಷರು ಯಾರು ಇರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಯಶಸ್ವಿ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಗತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯುವಂಥವರಾಗಲಿ.

07055038a ಕುರ್ಯಾಮ ತದ್ವಯಂ ಕರ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಸುಃ ಸುಹೃದಶ್ಚ ನಃ|

07055038c ಕೃತವಾನ್ಯಾದ್ಯುಗದ್ವೈಕಸ್ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಮಗನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಇಂದು ಯಾವ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದನೋ ಅದನ್ನು ನಾವೂ ಮತ್ತು
ನಮ್ಮ ಸುಹೃದಯರೂ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ
ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”

07055039a ಏವಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಭಗಿನೀಂ ದ್ರೌಪದೀಮಪಿ ಚೋತ್ತರಾಂ|

07055039c ಪಾರ್ಥಸ್ಯೈವ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಗಾದರಿಂದಮಃ||

ಹೀಗೆ ತಂಗಿಯನ್ನೂ, ದ್ರೌಪದಿ-ಉತ್ತರೆಯರನ್ನೂ ಸಂತವಿಸಿ ಆ
ಅರಿಂದಮ ಮಹಾಬಾಹುವು ಪಾರ್ಥನ ಬಳಿಗೇ ಬಂದನು.

07055040a ತತೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ನೃಪಾನ್ ಕೃಷ್ಣೋ ಬಂಧೂಂಸ್ತಥಾಭಿಭೂಃ|

07055040c ವಿವೇಶಾಂತಃಪುರಂ ರಾಜಂಸ್ತೇಽನ್ಯೇ ಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾಲಯಂ||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ನೃಪರನ್ನೂ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು
ಕೃಷ್ಣನು ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅನ್ಯರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
ಸುಭದ್ರಾಪ್ರವಿಲಾಪೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ

೫೬

ಪಾಂಡವ ಯೋಧರು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುದು (೧-೧೬). ಕೃಷ್ಣನು ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಸಾರಥಿ ದಾರುಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೭-೪೧).

07056001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07056001a ತತೋಽರ್ಜುನಸ್ಯ ಭವನಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಪ್ರತಿಮಂ ವಿಭುಃ|

07056001c ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಂಭಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶುಭಲಕ್ಷಣೇ|

07056001e ಸಂತಸ್ತಾರ ಶುಭಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ದರ್ಭೈರ್ವೈಡೂರ್ಯಸನ್ನಿಭೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ವಿಭು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಅರ್ಜುನನ ಅಪ್ರತಿಮ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಶುಭಲಕ್ಷಣ ವೇದಿಯ ಮೇಲೆ ವೈಡೂರ್ಯಸನ್ನಿಭ ಶುಭ ದರ್ಭಿಗಳನ್ನು ಹಾಸಿದನು.

07056002a ತತೋ ಮಾಲ್ಯೇನ ವಿಧಿವಲ್ಲಾಜೈರ್ಗಂಧೈಃ ಸುಮಂಗಲೈಃ|

07056002c ಅಲಂಚಕಾರ ತಾಂ ಶಯ್ಯಾಂ ಪರಿವಾರ್ಯಾಯುಧೋತ್ತಮೈಃ||

ಅನಂತರ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಸುಮಂಗಲ ಅರಳು ಮತ್ತು ಗಂಧಗಳಿಂದ ಆ ದರ್ಭಿಯ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಉತ್ತಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನಿಟ್ಟನು.

07056003a ತತಃ ಸ್ವಷ್ಟೋದಕಂ ಪಾರ್ಥಂ ವಿನೀತಾಃ ಪರಿಚಾರಕಾಃ|

07056003c ದರ್ಶಯಾಂ ನೈತ್ಯಕಂ ಚಕ್ಷುರ್ನೈಶಂ ತ್ರೈಯಂಬಕಂ ಬಲಿಂ||

ಅನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡಿದ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ವಿನೀತರಾದ
ಪರಿಚಾರಕರು ಅದರ ಬಳಿಯೇ ರಾತ್ರಿ ತ್ರೈಯಂಬಕನಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು
ಕೊಡುವುದರ ಕುರಿತು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

07056004a ತತಃ ಪ್ರೀತಮನಾಃ ಪಾರ್ಥೋ ಗಂಧೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಮಾಧವಂ|

07056004c ಅಲಂಕೃತ್ಯೋಪಹಾರಂ ತಂ ನೈಶಮಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಆಗ ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕ ಪಾರ್ಥನು ಗಂಧಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಮಾಧವನನ್ನು
ಅಲಂಕರಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

07056005a ಸ್ಮಯಮಾನಸ್ತು ಗೋವಿಂದಃ ಫಲ್ಲನಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

07056005c ಸುಪ್ಯತಾಂ ಪಾರ್ಥ ಭದ್ರಂ ತೇ ಕಲ್ಯಾಣಾಯ ಪ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ||

ನಸುನಗುತ್ತಾ ಗೋವಿಂದನು ಫಲ್ಲನನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪಾರ್ಥ !
ಮಲಗಿಕೋ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ನಾನೂ
ತೆರಳುತ್ತೇನೆ.”

07056006a ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ತತೋ ದ್ವಾಃಸ್ಥಾನೋಪ್ತಂ ಚಾತ್ತಾಯುಧಾನ್ನರಾನ್|

07056006c ದಾರುಕಾನುಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ವಿವೇಶ ಶಿಬಿರಂ ಸ್ವಕಂ|

07056006e ಶಿಶ್ಯೇ ಚ ಶಯನೇ ಶುಭ್ರೇ ಬಹುಕೃತ್ಯಂ ವಿಚಿಂತಯನ್||

ಆಗ ಶ್ರೀಮಾನನು ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಆಯುಧಪಾಣಿ ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ,
ದಾರುಕನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಬಹಳಷ್ಟು

ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಶುಭ್ರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದನು.

07056007a ನ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಶಿಬಿರೇ ಕಶ್ಚಿತ್ಸುಷ್ವಾಪ ತಾಂ ನಿಶಾಂ|

07056007c ಪ್ರಜಾಗರಃ ಸರ್ವ ಜನಮಾವಿವೇಶ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಆ ರಾತ್ರಿ ಪಾಂಡವರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿದ್ರಿಸಲಿಲ್ಲ. ವಿಶಾಂಪತೇ!
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಜಾಗರಣೆಯೇ ಆವರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

07056008a ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಭೂತೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07056008c ಸಹಸಾ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ವಧೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ||

07056009a ತತ್ಕಥಂ ನು ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾ ಸವಿಃ ಪರವೀರಹಾ|

07056009c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಫಲಾಂ ಕುರ್ಯಾದಿತಿ ತೇ ಸಮಚಿಂತಯನ್||

“ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು
ದುಡುಕಿ ಸಿಂಧುರಾಜನ ವಧೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು! ಆದರೆ
ಮಹಾಬಾಹು, ವಾಸವಿ ಪರವೀರಹನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ
ಸಫಲಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು?” ಎಂದು ಅವರು ತುಂಬಾ ಚಿಂತಿಸಿದರು.

07056010a ಕಷ್ಟಂ ಹೀದಂ ವ್ಯವಸಿತಂ ಪಾಂಡವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07056010c ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿತಪ್ತೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಮಹತೀ ಕೃತಾ||

“ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನು ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ತಪ್ತನಾಗಿ ಮಹಾ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

07056011a ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕ್ರಾಂತಾ ಬಹುಲಾನಿ ಬಲಾನಿ ಚ|

07056011c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರೇಣ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮೈ ನಿವೇದಿತಂ||

ಸೈಂಧವನ ಸಹೋದರರೂ ವಿಕ್ರಾಂತರು. ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗನು ಬಹಳ ಸೇನೆ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಅವನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07056012a ಸ ಹತ್ವಾ ಸೈಂಧವಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪುನರೇತು ಧನಂಜಯಃ|

07056012c ಜಿತ್ವಾ ರಿಪುಗಣಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾರಯತ್ವರ್ಜುನೋ ವ್ರತಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಧನಂಜಯನು ಹಿಂದಿರುಗುವಂತಾಗಲಿ. ಶತ್ರುಗಣಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿ.

07056013a ಅಹತ್ವಾ ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಹಿ ಧೂಮಕೇತುಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ|

07056013c ನ ಹ್ಯೇತದನ್ಯತಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಃ ಪಾರ್ಥೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07056014a ಧರ್ಮಪುತ್ರಃ ಕಥಂ ರಾಜಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮೃತೇಽರ್ಜುನೇ|

07056014c ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ವಿಜಯಃ ಕೃತ್ಸುಃ ಪಾಂಡವೇನ ಸಮಾಹಿತಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಮೃತನಾಗಲು ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ಹೇಗೆ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ವಿಜಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಂಡವ

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೊರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07056015a ಯದಿ ನಃ ಸುಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಯದಿ ದತ್ತಂ ಹುತಂ ಯದಿ|

07056015c ಫಲೇನ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಜಯತ್ವರೀನ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಾವು ಏನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ,
ದಾನಮಾಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವುಗಳ
ಫಲದಿಂದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಅರಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಂಥವನಾಗಲಿ!”

07056016a ಏವಂ ಕಥಯತಾಂ ತೇಷಾಂ ಜಯಮಾಶಂಸತಾಂ ಪ್ರಭೋ|

07056016c ಕೃಚ್ಛೇಣ ಮಹತಾ ರಾಜನೃಜನೀ ವ್ಯತ್ಯವರ್ತತ||

ಪ್ರಭೋ! ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ,
ಅವನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅವರು
ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದರು.

07056017a ತಸ್ಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ಮಧ್ಯೇ ತು ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

07056017c ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ದಾರುಕಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ ಜನಾರ್ದನನು ಪಾರ್ಥನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ದಾರುಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07056018a ಅರ್ಜುನೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಮಾರ್ತೇನ ಹತಬಂಧುನಾ|

07056018c ಜಯದ್ರಥಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ವೋಭೂತ ಇತಿ ದಾರುಕ||

“ದಾರುಕ! ಬಂಧುವು ಹತನಾದುದರಿಂದ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು

ನಾಳೆ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07056019a ತತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಯಿಷ್ಯತಿ|
07056019c ಯಥಾ ಜಯದ್ರಥಂ ಪಾರ್ಥೋ ನ ಹನ್ಯಾದಿತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಅತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಾರದ ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು
ನಡೆಸಿರುವನು.

07056020a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೋ ಹಿ ತಾಃ ಸರ್ವಾ ರಕ್ಷಿಷ್ಯಂತಿ ಜಯದ್ರಥಂ|
07056020c ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಪಾರಗಃ||

ಅವನ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳೂ, ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಪಾರಂಗತ ದ್ರೋಣನೂ
ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.

07056021a ಏಕೋ ವೀರಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋ ದೈತ್ಯದಾನವಮರ್ದಿತಾ|
07056021c ಸೋಽಪಿ ತಂ ನೋತ್ಸಹೇತಾಜೌ ಹಂತುಂ ದ್ರೋಣೇನ ರಕ್ಷಿತಂ||

ಏಕಮಾತ್ರ ವೀರನಾದ, ದೈತ್ಯದಾನವರ ದರ್ಪವನ್ನಡಗಿಸಿದ
ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನೂ ಕೂಡ ದ್ರೋಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು
ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07056022a ಸೋಽಹಂ ಶ್ವಸ್ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಕುಂತೀಸುತೋಽರ್ಜುನಃ|
07056022c ಅಪ್ರಾಪ್ತೇಽಸ್ತಂ ದಿನಕರೇ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಜಯದ್ರಥಂ||

ನಾಳೆ ನಾನು ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಅರ್ಜುನನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07056023a ನ ಹಿ ದಾರಾ ನ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಜ್ಞಾತಯೋ ನ ಚ ಬಾಂಧವಾಃ|

07056023c ಕಶ್ಚಿನ್ನಾನ್ಯಃ ಪ್ರಿಯತರಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಾನ್ಮಮಾರ್ಜುನಾತ್||

ಪತ್ನಿಯರಾಗಲೀ ಮಿತ್ರರಾಗಲೀ ಜ್ಞಾತಿ-ಬಾಂಧವರಾಗಲೀ ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಅರ್ಜುನನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯರು ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07056024a ಅನರ್ಜುನಮಿಮಂ ಲೋಕಂ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ದಾರುಕ|

07056024c ಉದೀಕ್ಷಿತುಂ ನ ಶಕ್ತೋಽಹಂ ಭವಿತಾ ನ ಚ ತತ್ತಥಾ||

ದಾರುಕ! ಅರ್ಜುನನಿಲ್ಲದ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲವೂ
ನೋಡಲು ನಾನು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

07056025a ಅಹಂ ಧ್ವಜಿನ್ಯಃ ಶತ್ರುಣಾಂ ಸಹಯಾಃ ಸರಥದ್ವಿಪಾಃ|

07056025c ಅರ್ಜುನಾರ್ಥೇ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಕರ್ಣಾಃ ಸಸುಯೋಧನಾಃ||

ಅರ್ಜುನನಿಗಾಗಿ ನಾನು ನಾಳೆ ರಥ-ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಧ್ವಜಿಗಳಾದ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕರ್ಣ-ಸುಯೋಧನರೊಡನೆ, ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07056026a ಶ್ವೋ ನಿರೀಕ್ಷಂತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾ ಮಹಾಹವೇ|

07056026c ಧನಂಜಯಾರ್ಥಂ ಸಮರೇ ಪರಾಕ್ರಾಂತಸ್ಯ ದಾರುಕ||

ದಾರುಕ! ನಾಳಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನಿಗಾಗಿ ನಾನು
ತೋರಿಸುವ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ವೀರ್ಯವನ್ನೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ

ನೋಡಲಿ !

07056027a ಶ್ಲೋ ನರೇಂದ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಾಜಪುತ್ರಶತಾನಿ ಚ|

07056027c ಸಾಶ್ವದ್ವಿಪರಥಾನ್ಯಾಜೌ ವಿದ್ರವಿಷ್ಯಂತಿ ದಾರುಕ||

ದಾರುಕ ! ನಾಳೆ ಸಹಸ್ರಾರು ನರೇಂದ್ರರೂ, ನೂರಾರು ರಾಜಪುತ್ರರೂ
ಗಜ-ಅಶ್ವ-ರಥ-ಪದಾತಿ ಸೈನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07056028a ಶ್ವಸ್ತಾಂ ಚಕ್ರಪ್ರಮಥಿತಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ನೃಪವಾಹಿನೀಂ|

07056028c ಮಯಾ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಸಮರೇ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ ನಿಪಾತಿತಾಂ||

ನಾಳೆ ನಾನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನಿಗಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಚಕ್ರದಿಂದ
ನೃಪವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಿಸುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುವೆ !

07056029a ಶ್ವಃ ಸದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಿಶಾಚೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07056029c ಜ್ಞಾಸ್ಯಂತಿ ಲೋಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಾಂ ಸುಹೃದಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ನಾಳೆ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಪಿಶಾಚ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ
ನಾನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಸುಹೃದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

07056030a ಯಸ್ತಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಸ ಮಾಂ ದ್ವೇಷ್ಟಿ ಯಸ್ತಮನು ಸ ಮಾಮನು|

07056030c ಇತಿ ಸಂಕಲ್ಪ್ಯ ತಾಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಶರೀರಾರ್ಥಂ ಮಮಾರ್ಜುನಃ||

ಅವನನ್ನು ಯಾರು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನನ್ನೂ

ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜುನನು ನನ್ನ ಶರೀರದ ಅರ್ಧಭಾಗವೆಂದೇ
ನೀನು ಯೋಚಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

07056031a ಯಥಾ ತ್ವಮಪ್ರಭಾತಾಯಾಮಸ್ಯಾಂ ನಿಶಿ ರಥೋತ್ತಮಂ|

07056031c ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮಾದಾಯ ವ್ರತಸಮ್ಯತಃ||

ನೀನು ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ನನ್ನ ಉತ್ತಮ
ರಥವನ್ನು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ವ್ರತಸಮ್ಯತನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸು.

07056032a ಗದಾಂ ಕೌಮೋದಕೀಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ಚಕ್ರಂ ಧನುಃ ಶರಾಣ್|

07056032c ಆರೋಪ್ಯ ವೈ ರಥೇ ಸೂತ ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ||

07056033a ಸ್ಥಾನಂ ಹಿ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಚ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಧ್ವಜಸ್ಯ ಮೇ|

07056033c ವೈನತೇಯಸ್ಯ ವೀರಸ್ಯ ಸಮರೇ ರಥಶೋಭಿನಃ||

ಸೂತ! ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆಯನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿ, ಚಕ್ರ, ಧನುಸ್ಸು,
ಶರಗಳನ್ನೂ ಸರ್ವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಏರಿಸಿ, ರಥದಲ್ಲಿರುವ
ನನ್ನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಥಶೋಭಿನಿಯಾದ ವೀರ ವೈನತೇಯನಿಗೆ
ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸು.

07056034a ಚತ್ರಂ ಜಾಂಬೂನದೈರ್ಜಾ ಲೈರರ್ಕಜ್ವಲನಸನ್ನಿಭೈಃ|

07056034c ವಿಶ್ವಕರ್ಮಕೃತ್ಯೈರ್ದಿವ್ಯೈರಶ್ವಾನಪಿ ಚ ಭೂಷಿತಾನ್||

07056035a ಬಲಾಹಕಂ ಮೇಘಪುಷ್ಪಂ ಸೈನ್ಯಂ ಸುಗ್ರೀವಮೇವ ಚ|

07056035c ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಾಜಿವರಾನ್ಯತ್ತಃ ಕವಚೀ ತಿಷ್ಠ ದಾರುಕ||

ದಾರುಕ! ಚತ್ರವನ್ನೂ, ಬಂಗಾರದ ಜಾಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನ

ಜ್ವಲನದಂತಿರುವ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ಭೂಷಣಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾದ ಬಲಾಹಕ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು
ಸುಗ್ರೀವಗಳೆಂಬ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ನಿಂತಿರು.

07056036a ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ನಿರ್ಘೋಷಮಾರ್ಷಭೇಣೈವ ಪೂರಿತಂ|
07056036c ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಭೈರವಂ ನಾದಮುಪಯಾಯಾ ಜವೇನ ಮಾಂ||

ಋಷಭಸ್ವರದಿಂದಲೇ ಊದಲ್ಪಡುವ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ
ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನೂ ಭೈರವ ನಾದವನ್ನೂ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ನೀನು
ವೇಗದಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಬೇಕು.

07056037a ಏಕಾಹ್ನಾಹಮಮರ್ಷಂ ಚ ಸರ್ವದುಃಖಾನಿ ಚೈವ ಹ|
07056037c ಭ್ರಾತುಃ ಪಿತೃಷ್ಟಸೇಯಸ್ಯ ವ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮಿ ದಾರುಕ||

ದಾರುಕ! ತಂದೆಯ ತಂಗಿಯ ಮಗನ ತಮ್ಮನಾದ ಅವನ
ಸರ್ವದುಃಖಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಕೊಪಗೊಂಡು
ಕಳೆದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

07056038a ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ಯ ತಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಬೀಭತ್ಸುರಾಹವೇ|
07056038c ಪಶ್ಯತಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಬೀಭತ್ಸುವು
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಸರ್ವ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

07056039a ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಯ ಚ ಬೀಭತ್ಸುರ್ವಧೇ ಯತ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ|

07056039c ಆಶಂಸೇ ಸಾರಥೇ ತತ್ರ ಭವಿತಾಸ್ಯ ಧ್ರುವೋ ಜಯಃ||

ಸಾರಥೇ! ಬೀಭತ್ಸುವು ಯಾರ್ಯಾರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಜಯವುಂಟಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07056040 ದಾರುಕ ಉವಾಚ|

07056040a ಜಯ ಏವ ಧ್ರುವಸ್ಯಸ್ಯ ಕುತ ಏವ ಪರಾಜಯಃ|

07056040c ಯಸ್ಯ ತ್ವಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಾರಥ್ಯಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ದಾರುಕನು ಹೇಳಿದನು: -ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನೀನು ಯಾರ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆಯೋ ಅವನ ಜಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ಎಲ್ಲಿಯ ಪರಾಜಯ?

07056041a ಏವಂ ಚೈತತ್ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಮಾಮನುಶಾಸಸಿ|

07056041c ಸುಪ್ರಭಾತಾಮಿಮಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಜಯಾಯ ವಿಜಯಸ್ಯ ಹಿ||

ನೀನು ನನಗೆ ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ವಿಜಯನ ಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣದಾರುಕಸಂಭಾಷಣೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದಾರುಕಸಂಭಾಷಣೆ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾರನೇ

೫೭

ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದುದು (೧-೮೧).

07057001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07057001a ಕುಂತೀಪುತ್ರಸ್ತು ತಂ ಮಂತ್ರಂ ಸ್ಮರನ್ನೇವ ಧನಂಜಯಃ|

07057001c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಾತ್ಮನೋ ರಕ್ಷನ್ಮುಮೋಹಾಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ನಿದ್ರೆಹೋದನು.

07057002a ತಂ ತು ಶೋಕೇನ ಸಂತಪ್ತಂ ಸ್ವಪ್ನೇ ಕಪಿವರಧ್ವಜಂ|

07057002c ಆಸಸಾದ ಮಹಾತೇಜಾ ಧ್ಯಾಯಂತಂ ಗರುಡಧ್ವಜಃ||

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಕಪಿವರಧ್ವಜನ ಬಳಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಗರುಡಧ್ವಜನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು.

07057003a ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಂ ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸರ್ವಾವಸ್ಥಂ ಧನಂಜಯಃ|

07057003c ನಾಲೋಪಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಚ ಸರ್ವದಾ||

ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಾಗ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧನಂಜಯನು ಆ

ಕ್ರಮಕ್ಕೆ (ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ) ಲೋಪವನ್ನು ತರಲಿಲ್ಲ.

07057004a ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಚ ಗೋವಿಂದಂ ಸ ತಸ್ಮಾಯಾಸನಂ ದದೌ|

07057004c ನ ಚಾಸನೇ ಸ್ವಯಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಬೀಭತ್ಸುರ್ವ್ಯದಧಾತ್ತದಾ||

ಬೀಭತ್ಸುವು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ವಿನೀತನಾಗಿ ಆದರದಿಂದ ಎದ್ದುನಿಂತು
ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಸನವನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಅವನಿಗಿತ್ತನು.

07057005a ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಜಾನನ್ವಾರ್ಥಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಂ|

07057005c ಕುಂತೀಪುತ್ರಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಾಸೀನಃ ಸ್ಥಿತಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾರ್ಥನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು
ತಿಳಿದು ನಿಂತಿರುವ ಕುಂತೀಪುತ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07057006a ಮಾ ವಿಷಾದೇ ಮನಃ ಪಾರ್ಥ ಕೃಥಾಃ ಕಾಲೋ ಹಿ ದುರ್ಜಯಃ|

07057006c ಕಾಲಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ನಿಯಚ್ಛತಿ ಪರೇ ವಿಧೌ||

“ಪಾರ್ಥ ! ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಷಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಡ. ಕಾಲವೆಂಬುದು
ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದುದು. ಕಾಲವು ಇರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಾತನ
ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ.

07057007a ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ವಿಷಾದಸ್ತೇ ತದ್ಭ್ರೂಹಿ ವದತಾಂ ವರ|

07057007c ನ ಶೋಚಿತವ್ಯಂ ವಿದುಷಾ ಶೋಕಃ ಕಾರ್ಯವಿನಾಶನಃ||

ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನೀನು
ವಿಷಾದಪಡುತ್ತಿರುವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ತಿಳಿದವರು

ಶೋಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶೋಕವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುವಂಥಹುದು.

07057008a ಶೋಚನ್ನಂದಯತೇ ಶತ್ರುನ್ಕುಶಯತ್ಯಪಿ ಬಾಂಧವಾನ್|

07057008c ಕ್ರೋಧತೇ ಚ ನರಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಶೋಕವು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಬಾಂಧವರನ್ನು
ಸಂಕಟಕ್ಕೀಡುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕ್ಷೀಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಶೋಕಿಸಬಾರದು.”

07057009a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಬೀಭತ್ಸುರಪರಾಜಿತಃ|

07057009c ಆಬಭಾಷೇ ತದಾ ವಿದ್ವಾನಿದಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್||

ವಾಸುದೇವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು, ಅಪರಾಜಿತ ವಿದ್ವಾನ್ ಬೀಭತ್ಸುವು
ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು.

07057010a ಮಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಮಹತೀ ಜಯದ್ರಥವಧೇ ಕೃತಾ|

07057010c ಶ್ವೋಽಸ್ಮಿ ಹಂತಾ ದುರಾತ್ಮಾನಂ ಪುತ್ರಘ್ನಮಿತಿ ಕೇಶವ||

“ಕೇಶವ! ನಾಳೆ ನಾನು ಪುತ್ರಘ್ನ ದುರಾತ್ಮ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಅವನ ವಧೆಯ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

07057011a ಮತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈಃ ಕಿಲಾಚ್ಯುತ|

07057011c ಪೃಷ್ಠತಃ ಸೈಂಧವಃ ಕಾರ್ಯಃ ಸರ್ವೈರ್ಗುಪ್ತೋ ಮಹಾರಥೈಃ||

ಆದರೆ ಅಚ್ಯುತ! ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲೋಸುಗ

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರ ಹಿಂದೆ ಸೈಂಧವನನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

07057012a ದಶ ಚೈಕಾ ಚ ತಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಃ ಸುದುರ್ಜಯಾಃ|

07057012c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯಾಂ ಚ ಹೀನಾಯಾಂ ಕಥಂ ಜೀವೇತ ಮದ್ವಿಧಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ಹನ್ನೊಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳಿಂದಾಗಿ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಭಂಗವಾದರೆ ನನ್ನಂಥವನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಜೀವಿಸಿರಬಲ್ಲನು?

07057013a ದುಃಖೋಪಾಯಸ್ಯ ಮೇ ವೀರ ವಿಕಾಂಕ್ಷಾ ಪರಿವರ್ತತೇ|

07057013c ದ್ರುತಂ ಚ ಯಾತಿ ಸವಿತಾ ತತ ಏತದ್ಭ್ರವೀಮ್ಯಹಂ||

ವೀರ! ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ನನ್ನ ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಭಂಗವಾಗಲಿಕ್ಕೇ
ಇದೆಯೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸೂರ್ಯನೂ ಕೂಡ ಈಗ ಬೇಗ
ಅಸ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ¹. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

07057014a ಶೋಕಸ್ಥಾನಂ ತು ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ದ್ವಿಜಕೇತನಃ|

07057014c ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯಾಂಭಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಃ ಸಮವಸ್ಥಿತಃ||

07057015a ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಮಹಾತೇಜಾ ಬಭಾಷೇ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ|

07057015c ಹಿತಾರ್ಥಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧೇ ವೃತಃ||

¹ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧವು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದ ಛಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು
ಇದು ಪುನಃ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾರ್ಥನ ಶೋಕಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ವಿಜಕೇತನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ,
 ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಆಚಮನ
 ಮಾಡಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃಂಧವನ ವಧೆಯನ್ನು
 ಬಯಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07057016a ಪಾರ್ಥ ಪಾಶುಪತಂ ನಾಮ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಂ ಸನಾತನಂ|

07057016c ಯೇನ ಸರ್ವಾನ್ಮೃಧೇ ದೈತ್ಯಾಂ ಜಘ್ನೇ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

“ಪಾರ್ಥ ! ಪಾಶುಪತವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸನಾತನ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದೆ.
 ಅದರಿಂದಲೇ ದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ದೈತ್ಯರನ್ನೂ
 ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನು.

07057017a ಯದಿ ತದ್ವಿದಿತಂ ತೇಽದ್ಯ ಶ್ವೋ ಹಂತಾಸಿ ಜಯದ್ರಥಂ|

07057017c ಅಥ ಜ್ಞಾತುಂ ಪ್ರಪದ್ಯಸ್ವ ಮನಸಾ ವೃಷಭಧ್ವಜಂ||

ಅದು ಇಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದೇ ಆದರೆ ನಾಳೆ ನೀನು
 ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನೀನು ಮನಸಾರೆ
 ವೃಷಭಧ್ವಜನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು.

07057018a ತಂ ದೇವಂ ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯನ್ನೋಷಮಾಸ್ವ ಧನಂಜಯ|

07057018c ತತಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾತ್ಕ್ಷಂ ಭಕ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ತನ್ಮಹತ್||

ಧನಂಜಯ ! ಆ ದೇವನನ್ನು ಮನಸಾ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಮೌನಿಯಾಗು. ಅವನ
 ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಭಕ್ತನಾದ ನೀನು ಆ ಮಹಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ.”

07057019a ತತಃ ಕೃಷ್ಣವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯಾಂಭೋ ಧನಂಜಯಃ|

07057019c ಭೂಮಾವಾಸೀನ ಏಕಾಗ್ರೋ ಜಗಾಮ ಮನಸಾ ಭವಂ||

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧನಂಜಯನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮನಸಾರೆ ಭವನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕನು.

07057020a ತತಃ ಪ್ರಣಿಹಿತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮೈ ಮುಹೂರ್ತೇ ಶುಭಲಕ್ಷಣೇ|

07057020c ಆತ್ಮಾನಮರ್ಜುನೋಽಪಶ್ಯದ್ಗಗನೇ ಸಹಕೇಶವಂ||

ಆಗ ಶುಭಲಕ್ಷಣಸೂಚಕವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಗಗನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

07057021a ಜ್ಯೋತಿರ್ಭಿಶ್ಚ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಂ|

07057021c ವಾಯುವೇಗಗತಿಃ ಪಾರ್ಥಃ ಖಿಂ ಭೇಜೇ ಸಹಕೇಶವಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಹರಡಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತ ಆಕಾಶವನ್ನು ವಾಯುವೇಗಗತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಟಿದನು.

07057022a ಕೇಶವೇನ ಗೃಹೀತಃ ಸ ದಕ್ಷಿಣೇ ವಿಭುನಾ ಭುಜೇ|

07057022c ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಬಹುನ್ಭಾವಾಂ ಜಗಾಮಾದ್ಭುತದರ್ಶನಾನ್||

ವಿಭು ಕೇಶವನಿಂದ ಎಡಭುಜದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನು ಅನೇಕ ಭಾವಗಳುಳ್ಳ, ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

07057023a ಉದೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸೋಽಪಶ್ಯಚ್ಚೈತಪರ್ವತಂ|

07057023c ಕುಬೇರಸ್ಯ ವಿಹಾರೇ ಚ ನಲಿನೀಂ ಪದ್ಮಭೂಷಿತಾಂ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಪರ್ವತವನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಬೇರನ ವಿಹಾರವಾದ ಪದ್ಮಭೂಷಿತ ಸರೋವರವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

07057024a ಸರಿಚ್ಛೇಷ್ಠಾಂ ಚ ತಾಂ ಗಂಗಾಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣೋ ಬಹುದಕಾಂ|

07057024c ಸದಾಪುಷ್ಪಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈರುಪೇತಾಂ ಸ್ಫಟಿಕೋಪಲಾಂ||

07057025a ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ನಾನಾಮೃಗಗಣಾಕುಲಾಂ|

07057025c ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮವತೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ಮನೋಜ್ಞಾಂಡಜಸೇವಿತಾಂ||

07057026a ಮಂದರಸ್ಯ ಪ್ರದೇಶಾಂಶ್ಚ ಕಿನ್ನರೋದ್ಗೀತನಾದಿತಾನ್|

07057026c ಹೇಮರೂಪ್ಯಮಯೈಃ ಶೃಂಗೈರ್ನಾನೌಷಧಿವಿದೀಪಿತಾನ್||

07057026e ತಥಾ ಮಂದಾರವೃಕ್ಷೈಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತೈರುಪಶೋಭಿತಾನ್|

ಅನಂತರ ಅವನು ಬಹಳ ನೀರಿರುವ ನದಿಶ್ರೇಷ್ಠೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುಂದೆ ಸದಾ ಫಲ-ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸ್ಫಟಿಕ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಿಂಹ-ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಮೃಗಗಣಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ರಮ್ಯ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಮನೋಜ್ಞ ಪಕ್ಷಿಗಳಿದ್ದ, ಕಿನ್ನರರ ಗಾಯನಗಳ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ, ಔಷಧಗಳ ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಬಂಗಾರದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಖರವಿದ್ದ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಗ್ಗಿದ ಮಂದಾರವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಮಂದರ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

07057027a ಸ್ನಿಗ್ಧಾಂಜನಚಯಾಕಾರಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಾಲಪರ್ವತಂ||

07057027c ಪುಣ್ಯಂ ಹಿಮವತಃ ಪಾದಂ ಮಣಿಮಂತಂ ಚ ಪರ್ವತಂ|

ಕಾಡಿಗೇಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಪರ್ವತವನ್ನು ತಲುಪಿ
ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಮಣಿಮಂತ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದ ಬುಡಕ್ಕೆ
ಬಂದನು.

07057027e ಬ್ರಹ್ಮತುಂಗಂ ನದೀಶ್ಚಾನ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಜನಪದಾನಪಿ||

07057028a ಸುಶೃಂಗಂ ಶತಶೃಂಗಂ ಚ ಶರ್ಯಾತಿವನಮೇವ ಚ|

07057028c ಪುಣ್ಯಮಶ್ವಶಿರಃಸ್ಥಾನಂ ಸ್ಥಾನಮಾರ್ಥವರ್ಣಸ್ಯ ಚ||

07057029a ವೃಷದಂಶಂ ಚ ಶೈಲೇಂದ್ರಂ ಮಹಾಮಂದರಮೇವ ಚ|

07057029c ಅಪ್ಸರೋಭಿಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ಕಿನ್ನರೈಶ್ಚೋಪಶೋಭಿತಂ||

07057030a ತಾಂಶ್ಚ ಶೈಲಾನ್ವಜನ್ವಾರ್ಥಃ ಪ್ರೇಕ್ಷತೇ ಸಹಕೇಶವಃ|

ಬ್ರಹ್ಮತುಂಗವನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ನದಿಗಳನ್ನೂ, ಜನಪದಗಳನ್ನೂ, ಸುಶೃಂಗ-
ಶತಶೃಂಗಗಳನ್ನೂ, ಶರ್ಯಾತಿವನವನ್ನೂ, ಅರ್ಥವರ್ಣನ ಸ್ಥಾನವಾದ
ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮ ಶಿರಸ್ಥಾನವನ್ನೂ, ವೃಷದಂತವನ್ನೂ, ಶೈಲೇಂದ್ರವನ್ನೂ,
ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಕಿನ್ನರರಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ
ಮಹಾಮಂದರವನ್ನೂ, ಅದರ ಶೈಲಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಥನು
ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದನು.

07057030c ಶುಭೈಃ ಪ್ರಸ್ರವಣೈರ್ಜುಷ್ಪಾನ್ ಹೇಮಧಾತುವಿಭೂಷಿತಾನ್||

07057031a ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿಪ್ರಕಾಶಾಂಗೀಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಪುರಮಾಲಿನೀಂ|

07057031c ಸಮುದ್ರಾಂಶ್ಚ ದ್ವೈತಾಕಾರಾನಪಶ್ಯದ್ಬಹುಲಾಕರಾನ್||

ಶುಭ ಪ್ರಸ್ರವಣಗಳಿಂದ ಹರಡಿದ್ದ, ಹೇಮಧಾತುಗಳಿಂದ
ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದ, ಚಂದ್ರನ ರಶ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಿದ್ದ,
ಪುರಮಾಲಿನೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು, ಅದ್ಭುತ ಆಕಾರದ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ
ನೋಡಿದನು.

07057032a ವಿಯದ್ಧ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಚೈವ ಪಶ್ಯನ್ನಿಷ್ಟುಪದೇ ವ್ರಜನ್|

07057032c ವಿಸ್ಮಿತಃ ಸಹ ಕೃಷ್ಣೇನ ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಬಾಣ ಇವಾತ್ಯಗಾತ್||

ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಟುಪದ (ಉಚ್ಚತಮ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ) ದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನೊಡಗೂಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾ
ಪೃಥಿವ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ನೋಡುತ್ತಾ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

07057033a ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರಸೋಮಾನಾಂ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನೋಶ್ಚ ಸಮತ್ವಿಷಂ|

07057033c ಅಪಶ್ಯತ ತದಾ ಪಾರ್ಥೋ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪರ್ವತಂ||

ಆಗ ಪಾರ್ಥನು ಗ್ರಹಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿಯ ಸಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕಂಡನು.

07057034a ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತು ತಂ ಶೈಲಂ ಶೈಲಾಗ್ರೇ ಸಮವಸ್ಥಿತಂ|

07057034c ತಪೋನಿತ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮಪಶ್ಯದ್ವೃಷಭಧ್ವಜಂ||

07057035a ಸಹಸ್ರಮಿವ ಸೂರ್ಯಾಣಾಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ಸ್ವತೇಜಸಾ|

07057035c ಶೂಲಿನಂ ಜಟಿಲಂ ಗೌರಂ ವಲ್ಕಲಾಜಿನವಾಸಸಂ||

07057036a ನಯನಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಂಗಂ ಮಹೌಜಸಂ|

07057036c ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ದೇವಂ ಭೂತಸಂಘೈಶ್ಚ ಭಾಸ್ವರೈಃ||

07057037a ಗೀತವಾದಿತ್ರಸಂಹ್ರಾದೈಸ್ತಾಲಲಾಸ್ಯಸಮನ್ವಿತಂ|

07057037c ವಲ್ಲಿತಾಸ್ಫೋಟಿತೋತ್ಕೃಷ್ಟೈಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧೈಶ್ಚ ಸೇವಿತಂ||

07057038a ಸ್ತೂಯಮಾನಂ ಸ್ತವೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ|

07057038c ಗೋಪ್ತಾರಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಿಷ್ಟಾಸಧರಮಚ್ಯುತಂ||

ಆ ಶೈಲವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಶೈಲದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತಪೋನಿತ್ಯ,
ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಸ್ರ ಸೂರ್ಯರಂತಿದ್ದ,
ಶೂಲಧಾರಿ, ಜಟಿಲಧಾರಿ, ಗೌರವರ್ಣದ, ವಲ್ಕಲ-ಜಿನಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದ್ದ, ಸಹಸ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ, ವಿಚಿತ್ರಾಂಗ, ಮಾಹೌಜಸ, ಪಾರ್ವತಿಯ
ಸಹಿತ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಭೂತಸಂಘಗಳೊಡನೆ, ಗೀತ-ವಾದ್ಯ-
ಹಾಡು-ಚಪ್ಪಾಳೆ-ಕುಣಿತಗಳ ಭುಜಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಕೂಗುವವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ, ಪುಣ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ,
ಮುನಿಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳಿಂದ ದಿವ್ಯ ಸ್ತವಗಳಿಂದ
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ, ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಗೋಪ್ತಾರ, ಧನುರ್ಧರ ಮಹಾತ್ಮ
ವೃಷಭಧ್ವಜನನ್ನು ಕಂಡನು.

07057039a ವಾಸುದೇವಸ್ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಗಾಮ ಶಿರಸಾ ಕ್ಷಿತಿಂ|

07057039c ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಗೃಣನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಂ||

ವಾಸುದೇವನಾದರೋ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನನ್ನು
ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

07057040a ಲೋಕಾದಿಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಣಮಜಮೀಶಾನಮವ್ಯಯಂ|
 07057040c ಮನಸಃ ಪರಮಾಂ ಯೋನಿಂ ಖಂ ವಾಯುಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ನಿಧಿಂ||
 07057041a ಸ್ಪಷ್ಟಾರಂ ವಾರಿಧಾರಾಣಾಂ ಭುವಶ್ಚ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಪರಾಂ|
 07057041c ದೇವದಾನವಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಮಾನವಾನಾಂ ಚ ಸಾಧನಂ||
 07057042a ಯೋಗಿನಾಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ನಿಧಿಂ|
 07057042c ಚರಾಚರಸ್ಯ ಸ್ಪಷ್ಟಾರಂ ಪ್ರತಿಹರ್ತಾರಮೇವ ಚ||
 07057043a ಕಾಲಕೋಪಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಶಕ್ರಸೂರ್ಯಗುಣೋದಯಂ|
 07057043c ಅವಂದತ ತದಾ ಕೃಷ್ಣೋ ವಾಮ್ಮನೋಬುದ್ಧಿಕರ್ಮಭಿಃ||

ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆದಿಕಾರಣನಾದ, ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ರಚಿಸಿದ, ಅಜ, ಈಶಾನ, ಅವ್ಯಯ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಮ ಯೋನಿ, ಆಕಾಶ-ವಾಯು-ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ನಿಧಿ, ಜಲಧಾರೆ-ಭೂಮಿ-ಪ್ರಕೃತಿ-ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಆಚೆಯವುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟಾರ, ದೇವ-ದಾನವ-ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಮಾನವರ ಸಾಧನನಾದ, ಯೋಗಿಗಳ ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದರ ವ್ಯಕ್ತ ನಿಧಿಯಾದ, ಚರಾಚರಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಹರ್ತನೂ ಆದ, ಕಾಲಕೋಪಿ, ಶಕ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತನಾದ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ವಾಕ್-ಮನೋ-ಬುದ್ಧಿ-ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು.

07057044a ಯಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ವಿದ್ವಾಂಸಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಧ್ಯಾತ್ಮಪದ್ಯೈಷಿಣಃ|
 07057044c ತಮಜಂ ಕಾರಣಾತ್ಮಾನಂ ಜಗ್ಮತುಃ ಶರಣಂ ಭವಂ||
 07057045a ಅರ್ಜುನಶ್ಚಾಪಿ ತಂ ದೇವಂ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋಽಭ್ಯವಂದತ|
 07057045c ಜ್ಞಾತ್ವೈಕಂ ಭೂತಭವ್ಯಾದಿಂ ಸರ್ವಭೂತಭವೋದ್ಭವಂ||

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆದ್ಯಾತ್ಮಪದವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾರನ್ನು ಶರಣುಹೊಗುತ್ತಾರೋ ಆ ಅಜ, ಕಾರಣ ಸ್ವರೂಪ, ಶರಣ, ಭವ ದೇವನನ್ನು, ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಭೂತ-ಭವ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಉದ್ಭವಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅರ್ಜುನನೂ ಕೂಡ ಬಾರಿಬಾರಿ ವಂದಿಸಿದನು.

07057046a ತತಸ್ತಾವಾಗತೌ ಶರ್ವಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07057046c ಸ್ವಾಗತಂ ವಾಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಾವೃತ್ತಿಷ್ಠೇತಾಂ ಗತಕ್ಲಮೌ|

ಆಗ ಶರ್ವನು ನಗುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

“ನರಶ್ರೇಷ್ಠರೇ! ಸ್ವಾಗತ! ಮೇಲೇಳಿ! ಆಯಾಸವನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

07057046e ಕಿಂ ಚ ವಾಮೀಪ್ಸಿತಂ ವೀರೌ ಮನಸಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮುಚ್ಯತಾಂ||

07057047a ಯೇನ ಕಾರ್ಯೇಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಯುವಾಂ ತತ್ಸಾಧಯಾಮಿ ವಾಂ|

07057047c ವ್ರಿಯತಾಮಾತ್ಮನಃ ಶ್ರೇಯಸ್ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರದದಾನಿ ವಾಂ||

ವೀರರೇ! ಏನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಯಸಿ ಬಂದಿರುವಿರೋ ಅದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಹೇಳಿ. ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರೋ ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.”

07057048a ತತಸ್ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಕೃತಾಂಜಲೀ|

07057048c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ಶರ್ವಂ ತುಷ್ಟುವಾತೇ ಮಹಾಮತೀ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧರಾಗಿ

ಮಹಾಮತಿಗಳಾದ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರು ಶರ್ವನನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸತೊಡಗಿದರು:

07057049a ನಮೋ ಭವಾಯ ಶರ್ವಾಯ ರುದ್ರಾಯ ವರದಾಯ ಚ|

07057049c ಪಶೂನಾಂ ಪತಯೇ ನಿತ್ಯಮುಗ್ರಾಯ ಚ ಕಪರ್ದಿನೇ||

ಭವ, ಶರ್ವ, ರುದ್ರ, ವರದ, ಪಶುಪತೇ, ನಿತ್ಯ, ಉಗ್ರ, ಕಪರ್ದಿನೇ !
ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

07057050a ಮಹಾದೇವಾಯ ಭೀಮಾಯ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾಯ ಚ ಶಂಭವೇ|

07057050c ಈಶಾನಾಯ ಭಗಘ್ನಾಯ ನಮೋಽಸ್ತ್ವಂಧಕಘಾತಿನೇ||

ಮಹಾದೇವ, ಭೀಮ, ತ್ರ್ಯಂಬಕ, ಶಂಭು, ಈಶಾನ, ಭಗಘ್ನ,
ಅಂಧಕಘಾತಿನೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

07057051a ಕುಮಾರಗುರವೇ ನಿತ್ಯಂ ನೀಲಗ್ರೀವಾಯ ವೇಧಸೇ|

07057051c ವಿಲೋಹಿತಾಯ ಧೂಮ್ರಾಯ ವ್ಯಾಧಾಯಾನಪರಾಜಿತೇ||

07057052a ನಿತ್ಯಂ ನೀಲಶಿಖಂಡಾಯ ಶೂಲಿನೇ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಷೇ|

07057052c ಹಂತ್ರೇ ಗೋಪ್ತೇ ತ್ರಿನೇತ್ರಾಯ ವ್ಯಾಧಾಯ ವಸುರೇತಸೇ||

07057053a ಅಚಿಂತ್ಯಾಯಾಂಬಿಕಾಭರ್ತ್ರೇ ಸರ್ವದೇವಸ್ತುತಾಯ ಚ|

07057053c ವೃಷಧ್ವಜಾಯ ಪಿಂಗಾಯ ಜಟಿನೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೇ||

07057054a ತಪ್ಯಮಾನಾಯ ಸಲಿಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಯಾಜಿತಾಯ ಚ|

07057054c ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇ ವಿಶ್ವಸೃಜೇ ವಿಶ್ವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತೇ||

07057055a ನಮೋ ನಮಸ್ತೇ ಸೇವ್ಯಾಯ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವೇ ಸದಾ|

07057055c ಬ್ರಹ್ಮವಕ್ತ್ರಾಯ ಶರ್ವಾಯ ಶಂಕರಾಯ ಶಿವಾಯ ಚ||

ಕುಮಾರಗುರುವೇ! ನಿತ್ಯನೇ! ನೀಲಗ್ರೀವನೇ! ವೇಧಸನೇ!
ವಿಲೋಹಿತನೇ! ಧೂಮ್ರನೇ! ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವವನೇ!
ನಿತ್ಯನೇ! ನೀಲಶಿಖಂಡಿಯೇ! ಶೂಲಿನಿಯೇ! ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೇ!
ಹಂತ್ರನೇ! ಗೋಪ್ತನೇ! ತ್ರಿನೇತ್ರನೇ! ವ್ಯಾಧನೇ! ವಸುರೇತಸ!
ಅಚಿಂತ್ಯ! ಅಂಬಿಕಾಭರ್ತೇ! ಸರ್ವದೇವಸ್ತುತ! ವೃಷಧ್ವಜ! ಪಿಂಗ!
ಜಟಿನೇ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೇ! ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವವನೇ!
ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೇ! ಅಜಿತನೇ! ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇ! ವಿಶ್ವಸೃಜನೇ!
ವಿಶ್ವಮಾವೃತನೇ! ತಿಷ್ಠನೇ! ಸೇವ್ಯನೇ! ಭೂತಗಳ ಪ್ರಭುವೇ!
ಬ್ರಹ್ಮವಕ್ತ್ರನೇ! ಶರ್ವನೇ! ಶಂಕರನೇ! ಶಿವನೇ! ನಿನಗೆ ನಮೋ
ನಮಸ್ತೇ!

07057056a ನಮೋಽಸ್ತು ವಾಚಸ್ಪತಯೇ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ|

07057056c ನಮೋ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪತಯೇ ಮಹತಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ||

ವಾಚಸ್ಪತಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಪಜಾಪತಿಯೇ ನಮಸ್ಕಾರ!
ವಿಶ್ವಪತಿಯೇ ನಮಸ್ಕಾರ! ಮಹಾಪತಿಯೇ ನಮಸ್ಕಾರ!

07057057a ನಮಃ ಸಹಸ್ರಶಿರಸೇ ಸಹಸ್ರಭುಜಮನ್ಯವೇ|

07057057c ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಪಾದಾಯ ನಮೋಽಸಂಖ್ಯೇಯಕರ್ಮಣೇ||

ಸಹಸ್ರಶಿರಸೇ! ಸಹಸ್ರಭುಜನೇ! ಮನ್ಯವೇ! ನಮಸ್ಕಾರ!
ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಪಾದನೇ! ಅಸಂಖ್ಯೇಯಕರ್ಮಣೇ! ನಮಸ್ಕಾರ!

07057058a ನಮೋ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಯ ಹಿರಣ್ಯಕವಚಾಯ ಚ|

07057058c ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿನೇ ನಿತ್ಯಂ ಸಿದ್ಧತಾಂ ನೌ ವರಃ ಪ್ರಭೋ||

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣನೇ ! ಹಿರಣ್ಯಕವಚನೇ ! ಭಕ್ತಾನುಕಂಪಿನೇ ! ನಿತ್ಯನೇ !
ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವ ವರವನ್ನು ನೀಡು
ಪ್ರಭೋ !”

07057059a ಏವಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ವಾಸುದೇವಃ ಸಹಾರ್ಜುನಃ|

07057059c ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಭವಂ ತದಾ ಹ್ಯಸ್ಮೋಪಲಬ್ಧಯೇ||

ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ವಾಸುದೇವನು ಭವ
ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಅಸ್ತದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದನು.

07057060a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಪ್ರೀತಮನಾ ವವಂದೇ ವೃಷಭಧ್ವಜಂ|

07057060c ದದರ್ಶೋತ್ಫುಲ್ಲನಯನಃ ಸಮಸ್ತಂ ತೇಜಸಾಂ ನಿಧಿಂ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಹರ್ಷೋತ್ಫುಲ್ಲನಯನನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ತೇಜಸ್ಸುಗಳ
ನಿಧಿಯಾಗಿರುವ ವೃಷಭಧ್ವಜನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು.

07057061a ತಂ ಚೋಪಹಾರಂ ಸ್ವಕೃತಂ ನೈಶಂ ನೈತ್ಯಕಮಾತ್ಮನಃ|

07057061c ದದರ್ಶ ತ್ರ್ಯಂಬಕಾಭ್ಯಾಶೇ ವಾಸುದೇವನಿವೇದಿತಂ||

ರಾತ್ರಿ ಉಪಾಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ತಾನೇ ಯಾವ ಉಪಹಾರವನ್ನು
ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಉಪಹಾರವು

ತ್ಯಂಬಕನ ಬಳಿ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು².

07057062a ತತೋಽಭಿಪೂಜ್ಯ ಮನಸಾ ಶರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07057062c ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಿತ್ಯಭಾಷತ ಶಂಕರಂ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ಶರ್ವನನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಮನಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
“ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಶಂಕರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07057063a ತತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯ ವರಾರ್ಥೇ ವಚನಂ ಪ್ರಭುಃ|

07057063c ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ದೇವಃ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಆಗ ವರವಾಗಿ ಪಾರ್ಥನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಅರಿತ ಪ್ರಭು ದೇವನು
ನಸುನಗುತ್ತಾ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07057064a ಸರೋಽಮೃತಮಯಂ ದಿವ್ಯಮಭ್ಯಾಶೇ ಶತ್ರುಸೂದನೌ|

07057064c ತತ್ರ ಮೇ ತದ್ಧನುರ್ದಿವ್ಯಂ ಶರಶ್ಚ ನಿಹಿತಃ ಪುರಾ||

“ಶತ್ರುಸೂದನರೇ! ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೃತಮಯವಾದ ದಿವ್ಯ
ಸರೋವರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಆ ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಶರವನ್ನೂ
ಇರಿಸಿದ್ದೆ.

07057065a ಯೇನ ದೇವಾರಯಃ ಸರ್ವೇ ಮಯಾ ಯುಧಿ ನಿಪಾತಿತಾಃ|

07057065c ತತ ಆನೀಯತಾಂ ಕೃಷ್ಣೌ ಸಶರಂ ಧನುರುತ್ತಮಂ||

² ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಶಿವ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆ-ನೈವೇದ್ಯಗಳು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೂ ತಲುಪುತ್ತವೆ.

ಅದರಿಂದ ನಾನು ದೇವಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿದ್ದೆ.
ಕೃಷ್ಣರೇ! ಆ ಉತ್ತಮ ಧನುಸ್ಸು-ಶರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ!”

07057066a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೌ ವೀರೌ ತಂ ಶರ್ವಂ ಪಾರ್ಷದ್ಯೈಃ ಸಹ|

07057066c ಪ್ರಸ್ಥಿತೌ ತತ್ಸರೋ ದಿವ್ಯಂ ದಿವ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಶತೈರ್ವೃತಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಶರ್ವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಶಿವನ
ಪಾರ್ಷದರೊಂದಿಗೆ ನೂರಾರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಆ
ದಿವ್ಯ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

07057067a ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಯದ್ವೃಷಾಂಕೇನ ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಂ|

07057067c ತಜ್ಜಗ್ಮತುರಸಂಭ್ರಾಂತೌ ನರನಾರಾಯಣಾವೃಷೀ||

ಋಷಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು
ಗಳಿಸಿದ್ದ ಆ ನರ-ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಗಳು ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ತಲುಪಿದರು.

07057068a ತತಸ್ತು ತತ್ಸರೋ ಗತ್ವಾ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಸನ್ನಿಭಂ|

07057068c ನಾಗಮಂತರ್ಜಲೇ ಘೋರಂ ದದೃಶಾತೇಽರ್ಜುನಾಚ್ಯುತೌ||

ಆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅರ್ಜುನ-ಅಚ್ಯುತರು ಅಂತರ್ಜಲದಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಘೋರ ನಾಗನನ್ನು ಕಂಡರು.

07057069a ದ್ವಿತೀಯಂ ಚಾಪರಂ ನಾಗಂ ಸಹಸ್ರಶಿರಸಂ ವರಂ|

07057069c ವಮಂತಂ ವಿಪುಲಾಂ ಜ್ವಾಲಾಂ ದದೃಶಾತೇಽಗ್ನಿವರ್ಚಸಂ||

ಅಗ್ನಿಯ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ, ವಿಪುಲ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಗನನ್ನೂ ನೋಡಿದರು.

07057070a ತತಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯಾಪಃ ಕೃತಾಂಜಲೀ|

07057070c ತೌ ನಾಗಾವುಪತಸ್ಥಾತೇ ನಮಸ್ಯಂತೌ ವೃಷಧ್ವಜಂ||

ಆಗ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ವೃಷಧ್ವಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ನಾಗಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು.

07057071a ಗೃಣಂತೌ ವೇದವಿದುಷೌ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಶತರುದ್ರಿಯಂ|

07057071c ಅಪ್ರಮೇಯಂ ಪ್ರಣಮಂತೌ ಗತ್ವಾ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಭವಂ||

ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶತರುದ್ರೀಯ³ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಅಪ್ರಮೇಯ ಭವನನ್ನು ಸರ್ವಾತ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ಪ್ರಣಮಿಸಿದರು.

07057072a ತತಸ್ತೌ ರುದ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಾಧ್ಧಿತ್ವಾ ರೂಪಂ ಮಹೋರಗೌ|

07057072c ಧನುರ್ಬಾಣಶ್ಚ ಶತ್ರುಘ್ನಂ ತದ್ಧ್ವಂಧ್ವಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಆಗ ರುದ್ರದ ಮಹಾತ್ಮೆಯಿಂದ ಆ ಎರಡೂ ಮಹಾ ಸರ್ಪಗಳು ತಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ತೊರೆದು ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳೆರಡಾಗಿ

³ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದ ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭೩ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸನು ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಶಿವನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪರಿಣಮಿಸಿದವು.

07057073a ತತೋ ಜಗೃಹತುಃ ಪ್ರೀತೌ ಧನುರ್ಬಾಣಂ ಚ ಸುಪ್ರಭಂ|

07057073c ಆಜಹ್ರತುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ದದತುಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಪ್ರೀತರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಆ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

07057074a ತತಃ ಪಾರ್ಶ್ವಾದ್ವೃಷಾಂಕಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ನ್ಯವರ್ತತ|

07057074c ಪಿಂಗಾಕ್ಷಸ್ತಪಸಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಬಲವಾನ್ನೀಲಲೋಹಿತಃ||

ಆಗ ವೃಷಾಂಕನ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಾಯನಾಗಿಯೂ, ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ನೀಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೊಬ್ಬನು ಹೊರಬಂದನು.

07057075a ಸ ತದ್ಗೃಹ್ಯ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತಸ್ಥೌ ಸ್ಥಾನಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

07057075c ವ್ಯಕರ್ಷಚ್ಚಾಪಿ ವಿಧಿವತ್ಸಶರಂ ಧನುರುತ್ತಮಂ||

ಅವನು ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಶರವನ್ನು ಹೂಡಿ ಆ ಉತ್ತಮ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದನು.

07057076a ತಸ್ಯ ಮೌರ್ವೀಂ ಚ ಮುಷ್ಟಿಂ ಚ ಸ್ಥಾನಂ ಚಾಲಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07057076c ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಂತ್ರಂ ಭವಪ್ರೋಕ್ತಂ ಜಗ್ರಾಹಾಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಅವನು ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ

ಪಾಂಡವನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆ ಅಚಿಂತ್ಯ ವಿಕ್ರಮಿಯು
ಭವನು ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

07057077a ಸರಸ್ಯೇವ ಚ ತಂ ಬಾಣಂ ಮುಮೋಚಾತಿಬಲಃ ಪ್ರಭುಃ|

07057077c ಚಕಾರ ಚ ಪುನರ್ವೀರಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನರಸಿ ತದ್ಧನುಃ||

ಆ ಅತಿಬಲ ಪ್ರಭು ವೀರರು ಪುನಃ ಆ ಬಾಣ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅದೇ
ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಬಂದರು.

07057078a ತತಃ ಪ್ರೀತಂ ಭವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸ್ಮೃತಿಮಾನರ್ಜುನಸ್ತದಾ|

07057078c ವರಮಾರಣ್ಯಕಂ ದತ್ತಂ ದರ್ಶನಂ ಶಂಕರಸ್ಯ ಚ|

ಆಗ ಭವನು ಪ್ರೀತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅರ್ಜುನನು ಅರಣ್ಯಕದಲ್ಲಿ
ಶಂಕರನು ನೀಡಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಶನವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

07057078e ಮನಸಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ತನ್ನೇ ಸಂಪದ್ಯತಾಮಿತಿ||

07057079a ತಸ್ಯ ತನ್ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಾದಾದ್ವರಂ ಭವಃ|

07057079c ತಚ್ಚ ಪಾಶುಪತಂ ಘೋರಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯಾಶ್ಚ ಪಾರಣಂ||

ಇದು ನನಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದನು.
ಅವನ ಆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಭವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಆ ಘೋರ ಪಾಶುಪತದ
ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

07057080a ಸಂಹೃಷ್ಟರೋಮಾ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಕೃತಂ ಕಾರ್ಯಮಮನ್ಯತ|

07057080c ವವಂದತುಶ್ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟೌ ಶಿರೋಭ್ಯಾಂ ತೌ ಮಹೇಶ್ವರಂ||

ಸಂಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡ ಆ ದುರ್ಧರ್ಷನು ಕಾರ್ಯವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಮಹೇಶ್ವರನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

07057081a ಅನುಜ್ಞಾತೌ ಕ್ಷಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಭೇನಾರ್ಜುನಕೇಶವೌ|

07057081c ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಸ್ವಶಿಬಿರಂ ವೀರೌ ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುತೌ|

07057081e ಇಂದ್ರಾವಿಷ್ಣು ಯಥಾ ಪ್ರೀತೌ ಜಂಭಸ್ಯ ವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಭವನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ವೀರ ಅರ್ಜುನ-ಕೇಶವರು ಜಂಭನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಂದ್ರ-ವಿಷ್ಣುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪರಮಸಂತೋಷಗೊಂಡವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ

ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಪುನಃ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಪ್ತೌ

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಪುನಃ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎನ್ನುವ

ಐವತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ಯುದ್ಧದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಜ್ಜಾದುದು

(೧-೩೩).

07058001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07058001a ತಯೋಃ ಸಂವದತೋರೇವ ಕೃಷ್ಣದಾರುಕಯೋಸ್ತದಾ|

07058001c ಸಾತ್ಯಗಾದ್ರಜನೀ ರಾಜನ್ನಥ ರಾಜಾನ್ವಬುಧ್ಯತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ದಾರುಕರ ಸಂವಾದವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ರಾಜನು ಎಚ್ಚಿತ್ತನು.

07058002a ಪಠಂತಿ ಪಾಣಿಸ್ವನಿಕಾ ಮಾಗಧಾ ಮಧುಪರ್ಕಿಕಾಃ|

07058002c ವೈತಾಲಿಕಾಶ್ಚ ಸೂತಾಶ್ಚ ತುಷ್ಟುವುಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನನ್ನು ಪಾಣಿಸ್ವನಿಕರು, ಮಾಗಧರು, ಮಧುಪರ್ಕಿಕರು, ವೈತಾಲಿಕರು, ಮತ್ತು ಸೂತರು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದರು.

07058003a ನರ್ತಕಾಶ್ಚಾಪ್ಯನ್ಯತ್ಯಂತ ಜಗುರ್ಗೀತಾನಿ ಗಾಯಕಾಃ|

07058003c ಕುರುವಂಶಸ್ತವಾರ್ಥಾನಿ ಮಧುರಂ ರಕ್ತಕಂಠಿನಃ||

ನರ್ತಕರು ನಾಟ್ಯಮಾಡಿದರು. ಇಂಪಾದ ಕಂಠದ ಗಾಯಕರು ಕುರುವಂಶದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಮಧುರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು.

07058004a ಮೃದಂಗಾ ಝರ್ಝರಾ ಭೇರ್ಯಃ ಪಣವಾನಕಗೋಮುಖಾಃ|

07058004c ಆಡಂಬರಾಶ್ಚ ಶಂಖಾಶ್ಚ ದುಂದುಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹಾಸ್ವನಾಃ||

ಮೃದಂಗ, ಝರ್ಜುರ, ಭೇರಿ, ಪಣವಾನಕ, ಗೋಮುಖಿ, ಆಡಂಬರ, ಶಂಖ ಮತ್ತು ದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ನುಡಿಸಲಾಯಿತು.

07058005a ಏವಮೇತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತಥಾನ್ಯಾನ್ಯಪಿ ಭಾರತ|

07058005c ವಾದಯಂತಿ ಸ್ಮ ಸಂಹೃಷ್ವಾಃ ಕುಶಲಾಃ ಸಾಧುಶಿಕ್ಷಿತಾಃ||

ಭಾರತ! ಇವು ಎಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಶಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿದವರೂ ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದರು.

07058006a ಸ ಮೇಘಸಮನಿಘೋಷೋ ಮಹಾಂ ಶಬ್ದೋಽಸ್ಪೃಶದ್ಧಿವಂ|

07058006c ಪಾರ್ಥಿವಪ್ರವರಂ ಸುಪ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಬೋಧಯತ್||

ಮೇಘದಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿಘೋಷ ಮತ್ತು ದಿವವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಪಾರ್ಥಿವಪ್ರವರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು.

07058007a ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಃ ಸುಖಂ ಸುಪ್ತೋ ಮಹಾರ್ಹೇ ಶಯನೋತ್ತಮೇ|

07058007c ಉತ್ಥಾಯಾವಶ್ಯಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಯಯೌ ಸ್ನಾನಗೃಹಂ ತತಃ||

ಅತಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಉತ್ತಮ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಅವನು ಎಚ್ಚಿತ್ತನು. ಅನಂತರ ಅವಶ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

07058008a ತತಃ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಾಃ ಸ್ನಾತಾಸ್ತರುಣಾಷ್ಟೋತ್ತರಂ ಶತಂ|

07058008c ಸ್ನಾಪಕಾಃ ಕಾಂಚನೈಃ ಕುಂಭೈಃ ಪೂರ್ಣೈಃ ಸಮುಪತಸ್ಥಿರೇ||

ಆಗ ನೂರಾವಿಂಟು ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವ ತರುಣರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಲು ತುಂಬಿದ ಬಂಗಾರದ ಕೊಡಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

07058009a ಭದ್ರಾಸನೇ ಸೂಪವಿಷ್ವಃ ಪರಿಧಾಯಾಂಬರಂ ಲಘು|

07058009c ಸಸ್ನಾ ಚಂದನಸಂಯುಕ್ತೈಃ ಪಾನೀಯೈರಭಿಮಂತ್ರಿತೈಃ||

ತೆಳು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಭದ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತ ಅವನಿಗೆ ಅವರು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ಚಂದನಯುಕ್ತ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದರು.

07058010a ಉತ್ಸಾದಿತಃ ಕಷಾಯೇಣ ಬಲವದ್ಭಿಃ ಸುಶಿಕ್ಷಿತೈಃ|

07058010c ಆಪ್ಲುತಃ ಸಾಧಿವಾಸೇನ ಜಲೇನ ಚ ಸುಗಂಧಿನಾ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿದ ಬಲವಂತರು ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಔಷಧ-ಸುಗಂಧ ಯುಕ್ತ ನೀರಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿದರು.

07058011a ಹರಿಣಾ ಚಂದನೇನಾಂಗಮನುಲಿಪ್ಯ ಮಹಾಭುಜಃ|

07058011c ಸ್ವಗ್ವೀ ಚಾಕ್ಲಿಷ್ಟವಸನಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಅರಿಷಿಣ ಚಂದನಗಳಿಂದ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಯಾದ ನಂತರ ಮಹಾಭುಜನು ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶುಚಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಿಂತನು.

07058012a ಜಜಾಪ ಜಪ್ಯಂ ಕೌಂತೇಯಃ ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಮನುಷ್ಠಿತಃ|

07058012c ತತೋಽಗ್ನಿಶರಣಂ ದೀಪ್ತಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ವಿನೀತವತ್||

ಕೌಂತೇಯನು ಸಂತರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಜಪವನ್ನು ಜಪಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿರುವ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ವಿನೀತನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07058013a ಸಮಿದ್ಧಂ ಸ ಪವಿತ್ರಾಭಿರಗ್ನಿಮಾಹುತಿಭಿಸ್ತಥಾ|

07058013c ಮಂತ್ರಪೂತಾಭಿರರ್ಚಿತ್ವಾ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಗೃಹಾತ್ತತಃ||

ಪವಿತ್ರ ಸಮಿದ್ಧೆಯನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಮಂತ್ರಪೂತಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ನಂತರ ಆ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದನು.

07058014a ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಕಕ್ಷ್ಯಾಂ ನಿಷ್ಯಮ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

07058014c ತತ್ರ ವೇದವಿದೋ ವಿಪ್ರಾನಪಶ್ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಾನ್||

ಆ ಪಾರ್ಥಿವ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಎರಡನೆಯ ಕಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ವೇದವಿದ ವಿಪ್ರರನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

07058015a ದಾಂತಾನ್ವೇದವ್ರತಸ್ನಾನಾನ್ಸಾನವಭೃಥೇಷು ಚ|

07058015c ಸಹಸ್ರಾನುಚರಾನ್ಸೌರಾನಷ್ಟೌ ದಶಶತಾನಿ ಚ||

ಶಾಂತರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ವೇದವ್ರತ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಸೌರರು ಒಂದುಸಾವಿರವಿದ್ದರು. ಅವರ

ಅನುಚರರು ಎಂಟು ಸಾವಿರವಿದ್ದರು.

07058016a ಅಕ್ಷತೈಃ ಸುಮನೋಭಿಶ್ಚ ವಾಚಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಭುಜಃ|

07058016c ತಾನ್ದ್ವಿಜಾನ್ಮಧುಸರ್ಪಿಭ್ಯಾಂ ಫಲೈಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೈಃ ಸುಮಂಗಲೈಃ||

07058017a ಪ್ರಾದಾತ್ಕಾಂಚನಮೇಕೈಕಂ ನಿಷ್ಕಂ ವಿಪ್ರಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

07058017c ಅಲಂಕೃತಂ ಚಾಶ್ವಶತಂ ವಾಸಾಂಸೀಷ್ಟಾಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಃ||

ಅವರು ಅಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸುಮನೋಹರ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಿರಲು ಮಹಾಭುಜ ಪಾಂಡವನು ಆ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಜೇನು, ತುಪ್ಪ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಮಂಗಲ ಫಲಗಳನ್ನು ಇತ್ತು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಬಂಗಾರದ ನಿಷ್ಕವನ್ನೂ, ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು.

07058018a ತಥಾ ಗಾಃ ಕಪಿಲಾ ದೋಗ್ಧೀಃ ಸರ್ಷಭಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

07058018c ಹೇಮಶೃಂಗೀ ರೂಪ್ಯಮಿರಾ ದತ್ತ್ವಾ ಚಕ್ರೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಂಡುನಂದನನು ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರದಿಂದಲೂ ಮಿರಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದಲೂ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಹಾಲುಕೊಡುವ ಕಪಿಲ ಗೋವುಗಳನ್ನು, ಕರುಳೊಂದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದನು.

07058019a ಸ್ವಸ್ತಿಕಾನ್ವರ್ಧಮಾನಾಂಶ್ಚ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಾಂಶ್ಚ ಕಾಂಚನಾನ್|

07058019c ಮಾಲ್ಯಂ ಚ ಜಲಕುಂಭಾಂಶ್ಚ ಜ್ವಲಿತಂ ಚ ಹುತಾಶನಂ||

07058020a ಪೂರ್ಣಾನ್ಯಕ್ಷತಪಾತ್ರಾಣಿ ರುಚಿಕಾನ್ಮೋಚನಾಂಸ್ತಥಾ|

07058020c ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ ಶುಭಾಃ ಕನ್ಯಾ ದಧಿಸರ್ಪಿರ್ಮಧೂದಕಂ||

07058021a ಮಂಗಳ್ಯಾನ್ವಕ್ಷಿಣಶ್ಚೈವ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಪೂಜಿತಂ|

07058021c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ಬಾಹ್ಯಾಂ ಕಕ್ಷಾಮಗಾತ್ತತಃ||

ಅನಂತರ ಕೌಂತೇಯನು ಆನಂದವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಸ್ವಸ್ತಿಕಗಳನ್ನೂ,
ಕಾಂಚನದ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಗಳನ್ನೂ, ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ,
ಜಲಕುಂಭಗಳನ್ನೂ, ಜ್ವಲಿಸುವ ಹುತಾಶನನನ್ನೂ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ
ನಕ್ಷತ್ರ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ, ಅಲಂಕೃತ
ಶುಭ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ, ಮೊಸರು-ತುಪ್ಪ-ಜೇನು-ನೀರನ್ನೂ, ಮಂಗಲ
ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಇತರ ಪೂಜಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾ
ಹೊರಗಿನ ಕಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

07058022a ತತಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋಸ್ತಿಷ್ಠತಃ ಪರಿಚಾರಕಾಃ|

07058022c ಸೌವರ್ಣಂ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ ಮುಕ್ತಾವೈಡೂರ್ಯಮಂಡಿತಂ||

07058023a ಪರಾಧ್ಯಾಸ್ತರಣಾಸ್ತೀರ್ಣಂ ಸೋತ್ತರಚ್ಚ ದಂ ಋದ್ಧಿಮತ್|

07058023c ವಿಶ್ವಕರ್ಮಕೃತಂ ದಿವ್ಯಮುಪಜಹ್ರುವ ರಾಸನಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ಅವನ ಪರಿಚಾರಕರು ಬಂಗಾರದ, ಮತ್ತು-
ವೈಡೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದ, ಅತಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ
ರತ್ನಗಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮೃದು
ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ದಿವ್ಯ
ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ವರಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

07058024a ತತ್ರ ತಸ್ಮೋಪವಿಷ್ಟಸ್ಯ ಭೂಷಣಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07058024c ಉಪಜಹ್ರುವ ಹಾರ್ಹಾಣಿ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಃ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಅಮೂಲ್ಯ
ಶುಭ್ರ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ತಂದರು.

07058025a ಯುಕ್ತಾಭರಣವೇಷಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07058025c ರೂಪಮಾಸೀನ್ಮಹಾರಾಜ ದ್ವಿಷತಾಂ ಶೋಕವರ್ಧನಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಭರಣ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ
ಕೌಂತೇಯನ ರೂಪವು ಶತ್ರುಗಳ ಶೋಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಿತ್ತು.

07058026a ಪಾಂಡರೈಶ್ಚಂದ್ರಶಾಸ್ತ್ರೈಭೈರ್ಹೇಮದಂಡೈಶ್ಚ ಚಾಮರೈಃ|

07058026c ದೋಧೂಯಮಾನಃ ಶುಶುಭೇ ವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಿವ ತೋಯದಃ||

ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ದಂಡವಿದ್ದ
ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮೋಡದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07058027a ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಃ ಸೂತೈಶ್ಚ ವಂದ್ಯಮಾನಶ್ಚ ಬಂದಿಭಿಃ|

07058027c ಉಪಗೀಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವೈರಾಸ್ತೇ ಸ್ಮ ಕುರುನಂದನಃ||

ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೂತರು, ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಂದಿಗಳು, ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಗಂಧರ್ವರು ಕುರುನಂದನನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದರು.

07058028a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾದಾಸೀತ್ತು ಬಂದಿನಾಂ ನಿಸ್ವನೋ ಮಹಾನ್|

07058028c ನೇಮಿಘೋಷಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ಮಿರಘೋಷಶ್ಚ ವಾಜಿನಾಂ||

ಆಗ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿಗಳ ಸ್ವರ, ರಥಿಗಳ ಚಕ್ರಗಳ ಘೋಷ,

ಕುದುರೆಗಳ ಖುರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಜೋರಾದವು.

07058029a ಹ್ರಾದೇನ ಗಜಘಂಟಾನಾಂ ಶಂಖಾನಾಂ ನಿನದೇನ ಚ|

07058029c ನರಾಣಾಂ ಪದಶಬ್ದೈಶ್ಚ ಕಂಪತೀವ ಸ್ಮ ಮೇದಿನೀ||

ಆನೆಗಳ ಗಂಟೆಗಳ ಬಾರಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ, ಶಂಖಗಳ ನಿನಾದದಿಂದ, ಸೈನಿಕರ ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯು ಕಂಪಿಸುವಂತಿತ್ತು.

07058030a ತತಃ ಶುದ್ಧಾಂತಮಾಸಾದ್ಯ ಜಾನುಭ್ಯಾಂ ಭೂತಲೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07058030c ಶಿರಸಾ ವಂದನೀಯಂ ತಮಭಿವಂದ್ಯ ಜಗತ್ಪತಿಂ||

07058031a ಕುಂಡಲೀ ಬದ್ಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸನ್ನದ್ಧಕವಚೋ ಯುವಾ|

07058031c ಅಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ದ್ವಾಃಸ್ಥೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಜಾಯ ವೈ|

07058031e ನ್ಯವೇದಯದ್ಧೃಷೀಕೇಶಮುಪಯಾತಂ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಆಗ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಒರಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಸನ್ನದ್ಧ ಕವಚನಾದ ಯುವಕನು ಬಂದು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಿ ವಂದನೀಯ ಜಗತ್ಪತಿಯನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಒಳಬರನು ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

07058032a ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ತುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸ್ವಾಗತೇನೈವ ಮಾಧವಂ|

07058032c ಅರ್ಘ್ಯಂ ಚೈವಾಸನಂ ಚಾಸ್ಮೈ ದೀಯತಾಂ ಪರಮಾರ್ಚಿತಂ||

ಆಗ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾಧವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಆ ಪರಮಾರ್ಚಿತನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ ಆಸನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ!”

07058033a ತತಃ ಪ್ರವೇಶ್ಯ ವಾಷ್ಣೇಯಮುಪವೇಶ್ಯ ವರಾಸನೇ|

07058033c ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸತ್ಕೃತಸ್ತೇನ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆಗ ವಾಷ್ಣೇಯನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಸತ್ಕೃರಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಜ್ಜತಾಯಾಂ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಜ್ಜತ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೧೩). ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗಿತ್ತ ಆಶ್ವಾಸನೆ
(೧೪-೨೦).

07059001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07059001a ಸುಖೇನ ರಜನೀ ವ್ಯುಷ್ಟಾ ಕಚ್ಚಿತ್ತೇ ಮಧುಸೂದನ|

07059001c ಕಚ್ಚಿ ಜ್ಞಾನಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರಸನ್ನಾನಿ ತವಾಚ್ಯುತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನ! ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿಯು
ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯಿತೇ? ಅಚ್ಯುತ! ನಿನ್ನ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿವೆಯೇ?”

07059002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07059002a ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ತದ್ಯುಕ್ತಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07059002c ತತಃ ಕ್ಷತ್ರಾ ಪ್ರಕೃತಯೋ ನ್ಯವೇದಯದುಪಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಾಸುದೇವನೂ ಕೂಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಸೇವಕರು ರಾಜರು ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಿವೇದಿಸಿದರು.

07059003a ಅನುಜ್ಞಾತಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಾ ಸ ಪ್ರಾವೇಶಯತ ತಂ ಜನಂ|

07059003c ವಿರಾಟಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

07059004a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಯಮೌ ಚೈವ ಚೇಕಿತಾನಂ ಚ ಕೇಕಯಾನ್|

07059004c ಯುಯುತ್ಸುಂ ಚೈವ ಕೌರವ್ಯಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಚೋತ್ತಮೌಜಸಂ||

ರಾಜನ ಅನುಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಿರಾಟ, ಭೀಮಸೇನ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಶಿಖಿಂಡಿ, ಯಮಳರು, ಚೇಕಿತಾನ, ಕೇಕಯರು, ಕೌರವ್ಯ ಯುಯುತ್ಸು, ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಉತ್ತಮೌಜಸರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾಯಿತು.

07059005a ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಂ|

07059005c ಉಪತಸ್ಥುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವಿವಿಶುಶ್ಚಾಸನೇಷು ತೇ||

ಇವರಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಮಹಾತ್ಮನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

07059006a ಏಕಸ್ಮಿನ್ನಾಸನೇ ವೀರಾವ್ರಪವಿಷ್ಯೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07059006c ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಮಹಾದ್ಯುತೀ||

ಒಂದೇ ಆಸನದಲ್ಲಿ ವೀರ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾದ್ಯುತೀ
ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

07059007a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತೇಷಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಮಧುಸೂದನಂ|

07059007c ಅಬ್ರವೀತ್ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಮಾಭಾಷ್ಯ ಮಧುರಂ ವಚಃ||

ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವಹಾಗೆ ಮಧುಸೂದನ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಮಧುರ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07059008a ಏಕಂ ತ್ವಾಂ ವಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿವಾಮರಾಃ|

07059008c ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮೋ ಜಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಶಾಶ್ವತಾನಿ ಸುಖಾನಿ ಚ||

“ಅಮರರು ಹೇಗೆ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆ ನಾವೂ
ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ
ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

07059009a ತ್ವಂ ಹಿ ರಾಜ್ಯವಿನಾಶಂ ಚ ದ್ವಿಷದ್ಭಿಶ್ಚ ನಿರಾಕ್ರಿಯಾಂ|

07059009c ಕ್ಲೇಶಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನಪಿ ವೇತ್ಥ ನಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಮೋಸಗೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು
ಮತ್ತು ನಾವು ವಿವಿಧ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

07059010a ತ್ವಯಿ ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವೇಷಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ|

07059010c ಸುಖಮಾಯತ್ರಮತ್ಯರ್ಥಂ ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮಧುಸೂದನ||

ಸರ್ವೇಶ! ಭಕ್ತವತ್ಸಲ! ಮಧುಸೂದನ! ನಮ್ಮ ದೆಲ್ಲವೂ- ನಮ್ಮ ಸುಖ,
ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಯಾತ್ರೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ!

07059011a ಸ ತಥಾ ಕುರು ವಾಷ್ಣೇಯ ಯಥಾ ತ್ವಯಿ ಮನೋ ಮಮ|

07059011c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಯಥಾ ಸತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸ್ಯಾಚ್ಚಿ ಕೀರ್ಷಿತಾ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡು!
ಅರ್ಜುನನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಅವನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಸತ್ಯವಾಗುವಂತೆ
ಮಾಡು!

07059012a ಸ ಭವಾಂಸ್ತಾರಯತ್ವಸ್ಮಾದ್ಧುಃಖಾಮರ್ಷಮಹಾರ್ಣವಾತ್|

07059012c ಪಾರಂ ತಿತಿರ್ಷತಾಮದ್ಯ ಪ್ಲವೋ ನೋ ಭವ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ದುಃಖ-ಕೋಪಮಯ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲಿಚ್ಚಿಸುವ
ನಮಗೆ ಇಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಗೊಳಿಸಲು ನೀನೊಂದು ನೌಕೆಯಾಗು.

07059013a ನ ಹಿ ತತ್ಕುರುತೇ ಸಂಖ್ಯೇ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮಸ್ತ್ವಪಿ|

07059013c ರಥೀ ಯತ್ಕುರುತೇ ಕೃಷ್ಣ ಸಾರಥೀರ್ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಥಿಕನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮನು ಕೂಡ
ಮಾಡಲಾಗದುದನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸಾರಥಿಯು ಮಾಡಬಲ್ಲನು!"

07059014 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07059014a ಸಾಮರೇಷ್ಟಪಿ ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ನ ತಥಾವಿಧಃ|

07059014c ಶರಾಸನಧರಃ ಕಶ್ಚಿ ದ್ಯುಧಾ ಪಾರ್ಥೋ ಧನಂಜಯಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರ ಲೋಕವನ್ನೂ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನಂತಿರುವ ಧನುರ್ಧರನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07059015a ವೀರ್ಯವಾನಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನಃ ಪರಾಕ್ರಾಂತೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07059015c ಯುದ್ಧಶೌಂಡಃ ಸದಾಮರ್ಷೀ ತೇಜಸಾ ಪರಮೋ ನೃಣಾಂ||

07059016a ಸ ಯುವಾ ವೃಷಭಸ್ಕಂಧೋ ದೀರ್ಘಬಾಹುರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07059016c ಸಿಂಹರ್ಷಭಗತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ದ್ವಿಷತಸ್ತೇ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ವೀರ್ಯವಾನ, ಅಸ್ತ್ರಸಂಪನ್ನ, ಪರಾಕ್ರಾಂತ, ಮಹಾಬಲ, ಯುದ್ಧಶೌಂಡ, ಸದಾಮರ್ಷೀ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ಆ ಯುವಕ, ವೃಷಭಸ್ಕಂಧ, ದೀರ್ಘಬಾಹು, ಮಹಾಬಲ, ಸಿಂಹದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಶ್ರೀಮಾನನು ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

07059017a ಅಹಂ ಚ ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಕುಂತೀಸುತೋಽರ್ಜುನಃ|

07059017c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಧಕ್ಷ್ಯತ್ಯಗ್ನಿರಿವೋತ್ತಿತಃ||

ನಾನೂ ಕೂಡ ಕುಂತೀಸುತ ಅರ್ಜುನನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07059018a ಅದ್ಯ ತಂ ಪಾಪಕರ್ಮಾಣಂ ಕ್ಷುದ್ರಂ ಸೌಭದ್ರಘಾತಿನಂ|

07059018c ಅಪುನರ್ದರ್ಶನಂ ಮಾರ್ಗಮಿಷುಭಿಃ ಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯತೇಽರ್ಜುನಃ||

ಇಂದು ಅರ್ಜುನನು ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಿ, ಕ್ಷುದ್ರ, ಸೌಭದ್ರಘಾತಿಯು ಪುನಃ
ಕಾಣಲು ಸಿಗದಂತಹ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಕಳುಹಿಸುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07059019a ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಗೃಧ್ರಾಃ ಶ್ವೇನಾಶ್ಚ ವಡಗೋಮಾಯವಸ್ತಥಾ|

07059019c ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮಾಂಸಾನಿ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಪುರುಷಾದಕಾಃ||

ಇಂದು ಅವನ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಹದ್ದುಗಳು, ನರಿಗಳು, ತೋಳಗಳು
ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕರು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

07059020a ಯದ್ಯಸ್ಯ ದೇವಾ ಗೋಪ್ತಾರಃ ಸೇಂದ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ತಥಾಪ್ಯಸೌ|

07059020c ರಾಜಧಾನೀಂ ಯಮಸ್ಯಾದ್ಯ ಹತಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಸಂಕುಲೇ||

ಅವನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇಂದು ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೇ ಬಂದರೂ
ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಂದು ಹತನಾಗಿ ಯಮನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ
ಹೋಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.

07059021a ನಿಹತ್ಯ ಸ್ಮಿಂಧವಂ ಜಿಷ್ಣುರದ್ಯ ತ್ವಾಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ|

07059021c ವಿಶೋಕೋ ವಿಜ್ವರೋ ರಾಜನ್ ಭವ ಭೂತಿಪುರಸ್ಕೃತಃ||

ಇಂದು ಸ್ಮಿಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಜಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾನೆ.
ರಾಜನ್! ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ನೀನು ಶೋಕರಹಿತನಾಗು.
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಳ್ಳಬೇಡ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ ಏಕೋನಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದುದು (೧-೨೫). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಕೂಡದೆಂದೂ ಅರ್ಜುನನು ಸಾತ್ಯಕಿಣಿ ಹೇಳಿದುದು (೨೬-೩೪).

07060001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07060001a ತಥಾ ಸಂಭಾಷತಾಂ ತೇಷಾಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ಧನಂಜಯಃ|

07060001c ದಿದೃಕ್ಷುರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ರಾಜಾನಂ ಸಸುಹೃದ್ಗಣಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಸುಹೃದ್ಗಣಗಳೊಂದಿಗಿದ್ದ ರಾಜ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅರ್ಜುನನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

07060002a ತಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಶುಭಾಂ ಕಕ್ಷ್ಯಾ ಮಭಿವಾದ್ಯಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಂ|

07060002c ಸಮುತ್ಥಾಯಾರ್ಜುನಂ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಸಸ್ವಜೇ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಃ||

ಆ ಶುಭ ಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎದಿರು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪಾಂಡವರ್ಷಭನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ

ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

07060003a ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚೈನಮುಪಾಘ್ರಾಯ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಬಾಹುನಾ|

07060003c ಆಶಿಷಃ ಪರಮಾಃ ಪ್ರೋಚ್ಯ ಸ್ಮ ಯಮಾನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಣಿಸಿ, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ಪರಮ
ಆಶೀರ್ವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

07060004a ವ್ಯಕ್ತಮರ್ಜುನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಧ್ರುವಸ್ತೇ ವಿಜಯೋ ಮಹಾನ್|

07060004c ಯಾದ್ಯಗ್ರೂಪಾ ಹಿ ತೇ ಚಾಯಾ ಪ್ರಸನ್ನಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನಃ||

“ಅರ್ಜುನ! ಇಂದಿನ ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಜಯವು ನಿಶ್ಚಯ.
ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ನಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯಿದೆ ಮತ್ತು
ಜನಾರ್ದನನೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

07060005a ತಮಬ್ರವೀತ್ತತೋ ಜಿಷ್ಣುರ್ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

07060005c ದೃಷ್ಟವಾನಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಕೇಶವಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಜಂ||

ಅವನಿಗೆ ಜಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಕೇಶವನ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದುಂಟಾದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು
ನೋಡಿದೆನು!”

07060006a ತತಸ್ತತ್ಕಥಯಾಮಾಸ ಯಥಾದೃಷ್ಟಂ ಧನಂಜಯಃ|

07060006c ಆಶ್ವಾಸನಾರ್ಥಂ ಸುಹೃದಾಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇನ ಸಮಾಗಮಂ||

ಆಗ ಧನಂಜಯನು ಸುಹೃದರಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಲೋಸುಗ

ತ್ಯಂಬಕನೊಂದಿಗಿನ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಕಂಡಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸಿ
ಹೇಳಿದನು.

07060007a ತತಃ ಶಿರೋಭಿರವನಿಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಚ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ|

07060007c ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವೃಷಾಂಕಾಯ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಥಾಬ್ರುವನ್||

ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ಶಿರದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ
ವೃಷಾಂಕನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !” ಎಂದರು.

07060008a ಅನುಜ್ಞಾತಾಸ್ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸುಹೃದೋ ಧರ್ಮಸೂನುನಾ|

07060008c ತ್ವರಮಾಣಾಃ ಸುಸನ್ನದ್ಧಾ ಹೃಷ್ಟಾ ಯುದ್ಧಾಯ ನಿಯಮಯಃ||

ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ಸುಹೃದರೂ ಧರ್ಮಸೂನುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು
ಪಡೆದು ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ, ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಸುಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೊರಟರು.

07060009a ಅಭಿವಾದ್ಯ ತು ರಾಜಾನಂ ಯುಯುಧಾನಾಚ್ಯುತಾರ್ಜುನಾಃ|

07060009c ಹೃಷ್ಟಾ ವಿನಿಯಮಯಸ್ತೇ ವೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿವೇಶನಾತ್||

ರಾಜನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಯುಯುಧಾನ, ಅಚ್ಯುತ, ಅರ್ಜುನರೂ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಿವೇಶನದಿಂದ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಹೊರಟರು.

07060010a ರಥೇನೈಕೇನ ದುರ್ಧರ್ಷೌ ಯುಯುಧಾನಜನಾರ್ದನೌ|

07060010c ಜಗ್ಮತುಃ ಸಹಿತೌ ವೀರಾವರ್ಜುನಸ್ಯ ನಿವೇಶನಂ||

ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ದುರ್ಧರ್ಷರಾದ ಯುಯುಧಾನ-ಜನಾರ್ದನರು

ಒಟ್ಟಿಗೇ ವೀರ ಅರ್ಜುನನ ನಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

07060011a ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಸೂತವತ್|

07060011c ರಥಂ ರಥವರಸ್ಯಾಚೌ ವಾನರರ್ಷಭಲಕ್ಷಣಂ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಸೂತನಂತೆ ರಥವರನ
ವಾನರರ್ಷಭಧ್ವಜವುಳ್ಳ ರಥವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದನು.

07060012a ಸ ಮೇಘಸಮನಿಘೋರ್ಷಸ್ತಪ್ತಕಾಂಚನಸಪ್ರಭಃ|

07060012c ಬಭೌ ರಥವರಃ ಕ್ಲಪ್ತಃ ಶಿಶುದಿವಸಕೃದ್ಯಥಾ||

ಮೇಘಸಮ ನಿಘೋರ್ಷವುಳ್ಳ, ಪುಟವಿಟ್ಟ ಕಾಂಚನದ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಆ
ರಥವು ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07060013a ತತಃ ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲಃ ಸಜ್ಜಃ ಸಜ್ಜಂ ಪುರಃಸರಃ|

07060013c ಕೃತಾಹ್ನಿಕಾಯ ಪಾರ್ಥಾಯ ನ್ಯವೇದಯತ ತಂ ರಥಂ||

ಆಗ ಸುಸಜ್ಜಿತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪುರುಷ ಶಾರ್ದೂಲನು ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು
ಮಾಡಿ ರಥವನ್ನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

07060014a ತಂ ತು ಲೋಕೇ ವರಃ ಪುಂಸಾಂ ಕಿರೀಟೀ ಹೇಮವರ್ಮಭೃತ್|

07060014c ಬಾಣಬಾಣಾಸನೀ ವಾಹಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತತ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿರೀಟಿಯು ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು
ತೊಟ್ಟು, ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ರಥವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ
ಮಾಡಿದನು.

07060015a ತತೋ ವಿದ್ಯಾವಯೋವೃದ್ಧೈಃ ಕ್ರಿಯಾವದ್ಭಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೈಃ|

07060015c ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಜಯಾಶೀಭಿರಾರುರೋಹ ಮಹಾರಥಂ||

ಅನಂತರ ವಿದ್ಯೆ-ವಯಸ್ಸು-ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು
ಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಆ ಮಹಾರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07060016a ಜೈತ್ರೈಃ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕೈರ್ಮಂತ್ರೈಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ರಥೋತ್ತಮಂ|

07060016c ಅಭಿಮಂತ್ರಿತಮರ್ಚಿಷ್ಮಾ ನುದಯಂ ಭಾಸ್ಕರೋ ಯಥಾ||

ಮೊದಲೇ ವಿಜಯ ಸಾಧಕವಾದ ಯುದ್ಧಸಂಬಂಧ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತಮ ರಥವನ್ನೇರಿ ಅವನು
ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07060017a ಸ ರಥೇ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕಾಂಚನೇ ಕಾಂಚನಾವೃತಃ|

07060017c ವಿಬಭೌ ವಿಮಲೋಽರ್ಚಿಷ್ಮಾ ನೈರಾವಿವ ದಿವಾಕರಃ||

ಆ ಕಾಂಚನ ರಥದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚನದಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದ ಆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನೇರಿದ ವಿಮಲ, ಅರ್ಚಿಷ್ಮಾನ್
ದಿವಾಕರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

07060018a ಅನ್ವಾರುರೋಹತುಃ ಪಾರ್ಥಂ ಯುಯುಧಾನಜನಾರ್ದನೌ|

07060018c ಶರ್ಯಾತೇರ್ಯಜ್ಞಮಾಯಾಂತಂ ಯಥೇಂದ್ರಂ ದೇವಮಶ್ವಿನೌ||

ಶರ್ಯಾತಿಯ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು
ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಯುಯುಧಾನ-ಜನಾರ್ದನರಿಬ್ಬರೂ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಥಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು.

07060019a ಅಥ ಜಗ್ರಾಹ ಗೋವಿಂದೋ ರಶ್ಮಿನ್ರಶ್ಮಿವತಾಂ ವರಃ|

07060019c ಮಾತಲಿರ್ವಾ ಸವಸ್ಯೇವ ವೃತ್ರಂ ಹಂತುಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯತಃ||

ಆಗ ವೃತ್ರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ವಾಸವನು ಹೊರಡುವಾಗ ಮಾತಲಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೋವಿಂದನು ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

07060020a ಸ ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಃ ಪಾರ್ಥೋ ರಥಪ್ರವರಮಾಸ್ಥಿತಃ|

07060020c ಸಹಿತೋ ಬುಧಶುಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತಮೋ ನಿಘ್ನನ್ಯಥಾ ಶಶೀ||

ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಬುಧ ಮತ್ತು ಶುಕ್ರರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹೊರಟ ಶಶಿಯಂತೆ ಪಾರ್ಥನು ಅವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಪ್ರವರ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

07060021a ಸ್ಯೆಂಧವಸ್ಯ ವಧಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಪ್ರಯಾತಃ ಶತ್ರುಪೂಗಹಾ|

07060021c ಸಹಾಂಬುಪತಿಮಿತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಯಥೇಂದ್ರಸ್ತಾರಕಾಮಯೇ||

ತಾರಕಾಸುರನ ವಧೆಗೆ ಮಿತ್ರಾವರುಣರೊಡನೆ ಇಂದ್ರನು ಹೊರಟಂತೆ ಸ್ಯೆಂಧವನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ ಆ ಶತ್ರುಸೇನಾನಾಶಕನು ಹೊರಟನು.

07060022a ತತೋ ವಾದಿತ್ರನಿಘೋಷೈರ್ಮಂಗಲೈಶ್ಚ ಸ್ತವೈಃ ಶುಭೈಃ|

07060022c ಪ್ರಯಾಂತಮರ್ಜುನಂ ಸೂತಾ ಮಾಗಧಾಶ್ಚೈವ ತುಷ್ಟುವಃ||

ಹೊರಟಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ವಾದ್ಯನಿಘೋಷಗಳಿಂದ, ಮಂಗಲ

ಶುಭ ಸ್ತವಗಳಿಂದ ಸೂತ ಮಾಗಧರು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದರು.

07060023a ಸಜಯಾಶೀಃ ಸಪುಣ್ಯಾಹಃ ಸೂತಮಾಗಧನಿಸ್ವನಃ|

07060023c ಯುಕ್ತೋ ವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ ತೇಷಾಂ ರತಿಕರೋಽಭವತ್||

ಜಯದ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು, ಪುಣ್ಯಾಹ ವಾಚನಗಳು, ಸೂತಮಾಗಧರ ಸ್ತುತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳು ಸೇರಿ ಅವರನ್ನು ರಮಿಸಿದವು.

07060024a ತಮನುಪ್ರಯತೋ ವಾಯುಃ ಪುಣ್ಯಗಂಧವಹಃ ಶುಚಿಃ|

07060024c ವವೌ ಸಂಹರ್ಷಯನ್ಪಾರ್ಥಂ ದ್ವಿಷತಶ್ಚಾಪಿ ಶೋಷಯನ್||

ಅವನು ಹೊರಟಾಗ ಪುಣ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಶುಚಿ ಗಾಳಿಯು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಹೊರಟ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಶೋಷಿಸುತ್ತಾ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು.

07060025a ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಿಜಯಾಯ ಬಹೂನಿ ಚ|

07060025c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ವಿಪರೀತಾನಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಪಾಂಡವರ ವಿಜಯದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರ ಸೋಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅನೇಕ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ನಡೆದವು.

07060026a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜುಫನೋ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಿಜಯಾಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

07060026c ಯುಯುಧಾನಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಬಲಬಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಯುಯುಧಾನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07060027a ಯುಯುಧಾನಾದ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಮೇ ದೃಶ್ಯತೇ ವಿಜಯೋ ಧ್ರುವಃ|

07060027c ಯಥಾ ಹೀಮಾನಿ ಲಿಂಗಾನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಶಿನಿಪುಂಗವ||

“ಯುಯುಧಾನ! ಶಿನಿಪುಂಗವ! ಈ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿಜಯವು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ.

07060028a ಸೋಽಹಂ ತತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ಸೈಂಧವಕೋ ನೃಪಃ|

07060028c ಯಿಯಾಸುರ್ಯಮಲೋಕಾಯ ಮಮ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ||

ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿ ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು
ಬಯಸುವ ನೃಪ ಸೈಂಧವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07060029a ಯಥಾ ಪರಮಕಂ ಕೃತ್ಯಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧೇ ಮಮ|

07060029c ತಥೈವ ಸುಮಹತ್ಕೃತ್ಯಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ||

ನಾನು ಹೇಗೆ ಸೈಂಧವನ ವಧೆಯೆಂಬ ಪರಮ ಕೃತ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡಲಿರುವೆನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮರಾಜನ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಕೂಡ
ಮಹಾ ಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ.

07060030a ಸ ತ್ವಮದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಾಜಾನಂ ಪರಿಪಾಲಯ|

07060030c ಯಥೈವ ಹಿ ಮಯಾ ಗುಪ್ತಸ್ತ್ವಯಾ ಗುಪ್ತೋ ಭವೇತ್ತಥಾ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಇಂದು ನೀನು ರಾಜನನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು. ನಾನು
ಹೇಗೆ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ನಿನ್ನಿಂದಲೂ
ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲಿ.

07060031a ತ್ವಯಿ ಚಾಹಂ ಪರಾಶ್ವಸ್ಯ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇ ವಾ ಮಹಾರಥೇ|

07060031c ಶಕ್ನುಯಾಂ ಸ್ಯೆಂಧವಂ ಹಂತುಮನಪೇಕ್ಷೋ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ನಾನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಮಹಾರಥಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ
ಮೇಲೆ ಭರವಸೆಯಿಡಬಲ್ಲೆನು. ಇತರರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಯಸದೇ
ನಾನು ಸ್ಯೆಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ಯ.

07060032a ಮಯ್ಯಪೇಕ್ಷಾ ನ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಕಥಂ ಚಿದಪಿ ಸಾತ್ವತ|

07060032c ರಾಜನ್ಯೇವ ಪರಾ ಗುಪ್ತಿಃ ಕಾರ್ಯಾ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ತ್ವಯಾ||

ಸಾತ್ವತ! ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ರಾಜನ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ನಿನ್ನ ಪರಮ ಕಾರ್ಯ. ಅದನ್ನು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಗಿ
ನಿರ್ವಹಿಸು.

07060033a ನ ಹಿ ಯತ್ರ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಸುದೇವೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07060033c ಕಿಂ ಚಿದ್ವ್ಯಾಪದ್ಯತೇ ತತ್ರ ಯತ್ರಾಹಮಪಿ ಚ ಧ್ರುವಂ||

ಎಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವ ವಾಸುದೇವನಿರುವನೋ ಎಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಇರುವೆನೋ
ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆಪತ್ತು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ.”

07060034a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪರವೀರಹಾ|

07060034c ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗಮತ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಪಾರ್ಥನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪರವೀರಹ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ ಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಪರ್ವವು.

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೬೮/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೦೩೭/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೩೫೫೨೯/೭೩೭೮೪

ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವ

೬೧

ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಧೆಯ ಮರುದಿನದ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ ಶೋಕಿಸುವುದು (೧-೫೧).

07061001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07061001a ಶ್ವೋಭೂತೇ ಕಿಮಕಾರ್ಷುಸ್ತೇ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಾಃ|

07061001c ಅಭಿಮನ್ಯೌ ಹತೇ ತತ್ರ ಕೇ ವಾಯುಧ್ಯಂತ ಮಾಮಕಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಧೆಯ ಮರುದಿನ
ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತರಾದ ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು? ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ
ಯಾರು ಅಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು?”

07061002a ಜಾನಂತಸ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರವಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07061002c ಕಥಂ ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿರ್ಭಯಾ ಬ್ರೂಹಿ ಮಾಮಕಾಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಮ್ಮವರು ಅಂಥಹ
ಪಾಪಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿದ್ದರು ಹೇಳು !

07061003a ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಮೃತ್ಯುಮಿವಾಂತಕಂ|

07061003c ಆಯಾಂತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಕಥಂ ದದೃಶುರಾಹವೇ||

ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೃತ್ಯು-ಅಂತಕನಂತೆ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತನನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಿದರು?

07061004a ಕಪಿರಾಜಧ್ವಜಂ ಸಂಖ್ಯೇ ವಿಧುನ್ವಾನಂ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07061004c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಪರಿದ್ಯೂನಂ ಕಿಮಕುರ್ವಂತ ಮಾಮಕಾಃ||

ಕಪಿರಾಜನ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ, ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೇಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಶತ್ರುವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07061005a ಕಿಂ ನು ಸಂಜಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವೃತ್ತಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪ್ರತಿ|

07061005c ಪರಿದೇವೋ ಮಹಾನತ್ರ ಶ್ರುತೋ ಮೇ ನಾಭಿನಂದನಂ||

ಸಂಜಯ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು?
ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪರಿವೇದನೆಯಿದ್ದಂತಿದೆ! ಅವರ ಹರ್ಷದ ಕೂಗು ನನಗೆ
ಕೇಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ!

07061006a ಬಭೂವುರ್ಯೇ ಮನೋಗ್ರಾಹ್ಯಾಃ ಶಬ್ದಾಃ ಶ್ರುತಿಸುಖಾವಹಾಃ|

07061006c ನ ಶ್ರೂಯಂತೇಽದ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸ್ಯಂಧವಸ್ಯ ನಿವೇಶನೇ||

ಕೇಳಿದರೆ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಶಬ್ದಗಳು
ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂದು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಯಂಧವನ ಮನೆಯಿಂದ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

07061007a ಸ್ತುವತಾಂ ನಾದ್ಯ ಶ್ರೂಯಂತೇ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶಿಬಿರೇ ಮಮ|

07061007c ಸೂತಮಾಗಧಸಂಘಾನಾಂ ನರ್ತಕಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಇಂದು ನನ್ನ ಪುತ್ರರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಸೂತ-ಮಾಗಧರ
ಗುಂಪುಗಳು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮತ್ತು ನರ್ತಕರ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ!

07061008a ಶಬ್ದೇನ ನಾದಿತಾಭೀಕ್ಷಮಭವದ್ಯತ್ರ ಮೇ ಶ್ರುತಿಃ|

07061008c ದೀನಾನಾಮದ್ಯ ತಂ ಶಬ್ದಂ ನ ಶೃಣೋಮಿ ಸಮೀರಿತಂ||

ಮೊದಲು ಆ ನಾದ ಶಬ್ದಗಳು ನನಗೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.
ಆದರೆ ಇಂದು ದೀನರಾಗಿರುವ ಅವರ ಶಿಬಿರಗಳಿಂದ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು
ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061009a ನಿವೇಶನೇ ಸತ್ಯಧೃತೇಃ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

07061009c ಆಸೀನೋಽಹಂ ಪುರಾ ತಾತ ಶಬ್ದಮಶ್ರೌಷಮುತ್ತಮಂ||

ಮಗೂ! ಸಂಜಯ! ಸತ್ಯಧೃತ ಸೋಮದತ್ತನ ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ
ಉತ್ತಮ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07061010a ತದದ್ಯ ಹೀನಪುಣ್ಯೋಽಹಮಾರ್ತಸ್ವರನಿನಾದಿತಂ|

07061010c ನಿವೇಶನಂ ಹತೋತ್ಸಾಹಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಲಕ್ಷಯೇ||

ಆದರೆ ಇಂದು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ನಾನು
ಆರ್ತಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳು
ಹತಾಶವಾಗಿವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.

07061011a ವಿವಿಂಶತೇರ್ದುರ್ಮುಖಖಿಸ್ಯ ಚಿತ್ರಸೇನವಿಕರ್ಣಯೋಃ|

07061011c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚ ಸುತಾನಾಂ ಮೇ ನ ತಥಾ ಶ್ರುಯತೇ ಧ್ವನಿಃ||

ವಿವಿಂಶತಿ, ದುರ್ಮುಖಿ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಇತರ
ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಅಂಥಹ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061012a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾ ಯಂ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ|

07061012c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮೇ ಪರಾಯಣಂ||

07061013a ವಿತಂಡಾಲಾಪಸಂಲಾಪೈರ್ಹುರ್ತಯಾಚಿತವಂದಿತೈಃ|

07061013c ಗೀತೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರಿಷ್ಟೈ ರಮತೇ ಯೋ ದಿವಾನಿಶಂ||

07061014a ಉಪಾಸ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಭಿಃ ಕುರುಪಾಂಡವಸಾತ್ವತೈಃ|

07061014c ಸೂತ ತಸ್ಯ ಗೃಹೇ ಶಬ್ದೋ ನಾದ್ಯ ದ್ರೋಣೀರ್ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಸೂತ! ಯಾರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ ಶಿಷ್ಯರು

ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಆ ದ್ರೋಣಪುತ್ರ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿರುವ, ಯಾರು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ವಾದ-ವಿವಾದ, ಆಲಾಪ-
ಸಲ್ಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ಇಷ್ಟ ಗೀತಗಳಿಂದ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಅನೇಕ ಕುರು-
ಪಾಂಡವ-ಸಾತ್ವತರಿಂದ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವ ಆ ದ್ರೋಣಿಯ ಮನೆಯಿಂದ
ಮೊದಲಿನಂತೆ ಆ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061015a ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಗಾಯನಾ ನರ್ತಕಾಶ್ಚ ಯೇ|

07061015c ಅತ್ಯರ್ಥಮುಪತಿಷ್ಠಂತಿ ತೇಷಾಂ ನ ಶ್ರುಯತೇ ಧ್ವನಿಃ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ಗಾಯಕರು ಮತ್ತು ನರ್ತಕರು ಅನೇಕ
ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061016a ವಿಂದಾನುವಿಂದಯೋಃ ಸಾಯಂ ಶಿಬಿರೇ ಯೋ ಮಹಾಧ್ವನಿಃ|

07061016c ಶ್ರೂಯತೇ ಸೋಽದ್ಯ ನ ತಥಾ ಕೇಕಯಾನಾಂ ಚ ವೇಶ್ಮಸು||

ಸಾಯಂಕಾಲ ವಿಂದಾನುವಿಂದರ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ಕೇಕಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹಾಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದು
ಇಂದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061017a ನಿತ್ಯಪ್ರಮುದಿತಾನಾಂ ಚ ತಾಲಗೀತಸ್ವನೋ ಮಹಾನ್|

07061017c ನೃತ್ಯತಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ತಾತ ಗಣಾನಾಂ ಸೋಽದ್ಯ ನ ಧ್ವನಿಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ನಿತ್ಯವೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ-ಗೀತಗಳ ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ
ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದ, ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗಣಗಳ ಧ್ವನಿಯು
ಇಂದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061018a ಸಪ್ತತಂತೂನ್ವಿತನ್ವಾನಾ ಯಮುಪಾಸಂತಿ ಯಾಜಕಾಃ|

07061018c ಸೌಮದತ್ತಿಂ ಶ್ರುತನಿಧಿಂ ತೇಷಾಂ ನ ಶ್ರೂಯತೇ ಧ್ವನಿಃ||

ಯಾರನ್ನು ಏಳು ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಸುವ ಯಾಜಕರು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೋ
ಆ ಶ್ರುತನಿಧಿ ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061019a ಜ್ಯಾಘೋಷೋ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷಶ್ಚ ತೋಮರಾಸಿರಥಧ್ವನಿಃ|

07061019c ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಸೀದವಿರತೋ ಗೃಹೇ ತನ್ನ ಶೃಣೋಮ್ಯಹಂ||

ದ್ರೋಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಂಜಿನಿಯ
ಟೇಂಕಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷ ಮತ್ತು ಖಡ್ಗ-ತೋಮರಗಳ ಧ್ವನಿಯು ನನಗೆ
ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061020a ನಾನಾದೇಶಸಮುತ್ಥಾನಾಂ ಗೀತಾನಾಂ ಯೋಽಭವತ್ಸ್ವನಃ|

07061020c ವಾದಿತ್ರನಾದಿತಾನಾಂ ಚ ಸೋಽದ್ಯ ನ ಶ್ರುಯತೇ ಮಹಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾನಾದೇಶಗಳ ಗೀತೆಗಳ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯವನ್ನು
ನುಡಿಸುವವರ ಮಹಾನ್ ಧ್ವನಿಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವು ಇಂದು
ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

07061021a ಯದಾ ಪ್ರಭೃತ್ಯುಪಪ್ಲವ್ಯಾಚ್ಚಾಂತಿಮಿಚ್ಚಂ ಜನಾರ್ದನಃ|

07061021c ಆಗತಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮನುಕಂಪಾರ್ಥಮಚ್ಯುತಃ||

07061022a ತತೋಽಹಮಬ್ರುವನ್ಸೂತ ಮಂದಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ತದಾ|

07061022c ವಾಸುದೇವೇನ ತೀರ್ಥೇನ ಪುತ್ರ ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಸೂತ! ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದಾಗಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ಇಚ್ಛಿಸಿ ಉಪಪ್ಲವದಿಂದ ಹೊರಟು ಅಚ್ಯುತ ಜನಾರ್ದನನು ಬಂದಾಗ
ನಾನು ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ: “ಪುತ್ರ!
ವಾಸುದೇವನ ಮೂಲಕ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು!

07061023a ಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಮಾ ತ್ವಂ ದುರ್ಯೋಧನಾತಿಗಾಃ|

07061023c ಶಮೇ ಚೇದ್ಯಾಚಮಾನಂ ತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಸಿ ಕೇಶವಂ|

07061023e ಹಿತಾರ್ಥಮಭಿಜಲ್ಪಂತಂ ನ ತಥಾಸ್ತುಪರಾಜಯಃ||

ಸಮಯವು ಬಂದೊದಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮೀರಿ
ನಡೆಯಬೇಡ! ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವ, ನಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೇಶವನನ್ನು ದೂರಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ

ಪರಾಜಯವೇ ಸರಿ !”

07061024a ಪ್ರತ್ಯಾಚಷ್ಟ್ಯ ಸ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಋಷಭಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ|

07061024c ಅನುನೇಯಾನಿ ಜಲ್ಪಂತಮನಯಾನ್ನಾನ್ವಪದ್ಯತ||

ಆದರೆ ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳಿಗೆ
ವೃಷಭನಂತಿದ್ದ ದಾಶಾರ್ಹನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ತನಗೆ
ಆಪತ್ತನ್ನೇ ತಂದುಕೊಂಡನು.

07061025a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತ್ರೈವ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮತಂ ದ್ವಯೋಃ|

07061025c ಅನ್ವವರ್ತತ ಹಿತ್ವಾ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಕಾಲೇನ ದುರ್ಮತಿಃ||

ಸಾವಿನಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ದುರ್ಮತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ
ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಈ ಇಬ್ಬರ ಮತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು.

07061026a ನ ಹ್ಯಹಂ ದ್ಯೂತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿದುರೋ ನ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

07061026c ಸ್ಯಂಧವೋ ನೇಚ್ಚತೇ ದ್ಯೂತಂ ಭೀಷ್ಮೋ ನ ದ್ಯೂತಮಿಚ್ಛತಿ||

ನಾನು ದ್ಯೂತವನ್ನು ಬಯಸಿರಲಿಲ್ಲ! ವಿದುರನೂ ಅದು ಬೇಡವೆಂದು
ಹೇಳಿದ್ದನು. ಸ್ಯಂಧವನು ದ್ಯೂತವನ್ನು ಬಯಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನೂ
ದ್ಯೂತವನ್ನು ಬಯಸಿರಲ್ಲ.

07061027a ಶಲ್ಯೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಶ್ಚೈವ ಪುರುಮಿತ್ರೋ ಜಯಸ್ತಥಾ|

07061027c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣೋ ದ್ಯೂತಂ ನೇಚ್ಚಂತಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಶಲ್ಯ-ಭೂರಿಶ್ರವರೂ, ಪುರುಮಿತ್ರ-ಜಯರೂ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ-

ಕೃಪರೂ ದ್ರೋಣರೂ ದ್ಯೂತವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

07061028a ಏತೇಷಾಂ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಯದಿ ವರ್ತೇತ ಪುತ್ರಕಃ|

07061028c ಸಜ್ಞಾತಿಮಿತ್ರಃ ಸಸುಹೃಚ್ಚಿರಂ ಜೀವೇದನಾಮಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನನ್ನ ಮಗನು ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾತಿಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ,
ಸುಹೃದರೊಂದಿಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ
ಜೀವಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

07061029a ಶ್ಲಕ್ಷಾ ಮಧುರಸಂಭಾಷಾ ಜ್ಞಾತಿಮಧ್ಯೇ ಪ್ರಿಯಂವದಾಃ|

07061029c ಕುಲೀನಾಃ ಸಮ್ಮತಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಮೃದುವಾಗಿ ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಕುಟುಂಬದವರೊಡನೆ
ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಕುಲೀನರೂ, ಸಮ್ಮತರೂ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ
ಆದ ಪಾಂಡವರು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

07061030a ಧರ್ಮಾ ಪೇಕ್ಷೋ ನರೋ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವತ್ರ ಲಭತೇ ಸುಖಂ|

07061030c ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಧರ್ಮಾಪೇಕ್ಷನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಸಾವಿನ ನಂತರವೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07061031a ಅರ್ಹಂತ್ಯರ್ಥಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಸ್ತೇ ಭೋಕ್ತುಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಸಾಧನಾಃ|

07061031c ತೇಷಾಮಪಿ ಸಮುದ್ರಾಂತಾ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೀ ಮಹೀ||

ಅವರು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೂ ಇದೆ. ಸಮುದ್ರಾಂತವಾಗಿರುವ ಈ ಭೂಮಿಯು ಅವರ ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರದ್ದೂ ಹೌದು.

07061032a ನಿಯುಜ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾ ಧರ್ಮವರ್ತ್ಮನಿ|

07061032c ಸಂತಿ ನೋ ಜ್ಞಾತಯಸ್ತಾತ ಯೇಷಾಂ ಶ್ರೋಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ನಿಯೋಜಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಮಾಡಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರನ್ನು ಕೂಡ ಪಾಂಡವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

07061033a ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07061033c ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಥ ವಿಕರ್ಣಸ್ಯ ಬಾಹ್ಲಿಕಸ್ಯ ಕೃಪಸ್ಯ ಚ||

07061034a ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಭರತಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07061034c ತ್ವದರ್ಥಂ ಬ್ರುವತಾಂ ತಾತ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ವಚೋ ಹಿತಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಶಲ್ಯ, ಸೋಮದತ್ತ, ಮಹಾತ್ಮ, ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ವಿಕರ್ಣ, ಬಾಹ್ಲಿಕ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹಾತ್ಮಾ ಭಾರತ ವೃದ್ಧರ, ಅವರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಹೇಳುವ ಹಿತ ವಚನಗಳಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

07061035a ಕಂ ವಾ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ತೇಷಾಂ ಯಸ್ವಾ ಬ್ರೂಯಾದತೋಽನ್ಯಥಾ|

07061035c ಕೃಷ್ಣೋ ನ ಧರ್ಮಂ ಸಂಜಹ್ಯಾತ್ಸರ್ವೇ ತೇ ಚ ತ್ವದನ್ವಯಾಃ||

ನಾನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯಾ? ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ

ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

07061036a ಮಯಾಪಿ ಚೋಕ್ತಾಸ್ತೇ ವೀರಾ ವಚನಂ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ|

07061036c ನಾನ್ಯಥಾ ಪ್ರಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನೋ ಹಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತನ್ನು ನಾನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಆ ವೀರರು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾಂಡವರು ಧರ್ಮಾತ್ಮರು.

07061037a ಇತ್ಯಹಂ ವಿಲಪನ್ನೂತ ಬಹುಶಃ ಪುತ್ರಮುಕ್ತವಾನ್|

07061037c ನ ಚ ಮೇ ಶ್ರುತವಾನ್ಮೂಢೋ ಮನ್ಯೇ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ||

ಸೂತ! ಹೀಗೆ ನಾನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಾ ಮಗನಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಆ ಮೂಢನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಕಾಲದ ವೈಪರೀತ್ಯವೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

07061038a ವೃಕೋದರಾರ್ಜುನೌ ಯತ್ರ ವೃಷ್ಟಿವೀರಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07061038c ಉತ್ತಮೌಜಾಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯುಧಾಮನ್ಯುಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ||

07061039a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಶಿಖಂಡೀ ಚಾಪರಾಜಿತಃ|

07061039c ಅಶ್ಮಕಾಃ ಕೇಕಯಾಶ್ಚೈವ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ಚ ಸೌಮಕಿಃ||

07061040a ಚೈದ್ಯಶ್ಚ ಚೇಕಿತಾನಶ್ಚ ಪುತ್ರಃ ಕಾಶ್ಯಸ್ಯ ಚಾಭಿಭುಃ|

07061040c ದ್ರೌಪದೇಯಾ ವಿರಾಟಶ್ಚ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07061040e ಯಮೌ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಮಧುಸೂದನಃ||

07061041a ಕ ಏತಾಂ ಜಾತು ಯುಧೈತ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ವೈ ಜಿಜೀವಿಷುಃ|

ಎಲ್ಲಿ ವೃಕೋದರ-ಅರ್ಜುನರು, ವೃಷ್ಟಿವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿ, ಪಾಂಚಾಲ್ಯ
 ಉತ್ತಮೌಜ, ದುರ್ಜಯ ಯುಧಾಮನ್ಯು, ದುರ್ಧರ್ಷ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ,
 ಅಪರಾಜಿತ ಶಿಖಂಡೀ, ಅಶ್ಮಕರು, ಕೇಕಯರು, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮ, ಸೌಮಕಿ,
 ಚೈದ್ಯ, ಚೇಕಿತಾನ, ಕಾಶ್ಯನ ಮಗ ಅಭಿಭು, ದ್ರೌಪದೇಯರು, ವಿರಾಟ,
 ಮಹಾರಥ ದ್ರುಪದ, ಪುರುಷವ್ಯಾಪ್ತುರಾದ ಯಮಳರು, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿ
 ಮಧುಸೂದನರಿರುವರೋ ಅವರೊಡನೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸ
 ಬಯಸುವ ಯಾರುತಾನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯಾರು ?

07061041c ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣಾನ್ಸಂಹರೇಯುರರಿಂದಮಾಃ||

07061042a ಅನ್ಯೋ ದುರ್ಯೋಧನಾತ್ಕರ್ಣಾಚ್ಚ ಕುನೇಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಾತ್|

07061042c ದುಃಶಾಸನಚತುರ್ಥಾನಾಂ ನಾನ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪಂಚಮಂ||

ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸಂಹರಿಸುವ ಈ ಅರಿಂದಮರನ್ನು
 ಎದುರಿಸಲು ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ ಸೌಬಲ ಮತ್ತು
 ದುಃಶಾಸನ ಈ ನಾಲ್ಕುಮಂದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ
 ಐದನೆಯವನನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣೆನು.

07061043a ಯೇಷಾಮಭೀಶುಹಸ್ತಃ ಸ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಟಕ್ಲೇನೋ ರಥೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07061043c ಸನ್ನದ್ಧಶ್ಚಾರ್ಜುನೋ ಯೋದ್ಧಾ ತೇಷಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಪರಾಜಯಃ||

ಯಾರಕಡೆ ವಿಷ್ಟಕ್ಲೇನನೇ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದಲ್ಲಿರುವನೋ,
 ಯಾರ ಯೋಧನು ಸನ್ನದ್ಧನಾದ ಅರ್ಜುನನೋ ಅವರಿಗೆ
 ಪರಾಜಯವೆನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲ.

07061044a ತೇಷಾಂ ಮಮ ವಿಲಾಪಾನಾಂ ನ ಹಿ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸ್ಮರೇತ್|

07061044c ಹತೌ ಹಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣೌ ತ್ವಮಾತ್ಥ ಮೇ||

ಆ ನನ್ನ ವಿಲಾಪಗಳು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ನೆನಪೂ ಇಲ್ಲ.

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರಾದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರು ಹತರಾದರೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

07061045a ತೇಷಾಂ ವಿದುರವಾಕ್ಯಾನಾಮುಕ್ತಾನಾಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಾಂ|

07061045c ದೃಷ್ಟ್ವೇಮಾಂ ಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಿಂ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ವಿದುರನು ಹೇಳಿದ ಆ ಮಾತುಗಳು ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07061046a ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ ಯಥಾ ಕಕ್ಷಂ ಶುಷ್ಕಂ ವಾತೇರಿತೋ ಮಹಾನ್|

07061046c ಅಗ್ನಿದ್ಧೇತ್ತಥಾ ಸೇನಾಂ ಮಾಮಿಕಾಂ ಸ ಧನಂಜಯಃ||

ಛಳಿಗಾಲದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಹುಲ್ಲುರಾಶಿಯನ್ನು ಭಿರುಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ದಹಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಆ ಧನಂಜಯನು ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07061047a ಆಚಕ್ಷ್ವ ತದ್ಧಿ ನಃ ಸರ್ವಂ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಸಂಜಯ|

07061047c ಯದುಪಾಯಾತ್ತು ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಕೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ|

07061047e ಅಭಿಮನ್ಯೌ ಹತೇ ತಾತ ಕಥಮಾಸೀನ್ ಮನೋ ಹಿ ವಃ||

ಸಂಜಯ ! ನೀನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಏನಾಯಿತು? ಅಯ್ಯಾ ! ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಹತನಾದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07061048a ನ ಜಾತು ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಯುಧಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ|

07061048c ಅಪಕೃತ್ವಾ ಮಹತ್ತಾತ ಸೋಢುಂ ಶಕ್ತ್ಯಂತಿ ಮಾಮಕಾಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ ನನ್ನವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಹಾ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ.

07061049a ಕಿಂ ನು ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃತ್ಯಂ ಕರ್ಣಃ ಕೃತ್ಯಂ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್|

07061049c ದುಃಶಾಸನಃ ಸೌಬಲಶ್ಚ ತೇಷಾಮೇವಂ ಗತೇ ಅಪಿ|

07061049e ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮವೇತಾನಾಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಕರ್ಣನು ಏನು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿದನು? ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸೌಬಲರು ಏನು ಮಾಡಿದರು? ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ನನ್ನ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07061050a ಯದ್ವೃತ್ತಂ ತಾತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮಂದಸ್ಯಾಪನಯೈರ್ಭೃಶಂ|

07061050c ಲೋಭಾನುಗತದುರ್ಬುದ್ಧೇಃ ಕ್ರೋಧೇನ ವಿಕೃತಾತ್ಮನಃ||

07061051a ರಾಜ್ಯಕಾಮಸ್ಯ ಮೂಢಸ್ಯ ರಾಗೋಪಹತಚೇತಸಃ|

07061051c ದುರ್ನೀತಂ ವಾ ಸುನೀತಂ ವಾ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಅಯ್ಯಾ ಸಂಜಯ ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿ, ತುಂಬಾ

ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ, ಲೋಭಿ, ದುರ್ಬುದ್ಧಿ, ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ರಾಜ್ಯಕಾಮಿ, ಮೂಢ, ಆಸೆಯಿಂದ ಚೇತನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವನು ಏನನ್ನು - ಸರಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪಾಗಿರಲಿ - ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯೇ ಏಕಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ ಈ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ಮಾತನಾಡಿದುದು (೧-೨೩).

07062001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07062001a ಹಂತ ತೇ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿವಾನ್|

07062001c ಶುಶ್ರೂಷಸ್ವ ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ತವ ಹೃಪನಯೋ ಮಹಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಲ್ಲು! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಕೇಳುವಂಥವನಾಗು. ನಿನ್ನದೂ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.

07062002a ಗತೋದಕೇ ಸೇತುಬಂಧೋ ಯಾದೃಕ್ತಾದೃಗಯಂ ತವ|

07062002c ವಿಲಾಪೋ ನಿಷ್ಫಲೋ ರಾಜನ್ಮಾ ಶುಚೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ನೀರು ಹರಿದಹೋದ ನಂತರ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು
ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಫ್ರಯೋಜಕವೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಲಾಪವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾದುದು.
ಭರತರ್ಷಭ! ಶೋಕಿಸಬೇಡ!

07062003a ಅನತಿಕ್ರಮಣೀಯೋಽಯಂ ಕೃತಾಂತಸ್ಯಾದ್ಭುತೋ ವಿಧಿಃ|

07062003c ಮಾ ಶುಚೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ದಿಷ್ಟಂ ಏತತ್ಪುರಾತನಂ||

ಕೃತಾಂತನ ಈ ಅದ್ಭುತವಿಧಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.
ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಶೋಕಿಸದಿರು. ಇದು ಹಳೆಯ ಕಥೆ.

07062004a ಯದಿ ಹಿ ತ್ವಂ ಪುರಾ ದ್ಯೂತಾತ್ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07062004c ನಿವರ್ತಯೇಥಾಃ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ನ ತ್ವಾಂ ವ್ಯಸನಮಾವ್ರಜೇತ್||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಿಂದೆ ನೀನು ದ್ಯೂತದಿಂದ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಈ
ವ್ಯಸನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07062005a ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತದೈವ ಭವತಾ ಯದಿ|

07062005c ನಿವರ್ತಿತಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸಂರಬ್ಧಾ ನ ತ್ವಾಂ ವ್ಯಸನಮಾವ್ರಜೇತ್||

ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು
ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ

ನೀನು ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07062006a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚಾವಿಧೇಯಂ ಬದ್ಧೀತೇತಿ ಪುರಾ ಯದಿ|

07062006c ಕುರೂನಚೋದಯಿಷ್ಯಸ್ವಂ ನ ತ್ವಾಂ ವ್ಯಸನಮಾವ್ರಜೇತ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ಹಿಂದೆ ನೀನು ಅವಿಧೇಯನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಎಂದು ಕುರುಗಳಿಗೆ ಆದೇಶವಿತ್ತಿದ್ದರೆ ನೀನು ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07062007a ತತ್ತೇ ಬುದ್ಧಿವ್ಯಭೀಚಾರಮುಪಲಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ|

07062007c ಪಾಂಚಾಲಾ ವೃಷ್ಟಯಃ ಸರ್ವೇ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪಿ ಮಹಾಜನಾಃ||

ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರು, ಪಾಂಚಾಲರು, ವೃಷ್ಟಿಯರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಮಹಾಜನರು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ವ್ಯಭೀಚಾರಗೈಯುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07062008a ಸ ಕೃತ್ವಾ ಪಿತೃಕರ್ಮ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸತ್ಪಥೇ|

07062008c ವರ್ತೇಥಾ ಯದಿ ಧರ್ಮೇಣ ನ ತ್ವಾಂ ವ್ಯಸನಮಾವ್ರಜೇತ್||

ನೀನು ತಂದೆಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮಗನನ್ನು ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07062009a ತ್ವಂ ತು ಪ್ರಾಜ್ಞತಮೋ ಲೋಕೇ ಹಿತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ಸನಾತನಂ|

07062009c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಕುನೇಶ್ಚಾನ್ವಗಾ ಮತಂ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಬಿಸುಟು ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಶಕುನಿಯರ ಮತವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

07062010a ತತ್ತೇ ವಿಲಪಿತಂ ಸರ್ವಂ ಮಯಾ ರಾಜನ್ನಿಶಾಮಿತಂ|

07062010c ಅರ್ಥೇ ನಿವಿಶಮಾನಸ್ಯ ವಿಷಮಿಶ್ರಂ ಯಥಾ ಮಧು||

ರಾಜನ್! ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಲಾಪಗಳೂ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ
ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವವನ ವಿಷಮಿಶ್ರಿತ ಜೇತುತುಪ್ಪದಂತೆ ಎಂದು ನನಗೆ
ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07062011a ನ ತಥಾ ಮನ್ಯತೇ ಕೃಷ್ಣೋ ರಾಜಾನಂ ಪಾಂಡವಂ ಪುರಾ|

07062011c ನ ಭೀಷ್ಮಂ ನೈವ ಚ ದ್ರೋಣಂ ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ಮನ್ಯತೇ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಮೊದಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣನು ನಿನಗೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡುವಷ್ಟು
ಪಾಂಡವ ರಾಜನಿಗಾಗಲೀ, ಭೀಷ್ಮನಿಗಾಗಲೀ, ದ್ರೋಣನಿಗಾಗಲೀ
ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07062012a ವ್ಯಜಾನತ ಯದಾ ತು ತ್ವಾಂ ರಾಜಧರ್ಮಾದಧಶ್ಚು ತಂ|

07062012c ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ವಾಂ ನ ತಥಾ ಬಹು ಮನ್ಯತೇ||

ನೀನು ರಾಜಧರ್ಮದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ
ತಿಳಿದಾಗಿನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07062013a ಪರುಷಾಣ್ಯಚ್ಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ಯಥಾ ಪಾರ್ಥಾನುಪೇಕ್ಷಸೇ|

07062013c ತಸ್ಯಾನುಬಂಧಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ವಾಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ರಾಜ್ಯಕಾಮುಕಂ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಅನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ
ಕೂರಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದರು. ಅದರ ಫಲವನ್ನು ನೀನು
ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

07062014a ಪಿತೃಪೈತಾಮಹಂ ರಾಜ್ಯಮಪವೃತ್ತಂ ತದಾನಘ|

07062014c ಅಥ ಪಾರ್ಥೈರ್ಜಿತಾಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಥಾಃ||

ಅನಘ! ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ
ಪಾರ್ಥರಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸು.

07062015a ಪಾಂಡುನಾವರ್ಜಿತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಯಶಸ್ತಥಾ|

07062015c ತತಶ್ಚಾ ಭೃಥಿಕಂ ಭೂಯಃ ಪಾಂಡವೈರ್ಧರ್ಮಚಾರಿಭಿಃ||

ಪಾಂಡುವು ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕೌರವರ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದ್ದನು.
ಧರ್ಮಚಾರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರು ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

07062016a ತೇಷಾಂ ತತ್ತಾದೃಶಂ ಕರ್ಮ ತ್ವಾಮಾಸಾದ್ಯ ಸುನಿಷ್ಠಲಂ|

07062016c ಯತ್ತಿತ್ರಾ ದ್ಭಂಶಿತಾ ರಾಜ್ಯಾತ್ತ್ವಯೇಹಾಮಿಷಗೃದ್ಧಿನಾ||

ಆದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವರ ಆ ಕರ್ಮವು
ನಿಷ್ಠಲವಾಯಿತು. ಆಸೆಬುರುಕನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ
ಪಿತೃರ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

07062017a ಯತ್ಪುನರ್ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಾನ್ಗರ್ಹಯಸೇ ನೃಪ|

07062017c ಬಹುಧಾ ವ್ಯಾಹರನ್ನೋಷಾನ್ನ ತದದ್ಯೋಪಪದ್ಯತೇ||

ನೃಪ! ಈಗ ಪುನಃ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಅವರ ಅನೇಕ ವ್ಯವಹಾರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ
ದೂರುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

07062018a ನ ಹಿ ರಕ್ಷಂತಿ ರಾಜಾನೋ ಯುಧ್ಯಂತೋ ಜೀವಿತಂ ರಣೇ|

07062018c ಚಮೂಂ ವಿಗಾಹ್ಯ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಯುಧ್ಯಂತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೂ
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ನುಗ್ಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07062019a ಯಾಂ ತು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನೌ ಸೇನಾಂ ಯಾಂ ಸಾತ್ಯಕಿವೃಕೋದರೌ|

07062019c ರಕ್ಷೇರನ್ನೋ ನು ತಾಂ ಯುಧ್ಯೇಚ್ಚ ಮೂಮನ್ಯತ್ರ ಕೌರವೈಃ||

ಕೌರವರಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿ-
ವೃಕೋದರರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿಯಾರು?

07062020a ಯೇಷಾಂ ಯೋದ್ಧಾ ಗುಡಾಕೇಶೋ ಯೇಷಾಂ ಮಂತ್ರೀ ಜನಾರ್ದನಃ|

07062020c ಯೇಷಾಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಗೋಪ್ತಾ ಯೇಷಾಂ ಗೋಪ್ತಾ ವೃಕೋದರಃ||

07062021a ಕೋ ಹಿ ತಾನ್ವಿಷಹೇದ್ಯೋದ್ಧಂ ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮಾ ಧನುರ್ಧರಃ|

07062021c ಅನ್ಯತ್ರ ಕೌರವೇಯೇಭ್ಯೋ ಯೇ ವಾ ತೇಷಾಂ ಪದಾನುಗಾಃ||

ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಕೌರವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ

ಮತ್ಸ್ಯಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾದ ಧನುರ್ಧರನು ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು - ಯಾರ
ಯೋಧನು ಗುಡಾಕೇಶನೋ, ಯಾರ ಮಂತ್ರಿಯು ಜನಾರ್ದನನೋ,
ಯಾರ ರಕ್ಷಕರು ಸಾತ್ಯಕಿ-ವೃಕೋದರರೋ - ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ?

07062022a ಯಾವತ್ತು ಶಕ್ಯತೇ ಕರ್ತು ಮನುರಕ್ತೈರ್ಜನಾಧಿಪೈಃ|

07062022c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತ್ಯೈಃ ಶೂರೈಸ್ತಾವತ್ಕುರ್ವಂತಿ ಕೌರವಾಃ||

ಅನುರಕ್ತರಾದ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತರಾದ, ಶೂರರಾದ ಕೌರವ ಜನಾಧಿಪರು
ಏನು ಶಕ್ಯವೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07062023a ಯಥಾ ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈರ್ಯುದ್ಧಂ ಪರಮಸಂಕಟಂ|

07062023c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಶೃಣು ತತ್ಕ್ಷತಃ||

ಈಗ ಕುರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಪರಮ
ಸಂಕಟದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆದ ಹಾಗೆ ಕೇಳು!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಜಯವಾಕ್ಯೇ ದ್ವಿಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಜಯವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ದ್ರೋಣನು ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಚಕ್ರಶಕಟವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದುದು (೧-೩೩).

07063001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07063001a ತಸ್ಯಾಂ ನಿಶಾಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಾಯಾಂ ದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07063001c ಸ್ವಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರಾಕ್ರಾಮದ್ವ್ಯಾ ಹಿತುಂ ತತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

07063002a ಶೂರಾಣಾಂ ಗರ್ಜತಾಂ ರಾಜನ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನಾಮಮರ್ಷಿಣಾಂ|

07063002c ಶ್ರುಯಂತೇ ಸ್ಮ ಗಿರಶ್ಚಿತ್ರಾಃ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣಾಂ||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಅಸಹನಶೀರ ಶೂರರು ವಿಚಿತ್ರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07063003a ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಚ ಧನೂಂಷ್ಯಾಜೌ ಜ್ಯಾಃ ಕರೈಃ ಪರಿಮೃಜ್ಯ ಚ|

07063003c ವಿನಿಶ್ವಸಂತಃ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಕೇದಾನೀಂ ಸ ಧನಂಜಯಃ||

ಕೆಲವರು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ತೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ “ಈಗ ಆ ಧನಂಜಯನೇಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07063004a ವಿಕೋಶಾನುತ್ಸರೂನನ್ಯೇ ಕೃತಧಾರಾನ್ಸಮಾಹಿತಾನ್|

07063004c ಪೀತಾನಾಕಾಶಸಂಕಾಶಾನಸೀನೈ ಚಿಚ್ಚ ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ||

ಕೆಲವರು ಆಕಾಶದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದ, ಹೊಂಬಣ್ಣದ, ಹರಿತವಾದ, ಸುಂದರ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಿಡ್ಗಗಳನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ತಿರುಗಿಸತೊಡಗಿದರು.

07063005a ಚರಂತಸ್ತ್ವ ಸಿಮಾರ್ಗಾಂಶ್ಚ ಧನುರ್ಮಾರ್ಗಾಂಶ್ಚ ಶಿಕ್ಷಯಾ|

07063005c ಸಂಗ್ರಾಮಮನಸಃ ಶೂರಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಸ್ಮ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಗ್ರಾಮ ಮನಸ್ಕರಾದ ಶೂರರು ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಖಿಡ್ಗ ವರಸೆಗಳನ್ನೂ ಧನುಷ್ಠೇಂಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07063006a ಸಘಂಟಾಶ್ಚಂದನಾದಿಗ್ಧಾಃ ಸ್ವರ್ಣವಜ್ರವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07063006c ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗದಾಶ್ಚಾನೈ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛಂತ ಪಾಂಡವಂ||

ಕೆಲವು ಯೋಧರು ಘಂಟೆ-ಚಂದನಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಚಿನ್ನ-ವಜ್ರಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ ಗದೆಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಪಾಂಡವನೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07063007a ಅನೈ ಬಲಮದೋನ್ಮತ್ತಾಃ ಪರಿಘೈರ್ಬಾಹುಶಾಲಿನಃ|

07063007c ಚಕ್ರುಃ ಸಂಬಾಧಮಾಕಾಶಮುಚ್ಛ್ರತೇಂದ್ರಧ್ವಜೋಪಮೈಃ||

ಬಲಮದದಿಂದ ಹುಚ್ಚರಾಗಿದ್ದ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು

ಇಂದ್ರಧ್ವಜಗಳಂತಿರುವ ಪರಿಘಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶವನ್ನೇ

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

07063008a ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈಶ್ಚಾನ್ಯೇ ವಿಚಿತ್ರಸ್ರಗಲಂಕೃತಾಃ|

07063008c ಸಂಗ್ರಾಮಮನಸಃ ಶೂರಾಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಇತರ ಸಂಗ್ರಾಮಮನಸ್ಕರಾದ ಶೂರರು ನಾನಾ ಪ್ರಹರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ವಿಚಿತ್ರ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07063009a ಕ್ವಾರ್ಜುನಃ ಕ್ವ ಚ ಗೋವಿಂದಃ ಕ್ವ ಚ ಮಾನೀ ವೃಕೋದರಃ|

07063009c ಕ್ವ ಚ ತೇ ಸುಹೃದಸ್ತೇಷಾಮಾಹ್ವಯಂತೋ ರಣೇ ತದಾ||

“ಅರ್ಜುನನೆಲ್ಲಿ? ಗೋವಿಂದನೆಲ್ಲಿ? ಸೊಕ್ಕಿನ ವೃಕೋದರನೆಲ್ಲಿ? ಅವರ ಸುಹೃದರೆಲ್ಲ?” ಎಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07063010a ತತಃ ಶಂಖಮುಪಾಧ್ಮಾಯ ತ್ವರಯನ್ವಾಜಿನಃ ಸ್ವಯಂ|

07063010c ಇತಸ್ತತಸ್ತಾನ್ರಚಯನ್ಮೋಣಶ್ಚ ರತಿ ವೇಗಿತಃ||

ಆಗ ಶಂಖವನ್ನೂದಿ ದ್ರೋಣನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ರಚಿಸುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07063011a ತೇಷ್ವನೀಕೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಸ್ಥಿತೇಷ್ವಾಹವನಂದಿಷು|

07063011c ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ಜಯದ್ರಥಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಜಯದ್ರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07063012a ತ್ವಂ ಜೈವ ಸೌಮದತ್ತಿಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚೈವ ಮಹಾರಥಃ|

07063012c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಚ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ವೃಷಸೇನಃ ಕೃಪಸ್ತಥಾ||

07063013a ಶತಂ ಚಾಶ್ವಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ರಥಾನಾಮಯುತಾನಿ ಷಟ್|

07063013c ದ್ವಿರದಾನಾಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ||

07063014a ಪದಾತೀನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಂಶಿತಾನೈಕವಿಂಶತಿಃ|

07063014c ಗವ್ಯೌತಿಷು ತ್ರಿಮಾತ್ರೇಷು ಮಾಮನಾಸಾದ್ಯ ತಿಷ್ಠತ||

“ಸೌಮದತ್ತಿ ಭೂರಿಶ್ರವ, ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಶಲ್ಯ, ವೃಷಸೇನ, ಕೃಪ, ಮತ್ತು ನೂರು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಸವಾರರೂ, ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳೂ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳೂ, ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರ ಪದಾತಿಗಳನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಮೂರು ಗವ್ಯೌತಿ⁴ಗಳ ದೂರಹೋಗಿ ನಿಲ್ಲು !

07063015a ತತ್ರಸ್ಥಂ ತ್ವಾಂ ನ ಸಂಸೋಡುಂ ಶಕ್ತಾ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

07063015c ಕಿಂ ಪುನಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಶ್ವಸಿಹಿ ಸೈಂಧವ||

ಸೈಂಧವ ! ಅಲ್ಲಿ ನೀನಿರುವಾಗ ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಾರರು. ಇನ್ನು ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಬಂದರೂ ಏನು? ನೀನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿರು !”

⁴ ನಾಲ್ಕು ಮೊಳಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಒಂದು ಧನುಸ್ಸು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಧನುಸ್ಸುಗಳ ದೂರ ಒಂದು ಕ್ರೋಶ. ಎರಡು ಕ್ರೋಶಗಳು ಒಂದು ಗವ್ಯೌತಿ ಅಥವಾ ಗಾವುದ.

07063016a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸಮಾಶ್ವಸ್ತಃ ಸಿಂಧುರಾಜೋ ಜಯದ್ರಥಃ|

07063016c ಸಂಪ್ರಾಯಾತ್ಸಹ ಗಾಂಧಾರೈರ್ವೃತಸ್ತೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

07063016e ವರ್ಮಿಭಿಃ ಸಾದಿಭಿಯತ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಸಪಾಣಿಭಿರಾಸ್ಥಿತೈಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸಿಂಧುರಾಜ ಜಯದ್ರಥನು ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ಅವನು ಹೇಳಿದಲ್ಲಿಗೆ ಕವಚಧಾರಿ, ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುವ ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ಮಹಾರಥ ಗಾಂಧಾರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಹೋಗಿ ನಿಂತನು.

07063017a ಚಾಮರಾಪೀಡಿನಃ ಸರ್ವೇ ಜಾಂಬೂನದವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07063017c ಜಯದ್ರಥಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಹಯಾಃ ಸಾಧುಪ್ರವಾಹಿನಃ|

07063017e ತೇ ಚೈವ ಸಪ್ತಸಾಹಸ್ರಾ ದ್ವಿಸಾಹಸ್ರಾಶ್ಚ ಸೈಂಧವಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಜಯದ್ರಥನ ಅಶ್ವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಚಾಮರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಂತಹ ಏಳುಸಾವಿರ ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳು ಸೈಂಧವನದಾಗಿದ್ದವು.

07063018a ಮತ್ತಾನಾಮಧಿರೂಢಾನಾಂ ಹಸ್ತಾರೋಹೈರ್ವಿಶಾರದೈಃ|

07063018c ನಾಗಾನಾಂ ಭೀಮರೂಪಾಣಾಂ ವರ್ಮಿಣಾಂ ರೌದ್ರಕರ್ಮಿಣಾಂ||

07063019a ಅಧ್ಯರ್ಥೇನ ಸಹಸ್ರೇಣ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಮರ್ಷಣಸ್ತವ|

07063019c ಅಗ್ರತಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಯೋತ್ಸ್ಯ ಮಾನೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಭೀಮರೂಪದ, ರೌದ್ರಕರ್ಮಿ ಮದಿಸಿದ

ಐನೂರು ಆನೆಗಳನ್ನು ಏರಿದ್ದ ವಿಶಾರದ ಗಜಾರೋಹಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ
ಸರ್ಪಸೇನೆಗಳ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಮರ್ಷಣನು
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಿಂತಿದ್ದನು.

07063020a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚೈವ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ತವಾತ್ಮಜೌ|

07063020c ಸಿಂಧುರಾಜಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಮಗ್ರಾನೀಕೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ದುಃಶಾಸನ-ವಿಕರ್ಣರೂ ಕೂಡ ಸಿಂಧುರಾಜನ
ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಸೇನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07063021a ದೀರ್ಘೋ ದ್ವಾದಶಗವ್ಯೂತಿಃ ಪಶ್ಚಾರ್ಧೇ ಪಂಚ ವಿಸ್ತುತಃ|

07063021c ವ್ಯೂಹಃ ಸ ಚಕ್ರಶಕಟೋ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ನಿರ್ಮಿತಃ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಕ್ರಶಕಟವ್ಯೂಹವು ಹನ್ನೆರಡು ಗವ್ಯೂತಿ
ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಐದೂವರೆ ಗವ್ಯೂತಿ ಅಗಲವಾಗಿತ್ತು⁵.

07063022a ನಾನಾನೃಪತಿಭಿರ್ವೀರೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೈಃ|

07063022c ರಥಾಶ್ವಗಜಪತ್ನೋಘೈರ್ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತಃ ಸ್ವಯಂ||

ನಾನಾ ನೃಪತಿ ವೀರರನ್ನು ಮತ್ತು ರಥ-ಅಶ್ವ-ಗಜ-ಪದಾತಿಗಣಗಳನ್ನು
ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07063023a ಪಶ್ಚಾರ್ಧೇ ತಸ್ಯ ಪದ್ಮಸ್ತು ಗರ್ಭವ್ಯೂಹಃ ಸುದುರ್ಭಿದಃ|

07063023c ಸೂಚೀ ಪದ್ಮಸ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ಗೂಢೋ ವ್ಯೂಹಃ ಪುನಃ ಕೃತಃ||

⁵ ೪೮ ಮೈಲು ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೨೦ ಮೈಲು ಅಗಲ.

ಅದರ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಪದ್ಮಗರ್ಭ ವ್ಯೂಹವಿತ್ತು.
ಆ ಪದ್ಮದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗೂಢ ವ್ಯೂಹವನ್ನು
ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

07063024a ಏವಮೇತಂ ಮಹಾವ್ರೂಹಂ ವ್ಯೂಹ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07063024c ಸೂಚೀಮುಖೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಈ ರೀತಿಯ ಮಹಾವ್ರೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ದ್ರೋಣನು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.
ಆ ಸೂಜಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕೃತವರ್ಮನು ನಿಂತಿದ್ದನು.

07063025a ಅನಂತರಂ ಚ ಕಾಂಬೋಜೋ ಜಲಸಂಧಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07063025c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಸ್ತದನಂತರಮೇವ ಚ||

ಮಾರಿಷ! ಅನಂತರ ಕಾಂಬೋಜದ ಜಲಸಂಧನೂ, ಅವನ ಅನಂತರ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಇದ್ದರು.

07063026a ತತಃ ಶತಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯೋಧಾನಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07063026c ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಶಕಟೇ ಸೂಚಿರಕ್ಷಿಣಃ||

ಅನಂತರ ಪಲಾಯನಮಾಡದಿರುವ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಧರು ಎಲ್ಲರೂ
ಸೂಜಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಶಕಟವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07063027a ತೇಷಾಂ ಚ ಪೃಷ್ಠತೋ ರಾಜ ಬಲೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ|

07063027c ಜಯದ್ರಥಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಸೂಚಿಪಾಶೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಎದಿರು ನಿಂತಿರುವ ಆ ಮಹಾ ಬಲದಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ

ಸೂಜಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದನು.

07063028a ಶಕಟಸ್ಯ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07063028c ಅನು ತಸ್ಯಾಭವದ್ಭೋಜೋ ಜುಗೋಪೈನಂ ತತಃ ಸ್ವಯಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಶಕಟದ ಮುಂದೆ ಭಾರದ್ವಾಜನು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನ ಹಿಂದೆ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಯಂ ಭೋಜನಿದ್ದನು.

07063029a ಶ್ವೇತವರ್ಮಾಂಬರೋಷ್ಣೀಷೋ ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಕೋ ಮಹಾಭುಜಃ|

07063029c ಧನುರ್ವಿಸ್ಫಾರಯನ್ದ್ರೋಣಸ್ತಸ್ಥೌ ಕ್ರುದ್ಧ ಇವಾಂತಕಃ||

ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಂಡಾಸನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆ ವಿಶಾಲವದೆಯ ಮಹಾಭುಜ ದ್ರೋಣನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07063030a ಪತಾಕಿನಂ ಶೋಣಹಯಂ ವೇದೀಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧ್ವಜಂ|

07063030c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಮಾಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಹೃಷ್ವಾಃ ಕುರವೋಽಭವನ್||

ವೇದಿಯ ಆ ಪತಾಕೆಯನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಕುದುರೆಗಳು ದ್ರೋಣನ ಆ ರಥವನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುಗಳು ಪ್ರಹೃಷ್ವರಾದರು.

07063031a ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸುಮಹಾನಭೂತ್|

07063031c ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯೂಹಂ ಕ್ಷುಬ್ಧಾರ್ಣವೋಪಮಂ||

ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿರುವ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ ದ್ರೋಣರಚಿತ

ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಕಂಡು ಸಿದ್ಧಚಾರಣಗಣಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

07063032a ಸಶೈಲಸಾಗರವನಾಂ ನಾನಾಜನಪದಾಕುಲಾಂ|

07063032c ಗ್ರಸೇದ್ವ್ಯಹಃ ಕ್ಷಿತಿಂ ಸರ್ವಾಮಿತಿ ಭೂತಾನಿ ಮೇನಿರೇ||

ಆ ವ್ಯೂಹವು ಶೈಲ-ಸಾಗರ-ವನಗಳು ಮತ್ತು ನಾನಾ
ಜನಪದಕುಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನುಂಗಿಬಿಡುವುದೋ
ಏನೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳೂ ಅಂದುಕೊಂಡವು.

07063033a ಬಹುರಥಮನುಜಾಶ್ವಪತ್ತಿನಾಗಂ

ಪ್ರತಿಭಯನಿಸ್ವನಮದ್ಭುತಾಭರೂಪಂ|

07063033c ಅಹಿತಹೃದಯಭೇದನಂ ಮಹದ್ವೈ

ಶಕಟಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಕೃತಂ ನನಂದ ರಾಜಾ||

ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ,
ಹೃದಯವನ್ನು ಅಹಿತವಾಗಿ ಭೇದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶಕಟರೂಪದಲ್ಲಿರುವ
ಬಹಳಷ್ಟು ರಥ-ಮನುಷ್ಯ-ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು
ಆನಂದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಕೌರವವ್ಯೂಹನಿರ್ಮಾಣೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೌರವವ್ಯೂಹನಿರ್ಮಾಣ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೂರನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ
ಕಂಡ ಶಕುನಗಳು (೧-೭). ಅರ್ಜುನ-ದುರ್ಮರ್ಷಣರ ಯುದ್ಧ; ಕೌರವ
ಗಜಸೇನೆಯ ನಾಶ (೮-೬೦).

07064001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07064001a ತತೋ ವ್ಯೂಢೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಸಮುತ್ಕ್ರಷ್ಟೇಷು ಮಾರಿಷ|

07064001c ತಾಡ್ಯಮಾನಾಸು ಭೇರೀಷು ಮೃದಂಗೇಷು ನದತ್ಸು ಚ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾರಿಷ! ಹೀಗೆ ಸೇನೆಗಳ ವ್ಯೂಹವು
ರಚಿತಗೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೂಗಿದರು ಮತ್ತು ಭೇರಿ-
ಮೃದಂಗಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದರು.

07064002a ಅನೀಕಾನಾಂ ಚ ಸಂಹ್ರಾದೇ ವಾದಿತ್ರಾಣಾಂ ಚ ನಿಸ್ವನೇ|

07064002c ಪ್ರಧ್ಮಾಪಿತೇಷು ಶಂಖೇಷು ಸನ್ನಾದೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ||

ಸೇನೆಗಳ ಸಿಂಹಗರ್ಜನೆಗಳೊಡನೆ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು.
ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಲು ಲೋಮಹರ್ಷಣ ನಾದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07064003a ಅಭಿಹಾರಯತ್ಸು ಶನಕೈರ್ಭರತೇಷು ಯುಯುತ್ಸುಷು|

07064003c ರೌದ್ರೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸವ್ಯಸಾಚೇ ವ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ಯುದ್ಧೇಚ್ಛಿಗಳಾದ ಭರತರು ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ರೌದ್ರ ಮುಹೂರ್ತವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

07064004a ವಡಾನಾಂ ವಾಯಸಾನಾಂ ಚ ಪುರಸ್ತಾತ್ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07064004c ಬಹುಲಾನಿ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಕ್ರೀಡಂಸ್ತತ್ರ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಮುಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಕಾಗೆಗಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07064005a ಮೃಗಾಶ್ಚ ಘೋರಸನ್ನಾದಾಃ ಶಿವಾಶ್ಚಾ ಶಿವದರ್ಶನಾಃ|

07064005c ದಕ್ಷಿಣೇನ ಪ್ರಯಾತಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಾಣದಂಸ್ತಥಾ||

ಘೋರವಾಗಿ ಕೂಗುವ ಮೃಗಗಳು, ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಅಶುಭವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ನರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07064006a ಸನಿರ್ಘಾತಾ ಜ್ವಲಂತ್ಯಶ್ಚ ಪೇತುರುಲ್ಕಾಃ ಸಮಂತತಃ|

07064006c ಚಚಾಲ ಚ ಮಹೀ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಭಯೇ ಘೋರೇ ಸಮುತ್ಥಿತೇ||

ಘೋರವಾದ ಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಉಲೈಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸಿತು.

07064007a ವಿಷ್ವಗ್ವಾತಾಃ ಸನಿರ್ಘಾತಾ ರೂಕ್ಷಾಃ ಶರ್ಕರವರ್ಷಿಣಃ|

07064007c ವವುರಾಯಾತಿ ಕೌಂತೇಯೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ||

ಕೌಂತೇಯನು ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಲು ಮಳಲನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸರ್ವತ್ರ

ಸುರಿಸುವ ಚಂಡಮಾರುತವು ಬೀಸಿತು.

07064008a ನಾಕುಲಿಸ್ತು ಶತಾನೀಕೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

07064008c ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಾನಿ ಪ್ರಾಜ್ಞೌ ತೌ ವ್ಯೂಹತುಸ್ತದಾ||

ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷತ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು.

07064009a ತತೋ ರಥಸಹಸ್ರೇಣ ದ್ವಿರದಾನಾಂ ಶತೇನ ಚ|

07064009c ತ್ರಿಭಿರಶ್ವಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಪದಾತೀನಾಂ ಶತೈಃ ಶತೈಃ||

07064010a ಅಧ್ಯರ್ಥಮಾತ್ರೇ ಧನುಷಾಂ ಸಹಸ್ರೇ ತನಯಸ್ತವ|

07064010c ಅಗ್ರತಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ದುರ್ಮರ್ಷಣೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಮರ್ಷಣನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ರಥಗಳೊಡನೆ,
ನೂರು ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹತ್ತು
ಸಾವಿರ ಪದಾತಿಗಳೊಡನೆ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರದ
ಐದುನೂರು ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಸೈನ್ಯಗಳ
ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೇಳಿದನು:

07064011a ಅದ್ಯ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ತಪಂತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07064011c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವೇಲೇವ ಮಕರಾಲಯಂ||

“ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ, ತಾಪಕ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯನ್ನು ಇಂದು ತೀರವು
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ನಾನು ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

07064012a ಅದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಧನಂಜಯಮಮರ್ಷಣಂ|

07064012c ವಿಷಕ್ತಂ ಮಯಿ ದುರ್ಧರ್ಷಮಶ್ಮಕೂಟಮಿವಾಶ್ಮನಿ||

ಕಲ್ಲುಗಳ ರಾಶಿಯೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲ್ಲುರಾಶಿಯ

ಘರ್ಷಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಅಸಹನಶೀಲನಾದ

ದುರ್ಧರ್ಷ ಅರ್ಜುನನಿಗೂ ನನಗೂ ನಡೆಯುವ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು

ನೋಡಿರಿ.”

07064013a ಏವಂ ಬ್ರುವನ್ಮಹಾರಾಜ ಮಹಾತ್ಮಾ ಸ ಮಹಾಮತಿಃ|

07064013c ಮಹೇಷ್ಟಾಸ್ಮೈರ್ಪೂತೋ ರಾಜನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾಮತಿ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು

ಮಹೇಷ್ಟಾಸರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತನು.

07064014a ತತೋಽಂತಕ ಇವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸವಜ್ರ ಇವ ವಾಸವಃ|

07064014c ದಂಡಪಾಣಿರಿವಾಸಹ್ಯೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಕಾಲೇನ ಚೋದಿತಃ||

07064015a ಶೂಲಪಾಣಿರಿವಾಕ್ಷೋಭ್ಯೋ ವರುಣಃ ಪಾಶವಾನಿವ|

07064015c ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿರಿವಾರ್ಚಿಷ್ಮಾನ್ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯನ್ಪೃಷುನಃ ಪ್ರಜಾಃ||

07064016a ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಬಲೋದ್ಧೂತೋ ನಿವಾತಕವಚಾಂತಕಃ|

07064016c ಜಯೋ ಜೇತಾ ಸ್ಥಿತಃ ಸತ್ಯೇ ಪಾರಯಿಷ್ಯನ್ಮಹಾವ್ರತಂ||

ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿಯೂ, ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ವಾಸವನಂತೆಯೂ,

ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಚೋದಿತನಾದ ದಂಡಪಾಣಿ

ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆಯೂ, ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾದ

ಶೂಲಪಾಣಿಯಂತಲೂ, ಪಾಶಹಸ್ತನಾದ ವರುಣನಂತೆಯೂ,
 ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವ ಜ್ವಾಲಾಯುಕ್ತ
 ಯುಗಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆಯೂ, ಕ್ರೋಧ-ಅಸಹನೆ-ಬಲಗಳಿಂದ
 ಚೋದಿತನಾಗಿ ಆ ನಿವಾತಕವಚಾಂತಕ ಜಯ ಮಹಾವ್ರತನು
 ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸತ್ಯವನಾಗಿಸಲು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾರುಮಾಡಿ
 ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.

07064017a ಆಮುಕ್ತಕವಚಃ ಖಿಡ್ಗೇ ಜಾಂಬೂನದಕಿರೀಟಭೃತ್|

07064017c ಶುಭ್ರವರ್ಮಾಂಬರಧರಃ ಸ್ವಂಗದೀ ಚಾರುಕುಂಡಲೀ||

07064018a ರಥಪ್ರವರಮಾಸ್ಥಾಯ ನರೋ ನಾರಾಯಣಾನುಗಃ|

07064018c ವಿಧುನ್ವನ್ನಾಂಡಿವಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಬಭೌ ಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ||

ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಖಿಡ್ಗಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ಕಿರೀಟವನ್ನು
 ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶುಭ್ರವಾದ ಮಾಲೆ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಸುಮನೋಹರ
 ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ನಾರಾಯಣಾನುಗ ನರನು ರಣದಲ್ಲಿ
 ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ
 ಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದನು.

07064019a ಸೋಽಗ್ರಾನೀಕಸ್ಯ ಮಹತ ಇಷುಪಾತೇ ಧನಂಜಯಃ|

07064019c ವ್ಯವಸ್ಥಾಪ್ಯ ರಥಂ ಸಜ್ಜಂ ಶಂಖಂ ದಧೌ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯ ಎದಿರು ಬಾಣಗಳು ಬೀಳುವಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ
 ರಥವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ ಧನಂಜಯನು

ಶಂಖವನ್ನೂದಿದನು.

07064020a ಅಥ ಕೃಷ್ಣೋಽಪ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಹ ಮಾರಿಷ|

07064020c ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಯತ್ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಶಂಖಪ್ರವರಮೋಜಸಾ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಸಂಭ್ರಾತನಾಗದೇ
ಜೋರಾಗಿ ಶಂಖಪ್ರವರ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದನು.

07064021a ತಯೋಃ ಶಂಖಪ್ರಣಾದೇನ ತವ ಸೈನ್ಯೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07064021c ಆಸನ್ನಂಹೃಷ್ಟ್ರೋಮಾಣಃ ಕಂಪಿತಾ ಗತಚೇತಸಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವರ ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳು
ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು ನಡುಗಿ ಗತಚೇತಸರಾದರು.

07064022a ಯಥಾ ತ್ರಸಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಶನಿನಿಸ್ವನಾತ್|

07064022c ತಥಾ ಶಂಖಪ್ರಣಾದೇನ ವಿತ್ರೇಸುಸ್ತವ ಸೈನಿಕಾಃ||

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಿಡಿಲಿನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತತ್ತರಿಸುವರೋ ಹಾಗೆ
ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಶಂಖಧ್ವನಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದರು.

07064023a ಪ್ರಸುಸ್ರವುಃ ಶಕೃನ್ನೂತ್ರಂ ವಾಹನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07064023c ಏವಂ ಸವಾಹನಂ ಸರ್ವಮಾವಿಗ್ನಮಭವದ್ಬಲಂ||

ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲ-ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆಮಾಡಿದವು.
ಹೀಗೆ ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವೂ ಆವಿಗ್ನಕ್ಕೊಳಗಾಯಿತು.

07064024a ವ್ಯಷೀದಂತ ನರಾ ರಾಜನ್ ಶಂಖಶಬ್ದೇನ ಮಾರಿಷ|

07064024c ವಿಸಂಜ್ಞಾಶ್ಚ ಭವನ್ಯೇ ಚಿತ್ಯೇ ಚಿದ್ರಾಜನ್ವಿತತ್ರಸುಃ||

ರಾಜನ್! ಮಾರಿಷ! ಶಂಖದ ಶಬ್ದದಿಂದ ನರರು ಹೆದರಿದರು.

ಕೆಲವರು ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು. ರಾಜನ್! ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಡುಗಿದರು.

07064025a ತತಃ ಕಪಿರ್ಮಹಾನಾದಂ ಸಹ ಭೂತೈರ್ಧ್ವಜಾಲಯೈಃ|

07064025c ಅಕರೋದ್ವ್ಯಾ ದಿತಾಸ್ಯಶ್ಚ ಭೀಷಯಂಸ್ತವ ಸೈನಿಕಾನ್||

ಆಗ ಭೂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಕಪಿಯೂ ಕೂಡ

ಬಾಯಿಯನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು

ಇನ್ನೂ ಭೀತಿಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07064026a ತತಃ ಶಂಖಾಶ್ಚ ಭೇರ್ಯಶ್ಚ ಮೃದಂಗಾಶ್ಚಾನಕೈಃ ಸಹ|

07064026c ಪುನರೇವಾಭ್ಯಹನ್ಯಂತ ತವ ಸೈನ್ಯಪ್ರಹರ್ಷಣಾಃ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸಲು ಪುನಃ ಶಂಖ, ಭೇರಿ,

ಮೃದಂಗ, ಅನಕಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಊದಿ-ಬಾರಿಸಲಾಯಿತು.

07064027a ನಾನಾವಾದಿತ್ರಸಂಹ್ರಾದೈಃ ಕ್ಷ್ವೇಡಿತಾಸ್ಫೋಟಿತಾಕುಲೈಃ|

07064027c ಸಿಂಹನಾದೈಃ ಸವಾದಿತ್ರೈಃ ಸಮಾಹೂತೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ||

07064028a ತಸ್ಮಿನ್ನತುಮುಲೇ ಶಬ್ದೇ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನೇ|

07064028c ಅತೀವ ಹೃಷ್ಟೋ ದಾಶಾರ್ಹಮಬ್ರವೀತ್ಪಾಕಶಾಸನಿಃ||

ಸೇರಿದ್ದ ಮಹಾರಥರು ನಾನಾವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ಗರ್ಜನ-

ತರ್ಜನಗಳಿಂದ, ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ, ಸಿಂಹನಾದಗಳಿಂದ ಹೇಡಿಗಳ

ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಆ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು,
ಅತೀವ ಹೃಷ್ಟನಾದ ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07064029a ಚೋದಯಾಶ್ವಾನ್ ಹೃಷೀಕೇಶ ಯತ್ರ ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ ಸ್ಥಿತಃ|

07064029c ಏತದ್ಭಿತ್ವಾ ಗಜಾನೀಕಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾನ್ಯರಿವಾಹಿನೀಂ||

“ಹೃಷೀಕೇಶ! ಎಲ್ಲಿ ದುರ್ಮರ್ಷಣನಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು. ಮೊದಲು ಅವನ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
ಅರಿಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07064030a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕೇಶವಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07064030c ಅಚೋದಯದ್ಧಯಾಂಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಹಾಬಾಹು ಕೇಶವನು
ದುರ್ಮರ್ಷಣನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು.

07064031a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮುಲಃ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಃ ಸುದಾರುಣಃ|

07064031c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ರಥನಾಗನರಕ್ಷಯಃ||

ಆಗ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬನ ತುಮುಲಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ,
ದಾರುಣವಾದ, ರಥ-ಗಜ-ನರರ ಕ್ಷಯಕಾರಕ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07064032a ತತಃ ಸಾಯಕವರ್ಷೇಣ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್|

07064032c ಪರಾನವಾಕಿರತ್ಪಾರ್ಥಃ ಪರ್ವತಾನಿವ ನೀರದಃ||

ಆಗ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮೋಡದಂತೆ ಸಾಯಕಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸಿ,
ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಮುಸುಕಿದನು.

07064033a ತೇ ಚಾಪಿ ರಥಿನಃ ಸರ್ವೇ ತ್ವರಿತಾಃ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07064033c ಅವಾಕಿರನ್ಬಾಣಜಾಲೈಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ||

ಆ ರಥಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹಸ್ತಚಾಕಚಕೃತೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣ-
ಧನಂಜಯರನ್ನು ಬಾಣಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07064034a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಯುಮಾಣಃ ಪರೈರ್ಯುಧಿ|

07064034c ಶಿರಾಂಸಿ ರಥಿನಾಂ ಪಾರ್ಥಃ ಕಾಯೇಭ್ಯೋಽಪಾಹರಚ್ಚರೈಃ||

ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಶರಗಳಿಂದ ರಥಿಗಳ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕಾಯಗಳಿಂದ
ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07064035a ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಯನೈರ್ವಕ್ತ್ರೈಃ ಸಂದಷ್ಟೋಷ್ಠಪುಟೈಃ ಶುಭೈಃ|

07064035c ಸಕುಂಡಲಶಿರಸ್ತ್ರಾಣೈರ್ವಸುಧಾ ಸಮಕೀರ್ಯತ||

ಉದ್ದೇಗದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ, ಅವುಡುಕಚ್ಚಿದ ತುಟಿಗಳಿಂದ, ಸುಂದರ
ಕುಂಡಲ-ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿರಗಳಿಂದ ಅವನಿಯು
ವ್ಯಾಪ್ತವಾಯಿತು.

07064036a ಪುಂಡರೀಕವನಾನೀವ ವಿಧ್ವಸ್ತಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07064036c ವಿನಿಕೀರ್ಣಾನಿ ಯೋಧಾನಾಂ ಪದನಾನಿ ಚಕಾಶಿರೇ||

ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಯೋಧರ ಮುಖಗಳು ವಿಧ್ವಂಸಗೊಂಡ
ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಚದುರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07064037a ತಪನೀಯವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಸಿಕ್ತಾನಿ ರುಧಿರೇಣ ಚ|

07064037c ಅದೃಶ್ಯಂತ ಯಥಾ ರಾಜನ್ಮೈಘಸಂಘಾಃ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸುವರ್ಣಮಯ ವಿಚಿತ್ರ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ
ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದ ಅವರ ದೇಹಗಳು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮೇಘರಾಶಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07064038a ಶಿರಸಾಂ ಪತತಾಂ ರಾಜನ್ ಶಬ್ದೋಽಭೂತ್ಪೃಥಿವೀತಲೇ|

07064038c ಕಾಲೇನ ಪರಿಪಕ್ವಾನಾಂ ತಾಲಾನಾಂ ಪತತಾಮಿವ||

ಸಮಯಬಂದು ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ತಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬೀಳುವಂತೆ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಿರಸ್ಸುಗಳ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07064039a ತತಃ ಕಬಂಧಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತು ಧನುರಾಲಂಬ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

07064039c ಕಶ್ಚಿತ್ಪ್ರಡಂ ವಿನಿಷ್ಕೃಷ್ಯ ಭುಜೇನೋದ್ಯಮ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಆಗ ಕೆಲವು ಕಬಂಧಗಳು ಧನುಸ್ಸನ್ನೇ ಊರಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು
ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಒರಸೆಯಿಂದ ಎಳೆದು ತೆಗೆದು ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು
ನಿಂತಿದ್ದವು.

07064040a ನಾಜಾನಂತ ಶಿರಾಂಸ್ಯುವ್ಯಾಂ ಪತಿತಾನಿ ನರರ್ಷಭಾಃ|

07064040c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾಃ ಕೌಂತೇಯಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜಯಗೃದ್ಧಿನಃ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ ಆ ನರರ್ಷಭರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಬಿದ್ದಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕೌಂತೇಯನ ಕಡೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು⁶.

07064041a ಹಯಾನಾಮುತ್ತಮಾಂಗೈಶ್ಚ ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೈಶ್ಚ ಮೇದಿನೀ|

07064041c ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚ ವೀರಾಣಾಂ ಸಮಕೀರ್ಯತ||

ಕುದುರೆಗಳ ರುಂಡಗಳು, ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲುಗಳು, ವೀರರ ಬಾಹುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿರಗಳು ಮೇದಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07064042a ಅಯಂ ಪಾರ್ಥಃ ಕುತಃ ಪಾರ್ಥ ಏಷ ಪಾರ್ಥ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ|

07064042c ತವ ಸೈನ್ಯೇಷು ಯೋಧಾನಾಂ ಪಾರ್ಥ ಭೂತಮಿವಾಭವತ್||

ಪ್ರಭೋ! “ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪಾರ್ಥನಿದ್ದಾನೆ! ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿ? ಇವನೇ ಪಾರ್ಥ!” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಯೋಧರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪಾರ್ಥಮಯವಾಗಿ ತೋರಿತು.

07064043a ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಪಿ ಚಾಜಘ್ನುರಾತ್ಮಾನಮಪಿ ಚಾಪರೇ|

07064043c ಪಾರ್ಥ ಭೂತಮಮನ್ಯಂತ ಜಗತ್ಕಾಲೇನ ಮೋಹಿತಾಃ||

ಕಾಲದಿಂದ ಮೋಹಿತರಾದ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.

⁶ ಇಷ್ಟೊಂದು ರಭಸದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಶಿರಗಳು ಉರುಳಿದವೆಂದರೆ ಅರ್ಜುನನು ಯಾವುದೋ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಬೇಕು.

ತಮ್ಮ ವರನ್ನೇ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಪಾರ್ಥನಿಂದ
ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಭ್ರಾಂತರಾದರು.

07064044a ನಿಷ್ಪನ್ನಂತಃ ಸರುಧಿರಾ ವಿಸಂಜ್ಞಾ ಗಾಢವೇದನಾಃ|

07064044c ಶಯಾನಾ ಬಹವೋ ವೀರಾಃ ಕೀರ್ತಯಂತಃ ಸುಹೃಜ್ಜನಂ||

ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿ, ಗಾಢವೇದನೆಯಿಂದ ಮೂರ್ಛಿತರಾಗಿ
ಮಲಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ವೀರರು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07064045a ಸಭಿಂಡಿಪಾಲಾಃ ಸಪ್ರಾಸಾಃ ಸಶಕ್ತ್ಯಷ್ಟಿಪರಶ್ವಧಾಃ|

07064045c ಸನಿರ್ಯೂಹಾಃ ಸನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಾಃ ಸಶರಾಸನತೋಮರಾಃ||

07064046a ಸಬಾಣವರ್ಮಾ ಭರಣಾಃ ಸಗದಾಃ ಸಾಂಗದಾ ರಣೇ|

07064046c ಮಹಾಭುಜಗಸಂಕಾಶಾ ಬಾಹವಃ ಪರಿಘೋಪಮಾಃ||

07064047a ಉದ್ವೇಷ್ಯಂತಿ ವಿಚೇಷ್ಯಂತಿ ಸಂವೇಷ್ಯಂತಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07064047c ವೇಗಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸಂರಬ್ಧಾ ನಿಕೃತ್ತಾಃ ಪರಮೇಷುಭಿಃ||

ಪರಮ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾಸರ್ಪಗಳಂತಿದ್ದ,
ಪರಿಘಗಳಂತಿದ್ದ ಬಾಹುಗಳು ರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಭಿಂಡಿಪಾಲ, ಪ್ರಾಸ,
ಶಕ್ತಿ, ಪರಶಾಯುಧ, ಋಷಿ, ತ್ರಿಶೂಲ, ಖಡ್ಗ, ಧನುಸ್ಸು, ತೋಮರ,
ಕವಚ, ಆಭರಣ, ಗದೆ, ಅಂಗದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಮೇಲೆ
ಏಳುತ್ತಿದ್ದವು, ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಅವೇಶಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ
ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು.

07064048a ಯೋ ಯಃ ಸ್ಮ ಸಮರೇ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಸಂರಭತೇ ನರಃ|

07064048c ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಂತಕೋ ಬಾಣಃ ಶರೀರಮುಪಸರ್ಪತಿ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರಾಣಾಂತಕ
ಬಾಣವು ಹೊಗುತ್ತಿತ್ತು.

07064049a ನೃತ್ಯತೋ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ಧನುರ್ವ್ಯಾಯಚ್ಚ ತಸ್ತಥಾ|

07064049c ನ ಕಶ್ಚಿತ್ತತ್ರ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ದದರ್ಶಾಂತರಮಣ್ವಪಿ||

ಹೀಗೆ ರಥಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಗೈಗಳಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ
ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಅವರು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07064050a ಯತ್ತಸ್ಯ ಘಟಮಾನಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಕ್ಷಿಪತಃ ಶರಾನ್|

07064050c ಲಾಘವಾತ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ವ್ಯಸ್ಮಯಂತ ಪರೇ ಜನಾಃ||

ಶ್ರಮಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಬೇಗಬೇಗನೇ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ತುಂಬಾ
ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

07064051a ಹಸ್ತಿನಂ ಹಸ್ತಿಯಂತಾರಮಶ್ವಮಾಶ್ವಿಕಮೇವ ಚ|

07064051c ಅಭಿನತ್ಫಲ್ಲುನೋ ಬಾಣೈ ರಥಿನಂ ಚ ಸಸಾರಥಿಂ||

ಫಲ್ಲುನನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಮಾವಟಿಗರನ್ನೂ,
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಸವಾರರನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ

ರಥಾರೂಢರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07064052a ಆವರ್ತಮಾನಮಾವೃತ್ತಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07064052c ಪ್ರಮುಖೇ ತಿಷ್ಠಮಾನಂ ಚ ನ ಕಂ ಚಿನ್ನ ನಿಹಂತಿ ಸಃ||

ಪಾಂಡವನು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೂ, ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನೂ ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲದೇ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07064053a ಯಥೋದಯನ್ವೈ ಗಗನೇ ಸೂರ್ಯೋ ಹಂತಿ ಮಹತ್ತಮಃ|

07064053c ತಥಾರ್ಜುನೋ ಗಜಾನೀಕಮವಧೀತ್ಯಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಗಗನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿ ಮಹಾ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಆ ಗಜಾನೀಕವನ್ನು ವಧಿಸಿದನು.

07064054a ಹಸ್ತಿಭಿಃ ಪತಿತ್ಯೈರ್ಭಿಷ್ಟೈಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಮದೃಶ್ಯತ|

07064054c ಅಂತಕಾಲೇ ಯಥಾ ಭೂಮಿರ್ವಿನಿಕೀರ್ಣೈರ್ಮಹೀಧರೈಃ||

ಅಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತಗಳು ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಒಡೆದ ಆನೆಗಳು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ನೋಡಿತು.

07064055a ಯಥಾ ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ಸೂರ್ಯೋ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಿಭಿಃ ಸದಾ|

07064055c ತಥಾ ಧನಂಜಯಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷೋ ಯುಧಿ ಶತ್ರುಭಿಃ||

ಹೇಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಲು ಸದಾ ಪ್ರಣಿಗಳಿಗೆ
ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುದ್ಧನಾದ ಧನಂಜಯನನ್ನು
ನೋಡಲು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

07064056a ತತ್ತಥಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ಯುಧಿ ಪರಂತಪ|

07064056c ಪ್ರಭಗ್ನಂ ದ್ರುತಮಾವಿಗ್ನಮತೀವ ಶರಪೀಡಿತಂ||

ಪರಂತಪ! ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೈನ್ಯವು ಭಗ್ನವಾಗಿ,
ಶರಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತರಾಗಿ, ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07064057a ಮಾರುತೇನೇವ ಮಹತಾ ಮೇಘಾನೀಕಂ ವಿಧೂಯತಾ|

07064057c ಪ್ರಕಾಲ್ಯಮಾನಂ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ನಾಶಕತ್ವ ತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ದೊಡ್ಡ ಚಂಡಮಾರುತವು ಮೇಘಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವಂತೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಲೂ
ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07064058a ಪ್ರತೋದ್ಯೈಶ್ಚಾ ಪಕೋಟೀಭಿರ್ಹುಂಕಾರೈಃ ಸಾಧುವಾಹಿತೈಃ|

07064058c ಕಶಾಪಾಷ್ಟ್ಣಿ ಭಿಘಾತ್ಯೈಶ್ಚ ವಾಗ್ಭಿರುಗ್ರಾಭಿರೇವ ಚ||

07064059a ಚೋದಯಂತೋ ಹಯಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪಲಾಯಂತೇ ಸ್ಮ ತಾವಕಾಃ|

07064059c ಸಾದಿನೋ ರಥಿನಶ್ಚೈವ ಪತ್ತಯಶ್ಚಾರ್ಜುನಾದಿ ತಾಃ||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಆರ್ದಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಮತ್ತು
ರಥಾರೂಢರು ಚಾವಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಧನುಸ್ಸುಗಳ ತುದಿಯಿಂದಲೂ,
ಹುಂಕಾರಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ, ಚಪ್ಪರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಬಾರುಕೋಲು

ಮತ್ತು ಹಿಮ್ಮಡಿಯ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಅಬ್ಬರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಬೇಗ ಬೇಗ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07064060a ಪಾಷ್ಣಾಂಗುಷ್ಠಾಂಕುಶೈರ್ನಾ ಗಾಂಶ್ಚೋದಯಂತಸ್ತಥಾಪರೇ|

07064060c ಶರೈಃ ಸಮೋಹಿತಶ್ಚಾನ್ಯೇ ತಮೇವಾಭಿಮುಖಾ ಯಯೌ|

07064060e ತವ ಯೋಧಾ ಹತೋತ್ಸಾಹಾ ವಿಭ್ರಾಂತಮನಸಸ್ತದಾ||

ಕೆಲವರು ಪಾಷ್ಣಿ-ಅಂಗುಷ್ಠಾಂಕುಶಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಶರಗಳಿಂದ ಸಮೋಹಿತರಾಗಿ, ಎಲ್ಲಿ
ಓಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಅರ್ಜುನನ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿಯೇ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ಯೋಧರು ಆಗ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡವರೂ, ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡವರೂ ಆಗಿದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅರ್ಜುನಯುದ್ಧೇ ಚತುಃಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ದುಃಶಾಸನನ ಗಜಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಯುದ್ಧ; ಗಜಸೇನೆಯ
ವಿನಾಶ (೧-೩೨).

07065001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07065001a ತಸ್ಮಿನ್ವ ಭಗ್ನೇ ಸೈನ್ಯಾಗ್ರೇ ವಧ್ಯಮಾನೇ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07065001c ಕೇ ನು ತತ್ರ ರಣೇ ವೀರಾಃ ಪ್ರತ್ಯುದೀಯುರ್ಧನಂಜಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗವು ಒಡೆದುಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೀರನು ಧನಂಜಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07065002a ಆಹೋ ಸ್ವಿಚ್ಛ ಕಟವ್ಯೂಹಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟ್ವಾ ಮೋಘನಿಶ್ಚಯಾಃ|

07065002c ದ್ರೋಣಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಃ ಪ್ರಾಕಾರಮಕುತೋಭಯಾಃ||

ಅಯ್ಯೋ! ನಿಶ್ಚಯಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳದೇ ದ್ರೋಣವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದವರು ಪ್ರಾಕಾರದಂತಿದ್ದ ಭಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಶಕಟವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೇ?”

07065003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07065003a ತಥಾರ್ಜುನೇನ ಸಂಭಗ್ನೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತವ ಬಲೇ ತದಾ|

07065003c ಹತವೀರೇ ಹತೋತ್ಸಾಹೇ ಪಲಾಯನಕೃತಕ್ಷಣೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ವೀರರು ಹತರಾಗಲು, ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವರು ಪಲಾಯನಕ್ಕೆ ಸಮಯ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07065004a ಪಾಕಶಾಸನಿನಾಭೀಕ್ಷಂ ವಧ್ಯಮಾನೇ ಶರೋತ್ತಮೈಃ|

07065004c ನ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶಶಾಕಾರ್ಜುನಮೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಪಾಕಶಾಸನಿಯು ಎದಿರು ಬಂದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ
ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಲು
ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07065005a ತತಸ್ತವ ಸುತೋ ರಾಜನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈನ್ಯಂ ತಥಾಗತಂ|

07065005c ದುಃಶಾಸನೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುದ್ಧಾಯಾರ್ಜುನಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆಗ ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗ ದುಃಶಾಸನನು ಸೈನ್ಯವು ಹಾಗಾದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07065006a ಸ ಕಾಂಚನವಿಚಿತ್ರೇಣ ಕವಚೇನ ಸಮಾವೃತಃ|

07065006c ಜಾಂಬೂನದಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಃ ಶೂರಸ್ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಅವನು ಕಾಂಚನದ ವಿಚಿತ್ರ ಕವಚದಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ
ತೀವ್ರಪರಾಕ್ರಮಿಯು ಬಂಗಾರದ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು.

07065007a ನಾಗಾನೀಕೇನ ಮಹತಾ ಗ್ರಸನ್ನಿವ ಮಹೀಮಿಮಾಂ|

07065007c ದುಃಶಾಸನೋ ಮಹಾರಾಜ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮಾವೃಣೋತ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನುಂಗಿಬಿಡುವಂತಿದ್ದ ಮಹಾ
ಗಜಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದುಃಶಾಸನನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07065008a ಹ್ರಾದೇನ ಗಜಘಂಟಾನಾಂ ಶಂಖಾನಾಂ ನಿನದೇನ ಚ|

07065008c ಜ್ಯಾಕ್ಷೇಪನಿನದೈಶ್ಚೈವ ವಿರಾವೇಣ ಚ ದಂತಿನಾಂ||

07065009a ಭೂರ್ಧಿಶಶ್ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ಶಬ್ದೇನಾಸೀತ್ಸಮಾವೃತಂ|

07065009c ಸ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರತಿಭಯೋ ದಾರುಣಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಆನೆಗಳ ಘಂಟೆಗಳ ಮತ್ತು ಶಂಖಗಳ ನಿನಾದದಿಂದ, ಟೀಂಕಾರ
ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಫೀಳಿನಿಂದ ಭೂಮಿ-ದಿಕ್ಕು-ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳು
ಶಬ್ದದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಆ ಮುಹೂರ್ತವು ಭಯವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುವ ದಾರುಣ ಸಮಯವಾಯಿತು.

07065010a ತಾನ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತತಸ್ತೂರ್ಣಮಂಕುಶೈರಭಿಚೋದಿತಾನ್|

07065010c ವ್ಯಾಲಂಬಹಸ್ತಾನ್ಸಂರಬ್ಧಾನ್ಸಪಕ್ಷಾನಿವ ಪರ್ವತಾನ್||

07065011a ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ನರಸಿಂಹೋ ಧನಂಜಯಃ|

07065011c ಗಜಾನೀಕಮಮಿತ್ರಾಣಾಮಭಿತೋ ವ್ಯಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ಚೋದಿತರಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದು
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಪದಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡಿರುವ, ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ
ಪರ್ವತಗಳಂತಿದ್ದ ಆ ಆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನರಸಿಂಹ ಧನಂಜಯನು
ಜೋರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದು, ಅಮಿತ್ರರ ಆ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು
ಶರಗಳಿಂದ ವಧಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07065012a ಮಹೋರ್ಮಿಣಮಿವೋದ್ಧೂತಂ ಶ್ವಸನೇನ ಮಹಾರ್ಣವಂ|

07065012c ಕಿರೀಟೀ ತದ್ಗಜಾನೀಕಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ಮಕರೋ ಯಥಾ||

ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಸಮುದ್ರವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮೇಲುಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿದ್ದ ಆ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಕಿರೀಟಿಯು

ಮೊಸಳೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07065013a ಕಾಷ್ಠಾತೀತ ಇವಾದಿತ್ಯಃ ಪ್ರತಪನ್ಯುಗಸಂಕ್ಷಯೇ|

07065013c ದದೃಶೇ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಪಾರ್ಥಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಯುಗಸಂಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನು ಎಲ್ಲಿಮೀರಿ ಸುಡುವಂತೆ
ಪರಪುರಂಜಯ ಪಾರ್ಥನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸುಡುವಂತೆ
ಕಂಡುಬಂದನು.

07065014a ಮುರಶಬ್ದೇನ ಚಾಶ್ವಾನಾಂ ನೇಮಿಘೋಷೇಣ ತೇನ ಚ|

07065014c ತೇನ ಚೋತ್ಕೃಷ್ಟಶಬ್ದೇನ ಜ್ಯಾನಿನಾದೇನ ತೇನ ಚ|

07065014e ದೇವದತ್ತಸ್ಯ ಘೋಷೇಣ ಗಾಂಡೀವನಿನದೇನ ಚ||

07065015a ಮಂದವೇಗತರಾ ನಾಗಾ ಬಭೂವುಸ್ತೇ ವಿಚೇತಸಃ|

07065015c ಶರೈರಾಶೀವಿಷಸ್ಪರ್ಶೈರ್ನಿರ್ಭಿನ್ನಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಅಶ್ವಗಳ ಗೊರಸಿನ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ರಥಚಕ್ರದ ಘೋಷಗಳಿಂದ,
ಟೇಂಕಾರದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಿನಾದದಿಂದ, ದೇವದತ್ತ ಶಂಖದ
ಘೋಷದಿಂದ, ಗಾಂಡೀವದ ನಿನಾದದಿಂದ ಆನೆಗಳ ವೇಗವು
ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ವಿಷಸರ್ಪಗಳಂತಿದ್ದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಶರಗಳು ತಾಗಿ
ಅವು ನಿರ್ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮೂರ್ಛಿಹೋದವು.

07065016a ತೇ ಗಜಾ ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಯುಧಿ ಗಾಂಡೀವಚೋದಿತ್ಯೈಃ|

07065016c ಅನೇಕಶತಸಾಹಸ್ರೈಃ ಸರ್ವಾಂಗೇಷು ಸಮರ್ಪಿತಾಃ||

07065017a ಆರಾವಂ ಪರಮಂ ಕೃತ್ವಾ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07065017c ನಿಪೇತುರನಿಶಂ ಭೂಮೌ ಚಿನ್ನಪಕ್ಷಾ ಇವಾದ್ರಯಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಅನೇಕ ನೂರು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಗಿರಿಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07065018a ಅಪರೇ ದಂತವೇಷ್ಯೇಷು ಕುಂಭೇಷು ಚ ಕಟೀಷು ಚ|

07065018c ಶರೈಃ ಸಮರ್ಪಿತಾ ನಾಗಾಃ ಕ್ರೌಂಚವದ್ವ್ಯನದನ್ಮುಹುಃ||

ಕೆಲವು ಆನೆಗಳು ದಂತಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಕುಂಭಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಕಪೋಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಿರುಚುತ್ತಿದ್ದವು.

07065019a ಗಜಸ್ಯಂಧಗತಾನಾಂ ಚ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07065019c ಆಚ್ಚಿದ್ಯಂತೋತ್ತಮಾಂಗಾನಿ ಭಲ್ಲೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಕಿರೀಟಿಯು ಆನೆಗಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲಿದ್ದ ಪುರುಷರ ಶಿರಗಳನ್ನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07065020a ಸಕುಂಡಲಾನಾಂ ಪತತಾಂ ಶಿರಸಾಂ ಧರಣೀತಲೇ|

07065020c ಪದ್ಮಾನಾಮಿವ ಸಂಘಾತೈಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚಕ್ರೇ ನಿವೇದನಂ||

ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು

ಪಾರ್ಥನು ಪದ್ಮಗಳ ರಾಶಿಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07065021a ಯಂತ್ರಬದ್ಧಾ ವಿಕವಚಾ ವ್ರಣಾರ್ತಾ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ|

07065021c ಭ್ರಮತ್ಸು ಯುಧಿ ನಾಗೇಷು ಮನುಷ್ಯಾ ವಿಲಲಂಬಿರೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರೋ ಎಂಬಂತೆ ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು,
ಗಾಯಗಳಿಂದ ಆರ್ತರಾಗಿ, ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಮನುಷ್ಯರು
ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07065022a ಕೇ ಚಿದೇಕೇನ ಬಾಣೇನ ಸುಮುಕ್ತೇನ ಪತತ್ರಿಣಾ|

07065022c ದ್ವೌ ತ್ರಯಶ್ಚ ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನಾ ನಿಪೇತುರ್ಧರಣೀತಲೇ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದೇ ಪತತ್ರಿಯಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ
ಒಬ್ಬರೇ ತುಂಡಾಗಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇಬ್ಬರು ಮೂರುಮಂದಿ
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07065023a ಮೌರ್ವೀಂ ಧನುರ್ಧ್ವಜಂ ಚೈವ ಯುಗಾನೀಷಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

07065023c ರಥಿನಾಂ ಕುಟ್ಟಯಾಮಾಸ ಭಲ್ಲೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಅವನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ರಥಿಗಳ ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸು-
ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ, ನೊಗ-ಈಷಾದಂಡಗಳನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07065024a ನ ಸಂದಧನ್ನ ಚಾಪ್ಯಸ್ಯನ್ನ ವಿಮುಂಚನ್ನ ಚೋದ್ಧರನ್|

07065024c ಮಂಡಲೇನೈವ ಧನುಷಾ ನೃತ್ಯನ್ವಾರ್ಥಃ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಪಾರ್ಥನು
ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಚಾಪಕ್ಕೆ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡುವುದೂ, ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದೂ ಕಾಣುತ್ತಲೇ
ಇರಲಿಲ್ಲ.

07065025a ಅತಿವಿದ್ಧಾಶ್ಚ ನಾರಾಚೈರ್ವಮಂತೋ ರುಧಿರಂ ಮುಖೈಃ|

07065025c ಮುಹೂರ್ತಾನಿಪತಂತ್ಯನ್ಯೇ ವಾರಣಾ ವಸುಧಾತಲೇ||

ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬಾಯಿಯಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು
ಕಾರುತ್ತಾ ಅನ್ಯ ಆನೆಗಳು ವಸುಧಾತಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07065026a ಉತ್ಥಿತಾನ್ಯಗಣೇಯಾನಿ ಕಬಂಧಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07065026c ಅದೃಶ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ತಸ್ಮಿನ್ವರಮಸಂಕುಲೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಪರಮ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಗಣಿತ ಕಬಂಧಗಳು
ಮೇಲೆದ್ದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07065027a ಸಚಾಪಾಃ ಸಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಾಃ ಸಖಿಡ್ಗಾಃ ಸಾಂಗದಾ ರಣೇ|

07065027c ಅದೃಶ್ಯಂತ ಭುಜಾಶ್ಚಿನ್ನಾ ಹೇಮಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ||

ಚಾಪಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ, ಖಿಡ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ,
ಅಂಗದಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೇಮಾಭರಣ ಭೂಷಿತ ಭುಜಗಳು ತುಂಡಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07065028a ಸೂಪಸ್ಕರೈರಧಿಷ್ಠಾನೈರೀಷಾದಂಡಕಬಂಧುರೈಃ|
 07065028c ಚಕ್ರೈರ್ವಿಮಥಿತೈರಕ್ಷೈ ಭಗ್ನೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಯುಗೈಃ||
 07065029a ವರ್ಮಚಾಪಶರೈಶ್ಚೈವ ವ್ಯವಕೀರ್ಣೈಸ್ತತಸ್ತತಃ|
 07065029c ಸ್ತುಗ್ಭಿರಾಭರಣೈರ್ವಸ್ತ್ರೈಃ ಪತಿಸ್ತೈಶ್ಚ ಮಹಾಧ್ವಜೈಃ||
 07065030a ನಿಹತೈರ್ವಾರಣೈರಶ್ವೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈಶ್ಚ ನಿಪಾತಿಸ್ತೈಃ|
 07065030c ಅದೃಶ್ಯತ ಮಹೀ ತತ್ರ ದಾರುಣಪ್ರತಿದರ್ಶನಾ||

ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನವಾದ ರಥೋಪಕರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಆಸನಗಳಿಂದಲೂ, ಈಷಾದಂಡಗಳಿಂದಲೂ, ನೊಗಗಳಿಂದಲೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕವಚ-ಚಾಪ-ಶರಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹಾರ-ಆಭರಣ-ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ, ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದಲೂ ಆ ರಣಭೂಮಿಯು ನೋಡಲು ದಾರುಣವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07065031a ಏವಂ ದುಃಶಾಸನಬಲಂ ವಧ್ಯಮಾನಂ ಕಿರೀಟಿನಾ|
 07065031c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವನ್ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಥಿತಂ ವೈ ಸನಾಯಕಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದುಃಶಾಸನನ ಸೇನೆಯು ವ್ಯಥಿತಗೊಂಡು ನಾಯಕನೊಂದಿಗೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07065032a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತಸ್ಯಃ ಸಹಾನೀಕಃ ಶರಾದ್ಧಿತಃ|
 07065032c ದ್ರೋಣಂ ತ್ರಾತಾರಮಾಕಾಂಕ್ಷಂ ಶಕಟವ್ಯೂಹಮಭ್ಯಗಾತ್||

ಆಗ ಶರಾದ್ಧಿತನಾದ ದುಃಶಾಸನನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು

ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಾ ಶಕಟವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುಃಶಾಸನಸೈನ್ಯಪರಾಭವೇ ಪಂಚಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುಃಶಾಸನಸೈನ್ಯಪರಾಭವ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೬

ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದುವರೆದುದು (೧-೪೩).

07066001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07066001a ದುಃಶಾಸನಬಲಂ ಹತ್ವಾ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯಃ|

07066001c ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಪರೀಪ್ಸಂಷ್ಟ್ವ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಶಾಸನನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ
ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯನು ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ತಲುಪಲು ಬಯಸಿ
ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07066002a ಸ ತು ದ್ರೋಣಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯೂಹಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಂ|

07066002c ಕೃತಾಂಜಲಿರಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾನುಮತೇಽಬ್ರವೀತ್||

ಅವನು ವ್ಯೂಹದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ತಲುಪಿ, ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ, ಕೈಮುಗಿದು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07066003a ಶಿವೇನ ಧ್ಯಾಹಿ ಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಸ್ತಿ ಚೈವ ವದಸ್ವ ಮೇ|

07066003c ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಾದಿಚ್ಛಾಮಿ ಪ್ರವೇಷ್ಟುಂ ದುರ್ಭಿದಾಂ ಚಮಾಂ||

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲೆಂದು ಯೋಚಿಸು. ಸ್ವಸ್ತಿ ಎಂದೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಭೇದಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

07066004a ಭವಾನ್ವಿತ್ಯಸಮೋ ಮಹ್ಯಂ ಧರ್ಮರಾಜಸಮೋಽಪಿ ಚ|

07066004c ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಸಮಶ್ಚೈವ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ನಿನಗೆ ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಮ. ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಮನೂ ಕೂಡ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೂ ಕೂಡ.

07066005a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಯಥಾ ತಾತ ರಕ್ಷಣೀಯಸ್ತವಾನಘ|

07066005c ತಥಾಹಮಪಿ ತೇ ರಕ್ಷ್ಯಃ ಸದೈವ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ಅನಘ! ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ತಂದೇ! ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಣೀಯನೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಕೂಡ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

07066006a ತವ ಪ್ರಸಾದಾದಿಚ್ಛಾಮಿ ಸಿಂಧುರಾಜಾನಮಾಹವೇ|

07066006c ನಿಹಂತುಂ ದ್ವಿಪದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ರಕ್ಷ ಮೇ ವಿಭೋ||

ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು!”

07066007a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾಚಾರ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ|

07066007c ಮಾಮಜಿತ್ವಾ ನ ಬೀಭತ್ಸೋ ಶಕ್ನೋ ಜೇತುಂ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯನು ನಸುನಕ್ಕು ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

“ಬೀಭತ್ಸೋ! ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು
ಶಕ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ!”

07066008a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಶರವ್ರಾತ್ರೈರವಾಕಿರತ್|

07066008c ಸರಥಾಶ್ವಧ್ವಜಂ ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪ್ರಹಸಂತ್ವೈ ಸಸಾರಥಿಂ||

ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಅವನ ರಥ-ಕುದುರೆ-ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯೊಂದಿಗೆ
ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07066009a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಶರವ್ರಾತಾನ್ದ್ರೋಣಸ್ಯಾವಾರ್ಯ ಸಾಯಕೈಃ|

07066009c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯರ್ಥಯದ್ಬಾಣೈಃಫೋರರೂಪೈರ್ಮಹತ್ತರೈಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಶರವ್ರಾತಗಳನ್ನು
ತಡೆದು ಫೋರರೂಪದ ಮಹತ್ತರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07066010a ಏವ್ಯಾಧ ಚ ರಣೇ ದ್ರೋಣಮನುಮಾನ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07066010c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ನವಭಿಃ ಸಾಯಕೈಃ ಪುನಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನುಮಾನಿಸಿ ನಂತರ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು

ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪುನಃ
ಹೊಡೆದನು.

07066011a ತಸ್ಯೇಷೂನಿಷುಭಿಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ವಿವ್ಯಾಧ ತಾವುಭೌ|

07066011c ವಿಷಾಗ್ನಿಜ್ವಲನಪ್ರಖ್ಯೈರಿಷುಭಿಃ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ದ್ರೋಣನು ವಿಷಾಗ್ನಿಜ್ವಲನದ
ಪ್ರಖರತೆಯುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಹೊಡೆದನು.

07066012a ಇಯೇಷ ಪಾಂಡವಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಣೈಶ್ಚೇತ್ತುಂ ಶರಾಸನಂ|

07066012c ತಸ್ಯ ಚಿಂತಯತಸ್ವೇವಂ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07066012e ದ್ರೋಣಃ ಶರೈರಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಜ್ಯಾಂ ಚಿಚ್ಚಿದಾಶು ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಪಾಂಡವನು ಅವನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಲು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರೋಣನು
ಶರಗಳಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಫಲ್ಗುನನ ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07066013a ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ಹಯಾನಸ್ಯ ಧ್ವಜಂ ಸಾರಥಿಮೇವ ಚ|

07066013c ಅರ್ಜುನಂ ಚ ಶರೈರ್ವೀರಂ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಭ್ಯವಾಕಿರತ್||

ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ,
ವೀರ ಅರ್ಜುನನ್ನೂ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07066014a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಪಾರ್ಥಃ ಸಜ್ಜಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07066014c ವಿಶೇಷಯಿಷ್ಯನ್ನಾಚಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಾಸ್ತುವಿದುಷಾಂ ವರಂ|

07066014e ಮುಮೋಚ ಷಟ್ಪತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಕುಹೀತ್ವೈಕಮಿವ ದ್ರುತಂ||

ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಪಾರ್ಥನು ಆ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವಾಸ್ತುವಿದುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ, ಒಂದೇ ಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ ಕಂಡರೂ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಆರುನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07066015a ಪುನಃ ಸಪ್ತ ಶತಾನನ್ಯಾನ್ಸಹಸ್ರಂ ಚಾನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07066015c ಚಿಕ್ಷೇಪಾಯುತಶಶ್ಚಾನ್ಯಾಂಸ್ತೇಽಘ್ನೋನ್ಮೋಢಸ್ಯ ತಾಂ ಚಮೂಂ||

ಪುನಃ ಇತರ ಏಳು ನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ನಂತರ ಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ನಂತರ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07066016a ತೈಃ ಸಮ್ಯಗಸ್ತೈರ್ಬಲಿನಾ ಕೃತಿನಾ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಾ|

07066016c ಮನುಷ್ಯವಾಜಿಮಾತಂಗಾ ವಿದ್ಧಾಃ ಪೇತುರ್ಗತಾಸವಃ||

ಆ ಬಲಿ ಚಿತ್ರಯೋಧಿ ಯಶಸ್ವಿಯ ಬಾಣಗಳು ತಗಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯ-ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳು ಅಸುನೀಗಿ ಬಿದ್ದರು.

07066017a ವಿದ್ರುತಾಶ್ಚ ರಣೇ ಪೇತುಃ ಸಂಚಿನ್ನಾಯುಧಜೀವಿತಾಃ|

07066017c ರಥಿನೋ ರಥಮುಖ್ಯೈಭ್ಯಃ ಸಹಯಾಃ ಶರಪೀಡಿತಾಃ||

ಅವನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ರಥಿಗಳು ಮತ್ತು ರಥಪ್ರಮುಖರು

ಆಯುಧ-ಜೀವಿತಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದರು.

07066018a ಚೂರ್ಣಿತಾಕ್ಷಿಪ್ತದಗ್ಧಾನಾಂ ವಜ್ರಾನಿಲಹುತಾಶನೈಃ|

07066018c ತುಲ್ಯರೂಪಾ ಗಜಾಃ ಪೇತುರ್ಗಿಯಗ್ರಾಂಬುದವೇಶ್ಮನಾಂ||

ಆನೆಗಳು ವಜ್ರ, ಭಿರುಗಾಳಿ ಅಥವಾ ಹುತಾಶನರಿಂದ ಪುಡಿಯಾದ,
ಚದುರಿದ ಅಥವಾ ಭಸ್ಮವಾದ ಪರ್ವತಗಳೋ ಅಥವಾ
ಮೋಡಗಳೋ ಅಥವಾ ಮನೆಗಳ ಗುಂಪೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೆಳಗೆ
ಉರುಳಿದವು.

07066019a ಪೇತುರಶ್ವಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಹತಾನ್ಯರ್ಜುನೇಷುಭಿಃ|

07066019c ಹಂಸಾ ಹಿಮವತಃ ಪೃಷ್ಠೇ ವಾರಿವಿಪ್ರಹತಾ ಇವ||

ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಹಸ್ರಾರು ಕುದುರೆಗಳು
ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ
ಉರುಳಿದ ಹಂಸಗಳಂತೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು.

07066020a ರಥಾಶ್ವದ್ವಿಪಪತ್ನೋಘಾಃ ಸಲಿಲೌಘಾ ಇವಾದ್ಭುತಾಃ|

07066020c ಯುಗಾಂತಾದಿತ್ಯಶ್ರಾಪ್ಯಾಭೈಃ ಪಾಂಡವಾಸ್ತಶರೈರ್ಹತಾಃ||

ಯುಗಾಂತದ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಮತ್ತು
ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವಂತೆ ಪಾಂಡವನ ಶರಗಳಿಂದ
ರಥ-ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ಪದಾತಿಗಳು ಹತವಾದವು.

07066021a ತಂ ಪಾಂಡವಾದಿತ್ಯಶರಾಂಶುಜಾಲಂ

ಕುರುಪ್ರವೀರಾನ್ಯುಧಿ ನಿಷ್ಠಪಂತಂ|

07066021c ಸ ದ್ರೋಣಮೇಘಃ ಶರವರ್ಷವೇಗೈಃ

ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯನ್ಮೇಘ ಇವಾರ್ಕರಶ್ರೀನ್||

ಬಾಣಗಳ ಜಾಲದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುರುಪ್ರವೀರರನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವನೆಂಬ ಆ ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ದ್ರೋಣವೆಂಬ ಮೋಡವು ವೇಗವಾದ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೇಘವು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

07066022a ಅಥಾತ್ಯರ್ಥವಿಸೃಷ್ಟೇನ ದ್ವಿಷತಾಮಸುಭೋಜಿನಾ|

07066022c ಆಜಘ್ನೇ ವಕ್ಷಸಿ ದ್ರೋಣೋ ನಾರಾಚೇನ ಧನಂಜಯಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಶತ್ರುಗಳ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಉಣ್ಣುವ ನಾರಾಚದಿಂದ ಧನಂಜಯನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07066023a ಸ ವಿಹ್ವಲಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಕ್ಷಿತಿಕಂಪೇ ಯಥಾಚಲಃ|

07066023c ಧೈರ್ಯಮಾಲಂಬ್ಯ ಬೀಭತ್ಸುರ್ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಬೀಭತ್ಸುವು ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹ್ವಲಗೊಂಡು ಭೂಕಂಪದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವು ನಡುಗುವಂತೆ ನಡುಗಿದನು. ಅನಂತರ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07066024a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ವಾ ಸುದೇವಮತಾಡಯತ್|

07066024c ಅರ್ಜುನಂ ಚ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಧ್ವಜಂ ಚಾಸ್ಯ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮೂರು ಮತ್ತು ಏಪ್ಪತ್ತು ಹಾಗೂ
ಧ್ವಜವನ್ನು ಮೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07066025a ವಿಶೇಷಯಿಷ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯಂ ಚ ದ್ರೋಣೋ ರಾಜನ್ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07066025c ಅದೃಶ್ಯಮರ್ಜುನಂ ಚಕ್ರೇ ನಿಮೇಷಾಚ್ಚರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ಶಿಷ್ಯನನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಪರಾಕ್ರಮಿ ದ್ರೋಣನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ
ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಶರ ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅದೃಶ್ಯನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು.

07066026a ಪ್ರಸಕ್ತಾನ್ವತತೋಽದ್ರಾಕ್ಷ್ಮ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಾಯಕಾನ್|

07066026c ಮಂಡಲೀಕೃತಮೇವಾಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಾದೃಶ್ಯತಾದ್ಭುತಂ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ಸಾಯಕಗಳು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ,
ಅವನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಆ
ಅದ್ಭುತವನ್ನೂ ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07066027a ತೇಽಭ್ಯಯುಃ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ|

07066027c ದ್ರೋಣಸೃಷ್ಟಾಃ ಸುಬಹವಃ ಕಂಕಪತ್ರಪರಿಚ್ಛದಾಃ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಅನೇಕ ಕಂಕಪತ್ರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಎಡೆಬಿಡದೇ ವಾಸುದೇವ-
ಧನಂಜಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07066028a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾದೃಶಂ ಯುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಪಾಂಡವಯೋಸ್ತದಾ|

07066028c ವಾಸುದೇವೋ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಕಾರ್ಯವತ್ತಾಮಚಿಂತಯತ್||

ಆ ರೀತಿಯ ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಡವರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ
ವಾಸುದೇವನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದನು.

07066029a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವೋ ಧನಂಜಯಮಿದಂ ವಚಃ|

07066029c ಪಾರ್ಥ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ನಃ ಕಾಲಾತ್ಯಯೋ ಭವೇತ್||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಪಾರ್ಥ !
ಪಾರ್ಥ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಾವು ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದು.

07066030a ದ್ರೋಣಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಗಚ್ಛಾಮಃ ಕೃತ್ಯಮೇತನ್ಮಹತ್ತರಂ|

07066030c ಪಾರ್ಥಶ್ಚಾಪ್ಯಬ್ರವೀತ್ಕೃಷ್ಣಂ ಯಥೇಷ್ಟಮಿತಿ ಕೇಶವ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋಣ. ಇದೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮಹತ್ತರ
ಕಾರ್ಯವಿದೆ!” ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಥನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ “ಕೇಶವ ! ನಿನ್ನ
ಇಚ್ಛೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದನು.

07066031a ತತಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರಾಯಾನ್ಮಹಾಭುಜಃ|

07066031c ಪರಿವೃತ್ತಶ್ಚ ಬೀಭತ್ಸುರಗಚ್ಛದ್ವಿಸೃಜಂ ಶರಾನ್||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಭುಜ ಬೀಭತ್ಸುವು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ,
ಸುತ್ತಲೂ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು.

07066032a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಸ್ಮಯನ್ದ್ರೋಣಃ ಕ್ವೇದಂ ಪಾಂಡವ ಗಮ್ಯತೇ|

07066032c ನನು ನಾಮ ರಣೇ ಶತ್ರುಮಜಿತ್ವಾ ನ ನಿವರ್ತಸೇ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಕೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ? ನೀನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೆಯೇ ಹಿಂದೆಸರಿಯುವವನಲ್ಲವಲ್ಲ!”

07066033 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07066033a ಗುರುರ್ಭವಾನ್ನ ಮೇ ಶತ್ರುಃ ಶಿಷ್ಯಃ ಪುತ್ರಸಮೋಽಸ್ಮಿ ತೇ|

07066033c ನ ಚಾಸ್ತಿ ಸ ಪುಮಾಽಲ್ಲೋಕೇ ಯಸ್ವಾಂ ಯುಧಿ ಪರಾಜಯೇತ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ನನ್ನ ಗುರು! ಶತ್ರುವಲ್ಲವಲ್ಲ! ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮಗನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುವ ಪುರುಷನು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ!”

07066034 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07066034a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣೋ ಬೀಭತ್ಸುರ್ಜ ಯದ್ರಥವಧೋತ್ಸುಕಃ|

07066034c ತ್ವರಾಯುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತತ್ಸ್ರೈನ್ಯಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಗೆ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹು ಬೀಭತ್ಸುವು ಅವಸರದೊಂದಿಗೆ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07066035a ತಂ ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ಪಾಂಚಾಲೌ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸೌ|

07066035c ಅನ್ವಯಾತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ವಿಶಂತಂ ತಾವಕಂ ಬಲಂ||

ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಾದ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ
ಯುಧಾಮನ್ಯು-ಉತ್ತಮೌಜಸರಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

07066036a ತತೋ ಜಯೋ ಮಹಾರಾಜ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಾತ್ವತಃ|

07066036c ಕಾಂಬೋಜಶ್ಚ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ಧನಂಜಯಮವಾರಯನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಜಯನೂ, ಸಾತ್ವತ ಕೃತವರ್ಮನೂ,
ಕಾಂಬೋಜನೂ, ಶ್ರುತಾಯುವೂ ಧನಂಜಯನನ್ನು ತಡೆದರು.

07066037a ತೇಷಾಂ ದಶಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಥಾನಾಮನುಯಾಯಿನಾಂ|

07066037c ಅಭೀಷಾಹಾಃ ಶೂರಸೇನಾಃ ಶಿಬಯೋಽಥ ವಸಾತಯಃ||

07066038a ಮಾಚೇಲ್ಲಕಾ ಲಲಿತ್ಥಾಶ್ಚ ಕೇಕಯಾ ಮದ್ರಕಾಸ್ತಥಾ|

07066038c ನಾರಾಯಣಾಶ್ಚ ಗೋಪಾಲಾಃ ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಗಣಾಃ||

07066039a ಕರ್ಣೇನ ವಿಜಿತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶೂರಸಮೃತಾಃ|

07066039c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನೋಽರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಿಗಳೂ, ಹಿಂದೆ
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ಗೆದ್ದಲ್ಪಟ್ಟ, ಶೂರಸಮೃತರಾದ
ಅಭೀಷಾಹರು, ಶೂರಸೇನರು, ಶಿಬಯರು, ವಸಾತಯರು,
ಮಾಚೇಲ್ಲಕರು, ಲಲಿತ್ಥರು, ಕೇಕಯರೂ, ಮದ್ರಕರೂ, ನಾರಾಯಣರೂ,
ಗೋಪಾಲರೂ, ಕಂಬೋಜರ ಗಣಗಳೂ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು
ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07066040a ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಮೃತ್ಯುಮಿವಾಂತಕಂ|

07066040c ತ್ಯಜಂತಂ ತುಮುಲೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸನ್ನದ್ಧಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಂ||

07066041a ಗಾಹಮಾನಮನೀಕಾನಿ ಮಾತಂಗಮಿವ ಯೂಥಪಂ|

07066041c ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮವಾರಯನ್||

ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತನಾಗಿದ್ದ, ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ, ಅಂತಕ
ಮೃತ್ಯುವಿನಂತಿದ್ದ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ,
ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿದ್ದ, ಚಿತ್ರಯೋಧಿಯಾಗಿದ್ದ, ಸಲಗವು ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ
ಪರಾಕ್ರಾಂತ ನರವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು ಅವರು ತಡೆದರು.

07066042a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

07066042c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ವೈ ಪ್ರಾರ್ಥಯತಾಂ ಯೋಧಾನಾಮರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ||

ಆಗ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಧರು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ
ನಡುವೆ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07066043a ಜಯದ್ರಥವಧಪ್ರೇಪ್ಸುಮಾಯಾಂತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ|

07066043c ನೃವಾರಯಂತ ಸಹಿತಾಃ ಕ್ರಿಯಾ ವ್ಯಾಧಿಮಿವೋತ್ಥಿತಂ||

ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಪುರುಷರ್ಷಭನನ್ನು ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನು ಔಷಧಿಯು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ತಡೆಯತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣಾತಿಕ್ರಮೇ ಷಟ್ಷ್ವಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾತಿಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದ ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಅರ್ಜುನನ ಯುದ್ಧ (೧-೧೫).
ಅರ್ಜುನ-ಕೃತವರ್ಮರ ಯುದ್ಧ (೧೬-೩೪). ವರುಣ ದೇವ ಮತ್ತು
ಮಹಾನದೀ ಪರ್ಣಾಶಾಳ ಮಗ ಶ್ರುತಾಯುಧನು ವರುಣನಿತ್ತಿದ್ದ
ಗದೆಯನ್ನು ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು
ಅದು ತಿರುಗಿ ಶ್ರುತಾಯುಧನನ್ನೇ ವಧಿಸಿದುದು (೩೫-೫೮).-
ಕಾಂಬೋಜ ರಾಜಪುತ್ರ ಸುದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ವಧಿಸಿದುದು
(೫೯-೭೧).

07067001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07067001a ಸನ್ನಿರುದ್ಧಸ್ತು ತೈಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಃ|

07067001c ದ್ರುತಂ ಸಮನುಯಾತಶ್ಚ ದ್ರೋಣೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ನಿನ್ನವರು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನನ್ನು
ದ್ರೋಣನೂ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದನು.

07067002a ಕಿರನ್ನಿಷುಗಣಾಂಸ್ತಿಕ್ಷಾನ್ವ ರಶ್ಮಿನಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ|

07067002c ತಾಪಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ದೇಹಂ ವ್ಯಾಧಿಗಣೋ ಯಥಾ||

ವ್ಯಾಧಿಗಣಗಳು ದೇಹವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತನ್ನದೇ ರಶ್ಮಿಗಳಿರುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಅವನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶರಗಣಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪರಿತಾಪಗೊಳಿಸಿದನು.

07067003a ಅಶ್ವೋ ವಿದ್ಧೋ ಧ್ವಜಶ್ಚಿನ್ನಃ ಸಾರೋಹಃ ಪತಿತೋ ಗಜಃ|

07067003c ಚತ್ರಾಣಿ ಚಾಪವಿದ್ಧಾನಿ ರಥಾಶ್ಚಕ್ರೈರ್ವಿನಾ ಕೃತಾಃ||

ಅಶ್ವಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡವು. ಧ್ವಜಗಳು ತುಂಡಾದವು. ಆರೋಹಿಗಳೊಡನೆ ಆನೆಗಳು ಉರುಳಿದವು. ಚತ್ರಗಳು ಚಾಪಗಳು ತುಂಡಾದವು. ರಥಗಳು ಚಕ್ರಗಳಿಲ್ಲದಂತಾದವು.

07067004a ವಿದ್ರುತಾನಿ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಶರಾರ್ತಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07067004c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಶರಗಳಿಂದ ಆರ್ತವಾದ ಸೇನೆಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಂತಹ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧನಡೆಯಿತೆಂದರೆ ಏನೊಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07067005a ತೇಷಾಮಾಯಚ್ಚ ತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪರಸ್ಪರಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07067005c ಅರ್ಜುನೋ ಧ್ವಜಿನೀಂ ರಾಜನ್ನಭೀಕ್ಷಂ ಸಮಕಂಪಯತ್||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಅವನೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ನಡುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07067006a ಸತ್ಯಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಮಾಣಸ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ||

07067006c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಶೋಣಾಶ್ವಂ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ||

ಆಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಸತ್ಯಸಂಗರನಾದ ಶ್ವೇತಾಶ್ವನು ರಥಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೋಣಾಶ್ವ (ದ್ರೋಣ) ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07067007a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಮರ್ಮಭಿದ್ಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ||

07067007c ಅಂತೇವಾಸಿನಮಾಚಾರ್ಯೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಸಮರ್ದಯತ್||

ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು ಅಂತೇವಾಸಿ(ಶಿಷ್ಯ)ಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067008a ತಂ ತೂರ್ಣಮಿವ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

07067008c ಅಭ್ಯಧಾವದಿಷೂನಸ್ಯನ್ನಿಷುವೇಗವಿಘಾತಕಾನ್||

ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬೀಭತ್ಸುವು ಬೇಗನೆ ಅವನ ಬಾಣಗಳ ವೇಗವನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಲು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07067009a ತಸ್ಯಾಶು ಕ್ಷಿಪತೋ ಭಲ್ಲಾನ್ಭಲ್ಲೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

07067009c ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಂ ಸಮುದೀರಯನ್||

ಅವನು ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಲ್ಲಗಳನ್ನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು

ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07067010a ತದದ್ಭು ತಮಪಶ್ಯಾಮ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಕಂ ಯುಧಿ|

07067010c ಯತಮಾನೋ ಯುವಾ ನೈನಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದ್ಯದರ್ಜುನಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನ ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.
ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು
ಆಗಲಿಲ್ಲ.

07067011a ಕ್ಷರನ್ನಿವ ಮಹಾಮೇಘೋ ವಾರಿಧಾರಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07067011c ದ್ರೋಣಮೇಘಃ ಪಾರ್ಥಶೈಲಂ ವವರ್ಷ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಮಹಾಮೇಘವು ಸಹಸ್ರಾರು ನೀರ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ
ದ್ರೋಣವೆಂಬ ಮೇಘವು ಪಾರ್ಥವೆಂಬ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ
ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿತು.

07067012a ಅರ್ಜುನಃ ಶರವರ್ಷಂ ತದ್ಭ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೇಣೈವ ಮಾರಿಷ|

07067012c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತೇಜಸ್ವೀ ಬಾಣೈರ್ಬಾಣಾನ್ವಿಶಾತಯನ್||

ಮಾರಿಷ! ತೇಜಸ್ವೀ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಶರವರ್ಷವನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಎದುರಿಸಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07067013a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಶ್ವೇತವಾಹನಮಾರ್ದಯತ್|

07067013c ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾಶುಗೈಃ||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಇಷ್ಟತ್ವೈದರಿಂದ ಶ್ವೇತವಾಹನನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.
ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಬಾಹುಗಳು ಮತ್ತು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು
ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067014a ಪಾರ್ಥಸ್ತು ಪ್ರಹಸನ್ನೀಮಾನಾಚಾರ್ಯಂ ಸ ಶರೌಘಿಣಂ|

07067014c ವಿಸ್ಮಜಂತಂ ಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನವಾರಯತ ತಂ ಯುಧಿ||

ಧೀಮಂತ ಪಾರ್ಥನಾದರೋ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅ ಶರೌಘಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯನ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ತಡೆದನು.

07067015a ಅಥ ತೌ ವಧ್ಯಮಾನೌ ತು ದ್ರೋಣೇನ ರಥಸತ್ತಮೌ|

07067015c ಅವರ್ಜಯೇತಾಂ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿಮಿವೋತ್ತಿತಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ರಥಸತ್ತಮರಿಬ್ಬರೂ
ಯುಗಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಧರ್ಷ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಅವಲೋಕಿಸಲಿಲ್ಲ.

07067016a ವರ್ಜಯನ್ನಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ದ್ರೋಣಚಾಪವಿನಿಸ್ಯತಾನ್|

07067016c ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಕೌಂತೇಯೋ ಭೋಜಾನೀಕಂ ನ್ಯಪಾತಯತ್||

ದ್ರೋಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಅವಲೋಕಿಸದೇ ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಕೌಂತೇಯನು ಭೋಜನ ಸೇನೆಯ
ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

07067017a ಸೋಽಂತರಾ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಕಾಂಬೋಜಂ ಚ ಸುದಕ್ಷಿಣಂ|

07067017c ಅಭ್ಯಯಾದ್ವರ್ಜಯನ್ನೋಣಂ ಮೈನಾಕಮಿವ ಪರ್ವತಂ||

ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದಂದಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು ಅವನು ಕೃತವರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಜದ ಸುದಕ್ಷಿಣರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07067018a ತತೋ ಭೋಜೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ದುಃಸಹಃ ಕುರುಸತ್ತಮ|

07067018c ಅವಿಧ್ಯತ್ಕೂರ್ಣಮವ್ಯಗ್ರೋ ದಶಭಿಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಆಗ ಅವ್ಯಗ್ರನಾದ ದುಃಸಹ ಭೋಜನು ಬೇಗನೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು ಹತ್ತು ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067019a ತಮರ್ಜುನಃ ಶಿತೇನಾಜೌ ರಾಜನ್ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ|

07067019c ಪುನಶ್ಚಾನ್ವೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಮೋಹಯನ್ನಿವ ಸಾತ್ವತಂ||

ರಾಜನ್ ! ಅವನನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ನೂರು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಪುನಃ ಅವನು ಅನ್ಯ ಮೂರುಗಳಿಂದ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಹೊಡೆದನು.

07067020a ಭೋಜಸ್ತು ಪ್ರಹಸನ್ ಪಾರ್ಥಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಮಾಧವಂ|

07067020c ಏಕೈಕಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್||

ಭೋಜನಾದರೋ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವ ಮಾಧವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067021a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧೈನಂ ತ್ರಿಸಪ್ತಭಿಃ|

07067021c ಶರೈರಗ್ನಿಶಿಖಾಕಾರೈಃ ಕ್ರುದ್ಧಾಶೀವಿಷಸನ್ನಿಭೈಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತಿರುವ ಅಗ್ನಿ ಶಿಖೆಯ ಆಕಾರದ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067022a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

07067022c ಪಂಚಭಿಃ ಸಾಯಕೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೇ ಐದು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07067023a ಪುನಶ್ಚ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ|

07067023c ತಂ ಪಾರ್ಥೋ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈರಾಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಅವನು ಪುನಃ ಐದು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಅವನನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067024a ವಿಷಕ್ತಂ ದ್ರೃಶ್ಯ ಕೌಂತೇಯಂ ಕೃತವರ್ಮರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07067024c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವಾಷ್ಣೇಯೋ ನ ನಃ ಕಾಲಾತ್ಯಯೋ ಭವೇತ್||

ಕೌಂತೇಯನು ಕೃತವರ್ಮನ ರಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಷ್ಣೇಯನು ನಾವು ಕಾಲದ ವ್ಯಯಮಾಡಬಾರದಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

07067025a ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋಽಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥಂ ಕೃತವರ್ಮಣಿ ಮಾ ದಯಾಂ|

07067025c ಕುರುಸಾಂಬಂಧಿಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಮಥ್ವೈನಂ ವಿಶಾತಯ||

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಬೇಡ! ಕುರುಗಳ ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಸದೆಬಡಿ!”

07067026a ತತಃ ಸ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಮೋಹಯಿತ್ವಾರ್ಜುನಃ ಶರೈಃ|

07067026c ಅಭ್ಯಗಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈಃ ಕಾಂಬೋಜಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಶರಗಳಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿ, ವೇಗಶಾಲಿ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕಾಂಬೋಜರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07067027a ಅಮರ್ಷಿತಸ್ತು ಹಾರ್ದಿಖ್ಯಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಶ್ವೇತವಾಹನೇ|

07067027c ವಿಧುನ್ವನ್ನಶರಂ ಚಾಪಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಗತಃ||

ಶ್ವೇತವಾಹನನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾರ್ದಿಖ್ಯನು ಅತ್ಯಂತ ಕುಪಿತನಾದನು. ಶರಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಾಪವನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಇಬ್ಬರು ಪಾಂಚಾಲ್ಯರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07067028a ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಪದಾನುಗೌ|

07067028c ಪರ್ಯವಾರಯದಾಯಾಂತೌ ಕೃತವರ್ಮಾ ರಥೇಷುಭಿಃ||

ಕೃತವರ್ಮನು ತನ್ನ ರಥ ಮತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ಹಿಂದೆಯೇ

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಉತ್ತಮೌಜ-ಯುಧಾಮನ್ಯು
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ತಡೆದನು.

07067029a ತಾವವಿಧ್ಯತ್ತತೋ ಭೋಜಃ ಸರ್ವಪಾರಶವೈಃ ಶರೈಃ|

07067029c ತ್ರಿಭಿರೇವ ಯುಧಾಮನ್ಯುಂ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಶೋತ್ತಮೌಜಸಂ||

ಭೋಜನು ಯುಧಾಮನ್ಯುವನ್ನು ಮೂರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದಲೂ
ಉತ್ತಮೌಜಸನನ್ನು ನಾಲ್ಕರಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದನು.

07067030a ತಾವಪ್ಯೇನಂ ವಿವ್ಯಧತುರ್ದಶಭಿದರ್ಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07067030c ಸಂಚಿಚ್ಚಿದತುರಪ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವಜಂ ಕಾರ್ಮುಕಮೇವ ಚ||

ಅವರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು ಮತ್ತು
ಅವನ ಧ್ವಜ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರು.

07067031a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07067031c ಕೃತ್ವಾ ವಿಧನುಷೌ ವೀರೌ ಶರವರ್ಷೈರ್ವಾಕಿರತ್||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತನಾದ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸು ಇಲ್ಲದವರಂತೆ ಮಾಡಿ
ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07067032a ತಾವನ್ಯೇ ಧನುಷೀ ಸಜ್ಯೇ ಕೃತ್ವಾ ಭೋಜಂ ವಿಜಘ್ನತುಃ|

07067032c ತೇನಾಂತರೇಣ ಬೀಭತ್ಸುರ್ವಿವೇಶಾಮಿತ್ರವಾಹಿನೀಂ||

ಅವರು ಅನ್ಯ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೋಜನನ್ನು ತುಂಬಾ

ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವು
ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07067033a ನ ಲೇಭಾತೇ ತು ತೌ ದ್ವಾರಂ ವಾರಿತೌ ಕೃತವರ್ಮಣಾ|

07067033c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ಯತಮಾನೌ ನರರ್ಷಭೌ||

ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರಿಬ್ಬರು
ನರರ್ಷಭರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

07067034a ಅನೀಕಾನ್ಯರ್ಧಯನ್ಯುಧ್ಧೇ ತ್ವರಿತಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

07067034c ನಾವಧೀತ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಪ್ಯರಿಸೂದನಃ||

ಶ್ವೇತವಾಹನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಅರಿಸೂದನನು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು
ವಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

07067035a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತಥಾಯಾಂತಂ ಶೂರೋ ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಃ|

07067035c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿಧುನ್ವಾನೋ ಮಹದ್ಧನುಃ||

ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೂರ, ರಾಜಾ
ಶ್ರುತಾಯುಧನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತಾ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07067036a ಸ ಪಾರ್ಥಂ ತ್ರಿಭಿರಾನರ್ಚತ್ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಚ ಜನಾರ್ದನಂ|

07067036c ಕ್ಷರಪ್ರೇಣ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಪಾರ್ಥ ಕೇತುಮತಾಡಯತ್||

ಅವನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಮತ್ತು ಜನಾರ್ದನನನ್ನು
ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದು, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ಷರಪ್ರದಿಂದ ಪಾರ್ಥನ ಕೇತುವನ್ನು
ಹಾರಿಸಿದನು.

07067037a ತಮರ್ಜುನೋ ನವತ್ಯಾ ತು ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07067037c ಆಜಘಾನ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೋತ್ತೈರಿವ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮಾವಟಿಗನು ಮಹಾ ಆನೆಯನ್ನು
ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ತೊಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಜೋರಾಗಿ
ಹೊಡೆದನು.

07067038a ಸ ತನ್ನ ಮಮೃಷೇ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07067038c ಅಧೈನಂ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯಾ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್||

ರಾಜನ್! ಪಾಂಡವೇಯನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಅವನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067039a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಶರಾವಾಪಂ ನಿಕ್ಯತ್ಯ ಚ|

07067039c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಪ್ತಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನೂ
ತುಂಡುಮಾಡಿ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಏಳು ನತಪರ್ವಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07067040a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸ ರಾಜಾ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07067040c ವಾಸವಿಂ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾರ್ಪಯತ್||

ಆಗ ರಾಜನು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವಾಸವಿಯ ಬಾಹು-ಎದೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

07067041a ತತೋಽರ್ಜುನಃ ಸ್ಮಯನ್ನೇವ ಶ್ರುತಾಯುಧಮರಿಂದಮಃ|

07067041c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈಃ ಪೀಡಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಅರಿಂದಮ ಅರ್ಜುನನು ನಸುನಗುತ್ತಲೇ
ಶ್ರುತಾಯುಧನನ್ನು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದನು.

07067042a ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯಾವಧೀತ್ತೂರ್ಣಂ ಸಾರಥಿಂ ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07067042c ವಿವ್ರಾಧ ಚೈನಂ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಮಹಾಬಲಃ||

ಆ ಮಹಾರಥ ಮಹಾಬಲನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ
ಕೊಂದು ಅವನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07067043a ಹತಾಶ್ವಂ ರಥಮುತ್ಕ್ಲಬ್ಯ ಸ ತು ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಃ|

07067043c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಗದೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿದನು.

07067044a ವರುಣಸ್ಯಾತ್ಮಜೋ ವೀರಃ ಸ ತು ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಃ|

07067044c ಪರ್ಣಾಶಾ ಜನನೀ ಯಸ್ಯ ಶೀತತೋಯಾ ಮಹಾನದೀ||

ಆ ವೀರ ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧನಾದರೋ ವರುಣನ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು.

ಅವನ ಜನನಿಯು ಶೀತಲ ನೀರಿನ ಮಹಾನದೀ ಪರ್ಣಾಶಾ.

07067045a ತಸ್ಯ ಮಾತಾಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ವರುಣಂ ಪುತ್ರಕಾರಣಾತ್|

07067045c ಅವಧ್ಯೋಽಯಂ ಭವೇಲ್ಲೋಕೇ ಶತ್ರುಣಾಂ ತನಯೋ ಮಮ||

ಪುತ್ರನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನ ತಾಯಿಯು ವರುಣನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು

ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು: “ನನ್ನ ಮಗನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ

ಅವಧ್ಯನಾಗಲಿ!”

07067046a ವರುಣಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀತ್ಪ್ರೀತೋ ದದಾಮ್ಯಸ್ಮೈ ವರಂ ಹಿತಂ|

07067046c ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಸುತಸ್ತೇಽಯಂ ಯನಾವಧ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆಗ ವರುಣನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದ ಈ

ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನು

ಅವಧ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

07067047a ನಾಸ್ತಿ ಚಾಪ್ಯಮರತ್ವಂ ವೈ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಕಥಂ ಚನ|

07067047c ಸರ್ವೇಣಾವಶ್ಯಮರ್ತವ್ಯಂ ಜಾತೇನ ಸರಿತಾಂ ವರೇ||

ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೇ! ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂದೂ ಅಮರತ್ವವೆನ್ನುವುದು

ಇಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

07067048a ದುರ್ಧರ್ಷಸ್ತೇಷ ಶತ್ರುಣಾಂ ರಣೇಷು ಭವಿತಾ ಸದಾ|

07067048c ಅಸ್ತ್ರಸ್ಯಾಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಾದ್ವೈ ವೈತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ಈ ಅಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇವನು ಸದಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ದುರ್ಧರ್ಷನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಜ್ವರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೋ!"

07067049a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವರುಣಃ ಪ್ರಾದಾದ್ಗದಾಂ ಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತಾಂ|

07067049c ಯಾಮಾಸಾದ್ಯ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಸರ್ವಲೋಕೇ ಶ್ರುತಾಯುಧಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವರುಣನು ಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರುತಾಯುಧನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ದುರಾಧರ್ಷನಾಗಿದ್ದನು.

07067050a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಭಗವಾನ್ಪುನರೇವ ಜಲೇಶ್ವರಃ|

07067050c ಅಯುಧ್ಯತಿ ನ ಮೋಕ್ತವ್ಯಾ ಸಾ ತ್ವಯೈವ ಪತೇದಿತಿ||

ಭಗವಾನ್ ಜಲೇಶ್ವರನು ಪುನಃ ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದನು: "ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವವನ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಆಗ ಅದು ನಿನ್ನಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ!" ಎಂದು.

07067051a ಸ ತಯಾ ವೀರಘಾತಿನ್ಯಾ ಜನಾರ್ದನಮತಾಡಯತ್|

07067051c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ತಾಂ ಕೃಷ್ಣಃ ಪೀನೇನಾಂಸೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅವನು ವೀರರನ್ನು ಘಾತಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಗದೆಯಿಂದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕೃಷ್ಣನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ

ದಪ್ಪ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

07067052a ನಾಕಂಪಯತ ಶೌರಿಂ ಸಾ ವಿಂಧ್ಯಂ ಗಿರಿಮಿವಾನಿಲಃ|

07067052c ಪ್ರತ್ಯಭ್ಯಯಾತ್ತಂ ವಿಪ್ರೋಥಾ ಕೃತ್ಯೇವ ದುರಧಿಷ್ಠಿತಾ||

ಗಾಳಿಯು ವಿಂಧ್ಯ ಗಿರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡುಗಿಸಲಾರದೋ ಹಾಗೆ ಅದು ಶೌರಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅದು ಮಾಡಿತು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು ಆಚರಿಸದೇ ಇರುವವನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು.

07067053a ಜಘಾನ ಚಾಸ್ಥಿತಂ ವೀರಂ ಶ್ರುತಾಯುಧಮಮರ್ಷಣಂ|

07067053c ಹತ್ವಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಂ ವೀರಂ ಜಗತೀಮನ್ವಪದ್ಯತ||

ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವೀರ ಅಮರ್ಷಣ ಶ್ರುತಾಯುಧನನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು. ವೀರ ಶ್ರುತಾಯುಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು.

07067054a ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾಂಸ್ತತ್ರ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸಮಜಾಯತ|

07067054c ಸ್ವೀನಾಸ್ತ್ರೀಣ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಮರಿಂದಮಂ||

ತನ್ನದೇ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅರಿಂದಮ ಶ್ರುತಾಯುಧನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07067055a ಅಯುಧ್ಯಮಾನಾಯ ಹಿ ಸಾ ಕೇಶವಾಯ ನರಾಧಿಪ|

07067055c ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಶ್ರುತಾಯುಧೇನಾಥ ತಸ್ಮಾತ್ತಮವಧೀದ್ಗದಾ||

ನರಾಧಿಪ! ಯುದ್ಧ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಕೇಶವನ ಮೇಲೆ ಆ ಗದೆಯನ್ನು

ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದೇ ಗಡೆಯಿಂದ ಶ್ರುತಾಯುಧನು
ಹತನಾದನು.

07067056a ಯಥೋಕ್ತಂ ವರುಣೇನಾಜೌ ತಥಾ ಸ ನಿಧನಂ ಗತಃ|

07067056c ವ್ಯಸುಶ್ಚಾಪ್ಯಪತದ್ಭೂಮೌ ಪ್ರೇಕ್ಷತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ವರುಣನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನು ನಿಧನವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನು. ಎಲ್ಲ ಧನ್ವಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನು ಅಸುನೀಗಿ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07067057a ಪತಮಾನಸ್ತು ಸ ಬಭೌ ಪರ್ಣಾಶಾಯಾಃ ಪ್ರಿಯಃ ಸುತಃ|

07067057c ಸಂಭಗ್ನ ಇವ ವಾತೇನ ಬಹುಶಾಖೋ ವನಸ್ಪತಿಃ||

ಪರ್ಣಾಶಳ ಆ ಪ್ರಿಯಸುತನು ಬೀಳುವಾಗ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಮುರಿದು
ಬಿದ್ದ ಬಹು ಶಾಖೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ತೋರಿದನು.

07067058a ತತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಸೇನಾಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07067058c ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಮರಿಂದಮಂ||

ಆಗ ಅರಿಂದಮ ಶ್ರುತಾಯುಧನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ
ಸೇನೆಗಳೂ, ಸೇನಾಪ್ರಮುಖರೂ ಓಡತೊಡಗಿದರು.

07067059a ತಥ ಕಾಂಬೋಜರಾಜಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಶೂರಃ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

07067059c ಅಭ್ಯಯಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈಃ ಫಲ್ಗುನಂ ಶತ್ರುಸೂದನಂ||

ಆಗ ಕಾಂಬೋಜರಾಜನ ಶೂರ ಪುತ್ರ ಸುದಕ್ಷಿಣನು ವೇಗ

ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಶತ್ರುಸೂದನ ಫಲಗನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07067060a ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಃ ಶರಾನ್ಸಪ್ತ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

07067060c ತೇ ತಂ ಶೂರಂ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನರಣೀತಲಂ||

ಭಾರತ! ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಏಳು ಶರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅವು ಆ ಶೂರನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಧರಣೀತಲವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07067061a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತೈರ್ಮೃಧೇ|

07067061c ಅರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ
ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನು ಹತ್ತು ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಹೊಡೆದನು.

07067062a ವಾಸುದೇವಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07067062c ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೋರ್ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಕೇತುಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಮಾರಿಷ||

ಅವನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ಐದರಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಮಾರಿಷ! ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೇತುವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07067063a ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಭೃಶತೀಕ್ಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ತಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಃ|

07067063c ಸ ತು ಪಾರ್ಥಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾನದತ್||

ಪಾಂಡವನು ಅವನನ್ನು ತುಂಬಾ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಎರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅವನಾದರೋ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಜೋರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07067064a ಸರ್ವಪಾರಶವೀಂ ಚೈವ ಶಕ್ತಿಂ ಶೂರಃ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

07067064c ಸಘಂಟಾಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಧೋರಾಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನೇ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಶೂರ ಸುದಕ್ಷಿಣನು ಘಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಹಮಯವಾದ ಘೋರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07067065a ಸಾ ಜ್ವಲಂತೀ ಮಹೋಲೈವ ತಮಾಸಾದ್ಯ ಮಹಾರಥಂ|

07067065c ಸವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಾ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀತಲೇ||

ಅದು ಮಹಾ ಉಲೈಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಾ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಆ ಮಹಾರಥನನ್ನು ತಲುಪಿ ಭೇದಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07067066a ತಂ ಚತುರ್ದಶಭಿಃ ಪಾರ್ಥೋ ನಾರಾಚೈಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

07067066c ಸಾಶ್ವಧ್ವಜಧನುಹ್ಸೂತಂ ವಿವ್ಯಾಧಾಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07067066e ರಥಂ ಚಾನ್ಶ್ಚೈಃ ಸುಬಹುಭಿಶ್ಚಕ್ರೇ ವಿಶಕಲಂ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಅಚಿಂತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಪಾರ್ಥನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಕಂಕಪತ್ರಿ ನಾರಾಚೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕುದುರೆ-ಧ್ವಜ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ

ಹೊಡೆದನು. ಇತರ ಅನೇಕ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ರಥವನ್ನೂ
ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿದನು.

07067067a ಸುದಕ್ಷಿಣಂ ತು ಕಾಂಬೋಜಂ ಮೋಘಸಂಕಲ್ಪವಿಕ್ರಮಂ|

07067067c ಬಿಭೇದ ಹೃದಿ ಬಾಣೇನ ಪೃಥುಧಾರೇಣ ಪಾಂಡವಃ||

ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದ
ಕಾಂಬೋಜ ಸುದಕ್ಷಿಣನ ಹೃದಯವನ್ನು ಪಾಂಡವನು ಬಹಳ ಘೋರ
ಬಾಣದಿಂದ ಭೇದಿಸಿದನು.

07067068a ಸ ಭಿನ್ನಮರ್ಮಾ ಸ್ತುಸ್ತಾಂಗಃ ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಮುಕುಟಾಂಗದಃ|

07067068c ಪಪಾತಾಭಿಮುಖಃ ಶೂರೋ ಯಂತ್ರಮುಕ್ತ ಇವ ಧ್ವಜಃ||

ಆ ಶೂರನು ಕವಚವು ತುಂಡಾಗಿ, ರಕ್ತದಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ತೋಯ್ದು,
ಮುಕುಟ-ಅಂಗದಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯಂತ್ರದಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಧ್ವಜದಂತೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07067069a ಗಿರೇಃ ಶಿಖರಜಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸುಶಾಖಃ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

07067069c ನಿರ್ಭಗ್ನ ಇವ ವಾತೇನ ಕರ್ಣಿಕಾರೋ ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ|

07067070a ಶೇತೇ ಸ್ಮ ನಿಹತೋ ಭೂಮೌ ಕಾಂಬೋಜಾಸ್ತರಣೋಚಿತಃ||

ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಊರಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಬಹುರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ ಕರ್ಣಿಕಾರ ವೃಕ್ಷವು ಛಳಿಗಾಲದ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ತುಂಡಾಗಿ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ
ಹಂಸತೂಲಿಕಾತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಂಬೋಜನು

ನಿಹತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದನು.

07067070c ಸುದರ್ಶನೀಯಸ್ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಕರ್ಣೀನಾ ಸ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ|

07067070e ಪುತ್ರಃ ಕಾಂಬೋಜರಾಜಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೇನ ವಿನಿಪಾತಿತಃ||

ನೋಡಲು ಸುಂದರನಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಾಂಬೋಜರಾಜನ ಮಗ ಸುದಕ್ಷಿಣನು ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

07067071a ತತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ವ್ಯದ್ರವಂತ ಸುತಸ್ಯ ತೇ|

07067071c ಹತಂ ಶ್ರುತಾಯುಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಂಬೋಜಂ ಚ ಸುದಕ್ಷಿಣಂ||

ಹತರಾದ ಶ್ರುತಾಯುಧ ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಜ ಸುದಕ್ಷಿಣರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಓಡತೊಡಗಿದವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರುತಾಯುಧಸುದಕ್ಷಿಣವಧೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಾಯುಧಸುದಕ್ಷಿಣವಧ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೮

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಶ್ರುತಾಯು-ಅಚ್ಯುತಾಯು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ
ಆಯುತಾಯು-ದೀರ್ಘಾಯುಗಳ ವಧೆ (೧-೨೯). ಅರ್ಜುನನ
ಪರಾಕ್ರಮ (೩೦-೫೫). ಅಂಬಷ್ಠರಾಜ ಶ್ರುತಾಯುವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು

ವಧಿಸಿದುದು (೫೬-೬೬).

07068001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07068001a ಹತೇ ಸುದಕ್ಷಿಣೇ ರಾಜನ್ವೀರೇ ಚೈವ ಶ್ರುತಾಯುಧೇ|

07068001c ಜವೇನಾಭ್ಯದ್ರವನ್ವಾರ್ಥಂ ಕುಪಿತಾಃ ಸೈನಿಕಾಸ್ತವ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ವೀರರಾದ ಸುದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಾಯುಧರು ಹತರಾಗಲು ಕುಪಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು ವೇಗದಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07068002a ಅಭೀಷಾಹಾಃ ಶೂರಸೇನಾಃ ಶಿಬಯೋಽಥ ವಸಾತಯಃ|

07068002c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಯರವರ್ಷೈರ್ಧನಂಜಯಂ||

ರಾಜನ್! ಅಭೀಷಾಹರು, ಶೂರಸೇನರು, ಶಿಬಯರು ಮತ್ತು ವಸಾತಯರು ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07068003a ತೇಷಾಂ ಷಷ್ಟಿಶತಾನಾರ್ಯಾನ್ತ್ರಾಮಥ್ನಾತ್ಪಾಂಡವಃ ಶರೈಃ|

07068003c ತೇ ಸ್ಮ ಭೀತಾಃ ಪಲಾಯಂತ ವ್ಯಾಘ್ರಾತ್ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾ ಇವ||

ಆ ಆರುಸಾವಿರ ಆರ್ಯರನ್ನು ಪಾಂಡವನು ಶರಗಳಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು. ಅವರಾದರೋ ವ್ಯಾಘ್ರದಿಂದ ಭೀತಿಗೊಂಡ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳಂತೆ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07068004a ತೇ ನಿವೃತ್ಯ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07068004c ರಣೇ ಸಪತ್ನಾನ್ನಿಘ್ನಂತಂ ಜಿಗೀಷಂತನ್ವರಾನ್ಯುಧಿ||

ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಪುನಃ ರಣಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾಯಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆದರು.

07068005a ತೇಷಾಮಾಪತತಾಂ ತೂರ್ಣಂ ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07068005c ಶಿರಾಂಸಿ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಬಾಹೂಂಶ್ಚೈವ ಧನಂಜಯಃ||

ಧನಂಜಯನು ಬೇಗನೇ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಗಳಿಂದ
ಅವರ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07068006a ಶಿರೋಭಿಃ ಪತಿತೈಸ್ತತ್ರ ಭೂಮಿರಾಸೀನ್ನಿರಂತರಾ|

07068006c ಅಭ್ರಚ್ಚಾಯೇವ ಚೈವಾಸೀದ್ಧ್ವಾಂಕ್ಷಗೃಧ್ರವಡೈರ್ಯುಧಿ||

ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಶರಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು
ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು. ಹದ್ದು-ಕಾಗೆ-ಗಿಡುಗಗಳು ಮೇಲೆ
ಹಾರಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಚಪ್ಪರಗಳಂತೆ ನೆರಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07068007a ತೇಷು ತೂತ್ಸಾದ್ಯಮಾನೇಷು ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತೌ|

07068007c ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚಾಚ್ಯುತಾಯುಶ್ಚ ಧನಂಜಯಮಯುಧ್ಯತಾಂ||

ಅವರ ಜನರು ಹಾಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲು ಕ್ರೋಧ-ಅಸಹನೆಯಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಶ್ರುತಾಯು ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತಾಯು ಇಬ್ಬರೂ ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು.

07068008a ಬಲಿನೌ ಸ್ಪರ್ಧಿನೌ ವೀರೌ ಕುಲಜೌ ಬಾಹುಶಾಲಿನೌ|

07068008c ತಾವೇನಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಸ್ಯತಾಂ||

ಬಲಿಗಳಾದ, ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಾದ, ಕುಲಜರಾದ, ಬಾಹುಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ
ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಅವನ ಎಡ-ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07068009a ತ್ವರಾಯುಕ್ತೈ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನ್ೌ ಮಹದ್ಯಶಃ|

07068009c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವಧಪ್ರೇಕ್ಷ್ಣಾ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ತವ ಧನ್ವಿನೌ||

07068010a ತಾವರ್ಜುನಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ಪತ್ರಿಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07068010c ಪೂರಯಾಮಾಸತುಃ ಕ್ರುದ್ಧೌ ತಡಾಗಂ ಜಲದೌ ಯಥಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವಸರದಲ್ಲಿದ್ದ, ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ, ನಿನ್ನ
ಮಗನಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಧನ್ವಿಗಳೂ
ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮೋಡಗಳು ಸರೋವರವೊಂದರ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತುಂಬಿಬಿಡುವಂತೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಪತ್ರಿ ನತಪರ್ವಗಳನ್ನು
ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದರು.

07068011a ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೋಮರೇಣ ಧನಂಜಯಂ|

07068011c ಆಜಘಾನ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರುತಾಯುವು ಹರಿತವಾದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ
ತೋಮರದಿಂದ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07068012a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಶತ್ರುಣಾ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ|

07068012c ಆಜಗಾಮ ಪರಂ ಮೋಹಂ ಮೋಹಯನ್ಯೇಶವಂ ರಣೇ||

ಬಲಶಾಲಿ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಅತಿಯಾದ ನೋವನ್ನನುಭವಿಸಿದ
ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಶವನನ್ನೂ ದುಗುಡಗೊಳಿಸುತ್ತಾ

ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07068013a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಸೋಽಚ್ಯುತಾಯುರ್ಮಹಾರಥಃ|

07068013c ಶೂಲೇನ ಭೃಶತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ತಾಡಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಅಚ್ಯುತಾಯುವು ತುಂಬಾ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಶೂಲದಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

07068014a ಕ್ಷತೇ ಕ್ಷಾರಂ ಸ ಹಿ ದದೌ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07068014c ಪಾರ್ಥೋಽಪಿ ಭೃಶಸಂವಿದ್ಧೋ ಧ್ವಜಯಷ್ಟಿಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಎರಚಿದನು. ಪಾರ್ಥನಾದರೋ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡು ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಒರಗಿದನು.

07068015a ತತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ತಾವಕಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07068015c ಸಿಂಹನಾದೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಧತಂ ಮತ್ವಾ ಧನಂಜಯಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲ ಧನಂಜಯನು ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

07068016a ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಭೃಶಸಂತಪ್ತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಂ ವಿಚೇತಸಂ|

07068016c ಆಶ್ವಾಸಯತ್ಸುಹೃದ್ಯಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಸ್ತತ್ರ ಧನಂಜಯಂ||

ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಸ್ನೇಹಿತ ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಆರೈಸಿದನು.

07068017a ತತಸ್ತೌ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಲಬ್ಧಲಕ್ಷೌ ಧನಂಜಯಂ|

07068017c ವಾಸುದೇವಂ ಚ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಶರವರ್ಷೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ಆಗ ಆ ಇಬ್ಬರು ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು ವಾಷ್ಣೇಯ
ವಾಸುದೇವರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07068018a ಸಚಕ್ರಕೂಬರರಥಂ ಸಾಶ್ವತ್ಥಜಪತಾಕಿನಂ|

07068018c ಅದೃಶ್ಯಂ ಚಕ್ರತುರ್ಯುಧೈ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಚಕ್ರ-ಕೂಬರ-ರಥದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಶ್ವ-ಧ್ವಜ-ಪತಾಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು! ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07068019a ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ತಸ್ತು ಬೀಭತ್ಸುಃ ಶನಕೈರಿವ ಭಾರತ|

07068019c ಪ್ರೇತರಾಜಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯಾಗತೋ ಯಥಾ||

ಭಾರತ! ಮೆಲ್ಲನೇ ಬೀಭತ್ಸುವು ಪ್ರೇತರಾಜನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತನು.

07068020a ಸಂಚನ್ನಂ ಶರಜಾಲೇನ ರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಕೇಶವಂ|

07068020c ಶತ್ರು ಚಾಭಿಮುಖೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಾವಿವಾನಲೌ||

07068021a ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ತತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಶಾಕ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾರಥಃ|

ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ರಥವು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿರುವುದನ್ನು
ಮತ್ತು ಎದಿರು ಅಗ್ನಿ-ವಾಯುಗಳಂತೆ ದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ

ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥನು ಶಕ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸ
ತೊಡಗಿದನು.

07068021c ತಸ್ಮಾದಾಸನ್ನಹಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

07068022a ತೇ ಜಘ್ನುಸ್ತೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ತಾಭ್ಯಾಂ ಸೃಷ್ಟ್ವಾಂಶ್ಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07068022c ವಿಚೇರುರಾಕಾಶಗತಾಃ ಪಾರ್ಥಬಾಣವಿದಾರಿತಾಃ||

ಅದರಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ನತಪರ್ವಣ ಶರಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು. ಅವು
ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸರನ್ನೂ ಹೊಡೆದವು. ಅವರು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳು
ಪಾರ್ಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು.

07068023a ಪ್ರತಿಹತ್ಯ ಶರಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶರವೇಗೇನ ಪಾಂಡವಃ|

07068023c ಪ್ರತಸ್ಥೇ ತತ್ರ ತತ್ತ್ವೇವ ಯೋಧಯನ್ವೈ ಮಹಾರಥಾನ್||

ಅವರ ಶರಗಳನ್ನು ವೇಗದ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಪಾಂಡವನು
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾರಥರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದನು.

07068024a ತೌ ಚ ಫಲ್ಲನಬಾಣೌಘೈರ್ವಿಬಾಹುಶಿರಸೌ ಕೃತೌ|

07068024c ವಸುಧಾಮನ್ವಪದ್ಯೇತಾಂ ವಾತನುನ್ನಾವಿವ ದ್ರುಮೌ||

ಫಲ್ಲನನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಾಹು-ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಮರಗಳಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07068025a ಶ್ರುತಾಯುಷಶ್ಚ ನಿಧನಂ ವಧಶ್ಚೈವಾಚ್ಯುತಾಯುಷಃ|

07068025c ಲೋಕವಿಸ್ಮಾಪನಮಭೂತ್ಸಮುದ್ರಸ್ಯೇವ ಶೋಷಣಂ||

ನೋಡುವವರಿಗೆ ಶ್ರುತಾಯು ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತಾಯುಗಳ ನಿಧನವು
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಒಣಗಿಸಿದಷ್ಟೇ ವಿಸ್ಮಯದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು.

07068026a ತಯೋಃ ಪದಾನುಗಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪುನಃ ಪಂಚಶತಾನ್ವಥಾನ್|
07068026c ಅಭ್ಯಗಾಧ್ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಂ ನಿಘ್ನಾನ್ವಾರ್ಥೋ ವರಾನ್ವರಾನ್||

ಅವರ ಪದಾನುಗರಾದ ಐದುನೂರು ರಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪಾರ್ಥನು
ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07068027a ಶ್ರುತಾಯುಷಂ ಚ ನಿಹತಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚೈವಾಚ್ಯುತಾಯುಷಂ|
07068027c ಅಯುತಾಯುಶ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದೀರ್ಘಾಯುಶ್ಚೈವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಶ್ರುತಾಯು ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತಾಯು ಇವರು ಹತರಾದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಆಯುತಾಯು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾಯುಗಳು ಕೂಡ
ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾದರು.

07068028a ಪುತ್ರೌ ತಯೋರ್ನ ರಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಕೌಂತೇಯಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ಮತುಃ|
07068028c ಕಿರಂತೌ ವಿವಿಧಾನ್ಬಾಣಾನ್ವಿತ್ಯವ್ಯಸನಕರ್ಶಿತೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು ಪಿತೃಗಳ ನಿಯೋಗದಿಂದ
ಚಿಂತಿತರಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07068029a ತಾವರ್ಜುನೋ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|
07068029c ಪ್ರೇಷಯತ್ಪರಮಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಪರಮಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸನ್ನತಪರ್ವ
ಶರಗಳಿಂದ ಯಮನ ಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07068030a ಲೋಡಯಂತಮನೀಕಾನಿ ದ್ವಿಪಂ ಪದ್ಮಸರೋ ಯಥಾ|

07068030c ನಾಶಕ್ಷವನ್ವಾರಯಿತುಂ ಪಾರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಾಃ||

ಸಲಗವು ಪದ್ಮಸರೋವರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಕಡಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವರಿಗೆ
ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

07068031a ಅಂಗಾಸ್ತು ಗಜವಾರೇಣ ಪಾಂಡವಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07068031c ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಸಹಸ್ರಶೋ ರಾಜನ್ಮಿಖಿತಾ ಹಸ್ತಿಸಾದಿನಃ||

07068032a ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾದಿಷ್ಟಾಃ ಕುಂಜರೈಃ ಪರ್ವತೋಪಮೈಃ|

07068032c ಪ್ರಾಚ್ಯಾಶ್ಚ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಪ್ರಮುಖಾ ನೃಪಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅಂಗದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಕೃದ್ಧರಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಶಿಕ್ಷಿತ
ಗಜಾರೋಹೀ ಯೋಧರು ತಮ್ಮ ಗಜಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಪರ್ವತೋಪಮ ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಪೂರ್ವದವರು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದವರು ಹಾಗೂ ಕಲಿಂಗ ಪ್ರಮುಖ
ನೃಪರು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07068033a ತೇಷಾಮಾಪತತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07068033c ನಿಚಕರ್ತ ಶಿರಾಂಸ್ಯುಗ್ರೈ ಬಾಹೂನಪಿ ಸುಭೂಷಣಾನ್||

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಟ ಉಗ್ರ ಶರಗಳು ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವುಗಳ

ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದವು.

07068034a ತೈಃ ಶಿರೋಭಿರ್ಮಹೀ ಕೀರ್ಣಾ ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಸಹಾಂಗದೈಃ|

07068034c ಬಭೌ ಕನಕಪಾಷಾಣಾ ಭುಜಗೈರಿವ ಸಂವೃತಾ||

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಹೋಗಿದ್ದ ಅವರ ಶಿರಗಳೂ ಅಂಗದಗಳೊಂದಿಗಿನ ಬಾಹುಗಳೂ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಕಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07068035a ಬಾಹವೋ ವಿಶಿಖೈಶ್ಚಿನ್ನಾಃ ಶಿರಾಂಸ್ಯುನ್ಮಥಿತಾನಿ ಚ|

07068035c ಚೈವಮಾನಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ದ್ರುಮೇಭ್ಯ ಇವ ಪಕ್ಷಿಣಃ||

ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಹುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಆನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ತೊಪತೊಪನೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07068036a ಶರೈಃ ಸಹಸ್ರಶೋ ವಿದ್ಧಾ ದ್ವಿಪಾಃ ಪ್ರಸ್ತುತಶೋಣಿತಾಃ|

07068036c ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತಾದ್ರಯಃ ಕಾಲೇ ಗೈರಿಕಾಂಬುಸುವಾ ಇವ||

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಗೈರಿಕಾದಿ ಧಾತು ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ನೀರು ಹರಿದು ಬರುವಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳ ಶರೀರಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07068037a ನಿಹತಾಃ ಶೇರತೇ ಸ್ಮಾನ್ಯೇ ಬೀಭತ್ಸೋನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07068037c ಗಜಪೃಷ್ಠಗತಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾ ನಾನಾವಿಕೃತದರ್ಶನಾಃ||

ನಾನಾರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕೃತರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿದ್ದರು.

07068038a ನಾನಾವೇಷಧರಾ ರಾಜನ್ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಘಸಂವೃತಾಃ|

07068038c ರುಧಿರೇಣಾನುಲಿಪ್ತಾಂಗಾ ಭಾಂತಿ ಚಿತ್ರೈಃ ಶರೈರ್ಹತಾಃ||

ರಾಜನ್! ನಾನಾ ವಿಧದ ವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಅವರು ವಿಚಿತ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07068039a ಶೋಣಿತಂ ನಿರ್ವಮಂತಿ ಸ್ಮ ದ್ವಿಪಾಃ ಪಾರ್ಥಶರಾಹತಾಃ|

07068039c ಸಹಸ್ರಶಶ್ಚಿನ್ನಗಾತ್ರಾಃ ಸಾರೋಹಾಃ ಸಪದಾನುಗಾಃ||

ಸವಾರರು ಮತ್ತು ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆಗಳು ಪಾರ್ಥನ ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ, ಶರೀರಗಳು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿದ್ದವು.

07068040a ಚುಕ್ರುಶುಶ್ಚ ನಿಪೇತುಶ್ಚ ಬಭ್ರಮುಶ್ಚಾಪರೇ ದಿಶಃ|

07068040c ಭೃಶಂ ತ್ರಸ್ತಾಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಸ್ವಾನೇನ ಮಮೃದುರ್ಗಜಾಃ|

07068040e ಸಾಂತರಾಯುಧಿಕಾ ಮತ್ತಾ ದ್ವಿಪಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷೋಪಮಾಃ||

ಕೆಲವು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು, ಕೆಲವು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿಕ್ಕು

ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಆನೆಗಳು ತುಂಬಾ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮವರನ್ನೇ ತುಳಿದು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದವು. ಕೆಲವು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಷವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಆಯುಧಪಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

07068041a ವಿದಂತ್ಯಸುರಮಾಯಾಂ ಯೇ ಸುಘೋರಾ ಘೋರಚಕ್ಷುಷಃ|

07068041c ಯವನಾಃ ಪಾರದಾಶ್ಚೈವ ಶಕಾಶ್ಚ ಸುನಿಕೈಃ ಸಹ||

07068042a ಗೋಯೋನಿಪ್ರಭವಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಃ ಕಾಲಕಲ್ಪಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07068042c ದಾರ್ವಾಭಿಸಾರಾ ದರದಾಃ ಪುಂಡ್ರಾಶ್ಚ ಸಹ ಬಾಹ್ಲಿಕೈಃ||

ಘೋರರಾದ, ಘೋರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಯವನರು, ಪಾರದರು, ಶಕರು, ಸುನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಗೋಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು, ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಕಾಲಕಲ್ಪರು, ದಾರ್ವಾಭಿಸಾರರು, ದರದರು, ಬಾಹ್ಲಿಕರೊಂದಿಗೆ ಪೌಂಡ್ರರು ಅಸುರಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07068043a ನ ತೇ ಸ್ಮ ಶಕ್ಯಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತುಂ ವ್ರಾತಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

07068043c ವೃಷ್ಟಿಸ್ತಥಾವಿಧಾ ಹ್ಯಾಸೀಚ್ಚ ಲಭಾನಾಮಿವಾಯತಿಃ||

ಲೆಖ್ಯಮಾಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ವ್ರಾತಗಳು ಮಿಡಿತೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07068044a ಅಭ್ರಚ್ಛಾ ಯಾಮಿವ ಶರೈಃ ಸೈನ್ಯೇ ಕೃತ್ವಾ ಧನಂಜಯಃ|

07068044c ಮುಂಡಾರ್ಥಮುಂಡಜಟಿಲಾನಶುಚೀಂ ಜಟಿಲಾನನಾನ್|

07068044e ಮ್ಲೇಚ್ಛಾ ನಶಾತಯತ್ಸರ್ವಾ ನ್ಸಮೇತಾನಸ್ತ್ರಮಾಯಯಾ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪರವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಧನಂಜಯನು
ಅಸ್ತ್ರಮಾಯೆಯಿಂದ ಅರ್ಧಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ,
ಜಟಾಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ, ಅಶುಚಿಯರಾಗಿದ್ದ, ಗಡ್ಡಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಮ್ಲೇಚ್ಛರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

07068045a ಶರೈಶ್ಚ ಶತಶೋ ವಿದ್ಧಾಸ್ತೇ ಸಂಘಾಃ ಸಂಘಚಾರಿಣಃ|

07068045c ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ರಣೇ ಭೀತಾ ಗಿರಿಗಹ್ವರವಾಸಿನಃ||

ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ ಗಿರಿಗಹ್ವರ ವಾಸಿಗಳು
ಭೀತರಾಗಿ ರಣದಿಂದ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು.

07068046a ಗಜಾಶ್ವಸಾದಿಮ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಂ ಪತಿತಾನಾಂ ಶತೈಃ ಶರೈಃ|

07068046c ವಡಾಃ ಕಂಕಾ ವೃಕಾ ಭೂಮಾವಪಿಬನ್ರುಧಿರಂ ಮುದಾ||

ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಬೀಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳ ಸವಾರಿ
ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಕಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕಾಗೆಗಳು ಮತ್ತು ತೋಳಗಳು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07068047a ಪತ್ಯಶ್ವರಥನಾಗೈಶ್ಚ ಪ್ರಚ್ಚನ್ನಕೃತಸಂಕ್ರಮಾಂ|

07068047c ಶರವರ್ಷಪ್ಲವಾಂ ಘೋರಾಂ ಕೇಶಶೈವಲಶಾಡ್ವಲಾಂ|

07068047e ಪ್ರಾವರ್ತಯನ್ನದೀಮುಗ್ರಾಂ ಶೋಣಿತೌಘತರಂಗಿಣೀಂ||

ಪದಾತಿ-ಅಶ್ವ-ಗಜ-ರಥಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ,

ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶರವರ್ಷಗಳೇ ದೋಣಿಯಾಗುಳ್ಳ,
ಕೇಶಗಳೇ ಪಾಚಿಹುಲ್ಲಾಗಿರುವ, ರಕ್ತವೇ ಸುರುಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಅಲೆಅಲೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಘೋರವಾದ ಉಗ್ರವಾದ ನದಿಯು
ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

07068048a ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಕ್ಷುದ್ರಮತ್ಸ್ಯಾಂ ಯುಗಾಂತೇ ಕಾಲಸಂಭೃತಾಂ|

07068048c ಅಕರೋದ್ಗಜಸಂಬಾಧಾಂ ನದೀಮುತ್ತರಶೋಣಿತಾಂ|

07068048e ದೇಹೇಭ್ಯೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ನಾಗಾಶ್ವರಥಸಾದಿನಾಂ||

ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳೇ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮೀನುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟುವ ಕಾಲನಂತೆ ಇದ್ದ ಆನೆಗಳ ಶರೀರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ
ಆ ರಕ್ತದ ನದಿಯು ರಾಜಪುತ್ರರ, ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳ ಆರೋಹಿ
ಯೋಧರ ದೇಹಗಳಿಂದ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

07068049a ಯಥಾ ಸ್ಥಲಂ ಚ ನಿಮ್ನಂ ಚ ನ ಸ್ಯಾದ್ವರ್ಷತಿ ವಾಸವೇ|

07068049c ತಥಾಸೀತ್ಪ್ರಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಶೋಣಿತೇನ ಪರಿಪ್ಲುತಾ||

ಇಂದ್ರನು ಮಳೆಗಳೆಯುವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಹಳ್ಳ-ತಿಟ್ಟುಗಳು ಒಂದೇ
ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ರಕ್ತದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ
ರಣಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07068050a ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾನ್ವರಾನ್ವೀರಾನ್ಪುನರ್ದಶಶತಾನ್ವರಾನ್|

07068050c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭನು ಆರು ಸಾವಿರ ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನೂ, ಪುನಃ ಒಂದು

ಸಾವಿರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07068051a ಶರೈಃ ಸಹಸ್ರಶೋ ವಿದ್ಧಾ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಾ ದ್ವಿಪಾಃ|

07068051c ಶೇರತೇ ಭೂಮಿಮಾಸಾದ್ಯ ಶೈಲಾ ವಜ್ರಹತಾ ಇವ||

ವಜ್ರದಿಂದ ಹತವಾದ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆಗಳು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ
ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07068052a ಸ ವಾಜಿರಥಮಾತಂಗಾನ್ನಿಘ್ನೈಶ್ಚ ಚರದರ್ಜುನಃ|

07068052c ಪ್ರಭಿನ್ನ ಇವ ಮಾತಂಗೋ ಮೃದ್ನನ್ನಡವನಂ ಯಥಾ||

ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವು ಬೆಂಡಿನ ವನವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವಂತೆ ಆ ಆನೆ-
ಕುದುರೆ-ರಥಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07068053a ಭೂರಿದ್ರುಮಲತಾಗುಲ್ಮಂ ಶುಷ್ಕೇಂಧನತೃಣೋಲಪಂ|

07068053c ನಿರ್ದಹೇದನಲೋಽರಣ್ಯಂ ಯಥಾ ವಾಯುಸಮೀರಿತಃ||

07068054a ಸೈನ್ಯಾರಣ್ಯಂ ತವ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾನಿಲಸಮೀರಿತಃ|

07068054c ಶರಾರ್ಚಿರದಹತ್ಪ್ರದ್ಧಃ ಪಾಂಡವಾಗ್ನಿಧ್ವನಂಜಯಃ||

ಹೇರಳವಾದ ಮರ-ಬಳ್ಳಿ-ಪೊದರುಗಳಿರುವ ಮತ್ತು ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆ-
ಹುಲ್ಲು-ಬಳ್ಳಿಗಳಿರುವ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ವಾಯುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಸುಡುವನೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯೆಂಬ ಅರಣ್ಯವನ್ನು
ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಅನಿಲನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪಾಂಡವ
ಧನಂಜಯನ ರೂಪದ ಅಗ್ನಿಯು ಬಾಣಗಳೆಂಬ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ

ದಹಿಸಿದನು.

07068055a ಶೂನ್ಯಾನ್ಯವೃತ್ತೋಪಸ್ಥಾನಾನ್ಯವೈಃ ಸಂಸ್ತರನ್ಮಹೀಂ|

07068055c ಪ್ರಾನ್ಯತ್ಯದಿವ ಸಂಬಾಧೇ ಚಾಪಹಸ್ತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ರಥಗಳ ಆಸನಗಳನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅಸುನೀಗಿದ ನರರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ಚಾಪವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಧನಂಜಯನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

07068056a ವಜ್ರಕಲ್ಪೈಃ ಶರೈರ್ಭೂಮಿಂ ಕುರ್ವನ್ಮತ್ತರಶೋಣಿತಾಂ|

07068056c ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವೈ ಧನಂಜಯಃ|

ವಜ್ರದಂತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಣಾಂಗಣವನ್ನು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಧನಂಜಯನು ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07068056e ತಂ ಶ್ರುತಾಯುಸ್ತಥಾಂಬಷೋ ವ್ರಜಮಾನಂ ನ್ಯವಾರಯತ್||

07068057a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಕಂಕಪತ್ರಪರಿಚ್ಚದೈಃ|

07068057c ನ್ಯಪಾತಯದ್ಧಯಾನ್ ಶೀಘ್ರಂ ಯತಮಾನಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07068057e ಧನುಶ್ಚಾಸ್ಯಾಪರೈಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಶರೈಃ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಚಕ್ರಮೇ||

ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಅಂಬಷ್ಯ ಶ್ರುತಾಯು⁷ವು ತಡೆದನು. ಮಾರಿಷ! ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಜುನನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಂಕಪತ್ರಗಳಿಂದ ಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ

⁷ ಅಂಬಷ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜ ಶ್ರುತಾಯು. ಈ ಮೊದಲೇ ಹತನಾದ ಶ್ರುತಾಯುವಲ್ಲ!

ಬೀಳಿಸಿದನು. ಅನ್ಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ
ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07068058a ಅಂಬಷ್ಠಸ್ತು ಗದಾಂ ಗೃಹ್ಯ ಕ್ರೋಧಪರ್ಯಾಕುಲೇಕ್ಷಣಃ|

07068058c ಆಸಸಾದ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಕೇಶವಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ಅಂಬಷ್ಠನು ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ಕೇಶವನನ್ನು
ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

07068059a ತತಃ ಸ ಪ್ರಹಸನ್ವೀರೋ ಗದಾಮುದ್ಯಮ್ಯ ಭಾರತ|

07068059c ರಥಮಾವಾರ್ಯ ಗದಯಾ ಕೇಶವಂ ಸಮತಾಡಯತ್||

ಭಾರತ! ಆಗ ಆ ವೀರನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತ ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ
ರಥವನ್ನು ತಡೆದು ಗದೆಯಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07068060a ಗದಯಾ ತಾಡಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೇಶವಂ ಪರವೀರಹಾ|

07068060c ಅರ್ಜುನೋ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೋಽಂಬಷ್ಠಂ ಪ್ರತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಗದೆಯಿಂದ ಕೇಶವನನ್ನು ಹೊಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪರವೀರಹ ಅರ್ಜುನನು ಅಂಬಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾದನು.

07068061a ತತಃ ಶರೈರ್ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಸಗದಂ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07068061c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಮೇಘಃ ಸೂರ್ಯ ಮಿವೋದಿತಂ||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೇಮಪುಂಖದ ಶರಗಳಿಂದ ಗದೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಮೇಘವು ಉದಿಸುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07068062a ತತೋಽಪರೈಃ ಶರೈಶ್ಚಾಪಿ ಗದಾಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07068062c ಅಚೂರ್ಣ ಯತ್ತದಾ ಪಾರ್ಥ ಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಇತರ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಅರ್ಜುನನು ಅವನ ಗದೆಯನ್ನೂ
ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿದನು. ಅದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07068063a ಅಥ ತಾಂ ಪತಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೃಹ್ಯಾನ್ಯಾಂ ಮಹತೀಂ ಗದಾಂ|

07068063c ಅರ್ಜುನಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನರತಾಡಯತ್||

ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ
ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವರನ್ನು ಪುನಃ
ಪುನಃ ಹೊಡೆದನು.

07068064a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಕ್ಷುರಪ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಸಗದಾವುದ್ಯತೌ ಭುಜೌ|

07068064c ಚಿಚ್ಚೇದೇಂದ್ರಧ್ವಜಾಕಾರೌ ಶಿರಶ್ಚಾನೈನ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಎರಡು ಕ್ಷುರಪ್ರಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿದ ಇಂದ್ರಧ್ವಜದ ಆಕಾರದ
ಅವನ ಭುಜಗಳೆರಡನ್ನೂ ಗದೆಯೊಂದಿಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಂದು
ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07068065a ಸ ಪಪಾತ ಹತೋ ರಾಜನ್ವಸುಧಾಮನುನಾದಯನ್|

07068065c ಇಂದ್ರಧ್ವಜ ಇವೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೋ ಯಂತ್ರನಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನಃ||

ರಾಜನ್! ಯಂತ್ರದ ಬಂಧನದಿಂದ ಕಳಚಿದ ಇಂದ್ರಧ್ವಜದಂತೆ ಅವನು
ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07068066a ರಥಾನೀಕಾವಗಾಢಶ್ಚ ವಾರಣಾಶ್ವಶತೈರ್ವೃತಃ|

07068066c ಸೋಽದೃಶ್ಯತ ತದಾ ಪಾರ್ಥೋ ಘನೈಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾವೃತಃ||

ಗಾಢವಾದ ರಥಗಳ ಸೇನೆ, ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದ
ಪಾರ್ಥನು ಆಗ ಘನ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಕಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಂಬಷ್ಠವಧೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಂಬಷ್ಠವಧ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೯

ಅರ್ಜುನನು ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಒಳನುಗ್ಗಿದುದನ್ನು ಕಂಡ
ದುರ್ಯೋಧನನು “ನೀವು ನನಗೆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ
ಎನ್ನುವ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಸಿಂಧುಪತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ
ಮಾತನಾಡಿದುದು (೧-೧೮). ಅರ್ಜುನನಿಂದ ದೂರಾಗಿರುವ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾನು ಅರ್ಜುನನ
ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ನೀನೇ ಅವನನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸು

ಎಂದು ದ್ರೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೯-೨೬).

“ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋದ ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಧನಂಜಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ
ಬಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ?” ಎಂಬ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ
ದ್ರೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕವಚವನ್ನು ತೋಡಿಸಿದುದು (೨೭-
೭೫).

07069001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07069001a ತತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಕೌಂತೇಯೇ ಸಿಂಧುರಾಜಜಿಘಾಂಸಯಾ|

07069001c ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ವಿನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಭೋಜಾನೀಕಂ ಚ ದುಸ್ತರಂ||

07069002a ಕಾಂಬೋಜಸ್ಯ ಚ ದಾಯಾದೇ ಹತೇ ರಾಜನ್ಸುದಕ್ಷಿಣೇ|

07069002c ಶ್ರುತಾಯುಧೇ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೇ ನಿಹತೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

07069003a ವಿಪ್ರದ್ರುತೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ವಿಧ್ವಸ್ತೇಷು ಸಮಂತತಃ|

07069003c ಪ್ರಭಗ್ನಂ ಸ್ವಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯನು ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
ಬಯಸಿ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ದುಸ್ತರವಾದ ಭೋಜನ
ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು, ಕಾಂಬೋಜ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ
ಸುದಕ್ಷಿಣರು ಹತರಾಗಲು, ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ವಿಕ್ರಾಂತ
ಶ್ರುತಾಯುಧನೂ ಹತನಾಗಲು, ಸದೆಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳು
ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ತನ್ನ ಸೇನೆಯು ಭಗ್ನವಾದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

07069004a ತ್ವರನ್ನೇಕರಥೇನೈವ ಸಮೇತ್ಯ ದ್ರೋಣಮಬ್ರವೀತ್|

07069004c ಗತಃ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪ್ರಮಥ್ಯೇಮಾಂ ಮಹಾಚಮೂಂ||

ತ್ವರೇಮಾಡಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಬಂದು ಹೇಳಿದನು:
“ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ಮಹಾಸೇನೆಯು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗುತ್ತಿದೆ.

07069005a ಅತ್ರ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಸಮೀಕ್ಷಸ್ವ ಕಿಂ ನು ಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ|

07069005c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವಿಘಾತಾಯ ದಾರುಣೇಽಸ್ಮಿನ್ನನಕ್ಷಯೇ||

ದಾರುಣವಾದ ಈ ಜನಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅರ್ಜುನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲು ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಕೂಲಂಕುಶವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ.

07069006a ಯಥಾ ಸ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೋ ನ ಹನ್ಯೇತ ಜಯದ್ರಥಃ|

07069006c ತಥಾ ವಿಧತ್ಸ್ವ ಭದ್ರಂ ತೇ ತ್ವಂ ಹಿ ನಃ ಪರಮಾ ಗತಿಃ||

ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾರದ ಹಾಗೆ
ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ನೀವೇ ನಮಗೆ
ಪರಮ ಗತಿ.

07069007a ಅಸೌ ಧನಂಜಯಾಗ್ನಿಹಿಂ ಕೋಪಮಾರುತಚೋದಿತಃ|

07069007c ಸೇನಾಕಕ್ಷಂ ದಹತಿ ಮೇ ವಹ್ನಿಃ ಕಕ್ಷಮಿವೋತ್ಥಿತಃ||

ಕೋಪವೆಂಬ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ಧನಂಜಯನೆಂಬ
ಅಗ್ನಿಯು, ಒಣಪೊದೆಯನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ನನ್ನ ಸೇನೆಯೆಂಬ

ಪೊದೆಯನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದೆ.

07069008a ಅತಿಕ್ರಾಂತೇ ಹಿ ಕೌಂತೇಯೇ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸೈನ್ಯಂ ಪರಂತಪ|

07069008c ಜಯದ್ರಥಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾರಃ ಸಂಶಯಂ ಪರಮಂ ಗತಾಃ||

ಪರಂತಪ! ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ

ಕೌಂತೇಯನಿಂದ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪರಮ ಸಂಶಯವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

07069009a ಸ್ಥಿರಾ ಬುದ್ಧಿರ್ನ ರೇಂದ್ರಾಣಾಮಾಸೀದ್ಭ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರ|

07069009c ನಾತಿಕ್ರಮಿಷ್ಯತಿ ದ್ರೋಣಂ ಚಾತು ಜೀವನ್ಧನಂಜಯಃ||

ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ದ್ರೋಣರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಧನಂಜಯನು
ಜೀವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನರೇಂದ್ರರ ನಿಶ್ಚಲ
ಯೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು.

07069010a ಸೋಽಸೌ ಪಾರ್ಥೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಮಿಷತಸ್ತೇ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

07069010c ಸರ್ವಂ ಹ್ಯದ್ಯಾತುರಂ ಮನ್ಯೇ ನೈತದಸ್ತಿ ಬಲಂ ಮಮ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ಪಾರ್ಥನು ನಿಮ್ಮನ್ನೂ
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಸೇನೆಯು ಉಳಿಯಲಾರದೆಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07069011a ಜಾನಾಮಿ ತ್ವಾಂ ಮಹಾಭಾಗ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತೇ ರತಂ|

07069011c ತಥಾ ಮುಹ್ಯಾಮಿ ಚ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾರ್ಯವತ್ತಾಂ ವಿಚಿಂತಯನ್||

ಮಹಾಭಾಗ! ಬ್ರಹ್ಮಣ್! ನೀನು ಪಾಂಡವರ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ
ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವೆಯೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀವು
ಎಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿರುವರೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

07069012a ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಚ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವರ್ತಯೇ ವೃತ್ತಿಮುತ್ತಮಾಂ|

07069012c ಪ್ರೀಣಾಮಿ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಚ್ಚ ತ್ವಂ ನಾವಬುದ್ಯಸೇ||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್! ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ವೃತ್ತಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನೀವು
ಅದರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07069013a ಅಸ್ಮಾನ್ನ ತ್ವಂ ಸದಾ ಭಕ್ತಾನಿಚ್ಛಸ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮ|

07069013c ಪಾಂಡವಾನ್ಸತತಂ ಪ್ರೀಣಾಸ್ಯಸ್ಮಾಕಂ ವಿಪ್ರಿಯೇ ರತಾನ್||

ಅಮಿತವಿಕ್ರಮ! ನಾವು ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ನೀವು ನಮ್ಮ
ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸತತವೂ
ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ ಮತ್ತು ನಮಗೆ ವಿಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವಿರಿ.

07069014a ಅಸ್ಮಾನೇವೋಪಜೀವಂಸ್ವ ಮಸ್ಮಾಕಂ ವಿಪ್ರಿಯೇ ರತಃ|

07069014c ನ ಹ್ಯಹಂ ತ್ವಾಂ ವಿಜಾನಾಮಿ ಮಧುದಿಗ್ಧಮಿವ ಕ್ಷುರಂ||

ನಮ್ಮಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಉಪಜೀವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಮಗೆ
ವಿಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವಿರಿ. ನೀವು
ಜೇನುತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿಸಿದ ಕತ್ತಿಯೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

07069015a ನಾದಾಸ್ಯಚ್ಚೇದ್ವರಂ ಮಹ್ಯಂ ಭವಾನ್ಪಾಂಡವನಿಗ್ರಹೇ|

07069015c ನಾವಾರಯಿಷ್ಯಂ ಗಚ್ಚಂತಮಹಂ ಸಿಂಧುಪತಿಂ ಗೃಹಾನ್||

ನೀವು ನನಗೆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ವರವನ್ನು
ಕೊಟ್ಟಿರದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಂಧುಪತಿಯನ್ನು
ತಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07069016a ಮಯಾ ತ್ವಾಶಂಸಮಾನೇನ ತ್ವತ್ತಸ್ತ್ರಾಣಮಬುದ್ಧಿನಾ|

07069016c ಆಶ್ವಾಸಿತಃ ಸಿಂಧುಪತಿಮೋಹಾದ್ಧತ್ತಶ್ಚ ಮೃತ್ಯುವೇ||

ನನ್ನ ದಡ್ಡತನದಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ತಿಳಿಯದೇ
ಸಿಂಧುಪತಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಅವನನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ದವಡೆಗೆ
ದೂಡಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲ!

07069017a ಯಮದಂಷ್ಟ್ರಾಂತರಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮುಚ್ಛೇತಾಪಿ ಹಿ ಮಾನವಃ|

07069017c ನಾರ್ಜುನಸ್ಯ ವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮುಚ್ಛೇತಾಜೌ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಯಮನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಬಿಡುಗಡೆ
ಹೊಂದಬಲ್ಲನು. ಆದರೆ ಆರ್ಜುನನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜಯದ್ರಥನು
ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲಾರ.

07069018a ಸ ತಥಾ ಕುರು ಶೋಣಾಶ್ವ ಯಥಾ ರಕ್ಷೇತ ಸೈಂಧವಃ|

07069018c ಮಮ ಚಾರ್ತಪ್ರಲಾಪಾನಾಂ ಮಾ ಕ್ರುಧಃ ಪಾಹಿ ಸೈಂಧವಂ||

ಶೋಣಾಶ್ವ! ಸೈಂಧವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ. ನನ್ನ ಈ

ಆರ್ತ ಪ್ರಲಾಪಗಳಿಂದ ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಬೇಡಿ. ಸೈಂಧವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ !”

07069019 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07069019a ನಾಭ್ಯಸೂಯಾಮಿ ತೇ ವಾಚಮಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾಸಿ ಮೇ ಸಮಃ|

07069019c ಸತ್ಯಂ ತು ತೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಜ್ಜುಷಸ್ವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ತಪ್ಪನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಸಮನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೋ.

07069020a ಸಾರಥಿಃ ಪ್ರವರಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಶೀಘ್ರಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07069020c ಅಲ್ಪಂ ಚ ವಿವರಂ ಕೃತ್ವಾ ತೂರ್ಣಂ ಯಾತಿ ಧನಂಜಯಃ||

ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲ ಸಾರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. ಅವನ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಓಡಬಲ್ಲವು. ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಜಾಗವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಧನಂಜಯನು ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಲ್ಲನು.

07069021a ಕಿಂ ನು ಪಶ್ಯಸಿ ಬಾಣಾಘ್ರಾನ್ಮೋಶಮಾತ್ರೇ ಕಿರೀಟಿನಃ|

07069021c ಪಶ್ಚಾದ್ರಥಸ್ಯ ಪತಿತಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ ಶೀಘ್ರಂ ಹಿ ಗಚ್ಚತಃ||

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಮೇಲೆ ನಾವು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಅವನಿಗಿಂತ ಎರಡು ಕ್ರೋಶ ಹಿಂದೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?

07069022a ನ ಚಾಹಂ ಶೀಘ್ರಯಾನೇಽದ್ಯ ಸಮರ್ಥೋ ವಯಸಾನ್ವಿತಃ|

07069022c ಸೇನಾಮುಖೇ ಚ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಏತದ್ಬಲಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ವಯಸ್ಸಾದ ನಾನು ಇಂದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರ್ಥರ ಸೇನೆಗಳ ಮುಂಬಾಗವೂ ಈಗ
ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ!

07069023a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚ ಮೇ ಗ್ರಾಹ್ಯೋ ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ|

07069023c ಏವಂ ಮಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಕ್ಷತ್ರಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಭುಜ||

ಮಹಾಭುಜ! ಎಲ್ಲ ಧನ್ವಿಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ನಾನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು
ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ.

07069024a ಧನಂಜಯೇನ ಚೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೋ ವರ್ತತೇ ಪ್ರಮುಖೇ ಮಮ|

07069024c ತಸ್ಮಾದ್ವ್ಯಾಹಮುಖಿಂ ಹಿತ್ವಾ ನಾಹಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಫಲ್ಗುನಂ||

ಅವನು ಧನಂಜಯನಿಂದ ದೂರನಾಗಿ ಈಗ ನನ್ನ ಎದಿರೇ
ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ವ್ಯೂಹದ ಮುಂಬಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಫಲ್ಗುನನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

07069025a ತುಲ್ಯಾಭಿಜನಕರ್ಮಾಣಂ ಶತ್ರುಮೇಕಂ ಸಹಾಯವಾನ್|

07069025c ಗತ್ವಾ ಯೋಧಯ ಮಾ ಭೈಸ್ತ್ವಂ ತ್ವಂ ಹ್ಯಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪತಿಃ||

ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ,

ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಶತ್ರುವನ್ನು ನೀನೇ ಸಾಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದು
ಹೋರಾಡಬೇಕು. ಹೋಗಿ ಹೋರಾಡು ! ಹೆದರ ಬೇಡ ! ನೀನು ಈಗ
ಜಗತ್ತಿಗೇ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದೀಯೆ !

07069026a ರಾಜಾ ಶೂರಃ ಕೃತೀ ದಕ್ಷೋ ವೈರಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ|

07069026c ವೀರ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯಾಹ್ಯಾಶು ಯತ್ರ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ನೀನು ರಾಜ. ಶೂರ. ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವನು. ದಕ್ಷ.
ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು. ವೀರ !
ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಹೋಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡು !”

07069027 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07069027a ಕಥಂ ತ್ವಾಮಪ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07069027c ಧನಂಜಯೋ ಮಯಾ ಶಕ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರತಿಬಾಧಿತುಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯ ! ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಹೋದ ಆ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾಧಿಸಬಲ್ಲೆ ?

07069028a ಅಪಿ ಶಕ್ಯೋ ರಣೇ ಜೇತುಂ ವಜ್ರಹಸ್ತಃ ಪುರಂದರಃ|

07069028c ನಾರ್ಜುನಃ ಸಮರೇ ಶಕ್ಯೋ ಜೇತುಂ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಹಸ್ತ ಪುರಂದರನನ್ನಾದರೂ ಗೆಲ್ಲಲು
ಶಕ್ಯನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪರಪುರಂಜಯ

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

07069029a ಯೇನ ಭೋಜಶ್ಚ ಹಾರ್ದಿಕೋ ಭವಾಂಶ್ಚ ತ್ರಿದಶೋಪಮಃ|

07069029c ಅಸ್ತುಪ್ರತಾಪೇನ ಜಿತೌ ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚ ನಿಬರ್ಹಿತಃ||

07069030a ಸುದಕ್ಷಿಣಶ್ಚ ನಿಹತಃ ಸ ಚ ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧಃ|

07069030c ಶ್ರುತಾಯುಶ್ಚಾಚ್ಯುತಾಯುಶ್ಚ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಶ್ಚ ಶತಶೋ ಹತಾಃ||

07069031a ತಂ ಕಥಂ ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧೇ ದಹಂತಮಹಿತಾನ್ಬಹೂನ್|

07069031c ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ತನ್ಮೇ ಶಂಸಾಸ್ತುಕೋವಿದ||

ಅಸ್ತುಕೋವಿದ ! ಯಾರ ಅಸ್ತುಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಭೋಜ ಹಾರ್ದಿಕ ಮತ್ತು ತ್ರಿದಶರಿಗೆ ಸಮರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ, ಶ್ರುತಾಯುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಸುದಕ್ಷಿಣನನ್ನೂ ರಾಜಾ ಶ್ರುತಾಯುಧನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಶ್ರುತಾಯು-ಅಚ್ಯುತಾಯು ಇವರನ್ನೂ, ನೂರಾರು ಮ್ಲೇಚ್ಛರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದ, ಅನೇಕರನ್ನು ಅಹಿತವಾಗಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಧರ್ಷ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲೆ?

07069032a ಕ್ಷಮಂ ಚೇನ್ಮನ್ಯಸೇ ಯುದ್ಧಂ ಮಮ ತೇನಾದ್ಯ ಶಾಧಿ ಮಾಂ|

07069032c ಪರವಾನಸ್ಮಿ ಭವತಿ ಪ್ರೇಷ್ಯಕೃದ್ರಕ್ಷ ಮೇ ಯಶಃ||

ಇಂದು ನಾನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನೆಂದು ನೀವು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ !”

07069033 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07069033a ಸತ್ಯಂ ವದಸಿ ಕೌರವ್ಯ ದುರಾಧರ್ಮೋ ಧನಂಜಯಃ|

07069033c ಅಹಂ ತು ತತ್ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥೈನಂ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯಸಿ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ.
ಧನಂಜಯನು ದುರಾಧರ್ಮ. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ನೀನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07069034a ಅದ್ಭುತಂ ಚಾದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತು ಲೋಕೇ ಸರ್ವ ಧನುರ್ಧರಾಃ|

07069034c ವಿಷಕ್ತಂ ತ್ವಯಿ ಕೌಂತೇಯಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಧನುರ್ಧರರೂ ಇಂದು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವನ್ನು
ನೋಡಲಿ! ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ನೀನು ತಡೆಯುವುದನ್ನು ವಾಸುದೇವನೂ
ನೋಡಲಿ!

07069035a ಏಷ ತೇ ಕವಚಂ ರಾಜಂಸ್ತಥಾ ಬಧ್ನಾಮಿ ಕಾಂಚನಂ|

07069035c ಯಥಾ ನ ಬಾಣಾ ನಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಷಹಿಷ್ಯಂತಿ ತೇ ರಣೇ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳು ತಾಗದ
ಹಾಗೆ ಇದೋ ಈ ಕಾಂಚನ ಕವಚವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ.

07069036a ಯದಿ ತ್ವಾಂ ಸಾಸುರಸುರಾಃ ಸಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07069036c ಯೋಧಯಂತಿ ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾಃ ಸನರಾ ನಾಸ್ತಿ ತೇ ಭಯಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು ಸುರಾಸುರ, ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು
ನರರೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೂ

ನಿನಗೆ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

07069037a ನ ಕೃಷ್ಣೋ ನ ಚ ಕೌಂತೇಯೋ ನ ಚಾನ್ಯಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃದ್ರಣೇ|

07069037c ಶರಾನರ್ಪಯಿತುಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಕವಚೇ ತವ ಶಕ್ಷ್ಯತಿ||

ಕೃಷ್ಣನಾಗಲೀ, ಕೌಂತೇಯನಾಗಲೀ, ಅನ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಲೀ ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿನ್ನ ಈ ಕವಚವನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಬೇಧಿಸಲಾರರು.

07069038a ಸ ತ್ವಂ ಕವಚಮಾಸ್ಥಾಯ ಕ್ರುದ್ಧಮದ್ಯ ರಣೇಽರ್ಜುನಂ|

07069038c ತ್ವರಮಾಣಃ ಸ್ವಯಂ ಯಾಹಿ ನ ಚಾಸೌ ತ್ವಾಂ ಸಹಿಷ್ಯತೇ||

ನೀನು ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸು. ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ!”

07069039 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07069039a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತ್ವರನ್ನೋಣಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಂಭೋ ವರ್ಮ ಭಾಸ್ವರಂ|

07069039c ಆಬಬಂಧಾದ್ಭೃತತಮಂ ಜಪನ್ಮಂತ್ರಂ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕವಚವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದನು.

07069040a ರಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಮಹತಿ ವಿಜಯಾಯ ಸುತಸ್ಯ ತೇ|

07069040c ವಿಸಿಸ್ಮಾಪಯಿಷುರ್ಲೋಕಂ ವಿದ್ಯಯಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ||

ಆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮನು ತನ್ನ
ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಲೋಕವನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07069041 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07069041a ಕರೋತು ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ್ವಸ್ತಿ ಚಾಪಿ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

07069041c ಸರಿಸೃಪಾಶ್ಚ ಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತೇಭ್ಯಸ್ತೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ಭಾರತ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ. ದ್ವಿಜರು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡಲಿ. ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ನಾಗಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069042a ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಶ್ಚೈವ ಧುಂಧುಮಾರೋ ಭಗೀರಥಃ|

07069042c ತುಭ್ಯಂ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಸ್ತಿ ಕುರ್ವಂತು ಸರ್ವಶಃ||

ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ, ದುಂಧುಮಾರ, ಭಗೀರಥ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ
ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069043a ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತ್ವೇಕಪಾದೇಭ್ಯೋ ಬಹುಪಾದೇಭ್ಯ ಏವ ಚ|

07069043c ಸ್ವಸ್ತಿಸ್ತು ಪಾದಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ನಿತ್ಯಂ ತವ ಮಹಾರಣೇ||

ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ನಿನಗೆ ಒಂದುಕಾಲಿನ, ಅನೇಕ ಕಾಲಿನ
ಮತ್ತು ಕಾಲೇ ಇಲ್ಲದಿರುವವು ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069044a ಸ್ವಾಹಾ ಸ್ವಧಾ ಶಚೀ ಚೈವ ಸ್ವಸ್ತಿ ಕುರ್ವಂತು ತೇ ಸದಾ|

07069044c ಲಕ್ಷ್ಮೀರರುಂಧತೀ ಚೈವ ಕುರುತಾಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽನಘ||

ಅನಘ! ಸ್ವಾಹಾ, ಸ್ವಧಾ, ಮತ್ತು ಶಚೀ ಇವರೂ ಸದಾ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಅರುಂಧತಿಯರೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069045a ಅಸಿತೋ ದೇವಲಶ್ಚೈವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತಥಾಂಗಿರಾಃ|

07069045c ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಶ್ಯಪಶ್ಚೈವ ಸ್ವಸ್ತಿ ಕುರ್ವಂತು ತೇ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಅಸಿತ-ದೇವಲರೂ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ-ಅಂಗಿರಸರೂ, ವಸಿಷ್ಠ-ಕಶ್ಯಪರೂ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069046a ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಲೋಕೇಶೋ ದಿಶಶ್ಚ ಸದಿಗೀಶ್ವರಾಃ|

07069046c ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽದ್ಯ ಪ್ರಯಚ್ಚಂತು ಕಾರ್ತಿಕೇಯಶ್ಚ ಷಣ್ಮುಖಃ||

ಲೋಕೇಶ್ವರರಾದ ಧಾತಾ-ವಿಧಾತರೂ, ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳ ಈಶ್ವರರೂ, ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಷಣ್ಮುಖನೂ ಇಂದು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ನೀಡಲಿ.

07069047a ವಿವಸ್ವಾನ್ಭಗವಾನ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಕರೋತು ತವ ಸರ್ವಶಃ|

07069047c ದಿಗ್ಗಜಾಶ್ಚೈವ ಚತ್ವಾರಃ ಕ್ಷಿತಿಃ ಖಿಂ ಗಗನಂ ಗ್ರಹಾಃ||

ಭಗವಾನ್ ವಿವಸ್ವಂತ, ನಾಲ್ಕು ದಿಗ್ಗಜಗಳೂ, ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಗಗನ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಗಳೂ ಸರ್ವಶಃ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿ.

07069048a ಅಧಸ್ತಾದ್ಧರಣೀಂ ಯೋಽಸೌ ಸದಾ ಧಾರಯತೇ ನೃಪ|

07069048c ಸ ಶೇಷಃ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸ್ವಸ್ತಿ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತು||

ನೃಪ! ಧರಣಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಸದಾ ಯಾರು ಹೊರುತ್ತಾನೋ ಆ ಪನ್ನಗಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೇಷನು ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ನೀಡಲಿ.

07069049a ಗಾಂಧಾರೇ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸುರಸತ್ತಮಾಃ|

07069049c ಪುರಾ ವೃತ್ರೇಣ ದೈತ್ಯೇನ ಭಿನ್ನದೇಹಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಗಾಂಧಾರೇ! ಹಿಂದೆ ಸುರಸತ್ತಮರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ ವೃತ್ರನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಸಹಸ್ರಾರು ಭಿನ್ನದೇಹರಾದರು.

07069050a ಹೃತತೇಜೋಬಲಾಃ ಸರ್ವೇ ತದಾ ಸೇಂದ್ರಾ ದಿವೌಕಸಃ|

07069050c ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಶರಣಂ ಜಗ್ಮುವೃತ್ರಾದ್ಭೀತಾ ಮಹಾಸುರಾತ್||

ಆಗ ತೇಜೋಬಲಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾಸುರ ವೃತ್ರನಿಂದ ಭೀತರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದಿವೌಕಸರೂ ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರು.

07069051 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

07069051a ಪ್ರಮದ್ವಿತಾನಾಂ ವೃತ್ರೇಣ ದೇವಾನಾಂ ದೇವಸತ್ತಮ|

07069051c ಗತಿರ್ಭವ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ತ್ರಾಹಿ ನೋ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ದೇವಸತ್ತಮ! ವೃತ್ರನಿಂದ ಸದೆಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿ! ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡು!”

07069052 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07069052a ಅಥ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸ್ಥಿತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಕ್ರಾದೀಂಶ್ಚ ಸುರೋತ್ತಮಾನ್|

07069052c ಪ್ರಾಹ ತಥ್ಯಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಿಷಣ್ಣಾನ್ಸುರಸತ್ತಮಾನ್||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಅವನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ
ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ, ವಿಷಣ್ಣರಾಗಿದ್ದ ಶುಕ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ಸುರೋತ್ತಮ
ಸುರಸತ್ತಮರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07069053a ರಕ್ಷಾ ಮೇ ಸತತಂ ದೇವಾಃ ಸಹೇಂದ್ರಾಃ ಸದ್ವಿಜಾತಯಃ|

07069053c ತ್ವಷ್ಟುಃ ಸುದುರ್ಧರಂ ತೇಜೋ ಯೇನ ವೃತ್ರೋ ವಿನಿರ್ಮಿತಃ||

“ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಉತ್ತಮ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರನ್ನೂ
ನಾನು ಸತತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಯಾವುದರಿಂದ ವೃತ್ರನು
ನಿರ್ಮಿತನಾಗಿರುವನೋ ಆ ತ್ವಷ್ಟನ ತೇಜಸ್ಸು ಸಹಿಸಲು ತುಂಬಾ
ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

07069054a ತ್ವಷ್ಟಾ ಪುರಾ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ವರ್ಷಾಯುತಶತಂ ತದಾ|

07069054c ವೃತ್ರೋ ವಿನಿರ್ಮಿತೋ ದೇವಾಃ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಜ್ಞಾಂ ಮಹೇಶ್ವರಾತ್||

ಹಿಂದೆ ತ್ವಷ್ಟನು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಮಹೇಶ್ವರನ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವೃತ್ರನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

07069055a ಸ ತಸ್ಮೈವ ಪ್ರಸಾದಾದ್ವೈ ಹನ್ಯಾದೇವ ರಿಪುರ್ಬಲೀ|

07069055c ನಾಗತ್ವಾ ಶಂಕರಸ್ಥಾನಂ ಭಗವಾನ್ದೃಶ್ಯತೇ ಹರಃ||

ಅವನದೇ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಈ ಬಲಶಾಲಿ ರಿಪುವು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಶಂಕರನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ಭಗವಾನ್ ಹರನನ್ನು ಕಾಣಲಾರಿರಿ.

07069056a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹನಿಷ್ಯಥ ರಿಪುಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗಚ್ಚತ ಮಂದರಂ|

07069056c ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ತಪಸಾಂ ಯೋನಿರ್ದಕ್ಷಯಜ್ಞವಿನಾಶನಃ|

07069056e ಪಿನಾಕೀ ಸರ್ವಭೂತೇಶೋ ಭಗನೇತ್ರನಿಪಾತನಃ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀವು ಆ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲಿರಿ.

ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಮಂದರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಯೋನಿ, ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ವಿನಾಶಕ, ಪಿನಾಕೀ, ಸರ್ವ ಭೂತೇಶ, ಭಗನೇತ್ರನಿಪಾತಿಯು ಇದ್ದಾನೆ.”

07069057a ತೇ ಗತ್ವಾ ಸಹಿತಾ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಹ ಮಂದರಂ|

07069057c ಅಪಶ್ಯಂಸ್ತೇಜಸಾಂ ರಾಶಿಂ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭಂ||

ಆ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಮಂದರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭನಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡರು.

07069058a ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ಸ್ವಾಗತಂ ದೇವಾ ಬ್ರೂತ ಕಿಂ ಕರವಾಣ್ಯಹಂ|

07069058c ಅಮೋಘಂ ದರ್ಶನಂ ಮಹ್ಯಂ ಕಾಮಪ್ರಾಪ್ತಿರತೋಽಸ್ತು ವಃ||

ಅವನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳೇ! ಸ್ವಾಗತ! ಹೇಳಿ! ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ನನ್ನ ಈ ಅಮೋಘ ದರ್ಶನವು ನೀವು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತವರಾಗಿ!”

07069059a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯೂಚುಸ್ತಂ ದಿವೌಕಸಃ|

07069059c ತೇಜೋ ಹೃತಂ ನೋ ವೃತ್ರೇಣ ಗತಿರ್ಭವ ದಿವೌಕಸಾಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದಿವೌಕಸರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದರು: “ವೃತ್ರನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದಿವೌಕಸರ ಗತಿಯಾಗು !

07069060a ಮೂರ್ತೀರಿಕ್ಷಷ್ಟ್ವ ನೋ ದೇವ ಪ್ರಹಾರೈರ್ಜರ್ಜರಿಕೃತಾಃ|

07069060c ಶರಣಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಸ್ಮ ಗತಿರ್ಭವ ಮಹೇಶ್ವರ||

ಮಹೇಶ್ವರ! ದೇವ! ಅವನ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನೋಡು! ನಾವು ನಿನಗೇ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಗತಿಯಾಗು!”

07069061 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

07069061a ವಿದಿತಂ ಮೇ ಯಥಾ ದೇವಾಃ ಕೃತ್ಯೇಯಂ ಸುಮಹಾಬಲಾ|

07069061c ತ್ವಷ್ಟುಸ್ತೇಜೋಭವಾ ಘೋರಾ ದುರ್ನಿವಾರ್ಯಾಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳೇ! ತ್ವಷ್ಟುನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಸುಮಹಾಬಲ ಘೋರ ಕೃತಾತ್ಮರಿಂದಲೂ ತಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದಿದೆ.

07069062a ಅವಶ್ಯಂ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಸಾಹ್ಯಂ ಸರ್ವದಿವೌಕಸಾಂ|

07069062c ಮಮೇದಂ ಗಾತ್ರಜಂ ಶಕ್ರ ಕವಚಂ ಗೃಹ್ಯ ಭಾಸ್ವರಂ|

07069062e ಬಧಾನಾನೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ಮಾನಸೇನ ಸುರೇಶ್ವರ||

ಆದರೆ ಸರ್ವ ದಿವೌಕಸರಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಅವಶ್ಯ

ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಕ್ರ! ನನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಕವಚವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ! ಸುರೇಶ್ವರ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ
ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಧರಿಸು!”

07069063 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07069063a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವರದಃ ಪ್ರಾದಾದ್ವರ್ಮ ತನ್ಮಂತ್ರಮೇವ ಚ|

07069063c ಸ ತೇನ ವರ್ಮಣಾ ಗುಪ್ತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ವ್ಯತ್ರಚಮೂಂ ಪ್ರತಿ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವರದನು ಆ ಕವಚವನ್ನೂ
ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ಅವನು ಆ ಕವಚದಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ವೃತ್ರನ
ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಹೋದನು.

07069064a ನಾನಾವಿಧೈಶ್ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಘೈಃ ಪಾತ್ಯಮಾನ್ಯೈರ್ಮಹಾರಣೇ|

07069064c ನ ಸಂಧಿಃ ಶಕ್ಯತೇ ಭೇತ್ತುಂ ವರ್ಮಬಂಧಸ್ಯ ತಸ್ಯ ತು||

ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ನಾನಾವಿಧದ ಶಸ್ತ್ರಾಘಗಳು ತಾಗಿದರೂ ಈ
ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07069065a ತತೋ ಜಘಾನ ಸಮರೇ ವೃತ್ರಂ ದೇವಪತಿಃ ಸ್ವಯಂ|

07069065c ತಂ ಚ ಮತ್ರಮಯಂ ಬಂಧಂ ವರ್ಮ ಚಾಂಗಿರಸೇ ದದೌ||

ಆಗ ಸ್ವಯಂ ದೇವಪತಿಯು ವೃತ್ರನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.
ಅನಂತರ ಆ ಮಂತ್ರಮಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಕವಚವನ್ನು ಆಂಗಿರಸನಿಗೆ
ನೀಡಿದನು.

07069066a ಅಂಗಿರಾಃ ಪ್ರಾಹ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಂತ್ರಜ್ಞಸ್ಯ ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ|

07069066c ಬೃಹಸ್ಪತಿರಥೋವಾಚ ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯಾಯ ಧೀಮತೇ||

ಆಂಗಿರಸನು ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಜ್ಞ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಧೀಮತ ಅಗ್ನಿವೇಶನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07069067a ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯೋ ಮಮ ಪ್ರಾದಾತ್ತೇನ ಬಧ್ನಾಮಿ ವರ್ಮ ತೇ|

07069067c ತವಾದ್ಯ ದೇಹರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಮಂತ್ರೇಣ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯನು ನನಗೆ ನೀಡಿದ ಕವಚವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಇಂದು ನಿನ್ನ ದೇಹರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.”

07069068 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07069068a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ದ್ರೋಣಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07069068c ಪುನರೇವ ವಚಃ ಪ್ರಾಹ ಶನೈರಾಚಾರ್ಯಪುಂಗವಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗ ಮಹಾದ್ಯುತಿಗೆ ಹೇಳಿ

ಆಚಾರ್ಯಪುಂಗವ ದ್ರೋಣನು ಪುನಃ ಮೆಲ್ಲನೇ ಈ

ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07069069a ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರೇಣ ಬಧ್ನಾಮಿ ಕವಚಂ ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

07069069c ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭೇಣ ಯಥಾ ಬದ್ಧಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪುರಾ ರಣೇ||

“ಪಾರ್ಥಿವ ! ಹಿಂದೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹೇಗೆ

ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಈ ಕವಚವನ್ನು

ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07069070a ಯಥಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಬದ್ಧಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಾರಕಾಮಯೇ|

07069070c ಶಕ್ರಸ್ಯ ಕವಚಂ ದಿವ್ಯಂ ತಥಾ ಬಧ್ನಾಮ್ಯಹಂ ತವ||

ಹೇಗೆ ತಾರಕಸುರನ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಕ್ರನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಕವಚವನ್ನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

07069071a ಬದ್ಧಾ ತು ಕವಚಂ ತಸ್ಯ ಮಂತ್ರೇಣ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

07069071c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ರಾಜಾನಂ ಯುದ್ಧಾಯ ಮಹತೇ ದ್ವಿಜಃ||

ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕವಚವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ದ್ವಿಜನು ರಾಜನನ್ನು ಮಹಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07069072a ಸ ಸನ್ನದ್ಧೋ ಮಹಾಬಾಹುರಾಚಾರ್ಯೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07069072c ರಥಾನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರೇಣ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಹಾರಿಣಾಂ||

07069073a ತಥಾ ದಂತಿಸಹಸ್ರೇಣ ಮತ್ತಾನಾಂ ವೀರ್ಯಶಾಲಿನಾಂ|

07069073c ಅಶ್ವಾನಾಮಯುತೇನೈವ ತಥಾನ್ವೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ||

07069074a ವೃತಃ ಪ್ರಾಯಾನ್ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07069074c ನಾನಾವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ ಯಥಾ ವೈರೋಚನಿಸ್ತಥಾ||

ಆಚಾರ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ಸನ್ನದ್ಧಗೊಂಡು ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಸಹಸ್ರ ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಥರೊಂದಿಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ವೀರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಮದಿಸಿದ ಸಹಸ್ರ ಆನೆಗಳಿಂದ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಮಹಾರಥಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು,

ನಾನಾ ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಷಗಳೊಂದಿಗೆ, ವೈರೋಚನಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

07069075a ತತಃ ಶಬ್ದೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸ್ರೈನ್ಯಾನಾಂ ತವ ಭಾರತ|

07069075c ಅಗಾಧಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮುದ್ರಮಿವ ಕೌರವಂ||

ಭಾರತ! ಅಗಾಧ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಹೊರಟ ಕೌರವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಕವಚಬಂಧನೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಕವಚಬಂಧನ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೦

ದ್ರೋಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ (೧-೩೪). ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧ (೩೫-
೫೧).

07070001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07070001a ಪ್ರವಿಷ್ಟಯೋರ್ಮಹಾರಾಜ ಪಾರ್ಥವಾಷ್ಣೇಯಯೋಸ್ತದಾ|

07070001c ದುರ್ಯೋಧನೇ ಪ್ರಯಾತೇ ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ ಪುರುಷರ್ಷಭೇ||

07070002a ಜವೇನಾಭ್ಯದ್ರವನ್ದ್ರೋಣಂ ಮಹತಾ ನಿಸ್ವನೇನ ಚ|

07070002c ಪಾಂಡವಾಃ ಸೋಮಕೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ತತೋ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಪಾರ್ಥ-ವಾಷ್ಣೇಯರ ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೋದ ನಂತರ ಪಾಂಡವರು ಸೋಮಕರೊಡಗೂಡಿ ಮಹಾ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07070003a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ಭೋರಂ ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

07070003c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ವ್ಯೂಹಸ್ಯ ಪುರತೋಽದ್ಭುತಂ||

ಆಗ ವ್ಯೂಹದ ಮುಂದೆಯೇ ಪಾಂಚಾಲರ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ನಡುವೆ ಘೋರವಾದ ಅದ್ಭುತವಾದ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07070004a ರಾಜನ್ಕದಾ ಚಿನ್ನಾಸ್ಮಾ ಭಿದ್ಯುಷ್ಯಂ ತಾದ್ಯಂ ನ ಚ ಶ್ರುತಂ|

07070004c ಯಾದ್ಯಂ ಮಧ್ಯಗತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ರಾಜನ್ ! ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆರಲು ನಾವು ಎಂದೂ ಕಂಡಿರದಂತಹ ಮತ್ತು ಕೇಳಿರದಂತಹ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07070005a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07070005c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ತೇ ಸರ್ವೇ ಶರವಷ್ಯೈರವಾಕಿರನ್||

ಸೇನೆಗಳ ವ್ಯೂಹದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಪಾರ್ಥರು ಎಲ್ಲರೂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು

ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದರು.

07070006a ವಯಂ ದ್ರೋಣಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

07070006c ಪಾರ್ಷ್ವತಪ್ರಮುಖಾನ್ಪಾರ್ಥಾನಭ್ಯವರ್ಷಾಮ ಸಾಯಕೈಃ||

ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾವು ಪಾರ್ಷ್ವತ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಪಾರ್ಥರ ಮೇಲೆ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದೆವು.

07070007a ಮಹಾಮೇಘಾವಿವೋದೀರ್ಣೌ ಮಿಶ್ರವಾತೌ ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ|

07070007c ಸೇನಾಗ್ರೇ ವಿಪ್ರಕಾಶೇತೇ ರುಚಿರೇ ರಥಭೂಷಿತೇ||

ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕೃತ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ತಾಗುವ ಮಹಾ ಮೇಘಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07070008a ಸಮೇತ್ಯ ತು ಮಹಾಸೇನೇ ಚಕ್ರತುರ್ವೇಗಮುತ್ತಮಂ|

07070008c ಜಾಹ್ನವೀಯಮುನೇ ನದ್ಯೌ ಪ್ರಾವೃಷೀವೋಲ್ಬಣೋದಕೇ||

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹತುಂಬಿ ರಭಸದಿಂದ ಪರಸ್ಪರರ ಕಡೆ ಹರಿಯುವ ಜಾಹ್ನವೀ-ಯಮುನಾ ನದಿಗಳಂತೆ ಆ ಎರಡು ಮಹಾಸೇನೆಗಳು ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೂಡಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದವು.

07070009a ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಪುರೋವಾತೋ ದ್ವಿಪಾಶ್ವರಥಸಂವೃತಃ|

07070009c ಗದಾವಿದ್ಯುನ್ಮಹಾರೌದ್ರಃ ಸಂಗ್ರಾಮಜಲದೋ ಮಹಾನ್||

07070010a ಭಾರದ್ವಾಜಾನಿಲೋದ್ಧೃತಃ ಶರಧಾರಾಸಹಸ್ರವಾನ್|

07070010c ಅಭ್ಯವರ್ಷನ್ಮಹಾರೌದ್ರಃ ಪಾಂಡುಸೇನಾಗ್ನಿಮುದ್ಧತಂ||

ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳೇ ಮೊದಲು ಬೀಸುವ ಚಂಡಮಾರುತವಾಗಿ, ಆನೆ-
ಕುದುರೆ-ರಥಗಳ ಸಂಕುಲಗಳೆಂಬ ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಮಹಾರೌದ್ರ
ಗದೆಗಳೇ ಮಹಾ ಮೇಘಗಳಾಗಿರಲು, ಭಾರದ್ವಾಜನೆಂಬ
ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಹೊತ್ತುತಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಶರಗಳ ಧಾರೆಗಳನ್ನು
ಪಾಂಡುಸೇನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಹಾರೌದ್ರ ಅಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿ
ಆರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು.

07070011a ಸಮುದ್ರಮಿವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ವಿವಾನ್ಘೋರೋ ಮಹಾನಿಲಃ|

07070011c ವ್ಯಕ್ಷೋಭಯದನೀಕಾನಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ||

ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಘೋರವಾದ ಚಂಡಮಾರುತವು
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ಪಾಂಡವರ
ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿದನು.

07070012a ತೇಽಪಿ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ದ್ರೋಣಮೇವ ಸಮಾದ್ರವನ್|

07070012c ಬಿಭಿತ್ಸಂತೋ ಮಹಾಸೇತುಂ ವಾಯೋಘಾಃ ಪ್ರಬಲಾ ಇವ||

ಅವರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಬಲವಾದ ಅಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಸೇತುವೆಯನ್ನು
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07070013a ವಾರಯಾಮಾಸ ತಾನ್ಮೋ ಳೋ ಜಲೌಘಾನಚಲೋ ಯಥಾ|

07070013c ಪಾಂಡವಾನ್ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾಂಶ್ಚ ಸಕೇಕಯಾನ್||

ಜೋರಾಗಿ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಪರ್ವತವು ಹೇಗೆ
ತಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ
ಪಾಂಡವರನ್ನೂ, ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ, ಕೇಕಯರನ್ನೂ ತಡೆದನು.

07070014a ಅಥಾಪರೇಽಪಿ ರಾಜಾನಃ ಪರಾವೃತ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

07070014c ಮಹಾಬಲಾ ರಣೇ ಶೂರಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾನನ್ವವಾರಯನ್||

ಇತರ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಶೂರ ರಾಜರೂ ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ತಡೆದರು.

07070015a ತತೋ ರಣೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಾರ್ಷತಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

07070015c ಸಂಜಘಾನಾಸಕೃದ್ರೋಣಂ ಬಿಭಿತ್ಸುರರಿವಾಹಿನೀಂ||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾರ್ಷತನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ
ಅರಿಸೇನೆಯನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬಯಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

07070016a ಯಥೈವ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ದ್ರೋಣೋ ವರ್ಷತಿ ಪಾರ್ಷತೇ|

07070016c ತಥೈವ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಭ್ಯವರ್ಷತ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಗೆ ಪಾರ್ಷತನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು

ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ ಕೂಡ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

07070017a ಸನಿಸ್ತ್ರಂಶಪುರೋವಾತಃ ಶಕ್ತಿಪ್ರಾಸರ್ಪಿಸಂವೃತಃ|

07070017c ಜ್ಯಾವಿದ್ಯುಚ್ಚಾಪಸಂಹ್ರಾದೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಬಲಾಹಕಃ||

07070018a ಶರಧಾರಾಶ್ಮವರ್ಷಾಣಿ ವ್ಯಸೃಜತ್ಸರ್ವತೋದಿಶಂ|

07070018c ನಿಘ್ನನ್ತಥವರಾಶ್ವಾಫಾಂಶ್ಚಾದಯಾಮಾಸ ವಾಹಿನೀಂ||

ಖಿಡ್ಗ ತೋಮರಗಳೇ ಮೊದಲು ಬೀಸುವ ಚಂಡಮಾರುತವಾಗಿ, ಶಕ್ತಿ-
ಪ್ರಾಸ-ಋಷಿಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗಿ, ಶಿಂಜಿನಿಯೇ ಮಿಂಚು ಮತ್ತು ಚಾಪದ
ಟೀಂಕಾರವೇ ಗುಡುಗಾಗಿರುವ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಮೋಡವು,
ಶರಧಾರೆಗಳೇ ಮಳೆಗಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರ
ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮುಸುಕಿತು.

07070019a ಯಂ ಯಮಾರ್ಚಚ್ಚರೈದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಂ|

07070019c ತತಸ್ತತಃ ಶರೈದ್ರೋಣಮಪಾರ್ಷತ ಪಾರ್ಷತಃ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವರ ರಥದ ಸಾಲನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಷತನು
ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

07070020a ತಥಾ ತು ಯತಮಾನಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

07070020c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತ್ರಿಧಾ ಸೈನ್ಯಮಭಿದ್ಯತ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಸೇನೆಯು ಮೂರಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು.

07070021a ಭೋಜಮೇಕೇ ನ್ಯವರ್ತಂತ ಜಲಸಂಧಮಥಾಪರೇ|

07070021c ಪಾಂಡವೈರ್ಹನ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಮೇವಾಪರೇಽವ್ರಜನ್||

ಒಂದು ಭೋಜನ ಹಿಂದೆ ಹೋಯಿತು, ಇನ್ನೊಂದು ಜಲಸಂಧನ ಹಿಂದೆ ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು.

07070022a ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಘಟಯದ್ಯಾನಿ ದ್ರೋಣಸ್ತು ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07070022c ವ್ಯಥಮಚ್ಚಾಪಿ ತಾನ್ಯಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅವನ್ನು ಧ್ವಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07070023a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಸ್ತ್ರಿದಾಭೂತಾ ವಧ್ಯಂತೇ ಪಾಂಡುಸ್ಯಂಜಯೈಃ|

07070023c ಅಗೋಪಾಃ ಪಶವೋಽರಣ್ಯೇ ಬಹುಭಿಃ ಶ್ವಾಪದೈರಿವ||

ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ ಹಸುಗಳು ಅನೇಕ ಹಿಂಸ್ರಮೃಗಗಳಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಸೇನೆಯು ಪಾಂಡು- ಸ್ಯಂಜಯರಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು.

07070024a ಕಾಲಃ ಸಂಗ್ರಸತೇ ಯೋಧಾನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಮೋಹಿತಾನ್|

07070024c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತುಮುಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿತಿ ಸಮ್ಮೇನಿರೇ ಜನಾಃ||

ಕಾಲನೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೂಲಕ ಯೋಧರನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ

ಕಬಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಏನೋ ಎಂದು ಆ ತುಮುಲ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು
ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಜನರು ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07070025a ಕುನ್ಯಪಸ್ಯ ಯಥಾ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವ್ಯಾಧಿತಸ್ಕರೈಃ|

07070025c ದ್ರಾವ್ಯತೇ ತದ್ವದಾಪನ್ನಾ ಪಾಂಡವೈಸ್ತವ ವಾಹಿನೀ||

ದುಷ್ಟ ನೃಪನ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಹೇಗೆ ದುರ್ಭಿಕ್ಷ, ವ್ಯಾಧಿ ಮತ್ತು ಚೋರರ
ಭಯದಿಂದ ಆಪತ್ತಿಗಳಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಪಾಂಡವ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಪಡೆದು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು.

07070026a ಅರ್ಕರಶ್ಮಿ ಪ್ರಭಿನ್ನೇಷು ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಕವಚೇಷು ಚ|

07070026c ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಪ್ರತಿಹನ್ಯಂತೇ ಸೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾ ತಥಾ||

ಸೇನೆಗಳ ಶಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಕವಚಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಬಿದ್ದು
ಅವುಗಳ ಹೊಳಪು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೋರೈಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಧೂಳು
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿತ್ತು.

07070027a ತ್ರಿಧಾಭೂತೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಪಾಂಡವೈಃ|

07070027c ಅಮರ್ಷಿತಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ವ್ಯ ಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ವಧಿಸುತ್ತಿರಲು
ಕುಪಿತನಾದ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿದನು.

07070028a ಮೃದ್ನತಸ್ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ನಿಘ್ನತಶ್ಚಾಪಿ ಸಾಯಕೈಃ|

07070028c ಬಭೂವ ರೂಪಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಕಾಲಾಗ್ನೇರಿವ ದೀಪ್ಯತಃ||

ಅವನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸೇನೆಗಳು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದವು. ಆಗ ದ್ರೋಣನ ರೂಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಆಯಿತು.

07070029a ರಥಂ ನಾಗಂ ಹಯಂ ಚಾಪಿ ಪತ್ತಿನಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07070029c ಏಕೈಕೇನೇಷುಣಾ ಸಂಖ್ಯೇ ನಿರ್ಬಿಭೇದ ಮಹಾರಥಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಮಹಾರಥನು ರಥ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಪದಾತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07070030a ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತು ಸೈನ್ಯೇಷು ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿತ್ಸ ಭಾರತ|

07070030c ದಧಾರ ಯೋ ರಣೇ ಬಾಣಾನ್ದ್ರೋಣಚಾಪಚ್ಯುತಾಂ ಶಿತಾನ್||

ಭಾರತ! ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07070031a ತತ್ಪಚ್ಯಮಾನಮರ್ಕೇಣ ದ್ರೋಣಸಾಯಕತಾಪಿತಂ|

07070031c ಬಭ್ರಾಮ ಪಾರ್ಷತಂ ಸೈನ್ಯಂ ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದವರಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಬೆಂದು ಪಾರ್ಷತನ ಸೇನೆಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗತೊಡಗಿತು.

07070032a ತಥೈವ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನಾಪಿ ಕಾಲ್ಯಮಾನಂ ಬಲಂ ತವ|

07070032c ಅಭವತ್ಸರ್ವತೋ ದೀಪ್ತಂ ಶುಷ್ಕಂ ವನಮಿವಾಗ್ನಿನಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಒಣ ವನದಂತಾಯಿತು.

07070033a ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ದ್ರೋಣಪಾರ್ಷ್ವತಸಾಯಕೈಃ|

07070033c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ವರಂ ಶಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಯುಧ್ಯಂತ ಸ್ಮ ಸೈನಿಕಾಃ||

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷ್ವತರ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07070034a ತಾವಕಾನಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಯುಧ್ಯತಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07070034c ನಾಸೀತ್ಯಶ್ಚಿನ್ಮಹಾರಾಜ ಯೋಽತ್ಯಾಕ್ಷೀತ್ಸಮ್ಯಗಂ ಭಯಾತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾರಾಜ! ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ವರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವರಲ್ಲಿ ಭಯದಿಂದ ಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07070035a ಭೀಮಸೇನಂ ತು ಕೌಂತೇಯಂ ಸೋದರ್ಯಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07070035c ವಿವಿಂಶತಿಶ್ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ||

07070036a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೈಃ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07070036c ತ್ರಯಾಣಾಂ ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತ್ರಯ ಏವಾನುಯಾಯಿನಃ||

ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮಸೇನನನ್ನಾದರೋ ಸೋದರರಾದ ಮಹಾರಥ
ವಿವಿಂಶತಿ-ಚಿತ್ರಸೇನ-ವಿಕರ್ಣರೂ, ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರೂ,
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯೂ - ನಿನ್ನ ಮೂವರು ಪುತ್ರರೂ ಮತ್ತು
ಅವರ ಮೂವರು ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ - ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07070037a ಬಾಹ್ಲೀಕರಾಜಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ಕುಲಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07070037c ಸಹಸೇನಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ದ್ರೌಪದೇಯಾನವಾರಯತ್||

ಕುಲಪುತ್ರ ಮಹಾರಥಿ ತೇಜಸ್ವೀ ರಾಜಾ ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ತಡೆದನು.

07070038a ಶೈಬ್ಯೋ ಗೋವಾಸನೋ ರಾಜಾ ಯೋಧೈರ್ದಶಶತಾವರೈಃ|

07070038c ಕಾಶ್ಯಸ್ಯಾಭಿಭುವಃ ಪುತ್ರಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಮವಾರಯತ್||

ಶೈಭ್ಯ ಗೋವಾಸನ ರಾಜನು ಒಂದುಸಾವಿರ ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ ಕಾಶ್ಯ
ಅಭಿಭುವಿನ ಪರಾಕ್ರಾಂತ ಮಗನನ್ನು ತಡೆದನು.

07070039a ಅಜಾತಶತ್ರುಂ ಕೌಂತೇಯಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಂ|

07070039c ಮದ್ರಾಣಾಮೀಶ್ವರಃ ಶಲ್ಯೋ ರಾಜಾ ರಾಜಾನಮಾವೃಣೋತ್||

ಪಾವಕನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೌಂತೇಯ ಅಜಾತಶತ್ರು ರಾಜನನ್ನು
ಮದ್ರರ ಈಶ್ವರ ಶಲ್ಯರಾಜನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07070040a ದುಃಶಾಸನಸ್ತ್ವ ವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸ್ವಮನೀಕಮಮರ್ಷಣಃ|

07070040c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರಯಯೌ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶೂರೋ ರಥವರಂ ಯುಧಿ||

ಕೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅಮರ್ಷಣ, ಶೂರ ದುಃಶಾಸನನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಥವರ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07070041a ಸ್ವಕೇನಾಹಮನೀಕೇನ ಸನ್ನದ್ಧಕವಚಾವೃತಃ|

07070041c ಚತುಃಶತೈರ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸೈಶ್ಚೇಕಿತಾನಮವಾರಯಂ||

ಸ್ವತಃ ನಾನೂಂ ಕೂಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ಕವಚವನ್ನು
ತೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸರೊಂದಿಗೆ ಚೇಕಿತಾನನನ್ನು
ತಡೆದನು.

07070042a ಶಕುನಿಸ್ತು ಸಹಾನೀಕೋ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಮವಾರಯತ್|

07070042c ಗಾಂಧಾರಕೈಃ ಸಪ್ತಶತೈಶ್ಚಾಪಶಕ್ತಿಶರಾಸಿಭಿಃ||

ಶಕುನಿಯಾದರೋ ಏಳುನೂರು ಗಾಂಧಾರರ ಸೇನೆಯೊಡಗೂಡಿ ಚಾಪ-
ಶಕ್ತಿ-ಖಡ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರನ್ನು ತಡೆದನು.

07070043a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತೈ ವಿರಾಟಂ ಮತ್ಸ್ಯ ಮಾರ್ಚತಾಂ|

07070043c ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇಽಭ್ಯುದ್ಯತೌ ಯುಧಿ||

ಅವಂತಿಯ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ ಮತ್ಸ್ಯ ನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ

⁸ ಸಂಜಯನೂ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಇದೇ ಮೊದಲಬಾರಿ ನಮಗೆ
ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ!

ಹೊಡೆದು ಯದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07070044a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ರುಂಧಾನಮಪರಾಜಿತಂ|

07070044c ಬಾಹ್ಲಿಕಃ ಪ್ರತಿಸಂಯತ್ತಃ ಪರಾಕ್ರಾಂತಮವಾರಯತ್||

ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಪರಾಜಿತ ಪರಾಕ್ರಂತ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಬಾಹ್ಲಿಕನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ತಡೆದನು.

07070045a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಕ್ರೂರೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರಭದ್ರಕೈಃ|

07070045c ಆವಂತ್ಯಃ ಸಹ ಸೌವೀರೈಃ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಮವಾರಯತ್||

ಅಂತಿಯವನು ಸೌವೀರರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೂರರಾದ ಪ್ರಭದ್ರಕರೊಡನಿದ್ದ ಕ್ರುದ್ಧ ರೂಪಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ತಡೆದನು.

07070046a ಘಟೋತ್ಕಚಂ ತಥಾ ಶೂರಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಕ್ರೂರಯೋಧಿನಂ|

07070046c ಅಲಾಯುಧೋಽದ್ರವತ್ಕೂರ್ಣಂ ಕ್ರುದ್ಧಮಾಯಾಂತಮಾಹವೇ||

ಕ್ರೂರಯೋಧಿನಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ವೇಗವಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ ಶೂರ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಅಲಾಯುಧನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07070047a ಅಲಂಬುಸಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಕುಂತಿಭೋಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07070047c ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಃ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಮವಾರಯತ್||

ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಿ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಂಬುಸನನ್ನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಡಗೂಡಿ ಮಹಾರಥ ಕುಂತಿಭೋಜನು ತಡೆದನು.

07070048a ಸೈಂಧವಃ ಪೃಷ್ಠತಸ್ತ್ವಾ ಸೀತ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ|

07070048c ರಕ್ಷಿತಃ ಪರಮೇಷ್ವಾಸೈಃ ಕೃಪಪ್ರಭೃತಿಭೀ ರಥೈಃ||

ಭಾರತ ! ಸೈಂಧವನು ಕೃಪನೇ ಮೊದಲಾದ ಪರಮೇಷ್ವಾಸ ರಥರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದನು.

07070049a ತಸ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ದ್ವೌ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಬೃಹತ್ತಮೌ|

07070049c ದ್ರೌಣೀರ್ಧ ಕ್ಷಿಣತೋ ರಾಜನ್ ಸೂತಪುತ್ರಶ್ಚ ವಾಮತಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸೈಂಧವನ ಬೃಹತ್ತಮ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಬಲದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಣಿಯೂ ಎಡದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07070050a ಪೃಷ್ಠಗೋಪಾಸ್ತು ತಸ್ಯಾಸನ್ಸೌಮದತ್ತಿಪುರೋಗಮಾಃ|

07070050c ಕೃಪಶ್ಚ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಶಲಃ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ||

07070051a ನೀತಿಮಂತೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

07070051c ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಿಧಾಯೈವಂ ರಕ್ಷಾಂ ಯುಯುಧಿರೇ ತದಾ||

ಸೌಮದತ್ತಿಯ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನೀತಿವಂತರಾದ ಮಹೇಷ್ವಾಸರಾದ ಎಲ್ಲ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರಾದ ಕೃಪ, ವೃಷಸೇನ, ಶಲ, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ದುರ್ಜಯರು ಸೈಂಧವನ ಹಿಂಭಾಗದ ರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಸೈಂಧವನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೧

ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ (೧-೩೧).

07071001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07071001a ರಾಜನ್ಸಂಗ್ರಾಮಮಾಶ್ಚ ಯಂ ಶೃಣು ಕೀರ್ತಯತೋ ಮಮ|

07071001c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ
ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ
ಆಶ್ಚರ್ಯದಾಯಕ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

07071002a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವ್ಯೂಹಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಂ|

07071002c ಅಯೋಧಯನ್ತ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥಾ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಬಿಭಿತ್ಸವಃ||

ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲೋಸುಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರು
ವ್ಯೂಹದ ಎದುರು ನಿಂತಿದ್ದ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07071003a ರಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಸ್ವಕಂ ವ್ಯೂಹಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಸೈನಿಕಾಃ|

07071003c ಅಯೋಧಯನ್ತ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥಾ ನ್ಪಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ತನ್ನ ವ್ಯೂಹವನ್ನೂ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾ

ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥರೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡಿದನು.

07071004a ವಿಂದಾನುವಿಂದಾವಾವಂತ್ಯೌ ವಿರಾಟಂ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07071004c ಆಜಘ್ನತುಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ತವ ಪುತ್ರಹಿತೈಷಿಣೌ||

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರು
ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ವಿರಾಟನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07071005a ವಿರಾಟಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ತಾವುಭೌ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತೌ|

07071005c ಪರಾಕ್ರಾಂತೌ ಪರಾಕ್ರಮ್ಯ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಾನುಗೌ||

ಮಹಾರಾಜ ವಿರಾಟನಾದರೋ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ
ಆ ಇಬ್ಬರು ಪರಾಕ್ರಾಂತರನ್ನು ಪರಾಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07071006a ತೇಷಾಂ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವದ್ಧಾರುಣಂ ಶೋಣಿತೋದಕಂ|

07071006c ಸಿಂಹಸ್ಯ ದ್ವಿಪಮುಖ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ವನೇ||

ವನದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಕ್ಕೂ ಮದಿಸಿದ ಎರಡು ಸಲಗಳಿಗೂ ನಡೆಯುವಂತೆ
ಅವರ ನಡುವೆ ನೀರಿನಂತೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ದಾರುಣವಾದ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07071007a ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ರಭಸಂ ಯುದ್ಧೇ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07071007c ಆಜಘ್ನೇ ವಿಶಿಖ್ರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಘೋರೈರ್ಮರ್ಮಾಸ್ಥಿಭೇದಿಭಿಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಬಾಹ್ಲೀಕನನ್ನು ಮರ್ಮ-
ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಘೋರವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07071008a ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ತು ಹೇಮಪುಂಖ್ಯೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07071008c ಆಜಘಾನ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನವಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಆಗ ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಒಂಭತ್ತು
ಹೇಮಪುಂಖಿಗಳಿರುವ ಶಿಲಾಶಿತ ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಜೋರಾಗಿ
ಹೊಡೆದನು.

07071009a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ಧೋರಂ ಶರಶಕ್ತಿಸಮಾಕುಲಂ|

07071009c ಭೀರೂಣಾಂ ತ್ರಾಸಜನನಂ ಶೂರಾಣಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಂ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಶೂರರ ಹರ್ಷವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಶರ-ಶಕ್ತಿ ಸಮೂಹಗಳ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07071010a ತಾಭ್ಯಾಂ ತತ್ರ ಶರೈರ್ಮುಕ್ತೈರಂತರಿಕ್ಷಂ ದಿಶಸ್ತಥಾ|

07071010c ಅಭವತ್ಸಂವೃತಂ ಸರ್ವಂ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳೂ
ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07071011a ಶೈಬ್ಯೋ ಗೋವಾಸನೋ ಯುದ್ಧೇ ಕಾಶ್ಯಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07071011c ಸಸೈನ್ಯೋ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಗಜಃ ಪ್ರತಿಗಜಂ ಯಥಾ||

ಆನೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶೈಬ್ಯ
ಗೋವಾಸನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮಹಾರಥ
ಕಾಶ್ಯಪುತ್ರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07071012a ಬಾಹ್ಲೀಕರಾಜಃ ಸಂರಬ್ಧೋ ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07071012c ಮನಃ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಾಣೀವ ಶುಶುಭೇ ಯೋಧಯನ್ರಣೇ||

ಮನಸ್ಸು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಂರಬ್ಧನಾದ
ಬಾಹ್ಲೀಕ ರಾಜನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ದ್ರೌಪದೇಯರೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07071013a ಅಯೋಧಯಂಸ್ತೇ ಚ ಭೃಶಂ ತಂ ಶರೌಘೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07071013c ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾ ಯಥಾ ದೇಹಂ ಶಶ್ವದ್ದೇಹಭೃತಾಂ ವರ||

ದೇಹಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳು ಹೇಗೆ ದೇಹವನ್ನು
ಕಲಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಅವನನ್ನು
ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07071014a ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯುದ್ಧೇ ಪುತ್ರೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ|

07071014c ಆಜಘ್ನೇ ಸಾಯಕೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ನ ವಭಿರ್ನ ತಪರ್ವ ಭಿಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗ ದುಃಶಾಸನನು
ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07071015a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸೇನ ಧನ್ವಿನಾ|

07071015c ಈಷನ್ಮೂರ್ತಾಂ ಜಗಾಮಾಶು ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಧನ್ವಿಯಿಂದ ಬಲವತ್ತಾಗಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸತ್ಯಮಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07071016a ಸಮಾಶ್ವಸ್ತಸ್ತು ವಾಷ್ಣೇಯಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07071016c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಾಯಕೈಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ವಾಷ್ಣೇಯನು ಹತ್ತು ಕಂಕಪತ್ರಿ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ
ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07071017a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ದೃಢಂ ವಿದ್ಧಾವನ್ಯೋನ್ಯಶರವಿಕ್ಷತೌ|

07071017c ರೇಜತುಃ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ರಾಜನ್! ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ
ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ
ಮರಗಳಂತೆ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07071018a ಅಲಂಬುಸಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಕುಂತಿಭೋಜಶರಾದಿಃ|

07071018c ಅಶೋಭತ ಪರಂ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಪುಷ್ಪಾಢ್ಯ ಇವ ಕಿಂಶುಕಃ||

ಕುಂತಿಭೋಜನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಲಂಬುಸನಾದರೋ
ಪರಮ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ ಮರದಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

07071019a ಕುಂತಿಭೋಜಂ ತತೋ ರಕ್ಷೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಬಹುಭಿರಾಯಸೈಃ|

07071019c ಅನದದ್ಭ್ರವಂ ನಾದಂ ವಾಹಿನ್ಯಾಃ ಪ್ರಮುಖೇ ತವ||

ಅವನು ಕುಂತಿಭೋಜನನ್ನು ಅನೇಕ ಆಯಸಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ಎದಿರು ಭೈರವ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿದನು.

07071020a ತತಸ್ತೌ ಸಮರೇ ಶೂರೌ ಯೋಧಯಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

07071020c ದದ್ಯತುಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಿ ಶಕ್ರಜಂಭೌ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ಶಕ್ರ-ಜಂಭಾಸುರರಂತೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಶೂರರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದರು.

07071021a ಶಕುನಿಂ ರಭಸಂ ಯುದ್ಧೇ ಕೃತವೈರಂ ಚ ಭಾರತ|

07071021c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಸಂರಬ್ಧೌ ಶರೈರರ್ಧಯತಾಂ ಮೃಧೇ||

ಭಾರತ! ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ರಭಸದ ಶಕುನಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷುದ್ಧರಾದ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಶರಗಳಿಂದ ಅರೆದರು.

07071022a ತನ್ಮೂಲಃ ಸ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಜನಕ್ಷಯಃ|

07071022c ತ್ವಯಾ ಸಂಜನಿತೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಕರ್ಣೇನ ಚ ವಿವರ್ಧಿತಃ||

07071023a ಉದ್ಧುಕ್ಷಿತಶ್ಚ ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಕ್ರೋಧಹುತಾಶನಃ|

07071023c ಯ ಇಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ರಾಜನ್ದಗ್ಧಂ ಸರ್ವಾನ್ಸಮುದ್ಯತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ರಾಜನ್! ನಿನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ಕರ್ಣನಿಂದ
ವೃದ್ಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಆ

ಅಗ್ನಿಯು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಸ್ಮಮಾಡಲು ತೊಡಗಿತು.
ಆ ಮೂಲದಿಂದ ಜನಕ್ಷಯವು ನಡೆಯಿತು.

07071024a ಶಕುನಿಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕೃತಃ ಸ ವಿಮುಖಿಃ ಶರೈಃ|

07071024c ನಾಭ್ಯಜಾನತ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯುಧಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ ಪರಾಕ್ರಮಂ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಬ್ಬರ ಶರಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಶಕುನಿಯು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ತಿಳಿಯಲಾರದೇ ಹೋದನು.

07071025a ವಿಮುಖಿಂ ಚೈನಮಾಲೋಕ್ಯ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೈ ಮಹಾರಥೌ|

07071025c ವವರ್ಷತುಃ ಪುನರ್ಬಾಣೈರ್ಯಥಾ ಮೇಘೌ ಮಹಾಗಿರಿಂ||

ಅವನು ವಿಮುಖನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಥ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರು
ಮಹಾಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ
ಪುನಃ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07071026a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಭಿಃ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07071026c ಸಂಪ್ರಾಯಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈರ್ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಸೌಬಲಃ||

ಅನೇಕ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೌಬಲನು
ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕುದುರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ದ್ರೋಣನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನು.

07071027a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತಥಾ ಶೂರಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ತಮಲಾಯುಧಂ|

07071027c ಅಭ್ಯಯಾದ್ರಭಸಂ ಯುದ್ಧೇ ವೇಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಧ್ಯಮಂ||

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಶೂರ ರಾಕ್ಷಸ ತಮಲಾಯುಧ ರಭಸ
ಅಲಂಬುಸನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ವೇಗವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07071028a ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಮಹಾರಾಜ ಚಿತ್ರರೂಪಮಿವಾಭವತ್|

07071028c ಯಾದ್ಯಶಂ ಹಿ ಪುರಾ ವೃತ್ತಂ ರಾಮರಾವಣಯೋರ್ಮೃಧೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರ ಯುದ್ಧವು ಹಿಂದೆ ರಾಮ-ರಾವಣರ ನಡುವೆ
ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07071029a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಮದ್ರರಾಜಾನಮಾಹವೇ|

07071029c ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಾಶತಾ ಬಾಣೈಃ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಆಹವದಲ್ಲಿ ಮದ್ರರಾಜನನ್ನು ಐನೂರು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಏಳರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07071030a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತಯೋರತ್ಯದ್ಭುತಂ ನೃಪ|

07071030c ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಮಹದ್ಭುದ್ಧಂ ಶಂಬರಾಮರರಾಜಯೋಃ||

ನೃಪ ! ಆಗ ಅವರ ನಡುವೆ ಹಿಂದೆ ಶಂಬರ ಮತ್ತು ಅಮರರಾಜರ
ನಡುವೆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆದಂತೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07071031a ವಿವಿಂಶತಿಶ್ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ತವಾತ್ಮಜಃ|

07071031c ಅಯೋಧಯನ್ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಾಃ||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ವಿವಿಂಶತಿ, ಚಿತ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ವಿಕರ್ಣರು
ಮಹಾಸೇನೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೨

ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೦). ದ್ರೋಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ (೨೧-
೩೫).

07072001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07072001a ತಥಾ ತಸ್ಮಿನ್ನ ವೃತ್ತೇ ತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

07072001c ಕೌರವೇಯಾಂಸ್ತ್ರಿದಾಭೂತಾನ್ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಸಂಗ್ರಾಮವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ಪಾಂಡವರು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ಒಡೆದಿದ್ದ
ಕೌರವೇಯರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದರು.

07072002a ಜಲಸಂಧಂ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮಸೇನೋ ನೃವಾರಯತ್|

07072002c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಸಹಾನೀಕಃ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾಹವೇ||

ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನು ಜಲಸಂಧನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.
ಯಧಿಷ್ಠಿರನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07072003a ಕಿರಂತಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ರೋಚಮಾನ ಇವಾಂಶುಮಾನ್|

07072003c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೂರ್ಯನು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07072004a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತ್ವರತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ|

07072004c ಕುರೂಣಾಂ ಸೋಮಕಾನಾಂ ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾನಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಆಗ ತ್ವರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು
ಸೋಮಕರ ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07072005a ಸಂಕ್ಷಯೇ ತು ತಥಾ ಭೂತೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಮಹಾಭಯೇ|

07072005c ದ್ವಂದ್ವೀಭೂತೇಷು ಸ್ಮೈನ್ಯೇಷು ಯುಧ್ಯಮಾನೇಷ್ಟಭೀತವತ್||

ಹಾಗೆ ಮಹಾಭಯದ ವಿನಾಶವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಭಯಗೊಳ್ಳದೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07072006a ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರೇಣ ಬಲೀ ಬಲವತಾ ಸಹ|

07072006c ವಿಚಿಕ್ಷೇಪ ಪೃಷತ್ಕೌಘಾಂಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಬಲೀ ದ್ರೋಣನು ಬಲವಂತನಾದ ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳು
ಎಲ್ಲಕಡೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು.

07072007a ಪುಂಡರೀಕವನಾನೀವ ವಿಧ್ವಸ್ತಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07072007c ಚಕ್ರಾತೇ ದ್ರೋಣಪಾಂಚಾಲ್ಯೌ ನೃಣಾಂ ಶೀರ್ಷಾಣ್ಯನೇಕಶಃ||

ಕಮಲಗಳ ವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುವಂತೆ ದ್ರೋಣ
ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯರು ಅನೇಕ ನರರ ಶಿರಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದರು.

07072008a ವಿನಿಕೀರ್ಣಾನಿ ವೀರಾಣಾಮನೀಕೇಷು ಸಮಂತತಃ|

07072008c ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಧ್ವಜವರ್ಮಾಯುಧಾನಿ ಚ||

ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರರ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಶಸ್ತ್ರಗಳು, ಧ್ವಜ-
ಕವಚ-ಆಯುಧಗಳು ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07072009a ತಪನೀಯವಿಚಿತ್ರಾಂಗಾಃ ಸಂಸಿಕ್ತಾ ರುಧಿರೇಣ ಚ|

07072009c ಸಂಸಿಕ್ತಾ ಇವ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಮೇಘಸಂಘಾಃ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ಬಂಗಾರದ ಕವಚಗಳು ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಮೇಘಗಳ ರಾಶಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07072010a ಕುಂಜರಾಶ್ವನರಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾತಯಂತಃ ಪತತ್ರಿಭಿಃ|

07072010c ತಾಲಮಾತ್ರಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ವಿಕರ್ಷಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮಹಾರಥರು ತಾಲಮಾತ್ರದ ಚಾಪಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಪತತ್ರಿಗಳಿಂದ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ನರರನ್ನು ಬೀಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07072011a ಅಸಿಚರ್ಮಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ಶಿರಾಂಸಿ ಕವಚಾನಿ ಚ|

07072011c ವಿಪ್ರಕೀರ್ಯಂತ ಶೂರಾಣಾಂ ಸಂಪ್ರಹಾರೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಮಹಾತ್ಮ ಶೂರರು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಖಡ್ಗ, ಗುರಾಣಿ, ಬಿಲ್ಲುಗಳು,
ಶಿರಗಳು, ಕವಚಗಳು ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07072012a ಉತ್ಥಿತಾನ್ಯಗಣೇಯಾನಿ ಕಬಂಧಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07072012c ಅದೃಶ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ತಸ್ಮಿನ್ವರಮಸಂಕುಲೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಪರಮ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ
ಏಳುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕಬಂಧಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07072013a ಗೃಧ್ರಾಃ ಕಂಕಾ ವಡಾಃ ಶ್ರೇನಾ ವಾಯಸಾ ಜಂಬುಕಾಸ್ತಥಾ|

07072013c ಬಹವಃ ಪಿಶಿತಾಶಾಶ್ಚ ತತ್ರಾದೃಶ್ಯಂತ ಮಾರಿಷ||

07072014a ಭಕ್ಷಯಂತಃ ಸ್ಮ ಮಾಂಸಾನಿ ಪಿಬಂತಶ್ಚಾಪಿ ಶೋಣಿತಂ|

07072014c ವಿಲುಂಪಂತಃ ಸ್ಮ ಕೇಶಾಂಶ್ಚ ಮಜ್ಜಾಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ನೃಪ||

07072015a ಆಕರ್ಷಂತಃ ಶರೀರಾಣಿ ಶರೀರಾವಯವಾಂಸ್ತಥಾ|

07072015c ನರಾಶ್ವಗಜಸಂಘಾನಾಂ ಶಿರಾಂಸಿ ಚ ತತಸ್ತತಃ||

ಮಾರಿಷ ! ಹದ್ದುಗಳು, ಕಂಕಗಳು, ತೋಳಗಳು, ನರಿಗಳು, ಕಾಗೆಗಳು,

ಜಂಬುಕಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳು

ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು,

ಕೇಶಗಳನ್ನೂ, ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವುದು, ಅನೇಕ ಶರೀರಗಳಿಂದ

ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ನರರು-ಅಶ್ವ-
ಗಜ ಸಮೂಹಗಳ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡಿತು.

07072016a ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾ ರಣದೀಕ್ಷಾಭಿದೀಕ್ಷಿತಾಃ ಶರಧಾರಿಣಃ|

07072016c ರಣೇ ಜಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಭೃಶಂ ಯುಯುಧಿರೇ ತದಾ||

ಅಸ್ತ್ರವಿದರಾದ, ರಣದೀಕ್ಷೆಯ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ, ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು
ಬಯಸುವ ಶರಧಾರಿಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು.

07072017a ಅಸಿಮಾರ್ಗಾನ್ಬಹುವಿಧಾನ್ವಿಚೇರುಸ್ತಾವಕಾ ರಣೇ|

07072017c ಋಷ್ವಿಭಿಃ ಶಕ್ತಿಭಿಃ ಪ್ರಾಸೈಃ ಶೂಲತೋಮರಪಟ್ಟಿಶೈಃ||

07072018a ಗದಾಭಿಃ ಪರಿಘೈಶ್ಚಾನ್ಯೇ ವ್ಯಾಯುಧಾಶ್ಚ ಭುಜೈರಪಿ|

07072018c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಜಘ್ನಿರೇ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಯುದ್ಧರಂಗಗತಾ ನರಾಃ||

ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದ ನರರು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವರು ಬಹುವಿಧದ
ವರಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ, ಋಷ್ವಿ-ಶಕ್ತಿ-ಪ್ರಾಸ-ಶೂಲ-
ತೋಮರ-ಪಟ್ಟಿಶ-ಗದೆ-ಪರಿಘ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ
ಮತ್ತು ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07072019a ರಥಿನೋ ರಥಿಭಿಃ ಸಾರ್ಧಮಶ್ವಾರೋಹಾಶ್ಚ ಸಾದಿಭಿಃ|

07072019c ಮಾತಂಗಾ ವರಮಾತಂಗೈಃ ಪದಾತಾಶ್ಚ ಪದಾತಿಭಿಃ||

07072020a ಕ್ಷೀಬಾ ಇವಾನ್ಯೇ ಚೋನ್ಮತ್ತಾ ರಂಗೇಷ್ಟಿವ ಚ ಚಾರಣಾಃ|

07072020c ಉಚ್ಚು ಕ್ರುಶುಸ್ತಥಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಜಘ್ನುರನ್ಯೋನ್ಯಮಾಹವೇ||

ರಥಿಗಳು ರಥಿಗಳೊಡನೆ, ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಮಾತಂಗರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾತಂಗರೊಂಡನೆ, ಪದಾತಿಗಳು
ಪದಾತಿಗಳೊಡನೆ, ಮತ್ತು ಇತರರು ಉನ್ನತ್ತರಾದವರಂತೆ
ಕ್ರೀಡಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರೋ ಎನ್ನುವವರಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಕಿರುಚಾಡಿ ಕರೆದರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07072021a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ನಿರ್ಮಯಾದೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07072021c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಹಯಾನಶ್ಚೈದ್ರೋಣಸ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಮಿಶ್ರಯತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳು ದ್ರೋಣನ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ
ಬೆರೆಯಿಸಿದನು.

07072022a ತೇ ಹಯಾ ಸಾಧ್ವಶೋಭಂತ ವಿಮಿಶ್ರಾ ವಾತರಂಹಸಃ|

07072022c ಪಾರಾವತಸವರ್ಣಾಶ್ಚ ರಕ್ತಶೋಣಾಶ್ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07072022e ಹಯಾಃ ಶುಶುಭಿರೇ ರಾಜನ್ಮೈಘಾ ಇವ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ರಾಜನ್! ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಆ ಪಾರಿವಾಳದ ಬಣ್ಣದ
ಕುದುರೆಗಳು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ಅವು ಮಿಂಚಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಶೋಭಿಸಿದವು.

07072023a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಾಶಮಾಗತಂ|

07072023c ಅಸಿಚರ್ಮಾದದೇ ವೀರೋ ಧನುರುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ದ್ರೋಣನು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ವೀರ

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸುಟು ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07072024a ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ ಪರವೀರಹಾ|

07072024c ಈಷಯಾ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಮಾವಿಶತ್||

ಆಗ ಪರವೀರಹ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ಈಶಾದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾರಿ
ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ದುಷ್ಕರವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನೇ
ಮಾಡಿದನು.

07072025a ಅತಿಷ್ಠದ್ಯುಗಮಧ್ಯೇ ಸ ಯುಗಸನ್ನಹನೇಷು ಚ|

07072025c ಜಘಾನಾರ್ಥೇಷು ಚಾಶ್ವಾನಾಂ ತತ್ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

ನೊಗದ ಮೇಲೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ನೊಗದ ಜೋಡಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು
ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07072026a ಖಿಡ್ಗೇನ ಚರತಸ್ತಸ್ಯ ಶೋಣಾಶ್ವಾನಧಿತಿಷ್ಠತಃ|

07072026c ನ ದದರ್ಶಾಂತರಂ ದ್ರೋಣಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಕೆಂಪುಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
ಹೊಡೆಯಲು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07072027a ಯಥಾ ಶೈನಸ್ಯ ಪತನಂ ವನೇಷ್ವಾಮಿಷಗೃದ್ಧಿನಃ|

07072027c ತಥೈವಾಸೀದಭೀಸಾರಸ್ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣಂ ಜಿಘಾಂಸತಃ||

ವನದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ಆಸೆಯಿಂದ ಗಿಡುಗವು ಹಾರಿ ಎರಗುವಂತೆ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಅವನ ವರ್ತನೆಯಾಗಿತ್ತು.

07072028a ತತಃ ಶರಶತೇನಾಸ್ಯ ಶತಚಂದ್ರಂ ಸಮಾಕ್ಷಿಪತ್|

07072028c ದ್ರೋಣೋ ದ್ರುಪದಪುತ್ರಸ್ಯ ಖಿಡ್ಗಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

07072029a ಹಯಾಂಶ್ಚೈವ ಚತುಃಷಷ್ಠ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ಜಘ್ನಿವಾನ್ಬಲೀ|

07072029c ಧ್ವಜಂ ಚತ್ರಂ ಚ ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ||

ಆಗ ಬಲೀ ದ್ರೋಣನು ನೂರು ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರುಪದಪುತ್ರನ
ನೂರುಚಂದ್ರರಿದ್ದ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನೂ,
ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಭಲ್ಲಗಳೆರಡರಿಂದ
ಧ್ವಜ-ಚತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೆರಡರಿಂದ ಅವನ
ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07072030a ಅಥಾಸ್ಮೈ ತ್ವರಿತೋ ಬಾಣಮಪರಂ ಜೀವಿತಾಂತಕಂ|

07072030c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ವಜ್ರಂ ವಜ್ರಧರೋ ಯಥಾ||

ಆಗ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿತವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ
ಬಾಣವನ್ನು ವಜ್ರಧರನು ವಜ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಾಂತವಾಗಿ ಎಳೆದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07072031a ತಂ ಚತುರ್ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಬಾಣಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07072031c ಗ್ರಸ್ತಮಾಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯೇನ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮೋಚಯತ್||

ಆ ಬಾಣವನ್ನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು

ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು.

07072032a ಸಿಂಹೇನೇವ ಮೃಗಂ ಗ್ರಸ್ತಂ ನರಸಿಂಹೇನ ಮಾರಿಷ|

07072032c ದ್ರೋಣೇನ ಮೋಚಯಾಮಾಸ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ||

ಮಾರಿಷ! ಸಿಂಹದಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗಿ
ಆ ನರಸಿಂಹ ಶಿನಿಪುಂಗವನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು.

07072033a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಗೋಪ್ತಾರಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾಹವೇ|

07072033c ಶರಾಣಾಂ ತ್ವರಿತೋ ದ್ರೋಣಃ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಮರ್ಪಯತ್||

ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ದ್ರೋಣನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07072034a ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೋ ಗ್ರಸಂತಮಿವ ಸ್ಯಂಜಯಾನ್|

07072034c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯಚ್ಚಿತ್ಯೈರ್ಬಾಣೈಃ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಆಗ ಶಿನಿಯ ಪೌತ್ರನು ಸ್ಯಂಜಯರನ್ನು ನುಂಗುವಂತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ
ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ನಿಶಿತವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ
ಹೊಡೆದನು.

07072035a ತತಃ ಸರ್ವೇ ರಥಾಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪಾಂಚಾಲಾ ಜಯಗೃಧ್ಧಿನಃ|

07072035c ಸಾತ್ವತಾಭಿಸೃತೇ ದ್ರೋಣೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮೋಚಯನ್||

ದ್ರೋಣನು ಸಾತ್ವತನೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು
ವಿಜಯೇಚ್ಛಿಗಳಾದ ಪಾಂಚಾಲ ರಥರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಬೇಗನೆ
ಬಿಡಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೋಣಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಯುದ್ಧೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೩

ದ್ರೋಣ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಯುದ್ಧ (೧-೫೩).

07073001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07073001a ಬಾಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿಕ್ಕೃತ್ತೇ ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇ ಚ ಮೋಕ್ಷಿತೇ|

07073001c ತೇನ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರೇಣ ಯುಯುಧಾನೇನ ಸಂಜಯ||

07073002a ಅಮರ್ಷಿತೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07073002c ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೇ ದ್ರೋಣಃ ಕಿಮಕರೋದ್ಯುಧಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಆ ಬಾಣವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರ ಯುಯುಧಾನನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು

ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಕೋಪಗೊಂಡ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೋಣನು ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದನು?”

07073003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07073003a ಸಂಪ್ರದ್ರುತಃ ಕ್ರೋಧವಿಷೋ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಶರಾಸನಃ|

07073003c ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರೇಷುದಶನಃ ಶಿತನಾರಾಚದಂಷ್ಟ್ರವಾನ್||

07073004a ಸಂರಂಭಾಮರ್ಷತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಹಿರಿವ ನಿಃಶ್ವಸನ್|

07073004c ನರವೀರಪ್ರಮುದಿತೈಃ ಶೋಣೈರಶ್ವೈರ್ಮಹಾಜವೈಃ||

07073005a ಉತ್ಪತ್ತದ್ಭಿರಿವಾಕಾಶಂ ಕ್ರಮದ್ಭಿರಿವ ಸರ್ವತಃ|

07073005c ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಂ ಶರಾನಸ್ಯನ್ಯುಧಾನಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಕ್ರೋಧವೇ ವಿಷವಾಗುಳ್ಳ, ಧನುಸ್ಸೇ
ತೆರೆದ ಬಾಯಿಯಂತಿರುವ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳೇ ಹಲ್ಲುಗಳಾಗುಳ್ಳ, ನಿಶಿತ
ನಾರಾಚಗಳೇ ದವಡೆಗಳಾಗುಳ್ಳ, ಕೋಪ-ಅಸಹನೆಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣು
ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ಆ ನರವೀರನು ಮಹಾ ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು
ಬಿಡುತ್ತಾ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿಹೋಗಬಲ್ಲ
ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳ ಕೆಂಪು ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದಿತನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ
ರುಕ್ಮಪುಂಖಿ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಯುಧಾನನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07073006a ಶರಪಾತಮಹಾವರ್ಷಂ ರಥಘೋಷಬಲಾಹಕಂ|

07073006c ಕಾರ್ಮುಕಾರ್ಕರ್ಷವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ನಾರಾಚಬಹುವಿದ್ಯುತಂ||

07073007a ಶಕ್ತಿಖಡ್ಗಶನಿಧರಂ ಕ್ರೋಧವೇಗಸಮುತ್ಥಿತಂ|

07073007c ದ್ರೋಣಮೇಘಮನಾವಾಯಂ ಹಯಮಾರುತಚೋದಿತಂ||

ಶರಗಳ ಪತನವೇ ಮಹಾಮಳೆಯಂತಿದ್ದ, ರಥಘೋಷವೇ
ಗುಡುಗಿನಂತಿರುವ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಟೀಂಕಾರವೇ ಸಿಡುಲಿನಂತಿರುವ, ಅನೇಕ
ನಾರಾಚಗಳೇ ಮಿಂಚಿನಂತಿರುವ, ಶಕ್ತಿ-ಖಡ್ಗಗಳೇ ಮಿಂಚಿನ
ಮಾಲೆಗಳಂತಿರುವ, ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ವೇಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ,
ಕುದುರೆಗಳೆಂಬ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣನೆಂಬ
ಮಹಾಮೇಘವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07073008a ದೃಷ್ಟೈವಾಭಿಪತಂತಂ ತಂ ಶೂರಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

07073008c ಉವಾಚ ಸೂತಂ ಶೈನೇಯಃ ಪ್ರಹಸನ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಮೇಲೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶೂರ
ಪರಪುರಂಜಯ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಶೈನೇಯನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು
ಸೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07073009a ಏತಂ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ರೂರಂ ಸ್ವಕರ್ಮಣ್ಯನವಸ್ಥಿತಂ|

07073009c ಆಶ್ರಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ ದುಃಖಭಯಾವಹಂ||

07073010a ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಜವಿತ್ಯೈರಶ್ವೈಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾಹಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವತ್|

07073010c ಆಚಾರ್ಯಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸತತಂ ಶೂರಮಾನಿನಂ||

“ಈತನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕ್ರೂರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲವೇ?
ದುಃಖ-ಭಯಗಳಿಂದ ರಾಜ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ,

ರಾಜಪುತ್ರರ ಆಚಾರ್ಯ, ಸತತವೂ ತಾನೇ ಶೂರನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಅವನ ಬಳಿ ಶೀಘ್ರವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ!”

07073011a ತತೋ ರಜತಸಂಕಾಶಾ ಮಾಧವಸ್ಯ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07073011c ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಭಿಮುಖಾಃ ಶೀಘ್ರಮಗಚ್ಚನ್ವಾತರಂಹಸಃ||

ಆಗ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಣ್ಣದ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಮಾಧವನ ಉತ್ತಮ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಎದುರಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07073012a ಇಷುಜಾಲಾವೃತಂ ಘೋರಮಂಧಕಾರಮನಂತರಂ|

07073012c ಅನಾಧೃಷ್ಯಮಿವಾನ್ಯೇಷಾಂ ಶೂರಾಣಾಮಭವತ್ತದಾ||

ಬಾಣಗಳ ಜಾಲಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ ಘೋರ ಅಂಧಕಾರವು
ಕವಿಯಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಆ ಶೂರರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07073013a ತತಃ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದುಷೋದ್ರೋಣಸಾತ್ವತಯೋಸ್ತದಾ|

07073013c ನಾಂತರಂ ಶರವೃಷ್ಟೀನಾಂ ದೃಶ್ಯತೇ ನರಸಿಂಹಯೋಃ||

ಆಗ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಾದ ನರಸಿಂಹರಾದ ದ್ರೋಣ-ಸಾತ್ವತರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07073014a ಇಷೂಣಾಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇನ ಶಬ್ದೋ ಧಾರಾಭಿಘಾತಜಃ|

07073014c ಶುಶ್ರುವೇ ಶಕ್ರಮುಕ್ತಾನಾಮಶನೀನಾಮಿವ ಸ್ವನಃ||

ಮಳೆಯ ನೀರು ಬೀಳುವಂತೆ ಬಾಣಗಳು ಬೀಳುವ ಶಬ್ದವು ಶಕ್ರನು

ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಮಿಂಚಿನ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

07073015a ನಾರಾಚೈರತಿವಿದ್ಧಾನಾಂ ಶರಾಣಾಂ ರೂಪಮಾಬಭೌ|

07073015c ಆಶೀವಿಷವಿದಷ್ಟಾನಾಂ ಸರ್ಪಾಣಾಮಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಾರಾಚಗಳೇ ಬಹುವಾಗಿದ್ದ ಶರಗಳ ರೂಪವು ಸರ್ಪಗಳ
ವಿಷದ ಹಲ್ಲುಗಳಂತಿದ್ದವು.

07073016a ತಯೋರ್ಜ್ಯಾತಲನಿರ್ಘೋಷೋ ವ್ಯಶ್ರುಯತ ಸುದಾರುಣಃ|

07073016c ಅಜಸ್ರಂ ಶೈಲಶೃಂಗಾಣಾಂ ವಜ್ರೇಣಾಹನ್ಯತಾಮಿವ||

ಅವರ ಧನುಸ್ಸಿನ ಸುದಾರುಣ ಟೀಂಕಾರ ಶಬ್ದವು ವಜ್ರದಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶೈಲಶೃಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ
ಸಮನಾಗಿತ್ತು.

07073017a ಉಭಯೋಸ್ತೌ ರಥೌ ರಾಜಂಸ್ತೇ ಚಾಶ್ವಾಸ್ತೌ ಚ ಸಾರಥೀ|

07073017c ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಶರೈಶ್ಚನ್ನಾಶ್ಚಿತ್ರರೂಪಾ ಬಭುಸ್ತದಾ||

ರಾಜನ್! ಇಬ್ಬರ ರಥಗಳೂ, ಕುದುರೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯರೂ
ಅವರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ರುಕ್ಮಪುಂಖದ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
ವಿಚಿತ್ರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದವು.

07073018a ನಿರ್ಮಲಾನಾಮಜಿಹ್ಮಾನಾಂ ನಾರಾಚಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07073018c ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಶೀವಿಷಾಭಾನಾಂ ಸಂಪಾತೋಽಭೂತ್ಸುದಾರುಣಃ||

ಪೊರೆಕಳಚಿದ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ನೇರವಾಗಿ

ಹೋಗುವ ನಾರಾಚಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘರ್ಷವು ಮಹಾ
ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು.

07073019a ಉಭಯೋಃ ಪತಿತೇ ಚತ್ರೇ ತಥೈವ ಪತಿತೌ ಧ್ವಜೌ|

07073019c ಉಭೌ ರುಧಿರಸಿಕ್ತಾಂಗಾವುಭೌ ಚ ವಿಜಯೈಷಿಣೌ||

ಇಬ್ಬರೂ ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಚತ್ರಗಳು ಬಿದ್ದವು, ಧ್ವಜಗಳೂ ಬಿದ್ದವು.
ಇಬ್ಬರ ಅಂಗಾಂಗಗಳೂ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದವು.

07073020a ಸ್ರವದ್ಭಿಃ ಶೋಣಿತಂ ಗಾತ್ರೈಃ ಪ್ರಸ್ತುತಾವಿವ ವಾರಣೌ|

07073020c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವಿಧ್ಯೇತಾಂ ಜೀವಿತಾಂತಕರೈಃ ಶರೈಃ||

ಜೀವವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಶರಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ದೇಹಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳಿಂದ ಸುರಿಯುವ
ಮದೋದಕದಂತೆ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07073021a ಗರ್ಜಿತೋತ್ಕೃಷ್ಟಸನ್ನಾದಾಃ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಾಃ|

07073021c ಉಪಾರಮನ್ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಾಜಹಾರ ನ ಕಶ್ಚನ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಗರ್ಜನ, ಕೂಗುಗಳೂ ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳ ನಿಸ್ವನವೂ
ನಿಂತಿತು. ಯಾರೂ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

07073022a ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಯೋಧಾ ಯುದ್ಧಾದುಪಾರಮನ್|

07073022c ದದೃಶೇ ದ್ವೈರಥಂ ತಾಭ್ಯಾಂ ಜಾತಕೌತೂಹಲೋ ಜನಃ||

ಸೇನೆಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಧರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಜನರು ಅವರಿಬ್ಬರ ದ್ವೈರಥಯುದ್ಧವನ್ನು
ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

07073023a ರಥಿನೋ ಹಸ್ತಿಯಂತಾರೋ ಹಯಾರೋಹಾಃ ಪದಾತಯಃ|

07073023c ಅವೈಕ್ಷಂತಾಚಲೈರ್ನೇತ್ರೈಃ ಪರಿವಾಯ್ ರಥರ್ಷಭೌ||

ರಥಿಗಳು, ಗಜಾರೋಹಿಗಳು, ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳು ಆ
ಇಬ್ಬರು ರಥರ್ಷಭರನ್ನೂ ಸುತ್ತವರೆದು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07073024a ಹಸ್ತನೀಕಾನ್ಯತಿಷ್ಠಂತ ತಥಾನೀಕಾನಿ ವಾಜಿನಾಂ|

07073024c ತಥೈವ ರಥವಾಹಿನ್ಯಃ ಪ್ರತಿವ್ಯೂಹ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಗಜಸೇನೆಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅಶ್ವಸೇನೆಗಳೂ ತಟಸ್ಥವಾದವು. ಹಾಗೆಯೇ
ರಥವಾಹಿನಿಗಳೂ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯೂಹವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಂಡವು.

07073025a ಮುಕ್ತಾವಿದ್ರುಮಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಮಣಿಕಾಂಚನಭೂಷಿತೈಃ|

07073025c ಧ್ವಜೈರಾಭರಣೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಕವಚೈಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಮಯೈಃ||

07073026a ವೈಜಯಂತೀಪತಾಕಾಭಿಃ ಪರಿಸ್ತೋಮಾಂಗಕಂಬಲೈಃ|

07073026c ವಿಮಲೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ಹಯಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕೈಃ||

07073027a ಜಾತರೂಪಮಯೀಭಿಶ್ಚ ರಾಜತೀಭಿಶ್ಚ ಮೂರ್ಧಸು|

07073027c ಗಜಾನಾಂ ಕುಂಭಮಾಲಾಭಿದ್ಫಂತವೇಷ್ಟೈಶ್ಚ ಭಾರತ||

07073028a ಸಬಲಾಕಾಃ ಸಖಿದ್ರೋತಾಃ ಸೈರಾವತಶತಃರದಾಃ|

07073028c ಅದೃಶ್ಯಂತೋಷ್ಣಪರ್ಯಾಯೇ ಮೇಘಾನಾಮಿವ ವಾಗುರಾಃ||

ಭಾರತ ! ಮುಕ್ತಾವಿದ್ಯಮಚಿತ್ರಗಳಿಂದ,
ಮಣಿಕಾಂಚನಭೂಷಣಗಳಿಂದ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಧ್ವಜ-ಆಭರಣಗಳಿಂದ,
ಬಂಗಾರದ ಕವಚಗಳಿಂದ, ವೈಜಯಂತೀ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ,
ಪರಿಸ್ತೋಮಗಳಿಗೆ ಹಾಸಿದ ಕಂಬಳಿಗಳಿಂದ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿಶಿತ
ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಕುದುರೆಗಳ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಮತ್ತು
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕೀರ್ಣಗಳಿಂದ, ಆನೆಗಳ ಕುಂಭಮಾಲೆಗಳಿಂದ,
ದಂತಾಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೇನೆಗಳು ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಬಲಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೇಘಗಳ
ಸಾಲುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07073029a ಅಪಶ್ಯನ್ನಸ್ಮ ದೀಯಾಶ್ಚ ತೇ ಚ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ|

07073029c ತದ್ಯುದ್ಧಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

07073030a ವಿಮಾನಾಗ್ರಗತಾ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಕ್ರಪುರೋಗಮಾಃ|

07073030c ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾಶ್ಚ ವಿದ್ಯಾಧರಮಹೋರಗಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನ ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಲು
ನಮ್ಮವರು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಕಡೆಯವರು ಮತ್ತು ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮ-ಶಕ್ರರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು, ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣ
ಸಮೂಹಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಧರರು, ಮಹಾ ನಾಗಗಳು ನಿಂತರು.

07073031a ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಾಕ್ಷೇಪೈಶ್ಚಿತ್ರೈಃ ಶಸ್ತ್ರವಿಘಾತಿಭಿಃ|

07073031c ವಿವಿಧೈರ್ವಿಸ್ಮಯಂ ಜಗ್ಮುಸ್ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ||

ಆ ಪುರುಷಸಿಂಹರ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಹಿಂದೆಬರುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳನ್ನೂ, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದನ್ನೂ, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯವುಂಟಾಯಿತು.

07073032a ಹಸ್ತಲಾಘವಮಸ್ತ್ರೇಷು ದರ್ಶಯಂತೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07073032c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮವಿಧ್ಯೇತಾಂ ಶರೈಸ್ತೌ ದ್ರೋಣಸಾತ್ಯಕೀ||

ಆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ದ್ರೋಣ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ತಮ್ಮ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07073033a ತತೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಶರಾಂಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಂಯುಗೇ|

07073033c ಪತ್ರಿಭಿಃ ಸುದೃಢೈರಾಶು ಧನುಶ್ಚೈವ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಆಗ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದಾಶಾರ್ಹನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಸುದೃಢ ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಶರಗಳನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07073034a ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಪರಂ ಧನುಃ|

07073034c ಸಜ್ಯಂ ಚಕಾರ ತಚ್ಚಾಶು ಚಿಚ್ಚೇದಾಸ್ಯ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅದನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07073035a ತತಸ್ತ್ವ ರನ್ನು ನದ್ರೋಣೋ ಧನುರ್ಹಸ್ತೋ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ|

07073035c ಸಜ್ಯಂ ಸಜ್ಯಂ ಪುನಶ್ಚಾಸ್ಯ ಚಿಚ್ಚೇದ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಪುನಃ ತ್ವರಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು, ಪುನಃ ಅದನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07073036a ತತೋಽಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ ದ್ರೋಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಮಾತಿಮಾನುಷಂ|

07073036c ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮನಸೇದಮಚಿಂತಯತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನ ಅತಿಮಾನುಷ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದನು:

07073037a ಏತದಸ್ತ್ರಬಲಂ ರಾಮೇ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯೇ ಧನಂಜಯೇ|

07073037c ಭೀಷ್ಮೇ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೇ ಯದಿದಂ ಸಾತ್ವತಾಂ ವರೇ||

“ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರಾದ ರಾಮ, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮರಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತ್ರಬಲವು ಈ ಸಾತ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ.”

07073038a ತಂ ಚಾಸ್ಯ ಮನಸಾ ದ್ರೋಣಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ವಿಕ್ರಮಂ|

07073038c ಲಾಘವಂ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ||

ವಾಸವನದಂತಿದ ಅವನ ಹಸ್ತ ಚಳಕ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ದ್ರೋಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗೌರವಿಸಿದನು.

07073039a ತುತೋಷಾಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತಥಾ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

07073039c ನ ತಾಮಾಲಕ್ಷಯಾಮಾಸುರ್ಲಘುತಾಂ ಶೀಘ್ರಕಾರಿಣಃ||

07073040a ದೇವಾಶ್ಚ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07073040c ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾಶ್ಚ ವಿದುದ್ರೋಣಸ್ಯ ಕರ್ಮ ತತ್||

ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಆ ಅಸ್ತುವಿದನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದರು. ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಶೀಘ್ರಕಾರಿ ಯುಯುಧಾನನ ಹಸ್ತ ಲಘುತ್ವವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣ ಸಂಘಗಳು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಪರಾಕ್ರಮವು ತಿಳಿದಿತ್ತು.

07073041a ತತೋಽನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನಃ|

07073041c ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಅಸ್ತುವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನ ದ್ರೋಣನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07073042a ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಮಾಯಾಭಿಃ ಪ್ರತಿಹನ್ಯ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07073042c ಜಘಾನ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಅವನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿ ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07073043a ತಸ್ಯಾತಿಮಾನುಷಂ ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೈರಸಮಂ ರಣೇ|

07073043c ಯುಕ್ತಂ ಯೋಗೇನ ಯೋಗಜ್ಞಾಸ್ತಾವಕಾಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಆ ಅತಿಮಾನುಷಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರಲ್ಲಿದ್ದ

ಯೋಗದಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದ ಯೋಗಜ್ಞರು ಗೌರವಿಸಿದರು.

07073044a ಯದಸ್ತ್ರಮಸ್ಯತಿ ದ್ರೋಣಸ್ತದೇವಾಸ್ಯತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07073044c ತಮಾಚಾರ್ಯೋಽಪ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತೋಽಯೋಧಯಚ್ಚ ತ್ರುತಾಪನಃ||

ದ್ರೋಣನು ಯಾವ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಶತ್ರುತಾಪನ ಆಚಾರ್ಯನು ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07073045a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಧನುರ್ವೇದಸ್ಯ ಪಾರಗಃ|

07073045c ವಧಾಯ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮುದೈರಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಆ ಧನುರ್ವೇದದ ಪಾರಂಗತನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯುಯುಧಾನನ ವಧೆಗಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07073046a ತದಾಗ್ನೇಯಂ ಮಹಾಘೋರಂ ರಿಪುಘ್ನಮುಪಲಕ್ಷ್ಯ ಸಃ|

07073046c ಅಸ್ತ್ರಂ ದಿವ್ಯಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವಾರುಣಂ ಸಮುದೈರಯತ್||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಘೋರವಾದ, ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದಿವ್ಯವಾದ ವರುಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07073047a ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಧಾರಿಣೌ|

07073047c ನ ವಿಚೀರುಸ್ತದಾಕಾಶೇ ಭೂತಾನ್ಯಾಕಾಶಗಾನ್ಯಪಿ||

ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾ

ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುವೂ, ಆಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರೂ, ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07073048a ಅಸ್ತ್ರೇ ತೇ ವಾರುಣಾಗ್ನೇಯೇ ತಾಭ್ಯಾಂ ಬಾಣಸಮಾಹಿತೇ|

07073048c ನ ತಾವದಭಿಷಜ್ಯೇತೇ ವ್ಯಾವರ್ತದಥ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಆ ವಾರುಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಾಣಗಳು ಒಂದುಗೂಡಿದಾಗ ಅವು ನಿಷ್ಫಲಗೊಂಡವು. ಆಗ ಭಾಸ್ಕರನೂ ಇಳಿಮುಖನಾದನು.

07073049a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07073049c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಪರ್ಯರಕ್ಷಂತ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನ, ನಕುಲ ಸಹದೇವರು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ರಕ್ಷಿಸಿದರು.

07073050a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮುಖ್ಯೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಸಕೇಕಯಃ|

07073050c ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಶಾಲ್ವೇಯಸೇನಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಮಾಜಗ್ಮುರಂಜಸಾ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮುಖ್ಯರೊಂದಿಗೆ ವಿರಾಟನೂ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಕಯನೂ, ಮತ್ಸ್ಯರೂ, ಶಾಲ್ವೇಯ ಸೇನೆಗಳೂ ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ವೇಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದರು.

07073051a ದುಃಶಾಸನಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07073051c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯುಪಪದ್ಯಂತ ಸಪತ್ನೈಃ ಪರಿವಾರಿತಂ||

ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಸ್ರ ರಾಜಪುತ್ರರು ದ್ರೋಣನ

ಬಳಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ತಮ್ಮವರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07073052a ತತೋ ಯುದ್ಧಮಭೂದ್ರಾಜಂಸ್ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಧನ್ವಿನಾಂ|

07073052c ರಜಸಾ ಸಂವೃತೇ ಲೋಕೇ ಶರಜಾಲಸಮಾವೃತೇ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಧನ್ವಿಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

07073053a ಸರ್ವಮಾವಿಗ್ನಮಭವನ್ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ|

07073053c ಸ್ಮೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾ ದ್ವಸ್ತೇ ನಿರ್ಮರ್ಯಾದಮವರ್ತತ||

ಧೂಳಿನಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು. ಸೇನೆಗಳು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದ್ರೋಣಸಾತ್ಯಕಿಯುದ್ಧೇ ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಸಾತ್ಯಕಿಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೪

ಅರ್ಜುನನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ರಥವನ್ನು ಸೈಂಧವನ ಕಡೆ ಓಡಿಸಲು ಕುದುರೆಗಳು ಬಳಲಿದುದು (೧-

೧೬). ಅರ್ಜುನನು ಅವಂತಿಯ ವಿಂದಾನುವಿಂದರನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು
 (೧೭-೩೩). ಬಳಲಿದ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ನೀರುಕುಡಿಸಲು ಅರ್ಜುನನು
 ರಣರಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸರೋವರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದುದು (೩೪-
 ೫೮).

07074001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07074001a ಪರಿವರ್ತಮಾನೇ ತ್ವಾದಿತ್ಯೇ ತತ್ರ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಭಿಃ|

07074001c ರಜಸಾ ಕೀರ್ಯಮಾಣಾಶ್ಚ ಮಂದೀಭೂತಾಶ್ಚ ಸೈನಿಕಾಃ||

07074002a ತಿಷ್ಠತಾಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪುನರಾವರ್ತತಾಮಪಿ|

07074002c ಭಜ್ಯತಾಂ ಜಯತಾಂ ಚೈವ ಜಗಾಮ ತದಹಃ ಶನೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆದಿತ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು,
 ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಯು ಕುಂದಿತವಾಗುತ್ತಿರಲು,
 ಸೈನಿಕರು ನಿಂತಿದ್ದರು, ಯುಧ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ
 ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ದಿನವು ಮೆಲ್ಲಗೆ
 ಕಳೆಯತೊಡಗಿತು.

07074003a ತಥಾ ತೇಷು ವಿಷಕ್ತೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಜಯಗೃದ್ಧಿಷು|

07074003c ಅರ್ಜುನೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಸೈಂಧವಾಯೈವ ಜಗ್ಮತುಃ||

ಹಾಗೆ ಆ ಸೇನೆಗಳು ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರಲು ಅರ್ಜುನ
 ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವರು ಸೈಂಧವನ ಕಡೆ ಹೊರಟರು.

07074004a ರಥಮಾರ್ಗಪ್ರಮಾಣಂ ತು ಕೌಂತೇಯೋ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07074004c ಚಕಾರ ತತ್ರ ಪಂಥಾನಂ ಯಯೌ ಯೇನ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಕೌಂತೇಯನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ರಥಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನಾರ್ದನನು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07074005a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ರಥೋ ಯಾತಿ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07074005c ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ದೀರ್ಯಂತೇ ಸೇನಾಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ ರಥವು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೋ
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಸೀಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

07074006a ರಥಶಿಕ್ಷಾಂ ತು ದಾಶಾರ್ಹೋ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07074006c ಉತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಾನಿ ಮಂಡಲಾನಿ ವಿದರ್ಶಯನ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ದಾಶಾರ್ಹನು ತನ್ನ ರಥಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.
ಉತ್ತಮ, ಅಧಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07074007a ತೇ ತು ನಾಮಾಂಕಿತಾಃ ಪೀತಾಃ ಕಾಲಜ್ವಲನಸನ್ನಿಭಾಃ|

07074007c ಸ್ನಾಯುನದ್ಧಾಃ ಸುಪರ್ವಾಣಃ ಪೃಥವೋ ದೀರ್ಘಗಾಮಿನಃ||

07074008a ವೈಣವಾಯಸ್ಕಯಶರಾಃ ಸ್ವಾಯತಾ ವಿವಿಧಾನನಾಃ|

07074008c ರುಧಿರಂ ಪತಗೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪಪುರಾಹವೇ||

07074009a ರಥಸ್ಥಿತಃ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರೇ ಯಾನಸ್ಯತ್ಯರ್ಜುನಃ ಶರಾನ್|

07074009c ರಥೇ ಕ್ರೋಶಮತಿಕ್ರಾಂತೇ ತಸ್ಯ ತೇ ಘ್ನಂತಿ ಶಾತ್ರವಾನ್||

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ
ನಾಮಾಂಕಿತವಾಗಿದ್ದ, ಹಿತ್ತಾಳೆಯ, ಕಾಲಜ್ವಲನದಂತಿರುವ,
ಸ್ನಾಯುಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನೇರವಾದ, ದಪ್ಪನಾದ,
ದೂರಹೋಗಬಲ್ಲ, ಬಿದಿರು ಅಥವಾ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿವಿಧ
ಶತ್ರುಗಳ ಜೀವವನ್ನು ತೆಗೆದ, ಪಕ್ಷಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಶರಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರ ದೂರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು
ಅವುಗಳು ಅವನ ರಥವು ಆ ಕ್ರೋಶ ದೂರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07074010a ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಾರುತರಂಹೋಭಿರ್ವಾ ಜಿಭಿಃ ಸಾಧುವಾಹಿಭಿಃ|

07074010c ತಥಾಗಚ್ಚ ದ್ಧೃಷೀಕೇಶಃ ಕೃತ್ಸುಂ ವಿಸ್ಮಾಪಯನ್ವಗತ್||

ಗರುಡ-ಮಾರುತರಂತೆ ವೇಗವುಳ್ಳ ಸಾಧುವಾಹನಗಳಾದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೃಷೀಕೇಶನು ಹೇಗೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ
ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡಿತು.

07074011a ನ ತಥಾ ಗಚ್ಚತಿ ರಥಸ್ತಪನಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07074011c ನೇಂದ್ರಸ್ಯ ನ ಚ ರುದ್ರಸ್ಯ ನಾಪಿ ವೈಶ್ರವಣಸ್ಯ ಚ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅದರಂತೆ ಸೂರ್ಯನ ರಥವಾಗಲೀ ಇಂದ್ರನ, ರುದ್ರನ
ಅಥವಾ ವೈಶ್ರವಣನ ರಥವಾಗಲೀ ಓಡುವುದಿಲ್ಲ.

07074012a ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಗತಪೂರ್ವಸ್ತಥಾ ರಥಃ|

07074012c ಯಥಾ ಯಯಾವರ್ಜುನಸ್ಯ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯಶೀಘ್ರಗಃ||

ರಾಜನ್! ಹೇಗೆ ಅರ್ಜುನನ ರಥವು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಷ್ಟೇ
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರ ರಥವೂ ಈ ಹಿಂದೆ
ರಣದಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07074013a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತು ರಣೇ ರಾಜನೈಶವಃ ಪರವೀರಹಾ|

07074013c ಸೇನಾಮಧ್ಯೇ ಹಯಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪರವೀರಹ ಕೇಶವನು
ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07074014a ತತಸ್ತಸ್ಯ ರಥೌಘಸ್ಯ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07074014c ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ರಥಮೂಹುಸ್ತಂ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಶ್ರಮಾನ್ವಿತಾಃ||

07074015a ಕ್ಷತಾಶ್ಚ ಬಹುಭಿಃ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ಯುದ್ಧಶೌಂಡೈರನೇಕಶಃ|

07074015c ಮಂಡಲಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ವಿಚೇರುಸ್ತೇ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

07074016a ಹತಾನಾಂ ವಾಜಿನಾಗಾನಾಂ ರಥಾನಾಂ ಚ ನರೈಃ ಸಹ|

07074016c ಉಪರಿಷ್ಟಾದತಿಕ್ರಾಂತಾಃ ಶೈಲಾಭಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆಗ ಆ ರಥಸಮೂಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು ಆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ
ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆ-ಬಳಲಿಕೆಗಳಿಂದ ರಥವನ್ನು ಹೊರಲು
ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವು ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಶೌಂಡರಿಂದ
ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಚಿತ್ರ ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ
ಬಳಲಿದ್ದವು. ಹತವಾಗಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ರಥ-ನರರ
ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿ ಓಡಿ ಬಳಲಿದ್ದವು.

07074017a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ವೀರಾವಾವಂತೌ ಭ್ರಾತೌ ನೃಪ|

07074017c ಸಹಸೇನೌ ಸಮಾಚೇತಾಂ ಪಾಂಡವಂ ಕ್ಲಾಂತವಾಹನಂ||

ನೃಪ! ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದ ಕುದುರೆಗಳಿದ್ದ ಪಾಂಡವನನ್ನು
ವೀರರಾದ ಅವಂತಿಯ ಸಹೋದರರು ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07074018a ತಾವರ್ಜುನಂ ಚತುಃಷಷ್ಚಾ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಚ ಜನಾರ್ದನಂ|

07074018c ಶರಾಣಾಂ ಚ ಶತೇನಾಶ್ವಾನವಿಧ್ಯೇತಾಂ ಮುದಾನ್ವಿತೌ||

ಮುದಾನ್ವಿತರಾದ ಅವರು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅರವತ್ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು
ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ನೂರರಿಂದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07074019a ತಾವರ್ಜುನೋ ಮಹಾರಾಜ ನವಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07074019c ಆಜಘಾನ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮರ್ಮಜ್ಞೋ ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಮರ್ಮಜ್ಞ ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಒಂಭತ್ತು
ಮರ್ಮಭೇದಿ ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07074020a ತತಸ್ತೌ ತು ಶರೌಘೇಣ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಸಹಕೇಶವಂ|

07074020c ಆಚ್ಚಾದಯೇತಾಂ ಸಂರಬ್ಧೌ ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ನೇದತುಃ||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಿ ಶರ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ
ಕೇಶವನೊಂದಿಗೆ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07074021a ತಯೋಸ್ತು ಧನುಷೀ ಚಿತ್ರೇ ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

07074021c ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ತೂರ್ಣಂ ಧ್ವಜೌ ಚ ಕನಕೋಜ್ಜಲೌ||

ಶ್ವೇತವಾಹನನಾದರೋ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಭಲ್ಲಗಳೆರಡರಿಂದ
ಅವರ ಬಣ್ಣದ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕನಕೋಜ್ಜಲ ಧ್ವಜಗಳನ್ನೂ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07074022a ಅಥಾನೈ ಧನುಷೀ ರಾಜನ್ವ್ರಗೃಹ್ಯ ಸಮರೇ ತದಾ|

07074022c ಪಾಂಡವಂ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಾವರ್ದಯಾಮಾಸತುಃ ಶರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು,
ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ, ಪಾಂಡವನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

07074023a ತಯೋಸ್ತು ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

07074023c ಚಿಚ್ಚೇದ ಧನುಷೀ ತೂರ್ಣಂ ಭೂಯ ಏವ ಧನಂಜಯಃ||

ಅವರ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪಾಂಡುನಂದನ ಧನಂಜಯನು
ಬೇಗನೆ ಎರಡು ಶರಗಳಿಂದ ಅವರ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07074024a ತಥಾನೈವಿಶಿಖ್ರಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07074024c ಜಘಾನಾಶ್ವಾನ್ಸಪದಾತಾಂಸ್ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ||

ಅನಂತರ ಕೂಡಲೇ ಹೇಮಪುಂಖಿವುಳ್ಳ, ಶಿಲಾಶಿತ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ

ಅವರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಪದಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ
ಪಾರ್ಷ್ವ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07074025a ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಶಿರಃ ಕಾಯಾತ್ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ನ್ಯಕ್ಯಂತತ|

07074025c ಸ ಪಪಾತ ಹತಃ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಂ ವಾತರುಗ್ಣ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಹಿರಿಯವನ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು
ಅವನು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಹತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದನು.

07074026a ವಿಂದಂ ತು ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅನುವಿಂದಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07074026c ಹತಾಶ್ವಂ ರಥಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಗದಾಂ ಗೃಹ್ಯ ಮಹಾಬಲಃ||

07074027a ಅಭ್ಯದ್ರವತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭ್ರಾತುರ್ವಧಮನುಸ್ಮರನ್|

07074027c ಗದಯಾ ಗದಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನೃತ್ಯನ್ನಿವ ಮಹಾರಥಃ||

ವಿಂದನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಮಹಾಬಲ
ಗದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥ ಅನುವಿಂದನು ಅಣ್ಣನ ವಧೆಯನ್ನು
ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು
ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗದೆಯೊಂದಿಗೆ ನೃತ್ಯವಾಡುತ್ತಿರುವನೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದನು.

07074028a ಅನುವಿಂದಸ್ತು ಗದಯಾ ಲಲಾಟೇ ಮಧುಸೂದನಂ|

07074028c ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಕಂಪಯತ್ಪ್ರದ್ಧೋ ಮೈನಾಕಮಿವ ಪರ್ವತಂ||

ಅನುವಿಂದನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಗದೆಯಿಂದ ಮಧುಸೂದನನ ಹಣೆಯ

ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ಅವನು ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದಂತೆ ಹಂದಾಡಲಿಲ್ಲ.

07074029a ತಸ್ಯಾರ್ಜುನಃ ಶರೈಃ ಷಡ್ಭಿರ್ಗ್ರೀವಾಂ ಪಾದೌ ಭುಜೌ ಶಿರಃ|

07074029c ನಿಚಕರ್ತ ಸ ಸಂಚಿನ್ನಃ ಪಪಾತಾದ್ರಿಚಯೋ ಯಥಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಆರು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನೂ,
ಪಾದಗಳೆರಡನ್ನೂ, ಭುಜಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶಿರವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಲು
ಅವನು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದ ಪರ್ವತದಂತೆ ತುಂಡಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

07074030a ತತಸ್ತೌ ನಿಹತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಯೋ ರಾಜನ್ವದಾನುಗಾಃ|

07074030c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಕಿರಂತಃ ಶತಶಃ ಶರಾನ್||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಪದಾನುಗರು
ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ನೂರಾರು ಶರಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07074031a ತಾನರ್ಜುನಃ ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಿಹತ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

07074031c ವ್ಯರೋಚತ ಯಥಾ ವಹ್ನಿರ್ದಾವಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ಹಿಮಾತ್ಯಯೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಶರಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಭಳಿಗಾಲದ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ದಹಿಸಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ಅರ್ಜುನನು ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07074032a ತಯೋಃ ಸೇನಾಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕೃಚ್ಚಾನ್ನಿರ್ಯಾದ್ಧನಂಜಯಃ|

07074032c ವಿಬಭೌ ಜಲದಾನ್ಭಿತ್ತ್ವಾ ದಿವಾಕರ ಇವೋದಿತಃ||

ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮೋಡದ ಅವರಣವನ್ನು

ಒಡೆದು ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಂಡನು.

07074033a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುರವಸ್ತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚಾ ಭವನ್ಪುನಃ|

07074033c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂಸ್ತದಾ ಪಾರ್ಥಂ ಸಮಂತಾದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನು ಬಳಲಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು
ಕುರುಗಳು ಪುನಃ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07074034a ಶ್ರಾಂತಂ ಚೈನಂ ಸಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೂರೇ ಚ ಸೈಂಧವಂ|

07074034c ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಅವನು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಸೈಂಧವನು ಇನ್ನೂ
ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07074035a ತಾಂಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಸಂರಬ್ಧಾನುತ್ಕ್ರಮನ್ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07074035c ಶನಕೈರಿವ ದಾಶಾರ್ಹಮರ್ಜುನೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಸುಸಂರಬ್ಧರಾಗಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕು ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಅರ್ಜುನನು ದಾಶಾರ್ಹನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದನು:

07074036a ಶರಾದ್ವಿತಾಶ್ಚ ಗ್ಲಾನಾಶ್ಚ ಹಯಾ ದೂರೇ ಚ ಸೈಂಧವಃ|

07074036c ಕಿಮಿಹಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ಜ್ಯಾಯಿಷ್ಠಂ ತವ ರೋಚತೇ||

“ಕುದುರೆಗಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಬಳಲಿವೆ.
ಸೈಂಧವನೂ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ

ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸವ್ಯಾವುದು? ನಿನಗೆ ಏನು ಅನಿಸುತ್ತದೆ?

07074037a ಬ್ರೂಹಿ ಕೃಷ್ಣ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ತ್ವಂ ಹಿ ಪ್ರಾಜ್ಞತಮಃ ಸದಾ|

07074037c ಭವನ್ನೇತ್ರಾ ರಣೇ ಶತ್ರುನ್ವಿಜೇಷ್ಯಂತೀಹ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳು. ಸದಾ ನಿನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ನೀನೇ ನೇತಾರ.

07074038a ಮಮ ತ್ವನಂತರಂ ಕೃತ್ಯಂ ಯದ್ವೈ ತತ್ಸನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ|

07074038c ಹಯಾನ್ವಿಮುಚ್ಯ ಹಿ ಸುಖಂ ವಿಶಲ್ಯಾನ್ಕುರು ಮಾಧವ||

ಈಗ ನಾನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಮಾಧವ! ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೀಳು!”

07074039a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಕೇಶವಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತಂ|

07074039c ಮಮಾಪ್ಯೇತನ್ಮತಂ ಪಾರ್ಥ ಯದಿದಂ ತೇ ಪ್ರಭಾಷಿತಂ||

ಪಾರ್ಥನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕೇಶವನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:
“ಪಾರ್ಥ! ನೀನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅದು ನನ್ನ ಮತವೂ ಆಗಿದೆ.”

07074040 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07074040a ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಕೇಶವ|

07074040c ತ್ವಮಪ್ಯತ್ರ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಕುರು ಕಾರ್ಯಮನಂತರಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೇಶವ! ನಾನು ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡು!”

07074041 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07074041a ಸೋಽವತೀರ್ಯ ರಥೋಪಸ್ಥಾದಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಧನಂಜಯಃ|

07074041c ಗಾಂಡೀವಂ ಧನುರಾದಾಯ ತಸ್ಥೌ ಗಿರಿರಿವಾಚಲಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಿರಿಯಂತೆ ಅಚಲವಾಗಿ ನಿಂತನು.

07074042a ತಮಭ್ಯಧಾವನ್ಮೋಶಂತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ|

07074042c ಇದಂ ಚಿದ್ರಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧರಣೀಸ್ಥಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಆಗ ಇದೇ ಅವಕಾಶವೆಂದು ತಿಳಿದು ಜಯಕಾಂಕ್ಷಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕೂಗುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07074043a ತಮೇಕಂ ರಥವಂಶೇನ ಮಹತಾ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07074043c ವಿಕರ್ಷಂತಶ್ಚ ಚಾಪಾನಿ ವಿಸೃಜಂತಶ್ಚ ಸಾಯಕಾನ್||

ಅವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಮಹಾ ರಥಸಮೂಹಗಳೊಂದಿಗೆ, ಚಾಪಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07074044a ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಕ್ರುದ್ಧಾಸ್ತತ್ರ ವ್ಯದರ್ಶಯನ್|

07074044c ಚಾದಯಂತಃ ಶರೈಃ ಪಾರ್ಥಂ ಮೇಘಾ ಇವ ದಿವಾಕರಂ||

ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಸೂರ್ಯನನ್ನು
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07074045a ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ವೇಗೇನ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಂ|

07074045c ರಥಸಿಂಹಂ ರಥೋದಾರಾಃ ಸಿಂಹಂ ಮತ್ಪಾ ಇವ ದ್ವಿಪಾಃ||

ಸಿಂಹವನ್ನು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೇಗದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ರಥೋದಾರರು ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ರಥಸಿಂಹನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07074046a ತತ್ರ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಭುಜಯೋರ್ಮಹದ್ಬಲಮದೃಶ್ಯತ|

07074046c ಯತ್ಕೃದ್ಧೋ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಸರ್ವತಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಹೀಗೆ ಕ್ರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನ ಭುಜಗಳ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ
ನೋಡಿದೆವು.

07074047a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯ್ ದ್ವಿಷತಾಂ ಸರ್ವತೋ ವಿಭುಃ|

07074047c ಇಷುಭಿರ್ಬಹುಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸರ್ವಾನೇವ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ವಿಭುವು ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೂ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07074048a ತತ್ರಾಂತರಿಕ್ಷೇ ಬಾಣಾನಾಂ ಪ್ರಗಾಢಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07074048c ಸಂಘರ್ಷೇಣ ಮಹಾರ್ಚಿಷ್ಮಾನ್ಭಾವಕಃ ಸಮಜಾಯತ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಬಾಣಗಳ
ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಬೆಂಕಿಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

07074049a ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹೇಷ್ವಾಸೈಃ ಶ್ವಸದ್ಭಿಃ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತೈಃ|

07074049c ಹಯೈರ್ನಾಗೈಶ್ಚ ಸಂಭಿನ್ನೈರ್ನದದ್ಭಿಶ್ಚಾರ್ಕಶರ್ನೈಃ||

07074050a ಸಂರಬ್ಧೈಶ್ಚಾರ್ಭಿವೀರೈಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯದ್ಭಿರ್ಜಯಂ ಮೃಧೇ|

07074050c ಏಕಸ್ಥೈರ್ಯಹುಭಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೈರೂಷ್ಣೈವ ಸಮಜಾಯತ||

ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ
ಮಹೇಷ್ವಾಸರಿಂದಲೂ, ಶತ್ರುನಾಶಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು
ಬಯಸಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶತ್ರುವೀರರಿಂದಲೂ,
ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅನೇಕರು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಯು
ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

07074051a ಶರೋರ್ಮಿಣಂ ಧ್ವಜಾವರ್ತಂ ನಾಗನಕ್ರಂ ದುರತ್ಯಯಂ|

07074051c ಪದಾತಿಮತ್ಸ್ಯಕಲಿಲಂ ಶಂಖದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಂ||

07074052a ಅಸಂಖ್ಯೇಯಮಪಾರಂ ಚ ರಜೋಽಽಭೀಲಮತೀವ ಚ|

07074052c ಉಷ್ಟ್ರೀಷಕಮಠಚ್ಚನ್ನಂ ಪತಾಕಾಫೇನಮಾಲಿನಂ||

07074053a ರಥಸಾಗರಮಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ಮಾತಂಗಾಂಗಶಿಲಾಚಿತಂ|

07074053c ವೇಲಾಭೂತಸ್ತದಾ ಪಾರ್ಥಃ ಪತ್ರಿಭಿಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಆಗ ಬಾಣಗಳೇ ಅಲೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಧ್ವಜಗಳೇ ಸುಳಿಗಳಂತಿದ್ದ, ಆನೆಗಳೇ ಮೊಸಳೆಗಳಂತಿದ್ದ, ಪದಾತಿಗಳೇ ಮೀನಿನ ಸಮೂಹಗಳಂತಿದ್ದ, ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳೇ ಭೋರ್ಗರೆತವಾಗಿದ್ದ, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳೇ ಆಮೆಗಳಂತಿದ್ದ, ಪತಾಕೆಗಳೇ ನೊರೆಗಳ ಸಾಲಿನಂತಿದ್ದ, ಆನೆಗಳೇ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಂತಿದ್ದ ದಾಟಲಸಾದ್ಯವಾದ, ಅಸಂಖ್ಯವಾದ, ಅಪಾರವಾದ, ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ರಥಸಾಗರವನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ತೀರದಂತಾಗಿ ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07074054a ತತೋ ಜನಾರ್ದನಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರಿಯಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮಂ |

07074054c ಅಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ||

ಆಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ಜನಾರ್ದನನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದ ಪುರುಷಸತ್ತಮ ಪ್ರಿಯ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07074055a ಉದಪಾನಮಿಹಾಶ್ವಾನಾಂ ನಾಲಮಸ್ತಿ ರಣೇಽರ್ಜುನ |

07074055c ಪರೀಪ್ಸಂತೇ ಜಲಂ ಚೇಮೇ ಪೇಯಂ ನ ತ್ವವಗಾಹನಂ ||

“ಅರ್ಜುನ! ಕದಡಿದ ನೀರಿದೆ. ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ನೀರನ್ನು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಸ್ನಾನಮಾಡುವಂತಹುದನ್ನಲ್ಲ!”

07074056a ಇದಮಸ್ತೀತ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಬ್ರುವನ್ನಸ್ತ್ರೇಣ ಮೇದಿನೀಂ |

07074056c ಅಭಿಹತ್ಯಾರ್ಜುನಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಜಿಪಾನಂ ಸರಃ ಶುಭಂ ||

“ಇದೋ ಇಲ್ಲಿದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ಅರ್ಜುನನು

ಅಸ್ತದಿಂದ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಕುದುರೆಗಳು ಕುಡಿಯಲು
ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶುಭ ಸರೋವರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

07074057a ಶರವಂಶಂ ಶರಸ್ಥೂಣಂ ಶರಾಚ್ಚಾದನಮದ್ಭುತಂ|

07074057c ಶರವೇಶ್ಮಾಕರೋತ್ಪಾರ್ಥಸ್ತಷ್ಟೇವಾದ್ಭುತಕರ್ಮಕೃತ್||

ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಿ ಪಾರ್ಥನು ತ್ವಷ್ಟನಂತೆ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಗಳುಗಳನ್ನೂ,
ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಕಂಬಗಳನ್ನೂ, ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ಚಪ್ಪರವನ್ನೂ
ಮಾಡಿ ಶರಗಳ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

07074058a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಗೋವಿಂದಃ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಥಾಬ್ರವೀತ್|

07074058c ಶರವೇಶ್ಮನಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಕೃತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಮಹಾರಣೇ||

ಆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಮಾಡಿದ ಶರಗಳ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಗೋವಿಂದನು ನಕ್ಕು “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಹೊಗಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ವಿಂದಾನುವಿಂದವಧೇ ಅರ್ಜುನಸರೋನಿರ್ಮಾಣೇ

ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಂದಾನುವಿಂದವಧೇ ಅರ್ಜುನಸರೋನಿರ್ಮಾಣ ಎನ್ನುವ

ಎಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೫

ಅರ್ಜುನನು ಸರೋವರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು
 ಕೃಷ್ಣನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ನಾಟಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು
 ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ನೀರಿಕುಡಿಸಿ, ಉಪಚರಿಸಿದುದು (೧-೧೭). ಕೌರವ
 ಸೇನೆಯ ವಿಸ್ಮಯ (೧೮-೩೬).

07075001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07075001a ಸಲಿಲೇ ಜನಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಕೌಂತೇಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07075001c ನಿವಾರಿತೇ ದ್ವಿಷತ್ಸ್ರೇಣೈ ಕೃತೇ ಚ ಶರವೇಶ್ವನಿ||

07075002a ವಾಸುದೇವೋ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಮವತೀರ್ಯ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07075002c ಮೋಚಯಾಮಾಸ ತುರಗಾನ್ವಿತುನ್ನಾನ್ಯಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮ ಕೌಂತೇಯನು ನೀರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ,
 ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ, ಶರಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮಹಾದ್ಯುತಿ
 ವಾಸುದೇವನು ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ
 ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು.

07075003a ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಿಂಹನಾದೋ ಮಹಾನಭೂತಃ|

07075003c ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾನಾಂ ಸೈನಿಕಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನೋಡಿರದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಸಿದ್ಧಚಾರಣರ ಸಮೂಹಗಳ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದವು
 ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07075004a ಪದಾತಿನಂ ತು ಕೌಂತೇಯಂ ಯುದ್ಧಮಾನಂ ನರರ್ಷಭಾಃ|

07075004c ನಾಶಕುವನ್ವಾರಯಿತುಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಪದಾತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ತಡೆಯಲು
ನರರ್ಷ ಭರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07075005a ಆಪತತ್ಸು ರಥೌಘೇಷು ಪ್ರಭೂತಗಜವಾಜಿಷು|

07075005c ನಾಸಂಭ್ರಮತ್ತದಾ ಪಾರ್ಥಸ್ತದಸ್ಯ ಪುರುಷಾನತಿ||

ರಥಸೇನೆಗಳು, ಅನೇಕ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲೆ ಬಂದು ಎರಗಿದರೂ
ಅತಿಪುರುಷನಾದ ಪಾರ್ಥನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07075006a ವ್ಯಸ್ಯಜಂತ ಶರೌಘಾಂಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರತಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07075006c ನ ಚಾವ್ಯಥತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಾಸವಿಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಪಾಂಡವನ ಮೇಲೆ ಪಾರ್ಥಿವರು ಶರೌಘಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಪರವೀರಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಾಸವಿಯು ವ್ಯಥಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07075007a ಸ ತಾನಿ ಶರಜಾಲಾನಿ ಗದಾಃ ಪ್ರಾಸಾಂಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07075007c ಆಗತಾನಗ್ರಸತ್ಪಾರ್ಥಃ ಸರಿತಃ ಸಾಗರೋ ಯಥಾ||

ಆ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನೂ, ಗದೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನೂ
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪಾರ್ಥನು ಸಾಗರವು ಹೇಗೆ ನದಿಗಳನ್ನು
ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಬಂದವುಗಳನ್ನು
ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07075008a ಅಸ್ತವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಪಾರ್ಥೋರ್ ಬಾಹುಬಲೇನ ಚ|

07075008c ಸರ್ವೇ ಷಾಂ ಪಾರ್ಥಿ ವೇಂದ್ರಾಣಾಮಗ್ರಸತ್ತಾಂ ಶರೋತ್ತಮಾನ್||

ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರವೇಗದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಪಾರ್ಥನು ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವೇಂದ್ರರೂ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07075009a ತತ್ತು ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

07075009c ಅಪೂಜಯನ್ಮಹಾರಾಜ ಕೌರವಾಃ ಪರಮಾದ್ಭುತಂ||

ಆದರೆ ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ವಾಸುದೇವ ಈ ಇಬ್ಬರ ವಿಕ್ರಾಂತವನ್ನು ಪರಮಾದ್ಭುತವನ್ನು ಕೌರವರು ಹೊಗಳಿದರು.

07075010a ಕಿಮದ್ಭುತತರಂ ಲೋಕೇ ಭವಿತಾಪ್ಯಥ ವಾಪ್ಯಭೂತ್|

07075010c ಯದಶ್ವಾನ್ವಾರ್ಥಗೋವಿಂದೌ ಮೋಚಯಾಮಾಸತೂ ರಣೇ||

“ರಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ-ಗೋವಿಂದರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದರು ! ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಮ ಅದ್ಭುತವಾದುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಿದೆ? ಇಂತಹುದು ಹಿಂದೆ ನಡೆಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

07075011a ಭಯಂ ವಿಪುಲಮಸ್ಮಾಸು ತಾವಧತ್ತಾಂ ನರೋತ್ತಮೌ|

07075011c ತೇಜೋ ವಿದಧತುಶ್ಚೋಗ್ರಂ ವಿಸ್ರಬ್ಧೌ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಆ ನರೋತ್ತಮರು ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಭಯವನ್ನು

ಉಂಟುಮಾಡಿದರು.

07075012a ಅಥೋತ್ಸ್ರಯನ್ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸ್ತ್ರೀಮಧ್ಯ ಇವ ಭಾರತ|

07075012c ಅರ್ಜುನೇನ ಕೃತೇ ಸಂಖ್ಯೇ ಶರಗರ್ಭಗೃಹೇ ತದಾ||

ಭಾರತ ! ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ

ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಸ್ತ್ರೀಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂಬಂತೆ
ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

07075013a ಉಪಾವರ್ತಯದವ್ಯಗ್ರಸ್ತಾನಶ್ವಾನ್ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣಃ|

07075013c ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣನು ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉದ್ದೇಗಗೊಳ್ಳದೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಅಡ್ಡಾಡಿಸಿದನು.

07075014a ತೇಷಾಂ ಶ್ರಮಂ ಚ ಗ್ಲಾನಿಂ ಚ ವೇಪಥುಂ ವಮಥುಂ ಪ್ರಣಾನ್|

07075014c ಸರ್ವಂ ವ್ಯಪಾನುದತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಶ್ವಕರ್ಮಣಿ||

ಕುದುರೆಗಳ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಅವುಗಳ ಪರಿಶ್ರಮ,

ಬಳಲಿಕೆ, ವೇಪನ-ಕಂಪನಗಳನ್ನೂ ಗಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು.

07075015a ಶಲ್ಯಾನುದ್ಧೃತ್ಯ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಪರಿಮೃಜ್ಯ ಚ ತಾನ್ ಹಯಾನ್|

07075015c ಉಪಾವೃತ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪಾಯಯಾಮಾಸ ವಾರಿ ಸಃ||

ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ಮೈತೊಳೆಯಿಸಿ,
ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿಸಿ, ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಿದನು.

07075016a ಸ ತಾಽಲ್ಲಬ್ಧೋದಕಾನ್ಸ್ನು ತಾಂ ಜಗ್ಧಾನ್ನ್ವಿಗತಕ್ಲಮಾನ್|

07075016c ಯೋಜಯಾಮಾಸ ಸಂಹೃಷ್ಯಃ ಪುನರೇವ ರಥೋತ್ತಮೇ||

ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮೇಯ್ದು, ಆಯಾಸವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಹೃಷ್ಯನಾಗಿ ಪುನಃ ಆ ಉತ್ತಮ ರಥಕ್ಕೆ
ಕಟ್ಟಿದನು.

07075017a ಸ ತಂ ರಥವರಂ ಶೌರಿಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07075017c ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಾರ್ಜುನಃ ಪ್ರಯಯೌ ದ್ರುತಂ||

ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥವನ್ನು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶೌರಿಯು
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಏರಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟನು.

07075018a ರಥಂ ರಥವರಸ್ಯಾಜೌ ಯುಕ್ತಂ ಲಬ್ಧೋದಕೈರ್ಹಯೈಃ|

07075018c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುರುಬಲಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪುನರ್ವಿಮನಸೋಽಭವನ್||

ನೀರು ಕುಡಿಸಿದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಆ
ರಥವರರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುರುಬಲಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಪುನಃ ವಿಮನಸ್ಕರಾದರು.

07075019a ವಿನಿಶ್ವಸಂತಸ್ತೇ ರಾಜನ್ಭಗ್ನದಂಷ್ಟ್ರಾ ಇವೋರಗಾಃ|

07075019c ಧಿಗಹೋ ಧಿಗ್ಗತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚೇತ್ಯಬ್ರುವನ್ಪೃಥಕ್||

ರಾಜನ್! ಹಲ್ಲುಮುರಿದ ಉರಗಗಳಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ “ನಮಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಿಕ್ಕಾರ! ಪಾರ್ಥ ಕೃಷ್ಣರು ಹೊರಟೇ ಹೋದರಲ್ಲ!” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07075020a ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಮಿಷತೋ ರಥೇನೈಕೇನ ದಂಶಿತೌ|

07075020c ಬಾಲಕ್ರೀಡನಕೇನೇವ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ನೋ ಬಲಂ||

ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಾಲಕ್ರೀಡೆಯಂತೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮುಂದುವರೆದರು.

07075021a ಕ್ರೋಶತಾಂ ಯತಮಾನಾನಾಮಸಂಸಕ್ತೌ ಪರಂತಪೌ|

07075021c ದರ್ಶಯಿತ್ವಾತ್ಮನೋ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಯಾತೌ ಸರ್ವರಾಜಸು||

ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಆ ಪರಂತಪರು ಎಲ್ಲರಾಜರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದರು.

07075022a ತೌ ಪ್ರಯಾತೌ ಪುನರ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಾನ್ಯೇ ಸೈನಿಕಾಬ್ರುವನ್|

07075022c ತ್ವರದ್ಧಂ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ವಧೇ ಕೃಷ್ಣಕಿರೀಟಿನೋಃ||

ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅನ್ಯ ಸೈನಿಕರು ಪುನಃ ಹೇಳಿದರು: “ತತ್ಪರೆಮಾಡಿ! ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಕೃಷ್ಣ-ಕಿರೀಟಿಯರನ್ನು ವಧಿಸೋಣ!

07075023a ರಥಂ ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹಿ ದಾಶಾರ್ಹೋ ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ|

07075023c ಜಯದ್ರಥಾಯ ಯಾತ್ಯೇಷ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ನೋ ರಣೇ||

ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ದಾಶಾರ್ಹನು ರಥವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
ರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಜಯದ್ರಥನ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!”

07075024a ತತ್ರ ಕೇ ಚಿನ್ಮಿಥೋ ರಾಜನ್ಸಮಭಾಷಂತ ಭೂಮಿಪಾಃ|

07075024c ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದದ್ಭುತಂ||

ರಾಜನ್! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ನೋಡಿರದ ಆ ಮಹಾ
ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಪರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07075025a ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ರಾಜಾ ಚ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋಽತ್ಯಯಂ ಗತಃ|

07075025c ದುರ್ಯೋಧನಾಪರಾಧೇನ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕೃತ್ಸ್ನು ಚ ಮೇದಿನೀ||

“ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೂ ಅವನ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೇನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಮೇದಿನಿಯ ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಮಹಾ
ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ!

07075026a ವಿಲಯಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ತಚ್ಚ ರಾಜಾ ನ ಬುಧ್ಯತೇ|

07075026c ಇತ್ಯೇವಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತತ್ರ ಬ್ರುವಂತ್ಯನ್ಯೇ ಚ ಭಾರತ||

ಇವರು ವಿಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ರಾಜನಿಗೆ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲ!” ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07075027a ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಯತ್ಕೃತ್ಯಂ ಗತಸ್ಯ ಯಮಸಾದನಂ|

07075027c ತತ್ಕರೋತು ವೃಥಾದೃಷ್ಟಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋಽನುಪಾಯವಿತ್||

“ದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಿಂಧುರಾಜನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ!”

07075028a ತತಃ ಶೀಘ್ರತರಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪಾಂಡವಃ ಸೈಂಧವಂ ಪ್ರತಿ|

07075028c ನಿವರ್ತಮಾನೇ ತಿಗ್ಮಾಂಶೌ ಹೃಷ್ಟೈಃ ಪೀತೋದಕೈರ್ಹಯೈಃ||

ಸೂರ್ಯನು ಇಳಿಮುಖನಾಗಿರಲು ಪಾಂಡವನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಹರ್ಷಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ

ಸೈಂಧವನ ಕಡೆ ಹೋದನು.

07075029a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

07075029c ನಾಶಕ್ಷವನ್ವಾರಯಿತುಂ ಯೋಧಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಮಿವಾಂತಕಂ||

ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಬಾಹು
ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಯೋಧರು ತಡೆಯಲು
ಶಕ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07075030a ವಿದ್ರಾವ್ಯ ತು ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ಪಾಂಡವಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ|

07075030c ಯಥಾ ಮೃಗಗಣಾನ್ಸಿಂಹಃ ಸೈಂಧವಾರ್ಥೇ ವ್ಯಲೋಡಯತ್||

ಸಿಂಹವು ಜಿಂಕೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಮಥಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ ಶತ್ರುತಾಪನ
ಪಾಂಡವನು ಸೈಂಧವನಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ತರುಬಿ ಓಡಿಸಿದನು.

07075031a ಗಾಹಮಾನಸ್ತ್ವ ನೀಕಾನಿ ತೂರ್ಣಮಶ್ವಾನಚೋದಯತ್|

07075031c ಬಲಾಕವರ್ಣಾನ್ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ವ್ಯನಾದಯತ್||

ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲಾಕವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಜೋರಾಗಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ದಾಶಾರ್ಹನು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು
ಊದಿದನು.

07075032a ಕೌಂತೇಯೇನಾಗ್ರತಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ನ್ಯಪತನ್ವೃಷ್ಠತಃ ಶರಾಃ|

07075032c ತೂರ್ಣಾತ್ತೂರ್ಣತರಂ ಹ್ಯಶ್ವಾಸ್ತೇಽವಹನ್ವಾತರಂಹಸಃ||

ಕೌಂತೇಯನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬಾಣಗಳ ವೇಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಆ ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ
ಕುದುರೆಗಳು ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07075033a ವಾತೋದ್ಧೂತಪತಾಕಾಂತಂ ರಥಂ ಜಲದನಿಸ್ವನಂ|

07075033c ಘೋರಂ ಕಪಿಧ್ವಜಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣಾ ರಥಿನೋಽಭವನ್||

ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನೂ, ರಥದ ಗುಡುಗಿನ
ಶಬ್ದವನ್ನೂ, ಘೋರವಾದ ಕಪಿಧ್ವಜವನ್ನೂ ನೋಡಿ ರಥಿಗಳು
ವಿಷಣ್ಣರಾದರು.

07075034a ದಿವಾಕರೇಽಥ ರಜಸಾ ಸರ್ವತಃ ಸಂವೃತೇ ಭೃಶಂ|

07075034c ಶರಾರ್ತಾಶ್ಚ ರಣೇ ಯೋಧಾ ನ ಕೃಷ್ಣಾ ಶೇಕುರೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸುಕಿತ ಧೂಳಿನಿಂದ ದಿವಾಕರನೂ ಕಾಣದಿರಲಾಗಿ,
ರಣದಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ ಆರ್ತರಾದ ಯೋಧರು ಕೃಷ್ಣರೀರ್ವರನ್ನೂ
ನೋಡಲೂ ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07075035a ತತೋ ನೃಪತಯಃ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪರಿವವೃರ್ಧನಂಜಯಂ|

07075035c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಬಹವಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಜಯದ್ರಥವಧೈಷಿಣಂ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ನೃಪತಿಗಳೂ ಅನೇಕ ಅನ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದ ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದರು.

07075036a ಅಪನೀಯತ್ಸು ಶಲ್ಯೇಷು ಧಿಷ್ಠಿತಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ|

07075036c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತ್ವ ಗಾತ್ವಾರ್ಥಂ ತ್ವರಮಾಣೋ ಮಹಾಹವೇ||

ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನ ಗಮನವು ಕುಂಠಿತವಾಗಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ತ್ವರಮಾಡಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸೈನ್ಯವಿಸ್ಮಯೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವಿಸ್ಮಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ದ್ರೋಣ-ಕೃತವರ್ಮರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಮುಂದುವರೆದು ಸೈಂಧವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದುದು (೧-೩೫).

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಕವಚವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೩೬-).

07076001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07076001a ಸ್ತಂಸಂತ ಇವ ಮಜ್ಜಾನಸ್ತಾವಕಾನಾಂ ಭಯಾನ್ಘ್ರಪ|

07076001c ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರಿಬ್ಬರೂ ದಾಟಿ ಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರು ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು.

07076002a ಸರ್ವೇ ತು ಪ್ರತಿಸಂರಬ್ಧಾ ಹ್ರೀಮಂತಃ ಸತ್ತ್ವ ಚೋದಿತಾಃ|

07076002c ಸ್ಥಿರೀಬೂತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪ್ರತ್ಯಗಚ್ಚ ನ್ಧನಂಜಯಂ||

ಆದರೆ ಸತ್ತ್ವ ಚೋದಿತರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ
ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಧನಂಜಯನ ಹಿಂದೆ
ಹೋದರು.

07076003a ಯೇ ಗತಾಃ ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧೇ ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತಾಃ|

07076003c ತೇಽದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತಂತೇ ಸಿಂಧವಃ ಸಾಗರಾದಿವ||

ಆದರೆ ಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ಅಸಹನೆಗಳೊಂದೊಡಗೂಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವನ ಹಿಂದೆ ಹೋದವರು ಸಾಗರದಿಂದ ನದಿಗಳು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

07076004a ಅಸಂತಸ್ತು ನ್ಯವರ್ತಂತ ವೇದೇಭ್ಯ ಇವ ನಾಸ್ತಿಕಾಃ|

07076004c ನರಕಂ ಭಜಮಾನಾಸ್ತೇ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಂತ ಕಿಲ್ಬಿಷಂ||

ಆದರೆ ಅಸಂತರು ನಾಸ್ತಿಕರು ವೇದದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿಯುವಂತೆ
ರಣದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನರಕವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು
ಪಾಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

07076005a ತಾವತೀತ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ವಿಮುಕ್ತೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

07076005c ದದ್ಯಶಾತೇ ಯಥಾ ರಾಹೋರಾಸ್ಯಾನ್ಮುಕ್ತೌ ಪ್ರಭಾಕರೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಪುರುಷರ್ಷಭರೂ ರಥಸೇನೆಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ

ರಾಹುವಿನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಇಬ್ಬರು ಸೂರ್ಯರಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

07076006a ಮತ್ಸ್ಯ ವಿವ ಮಹಾಜಾಲಂ ವಿದಾಯ್ ವಿಗತಜ್ವರೌ|

07076006c ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾವದೃಶ್ಯೇತಾಂ ಸೇನಾಜಾಲಂ ವಿದಾಯ್ ತತ್||

ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಸೇನಾಜಾಲದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಬಂದಾಗ
ಮಹಾಜಾಲದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮೀನುಗಳಂತೆ ವಿಗತಜ್ವರರಾಗಿ
ತೋರಿದರು.

07076007a ವಿಮುಕ್ತೌ ಶಸ್ತ್ರಸಂಬಾಧಾದ್ಧ್ರೋಣಾನೀಕಾತ್ಸುದುರ್ಭಿದಾತ್|

07076007c ಅದೃಶ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಕಾಲಸೂರ್ಯಾವಿವೋದಿತೌ||

ದುರ್ಭೇದ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಿಂದ
ಹೊರಬಂದ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಉದಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಸೂರ್ಯರಂತೆ
ಕಂಡುಬಂದರು.

07076008a ಅಸ್ತ್ರಸಂಬಾಧನಿರ್ಮುಕ್ತೌ ವಿಮುಕ್ತೌ ಶಸ್ತ್ರಸಂಕಟಾತ್|

07076008c ಅದೃಶ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಶತ್ರುಸಂಬಾಧಕಾರಿಣೌ||

07076009a ವಿಮುಕ್ತೌ ಜ್ವಲನಸ್ಪರ್ಶಾನ್ಮಕರಾಸ್ಯಾಜ್ಞುಷಾವಿವ|

07076009c ವ್ಯಕ್ೋಭಯೇತಾಂ ಸೇನಾಂ ತೌ ಸಮುದ್ರಂ ಮಕರಾವಿವ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಬಾಧೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮುಕ್ತರಾದ, ಶಸ್ತ್ರಸಂಕಟದಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತರಾದ, ಸ್ವತಃ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬಾಧೆಗೊಳಿಸಿದ ಆ
ಮಹಾತ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಉರಿಯುವ ಮಕರದ ದವಡೆಗಳಿಂದ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಂತೆ ಕಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇನೆಯೆಂಬ
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮಕರಗಳಂತೆ ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

07076010a ತಾವಕಾಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಾನೀಕಸ್ಥಯೋಸ್ತಯೋಃ|

07076010c ನೈತೌ ತರಿಷ್ಯತೋ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ಚಕ್ರುಸ್ತದಾ ಮತಿಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನವರು ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಅವರು ದ್ರೋಣನನ್ನು ದಾಟಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

07076011a ತೌ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೌ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿ|

07076011c ನಾಶಶಂಸುರ್ಮಹಾರಾಜ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಸಿಂಧುರಾಜನ ಜೀವಿತದ
ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದರು.

07076012a ಆಶಾ ಬಲವತೀ ರಾಜನ್ಪುತ್ರಾಣಾಮಭವತ್ತವ|

07076012c ದ್ರೋಣಹಾರ್ದಿಕ್ಯಯೋಃ ಕೃಷ್ಣೌ ನ ಮೋಕ್ಷೇತೇ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ರಾಜನ್ ! ಆಗ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯರಿಂದ ಆ
ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ಬಲವಾದ
ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.

07076013a ತಾಮಾಶಾಂ ವಿಫಲಾಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿಸ್ತೀರ್ಣೌ ತೌ ಪರಂತಪೌ|

07076013c ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ಮಹಾರಾಜ ಭೋಜಾನೀಕಂ ಚ ದುಸ್ತರಂ||

ಅವರ ಆಶಯವನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ಪರಂತಪರೂ
ದುಸ್ತರವಾದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಭೋಜನ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ದಾಟಿ
ಬಂದಿದ್ದರು.

07076014a ಅಥ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೌ ಜ್ವಲಿತಾವಿವ ಪಾವಕೌ|

07076014c ನಿರಾಶಾಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ ನಾಶಶಂಸಿರೇ||

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾವಕರಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿರಾಶರಾದ ಅವರು ಸಿಂಧುರಾಜನ ಜೀವಿತದ ಕುರಿತಾದ
ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದರು.

07076015a ಮಿಥಶ್ಚ ಸಮಭಾಷೇತಾಮಭೀತೌ ಭಯವರ್ಧನೌ|

07076015c ಜಯದ್ರಥವಧೇ ವಾಚಸ್ತಾಸ್ತಾಃ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ||

ಅಭೀತರಾದ ಭಯವರ್ಧನರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರು ಆಗ
ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

07076016a ಅಸೌ ಮಧ್ಯೇ ಕೃತಃ ಷಡ್ಭಿರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07076016c ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ನ ನೌ ಮೋಕ್ಷ್ಯತಿ ಸ್ಯಂಧವಃ||

“ಆರು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಯಂಧವನಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿದರೆ ಅವನು ಜೀವಂತ ಉಳಿಯಲಾರ !

07076017a ಯದ್ಯಸ್ಯ ಸಮರೇ ಗೋಪ್ತಾ ಶಕ್ರೋ ದೇವಗಣೈಃ ಸಹ|

07076017c ತಥಾಪ್ಯೇನಂ ಹನಿಷ್ಯಾವ ಇತಿ ಕೃಷ್ಣಾವಭಾಷತಾಂ||

ಇಂದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ದೇವಗಣಗಳ ಸಹಿತ ಶಕ್ರನೇ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾವು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣರು
ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು.

07076018a ಇತಿ ಕೃಷ್ಣೌ ಮಹಾಬಾಹೂ ಮಿಥಃ ಕಥಯತಾಂ ತದಾ|

07076018c ಸಿಂಧುರಾಜಮವೇಕ್ಷಂತೌ ತತ್ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ಶುಶ್ರುವಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

07076019a ಅತೀತ್ಯ ಮರುಧನ್ವೇವ ಪ್ರಯಾಂತೌ ತೃಷಿತೌ ಗಜೌ|

07076019c ಪೀತ್ವಾ ವಾರಿ ಸಮಾಶ್ವಸ್ತೌ ತಥೈವಾಸ್ತಾಮರಿಂದಮೌ||

ಬಾಯಾರಿದ ಗಜಗಳೆರಡು ಮರುಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾಟಿಬಂದು ನೀರನ್ನು
ಕುಡಿದು ಪುನಃ ವಿಶ್ವಾಸಹೊಂದಿದವರಂತೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅರಿಂದಮರೂ
ಕಂಡರು.

07076020a ವ್ಯಾಘ್ರಸಿಂಹಗಜಾಕೀರ್ಣಾನತಿಕ್ರಮ್ಯೇವ ಪರ್ವತಾನ್|

07076020c ಅದೃಶ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾಬಾಹೂ ಯಥಾ ಮೃತ್ಯುಜರಾತಿಗೌ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮೃತ್ಯು-ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಅವರು ಹುಲಿ-
ಸಿಂಹ-ಆನೆಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿರುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ದಾಟಿಬಂದವರಂತೆ
ತೋರಿದರು.

07076021a ತಥಾ ಹಿ ಮುಖಿವರ್ಣೋಽಯಮನಯೋರಿತಿ ಮೇನಿರೇ|

07076021c ತಾವಕಾ ದೃಶ್ಯ ಮುಕ್ತೌ ತೌ ವಿಕ್ರೋಶಂತಿ ಸ್ಮ ಸರ್ವತಃ||

ಮುಕ್ತರಾದ ಅವರ ಭಯಂಕರ ಮುಖವರ್ಣವನ್ನು ನೋಡಿ
ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು.

07076022a ದ್ರೋಣಾದಾಶೀವಿಷಾಕಾರಾಜ್ಜ್ವಲಿತಾದಿವ ಪಾವಕಾತ್||

07076022c ಅನ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಭಾಸ್ವಂತಾವಿವ ಭಾಸ್ಕರೌ||

ಪಾವಕನಂತೆ ಮತ್ತು ಘೋರ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ದ್ರೋಣನಿಂದ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದ ಹೊರಬಂದ
ಅವರಿಬ್ಬರು ಭಾಸ್ಕರರಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07076023a ತೌ ಮುಕ್ತೌ ಸಾಗರಪ್ರಖ್ಯಾದ್ರೋಣಾನೀಕಾದರಿಂದಮೌ||

07076023c ಅದೃಶ್ಯೇತಾಮ್ಮದಾ ಯುಕ್ತೌ ಸಮುತ್ತೀರ್ಯಾರ್ಣವಂ ಯಥಾ||

ಸಾಗರವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಬಂದ
ಅವರಿಬ್ಬರು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿಬಂದವರಂತೆ ಮುದಿತರಾಗಿ
ಕಂಡುಬಂದರು.

07076024a ಶಸ್ತ್ರಾಘಾನ್ಮಹತೋ ಮುಕ್ತೌ ದ್ರೋಣಹಾರ್ದಿಕೈರಕ್ಷಿತಾನ್||

07076024c ರೋಚಮಾನಾವದೃಶ್ಯೇತಾಮಿಂದ್ರಾಗ್ನ್ಯೋಃ ಸದೃಶೌ ರಣೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಹಾರ್ದಿಕೈರಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದವರು ಬಿಟ್ಟು
ಮಹಾ ಶಸ್ತ್ರಾಘಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಇಂದ್ರ-ಅಗ್ನಿಯರಂತೆ
ತೋರಿದರು.

07076025a ಉದ್ಭಿನ್ನರುಧಿರೌ ಕೃಷ್ಣೌ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಾಯಕೈಃ|

07076025c ಶಿತ್ಯೈಶ್ಚಿ ತೌ ವ್ಯರೋಚೇತಾಂ ಕರ್ಣಿಕಾರೈರಿವಾಚಲೌ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು

ರಕ್ತಸೋರುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರೂ ಕರ್ಣಿಕ ವೃಕ್ಷಗಳಿರುವ
ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07076026a ದ್ರೋಣಗ್ರಾಹಹ್ರದಾನ್ಮುಕ್ತೌ ಶಕ್ತ್ಯಾಶೀವಿಷಸಂಕಟಾತ್|

07076026c ಅಯಃಶರೋಗ್ರಮಕರಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪ್ರವರಾಂಭಸಃ||

07076027a ಜ್ಯಾಘೋಷತಲನಿಹ್ರಾದಾದ್ಗದಾನಿಸ್ತ್ರಿಂಶವಿದ್ಯುತಃ|

07076027c ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರಮೇಘಾನ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೌ ಸೂರ್ಯೇಂದೂ ತಿಮಿರಾದಿವ||

ದ್ರೋಣನೇ ಮೊಸಳೆಯಾಗಿದ್ದ, ಶಕ್ತಿಗಳೇ ಸರ್ಪಗಳಾಗಿದ್ದ, ಶರಗಳೇ
ಮಕರಗಳಾಗಿದ್ದ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪ್ರವರರೇ ನೀರಾಗಿದ್ದ ಮಡುವನ್ನು ದಾಟಿ

ಬಂದ; ಶಿಂಜಿನಿಯ ಟೇಂಕಾರ ಮತ್ತು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳೇ ಗುಡುಗಾಗಿದ್ದ,
ಗದೆ-ಖಡ್ಗಗಳೇ ಮಿಂಚುಗಳಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ ಅಸ್ತ್ರಗಳೆಂಬ
ಮೇಘಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆಚೆ ಬಂದ
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಂತೆ ಕಂಡರು.

07076028a ಬಾಹುಭ್ಯಾಮಿವ ಸಂತೀರ್ಣೌ ಸಿಂಧುಷಷ್ಠಾಃ ಸಮುದ್ರಗಾಃ|

07076028c ತಪಾಂತೇ ಸರಿತಃ ಪೂರ್ಣಾ ಮಹಾಗ್ರಾಹಸಮಾಕುಲಾಃ||

07076029a ಇತಿ ಕೃಷ್ಣೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಯಶಸಾ ಲೋಕವಿಶ್ರುತೌ|

07076029c ಸರ್ವ ಭೂತಾನ್ಯಮನ್ಯಂತ ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರಬಲವಿಸ್ಮಯಾತ್||

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮೊಸಳೆಗಳ ಸಮಾಕುಲದಿಂದಿರುವ ಸಿಂದುವೇ ಮೊದಲಾದ ಐದು ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರನೆಯದಾಗಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಎರಡೂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಈಜಿ ಬಂದಿರುವವರಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಅಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಆ ಯಶಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲೋಕವಿಶ್ರುತರಾದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕೃಷ್ಣರು ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳೂ ಅಂದುಕೊಂಡವು.

07076030a ಜಯದ್ರಥಂ ಸಮೀಪಸ್ಥಮವೇಕ್ಷಂತೌ ಜಿಘಾಂಸಯಾ|

07076030c ರುರುಂ ನಿಪಾನೇ ಲಿಪ್ಸಂತೌ ವ್ಯಾಘ್ರವತ್ತಾವತಿಷ್ಠತಾಂ||

ಕೊಲ್ಲುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರು ರುರು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಾಯಿ ನೆಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ಹುಲಿಗಳಂತೆ ಕಂಡರು.

07076031a ಯಥಾ ಹಿ ಮುಖವರ್ಣೋಽಯಮನಯೋರಿತಿ ಮೇನಿರೇ|

07076031c ತವ ಯೋಧಾ ಮಹಾರಾಜ ಹತಮೇವ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರ ಮುಖವರ್ಣವೇ ಹಾಗಿರಲು ನಿನ್ನ ಯೋಧರು ಜಯದ್ರಥನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರು.

07076032a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೌ ಮಹಾಬಾಹೂ ಸಮ್ಯತ್ತೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

07076032c ಸಿಂಧುರಾಜಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಹೃಷ್ಟೌ ವ್ಯನದತಾಂ ಮುಹುಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಲೋಹಿತಾಕ್ಷರಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರಿಬ್ಬರೂ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದರು.

07076033a ಶೌರೇರಭೀಶುಹಸ್ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚ ಧನುಷ್ಮತಃ|

07076033c ತಯೋರಾಸೀತ್ಪ್ರತಿಭ್ರಾಜಃ ಸೂರ್ಯಪಾವಕಯೋರಿವ||

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಶೌರಿ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪಾರ್ಥ ಇಬ್ಬರೂ ಸೂರ್ಯ-ಪಾವಕರಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

07076034a ಹರ್ಷ ಏವ ತಯೋರಾಸೀದ್ಧ್ರೋಣಾನೀಕಪ್ರಮುಕ್ತಯೋಃ|

07076034c ಸಮೀಪೇ ಸ್ಯಂಧವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೈನಯೋರಾಮಿಷಂ ಯಥಾ||

ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರಿಗೆ ಆಮಿಷವನ್ನು ಕಂಡ ಗಿಡುಗಗಳಿಗಾಗುವಷ್ಟೇ ಆನಂದವಾಯಿತು.

07076035a ತೌ ತು ಸ್ಯಂಧವಮಾಲೋಕ್ಯ ವರ್ತಮಾನಮಿವಾಂತಿಕೇ|

07076035c ಸಹಸಾ ಪೇತತುಃ ಕ್ರುದ್ಧೌ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶೈನಾವಿವಾಮಿಷೇ||

ಸದ್ಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಮಿಷದ ಮೇಲೆ ಗಿಡುಗವು ಬೀಳುವಂತೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07076036a ತೌ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೌ ಹೃಷೀಕೇಶಧನಂಜಯೌ|

07076036c ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಃ ಸುತಸ್ತವ||

07076037a ದ್ರೋಣೇನಾಬದ್ಧಕವಚೋ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

07076037c ಯಯಾವೇಕರಥೇನಾಜೌ ಹಯಸಂಸ್ಕಾರವಿತ್ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ಹೃಷೀಕೇಶ-ಧನಂಜಯರು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
 ದ್ರೋಣನಿಂದ ಕವಚವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಹಯಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು
 ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪರಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು
 ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿಂಧುರಾಜನ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದೆ
 ಬಂದನು.

07076038a ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ವೃತಿಕ್ರಮ್ಯಾಥ ತೇ ಸುತಃ|

07076038c ಅಗ್ರತಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಪ್ರತೀಯಾಯ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ ! ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ
 ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಮುಂದೆ ಬಂದನು.

07076039a ತತಃ ಸರ್ವೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ವಾದಿತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವತ್|

07076039c ಪ್ರಾವಾದ್ಯನ್ಸಮತಿಕ್ರಾಂತೇ ತವ ಪುತ್ರೇ ಧನಂಜಯಂ||

ಹೀಗೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಧನಂಜಯನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬರಲು
 ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು.

07076040a ಸಿಂಹನಾದರವಾಶ್ಚಾಸಂ ಶಂಖದುಂದುಭಿಮಿಶ್ರಿತಾಃ|

07076040c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ತತ್ರ ಕೃಷ್ಣಯೋಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಂ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡಿ
 ಶಂಖದುಂದುಭಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಸಿಂಹನಾದಗಳೂ
 ಕೇಳಿಬಂದವು.

07076041a ಯೇ ಚ ತೇ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾರಃ ಪಾವಕೋಪಮಾಃ|

07076041c ತೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಂತ ಸಮರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಂ ತವಾಭಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಂಧುರಾಜನ
ಪಾವಕೋಪಮ ರಕ್ಷಕರು ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

07076042a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ತ್ವ ತಿಕ್ರಾಂತಂ ಸಹಾನುಗಂ|

07076042c ಅಬ್ರವೀದರ್ಜುನಂ ರಾಜನ್ವಾಪ್ತಕಾಲಮಿದಂ ವಚಃ||

ರಾಜನ್! ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನುಡಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಾಗಮೇ ಷಟ್ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾಗಮನ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

22

ಎದುರಾದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೮). ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತು (೧೯-೩೮).

07077001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07077001a ಸುಯೋಧನಮತಿಕ್ರಾಂತಮೇನಂ ಪಶ್ಯ ಧನಂಜಯ|

07077001c ಆಪದ್ಗತಮಿಮಂ ಮನ್ಯೇ ನಾಸ್ತುಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ರಥಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯ! ನಮ್ಮನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರುವ ಸುಯೋಧನನನ್ನು ನೋಡು! ಇದನ್ನು ಅತ್ಯದ್ಭುತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇವನ ಸದೃಶನಾದ ರಥನಿಲ್ಲ!

07077002a ದೂರಪಾತೀ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07077002c ದೃಢಾಸ್ತ್ರಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಈ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು ದೂರ ಬಾಣವನ್ನು ಬೀಳಿಸಬಲ್ಲ. ಮಹೇಷ್ವಾಸ. ಕೃತಾಸ್ತ್ರ. ಯುದ್ಧ ದುರ್ಮದ. ದೃಢಾಸ್ತ್ರ. ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲಶಾಲೀ.

07077003a ಅತ್ಯಂತಸುಖಿಸಂವೃದ್ಧೋ ಮಾನಿತಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

07077003c ಕೃತೀ ಚ ಸತತಂ ಪಾರ್ಥ ನಿತ್ಯಂ ದ್ವೇಷ್ಠಿ ಚ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಪಾರ್ಥ! ಇವನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನು.

ಮಹಾರಥರಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವವನು. ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಇವನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವನು.

07077004a ತೇನ ಯುದ್ಧಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ತವಾನಘ|

07077004c ಅತ್ರ ವೋ ದ್ಯೂತಮಾಯಾತಂ ವಿಜಯಾಯೇತರಾಯ ವಾ||

ಅನಘ! ಅವನೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ

ಬಂದೊದಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ಪಣವಿದ್ದಂತೆ ಇವನ ಮೇಲೆ ಜಯವಿದೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದಿದೆ.

07077005a ಅತ್ರ ಕ್ರೋಧವಿಷಂ ಪಾರ್ಥ ವಿಮುಂಚ ಚಿರಸಂಭೃತಂ|

07077005c ಏಷ ಮೂಲಮನರ್ಥಾನಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ತುಂಬಾ ಸಮಯದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ
ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ವಿಷವನ್ನು ಇವನ ಮೇಲೆ ಎರಚು. ಪಾಂಡವರ
ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಈ ಮಹಾರಥನೇ ಮೂಲ.

07077006a ಸೋಽಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತವಾಕ್ಷೇಪಂ ಪಶ್ಯ ಸಾಫಲ್ಯಮಾತ್ಮನಃ|

07077006c ಕಥಂ ಹಿ ರಾಜಾ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೀ ತ್ವಯಾ ಗಚ್ಛೇತ ಸಮ್ಯಗಂ||

ಈಗ ಇವನು ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳ ಸಿಲುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ನೋಡು.
ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಸಾಫಲ್ಯನಾಗಿಸಿಕೋ! ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಈ
ರಾಜನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ?

07077007a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತ್ವಿದಾನೀಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಏಷ ತೇ ಬಾಣಗೋಚರಂ|

07077007c ಸ ಯಥಾ ಜೀವಿತಂ ಜಹ್ಯಾತ್ತಥಾ ಕುರು ಧನಂಜಯ||

ಅದೃಷ್ಟ! ಇಂದು ಇವನು ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಗೋಚರನಾಗಿ
ಒದಗಿದ್ದಾನೆ. ಧನಂಜಯ! ಅವನ ಜೀವಿತವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವಂತೆ
ಮಾಡು.

07077008a ಐಶ್ವರ್ಯಮದಸಮ್ಮೂಢೋ ನೈಷ ದುಃಖಮುಪೇಯಿವಾನ್|

07077008c ನ ಚ ತೇ ಸಮ್ಯುಗೇ ವೀರ್ಯಂ ಜಾನಾತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಐಶ್ವರ್ಯ ಮದದಿಂದ ಸಮ್ಯೂಢನಾಗಿರುವ ಇವನು
ದುಃಖವೆನ್ನುವುದನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ವೀರ್ಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

07077009a ತ್ವಾಂ ಹಿ ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಯಃ ಪಾರ್ಥ ಸಸುರಾಸುರಮಾನುಷಾಃ|

07077009c ನೋತ್ಸಹಂತೇ ರಣೇ ಜೇತುಂ ಕಿಮುತ್ಯೈಕಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಪಾರ್ಥ! ಸುರಾಸುರಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ ರಣದಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಬ್ಬ
ಸುಯೋಧನನೆಲ್ಲಿ?

07077010a ಸ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತವ ಪಾರ್ಥ ರಥಾಂತಿಕಂ|

07077010c ಜಹ್ಯೇನಂ ವೈ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವೃತ್ರಂ ಪುರಂದರಃ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಪಾರ್ಥ! ಇವನು ನಿನ್ನ ರಥದ ಬಳಿ
ಬಂದೊದಗಿದ್ದಾನೆ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪುರಂದರನು ವೃತ್ರನನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು!

07077011a ಏಷ ಹ್ಯನರ್ಥೇ ಸತತಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಸ್ತವಾನಘ|

07077011c ನಿಕೃತ್ಯಾ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ದ್ಯೂತೇ ವಂಚಿತವಾನಯಂ||

ಅನಘ! ಇವನು ಸತತವೂ ನಿಮಗೆ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು
ಮುಂದಿದ್ದವನು. ಮೋಸದಿಂದ ಇವನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು

ವಂಚಿಸಿದನು.

07077012a ಬಹೂನಿ ಸುನ್ಯಶಂಸಾನಿ ಕೃತಾನ್ಯೇತೇನ ಮಾನದ|

07077012c ಯುಷ್ಮಾಸು ಪಾಪಮತಿನಾ ಅಪಾಪೇಷ್ಟೇವ ನಿತ್ಯದಾ||

ಮಾನದ! ಅಪಾಪಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪಾಪಮತಿಯಾದ ಇವನು ನಿತ್ಯವೂ ಅನೇಕ ಅತಿಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07077013a ತಮನಾರ್ಯಂ ಸದಾ ಕ್ಷುದ್ರಂ ಪುರುಷಂ ಕಾಮಚಾರಿಣಂ|

07077013c ಆರ್ಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಜಹಿ ಪಾರ್ಥಾವಿಚಾರಯನ್||

ಪಾರ್ಥ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯನಂತೆ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ಈ ಅನಾರ್ಯ, ಸದಾ ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿರುವ, ಬೇಕಾದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು!

07077014a ನಿಕೃತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಹರಣಂ ವನವಾಸಂ ಚ ಪಾಂಡವ|

07077014c ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಯಾ ಹೃದಿ ಕೃತ್ವಾ ಪರಾಕ್ರಮ||

ಪಾಂಡವ! ಮೋಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯಹರಣ, ವನವಾಸ, ಕೃಷ್ಣೆಯ ಪರಿಕ್ಷೇಶ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸು!

07077015a ದಿಷ್ಟೈಷ ತವ ಬಾಣಾನಾಂ ಗೋಚರೇ ಪರಿವರ್ತತೇ|

07077015c ಪ್ರತಿಘಾತಾಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ಯತತೇಽಗ್ರತಃ||

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವನು ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೂ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ಅವನು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟು

ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೇ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.

07077016a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜಾನಾತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯೋದ್ಧವ್ಯಂ ಹಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

07077016c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ಸಫಲಾಃ ಪಾರ್ಥ ಸರ್ವೇ ಕಾಮಾ ಹಿ ಕಾಮಿತಾಃ||

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಅವನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಪಾರ್ಥ !
ಅದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ನೀನು ಬಯಸದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು
ಪೂರೈಸುವ ಸಮಯವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

07077017a ತಸ್ಮಾಜ್ಜ ಹಿ ರಣೇ ಪಾರ್ಥ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಕುಲಾಧಮಂ|

07077017c ಯಥೇಂದ್ರೇಣ ಹತಃ ಪೂರ್ವಂ ಜಂಭೋ ದೇವಾಸುರೇ ಮೃಧೇ||

ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಜಂಭಾಸುರನನ್ನು ಹೇಗೆ
ಕೊಂದನೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥ ! ನೀನು ರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಲಾಧಮ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು.

07077018a ಅಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ತ್ವಯಾ ಸೈನ್ಯಮನಾಥಂ ಭಿದ್ಯತಾಮಿದಂ|

07077018c ವೈರಸ್ಯಾಸ್ಯಾಸ್ತ್ವ ವಭೃಥೋ ಮೂಲಂ ಚಿಂಧಿ ದುರಾತ್ಮನಾಂ||

ಇವನು ಹತನಾಗಲು ನೀನು ಈ ಅನಾಥ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಭೇದಿಸು.
ದುರಾತ್ಮರ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಇವನನ್ನು ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ ಮಾಡಿ
ವೈರದ ಅವಭೃತಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡು !”

07077019 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07077019a ತಂ ತಥೇತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಪಾರ್ಥಃ ಕೃತ್ಯರೂಪಮಿದಂ ಮಮ|

07077019c ಸರ್ವಮನ್ಯದನಾದೃತ್ಯ ಗಚ್ಚ ಯತ್ರ ಸುಯೋಧನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪಾರ್ಥನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾದುದು ಇದು. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಸುಯೋಧನನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07077020a ಯೇನೈತದ್ಧೀರ್ಘಕಾಲಂ ನೋ ಭುಕ್ತಂ ರಾಜ್ಯಮಕಂಟಕಂ|

07077020c ಅಪ್ಯಸ್ಯ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಚಿಂದ್ರ್ಯಾಂ ಮೂರ್ಧಾನಮಾಹವೇ||

ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಯಾವ ಕಂಟಕವೂ ಇಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದ ಇವನನ್ನು ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

07077021a ಅಪಿ ತಸ್ಯಾ ಅನರ್ಹಾಯಾಃ ಪರಿಕ್ಷೇಶಸ್ಯ ಮಾಧವ|

07077021c ಕೃಷ್ಣಾಯಾಃ ಶಕ್ನುಯಾಂ ಗಂತುಂ ಪದಂ ಕೇಶಪ್ರಧರ್ಷಣೇ||

ಮಾಧವ ! ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಅನರ್ಹಳಾಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕೂದಲನ್ನೆಳೆದುದರ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನೇ?”

07077022a ಇತ್ಯೇವಂ ವಾದಿನೌ ಹೃಷ್ಟೌ ಕೃಷ್ಣೌ ಶ್ವೇತಾನ್ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್|

07077022c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸತುಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರೇಪ್ಸಂತೌ ತಂ ನರಾಧಿಪಂ||

ಕೃಷ್ಣಬ್ರೂ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ಉತ್ತಮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ನರಾಧಿಪನನ್ನೇ ತಮ್ಮ

ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.

07077023a ತಯೋಃ ಸಮೀಪಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಭರತರ್ಷಭ|

07077023c ನ ಚಕಾರ ಭಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭಯೇ ಮಹತಿ ಮಾರಿಷ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಾರಿಷ! ಅವರು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಮಹಾ ಭಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ.

07077024a ತದಸ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವ ಏವಾಭ್ಯಪೂಜಯನ್|

07077024c ಯದರ್ಜುನಹೃಷೀಕೇಶೌ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯತೋಽವಿಚಾರಯನ್||

ಎದುರಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅರ್ಜುನ-ಹೃಷೀಕೇಶರನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡದೇ
ಎದುರಿಸಿದ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07077025a ತತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ತಾವಕಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07077025c ಮಹಾನ್ನಾದೋ ಹ್ಯಭೂತ್ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಮಾಹವೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ
ಮಹಾನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

07077026a ತಸ್ಮಿನ್ಜನಸಮುನ್ನಾದೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಭೈರವೇ ಸತಿ|

07077026c ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ತೇ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಮವಾರಯತ್||

ಹೀಗೆ ಜನರು ಭಯಂಕರ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ನಿನ್ನ
ಮಗನು ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು.

07077027a ಆವಾರಿತಸ್ತು ಕೌಂತೇಯಸ್ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಧನ್ವಿನಾ|

07077027c ಸಂರಂಭಮಗಮದ್ಭೂಯಃ ಸ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ನರಂತಪಃ||

ನಿನ್ನ ಮಗ ಧನ್ವಿಯಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಂತಪ ಕೌಂತೇಯನು
ಅತ್ಯಂತ ಕುಪಿತನಾದನು.

07077028a ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತಿಸಂರಬ್ಧೌ ದುರ್ಯೋಧನಧನಂಜಯೌ|

07077028c ಅಭ್ಯವೈಕ್ಷಂತ ರಾಜಾನೋ ಭೀಮರೂಪಾಃ ಸಮಂತತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ-ಧನಂಜಯರು ಪರಸ್ಪರ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತರಾದದನ್ನು
ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಭೀಮರೂಪದ ರಾಜರು ನೋಡಿದರು.

07077029a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಪಾರ್ಥಂ ಸಂರಬ್ಧಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಮಾರಿಷ|

07077029c ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಯೋದ್ಧಕಾಮಃ ಸಮಾಹ್ವಯತ್||

ಮಾರಿಷ! ಕೃದ್ಧರಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ ನೋಡಿ
ನಿನ್ನ ಮಗನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು, ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

07077030a ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪಾಂಡವಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ|

07077030c ವ್ಯಾಕ್ರೋಶೇತಾಂ ಮಹಾನಾದಂ ದಧ್ಮತುಶ್ಚಾಂಬುಜೋತ್ತಮೌ||

ಆಗ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾದ ದಾಶಾರ್ಹ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯರು
ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶಂಖಗಳನ್ನು
ಊದಿದರು.

07077031a ತೌ ಹೃಷ್ಟರೂಪೌ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕೌರವೇಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07077031c ನಿರಾಶಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಜೀವಿತೇ||

ಹೃಷ್ಟರೂಪರಾದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌರವೇಯರೆಲ್ಲರು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಜೀವಿತದ ಕುರಿತು ನಿರಾಶರಾದರು.

07077032a ಶೋಕಮೀಯುಃ ಪರಂ ಚೈವ ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

07077032c ಅಮನ್ಯಂತ ಚ ಪುತ್ರಂ ತೇ ವೈಶ್ವಾನರಮುಖೇ ಹುತಂ||

ಇತರರು ಕೂಡ ಶೋಕಿತರಾದರು. ನಿನ್ನ ಮಗನು ರಣಯಜ್ಞದ ವೈಶ್ವಾನರನಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯಾದನೆಂದೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು.

07077033a ತಥಾ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯೋಧಾಸ್ತೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

07077033c ಹತೋ ರಾಜಾ ಹತೋ ರಾಜೇತ್ಯೂಚುರೇವಂ ಭಯಾರ್ಥಿತಾಃ||

ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಯೋಧರು ಭಯಾದಿತರಾಗಿ “ರಾಜನು ಹತನಾದ! ರಾಜನು ಹತನಾದ!” ಎಂದೂ ಕೂಗತೊಡಗಿದರು.

07077034a ಜನಸ್ಯ ಸಮ್ನಿನಾದಂ ತು ಶ್ರುತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್|

07077034c ವೈತು ವೋ ಭೀರಹಂ ಕೃಷ್ಣೌ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮೃತ್ಯುವೇ||

ಜನರ ಆ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವರಿಗೆ “ಹೆದರಬೇಡಿ! ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾನು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07077035a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೈನಿಕಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವ ಯಾಪೇಕ್ಷೀ ನರಾಧಿಪಃ|

07077035c ಪಾರ್ಥಮಾಭಾಷ್ಯ ಸಂರಂಭಾದಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಜಯಾಪೇಕ್ಷೆ ನರಾಧಿಪನು ಕೋಪದಿಂದ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07077036a ಪಾರ್ಥ ಯಚ್ಚಕ್ಷಿತಂ ತೇಽಸ್ತ್ರಂ ದಿವ್ಯಂ ಮಾನುಷಮೇವ ಚ|

07077036c ತದ್ಧರ್ಶಯ ಮಯಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯದಿ ಜಾತೋಽಸಿ ಪಾಂಡುನಾ||

“ಪಾರ್ಥ ! ನೀನು ಪಾಂಡುವಿಗೇ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿದ್ದರೆ ನೀನು ಕಲಿತಿರುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಮಾನುಷ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಬೇಗನೇ ತೋರಿಸು !

07077037a ಯದ್ಬಲಂ ತವ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಕೇಶವಸ್ಯ ತಥೈವ ಚ|

07077037c ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಮಯಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪಶ್ಯಾಮಸ್ತವ ಪೌರುಷಂ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಶವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಲ-ವೀರ್ಯಗಳಿವೆಯೋ ಬೇಗನೆ ನನ್ನ ಎದಿರು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು. ನಿನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ !

07077038a ಅಸ್ಮತ್ಪರೋಕ್ಷಂ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರವದಂತಿ ಕೃತಾನಿ ತೇ|

07077038c ಸ್ವಾಮಿಸತ್ಕಾರಯುಕ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ತಾನೀಹ ದರ್ಶಯ||

ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿಯ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸು !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನವಚನೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನವಚನ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೮

ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ಕವಚವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು (೧-೨೦). ಕವಚದ ಕುರಿತು
ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದು
(೨೧-೪೬).

07078001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07078001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ರ್ಜುನಂ ರಾಜಾ ತ್ರಿಭಿರ್ಮರ್ಮಾತಿಗೈಃ ಶರೈಃ|

07078001c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯನ್ಮಹಾವೇಗೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಜನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ಮೂರು ಮರ್ಮಾತಿಗ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ
ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07078002a ವಾಸುದೇವಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07078002c ಪ್ರತೋದಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಭೂಮಾವಪಾತಯತ್||

ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಹೊಡೆದು, ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಾರಿಕೋಲನ್ನು ಕಿತ್ತು
ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07078003a ತಂ ಚತುರ್ದಶಭಿಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚಿತ್ರಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07078003c ಅವಿದ್ಯತ್ಪೂರ್ಣಮವ್ಯಗ್ರಸ್ತೇಽಸ್ಯಾಭ್ರಶ್ಯಂತ ವರ್ಮಣಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾರ್ಥನು ಅವ್ಯಗ್ರನಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಚಿತ್ರಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ
ಶಿಲಾಶಿತಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಅವನ ಕವಚವು
ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿತು.

07078004a ತೇಷಾಂ ವೈಫಲ್ಯಮಾಲೋಕ್ಯ ಪುನರ್ನವ ಚ ಪಂಚ ಚ|

07078004c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾಂಸ್ತೇ ಚಾಭ್ರಶ್ಯಂತ ವರ್ಮಣಃ||

ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಫಲವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಒಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಐದು
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಬಲ್ಲ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಅವೂ
ಕೂಡ ಅವನ ಕವಚದಿಂದಾಗಿ ನಿರರ್ಥಕವಾದವು.

07078005a ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ತು ತಾನ್ಬಾಣಾನಸ್ತಾನ್ವಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ನಿಷ್ಫಲಾನ್|

07078005c ಅಬ್ರವೀತ್ಪರವೀರಘ್ನಃ ಕೃಷ್ಣೋಽರ್ಜುನಮಿದಂ ವಚಃ||

ಆ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಬಾಣಗಳು ನಿಷ್ಫಲವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪರವೀರಘ್ನ
ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07078006a ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಶಿಲಾನಾಮಿವ ಸರ್ಪಣಂ|

07078006c ತ್ವಯಾ ಸಂಪ್ರೇಷಿತಾಃ ಪಾರ್ಥ ನಾರ್ಥಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಪತ್ರಿಣಃ||

“ಪಾರ್ಥ ! ಶಿಲೆಗಳು ಹರಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಹಿಂದೆ ಕಂಡಿರದೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಪತ್ರಿಗಳು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತಿವೆ.

07078007a ಕಚ್ಚಿದ್ಗಾಂಡೀವತಃ ಪ್ರಾಣಾಸ್ತಥೈವ ಭರತರ್ಷಭ|

07078007c ಮುಷ್ಟಿಶ್ಚ ತೇ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಭುಜಯೋಶ್ಚ ಬಲಂ ತವ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಗಾಂಡೀವದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಮುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಭುಜಗಳ ಬಲವು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆ ತಾನೇ?

07078008a ನ ಚೇದ್ವಿಧೇರಯಂ ಕಾಲಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ಯಾದದ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮಃ|

07078008c ತವ ಚೈವಾಸ್ಯ ಶತ್ರೋಶ್ಚ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಇದು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಈ ಶತ್ರುವಿನ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿಯಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಳು.

07078009a ವಿಸ್ಮಯೋ ಮೇ ಮಹಾನ್ಪಾರ್ಥ ತವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶರಾನಿಮಾನ್|

07078009c ವ್ಯರ್ಥಾನ್ನಿಪತತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದುರ್ಯೋಧನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಈ ರೀತಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ರಥದ ಕಡೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಈ ಶರಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿವೆಯೆಂದರೆ ನನಗೆ ಮಹಾ ವಿಸ್ಮಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07078010a ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಾ ಘೋರಾಃ ಪರಕಾಯಾವಭೇದಿನಃ|

07078010c ಶರಾಃ ಕುರ್ವಂತಿ ತೇ ನಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥ ಕಾದ್ಯ ವಿಡಂಬನಾ||

ಪಾರ್ಥ ! ಇಂದು ಇದೇನು ವಿಡಂಬನೆ ! ವಜ್ರದಂತೆ ಘೋರವಾಗಿರುವ,
ಶತ್ರುಗಳ ಕಾಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಈ ಶರಗಳು
ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ !”

07078011 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ |

07078011a ದ್ರೋಣೇನೈಷಾ ಮತಿಃ ಕೃಷ್ಣ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ನಿವೇಶಿತಾ |

07078011c ಅಂತೇ ವಿಹಿತಮಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಏತತ್ಕವಚಧಾರಣಂ ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ ! ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ - ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ದ್ರೋಣನು ಕವಚವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಧರಿಸಿರುವ ಈ
ಕವಚವು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಭೇದ್ಯವಾದುದು.

07078012a ಅಸ್ಮಿನ್ನಂತರ್ಹಿತಂ ಕೃಷ್ಣ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ವರ್ಮಣಿ |

07078012c ಏಕೋ ದ್ರೋಣೋ ಹಿ ವೇದೈತದಹಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಸತ್ತಮಾತ್ ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ಕವಚದೊಳಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ ಅಡಗಿವೆ.

ದ್ರೋಣನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಇದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಸತ್ತಮನಿಂದ ನಾನೂ
ಇದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ.

07078013a ನ ಶಕ್ಯಮೇತತ್ಕವಚಂ ಬಾಣೈರ್ಭೇತ್ತುಂ ಕಥಂ ಚನ |

07078013c ಅಪಿ ವಜ್ರೇಣ ಗೋವಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಮಘವತಾ ಯುಧಿ ||

ಗೋವಿಂದ ! ಈ ಕವಚವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ
ಮಘವತನಿಗೂ ವಜ್ರದಿಂದ ಕೂಡ - ಎಂದೂ ಭೇದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07078014a ಜಾನಂಸ್ತ್ವ ಮಪಿ ವೈ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಂ ವಿಮೋಹಯಸೇ ಕಥಂ|

07078014c ಯದ್ವೃತ್ತಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯಚ್ಚ ಕೇಶವ ವರ್ತತೇ||

ಕೇಶವ ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಏಕೆ ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಕೃಷ್ಣ !

07078015a ತಥಾ ಭವಿಷ್ಯದ್ಯಚ್ಚೈವ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿದಿತಂ ತವ|

07078015c ನ ತ್ವೇವಂ ವೇದ ವೈ ಕಶ್ಚಿದ್ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮಧುಸೂದನ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಆಗುವವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.
ಮಧುಸೂದನ ! ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

07078016a ಏಷ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣ ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತಾಮಿಮಾಂ|

07078016c ತಿಷ್ಠತ್ಯಭೀತವತ್ಸಂಖ್ಯೇ ಬಿಭ್ರತ್ಕವಚಧಾರಣಾಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಈ ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನು ತೊಡಿಸಿದ ಈ ಹೊಳೆಯುವ
ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.

07078017a ಯತ್ತ್ವತ್ರ ವಿಹಿತಂ ಕಾರ್ಯಂ ನೈಷ ತದ್ವೇತ್ತಿ ಮಾಧವ|

07078017c ಸ್ತ್ರೀವದೇಷ ಬಿಭ್ರತ್ಯೇತಾಂ ಯುಕ್ತಾಂ ಕವಚಧಾರಣಾಂ||

ಆದರೆ ಆ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು
ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಮಾಧವ ! ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಇವನು ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಮಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಷ್ಟೆ !

07078018a ಪಶ್ಯ ಬಾಹ್ವೋಶ್ಚ ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಧನುಷಶ್ಚ ಜನಾರ್ದನ|

07078018c ಪರಾಜಯಿಷ್ಯೇ ಕೌರವ್ಯಂ ಕವಚೇನಾಪಿ ರಕ್ಷಿತಂ||

ಜನಾರ್ದನ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸಿನ ವೀರ್ಯವನ್ನು
ನೋಡು! ಕವಚದಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕೌರವ್ಯನನ್ನು
ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07078019a ಇದಮಂಗಿರಸೇ ಪ್ರಾದಾದ್ವೇವೇಶೋ ವರ್ಮ ಭಾಸ್ವರಂ|

07078019c ಪುನರ್ದದೌ ಸುರಪತಿರ್ಮಹ್ಯಂ ವರ್ಮ ಸಸಂಗ್ರಹಂ||

ಹೊಳೆಯುವ ಈ ಕವಚವನ್ನು ದೇವೇಶನು ಅಂಗಿರಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.
ಪುನಃ ಸುರಪತಿಯು ನನಗೆ ಈ ಕವಚವನ್ನು ತೊಡುವ
ಮಂತ್ರಗಳೊಡನೆ, ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

07078020a ದೈವಂ ಯದ್ಯಸ್ಯ ವರ್ಮೈತದ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಾ ಸ್ವಯಂ ಕೃತಂ|

07078020c ನೈತದ್ಗೋಪ್ಯ ತಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಮದ್ಯ ಬಾಣಹತಂ ಮಯಾ||

ಈ ಕವಚವು ದೈವವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ
ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹತನಾಗುವ ಈ
ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಇಂದು ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ!”

07078021 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07078021a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ರ್ಜುನೋ ಬಾಣಾನಭಿಮಂತ್ರೈ ವ್ಯಕರ್ಷಯತ್|

07078021c ವಿಕೃಷ್ಯಮಾಣಾಂಸ್ತೇನೈವಂ ಧನುರ್ಮಧ್ಯಗತಾಂ ಶರಾಣ್|

07078021e ತಾನಸ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ದ್ರಾಣಿಃ ಸರ್ವಾಸ್ತುಘಾತಿನಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ, ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ಧನುಸ್ಸಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಹೂಡುತ್ತಿರಲು ದ್ರೌಣಿಯು ಆ ಶರಗಳನ್ನು ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ನಿರಸನಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07078022a ತಾನ್ನಿಕೃತ್ತಾನಿಷೂನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೂರತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ|

07078022c ನ್ಯವೇದಯತ್ಕೇಶವಾಯ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ||

ದೂರದಿಂದಲೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯು ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಶ್ವೇತವಾಹನನು ಕೇಶವನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು:

07078023a ನೈತದಸ್ತ್ರಂ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಂ ದ್ವಿಃ ಪ್ರಯೋಕ್ತುಂ ಜನಾರ್ದನ|

07078023c ಅಸ್ತ್ರಂ ಮಾಮೇವ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ಪಶ್ಯ ತ್ವದ್ಯ ಬಲಂ ಮಮ||

“ಜನಾರ್ದನ! ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ. ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ನನ್ನನ್ನೇ ನನ್ನ ಬಲವನ್ನೇ
ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ!”

07078024a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃಷ್ಣೌ ನವಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07078024c ಅವಿಧ್ಯತ ರಣೇ ರಾಜನ್ ಶರೈರಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತು
ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷದಂತಿರುವ ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07078024e ಭೂಯ ಏವಾಭ್ಯವರ್ಷಚ್ಚ ಸಮರೇ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

07078025a ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ತತೋಽಹೃಷ್ಯಂತ ತಾವಕಾಃ|

07078025c ಚಕ್ರವರ್ವ ದಿತ್ರನಿನದಾನ್ಸಿಂಹನಾದರವಾಂಸ್ತಥಾ||

ಪುನಃ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಆ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ನಿನ್ನವರು ಹರ್ಷಗೊಂಡರು. ಅವರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೂಗಿದರು.

07078026a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಃ ಸೃಕ್ಮಣೀ ಪರಿಸಂಲಿಹನ್|

07078026c ನಾಪಶ್ಯತ ತತೋಽಸ್ಯಾಂಗಂ ಯನ್ನ ಸ್ಯಾದ್ವರ್ಮರಕ್ಷಿತಂ||

07078027a ತತೋಽಸ್ಯ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸುಮುಕ್ತೈರಂತಕೋಪಮೈಃ|

07078027c ಹಯಾಂಶ್ಚ ಕಾರ ನಿರ್ದೇಹಾನುಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪಾರ್ಥನು ಕಟವಾಯಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕುತ್ತಾ ಕವಚವು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಅಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡದೆಯೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹೂಡಿದ ಅಂತಕನಂತಿರುವ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಹರನ್ನಾಗಿಸಿದನು.

07078028a ಧನುರಸ್ಯಾಚ್ಚಿ ನಚ್ಚಿ ತ್ರಂ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07078028c ರಥಂ ಚ ಶಕಲೀಕರ್ತುಂ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ಆ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಅವನ ಚಿತ್ರ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಹಸ್ತವಾಪವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ, ರಥವನ್ನೂ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07078029a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ಬಾಣಾಭ್ಯಾಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ವಿರಥೀಕೃತಂ|

07078029c ಅವಿದ್ಯದ್ಧಸ್ತತಲಯೋರುಭಯೋರರ್ಜುನಸ್ತದಾ||

ಆಗ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು
ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನನು ಅವನ ಎರಡೂ ಅಂಗೈಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು.

07078030a ತಂ ಕೃಚ್ಚಾ ಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಧನ್ವಿನಃ|

07078030c ಸಮಾಪೇತುಃ ಪರೀಪ್ಸಂತೋ ಧನಂಜಯಶರಾದ್ಧಿತಂ||

ಆ ಪರಮಧನ್ವಿಯಿಂದ ಅವನು ಕಷ್ಟಹೊಂದಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಧನಂಜಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು
ಮುಂದಾದರು.

07078031a ತೇ ರಥೈರ್ಬಹುಸಾಹಸೈಃ ಕಲ್ಪಿತೈಃ ಕುಂಜರೈರ್ಹಯೈಃ|

07078031c ಪದಾತ್ಯೋಘೈಶ್ಚ ಸಂರಬ್ಧೈಃ ಪರಿವವೃರ್ಧನಂಜಯಂ||

ಅವರು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ ರಥಗಳಿಂದ, ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳಿಂದ
ಮತ್ತು ಸಂರಬ್ಧ ಪದಾತಿಗಳಿಂದ ಧನಂಜಯನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

07078032a ಅಥ ನಾರ್ಜುನಗೋವಿಂದೌ ರಥೋ ವಾಪಿ ವ್ಯದೃಶ್ಯತ|

07078032c ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಜನೌಘೈಶ್ಚಾಪಿ ಸಂವೃತೌ||

ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಜನರ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಆವೃತರಾದ
ಅರ್ಜುನ-ಗೋವಿಂದರಾಗಲೀ, ಅವರ ರಥವಾಗಲೀ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

07078033a ತತೋಽರ್ಜುನೋಽಸ್ತವೀರ್ಯೇಣ ನಿಜಘ್ನೇ ತಾಂ ವರೂಢಿನೀಂ|

07078033c ತತ್ರ ವ್ಯಂಗೀಕೃತಾಃ ಪೇತುಃ ಶತಶೋಽಥ ರಥದ್ವಿಪಾಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅಸ್ತವೀರ್ಯದಿಂದ ಆ ವರೂಢಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ರಥಗಳೂ ಆನೆಗಳು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದವು.

07078034a ತೇ ಹತಾ ಹನ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ನ್ಯಗೃಹ್ಣಂಸ್ತಂ ರಥೋತ್ತಮಂ|

07078034c ಸ ರಥಸ್ತಂಭಿತಸ್ತಸೌ ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರಂ ಸಮಂತತಃ||

ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದವರು ಅವನ ಉತ್ತಮ ರಥದ ಸಮೀಪ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಹತರಾದರು. ಅವರ ರಥವು ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ರೋಶ ದೂರದವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿತ್ತು.

07078035a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ವೃಷ್ಟಿವೀರಸ್ತ್ವ ರಿತೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

07078035c ಧನುರ್ವಿಸ್ಫಾರಯಾತ್ಯರ್ಥಮಹಂ ಧ್ಮಾಸ್ಯಾಮಿ ಚಾಂಬುಜಂ||

ಆಗ ತ್ವರಮಾಡಿ ವೃಷ್ಟಿವೀರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೇಂಕರಿಸು. ನಾನು ಶಂಖವನ್ನು ಊದುತ್ತೇನೆ.”

07078036a ತತೋ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಬಲವದ್ಗಾಂಡೀವಂ ಜಘ್ನಿವಾನ್ರಿಪೂನ್|

07078036c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ತಲಶಬ್ದೇನ ಚಾರ್ಜುನಃ||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಬಲವಾಗಿ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಟೇಂಕರಿಸಿ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07078037a ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಚ ಬಲವದ್ಧೃಷ್ಣಿ ತಾರೇಣ ಕೇಶವಃ|

07078037c ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಪಕ್ಷ್ಮಾಂತಃ ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನವದನೋ ಭೃಶಂ||

ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಖವು ಮಸುಕಾಗಿದ್ದ ಕೇಶವನು ಜೋರಾಗಿ
ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದನು.

07078038a ತಸ್ಯ ಶಂಖಸ್ಯ ನಾದೇನ ಧನುಷೋ ನಿಸ್ವನೇನ ಚ|

07078038c ನಿಸತ್ತಾಶ್ಚ ಸಸತ್ತಾಶ್ಚ ಕ್ಷಿತೌ ಪೇತುಸ್ತದಾ ಜನಾಃ||

ಅವನ ಶಂಖದ ನಾದದಿಂದ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸಿನ ನಿಸ್ವನದಿಂದ
ಸತ್ತವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಸತ್ತವಿದ್ದ ಜನರು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07078039a ತೈರ್ವಿಮುಕ್ತೋ ರಥೋ ರೇಚೇ ವಾಯ್ವೀರಿತ ಇವಾಂಬುದಃ|

07078039c ಜಯದ್ರಥಸ್ಯ ಗೋಪ್ತಾರಸ್ತತಃ ಕ್ಷುಬ್ಧಾಃ ಸಹಾನುಗಾಃ||

ಅವರಿಂದ ವಿಮುಕ್ತವಾದ ಅವರ ರಥವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ತೂರಲ್ಪಟ್ಟ
ಮೋಡಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿತು. ಆಗ ಜಯದ್ರಥನ ಗೋಪ್ತಾರರು
ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿದರು.

07078040a ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹಸಾ ಪಾರ್ಥಂ ಗೋಪ್ತಾರಃ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ತು|

07078040c ಚಕ್ರುರ್ನಾ ದಾನ್ಬಹುವಿಧಾನ್ಕಂಪಯಂತೋ ವಸುಂಧರಾಂ||

ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಸೈಂಧವನ ರಕ್ಷಕರು
ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಬಹುವಿಧದ ನಾದಗೈದರು.

07078041a ಬಾಣಶಬ್ದರವಾಂಶ್ಚೋಗ್ರಾನ್ವಿಮಿಶ್ರಾಂ ಶಂಖನಿಸ್ವನೈಃ|

07078041c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ರುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸಿಂಹನಾದರವಾನಪಿ||

ಬಾಣದ ಶಬ್ದ, ಉಗ್ರ ಕೂಗುಗಳು ಶಂಖನಿಸ್ವನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಲು ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಸಿಂಹನಾದಗಳನ್ನೂ ಕೂಗಿದರು.

07078042a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಘೋರಂ ತಾವಕಾನಾಂ ಸಮುತ್ಥಿತಂ|

07078042c ಪ್ರದಧ್ಮತುಸ್ತದಾ ಶಂಖೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ನಿಮ್ಮವರಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಆ ಘೋರ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು.

07078043a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಪೂರಿತೇಯಂ ವಸುಂಧರಾ|

07078043c ಸಶೈಲಾ ಸಾರ್ಣವದ್ವೀಪಾ ಸಪಾತಾಲಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ಮಹಾ ಶಬ್ದದಿಂದ ಶೈಲ-ಸಾಗರ-ದ್ವೀಪ-ಪಾತಾಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು.

07078044a ಸ ಶಬ್ದೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ದಶ|

07078044c ಪ್ರತಿಸಸ್ವಾನ ತತ್ರೈವ ಕುರುಪಾಂಡವಯೋರ್ಬಲೇ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಶಬ್ದವು ಸರ್ವ ದಶ ದಿಶಗಳನ್ನೂ ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು.

07078045a ತಾವಕಾ ರಥಿನಸ್ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ|

07078045c ಸಂರಂಭಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ವ ರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವರಾದ ರಥಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಥ ಕೃಷ್ಣ-
ಧನಂಜಯರು ಪರಮ ಕುಪಿತರಾಗಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಮುಂದುವರೆದರು.

07078046a ಅಥ ಕೃಷ್ಣೌ ಮಹಾಭಾಗೌ ತಾವಕಾ ದೃಶ್ಯ ದಂಶಿತೌ|

07078046c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಗ ಮಹಾಭಾಗರಾದ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ನಿನ್ನವರನ್ನು
ನೋಡಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು. ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಜಯೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೯

ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಎಂಟು ಮಹಾರಥರ - ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ, ಕರ್ಣ,
ವೃಷಸೇನ, ಜಯದ್ರಥ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ಯುದ್ಧ (೧-
೩೩).

07079001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07079001a ತಾವಕಾಸ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೈವ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಕುರೂತ್ತಮೌ|

07079001c ಪ್ರಾಗತ್ವರಂ ಜಿಘಾಂಸಂತಸ್ತಥೈವ ವಿಜಯಃ ಪರಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕ-ಮತ್ತು ಕುರು ಉತ್ತಮರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಾಮುಂದು ತಾಮುಂದು ಎಂದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಲು ವಿಜಯನೂ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07079002a ಸುವರ್ಣ ಚಿತ್ರೈರ್ವೈಯಾಘೈಃ ಸ್ವನವದ್ಭಿರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07079002c ದೀಪಯಂತೋ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಜ್ವಲದ್ಭಿರಿವ ಪಾವಕೈಃ||

07079003a ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠೈಶ್ಚ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಮೈಃ ಕಾರ್ಮುಕೈಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

07079003c ಕೂಜದ್ಭಿರತುಲಾನ್ನಾದಾನ್ಮೋಷಿತೈರುರಗೈರಿವ||

07079004a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶಲಃ ಕರ್ಣೋ ವೃಷಸೇನೋ ಜಯದ್ರಥಃ|

07079004c ಕೃಪಶ್ಚ ಮದ್ರರಾಜಶ್ಚ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

07079005a ತೇ ಪಿಬಂತ ಇವಾಕಾಶಮಶ್ವೈರಷ್ಟೌ ಮಹಾರಥಾಃ|

07079005c ವ್ಯರಾಜಯನ್ದಶ ದಿಶೋ ವೈಯಾಘೈರ್ಹೇಮಚಂದ್ರಕೈಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಸುವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ, ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ, ಉತ್ತಮ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾರಥಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾವಕನಂತೆ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ, ಬಂಗಾರದ ಹಿಡಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ, ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ, ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಭೂರಿಶ್ರವ, ಶಲ, ಕರ್ಣ, ವೃಷಸೇನ, ಜಯದ್ರಥ, ಕೃಪ, ಮದ್ರರಾಜ, ಮತ್ತು ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣಿ ಈ ಎಂಟು ಮಹಾರಥರು ಇಡೀ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ವೈಯಾಘ್ರ-

ಹೇಮಚಂದ್ರಕಗಳಿಂದ ದಶ-ದಿಶಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಿದರು.

07079006a ತೇ ದಂಶಿತಾಃ ಸುಸಂರಬ್ಧಾ ರಥೈರ್ಮೇಘಾಘನಿಸ್ವನೈಃ|

07079006c ಸಮಾವೃಣ್ವನ್ನಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಾರ್ಥಂ ಚ ವಿಶಿಖೈಃ ಶಿತೈಃ||

ತುಂಬಾ ಕುಪಿತರಾಗಿದ್ದ ಆ ಕವಚಧಾರಿಗಳು ಮೋಡಗಳ
ಗುಂಪುಗಳಂತೆ ಗುಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ
ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ ಹರಿತ ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07079007a ಕೌಲೂತಕಾ ಹಯಾಶ್ಚಿತ್ರಾ ವಹಂತಸ್ತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07079007c ವ್ಯಶೋಭಂತ ತದಾ ಶೀಘ್ರಾ ದೀಪಯಂತೋ ದಿಶೋ ದಶ||

ಆ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಥಳಿಯ ಸುಂದರ
ಶೀಘ್ರ ಕುದುರೆಗಳು ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07079008a ಆಜಾನೇಯೈರ್ಮಹಾವೇಗೈರ್ನಾನಾದೇಶಸಮುತ್ಥಿತೈಃ|

07079008c ಪಾರ್ವತೀಯೈರ್ನದೀಜೈಶ್ಚ ಸೈಂಧವೈಶ್ಚ ಹಯೋತ್ತಮೈಃ||

ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ನಾನಾ
ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದವು; ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಸಿಂಧುದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದವು.

07079009a ಕುರುಯೋಧವರಾ ರಾಜಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ಪರೀಪ್ಸವಃ|

07079009c ಧನಂಜಯರಥಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸರ್ವತಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕುರುಯೋಧ ಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಧನಂಜಯನ ರಥವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07079010a ತೇ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹಾಶಂಖಾನ್ದಧ್ಮುಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮಾಃ|

07079010c ಪೂರಯಂತೋ ದಿವಂ ರಾಜನ್ಪೃಥಿವೀಂ ಚ ಸಸಾಗರಾಂ||

ರಾಜನ್! ಆ ಪುರುಷಸತ್ತಮರು ಮಹಾ ಶಂಖಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಸಾಗರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ದಿವವನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತಾ ಊದಿದರು.

07079011a ತಥೈವ ದಧ್ಮತುಃ ಶಂಖೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ|

07079011c ಪ್ರವರೌ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವಶಂಖವರೌ ಭುವಿ|

07079011e ದೇವದತ್ತಂ ಚ ಕೌಂತೇಯಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಚ ಕೇಶವಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ವಾಸುದೇವ ಧನಂಜಯರು
ಭುವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶಂಖಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಂಖಗಳನ್ನು -
ಕೌಂತೇಯನು ದೇವದತ್ತವನ್ನೂ ಕೇಶವನು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನೂ -
ಊದಿದರು.

07079012a ಶಬ್ದಸ್ತು ದೇವದತ್ತಸ್ಯ ಧನಂಜಯಸಮೀರಿತಃ|

07079012c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಧನಂಜಯನು ಊದಿದ ದೇವದತ್ತದ ಶಬ್ದವು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ,
ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿತು.

07079013a ತಥೈವ ಪಾಂಚಜನ್ಯೋಽಪಿ ವಾಸುದೇವಸಮೀರಿತಃ|

07079013c ಸರ್ವಶಬ್ದಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪೂರಯಾಮಾಸ ರೋದಸೀ||

ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸುದೇವನು ಊದಿದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ತುಂಬಿತು.

07079014a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಮಾನೇ ದಾರುಣೇ ನಾದಸಂಕುಲೇ|

07079014c ಭೀರೂಣಾಂ ತ್ರಾಸಜನನೇ ಶೂರಾಣಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನೇ||

07079015a ಪ್ರವಾದಿತಾಸು ಭೇರೀಷು ಝರ್ಝರೇಷ್ಟ್ವಾನಕೇಷು ಚ|

07079015c ಮೃದಂಗೇಷು ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಾದ್ಯಮಾನೇಷ್ಟನೇಕಶಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಾಗೆ ದಾರುಣವಾದ ನಾದಸಂಕುಲವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು - ಭೇರಿಗಳು, ಝರ್ಝರಗಳು, ಅನಕಗಳು, ಮೃದಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಾದ್ಯಗಳು ಬಾರಿಸಲ್ಪಡಲು - ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು ಮತ್ತು ಶೂರರಿಗೆ ಹರ್ಷವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

07079016a ಮಹಾರಥಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೈಷಿಣಃ|

07079016c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾಸ್ತಂ ಶಬ್ದಂ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪರಮಧನ್ವಿನಃ|

07079016e ನಾನಾದೇಶ್ಯಾ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಸ್ವಸೈನ್ಯಪರಿರಕ್ಷಿಣಃ||

07079017a ಅಮರ್ಷಿತಾ ಮಹಾಶಂಖಾನ್ದಧ್ಮುರ್ವೀರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07079017c ಕೃತೇ ಪ್ರತಿಕರಿಷ್ಯಂತಃ ಕೇಶವಸ್ಯಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತೈಷಿಣಿಗಳಾದ, ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನಾ ದೇಶದ ಮಹೀಪಾಲ ಮಹಾರಥ

ವೀರರು ಆ ಪರಮಧನ್ವಿಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ
ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕೇಶವಾರ್ಜುನರನ್ನು ಮೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿದರು.

07079018a ಬಭೂವ ತವ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಶಂಖಶಬ್ದಸಮೀರಿತಂ|

07079018c ಉದ್ವಿಗ್ನರಥನಾಗಾಶ್ವಮಸ್ವಸ್ಥಮಿವ ಚಾಭಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಶಂಖಶಬ್ದದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದ ಸೈನ್ಯವು - ರಥ, ಆನೆ,
ಕುದುರೆಗಳು ಅಸ್ವಸ್ಥರಾದವರಂತೆ ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಂಡರು.

07079019a ತತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಮಿವಾಕಾಶಂ ಶೂರೈಃ ಶಂಖನಿನಾದಿತಂ|

07079019c ಬಭೂವ ಭೃಶಮುದ್ವಿಗ್ನಂ ನಿರ್ಘಾತೈರಿವ ನಾದಿತಂ||

ಶೂರರ ಆ ಶಂಖನಿನಾದವು ಆಕಾಶವೇ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಶಬ್ದಗೊಳ್ಳಲು ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯುಂಟಾಯಿತು.

07079020a ಸ ಶಬ್ದಃ ಸುಮಹಾನ್ರಾಜನ್ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವ್ಯನಾದಯತ್|

07079020c ತ್ರಾಸಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಯುಗಾಂತ ಇವ ಸಂಭೃತಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಯುಗವೇ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳಗಿ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸಿ ತತ್ತರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

07079021a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಷ್ಟೌ ಚ ರಾಜಾನಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

07079021c ಜಯದ್ರಥಸ್ಯ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪಾಂಡವಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು ಆ ಎಂಟು ಮಂದಿಗಳು
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07079022a ತತೋ ದ್ರೋಣಿಸ್ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ವಾಸುದೇವಮತಾಡಯತ್|

07079022c ಅರ್ಜುನಂ ಚ ತ್ರಿಭಿರ್ಭಲ್ಲೈರ್ಧ್ವಜಮಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಎಪ್ಪತ್ತೂ ರರಿಂದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮೂರು ಭಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಐದರಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜ-
ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07079023a ತಮರ್ಜುನಃ ಪೃಷತ್ಕಾನಾಂ ಶತೈಃ ಷಡ್ಭಿರತಾಡಯತ್|

07079023c ಅತ್ಯರ್ಥಮಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರತಿವಿಧೇ ಜನಾರ್ದನೇ||

ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಹೊಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅರ್ಜುನನು
ಅವನನ್ನು ನೂರಾ ಆರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07079024a ಕರ್ಣಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ವೃಷಸೇನಂ ತ್ರಿಭಿಸ್ತಥಾ|

07079024c ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ಮುಷ್ಟ್ವಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಕರ್ಣನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ ಮತ್ತು ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಮೂರರಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ಶಲ್ಯನ ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶರಗಳೊಡನೆ
ಚಾಪವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07079025a ಗೃಹೀತ್ವಾ ಧನುರನ್ಯತ್ತು ಶಲ್ಯೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಂ|

07079025c ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ||

07079026a ಕರ್ಣೋ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತಾ ಚೈವ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07079026c ಜಯದ್ರಥಸ್ತಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಕೃಪಶ್ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07079026e ಮದ್ರಾಜಶ್ಚ ದಶಭಿರ್ವಿವ್ಯಧುಃ ಫಲ್ಗುನಂ ರಣೇ||

ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಭೂರಿಶ್ರವನು ಮೂರು ಶಿಲಾಶಿತ ಹೇಮಪುಂಖಿಗಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಕರ್ಣನು ಮೂವತ್ತೆರಡರಿಂದ, ವೃಷಸೇನನು ಐದರಿಂದ, ಜಯದ್ರಥನು ಎಪ್ಪತ್ತೂರಿಂದ, ಕೃಪನು ಹತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಜನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದರು.

07079027a ತತಃ ಶರಾಣಾಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ತು ದ್ರೋಣಿಃ ಪಾರ್ಥಮವಾಕಿರತ್|

07079027c ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಅರವತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು, ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ, ಪುನಃ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಐದರಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07079028a ಪ್ರಹಸಂಸ್ತು ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

07079028c ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ದರ್ಶಯನ್ಪಾಣಿಲಾಘವಂ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಶ್ವೇತಾಶ್ವ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಯು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದು ತನ್ನ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07079029a ಕರ್ಣಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ವೃಷಸೇನಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|

07079029c ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಸಮರೇ ಚಾಪಂ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ನ್ಯಕೃಂತತ||

ಕರ್ಣನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಮತ್ತು ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಮೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯನ ಮುಷ್ಟಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನ ಚಾಪವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07079030a ಸೌಮದತ್ತಿಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಶಲ್ಯಂ ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07079030c ಶಿತ್ಯೈರಗ್ನಿಶಿಖಾಕಾರೈರ್ದ್ರೋಣಿಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಚಾಷ್ಟಭಿಃ||

ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಮತ್ತು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಎಂಟು ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಗಳಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿರುವ ಎಂಟರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07079031a ಗೌತಮಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸೈಂಧವಂ ಚ ಶತೇನ ಹ|

07079031c ಪುನರ್ದ್ರೋಣಿಂ ಚ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ಸೋಽಭ್ಯತಾಡಯತ್||

ಗೌತಮನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ, ಸೈಂಧವನನ್ನು ನೂರರಿಂದ ಮತ್ತು ಪುನಃ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನು ಹೊಡೆದನು.

07079032a ಭೂರಿಶ್ರವಾಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರತೋದಂ ಚಿಚ್ಚಿದೇ ಹರೇಃ|

07079032c ಅರ್ಜುನಂ ಚ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಬಾಣಾನಾಮಾಜಘಾನ ಹ||

ಭೂರಿಶ್ರವನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಹರಿಯ ಬಾರಿಕೋಲನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07079033a ತತಃ ಶರಶತ್ಯೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಸ್ತಾನರೀಂ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

07079033c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಧದ್ವುತಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾವಾತೋ ಘನಾನಿವ||

ಆಗ ಶ್ವೇತವಾಹನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಭಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಚಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೦

ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಕೌರವರ ಧ್ವಜಗಳ ವರ್ಣನೆ (೧-೨೯). ಯುದ್ಧವು
ಮುಂದುವರೆದುದು (೩೦-೩೮).

07080001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07080001a ಧ್ವಜಾನ್ಬಹುವಿಧಾಕಾರಾನ್ಭ್ರಾಜಮಾನಾನತಿಶ್ರಿಯಾ|

07080001c ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಮಾಮಕಾನಾಂ ಚ ತಾನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಅತಿಯಾದ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಬಹುವಿಧದ ಆಕಾರಗಳ ಪಾರ್ಥರ ಮತ್ತು ನನ್ನವರ ಧ್ವಜಗಳ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07080002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07080002a ಧ್ವಜಾನ್ಬಹುವಿಧಾಕಾರಾಂ ಶೃಣು ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07080002c ರೂಪತೋ ವರ್ಣತಶ್ಚೈವ ನಾಮತಶ್ಚ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಬಹುವಿಧದ

ಆಕಾರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಧ್ವಜಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳು. ಅವುಗಳ ರೂಪ, ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ನಾಮಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

07080003a ತೇಷಾಂ ತು ರಥಮುಖ್ಯಾನಾಂ ರಥೇಷು ವಿವಿಧಾ ಧ್ವಜಾಃ|

07080003c ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಾಜೇಂದ್ರ ಜ್ವಲಿತಾ ಇವ ಪಾವಕಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆ ರಥಮುಖ್ಯರ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಧ್ವಜಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07080004a ಕಾಂಚನಾಃ ಕಾಂಚನಾಪೀಡಾಃ ಕಾಂಚನಸ್ತಗಲಂಕೃತಾಃ|

07080004c ಕಾಂಚನಾನೀವ ಶೃಂಗಾಣಿ ಕಾಂಚನಸ್ಯ ಮಹಾಗಿರೇಃ||

ಕಾಂಚನದ ಮಹಾಗಿರಿಯ ಕಾಂಚನ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಅವು

ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿಯೂ, ಸುವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ,

ಸುವರ್ಣದ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವೂ ಆಗಿದ್ದವು.

07080005a ತೇ ಧ್ವಜಾಃ ಸಂವೃತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಪತಾಕಾಭಿಃ ಸಮಂತತಃ|

07080005c ನಾನಾವರ್ಣವಿರಾಗಾಭಿರ್ವಿಬಭುಃ ಸರ್ವತೋ ವೃತಾಃ||

ಆ ಧ್ವಜಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ನಾನಾ ಬಣ್ಣಗಳ

ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07080006a ಪತಾಕಾಶ್ಚ ತತಸ್ತಾಸ್ತು ಶ್ವಸನೇನ ಸಮೀರಿತಾಃ|

07080006c ನೃತ್ಯಮಾನಾಃ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಂಗಮಧ್ಯೇ ವಿಲಾಸಿಕಾಃ||

ಆ ಪತಾಕೆಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಪಟ ಪಟನೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದು
ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುವ ವಿಲಾಸಿನಿಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07080007a ಇಂದ್ರಾಯುಧಸವರ್ಣಾಭಾಃ ಪತಾಕಾ ಭರತರ್ಷಭ|

07080007c ದೋಧೂಯಮಾನಾ ರಥಿನಾಂ ಶೋಭಯಂತಿ ಮಹಾರಥಾನ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಪತಾಕೆಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾರಥರ ರಥಗಳನ್ನು
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07080008a ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಮುಗ್ರಾಸ್ಯಂ ಧ್ವಜಂ ವಾನರಲಕ್ಷಣಂ|

07080008c ಧನಂಜಯಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪ್ರತ್ಯಪಶ್ಯಾಮ ಭೈರವಂ||

ಸಿಂಹದ ಪುಚ್ಚವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಉಗ್ರವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ವಾನರ
ಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳ ಧನಂಜಯನ ಭೈರವ ಧ್ವಜವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07080009a ಸ ವಾನರವರೋ ರಾಜನ್ವತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತಃ|

07080009c ತ್ರಾಸಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಧ್ವಜೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ||

ರಾಜನ್! ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿದ್ದ, ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ವಾನರವರನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07080010a ತಥೈವ ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ|

07080010c ಧ್ವಜಾಗ್ರಂ ಸಮಪಶ್ಯಾಮ ಬಾಲಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಂ||

ಭಾರತ ! ಹಾಗೆಯೇ ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಸಿಂಹದ ಪುಚ್ಚವುಳ್ಳ ಧ್ವಜವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07080011a ಕಾಂಚನಂ ಪವನೋದ್ಧೂತಂ ಶಕ್ರಧ್ವಜಸಮಪ್ರಭಂ|

07080011c ನಂದನಂ ಕೌರವೇಂದ್ರಾಣಾಂ ದ್ರೋಣೇರ್ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಚ್ರಿತಂ||

ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲುವಂತಿದ್ದ, ಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ರಧ್ವಜಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ, ದ್ರೋಣಿಯ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವಾದ ಬಂಗಾರದ ಧ್ವಜವು ಕೌರವೇಂದ್ರರನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080012a ಹಸ್ತಿಕಕ್ಷ್ಯಾ ಪುನರ್ಹೈಮೀ ಬಭೂವಾಧಿರಥೇರ್ಧ್ವಜೇ|

07080012c ಆಹವೇ ಖಂ ಮಹಾರಾಜ ದದೃಶೇ ಪೂರಯನ್ನಿವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಧಿರಥ ಕರ್ಣನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಗಜಶಾಲೆಯಿದ್ದಿತು. ಅದು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ತುಂಬಿಬಿಡುವಂತಿತ್ತು.

07080013a ಪತಾಕೀ ಕಾಂಚನಸ್ವಗ್ನೀ ಧ್ವಜಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07080013c ನೃತ್ಯತೀವ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಶ್ವಸನೇನ ಸಮೀರಿತಃ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಕಾಂಚನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಪತಾಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಧ್ವಜವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಹಾರಾಡಿ ರಥದ ಮೇಲೆ

ನರ್ತಿ ಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07080014a ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

07080014c ಗೋವೃಷೋ ಗೌತಮಸ್ಯಾಸೀತ್ಕೃಪಸ್ಯ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತಃ||

ಪಾಂಡವರ ಆಚಾರ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ ಯಶಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೌತಮ ಕೃಪನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ ಎತ್ತಿನ ಹೋರಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯಿತ್ತು.

07080015a ಸ ತೇನ ಭ್ರಾಜತೇ ರಾಜನ್ಗೋವೃಷೇಣ ಮಹಾರಥಃ|

07080015c ತ್ರಿಪುರಘ್ನರಥೋ ಯದ್ವದ್ಗೋವೃಷೇಣ ವಿರಾಜತೇ||

ರಾಜನ್! ಎತ್ತಿನ ಹೋರಿಯ ಧ್ವಜದಿಂದ ಆ ಮಹಾರಥನು ರಥದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿನ ಹೋರಿಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ತ್ರಿಪುರಘ್ನ ಶಿವನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07080016a ಮಯೂರೋ ವೃಷಸೇನಸ್ಯ ಕಾಂಚನೋ ಮಣಿರತ್ನವಾನ್|

07080016c ವ್ಯಾಹರಿಷ್ಯನ್ನಿವಾತಿಷ್ಠತ್ಸೇನಾಗ್ರಮಪಿ ಶೋಭಯನ್||

ವೃಷಸೇನನದು ಕಾಂಚನದ, ಮಣಿರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮಯೂರ ಧ್ವಜ. ಸೇನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅದು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080017a ತೇನ ತಸ್ಯ ರಥೋ ಭಾತಿ ಮಯೂರೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07080017c ಯಥಾ ಸ್ಕಂದಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮಯೂರೇಣ ವಿರಾಜತಾ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸ್ಕಂದನ ಮಯೂರದಂತೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಮಯೂರವು

ರಥದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080018a ಮದ್ರರಾಜಸ್ಯ ಶಲ್ಯಸ್ಯ ಧ್ವಜಾಗ್ರೇಽಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವ|

07080018c ಸೌವರ್ಣೀಂ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯಾಮ ಸೀತಾಮಪ್ರತಿಮಾಂ ಶುಭಾಂ||

ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯನ ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂತೆ ಸುವರ್ಣಮಯದ
ಅಪ್ರತಿಮ ಶುಭವಾದ ನೇಗಿಲನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07080019a ಸಾ ಸೀತಾ ಭ್ರಾಜತೇ ತಸ್ಯ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಾರಿಷ|

07080019c ಸರ್ವಬೀಜವಿರೂಢೇವ ಯಥಾ ಸೀತಾ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಾ||

ಮಾರಿಷ! ಎಲ್ಲ ಬೀಜಗಳನ್ನೇರಿ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಆವೃತವಾದ ನೇಗಿಲಿನಂತೆ
ಅವನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಆ ನೇಗಿಲು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07080020a ವರಾಹಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ರಾಜತೋಽಭಿವಿರಾಜತೇ|

07080020c ಧ್ವಜಾಗ್ರೇಽಲೋಹಿತಾರ್ಕಾಭೋ ಹೇಮಜಾಲಪರಿಷ್ಕೃತಃ||

ಸಿಂಧುರಾಜನ ಧ್ವಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಕೆಂಪಿನ ಹೇಮಜಾಲಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾದ ರಜತ ವರಾಹವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080021a ಶುಶುಭೇ ಕೇತುನಾ ತೇನ ರಾಜತೇನ ಜಯದ್ರಥಃ|

07080021c ಯಥಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಪುರಾ ಪೂಷಾ ಸ್ಮ ಶೋಭತೇ||

ಆ ರಜತ ಕೇತುವಿನಿಂದಾಗಿ ಜಯದ್ರಥನು ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರರ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07080022a ಸೌಮದತ್ತೇಃ ಪುನರ್ಯೋಪೋ ಯಜ್ಞಶೀಲಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07080022c ಧ್ವಜಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಭಾತಿ ಸೋಮಶ್ಚಾತ್ರ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ||

ಯಜ್ಞಶೀಲ, ಧೀಮತ ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಯೂಪಸ್ತಂಭದ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07080023a ಸ ಯೂಪಃ ಕಾಂಚನೋ ರಾಜನ್ಸೌಮದತ್ತೇರ್ವಿರಾಜತೇ|

07080023c ರಾಜಸೂಯೇ ಮಖಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಯಥಾ ಯೂಪಃ ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಕಾಂಚನದ ಯೂಪವು ಮಖಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರ ಯೂಪವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080024a ಶಲಸ್ಯ ತು ಮಹಾರಾಜ ರಾಜತೋ ದ್ವಿರದೋ ಮಹಾನ್|

07080024c ಕೇತುಃ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಂಗೈರ್ಮಯೂರೈರುಪಶೋಭಿತಃ||

07080025a ಸ ಕೇತುಃ ಶೋಭಯಾಮಾಸ ಸೈನ್ಯಂ ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

ಮಹಾರಾಜ! ಶಲನ ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯಿತ್ತು. ಆ
ಕೇತುವು ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಾಂಗಗಳಿಂದ ಮಯೂರಗಳಿಂದ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಕೇತುವು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಶೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07080025c ಯಥಾ ಶ್ವೇತೋ ಮಹಾನಾಗೋ ದೇವರಾಜಚಮೂಂ ತಥಾ||

07080026a ನಾಗೋ ಮಣಿಮಯೋ ರಾಜ್ಞೋ ಧ್ವಜಃ ಕನಕಸಂವೃತಃ|

ಬಿಳಿಯ ಮಹಾ ಆನೆಯು ದೇವರಾಜನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ರಾಜನ ಮಣಿಮಯಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಕನಕಸಂವೃತವಾದ ಆನೆಯ

ಚಿಹ್ನೆಯಿತ್ತು.

07080026c ಕಿಂಕಿಣೀಶತಸಂಹ್ರಾದೋ ಭ್ರಾಜಂಶ್ಚಿತ್ರೇ ರಥೋತ್ತಮೇ||

07080027a ವ್ಯಭ್ರಾಜತ ಭೃಶಂ ರಾಜನ್ಪುತ್ರಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನೂರಾರು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗಂಟೆಗಳ ಕಿಲಕಿಲನಿನಾದದಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಆ ಧ್ವಜವು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿ
ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07080027c ಧ್ವಜೇನ ಮಹತಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭಸ್ತದಾ||

07080028a ನವ್ಯತೇ ತವ ವಾಹಿನ್ಯಾಮುಚ್ಚಿ ತಾಃ ಪರಮಧ್ವಜಾಃ|

07080028c ವ್ಯದೀಪಯಂಸ್ತೇ ಪೃತನಾಂ ಯುಗಾಂತಾದಿತ್ಯಸಮ್ಮಿಭಾಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕುರುವೃಷಭರ ಈ ಒಂಭತ್ತು ಮಹಾ ಪರಮಧ್ವಜಗಳು ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಾ ಯುಗಾಂತದ ಆದಿತ್ಯನ
ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07080029a ದಶಮಸ್ತ್ವರ್ಜುನಸ್ಯಾಸೀದೇಕ ಏವ ಮಹಾಕಪಿಃ|

07080029c ಅದೀಪ್ಯತಾರ್ಜುನೋ ಯೇನ ಹಿಮವಾನಿವ ವಹ್ನಿನಾ||

ಹತ್ತನೆಯದಾದ ಅರ್ಜುನನ ಮಹಾಕಪಿ ಒಬ್ಬನೇ ಅಗ್ನಿಯು
ಹಿಮವಂತನನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07080030a ತತಶ್ಚಿತ್ರಾಣಿ ಶುಭ್ರಾಣಿ ಸುಮಹಾಂತಿ ಮಹಾರಥಾಃ|

07080030c ಕಾರ್ಮುಕಾಣ್ಯಾದದುಸ್ತೂರ್ಣಮರ್ಜುನಾರ್ಥೇ ಪರಂತಪಾಃ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮಹಾರಥ ಪರಂತಪರು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ
ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಶುಭ್ರವಾದ ದೊಡ್ಡ
ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರು.

07080031a ತಥೈವ ಧನುರಾಯಚ್ಚ ತ್ಪಾರ್ಥಃ ಶತ್ರುವಿನಾಶನಃ|

07080031c ಗಾಂಡೀವಂ ದಿವ್ಯಕರ್ಮಾ ತದ್ರಾಜನ್ದರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ತವ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ದುರಾಲೋಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ದಿವ್ಯಕರ್ಮ
ಶತ್ರುವಿನಾಶಕ ಪಾರ್ಥನು ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07080032a ತವಾಪರಾಧಾದ್ಧಿ ನರಾ ನಿಹತಾ ಬಹುಧಾ ಯುಧಿ|

07080032c ನಾನಾದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮಾಹೂತಾಃ ಸಹಯಾಃ ಸರಥದ್ವಿಪಾಃ||

ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧದಿಂದಾಗಿ ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತರಾದ
ಬಹಳಷ್ಟು ನರರು ರಥ-ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಹತರಾದರು.

07080033a ತೇಷಾಮಾಸೀದ್ವ್ಯ ತಿಕ್ಷೇಪೋ ಗರ್ಜತಾಮಿತರೇತರಂ|

07080033c ದುರ್ಯೋಧನಮುಖಾನಾಂ ಚ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಋಷಭಸ್ಯ ಚ||

ಇತರೇತರರ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನ
ಪ್ರಮಖಿರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಪೃಷಭನ ಮಧ್ಯೆ ಅತಿ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07080034a ತತ್ರಾದ್ಭುತಂ ಪರಂ ಚಕ್ರೇ ಕೌಂತೇಯಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

07080034c ಯದೇಕೋ ಬಹುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಸಮಾಗಚ್ಚ ದಭೀತವತ್||

ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿ ಕೌಂತೇಯನು ಒಬ್ಬನೇ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಭಯಗೊಳ್ಳದೇ ಹೋರಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಪರಮ ಅದ್ಭುತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

07080035a ಅಶೋಭತ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಗಾಂಡೀವಂ ವಿಕ್ಷಿಪನ್ನನುಃ|

07080035c ಜಿಗೀಷುಸ್ತಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಂ ಜಿಘಾಂಸುಶ್ಚ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07080036a ತತ್ರಾರ್ಜುನೋ ಮಹಾರಾಜ ಶರೈರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07080036c ಅದೃಶ್ಯಾನಕರೋದ್ಯೋಧಾಂಸ್ತಾವಕಾಂ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಲ್ಲಿ ಶತ್ರುತಾಪನ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಶರಗಳು ನಿನ್ನವರ ಯೋಧರೇ ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿದವು.

07080037a ತತಸ್ತೇಽಪಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಪಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

07080037c ಅದೃಶ್ಯಂ ಸಮರೇ ಚಕ್ರುಃ ಸಾಯಕೌಘೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾರಥ ನರವ್ಯಾಘ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅದೃಶ್ಯನನ್ನಾಗಿಸಿದರು.

07080038a ಸಂವೃತೇ ನರಸಿಂಹೈಸ್ತೈಃ ಕುರೂಣಾಂ ಋಷಭೇಽರ್ಜುನೇ|

07080038c ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸಮುದ್ಧೂತಸ್ತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ನಿಸ್ವನಃ||

ಕುರುಗಳ ಋಷಭ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆ ನರಸಿಂಹರು ಸುತ್ತುವರೆದಿರಲು ಆಗ ಆ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಕೋಲಾಹಲ ಶಬ್ದವೆದ್ದಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಧ್ವಜವರ್ಣನೇ ಆಶೀತಿಸಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜವರ್ಣನ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೧

ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ (೧-೧೭). ದ್ರೋಣ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ
ಯುದ್ಧ; ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪಲಾಯನ (೧೮-೪೬).

07081001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07081001a ಅರ್ಜುನೇ ಸೈಂಧವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಂವೃತಾಃ|

07081001c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕುರುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಕಿಮಕುರ್ವತ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಅರ್ಜುನನು ಸೈಂಧವನ
ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ಪಾಂಚಾಲರು ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರು?”

07081002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07081002a ಅಪರಾಹ್ಣೇ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

07081002c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ದ್ರೋಣೇ ದ್ಯೂತಮವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಸಂಗ್ರಾಮದ ಅಪರಾಹ್ಲದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಪಣವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಯುದ್ಧವು
ಪಾಂಚಾಲ-ಕುರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯಿತು.

07081003a ಪಾಂಚಾಲಾ ಹಿ ಜಿಘಾಂಸಂತೋ ದ್ರೋಣಂ ಸಂಹೃಷ್ಟಚೇತಸಃ|

07081003c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂತ ಗರ್ಜಂತಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ ! ಹೃಷ್ಟಚೇತಸರಾದ ಪಾಂಚಾಲರು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07081004a ತತಃ ಸುತುಮುಲಸ್ತೇಷಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೋಽವರ್ತತಾದ್ಭುತಃ|

07081004c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಕುರುಣಾಂ ಚ ಘೋರೋ ದೇವಾಸುರೋಪಮಃ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ನಡುವೆ ದೇವಾಸುರರಂತೆ
ಘೋರವಾದ ಅದ್ಭುತ ತುಮುಲ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.

07081005a ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಂಡವೈಃ ಸಹ|

07081005c ತದನೀಕಂ ಬಿಭಿತ್ಸಂತೋ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವ್ಯದರ್ಶಯನ್||

ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲರೂ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು
ಸಮೀಪಿಸಿ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

07081006a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಪರ್ಯಂತಂ ರಥಿನೋ ರಥಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

07081006c ಕಂಪಯಂತೋಽಭ್ಯವರ್ತಂತ ವೇಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಧ್ಯಮಂ||

ದ್ರೋಣನ ರಥದ ವರೆಗೂ ರಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ರಥಿಗಳು ಮಧ್ಯಮ ವೇಗದಲ್ಲಿ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07081007a ತಮಭ್ಯಗಾಧ್ವಹತ್ವತ್ರಃ ಕೇಕಯಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07081007c ಪ್ರವಪನ್ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಮಹೇಂದ್ರಾಶನಿಸನ್ನಿಭಾನ್||

ಆಗ ಕೇಕಯರ ಮಹಾರಥ ಬೃಹತ್ವತ್ರನು ಮಹೇಂದ್ರನ
ವಜ್ರದಂತಿರುವ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07081008a ತಂ ತು ಪ್ರತ್ಯುದಿಯಾಚ್ಚೀಪ್ತಂ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

07081008c ವಿಮುಂಚನ್ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆಗ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ನಿಶಿತ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07081009a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಚೇದೀನಾಂ ಋಷಭೋಽತಿಬಲೋದಿತಃ|

07081009c ತ್ವರಿತೋಽಭ್ಯದ್ರವದ್ಧ್ರೋಣಂ ಮಹೇಂದ್ರ ಇವ ಶಂಬರಂ||

ಅತಿಬಲಾನ್ವಿತನಾದ ಚೇದಿಗಳ ಋಷಭ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಶಂಬರನನ್ನು ಮಹೇಂದ್ರನಂತೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07081010a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಮಿವಾಂತಕಂ|

07081010c ವೀರಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ್ವಸ್ವ ರಮಾಣಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಬಾಯಿಕಳೆದ ಅಂತಕನಂತೆ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಮೇಲೆಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು

ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವೀರಧನ್ವನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07081011a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಮಹಾರಾಜ ಜಿಗೀಷುಂ ಸಮವಸ್ಥಿತಂ|

07081011c ಸಹಾನೀಕಂ ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ನ್ಯವಾರಯತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರೋಣನು ತಡೆದನು.

07081012a ನಕುಲಂ ಕುಶಲಂ ಯುದ್ಧೇ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07081012c ಅಭ್ಯಗಚ್ಚತ್ಸಮಾಯಾಂತಂ ವಿಕರ್ಣಸ್ತೇ ಸುತಃ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ನಿನ್ನ ಮಗ ಪರಾಕ್ರಮೀ ವಿಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ
ಪರಾಕ್ರಾಂತ ನಕುಲನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07081013a ಸಹದೇವಂ ತಥಾಯಾಂತಂ ದುರ್ಮುಖಿಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ|

07081013c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈಃ ಸಮವಾಕಿರದಾಶುಗೈಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಹದೇವನನ್ನು ಶತ್ರುಕರ್ಶನ
ದುರ್ಮುಖನು ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಆಶುಗ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07081014a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತು ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಸ್ತ್ವ ವಾರಯತ್|

07081014c ಶರೈಃ ಸುನಿಶಿತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಕಂಪಯನ್ವೈ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನಾದರೋ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ನಿಶಿತ
ಶರಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ತಡೆದನು.

07081015a ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಮುಂಚತಃ ಸಾಯಕೋತ್ತಮಾನ್|

07081015c ಸಂರಬ್ಧಾನ್ವಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾನ್ಸೌಮದತ್ತಿರವಾರಯತ್||

ಸಂರಬ್ಧರಾದ, ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ, ನರವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೌಪದೇಯರು
ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

07081016a ಭೀಮಸೇನಂ ತಥಾ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಭೀಮರೂಪೋ ಭಯಾನಕಂ|

07081016c ಪ್ರತ್ಯವಾರಯದಾಯಾಂತಮಾರ್ಷ್ಯಶೃಂಗಿರ್ಮಹಾರಥಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಭೀಮರೂಪನಾಗಿ ಭಯಾನಕನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾ
ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮಹಾರಥ ಆರ್ಷ್ಯಶೃಂಗಿಯು
ತಡೆದನು.

07081017a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ನರರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07081017c ಯಾದ್ಯಗೇವ ಪುರಾ ವೃತ್ತಂ ರಾಮರಾವಣಯೋರ್ನೃಪ||

ನೃಪ! ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ನರ-ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ, ಹಿಂದೆ
ರಾಮ-ರಾವಣರ ನಡುವೆ ನಡೆದಂತೆ, ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07081018a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ದ್ರೋಣಂ ನವತ್ಯಾ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07081018c ಆಜಘ್ನೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಮರ್ಮಸು ಭಾರತ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಭಾರತ! ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತೊಂಭತ್ತು
ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಸರ್ವಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07081019a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ನಿಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07081019c ರೋಷಿತೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೌಂತೇಯೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯಶಸ್ವಿ ಕೌಂತೇಯನಿಂದ ರೋಷಗೊಂಡ ದ್ರೋಣನು
ಅವನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯ ಮಧ್ಯೆ
ಹೊಡೆದನು.

07081020a ಭೂಯ ಏವ ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಸಮಾಚಿನೋತ್|

07081020c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ದ್ರೋಣಃ ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ಮತ್ತೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ದ್ರೋಣನು ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳೂ
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಅವನ ಕುದುರೆ-ಸೂತ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07081021a ತಾಂ ಶರಾನ್ದ್ರೋಣಮುಕ್ತಾಂಸ್ತು ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಃ|

07081021c ಅವಾರಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದರ್ಶಯನ್ಪಾಣಿಲಾಘವಂ||

ದ್ರೋಣನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಶರಗಳನ್ನು ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನು
ಶರವರ್ಷದಿಂದ ತಡೆದು ತನ್ನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

07081022a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07081022c ಚಿಚ್ಛೇದ ಸಹಸಾ ಧನ್ವೀ ಧನುಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಿ
ಧನ್ವೀ ದ್ರೋಣನು ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07081023a ಅಥೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ತ್ವರಮಾಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07081023c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈಃ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತ್ವರಮಾಡಿ ಮಹಾರಥನು ಅವನನ್ನು
ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07081024a ಅದೃಶ್ಯಂ ದೃಶ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಾಯಕೈಃ|

07081024c ಸರ್ವ ಭೂತಾನ್ಯಮನ್ಯಂತ ಹತಮೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ರಾಜನು ಅದೃಶ್ಯನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

07081025a ಕೇ ಚಿಚ್ಚೈನಮಮನ್ಯಂತ ತಥಾ ವೈ ವಿಮುಖೀಕೃತಂ|

07081025c ಹೃತೋ ರಾಜೇತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕೆಲವರು ಅವನು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನೆಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು “ಯಶಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ರಾಜನನ್ನು
ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು!” ಎಂದು ಕೊಂಡರು.

07081026a ಸ ಕೃಚ್ಚ್ರಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07081026c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತತ್ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚಿನ್ನಂ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಮ್ಯಗೇ|

07081026e ಆದದೇಽನ್ಯದ್ಧನುರ್ದಿವ್ಯಂ ಭಾರಘ್ನಂ ವೇಗವತ್ತರಂ||

ಆ ಪರಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ,
ಇನ್ನೊಂದು ದಿವ್ಯವಾದ, ಭಾರವತ್ತಾದ, ವೇಗವತ್ತರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07081027a ತತಸ್ತಾನಾಯಕಾನ್ಸರ್ವಾನೈಃ ಕ್ರೋಧಮುಕ್ತಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

07081027c ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ವೀರಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಎಲ್ಲ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಾಯಕಗಳನ್ನೂ
ತುಂಡರಿಸಿ ಆ ವೀರನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವನ್ನೆಸಗಿದನು.

07081028a ಚಿತ್ವಾ ಚ ತಾಂ ಶರಾನ್ರಾಜಾ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ|

07081028c ಶಕ್ತಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಸಮರೇ ಗಿರಿಣಾಮಪಿ ದಾರಣೀಂ|

07081028e ಸ್ವರ್ಣದಂಡಾಂ ಮಹಾಘೋರಾಮಷ್ಟಘಂಟಾಂ ಭಯಾವಹಾಂ||

ಆ ಶರಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ರಾಜನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಕ್ತಲೋಚನನಾಗಿ
ಗಿರಿಗಳನ್ನೂ ಸೀಳಬಲ್ಲಂತಹ, ಬಂಗಾರದ ದಂಡವುಳ್ಳ,
ಮಹಾಘೋರವಾದ, ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಎಂಟು
ಗಂಟೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07081029a ಸಮುತ್ಪ್ರಿಪ್ತ್ಯ ಚ ತಾಂ ಹೃಷ್ಟೋ ನನಾದ ಬಲವದ್ಬಲೀ|

07081029c ನಾದೇನ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ತ್ರಾಸಯನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಅದನ್ನು ಬಿಸುಟು ಆ ಬಲಿಯು ನಾದದಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು
ಬೆದರಿಸುತ್ತಿರುವನಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದನು.

07081030a ಶಕ್ತಿಂ ಸಮುದ್ಯತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07081030c ಸ್ವಸ್ತಿ ದ್ರೋಣಾಯ ಸಹಸಾ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯಥಾಬ್ರುವನ್||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ

ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ “ಸ್ವಸ್ತಿ!” ಎಂದು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

07081031a ಸಾ ರಾಜಭುಜನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸನ್ನಿಭಾ|

07081031c ಪ್ರಜ್ವಾಲಯಂತೀ ಗಗನಂ ದಿಶಶ್ಚ ವಿದಿಶಸ್ತಥಾ|

07081031e ದ್ರೋಣಾಂತಿಕಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಾ ಪನ್ನಗೀ ಯಥಾ||

ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ ರಾಜನ ಭುಜದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಗಗನ, ದಿಕ್ಕು, ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಯಿಯುಳ್ಳ ಪನ್ನಗಿಯಂತೆ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಹೋಯಿತು.

07081032a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07081032c ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07081033a ತದಸ್ತ್ರಂ ಭಸ್ಮಸಾತ್ಕೃತ್ವಾ ತಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ಘೋರದರ್ಶನಾಂ|

07081033c ಜಗಾಮ ಸ್ಯಂದನಂ ತೂರ್ಣಂ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಘೋರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಸ್ಮೀಕರಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಯಶಸ್ವಿ ಪಾಂಡವನ ರಥದ ಕಡೆ ಹೋಯಿತು.

07081034a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರಂ ತತ್ಸಮುದ್ಯತಂ|

07081034c ಅಶಾಮಯನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೇಣೈವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣನ
ಆಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದನು.

07081035a ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಪಂಚಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿ|

07081035c ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಚಿಚ್ಛೇದಾಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ||

ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ಐದು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು,
ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಅವನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07081036a ತದಪಾಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿನ್ನಂ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನಃ|

07081036c ಗದಾಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಹಸಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಾಯ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಲು ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನ ದ್ರೋಣನು
ತಕ್ಷಣವೇ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಗದೆಯನ್ನು ಎಸೆದನು.

07081037a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಗದಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07081037c ಗದಾಮೇವಾಗ್ರಹೀತ್ಯುಧ್ಧಶ್ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚ ಪರಂತಪಃ||

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕುದ್ಧನಾಗಿ
ಪರಂತಪ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಾನೂ ಗದೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬೀಸಿ
ಎಸೆದನು.

07081038a ತೇ ಗದೇ ಸಹಸಾ ಮುಕ್ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07081038c ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಪಾವಕಂ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಸಮೇಯಾತಾಂ ಮಹೀತಲೇ||

ವೇಗವಾಗಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಎರಡೂ ಗದೆಗಳೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ತಾಗಿ,
ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೆಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವು.

07081039a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07081039c ಚತುರ್ಭಿರ್ನಿಶಿತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಹಯಾಂ ಜಘ್ನೇ ಶರೋತ್ತಮೈಃ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ನಿಶಿತ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07081040a ಧನುಶ್ಚೈಕೇನ ಬಾಣೇನ ಚಿಚ್ಛೇದೇಂದ್ರಧ್ವಜೋಪಮಂ|

07081040c ಕೇತುಮೇಕೇನ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪಾಂಡವಂ ಚಾರ್ದಯತ್ರಿಭಿಃ||

ಇಂದ್ರಧ್ವಜೋಪಮವಾದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಕೇತುವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಮೂರರಿಂದ
ಪಾಂಡವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07081041a ಹತಾಶ್ವಾತ್ತು ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಮವಪ್ಪುತ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07081041c ತಸ್ಥಾವೂರ್ಧ್ವಭುಜೋ ರಾಜಾ ವ್ಯಾಯುಧೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಥದಿಂದ
ತಕ್ಷಣವೇ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭುಜಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಆಯುಧಗಳಿಲ್ಲದೇ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

07081042a ವಿರಥಂ ತಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ವ್ಯಾಯುಧಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07081042c ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯಮೋಹಯಚ್ಚತ್ಸ್ರನ್ನರ್ವಸ್ಯೈನ್ಯಾನಿ ಚಾಭಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಹೀಗೆ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ವಿರಥನಾಗಿಸಿದುದನ್ನು,
ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಶತ್ರು ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡವು.

07081043a ಮುಂಚನ್ನಿಷುಗಣಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಽಲ್ಲಘುಹಸ್ತೋ ದೃಢವ್ರತಃ|

07081043c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ರಾಜಾನಂ ಸಿಂಹೋ ಮೃಗಮಿವೋಲ್ಬಣಃ||

ಆಗ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶರಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಆ ಲಘುಹಸ್ತ
ದೃಢವ್ರತನು ಸಿಂಹವು ಜಿಂಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ರಾಜನ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದನು.

07081044a ತಮಭಿದ್ರುತಮಾಲೋಕ್ಯ ದ್ರೋಣೇನಾಮಿತ್ರಘಾತಿನಾ|

07081044c ಹಾ ಹೇತಿ ಸಹಸಾ ಶಬ್ದಃ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸಮಜಾಯತ||

ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಅವನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆ ಹಾಹಾಕಾರದ ಶಬ್ದವು
ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07081045a ಹೃತೋ ರಾಜಾ ಹೃತೋ ರಾಜಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಮಾರಿಷ|

07081045c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ಸುಮಹಾಂ ಶಬ್ದಃ ಪಾಂಡುಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವತಃ||

ಮಾರಿಷ! “ರಾಜನು ಹತನಾದನು! ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ರಾಜನು
ಹತನಾದನು!” ಎಂದು ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಮಹಾ
ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07081046a ತತಸ್ತ್ವ ರಿತಮಾರುಹ್ಯ ಸಹದೇವರಥಂ ನೃಪಃ|

07081046c ಅಪಾಯಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಆಗ ನೃಪ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹದೇವನ ರಥವನ್ನೇರಿ ವೇಗ ಅಶ್ವಗಳಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಪಯಾನೇ ಏಕಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಪಯಾನ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೨

ಬೃಹತ್ಸ್ವತ್ರನಿಂದ ಕೇಕಯ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯ ವಧೆ (೧-೮). ಚೇದಿರಾಜ
ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ತ್ರಿಗರ್ತರ ವಿರಥನ್ವನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೯-೧೮).
ಸಹದೇವನು ತ್ರಿಗರ್ತ ರಾಜಕುಮಾರ ನಿರಮಿತ್ರನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು
(೧೯-೨೯). ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಮಗಧ ರಾಜಕುಮಾರ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನನ್ನು
ವಧಿಸಿದುದು (೩೦-೩೯).

07082001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07082001a ಬೃಹತ್ಸ್ವತ್ರಮಥಾಯಾಂತಂ ಕೇಕಯಂ ದೃಢವಿಕ್ರಮಂ|

07082001c ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿರ್ಮಹಾರಾಜ ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಮಾರ್ಗಣೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ಕೇಕಯನನ್ನು ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯು ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07082002a ಬೃಹತ್ಪ್ರಸ್ತುತಂ ರಾಜಾ ನವತ್ಯಾ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07082002c ಆಜಘ್ನೇ ತ್ವರಿತೋ ಯುದ್ಧೇ ದ್ರೋಣಾನೀಕಬಿಭಿತ್ಸಯಾ||

ರಾಜ ಬೃಹತ್ಪ್ರಸ್ತುತನಾದರೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಭೇದಿಸಲು ಬಯಸಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತೊಂಭತ್ತು
ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07082003a ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿ ಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಕೇಕಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07082003c ಧನುಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯಾದರೋ ಎಣ್ಣೆಕುಡಿದ ನಿಶಿತ
ಭಲ್ಲದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಕಯನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07082004a ಅಥೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ಶರೇಣ ನತಪರ್ವಣಾ|

07082004c ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಯೇ ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರವರಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣವೇ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನ ಎದೆಗೆ ನತಪರ್ವ ಶರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07082005a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಬೃಹತ್ಪ್ರೋ ಹಸನ್ನಿವ|

07082005c ವ್ಯಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ಚಕ್ರೇ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಂ ಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ಬೃಹತ್ಪತ್ರನು ನಸುನಕ್ಕು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
ಮಹಾರಥ ಕ್ಷೇಮಧೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕುದುರೆ, ಸೂತ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳಿಂದ
ವಿಹೀನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07082006a ತತೋಽಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

07082006c ಜಹಾರ ನೃಪತೇಃ ಕಾಯಾಚ್ಚಿರೋ ಜ್ವಲಿತಕುಂಡಲಂ||

ಇನ್ನೊಂದು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕುಡಿದ ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಆ ನೃಪತಿಯ
ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07082007a ತಚ್ಚಿನ್ನಂ ಸಹಸಾ ತಸ್ಯ ಶಿರಃ ಕುಂಚಿತಮೂರ್ಧಜಂ|

07082007c ಸಕಿರೀಟಂ ಮಹೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬಭೌ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಂಬರಾತ್||

ಗುಂಗುರುಕೂದಲಿನ ಅವನ ತಲೆಯು ಕಿರೀಟದೊಂದಿಗೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ತುಂಡಾಗಿ ಅಂಬರದಲ್ಲಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

07082008a ತಂ ನಿಹತ್ಯ ರಣೇ ಹೃಷ್ಟೋ ಬೃಹತ್ಪತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07082008c ಸಹಸಾಭ್ಯಪತತ್ಸೈನ್ಯಂ ತಾವಕಂ ಪಾರ್ಥಕಾರಣಾತ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಹೃಷ್ಟನಾದ ಮಹಾರಥ ಬೃಹತ್ಪತ್ರನು
ಪಾರ್ಥನ ಕಾರಣದಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07082009a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಮಥಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಹೇತೋಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07082009c ವೀರಧನ್ವಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ವಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ದ್ರೋಣನ ಸಲುವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಾಕ್ರಮೀ

ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ವೀರಧನ್ವನು ತಡೆದನು.

07082010a ತೌ ಪರಸ್ಪರಮಾಸಾದ್ಯ ಶರದಂಷ್ಟೌ ತರಸ್ವಿನೌ|

07082010c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈ ರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಶರದಂಷ್ಟೌ ತರಸ್ವಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07082011a ತಾವುಭೌ ನರಶಾರ್ದೂಲೌ ಯುಯುಧಾತೇ ಪರಸ್ಪರಂ|

07082011c ಮಹಾವನೇ ತೀವ್ರಮದೌ ವಾರಣಾವಿವ ಯೂಥಪೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ನರಶಾರ್ದೂಲರೂ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಮದವೇರಿದ ಎರಡು ಸಲಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07082012a ಗಿರಿಗಹ್ವರಮಾಸಾದ್ಯ ಶಾರ್ದೂಲಾವಿವ ರೋಷಿತೌ|

07082012c ಯುಯುಧಾತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಪರಸ್ಪರಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಗಿರಿಗಹ್ವರಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ರೋಷಿತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಶಾರ್ದೂಲಗಳಂತೆ ಆ ಮಹಾವೀರರು ಹೋರಾಡಿದರು.

07082013a ತದ್ಯುದ್ಧಮಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07082013c ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಾದ್ಭುತದರ್ಶನಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

ಆ ಅದ್ಭುತ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣ ಸಂಘಗಳು

ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡವು.

07082014a ವೀರಧನ್ವಾ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತೋಃ ಶರಾಸನಂ|

07082014c ದ್ವಿದಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ವೀರಧನ್ವನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ, ನಗುತ್ತಿರುವವನಂತೆ
ಭಲ್ಲದಿಂದ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07082015a ತದುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿನ್ನಂ ಚೇದಿರಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07082015c ಶಕ್ತಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ವಿಪುಲಾಂ ರುಕ್ಮದಂಡಾಮಯಸ್ಮಯೀಂ||

ತುಂಡಾದ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎಸೆದು ಮಹಾರಥ ಚೇದಿರಾಜನು
ದಪ್ಪನೆಯ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಬಂಗಾರದ ದಂಡವುಳ್ಳ,
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು.

07082016a ತಾಂ ತು ಶಕ್ತಿಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಂ ದೋರ್ಭ್ಯಾಮಾಯಮ್ಯ ಭಾರತ|

07082016c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಹಸಾ ಯತ್ತೋ ವೀರಧನ್ವರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಭಾರತ ! ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡು ಭುಜಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಮಹಾವೀರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ತಕ್ಷಣವೇ ವೀರಧನ್ವನ ರಥದ
ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07082017a ಸ ತಯಾ ವೀರಘಾತಿನ್ಯಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವಭಿಹತೋ ಭೃಶಂ|

07082017c ನಿರ್ಭಿನ್ನಹೃದಯಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಿಪಪಾತ ರಥಾನ್ಮಹೀಂ||

ಆ ವೀರಘಾತಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನು ತಕ್ಷಣವೇ
ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

07082018a ತಸ್ಮಿನ್ನಿನಿಹತೇ ಶೂರೇ ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಮಹಾರಥೇ|

07082018c ಬಲಂ ತೇಽಭಜ್ಯತ ವಿಭೋ ಪಾಂಡವೇಯೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ವಿಭೋ! ಆ ತ್ರಿಗರ್ತರ ಮಹಾರಥ ಶೂರನು ಹತನಾಗಲು
ಪಾಂಡವೇಯರು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸದೆಬಡಿದರು.

07082019a ಸಹದೇವೇ ತತಃ ಷಷ್ಟಿಂ ಸಾಯಕಾನ್ದುರ್ಮುಖೋಽಕ್ಷಿಪತ್|

07082019c ನನಾದ ಚ ಮಹಾನಾದಂ ತರ್ಜಯನ್ಪಾಂಡವಂ ರಣೇ||

ಆಗ ದುರ್ಮುಖನು ಸಹದೇವನ ಮೇಲೆ ಅರವತ್ತು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾನಾದವನ್ನು
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07082020a ಮದ್ರೇಯಸ್ತು ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದುರ್ಮುಖಿಂ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07082020c ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತರಮಾಯಾಂತಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಭ್ರಾತೃ ಮದ್ರೇಯನಾದರೋ ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ಭ್ರಾತಾ ದುರ್ಮುಖನನ್ನು ನಸುನಗುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹತ್ತು
ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07082021a ತಂ ರಣೇ ರಭಸಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹದೇವಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07082021c ದುರ್ಮುಖೋ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತಾಡಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಣದಲ್ಲಿ ರಭಸನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಬಲ ಸಹದೇವನನ್ನು
ನೋಡಿ ದುರ್ಮುಖನು ಅವನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಹೊಡೆದನು.

07082022a ದುರ್ಮುಖಸ್ಯ ತು ಭಲ್ಲೇನ ಚಿತ್ವಾ ಕೇತುಂ ಮಹಾಬಲಃ|

07082022c ಜಘಾನ ಚತುರೋ ವಾಹಾಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಆ ಮಹಾಬಲನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ದುರ್ಮುಖನ ಕೇತುವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ನಾಲ್ಕು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07082023a ಅಥಾಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

07082023c ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಾರಥೇಃ ಕಾಯಾಚ್ಚಿರೋ ಜ್ವಲಿತಕುಂಡಲಂ||

ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು, ಎಣ್ಣೆಕುಡಿದ, ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ
ಸಾರಥಿಯ ಹೊಳೆಯುವ ಕುಂಡಲಗಳುಳ್ಳ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07082024a ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07082024c ಸಹದೇವೋ ರಣೇ ಚಿತ್ವಾ ತಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ||

ಸಹದೇವನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಕೌರವ್ಯನ ಮಹಾ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನನ್ನೂ ಐದರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07082025a ಹತಾಶ್ವಂ ತು ರಥಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದುರ್ಮುಖೋ ವಿಮನಾಸ್ತದಾ|

07082025c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ರಾಜನ್ನಿರಮಿತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ಅಶ್ವಗಳು ಹತವಾದ ರಥವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ

ದುರ್ಮುಖನು ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಿ ನಿರಮಿತ್ರನ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07082026a ಸಹದೇವಸ್ತುತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಿರಮಿತ್ರಂ ಮಹಾಹವೇ|

07082026c ಜಘಾನ ಪೃತನಾಮಧ್ಯೇ ಭಲ್ಲೇನ ಪರವೀರಹಾ||

ಆಗ ಪರವೀರಹ ಸಹದೇವನು ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಮಿತ್ರನನ್ನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07082027a ಸ ಪಪಾತ ರಥೋಪಸ್ಥಾನಿರಮಿತ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|

07082027c ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜಸ್ಯ ಸುತೋ ವ್ಯಥಯಂಸ್ತವ ವಾಹಿನೀಂ||

ಜನೇಶ್ವರ ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜನ ಮಗನಾದ ನಿರಮಿತ್ರನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ವ್ಯಥೆಗೀಡುಮಾಡುತ್ತಾ ರಥದ ಆಸನದಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿದನು.

07082028a ತಂ ತು ಹತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಹದೇವೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07082028c ಯಥಾ ದಾಶರಥೀ ರಾಮಃ ಖಿರಂ ಹತ್ವಾ ಮಹಾಬಲಂ||

ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹಾಬಾಹು ಸಹದೇವನು ಮಹಾಬಲ ಖಿರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಮ ದಾಶರಥಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07082029a ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಜನೇಶ್ವರ|

07082029c ರಾಜಪುತ್ರಂ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರಮಿತ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಜನೇಶ್ವರ! ರಾಜಪುತ್ರ ಮಹಾಬಲ ನಿರಮಿತ್ರನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತ್ರಿಗರ್ತರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07082030a ನಕುಲಸ್ತೇ ಸುತಂ ರಾಜನ್ವಿಕರ್ಣಂ ಪೃಥುಲೋಚನಂ|

07082030c ಮುಹೂರ್ತಾಜ್ಞಿ ತವಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ರಾಜನ್! ನಕುಲನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ
ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07082031a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಸ್ತು ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07082031c ಚಕ್ರೇಽದೃಶ್ಯಂ ಸಾಶ್ವಸೂತಂ ಸಧ್ವಜಂ ಪೃತನಾಂತರೇ||

ರಣದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು, ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ
ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು.

07082032a ತಾನ್ನಿವಾರ್ಯ ಶರಾನ್ಮೂರಃ ಶೈನೇಯಃ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07082032c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ಬಾಣೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತಮಪಾತಯತ್||

ಆ ಶರಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಕೈಚಳಕವುಳ್ಳ ಶೂರ ಶೈನೇಯನು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಘ್ರದತ್ತನನ್ನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು, ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು
ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದನು.

07082033a ಕುಮಾರೇ ನಿಹತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಮಗಧಸ್ಯ ಸುತೇ ಪ್ರಭೋ|

07082033c ಮಾಗಧಾಃ ಸರ್ವತೋ ಯತ್ತಾ ಯುಯುಧಾನಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಪ್ರಭೋ! ಮಗಧನ ಮಗ ಕುಮಾರನು ಹತನಾಗಲು ಮಾಗಧರು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07082034a ವಿಸ್ಮಯಂತಃ ಶರಾಂಶ್ಚೈವ ತೋಮರಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07082034c ಭಿಂಡಿಪಾಲಾಂಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಸಾನ್ಮು ದ್ಗರಾನ್ಮು ಸಲಾನಪಿ||

07082035a ಅಯೋಧಯನ್ರಣೇ ಶೂರಾಃ ಸಾತ್ವತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

ಆ ಶೂರರು ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ವತನೊಂದಿಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಶರ-ತೋಮರ-ಭಿಂಡಿಪಾಲ-ಪ್ರಾಸ-ಮುದ್ಗರ-ಮುಸಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07082035c ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ ಬಲವಾನ್ಸತ್ಯಕ್ತಿಯು ದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07082035e ನಾತಿಕ್ಯಚ್ಚಾ ದ್ಧಸನ್ನೇವ ವಿಜಿಗ್ಮೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಲವಾನ್ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಷ್ಟಪಡದೇ ನಗುತ್ತಲೇ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07082036a ಮಾಗಧಾನ್ವ ವತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹತಶೇಷಾನ್ಸಮಂತತಃ|

07082036c ಬಲಂ ತೇಽಭಜ್ಯತ ವಿಭೋ ಯುಯುಧಾನಶರಾದ್ಧಿತಂ||

ವಿಭೋ! ಹತಶೇಷರಾದ ಮಾಗಧರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಯುಧಾನನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಧೃತಿಗೆಟ್ಟಿತು.

07082037a ನಾಶಯಿತ್ವಾ ರಣೇ ಸೈನ್ಯಂ ತ್ವದೀಯಂ ಮಾಧವೋತ್ತಮಃ|

07082037c ವಿಧುನ್ವಾನೋ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವ್ಯಭ್ರಾಜತ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಹೀಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮಾಧವೋತ್ತಮ
ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07082038a ಭಜ್ಯಮಾನಂ ಬಲಂ ರಾಜನ್ಸತ್ವತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07082038c ನಾಭ್ಯವರ್ತತ ಯುದ್ಧಾಯ ತ್ರಾಸಿತಂ ದೀರ್ಘಬಾಹುನಾ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಸಾತ್ವತನಿಂದ ಸದೆಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೇನೆಯು ಆ
ದೀರ್ಘಬಾಹುವಿನಿಂದ ಭಯಗೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ.

07082039a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಹಸೋದ್ವೃತ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೀ|

07082039c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯಕರ್ಮಾಣಂ ಸ್ವಯಮೇವಾಭಿದುದ್ರುವೇ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ತುಂಬಾ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವನ ಮೇಲೆ
ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಿ ಆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಸತ್ಯಕರ್ಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ದ್ವಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೩

ದ್ರೌಪದೇಯರು ಸೋಮದತ್ತಿಯ ಮಗ ಶಲನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೧-

೧೨). ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಬಕನ ತಮ್ಮ ಅಲಂಬುಸನ ಪರಾಜಯ

(೧೩-೩೯).

07083001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07083001a ದ್ರೌಪದೇಯಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಸೌಮದತ್ತಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

07083001c ಏಕೈಕಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಸೌಮದತ್ತಿ (ಶಲ^೧) ಯು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೌಪದೇಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಏಳರಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07083002a ತೇ ಪೀಡಿತಾ ಭೃಶಂ ತೇನ ರೌದ್ರೇಣ ಸಹಸಾ ವಿಭೋ|

07083002c ಪ್ರಮೂಢಾ ನೈವ ವಿವಿದುರ್ಮೃಧೇ ಕೃತ್ಯಂ ಸ್ಮ ಕಿಂ ಚನ||

ವಿಭೋ! ರೌದ್ರನಾದ ಅವನಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತರಾದ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಮೂಢರಾದರು.

07083003a ನಾಕುಲಿಸ್ತು ಶತಾನೀಕಃ ಸೌಮದತ್ತಿಂ ನರರ್ಷಭಂ|

07083003c ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ನದದ್ಧೃಷ್ಟಃ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ಶತ್ರುತಾಪನ ನಾಕುಲಿ ಶತಾನೀಕನಾದರೋ ನರರ್ಷಭ

ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಹೃಷ್ಟನಾಗಿ

^೧ ಸೋಮದತ್ತಿಯ ಮಗ ಶಲ

ನಾದಗೈದನು.

07083004a ತಥೇತರೇ ರಣೇ ಯತ್ಪಾಸ್ತಿ ಭಿಸ್ತಿ ಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07083004c ವಿವ್ಯಧುಃ ಸಮರೇ ತೂರ್ಣಂ ಸೌಮದತ್ತಿಮಮರ್ಷಣಂ||

ಆಗ ಇತರರು ಸಮರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಮೂರು ಮೂರು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಅಸಹನಶೀಲ ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07083005a ಸ ತಾನ್ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಾಜ ಚಿಕ್ಷಿಪೇ ಪಂಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07083005c ಏಕೈಕಂ ಹೃದಿ ಚಾಜಘ್ನೇ ಏಕೈಕೇನ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಮಹಾಯಶನೂ ಕೂಡ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಐದು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಒಂದೊಂದರಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07083006a ತತಸ್ತೇ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07083006c ಪರಿವಾಯ್ ರಥೈರ್ವೀರಂ ವಿವ್ಯಧುಃ ಸಾಯಕೈರ್ಭೃಶಂ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ ಐವರು ಸಹೋದರರು ರಥಗಳಿಂದ ಆ ವೀರನ ರಥವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07083007a ಆರ್ಜುನಿಸ್ತು ಹಯಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಚತುರ್ಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07083007c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಆರ್ಜುನ¹⁰ಯಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು
ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

07083008a ಭೈಮಸೇನಿಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಸೌಮದತ್ತೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07083008c ನನಾದ ಬಲವನ್ನಾದಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭೈಮಸೇನಿ¹¹ಯು ಮಹಾತ್ಮ ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನಿಶಿತ
ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಜೋರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07083009a ಯೌಧಿಷ್ಠಿರೋ ಧ್ವಜಂ ತಸ್ಯ ಚಿತ್ವಾ ಭೂಮಾವಪಾತಯತ್|

07083009c ನಾಕುಲಿಶ್ಚಾಶ್ವಯಂತಾರಂ ರಥನೀಡಾದಪಾಹರತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಗ¹²ನು ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.
ನಕುಲನ ಮಗನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ
ಉರುಳಿಸಿದನು.

07083010a ಸಾಹದೇವಿಸ್ತು ತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವಿಮುಖೀಕೃತಂ|

07083010c ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಶಿರೋ ರಾಜನ್ನಿಚಕರ್ತ ಮಹಾಮನಾಃ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಸಹದೇವನ ಮಗ¹³ನಾದರೋ ತನ್ನ

¹⁰ ಅರ್ಜುನ-ದ್ರೌಪದಿಯರ ಮಗ ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ

¹¹ ಭೀಮಸೇನ-ದ್ರೌಪದಿಯರ ಮಗ ಸುತಸೋಮ

¹² ಪ್ರತಿವಿಂದ್ಯ

¹³ ಶ್ರುತಸೇನ

ಸಹೋದರರು ಅವನನ್ನು ಪರಾಙ್ಮುಖಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದು
ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07083011a ತಚ್ಚಿ ರೋ ನ್ಯಪತದ್ಭೂಮೌ ತಪನೀಯವಿಭೂಷಿತಂ|

07083011c ಭ್ರಾಜಯಂತಂ ರಣೋದ್ದೇಶಂ ಬಾಲಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭಂ||

ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಆ ನೃಪತಿಯ ಶಿರವು
ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಸಮನಾದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು
ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07083012a ಸೌಮದತ್ತೇಃ ಶಿರೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಪತತ್ತನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07083012c ವಿತ್ರಸ್ತಾಸ್ತಾವಕಾ ರಾಜನ್ವದುದ್ರವುರನೇಕಥಾ||

ರಾಜನ್! ಕೆಳಗೆಬಿದ್ದ ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರು
ಬೆದರಿ ಅನೇಕ ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದರು.

07083013a ಅಲಂಬುಸಸ್ತು ಸಮರೇ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07083013c ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ರಾವಣೀರ್ಯಥಾ||

ಅಲಂಬುಸ¹⁴ನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾವಣಿ
ಇಂದ್ರಜಿತುವು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾಬಲ
ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07083014a ಸಂಪ್ರಯುದ್ಧೌ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾವುಭೌ ನರರಾಕ್ಷಸೌ|

¹⁴ ನೀಲಕಂಠಿಯ ಮತ್ತು ಕುಂಭಕೋಣ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ “ಅಲಂಬುಷ” ಎಂದಿದೆ.

07083014c ವಿಸ್ಮಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಹರ್ಷಶ್ಚಾ ಭವತ್ತದಾ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ನರ-ರಾಕ್ಷಸರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವೂ ಹರ್ಷವೂ ಉಂಟಾಯಿತು.

07083015a ಆರ್ಷ್ಯಶೃಂಗಿಂ ತತೋ ಭೀಮೋ ನವಭಿನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07083015c ವಿವ್ಯಾಧ ಪ್ರಹಸನ್ರಾಜನ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಮಮರ್ಷಣಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಭೀಮನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅಸಹನಶೀಲ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಆರ್ಷ್ಯಶೃಂಗಿ¹⁵ಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07083016a ತದ್ರಕ್ಷಃ ಸಮರೇ ವಿದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ನಾದಂ ಭಯಾವಹಂ|

07083016c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ತತೋ ಭೀಮಂ ಯೇ ಚ ತಸ್ಯ ಪದಾನುಗಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹೃತನಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭೀಮ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07083017a ಸ ಭೀಮಂ ಪಂಚಭಿವಿದ್ಧ್ವಾ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07083017c ಭೀಮಾನುಗಾಂ ಜಘಾನಾಶು ರಥಾಂಸ್ತ್ರಿಂಶದರಿಂದಮಃ|

07083017e ಪುನಶ್ಚತುಃಶತಾನ್ ಹತ್ವಾ ಭೀಮಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಆ ಅರಿಂದಮನು ಭೀಮನನ್ನು ಐದು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಭೀಮನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮುನ್ನೂರು ರಥಿಕರನ್ನು

¹⁵ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನ ಮಗ

ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಪುನಃ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮಂದಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಭೀಮನನ್ನು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07083018a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧಸ್ತದಾ ಭೀಮೋ ರಾಕ್ಷಸೇನ ಮಹಾಬಲಃ|

07083018c ನಿಷಸಾದ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಮೂರ್ಚಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ||

ಹಾಗೆ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ
ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಒರಗಿದನು.

07083019a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಮಾರುತಿಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07083019c ವಿಕೃಷ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಘೋರಂ ಭಾರಸಾಧನಮುತ್ತಮಂ|

07083019e ಅಲಂಬುಸಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ದಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಆಗ ಪುನಃ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮಾರುತಿಯು
ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ, ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಘೋರ
ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಎಳೆದು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಅಲಂಬುಸನನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

07083020a ಸ ವಿದ್ಧೋ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ನೀಲಾಂಜನಚಯೋಪಮಃ|

07083020c ಶುಶುಭೇ ಸರ್ವತೋ ರಾಜನ್ವದೀಪ್ತ ಇವ ಕಿಂಶುಕಃ||

ರಾಜನ್! ಅಂಜನದ ರಾಶಿಯಂತೆ ನೀಲ ಮೈವರ್ಣದ ಅವನು ಅನೇಕ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಕುಂಶುಕದ ಮರದಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

07083021a ಸ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಭೀಮಚಾಪಚ್ಯುತೈಃ ಶರೈಃ|

07083021c ಸ್ಮರನ್ಭ್ರಾತ್ರವಧಂ ಚೈವ ಪಾಂಡವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

07083022a ಘೋರಂ ರೂಪಮಥೋ ಕೃತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಮಭಾಷತ|

ಭೀಮಸೇನನ ಚಾಪದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನಿಂದಾದ ತನ್ನ ಸಹೋದರನ ವಧೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, ಘೋರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07083022c ತಿಷ್ಠೇದಾನೀಂ ರಣೇ ಪಾರ್ಥ ಪಶ್ಯ ಮೇಽದ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಂ||

07083023a ಬಕೋ ನಾಮ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರವರೋ ಬಲೀ|

07083023c ಪರೋಕ್ಷಂ ಮಮ ತದ್ವೃತ್ತಂ ಯದ್ಭ್ರಾತಾ ಮೇ ಹತಸ್ತ್ವಯಾ||

“ಪಾರ್ಥ ! ಈ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ! ಇಂದು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡು ! ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ! ನನ್ನ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಬಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬಲಶಾಲೀ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರವರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೀಯೆ !”

07083024a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಭೀಮಮಂತರ್ಧಾನಗತಸ್ತದಾ|

07083024c ಮಹಾತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಭೃಶಂ ತಂ ಸಮವಾಕಿರತ್||

ಭೀಮನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾಗಿ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ತುಂಬಾ ಮುಸುಕಿ ಹಾಕಿದನು.

07083025a ಭೀಮಸ್ತು ಸಮರೇ ರಾಜನ್ನದೃಶ್ಯೇ ರಾಕ್ಷಸೇ ತದಾ|

07083025c ಆಕಾಶಂ ಪೂರಯಾಮಾಸ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ರಾಕ್ಷಸನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಲು ಭೀಮನಾದರೋ ಆಕಾಶವನ್ನು
ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟನು.

07083026a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ಭೀಮೇನ ನಿಮೇಷಾದ್ರಥಮಾಸ್ಥಿತಃ|

07083026c ಜಗಾಮ ಧರಣೀಂ ಕ್ಷುದ್ರಃ ಖಿಂ ಚೈವ ಸಹಸಾಗಮತ್||

ಭೀಮನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಕ್ಷುದ್ರನು ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿದ್ದರೂ
ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗಳಿದು ಒಮ್ಮೆಲೇ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07083027a ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಚಕಾರ ಸುಬಹೂನಿ ಚ|

07083027c ಉಚ್ಚಾವಚಾಸ್ತಥಾ ವಾಚೋ ವ್ಯಾಜಹಾರ ಸಮಂತತಃ||

ಪುನಃ ಮೇಲೇರಿ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ
ಎಲ್ಲಾಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07083028a ತೇನ ಪಾಂಡವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಮೃದಿತಾ ಯುಧಿ ವಾರಣಾಃ|

07083028c ಹಯಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ರಾಜನ್ವತ್ತಯಶ್ಚ ತಥಾ ಪುನಃ|

07083028e ರಥೇಭ್ಯೋ ರಥಿನಃ ಪೇತುಸ್ತಸ್ಯ ನುನ್ನಾಃ ಸ್ಮ ಸಾಯಕೈಃ||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಸೇನೆಯ
ಅನೇಕ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳು ಹತವಾದವು;
ರಥಗಳಿಂದ ರಥಿಗಳು ಕೆಳಗುರುಳಿದರು.

07083029a ಶೋಣಿತೋದಾಂ ರಥಾವರ್ತಾಂ ಹಸ್ತಿಗ್ರಾಹಸಮಾಕುಲಾಂ|

07083029c ಚತ್ರಹಂಸಾಂ ಕರ್ದಮಿನೀಂ ಬಾಹುಪನ್ನಗಸಂಕುಲಾಂ||

07083030a ನದೀಂ ಪ್ರವರ್ತಯಾಮಾಸ ರಕ್ಷೋಗಣಸಮಾಕುಲಾಂ|

07083030c ವಹಂತೀಂ ಬಹುಧಾ ರಾಜಂಶ್ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲಸ್ಯಂಜಯಾನ್||

ರಾಜನ್! ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ರಕ್ತವೇ ನೀರಾದ, ರಥಗಳೇ ಸುಳಿಗಳಾಗಿರುವ, ಆನೆಗಳೇ ಮೊಸಳೆಗಳ ಸಮಾಕುಲಗಳಂತಿರುವ, ಚತ್ರಗಳೇ ಹಂಸಗಳಂತಿರುವ, ಕೆಸರಿರುವ, ಬಾಹುಗಳೇ ಹಾವುಗಳ ಸಂಕುಲಗಳಂತಿರುವ, ಅನೇಕ ಚೇದಿ-ಪಾಂಚಾಲ-ಸ್ಯಂಜಯರು ತೇಲುತ್ತಿರುವ ನದಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿದನು.

07083031a ತಂ ತಥಾ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07083031c ಪಾಂಡವಾ ಭೃಶಸಂವಿಗ್ನಾಃ ಪ್ರಾಪಶ್ಯಂಸ್ತತ್ಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ತುಂಬಾ ಸಂವಿಗ್ನರಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

07083032a ತಾವಕಾನಾಂ ತು ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಸಮಜಾಯತ|

07083032c ವಾದಿತ್ರನಿನದಶ್ಚೋಗ್ರಃ ಸುಮಹಾಽಲ್ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ||

ನಿನ್ನವರ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಂತೂ ತುಂಬಾ ಹರ್ಷದ ವಾದ್ಯದ ಜೋರಾದ ಧ್ವನಿಯು, ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಮಹಾಧ್ವನಿಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

07083033a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಘೋರಂ ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07083033c ನಾಮೃಷ್ಯತ ಯಥಾ ನಾಗಸ್ತಲಶಬ್ದಂ ಸಮೀರಿತಂ||

ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಆ ಘೋರ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು
ಆನೆಗಳು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಂತೆ ಪಾಂಡವನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07083034a ತತಃ ಕ್ರೋಧಾಭಿತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ಪಾವಕಃ|

07083034c ಸಂದಧೇ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಮಸ್ತ್ರಂ ಸ ಸ್ವಯಂ ತ್ವಷ್ಟೇವ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದ ಅವನು
ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಪಾವಕನಂತೆ, ಸ್ವಯಂ ತ್ವಷ್ಟ್ರನಂತೆ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಹೂಡಿದನು.

07083035a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಮಂತತಃ|

07083035c ತೈಃ ಶರೈಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವಿದ್ರಾವಃ ಸುಮಹಾನಭೂತ್||

ಆಗ ಸಾವಿರಾರು ಶರಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಹೊರಬಂದು ಹರಡಿಕೊಂಡವು.
ಆ ಶರಗಳಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಓಡಿಹೋಯಿತು. ಅದೊಂದು ಅತಿ
ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು.

07083036a ತದಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರೇಷಿತಂ ತೇನ ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07083036c ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ ಮಹಾಮಾಯಾಂ ಹತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಮಾರ್ದಯತ್||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನು ರಾಕ್ಷಸನ
ಮಹಾಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು.

07083037a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07083037c ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ ಭೀಮಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಕ್ಷಸನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ಭೀಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋದನು.

07083038a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿರ್ಜಿತೇ ರಾಜನ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07083038c ಅನಾದಯನ್ನಿಂಹನಾದ್ಯೈಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನನ್ನು ಮಹಾತ್ಮನು ಸೋಲಿಸಲು
ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07083039a ಅಪೂಜಯನ್ಮಾರುತಿಂ ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇ ಮಹಾಬಲಂ|

07083039c ಪ್ರಹ್ರಾದಂ ಸಮರೇ ಜಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಶಕ್ರಂ ಮರುದ್ಗಣಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ರಾದನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಶಕ್ರನನ್ನು ಮರುದ್ಗಣಗಳು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಮಹಾಬಲ ಮಾರುತಿಯನ್ನು
ಗೌರವಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಅಲಂಬುಷಪರಾಜಯೇ ತ್ರ್ಯಾಶ್ರೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಲಂಬುಷಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊರನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೪

ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಅಲಂಬುಸನ ವಧೆ (೧-೩೦).

07084001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07084001a ಅಲಂಬುಸಂ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07084001c ಹೈಡಿಂಬಃ ಪ್ರಯಯೌ ತೂರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ಶಿಶ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಅಲಂಬುಸನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ಹೈಡಿಂಬನು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07084002a ತಯೋಃ ಪ್ರತಿಭಯಂ ಯುದ್ಧಮಾಸೀದ್ರಾಕ್ಷಸಸಿಂಹಯೋಃ|

07084002c ಕುರ್ವತೋರ್ವಿವಿಧಾ ಮಾಯಾಃ ಶಕ್ರಶಂಬರಯೋರಿವ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸಸಿಂಹರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಶಕ್ರ-ಶಂಬರರಂತೆ ಅವರು ವಿವಿಧ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

07084003a ಅಲಂಬುಸೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಘಟೋತ್ಕಚಮತಾಡಯತ್|

07084003c ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07084003e ಅಲಂಬುಸಮಥೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹವದ್ವ್ಯ ನದನ್ಮುಹುಃ||

ಅಲಂಬುಸನು ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಘಟೋತ್ಕಚನಾದರೋ ಅಲಂಬುಸನ ಎದೆಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07084004a ತಥೈವಾಲಂಬುಸೋ ರಾಜನ್ ಹೈಡಿಂಬಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07084004c ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ನದದ್ಧೃಷ್ಟೈಃ ಪೂರಯನ್ಶಂ ಸಮಂತತಃ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆಯೇ ಅಲಂಬುಸನು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಹೈಡಿಂಬನನ್ನು
ಹೊಡೆದು ಆಕಾಶವನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆ ತುಂಬುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07084005a ತಥಾ ತೌ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07084005c ನಿರ್ವಿಶೇಷಮಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಮಾಯಾಭಿರಿತರೇತರಂ||

ಹಾಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಬಲ
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರರು ಮಾಯಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ
ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮೀರಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

07084006a ಮಾಯಾಶತಸೃಜೌ ದೃಪ್ತೌ ಮೋಹಯಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

07084006c ಮಾಯಾಯುದ್ಧೇ ಸುಕುಶಲೌ ಮಾಯಾಯುದ್ಧಮಯುಧ್ಯತಾಂ||

ನೂರಾರು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಮರುಳುಮಾಡಿದರು.
ಮಾಯಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ ಅವಬ್ಬರೂ
ಮಾಯಾಯುದ್ಧವನ್ನಾಡಿದರು.

07084007a ಯಾಂ ಯಾಂ ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಾಯಾಂ ದರ್ಶಯತೇ ನೃಪ|

07084007c ತಾಂ ತಾಮಲಂಬುಸೋ ರಾಜನ್ಮಾಯಯೈವ ನಿಜಚ್ಛಿವಾನ್|

ನೃಪ! ರಾಜನ್! ಘಟೋತ್ಕಚನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಮಾಯೆಗಳನ್ನು
ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲಂಬುಸನು ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ
ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07084008a ತಂ ತಥಾ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ತು ಮಾಯಾಯುದ್ಧವಿಶಾರದಂ|

07084008c ಅಲಂಬುಸಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರುಧ್ಯಂತ ಪಾಂಡವಾಃ||

ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಾಯಾಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಂಬುಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರು ಕ್ರುದ್ಧರಾದರು.

07084009a ತ ಏನಂ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರವರಾ ರಥೈಃ|

07084009c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ಭೀಮಸೇನಾದಯೋ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಆಗ ತುಂಬಾ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಭೀಮಸೇನಾದಿ ರಥಪ್ರವರರು ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07084010a ತ ಏನಂ ಕೋಷ್ಠಕೀಕೃತ್ಯ ರಥವಂಶೇನ ಮಾರಿಷ|

07084010c ಸರ್ವತೋ ವ್ಯಕಿರನ್ಬಾಣೈರುಲ್ಕಾಭಿರಿವ ಕುಂಜರಂ||

ಮಾರಿಷ! ಅವನನ್ನು ರಥಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಆನೆಯನ್ನು ಉಲೈಗಳಿಂದಲೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07084011a ಸ ತೇಷಾಮಸ್ತ್ರವೇಗಂ ತಂ ಪ್ರತಿಹತ್ಯಾಸ್ತ್ರಮಾಯಯಾ|

07084011c ತಸ್ಮಾದ್ರಥವ್ರಜಾನ್ಮುಕ್ತೋ ವನದಾಹಾದಿವ ದ್ವಿಪಃ||

ಅವನು ಅವರ ಅಸ್ತ್ರವೇಗವನ್ನು ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಮಾಯೆಯಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕಾಡಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಆನೆಯು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆ ರಥಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದನು.

07084012a ಸ ವಿಸ್ವಾಯ್ ಧನುರ್ಘೋರಮಿಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ವನಂ|

07084012c ಮಾರುತಿಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಭೈಮಸೇನಿಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07084012e ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಹದೇವಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

07084013a ನಕುಲಂ ಚ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ದ್ರುಪದೇಯಾಂಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07084013c ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಘೋರಂ ನಾದಂ ನನಾದ ಹ||

ಮಾರಿಷ! ಅವನು ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಘೋರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಮಾರುತಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು, ಭೈಮಸೇನಿಯನ್ನು ಐದು, ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಸಹದೇವನನ್ನು ಏಳರಿಂದ, ನಕುಲನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಐವರು ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ಐದೈದು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಘೋರವಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07084014a ತಂ ಭೀಮಸೇನೋ ನವಭಿಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07084014c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಶತೇನೈವ ರಾಕ್ಷಸಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ|

07084014e ನಕುಲಶ್ಚ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ಒಂಭತ್ತು, ಸಹದೇವನು ಐದು, ನಕುಲನು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು, ದ್ರೌಪದೇಯರು ತಲಾ ಮೂರು ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07084015a ಹೈಡಿಂಬೋ ರಾಕ್ಷಸಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಯುದ್ಧೇ ಪಂಚಾಶತಾ ಶರೈಃ|

07084015c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ನನಾದ ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಹಾಬಲ ಹೈಡಿಂಬನು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಐನೂರು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07084016a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸರ್ವತಸ್ತೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07084016c ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಐದೈದು ಶರಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ
ಹೊಡೆದನು.

07084017a ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರತಿಕ್ರುದ್ಧಸ್ತು ರಾಕ್ಷಸಃ|

07084017c ಹೈಡಿಂಬೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿರುವ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಹೈಡಿಂಬನು ಏಳು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07084018a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07084018c ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾಯಕಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್||

ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ ಮಹಾಬಲ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನು ತಕ್ಷಣವೇ
ಬಲವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07084019a ತೇ ಶರಾ ನತಪರ್ವಾಣೋ ವಿವಿಶೂ ರಾಕ್ಷಸಂ ತದಾ|

07084019c ರುಷಿತಾಃ ಪನ್ನಗಾ ಯದ್ವದ್ಗಿರಿಮುಗ್ರಾ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಆ ನತಪರ್ವ ಶರಗಳು ರೋಷಗೊಂಡ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿ ಉಗ್ರ
ಸರ್ಪಗಳು ಗಿರಿಗಳನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07084020a ತತಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ಸಮಂತಾನ್ನಿಶಿತಾಂ ಶರಾನ್|

07084020c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸುರುದ್ವಿಗ್ನಾ ಹೈಡಿಂಬಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಹೈಡಿಂಬ ಘಟೋತ್ಕಚರು
ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07084021a ಸ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಪಾಂಡವೈರ್ಜಿತಕಾಶಿಭಿಃ|

07084021c ದಗ್ಧಾದ್ರಿಕೂಟಶೃಂಗಾಭಂ ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಂ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರಿಂದ
ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅವನು ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಂತೆ
ಮತ್ತು ಒಡೆದುಹೋದ ಕಾಡಿಗೆಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

07084022a ಸಮುತ್ತಿಪ್ತ್ವ ಚ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮಾವಿಧ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07084022c ನಿಷ್ಟಿಪೇಷ ಕ್ಷಿತೌ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಮಿವಾಶ್ಮನಿ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅವನನ್ನು ಎರಡೂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಪುನಃ
ಪುನಃ ಹೊಡೆದು, ತುಂಬಿದ ಕೊಡವನ್ನು ಕಲ್ಲಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ
ಒಡೆಯುವಂತೆ ಬೇಗನೇ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕಿದನು.

07084023a ಬಲಲಾಘವಸಂಪನ್ನಃ ಸಂಪನ್ನೋ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

07084023c ಭೈಮಸೇನೀ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನ್ಯಭೀಷಯತ್||

ಬಲ ಮತ್ತು ಲಘುತ್ವಗಳ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದ, ವಿಕ್ರಮದಿಂದಲೂ
ಸಂಪನ್ನನಾದ ಭೈಮಸೇನಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಕುದ್ಧನಾಗಿ
ಸರ್ವಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಹೆದರಿಸಿದನು.

07084024a ಸ ವಿಸ್ಫುಟಿತಸರ್ವಾಂಗಶ್ಚೂರ್ಣಿತಾಸ್ಥಿವಿಭೂಷಣಃ|

07084024c ಘಟೋತ್ಕಚೇನ ವೀರೇಣ ಹತಃ ಸಾಲಕಟಂಕಟಃ||

ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ಒಡೆದುಹೋಗಿರುವ, ಮಾಂಸ-ಎಲುಬುಗಳಿಂದ
ವಿಭೂಷಿತನಾಗಿದ್ದ, ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಹತನಾದ ಆ ವೀರನು
ಮುರಿದು ಬಿದ್ದ ಸಾಲವೃಕ್ಷದಂತೆ ತೋರಿದನು.

07084025a ತತಃ ಸುಮನಸಃ ಪಾರ್ಥಾ ಹತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಿಶಾಚರೇ|

07084025c ಚುಕ್ರುಶುಃ ಸಿಂಹನಾದಾಂಶ್ಚ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾದುಧುವೃಶ್ಚ ಹ||

ಆ ನಿಶಾಚರನು ಹತನಾಗಲು ಸುಮನಸ್ಕರಾದ ಪಾರ್ಥರು ಸಿಂಹನಾದ
ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಉತ್ತರೀಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದರು.

07084026a ತಾವಕಾಶ್ಚ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07084026c ಅಲಂಬುಸಂ ಭೀಮರೂಪಂ ವಿಶೀರ್ಣಮಿವ ಪರ್ವತಂ|

07084026e ಹಾಹಾಕಾರಮಕುರ್ವಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಭೀಮರೂಪ ಮಹಾಬಲ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ
ಅಲಂಬುಸನು ಸೀಳಿಹೋದ ಪರ್ವತದಂತೆ ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು
ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳು ಹಾಹಾಕಾರಗೈದವು.

07084027a ಜನಾಶ್ಚ ತದ್ಗದ್ಯಶಿರೇ ರಕ್ಷಃ ಕೌತೂಹಲಾನ್ವಿತಾಃ|

07084027c ಯದ್ಯಚ್ಚ ಯಾ ನಿಪತಿತಂ ಭೂಮಾವಂಗಾರಕಂ ಯಥಾ||

ಕುತೂಹಲವಿದ್ದ ಜನರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗಾರಕನಂತೆ
(ಇದ್ದಿಲಿನಂತೆ) ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೇ ಬಂದರು.

07084028a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತು ತದ್ಧತ್ವಾ ರಕ್ಷೋ ಬಲವತಾಂ ವರಂ|

07084028c ಮುಮೋಚ ಬಲವನ್ನಾದಂ ಬಲಂ ಹತ್ವೇವ ವಾಸವಃ||

ಘಟೋತ್ಕಚನಾದರೋ ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು
ಕೊಂದು ಬಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ವಾಸವನಂತೆ ಬಲವತ್ತಾಗಿ
ಕೂಗಿದನು.

07084029a ಸ ಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಬಾಂಧವೈರ್

ಘಟೋತ್ಕಚಃ ಕರ್ಮಣಿ ದುಷ್ಕರೇ ಕೃತೇ|

07084029c ರಿಪುಂ ನಿಹತ್ಯಾಭಿನನಂದ ವೈ ತದಾ

ಅಲಂಬುಸಂ ಪಕ್ಷಮಲಂಬುಸಂ ಯಥಾ||

ಆ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿದ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಅವನ ಪಿತೃಗಳು
ಬಾಂಧವರು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಗಳಿತ ಅಲಂಬುಸ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಶತ್ರು ಅಲಂಬುಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಅವನು ಬಹಳವಾಗಿ
ಆನಂದಿಸಿದನು.

07084030a ತತೋ ನಿನಾದಃ ಸುಮಹಾನ್ಸಮುತ್ಥಿತಃ

ಸಶಂಖನಾನಾವಿಧಬಾಣಘೋಷವಾನ್|

07084030c ನಿಶಮ್ಯ ತಂ ಪ್ರತ್ಯನದಂಸ್ತು ಕೌರವಾಸ್

ತತೋ ಧ್ವನಿಭರ್ವನಮಥಾಸ್ಪುಶದ್ಭುಶಂ||

ಆಗ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು - ಶಂಖ ಮತ್ತು ನಾನಾ ವಿಧದ ಬಾಣಗಳ
ಘೋಷವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೌರವರು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಕೂಗಲು, ಅವರ ಧ್ವನಿಯು ಭುವನಗಳನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವಂತಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಲಂಬುಷವಧೇ ಚತುರಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಲಂಬುಷವಧೆ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೫

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳೊಂಡನೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ್ದು (೧-೧೮).
ದ್ರೋಣನ ಪರಾಕ್ರಮ (೧೯-೩೫). ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ಮತ್ತು ಗಾಂಡೀವದ ಟೀಂಕಾರವನ್ನು ಕೇಳದೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಚಿಂತಿತನಾಗಿ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದು
ಹೇಳಿದುದು (೩೬-೧೦೧).

07085001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07085001a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಕಥಂ ಯುದ್ಧೇ ಯುಯುಧಾನೋಽಭ್ಯವಾರಯತ್|

07085001c ಸಂಜಯಾಚಕ್ಷ್ಣ ತತ್ತ್ವೇನ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರದ್ವಾಜನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಡೆದನು? ಸಂಜಯ! ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲವಿದೆ.”

07085002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07085002a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ|

07085002c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಯುಯುಧಾನಪುರೋಗಮೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುಯುಧಾನನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ದ್ರೋಣನು ನಡೆಸಿದ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

07085003a ವಧ್ಯಮಾನಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಯುಧಾನೇನ ಮಾರಿಷ|

07085003c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ||

ಮಾರಿಷ! ಯುಯುಧಾನನಿಂದ ಸೇನೆಯು ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣನು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07085004a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ|

07085004c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಕ್ಷುದ್ರಕಾಣಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕ್ಷುದ್ರಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07085005a ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಯುಯುಧಾನಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

07085005c ಅವಿಧ್ಯತ್ವಂಚಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಾಂತನಾದ ಸಮಾಹಿತನಾದ ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ಕೂಡಲೇ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಐದು ಹೇಮಪುಂಖಿ ಶಿಲಾಶಿತಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07085006a ತೇ ವರ್ಮ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸುದೃಢಂ ದ್ವಿಷತ್ಪಿಶಿತಭೋಜನಾಃ|

07085006c ಅಭ್ಯಗುರ್ಧರಣೀಂ ರಾಜನ್ಯಸಂತ ಇವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ರಾಜನ್! ಶತ್ರುವಿನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಬಲ್ಲ ಅವು ಅವನ ಸುದೃಢ ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ಬುಸುಗುಟ್ಟುವ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07085007a ದೀರ್ಘಬಾಹುರಭಿಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೋತ್ರಾದಿತ ಇವ ದ್ವಿಪಃ|

07085007c ದ್ರೋಣಂ ಪಂಚಾಶತಾವಿಧ್ಯನ್ನಾರಾಚೈರಗ್ನಿಸನ್ನಿಭೈಃ||

ಅಂಕುಶದಿಂದ ಪೀಡಿತ ಸಲಗದಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹುವು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಐನೂರು ಅಗ್ನಿಸನ್ನಿಭ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07085008a ಭಾರದ್ವಾಜೋ ರಣೇ ವಿದ್ಧೋ ಯುಯುಧಾನೇನ ಸತ್ವರಂ|

07085008c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಯತಮಾನಮವಿಧ್ಯತ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರದ್ವಾಜನು

ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07085009a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಭೂಯ ಏವ ಮಹಾಬಲಃ|

07085009c ಸಾತ್ಯತಂ ಪೀಡಯಾಮಾಸ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾ||

ಆಗ ಪುನಃ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ಮಹಾಬಲ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ನೂರಾರು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಸಾತ್ಯತನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು.

07085010a ಸ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07085010c ನಾಭ್ಯಪದ್ಯತ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಿಂ ಚಿದೇವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ.

07085011a ವಿಷಣ್ಣವದನಶ್ಚಾಪಿ ಯುಯುಧಾನೋಽಭವನ್ನಪ|

07085011c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸೃಜಂತಂ ಶಿತಾನ್ಯರಾನ್||

ನೃಪ! ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತಶರಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಯುಧಾನನು ವಿಷಣ್ಣವದನನಾದನು.

07085012a ತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತೇ ಪುತ್ರಾಃ ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07085012c ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸೋ ಭೂತ್ವಾ ಸಿಂಹವದ್ವ್ಯ ನದನ್ಮುಹುಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರು ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07085013a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಘೋರಂ ಪೀಡ್ಯಮಾನಂ ಚ ಮಾಧವಂ|

07085013c ಯುಧಿಷ್ಟಿರೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಆ ಘೋರ ನಿನಾದವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಧವನನ್ನು
ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07085014a ಏಷ ವೃಷ್ಟಿವರೋ ವೀರಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯಕರ್ಮಕೃತ್|

07085014c ಗ್ರಸ್ಯತೇ ಯುಧಿ ವೀರೇಣ ಭಾನುಮಾನಿವ ರಾಹುಣಾ|

07085014e ಅಭಿದ್ರವತ ಗಚ್ಚಧ್ವಂ ಸಾತ್ಯಕಿಯತ್ರ ಯುಧ್ಯತೇ||

“ಇಗೋ! ವೃಷ್ಟಿವರ ವೀರ ಸತ್ಯಕರ್ಮಕರ್ತ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ರಾಹುವಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೀರನಿಂದ
ಕಬಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ.”

07085015a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮಿದಮಾಹ ಜನಾಧಿಪ|

07085015c ಅಭಿದ್ರವ ದ್ರುತಂ ದ್ರೋಣಂ ಕಿಂ ನು ತಿಷ್ಠಸಿ ಪಾರ್ಷತ|

07085015e ನ ಪಶ್ಯಸಿ ಭಯಂ ಘೋರಂ ದ್ರೋಣಾನ್ಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಜನಾಧಿಪನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:
“ಪಾರ್ಷತ! ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ? ದ್ರೋಣನಿರುವಲ್ಲಿ ಬೇಗ
ಹೋಗು! ಬರಲಿರುವ ಘೋರ ಭಯವನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಇನ್ನೂ
ಕಂಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

07085016a ಅಸೌ ದ್ರೋಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಯುಯುಧಾನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07085016c ಕ್ರೀಡತೇ ಸೂತ್ರಬದ್ಧೇನ ಪಕ್ಷಿಣಾ ಬಾಲಕೋ ಯಥಾ||

ಈ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದ್ರೋಣನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನೊಡನೆ ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಬಾಲಕನು ಆಡುವಂತೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

07085017a ತತ್ರೈವ ಸರ್ವೇ ಗಚ್ಚಂತು ಭೀಮಸೇನಮುಖಾ ರಥಾಃ|

07085017c ತ್ವಯೈವ ಸಹಿತಾ ಯತ್ತಾ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಭೀಮಸೇನನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ರಥರೂ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ಸೇರಿ, ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಕಡೆಗೇ ಹೋಗಲಿ.

07085018a ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಮಹಂ ಸಹಸೈನಿಕಃ|

07085018c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಮೋಕ್ಷಯಸ್ವಾದ್ಯ ಯಮದಂಷ್ಟ್ರಾಂತರಂ ಗತಂ||

ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಯಮನ ದವಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ!”

07085019a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇನ ಪಾಂಡವಃ|

07085019c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನು ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳೊಡನೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07085020a ತತ್ರಾರಾವೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಧ್ರೋಣಮೇಕಂ ಯುಯುತ್ಸತಾಂ|

07085020c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನೊಬ್ಬನೊಡನೆ

ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07085021a ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ|

07085021c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಜಿತೈಃ||

ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕಂಕ ಮತ್ತು ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07085022a ಸ್ಮ ಯನ್ನೇವ ತು ತಾನ್ವೀರಾನ್ಮೋಣಃ ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹೀತ್ಸ್ವಯಂ|

07085022c ಅತಿಥೀನಾಗತಾನ್ಯದ್ವತ್ಸಲಿಲೇನಾಸನೇನ ಚ||

ನಸುನಗುತ್ತಾಲೇ ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣನು ಆ ವೀರರನ್ನು ಬಂದಿರುವ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ನೀರು-ಆಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

07085023a ತರ್ಪಿತಾಸ್ತೇ ಶರೈಸ್ತಸ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07085023c ಆತಿಥೇಯಗೃಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೃಪತೇತಿಥಯೋ ಯಥಾ||

ನೃಪತೇ! ಅತಿಥಿಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿದ ಅತಿಥಿಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರು ಧನ್ವಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಶರಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದರು.

07085024a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ನ ಶೇಕುಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

07085024c ಮಧ್ಯಂದಿನಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಮಿವ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಮಧ್ಯಾಹ್ನವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಸಹಸ್ರಾಂಶು ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ ಆ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07085025a ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾನ್ಮೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07085025c ಅತಾಪಯಚ್ಚ ರವ್ರಾತ್ಯೈರ್ಗಭಸ್ತಿಭಿರಿವಾಂಶುಮಾನ್||

ಆ ಎಲ್ಲ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನೂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದ್ರೋಣನು ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಭುವನಗಳನ್ನು ಸುಡುವಂತೆ ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟನು.

07085026a ವಧ್ಯಮಾನಾ ರಣೇ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾಃ ಸೃಂಜಯಾಸ್ತಥಾ|

07085026c ತ್ರಾತಾರಂ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಚಂತ ಪಂಕಮಗ್ನಾ ಇವ ದ್ವಿಪಾಃ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಡವ- ಸೃಂಜಯರು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಗಿದುಹೋದ ಆನೆಗಳಂತೆ ತ್ರಾತಾರನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಹೋದರು.

07085027a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ವಿಸರ್ಪಂತೋ ಮಹಾಶರಾಃ|

07085027c ಗಭಸ್ತಯ ಇವಾರ್ಕಸ್ಯ ಪ್ರತಪಂತಃ ಸಮಂತತಃ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಶರಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07085028a ತಸ್ಮಿನ್ದ್ರೋಣೇನ ನಿಹತಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಂಚವಿಂಶತಿಃ|

07085028c ಮಹಾರಥಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸಮ್ಮತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು- ಮಹಾರಥರೆಂದು ಸಮಾಖ್ಯಾತರಾದ ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಸಮ್ಮತರಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07085029a ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇಷು ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ತಥೈವ ಚ|

07085029c ದ್ರೋಣಂ ಸ್ಮ ದದೃಶುಃ ಶೂರಂ ವಿನಿಘ್ನಂತಂ ವರಾನ್ವರಾನ್||

ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಶೂರನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07085030a ಕೇಕಯಾನಾಂ ಶತಂ ಹತ್ವಾ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಚ ಸಮಂತತಃ|

07085030c ದ್ರೋಣಸ್ತಸ್ಥೌ ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯ ಇವಾಂತಕಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೇಕಯರ ನೂರರನ್ನು ಸಂಹಸಿ, ಉಳಿದವರು ಎಲ್ಲಕಡೆ
ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ದ್ರೋಣನು ಅಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಕಳೆದ ಅಂತಕನಂತೆ
ನಿಂತಿದ್ದನು.

07085031a ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಂಜಯಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾ ನೈಕಯಾನ್ಪಾಂಡವಾನಪಿ|

07085031c ದ್ರೋಣೋಽಜಯನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ದ್ರೋಣನು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪಾಂಚಾಲ-
ಸಂಜಯ-ಮತ್ಸ್ಯ-ಕೇಕಯ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆದ್ದನು.

07085032a ತೇಷಾಂ ಸಮಭವಚ್ಚ ಬ್ರೋ ವಧ್ಯತಾಂ ದ್ರೋಣಸಾಯಕೈಃ|

07085032c ವನೌಕಸಾಮಿವಾರಣ್ಯೇ ದಹ್ಯತಾಂ ಧೂಮಕೇತುನಾ||

ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳು ಅವರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೇಳಿಬಂದ
ಶಬ್ದವು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವನವಾಸಿಗಳು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುವಾಗ

ಕೇಳುವ ಶಬ್ದದಂತಿತ್ತು.

07085033a ತತ್ರ ದೇವಾಃ ಸಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಿತರಶ್ಚಾಬ್ರುವನ್ನಪ|

07085033c ಏತೇ ದ್ರವಂತಿ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ಸಸ್ಮೈನಿಕಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು “ಇದೋ! ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಸ್ಮೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

07085034a ತಂ ತಥಾ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ನಿಘ್ನಂತಂ ಸೋಮಕಾನ್ವಣೇ|

07085034c ನ ಚಾಪ್ಯಭಿಯಯುಃ ಕೇ ಚಿದಪರೇ ನೈವ ವಿವ್ಯಧುಃ||

ಹೀಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಸೋಮಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

07085035a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ರೌದ್ರೇ ತಸ್ಮಿನ್ವೀರವರಕ್ಷಯೇ|

07085035c ಅಶೃಣೋತ್ಸಹಸಾ ಪಾರ್ಥಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ನಿಸ್ಪನಂ||

07085036a ಪೂರಿತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಶಂಖರಾಟ್ಸ್ವನತೇ ಭೃಶಂ|

ಹಾಗೆ ರೌದ್ರವಾದ ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠರ ವಿನಾಶವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಪಾರ್ಥ (ಯುಧಿಷ್ಠಿರ) ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಊದಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶಂಖರಾಜನ ಧ್ವನಿಯು ಜೋರಾಗಿತ್ತು.

07085036c ಯುದ್ಧಮಾನೇಷು ವೀರೇಷು ಸೈಂಧವಸ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಿಷು|

07085036e ನದತ್ಸು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ವಿಜಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

07085037a ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷೇ ವಿಪ್ರನಷ್ಟೇ ಸಮಂತತಃ|

07085037c ಕಶ್ಮಲಾಭಿಹತೋ ರಾಜಾ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈಂಧವನ ರಕ್ಷಕ ವೀರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ವಿಜಯ (ಅರ್ಜುನ) ನ ರಥದ ಬಳಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಗಾಂಡೀವದ ನಿರ್ಘೋಷವು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನು ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಚಿಂತಿತನಾದನು:

07085038a ನ ನೂನಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಯಥಾ ನದತಿ ಶಂಖರಾಟ್|

07085038c ಕೌರವಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನದಂತಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

“ಶಂಖರಾಜನು ಹೇಗೆ ಧ್ವನಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಕೌರವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಏನೋ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!”

07085039a ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತು ವ್ಯಾಕುಲೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

07085039c ಅಜಾತಶತ್ರುಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಸಾತ್ವತಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿ ಅಜಾತಶತ್ರು ಕೌಂತೇಯನು ಸಾತ್ವತ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07085040a ಬಾಷ್ಟಗದ್ಗದಯಾ ವಾಚಾ ಮುಹ್ಯಮಾನೋ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|

07085040c ಕೃತ್ಯಸ್ಯಾನಂತರಾಪೇಕ್ಷೀ ಶೈನೇಯಂ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ||

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ಛಿಹೋಗುತ್ತಾ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಗದ್ಗದ ಕಂಠನಾಗಿ
ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಶಿನಿಪುಂಗವ ಶೈನೇಯನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು.

07085041a ಯಃ ಸ ಧರ್ಮಃ ಪುರಾ ದೃಷ್ಟಃ ಸದ್ಭಿಃ ಶೈನೇಯ ಶಾಶ್ವತಃ|

07085041c ಸಾಂಪರಾಯೇ ಸುಹೃತ್ಕೃತ್ಯೇ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ||

“ಶೈನೇಯ ! ಹಿಂದೆ ಸದಾಚಾರಿಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಶಾಶ್ವತ
ಧರ್ಮವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಆ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ
ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

07085042a ಸರ್ವೇಷ್ಟಪಿ ಚ ಯೋಧೇಷು ಚಿಂತಯನ್ಮಿನಿಪುಂಗವ|

07085042c ತ್ವತ್ತಃ ಸುಹೃತ್ತಮಂ ಕಂ ಚಿನ್ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಸಾತ್ಯಕೇ||

ಶಿನಿಪುಂಗವ ! ಸಾತ್ಯಕೇ ! ಎಲ್ಲ ಯೋಧರ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದರೂ
ನಿನ್ನಂತಹ ಉತ್ತಮನಾದ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ತಿಳಿಯೆನು.

07085043a ಯೋ ಹಿ ಪ್ರೀತಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ಯಶ್ಚ ನಿತ್ಯಮನುವ್ರತಃ|

07085043c ಸ ಕಾರ್ಯೇ ಸಾಂಪರಾಯೇ ತು ನಿಯೋಜ್ಯ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಯಾರು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ನಿತ್ಯವೂ
ಅನುವ್ರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೇ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07085044a ಯಥಾ ಚ ಕೇಶವೋ ನಿತ್ಯಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪರಾಯಣಂ|

07085044c ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಕೃಷ್ಣತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಕೇಶವನು ಹೇಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಂಡವರನ್ನೇ
ನೆನೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಸಮನಾದ
ನೀನೂ ಕೂಡ.

07085045a ಸೋಽಹಂ ಭಾರಂ ಸಮಾಧಾಸ್ಯೇ ತ್ವಯಿ ತಂ ವೋಡುಮಹರ್ಸಿ|

07085045c ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಚ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ನ ವೃಥಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು
ನೀನು ಹೊರಬೇಕು. ಎಂದೂ ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಇರಬಾರದೆಂದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07085046a ಸ ತ್ವಂ ಭ್ರಾತುವರ್ಯಸ್ಯಸ್ಯ ಗುರೋರಪಿ ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07085046c ಕುರು ಕೃಚ್ಛ್ರೇ ಸಹಾಯಾರ್ಥಮರ್ಜುನಸ್ಯ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ ! ಅರ್ಜುನನು ನಿನಗೆ ಅಣ್ಣನಂತೆ. ಗೆಳೆಯನಂತೆ. ಮತ್ತು
ಗುರುವಿನಂತೆ ಕೂಡ. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಸಹಾಯಮಾಡು.

07085047a ತ್ವಂ ಹಿ ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಶೂರೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಮಭಯಂಕರಃ|

07085047c ಲೋಕೇ ವಿಖ್ಯಾಯಸೇ ವೀರ ಕರ್ಮಭಿಃ ಸತ್ಯವಾಗಿತಿ||

ನೀನು ಸತ್ಯವ್ರತ, ಶೂರ, ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು.
ವೀರ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸತ್ಯ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಗೆ
ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

07085048a ಯೋ ಹಿ ಶೈನೇಯ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ತುಜೇತ್ತನುಂ|

07085048c ಪೃಥಿವೀಂ ವಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ಯೋ ದದ್ಯಾತ್ಸಮಮೇವ ತತ್||

ಶೈನೇಯ ! ಯಾರು ಮಿತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ದೇಹವನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತವನಿಗೆ ಸಮ.

07085049a ಶ್ರುತಾಶ್ಚ ಬಹವೋಽಸ್ಮಾಭೀ ರಾಜಾನೋ ಯೇ ದಿವಂ ಗತಾಃ|

07085049c ದತ್ತೇಮಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯಥಾವಿಧಿ||

ನಾವೂ ಕೂಡ ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಜರು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

07085050a ಏವಂ ತ್ವಾಮಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ತ್ರಯಾಚೇಽಹಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

07085050c ಪೃಥಿವೀದಾನತುಲ್ಯಂ ಸ್ಯಾದಧಿಕಂ ವಾ ಫಲಂ ವಿಭೋ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ ! ವಿಭೋ ! ಹೀಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಭೂದಾನಕ್ಕೆ
ಸಮಾನವಾದ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆ ಎಂದು
ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07085051a ಏಕ ಏವ ಸದಾ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಮಭಯಂಕರಃ|

07085051c ರಣೇ ಸಂತೃಜತಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ದ್ವಿತೀಯಸ್ತ್ವಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕೇ||

ಒಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ- ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದೂ ಸದಾ ಮಿತ್ರರಿಗೆ
ಅಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೃಷ್ಣ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ನೀನು ಸಾತ್ಯಕಿ.

07085052a ವಿಕ್ರಾಂತಸ್ಯ ಚ ವೀರಸ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೋ ಯಶಃ|

07085052c ಶೂರ ಏವ ಸಹಾಯಃ ಸ್ಯಾನ್ನೇತರಃ ಪ್ರಾಕೃತೋ ಜನಃ||

ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವ ವೀರ ವಿಕ್ರಾಂತನಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೂರನು ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಮಾಡಬಲ್ಲ, ಸಾಧಾರಣ ಜನರಲ್ಲ.

07085053a ಈದೃಶೇ ತು ಪರಾಮರ್ಥೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಮಾಧವ|

07085053c ತ್ವದನ್ಯೋ ಹಿ ರಣೇ ಗೋಪ್ತಾ ವಿಜಯಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಮಾಧವ ! ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾತ್ರ ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07085054a ಶ್ಲಾಘನ್ನೇವ ಹಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಶತಶಸ್ತವ ಪಾಂಡವಃ|

07085054c ಮಮ ಸಂಜನಯನ್ ಹರ್ಷಂ ಪುನಃ ಪುನರಕೀರ್ತಯತ್||

ನಿನ್ನ ನೂರಾರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ ಅರ್ಜುನನು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಹರ್ಷದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೇವಗೊಂಡಿರಲು ಪುನಃ ಪುನಃ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದನು.

07085055a ಲಘ್ವಸ್ತಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ತಥಾ ಲಘುಪರಾಕ್ರಮಃ|

07085055c ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿಚ್ಛೂರೋ ಮುಹ್ಯತೇ ನ ಚ ಸಮ್ಯಗೇ||

07085056a ಮಹಾಸ್ಕಂಧೋ ಮಹೋರಸ್ಕೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಧನುಃ|

07085056c ಮಹಾಬಲೋ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸ ಮಹಾತ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

07085057a ಶಿಷ್ಯೋ ಮಮ ಸಖಾ ಚೈವ ಪ್ರಿಯೋಽಸ್ಯಾಹಂ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮೇ|

07085057c ಯುಯುಧಾನಃ ಸಹಾಯೋ ಮೇ ಪ್ರಮಥಿಷ್ಯತಿ ಕೌರವಾನ್||

“ಯುಯುಧಾನನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯುಳ್ಳವನು. ಚಿತ್ರಯೋಧೀ. ಹಾಗೆಯೇ ಲಘು ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಪ್ರಾಜ್ಞ. ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮರುಳಾಗದವನು. ಅವನು ವಿಶಾಲ ಭುಜವುಳ್ಳವನು. ವಿಶಾಲ ಎದೆಯುಳ್ಳವನು. ಮಹಾಬಾಹು ಮತ್ತು ಮಹಾಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸಖನೂ ಕೂಡ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕೌರವರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

07085058a ಅಸ್ಮದರ್ಥಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸನ್ನಹ್ಯೇದ್ಯದಿ ಕೇಶವಃ|
 07085058c ರಾಮೋ ವಾಪ್ಯನಿರುದ್ಧೋ ವಾ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ವಾ ಮಹಾರಥಃ||
 07085059a ಗದೋ ವಾ ಸಾರಣೋ ವಾಪಿ ಸಾಂಬೋ ವಾ ಸಹ ವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|
 07085059c ಸಹಾಯಾರ್ಥಂ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಗ್ರಾಮೋತ್ತಮಮೂರ್ಧನಿ||
 07085060a ತಥಾಪ್ಯಹಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಶೈನೇಯಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ|
 07085060c ಸಾಹಾಯ್ಯೇ ವಿನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ನಾಸ್ತಿ ಮೇಽನ್ಯೋ ಹಿ ತತ್ಸಮಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಮಗಾಗಿ ಒಂದುವೇಳೆ ಕೇಶವ, ರಾಮ, ಅನಿರುದ್ಧ, ಮಹಾರಥ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಗದ, ಸಾರಣ, ಸಾಂಬ ಅಥವಾ ಇತರ ವೃಷ್ಟಿಗಳು ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಉತ್ತಮ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗಲೂ ಕೂಡ ನಾನು ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಶೈನೇಯ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಸರಿಸಮನಾದವನು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.”

07085061a ಇತಿ ದ್ವೈತವನೇ ತಾತ ಮಾಮುವಾಚ ಧನಂಜಯಃ|

07085061c ಪರೋಕ್ಷಂ ತ್ವದ್ಗುಣಾಂಸ್ತಥ್ಯಾನ್ಯಥಯನ್ನಾರ್ಯಸಂಸದಿ||

ಅಯ್ಯಾ! ಹೀಗೆ ದ್ವೈತವನದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನು ನೀನಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಆರ್ಯರ ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ್ದನು.

07085062a ತಸ್ಯ ತ್ವಮೇವಂ ಸಂಕಲ್ಪಂ ನ ವೃಥಾ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

07085062c ಧನಂಜಯಸ್ಯ ವಾಷ್ಣೇಯ ಮಮ ಭೀಮಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ಆ ಧನಂಜಯನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಭೀಮರಿಬ್ಬರ ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ನೀನು ಹಾಳುಮಾಡಬಾರದು.

07085063a ಯಚ್ಚಾಪಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಚರನ್ನಗಚ್ಚಂ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪ್ರತಿ|

07085063c ತತ್ರಾಹಮಪಿ ತೇ ಭಕ್ತಿಮರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ ದೃಷ್ಟವಾನ್||

ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅರ್ಜುನನ ಕುರಿತು ನಿನಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

07085064a ನ ತತ್ಸೌಹೃದಮನ್ಯೇಷು ಮಯಾ ಶೈನೇಯ ಲಕ್ಷಿತಂ|

07085064c ಯಥಾ ತ್ವಮಸ್ಮಾನ್ಭಜಸೇ ವರ್ತಮಾನಾನುಪಪ್ಲವೇ||

ಶೈನೇಯ! ನಾವು ಉಪಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

07085065a ಸೋಽಭಿಜಾತ್ಯಾ ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಸಖ್ಯಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಕಸ್ಯ ಚ|

07085065c ಸೌಹೃದಸ್ಯ ಚ ವೀರ್ಯಸ್ಯ ಕುಲೀನತ್ವಸ್ಯ ಮಾಧವ||

07085066a ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ಅನುಕಂಪಾರ್ಥಮೇವ ಚ|

07085066c ಅನುರೂಪಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕರ್ಮ ತ್ವಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಮಾಧವ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ! ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿ, ಸಖ್ಯೆ, ಆಚಾರ್ಯಕತ್ವ, ಸೌಹೃದತ್ವ, ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ-ಅನುಕಂಪಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು.

07085067a ಸೋಯೋಧನೋ ಹಿ ಸಹಸಾ ಗತೋ ದ್ರೋಣೇನ ದಂಶಿತಃ|

07085067c ಪೂರ್ವಮೇವ ತು ಯಾತಾಸ್ತೇ ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಸುಯೋಧನನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಕವಚವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೌರವ ಮಹಾರಥರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

07085068a ಸುಮಹಾನ್ನಿನದಶ್ಚೈವ ಶ್ರುಯತೇ ವಿಜಯಂ ಪ್ರತಿ|

07085068c ಸ ಶೈನೇಯ ಜವೇನಾತ್ರ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾಧವ||

ವಿಜಯ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಹಾ ನಿನಾದವು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಶೈನೇಯ ! ಮಾಧವ ! ವೇಗದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

07085069a ಭೀಮಸೇನೋ ವಯಂ ಚೈವ ಸಂಯತ್ತಾಃ ಸಹಸೈನಿಕಾಃ|

07085069c ದ್ರೋಣಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮೋ ಯದಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರತಿ ಯಾಸ್ಯತಿ||

ಅವನ ಕಡೆ ನೀನು ಹೋದರೆ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ

ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತೇವೆ.

07085070a ಪಶ್ಯ ಶೈನೇಯ ಸೈನ್ಯಾನಿ ದ್ರವಮಾಣಾನಿ ಸಂಯುಗೇ|

07085070c ಮಹಾಂತಂ ಚ ರಣೇ ಶಬ್ದಂ ದೀರ್ಘಮಾಣಾಂ ಚ ಭಾರತೀಂ||

ಶೈನೇಯ ! ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು ! ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಸೇನೆಯು ಸೀಳಿಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

07085071a ಮಹಾಮಾರುತವೇಗೇನ ಸಮುದ್ರಮಿವ ಪರ್ವಸು|

07085071c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಬಲಂ ತಾತ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಚಂಡಮಾರುತದ ವೇಗದಿಂದ ಸಮುದ್ರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಬಲವು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿದೆ.

07085072a ರಥೈರ್ವಿಪರಿಧಾವದ್ಭಿರ್ಮನುಷ್ಠೈಶ್ಚ ಹಯೈಶ್ಚ ಹ|

07085072c ಸೈನ್ಯಂ ರಜಃಸಮುದ್ಧೂತಮೇತತ್ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ||

ಅತ್ತಿತ್ತ ರಭಸದಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ರಥ-ಕುದುರೆ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನಿಂದ ಸೈನ್ಯವು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

07085073a ಸಂವೃತಃ ಸಿಂಧುಸೌವೀರೈರ್ನಿಖಿರಪ್ರಾಸಯೋಧಿಭಿಃ|

07085073c ಅತ್ಯಂತಾಪಚಿತ್ಯೈಃ ಶೂರೈಃ ಫಲ್ಗುನಃ ಪರವೀರಹಾ||

ಪರವೀರಹ ಫಲ್ಗುನನು ನಖಿರ-ಪ್ರಾಸಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ

ಸಂಘಟಿತರಾಗಿರುವ ಸಿಂಧು-ಸೌವೀರ ಶೂರರಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07085074a ನೈತದ್ಬಲಮಸಂವಾಯ್ ಶಕ್ಯೋ ಹಂತುಂ ಜಯದ್ರಥಃ|

07085074c ಏತೇ ಹಿ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸರ್ವೇ ಸಂತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಾಃ||

ಸೈಂಧವನಿಗಾಗಿ ಜೀವವನ್ನೇ ತೊರೆದು ಇರುವ ಈ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ದಾಟದೇ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಅಶಕ್ಯ.

07085075a ಶರಶಕ್ತಿಧ್ವಜವನಂ ಹಯನಾಗಸಮಾಕುಲಂ|

07085075c ಪಶ್ಚಿತ್ತದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಮನೀಕಂ ಸುದುರಾಸದಂ||

ಶರ-ಶಕ್ತಿ-ಧ್ವಜಗಳ ವನದಂತಿರುವ, ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳ ಸಮಾಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ತುಂಬಾ ದುರಾಸದವಾಗಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನಾದರೂ ನೋಡು !

07085076a ಶೃಣು ದುಂದುಭಿನಿರ್ಘೋಷಂ ಶಂಖಶಬ್ದಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್|

07085076c ಸಿಂಹನಾದರವಾಂಶ್ಚೈವ ರಥನೇಮಿಸ್ವನಾಂಸ್ತಥಾ||

ದುಂದುಭಿಗಳ ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನೂ, ಪುಷ್ಕಲ ಶಂಖಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ, ಸಿಂಹನಾದ ಕೂಗುಗಳನ್ನೂ, ರಥಚಕ್ರಗಳ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನೂ ಕೇಳು !

07085077a ನಾಗಾನಾಂ ಶೃಣು ಶಬ್ದಂ ಚ ಪತ್ತಿನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07085077c ಸಾದಿನಾಂ ದ್ರವತಾಂ ಚೈವ ಶೃಣು ಕಂಪಯತಾಂ ಮಹೀಂ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆಗಳ ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳು. ಓಡುತ್ತಿರುವ

ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಕೇಳು.

07085078a ಪುರಸ್ತಾತ್ಸ್ಯಂಧವಾನೀಕಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ|

07085078c ಬಹುತ್ವಾದ್ಧಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ದೇವೇಂದ್ರಮಪಿ ಪೀಡಯೇತ್||

ಮುಂದೆ ಸೈಂಧವನ ಸೇನೆಯಿದೆ. ಹಿಂದೆ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಿದೆ.

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ಬಹುಸೇನೆಗಳು ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನೂ ಪೀಡಿಸಬಲ್ಲವು ಎಂದು ತಿಳಿ.

07085079a ಅಪರ್ಯಂತೇ ಬಲೇ ಮಗ್ನೋ ಜಹ್ಯಾದಪಿ ಚ ಜೀವಿತಂ|

07085079c ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ನಿಹತೇ ಯುದ್ಧೇ ಕಥಂ ಜೀವೇತ ಮಾದೃಶಃ|

07085079e ಸರ್ವಥಾಹಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸುಕೃಚ್ಛಂ ಬತ ಜೀವಿತಂ||

ಅಪಾರವಾದ ಈ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದ ಅವನು ಜೀವಿತವನ್ನೂ ತೊರೆಯಬಹುದು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹತನಾದರೆ ನನ್ನಂತವನು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸಿಯಾನು? ನೀನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ನಾನು ಸರ್ವಥಾ ಮಹಾ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

07085080a ಶ್ಯಾಮೋ ಯುವಾ ಗುಡಾಕೇಶೋ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07085080c ಲಘ್ವಸ್ತುಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತಾತ ಭಾರತೀಂ||

07085081a ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ಮಹಾಬಾಹುರ್ದಿವಸಶ್ಚಾತಿವರ್ತತೇ|

ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣದ ಯುವಕ ಗುಡಾಕೇಶ ಸುಂದರ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಪಾಂಡವನು ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನು. ಮಹಾಬಾಹು! ದಿವಸವು ಕಳೆಯುತ್ತಾ

ಬಂದಿದೆ.

07085081c ತನ್ನ ಜಾನಾಮಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಯದಿ ಜೀವತಿ ವಾ ನ ವಾ|

07085081e ಕುರೂಣಾಂ ಚಾಪಿ ತತ್ಸ್ಮನ್ಯಂ ಸಾಗರಪ್ರತಿಮಂ ಮಹತ್||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಅವನು ಜೀವಿತನಾಗಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕುರುಗಳ ಆ ಸೇನೆಯಾದರೋ ಸಾಗರದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ.

07085082a ಏಕ ಏವ ಚ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತಾತ ಭಾರತೀಂ|

07085082c ಅವಿಷಹ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸುರೈರಪಿ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮಹಾಬಾಹು ಬೀಭತ್ಸುವು ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07085083a ನ ಚ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಬುದ್ಧಿರದ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಕಥಂ ಚನ|

07085083c ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ರಭಸೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಮ ಪೀಡಯತೇ ಬಲಂ|

07085083e ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾಸೌ ಚರತಿ ದ್ವಿಜಃ||

ನನಗೀಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದೆ. ದ್ರೋಣರು ರಭಸದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಈ ದ್ವಿಜನು ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ.

07085084a ಯುಗಪಚ್ಚ ಸಮೇತಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ತ್ವಂ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

07085084c ಮಹಾರ್ಥಂ ಲಘುಸಮ್ಯಕ್ತಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಂದೊದಗಿದಾಗ
ವಿವೇಕಿಯಾದ ನೀನು ಹಗುರವಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಮಹಾರ್ಥವಿದ್ದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

07085085a ತಸ್ಯ ಮೇ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ಕಾರ್ಯಮೇತನ್ಮತಂ ಸದಾ|

07085085c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಪರಿತ್ರಾಣಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ರಕ್ಷಣೆಯು ಸದಾ ಮಹತ್ತರವಾದುದು
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

07085086a ನಾಹಂ ಶೋಚಾಮಿ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಗೋಪ್ತಾರಂ ಜಗತಃ ಪ್ರಭು|

07085086c ಸ ಹಿ ಶಕ್ತೋ ರಣೇ ತಾತ ತ್ರಿಸ್ಲೋಕಾನಪಿ ಸಂಗತಾನ್||

07085087a ವಿಜೇತುಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ|

07085087c ಕಿಂ ಪುನರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಬಲಂ ಏತತ್ಸುದುರ್ಬಲಂ||

ಅಯ್ಯಾ ! ದಾಶಾರ್ಹ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭು, ರಕ್ಷಕನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಶಕ್ತನಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ !
ಮೂರುಲೋಕಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಂದರೂ ಅವನು ಜಯಿಸಬಲ್ಲ.
ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ದರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಸೇನೆಯು ಯಾವ ಲೆಖ್ಕಕ್ಕೆ ?

07085088a ಅರ್ಜುನಸ್ತ್ವೇವ ವಾಷ್ಣೇಯ ಪೀಡಿತೋ ಬಹುಭಿಯುಧಿ|

07085088c ಪ್ರಜಹ್ಯಾತ್ಸಮರೇ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿಂದಾಮಿ ಕಶ್ಚಲಂ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಂದ
ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ
ತ್ಯಜಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ತುಂಬಾ ಅಸ್ವಸ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

07085089a ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ಪದವೀಂ ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಛೇಯಸ್ವಾದೃಶಾ ಯಥಾ|

07085089c ತಾದೃಶಸ್ಯೇದೃಶೇ ಕಾಲೇ ಮಾದೃಶೇನಾಭಿಚೋದಿತಃ||

ನೀನು ಅವನು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ! ಅವನಂಥವನು
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನನ್ನಂಥವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿನ್ನಂಥವನು
ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಮಯವಿದು.

07085090a ರಣೇ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಾಣಾಂ ದ್ವಾವೇವಾತಿರಥೌ ಸ್ಮೃತೌ|

07085090c ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ವಂ ಚ ಸಾತ್ವತ ವಿಶ್ರುತಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೇ ಅತಿರಥರೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮಹಾಬಾಹು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತನಾದ ನೀನು.

07085091a ಅಸ್ತ್ರೇ ನಾರಾಯಣಸಮಃ ಸಂಕರ್ಷಣಸಮೋ ಬಲೇ|

07085091c ವೀರತಾಯಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಧನಂಜಯಸಮೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ಸಮನಾಗಿರುವೆ. ಬಲದಲ್ಲಿ ಸಂಕರ್ಷಣನ
ಸಮನಾಗಿರುವೆ. ವೀರತನದಲ್ಲಿ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ! ನೀನು ಧನಂಜಯನ
ಸಮನಾಗಿರುವೆ.

07085092a ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾವತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸರ್ವ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಂ|

07085092c ತ್ವಾಮದ್ಯ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಲೋಕೇ ಸಂತಃ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ||

ಭೀಷ್ಮ -ದ್ರೋಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಂದು ನೀನೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ,
ಸರ್ವ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದನೆಂದು ಲೋಕದ ಸಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07085093a ನಾಸಾಧ್ಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ಸಾತ್ಯಕೇರಿತಿ ಮಾಧವ|

07085093c ತತ್ತ್ವಾಂ ಯದಭಿವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಮಹಾಬಲ||

ಮಾಧವ ! ಮಹಾಬಲ ! ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು
ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡು.

07085094a ಸಂಭಾವನಾ ಹಿ ಲೋಕಸ್ಯ ತವ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

07085094c ನಾನ್ಯಥಾ ತಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಂಪ್ರಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಜನರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥ ಇಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಈ
ಸದ್ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ನೀನು ಮಾಡಬಾರದು.

07085095a ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪ್ರಿಯಾನ್ವಾಣಾನ್ರಣೇ ವಿಚರ ವೀರವತ್|

07085095c ನ ಹಿ ಶೈನೇಯ ದಾಶಾರ್ಹ ರಣೇ ರಕ್ಷಂತಿ ಜೀವಿತಂ||

ಶೈನೇಯ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ವೀರನಂತೆ
ವಿಚರಿಸು. ದಾಶಾರ್ಹರು ರಣದಲ್ಲಿ ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

07085096a ಅಯುದ್ಧಮನವಸ್ಥಾನಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚ ಪಲಾಯನಂ|

07085096c ಭೀರೂಣಾಮಸತಾಂ ಮಾರ್ಗೋ ನೈಷ ದಾಶಾರ್ಹಸೇವಿತಃ||

ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡುವುದು ಇವು ಹೇಡಿಗಳ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟವರ ಮಾರ್ಗಗಳು.
ದಾಶಾರ್ಹರು ಹೋಗುವವುಗಳಲ್ಲ.

07085097a ತವಾರ್ಜುನೋ ಗುರುಸ್ತುತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶಿನಿಪುಂಗವ|

07085097c ವಾಸುದೇವೋ ಗುರುಶ್ಚಾಪಿ ತವ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಶಿನಿಪುಂಗವ ! ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ! ಅಯ್ಯಾ ! ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಗುರು.
ಧೀಮತ ವಾಸುದೇವನು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥನ ಗುರು.

07085098a ಕಾರಣದ್ವಯಮೇತದ್ಧಿ ಜಾನಾನಸ್ತ್ವಾಹಮಬ್ರುವಂ|

07085098c ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ವಚೋ ಮಹ್ಯಂ ಗುರುಸ್ತವ ಗುರೋಹ್ಯಹಂ||

ಈ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಿರಾದರಿಸಬೇಡ. ನಾನು ನಿನ್ನ
ಗುರುವಿಗೂ ಗುರು.

07085099a ವಾಸುದೇವಮತಂ ಚೈತನ್ಮಮ ಚೈವಾರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ|

07085099c ಸತ್ಯಂ ಏತನ್ಮಯೋಕ್ತಂ ತೇ ಯಾಹಿ ಯತ್ರ ಧನಂಜಯಃ||

ವಾಸುದೇವನ ಮತವೇ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನದೂ ಹೌದು.
ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಧನಂಜಯನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07085100a ಏತದ್ವಚನಮಾಜ್ಞಾಯ ಮಮ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ|

07085100c ಪ್ರವಿಶ್ಯೈತದ್ಬಲಂ ತಾತ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ||

ತಾತ! ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ! ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದುರ್ಮತಿ
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು.

07085101a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಸಂಗಮ್ಯ ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

07085101c ಯಥಾರ್ಹಮಾತ್ಮನಃ ಕರ್ಮ ರಣೇ ಸಾತ್ವತ ದರ್ಶಯ||

ಸಾತ್ವತ! ಸೇನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ
ಮಹಾರಥರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿರುವ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯೇ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೬

ಅರ್ಜುನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ
ಹೋಗಿದುದರಿಂದ ತಾನು ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಜುನನ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಹೇಳಿದುದು (೧-೩೮). ಭೀಮಸೇನ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾದವರು
ತನ್ನನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೩೯-
೫೦).

07086001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07086001a ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಂ ಚ ಹೃದ್ಯಂ ಚ ಮಧುರಾಕ್ಷರಮೇವ ಚ|

07086001c ಕಾಲಯುಕ್ತಂ ಚ ಚಿತ್ರಂ ಚ ಸ್ವತಯಾ ಚಾಭಿಭಾಷಿತಂ||

07086002a ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07086002c ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತವಾದ, ಹೃದಯಂಗಮವಾದ, ಮಧುರ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿದ ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿನಿಪುಂಗವ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

07086003a ಶ್ರುತಂ ತೇ ಗದತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಸರ್ವಮೇತನ್ಮಯಾಚ್ಯುತ|

07086003c ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತಂ ಚ ಚಿತ್ರಂ ಚ ಫಲ್ಗುನಾರ್ಥೇ ಯಶಸ್ಕರಂ||

“ಅಚ್ಯುತ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತವಾದ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ, ಫಲ್ಗುನನಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

07086004a ಏವಂವಿಧೇ ತಥಾ ಕಾಲೇ ಮದೃಶಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಮೃತಂ|

07086004c ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯಥಾ ಪಾರ್ಥಂ ತಥೈವ ಮಾಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಇಂಥಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತವನು ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಸಮೃತವಾಗಿರುವುದೇನೆಂದು ನೋಡಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

07086005a ನ ಮೇ ಧನಂಜಯಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಣಾ ರಕ್ಷಾಃ ಕಥಂ ಚನ|

07086005c ತ್ವತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಪುನರಹಂ ಕಿಂ ನ ಕುರ್ಯಾಂ ಮಹಾಹವೇ||

ಧನಂಜಯನಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಎಂದೂ

ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗಾಗಿ

ಏನನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರಬಲ್ಲೆ?

07086006a ಲೋಕತ್ರಯಂ ಯೋಧಯೇಯಂ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಂ|

07086006c ತ್ವತ್ಪ್ರಯುಕ್ತೋ ನರೇಂದ್ರೇಹ ಕಿಮುತ್ಯೇತತ್ಸುದುರ್ಬಲಂ||

ನರೇಂದ್ರ ! ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ದೇವಾಸುರಮಾನುಷ ಈ

ಮೂರುಲೋಕಗಳೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ಈ

ಸುದುರ್ಬಲರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೇನು?

07086007a ಸುಯೋಧನಬಲಂ ತ್ವದ್ಯ ಯೋಧಯಿಷ್ಯೇ ಸಮಂತತಃ|

07086007c ವಿಜೇಷ್ಯೇ ಚ ರಣೇ ರಾಜನ್ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ರಾಜನ್ ! ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುಯೋಧನನ

ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ

ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07086008a ಕುಶಲ್ಯಹಂ ಕುಶಲಿನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಧನಂಜಯಂ|

07086008c ಹತೇ ಜಯದ್ರಥೇ ರಾಜನ್ಪುನರೇಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽಂತಿಕಂ||

ರಾಜನ್ ! ಕುಶಲಿ ನಾನು ಕುಶಲಿ ಧನಂಜಯನ ಬಳಿಸಾರಿ

ಜಯದ್ರಥನನು ಹತನಾದನಂತರವೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

07086009a ಅವಶ್ಯಂ ತು ಮಯಾ ಸರ್ವಂ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯಸ್ತ್ವಂ ನರಾಧಿಪ|

07086009c ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ಚ ಧೀಮತಃ||

ಆದರೆ ನರಾಧಿಪ! ನಾನು ನಿನಗೆ ವಾಸುದೇವನ ಮತ್ತು ಧೀಮತ ಫಲ್ಗುನನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

07086010a ದೃಢಂ ತ್ವಭಿಪರೀತೋಽಹಮರ್ಜುನೇನ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07086010c ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸ್ಮೈನ್ಯಸ್ಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ||

ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಾಸುದೇವನು ಕೇಳುವಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ದೃಢವಾಗಿ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದನು:

07086011a ಅದ್ಯ ಮಾಧವ ರಾಜಾನಮಪ್ರಮತ್ತೋಽನುಪಾಲಯ|

07086011c ಆರ್ಯಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಾವದ್ಧನ್ಮಿ ಜಯದ್ರಥಂ||

“ಮಾಧವ! ಇಂದು ನಾನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಂದು ಬರುವವರೆಗೂ ರಾಜನನ್ನು ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ಆರ್ಯನಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ಪರಿಪಾಲಿಸು.

07086012a ತ್ವಯಿ ವಾಹಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇ ವಾ ಮಹಾರಥೇ|

07086012c ನೃಪಂ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗಚ್ಛೇಯಂ ನಿರಪೇಕ್ಷೋ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಹಾರಥ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಬಳಿ ನೃಪನನ್ನಿಟ್ಟು ನಾನು ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿ ಜಯದ್ರಥನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ

ಹೋಗಬಹುದು.

07086013a ಜಾನೀಷೇ ಹಿ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ರಭಸಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಮ್ಮತಂ|

07086013c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಚಾಪಿ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಶ್ರುತಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಮ್ಮತ ದ್ರೋಣನ ರಭಸವನ್ನು
ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ಅವನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

07086014a ಗ್ರಹಣಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜೋಽನುಗೃಧ್ಯತಿ|

07086014c ಶಕ್ತಶ್ಚಾಪಿ ರಣೇ ದ್ರೋಣೋ ನಿಗೃಹೀತುಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
ರಣದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ದ್ರೋಣನು ಶಕ್ತನೂ ಕೂಡ.

07086015a ಏವಂ ತ್ವಯಿ ಸಮಾಧಾಯ ಧರ್ಮರಾಜಂ ನರೋತ್ತಮಂ|

07086015c ಅಹಮದ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧಾಯ ಹಿ||

ನರೋತ್ತಮ ! ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಇಂದು ನಿನಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸೈಂಧವನ ವಧೆಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07086016a ಜಯದ್ರಥಮಹಂ ಹತ್ವಾ ಧ್ರುವಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಧವ|

07086016c ಧರ್ಮರಾಜಂ ಯಥಾ ದ್ರೋಣೋ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ರಣೇ ಬಲಾತ್||

ಮಾಧವ ! ಒಂದುವೇಳೆ ದ್ರೋಣನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು
ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಾನು

ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.

07086017a ನಿಗೃಹಿತೇ ನರಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಮಾಧವ|

07086017c ಸ್ಯಂಧವಸ್ಯ ವಧೋ ನ ಸ್ಯಾನ್ಮಮಾಪ್ರೀತಿಸ್ತಥಾ ಭವೇತ್||

ಮಾಧವ ! ನರಶ್ರೇಷ್ಠನು ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ
ಸ್ಯಂಧವನ ವಧೆಯು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗದಿರುವುದು
ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ.

07086018a ಏವಂ ಗತೇ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವೇ ಸತ್ಯವಾದಿನಿ|

07086018c ಅಸ್ಮಾಕಂ ಗಮನಂ ವ್ಯಕ್ತಂ ವನಂ ಪ್ರತಿ ಭವೇತ್ಪುನಃ||

ಈ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತ್ಯವಾದಿ ಪಾಂಡವನು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ನಾವು
ಪುನಃ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

07086019a ಸೋಽಯಂ ಮಮ ಜಯೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ವ್ಯರ್ಥ ಏವ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

07086019c ಯದಿ ದ್ರೋಣೋ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧ ದ್ರೋಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇ
ಆದರೆ ನನ್ನ ವಿಜಯವೂ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

07086020a ಸ ತ್ವಮದ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಮಮ ಮಾಧವ|

07086020c ಜಯಾರ್ಥಂ ಚ ಯಶೋರ್ಥಂ ಚ ರಕ್ಷ ರಾಜಾನಮಾಹವೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಾಧವ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿ, ಜಯ
ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸು !”

07086021a ಸ ಭವಾನ್ಮಯಿ ನಿಕ್ಷೇಪೋ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07086021c ಭಾರದ್ವಾಜಾದ್ಭಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಪಶ್ಯಮಾನೇನ ತೇ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನಿನಗಿರುವ ಭಯವನ್ನು
ನೋಡಿಯೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ನ್ಯಾಸರೂಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿ
ಇರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07086022a ತಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ನಿತ್ಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ಸಂಯುಗೇ|

07086022c ನಾನ್ಯಂ ಹಿ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾರಂ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಾದೃತೇ ಪ್ರಭೋ|

07086022e ಮಾಂ ವಾಪಿ ಮನ್ಯತೇ ಯುದ್ಧೇ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಪ್ರಭೋ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧೀಮತ ಭಾರದ್ವಾಜನೊಡನೆ
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವನು ರೌಕ್ಮಿಣೀಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಅವನಂತೆ
ನನ್ನನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

07086023a ಸೋಽಹಂ ಸಂಭಾವನಾಂ ಚೈತಾಮಾಚಾರ್ಯವಚನಂ ಚ ತತ್|

07086023c ಪೃಷ್ಠತೋ ನೋತ್ಸಹೇ ಕರ್ತುಂ ತ್ವಾಂ ವಾ ತ್ಯಕ್ತುಂ ಮಹೀಪತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಆಚಾರ್ಯನ ವಚನದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಲೇಸು.
ಮಹೀಪತೇ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂದೆಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ
ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

07086024a ಆಚಾರ್ಯೋ ಲಘುಹಸ್ತತ್ವಾದಭೇದ್ಯಕವಚಾವೃತಃ|

07086024c ಉಪಲಭ್ಯ ರಣೇ ಕ್ರೀಡೇದ್ಯಥಾ ಶಕುನಿನಾ ಶಿಶುಃ||

ಆಚಾರ್ಯನು ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚದಿಂದ ಮತ್ತು ಕೈಚಳಕದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬಾಲಕನು ದಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ.

07086025a ಯದಿ ಕಾರ್ಪ್ಪಿಧನುಷ್ಪಾಣಿರಿಹ ಸ್ಯಾನ್ಮಕರಧ್ವಜಃ|

07086025c ತಸ್ಮೈ ತ್ವಾಂ ವಿಸ್ತುಜೇಯಂ ವೈ ಸ ತ್ವಾಂ ರಕ್ಷೇದ್ಯಥಾರ್ಜುನಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಕಾರ್ಪ್ಪಿ¹⁶ ಮಕರಧ್ವಜನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನು
ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಜುನನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

07086026a ಕುರು ತ್ವಮಾತ್ಮನೋ ಗುಪ್ತಿಂ ಕಸ್ತೇ ಗೋಪ್ತಾ ಗತೇ ಮಯಿ|

07086026c ಯಃ ಪ್ರತೀಯಾದ್ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಯಾವದ್ಗಚ್ಚಾಮಿ ಪಾಂಡವಂ||

ನೀನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಪಾಂಡವನ ಕಡೆ ಹೋದರೆ
ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು
ಯಾರು?

07086027a ಮಾ ಚ ತೇ ಭಯಮದ್ಯಾಸ್ತು ರಾಜನ್ನರ್ಜುನಸಂಭವಂ|

07086027c ನ ಸ ಜಾತು ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭಾರಮುದ್ಯಮ್ಯ ಸೀದತಿ||

ರಾಜನ್! ಅರ್ಜುನನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಇಂದು ಯಾವ
ಭಯವೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಎಂತಹ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ

¹⁶ ಈ ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣನ ಸೋದರಳಿಯ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರ್ಪ್ಪಿ ಎಂದು
ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅದೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಮಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ
ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿಮನ್ಯುವದು ಕರ್ಣಿಕಾರ ಧ್ವಜ. ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನದು ಮಕರಧ್ವಜ.

ಕುಸಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

07086028a ಯೇ ಚ ಸೌವೀರಕಾ ಯೋಧಾಸ್ತಥಾ ಸ್ಯೆಂಧವಪೌರವಾಃ|

07086028c ಉದೀಚ್ಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪಿ ಮಹಾರಥಾಃ||

07086029a ಯೇ ಚ ಕರ್ಣಮುಖಾ ರಾಜನ್ಮಥೋದಾರಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

07086029c ಏತೇಽರ್ಜುನಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಕಲಾಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಷೋಡಶೀಂ||

ಈ ಸೌವೀರಕ ಯೋಧರು, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಯೆಂಧವ-ಪೌರವರು,
ಉತ್ತರದವರು, ದಕ್ಷಿಣದವರು, ಅನ್ಯ ಮಹಾರಥರು, ಕರ್ಣನೇ
ಮೊದಲಾದ ರಥೋದಾರರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಈ
ಅರ್ಜುನನ ಹದಿನಾರರಲ್ಲಿ ಒಂದಂಶಕ್ಕೂ ಸಮರಲ್ಲ.

07086030a ಉದ್ಯುಕ್ತಾ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಸಸುರಾಸುರಮಾನುಷಾ|

07086030c ಸರಾಕ್ಷಸಗಣಾ ರಾಜನ್ಸಕಿನ್ನರಮಹೋರಗಾ||

07086031a ಜಂಗಮಾಃ ಸ್ಥಾವರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ನಾಲಂ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07086031c ಏವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯೇತು ತೇ ಭೀರ್ಧನಂಜಯೇ||

ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲೆದ್ದು, ಸುರಾಸುರಮನುಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ
ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳೂ, ಕಿನ್ನರ ಮಹೋರಗಗಳೂ, ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳೂ
ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಾದರೂ ಅವರು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ಮೀರಿಸಲಾರರು. ಮಹಾರಾಜ ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಧನಂಜಯನಿಗಾಗಿ
ನೀನು ಹೆದರಿ ಕಂಪಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

07086032a ಯತ್ರ ವೀರೌ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಕೃಷ್ಣೌ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೌ|

07086032c ನ ತತ್ರ ಕರ್ಮಣೋ ವ್ಯಾಪತ್ಕಥಂ ಚಿದಪಿ ವಿದ್ಯತೇ||

ಎಲ್ಲಿ ವೀರ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ಕೃಷ್ಣರಿವರು ಇರುವರೋ
ಅಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಆಪತ್ತಿನ ವಿಷಯವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

07086033a ದೈವಂ ಕೃತಾಸ್ತ್ರತಾಂ ಯೋಗಮಮರ್ಷಮಪಿ ಚಾಹವೇ|

07086033c ಕೃತಜ್ಞತಾಂ ದಯಾಂ ಚೈವ ಭ್ರಾತುಸ್ತ್ವ ಮನುಚಿಂತಯ||

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ದೈವತ್ವ¹⁷ವನ್ನೂ, ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನೂ,
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನ ಯೋಗತ್ವ ಮತ್ತು ಅಸಹನೆ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ದಯೆಗಳನ್ನು
ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೋ !

07086034a ಮಯಿ ಚಾಪ್ಯಪಯಾತೇ ವೈ ಗಚ್ಚ ಮಾನೇಽರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07086034c ದ್ರೋಣೇ ಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ರಾಜಂಸ್ತ್ವ ಮನುಚಿಂತಯ||

ರಾಜನ್ ! ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ
ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು !

07086035a ಆಚಾರ್ಯೋ ಹಿ ಭೃಶಂ ರಾಜನ್ನಿಗ್ರಹೇ ತವ ಗೃಧ್ಯತಿ|

07086035c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಾತ್ಮನೋ ರಕ್ಷನ್ಸತ್ಯಾಂ ಕರ್ತುಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನ್ ! ಆಚಾರ್ಯನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ತುಂಬಾ

¹⁷ ಅವನು ಸನಾತನ ಋಷಿ ನರನೆಂದೂ, ನಾರಾಯಣನ ಸಖನೆಂದೂ, ಇಂದ್ರನ
ಮಗನೆಂದೂ

ಆತುರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು
ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

07086036a ಕುರುಷ್ವಾದ್ಯಾತ್ಮನೋ ಗುಪ್ತಿಂ ಕಸ್ತೇ ಗೋಪ್ತಾ ಗತೇ ಮಯಿ|

07086036c ಯಸ್ಯಾಹಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾತ್ಪಾರ್ಥ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಫಲಗ್ನನಂ ಪ್ರತಿ||

ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೋ¹⁸ ! ನಾನು ಹೋದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು
ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ? ಪಾರ್ಥ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಾನು
ಫಲಗ್ನನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ?

07086037a ನ ಹ್ಯಹಂ ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಅನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮಹಾಹವೇ|

07086037c ಕ್ವ ಚಿದ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಕೌರವ್ಯ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೌರವ್ಯ ! ಈ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ
ಯಾರಿಗಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಸದೇ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು
ನಿಜವಾದುದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07086038a ಏತದ್ವಿಚಾರ್ಯ ಬಹುಶೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ವರ|

07086038c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ತತೋ ರಾಜನ್ವಶಾಧಿ ಮಾಂ||

ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಹಳಬಾರಿ

ಬುದ್ಧಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಯೋಚಿಸು ! ರಾಜನ್ ! ಪರಮ

ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಏನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡು ನನಗೆ

¹⁸ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ

ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡು !”

07086039 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

07086039a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಮಾಧವ|

07086039c ನ ತು ಮೇ ಶುಧ್ಯತೇ ಭಾವಃ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಮಾರಿಷ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮಾಧವ! ಮಾರಿಷ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೇ! ಆದರೆ ಶ್ವೇತಾಶ್ವ ಅರ್ಜುನನ¹⁹ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಭಾವವು ಅಳುಕದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07086040a ಕರಿಷ್ಯೇ ಪರಮಂ ಯತ್ನಮಾತ್ಮನೋ ರಕ್ಷಣಂ ಪ್ರತಿ|

07086040c ಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ಯತ್ರ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07086041a ಆತ್ಮಸಂರಕ್ಷಣಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಗಮನಂ ಚಾರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07086041c ವಿಚಾರ್ಯೈತದ್ಧಯಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಗಮನಂ ತತ್ರ ರೋಚಯೇ||

¹⁹ ಭಾರತದರ್ಶನದಲ್ಲಿ “ಶ್ವೇತಾಶ್ವ ದ್ರೋಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ” ಎಂದಿದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ, ಸಂಪುಟ ೧೬, ಪುಟ: ೨೮೬೨). ಆದರೆ ದ್ರೋಣನ ಕುದುರೆಗಳು ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು “ಶೋಣಿತಾಶ್ವ” ನೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಳುಪು ಕುದುರೆಗಳ ಅರ್ಜುನನನ್ನು “ಶ್ವೇತಾಶ್ವ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿ ಹೋಗುವುದು -
ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ
ಸರಿಯೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ.

07086042a ಸ ತ್ವಮಾತಿಷ್ಠ ಯಾನಾಯ ಯತ್ರ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ|

07086042c ಮಮಾಪಿ ರಕ್ಷಣಂ ಭೀಮಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾಬಲಃ||

ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು
ಸಿದ್ಧನಾಗು. ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನು ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

07086043a ಪಾರ್ಷ್ವ ತಶ್ಚ ಸಸೋದರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ|

07086043c ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಮಾಂ ತಾತ ರಕ್ಷಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಷ್ವ ತ, ಮಹಾಬಲ ಪಾರ್ಥಿವರು
ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೇಯರೂ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07086044a ಕೇಕಯಾ ಭ್ರಾತರಃ ಪಂಚ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07086044c ವಿರಾಟೋ ದ್ರುಪದಶ್ಚೈವ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಮಹಾರಥಃ||

07086045a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ಕುಂತಿಭೋಜಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07086045c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೃಂಜಯಾಸ್ತಥಾ|

07086045e ಏತೇ ಸಮಾಹಿತಾಸ್ತಾತ ರಕ್ಷಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮಾರಿಷ! ಅಯ್ಯಾ! ಐವರು ಕೇಕಯ ಸಹೋದರರು, ರಾಕ್ಷಸ
ಘಟೋತ್ಕಚ, ವಿರಾಟ, ದ್ರುಪದ, ಮಹಾರಥ ಶಿಖಿಂಡೀ, ಬಲವಾನ್
ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಕುಂತಿಭೋಜ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ-

ಸೃಂಜಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07086046a ನ ದ್ರೋಣಃ ಸಹ ಸೈನ್ಯೇನ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07086046c ಸಮಾಸಾದಯಿತುಂ ಶಕ್ತೋ ನ ಚ ಮಾಂ ಧರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ ಕೃತವರ್ಮನಾಗಲೀ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲೂ ಶಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ?

07086047a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪರಂತಪಃ|

07086047c ವಾರಯಿಷ್ಯತಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ವೇಲೇವ ಮಕರಾಲಯಂ||

ಪರಂತಪ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕ್ರುದ್ಧ ದ್ರೋಣನನ್ನು ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ತೀರವು
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವನು.

07086048a ಯತ್ರ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪಾರ್ಷತಃ ಪರವೀರಹಾ|

07086048c ನ ದ್ರೋಣಸೈನ್ಯಂ ಬಲವತ್ಕಾಮೇತ್ತತ್ರ ಕಥಂ ಚನ||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಪರವೀರಹ ಪಾರ್ಷತನು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿ
ಎಂದೂ ದ್ರೋಣ ಸೇನೆಯು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07086049a ಏಷ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಹುತಾಶನಾತ್|

07086049c ಕವಚೀ ಸ ಶರೀ ಖಿಡ್ಗೀ ಧನ್ವೀ ಚ ವರಭೂಷಣಃ||

ಇವನು ದ್ರೋಣನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕವಚ, ಧನುರ್ಬಾಣಗಳು, ಖಿಡ್ಗ
ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ದರಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸಮುತ್ಪನ್ನನಾದನು.

07086050a ವಿಶ್ವಬ್ರೂಹ್ಮೇ ಗಚ್ಚ ಶೈನೇಯ ಮಾ ಕಾರ್ಷ್ವೀರ್ಮಯಿ ಸಂಭ್ರಮಂ|

07086050c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಮಾವಾರಯಿಷ್ಯತಿ||

ಶೈನೇಯ ! ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೋಗು. ನಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಎಂದು ಭ್ರಾಂತನಾಗದಿರು. ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣರನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಾತ್ಯಕಿವಾಕ್ಯೇ ಷಷ್ಠಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಾತ್ಯಕಿವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೭

ಅರ್ಜುನನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೫೨). ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ತಾನೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು (೫೩-೭೫).

07087001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07087001a ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಿಶಮ್ಯ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07087001c ಪಾರ್ಥಾ ಚ್ಚ ಭಯಮಾಶಂಕನ್ವರಿತ್ಯಾಗಾನ್ಮಹೀಪತೇಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಶಿನಿಪುಂಗವನು ಮಹಿಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರೆ ಪಾರ್ಥನು ಏನು
ಹೇಳುವನೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಶಂಕಿಸಿದನು.

07087002a ಅಪವಾದಂ ಹ್ಯಾತ್ಮನಶ್ಚ ಲೋಕಾದ್ರಕ್ಷನ್ವಿಶೇಷತಃ|

07087002c ನ ಮಾಂ ಭೀತ ಇತಿ ಬ್ರೂಯುರಾಯಾಂತಂ ಫಲ್ಗುನಂ ಪ್ರತಿ||

ಭೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ಫಲ್ಗುನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜನರು
ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹೊರಿಸದಿರಲಿ ಎಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡನು.

07087003a ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಬಹುಧೈವಂ ಸ ಸಾತ್ಯಕೀರ್ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07087003c ಧರ್ಮರಾಜಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಬಹುವಿಧದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ
ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ಯಕೀಯು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07087004a ಕೃತಾಂ ಚೇನ್ಮನ್ಯಸೇ ರಕ್ಷಾಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತು ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07087004c ಅನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ವಚನಂ ತವ||

“ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು
ನಿನಗನ್ನಿಸಿದರೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

07087005a ನ ಹಿ ಮೇ ಪಾಂಡವಾತ್ಕಶ್ಚಿತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

07087005c ಯೋ ವೈ ಪ್ರಿಯತರೋ ರಾಜನ್ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ರಾಜನ್! ಆ ಪಾಂಡವನಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯರಾದವರು ಈ ಮೂರು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಜವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07087006a ತಸ್ಯಾಹಂ ಪದವೀಂ ಯಾಸ್ಯೇ ಸಂದೇಶಾತ್ತವ ಮಾನದ|

07087006c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ನ ಚ ಮೇ ಕಿಂ ಚಿದಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಮಾನದ! ನಿನ್ನ ಸಂದೇಶದಂತೆ ನಾನು ಅವನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮಾಡದೇ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07087007a ಯಥಾ ಹಿ ಮೇ ಗುರೋರ್ವಾಕ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರ|

07087007c ತಥಾ ತವಾಪಿ ವಚನಂ ವಿಶಿಷ್ಟತರಮೇವ ಮೇ||

ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹಿರಿಯರ ವಾಕ್ಯವು ನನಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.
ಅದರಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ವಚನವು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.

07087008a ಪ್ರಿಯೇ ಹಿ ತವ ವರ್ತೇತೇ ಭ್ರಾತರೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

07087008c ತಯೋಃ ಪ್ರಿಯೇ ಸ್ಥಿತಂ ಚೈವ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ ರಾಜಪುಂಗವ||

ರಾಜಪುಂಗವ! ಸಹೋದರರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನ
ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು. ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದರಲ್ಲಿಯೇ
ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

07087009a ತವಾಜ್ಞಾಂ ಶಿರಸಾ ಗೃಹ್ಯ ಪಾಂಡವಾರ್ಥಮಹಂ ಪ್ರಭೋ|

07087009c ಭಿತ್ತೇದಂ ದುರ್ಭಿದಂ ಸೈನ್ಯಂ ಪ್ರಯಾಸ್ಯೇ ನರಸತ್ತಮ||

ಪ್ರಭೋ! ನರಸತ್ತಮ! ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿ
ಪಾಂಡವನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನು ದುರ್ಭೇದ್ಯವಾದ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಭೇದಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07087010a ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ವಿಶಾಮ್ಯೇಷ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಝಷ ಇವಾರ್ಣವಂ|

07087010c ತತ್ರ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರಾಸೌ ರಾಜನ್ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ||

07087011a ಯತ್ರ ಸೇನಾಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಭೀತಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಪಾಂಡವಾತ್|

07087011c ಗುಪ್ತೋ ರಥವರಶ್ರೇಷ್ಠೈರ್ದ್ರೋಣೀಕರ್ಣಕೃಪಾದಿಭಿಃ||

ತಿಮಿಂಗಿಲವು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ದ್ರೋಣಸೇನೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಹೆದರಿ ರಥವರಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ದ್ರೋಣ-
ಕರ್ಣ-ಕೃಪಾದಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ರಾಜಾ
ಜಯದ್ರಥನು ನಿಂತಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07087012a ಇತಸ್ತ್ರಿಯೋಜನಂ ಮನ್ಯೇ ತಮಧ್ವಾನಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07087012c ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ಪಾರ್ಥೋಽಸೌ ಜಯದ್ರಥವಧೋದ್ಯತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಪಾರ್ಥನು ನಿಂತಿರುವ
ಸ್ಥಳವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07087013a ತ್ರಿಯೋಜನಗತಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಯ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪದಂ|

07087013c ಆಸ್ಯಂಧವವಧಾದ್ರಾಜನ್ಸುದೃಢೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ||

ರಾಜನ್! ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳು ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ನಾನು
ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುದೃಢನಾಗಿದ್ದು ಸೈಂಧವನ ವಧೆಯಾಗುವವರೆಗೆ
ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೇನೆ.

07087014a ಅನಾದಿಷ್ಟ್ಯಸ್ತು ಗುರುಣಾ ಕೋ ನು ಯುಧ್ಯೇತ ಮಾನವಃ|

07087014c ಆದಿಷ್ಟ್ಯಸ್ತು ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ಕೋ ನ ಯುಧ್ಯೇತ ಮಾದೃಶಃ|

07087014e ಅಭಿಜಾನಾಮಿ ತಂ ದೇಶಂ ಯತ್ರ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪ್ರಭೋ||

ಹಿರಿಯರ ಆದೇಶವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ?
ರಾಜನ್! ನಿನ್ನಿಂದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನಂತಹ ಯಾರು ತಾನೇ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ? ಪ್ರಭೋ! ನಾನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆನೋ
ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

07087015a ಹುಡಶಕ್ತಿಗದಾಪ್ರಾಸಖಿಡ್ಗಚರ್ಮ ಸ್ಪಿ ತೋಮರಂ|

07087015c ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರವರಸಂಬಾಧಂ ಕ್ಷೋಭಯಿಷ್ಯೇ ಬಲಾರ್ಣವಂ||

ಕೊಡಲಿ, ಶಕ್ತಿ ಗದೆ, ಪ್ರಾಸ, ಖಿಡ್ಗ, ಚರ್ಮ, ಋಷ್ಠಿ, ತೋಮರ, ಮತ್ತು
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶರಗಳಿಂದ ಈ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ಬಾಧಿಸಿ
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07087016a ಯದೇತತ್ಕುಂಜರಾನೀಕಂ ಸಾಹಸ್ರಮನುಪಶ್ಯಸಿ|

07087016c ಕುಲಮಂಜನಕಂ ನಾಮ ಯತ್ರೈತೇ ವೀರ್ಯಶಾಲಿನಃ||

ಇದೇನು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ ಆ ಸಹಸ್ರ ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಯು
ವೀರ್ಯಶಾಲಿ ಅಂಜನಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುಲದವು.

07087017a ಆಸ್ಥಿತಾ ಬಹುಭಿರ್ಮೇಚ್ಛೈರ್ಯುದ್ಧಶೌಂಡ್ಯೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

07087017c ನಾಗಾ ಮೇಘನಿಭಾ ರಾಜನ್ ಕ್ಷರಂತ ಇವ ತೋಯದಾಃ||

ರಾಜನ್! ನೀರು ಸುರಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಮದೋದಕವನ್ನು
ಸುರಿಸುವ ಈ ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಶೌಂಡ ಪ್ರಹಾರಿ
ಮೇಚ್ಛರು ಇದ್ದಾರೆ.

07087018a ನೈತೇ ಜಾತು ನಿವರ್ತೇರನ್ವೈಷಿತಾ ಹಸ್ತಿಸಾದಿಭಿಃ|

07087018c ಅನ್ಯತ್ರ ಹಿ ವಧಾದೇಷಾಂ ನಾಸ್ತಿ ರಾಜನ್ ಪರಾಜಯಃ||

ರಾಜನ್! ಮಾವುತರಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡದೇ ಇವು
ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆಯೇ
ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07087019a ಅಥ ಯಾನ್ರಥಿನೋ ರಾಜನ್ಸಮಂತಾದನುಪಶ್ಯಸಿ|

07087019c ಏತೇ ರುಕ್ಮರಥಾ ನಾಮ ರಾಜಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ರಾಜನ್! ಅದೋ ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರಥಿಗಳ ಗುಂಪಿದೆಯಲ್ಲ
ಅದು ರುಕ್ಮರಥರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾರಥ ರಾಜಪುತ್ರರು.

07087020a ರಥೇಷ್ಟ್ರಸ್ರೇಷು ನಿಪುಣಾ ನಾಗೇಷು ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07087020c ಧನುರ್ವೇದೇ ಗತಾಃ ಪಾರಂ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧೇ ಚ ಕೋವಿದಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವರು ರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ
ಮೇಲಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು; ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ

ಪಾರಂಗತರು ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿಯದ್ದದಲ್ಲಿ ಕೋವಿದರು.

07087021a ಗದಾಯದ್ಧವಿಶೇಷಜ್ಞಾ ನಿಯದ್ಧಕುಶಲಾಸ್ತಥಾ|

07087021c ಖಡ್ಗಪ್ರಹರಣೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಂಪಾತೇ ಚಾಸಿಚರ್ಮಣೋಃ||

ಗದಾಯದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಜ್ಞರಾದ ಅವರು ಸಮೀಪಯದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಶಲರು. ಖಡ್ಗಪ್ರಹರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಖಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರು.

07087022a ಶೂರಾಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಸ್ಪರ್ಧಂತೇ ಚ ಪರಸ್ಪರಂ|

07087022c ನಿತ್ಯಂ ಚ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವಿಜಿಗೀಷಂತಿ ಮಾನವಾನ್||

ರಾಜನ್! ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಆ ಶೂರರು ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

07087023a ಕರ್ಣೇನ ವಿಜಿತಾ ರಾಜನ್ದುಃಶಾಸನಮನುವ್ರತಾಃ|

07087023c ಏತಾಂಸ್ತು ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ರಥೋದಾರಾನ್ವ ಶಂಸತಿ||

ರಾಜನ್! ಕರ್ಣನಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಈ ರಥೋದಾರರನ್ನು ವಾಸುದೇವನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

07087024a ಸತತಂ ಪ್ರಿಯಕಾಮಾಶ್ಚ ಕರ್ಣಸ್ಮೈತೇ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

07087024c ತಸ್ಮೈವ ವಚನಾದ್ರಾಜನ್ನಿವೃತ್ತಾಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಾತ್||

ಸತತವೂ ಕರ್ಣನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಅವರು ಅವನದೇ ಮಾತಿನಂತೆ ಶ್ವೇತವಾಹನನೆಡೆಗೆ

ತೆರಳಿದ್ದಾರೆ.

07087025a ತೇ ನ ಕ್ಷತಾ ನ ಚ ಶ್ರಾಂತಾ ದೃಢಾವರಣಕಾರ್ಮುಕಾಃ|

07087025c ಮದರ್ಥಂ ವಿಷ್ಠಿತಾ ನೂನಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದ ಮತ್ತು ಗಾಯಗೊಳ್ಳದ ಅವರು ದೃಢ ಕವಚ-
ಕಾರ್ಮುಕಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ
ನನಗಾಗಿಯೇ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವಂತಿದ್ದಾರೆ.

07087026a ಏತಾನ್ವ ಮಥ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತವ ಕೌರವ|

07087026c ಪ್ರಯಾಸ್ಯಾಮಿ ತತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಪದವೀಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಕೌರವ! ನಿನಗೆ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಥಿಸಿ ನಂತರ
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07087027a ಯಾಂಸ್ತೇ ತಾನಪರಾನ್ರಾಜನ್ನಾಗಾನ್ಸಪ್ತಶತಾನಿ ಚ|

07087027c ಪ್ರೇಕ್ಷಸೇ ವರ್ಮಸಂಚನ್ನಾನ್ಕಿರಾತೈಃ ಸಮಧಿಷ್ಠಿತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಏಳು ನೂರು ಆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡು!
ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ಕಿರಾತರು ಅವುಗಳನ್ನು ಏರಿದ್ದಾರೆ.

07087028a ಕಿರಾತರಾಜೋ ಯಾನ್ಪ್ರಾದಾಧ್ಯುಹೀತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07087028c ಸ್ವಲಂಕೃತಾಂಸ್ತಥಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾನಿಚ್ಛಂ ಜೀವಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವ ಆ ಕಿರಾತರಾಜನು ಹಿಂದೆ ಸವ್ಯಸಾಚಿಗೆ
ಸೇವಕರನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

07087029a ಆಸನ್ನೇತೇ ಪುರಾ ರಾಜಂಸ್ತವ ಕರ್ಮಕರಾ ದೃಢಂ|

07087029c ತ್ವಾಮೇವಾದ್ಯ ಯುಯತ್ಸಂತೇ ಪಶ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಇವನು ನಿನ್ನ ದೃಢ ಸೇವಕನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಇಂದು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಲದ ಪರ್ಯಯವನ್ನು ನೋಡು!

07087030a ತೇಷಾಮೇತೇ ಮಹಾಮಾತ್ರಾಃ ಕಿರಾತಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

07087030c ಹಸ್ತಿಶಿಕ್ಷಾವಿದಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ ಚೈವಾಗ್ನಿಯೋನಯಃ||

ಈ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಕಿರಾತರು ದೊಡ್ಡ ದೇಹದವರು. ಆನೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಗ್ನಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರು.

07087031a ಏತೇ ವಿನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07087031c ಮದರ್ಥಮದ್ಯ ಸಂಯತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನವಶಾನುಗಾಃ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಸೋತು, ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನಗಾಗಿ ಇಂದು ಸೇರಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07087032a ಏತಾನ್ಭಿತ್ವಾ ಶರೈ ರಾಜನ್ಕಿರಾತಾನ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್|

07087032c ಸ್ಯಂಧವಸ್ಯ ವಧೇ ಯುಕ್ತಮನುಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಕಿರಾತರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಸ್ಯಂಧವನ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಪಾಂಡವನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07087033a ಯೇ ತ್ವೇತೇ ಸುಮಹಾನಾಗಾ ಅಂಜನಸ್ಯ ಕುಲೋದ್ಭವಾಃ|

07087033c ಕರ್ಕಶಾಶ್ಚ ವಿನೀತಾಶ್ಚ ಪ್ರಭಿನ್ನಕರಟಾಮುಖಾಃ||

ಈ ಅಂಜನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾ ಆನೆಗಳು ಕರ್ಕಶವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ವಿನೀತವಾದವು ಕೂಡ.

07087034a ಜಾಂಬೂನದಮಯೈಃ ಸರ್ವೈರ್ವರ್ಮಭಿಃ ಸುವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07087034c ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ರಣೇ ರಾಜನ್ವೈರಾವಣಸಮಾ ಯುಧಿ||

ರಾಜನ್! ಬಂಗಾರದ ಕವಚಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತಗೊಂಡ ಅವೆಲ್ಲವೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಐರಾವತದಂತೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೋರಾಡುತ್ತವೆ.

07087035a ಉತ್ತರಾತ್ಪರ್ವತಾದೇತೇ ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ವಸ್ಯುಭಿರಾಸ್ಥಿತಾಃ|

07087035c ಕರ್ಕಶೈಃ ಪ್ರವರ್ಯೋಧೈಃ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸತನುಚ್ಚದೈಃ||

ಅವು ಉತ್ತರ ಪರ್ವತದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕರ್ಕಶ, ಶ್ರೇಷ್ಠಯೋಧರಾದ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ಉಕ್ಕಿನ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಏರಿದ್ದಾರೆ.

07087036a ಸಂತಿ ಗೋಯೋನಯಶ್ಚಾತ್ರ ಸಂತಿ ವಾನರಯೋನಯಃ|

07087036c ಅನೇಕಯೋನಯಶ್ಚಾನ್ಯೇ ತಥಾ ಮಾನುಷಯೋನಯಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಗೋವಿನ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ, ವಾನರ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಮಾನುಷ್ಯ ಯೋನಿಯವರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

07087037a ಅನೀಕಮಸತಾಮೇತದ್ಧೂಮವರ್ಣಮುದೀರ್ಯತೇ|

07087037c ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಂ ಪಾಪಕರ್ತೃಣಾಂ ಹಿಮವದ್ಧುರ್ಗವಾಸಿನಾಂ||

ಹಿಮಾಲಯದ ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳ, ಕೆಟ್ಟವರ ಸೇನೆಯು ದೂರದಿಂದ ಹೊಗೆಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

07087038a ಏತದ್ಧೂರ್ಯೋಧನೋ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಮಗ್ರಂ ನಾಗಮಂಡಲಂ|

07087038c ಕೃಪಂ ಚ ಸೌಮದತ್ತಿಂ ಚ ದ್ರೋಣಂ ಚ ರಥಿನಾಂ ವರಂ||

07087039a ಸಿಂಧುರಾಜಂ ತಥಾ ಕರ್ಣಮವಮನ್ಯತ ಪಾಂಡವಾನ್|

07087039c ಕೃತಾರ್ಥಮಥ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯತೇ ಕಾಲಚೋದಿತಃ||

ಇವರ ಈ ಸಮಗ್ರ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಮತ್ತು ಕೃಪ, ಸೌಮದತ್ತಿ, ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣ, ಸಿಂಧುರಾಜ, ಮತ್ತು ಕರ್ಣರನ್ನು ಪಡೆದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

07087040a ತೇ ಚ ಸರ್ವೇಽನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ಮಮ ನಾರಾಚಗೋಚರಂ|

07087040c ನ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕೌಂತೇಯ ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯುರ್ಮನೋಜವಾಃ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ನಾರಾಚಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೌಂತೇಯ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಇವರು ಮನೋವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು.

07087041a ತೇನ ಸಂಭಾವಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಪರವೀರ್ಯೋಪಜೀವಿನಾ|

07087041c ವಿನಾಶಮುಪಯಾಸ್ಯಂತಿ ಮಚ್ಚ ಶೌಘನಿಪೀಡಿತಾಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಇತರರ ವೀರ್ಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವಿಸುವ ಅವನನ್ನು
ಸೇರಿರುವ ಅವರು ನನ್ನ ಶೌಘಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

07087042a ಯೇ ತ್ವೇತೇ ರಥಿನೋ ರಾಜನ್ದ್ವಶ್ಯಂತೇ ಕಾಂಚನಧ್ವಜಾಃ|

07087042c ಏತೇ ದುರ್ವಾರಣಾ ನಾಮ ಕಾಂಭೋಜಾ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರುತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಈ ಮೂವರು ಕಾಂಚನಧ್ವಜವುಳ್ಳ ರಥಿಗಳು ಕಾಣುತ್ತಾರಲ್ಲಾ
ಅವರು ತಡೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾಂಭೋಜರೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವರು.
ನೀನು ಇವರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿರಬಹುದು.

07087043a ಶೂರಾಶ್ಚ ಕೃತವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ನಿಷ್ಠಿತಾಃ|

07087043c ಸಂಹತಾಶ್ಚ ಭೃಶಂ ಹ್ಯೇತೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಹಿತೈಷಿಣಃ||

ಅವರು ಶೂರರು, ವಿದ್ಯಾವಂತರು, ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ
ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು. ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ಇವರು
ತುಂಬಾ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07087044a ಅಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಶ್ಚ ಸಂರಬ್ಧಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ|

07087044c ಯತ್ತಾ ಮದರ್ಥಂ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಕುರುವೀರಾಭಿರಕ್ಷಿತಾಃ||

ಭಾರತ! ಕುರುವೀರರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ

ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂರಬ್ಧವಾಗಿ ನನಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನಿಂತಿದೆ.

07087045a ಅಪ್ರಮತ್ತಾ ಮಹಾರಾಜ ಮಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯುಪಸ್ಥಿತಾಃ|

07087045c ತಾಂಸ್ತ್ವ ಹಂ ಪ್ರಮಥಿಷ್ಯಾಮಿ ತೃಣಾನೀವ ಹುತಾಶನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣನ್ನಿಟ್ಟು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ
ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹುತಾಶನನು ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ನಾನು ಅವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07087046a ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನುಪಾಸಂಗಾನ್ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ|

07087046c ರಥೇ ಕುರ್ವಂತು ಮೇ ರಾಜನ್ಯಥಾವದ್ರಥಕಲ್ಪಕಾಃ||

ಆದುದರಿಂದ ರಾಜನ್ ! ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವವರು ಎಲ್ಲ
ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಇರಿಸಿ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿ.

07087047a ಅಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಖಿಲು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ವಿವಿಧಮಾಯುಧಂ|

07087047c ಯಥೋಪದಿಷ್ಟಮಾಚಾರ್ಯೈಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪಂಚಗುಣೋ ರಥಃ||

ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿರಬೇಕು.
ಆಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು
ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೋ ಅದಕ್ಕೂ ಐದು ಪಟ್ಟು ನನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿರಿಸಲಿ.

07087048a ಕಾಂಬೋಜೈರ್ಹಿ ಸಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ರುದ್ಧೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07087048c ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಸಮಾವಾಪೈರ್ವಿ ವಿಧಾಯುಧಯೋಧಿಭಿಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷದಂತಿರುವ, ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿರುವ, ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಯೋಧರಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07087049a ಕಿರಾತೈಶ್ಚ ಸಮೇಷ್ಯಾಮಿ ವಿಷಕಲ್ಪೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

07087049c ಲಾಲಿತೈಃ ಸತತಂ ರಾಜ್ಞಾ ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೈಷಿಭಿಃ||

ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ, ಅವನಿಂದ ಲಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,
ವಿಷಸಮಾನ ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ಕಿರಾತರನ್ನು ಎದುರಿಸುವವನಿದ್ದೇನೆ.

07087050a ಶಕೈಶ್ಚಾಪಿ ಸಮೇಷ್ಯಾಮಿ ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮೈಃ|

07087050c ಅಗ್ನಿಕಲ್ಪೈರ್ದುರಾಧರ್ಷೈಃ ಪ್ರದೀಪೈರಿವ ಪಾವಕೈಃ||

ಪಾವಕನಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದುರಾಧರ್ಷರಾಗಿರುವ,
ಶಕ್ರನ ಸಮನಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಶಕರನ್ನು ಕೂಡ ಎದುರಿಸಲಿದ್ದೇನೆ.

07087051a ತಥಾನ್ಶ್ರುವಿವಿಧೈರ್ಯೋಧೈಃ ಕಾಲಕಲ್ಪೈರ್ದುರಾಸದೈಃ|

07087051c ಸಮೇಷ್ಯಾಮಿ ರಣೇ ರಾಜನ್ವಹುಭಿಯುಧ್ಧದುರ್ಮದೈಃ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಂತೆ ದುರಾಸದರಾಗಿರುವ ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ
ವಿವಿಧ ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಯುಧ್ಧ ದುರ್ಮದರೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡುವವನಿದ್ದೇನೆ.

07087052a ತಸ್ಮಾದ್ವೈವಾಜಿನೋ ಮುಖ್ಯಾ ವಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಶುಭಲಕ್ಷಣಾಃ|

07087052c ಉಪಾವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಪೀತಾಶ್ಚ ಪುನರ್ಯುಜ್ಯಂತು ಮೇ ರಥೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ,

ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದಿರುವ, ತಿನಿಸು-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಕಟ್ಟಲಿ.”

07087053a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾನುಪಾಸಂಗಾನ್ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ|

07087053c ರಥೇ ಪ್ರಾಸ್ಥಾಪಯದ್ರಾಜಾ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಅನಂತರ ರಾಜನು ಅವನ ರಥದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಉಪಾಸಂಗಗಳನ್ನೂ,
ಸರ್ವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಇರಿಸಿದನು.

07087054a ತತಸ್ತಾನ್ಸರ್ವತೋ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಸದಶ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರೋ ಜನಾಃ|

07087054c ರಸವತ್ಪಾಯಯಾಮಾಸುಃ ಪಾನಂ ಮದಸಮೀರಿಣಂ||

ಜನರು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ,
ರಸವತ್ತಾದ ಪಾನೀಯವನ್ನು ಕುಡಿಸಿದರು.

07087055a ಪೀತೋಪವೃತ್ತಾನ್ಸ್ನಾತಾಂಶ್ಚ ಜಗ್ಧಾನ್ನಾನಮಲಂಕೃತಾನ್|

07087055c ವಿನೀತಶಲ್ಯಾಂಸ್ತುರಗಾಂಶ್ಚ ತುರೋ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ||

ಕುಡಿಸಿದ ನಂತರ ತಿರುಗಾಡಿಸಿ, ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ ಆ
ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಂಗಾರದ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರು.

07087056a ತಾನ್ಯತ್ತಾನ್ಸುಕ್ಮವರ್ಣಾಭಾನ್ವಿನೀತಾಂ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿನಃ|

07087056c ಸಂಹೃಷ್ಟಮನಸೋಽವ್ಯಗ್ರಾನ್ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತೇ ರಥೇ||

ಆ ಬೆಳ್ಳಿಯಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ವಿನೀತರಾದ,
ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ, ಸಂಹೃಷ್ಟ ಮನಸ್ಕರಾದ, ಆ ಅವ್ಯಗ್ರ

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು.

07087057a ಮಹಾಧ್ವಜೇನ ಸಿಂಹೇನ ಹೇಮಕೇಸರಮಾಲಿನಾ|

07087057c ಸಂವೃತೇ ಕೇತನೈರ್ಹೇಮೈರ್ಮಣಿವಿದ್ರುಮಚಿತ್ತಿತ್ಯೈಃ|

07087057e ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶಾಭಿಃ ಪತಾಕಾಭಿರಲಂಕೃತೇ||

ರಥವನ್ನು ಸಿಂಹದ ಮಹಾಧ್ವಜದಿಂದ, ಹೇಮಕೇಸರ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ, ಬಂಗಾರ-ಮಣಿ-ವಿದ್ರುಮ-ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೇತುಗಳಿಂದ, ಬಿಳಿಯ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದರು.

07087058a ಹೇಮದಂಡೋಚ್ಚಿ ತಚ್ಚತ್ರೇ ಬಹುಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಚದೇ|

07087058c ಯೋಜಯಾಮಾಸ ವಿಧಿವದ್ಧೇಮಭಾಂಡವಿಭೂಷಿತಾನ್||

ಬಂಗಾರದ ದಂಡದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರವಿದ್ದಿತು. ಬಹುಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಬಂಗಾರದ ತಗಡನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು.

07087059a ದಾರುಕಸ್ಯಾನುಜೋ ಭ್ರಾತಾ ಸೂತಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಃ ಸಖಾ|

07087059c ನೈವೇದಯದ್ರಥಂ ಯುಕ್ತಂ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಮಾತಲಿಃ||

ವಾಸವನಿಗೆ ಮಾತಲಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದಾರುಕನ ತಮ್ಮ, ಅವನ ಪ್ರಿಯಸಖಿ, ಸೂತನು ರಥವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

07087060a ತತಃ ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಕೃತಕೌತುಕಮಂಗಲಃ|

07087060c ಸ್ನಾತಕಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಣನಿಷ್ಕಾನದಾಪಯತ್|

07087060e ಆಶೀರ್ವಾದೈಃ ಪರಿಷ್ವಕ್ತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಶ್ರೀಮತಾಂ ವರಃ||

ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
 ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ, ಕೌತುಕಮಂಗಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಾವಿರ
 ಸ್ನಾತಕರಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಮೊಹರುಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅವರ
 ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾದನು.

07087061a ತತಃ ಸ ಮಧುಪರ್ಕಾರ್ಹಃ ಪೀತ್ವಾ ಕೈಲಾವತಂ ಮಧು|

07087061c ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಬಭೌ ತತ್ರ ಮದವಿಹ್ವಲಲೋಚನಃ||

ಆಗ ಅವನು ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಕೈಲಾವತ ಮಧುವನ್ನು
 ಕುಡಿದು ಮದವಿಹ್ವಲಲೋಚನನಾಗಿ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷನಾದನು.

07087062a ಆಲಭ್ಯ ವೀರಕಾಂಸ್ಯಂ ಚ ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾನ್ವಿತಃ|

07087062c ದ್ವಿಗುಣೀಕೃತತೇಜಾ ಹಿ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ ಪಾವಕಃ|

07087062e ಉತ್ಸಂಗೇ ಧನುರಾದಾಯ ಸಶರಂ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ವೀರರು ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹರ್ಷದಿಂದ
 ಉಬ್ಬಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿಗುಣಿತನಾಗಿ ಪಾವಕನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು.
 ಅನಂತರ ಆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಶರದೊಂದಿಗೆ
 ಧನುಸ್ಸನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07087063a ಕೃತಸ್ವಸ್ಥಯನೋ ವಿಪ್ರೈಃ ಕವಚೇ ಸಮಲಂಕೃತಃ|

07087063c ಲಾಜ್ಯೈರ್ಗಂಧೈಸ್ತಥಾ ಮಾಲ್ಯೈಃ ಕನ್ಯಾಭಿಶ್ಚಾಭಿನಂದಿತಃ|

ವಿಪ್ರರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕವಚದಿಂದ
 ಸಮಲಂಕೃತಗೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಲಾಜ-ಗಂಧ-ಮಾಲೆಗಳಿಂದ

ಅಭಿನಂದಿತನಾದನು.

07087064a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಚರಣಾವಭಿವಾದ್ಯ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

07087064c ತೇನ ಮೂರ್ಧನ್ಯಪಾಘ್ರಾತ ಆರುರೋಹ ಮಹಾರಥಂ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಅಭಿವಂದಿಸಿ, ಅವನು ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಲು, ಮಹಾರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07087065a ತತಸ್ತೇ ವಾಜಿನೋ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಸುಪುಷ್ಟಾ ವಾತರಂಹಸಃ|

07087065c ಅಜಯ್ಯಾ ಜೈತ್ರಮೂಹುಸ್ತಂ ವಿಕುರ್ವಂತಃ ಸ್ಮ ಸೈಂಧವಾಃ||

ಆಗ ಅವನ ಹೃಷ್ಟ ಸುಪುಷ್ಟ ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ ಅಜೇಯ ಸಿಂಧುದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳು ಕೆನೆದವು.

07087066a ಅಥ ಹರ್ಷಪರೀತಾಂಗಃ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಭೀಮಮಬ್ರವೀತ್|

07087066c ತ್ವಂ ಭೀಮ ರಕ್ಷ ರಾಜಾನಮೇತತ್ಕಾರ್ಯತಮಂ ಹಿ ತೇ||

ಆಗ ಹರ್ಷಪರೀತಾಂಗನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಭೀಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮ ! ನೀನು ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಈಗ ಇದೇ ನಿನ್ನ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

07087067a ಅಹಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾ ಮಿ ಕಾಲಪಕ್ಷಮಿದಂ ಬಲಂ|

07087067c ಆಯತ್ಯಾಂ ಚ ತದಾತ್ವೇ ಚ ಶ್ರೇಯೋ ರಾಜ್ಞೋಽಭಿರಕ್ಷಣಂ||

ಸಮಯವು ಮುಗಿದಿರುವ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು.

07087068a ಜಾನೀಷೇ ಮಮ ವೀರ್ಯಂ ತ್ವಂ ತವ ಚಾಹಮರಿಂದಮ|

07087068c ತಸ್ಮಾದ್ಭೀಮ ನಿವರ್ತಸ್ವ ಮಮ ಚೇದಿಚ್ಛಸಿ ಪ್ರಿಯಂ||

ಅರಿಂದಮ ! ನನ್ನ ವೀರ್ಯವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಿನ್ನದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭೀಮ ! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಬಯಸುವೆಯಾದರೆ ಹಿಂದಿರುಗು !”

07087069a ತಥೋಕ್ತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಜ ತ್ವಂ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಯೇ|

07087069c ಅಹಂ ರಾಜ್ಞಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ರಕ್ಷಾಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ||

ಆಗ ಅವನು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೊರಡು ! ಪುರುಷಸತ್ತಮ ! ನಾನು ರಾಜನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

07087070a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಭೀಮಸೇನಂ ಸ ಮಾಧವಃ|

07087070c ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛ ದ್ರುತಂ ಪಾರ್ಥ ಧ್ರುವೋಽದ್ಯ ವಿಜಯೋ ಮಮ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಾಧವನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಹೋಗು ! ಹೋಗು ! ಇಂದು ನನ್ನ ವಿಜಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

07087071a ಯನ್ಮೇ ಸ್ನಿಗ್ಧೋಽನುರಕ್ತಶ್ಚ ತ್ವಮದ್ಯ ವಶಗಃ ಸ್ಥಿತಃ|

07087071c ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಚ ಧನ್ಯಾನಿ ಯಥಾ ಭೀಮ ವದಂತಿ ಮೇ||

ನನ್ನಲ್ಲೇ ಅನುರಕ್ತನಾದ ನೀನು ಇಂದು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಭೀಮ ! ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಕೂಡ ಧನ್ಯನಾಗುವೆನೆಂದೇ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ.

07087072a ನಿಹತೇ ಸ್ಯಂಧವೇ ಪಾಪೇ ಪಾಂಡವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07087072c ಪರಿಷ್ವಜಿಷ್ಯೇ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಪಾಪಿ ಸೈಂಧವನು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನಿಂದ ಹತನಾದನಂತರ
ಧರ್ಮಾತ್ಮ ರಾಜನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07087073a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮಂ ತು ವಿಸೃಜ್ಯ ಚ ಮಹಾಮನಾಃ|

07087073c ಸಂಪ್ರೈಕ್ಷತ್ತಾವಕಂ ಸೈನ್ಯಂ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ಮೃಗಗಣಾನಿವ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭೀಮನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಆ ಮಹಾಮನನು
ಹುಲಿಯೊಂದು ಜಿಂಕೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೇ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ನೋಡಿದನು.

07087074a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರವಿವಿಕ್ಷಂತಂ ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಜನಾಧಿಪ|

07087074c ಭೂಯ ಏವಾಭವನ್ಮೂಢಂ ಸುಭೃಶಂ ಚಾಪ್ಯಕಂಪತ||

ಜನಾಧಿಪ! ಅವನು ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಲು ಅದು ಮೂಢವಾಗಿ ಪುನಃ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ತೋಚದೇ ಕಂಪಿಸಿತು.

07087075a ತತಃ ಪ್ರಯಾತಃ ಸಹಸಾ ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07087075c ದಿದೃಕ್ಷುರರ್ಜುನಂ ರಾಜನ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕಾಣಲು
ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆರಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಪ್ತಾಶ್ವೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೮

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿದು (೧-೩೬). ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕೃತವರ್ಮರ ಯುದ್ಧ; ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದು (೩೭-೫೨). ಭೀಮನು ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದು (೫೩-೫೯).

07088001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07088001a ಪ್ರಯಾತೇ ತವ ಸೈನ್ಯಂ ತು ಯುಯುಧಾನೇ ಯುಯುತ್ಸಯಾ|

07088001c ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ವೇನಾನೀಕೇನ ಸಂವೃತಃ|

07088001e ಪ್ರಾಯಾದ್ಧ್ರೋಣರಥಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಯುಧಾನಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯದ ಕಡೆ ಯುಯುಧಾನನು ಹೊರಡಲು ಧರ್ಮರಾಜನು ಯುಯುಧಾನನ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

07088002a ತತಃ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಸಮರದುರ್ಮದಃ|

07088002c ಪ್ರಾಕ್ರೋಶತ್ಪಾಂಡವಾನೀಕೇ ವಸುದಾನಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಮಗ ಸಮರದುರ್ಮದ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥಿವ
ವಸುದಾನರು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು:

07088003a ಆಗಚ್ಚತ ಪ್ರಹರತ ದ್ರುತಂ ವಿಪರಿಧಾವತ|

07088003c ಯಥಾ ಸುಖೇನ ಗಚ್ಚೇತ ಸಾತ್ಯಕೀರ್ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದಃ||

07088004a ಮಹಾರಥಾ ಹಿ ಬಹವೋ ಯತಿಷ್ಯಂತ್ಯಸ್ಯ ನಿರ್ಜಯೇ|

“ಬೇಗ ಬನ್ನಿ! ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ಯಕೀಯ ಸುಲಭವಾಗಿ
ಹೋಗಬಲ್ಲಂತೆ ಮಾಡಲು ವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿ. ಅನೇಕ
ಮಹಾರಥರು ಅವನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ!”

07088004c ಇತಿ ಬ್ರುವಂತೋ ವೇಗೇನ ಸಮಾಪೇತುರ್ಬಲಂ ತವ||

07088005a ವಯಂ ಪ್ರತಿಜಿಗೀಷಂತಸ್ತತ್ರ ತಾನ್ಸಮಭಿದ್ರುತಾಃ|

07088005c ತತಃ ಶಬ್ದೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ
“ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುವವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತೇವೆ!” ಎಂದು
ಎರಗಿದರು. ಆಗ ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಬಳಿ ಮಹಾ
ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07088006a ಪ್ರಕಂಪ್ಯಮಾನಾ ಮಹತೀ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀ|

07088006c ಸಾತ್ವತೇನ ಮಹಾರಾಜ ಶತಧಾಭಿವ್ಯದೀರ್ಯತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮಹಾ ಸೇನೆಯು
ಸಾತ್ವತನಿಂದ ನೂರು ವಾಹಿನಿಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

07088007a ತಸ್ಯಾಂ ವಿದೀರ್ಯಮಾಣಾಯಾಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07088007c ಸಪ್ತ ವೀರಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನಗ್ರಾನೀಕೇ ವ್ಯಪೋಥಯತ್||

ಅವರು ಹೀಗೆ ಒಡೆದು ಹೋಗಲು ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ಮಹಾರಥನು ಸೇನೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಏಳು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ವೀರರನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು.

07088008a ತೇ ಭೀತಾ ಮೃದ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಾ ದೀರ್ಘಬಾಹುನಾ|

07088008c ಆಯೋಧನಂ ಜಹುವೀರಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮತಿಮಾನುಷಂ||

ಆ ದೀರ್ಘಬಾಹುವಿನಿಂದ ಸದೆಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ವೀರರು ಹೆದರಿ, ಅವನ ಅತಿಮಾನುಷತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನೇ ತೊರೆದರು.

07088009a ರಥೈರ್ವಿಮಥಿತಾಕ್ಷೈಶ್ಚ ಭಗ್ನನೀಡೈಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07088009c ಚಕ್ರೈರ್ವಿಮಥಿತೈಶ್ಚಿನ್ವೈರ್ಧ್ವಜೈಶ್ಚ ವಿನಿಪಾತಿತೈಃ||

07088010a ಅನುಕರ್ಷೈಃ ಪತಾಕಾಭಿಃ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣೈಃ ಸಕಾಂಚನೈಃ|

07088010c ಬಾಹುಭಿಶ್ಚಂದನಾದಿಗ್ಧೈಃ ಸಾಂಗದೈಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

07088011a ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೋಪಮೈಶ್ಚಾಪಿ ಭುಜಗಾಭೋಗಸನ್ನಿಭೈಃ|

07088011c ಊರುಭಿಃ ಪೃಥಿವೀ ಚನ್ನಾ ಮನುಜಾನಾಂ ನರೋತ್ತಮ||

ಮಾರಿಷ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ನರೋತ್ತಮ! ನುಚ್ಚುನೂರಾದ ರಥಗಳಿಂದ, ಮುರಿದ ನೊಗಗಳಿಂದ, ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದ ಚಕ್ರಗಳಿಂದ, ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಧ್ವಜಗಳಿಂದ, ಅನುಕರ್ಷಗಳಿಂದ, ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ, ಕಾಂಚನದ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳಿಂದ, ಚಂದನಲೇಪಿತ ಅಂಗದಗಳೊಂದಿಗಿನ, ಆನೆಯ

ಸೊಂಡಲಿನಂತಿರುವ ಬಾಹುಗಳಿಂದ, ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಗಳಂತಿರುವ
ಮನುಷ್ಯರ ಭುಜಗಳಿಂದ, ತೊಡೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಸುಂದರವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07088012a ಶಶಾಂಕಸನ್ನಿಕಾಶೈಶ್ಚ ವದನ್ಯೈಶ್ಚಾರುಕುಂಡಲೈಃ|

07088012c ಪತಿಸ್ತೈರ್ವೃಷಭಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಬಭೌ ಭಾರತ ಮೇದಿನೀ||

ಭಾರತ! ಬಿದ್ದಿರುವ ವೃಷಭಾಕ್ಷಣರ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ, ಸುಂದರ
ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ಮುಖಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯು
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07088013a ಗಜೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಚಿನ್ಹೈಃ ಶಯಾನ್ಯೈಃ ಪರ್ವತೋಪಮೈಃ|

07088013c ರರಾಜಾತಿಭೃಶಂ ಭೂಮಿರ್ವಿಕೀರ್ಣೈರಿವ ಪರ್ವತೈಃ||

ಪರ್ವತೋಪಮ ಅನೇಕ ಆನೆಗಳು ನಾಶಗೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದಿರಲು
ಭೂಮಿಯು ಪರ್ವತಗಳು ಬಿದ್ದು ಹರಡಿರುವಂತೆ ತುಂಬಾ
ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07088014a ತಪನೀಯಮಯೈರ್ಯೋಕ್ತ್ರೈರ್ಮುಕ್ತಾಜಾಲವಿಭೂಷಿತೈಃ|

07088014c ಉರಶ್ಚದೈರ್ವಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ವ್ಯಶೋಭಂತ ತುರಂಗಮಾಃ|

07088014e ಗತಸತ್ತ್ವಾ ಮಹೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಾ ದೀರ್ಘಬಾಹುನಾ||

ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲಟ್ಟ ಮುಕ್ತಾಜಾಲಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ,
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಜೀನುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತುರಂಗಮಗಳು ಆ
ದೀರ್ಘಬಾಹುವಿನಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನೆಲವನ್ನು

ಮುಕ್ತಿದ್ರವ್ಯ.

07088015a ನಾನಾವಿಧಾನಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತವ ಹತ್ವಾ ತು ಸಾತ್ವತಃ|

07088015c ಪ್ರವಿಷ್ಟಸ್ತಾವಕಂ ಸೈನ್ಯಂ ದ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ಚಮೂಂ ಭೃಶಂ||

ನಿನ್ನ ನಾನಾವಿಧದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಸಾತ್ವತನು, ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07088016a ತತಸ್ತೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಯೇನ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ|

07088016c ಇಯೇಷ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಗಂತುಂ ತತೋ ದ್ರೋಣೇನ ವಾರಿತಃ||

ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಧನಂಜಯನು ಹೋಗಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ದ್ರೋಣನು ತಡೆದನು.

07088017a ಭರದ್ವಾಜಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಯುಯುಧಾನಸ್ತು ಮಾರಿಷ|

07088017c ನಾಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವೇಲಾಮಿವ ಜಲಾಶಯಃ||

ಮಾರಿಷ! ಭರದ್ವಾಜನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಯುಯುಧಾನನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅಲೆಗಳನ್ನು ಜಲಾಶಯವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆಸರಿಯಲಿಲ್ಲ.

07088018a ನಿವಾರ್ಯ ತು ರಣೇ ದ್ರೋಣೋ ಯುಯುಧಾನಂ ಮಹಾರಥಂ|

07088018c ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪಂಚಭಿರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಮಹಾರಥ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ತಡೆದು ದ್ರೋಣನು

ಅವನನ್ನು ಐದು ಮರ್ಘಭೇದಿ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07088019a ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತು ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07088019c ಹೇಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಧೌತೈಃ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಜಿತೈಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಏಳು ಹೇಮಪುಂಖಿಗಳ ಶಿಲಾಧೌತ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07088020a ತಂ ಷಡ್ಭಿಃ ಸಾಯಕೈದ್ರೋಣಃ ಸಾಶ್ವಯಂತಾರಮಾರ್ದಯತ್|

07088020c ಸ ತಂ ನ ಮಮೃಷೇ ದ್ರೋಣಂ ಯುಯುಧಾನೋ ಮಹಾರಥಃ||

ದ್ರೋಣನು ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಆರು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ಮಹಾರಥ ಯುಯುಧಾನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07088021a ಸಿಂಹನಾದಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07088021c ದಶಭಿಃ ಸಾಯಕೈಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಷಡ್ಭಿರಷ್ಟಾಭಿರೇವ ಚ||

ಆಗ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹತ್ತು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಹದಿನಾಲ್ಕರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07088022a ಯುಯುಧಾನಃ ಪುನದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07088022c ಏಕೇನ ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್|

07088022e ಧ್ವಜಮೇಕೇನ ಬಾಣೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಯುಧಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಪುನಃ ಯುಯುಧಾನನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.
ಒಂದರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ,
ಒಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07088023a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಾಶ್ವಯಂತಾರಂ ಸರಥಧ್ವಜಮಾಶುಗೈಃ|

07088023c ತ್ವರನ್ಮಾಚ್ಚಾದಯದ್ಭಾಣೈಃ ಶಲಭಾನಾಮಿವ ವ್ರಜೈಃ||

ದ್ರೋಣನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು, ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿ-ರಥ-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು
ಮಿಡಿತೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತಿರುವ ಆಶುಗ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07088024a ತಥೈವ ಯುಯುಧಾನೋಽಪಿ ದ್ರೋಣಂ ಬಹುಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07088024c ಪ್ರಾಚ್ಚಾದಯದಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ ಹ||

ಹಾಗೆಯೇ ಯುಯುಧಾನನೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಆಶುಗಗಳಿಂದ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮುಸುಕಿದನು. ಆಗ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ದ್ರೋಣನು
ಹೇಳಿದನು:

07088025a ತವಾಚಾರ್ಯೋ ರಣಂ ಹಿತ್ವಾ ಗತಃ ಕಾಪುರುಷೋ ಯಥಾ|

07088025c ಯುದ್ಧಮಾನಂ ಹಿ ಮಾಂ ಹಿತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮವರ್ತತ||

“ನಿನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನು ಕಾಪುರುಷನಂತೆ ರಣವನ್ನು ತೊರೆದು
ಹೊರಟುಹೋದನು. ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ
ಮುಂದೆಸಾರಿದನು.

07088026a ತ್ವಂ ಹಿ ಮೇ ಯುದ್ಧತೋ ನಾದ್ಯ ಜೀವನ್ಮೋಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಾಧವ|

07088026c ಯದಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ರಣೇ ಹಿತ್ವಾ ನ ಯಾಸ್ಯಾಚಾರ್ಯವದ್ಭೂತಂ||

ಮಾಧವ ! ಒಂದುವೇಳೆ ನಿನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೇ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಇಂದು ನೀನು ಜೀವಂತ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ²⁰ !”

07088027 ಸಾತ್ಯಕಿರುವಾಚ|

07088027a ಧನಂಜಯಸ್ಯ ಪದವೀಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

07088027c ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಮೇ ಕಾಲಾತ್ಯಯೋ ಭವೇತ್||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಧರ್ಮರಾಜನ ಶಾಸನದಂತೆ ಧನಂಜಯನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಲವು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ !²¹”

07088028 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

²⁰ ದ್ರೋಣನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಸೂಚನೆಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

²¹ ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕವೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮಾತಾಗಿದೆ: “ಆಚಾರ್ಯಾನುಗತೋ ಮಾರ್ಗಃ ಶಿಷ್ಟೈರನ್ವಾಸ್ಯತೇ ಸದಾ| ತಸ್ಮಾದೇವ ಪ್ರಜಾಮ್ಯಾಶು ಯಥಾ ಮೇ ಸ ಗುರುರ್ಗತಃ||” ಅರ್ಥಾತ್ - ಆಚಾರ್ಯರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಶಿಷ್ಯರಾದವರೂ ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ನಿಮ್ಮನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ) ಹೊರಟು ಹೋದನೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಬಹಳ ಬೇಗ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” [ಸಂಪುಟ ೧೬, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ ೨೮೭೭-೭೮].

07088028a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಶೈನೇಯ ಆಚಾರ್ಯಂ ಪರಿವರ್ಜಯನ್|

07088028c ಪ್ರಯಾತಃ ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ಸಾರಥಿಂ ಚೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಶೈನೇಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ
ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಾಗ
ಸಾರಥಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07088029a ದ್ರೋಣಃ ಕರಿಷ್ಯತೇ ಯತ್ನಂ ಸರ್ವಥಾ ಮಮ ವಾರಣೇ|

07088029c ಯತ್ತೋ ಯಾಹಿ ರಣೇ ಸೂತ ಶೃಣು ಚೇದಂ ವಚಃ ಪರಂ||

“ಸೂತ! ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಸರ್ವಥಾ
ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿ ಓಡಿಸು! ಇನ್ನೂ
ಹೆಚ್ಚಿನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು!

07088030a ಏತದಾಲೋಕ್ಯತೇ ಸೈನ್ಯಮಾವಂತ್ಯಾನಾಂ ಮಹಾಪ್ರಭಂ|

07088030c ಅಸ್ಯಾನಂತರತ್ಸ್ವೇತದ್ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಅವಂತಿಯವ ಸೇನೆಯು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.
ಅದರ ನಂತರ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರ ಮಹಾಸೇನೆಯಿದೆ.

07088031a ತದನಂತರಮೇತಚ್ಚ ಬಾಹ್ಲಿಕಾನಾಂ ಬಲಂ ಮಹತ್|

07088031c ಬಾಹ್ಲಿಕಾಭ್ಯಾಶತೋ ಯುಕ್ತಂ ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪಿ ಮಹದ್ಬಲಂ||

ಅದರ ನಂತರವಿರುವುದು ಬಾಹ್ಲಿಕರ ಮಹಾ ಸೇನೆ. ಬಾಹ್ಲಿಕರ
ಹತ್ತಿರವಿರುವುದು ಕರ್ಣನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮಹಾಸೇನೆ.

07088032a ಅನ್ನೋನ್ನೇನ ಹಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಿನ್ನಾನ್ಯೇತಾನಿ ಸಾರಥೇ|

07088032c ಅನ್ನೋನ್ಯಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ನ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಂತಿ ರಣಾಜಿರಂ||

ಸಾರಥೇ! ಆ ಸೇನೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕಿಂದ ಒಂದು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ.

ಅನ್ನೋನ್ಯರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವು

ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

07088033a ಏತದಂತರಮಾಸಾದ್ಯ ಚೋದಯಾಶ್ವಾನ್ಮಹೃಷ್ಟವತ್|

07088033c ಮಧ್ಯಮಂ ಜವಮಾಸ್ಥಾಯ ವಹ ಮಾಮತ್ರ ಸಾರಥೇ||

07088034a ಬಾಹ್ಲಿಕಾ ಯತ್ರ ದೃಶ್ಯಂತೇ ನಾನಾಪ್ರಹರಣೋದ್ಯತಾಃ|

07088034c ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಬಹವಃ ಸೂತಪುತ್ರಪುರೋಗಮಾಃ||

07088035a ಹಸ್ತಶ್ವರಥಸಂಬಾಧಂ ಯಚ್ಚಾನೀಕಂ ವಿಲೋಕ್ಯತೇ|

07088035c ನಾನಾದೇಶಸಮುತ್ಥೈಶ್ಚ ಪದಾತಿಭಿರಧಿಷ್ಠಿತಂ||

ಸಾರಥೇ! ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಜಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು. ಮಧ್ಯಮವೇಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ -

ಎಲ್ಲಿ ನಾನಾಪ್ರಹರಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವ ಬಾಹ್ಲಿಕರು

ಕಾಣುತ್ತಾರೋ, ಅನೇಕ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯರು ಇರುವರೋ, ಸೂತಪುತ್ರನ

ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ ಪದಾತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಯಾವ ಸೇನೆಯು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ - ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ.”

07088036a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಯಂತಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪರಿವರ್ಜಯನ್|

07088036c ಸ ವ್ಯತೀಯಾಯ ಯತ್ರೋಗ್ರಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸುಮಹದ್ಬಲಂ||

ಹೀಗೆ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಅವನು ಎಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನ ಉಗ್ರ ಮಹಾಸೇನೆಯಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು.

07088037a ತಂ ದ್ರೋಣೋಽನುಯಯೌ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿಕಿರನ್ವಿಶಿಖಾನ್ಬಹೂನ್|

07088037c ಯುಯುಧಾನಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಗಚ್ಚಂತಮನಿವರ್ತಿನಂ||

ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಯುಯುಧಾನನನ್ನು
ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದ್ರೋಣನು ಅನೇಕ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತಾ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ
ಹೋದನು.

07088038a ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ಸುಮಹದಭಿಹತ್ಯ ಶಿತ್ಯೈಃ ಶರೈಃ|

07088038c ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಮಪರ್ಯಂತಾಂ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಕರ್ಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಆ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಪಾರವಾದ ಭಾರತೀಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07088039a ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಯುಯುಧಾನೇ ತು ಸೈನಿಕೇಷು ದ್ರುತೇಷು ಚ|

07088039c ಅಮರ್ಷೀ ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪರ್ಯವಾರಯತ್||

ಯುಯುಧಾನನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಸಲು ಸೈನಿಕರು ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ
ಅಸಹನಶೀಲ ಕೃತವರ್ಮನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.

07088040a ತಮಾಪತಂತಂ ವಿಶಿಖೈಃ ಷಡ್ಭಿರಾಹತ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07088040c ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋಽಸ್ಯಾಶ್ವಾನಾಜಘಾನಾಶು ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಆರು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07088041a ತತಃ ಪುನಃ ಷೋಡಶಭಿರ್ನ ತಪರ್ವ ಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07088041c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಅನಂತರ ಪುನಃ ಹದಿನಾರು ನತಪರ್ವ ಆಶುಗಳಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಕೃತವರ್ಮನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07088042a ಸ ತುದ್ಯಮಾನೋ ವಿಶಿಖೈರ್ಬಹುಭಿಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜನೈಃ|

07088042c ಸಾತ್ವತೇನ ಮಹಾರಾಜ ಕೃತವರ್ಮಾ ನ ಚಕ್ಷಮೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಾತ್ವತನ ಬಹಳ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಅನೇಕ
ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07088043a ಸ ವತ್ಸದಂತಂ ಸಂಧಾಯ ಜಿಹ್ಮಗಾನಲಸನ್ನಿಭಂ|

07088043c ಆಕೃಷ್ಯ ರಾಜನ್ನಾಕರ್ಣಾದ್ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ರಾಜನ್ ! ಅವನು ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗೆ ಸಮನಾದ ವತ್ಸದಂತವನ್ನು
ಹೂಡಿ ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಎಳೆದು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07088044a ಸ ತಸ್ಯ ದೇಹಾವರಣಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ದೇಹಂ ಚ ಸಾಯಕಃ|

07088044c ಸಪತ್ರಪುಂಖಃ ಪೃಥಿವೀಂ ವಿವೇಶ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಃ||

ಅದು ಅವನ ದೇಹದ ಕವಚವನ್ನು ಮತ್ತು ಶರೀರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ

ಪತ್ರಪುಂಖಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

07088045a ಅಥಾಸ್ಯ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರಚ್ಚಿ ನತ್ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್|

07088045c ಸಮಾರ್ಗಣಗುಣಂ ರಾಜನ್ಯತವರ್ಮಾ ಶರಾಸನಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದು ಕೃತವರ್ಮನು ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07088046a ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ರಣೇ ರಾಜನ್ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ|

07088046c ದಶಭಿರ್ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರಭಿಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಎದೆಗೆ
ಹತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07088047a ತತಃ ಪ್ರಶೀರ್ಣೇ ಧನುಷಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಮತಾಂ ವರಃ|

07088047c ಅಭ್ಯಹನ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಬಾಹುಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಣಃ||

ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಿ ಹೋಗಲು ಶಕ್ತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನ ಬಲತೋಳಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07088048a ತತೋಽನ್ಯತ್ಸುದೃಢಂ ವೀರೋ ಧನುರಾದಾಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07088048c ವ್ಯಸೃಜದ್ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅನಂತರ ವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸುದೃಢವಾದ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಶಿಖಿಗಳನ್ನು

ಬಿಟ್ಟನು.

07088049a ಸರಥಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾಕಿರತ್|

07088049c ಚಾದಯಿತ್ವಾ ರಣೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ತು ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಕೃತವರ್ಮನ ರಥವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ, ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07088050a ಅಥಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಶಿರಃ ಸಾರಥೇಃ ಸಮಕೃಂತತ|

07088050c ಸ ಪಪಾತ ಹತಃ ಸೂತೋ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾರಥಾತ್||

ಆಗ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನ ಸೂತನು ಮಹಾರಥದಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

07088050e ತತಸ್ತೇ ಯಂತರಿ ಹತೇ ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತುರಗಾ ಭೃಶಂ||

07088051a ಅಥ ಭೋಜಸ್ತ್ವಸಂಭ್ರಾಂತೋ ನಿಗೃಹ್ಯ ತುರಗಾನ್ಸ್ವಯಂ|

07088051c ತಸ್ಥೌ ಶರಧನುಷ್ಪಾಣಿಸ್ತತ್ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

07088052a ಸ ಮುಹೂರ್ತಮಿವಾಶ್ವಸ್ಯ ಸದಶ್ವಾನ್ಸಮಚೋದಯತ್|

07088052c ವ್ಯಪೇತಭೀರಮಿತ್ರಾಣಾಮಾವಹತ್ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ|

ಸಾರಥಿಯು ಹತನಾಗಲು ಕುದುರೆಗಳು ತುಂಬಾ ಓಡತೊಡಗಿದವು.

ಆಗ ಭೋಜನು ಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು

ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಅವನನ್ನು

ಸೇನೆಗಳು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು

ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಹೇಡಿಗಳಿಗೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ
ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

07088052e ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾ ಭೃಗಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸ ತು ಭೀಮಮುಪಾದ್ರವತ್||

07088053a ಯುಯುಧಾನೋಽಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾದ್ವಿನಿಸೃತಃ|

07088053c ಪ್ರಯಯೌ ತ್ವರಿತಸ್ತುರ್ಣಂ ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಮಹಾಚಮೂಂ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಭೀಮನು
ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು. ರಾಜೇಂದ್ರ!

ಯುಯುಧಾನನಾದರೋ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ
ತಕ್ಷಣವೇ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕಾಂಬೋಜರ ಮಹಾಸೇನೆಯತ್ತ ತೆರಳಿದನು.

07088054a ಸ ತತ್ರ ಬಹುಭಿಃ ಶೂರೈಃ ಸನ್ನಿರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಥೈಃ|

07088054c ನ ಚಚಾಲ ತದಾ ರಾಜನ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಶೂರರಾದ ಅನೇಕ ಮಹಾರಥರಿಂದ ತಡೆಯಲಟ್ಟನು.
ರಾಜನ್! ಆಗ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07088055a ಸಂಧಾಯ ಚ ಚಮೂಂ ದ್ರೋಣೋ ಭೋಜೇ ಭಾರಂ ನಿವೇಶ್ಯ ಚ|

07088055c ಅನ್ವಧಾವದ್ರಣೇ ಯತ್ತೋ ಯುಯುಧಾನಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ದ್ರೋಣನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಭಾರವನ್ನು
ಭೋಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಯುಯುಧಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿ
ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋದನು.

07088056a ತಥಾ ತಮನುಧಾವಂತಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ|

07088056c ನೈವಾರಯಂತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪಾಂಡುಸೈನ್ಯೇ ಬೃಹತ್ತಮಾಃ||

ಹಾಗೆ ಯುಯಧಾನನ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪಾಂಡವರ
ಬೃಹತ್ತಮ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಸೇನೆಯು ತಡೆಯಿತು.

07088057a ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತು ಹಾದಿಕ್ಕಂ ರಥಾನಾಂ ಪ್ರವರಂ ರಥಂ|

07088057c ಪಾಂಚಾಲಾ ವಿಗತೋತ್ಸಾಹಾ ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಮಾಃ|

07088057e ವಿಕ್ರಮ್ಯ ವಾರಿತಾ ರಾಜನ್ವೀರೇಣ ಕೃತವರ್ಮಣಾ||

ರಾಜನ್! ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರನಾದ ಹಾದಿಕ್ಕನ ರಥದ ಬಳಿ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದ ಪಾಂಚಾಲರು ವೀರ
ಕೃತವರ್ಮನ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

07088058a ಯತಮಾನಾಂಸ್ತು ತಾನ್ಸರ್ವಾನೀಷದ್ವಿಗತಚೇತಸಃ|

07088058c ಅಭಿತಸ್ತಾಂ ಶರೌಘೇಣ ಕ್ಲಾಂತವಾಹಾನವಾರಯತ್||

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಶರೌಘಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಮೂರ್ಛಿಗೊಳಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿ ತಡೆದನು.

07088059a ನಿಗೃಹೀತಾಸ್ತು ಭೋಜೇನ ಭೋಜಾನೀಕೇಪ್ಸವೋ ರಣೇ|

07088059c ಅತಿಷ್ಠನ್ನಾರ್ಯವದ್ವೀರಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ಹೀಗೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ವೀರರು
ಮಹಾಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಜಯದ್ರಥವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೆಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೯

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ-
ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಭೇದಿಸಿ ಹೋದರೆಂದು ಕೇಳಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ವಿಷಾದ;
ಸಂಜಯನನ್ನು ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೪೩).

07089001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07089001a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ಸೈನ್ಯಮೇವಂ ಪ್ರವಿಚಿತಂ ವರಂ|

07089001c ವ್ಯೂಢಮೇವಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮೇವಂ ಬಹು ಚ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯು ಬಹುವಿಧದ
ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ; ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ವ್ಯೂಹರಚನೆಯಾಗಿದೆ.
ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

07089002a ನಿತ್ಯಂ ಪೂಜಿತಮಸ್ಮಾ ಭಿರಭಿಕಾಮಂ ಚ ನಃ ಸದಾ|

07089002c ಪ್ರೌಢಮತ್ಯದ್ಭುತಾಕಾರಂ ಪುರಸ್ತಾದ್ವ್ಯೂಢವಿಕ್ರಮಂ||

ನಮ್ಮಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಅದು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದೂ ಕೂಡ ಸದಾ
ನಮ್ಮನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರೌಢವಾಗಿದೆ. ಅದ್ಭುತ
ಆಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ದೃಢವಿಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

07089003a ನಾತಿವೃದ್ಧಮಬಾಲಂ ಚ ನ ಕೃಶಂ ನಾತಿಪೀವರಂ|

07089003c ಲಘುವೃತ್ತಾಯತಪ್ರಾಣಂ ಸಾರಗಾತ್ರಮನಾಮಯಂ||

ಸೈನಿಕರು ಅತಿ ವೃದ್ಧರೂ ಅಲ್ಲ. ಅತಿ ಬಾಲಕರೂ ಅಲ್ಲ. ಅತಿ ಕೃಶರೂ
ಅಲ್ಲ. ಅತಿಯಾಗಿ ದಪ್ಪನಾಗಿರುವವರೂ ಅಲ್ಲ. ಹಗುರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗಟ್ಟಿ
ಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಗ್ಯವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07089004a ಆತ್ತಸನ್ನಾಹಸಂಪನ್ನಂ ಬಹುಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಛದಂ|

07089004c ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಹಣವಿದ್ಯಾಸು ಬಹ್ವೀಷು ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಂ||

ಅವರು ಉತ್ತಮ ಕವಚ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ
ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರು.

07089005a ಆರೋಹೇ ಪರ್ಯವಸ್ಯಂದೇ ಸರಣೇ ಸಾಂತರಪ್ಲುತೇ|

07089005c ಸಂಯಕ್ತ್ವಹರಣೇ ಯಾನೇ ವ್ಯಪಯಾನೇ ಚ ಕೋವಿದಂ||

ಅವರು ಆನೆಗಳ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಏರುವುದರಲ್ಲಿ, ಕೆಳಗೆ ಹಾರುವುದರಲ್ಲಿ,
ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ
ಕೋವಿದರು.

07089006a ನಾಗೇಷ್ಟಶ್ವೇಷು ಬಹುಶೋ ರಥೇಷು ಚ ಪರೀಕ್ಷಿತಂ|

07089006c ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವೇತನೇನೋಪಪಾದಿತಂ||

ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರನ್ನು ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾದ ವೇತನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

07089007a ನ ಗೋಷ್ಠ್ಯಾ ನೋಪಚಾರೇಣ ನ ಸಂಬಂಧನಿಮಿತ್ತತಃ|

07089007c ನಾನಾಹೂತೋ ನ ಹ್ಯಭೃತೋ ಮಮ ಸೈನ್ಯೇ ಬಭೂವ ಹ||

ನನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಕುಲದಿಂದ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿಲ್ಲ; ಯಾರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿಕರೆಂದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರಾಗಿ ವೇತನವಿಲ್ಲದೇ ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ.

07089008a ಕುಲೀನಾರ್ಯ ಜನೋಪೇತಂ ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಮನುದ್ಧತಂ|

07089008c ಕೃತಮಾನೋಪಕಾರಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿ ಚ ಮನಸ್ವಿ ಚ||

ನನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಕುಲೀನರು. ಆರ್ಯಜನರು. ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟರು. ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವರು. ಯಶಸ್ವಿಗಳು. ಮನಸ್ವಿಗಳು ಕೂಡ.

07089009a ಸಚಿವೈಶ್ವಾ ಪರೈರ್ಮುಖೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಮುಖೈರ್ಮುಖೈಃ|

07089009c ಲೋಕಪಾಲೋಪಮೈಸ್ತಾತ ಪಾಲಿತಂ ನರಸತ್ತಮೈಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅವರು ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಇತರ ಮುಖ್ಯರಿಂದ, ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲಕರಂತಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮ ಚಾರಿಗಳಿಂದ

ಪಾಲಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07089010a ಬಹುಭಿಃ ಪಾರ್ಥಿವೈರ್ಗುಪ್ತಮಸ್ಮತ್ಪ್ರಿಯಚಿಕೀರ್ಷುಭಿಃ|

07089010c ಅಸ್ಮಾನಭಿಸ್ತೃತೈಃ ಕಾಮಾತ್ಸಬಲೈಃ ಸಪದಾನುಗೈಃ||

ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಮತ್ತು ಅವರ
ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಪಾರ್ಥಿವರು ಅವರ
ಸೇನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07089011a ಮಹೋದಧಿಮಿವಾಪೂರ್ಣಮಾಪಗಾಭಿಃ ಸಮಂತತಃ|

07089011c ಅಪಕ್ಷೈಃ ಪಕ್ಷಿಸಂಕಾಶೈ ರಥೈರಶ್ವೈಶ್ಚ ಸಂವೃತಂ||

ನಮ್ಮ ಈ ಸೇನೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನದಿಗಳು ಹರಿದುಬಂದು
ಸೇರುವ ಸಾಗರದಂತಿದೆ. ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ರಥ-
ಕುದುರೆಗಳು ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಆಕಾಶಗಾಮಿಗಳಾಗಿವೆ.

07089012a ಯೋಧಾಕ್ಷಯ್ಯಜಲಂ ಭೀಮಂ ವಾಹನೋರ್ಮಿತರಂಗಿಣಂ|

07089012c ಕ್ಷೇಪಣ್ಯಸಿಗದಾಶಕ್ತಿಶರಪ್ರಾಸರುಷಾಕುಲಂ||

ಯೋಧರೇ ಈ ಸಾಗರದ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಭಯಂಕರ ನೀರಿನಂತಿದ್ದಾರೆ.

ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥವಾಹನಗಳು ಅಲೆಗಳ ತರಂಗಿಣಿಗಳಂತಿವೆ.

ಭಿಂದಿಪಾಲ, ಖಡ್ಗ, ಗದೆ, ಶಕ್ತಿ, ಶರ, ಪ್ರಾಸಗಳು ಅದರ

ಮೀನುಗಳಂತಿವೆ.

07089013a ಧ್ವಜಭೂಷಣಸಂಬಾಧಂ ರತ್ನಪಟ್ಟೀನ ಸಂಚಿತಂ|

07089013c ವಾಹನೈರಪಿ ಧಾವದ್ಭಿರ್ವಾ ಯುವೇಗವಿಕಂಪಿತಂ||

ಧ್ವಜಗಳೂ ಭೂಷಣಗಳೇ ಸಾಗರದ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ

ರತ್ನಸಂಚಯಗಳಂತಿವೆ. ವಾಹನಗಳ ಓಡಾಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ

ಭೀರುಗಳಿಯಿಂದ ಈ ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಂತಿದೆ.

07089014a ದ್ರೋಣಗಂಭೀರಪಾತಾಲಂ ಕೃತವರ್ಮಮಹಾಹ್ರದಂ|

07089014c ಜಲಸಂಧಮಹಾಗ್ರಾಹಂ ಕರ್ಣಚಂದ್ರೋದಯೋದ್ಧತಂ||

ಈ ಸೇನಾಸಾಗರಕ್ಕೆ ದ್ರೋಣನು ಆಳವಾದ ಪಾತಾಲದಂತಿದ್ದಾನೆ.

ಕೃತವರ್ಮನೇ ಮಹಾ ಮಡುವು. ಜಲಸಂಧನೇ ಮಹಾ ಮೊಸಳೆ.

ಕರ್ಣನೆಂಬ ಚಂದ್ರನಿಂದಾಗಿ ಈ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವು ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

07089015a ಗತೇ ಸೈನ್ಯಾರ್ಣವಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತರಸಾ ಪಾಂಡವರ್ಷಭೇ|

07089015c ಸಂಜಯೈಕರಥೇನೈವ ಯುಯುಧಾನೇ ಚ ಮಾಮಕಂ||

07089016a ತತ್ರ ಶೇಷಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ|

07089016c ಸಾತ್ವತೇ ಚ ರಥೋದಾರೇ ಮಮ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ರಥೋದಾರ ಸಾತ್ವತ ಯುಯುಧಾನನು ಈ

ಸೇನಾಸಮುದ್ರವನ್ನು ಒಂದೇ ರಥದಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ

ಪಾಂಡವರ್ಷಭ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಸೇರಿದನು ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ

ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನೂ ಉಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089017a ತೌ ತತ್ರ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀತೌ ತರಸ್ವಿನೌ|

07089017c ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯೇಷುಗೋಚರೇ||

07089018a ಕಿಂ ತದಾ ಕುರವಃ ಕೃತ್ಯಂ ವಿದಧುಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ|

07089018c ದಾರುಣೈಕಾಯನೇ ಕಾಲೇ ಕಥಂ ವಾ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ||

ಅತ್ಯಂತ ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಂದೆ
ಅಭೀತರಾಗಿ ಹೋದ ಅರ್ಜುನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು
ಸಿಂಧುರಾಜನು ಗಾಂಡೀವದ ಗುರಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಕಾಲಚೋದಿತರಾದ ಕುರುಗಳು ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಕೈಗೊಂಡರು? ಅಥವಾ ಆ ದಾರುಣ ಸಮಯವನ್ನು ಹೇಗೆ
ದಾಟಿದರು?

07089019a ಗ್ರಸ್ತಾನ್ ಹಿ ಕೌರವಾನ್ಮನೈ ಮೃತ್ಯುನಾ ತಾತ ಸಂಗತಾನ್|

07089019c ವಿಕ್ರಮೋ ಹಿ ರಣೇ ತೇಷಾಂ ನ ತಥಾ ದೃಶ್ಯತೇಽದ್ಯ ವೈ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕೌರವರು ಮೃತ್ಯುವಶರಾಗಿದ್ದರೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಕ್ರಮವೂ ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ಇದ್ದಂತೆ
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

07089020a ಅಕ್ಷತೌ ಸಂಯುಗೇ ತತ್ರ ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

07089020c ನ ಚ ವಾರಯಿತಾ ಕಶ್ಚಿತ್ತಯೋರಸ್ತೀಹ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಗಾಯಗೊಳ್ಳದೆಯೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ತಡೆಯುವವರು ಅಲ್ಲಿ
ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07089021a ಭೃತಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಯೋಧಾಃ ಪರೀಕ್ಷೈವ ಮಹಾರಥಾಃ|

07089021c ವೇತನೇನ ಯಥಾಯೋಗ್ಯಂ ಪ್ರಿಯವಾದೇನ ಚಾಪರೇ||

ಅನೇಕ ಯೋಧರೂ ಮಹಾರಥರೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗಿಯೇ
ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ವೇತನವನ್ನೂ ಇತರರಿಗೆ²²
ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

07089022a ಅಕಾರಣಭೃತಸ್ತಾತ ಮಮ ಸೈನ್ಯೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

07089022c ಕರ್ಮಣಾ ಹ್ಯನುರೂಪೇಣ ಲಭ್ಯತೇ ಭಕ್ತವೇತನಂ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ಅವರವರ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ವೇತನ ಭತ್ಯಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07089023a ನ ಚ ಯೋಧೋಽಭವತ್ಕಶ್ಚಿನ್ಮಮ ಸೈನ್ಯೇ ತು ಸಂಜಯ|

07089023c ಅಲ್ಪದಾನಭೃತಸ್ತಾತ ನ ಕುಪ್ಯಭೃತಕೋ ನರಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಸಂಜಯ! ನನ್ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ
ಅಥವಾ ವೇತನವನ್ನೇ ಪಡೆಯದ ಯಾವ ಯೋಧ-ನರನೂ ಇಲ್ಲ.

07089024a ಪೂಜಿತಾ ಹಿ ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಾ ದಾನಮಾನಾಸನೈರ್ಮಯಾ|

07089024c ತಥಾ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಮೇ ತಾತ ಜ್ಞಾತಿಭಿಶ್ಚ ಸಬಾಂಧವೈಃ||

²² ವೇತನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನಿಸಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ,
ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರೂ ಕೂಡ
ಅವರನ್ನು ದಾನ, ಸಮ್ಮಾನ, ಆಸನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗೌರವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

07089025a ತೇ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈವ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07089025c ಶೈನೇಯೇನ ಪರಾಮೃಷ್ಟಾಃ ಕಿಮನ್ಯದ್ಭಾಗಧೇಯತಃ||

ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ
ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಶೈನೇಯನ ಅವ್ಯಾಹತ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಅದಕ್ಕೆ
ಅದೃಷ್ಟವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲದೇ ಮತ್ತಾವ ಕಾರಣವಿದೆ?

07089026a ರಕ್ಷ್ಯತೇ ಯಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯೇ ಚ ಸಂಜಯ ರಕ್ಷಿಣಃ|

07089026c ಏಕಃ ಸಾಧಾರಣಃ ಪಂಥಾ ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ ಸಹ ರಕ್ಷಿಭಿಃ||

ಸಂಜಯ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ
ರಕ್ಷಣೀಯರು ಮತ್ತು ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ರಕ್ಷಕರು ಇಬ್ಬರೂ
ಸಾಧಾರಣ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ²³.

07089027a ಅರ್ಜುನಂ ಸಮರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಂ|

07089027c ಪುತ್ರೋ ಮಮ ಭೃಶಂ ಮೂಢಃ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

²³ ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಕರು ರಕ್ಷಣೀಯ ಪುರುಷರನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ
ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಕ್ಷಕನದು ಯಾವಾಗಲೂ
ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆಯ ಮಾರ್ಗ; ರಕ್ಷಣೀಯ ಪುರುಷನದು ವಿಜಯದ ಮಾರ್ಗ. ಆದರೆ
ಇಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಪಥದಲ್ಲಿ (ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಸೋಲು) ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನ ಎದುರೇ ನಿಂತಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ
ತುಂಬಾ ಮೂಢರಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಮಗ(ದುರ್ಯೋಧನ)ನು
(ಸೈಂಧವನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ) ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು?

07089028a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರವಿಶಂತಮಭೀತವತ್|

07089028c ಕಿಂ ನು ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮಮನ್ಯತ||

ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡುವುದು
ಉಚಿತವೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು?

07089029a ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಾತಿಗೌ ಸೇನಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟ್ವಾ ರಥಸತ್ತಮೌ|

07089029c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಂ ವೈ ಧೃತಿಂ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯಂತ ಮಾಮಕಾಃ||

ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆ ರಥಸತ್ತಮ
(ಅರ್ಜುನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯ)ರನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು²⁴?

07089030a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಂ ತು ದಾಶಾರ್ಹಮರ್ಜುನಾರ್ಥೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

07089030c ಶಿನೀನಾಂ ಋಷಭಂ ಚೈವ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಅರ್ಜುನನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ದಾಶಾರ್ಹ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು

²⁴ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೋ ಅಥವಾ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಲು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೋ?

ಶಿನಿಗಳ ವೃಷಭ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089031a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೇನಾಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಾಂ ಸಾತ್ವತೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ|

07089031c ಪಲಾಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ಕುರೂನ್ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಸಾತ್ವತ-ಅರ್ಜುನರನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುರುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089032a ವಿದ್ರುತಾನ್ರಥಿನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾನ್ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ|

07089032c ಪಲಾಯನೇ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಾನ್ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ, ಪಲಾಯನದಲ್ಲಿ
ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ರಥಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ
ಮಕ್ಕಳು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089033a ಶೂನ್ಯಾನ್ಕೃತಾನ್ರಥೋಪಸ್ಥಾನ್ಸಾತ್ವತೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ|

07089033c ಹತಾಂಶ್ಚ ಯೋಧಾನ್ಸಂದೃಶ್ಯ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಸಾತ್ವತ-ಅರ್ಜುನರು ರಥಗಳ ಆಸನಗಳನ್ನು ಶೂನ್ಯವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಯೋಧರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089034a ವ್ಯಶ್ವನಾಗರಧಾನ್ವಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ವೀರಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

07089034c ಧಾವಮಾನಾನ್ಪ್ರಣೇ ವ್ಯಗ್ರಾನ್ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಗಜಾಶ್ವ-ರಥಗಳಿಂದ ವಿಹೀನರಾಗಿ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಸಹಸ್ರಾರು ವೀರಯೋಧರನ್ನು ಕಂಡು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089035a ವಿವೀರಾಂಶ್ಚ ಕೃತಾನಶ್ವಾನ್ವಿರಥಾಂಶ್ಚ ಕೃತಾನ್ಸರಾಣ್|

07089035c ತತ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಪಾರ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ-ಪಾರ್ಥರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವೀರರಹಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ,
ರಥಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ
ಮಕ್ಕಳು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089036a ಪತ್ತಿಸಂಘಾನ್ಪ್ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾವಮಾನಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07089036c ನಿರಾಶಾ ವಿಜಯೇ ಸರ್ವೇ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ರಣದ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಎಲ್ಲ ಪದಾತಿಗಣಗಳೂ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶರಾಗಿ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089037a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತಾವನೀಕಮಪರಾಜಿತೌ|

07089037c ಕ್ಷಣೇನ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೌ ವೀರೌ ಮನ್ಯೇ ಶೋಚಂತಿ ಪುತ್ರಕಾಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಪರಾಜಿತ ವೀರರು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ

ಸೇನೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07089038a ಸಮ್ಮೂಢೋಽಸ್ಮಿ ಭೃಶಂ ತಾತ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ|

07089038c ಪ್ರವಿಷ್ಟೌ ಮಾಮಕಂ ಸೈನ್ಯಂ ಸಾತ್ವತೇನ ಸಹಾಚ್ಯುತೌ||

ಅಯ್ಯಾ! ಅಚ್ಯುತರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ
ಸಾತ್ವತನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳಿ ನಾನು ತುಂಬಾ ಸಮ್ಮೂಢನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

07089039a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಪೃತನಾಂ ಶಿನೀನಾಂ ಪ್ರವರೇ ರಥೇ|

07089039c ಭೋಜಾನೀಕಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೇ ಕಥಮಾಸನ್ ಹಿ ಕೌರವಾಃ||

ಶಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಸಾತ್ವತಿಯು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು
ಕೌರವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07089040a ತಥಾ ದ್ರೋಣೇನ ಸಮರೇ ನಿಗ್ರಹೀತೇಷು ಪಾಂಡುಷು|

07089040c ಕಥಂ ಯುದ್ಧಮಭೂತ್ತತ್ರ ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ನಂತರ
ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ
ಹೇಳು.

07089041a ದ್ರೋಣೋ ಹಿ ಬಲವಾನ್ಯೂರಃ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೋ ದೃಢವಿಕ್ರಮಃ|

07089041c ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತಂ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ಪ್ರತ್ಯಯುಧ್ಯನ್ಯಥಂ ರಣೇ||

07089042a ಬದ್ಧವೈರಾಸ್ತಥಾ ದ್ರೋಣೇ ಧರ್ಮರಾಜಜಯೈಷಿಣಃ|

07089042c ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ತಥಾ ತೇಷು ಕೃತವೈರೋ ಮಹಾರಥಃ||

ದ್ರೋಣನು ಬಲವಂತ, ಶೂರ, ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ. ಅವನ ಬದ್ಧವೈರಿಗಳಾದ ಧರ್ಮರಾಜನ ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಪಾಂಚಾಲರು ಆ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು? ಅವರೊಂದಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07089043a ಅರ್ಜುನಶ್ಚಾಪಿ ಯಚ್ಚಕ್ರೇ ಸಿಂಧುರಾಜವಧಂ ಪ್ರತಿ|

07089043c ತನ್ಮೇ ಸರ್ವಂ ಸಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಸಂಜಯ||

ಸಿಂಧುರಾಜನ ವಧೆಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಏನು ಮಾಡಿದನು? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ! ವಿಷಯನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಕುಶಲನಾಗಿರುವೆ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶ್ನೇ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕೃತವರ್ಮನ ಪರಾಕ್ರಮ (೧-೫೦).

07090001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07090001a ಆತ್ಮಾಪರಾಧಾತ್ಸಂಭೂತಂ ವ್ಯಸನಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07090001c ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಕೃತವದ್ವೀರ ನ ತ್ವಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಪಡೆದು ವೀರನಾದ ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಶೋಕಿಸಕೂಡದು²⁵.

07090002a ತವ ನಿರ್ಗುಣತಾಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪಕ್ಷಪಾತಂ ಸುತೇಷು ಚ|

07090002c ದ್ವೈಧೀಭಾವಂ ತಥಾ ಧರ್ಮೇ ಪಾಂಡವೇಷು ಚ ಮತ್ಸರಂ|

07090002e ಆರ್ತಪ್ರಲಾಪಾಂಶ್ಚ ಬಹೂನ್ಮನುಜಾಧಿಪಸತ್ತಮ||

07090003a ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವಲೋಕಗುರುಃ ಪ್ರಭುಃ|

07090003c ವಾಸುದೇವಸ್ತತೋ ಯುದ್ಧಂ ಕುರೂಣಾಮಕರೋನ್ಮಹತ್||

²⁵ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ (ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕಾಗದ ಮನುಷ್ಯನ) ಒಳಗೇ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಸಂಜಯನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರನಾದವನು ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕು.

ಮನುಜಾಧಿಪಸತ್ತಮ ! ನಿನ್ನ ನಿರ್ಗುಣತೆಗಳನ್ನು²⁶ ತಿಳಿದು, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು, ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ ದ್ವಂದ್ವವಿದೆಯೆಂದು²⁷, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯಿದೆಯೆಂದು, ಬಹಳ ಆರ್ತಪ್ರಲಾಪಮಾಡುತ್ತೀಯೆಂದು ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ತತ್ತ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಗುರು ಪ್ರಭು ವಾಸುದೇವನು ಕುರುಗಳ ಈ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07090004a ಆತ್ಮಾಪರಾಧಾತ್ಸುಮಹಾನ್ವಾಪ್ತಸ್ತೇ ವಿಪುಲಃ ಕ್ಷಯಃ|

07090004c ನ ಹಿ ತೇ ಸುಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿದಾದೌ ಮಧ್ಯೇ ಚ ಭಾರತ|

07090004e ದೃಶ್ಯತೇ ಪೃಷ್ಠತಶ್ಚೈವ ತ್ವನ್ಮೂಲೋ ಹಿ ಪರಾಜಯಃ||

ಭಾರತ ! ನಿನ್ನದೇ ಮಹಾ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಈ ವಿಪುಲ ಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ನೀನು ಆದಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಪರಾಜಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ.

07090005a ತಸ್ಮಾದದ್ಯ ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಯ ನಿರ್ಣಯಂ|

07090005c ಶೃಣು ಯುದ್ಧಂ ಯಥಾ ವೃತ್ತಂ ಘೋರಂ ದೇವಾಸುರೋಪಮಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ಲೋಕದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಿರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ

²⁶ ನೀನು ಗುಣಹೀನನೆಂದು

²⁷ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವಿರುವುದೆಂದು

ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಹಾಗೆ ಕೇಳು.

07090006a ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ತವ ಸೈನ್ಯಂ ತು ಶೈನೇಯೇ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮೇ|

07090006c ಭೀಮಸೇನಮುಖಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪ್ರತೀಯುವಾಹಿನೀಂ ತವ||

ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಶೈನೇಯನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ
ಭೀಮಸೇನ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಪಾರ್ಥರು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07090007a ಆಗಚ್ಚ ತಸ್ತಾನಹಸಾ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಾನ್ಸಹಾನುಗಾನ್|

07090007c ದಧಾರೈಕೋ ರಣೇ ಪಾಂಡೂನ್ಕೃ ತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎರಗಿದ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಒಬ್ಬನೇ ಎದುರಿಸಿದನು.

07090008a ಯಥೋದ್ವೃತ್ತಂ ಧಾರಯತೇ ವೇಲಾ ವೈ ಸಲಿಲಾರ್ಣವಂ|

07090008c ಪಾಂಡುಸೈನ್ಯಂ ತಥಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಸಮವಾರಯತ್||

ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಸಾಗರದ ನೀರನ್ನು ದಡವು ತಡೆಹಿಡಿಯುವಂತೆ
ಹಾರ್ದಿಕೈನು ಪಾಂಡುಸೇನೆಯನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ತಡೆಹಿಡಿದನು.

07090009a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಮನ್ಯಂತ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07090009c ಯದೇನಂ ಸಹಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ನಾತಿಚಕ್ರಮುರಾಹವೇ||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾಗದ ಹಾರ್ದಿಕೈನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನಾವು ಅದ್ಭುತವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆವು.

07090010a ತತೋ ಭೀಮಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾಯಸೈಃ|

07090010c ಶಂಖಂ ದಧೌ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಹರ್ಷಯನ್ಸರ್ವಪಾಂಡವಾನ್||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಮೂರು
ಆಯಸ್ಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ
ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು.

07090011a ಸಹದೇವಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07090011c ಶತೇನ ನಕುಲಶ್ಚಾಪಿ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಸಮವಿದ್ಯತ||

ಸಹದೇವನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ, ಧರ್ಮರಾಜನು ಐದರಿಂದ, ನಕುಲನು
ನೂರರಿಂದ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07090012a ದ್ರೌಪದೇಯಾಸ್ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಸಪ್ತಭಿಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07090012c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾರ್ದಯತ್|

07090012e ವಿರಾಟೋ ದ್ರುಪದಶ್ಚೈವ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ||

ದ್ರೌಪದೇಯರು ಎಪ್ಪತ್ತೂರರಿಂದ, ಘಟೋತ್ಕಚನು ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ
ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಮೂರರಿಂದ, ವಿರಾಟ ಮತ್ತು ಯಾಜ್ಞಸೇನಿ
ದ್ರುಪದರು ಐದರಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07090013a ಶಿಖಂಡೀ ಚಾಪಿ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07090013c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಹಸನ್ನಿವ||

ಶಿಖಂಡಿಯೂ ಕೂಡ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು ಐದು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು

ಪುನಃ ನಗುತ್ತಾ ಅವನ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07090014a ಕೃತವರ್ಮಾ ತತೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವತಸ್ತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07090014c ಏಕೈಕಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಭೀಮಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07090014e ಧನುರ್ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಮ್ಯತ್ತೋ ರಥಾದ್ಭೂಮಾವಪಾತಯತ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಕೃತವರ್ಮನು ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ ಆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಭೀಮನನ್ನು
ಏಳರಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ರಥದಿಂದ
ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07090015a ಅಥೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ತ್ವರಮಾಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07090015c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನ ಎದೆಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07090016a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧೋ ಬಲವಾನ್ ಹಾರ್ದಿಕೈಸ್ತೈಶರೋತ್ತಮೈಃ|

07090016c ಚಚಾಲ ರಥಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಕ್ಷಿತಿಕಂಪೇ ಯಥಾಚಲಃ||

ಬಲವಾನ್ ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ ಆಳವಾಗಿ
ಗಾಯಗೊಂಡ ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಮನು ಭೂಕಂಪದಲ್ಲಿ
ಪರ್ವತದಂತೆ ನಡುಗಿದನು.

07090017a ಭೀಮಸೇನಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಪುರೋಗಮಾಃ|

07090017c ವಿಸೃಜಂತಃ ಶರಾನ್ಘೋರಾನ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾರ್ದಯನ್||

ಭೀಮಸೇನನು ಹಾಗಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮರಾಜನೇ
ಮೊದಲಾದವರು ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07090018a ತಂ ತಥಾ ಕೋಷ್ಠಕೀಕೃತ್ಯ ರಥವಂಶೇನ ಮಾರಿಷ|

07090018c ವಿವ್ಯಧುಃ ಸಾಯಕೈರ್ಹೃಷ್ಣಾ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಮಾರುತೇರ್ಮೃಧೇ||

ಮಾರಿಷ! ಅವರು ಮಾರುತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಹೃಷ್ಣರಾಗಿ
ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ರಥಸಮೂಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07090019a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07090019c ಶಕ್ತಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಸಮರೇ ಹೇಮದಂಡಾಮಯಸ್ಮಯೀಂ|

07090019e ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚ ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ಕೃತವರ್ಮರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಆಗ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಪುನಃ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಸುವರ್ಣಮಯ ದಂಡದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಲೋಹಮಹವಾಗಿದ್ದ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ರಥದಿಂದ
ಕೃತವರ್ಮನ ರಥದ ಕಡೆ ಎಸೆದನು.

07090020a ಸಾ ಭೀಮಭುಜನಿರ್ಮುಕ್ತಾ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸನ್ನಿಭಾ|

07090020c ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಭಿತಃ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ಸುದಾರುಣಾ||

ಭೀಮನ ಭುಜದಿಂದ ಹೊರಟ ಪೊರೆಬಿಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂದಿದ್ದ ಆ
ಸುದಾರುಣ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಕೃತವರ್ಮನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ಬಂದಿತು.

07090021a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭಾಂ|

07090021c ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಹಾರ್ದಿಕೋ ನಿಚಕರ್ತ ದ್ವಿಧಾ ತದಾ||

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ ಬೀಳಲಿದ್ದ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆಗೆ
ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನು ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಎರಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07090022a ಸಾ ಚಿನ್ನಾ ಪತಿತಾ ಭೂಮೌ ಶಕ್ತಿಃ ಕನಕಭೂಷಣಾ|

07090022c ದ್ಯೋತಯಂತೀ ದಿಶೋ ರಾಜನ್ಮಹೋಲೈವ ದಿವಶ್ಚು ತಾ|

07090022e ಶಕ್ತಿಂ ವಿನಿಹತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಶ್ಚಕ್ರೋಧ ವೈ ಭೃಶಂ||

ರಾಜನ್! ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಕನಕಭೂಷಣ ಶಕ್ತಿಯು ದಿವದಿಂದ
ಚ್ಯುತಗೊಂಡ ಮಹಾ ಉಲೈಯಂತೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಶಕ್ತಿಯು ವಿನಾಶವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು
ಭೀಮನು ತುಂಬಾ ಕುಪಿತನಾದನು.

07090023a ತತೋಽನ್ಯಧನುರಾದಾಯ ವೇಗವತ್ಸುಮಹಾಸ್ವನಂ|

07090023c ಭೀಮಸೇನೋ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಸಮವಾರಯತ್||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಮಹಾಶಬ್ದವುಳ್ಳ
ವೇಗವತ್ತಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು

ಹೊಡೆದನು.

07090024a ಅಥೈನಂ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈರಾಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07090024c ಭೀಮೋ ಭೀಮಬಲೋ ರಾಜಂಸ್ತವ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇನ ಹ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ದುರ್ಮಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಅತಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ
ಭೀಮನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದನು.

07090025a ಭೋಜಸ್ತು ಕ್ಷತಸರ್ವಾಂಗೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಮಾರಿಷ|

07090025c ರಕ್ತಾಶೋಕ ಇವೋತ್ಫಲ್ಲೋ ವ್ಯಭ್ರಾಜತ ರಣಾಜಿರೇ||

ಮಾರಿಷ! ಭೋಜನಾದರೋ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಗಾಯಗೊಂಡು ಕೆಂಪು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಅಶೋಕವೃಕ್ಷದಂತೆ ರಣಾಜಿರದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07090026a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಭೀಮಸೇನಂ ಹಸನ್ನಿವ|

07090026c ಅಭಿಹತ್ಯ ದೃಢಂ ಯುದ್ಧೇ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ||

07090027a ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಯತಮಾನಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07090027c ತೇಽಪಿ ತಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯಂತ ಸಪ್ತಭಿಃ ಸಪ್ತಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಕೃತವರ್ಮನು ನಗುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನೊಡನೆ
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಮೂರು
ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅವರೂ ಕೂಡ ತಿರುಗಿ ಅವನನ್ನು
ಏಳೇಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07090028a ಶಿಖಂಡಿನಸ್ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಮಹಾರಥಃ|

07090028c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅನಂತರ ಆ ಮಹಾರಥನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ
ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಶಿಖಂಡಿಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07090029a ಶಿಖಂಡೀ ತು ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಿನ್ನೇ ಧನುಷಿ ಸತ್ವರಂ|

07090029c ಅಸಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಸಮರೇ ಶತಚಂದ್ರಂ ಚ ಭಾಸ್ವರಂ||

ಭಾರವುಳ್ಳ ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಲು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಶಿಖಂಡಿಯು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ನೂರುಚಂದ್ರಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07090030a ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಚರ್ಮ ಚಾಮೀಕರವಿಭೂಷಿತಂ|

07090030c ತಮಸಿಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಕೃತವರ್ಮರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಸುವರ್ಣಭೂಷಿತ ವಿಶಾಲ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಕತ್ತಿಯನ್ನು
ಕೃತವರ್ಮನ ರಥದ ಕಡೆ ಎಸೆದನು.

07090031a ಸ ತಸ್ಯ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ಚಿತ್ವಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಹಾನಸಿಃ|

07090031c ಅಭ್ಯಗಾಧ್ಧರಣೀಂ ರಾಜಂಶ್ಚ್ಯುತಂ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಂಬರಾತ್||

ರಾಜನ್ ! ಆ ಮಹಾಖಡ್ಗವು ಶರದೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿ ಅಂಬರದಿಂದ ಬಿದ್ದ ನಕ್ಷತ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07090032a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07090032c ವಿವ್ಯಧುಃ ಸಾಯಕೈರ್ಗಾಢಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾಹವೇ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥರು ಆಹವದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಹೊಡೆದರು.

07090033a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತಚ್ಚ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07090033c ವಿಶೀರ್ಣಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಃ ಪರವೀರಹಾ||

07090034a ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಾನ್ಯುದ್ಧೇ ತ್ರಿಭಿಃಪ್ರಿಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07090034c ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಭಿಃ ಪಂಚಭಿರೇವ ಚ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪರವೀರಹ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನು ತುಂಡಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೊರೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.
ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಮೂರು ಮತ್ತು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07090035a ಧನುರನ್ಯತ್ಸಮಾದಾಯ ಶಿಖಿಂಡೀ ತು ಮಹಾಯಶಾಃ|

07090035c ಅವಾರಯತ್ಕೂರ್ಮನಖೈರಾಶುಗೈರ್ಹೃದಿಕಾತ್ಮಜಂ||

ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಶಿಖಿಂಡಿಯಾದರೋ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಮೆಯ ಉಗುರಿನಂತೆ ಮೊನಚಾದ ಆಶುಗಳಿಂದ
ಹಾರ್ದಿಕಾತ್ಮಜನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07090036a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ರಾಜನ್ ಹೃದಿಕಸ್ಯಾತ್ಮಸಂಭವಃ|

07090036c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ವೇಗೇನ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ಮಹಾರಥಂ||

07090037a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಯತೋರ್ಹೇತುಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07090037c ವಿದರ್ಶಯನ್ಬಲಂ ಶೂರಃ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಕುಂಜರಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಹೃದಿಕನ ಆತ್ಮಸಂಭವ ಶೂರನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ
ವೇಗದಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುವ ಸಿಂಹದಂತೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಮಹಾರಥ
ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07090038a ತೌ ದಿಶಾಗಜಸಂಕಾಶೌ ಜ್ವಲಿತಾವಿವ ಪಾವಕೌ|

07090038c ಸಮಾಸೇದತುರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶರಸಂಘೈರರಿಂದಮೌ||

ದಿಗ್ಗಜಗಳಂತಿದ್ದ, ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು
ಅರಿಂದಮರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಶರಸಂಘಗಳಿಂದ ಸಂಘರ್ಷಿಸಿದರು.

07090039a ವಿಧುನ್ವಾನೌ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸಂದಧಾನೌ ಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07090039c ವಿಸೃಜಂತೌ ಚ ಶತಶೋ ಗಭಸ್ತೀನಿವ ಭಾಸ್ಕರೌ||

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು
ಹೂಡುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರು ಸೂರ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಿರಣಗಳನ್ನು
ಪಸರಿಸುವಂತೆ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ
ಸುರಿಸಿದರು.

07090040a ತಾಪಯಂತೌ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ಮಹಾರಥೌ|

07090040c ಯುಗಾಂತಪ್ರತಿಮೌ ವೀರೌ ರೇಜತುರ್ಭಾಸ್ಕರಾವಿವ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರ ಮಹಾರಥರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಭಾಸ್ಕರರಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

07090041a ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ರಭಸಂ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ಮಹಾರಥಂ|

07090041c ವಿದ್ವೇಷೂಣಾಂ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಕೃತವರ್ಮನಾದರೋ ಮಹಾರಥ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯನ್ನು ರಭಸದಿಂದ
ಎಪ್ಪತ್ತೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07090042a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧೋ ವ್ಯಥಿತೋ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07090042c ವಿಸೃಜನ್ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ಮೂರ್ಚಯಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ||

ಅದರಿಂದ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಶಿಖಂಡಿಯು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ
ರಥದಲ್ಲಿ ಆಸನದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜರುಗಿ ಕುಳಿತನು. ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07090043a ತಂ ವಿಷಣ್ಣಂ ರಥೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾವಕಾ ಭರತರ್ಷಭ|

07090043c ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಪೂಜಯಾಮಾಸುರ್ವಾಸಾಂಸ್ಯಾದುಧುವೃಶ್ಚ ಹ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಥದಲ್ಲಿ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ನಿನ್ನವರು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅಂಗವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಹಾರಿಸಿದರು.

07090044a ಶಿಖಿಂಡಿನಂ ತಥಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಹಾರ್ದಿಕೈಶರಪೀಡಿತಂ|

07090044c ಅಪೋವಾಹ ರಣಾದ್ಯಂತಾ ತ್ವರಮಾಣೋ ಮಹಾರಥಂ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಹಾರ್ದಿಕೈಶರಗಳಿಂದ ಹಾಗೆ ಪೀಡಿತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ಆ ಮಹಾರಥನನ್ನು ತ್ವರಮಾಡಿ ರಣದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07090045a ಸಾದಿತಂ ತು ರಥೋಪಸ್ಥೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಾಃ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ|

07090045c ಪರಿವವ್ರೂ ರಥೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾಹವೇ||

ರಥದಲ್ಲಿ ಒರಗಿದ್ದ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾರ್ಥರು ತಕ್ಷಣವೇ ಆಹವದಲ್ಲಿ ರಥಗಳಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07090046a ತತ್ರಾದ್ಭುತಂ ಪರಂ ಚಕ್ರೇ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

07090046c ಯದೇಕಃ ಸಮರೇ ಪಾರ್ಥನ್ವಾರಯಾಮಾಸ ಸಾನುಗಾನ್||

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಡನಿದ್ದ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ತಡೆದು ಪರಮ ಅದ್ಭುತ ಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದನು.

07090047a ಪಾರ್ಥಾನ್ವಿತ್ವಾ ಜಯಚ್ಛೇದೀನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸೃಂಜಯಾನಪಿ|

07090047c ಕೇಕಯಾಂಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಾನ್ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಚೇದಿ-ಪಾಂಚಾಲ-ಸೃಂಜಯ-ಕೇಕಯ ಮಹಾವೀರ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪಾರ್ಥರನ್ನೂ ಗೆದ್ದನು.

07090048a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾಃ|

07090048c ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ಧಾವಂತೋ ನೈವ ಚಕ್ಷುರ್ಭೃತಿಂ ರಣೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ದಿಕನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವ ಯೋಧರು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದೇ ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07090049a ಜಿತ್ವಾ ಪಾಂಡುಸುತಾನ್ಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಮಾನ್|

07090049c ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಸಮರೇಽತಿಷ್ಠದ್ವಿಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ಭೀಮಸೇನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಹಾರ್ದಿಕನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07090050a ತೇ ದ್ರಾವ್ಯಮಾಣಾಃ ಸಮರೇ ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಮಹಾರಥಾಃ|

07090050c ವಿಮುಖಾಃ ಸಮಪದ್ಯಂತ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿರರ್ದಿತಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ದಿಕನಿಂದ ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಮಹಾರಥರು ಅವನ ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ವಿಮುಖರಾದರು."

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಕೃತವರ್ಮಪರಾಕ್ರಮೇ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಕೃತವರ್ಮಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ

೯೧

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮುಂದುವರೆದುದು (೧-೯).

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುದು (೧೦-೨೩).

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಮಾಗಧ ಜಲಸಂಧನ ವಧೆ (೨೪-೫೪).

07091001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07091001a ಶೃಣುಷ್ಟೈಕಮನಾ ರಾಜನ್ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

07091001c ದ್ರಾವ್ಯಮಾಣೇ ಬಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

07091002a ಲಜ್ಜಯಾವನತೇ ಚಾಪಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೈಶ್ಚೈವ ತಾವಕೈಃ|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೀನು ಏನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು. ಮಹಾತ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕೈನಿಂದ ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರ ಸೇನೆಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿತು ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದರು.

07091002c ದ್ವೀಪೋ ಯ ಆಸೀತ್ಪಾಂಡೂನಾಮಗಾಧೇ ಗಾಧಮಿಚ್ಛತಾಂ||

07091003a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ನಿನದಂ ಭೀಮಂ ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹಾಹವೇ|

07091003c ಶೈನೇಯಸ್ತ್ವ ರಿತೋ ರಾಜನ್ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಅಗಾಧವಾದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸಿದ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ವೀಪವೊಂದು ದೊರಕಿತು. ರಾಜನ್! ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನ ಕಡೆಯವರು ಮಾಡಿದ ಭಯಂಕರ ಜಯಘೋಷವನ್ನು
ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಶೈನೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೃತವರ್ಮನ ಬಳಿಗೆ
ಧಾವಿಸಿದನು.

07091004a ಕೃತವರ್ಮ ತು ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಶೈನೇಯಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07091004c ಅವಾಕಿರತ್ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತತೋಽಕ್ರುದ್ಧತ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಕೃತವರ್ಮನು ಶೈನೇಯನನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೋಧಿತನಾದನು.

07091005a ತತಃ ಸುನಿಶಿತಂ ಭಲ್ಲಂ ಶೈನೇಯಃ ಕೃತವರ್ಮಣೇ|

07091005c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಶರಾಂಶ್ಚ ಚತುರೋಽಪರಾನ್||

ಆಗ ಶೈನೇಯನು ನಿಶಿತವಾದ ಭಲ್ಲವೊಂದನ್ನು ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಪುನಃ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07091006a ತೇ ತಸ್ಯ ಜಘ್ನಿರೇ ವಾಹಾನ್ಬಲ್ಲೇನಾಸ್ಯಾಚ್ಚಿ ನದ್ಧನುಃ|

07091006c ಪೃಷ್ಠರಕ್ಷಂ ತಥಾ ಸೂತಮವಿಧ್ಯನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅವನು ಕೃತವರ್ಮನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಭಲ್ಲದಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಪೃಷ್ಠರಕ್ಷಕನನ್ನೂ
ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07091007a ತತಸ್ತಂ ವಿರಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07091007c ಸೇನಾಮಸ್ಯಾದ್ ಯಾಮಾಸ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅವನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯತೊಡಗಿದನು.

07091008a ಸಾಭಜ್ಯತಾಥ ಪೃತನಾ ಶೈನೇಯಶರಪೀಡಿತಾ|

07091008c ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ವೈ ತ್ವರಿತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಶೈನೇಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾದ ಸೇನೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಗ್ನವಾಯಿತು. ಆಗ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದನು.

07091009a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯದಕರೋತ್ತವ ಸೈನ್ಯೇಷು ವೀರ್ಯವಾನ್|

07091009c ಅತೀತ್ಯ ಸ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮಹಾರ್ಣವಂ||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಮಹಾಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದುವರೆದ ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು !

07091010a ಪರಾಜಿತ್ಯ ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮಾಹವೇ|

07091010c ಯಂತಾರಮಬ್ರವೀಚ್ಚೂ ರಃ ಶನ್ಯೈರ್ಯಾ ಹೀತ್ಯಸಂಭ್ರಮಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಸಂಹೃಷ್ಟನಾದ ಆ ಶೂರನು ಸಾರಥಿಗೆ “ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07091011a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತವ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ರಥಾಶ್ವದ್ವಿಪಸಂಕುಲಂ|

07091011c ಪದಾತಿಜನಸಂಪೂರ್ಣಮಬ್ರವೀತ್ಸಾರಥಿಂ ಪುನಃ||

ರಥ-ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪದಾತಿ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಆ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07091012a ಯದೇತನ್ಮೈಘಸಂಕಾಶಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಸ್ಯ ಸವ್ಯತಃ|

07091012c ಸುಮಹತ್ಕುಂಜರಾನೀಕಂ ಯಸ್ಯ ರುಕ್ಮರಥೋ ಮುಖಿಂ||

“ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಮೋಡಗಳಂತಿರುವ ಸೇನೆಯು ಆನೆಗಳ ಸೇನೆ. ರುಕ್ಮರಥನು ಅದರ ನಾಯಕನು.

07091013a ಏತೇ ಹಿ ಬಹವಃ ಸೂತ ದುರ್ನಿವಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07091013c ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾಡಿಷ್ಟ್ವಾ ಮದರ್ಥೇ ತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಾಃ|

ಸೂತ! ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾಟಿ ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟ. ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತರಾಗಿ ಅವು ನನಗಾಗಿ ಜೀವವನ್ನೇ ತೊರೆದು ಕಾಯುತ್ತಿವೆ.

07091013e ರಾಜಪುತ್ರಾ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಕ್ರಾಂತಯೋಧಿನಃ||

07091014a ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ರಥೋದಾರಾಃ ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜಾಃ|

07091014c ಮಾಮೇವಾಭಿಮುಖಾ ವೀರಾ ಯೋತ್ಸ್ಯಮಾನಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ತ್ರಿಗರ್ತರ ರಾಜಪುತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ವೀರ ಯೋಧರು.
ರಥೋದಾರರು. ಸುವರ್ಣಮಯ ವಿಕೃತ ಧ್ವಜವುಳ್ಳವರು. ನನ್ನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನನ್ನನ್ನೇ ಎದುರಿಸಿ ಆ ವೀರರು ನಿಂತಿರುವರು.

07091015a ಅತ್ರ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಶ್ವಾಂಶ್ಚೋದಯ ಸಾರಥೇ|

07091015c ತ್ರಿಗರ್ತ್ಯಃ ಸಹ ಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮಿ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಸಾರಥೇ! ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತಲುಪಿಸು.
ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಾನು ತ್ರಿಗರ್ತರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

07091016a ತತಃ ಪ್ರಾಯಾಚ್ಚ ನೈಃ ಸೂತಃ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07091016c ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಣೇನ ಭಾಸ್ವರೇಣ ಪತಾಕಿನಾ||

07091017a ತಮೂಹುಃ ಸಾರಥೇರ್ವಶ್ಯಾ ವಲ್ಗಮಾನಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07091017c ವಾಯುವೇಗಸಮಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಕುಂದೇಂದುರಜತಪ್ರಭಾಃ||

ಸಾತ್ವತನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಯುವ ಸೂತನು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಪತಾಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆದಿತ್ಯವರ್ಣದ ರಥವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ
ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆ ಸಾರಥಿಯ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ
ವಾಯುವೇಗ ಸಮ, ಕುಂದಪುಷ್ಪ ಅಥವಾ ಚಂದ್ರ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಬಣ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದವು.

07091018a ಆಪತಂತಂ ರಥಂ ತಂ ತು ಶಂಖವರ್ಣೈರ್ಹರ್ಯೋತ್ತಮೈಃ|

07091018c ಪರಿವವ್ರಸ್ತತಃ ಶೂರಾ ಗಜಾನೀಕೇನ ಸರ್ವತಃ|

07091018e ಕಿರಂತೋ ವಿವಿಧಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ಸಾಯಕಾಽಲ್ಲಘುವೇಧಿನಃ||

ಆ ಶಂಖವರ್ಣದ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಆ ಶೂರರು ಆನೆಗಳ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ
ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ವಿವಿಧ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07091019a ಸಾತ್ವತೋಽಪಿ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಗಜಾನೀಕಮಯೋಧಯತ್|

07091019c ಪರ್ವತಾನಿವ ವರ್ಷೇಣ ತಪಾಂತೇ ಜಲದೋ ಮಹಾನ್||

ಸಾತ್ವತನಾದರೋ ವರ್ಷಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೇಘವು
ಜಲವರ್ಷದಿಂದ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವಂತೆ ನಿಶಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07091020a ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶೈರ್ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಶರೈರ್ಗಜಾಃ|

07091020c ಪ್ರಾದ್ರವನ್ರಣಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಶಿನಿವೀರ್ಯಸಮೀರಿತೈಃ||

ಶಿನಿವೀರನು ಬಿಟ್ಟು ವಜ್ರದ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಶರಗಳಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳು ರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದವು.

07091021a ಶೀರ್ಣದಂತಾ ವಿರುಧಿರಾ ಭಿನ್ನಮಸ್ತಕಪಿಂಡಕಾಃ|

07091021c ವಿಶೀರ್ಣಕರ್ಣಾಸ್ಯಕರಾ ವಿನಿಯಂತ್ರಪತಾಕಿನಃ||

07091022a ಸಂಭಿನ್ನವರ್ಮಘಂಟಾಶ್ಚ ಸಮ್ನಿಕೃತ್ತಮಹಾದ್ವಜಾಃ|

07091022c ಹತಾರೋಹಾ ದಿಶೋ ರಾಜನ್ಪೀಜಿರೇ ಭ್ರಷ್ಟಕಂಬಲಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಕತ್ತರಿಸಿಹೋದ ದಂತಗಳಿಂದಲೂ, ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾದ
 ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ಒಡೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ತಲೆ-
 ಗಂಡಸ್ಥಲಗಳಿಂದಲೂ, ಸೀಳಿಹೋದ ಕಿವಿ-ಮುಖ-
 ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಮಾವಟಿಗರಿಂದಲೂ,
 ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭಿನ್ನವಾದ
 ಮರ್ಮಸ್ಥಲಗಳಿಂದಲೂ, ಭಿನ್ನವಾದ ಗಂಟೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
 ಮಹಾಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ, ಹತಯೋಧರಿಂದಲೂ, ಜಾರಿಹೋಗಿದ್ದ
 ರತ್ನಗಂಬಳಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದ ಆನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
 ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವು.

07091023a ರುವಂತೋ ವಿವಿಧಾನ್ರಾವಾಂ ಜಲದೋಪಮನಿಸ್ವನಾಃ|

07091023c ನಾರಾಚೈರ್ವತ್ಸದಂತೈಶ್ಚ ಸಾತ್ವತೇನ ವಿದಾರಿತಾಃ||

ಸಾತ್ವತನ ವಿವಿಧ ನಾರಾಚ-ವತ್ಸದಂತಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ
 ಮೋಡಗಳಂತಿದ್ದ ಆನೆಗಳು ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07091024a ತಸ್ಮಿನ್ರುತೇ ಗಜಾನೀಕೇ ಜಲಸಂಧೋ ಮಹಾರಥಃ|

07091024c ಯತ್ತಃ ಸಂಪ್ರಾಪಯನ್ನಾಗಂ ರಜತಾಶ್ವರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಹಾಗೆ ಆ ಗಜಸೇನೆಯು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು
 ಮಹಾರಥ ಜಲಸಂಧನು ತನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ರಜತಾಶ್ವ ಸಾತ್ವತಿಯ
 ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07091025a ರುಕ್ಮವರ್ಣಕರಃ ಶೂರಸ್ತಪನೀಯಾಂಗದಃ ಶುಚಿಃ|

07091025c ಕುಂಡಲೀ ಮುಕುಟೀ ಶಂಖೀ ರಕ್ತಚಂದನರೂಷಿತಃ||

07091026a ಶಿರಸಾ ಧಾರಯನ್ನೀಪ್ತಾಂ ತಪನೀಯಮಯೀಂ ಸ್ರಜಂ|

07091026c ಉರಸಾ ಧಾರಯನ್ನಿಷ್ಕಂ ಕಂಠಸೂತ್ರಂ ಚ ಭಾಸ್ವರಂ||

07091027a ಚಾಪಂ ಚ ರುಕ್ಮವಿಕೃತಂ ವಿಧುನ್ವನ್ನಜಮೂರ್ಧನಿ|

07091027c ಅಶೋಭತ ಮಹಾರಾಜ ಸವಿದ್ಯುದಿವ ತೋಯದಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸುವರ್ಣಮಯ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಶೂರ, ಶುಚಿ, ಕುಂಡಲೀ, ಮುಕುಟಿ, ಶಂಖೀ, ರಕ್ತಚಂದನಲೇಪಿತನಾಗಿದ್ದ, ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜ್ವಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನ ಚಿನ್ನದ ಸರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲವನ್ನು ಪದಕದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಂಠಸೂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಜಲಸಂಧನು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸುತ್ತಾ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೇಘದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು,

07091028a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ಮಾಗಧಸ್ಯ ಗಜೋತ್ತಮಂ|

07091028c ಸಾತ್ಯಕಿರ್ವಾರಯಾಮಾಸ ವೇಲೇವೋದ್ವೃತ್ತಮರ್ಣವಂ||

ಅತ್ಯಂತ ತ್ವರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಗಧರಾಜನ ಆ ಗಜನಾಯಕನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ತೀರವು ತಡೆಯುವಂತೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07091029a ನಾಗಂ ನಿವಾರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ಶರೋತ್ತಮೈಃ|

07091029c ಅಕ್ರುದ್ಯತ ರಣೇ ರಾಜನ್ಜಲಸಂಧೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಶೈನೇಯನ ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಅನೇಯು
ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಬಲ ಜಲಸಂಧನು
ಕ್ರುದ್ಧನಾದನು.

07091030a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮಾರ್ಗಣೈರ್ಭಾರಸಾಧನೈಃ|

07091030c ಅವಿದ್ಯತ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಂ ಜಲಸಂಧೋ ಮಹೋರಸಿ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಜಲಸಂಧನು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ
ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮೊಗನ ಮಹಾವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆದನು.

07091031a ತತೋಽಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

07091031c ಅಸ್ಯತೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಸ್ಯ ನಿಚಕರ್ತ ಶರಾಸನಂ||

ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲದಿಂದ ವೃಷ್ಟಿವೀರನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07091032a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07091032c ಅವಿದ್ಯನ್ಮಾಗಧೋ ವೀರಃ ಪಂಚಭರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭಾರತ! ಅನಂತರ ನಗುತ್ತಾ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಹೀನನಾಗಿದ್ದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ವೀರ ಮಾಗಧನು ನಗುತ್ತಾ ಐದು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07091033a ಸ ವಿದ್ಧೋ ಬಹುಭರ್ನಿಶಿತೈರ್ಜಲಸಂಧೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07091033c ನಾಕಂಪತ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ಜಲಸಂಧನ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡರೂ
ಮಹಾಬಾಹು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಮಹಾ
ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು.

07091034a ಅಚಿಂತಯನ್ವೈ ಸ ಶರಾನ್ನಾತ್ಯರ್ಥಂ ಸಂಭ್ರಮಾದ್ಭಲೀ|

07091034c ಧನುರನ್ಯತ್ಸಮಾದಾಯ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತ್ಯುವಾಚ ಹ||

ತನ್ನಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೇ,
ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
“ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಜಲಸಂಧನಿಗೆ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

07091035a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಶೈನೇಯೋ ಜಲಸಂಧಂ ಮಹೋರಸಿ|

07091035c ವಿವ್ಯಾಧ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಸುಭೃಶಂ ಶರಾಣಾಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಗುತ್ತಾ ಶೈನೇಯನು ಜಲಸಂಧನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಅರವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07091036a ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಚ ಪೀತೇನ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07091036c ಜಲಸಂಧಸ್ಯ ಚಿಚ್ಚೇದ ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಜಲಸಂಧನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಮುಷ್ಟಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07091037a ಜಲಸಂಧಸ್ತು ತತ್ತ್ವಕ್ವಾ ಸಶರಂ ವೈ ಶರಾಸನಂ|

07091037c ತೋಮರಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ತೂರ್ಣಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಜಲಸಂಧನಾಧರೋ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ತೋಮರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಕಡೆ ರಭಸದಿಂದ ಎಸೆದನು.

07091038a ಸ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಭುಜಂ ಸವ್ಯಂ ಮಾಧವಸ್ಯ ಮಹಾರಣೇ|

07091038c ಅಭ್ಯಗಾದ್ಧರಣೇಂ ಘೋರಃ ಶ್ವಸನ್ನಿವ ಮಹೋರಗಃ||

ಅದು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನ ಎಡಭುಜವನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾಸರ್ಪವು ಭುಸುಗುಟ್ಟುವಂತೆ ಸೋಯ್ ಶಬ್ದದೊಡನೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

07091039a ನಿರ್ಭಿನ್ನೇ ತು ಭುಜೇ ಸವ್ಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07091039c ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿರ್ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಜಲಸಂಧಮತಾಡಯತ್||

ಎಡಭುಜವು ಗಾಯಗೊಳ್ಳಲು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮೂವತ್ತು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಜಲಸಂಧನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07091040a ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತು ತತಃ ಖಿಡ್ಗಂ ಜಲಸಂಧೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07091040c ಆರ್ಷಭಂ ಚರ್ಮ ಚ ಮಹಚ್ಚತಚಂದ್ರಮಲಂಕೃತಂ|

07091040e ತತ ಆವಿಧ್ಯ ತಂ ಖಿಡ್ಗಂ ಸಾತ್ವತಾಯೋತ್ಸರ್ಜ ಹ||

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಹಾಬಲ ಜಲಸಂಧನು ಖಿಡ್ಗವನ್ನೂ, ಎತ್ತಿನ

ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದ ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ನೂರು ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಡ್ಗವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಸಾತ್ವತನ
ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07091041a ಶೈನೇಯಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಸ ಖಡ್ಗೋ ನ್ಯಪತನ್ಮಹೀಂ|

07091041c ಅಲಾತಚಕ್ರವಚ್ಚೈವ ವ್ಯರೋಚತ ಮಹೀಂ ಗತಃ||

ಆ ಖಡ್ಗವು ಶೈನೇಯನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿತು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ಖಡ್ಗವು ಕೊಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ರದಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07091042a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸರ್ವಕಾಯಾವದಾರಣಂ|

07091042c ಶಾಲಸ್ಯಂಧಪ್ರತೀಕಾಶಮಿಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ವನಂ|

07091042e ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ವಿವ್ಯಧೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಲಸಂಧಂ ಶರೇಣ ಹ||

ಒಡನೆಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಶರೀರಗಳನ್ನೂ
ತುಂಡರಿಸಬಲ್ಲ, ಶಾಲವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬೆಯಂತೆ ದೀರ್ಘವಾದ ಇಂದ್ರನ
ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಠೇಂಕಾರಶಬ್ದವುಳ್ಳ ಧನುಸ್ಸಿನ
ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಮೀಟಿ ನಿಶಿತ ಬಾಣದಿಂದ ಜಲಸಂಧನನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07091043a ತತಃ ಸಾಭರಣೌ ಬಾಹೂ ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಂ ಮಾಧವೋತ್ತಮಃ|

07091043c ಸಾಂಗದೌ ಜಲಸಂಧಸ್ಯ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಆಗ ಮಾಧವೋತ್ತಮನು ನಗುತ್ತಾ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ

ಜಲಸಂಧನ ಎರಡು ತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಎರಡು ಕ್ಷುರಪ್ರಗಳಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07091044a ತೌ ಬಾಹೂ ಪರಿಘಪ್ರಖ್ಯೌ ಪೇತತುರ್ಗ ಜಸತ್ತಮಾತ್|

07091044c ವಸುಂಧರಧರಾದ್ಭ್ರಷ್ಟೌ ಪಂಚಶೀರ್ಷಾ ವಿವೋರಗೌ||

ಜಲಸಂಧನ ಪರಿಘೋಪಮ ಎರಡು ತೋಳುಗಳೂ ಪರ್ವತದ
ಮೇಲಿಂದ ಜಾರಿಬಿದ್ದ ಐದು ಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಆನೆಯ
ಮೇಲಿಂದ ವಸುಂಧರೆ ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07091045a ತತಃ ಸುದಂಷ್ಟ್ರಂ ಸುಹನು ಚಾರುಕುಂಡಲಮುನ್ನಸಂ|

07091045c ಕ್ಷುರೇಣಾಸ್ಯ ತೃತೀಯೇನ ಶಿರಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಅನಂತರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಮೂರನೆಯ ಕ್ಷುರದಿಂದ ಮುತ್ತಿನಂಥಹ
ಸುಂದರ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮನೋಹರ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳಿಂದ
ಸಮಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ ಜಲಸಂಧನ ವಿಶಾಲ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07091046a ತತ್ಪಾತಿತಶಿರೋಬಾಹುಕಬಂಧಂ ಭೀಮದರ್ಶನಂ|

07091046c ದ್ವಿರದಂ ಜಲಸಂಧಸ್ಯ ರುಧಿರೇಣಾಭ್ಯಷಿಂಚತ||

ತಲೆ ಮತ್ತು ಬಾಹುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಜಲಸಂಧನ ಕಬಂಧವು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತದಿಂದ ಆ
ಮಹಾಗಜವನ್ನು ತೋಯಿಸಿತು.

07091047a ಜಲಸಂಧಂ ನಿಹತ್ಯಾಜೌ ತ್ವರಮಾಣಸ್ತು ಸಾತ್ವತಃ|

07091047c ನೈಷಾದಿಂ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಗಜಸ್ಯಂಧಾದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಈ ರೀತಿ ಜಲಸಂಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸಾತ್ವತನು
ತ್ವರಮಾಡಿ ಆನೆಯ ಭುಜದ ಮೇಲಿಂದ ಅದರ ಅಂಬಾರಿಯನ್ನೂ
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

07091048a ರುಧಿರೇಣಾವಸಿಕ್ತಾಂಗೋ ಜಲಸಂಧಸ್ಯ ಕುಂಜರಃ|

07091048c ವಿಲಂಬಮಾನಮವಹತ್ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ಪರಮಾಸನಂ||

ಆದರೆ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದ ದೇಹದ ಜಲಸಂಧನ ಆನೆಯು
ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂಬಾರಿಯನ್ನು ಜೋತಾಡಿಸುತ್ತಾ ಎಳೆದು
ಕೊಂಡೇ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07091049a ಶರಾದ್ಧಿ ತಃ ಸಾತ್ವತೇನ ಮರ್ದಮಾನಃ ಸ್ವವಾಹಿನೀಂ|

07091049c ಘೋರಮಾರ್ತಸ್ವರಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿದುದ್ರಾವ ಮಹಾಗಜಃ||

ಸಾತ್ವತನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪುನಃ ಪೀಡಿತವಾದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಆನೆಯು
ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಚೀತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಸೇನೆಯನ್ನೇ
ಪದಾಘಾತದಿಂದ ಮರ್ದಿಸುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07091050a ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07091050c ಜಲಸಂಧಂ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೃಷ್ಟಿನಾಂ ಋಷಭೇಣ ಹ||

ಮಾರಿಷ! ವೃಷ್ಟಿಯರ ವೃಷಭನಿಂದ ಜಲಸಂಧನು ಹತನಾದುದನ್ನು
ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07091051a ವಿಮುಖಾಶ್ಚ ಭೃಧಾವಂತ ತವ ಯೋಧಾಃ ಸಮಂತತಃ|

07091051c ಪಲಾಯನೇ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ||

ಶತ್ರುವನ್ನು ಜಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿದ್ದ ಪಲಾಯನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಯೋಧರು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ಓಡಿಹೋದರು.

07091052a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07091052c ಅಭ್ಯಯಾಜ್ಜ ವನೈರಶ್ವೈರ್ಯುಧಾನಂ ಮಹಾರಥಂ||

ರಾಜನ್! ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದವರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದ್ರೋಣನು ವೇಗವಾದ ಕುದುರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಾರಥ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಸಮೀಪ ಬಂದನು.

07091053a ತಮುದೀರ್ಣಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೈನೇಯಂ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

07091053c ದ್ರೋಣೇನೈವ ಸಹ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಅಡಿಗಡಿಯೂ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶೈನೇಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಕುರುಪುಂಗವರು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07091054a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಕುರೂಣಾಂ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಚ|

07091054c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ರಣೇ ರಾಜನ್ಧ್ರೋರಂ ದೇವಾಸುರೋಪಮಂ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗಿದ್ದ ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತನ

ನಡುವೆ ದೇವಾಸುರರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದಂತೆ ಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಜಲಸಂಧವಧೇ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಜಲಸಂಧವಧ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೨

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಾಜಯ (೧-೨೪). ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದು (೨೫-೪೪).

07092001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07092001a ತೇ ಕಿರಂತಃ ಶರವ್ರಾತಾನ್ಸರ್ವೇ ಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07092001c ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾರಾಜ ಯುಯುಧಾನಮಯೋಧಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಪ್ರಹಾರಕುಶಲ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಯುಯುಧಾನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು.

07092002a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯಾ ಜಘಾನ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07092002c ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ದ್ವಾದಶಭಿದುಃಸ್ಸಹೋ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಅವನನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ,
ದುರ್ಮರ್ಷಣನು ಹನ್ನೆರಡು ಮತ್ತು ದುಃಸ್ಸಹನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದರು.

07092003a ವಿಕರ್ಣಶ್ಚಾಪಿ ನಿಶಿತೈಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

07092003c ವಿವ್ಯಾಧ ಸವ್ಯೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ತು ಸ್ತನಾಭ್ಯಾಮಂತರೇ ತಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ವಿಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ರಣಹದ್ದಿನ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಮೂವತ್ತು ನಿಶಿತ
ಕಂಕಪತ್ರಗಳಿಂದ ಅವನ ಎಡಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನೂ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07092004a ದುರ್ಮುಖೋ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತಥಾ ದುಃಶಾಸನೋಽಷ್ಟಭಿಃ|

07092004c ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಶೈನೇಯಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ದುರ್ಮುಖನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ
ದುಃಶಾಸನನು ಎಂಟು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಸೇನನು ಎರಡರಿಂದ
ಶೈನೇಯನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07092005a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಾಧವಂ|

07092005c ಅಪೀಡಯದ್ರಣೇ ರಾಜನ್ ಶೂರಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾಃ||

ರಾಜನ್! ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಮತ್ತು ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನ್ಯ ಮಹಾರಥ
ಶೂರರೂ ಮಾಧವನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದರು.

07092006a ಸರ್ವತಃ ಪ್ರತಿವಿದ್ಧಸ್ತು ತವ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07092006c ತಾನ್ವತ್ಯವಿಧ್ಯಚ್ಛೇನೇಯಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗಜಿಹ್ಮಗೈಃ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಶೈನೇಯನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07092007a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ದುಃಸಹಂ ನವಭಿಸ್ತಥಾ|

07092007c ವಿಕರ್ಣಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

07092008a ದುರ್ಮರ್ಷಣಂ ದ್ವಾದಶಭಿಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ವಿವಿಂಶತಿಂ|

07092008c ಸತ್ಯವ್ರತಂ ಚ ನವಭಿರ್ವಿಜಯಂ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ದುಃಸ್ಸಹನನ್ನು
ಒಂಭತ್ತರಿಂದ, ವಿಕರ್ಣನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ, ಚಿತ್ರಸೇನನನ್ನು
ಏಳರಿಂದ, ದುರ್ಮರ್ಷಣನನ್ನು ಹನ್ನೆರಡರಿಂದ, ವಿವಿಂಶತಿಯನ್ನು
ನಾಲ್ಕರಿಂದ, ಸತ್ಯವ್ರತನನ್ನು ಒಂಭತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಜಯನನ್ನು ಹತ್ತು
ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07092009a ತತೋ ರುಕ್ಮಾಂಗದಂ ಚಾಪಂ ವಿಧುನ್ವಾನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07092009c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಪುತ್ರಂ ತವ ಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾರಥಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಕರಿಸುತ್ತಾ
ನಿನ್ನ ಮಗ ರುಕ್ಮಾಂಗದ ಮಹಾರಥ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07092010a ರಾಜಾನಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

07092010c ಶರೈರಭ್ಯಾಹನದ್ಗಾಢಂ ತತೋ ಯುದ್ಧಮಭೂತ್ತಯೋಃ||

ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07092011a ವಿಮುಂಚಂತೌ ಶರಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ಸಂದಧಾನೌ ಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07092011c ಅದೃಶ್ಯಂ ಸಮರೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಚಕ್ರತುಸ್ತೌ ಮಹಾರಥೌ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾರಥರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಅದೃಶ್ಯರನ್ನಾಗಿಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

07092012a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕುರುರಾಜೇನ ನಿರ್ವಿದ್ಧೋ ಬಹ್ವಶೋಭತ|

07092012c ಅಸ್ತವದ್ರುಧಿರಂ ಭೂರಿ ಸ್ವರಸಂ ಚಂದನೋ ಯಥಾ||

ಕುರುರಾಜನಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಕೆಂಪು ರಸವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಚಂದನ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07092013a ಸಾತ್ವತೇನ ಚ ಬಾಣೌಘೈರ್ನಿರ್ವಿದ್ಧಸ್ತನಯಸ್ತವ|

07092013c ಶಾತಕುಂಭಮಯಾಪೀಡೋ ಬಭೌ ಯೂಪ ಇವೋಚ್ಚಿ ತಃ||

ಸಾತ್ವತನ ಬಾಣಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸುವರ್ಣಮಯ ಶಿರೋಭೂಷಣವಿರುವ ಎತ್ತರ ಯೂಪಸ್ಥಂಭದಂತೆ

ಶೋಭಿಸಿದನು.

07092014a ಮಾಧವಸ್ತು ರಣೇ ರಾಜನ್ಕುರುರಾಜಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07092014c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಹಸಾ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಹಸನ್ನಿವ|

07092014e ಅಧೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ಶರೈರ್ಬಹುಭಿರಾಚಿನೋತ್||

ರಾಜನ್! ಮಾಧವನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಗುತ್ತಾ ಧನ್ವಿ
ಕುರುರಾಜನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೇ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನನ್ನು ಬಹಳ ಶರಗಳಿಂದ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07092015a ನಿರ್ಭಿನ್ನಶ್ಚ ಶರೈಸ್ತೇನ ದ್ವಿಷತಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಣಾ|

07092015c ನಾಮೃಷ್ಯತ ರಣೇ ರಾಜಾ ಶತ್ರೋರ್ವಿಜಯಲಕ್ಷಣಂ||

ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿ ಶತ್ರುವಿನ ಶರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾದುದನ್ನು
ಮತ್ತು ಶತ್ರುವಿನ ವಿಜಯಲಕ್ಷಣವನ್ನು ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07092016a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಹೇಮಪೃಷ್ಠಂ ದುರಾಸದಂ|

07092016c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತೂರ್ಣಂ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಶತೇನ ಹ||

ಆಗ ಅವನು ಹೇಮಪೃಷ್ಠದ ಇನ್ನೊಂದು ದುರಾಸದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣವೇ ನೂರು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07092017a ಸೋತಿವಿದ್ದೋ ಬಲವತಾ ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಧನ್ವಿನಾ|

07092017c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಸ್ತವ ಪುತ್ರಮಪೀಡಯತ್||

ನಿನ್ನ ಬಲವಂತ ಮಗ ಧನ್ವಿಯಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನೂ ಬಹಳವಾಗಿ
ಪೀಡಿಸಿದನು.

07092018a ಪೀಡಿತಂ ನೃಪತಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07092018c ಸಾತ್ವತಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದಯಾಮಾಸುರಂಜಸಾ||

ನೃಪತಿಯು ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಮಕ್ಕಳು
ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07092019a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಭಿಸ್ತವ ಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07092019c ಏಕೈಕಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಐದೈದು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಏಳೇಳರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07092020a ದುರ್ಯೋಧನಂ ಚ ತ್ವರಿತೋ ವಿವ್ಯಾಧಾಷ್ಟಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07092020c ಪ್ರಹಸಂಶ್ಚಾಸ್ಮ್ಯ ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾರ್ಮುಕಂ ರಿಪುಭೀಷಣಂ||

ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಎಂಟು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ನಗುತ್ತಾ ರಿಪುಭೀಷಣವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07092021a ನಾಗಂ ಮಣಿಮಯಂ ಚೈವ ಶರೈರ್ಧ್ವಜಮಪಾತಯತ್|

07092021c ಹತ್ವಾ ತು ಚತುರೋ ವಾಹಾಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07092021e ಸಾರಥಿಂ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಅನಂತರ ಆನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳ ಮಣಿಮಯವಾದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

07092022a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಚೈವ ಕುರುರಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ|

07092022c ಅವಾಕಿರಚ್ಚ ರೈರ್ಯೋ ಬಹುಭಿರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಇದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಥ ಕುರುರಾಜನನ್ನು ಹೃಷ್ಟ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅನೇಕ ಮರ್ಮಭೇದಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07092023a ಸ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ಶರೋತ್ತಮೈಃ|

07092023c ಪ್ರಾದ್ರವತ್ಸಹಸಾ ರಾಜನ್ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತವ|

ರಾಜನ್! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶೈನೇಯನ ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಕ್ಷಣವೇ ಓಡಿಹೋದನು.

07092023e ಆಪ್ಲುತಶ್ಚ ತತೋ ಯಾನಂ ಚಿತ್ರಸೇನಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ||

07092024a ಹಾಹಾಭೂತಂ ಜಗಚ್ಚಾಸೀದ್ಧ್ವಾಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾನಮಾಹವೇ|

07092024c ಗ್ರಸ್ಯಮಾನಂ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ಖೇ ಸೋಮಮಿವ ರಾಹುಣಾ||

ಓಡಿಹೋಗುವಾಗ ಧನ್ವಿ ಚಿತ್ರಸೇನನ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಗ್ರಹಸ್ತನಾದ ಸೋಮನಂತೆ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ
ಗ್ರಹಸ್ತನಾದ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07092025a ತಂ ತು ಶಬ್ದಂ ಮಹಚ್ಚು ತ್ವಾ ಕೃತವರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

07092025c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸಹಸಾ ತತ್ರ ಯತ್ರಾಸ್ತೇ ಮಾಧವಃ ಪ್ರಭುಃ||

07092026a ವಿಧುನ್ವಾನೋ ಧನುಃಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಚೋದಯಂಶ್ಚೈವ ವಾಜಿನಃ|

07092026c ಭರ್ತ್ಸಯನ್ಸಾರಥಿಂ ಚೋಗ್ರಂ ಯಾಹಿ ಯಾಹೀತಿ ಸತ್ವರಃ||

ಆ ಮಹಾಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಥ ಕೃತವರ್ಮನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೀಂಕರಿಸಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಹೋಗುವಂತೆ
ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಾ, “ಬೇಗ ಹೋಗು!” ಎಂದು ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಗದರಿಸುತ್ತಾ
ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಭು ಮಾಧವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು.

07092027a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಮಿವಾಂತಕಂ|

07092027c ಯುಯುಧಾನೋ ಮಹಾರಾಜ ಯಂತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಬಾಯ್ಲೆರೆದ ಅಂತಕನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಯುಧಾನನು ಸಾರಥಿಗೆ ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07092028a ಕೃತವರ್ಮಾ ರಥೇನೈಷ ದ್ರುತಮಾಪತತೇ ಶರೀ|

07092028c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾಹಿ ರಥೇನೈನಂ ಪ್ರವರಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

“ಕೃತವರ್ಮನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ತೀವ್ರ ವೇಗದಿಂದ ನನ್ನ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ವಧನುಷ್ಮಂತರಲ್ಲಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ರಥದೊಂದಿಗೆ ಎದುರಿಸು !”

07092029a ತತಃ ಪ್ರಜವಿತಾಶ್ವೇನ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತೇನ ಚ|

07092029c ಆಸಸಾದ ರಣೇ ಭೋಜಂ ಪ್ರತಿಮಾನಂ ಧನುಷ್ಮತಾಂ||

ಅನಂತರ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ್ದ ವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಧನುಷ್ಮಂತರಿಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯನಾಗಿದ್ದ ಭೋಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

07092030a ತತಃ ಪರಮಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ಜ್ವಲಂತಾವಿವ ಪಾವಕೌ|

07092030c ಸಮೇಯಾತಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ವ್ಯಾಘ್ರಾವಿವ ತರಸ್ವಿನೌ||

ಆಗ ಪರಮ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ, ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕೃತವರ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಕೊಬ್ಬಿದ ಎರಡು ವ್ಯಾಘ್ರಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು.

07092031a ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ಶೈನೇಯಂ ಷಡ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07092031c ನಿಶಿತೈಃ ಸಾಯಕೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಯಂತಾರಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಕೃತವರ್ಮನಾದರೋ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ನಿಶಿತ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07092032a ಚತುರಶ್ಚ ಹಯೋದಾರಾಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಃ ಪರಮೇಷುಭಿಃ|

07092032c ಅವಿಧ್ಯತ್ಸಾಧುದಾಂತಾನ್ವೈ ಸೈಂಧವಾನ್ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಹ||

ಪುನಃ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಾತ್ವತನ ಸುಶಿಕ್ಷಿತವೂ ವಿನೀತವೂ ಆಗಿದ್ದ ಸಿಂಧುದೇಶದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07092033a ರುಕ್ಮಧ್ವಜೋ ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಂ ಮಹದ್ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07092033c ರುಕ್ಮಾಂಗದೀ ರುಕ್ಮವರ್ಮಾ ರುಕ್ಮಪುಂಖಾನವಾಕಿರತೌ||

ಬಂಗಾರದ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ, ಬಂಗಾರದ ಅಂಗದವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕೃತವರ್ಮನು ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಬಂಗಾರದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07092034a ತತೋಽಶೀತಿಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಃ ಸಾಯಕಾನ್ಯ ತವರ್ಮಣೇ|

07092034c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ತ್ವ ರಯಾ ಯುಕ್ತೋ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೋ ಧನಂಜಯಂ||

ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮೊಗನು ಎಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07092035a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಶತ್ರುಣಾ ಶತ್ರುತಾಪನಃ|

07092035c ಸಮಕಂಪತ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಕ್ಷಿತಿಕಂಪೇ ಯಥಾಚಲಃ||

ಬಲಿಷ್ಠ ಶತ್ರುವಿನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ದುರ್ಧರ್ಷ ಶತ್ರುತಾಪನ ಕೃತವರ್ಮನು ಭೂಕಂಪವಾದಾಗ ಪರ್ವತವು ನಡುಗುವಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿದನು.

07092036a ತ್ರಿಷಷ್ಠ್ಯಾ ಚತುರೋಽಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ಸಪ್ತಭಿಃ ಸಾರಥಿಂ ಶರೈಃ|

07092036c ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೃತವರ್ಮಣಃ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಅರವತ್ತೂರು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೃತವರ್ಮನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07092037a ಸುವರ್ಣಪುಂಖಿಂ ವಿಶಿಖಿಂ ಸಮಾಧಾಯ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07092037c ವ್ಯಸೃಜತ್ತಂ ಮಹಾಜ್ವಾಲಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಮಿವ ಪನ್ನಗಂ||

ಅನಂತರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಚಿನ್ನದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಮಹಾಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ವಿಶಿಖವನ್ನು ಹೂಡಿ ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07092038a ಸೋಽವಿಶತ್ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಯಮದಂಡೋಪಮಃ ಶರಃ|

07092038c ಜಾಂಬೂನದವಿಚಿತ್ರಂ ಚ ವರ್ಮ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಭಾನುಮತ್|

07092038e ಅಭ್ಯಗಾದ್ಧರಣೀಮುಗ್ರೋ ರುಧಿರೇಣ ಸಮುಕ್ಷಿತಃ||

ಯಮದಂಡ ಸದೃಶವಾಗಿದ್ದ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಾಣವು ಸುವರ್ಣಮಯವೂ, ಚಿತ್ರಿತವೂ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವೂ ಆಗಿದ್ದ ಕೃತವರ್ಮನ ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು ಹೊರಬಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07092039a ಸಂಜಾತರುಧಿರಶ್ಚಾ ಜೌ ಸಾತ್ವತೇಷುಭಿರರ್ದಿತಃ|

07092039c ಪ್ರಚಲನ್ಧನುರುತ್ಸೃಜ್ಯ ನೃಪತತ್ಸ್ಯಂದನೋತ್ತಮೇ||

ಸಾತ್ವತನ ಬಾಣದಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಕೃತವರ್ಮನ ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತವು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದ ಅವನ ಕೈಗಳಿಂದ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳು ಜಾರಿದವು. ಅವನೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದನು.

07092040a ಸ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರೋ ಜಾನುಭ್ಯಾಮಾಪನ್ನೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ|

07092040c ಶರಾದಿ ತಃ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ನರರ್ಷಭಃ||

ಸಿಂಹದಂಥ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ²⁸ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ನರರ್ಷಭ ಕೃತವರ್ಮನು ಮಂಡಿಗಳನ್ನು ಊರಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

07092041a ಸಹಸ್ರಬಾಹೋಃ ಸದೃಶಮಕ್ಷೋಭ್ಯಮಿವ ಸಾಗರಂ|

07092041c ನಿವಾರ್ಯ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರಯಯೌ ತತಃ||

ಸಹಸ್ರಬಾಹು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿದ್ದ, ಸಾಗರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕದಲಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು.

²⁸ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷಣಕಾರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ದಂಷ್ಟ್ರಶ್ಚತಸ್ತ್ರೋ ಯಸ್ಯ ಸ್ಯುರ್ದಶನೇಭ್ಯಃ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಾಃ| ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರಃ ಸ ಗದಿತಶ್ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಸೂರಿಭಿಃ|| ಯಾರ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲುಗಳು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ ಅವನಿಗೆ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರನೆಂದು ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07092042a ಖಿಡ್ಗಶಕ್ತಿಧನುಃಕೀರ್ಣಾಂ ಗಜಾಶ್ವರಥಸಂಕುಲಾಂ|

07092042c ಪ್ರವರ್ತಿತೋಗ್ರರುಧಿರಾಂ ಶತಶಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭೈಃ||

07092043a ಪ್ರೇಕ್ಷತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇನ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07092043c ಅಭ್ಯಗಾದ್ವಾಹಿನೀಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ವೃತ್ರಹೇವಾಸುರೀಂ ಚಮೂಂ||

ಖಿಡ್ಗ-ಶಕ್ತಿ-ಧನುಸ್ಸುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ಗಜ-ಅಶ್ವ-ರಥ ಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ನೂರಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾದ, ಭಯಂಕರ ರಕ್ತದ ಕೋಡಿಯೇ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಇಂದ್ರನು ಅಸುರರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಶಿನಿಪುಂಗವನು ಹೊರಟುಹೋದನು.

07092044a ಸಮಾಶ್ವಾಸ್ಯ ಚ ಹಾರ್ದಿಕೋ ಗೃಹ್ಯ ಚಾನ್ಯನ್ಮಹದ್ಧನುಃ|

07092044c ತಸ್ಥೌ ತತ್ರೈವ ಬಲವಾನ್ವಾರಯನ್ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಬಲವಾನ್ ಹಾರ್ದಿಕೈನಾದರೋ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಮುಂದೆ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತವರ್ಮಪರಾಜಯೇ
ದ್ವಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತವರ್ಮಪರಾಜಯ
ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೩

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದು
(೧-೩೫).

07093001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07093001a ಕಾಲ್ಯಮಾನೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಶೈನೇಯೇನ ತತಸ್ತತಃ|

07093001c ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಶರವ್ರಾತೈರ್ಮಹದ್ಭಿಃ ಸಮವಾಕಿರತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೈನೇಯನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಭಾರದ್ವಾಜ ದ್ರೋಣನು ಮಹಾ ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07093002a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮಲೋ ದ್ರೋಣಸಾತ್ವತಯೋರಭೂತ್|

07093002c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಬಲಿವಾಸವಯೋರಿವ||

ಆಗ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಲಿ ಮತ್ತು ವಾಸವರ ನಡುವೆ
ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂಥಹ ಸಂಪ್ರಹಾರ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ದ್ರೋಣ
ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು.

07093003a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಂ ಚಿತ್ರೈಃ ಸರ್ವಾಯಸೈಃ ಶರೈಃ|

07093003c ತ್ರಿಭಿರಾಶೀವಿಷಾಕಾರೈರ್ಲಾಟೇ ಸಮವಿಧೃತ||

ದ್ರೋಣನು ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮೊಗನ ಹಣೆಗೆ ಮೂರು ಚಿತ್ರತ
ಲೋಹಮಯ ಸರ್ಪಸದೃಶ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07093004a ತೈರ್ಲ ಲಾಟಾರ್ಪಿ ತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಯುರ್ಯುಧಾನಸ್ತ್ವ ಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07093004c ವ್ಯರೋಚತ ಮಹಾರಾಜ ತ್ರಿಶೃಂಗ ಇವ ಪರ್ವತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಣೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಆ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ
ಯುಯುಧಾನನು ತ್ರಿಶೃಂಗ ಪರ್ವತದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07093005a ತತೋಽಸ್ಯ ಬಾಣಾನಪರಾನಿಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ವನಾನ್|

07093005c ಭಾರದ್ವಾಜೋಽಮೃರಪ್ರೇಕ್ಷೀ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಂಯುಗೇ||

ಶತ್ರುವಿನ ದುರ್ಬಲ ಛಿದ್ರವನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಇಂದ್ರನ
ವಜ್ರಾಯುಧ ಸಮಾನ ಧ್ವನಿಯಿದ್ದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಯವರಿತು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07093006a ತಾನೋಽಣಚಾಪನಿರ್ಮುಕ್ತಾನ್ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪತತಃ ಶರಾನ್|

07093006c ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಸುಪುಂಖಾಭ್ಯಾಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ದ್ರೋಣನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶರಗಳನ್ನು
ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದು ದಾಶಾರ್ಹನು ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಎರಡೆರಡು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07093007a ತಾಮಸ್ಯ ಲಘುತಾಂ ದ್ರೋಣಃ ಸಮವೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07093007c ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸಹಸಾವಿಧ್ಯದ್ವಿಂಶತ್ಯಾ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ನೋಡಿದ ದ್ರೋಣನು
ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ತಕ್ಷಣವೇ ಶಿನಿಪುಂಗವನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07093008a ಪುನಃ ಪಂಚಾಶತೇಷೂಣಾಂ ಶತೇನ ಚ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07093008c ಲಘುತಾಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಲಾಘವೇನ ವಿಶೇಷಯನ್||

ಯುಯುಧಾನನ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತಲಾಘವದಿಂದ
ಮೀರಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನು ಪುನಃ ಐವತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07093009a ಸಮುತ್ಪತಂತಿ ವಲ್ಮೀಕಾದ್ಯಥಾ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಮಹೋರಗಾಃ|

07093009c ತಥಾ ದ್ರೋಣರಥಾದ್ರಾಜನ್ನುತ್ಪತಂತಿ ತನುಚ್ಚಿದಃ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾಸರ್ಪಗಳು ಹುತ್ತದಿಂದ ಹೇಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ
ಹೊರಬರುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನ ರಥದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು
ಸೀಳಬಲ್ಲ ಬಾಣಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07093010a ತಥೈವ ಯುಯುಧಾನೇನ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

07093010c ಅವಾಕಿರನ್ಮೋಣರಥಂ ಶರಾ ರುಧಿರಭೋಜನಾಃ||

ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು
ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಶರಗಳು ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು ಮುತ್ತಿದವು.

07093011a ಲಾಘವಾದ್ವಿ ಜಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಚ ಮಾರಿಷ|

07093011c ವಿಶೇಷಂ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಚಾಮ ಸಮಾವಾಸ್ತಾಂ ನರರ್ಷಭೌ||

ಮಾರಿಷ! ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತ ಇವರಿಬ್ಬರು
ನರರ್ಷಭರ ನಡುವೆ ಹಸ್ತ ಲಾಘವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿಯ
ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07093012a ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತು ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ನವಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07093012c ಆಜಘಾನ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧ್ವಜಂ ಚ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07093012e ಸಾರಥಿಂ ಚ ಶತೇನೈವ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಅನಂತರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು. ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನೂರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ
ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07093013a ಲಾಘವಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07093013c ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ತುರಗಾಂಶ್ಚ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07093013e ಧ್ವಜಮೇಕೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾಧವಸ್ಯ ರಥೇ ಸ್ಥಿತಂ||

ಯುಯುಧಾನನ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನು
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಮೂರರಿಂದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಒಂದರಿಂದ ಮಾಧವನ ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ
ಹೊಡೆದನು.

07093014a ಅಥಾಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಹೇಮಪುಂಖೇನ ಪತ್ರಿಣಾ|

07093014c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ಮಾಧವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಚಿನ್ನದ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ
ಮಹಾತ್ಮ ಮಾಧವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07093015a ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತು ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಧನುಸ್ತೃಕ್ವಾ ಮಹಾರಥಃ|

07093015c ಗದಾಂ ಜಗ್ರಾಹ ಮಹತೀಂ ಭಾರದ್ವಾಜಾಯ ಚಾಕ್ಷಿಪತ್||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸುಟು
ಮಹಾ ಗದೆಯೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07093016a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಪಟ್ಟಬದ್ಧಾಮಯಸ್ಮಯೀಂ|

07093016c ನ್ಯವಾರಯಚ್ಚರೈದ್ರೋಣೋ ಬಹುಭಿರ್ಬಹುರೂಪಿಭಿಃ||

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ
ಸುತ್ತಲಟ್ಟಿದ್ದ ಲೋಹಮಯ ಗದೆಯನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಅನೇಕ
ಬಹುರೂಪಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07093017a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07093017c ವಿವ್ಯಾಧ ಬಹುಭಿರ್ವೀರಂ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಶಿಲಾಶಿತೈಃ||

ಅನಂತರ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವೀರ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಅನೇಕ ಶಿಲಾಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07093018a ಸ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ಸಿಂಹನಾದಮಮುಂಚತ|

07093018c ತಂ ವೈ ನ ಮಮೃಷೇ ದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹಾಗೆ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು. ಆಗ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದ್ರೋಣನು
ಅವನ ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07093019a ತಥಃ ಶಕ್ತಿಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ರುಕ್ಮದಂಡಾಮಯಸ್ಮಯೀಂ|

07093019c ತರಸಾ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮಾಧವಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಚಿನ್ನದ ದಂಡದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಲೋಹಮಯ
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಾಧವನ ರಥದ ಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ
ಎಸೆದನು.

07093020a ಅನಾಸಾದ್ಯ ತು ಶೈನೇಯಂ ಸಾ ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಲಸನ್ನಿಭಾ|

07093020c ಭಿತ್ತ್ವಾ ರಥಂ ಜಗಾಮೋಗ್ರಾ ಧರಣೀಂ ದಾರುಣಸ್ವನಾ||

ಕಾಲನಂತಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಶೈನೇಯನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೇ ಅವನ ರಥವನ್ನು
ಮಾತ್ರ ಭೇದಿಸಿ ಉಗ್ರ ದಾರುಣ ಸ್ವರದೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿತು.

07093021a ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೋ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ|

07093021c ದಕ್ಷಿಣಂ ಭುಜಮಾಸಾದ್ಯ ಪೀಡಯನ್ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದು ದ್ರೋಣನ ಬಲಭುಜಕ್ಕೆ ತಾಗಿ

ಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು.

07093022a ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಮಾಧವಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07093022c ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ರಥಶಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಸಾರಥಿಂ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನ ಮಹಾ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಧಚಂದ್ರದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ರಥಶಕ್ತಿ²⁹ಯಿಂದ
ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07093023a ಮುಮೋಹ ಸರಥಿಸ್ತಸ್ಯ ರಥಶಕ್ತ್ಯಾ ಸಮಾಹತಃ|

07093023c ಸ ರಥೋಪಸ್ಥಮಾಸಾದ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಮ್ಯಕ್ಷೀದತ||

ರಥಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಹೃತನಾದ ಸಾರಥಿಯು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ
ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ರಥಪೀಠದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೇ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07093024a ಚಕಾರ ಸಾತ್ಯಕೀ ರಾಜಂಸ್ತತ್ರ ಕರ್ಮಾತಿಮಾನುಷಂ|

07093024c ಅಯೋಧಯಚ್ಚ ಯದ್ದ್ರೋಣಂ ರಶ್ಮಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಚ ಸ್ವಯಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಅತಿಮಾನುಷ ಕರ್ಮವನ್ನು
ಮಾಡಿದನು. ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು

²⁹ ರಥಶಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು 'ಕೇತಕಪತ್ರಾಕಾರಮುಖಿಯಾ ಶಕ್ತಿ'
ಎಂದರೆ ಕೇದಗೆಯ ಪತ್ರದ (ತಾಳೇಗರಿಯ) ಆಕಾರದ ಮುಖದಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07093025a ತತಃ ಶರಶತೇನೈವ ಯುಯುಧಾನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07093025c ಅವಿದ್ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಹೃಷ್ಟರೂಪೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೃಷ್ಟರೂಪನಾದ ಮಹಾರಥ ಯುಯುಧಾನನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07093026a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣಃ ಶರಾನ್ವಂಚ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

07093026c ತೇ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಪಪುಃ ಶೋಣಿತಮಾಹವೇ||

ಭಾರತ! ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಐದು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಅವು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದವು.

07093027a ನಿರ್ವಿಧ್ಧಸ್ತು ಶರೈರ್ಘೋರೈರಕ್ಷುಧ್ಯತ್ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಭೃಶಂ|

07093027c ಸಾಯಕಾನ್ವಸ್ವೃಜಚ್ಚಾಪಿ ವೀರೋ ರುಕ್ಮರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಘೋರ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತುಂಬಾ ಕ್ಷುದ್ಧನಾದನು. ಆ ವೀರನು ದ್ರೋಣನ ಬಂಗಾರದ ರಥದ ಮೇಲೆ ಸಾಯಕಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದನು.

07093028a ತತೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಯಂತಾರಂ ನಿಪಾತ್ತ್ಯೈಕೇಷುಣಾ ಭುವಿ|

07093028c ಅಶ್ವಾನ್ವ್ಯದ್ರಾವಯದ್ಬಾಣೈರ್ಹತಸೂತಾನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನ

ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸೂತನು
ಹತನಾಗಲು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು.

07093029a ಸ ರಥಃ ಪ್ರದ್ರುತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಂಡಲಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07093029c ಚಕಾರ ರಾಜತೋ ರಾಜನ್ಯಾ ಜಮಾನ ಇವಾಂಶುಮಾನ್||

ರಾಜನ್! ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥವು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು
ಸುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿತು.

07093030a ಅಭಿದ್ರವತ ಗೃಹ್ಣೀತ ಹಯಾನ್ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಧಾವತ|

07093030c ಇತಿ ಸ್ಮ ಚುಕ್ರುಶುಃ ಸರ್ವೇ ರಾಜಪುತ್ರಾಃ ಸರಾಜಕಾಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರು ಮತ್ತು ರಾಜಪುತ್ರರು ಎಲ್ಲರೂ “ಓಡಿಹೋಗಿ!
ಹಿಡಿಯಿರಿ! ದ್ರೋಣನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಿರಿ!” ಎಂದು
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07093031a ತೇ ಸಾತ್ಯಕಿಮಪಾಸ್ಯಾಶು ರಾಜನ್ಯುಧಿ ಮಹಾರಥಾಃ|

07093031c ಯತೋ ದ್ರೋಣಸ್ತುತಃ ಸರ್ವೇ ಸಹಸಾ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು
ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಲೇ ದ್ರೋಣನ ರಥವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಗೇ
ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನೂ ಓಡಿಸಿದರು.

07093032a ತಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರದ್ರುತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸಾತ್ವತೇನ ಶರಾದ್ಧಿತಾನ್|

07093032c ಪ್ರಭಗ್ನಂ ಪುನರೇವಾಸೀತ್ತವ ಸೈನ್ಯಂ ಸಮಾಕುಲಂ||

ಸಾತ್ವತನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಸಮಾಕುಲವು
ಅವರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಪ್ರಭಗ್ನವಾಯಿತು.

07093033a ವ್ಯೂಹಸ್ಥೈವ ಪುನರ್ವಾರಂ ಗತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07093033c ವಾತಾಯಮಾನೈಸ್ತೈರಶ್ವೈರ್ಹೃತೋ ವೃಷ್ಟಿಶರಾದಿತ್ಯೈಃ||

ವೃಷ್ಟಿಯ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಗೊಂಡು ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಓಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೇ ಪುನಃ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರತರಲ್ಪಟ್ಟ
ದ್ರೋಣನು ವ್ಯೂಹದ ಮಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾದನು.

07093034a ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಸಂಭಗ್ನಂ ವ್ಯೂಹಮಾಲೋಕ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07093034c ಶೈನೇಯೇ ನಾಕರೋದ್ಯತ್ನಂ ವ್ಯೂಹಸ್ಥೈವಾಭಿರಕ್ಷಣೇ||

ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ತನ್ನ ವ್ಯೂಹವು
ಭಗ್ನವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರೋಣನು
ಶೈನೇಯನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗದೇ ವ್ಯೂಹದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ನಿರತನಾದನು.

07093035a ನಿವಾರ್ಯ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನ್ದ್ರೋಣಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರದಹನ್ನಿವ|

07093035c ತಸ್ಥೌ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಸಂದೀಪ್ತಃ ಕಾಲಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ||

ಕೋಪವೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡು
ಪಾಂಚಾಲ ಯೋಧರನ್ನು ದಹಿಸಿಬಿಡುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ವ್ಯೂಹದ
ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ

ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಾತ್ಯಕಿಪರಾಕ್ರಮೇ ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಾತ್ಯಕಿಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೪

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಸುದರ್ಶನನ ವಧೆ (೧-೧೮).

07094001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07094001a ದ್ರೋಣಂ ಸ ಜಿತ್ವಾ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಸಃ

ತಥೈವ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಸುಖಾಂಸ್ತ್ವ ದೀಯಾನ್|

07094001c ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸೂತಂ ವಚನಂ ಬಭಾಷೇ

ಶಿನಿಪ್ರವೀರಃ ಕುರುಪುಂಗವಾಗ್ರ್ಯ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಪುಂಗವಾಗ್ರ್ಯ ! ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮತ್ತು
ಹಾರ್ದಿಕೈನೇ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನವರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ
ಶಿನಿಪ್ರವೀರನು ನಗುತ್ತಾ ಸೂತನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07094002a ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರಂ ವಯಮತ್ರ ಸೂತ

ದಗ್ಧಾರಯಃ ಕೇಶವಫಲ್ಲನಾಭ್ಯಾಂ|

07094002c ಹತಾನ್ನಿಹನ್ನೇಹ ನರರ್ಷಭೇಣ

ವಯಂ ಸುರೇಶಾತ್ಮಸಮುದ್ಭವೇನ||

“ಸೂತ! ಈ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ. ಕೇಶವ-
ಫಲ್ಲನರಿಂದ ಇವರು ಈಗಾಗಲೇ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸುರೇಶಾತ್ಮಜ
ನರರ್ಷಭ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಇವರನ್ನು ನಾವು ಈಗ
ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

07094003a ತಮೇವಮುಕ್ತಾ ಶಿನಿಪುಂಗವಸ್ತದಾ

ಮಹಾಮೃಧೇ ಸೋಽಗ್ರ್ಯಧನುರ್ಧರೋಽರಿಹಾ|

07094003c ಕಿರನ್ನಮಂತಾತ್ಸಹಸಾ ಶರಾನ್ಬಲೀ

ಸಮಾಪತಚ್ಚೇನ ಇವಾಮಿಷಂ ಯಥಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಗ್ರ್ಯಧನುರ್ಧರ ಅರಿನಾಶಿನಿ ಬಲಶಾಲಿ ಶಿನಿಪುಂಗವನು
ಮಹಾಮೃಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಶರಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ಗಿಡುಗವು
ಮಾಂಸದ ಮೇಲೆ ಎರಗುವಂತೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07094004a ತಂ ಯಾಂತಮಶ್ವೈಃ ಶಶಿಶಂಖವರ್ಣೈರ್

ವಿಗಾಹ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಂ|

07094004c ನಾಶಕ್ಷುವನ್ನಾರಯಿತುಂ ಸಮಂತಾದ್

ಆದಿತ್ಯರಶ್ಮಿಪ್ರತಿಮಂ ನರಾಗ್ರ್ಯಂ||

ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಶಂಖದ ಬಣ್ಣಗಳ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ, ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಯಂತೆ

ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ನರಾಗ್ರ್ಯನನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಾರದಾದರು.

07094005a ಅಸಹ್ಯವಿಕ್ರಾಂತಮದೀನಸತ್ತ್ವಂ

ಸರ್ವೇ ಗಣಾ ಭಾರತ ದುರ್ವಿಷಹ್ಯಂ|

07094005c ಸಹಸ್ರನೇತ್ರಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಂ

ದಿವೀವ ಸೂರ್ಯಂ ಜಲದವ್ಯಪಾಯೇ||

ಸಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ,
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ, ಸಹಸ್ರನೇತ್ರ ಇಂದ್ರನ ಸಮಾನ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಶರತ್ಕಾಲದ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿತರಾದ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸೈನಿಕರೂ
ತಡೆಯಲಾರದೇ ಹೋದರು.

07094006a ಅಮರ್ಷಪೂರ್ಣಸ್ತ್ವತಿಚಿತ್ರಯೋಧೀ

ಶರಾಸನೀ ಕಾಂಚನವರ್ಮಧಾರೀ|

07094006c ಸುದರ್ಶನಃ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾಪತಂತಂ

ನ್ಯವಾರಯದ್ರಾಜವರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಪೂರ್ಣನಾಗಿದ್ದ, ವಿಚಿತ್ರರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ,
ಶರಾಸನೀ, ಕಾಂಚನ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಡೆದನು.

07094007a ತಯೋರಭೂದ್ಭರತ ಸಂಪ್ರಹಾರಃ

ಸುದಾರುಣಸ್ತಂ ಸಮಭಿಪ್ರಶಂಸನ್|

07094007c ಯೋಧಾಸ್ತ್ವ ದೀಯಾಶ್ಚ ಹಿ ಸೋಮಕಾಶ್ಚ
ವೃತ್ರೇಂದ್ರಯೋರ್ಯುಧ ಮಿವಾಮರೌಘಾಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸುದಾರುಣವಾದ ಪ್ರಹಾರಗಳುಳ್ಳ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಅವರ ನಡುವಿನ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ವೃತ್ರ-ಇಂದ್ರರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಮರಗಣಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನವರು ಮತ್ತು ಸೋಮಕರು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

07094008a ಶರೈಃ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಶತಶೋಽಭ್ಯವಿಧೃತ್
ಸುದರ್ಶನಃ ಸಾತ್ವತಮುಖ್ಯಮಾಜೌ|

07094008c ಅನಾಗತಾನೇವ ತು ತಾನ್ಪುಷತ್ಕಾಂಶ್
ಚಿಚ್ಛೇದ ಬಾಣೈಃ ಶಿನಿಪುಂಗವೋಽಪಿ||

ನೂರಾರು ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸುದರ್ಶನನು ಸಾತ್ವತಮುಖ್ಯನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಆದರೆ ಅವು ಬರುವುದರೊಳಗೇ ಶಿನಿಪುಂಗವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07094009a ತಥೈವ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮೋಽಪಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ
ಸುದರ್ಶನೇ ಯಾನ್ ಕ್ಷಿಪತಿ ಸ್ಮ ಸಾಯಕಾನ್|

07094009c ದ್ವಿಧಾ ತ್ರಿಧಾ ತಾನಕರೋತ್ಸುದರ್ಶನಃ
ಶರೋತ್ತಮೈಃ ಸ್ಯಂದನವರ್ಯಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಕೂಡ ಸುದರ್ಶನನ ಮೇಲೆ

ಯಾವ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ಸುದರ್ಶನನು ಉತ್ತಮ ಶರಗಳಿಂದ ಎರಡು-ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ
ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07094010a ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಬಾಣಾನ್ನಿಹತಾಂಸ್ತದಾನೀಂ

ಸುದರ್ಶನಃ ಸಾತ್ಯಕಿಬಾಣವೇಗೈಃ|

07094010c ಕ್ರೋಧಾದ್ಧಿಧಕ್ಷನ್ನಿವ ತಿಗ್ಮತೇಜಾಃ

ಶರಾನಮುಂಚತ್ತಪನೀಯಚಿತ್ರಾನ್||

ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಾಣಗಳ ವೇಗದಿಂದ ತಾನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳು
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತೇಜಸ್ವಿ ಸುದರ್ಶನನು
ರೋಷದಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ದಹಿಸಿಬಿಡುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಆವೇಶಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಸುವರ್ಣ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07094011a ಪುನಃ ಸ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರಗ್ನಿಕಲ್ಪೈರ್

ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಸುಪುಂಖೈಃ|

07094011c ವಿವ್ಯಾಧ ದೇಹಾವರಣಂ ವಿಭಿದ್ಯ

ತೇ ಸಾತ್ಯಕೇರಾವಿವಿಶುಃ ಶರೀರಂ||

ಪುನಃ ಸುದರ್ಶನನು ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪದ ಸುಂದರ ಪುಂಖಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ್ದ ಮೂರು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಿವಿಯ ವರೆಗೂ ಸೆಳೆದು
ಬಿಡಲು, ಅವು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ದೇಹಾವರಣವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಅವನ

ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07094012a ತಥೈವ ತಸ್ಯಾವನಿಪಾಲಪುತ್ರಃ

ಸಂಧಾಯ ಬಾಣೈರಪರೈರ್ಜ್ವಲದ್ಭಿಃ|

07094012c ಆಜಘ್ನಿವಾಂಸ್ತಾನ್ರಜತಪ್ರಕಾಶಾಂಶ್

ಚತುರ್ಭಿರಶ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಕುಮಾರ ಸುದರ್ಶನನು ನಗುತ್ತಾ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಬೆಳ್ಳಿಯಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07094013a ತಥಾ ತು ತೇನಾಭಿಹತಸ್ತರಸ್ವೀ

ನಪ್ತಾ ಶಿನೇರಿಂದ್ರಸಮಾನವೀರ್ಯಃ|

07094013c ಸುದರ್ಶನಸ್ಯೇಷುಗಣೈಃ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್

ಹಯಾನ್ನಿಹತ್ಯಾಶು ನನಾದ ನಾದಂ||

ಹೀಗೆ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತರಸ್ವೀ ಇಂದ್ರಸಮಾನವೀರ್ಯ
ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸುದರ್ಶನನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07094014a ಅಧಾಸ್ಯ ಸೂತಸ್ಯ ಶಿರೋ ನಿಕ್ರತ್ಯ

ಭಲ್ಲೇನ ವಜ್ರಾಶನಿಸಮ್ಮಿಭೇನ|

07094014c ಸುದರ್ಶನಸ್ಯಾಪಿ ಶಿನಿಪ್ರವೀರಃ

ಕ್ಷುರೇಣ ಚಿಚ್ಚೇದ ಶಿರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ||

ಕೂಡಲೇ ವಜ್ರಾಶನಿಸನ್ನಿಭ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸೂತನ ಶಿರವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ ಶಿನಿಪ್ರವೀರನು ಕ್ಷುರದಿಂದ ಸುದರ್ಶನನ ಶಿರವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

07094015a ಸಕುಂಡಲಂ ಪೂರ್ಣಶಶಿಪ್ರಕಾಶಂ

ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು ವಕ್ತ್ರಂ ನಿಚಕರ್ತ ದೇಹಾತ್|

07094015c ಯಥಾ ಪುರಾ ವಜ್ರಧರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ

ಬಲಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇಽತಿಬಲಸ್ಯ ರಾಜನ್||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ವಜ್ರಧರನು ನಗುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಬಲನ ಶಿರವನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸುದರ್ಶನನ ಪೂರ್ಣಶಶಿಯ
ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು ಕುಂಡಲಯುಕ್ತ ವಕ್ತ್ರವನ್ನು ಅವನ
ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

07094016a ನಿಹತ್ಯ ತಂ ಪಾರ್ಥಿವಪುತ್ರಪೌತ್ರಂ

ರಣೇ ಯದೂನಾಂ ಋಷಭಸ್ತರಸ್ವೀ|

07094016c ಮುದಾ ಸಮೇತಃ ಪರಯಾ ಮಹಾತ್ಮಾ

ರರಾಜ ರಾಜನ್ಸುರರಾಜಕಲ್ಪಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಪುತ್ರ, ರಾಜನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಯದುಗಳ ವೃಷಭ, ತರಸ್ವೀ ಸುರರಾಜಕಲ್ಪಿ ಮಹಾತ್ಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07094017a ತತೋ ಯಯಾವರ್ಜುನಮೇವ ಯೇನ

ನಿವಾರ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಮಾರ್ಗಣೌಘೈಃ|

07094017c ಸದಶ್ವಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನ ನಿಯಾಲ್

ಲೋಕಾನ್ ವಿಸಿಸ್ಮಾಪಯಿಷುರ್ನ್ಯವೀರಃ||

ಲೋಕವನ್ನೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ನರವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆದನು.

07094018a ತತ್ತಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಾಪಯನೀಯಮಗ್ರ್ಯಂ

ಅಪೂಜಯನ್ ಯೋಧವರಾಃ ಸಮೇತಾಃ|

07094018c ಯದ್ವರ್ತಮಾನಾನಿಷುಗೋಚರೇಽರೀನ್

ದದಾಹ ಬಾಣೈರ್ಹುತಭುಗ್ಯಥೈವ||

ವಿಸ್ಮಯನೀಯರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ್ಯನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸುದರ್ಶನವಧೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸುದರ್ಶನವಧ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಬತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೫

ಸಾತ್ಯಕಿ-ಸಾರಥಿಯರ ಸಂವಾದ (೧-೨೯). ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯವನರು
ಮತ್ತು ಶಕರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುದು (೩೦-೪೭).

07095001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07095001a ತತಃ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಧೀಮಾನ್ಮಹಾತ್ಮಾ ವೃಷ್ಟಿಪುಂಗವಃ|

07095001c ಸುದರ್ಶನಂ ನಿಹತ್ಯಾಜೌ ಯಂತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಧೀಮಂತ, ಮಹಾತ್ಮ, ವೃಷ್ಟಿಪುಂಗವ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸುದರ್ಶನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07095002a ರಥಾಶ್ವನಾಗಕಲಿಲಂ ಶರಶಕ್ಷೂರ್ಮಿಮಾಲಿನಂ|

07095002c ಖಿಡ್ಗಮತ್ಸ್ಯಂ ಗದಾಗ್ರಾಹಂ ಶೂರಾಯುಧಮಹಾಸ್ವನಂ||

07095003a ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರಿಣಂ ರೌದ್ರಂ ವಾದಿತ್ರೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದಿತಂ|

07095003c ಯೋಧಾನಾಮಸುಖಿಸ್ಪರ್ಶಂ ದುರ್ಧರ್ಷಮಜಯೈಷಿಣಾಂ||

07095004a ತೀರ್ಣಾಃ ಸ್ಮ ದುಸ್ತರಂ ತಾತ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮಹಾರ್ಣವಂ|

07095004c ಜಲಸಂಧಬಲೇನಾಜೌ ಪುರುಷಾದೈರಿವಾವೃತಂ||

“ಅಯ್ಯಾ! ರಥಾಶ್ವಗಜಸೈನಿಕರಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದ, ಬಾಣ-
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧಗಳೇ ಅಲೆಗಳಂತಿದ್ದ, ಖಿಡ್ಗಗಳೇ ಮತ್ಸ್ಯಗಳಂತಿದ್ದ,

ಗದೆಗಳೇ ಮೊಸಳೆಗಳಂತಿದ್ದ, ಶೂರಯೋಧರ ಕೂಗೇ
 ಭೋರ್ಗರೆತವಾಗಿದ್ದ, ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಡುವ, ರೌದ್ರ
 ರಣವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ನಿನಾದಿತವಾಗಿದ್ದ, ಯೋಧರಿಗೆ
 ಸುಖಿಸ್ಪರ್ಷಿಯಾಗಿರದ, ದುರ್ಧರ್ಷ ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಜಲಸಂಧನ
 ಸೈನ್ಯದ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೈತ್ಯರಿಂದ ಆವೃತವಾದ ದ್ರೋಣನ
 ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ನಾವು ದಾಟಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

07095005a ಅತೋಽನ್ಯಂ ಪೃತನಾಶೇಷಂ ಮನ್ಯೇ ಕುನದಿಕಾಮಿವ|

07095005c ತರ್ತವ್ಯಾಮಲ್ಪಸಲಿಲಾಂ ಚೋದಯಾಶ್ವಾನಸಂಭ್ರಮಂ||

ಇನ್ನೂ ಜಯಿಸದೇ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಸೈನ್ಯದ
 ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ
 ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿಕ್ಕ ನದಿಯಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅದನ್ನು
 ದಾಟಬಹುದು.

07095006a ಹಸ್ತಪ್ರಾಪ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ|

07095006c ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ದುರ್ಧರಂ ದ್ರೋಣಂ ಸಪದಾನುಗಮಾಹವೇ||

ದುರ್ಧರ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ಸೋಲಿಸಿ ನಮಗೆ
 ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆಯೇ !

07095007a ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಯೋಧವರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮನ್ಯೇ ಧನಂಜಯಂ|

07095007c ನ ಹಿ ಮೇ ಜಾಯತೇ ತ್ರಾಸೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈನ್ಯಾನ್ಯನೇಕಶಃ|

07095007e ವಹ್ನೇರಿವ ಪ್ರದೀಪ್ತಸ್ಯ ಗ್ರೀಷ್ಮೈ ಶುಷ್ಕಂ ತೃಣೋಲಪಂ||

ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾರ್ದಿಕನನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ನಮಗೆ
 ಧನಂಜಯನು ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆಯೇ! ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ
 ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ಮುಂದೆ ಒಣಹುಲ್ಲು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ
 ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು
 ಅನ್ನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

07095008a ಪಶ್ಯ ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯೇನ ಯಾತಾಂ ಭೂಮಿಂ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07095008c ಪತ್ತ್ವಶ್ವರಥನಾಗೌಘೈಃ ಪತಿತ್ಯೈರ್ವಿಷಮೀಕೃತಾಂ||

ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯ ಕಿರೀಟಿಯು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿರುವ ಪದಾತಿ, ಅಶ್ವ, ರಥ,
 ಆನೆಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಏರಿಳಿತಗಳಿಂದ
 ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!

07095009a ಅಭ್ಯಾಶಸ್ಥಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಂ|

07095009c ಸ ಏಷ ಶ್ರುಯತೇ ಶಬ್ದೋ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯಾಮಿತೌಜಸಃ||

ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ವೇತಾಶ್ವನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವನೆಂದು
 ತೋರುತ್ತದೆ. ಆ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿಯ ಗಾಂಡೀವದ ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಿ
 ಬರುತ್ತಿದೆ.

07095010a ಯಾದೃಶಾನಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಮಮ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಂತಿ ವೈ|

07095010c ಅನಸ್ತಂಗತ ಆದಿತ್ಯೇ ಹಂತಾ ಸ್ಯೆಂಧವಮರ್ಜುನಃ||

ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ನಿಮಿತ್ತಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯನು
 ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವುದರೊಳಗೇ ಅರ್ಜುನನು ಸ್ಯೆಂಧವನನ್ನು

ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ!

07095011a ಶನ್ಯೈರ್ವಿಶ್ರಂಭಯನ್ನಶ್ವಾನ್ಯಾಹಿ ಯತ್ತೋಽರಿವಾಹಿನೀಂ|

07095011c ಯತ್ರೈತೇ ಸತನುತ್ರಾಣಾಃ ಸುಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ||

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಸುಯೋಧನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು.

07095012a ದಂಶಿತಾಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾಣಃ ಕಾಂಬೋಜಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

07095012c ಶರಬಾಣಾಸನಧರಾ ಯವನಾಶ್ಚ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ||

07095013a ಶಕಾಃ ಕಿರಾತಾ ದರದಾ ಬರ್ಬರಾಸ್ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತಕಾಃ|

07095013c ಅನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾ ವಿವಿಧಾಯುಧಪಾಣಯಃ|

07095013e ಮಾಮೇವಾಭಿಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಸಮರಾರ್ಥಿನಃ||

ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗುವ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಕಾಂಬೋಜರು, ಧನುಸ್ಸು-ಬಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಪ್ರಹಾರಿ ಯವನರು, ಶಕರು, ಕಿರಾತರು, ದರದರು, ಬರ್ಬರರು, ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಅನೇಕ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು ಎಲ್ಲರೂ ವಿವಿಧ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಮರಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಎದುರಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

07095014a ಏತಾನ್ಸರಥನಾಗಾಶ್ವಾನ್ನಿಹತ್ಯಾಜೌ ಸಪತ್ತಿನಃ|

07095014c ಇದಂ ದುರ್ಗಂ ಮಹಾಘೋರಂ ತೀರ್ಣಮೇಪಧಾರಯ||

ರಥ-ಆನೆ-ಕುದುರೆ ಪತ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸಂಹರಿಸಿದ ನಂತರ ಅತ್ಯಂತ ದರ್ಗಮ ಮಹಾಘೋರ ಸಂಕಟದಿಂದ
ಪಾರಾದೆವೆಂದು ಭಾವಿಸು!”

07095015 ಸೂತ ಉವಾಚ|

07095015a ನ ಸಂಭ್ರಮೋ ಮೇ ವಾಷ್ಣೇಯ ವಿದ್ಯತೇ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ|

07095015c ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯಾತ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೋಽಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಃ||

ಸೂತನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಷ್ಣೇಯ! ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ! ಕ್ರುದ್ಧ
ಪರಶುರಾಮನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎದುರಾದರೂ ನಾನು
ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವವನಲ್ಲ!

07095016a ದ್ರೋಣೋ ವಾ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೃಪೋ ಮದ್ರೇಶ್ವರೋಽಪಿ ವಾ|

07095016c ತಥಾಪಿ ಸಂಭ್ರಮೋ ನ ಸ್ಯಾತ್ತ್ವಾಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಹಾಭುಜ||

ಮಹಾಭುಜ! ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣ ಅಥವಾ ಕೃಪ ಅಥವಾ
ಮದ್ರೇಶ್ವರ ಶಲ್ಯ ಇವರುಗಳೇ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದರೂ
ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯವಿರುವ ನನಗೆ ಭಯವೆಂಬುದಿಲ್ಲ.

07095017a ತ್ವಯಾ ಸುಬಹವೋ ಯುದ್ಧೇ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಶತ್ರುಸೂದನ|

07095017c ನ ಚ ಮೇ ಸಂಭ್ರಮಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೂತಪೂರ್ವಃ ಕದಾ ಚನ|

07095017e ಕಿಮು ಚೈತತ್ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವೀರ ಸಂಯುಗಗೋಷ್ಪದಂ||

ಶತ್ರುಸೂದನ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅನೇಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ನನಗೆ ಯಾವರೀತಿಯ ಭಯವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವೀರ!

ಇನ್ನು ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತಿರುವ ಇವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಎತ್ತಣ
ಭಯ?

07095018a ಆಯುಷ್ಮನ್ಕತರೇಣ ತ್ವಾ ಪ್ರಾಪಯಾಮಿ ಧನಂಜಯಂ|

07095018c ಕೇಷಾಂ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಸಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಕೇಷಾಂ ಮೃತ್ಯುರುಪಸ್ಥಿತಃ|

07095018e ಕೇಷಾಂ ಸಂಯಮನೀಮದ್ಯ ಗಂತುಮುತ್ಸಹತೇ ಮನಃ||

ಆಯುಷ್ಮನ್! ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಧನಂಜಯನಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆದೊಯ್ಯಲಿ? ವಾಷ್ಣೇಯ! ಇಂದು ನೀನು ಯಾರ ಮೇಲೆ
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿರುವೆ? ಯಾರ ಮೃತ್ಯುವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ? ಯಾರ
ಮನಸ್ಸು ಇಂದು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಉತ್ಸುಕಗೊಂಡಿದೆ?

07095019a ಕೇ ತ್ವಾಂ ಯುಧಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಕಾಲಾಂತಕಯಮೋಪಮಂ|

07095019c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನಂ ವಿದ್ರವಿಷ್ಯಂತಿ ಸಂಯುಗೇ|

07095019e ಕೇಷಾಂ ವೈವಸ್ವತೋ ರಾಜಾ ಸ್ಮರತೇಽದ್ಯ ಮಹಾಭುಜ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಂತಕಯಮನಂತಿರುವ ವಿಕ್ರಮಸಂಪನ್ನನಾದ
ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರುತಾನೇ ಪಲಾಯನಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ? ಮತ್ತು
ಮಹಾಭುಜ! ಇಂದು ಯಾರು ವೈವಸ್ವತ ರಾಜ ಯಮನನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?”

07095020 ಸಾತ್ಯಕಿರುವಾಚೆ|

07095020a ಮುಂಡಾನೇತಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ದಾನವಾನಿವ ವಾಸವಃ|

07095020c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಂಬೋಜಾನೇವ ಮಾ ವಹ|

07095020e ಅದ್ವೈಷಾಂ ಕದನಂ ಕೃತ್ವಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸವನು ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಇಂದು ಮುಂಡನಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಂಬೋಜರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ಇವರೊಂದಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅರ್ಜುನನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07095021a ಅದ್ಯ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಕೌರವಾಃ ಸಸುಯೋಧನಾಃ|

07095021c ಮುಂಡಾನೀಕೇ ಹತೇ ಸೂತ ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯೇಷು ಚಾಸಕೃತ್||

ಸೂತ! ತಲೆಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಸುಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ಕೌರವರು ಇಂದು ನೋಡುವವರಿದ್ದಾರೆ.

07095022a ಅದ್ಯ ಕೌರವಸ್ಮೈನ್ಯಸ್ಯ ದೀರ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07095022c ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿರಾವಂ ಬಹುಧಾ ಸಂತಪ್ಸ್ಯತಿ ಸುಯೋಧನಃ||

ಇಂದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೌರವಸೇನೆಯು ಸೀಳಿ ಹೋಗಿ ಬಹುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಯೋಧನನು ದುಃಖಪಡುವವನಿದ್ದಾನೆ!

07095023a ಅದ್ಯ ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07095023c ಆಚಾರ್ಯಕಕೃತಂ ಮಾರ್ಗಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಯುಗೇ||

ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯ ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ ಶ್ವೇತಾಶ್ವನು ತೋರಿಸಿದ

ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಇಂದು ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

07095024a ಅದ್ಯ ಮದ್ಬಾಣನಿಹತಾನ್ಯೋಧಮುಖ್ಯಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

07095024c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ಇಂದು ನನ್ನ ಬಾಣದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಮುಖ ಯೋಧರು ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07095025a ಅದ್ಯ ಮೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತಸ್ಯ ಕ್ಷಿಪತಃ ಸಾಯಕೋತ್ತಮಾನ್|

07095025c ಅಲಾತಚಕ್ರಪ್ರತಿಮಂ ಧನುರ್ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಕೌರವಾಃ||

ಇಂದು ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತ ನಾನು ಬಿಡುವ ಉತ್ತಮ ಸಾಯಕಗಳನ್ನೂ, ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ರದಂತೆ ತಿರುಗುವ ನನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕೌರವರು ನೋಡುವರು !

07095026a ಮತ್ಸಾಯಕಚಿತಾಂಗಾನಾಂ ರುಧಿರಂ ಸ್ರವತಾಂ ಬಹು|

07095026c ಸೈನಿಕಾನಾಂ ವಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂತಪ್ಸ್ಯತಿ ಸುಯೋಧನಃ||

ನನ್ನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ತುಂಡಾದ ಅಂಗಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಬಹಳವಾಗಿ ಸುರಿಯುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ವಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದು ಸುಯೋಧನನು ಸಂತಾಪಪಡುವವನಿದ್ದಾನೆ !

07095027a ಅದ್ಯ ಮೇ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಸ್ಯ ನಿಘ್ನತಶ್ಚ ವರಾನ್ವರಾನ್|

07095027c ದ್ವಿರರ್ಜುನಮಿಮಂ ಲೋಕಂ ಮಂಸ್ಯತೇ ಸ ಸುಯೋಧನಃ||

ಇಂದು ನನ್ನ ಕೃದ್ಧರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರ ವಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅರ್ಜುನರಿರುವರೋ ಎಂದು ಸುಯೋಧನನು
ಯೋಚಿಸಲಿದ್ದಾನೆ.

07095028a ಅದ್ಯ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿಹತಾನಿ ಮಯಾ ರಣೇ|

07095028c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸಂತಪ್ಸ್ಯತಿ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರು ನನ್ನಿಂದ ಹತರಾಗುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸಂತಾಪಪಡುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07095029a ಅದ್ಯ ಸ್ನೇಹಂ ಚ ಭಕ್ತಿಂ ಚ ಪಾಂಡವೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

07095029c ಹತ್ವಾ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಜಸು||

ಇಂದು ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವ
ರಾಜನಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು
ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ!”

07095030 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07095030a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾ ಸೂತಃ ಶಿಕ್ಷಿತಾನ್ನಾಧುವಾಹಿನಃ|

07095030c ಶಶಾಂಕಸ್ಮಿಣಾಶಾನ್ವೈ ವಾಜಿನೋಽಚೂಚುದದ್ಭುಶಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸೂತನು ಒಳ್ಳೆಯ
ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನು ಒಯ್ಯುವ,
ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಭೆಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ

ಹೋಗುವಂತೆ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು.

07095031a ತೇ ಪಿಬಂತ ಇವಾಕಾಶಂ ಯುಯುಧಾನಂ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07095031c ಪ್ರಾಪಯನ್ಯವನಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಮನಃಪವನರಂಹಸಃ||

ಮನಸ್ಸು-ವಾಯುವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು
ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಯವನರ ಬಳಿ ಕರೆದೊಯ್ದವು.

07095032a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪೃತನಾಸ್ವನಿವರ್ತಿನಂ|

07095032c ಬಹವೋ ಲಘುಹಸ್ತಾಶ್ಚ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರನ್||

ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಇದ್ದ ಆ ಲಘುಹಸ್ತರು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಅನೇಕ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07095033a ತೇಷಾಮಿಷೂನಥಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವೇಗವನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07095033c ಅಚ್ಚಿ ನತ್ಸಾತ್ಯಕೀ ರಾಜನ್ವೈನಂ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂ ಶರಾಃ||

ರಾಜನ್! ಅವರ ಬಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಗಳು ತನಗೆ
ತಾಗುವುದರೊಳಗೇ ವೇಗವಾನ್ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸನ್ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07095034a ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಸುನಿಶಿತೈರ್ಗಾರ್ಧ್ವಪತ್ರೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07095034c ಉಚ್ಚಕರ್ತಃ ಶಿರಾಂಸ್ಯುಗ್ರೋ ಯವನಾನಾಂ ಭುಜಾನಪಿ||

ಬಂಗಾರದ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಹರಿತಾದ ಹದ್ದಿನಗರಿಯ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ

ಆ ಉಗ್ರನು ಯವನರ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಭುಜಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07095035a ಶೈಕ್ಯಾಯಸಾನಿ ವರ್ಮಾಣಿ ಕಾಂಸ್ಯಾನಿ ಚ ಸಮಂತತಃ|

07095035c ಭಿತ್ತ್ವಾ ದೇಹಾಂಸ್ತಥಾ ತೇಷಾಂ ಶರಾ ಜಗ್ಮುರ್ಮಹೀತಲಂ||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕೆಂಪು ಲೋಹಗಳಿಂದಲೂ ಕಂಚಿನಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಿತವಾದ
ಕವಚಗಳನ್ನು ಬೇಧಿಸಿ, ಯೋಧರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಬಾಣಗಳು
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿದವು.

07095036a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾ ವೀರೇಣ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ರಣೇ|

07095036c ಶತಶೋ ನ್ಯಪತಂಸ್ತತ್ರ ವ್ಯಸವೋ ವಸುಧಾತಲೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೂರಾರು ವೀರ ಮ್ಲೇಚ್ಛರು
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದರು.

07095037a ಸುಪೂರ್ಣಾ ಯತಮುಕ್ತೈಸ್ತಾನವ್ಯವಚ್ಚಿನ್ನಪಿಂಡಿತೈಃ|

07095037c ಪಂಚ ಷಟ್ಸಪ್ತ ಚಾಷ್ಟೌ ಚ ಬಿಭೇದ ಯವನಾಂ ಶರೈಃ||

ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಕಿವಿಯ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಸೆಳೆದು ಮಧ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಅಂತರವಿಲ್ಲದಂತೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಐದು, ಆರು, ಏಳು ಮತ್ತು
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಎಂಟು ಯವನರನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07095038a ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೈಸ್ತು ಶಕಾನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07095038c ಶಬರಾಣಾಂ ಕಿರಾತಾನಾಂ ಬರ್ಬರಾಣಾಂ ತಥೈವ ಚ||

07095039a ಅಗಮ್ಯರೂಪಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ|

07095039c ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಶೈನೇಯಃ ಕ್ಷಪಯಂಸ್ತಾವಕಂ ಬಲಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಹಸ್ರಾರು ಕಾಂಬೋಜರನ್ನೂ, ಶಕರನ್ನೂ, ಶಬರರನ್ನೂ, ಕಿರಾತರನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಬರ್ಬರರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ರಕ್ತಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಚರಿಸಲು ದುಃಸಾಧ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07095040a ದಸ್ಯೂನಾಂ ಸಶಿರಸ್ತ್ರಾಣೈಃ ಶಿರೋಭಿರ್ಲೂನಮೂರ್ಧಜೈಃ|

07095040c ತತ್ರ ತತ್ರ ಮಹೀ ಕೀರ್ಣಾ ವಿಬಹೈರಂಡಜೈರಿವ||

ನೀಳ ಗಡ್ಡಗಳನ್ನೂ, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಬೋಳು ತಲೆಗಳ ದಸ್ಯುಗಳ ಶಿರಗಳು ರಣಾಂಗಣದ ಸುತ್ತಲೂ ಪುಕ್ಕಗಳನ್ನು ಪರಚಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದವು.

07095041a ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗೈಸ್ತೈಸ್ತದಾಯೋಧನಂ ಬಭೌ|

07095041c ಕಬಂಧೈಃ ಸಂವೃತಂ ಸರ್ವಂ ತಾಮ್ರಾಭೈಃ ಖಿಮಿವಾವೃತಂ||

ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳ ಕಬಂಧಗಳಿಂದ ಆ ರಣಾಂಗಣವು ಕೆಂಪಾದ ಮೇಘಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07095042a ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶೈಃ ಸುಪರ್ವಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07095042c ತೇ ಸಾಶ್ವಯಾನಾ ನಿಹತಾಃ ಸಮಾವವೃರ್ವಸುಂಧರಾಂ||

ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೂ ಸಿಡಿಲಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ಪರ್ಶವುಳ್ಳ, ಉತ್ತಮ

ಗಿಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಬಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹತರಾದ
ಯವನರು ರಣಾಂಗಣವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

07095043a ಅಲ್ಪಾವಶಿಷ್ಟಾಃ ಸಂಭಗ್ನಾಃ ಕೃಚ್ಛ ಪ್ರಾಣಾ ವಿಚೇತಸಃ|

07095043c ಜಿತಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಹಾರಾಜ ಯುಯುಧಾನೇನ ದಂಶಿತಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಉಳಿದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಕವಚಧಾರಿ ಯವನರನ್ನೂ
ಕೂಡ ಯುಯುಧಾನನು ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಗೆದ್ದನು.

07095044a ಪಾರ್ಷ್ಣಿಭಿಶ್ಚ ಕಶಾಭಿಶ್ಚ ತಾಡಯಂತಸ್ತುರಂಗಮಾನ್|

07095044c ಜವಮುತ್ತಮಮಾಸ್ಥಾಯ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್||

ಉಳಿದಿದ್ದವರು ಹಿಮ್ಮಡಗಳಿಂದಲೂ, ಚಾವಟಿಗಳಿಂದಲೂ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ
ಕಡೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.

07095045a ಕಾಂಬೋಜಸೈನ್ಯಂ ವಿದ್ರಾವ್ಯ ದುರ್ಜಯಂ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

07095045c ಯವನಾನಾಂ ಚ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಶಕಾನಾಂ ಚ ಮಹದ್ಬಲಂ||

07095046a ಸ ತತಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07095046c ಪ್ರಹೃಷ್ಟಸ್ತಾವಕಾಂ ಜಿತ್ವಾ ಸೂತಂ ಯಾಹೀತ್ಯಚೋದಯತ್||

ಭಾರತ ! ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೀಗೆ
ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಯವನರ ಮತ್ತು ಶಕರ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ, ನಿನ್ನವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ಸೂತನಿಗೆ
ಮುಂದುವರೆಯಲು ಹೇಳಿದನು.

07095047a ತಂ ಯಾಂತಂ ಪೃಷ್ಠಗೋಪ್ತಾರಮರ್ಜುನಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07095047c ಚಾರಣಾಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಸ್ವ ದೀಯಾಶ್ಚಾಪ್ಯಪೂಜಯನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅರ್ಜುನನ ಪೃಷ್ಠರಕ್ಷಕನಾದ ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹೃಷ್ಟರಾದ ಚಾರಣರೂ ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಯವನಪರಾಜಯೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಯವನಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೬

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೪೫).

07096001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07096001a ಜಿತ್ವಾ ಯವನಕಾಂಬೋಜಾನ್ಯುಯುಧಾನಸ್ತತೋಽರ್ಜುನಂ|

07096001c ಜಗಾಮ ತವ ಸ್ಮೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಯುಧಾನನು ಯವನರನ್ನೂ ಕಾಂಬೋಜರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಿಂದಲೇ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು.

07096002a ಶರದಂಷ್ಟ್ರೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ವಿಚಿತ್ರಕವಚಚ್ಚ ವಿಃ|

07096002c ಮೃಗಾನ್ವಾಘ್ರ ಇವಾಜಿಘ್ರಂಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಮಭೀಷಯತ್||

ವಿಚಿತ್ರ ಕವಚವನ್ನೂ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಶರದಂಷ್ಟ್ರ
ನರವ್ಯಾಘ್ರನು ಮೂಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಹುಲಿಯು ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07096003a ಸ ರಥೇನ ಚರನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ಧನುರಭ್ರಾಮಯದ್ಭುಶಂ|

07096003c ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಂ ಮಹಾವೇಗಂ ರುಕ್ಮಚಂದ್ರಕಸಂಕುಲಂ||

ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳ ಬಂಗಾರದ
ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಾವೇಗಯುಕ್ತ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಜೋರಾಗಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಅವನು ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07096004a ರುಕ್ಮಾಂಗದಶಿರಸ್ತ್ರಾಣೋ ರುಕ್ಮವರ್ಮಸಮಾವೃತಃ|

07096004c ರುಕ್ಮಧ್ವಜವರಃ ಶೂರೋ ಮೇರುಶೃಂಗ ಇವಾಬಭೌ||

ಸುವರ್ಣಮಯ ಭುಜಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಸುವರ್ಣಮಯ ಕಿರೀಟವನ್ನೂ,
ಸುವರ್ಣಮಯ ಕವಚವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದ, ಸುವರ್ಣಮಯ ಧ್ವಜವನ್ನೂ
ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಶೂರನು ಮೇರುಶೃಂಗದಂತೆಯೇ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07096005a ಸಧನುರ್ಮಂಡಲಃ ಸಂಖ್ಯೇ ತೇಜೋಭಾಸ್ವರಶ್ಮಿವಾನ್|

07096005c ಶರದೀವೋದಿತಃ ಸೂರ್ಯೋ ನೃಸೂರ್ಯೋ ವಿರರಾಜ ಹ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗೇ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ
ನರಸೂರ್ಯನು ಶರತ್ಕಾಲದ ನಿರಭ್ರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07096006a ವೃಷಭಸ್ಕಂಧವಿಕ್ರಾಂತೋ ವೃಷಭಾಕ್ಷೋ ನರರ್ಷಭಃ|

07096006c ತಾವಕಾನಾಂ ಬಭೌ ಮಧ್ಯೇ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಯಥಾ ವೃಷಃ||

ಆ ವೃಷಭಸ್ಕಂಧ, ವೃಷಭಾಕ್ಷ, ವಿಕ್ರಾಂತ, ನರರ್ಷಭನು ನಿನ್ನವರ
ಮಧ್ಯೆ ಗೋವುಗಳ ನಡುವೆ ಕಾಣುವ ಹೋರಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು.

07096007a ಮತ್ತದ್ವಿರದಸಂಕಾಶಂ ಮತ್ತದ್ವಿರದಗಾಮಿನಂ|

07096007c ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ಮಾತಂಗಂ ಯೂಥಮಧ್ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

07096007e ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಇವ ಜಿಘಾಂಸಂತಸ್ವ ದೀಯಾಭ್ಯದ್ರವನ್ತಣೇ||

ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತಿದ್ದ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ
ನಡುಗೆಯುಳ್ಳ, ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಲಗದಂತಿದ್ದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನವರು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಹುಲಿಗಳಂತೆ
ಎರಗಿದರು.

07096008a ದ್ರೋಣಾನೀಕಮತಿಕ್ರಾಂತಂ ಭೋಜಾನೀಕಂ ಚ ದುಸ್ತರಂ|

07096008c ಜಲಸಂಧಾರ್ಣವಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಚ ವಾಹಿನೀಂ||

07096009a ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಮಕರಾನ್ಮುಕ್ತಂ ತೀರ್ಣಂ ವೈ ಸೈನ್ಯಸಾಗರಂ|

07096009c ಪರಿವವ್ರುಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಸ್ವ ದೀಯಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ರಥಾಃ||

ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನೂ, ಭೋಜನ ದುಸ್ತರ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ದಾಟಿ,
 ಜಲಸಂಧನೆನ್ನುವ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ, ಕಾಂಬೋಜರ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ದಾಟಿ,
 ಹಾರ್ದಿಕೈನಂಬ ಮೊಸಳೆಯಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಆ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವನ್ನೇ
 ದಾಟಿಬಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಮಹಾರಥರು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07096010a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚಿತ್ರಸೇನೋ ದುಃಶಾಸನವಿವಿಂಶತೀ|

07096010c ಶಕುನಿದುಃಸ್ಸಹಶ್ಚೈವ ಯುವಾ ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ ಕ್ರಥಃ|

07096011a ಅನ್ಯೇ ಚ ಬಹವಃ ಶೂರಾಃ ಶಸ್ತ್ರವಂತೋ ದುರಾಸದಾಃ|

07096011c ಪೃಷ್ಠತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯಾಂತಮನ್ವಧಾವನ್ನಮರ್ಷಿತಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ದುಃಶಾಸನ, ವಿವಿಂಶತೀ, ಶಕುನಿ, ದುಃಸ್ಸಹ,
 ಯುವಕರಾದ ದುರ್ಮರ್ಷಣ, ಕ್ರಥ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದುರಾಸದ
 ಶಸ್ತ್ರವಂತ ಅಸಹನಶೀಲ ಶೂರರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
 ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು.

07096012a ಅಥ ಶಬ್ದೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07096012c ಮಾರುತೋದ್ಧೂತವೇಗಸ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ಪರ್ವಣಿ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಿರುಗಾಳಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ
 ಸಮುದ್ರದಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮಹಾಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07096013a ತಾನಭಿದ್ರವತಃ ಸರ್ವಾನ್ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07096013c ಶನ್ಯೋರ್ಹೀತಿ ಯಂತಾರಮಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ತನ್ನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಹಿಂದಿನಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು

ನೋಡಿ ಶಿನಿಪುಂಗವನು ನಗುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೋಗೆಂದು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು.

- 07096014a ಇದಮೇತಿ ಸಮುದ್ಧೂತಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಯದ್ಬಲಂ|
07096014c ಮಾಮೇವಾಭಿಮುಖಂ ತೂರ್ಣಂ ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಿಮತ್||
07096015a ನಾದಯನ್ವೈ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ರಥಘೋಷೇಣ ಸಾರಥೇ|
07096015c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ಕಂಪಯನ್ನಾಗರಾನಪಿ||
07096016a ಏತದ್ಬಲಾರ್ಣವಂ ತಾತ ವಾರಯಿಷ್ಯೇ ಮಹಾರಣೇ|
07096016c ಪೌರ್ಣ ಮಾಸ್ಯಾಮಿವೋದ್ಧೂತಂ ವೇಲೇವ ಸಲಿಲಾಶಯಂ||
07096017a ಪಶ್ಯ ಮೇ ಸೂತ ವಿಕ್ರಾಂತಮಿಂದ್ರಸ್ಯೇವ ಮಹಾಮೃಧೇ|
07096017c ಏಷ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಶತ್ರುಣಾಂ ವಿಧಮಾಮಿ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||
07096018a ನಿಹತಾನಾಹವೇ ಪಶ್ಯ ಪದಾತ್ಯಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾನ್|
07096018c ಮಚ್ಚ ರೈರಗ್ನಿಸಂಕಾಶೈರ್ವಿದೇಹಾಸೂನ್ಸಹಸ್ರಶಃ||
07096019a ಇತ್ಯೇವಂ ಬ್ರುವತಸ್ತಸ್ಯ ಸಾತ್ಯಕೀರಮಿತೌಜಸಃ|
07096019c ಸಮೀಪಂ ಸೈನಿಕಾಸ್ತೇ ತು ಶೀಘ್ರಮೀಯುರ್ಯುತ್ಸವಃ|
07096019e ಜಹ್ಯಾದ್ರವಸ್ವ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯೇತಿ ವಾದಿನಃ||
07096020a ತಾನೇವಂ ಬ್ರುವತೋ ವೀರಾನ್ಸಾತ್ಯಕಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|
07096020c ಜಘಾನ ತ್ರಿಶತಾನಶ್ವಾನ್ಕುಂಜರಾಂಶ್ಚ ಚತುಃಶತಾನ್||
07096021a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮುಲಸ್ತಸ್ಯ ತೇಷಾಂ ಚ ಧನ್ವಿನಾಂ|
07096021c ದೇವಾಸುರರಣಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಜನಕ್ಷಯಃ||
07096022a ಮೇಘಜಾಲನಿಭಂ ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

- 07096022c ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾಚ್ಚಿನೇಃ ಪೌತ್ರಃ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ||
- 07096023a ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಶರಜಾಲೈಃ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|
- 07096023c ಅಸಂಭ್ರಮಂ ಮಹಾರಾಜ ತಾವಕಾನವಧೀದ್ಭಹೂನ್||
- 07096024a ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ತತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸುಮಹದ್ಧೃಷ್ಟವಾನಹಂ|
- 07096024c ನ ಮೋಘಃ ಸಾಯಕಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಾತ್ಯಕೇರಭವತ್ಪ್ರಭೋ||
- 07096025a ರಥನಾಗಾಶ್ವಕಲಿಲಃ ಪದಾತ್ಯೂರ್ಮಿಸಮಾಕುಲಃ|
- 07096025c ಶೈನೇಯವೇಲಾಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ಥಿತಃ ಸೈನ್ಯಮಹಾರ್ಣವಃ||
- 07096026a ಸಂಭ್ರಾಂತನರನಾಗಾಶ್ವಮಾವರ್ತತ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|
- 07096026c ತತ್ಸೈನ್ಯಮಿಷುಭಿಸ್ತೇನ ವಧ್ಯಮಾನಂ ಸಮಂತತಃ|
- 07096026e ಬಭ್ರಾಮ ತತ್ರ ತತ್ಸೈವ ಗಾವಃ ಶೀತಾರ್ದಿತಾ ಇವ||
- 07096027a ಪದಾತಿನಂ ರಥಂ ನಾಗಂ ಸಾದಿನಂ ತುರಗಂ ತಥಾ|
- 07096027c ಅವಿದ್ಧಂ ತತ್ರ ನಾದ್ರಾಕ್ಷಂ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಸಾಯಕೈಃ||
- 07096028a ನ ತಾದ್ಯುಕ್ತದನಂ ರಾಜನ್ಯ ತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಫಲ್ಲುನಃ|
- 07096028c ಯಾದ್ಯುಕ್ತಯಮನೀಕಾನಾಮಕರೋತ್ಸಾತ್ಯಕಿರ್ನೃಪ|
- 07096028e ಅತ್ಯರ್ಜುನಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೋ ಯುಧ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ||
- 07096029a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|
- 07096029c ವಿವ್ರಾಧ ಸೂತಂ ನಿಶಿತೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್||
- 07096030a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧಾ ಪುನರ್ವಿವ್ರಾಧ ಸೋಽಷ್ಟಭಿಃ|
- 07096030c ದುಃಶಾಸನಃ ಷೋಡಶಭಿರ್ವಿವ್ರಾಧ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ||
- 07096031a ಶಕುನಿಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಪಂಚಭಿಃ|
- 07096031c ದುಃಸ್ನಹಃ ಪಂಚದಶಭಿರ್ವಿವ್ರಾಧೋರಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

- 07096032a ಉತ್ಕೃಯನ್ಪುಷ್ಣಿಶಾರ್ದೂಲಸ್ತಥಾ ಬಾಣೈಃ ಸಮಾಹತಃ|
- 07096032c ತಾನವಿಧ್ಯನ್ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಾನೇವ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||
- 07096033a ಗಾಢವಿದ್ಧಾನರೀನ್ಯತ್ವಾ ಮಾರ್ಗಣೈಃ ಸೋಽತಿತೇಜನೈಃ|
- 07096033c ಶೈನೇಯಃ ಶೈನವತ್ಸಂಖ್ಯೇ ವ್ಯಚರಲ್ಲಘುವಿಕ್ರಮಃ||
- 07096034a ಸೌಬಲಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ನಿಕೃತ್ಯ ಚ|
- 07096034c ದುರ್ಯೋಧನಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರಭ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಸು ನಾಂತರೇ||
- 07096035a ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಶತೇನೈವ ದಶಭಿರ್ದುಃಸ್ಸಹಂ ತಥಾ|
- 07096035c ದುಃಶಾಸನಂ ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ||
- 07096036a ಅಥಾನ್ಯಧ್ಧನುರಾದಾಯ ಸ್ಯಾಲಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|
- 07096036c ಅಷ್ಟಭಿಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ||
- 07096037a ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ದಶಭಿರ್ದುಃಸ್ಸಹಶ್ಚ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|
- 07096037c ದುರ್ಮುಖಶ್ಚ ದ್ವಾದಶಭೀ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||
- 07096038a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಮಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಭಾರತ ಮಾಧವಂ|
- 07096038c ತತೋಽಸ್ಯ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾರಥಿಂ||
- 07096039a ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸಹಿತಾಂ ಶೂರಾನ್ಯತಮಾನಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|
- 07096039c ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||
- 07096040a ತತಃ ಸ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಾರಥಿಂ|
- 07096040c ಆಜಘಾನಾಶು ಭಲ್ಲೇನ ಸ ಹತೋ ನ್ಯಪತದ್ಭುವಿ||
- 07096041a ಪಾತಿತೇ ಸಾರಥೌ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತವ ಪುತ್ರರಥಃ ಪ್ರಭೋ|
- 07096041c ವಾತಾಯಮಾನೈಸ್ತೈರಶ್ವೈರಪಾನೀಯತ ಸಂಗರಾತ್||
- 07096042a ತತಸ್ತವ ಸುತಾ ರಾಜನ್ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07096042c ರಾಜ್ಞೋ ರಥಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿದ್ರುತಾಃ ಶತಶೋಽಭವನ್||

07096043a ವಿದ್ರುತಂ ತತ್ರ ತತ್ಸ್ರೇನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾರತ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07096043c ಅವಾಕಿರಚ್ಚ ರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಮೈ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತೈಃ||

07096044a ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ತಾವಕಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07096044c ಪ್ರಯಯೌ ಸಾತ್ಯಕೀ ರಾಜಂ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

07096045a ತಂ ಶರಾನಾದದಾನಂ ಚ ರಕ್ಷಮಾಣಂ ಚ ಸಾರಥಿಂ|

07096045c ಆತ್ಮಾನಂ ಮೋಚಯಂತಂ ಚ ತಾವಕಾಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುರ್ಯೋಧನಪಲಾಯನೇ
ಷಷ್ಠನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುರ್ಯೋಧನಪಲಾಯನ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೭

07097001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07097001a ಸಂಪ್ರಮೃದ್ಯ ಮಹತ್ಸ್ರೇನ್ಯಂ ಯಾಂತಂ ಶೈನೇಯಮರ್ಜುನಂ|

07097001c ನಿಹ್ರೀಕಾ ಮಮ ತೇ ಪುತ್ರಾಃ ಕಿಮಕುರ್ವತ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು
ಭಗ್ನಗೊಳಿಸಿ ಅರ್ಜುನನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಶೈನೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೊರಟು

ಹೋದನಂತರ ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಏನು ಮಾಡಿದರು?

07097002a ಕಥಂ ಚೈಷಾಂ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ಧೃತಿರಾಸೀನ್ಮುಮೂರ್ಷತಾಂ|

07097002c ಶೈನೇಯಚರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸದೃಶಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಸದೃಶನಾಗಿ ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣತೊರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಯೋಧರ ಧೃತಿಯು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07097003a ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ತೇ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಸೈನ್ಯಮಧ್ಯೇ ಪರಾಜಿತಾಃ|

07097003c ಕಥಂ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಯುಧ್ಧೇ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾದ ಅವರು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಏನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯಶರಾದ ಅವರನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದನು?

07097004a ಕಥಂ ಚ ಮಮ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಜೀವತಾಂ ತತ್ರ ಸಂಜಯ|

07097004c ಶೈನೇಯೋಽಭಿಯಯೌ ಯುದ್ಧೇ ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ತತ್ತ್ವತಃ||

ಸಂಜಯ ! ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೈನೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳು.

07097005a ಅತ್ಯದ್ಭುತಮಿದಂ ತಾತ ತ್ವತ್ಸಕಾಶಾಚ್ಚ್ಛೋಮ್ಯಹಂ|

07097005c ಏಕಸ್ಯ ಬಹುಭಿಯುಧ್ಧಂ ಶತ್ರುಭಿರ್ವೈ ಮಹಾರಥೈಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಹರಥರಾದ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಒಬ್ಬನೇ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07097006a ವಿಪರೀತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಮಂದಭಾಗ್ಯಾನ್ಸುತಾನ್ಪ್ರತಿ|

07097006c ಯತ್ರಾವಧ್ಯಂತ ಸಮರೇ ಸಾತ್ವತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಸಾತ್ವತನಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು
ಎಂದರೆ ದುರ್ಭಾಗ್ಯರಾದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮವೇ
ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07097007a ಏಕಸ್ಯ ಹಿ ನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಂ ಮತ್ಸೈನ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಸಂಜಯ|

07097007c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ತಿಷ್ಠಂತು ಪಾಂಡವಾಃ||

ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ನಿಲ್ಲಲಿ³⁰. ಸಂಜಯ! ಕ್ರುದ್ಧನಾದ
ಯುಯುಧಾನನೊಬ್ಬನಿಗೂ ನನ್ನ ಸೇನೆಯು ಸಾಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07097008a ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ಕೃತಿನಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07097008c ಯಥಾ ಪಶುಗಣಾನ್ಸಿಂಹಸ್ತದ್ವದ್ಧಂತಾ ಸುತಾನ್ಮಮ||

ಚಿತ್ರಯೋಧಿ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ
ಸಾತ್ವಕಿಯು ಸಿಂಹವು ಜಿಂಕೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ

³⁰ ಒಂದುವೇಳೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೂ, ಸಾತ್ವಕಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೇ ನನ್ನ
ಸೇನೆಯು ಎದುರಿಸಲಾರದಂತಾಯಿತು!

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಧಿಸಿದನು.

07097009a ಕೃತವರ್ಮಾ ದಿಭಿಃ ಶೂರೈರ್ಯತ್ಪ್ರೈರ್ಬಹುಭಿರಾಹವೇ|

07097009c ಯುಯುಧಾನೋ ನ ಶಕಿತೋ ಹಂತುಂ ಯಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಕೃತವರ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಶೂರರು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07097010a ನೈತದೀದೃಶಕಂ ಯುದ್ಧಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತತ್ರ ಫಲ್ಲನಃ|

07097010c ಯಾದೃಶಂ ಕೃತವಾನ್ಯುದ್ಧಂ ಶಿನೇರ್ನಪ್ತಾ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನೋ ಆ ರೀತಿಯ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಫಲ್ಲನನೂ
ಕೂಡ ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ.”

07097011 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07097011a ತವ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಕೃತೇನ ಚ|

07097011c ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಯತ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ದುರ್ಮಂತ್ರ³¹ದಿಂದಾಗಿ
ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾಡಬಾರದುದನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ
ನಡೆದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾಧಾನಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು

³¹ ಕೆಟ್ಟ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು.

ಭಾರತ !

- 07097012a ತೇ ಪುನಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತಂತ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಶಪ್ತಕಾನ್ಮಿಥಃ|
- 07097012c ಪರಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಶಾಸನಾತ್||
- 07097013a ತ್ರೀಣಿ ಸಾದಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|
- 07097013c ಶಕಾಃ ಕಾಂಬೋಜಬಾಹ್ಲೀಕಾ ಯವನಾಃ ಪಾರದಾಸ್ತಥಾ||
- 07097014a ಕುಣಿಂದಾಸ್ತಂಗಣಾಂಬಷ್ಠಾಃ ಪೈಶಾಚಾಶ್ಚ ಸಮಂದರಾಃ|
- 07097014c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಶೈನೇಯಂ ಶಲಭಾಃ ಪಾವಕಂ ಯಥಾ||
- 07097015a ಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಪಾರ್ವತೀಯಾನಾಂ ರಥಾಃ ಪಾಷಾಣಯೋಧಿನಾಂ|
- 07097015c ಶೂರಾಃ ಪಂಚಶತಾ ರಾಜಂ ಶೈನೇಯಂ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||
- 07097016a ತತೋ ರಥಸಹಸ್ರೇಣ ಮಹಾರಥಶತೇನ ಚ|
- 07097016c ದ್ವಿರದಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ದ್ವಿಸಾಹಸ್ರೈಶ್ಚ ವಾಜಿಭಿಃ||
- 07097017a ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮುಂಚಂತೋ ವಿವಿಧಾನಿ ಮಹಾರಥಾಃ|
- 07097017c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಶೈನೇಯಮಸಂಖ್ಯೇಯಾಶ್ಚ ಪತ್ತಯಃ||
- 07097018a ತಾಂಶ್ಚ ಸಂಚೋದಯನ್ಸರ್ವಾನ್ಘ್ನತೈನಮಿತಿ ಭಾರತ|
- 07097018c ದುಃಶಾಸನೋ ಮಹಾರಾಜ ಸಾತ್ಯಕ್ತಿಂ ಪರ್ಯವಾರಯತ್||
- 07097019a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಶೈನೇಯಚರಿತಂ ಮಹತ್|
- 07097019c ಯದೇಕೋ ಬಹುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಮಸಂಭ್ರಾಂತಮಯುಧ್ಯತ||
- 07097020a ಅವಧೀಕ್ಷ್ಯ ರಥಾನೀಕಂ ದ್ವಿರದಾನಾಂ ಚ ತದ್ಬಲಂ|
- 07097020c ಸಾದಿನಶ್ಚೈವ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ದಸ್ಮೂನಪಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||
- 07097021a ತತ್ರ ಚಕ್ರೈರ್ವಿಮಥಿತೈರ್ಭಗ್ನೈಶ್ಚ ಪರಮಾಯುಧೈಃ|

- 07097021c ಅಕ್ಷೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಭಗ್ನೈರೀಷಾದಂಡಕಬಂಧುರೈಃ||
- 07097022a ಕೂಬರೈರ್ಮಧಿತೈಶ್ಚಾಪಿ ಧ್ವಜೈಶ್ಚಾಪಿ ನಿಪಾತಿತೈಃ|
- 07097022c ವರ್ಮಭಿಶ್ಚಾಮರೈಶ್ಚೈವ ವ್ಯವಕೀರ್ಣಾ ವಸುಂಧರಾ||
- 07097023a ಸ್ತುಗ್ಭಿರಾಭರಣೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರನುಕರ್ಷೈಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|
- 07097023c ಸಂಚನ್ನಾ ವಸುಧಾ ತತ್ರ ದ್ಯೌರ್ಗ್ರಹೈರಿವ ಭಾರತ||
- 07097024a ಗಿರಿರೂಪಧರಾಶ್ಚಾಪಿ ಪತಿತಾಃ ಕುಂಜರೋತ್ತಮಾಃ|
- 07097024c ಅಂಜನಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಾ ವಾಮನಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|
- 07097024e ಸುಪ್ರತೀಕಕುಲೇ ಜಾತಾ ಮಹಾಪದ್ಮಕುಲೇ ತಥಾ||
- 07097025a ಐರಾವಣಕುಲೇ ಚೈವ ತಥಾನ್ಯೇಷು ಕುಲೇಷು ಚ|
- 07097025c ಜಾತಾ ದಂತಿವರಾ ರಾಜಂ ಶೇರತೇ ಬಹವೋ ಹತಾಃ||
- 07097026a ವನಾಯಜಾನ್ಪಾರ್ವತೀಯಾನ್ಕಾಂಬೋಜಾರಟ್ಟಬಾಹ್ಲಿಕಾನ್|
- 07097026c ತಥಾ ಹಯವರಾನ್ರಾಜನ್ನಿಜಘ್ನೇ ತತ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||
- 07097027a ನಾನಾದೇಶಸಮುತ್ಥಾಂಶ್ಚ ನಾನಾಜಾತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪತ್ತಿನಃ|
- 07097027c ನಿಜಘ್ನೇ ತತ್ರ ಶೈನೇಯಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||
- 07097028a ತೇಷು ಪ್ರಕಾಲ್ಯಮಾನೇಷು ದಸ್ಯೂನ್ದುಃಶಾಸನೋಽಬ್ರವೀತ್|
- 07097028c ನಿವರ್ತಧ್ವಮಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯುಧ್ಯಧ್ವಂ ಕಿಂ ಸೃತೇನ ವಃ||
- 07097029a ತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಾನ್ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ|
- 07097029c ಪಾಷಾಣಯೋಧಿನಃ ಶೂರಾನ್ಪಾರ್ವತೀಯಾನಚೋದಯತ್||
- 07097030a ಅಶ್ಮಯುದ್ಧೇಷು ಕುಶಲಾ ನೈತಜ್ಞಾನಾತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|
- 07097030c ಅಶ್ಮಯುದ್ಧಮಜಾನಂತಂ ಘ್ನತೈನಂ ಯುದ್ಧಕಾಮುಕಂ||
- 07097031a ತಥೈವ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ನಾಶ್ಮಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

- 07097031c ಅಭಿದ್ರವತ ಮಾ ಭೈಷ್ಠ ನ ವಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||
- 07097032a ತತೋ ಗಜಶಿಶುಪ್ರಖ್ಷಿರುಪಲೈಃ ಶೈಲವಾಸಿನಃ|
- 07097032c ಉದ್ಯತೈರ್ಯುಧಾನಸ್ಯ ಸ್ಥಿತಾ ಮರಣಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||
- 07097033a ಕ್ಷೇಪಣೀಯೈಸ್ತಥಾಪ್ಯನ್ಯೇ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ವಧೈಷಿಣಃ|
- 07097033c ಚೋದಿತಾಸ್ತವ ಪುತ್ರೇಣ ರುರುಧುಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||
- 07097034a ತೇಷಾಮಾಪತತಾಮೇವ ಶಿಲಾಯುದ್ಧಂ ಚಿಕೀರ್ಷತಾಂ|
- 07097034c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತಿಸಂಧಾಯ ತ್ರಿಂಶತಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋಚ್ಚರಾನ್||
- 07097035a ತಾಮಶ್ಮವೃಷ್ಟಿಂ ತುಮುಲಾಂ ಪಾರ್ವತೀಯೈಃ ಸಮೀರಿತಾಂ|
- 07097035c ಬಿಭೇದೋರಗಸಂಕಾಶೈರ್ನಾರಾಚೈಃ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ||
- 07097036a ತೈರಶ್ಮಚೂರ್ಣೈರ್ದೀಪ್ಯದ್ಭಿಃ ಖಿದ್ಯೋತಾನಾಮಿವ ವ್ರಜೈಃ|
- 07097036c ಪ್ರಾಯಃ ಸೈನ್ಯಾನ್ಯವಧ್ಯಂತ ಹಾಹಾಭೂತಾನಿ ಮಾರಿಷ||
- 07097037a ತತಃ ಪಂಚಶತಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಮುದ್ಯತಮಹಾಶಿಲಾಃ|
- 07097037c ನಿಕೃತ್ತಬಾಹವೋ ರಾಜನ್ನಿಪೇತುರ್ಧರಣೀತಲೇ||
- 07097038a ಪಾಷಾಣಯೋಧಿನಃ ಶೂರಾನ್ಯತಮಾನಾನವಸ್ಥಿತಾನ್|
- 07097038c ಅವಧೀದ್ಬಹುಸಾಹಸ್ರಾಂಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||
- 07097039a ತತಃ ಪುನರ್ಬಸ್ತಮುಖೈರಶ್ಮವೃಷ್ಟಿಂ ಸಮಂತತಃ|
- 07097039c ಅಯೋಹಸ್ತೈಃ ಶೂಲಹಸ್ತೈರ್ಧರದೈಃ ಖಿಶತಂಗಣೈಃ||
- 07097040a ಅಂಬಷ್ಟೈಶ್ಚ ಕುಣಿಂದೈಶ್ಚ ಕ್ಷಿಪ್ತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಾಂ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|
- 07097040c ನಾರಾಚೈಃ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೋ ಮಹಾಬಲಃ||
- 07097041a ಅದ್ರೀಣಾಂ ಭಿದ್ಯಮಾನಾನಾಮಂತರಿಕ್ಷೇ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|
- 07097041c ಶಬ್ದೇನ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ರಾಜನ್ಗಜಾಶ್ವರಥಪತ್ತಯಃ||

- 07097042a ಅಶ್ವ ಚೂರ್ಣೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ವಯಾಂಸಿ ಚ|
- 07097042c ನಾಶಕುವನ್ನವಸ್ಥಾತುಂ ಭ್ರಮರೈರಿವ ದಂಶಿತಾಃ||
- 07097043a ಹತಶಿಷ್ಟಾ ವಿರುಧಿರಾ ಭಿನ್ನಮಸ್ತಕಪಿಂಡಿಕಾಃ|
- 07097043c ಕುಂಜರಾಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತಂತ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರಥಿ||
- 07097044a ತತಃ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವತ್ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|
- 07097044c ಮಾಧವೇನಾದ್ಯೈರ್ಮಾನಸ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ದಾರುಣಃ||
- 07097045a ತಂ ಶಬ್ದಂ ತುಮುಲಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ಯಂತಾರಮಬ್ರವೀತ್|
- 07097045c ಏಷ ಸೂತ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾತ್ವತಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ||
- 07097046a ದಾರಯನ್ಬಹುಧಾ ಸೈನ್ಯಂ ರಣೇ ಚರತಿ ಕಾಲವತ್|
- 07097046c ಯತ್ರೈಷ ಶಬ್ದಸ್ತುಮುಲಸ್ತತ್ರ ಸೂತ ರಥಂ ನಯ||
- 07097047a ಪಾಷಾಣಯೋಧಿಭಿರ್ನಾನಂ ಯುಯುಧಾನಃ ಸಮಾಗತಃ|
- 07097047c ತಥಾ ಹಿ ರಥಿನಃ ಸರ್ವೇ ಹ್ರಿಯಂತೇ ವಿದ್ರುತೈರ್ಹಯೈಃ||
- 07097048a ವಿಶಸ್ತ್ರಕವಚಾ ರುಗ್ಣಾಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಪತಂತಿ ಚ|
- 07097048c ನ ಶಕುವಂತಿ ಯಂತಾರಃ ಸಮ್ಯಂತುಂ ತುಮುಲೇ ಹಯಾನ್||
- 07097049a ಇತ್ಯೇವಂ ಬ್ರುವತೋ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|
- 07097049c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತೋ ಯಂತಾ ದ್ರೋಣಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ||
- 07097050a ಆಯುಷ್ಮನ್ನ ವತೇ ಸೈನ್ಯಂ ಕೌರವೇಯಂ ಸಮಂತತಃ|
- 07097050c ಪಶ್ಯ ಯೋಧಾನ್ರಣೇ ಭಿನ್ನಾನ್ಧಾವಮಾನಾಂಸ್ತತ್ರಸ್ತತಃ||
- 07097051a ಏತೇ ಚ ಸಹಿತಾಃ ಶೂರಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|
- 07097051c ತ್ವಾಮೇವ ಹಿ ಜಿಘಾಂಸಂತಃ ಪ್ರಾದ್ರವಂತಿ ಸಮಂತತಃ||
- 07097052a ಅತ್ರ ಕಾರ್ಯಂ ಸಮಾಧತ್ಸ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮರಿಂದಮ|

07097052c ಸ್ಥಾನೇ ವಾ ಗಮನೇ ವಾಪಿ ದೂರಂ ಯಾತಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

07097053a ತಥೈವಂ ವದತಸ್ತಸ್ಯ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07097053c ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಶೈನೇಯೋ ನಿಘ್ನನ್ಬಹುವಿಧಾನೃಥಾನ್||

07097054a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಯುಯುಧಾನೇನ ತಾವಕಾಃ|

07097054c ಯುಯುಧಾನರಥಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ದುದ್ರುವಃ||

07097055a ಯೈಸ್ತು ದುಃಶಾಸನಃ ಸಾರ್ಥಂ ರಥೈಃ ಪೂರ್ವಂ ನ್ಯವರ್ತತ|

07097055c ತೇ ಭೀತಾಸ್ತ್ವ ಭೃಥಾವಂತ ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶ ಎನ್ನುವ ತೊಂಬತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೮

ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿಬಂದ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ದ್ರೋಣನು
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು
(೧-೨೩). ದ್ರೋಣನು ವೀರಕೇತುವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೨೪-೪೧). ದ್ರೋಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ (೪೨-
೫೮).

07098001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07098001a ದುಃಶಾಸನರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಮೀಪೇ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

07098001c ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ತತೋ ವಾಕ್ಯಂ ದುಃಶಾಸನಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಶಾಸನನ ರಥವು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭಾರದ್ವಾಜನು ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07098002a ದುಃಶಾಸನ ರಥಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಸ್ಮಾದೇತೇ ಪ್ರವಿದ್ರುತಾಃ|

07098002c ಕಚ್ಚಿತ್ ಕ್ಷೇಮಂ ತು ನೃಪತೇಃ ಕಚಿವಿಜ್ಜೀವತಿ ಸೈಂಧವಃ||

“ದುಃಶಾಸನ! ಈ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ ಏಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ನೃಪತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವನೇ? ಸೈಂಧವನು ಬದುಕಿದ್ದಾನೆಯೇ?

07098003a ರಾಜಪುತ್ರೋ ಭವಾನತ್ರ ರಾಜಭ್ರಾತಾ ಮಹಾರಥಃ|

07098003c ಕಿಮರ್ಥಂ ದ್ರವಸೇ ಯುದ್ಧೇ ಯೌವರಾಜ್ಯಮವಾಪ್ಯ ಹಿ||

ನೀನು ರಾಜಪುತ್ರ. ರಾಜನ ಸಹೋದರ. ಮಹಾರಥ.

ಯುವರಾಜತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದಿರುವೆ?

07098004a ಸ್ವಯಂ ವೈರಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

07098004c ಏಕಂ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾಸಾದ್ಯ ಕಥಂ ಭೀತೋಽಸಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾ ವೈರವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈಗ ಏಕೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೇ

ಎದುರಿಸಿ ಭಯಪಟ್ಟಿರುವೆ?

07098005a ನ ಜಾನೀಷೇ ಪುರಾ ತ್ವಂ ತು ಗೃಹ್ಣನ್ನಕ್ಷಾನ್ದುರೋದರೇ|

07098005c ಶರಾ ಹ್ಯೇತೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ದಾರುಣಾಶೀವಿಷೋಪಮಾಃ||

ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದಾಳಗಳೇ ಮುಂದೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾರುಣ

ಸರ್ಪವಿಷದಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಹಿಂದೆ

ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

07098006a ಅಪ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ವಚನಂ ಪಾಂಡವೇಷು ವಿಶೇಷತಃ|

07098006c ದ್ರೌಪದ್ಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಸ್ವ ನ್ಮೂಲೋ ಹ್ಯಭವತ್ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದೆ³². ಅದರಲ್ಲೂ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದೆ.

07098007a ಕ್ವ ತೇ ಮಾನಶ್ಚ ದರ್ಪಶ್ಚ ಕ್ವ ಚ ತದ್ವೀರ ಗರ್ಜಿತಂ|

07098007c ಆಶೀವಿಷಸಮಾನ್ವಾರ್ಥಾನ್ಮೋಪಯಿತ್ವಾ ಕ್ವ ಯಾಸ್ಯಸಿ||

³² ದಾಸೀ ಜಿತಾಸಿ ದ್ಯೂತೇ ತ್ವಂ ಯಥಾಕಾಮಚರೀ ಭವ ! ವಾಸಸಾಂ ವಾಹಿಕಾ ರಾಜ್ಞಾ ಭ್ರಾತುರ್ಜೇಷ್ಯಸ್ಯ ಮೇ ಭವ ! ನ ಸಂತಿ ಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ತೇಽದ್ಯ ಷಂಡತಿಲೈಃ ಸಮಾಃ|| ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ಜಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಈಗ ನಮ್ಮ ದಾಸಿಯಾಗಿರುವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುವರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರು. ನನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತ ದುರ್ಯೋಧನ ರಾಜನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಂಡುಕೊಡುವ ದಾಸಿಯಾಗು. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದ ಜಳ್ಳಾದ ಎಳ್ಳಿನ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪಾಂಡವರು ಈಗ ನಿನ್ನ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ !"

ಅಂದಿನ ನಿನ್ನ ಅಭಿಮಾನವು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ದರ್ಪವೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ವೀರ್ಯವೆಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಯಿತು? ಅಂದಿನ ಗರ್ಜನೆಯು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ವಿಷಸರ್ಪಸದೃಶ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಕೋಪಗೊಳಿಸಿ ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ?

07098008a ಶೋಚ್ಛೇಯಂ ಭಾರತೀ ಸೇನಾ ರಾಜಾ ಚೈವ ಸುಯೋಧನಃ|

07098008c ಯಸ್ಯ ತ್ವಂ ಕರ್ಕಶೋ ಭ್ರಾತಾ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಃ||

ಈಗ ಭಾರತೀಸೇನೆಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನನಿಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಕರ್ಕಶ ನೀನು ಯುದ್ಧದಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ!

07098009a ನನು ನಾಮ ತ್ವಯಾ ವೀರ ದೀರ್ಯಮಾಣಾ ಭಯಾರ್ಥಿತಾ|

07098009c ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಾ ಹ್ಯನೀಕಿನೀ|

07098009e ಸ ತ್ವಮದ್ಯ ರಣಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭೀತೋ ಹರ್ಷಯಸೇ ಪರಾನ್||

ವೀರ! ನೀಳಿಹೋಗಿರುವ ಭಯಾರ್ಥಿತರ ಈ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಬಾಹುಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಭೀತನಾಗಿ ರಣವನ್ನು ತೊರೆದು ನೀನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

07098010a ವಿದ್ರುತೇ ತ್ವಯಿ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ನಾಯಕೇ ಶತ್ರುಸೂದನ|

07098010c ಕೋಽನ್ಯಃ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೀತೋ ಭೀತೇ ವ್ಯಪಾಶ್ರಯೇ||

ಶತ್ರುಸೂದನ! ಸೈನ್ಯದ ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ನೀನೇ ಓಡಿಹೋದರೆ

ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಾರು? ಯಾರ
ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವರೋ ಅವರೇ ಭೀತರಾದರೆ ಇಡೀ ಸೇನೆಯೇ
ಭೀತಿಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ?

07098011a ಏಕೇನ ಸಾತ್ವತೇನಾದ್ಯ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಚಾನಘ|

07098011c ಪಲಾಯನೇ ತವ ಮತಿಃ ಸಂಗ್ರಾಮಾದ್ಧಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಅನಘ! ಇಂದು ಸಾತ್ವತನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗಲೇ ನೀನು
ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪಲಾಯನದ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ.

07098012a ಯದಾ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಕೌರವ|

07098012c ಯಮೌ ಚ ಯುಧಿ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ತದಾ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

ಕೌರವ! ಇನ್ನು ಗಾಂಡೀವ ಧನ್ವಿ ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು
ಯಮಳರಾದ ನಕುಲ-ಸಹದೇವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರೆ ಆಗ
ನೀನು ಏನು ಮಾಡುವೆ?

07098013a ಯುಧಿ ಫಲ್ಲನಬಾಣಾನಾಂ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸಾಂ|

07098013c ನ ತುಲ್ಯಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶರಾ ಯೇಷಾಂ ಭೀತಃ ಪಲಾಯಸೇ||

ಯಾವುದರಿಂದ ನೀನು ಭೀತನಾಗಿ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಆ
ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಶರಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಸಮ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ
ಫಲ್ಲನನ ಬಾಣಗಳ ತುಲನೆಗೆ ಸಮನಾದವುಗಳಲ್ಲ.

³³07098014a ಯದಿ ತಾವತ್ಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಾ|

07098014c ಪೃಥಿವೀ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಶಮೇನೈವ ಪ್ರದೀಯತಾಂ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆ
ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ನೀಡಬೇಕು.

07098015a ಯಾವತ್ಫಲ್ಗುನನಾರಾಚಾ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸನ್ನಿಭಾಃ|

07098015c ನಾವಿಶಂತಿ ಶರೀರಂ ತೇ ತಾವತ್ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಫಲ್ಗುನನು ಬಿಟ್ಟ ಉರಗಸನ್ನಿಭ ನಾರಾಚಗಳು ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು
ಹೊಗುವ ಮೊದಲೇ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ !

07098016a ಯಾವತ್ತೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಪಾರ್ಥಾ ಹತ್ವಾ ಭ್ರಾತೃಶತಂ ರಣೇ|

07098016c ನಾಕ್ಷಿಪಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತಾವತ್ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ನೂರು ಸಹೋದರರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಈ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ !

07098017a ಯಾವನ್ನ ಕ್ರುದ್ಯತೇ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

³³ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಇದೆ: ತ್ವರಿತೋ ವೀರ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ
ಗಾಂಧಾರ್ಯುದರಮಾವಿಶ ! ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಧಾವಮಾನಸ್ಯ ನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತಂ||
“ಬೇಗನೇ ಹೋಗಿ ನೀನು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡುಬಿಡು !
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಅದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ
ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ನಾನು ಕಾಣೆ !”

07098017c ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ತಾವತ್ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಧರ್ಮಪುತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮತ್ತು ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ಕೃಷ್ಣರು
ಕೃದ್ಧರಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ !

07098018a ಯಾವದ್ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಿಗಾಹ್ಯ ಮಹತೀಂ ಚಮೂಂ|

07098018c ಸೋದರಾಂಸ್ತೇ ನ ಮೃದ್ನಾತಿ ತಾವತ್ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ಈ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕಿ ನಿನ್ನ
ಸೋದರರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ !

07098019a ಪೂರ್ವಮುಕ್ತಶ್ಚ ತೇ ಭ್ರಾತಾ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಸ ಸುಯೋಧನಃ|

07098019c ಅಜೇಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಸೌಮ್ಯ ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ|

07098019e ನ ಚ ತತ್ಕೃತವಾನ್ಮಂದಸ್ತವ ಭ್ರಾತಾ ಸುಯೋಧನಃ||

ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು “ಸೌಮ್ಯ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರು ಅಜೇಯರು. ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ !”
ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ಮೂಢ ಸುಯೋಧನನು ಹಾಗೆ
ಮಾಡಲಿಲ್ಲ !

07098020a ಸ ಯುದ್ಧೇ ಧೃತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಯತ್ತೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಪಾಂಡವೈಃ|

07098020c ಗಚ್ಚ ತೂರ್ಣಂ ರಥೇನೈವ ತತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ಬೇಗನೇ ಇದೇ

ರಥದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೆಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು !

07098021a ತ್ವಯಾ ಹೀನಂ ಬಲಂ ಹ್ಯೇತದ್ವಿದ್ರವಿಷ್ಯತಿ ಭಾರತ|

07098021c ಆತ್ಮಾರ್ಥಂ ಯೋಧಯ ರಣೇ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ||

ಭಾರತ ! ನೀನಿಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಿನಗಾಗಿಯಾದರೂ³⁴ ರಣದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು !”

07098022a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತವ ಸುತೋ ನಾಬ್ರವೀತ್ಕಿಂ ಚಿದಪ್ಯಸೌ|

07098022c ಶ್ರುತಂ ಚಾಶ್ರುತವತ್ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾಯಾದ್ಯೇನ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.
ಕೇಳಿದರೂ ಕೇಳದಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊರಟು ಹೋದನು.

07098023a ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತೋ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07098023c ಆಸಾದ್ಯ ಚ ರಣೇ ಯತ್ತೋ ಯುಯುಧಾನಮಯೋಧಯತ್||

ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದಿದ್ದ ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದುಃಶಾಸನನು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07098024a ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪಾಂಡವಾಂಸ್ತಥಾ|

³⁴ ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿಗಾಗಿಯಾದರೂ

07098024c ಅಭ್ಯದ್ರವತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಜವಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಧ್ಯಮಂ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ಮಧ್ಯಮ ವೇಗವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07098025a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ರಣೇ ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ವರೂಥಿನೀಂ|

07098025c ದ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಯೋಧಾನ್ವೈ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ದ್ರೋಣನು ನೂರಾರು
ಸಾವಿರಾರು ಯೋಧರನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದನು.

07098026a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಾಜ ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07098026c ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಮತ್ಸ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಚಕ್ರೇ ಕದನಂ ಮಹತ್||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ರೋಣನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿ
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲ-ಮತ್ಸ್ಯ ರೊಂದಿಗೆ ಮಹಾ
ಕದನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

07098027a ತಂ ಜಯಂತಮನೀಕಾನಿ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ತತಸ್ತತಃ|

07098027c ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರೋ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ವೀರಕೇತುಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರ
ದ್ಯುತಿಮಾನ ವೀರಕೇತುವು ಎದುರಿಸಿದನು.

07098028a ಸ ದ್ರೋಣಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07098028c ಧ್ವಜಮೇಕೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಅವನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಐದು ಸನ್ನತಪರ್ವಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಒಂದರಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಏಳರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ
ಹೊಡೆದನು.

07098029a ತತ್ರಾದ್ಭುತಂ ಮಹಾರಾಜ ದೃಷ್ಟವಾನಸ್ಮಿ ಸಂಯುಗೇ|

07098029c ಯದ್ದ್ರೋಣೋ ರಭಸಂ ಯುದ್ಧೇ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ನಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡೆ.
ದ್ರೋಣನಿಗೆ ರಭಸವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

07098030a ಸನ್ನಿರುದ್ಧಂ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಪಾಂಚಾಲಾ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07098030c ಆವವ್ಯಃ ಸರ್ವತೋ ರಾಜನ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಜಯೈಷಿಣಃ||

ಮಾರಿಷ ! ರಾಜನ್ ! ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲನು
ತಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಹಿತೈಷಿಗಳು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಸುತ್ತಲಿನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07098031a ತೇ ಶರೈರಗ್ನಿಸಂಕಾಶೈಸ್ತೋಮರೈಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ|

07098031c ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಮೇಕಮವಾಕಿರನ್||

ರಾಜನ್ ! ಅವರು ಅಗ್ನಿಸಂಕಾಶ ಶರಗಳಿಂದಲೂ, ಬಹು ಮೂಲ್ಯ
ತೋಮರಗಳಿಂದಲೂ, ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ದ್ರೋಣನೊಬ್ಬನನ್ನೇ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07098032a ನಿಹತ್ಯ ತಾನ್ಬಾಣಗಣಾನ್ಮೋಣೋ ರಾಜನ್ಸಮಂತತಃ|

07098032c ಮಹಾಜಲಧರಾನ್ಮೋಮ್ನಿ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವಿವಾನಿವ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಮಳೆನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸುವ ವಾಯುದೇವನಂತೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಮುಸುಕಿದ ಆ ಬಾಣಗಣಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07098033a ತತಃ ಶರಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಸೂರ್ಯಪಾವಕಸನ್ನಿಭಂ|

07098033c ಸಂದಧೇ ಪರವೀರಘ್ನೋ ವೀರಕೇತುರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಅನಂತರ ಪರವೀರಘ್ನ ದ್ರೋಣನು ಸೂರ್ಯ-ಪಾವಕರಂತಿರುವ ಮಹಾಘೋರ ಬಾಣವನ್ನು ವೀರಕೇತುವಿನ ರಥದ ಕಡೆ ಹೂಡಿ ಹೊಡೆದನು.

07098034a ಸ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತು ಶರೋ ರಾಜನ್ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಕುಲನಂದನಂ|

07098034c ಅಭ್ಯಗಾಧ್ಧರಣೀಂ ತೂರ್ಣಂ ಲೋಹಿತಾದ್ರೋ ಜ್ವಲನ್ನಿವ||

ರಾಜನ್! ಆ ಶರವು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಕುಲನಂದನನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07098035a ತತೋಽಪತದ್ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಕುಲನಂದನಃ|

07098035c ಪರ್ವತಾಗ್ರಾದಿವ ಮಹಾಂಶ್ಚಂಪಕೋ ವಾಯುಪೀಡಿತಃ||

ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಪಾಂಚಾಲರ ಕುಲನಂದನ ವೀರಕೇತುವು ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪಿಗೆಯ ಮರವು

ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ರಥದಿಂದ ಬಿದ್ದನು.

07098036a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೇ ರಾಜಪುತ್ರೇ ಮಹಾಬಲೇ|

07098036c ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತು ರಿತಾ ದ್ರೋಣಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಮಹಾಬಲಿ ರಾಜಪುತ್ರನು ಹತನಾಗಲು
ಪಾಂಚಾಲರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07098037a ಚಿತ್ರಕೇತುಃ ಸುಧನ್ವಾ ಚ ಚಿತ್ರವರ್ಮಾ ಚ ಭಾರತ|

07098037c ತಥಾ ಚಿತ್ರರಥಶ್ಚೈವ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಸನಕರ್ಷಿತಾಃ||

07098038a ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಹಿತಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯುಯುತ್ಸವಃ|

07098038c ಮುಂಚಂತಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ತಪಾಂತೇ ಜಲದಾ ಇವ||

ಭ್ರಾತೃವ್ಯಸನದಿಂದ ದುಃಖಿತರಾದ ಚಿತ್ರಕೇತು, ಸುಧನ್ವಾ, ಚಿತ್ರವರ್ಮ
ಮತ್ತು ಚಿತ್ರರಥರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಭಾರದ್ವಾಜನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು
ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07098039a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ರಾಜಪುತ್ರೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07098039c ವ್ಯಶ್ವಸೂತರಥಾಂಶ್ಚ ಕ್ರೇ ಕುಮಾರಾನ್ಕುಪಿತೋ ರಣೇ||

ಆ ಮಹಾರಥ ರಾಜಪುತ್ರರಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಆ ಕುಮಾರರನ್ನು ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ರಥ

ವಿಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07098040a ತಥಾಪರೈಃ ಸುನಿಶ್ಚಿತೈರ್ಭಲ್ಲೈಸ್ತೇಷಾಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|

07098040c ಪುಷ್ಪಾಣೀವ ವಿಚಿನ್ವನ್ ಹಿ ಸೋತ್ತಮಾಂಗಾನ್ಯಪಾತಯತ್||

ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ದ್ರೋಣನು ಸುನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಇತರ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಗಿಡಗಳಿಂದ ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವಂತೆ ಅವರ ಉತ್ತಮಾಂಗ (ತಲೆ)
ಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07098041a ತೇ ರಥೇಭ್ಯೋ ಹತಾಃ ಪೇತುಃ ಕ್ಷಿತೌ ರಾಜನ್ಸುವರ್ಚಸಃ|

07098041c ದೇವಾಸುರೇ ಪುರಾ ಯುದ್ಧೇ ಯಥಾ ದೈತೇಯದಾನವಾಃ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ-ದಾನವರು
ರಥಗಳಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿದಂತೆ ಆ ಸುವರ್ಚಸ
ಪಂಚಾಲರಾಜಕುಮಾರರು ಹತರಾಗಿ ರಥಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದರು.

07098042a ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ರಣೇ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07098042c ಕಾರ್ಮುಕಂ ಭ್ರಾಮಯಾಮಾಸ ಹೇಮಪೃಷ್ಠಂ ದುರಾಸದಂ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ಭಾರದ್ವಾಜನು ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳೆ ತನ್ನ ದುರಾಸದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತಿರುಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

07098043a ಪಾಂಚಾಲಾನ್ನಿಹತಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಕಲ್ಪಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07098043c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪಾತಯಂ ಜಲಂ|

07098043e ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಆ ಮಹಾರಥ ಪಾಂಚಾಲರು
ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ, ನೇತ್ರಗಳೆರಡರಿಂದ
ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ
ರಥದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07098044a ತತೋ ಹಾ ಹೇತಿ ಸಹಸಾ ನಾದಃ ಸಮಭವನ್ಮೃಪ|

07098044c ಪಾಂಚಾಲೈನ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಮಾವಾರಿತಂ ಶರೈಃ||

ನೃಪ! ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಸುಕಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07098045a ಸಂಚಾದ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಧಾ ಪಾರ್ಷತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07098045c ನ ವಿವ್ಯಥೇ ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಸ್ಮಯನ್ನೇವಾನ್ವಯುಧ್ಯತ||

ಮಹಾತ್ಮ ಪಾರ್ಷತನಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟರೂ ದ್ರೋಣನು
ವ್ಯಥಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಗುತ್ತಲೇ ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07098046a ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07098046c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನವತ್ಯಾ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜ! ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತ ಪಾಂಚಾಲನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತೊಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವಣ ಶರಗಳಿಂದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07098047a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧೋ ಬಲಿನಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

07098047c ನಿಷಸಾದ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಕಶ್ಮಲಂ ಚ ಜಗಾಮ ಹ||

ಬಲಶಾಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ದ್ರೋಣನು ರಥಪೀಠದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತು
ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದನು.

07098048a ತಂ ವೈ ತಥಾಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07098048c ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಧನುಸ್ತೂರ್ಣಮಸಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅವನು ಹಾಗಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪರಾಕ್ರಮೀ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕೂಡಲೇ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸುಟು ಖಡ್ಗವನ್ನು
ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07098049a ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾಚ್ಚಾಪಿ ತ್ವರಿತಃ ಸ ಮಹಾರಥಃ|

07098049c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07098049e ಹರ್ತುಮೈಚ್ಚ ಚ್ಚಿರಃ ಕಾಯಾತ್ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ||

ಮಾರಿಷ! ಬೇಗನೇ ತನ್ನ ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕೆಂಗಣ್ಣನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನ ಶಿರವನ್ನು
ದೇಹದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07098050a ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ವಸ್ತಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಧನುರ್ಗೃಹ್ಯ ಮಹಾಬಲಃ|

07098050c ಶರೈರ್ವೈ ತಸ್ತಿಕೈ ರಾಜನ್ನಿತ್ಯಮಾಸನ್ನಯೋಧಿಭಿಃ|

07098050e ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಮಹಾರಥಂ||

ರಾಜನ್! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾಬಲ ದ್ರೋಣನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು
ಧನುಸ್ಸನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರದ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ವೈತಸ್ತಿಕ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07098051a ತೇ ಹಿ ವೈತಸ್ತಿಕಾ ನಾಮ ಶರಾ ಆಸನ್ನಯೋಧಿನಃ|

07098051c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ವಿದಿತಾ ರಾಜನ್ಯಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮವಾಕ್ಷಿಪನ್||

ರಾಜನ್! ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಧರನ್ನು
ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಆ ವೈತಸ್ತಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನೇ
ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನು.

07098052a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ಬಹುಭಿಃ ಸಾಯಕೈಸ್ತೈರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07098052c ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಭಗ್ನವೇಗಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ಅನೇಕ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಭಗ್ನವೇಗನಾದ ಮಹಾಬಲ
ಪರಾಕ್ರಮೀ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಬೇಗನೇ ದ್ರೋಣನ ರಥದಿಂದ
ಧುಮುಕಿದನು.

07098053a ಆರುಹ್ಯ ಸ್ವರಥಂ ವೀರಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07098053c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಆ ವೀರ ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನದೇ ರಥವನ್ನೇರಿ
ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07098054a ತದದ್ಭುತಂ ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಭೂತಸಂಘಾ ಹ್ಯಪೂಜಯನ್|

07098054c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ತತ್ರ ಸೈನಿಕಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರ ಅದ್ಭುತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ,
ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಸೈನಿಕರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07098055a ಅವಶ್ಯಂ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಂಗತಃ|

07098055c ವಶಮೇಷ್ಯತಿ ನೋ ರಾಜ್ಞಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ಇತಿ ಚುಕ್ರುಶುಃ||

“ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದ್ರೋಣನು
ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ರಾಜನ ವಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು
ಪಾಂಚಾಲರು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07098056a ದ್ರೋಣಸ್ತು ತ್ವರಿತೋ ಯುದ್ಧೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸಾರಥೇಃ|

07098056c ಶಿರಃ ಪ್ರಚ್ಯಾವಯಾಮಾಸ ಫಲಂ ಪಕ್ಷಂ ತರೋರಿವ|

07098056e ತತಸ್ತೇ ಪ್ರದ್ರುತಾ ವಾಹಾ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನಾದರೋ ತಡಮಾಡದೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ
ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು - ಮರದಲ್ಲಿರುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸುವಂತೆ -
ದೇಹದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದನು. ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಕುದುರೆಗಳು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋದವು.

07098057a ತೇಷು ಪ್ರದ್ರವಮಾಣೇಷು ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಂಜಯಾಂಸ್ತಥಾ|

07098057c ವ್ಯದ್ರಾವಯದ್ರಣೇ ದ್ರೋಣಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ಅವುಗಳು ಓಡಿಹೋಗಲು ಪರಾಕ್ರಮೀ ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ
ಪಾಂಚಾಲ ಸೃಂಜಯರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07098058a ವಿಜಿತ್ಯ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07098058c ಸ್ವಂ ವ್ರೂಹಂ ಪುನರಾಸ್ಥಾಯ ಸ್ಥಿರೋಽಭವದರಿಂದಮಃ|

07098058e ನ ಚೈನಂ ಪಾಂಡವಾ ಯುದ್ಧೇ ಜೇತುಮತ್ಸಹಿರೇ ಪ್ರಭೋ||

ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜ
ಅರಿಂದಮನು ತನ್ನ ವ್ರೂಹವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವಂತೆ
ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಭೋ! ಆಗ ಪಾಂಡವರು ಅವನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮೇ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೯

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ದುಃಶಾಸನನ ಪರಾಜಯ (೧-೨೮).

07099001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07099001a ತತೋ ದುಃಶಾಸನೋ ರಾಜನ್ ಶೈನೇಯಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್|

07099001c ಕಿರಂ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ದುಃಶಾಸನನು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೋಡದಂತೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಶೈನೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07099002a ಸ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ತಥಾ ಷೋಡಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07099002c ನಾಕಂಪಯತ್ ಸ್ಥಿತಂ ಯುದ್ಧೇ ಮೈನಾಕಮಿವ ಪರ್ವತಂ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಅರವತ್ತು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಹದಿನಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈನಾಕಪರ್ವತದಂತೆ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

07099003a ಸ ತು ದುಃಶಾಸನಂ ವೀರಃ ಸಾಯಕೈರಾವೃಣೋದ್ಭುಶಂ|

07099003c ಮಶಕಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಮೂರ್ಣನಾಭಿರಿವೋರ್ಣಯಾ||

ಆ ವೀರನು ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರದಂತೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿರುವ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07099004a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಃಶಾಸನಂ ರಾಜಾ ತಥಾ ಶರಶತಾಚಿತಂ|

07099004c ತ್ರಿಗರ್ತಾಂಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ದುಃಶಾಸನನು ಹಾಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥದ ಕಡೆ ಧಾವಿಸುವಂತೆ ತ್ರಿಗರ್ತರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07099005a ತೇಽಗಚ್ಚನ್ಯುಯುಧಾನಸ್ಯ ಸಮೀಪಂ ಕ್ರೂರಕಾರಿಣಃ|

07099005c ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ತ್ರಿಸಾಹಸ್ರಾ ರಥಾ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ||

ಆ ಕ್ರೂರಕರಿಣೀ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ತ್ರಿಗರ್ತರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರಥಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಯುಯುಧಾನನ ಬಳಿ ಹೋದರು.

07099006a ತೇ ತು ತಂ ರಥವಂಶೇನ ಮಹತಾ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07099006c ಸ್ಥಿರಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಮತಿಂ ಯುದ್ಧೇ ಭೂತ್ವಾ ಸಂಶಪ್ತಕಾ ಮಿಥಃ||

ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಪಥವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಆ ಮಹಾ ರಥಗುಂಪಿನಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07099007a ತೇಷಾಂ ಪ್ರಯತತಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮುಂಚತಾಂ|

07099007c ಯೋಧಾನ್ವಂಚಶತಾನ್ಮುಖ್ಯಾನಗ್ರಾನೀಕೇ ವ್ಯಪೋಧಯತ್||

ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಸೇನೆಗಳ ಎದುರಿರುವ ಐನೂರು ಯೋಧರನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಉರುಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07099008a ತೇಽಪತಂತ ಹತಾಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶಿನಿಪ್ರವರಸಾಯಕೈಃ|

07099008c ಮಹಾಮಾರುತವೇಗೇನ ರುಗ್ಣಾ ಇವ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ಕೂಡಲೇ ಅವರು ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುರಿದುಬಿದ್ದ ಮಹಾಮರಗಳಂತೆ ಶಿನಿಪ್ರವರನ ಸಾಯಕಗಳಿಗೆ

ಸಿಲುಕಿ ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು.

07099009a ರಥೈಶ್ಚ ಬಹುಧಾ ಚಿನ್ವೈರ್ಧ್ವಜೈಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07099009c ಹಯೈಶ್ಚ ಕನಕಾಪೀಡೈಃ ಪತಿತೈಸ್ತತ್ರ ಮೇದಿನೀ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನೇಕ ರಥಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳೂ ತುಂಡಾಗಿ ಮತ್ತು
ಬಂಗಾರದಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಿ
ರಣಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07099010a ಶೈನೇಯಶರಸಂಕೃತ್ಯೈಃ ಶೋಣಿತೌಘಪರಿಪ್ಲುತೈಃ|

07099010c ಅಶೋಭತ ಮಹಾರಾಜ ಕಿಂಶುಕೈರಿವ ಪುಷ್ಪಿತೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಶೈನೇಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಅವು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಕಿಂಶುಕ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿದವು.

07099011a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಯುಯುಧಾನೇನ ತಾವಕಾಃ|

07099011c ತ್ರಾತಾರಂ ನಾಧ್ಯಗಚ್ಚಂತ ಪಂಕಮಗ್ನಾ ಇವ ದ್ವಿಪಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನವರು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಆನೆಗಳಂತೆ ತ್ರಾತಾರನ್ಯಾರನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ.

07099012a ತತಸ್ತೇ ಪರ್ಯವರ್ತಂತ ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07099012c ಭಯಾತ್ಪತಗರಾಜಸ್ಯ ಗರ್ತಾನೀವ ಮಹೋರಗಾಃ||

ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪತಗರಾಜನ ಭಯದಿಂದ ಬಿಲಗಳನ್ನು ಸೇರುವ

ಮಹೋರಗಗಳಂತೆ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಬಳಿ ಸೇರಿದರು.

07099013a ಹತ್ವಾ ಪಂಚಶತಾನ್ಯೋಧಾನ್ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07099013c ಪ್ರಾಯಾತ್ಸ ಶನಕೈರ್ವೀರೋ ಧನಂಜಯರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ವಿಷಸರ್ಪಗಳಂತಿರುವ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಐನೂರು ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಧನಂಜಯನ ರಥದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

07099014a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪುತ್ರೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ|

07099014c ವಿವ್ಯಾಧ ನವಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗ ದುಶಾಸನನು ಕೂಡಲೇ ಒಂಭತ್ತು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07099015a ಸ ತು ತಂ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07099015c ರುಕ್ಮಪುಂಖೈರ್ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ||

ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ಅವನನ್ನು ಐದು ರುಕ್ಮಪುಂಖಗಳ, ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳ ನಿಶಿತ ಜಿಹ್ಮಗಳ ಶರಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07099016a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತು ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07099016c ದುಃಶಾಸನಸ್ತ್ರಿಭಿರ್ವಿದ್ಧಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪಂಚಭಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭಾರತ ! ದುಃಶಾಸನನಾದರೋ ನಗುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಐದರಿಂದ

ಹೊಡೆದನು.

07099017a ಶೈನೇಯಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ತು ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07099017c ಧನುಶ್ಚಾಸ್ಯ ರಣೇ ಚಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯನ್ನರ್ಜುನಂ ಯಯೌ||

ಶೈನೇಯನು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಐದು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಮತ್ತು ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವಿಸ್ಮಯನನ್ನಾಗಿಸಿ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆ ಹೋದನು.

07099018a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಯ ಗಚ್ಚತೇ|

07099018c ಸರ್ವಪಾರಶವೀಂ ಶಕ್ತಿಂ ವಿಸಸರ್ಜ ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ವೃಷ್ಟಿವೀರನು ಹಾಗೆ ಹೋಗಲು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದುಃಶಾಸನನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಸರ್ವವೂ ಉಕ್ಕಿನ ಮಯವಾಗಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07099019a ತಾಂ ತು ಶಕ್ತಿಂ ತದಾ ಘೋರಾಂ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07099019c ಚಿಚ್ಛೇದ ಶತಧಾ ರಾಜನ್ನಿಶಿತೈಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನ ಆ ಘೋರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿಶಿತ ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ನೂರುತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07099020a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಪುತ್ರಸ್ತವ ಜನೇಶ್ವರ|

07099020c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ದಶಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹನಾದಂ ನನಾದ ಹ||

ಜನೇಶ್ವರ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು

ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07099021a ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತು ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ಸುತಂ ತವ|

07099021c ಶರೈರಗ್ನಿಶಿಖಾಕಾರೈರಾಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07099021e ಸರ್ವಾ ಯಸೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣವಕ್ತ್ರೈರಷ್ಟಾಭಿವಿವ್ಯಧೇ ಪುನಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಗಳ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಶರಗಳನ್ನು ಅವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದನು. ಪುನಃ ಎಂಟು ತೀಕ್ಷ್ಣಮುಖಿಗಳುಳ್ಳ ಉಕ್ಕಿನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07099022a ದುಃಶಾಸನಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ|

07099022c ಸಾತ್ವತೋಽಪಿ ಮಹಾರಾಜ ತಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07099022e ತ್ರಿಭಿರೇವ ಮಹಾವೇಗೈಃ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದುಃಶಾಸನನೂ ಕೂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ತಿರುಗಿ ಸಾತ್ವತನೂ ಕೂಡ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಮೂರು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07099023a ತತೋಽಸ್ಯ ವಾಹಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈರ್ಜಘ್ನೇ ಮಹಾರಥಃ|

07099023c ಸಾರಥಿಂ ಚ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಆಗ ತುಂಬಾ ಕ್ರೋಧಿತನಾದ ಮಹಾರಥ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದುಃಶಾಸನನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೂಡ

ಸನ್ನತ ಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07099024a ಧನುರೇಕೇನ ಭಲ್ಲೇನ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ|

07099024c ಧ್ವಜಂ ಚ ರಥಶಕ್ತಿಂ ಚ ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್|

07099024e ಚಿಚ್ಚೇದ ವಿಶಿಖ್ರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಸ್ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ||

ಒಂದೇ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಹಸ್ತಾವಾಪವನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ,
ಎರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ರಥಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿ ಆ
ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದುವು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಅವನ ಇಬ್ಬರು
ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07099025a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥೋ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07099025c ತ್ರಿಗರ್ತಸೇನಾಪತಿನಾ ಸ್ವರಥೇನಾಪವಾಹಿತಃ||

ಧನುಸ್ಸು ಮುರಿದು ವಿರಥನಾದ, ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ತ್ರಿಗರ್ತಸೇನಾಪತಿಯು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ
ಏರಿಸಿಕೊಂಡನು.

07099026a ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಶೈನೇಯೋ ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಭಾರತ|

07099026c ನ ಜಘಾನ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮಸೇನವಚಃ ಸ್ಮರನ್||

ಭಾರತ! ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದೊರಕಿದ್ದರೂ ಶೈನೇಯನು ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

07099027a ಭೀಮಸೇನೇನ ಹಿ ವಧಃ ಸುತಾನಾಂ ತವ ಭಾರತ|

07099027c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಃ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಸಂಯುಗೇ||

ಭಾರತ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ವಧೆಯನ್ನೂ ತಾನೇ
ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದನು.

07099028a ತಥಾ ದುಃಶಾಸನಂ ಜಿತ್ವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸಂಯುಗೇ ಪ್ರಭೋ|

07099028c ಜಗಾಮ ತ್ವರಿತೋ ರಾಜಸ್ಯೇನ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಪ್ರಭೋ ! ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಗೆದ್ದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತ್ವರಿಮಾಡಿ ಧನಂಜಯನು ಹೋಗಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುಃಶಾಸನಪರಾಜಯೇ

ಏಕೋನಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ದುಃಶಾಸನಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ

ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೦

ಸಂಕುಲಯುಧ್ಧ (೧-೨೯).

07100001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07100001a ಕಿಂ ತಸ್ಯಾಂ ಮಮ ಸೇನಾಯಾಂ ನಾಸನ್ಯೇ ಚಿನ್ಮಹಾರಥಾಃ|

07100001c ಯೇ ತಥಾ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯಾಂತಂ ನೈವಾಘ್ನನ್ನಾಪ್ಯವಾರಯನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲ ಅಥವಾ ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಯಾವ
ಮಹಾರಥರೂ ನನ್ನ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

07100002a ಏಕೋ ಹಿ ಸಮರೇ ಕರ್ಮ ಕೃತವಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07100002c ಶಕ್ರತುಲ್ಯಬಲೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಹೇಂದ್ರೋ ದಾನವೇಷ್ಟಿವ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾನವರೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಮಹೇಂದ್ರನ ಬಲಕ್ಕೆ
ಸಮಾನ ಬಲವುಳ್ಳ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮವೆಸಗಿದ್ದಾನೆ!

07100003a ಅಥ ವಾ ಶೂನ್ಯಮಾಸೀತ್ತದ್ಯೇನ ಯಾತಃ ಸ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07100003c ಏಕೋ ವೈ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಪ್ರಮೃದ್ನುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಅಥವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ
ಮಾರ್ಗವು ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತೇ³⁵? ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಒಬ್ಬನೇ
ಅನೇಕ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿದನು.

07100004a ಕಥಂ ಚ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಮಪಕ್ರಾಂತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07100004c ಏಕೋ ಬಹೂನಾಂ ಶೈನೇಯಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

³⁵ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೋದ ಮಾರ್ಗವು ವೀರರಿಂದ
ಶೂನ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತೇ? ಅಥವಾ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಅರ್ಜುನನಿಂದ
ಹತರಾಗಿಹೋಗಿದ್ದರೇ? ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಜೀವಂತರಾಗಿ ಉಳಿದೇ
ಇರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಸಂಜಯ ! ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಹೋದನೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು !”

07100005 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07100005a ರಾಜಸ್ನೇನಾಸಮುದ್ಯೋಗೋ ರಥನಾಗಾಶ್ವಪತ್ತಿಮಾನ್|

07100005c ತುಮುಲಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಯುಗಾಂತಸದೃಶೋಽಭವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಥ-ಗಜ-ಅಶ್ವ-ಪದಾತಿಗಳಿಂದ
ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳು ಉದ್ಯೋಗಶೀಲರಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ
ತುಮುಲವು ಯುಗಾಂತವೋ ಎಂಬಂತೆ ಇದ್ದಿತ್ತು.

07100006a ಆಹ್ಲಿಕೇಷು ಸಮೂಹೇಷು ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಮಾನದ|

07100006c ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ಸಮಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮೂಹ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಮಾನದ ! ನಿನ್ನ ಸೇನಾ ಸಮೂಹಗಳಂತಹ ಸೇನೆಗೆ ಸಮನಾದ
ಸಮೂಹವು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ
ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07100007a ತತ್ರ ದೇವಾಃ ಸ್ಮ ಭಾಷಂತೇ ಚಾರಣಾಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾಃ|

07100007c ಏತದಂತಾಃ ಸಮೂಹಾ ವೈ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಮಹೀತಲೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಚಾರಣರೂ “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಇಂತಹ ಸೇನಾ ಸಮೂಹವು ಇದೇ ಕೊನೆಯದಾಗುತ್ತದೆ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07100008a ನ ಚೈವ ತಾದೃಶಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವ್ಯಾಹ ಆಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07100008c ಯಾದೃಗ್ವಯದ್ರಥವಥೇ ದ್ರೋಣೇನ ವಿಹಿತೋಽಭವತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಜಯದ್ರಥನ ವಥೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅದರಂಥಹ ವ್ಯೂಹವು ಎಂದೂ ರಚನೆಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

07100009a ಚಂಡವಾತಾಭಿಪನ್ನಾನಾಂ ಸಮುದ್ರಾಣಾಮಿವ ಸ್ವನಃ|

07100009c ರಣೇಽಭವದ್ಬಲೌಘಾನಾಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಧಾವತಾಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಟ ಶಬ್ದವು ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಸಮುದ್ರದ ಭೋರ್ಗರತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿತ್ತು.

07100010a ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಸಮೇತಾನಾಂ ಬಹೂನ್ಯಾಸನ್ನರೋತ್ತಮ|

07100010c ತ್ವದ್ಬಲೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ||

ನರೋತ್ತಮ! ಸೇರಿರುವ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪಾರ್ಥಿವರಿದ್ದರು.

07100011a ಸಂರಬ್ಧಾನಾಂ ಪ್ರವೀರಾಣಾಂ ಸಮರೇ ದೃಢಕರ್ಮಣಾಂ|

07100011c ತತ್ರಾಸೀತ್ಸುಮಹಾಂ ಶಬ್ದಸ್ತುಮಲೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕುದ್ಧರಾಗಿರುವ ದೃಢಕರ್ಮಿ ಪ್ರವೀರರ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಮಹಾ ತುಮುಲಶಬ್ದವು ಉಂಟಾಯಿತು.

07100012a ಅಥಾಕ್ರಂದದ್ಭೀಮಸೇನೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07100012c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಮಾರಿಷ! ಭೀಮಸೇನ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧರ್ಮರಾಜರು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು:

07100013a ಆಗಚ್ಛತ ಪ್ರಹರತ ಬಲವತ್ಪರಿಧಾವತ|

07100013c ಪ್ರವಿಷ್ಣಾವರಿಸೇನಾಂ ಹಿ ವೀರೌ ಮಾಧವಪಾಂಡವೌ||

“ಬೇಗಬನ್ನಿರಿ! ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಪ್ರಹರಿಸಿ! ವೀರರಾದ ಮಾಧವ-ಪಾಂಡವರು ಅರಿಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ!

07100014a ಯಥಾ ಸುಖೇನ ಗಚ್ಛೇತಾಂ ಜಯದ್ರಥವಧಂ ಪ್ರತಿ|

07100014c ತಥಾ ಪ್ರಕುರುತ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಿತಿ ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಜೋದಯತ್|

07100014e ತಯೋರಭಾವೇ ಕುರವಃ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಸ್ತುರ್ವಯಂ ಜಿತಾಃ||

ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವಸರಮಾಡಿರಿ!” ಎಂದು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. “ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಕುರುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗಿಬಿಡಬಹುದು!

07100015a ತೇ ಯೂಯಂ ಸಹಿತಾ ಭೂತ್ವಾ ತೂರ್ಣಮೇವ ಬಲಾರ್ಣವಂ|

07100015c ಕ್ಷೋಭಯಧ್ವಂ ಮಹಾವೇಗಾಃ ಪವನಾಃ ಸಾಗರಂ ಯಥಾ||

ಭಿರುಗಳಿಯು ಹೇಗೆ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಬೀಸಿ ಸಾಗರವನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಮಾಡುವುದೋ ಹಾಗೆ ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ

ಬೇಗನೇ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು ಕಲಕಿಬಿಡಿ !”

07100016a ಭೀಮಸೇನೇನ ತೇ ರಾಜನ್ಪಾಂಚಾಲೈನ ಚ ಚೋದಿತಾಃ|

07100016c ಆಜಘ್ನುಃ ಕೌರವಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸೂನಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ಹೀಗೆ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರು ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಅವರು ಪ್ರಿಯಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೌರವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07100017a ಇಚ್ಛಂತೋ ನಿಧನಂ ಯುದ್ಧೇ ಶಸ್ತ್ರೈರುತ್ತಮತೇಜಸಃ|

07100017c ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥಂ ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ನಾಭ್ಯರಕ್ಷಂತ ಜೀವಿತಂ||

ಆ ಉತ್ತಮತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಯುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಮಿತ್ರಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07100018a ತಥೈವ ತಾವಕಾ ರಾಜನ್ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹದ್ಯಶಃ|

07100018c ಆರ್ಯಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಯದ್ಧಾಯೈವೋಪತಸ್ಥಿರೇ||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನವರು ಕೂಡ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

07100019a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಮಹಾಭಯೇ|

07100019c ಹತ್ವಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸಾತ್ಯಕಿರರ್ಜುನಂ||

ಮಹಾಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅರ್ಜುನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ
ನಡೆದನು.

07100020a ಕವಚಾನಾಂ ಪ್ರಭಾಸ್ತತ್ರ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿ ವಿಚಿತ್ರಿತಾಃ|

07100020c ದೃಷ್ಟೀಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಸೈನಿಕಾನಾಂ ಪ್ರತಿಜಘ್ನುಃ ಸಮಂತತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕವಚಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳು ಹೊರಸೂಸಿ
ರಣದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೋರೈಸಿದವು.

07100021a ತಥಾ ಪ್ರಯತಮಾನೇಷು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ನಿರ್ಭಯಃ|

07100021c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯಗಾಹತ ಮಹದ್ಬಲಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಹೋರಡುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಡವೇಯರ ಆ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07100022a ಸ ಸನ್ನಿಪಾತಸ್ತುಮುಲಸ್ತೇಷಾಂ ತಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ|

07100022c ಅಭವತ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಮಭಾವಕರಣೋ ಮಹಾನೋ||

ಭಾರತ ! ಅವನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಅವನ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ
ಮಹಾಯುದ್ಧವು ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳ ಕ್ಷಯಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.”

07100023 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07100023a ತಥಾ ಗತೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ತಥಾ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಃ ಸ್ವಯಂ|

07100023c ಕಚ್ಛಿದ್ಧುರ್ಯೋಧನಃ ಸೂತ ನಾಕಾರ್ಷೀತ್ಪ್ರಾಷ್ಠತೋ ರಣಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತ! ಸೇನೆಗಳು ಹಾಗೆ
ಚದುರಿಹೋಗಿರಲು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದ
ದುರ್ಯೋಧನನು ರಣದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

07100024a ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಸನ್ನಿಪಾತೋ ಮಹಾಹವೇ|

07100024c ವಿಶೇಷತೋ ನೃಪತಿನಾ ವಿಷಮಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ||

ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬನ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ
ರಾಜನಾದವನ, ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07100025a ಸೋಽತ್ಯಂತಸುಖಿಸಂವೃದ್ಧೋ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಚೇಶ್ವರಃ|

07100025c ಏಕೋ ಬಹೂನ್ನಮಾಸಾದ್ಯ ಕಚ್ಚಿನ್ನಾಸೀತ್ಪರಾಜ್ಮುಖಃ||

ಅತ್ಯಂತ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ, ಲೋಕದ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಒಬ್ಬನೇ ಅನೇಕರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಪರಾಂಜ್ಮುಖನಾಗಲಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

07100026 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07100026a ರಾಜನ್ಸಂಗ್ರಾಮಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ|

07100026c ಏಕಸ್ಯ ಚ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಶೃಣುಷ್ವ ಗದತೋಽದ್ಭುತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಒಬ್ಬನೇ
ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗ್ರಾಮದ
ಕುರಿತು ಕೇಳು.

07100027a ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಸಹಸಾ ಪಾಂಡವೀ ಪೃತನಾ ರಣೇ|

07100027c ನಲಿನೀ ದ್ವಿರದೇನೇವ ಸಮಂತಾದ್ವಿಪ್ರಲೋಡಿತಾ||

ಕಮಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರೋವರವನ್ನು ಆನೆಯೊಂದು
ಮಧಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಕದಡಿ
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07100028a ತಥಾ ಸೇನಾಂ ಕೃತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಕೌರವ|

07100028c ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಾಸ್ತಂ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಕೌರವ ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲರು ಅವನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07100029a ಸ ಭೀಮಸೇನಂ ದಶಭಿರ್ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೈ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07100029c ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಷಡ್ಭಿಃ ಶತೇನ ಚ ಶಿಖಂಡಿನಂ||

07100030a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07100030c ಕೇಕಯಾನ್ದಶಭಿರ್ವಿದ್ಧಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

07100031a ಶತಶಶ್ಚಾಪರಾನ್ಯೋಧಾನ್ಸದ್ವಿಪಾಂಶ್ಚ ರಥಾನ್ರಣೇ|

07100031c ಶರೈರವಚಕರ್ತೋಗೈಃ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಂತಕ ಇವ ಪ್ರಜಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ, ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರನ್ನು
ಮೂರು-ಮೂರರಿಂದ, ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರನ್ನು ಆರರಿಂದ, ನೂರರಿಂದ

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು. ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ, ಧರ್ಮಪುತ್ರನನ್ನು ಏಳರಿಂದ, ಕೇಕಯರನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ಮೂರು-ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದು, ರಣದಲ್ಲಿ ಇತರ ಇನ್ನೂ ನೂರಾರು ಆನೆಗಳನ್ನು ರಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯೋಧರನ್ನು ಕುದ್ಧ ಅಂತಕನಂತೆ ತನ್ನ ಉಗ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು.

07100032a ನ ಸಂದಧನ್ವಿಮುಂಚನ್ವಾ ಮಂಡಲೀಕೃತಕಾರ್ಮುಕಃ|

07100032c ಅದೃಶ್ಯತ ರಿಪೂನ್ನಿಘ್ನಂ ಶಿಕ್ಷಯಾಸ್ತ್ರಬಲೇನ ಚ||

ಅವನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಹೂಡಿ, ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಬಲ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡನು.

07100033a ತಸ್ಯ ತಾನ್ನಿಘ್ನತಃ ಶತ್ರುನ್ ಹೇಮಪೃಷ್ಠಂ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07100033c ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಂಡವೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ತ್ರಿಧಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಆ ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07100034a ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ಬಹುಭಿಃ ಸಮ್ಯಗಸ್ತ್ಯೈಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07100034c ವರ್ಮಾಣ್ಯಾಶು ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತೇ ಭಗ್ನಾಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾವಿಶನ್||

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಅವು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕವಚಕ್ಕೆ ತಾಗಿ, ಕವಚವನ್ನು ಸೀಳಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07100035a ತತಃ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪರಿವಪ್ರಯುರ್ಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07100035c ಯಥಾ ವೃತ್ರವಧೇ ದೇವಾ ಮುದಾ ಶಕ್ರಂ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಆಗ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಪಾರ್ಥರು ವೃತ್ರವಧೆಯ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶಕ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07100036a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ದೃಢಮಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07100036c ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ರಾಜಾನಂ ಬ್ರುವನ್ಪಾಂಡವಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ದೃಢ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು “ನಿಲ್ಲು! ನಿಲ್ಲು!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07100037a ತಂ ತಥಾ ವಾದಿನಂ ರಾಜಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07100037c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯಃ ಪ್ರಮುದಿತಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ಜಯಗೃದ್ಧಿನಃ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗ ಮಹಾರಥನು ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರಲು ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

07100038a ತಾನ್ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪರೀಪ್ಸನ್ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಂ|

07100038c ಚಂಡವಾತೋದ್ಧತಾನ್ಮೇಘಾನ್ಸಜಲಾನಚಲೋ ಯಥಾ||

ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದುಂಟಾದ ಮೇಘಗಳನ್ನೂ ಮೋಡಗಳನ್ನೂ

ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

07100039a ತತ್ರ ರಾಜನ್ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಭೂರಿವರ್ಧನಃ|

07100039c ರುದ್ರಸ್ಯಾಕ್ರೀಡಸಂಕಾಶಃ ಸಂಹಾರಃ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಭೂರಿವರ್ಧನ ಸರ್ವದೇಹಿಗಳ ಸಂಹಾರಕ ರುದ್ರನ ಕ್ರೀಡೆಯಂತಿರುವ ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರವೇಶೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದ್ರೋಣನು ಕೇಕಯದ ಬೃಹತ್ಕುತ್ರನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೧-೨೧).
ದ್ರೋಣನು ಚೇದಿರಾಜ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೨೨-
೨೩). ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿನ ಮಗ, ಜರಾಸಂಧನ ಮಗ ಮತ್ತು
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದ್ರೋಣನು
ಚೇಕಿತಾನನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದು (೨೮-೩೪).

07101001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07101001a ಅಪರಾಹ್ಣೇ ಮಹಾರಾಜ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

07101001c ಪರ್ಜನ್ಯಸಮನಿಘೋಷಃ ಪುನದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸೋಮಕೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಆ ದಿನದ ಅಪರಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಸೋಮಕರ ನಡುವೆ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಪುನಃ ನಡೆಯಿತು.

07101002a ಶೋಣಾಶ್ವಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ನರವೀರಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

07101002c ಸಮರೇಽಭ್ಯದ್ರವತ್ಪಾಂಡೂನ್ವ ವಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಧ್ಯಮಂ||

ಆ ನರವೀರನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಕೆಂಪು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥವನ್ನೇರಿ ಮಧ್ಯಮ ವೇಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07101003a ತವ ಪ್ರಿಯಹಿತೇ ಯುಕ್ತೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07101003c ಚಿತ್ರಪುಂಖೈಃ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಕಲಶೋತ್ತಮಸಂಭವಃ||

07101004a ವರಾನ್ವರಾನ್ ಹಿ ಯೋಧಾನಾಂ ವಿಚಿನ್ವನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07101004c ಅಕ್ರೀಡತ ರಣೇ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ-ಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಮಹಾಬಲ ಕಲಶೋತ್ತಮಸಂಭವ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ರಣದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಣ್ಣದ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋಧರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07101005a ತಮಭ್ಯಯಾದ್ಭುಹತ್ಕ್ಷತ್ರಃ ಕೇಕಯಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07101005c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ವೀರಪಂಚಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸಮರಕರ್ಕಶಃ||

ಆಗ ಕೇಕಯರ ಮಹಾರಥ ಐವರು ಸಹೋದರರ ವೀರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಸಮರ ಕರ್ಕಶ ಬೃಹತ್ಕತ್ರನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07101006a ವಿಮುಂಚನ್ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನಾಚಾರ್ಯಂ ಚಾದಯನ್ಘೃಶಂ|

07101006c ಮಹಾಮೇಘೋ ಯಥಾ ವರ್ಷಂ ವಿಮುಂಚನ್ಗಂಧಮಾದನೇ||

ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಅವನು ಮಹಾಮೇಘವು ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ ಆಚಾರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07101007a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್|

07101007c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾಯಕಾನ್ದಶ ಸಪ್ತ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ, ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮಸೆದ ಹದಿನೇಳು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101008a ತಾಂಸ್ತು ದ್ರೋಣಧನುರ್ಮುಕ್ತಾನ್ಘೋರಾನಾಶೀವಿಷೋಪಮಾನ್|

07101008c ಏಕೈಕಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಯುಧಿ ಚಿಚ್ಚೇದ ಹೃಷ್ಯವತ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಘೋರ ಸರ್ಪದ ವಿಷಗಳಂತಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಬೃಹತ್ಕತ್ರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07101009a ತಸ್ಯ ತಲ್ಲಾಘವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಹಸನ್ನಿ ಜಸತ್ತಮಃ|

07101009c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ವಿಶಿಖಾನಷ್ಟೌ ಸನ್ನತಪರ್ವಣಃ||

ಅವನ ಆ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ಎಂಟು
ಸನ್ನತಪರ್ವ ವಿಶಿಖಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101010a ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತತಃ ಶೀಘ್ರಂ ದ್ರೋಣಚಾಪಚ್ಯುತಾಂ ಶರಾನ್|

07101010c ಅವಾರಯಚ್ಚ ರೈರೇವ ತಾವದ್ಭಿರ್ನಿಶಿತೈರ್ದೃಢೈಃ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶರಗಳು ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಬೃಹತ್ಸ್ವತ್ರನು ಅವುಗಳನ್ನು ದೃಢ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದಲೇ
ತಡೆದುಬಿಟ್ಟನು.

07101011a ತತೋಽಭವನ್ಮಹಾರಾಜ ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಯಃ|

07101011c ಬೃಹತ್ಸ್ವತ್ರೇಣ ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುದುಷ್ಕರಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಬೃಹತ್ಸ್ವತ್ರನು ಮಾಡಿದ ಆ ಸುದುಷ್ಕರ ಕೆಲಸವನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ವಿಸ್ಮಯಗೊಂಡಿತು.

07101012a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಾಜ ಕೇಕಯಂ ವೈ ವಿಶೇಷಯನ್|

07101012c ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ರಣೇ ದಿವ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಮಹಾತಪ ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಕಯನನ್ನು
ಮೀರಿಸುತ್ತಾ ದಿವ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101013a ತದಸ್ಯ ರಾಜನ್ಯೈಕೇಯಃ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯದಚ್ಯುತಃ|

07101013c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈವ ಮಹಾಬಾಹುರಾಹವೇ ಸಮುದೀರಿತಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾಬಾಹು ಅಚ್ಯುತ ಕೈಕೇಯನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು
ತಿರುಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ತಡೆದನು.

07101014a ಪ್ರತಿಹನ್ಯ ತದಸ್ತ್ರಂ ತು ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07101014c ವಿವ್ಯಾಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಸಂಹರಿಸಿ
ಬೃಹತ್ಕ್ಷತ್ರನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅರವತ್ತು ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಿ
ಶಿಲಾಶಿತಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07101015a ತಂ ದ್ರೋಣೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನಾರಾಚೇನ ಸಮರ್ಪಯತ್|

07101015c ಸ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಧರಣೀತಲಂ||

ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ನಾರಾಚದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು
ಅದು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಧರಣೀತಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

07101016a ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪೋ ಯಥಾ ಮುಕ್ತೋ ವಲ್ಮಿಕಿಂ ನೃಪಸತ್ತಮ|

07101016c ತಥಾಭ್ಯಗಾನ್ಮಹೀಂ ಬಾಣೋ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಕೈಕೇಯಮಾಹವೇ||

ನೃಪಸತ್ತಮ! ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪವು ಹೇಗೆ ಹುತ್ತದಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತದೆಯೋ
ಹಾಗೆ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಣವು ಕೈಕೇಯನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಹೊಕ್ಕಿತು.

07101017a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣೇನಾಸ್ತ್ರವಿದಾ ಭೃಶಂ|

07101017c ಕ್ರೋಧೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟೋ ವ್ಯಾಪೃತ್ಯ ನಯನೇ ಶುಭೇ||

07101018a ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07101018c ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾರ್ಪಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಸ್ತ್ರವಿದ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಹಾಗೆ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡ
ಬೃಹತ್ಕೃತ್ವನು ಮಹಾ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಶುಭನಯನಗಳನ್ನು
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತು ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಿ ಶಿಲಾಶಿತಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯ ಬಾಹು-ಎದೆಗಳಿಗೆ
ಹೊಡೆದನು.

07101019a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಬಹುಧಾ ವಿದ್ಧೋ ಬೃಹತ್ಕೃತ್ವೇಣ ಮಾರಿಷ|

07101019c ಅಸೃಜದ್ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ಕೇಕಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಾರಿಷ ! ಬೃಹತ್ಕೃತ್ವನಿಂದ ಬಹುವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ
ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಕೇಕಯನ ರಥದ ಮೇಲೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟನು.

07101020a ವ್ಯಾಕುಲೀಕೃತ್ಯ ತಂ ದ್ರೋಣೋ ಬೃಹತ್ಕೃತ್ವಂ ಮಹಾರಥಂ|

07101020c ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾಯಕಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಕೇಕಯಂ ಪ್ರತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಮಹಾರಥ ಬೃಹತ್ಕೃತ್ವನನ್ನು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಳಿಸಿ ದ್ರೋಣನು
ಕೇಕಯನ ಮೇಲೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಸಾಯಕವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101021a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧಸ್ತೇನಾಶು ಮಹಾರಾಜ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07101021c ರಥಾತ್ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲಃ ಸಂಭಿನ್ನಹೃದಯೋಽಪತತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅದು ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪುರುಷಶಾರ್ದೂಲ ಬೃಹತ್ಪತ್ರನು ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

07101022a ಬೃಹತ್ಪತ್ರೇ ಹತೇ ರಾಜನೈಕಯಾನಾಂ ಮಹಾರಥೇ|

07101022c ಶೈಶುಪಾಲಿಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಂತಾರಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್ ! ಕೇಕಯರ ಮಹಾರಥ ಬೃಹತ್ಪತ್ರನು ಹತನಾಗಲು ಶಿಶುಪಾಲನ ಮಗ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07101023a ಸಾರಥೇ ಯಾಹಿ ಯತ್ರೈಷ ದ್ರೋಣಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ದಂಶಿತಃ|

07101023c ವಿನಿಘ್ನನೈಕಯಾನವ್ವಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ವಾಹಿನೀಂ||

“ಸಾರಥೇ ! ಕೇಕಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ವಾಹಿನಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಕವಚಧರಿಸಿದ ದ್ರೋಣನು ಎಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಥವನ್ನೊಯ್ಯಿ !”

07101024a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾರಥೀ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07101024c ದ್ರೋಣಾಯ ಪ್ರಾಪಯಾಮಾಸ ಕಾಂಬೋಜೈರ್ಜವನೈರ್ಹಯೈಃ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾರಥಿಯು ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ಕಾಂಬೋಜದ ವೇಗಯುಕ್ತ ಕುದುರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ದ್ರೋಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದನು.

07101025a ಧೃಷ್ಟಕೇತುಶ್ಚ ಚೇದೀನಾಂ ಋಷಭೋಽತಿಬಲೋದಿತಃ|

07101025c ಸಹಸಾ ಪ್ರಾಪತದ್ಧ್ರೋಣಂ ಪತಂಗ ಇವ ಪಾವಕಂ||

ಚೇದಿಗಳ ವೃಷಭ, ಅತಿಬಲೋದಿತ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಾದರೋ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೊಗುವ ಪತಂಗದಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದನು.

07101026a ಸೋಽಭ್ಯವಿಧೃತ್ಯತೋ ದ್ರೋಣಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಸಾಶ್ವರಥಧ್ವಜಂ|

07101026c ಪುನಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಸುಪ್ತಂ ವ್ಯಾಘ್ರಂ ತುದನ್ನಿವ||

ಅಶ್ವ-ರಥ-ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅರವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಅವನು ಮಲಗಿರುವ ಹುಲಿಯನ್ನು ತಿವಿದು ಎಬ್ಬಿಸುವಂತೆ
ಪುನಃ ಇತರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07101027a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಧನುರ್ಮಧ್ಯೇ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಶಿತೇನ ಹ|

07101027c ಚಿಚ್ಚೇದ ರಾಜ್ಞೋ ಬಲಿನೋ ಯತಮಾನಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ಆಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಶಾಲಿ
ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ದ್ರೋಣನು
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07101028a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಶೈಶುಪಾಲಿರ್ಮಹಾರಥಃ|

07101028c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೈರ್ದ್ರೋಣಂ ಪುನಃ ಸುನಿಶಿತೈರ್ದೃಢೈಃ||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಶೈಶುಪಾಲಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು

ಪುನಃ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಿಶಿತ ದೃಢ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07101029a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

07101029c ಅಥೈನಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್||

ಮಹಾಬಲ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿನ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101030a ವಿರಥೋ ವಿಧನುಷ್ಕಶ್ಚ ಚೇದಿರಾಜೋಽಪಿ ಸಂಯುಗೇ|

07101030c ಗದಾಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಭಾರದ್ವಾಜರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ರಣದಲ್ಲಿ ರಥ-ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಚೇದಿರಾಜನೂ ಕೂಡ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಗದೆಯನ್ನು ಎಸೆದನು.

07101031a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಘೋರರೂಪಾಂ ಭಯಾವಹಾಂ|

07101031c ಅಶ್ಮಸಾರಮಯೀಂ ಗುರ್ವೀಂ ತಪನೀಯವಿಭೂಷಿತಾಂ|

07101031e ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈರ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ನೃಪಾತಯತ್||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಘೋರರೂಪದ ಭಯಾವಹ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಭಾರ ಗದೆಯನ್ನು ಭಾರದ್ವಾಜನು ಒಂದೇ ಶರದಿಂದ ಸಹಸ್ರ ಚೂರುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07101032a ಸಾ ಪಪಾತ ಗದಾ ಭೂಮೌ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಾದಿತಾ|

07101032c ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಾ ತಾರೇವ ನಭಸ್ತಲಾತ್||

ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗದೆಯು ಕೆಂಪುಮಾಲೆಯನ್ನು
ಧರಿಸಿದ ತಾರೆಯು ನಭಸ್ತಲದಿಂದ ಬೀಳುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿತು.

07101033a ಗದಾಂ ವಿನಿಹತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟಕೇತುರಮರ್ಷಣಃ|

07101033c ತೋಮರಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ತೂರ್ಣಂ ಶಕ್ತಿಂ ಚ ಕನಕೋಜ್ಜ್ವಲಾಂ||

ಗದೆಯು ನಾಶವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮರ್ಷಣ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವು
ತಕ್ಷಣವೇ ಬಂಗಾರದಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೋಮರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಎಸೆದನು.

07101034a ತೋಮರಂ ತು ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ದ್ರೋಣಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07101034c ಶಕ್ತಿಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಹಸಾ ಕೃತಹಸ್ತೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಆ ತೋಮರವನ್ನು ಮೂರು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಪಳಗಿದ ಕೈಯಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾಬಲನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07101035a ತತೋಽಸ್ಯ ವಿಶಿಖಿಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ವಧಾರ್ಥಂ ವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ|

07101035c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆಗ ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಪ್ರತ್ಯವಾನ್
ಭಾರದ್ವಾಜನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖವನ್ನು

ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101036a ಸ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಹೃದಯಂ ಚಾಮಿತೌಜಸಃ|

07101036c ಅಭ್ಯಗಾಧ್ಧರಣೀಂ ಬಾಣೋ ಹಂಸಃ ಪದ್ಮಸರೋ ಯಥಾ||

ಆ ಅಮಿತೌಜಸ ಬಾಣವು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿ ಹಂಸವು ಪದ್ಮಸರೋವರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

07101037a ಪತಂಗಂ ಹಿ ಗ್ರಸೇಚ್ಚಾಷೋ ಯಥಾ ರಾಜನ್ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ|

07101037c ತಥಾ ದ್ರೋಣೋಽಗ್ರಸಚ್ಚೂರೋ ಧೃಷ್ಟಕೇತುಂ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ರಾಜನ್! ಹಸಿದ ಹಲ್ಲಿಯು ಪತಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಶೂರ ದ್ರೋಣನು ಧೃಷ್ಟಕೇತುವನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟನು.

07101038a ನಿಹತೇ ಚೇದಿರಾಜೇ ತು ತತ್ಪಂಡಂ ಪಿತ್ರೈ ಮಾವಿಶತ್|

07101038c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಃ ಪುತ್ರೋಽಸ್ಯ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ಚೇದಿರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹತನಾಗಲು ಪರಮಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನ ಮಗನು ತುಂಬಾ ಕೋಪದಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡು ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07101039a ತಮಪಿ ಪ್ರಹಸನ್ದ್ರೋಣಃ ಶರೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ|

07101039c ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರೋ ಮಹಾರಣ್ಯೇ ಮೃಗಶಾವಂ ಯಥಾ ಬಲೀ||

ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರವೊಂದು ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬಲಶಾಲೀ ದ್ರೋಣನು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07101040a ತೇಷು ಪ್ರಕ್ಷೀಯಮಾಣೇಷು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ಭಾರತ|

07101040c ಜರಾಸಂಧಸುತೋ ವೀರಃ ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯ ಹಾಗೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಿರಲು
ಜರಾಸಂಧನ ವೀರ ಮಗನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07101041a ಸ ತು ದ್ರೋಣಂ ಮಹಾರಾಜ ಚಾದಯನ್ನಾಯಕೈಃ ಶಿತೈಃ|

07101041c ಅದೃಶ್ಯಮಕರೋತ್ತೂರ್ಣಂ ಜಲದೋ ಭಾಸ್ಕರಂ ಯಥಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನಾದರೋ ಕೂಡಲೇ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹರಿತ
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಮೋಡವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಅವನನ್ನು ಕಾಣದಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟನು.

07101042a ತಸ್ಯ ತಲ್ಲಾಘವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನಃ|

07101042c ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾಯಕಾಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅವನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನ ದ್ರೋಣನು ಕೂಡಲೇ
ಅವನ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101043a ಚಾದಯಿತ್ವಾ ರಣೇ ದ್ರೋಣೋ ರಥಸ್ಥಂ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07101043c ಜಾರಾಸಂಧಿಮಥೋ ಜಘ್ನೇ ಮಿಷತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನೇರಿದ್ದ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾರಾಸಂಧನ ಮಗನನ್ನು³⁶
ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ದ್ರೋಣನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07101044a ಯೋ ಯಃ ಸ್ಮ ಲೀಯತೇ ದ್ರೋಣಂ ತಂ ತಂ ದ್ರೋಣೋಽಂತಕೋಪಮಃ|

07101044c ಆದತ್ತ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾಲೇ ಯಥಾಂತಕಃ||

ಅಂತ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಅಂತಕನು ಹೇಗೆ
ನುಂಗುವನೋ ಹಾಗೆ ಅಂತಕನಂದಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ತನ್ನನ್ನು
ಯಾರ್ಯಾರು ಎದುರಿಸಿದರೋ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07101045a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸೋ ನಾಮ ವಿಶ್ರಾವ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07101045c ಶರ್ಮೈರನೇಕಸಾಹಸೈಃ ಪಾಂಡವೇಯಾನ್ವ್ಯ ಮೋಹಯತ್||

ಆಗ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿ
ಕೇಳಿಸುತ್ತಾ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವೇಯರನ್ನು
ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿದನು.

07101046a ತತೋ ದ್ರೋಣಾಂಕಿತಾ ಬಾಣಾಃ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ|

07101046c ನರಾನ್ನಾಗಾನ್ ಹಯಾಂಶ್ಚೈವ ನಿಜಘ್ನುಃ ಸರ್ವತೋ ರಣೇ||

ಆಗ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ದ್ರೋಣಾಂಕಿತ ಶಿಲಾಶಿತ ಬಾಣಗಳು ರಣದ
ಎಲ್ಲಕಡೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಆನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ

³⁶ ಜಾರಾಸಂಧನ ಮಗ ಸಹದೇವ

ಸಂಹರಿಸಿದವು.

07101047a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ಶಕ್ರೇಣೇವ ಮಹಾಸುರಾಃ|

07101047c ಸಮಕಂಪಂತ ಪಾಂಚಾಲಾ ಗಾವಃ ಶೀತಾರ್ದಿತಾ ಇವ||

ಶಕ್ರನ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮಹಾಸುರರಂತೆ ದ್ರೋಣನಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು, ಭಳಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತ ಗೋವುಗಳಂತೆ
ನಡುಗತೊಡಗಿದರು.

07101048a ತತೋ ನಿಷ್ಪಾನಕೋ ಘೋರಃ ಪಾಂಡವಾನಾಮಜಾಯತ|

07101048c ದ್ರೋಣೇನ ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ದ್ರೋಣನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರ
ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ ಆಕ್ರಂದನವು ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು.

07101049a ಮೋಹಿತಾಃ ಶರವರ್ಷೇಣ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07101049c ಊರುಗ್ರಾಹಗೃಹೀತಾ ಹಿ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ
ಪಾಂಚಾಲ ಮಹಾರಥರು ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ
ತೊಡೆಗಳುಳ್ಳವರಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

07101050a ಚೇದಯಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ಯಂಜಯಾಃ ಸೋಮಕಾಸ್ತಥಾ|

07101050c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಂಹೃಷ್ಟಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಚೇದಿದೇಶದವರು, ಸ್ಯಂಜಯರು ಮತ್ತು

ಸೋಮಕರು ಯುದ್ಧದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ
ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07101051a ಹತ ದ್ರೋಣಂ ಹತ ದ್ರೋಣಮಿತಿ ತೇ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಃ|

07101051c ಯತಂತಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಸರ್ವ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ|

07101051e ನಿನೀಷಂತೋ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

“ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ! ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ
ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

07101052a ಯತಮಾನಾಂಸ್ತು ತಾನ್ವೀರಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ|

07101052c ಯಮಾಯ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಚೇದಿಮುಖ್ಯಾನ್ವಿಶೇಷತಃ||

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವೀರರನ್ನು, ಅವರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ಚೇದಿಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಭಾರದ್ವಾಜನು ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ
ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07101053a ತೇಷು ಪ್ರಕ್ಷೀಯಮಾಣೇಷು ಚೇದಿಮುಖ್ಯೇಷು ಭಾರತ|

07101053c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ದ್ರೋಣಸಾಯಕಪೀಡಿತಾಃ||

ಭಾರತ! ಚೇದಿಪ್ರಮುಖರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು
ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಪಾಂಚಾಲರು ನಡುಗಿದರು.

07101054a ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಭೀಮಸೇನಂ ತೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07101054c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಥಾರೂಪಾಣಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ದ್ರೋಣನ ಆ ರೀತಿಯ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ರಥದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದರು:

07101055a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ತಪೋ ನೂನಂ ಚರಿತಂ ದುಶ್ಚರಂ ಮಹತ್|

07101055c ತಥಾ ಹಿ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ದಹತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾನ್||

“ಬಹಳಷ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

07101056a ಧರ್ಮೋ ಯುದ್ಧಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪರಂ ತಪಃ|

07101056c ತಪಸ್ವೀ ಕೃತವಿದ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರೇಕ್ಷಿತೇನಾಪಿ ನಿರ್ದಹೇತ್||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮ ಯುದ್ಧ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮ ತಪಸ್ಸು. ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದವನು ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು.

07101057a ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರಮಗ್ನಿಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

07101057c ಬಹವೋ ದುಸ್ತರಂ ಘೋರಂ ಯತ್ರಾದಹ್ಯಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ದ್ರೋಣನ ಅಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯು ತಾಗಿ ಅನೇಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ದುಸ್ತರ ಘೋರ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07101058a ಯಥಾಬಲಂ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಸತ್ತ್ವಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07101058c ಮೋಹಯನ್ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದ್ರೋಣೋ ಹಂತಿ ಬಲಾನಿ ನಃ||

ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದ್ರೋಣನು ಬಲವಿದ್ದಷ್ಟು, ಉತ್ಸಾಹವಿದ್ದಷ್ಟು,
ಸತ್ತ್ವವಿದ್ದಷ್ಟು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ
ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

07101059a ತೇಷಾಂ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07101059c ಅರ್ಥಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸಶರಂ ಧನುಃ||

ಅವರ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು
ಅರ್ಥಚಂದ್ರದಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಾಣದೊಂದಿಗೆ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07101060a ಸ ಸಂರಬ್ಧತರೋ ಭೂತ್ವಾ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನಃ|

07101060c ಅನ್ಯತ್ಕಾರ್ಮುಕಮಾದಾಯ ಭಾಸ್ವರಂ ವೇಗವತ್ತರಂ||

ಆಗ ಗಾಭರಿಗೊಂಡು ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನ ದ್ರೋಣನು ಇನ್ನೊಂದು
ಹೊಳೆಯುವ ವೇಗವತ್ತರ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07101061a ತತ್ರಾಧಾಯ ಶರಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಭಾರಘ್ನಂ ವಿಮಲಂ ದೃಢಂ|

07101061c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣಮಾಚಾರ್ಯೋ ಬಲವಾನಭ್ಯವಾಸ್ಯಜತ್||

ಆಗ ಒಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣ, ಭಾರವಾದುದನ್ನೂ ಹೊಡೆಯಬಲ್ಲ, ವಿಮಲ ಮತ್ತು
ದೃಢ ಬಾಣವೊಂದನ್ನು ಹೂಡಿ ಆಚಾರ್ಯನು ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣವಾಗಿ

ಎಳೆದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07101062a ಸ ಹತ್ವಾ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಣಂ ಜಗಾಮ ಧರಣೀತಲಂ|

07101062c ಸ ಭಿನ್ನಹೃದಯೋ ವಾಹಾದಪತನ್ಮೈದಿನೀತಲೇ||

ಅದು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನೆಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಅವನು ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ವಾಹನದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07101063a ತತಃ ಸೈನ್ಯಾನ್ಯಕಂಪಂತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸುತೇ ಹತೇ|

07101063c ಅಥ ದ್ರೋಣಂ ಸಮಾರೋಹಚ್ಛೇಕಿತಾನೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ಹಾಗೆ ಹತನಾಗಲು ಸೇನೆಗಳು ನಡುಗಿದವು. ಆಗ ಮಹಾರಥ ಚೇಕಿತಾನನು ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07101064a ಸ ದ್ರೋಣಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ್ಸ್ಮ ನಾಂತರೇ|

07101064c ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಅವನು ದ್ರೋಣನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07101065a ತಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಃ ಷೋಡಶಭಿರವಿಧೃದ್ಧಕ್ಷಿಣಂ ಭುಜಂ|

07101065c ಧ್ವಜಂ ಷೋಡಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಯಂತಾರಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಆಚಾರ್ಯನು ಚೇಕಿತಾನನ ಬಲಭುಜಕ್ಕೆ ಹದಿನಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಹೊಡೆದು, ಇನ್ನೂ ಹದಿನಾರರಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಏಳರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07101066a ತಸ್ಯ ಸೂತೇ ಹತೇ ತೇಽಶ್ವಾ ರಥಮಾದಾಯ ವಿದ್ರುತಾಃ|

07101066c ಸಮರೇ ಶರಸಂವೀತಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಚೇಕಿತಾನನ ಸೂತನು ಹತನಾಗಲು ಕುದುರೆಗಳು ಅವನ ರಥವನ್ನೊಯ್ದು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದವು.

07101067a ಚೇಕಿತಾನರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿದ್ರುತಂ ಹತಸಾರಥಿಂ|

07101067c ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ಮಹದ್ಭಯಮಥಾವಿಶತ್||

ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಚೇಕಿತಾನನ ರಥವನ್ನು ಕಂಡು ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮಹಾ ಭಯವು ಆವರಿಸಿತು.

07101068a ತಾನ್ಸಮೇತಾನ್ತಣೇ ಶೂರಾಂಶ್ಚೇದಿಪಾಂಚಾಲಸ್ಯಂಜಯಾನ್|

07101068c ಸಮಂತಾದ್ಧ್ರಾವಯನ್ದ್ರೋಣೋ ಬಹ್ವಶೋಭತ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ರಣದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಪಾಂಚಾಲ-ಸ್ಯಂಜಯರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸುತ್ತಲಿನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ದ್ರೋಣನು ತುಂಬಾ ಶೋಭಿಸಿದನು.

07101069a ಆಕರ್ಣಪಲಿತಃ ಶ್ಯಾಮೋ ವಯಸಾಶೀತಿಕಾತ್ಪರಃ|

07101069c ರಣೇ ಪರ್ಯಚರದ್ವೋಣೋ ವೃದ್ಧಃ ಷೋಡಶವರ್ಷವತ್||

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತು³⁷ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಇಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬಿಳಿಕೂದಲಿನ ವೃದ್ಧ ದ್ರೋಣನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವನಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07101070a ಅಥ ದ್ರೋಣಂ ಮಹಾರಾಜ ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07101070c ವಜ್ರಹಸ್ತಮಮನ್ಯಂತ ಶತ್ರವಃ ಶತ್ರುಸೂದನಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶತ್ರುಸೂದನ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಶತ್ರುಗಳೂ ಕೂಡ ಇವನು ವಜ್ರಹಸ್ತ ಇಂದ್ರನೇ ಹೌದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07101071a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾರಾಜ ದ್ರುಪದೋ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ಘೃಪಃ|

07101071c ಲುಬ್ಧೋಽಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ದಂತಿ ವ್ಯಾಘ್ರಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾನಿವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ನೃಪ ದ್ರುಪದನು ಹೇಳಿದನು: “ಲುಬ್ಧನಾಗಿರುವ ಇವನು ಹುಲಿಯು ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

07101072a ಕೃಚ್ಛಾನ್ದರ್ಯೋಧನೋ ಲೋಕಾನ್ಪಾಪಃ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ|

07101072c ಯಸ್ಯ ಲೋಭಾದ್ವಿನಿಹತಾಃ ಸಮರೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಯಾರ ಲೋಭದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು

³⁷ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ೮೫ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ತುಂಬಿದ ಎಂದಿದೆ.

ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ದುರ್ಮತಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಪ
ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

07101073a ಶತಶಃ ಶೇರತೇ ಭೂಮೌ ನಿಕೃತ್ವಾ ಗೋವೃಷಾ ಇವ|

07101073c ರುಧಿರೇಣ ಪರಿತಾಂಗಾಃ ಶ್ವಸೃಗಾಲಾದನೀಕೃತಾಃ||

ಅವನಿಂದಾಗಿಯೇ ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಗಾಯಗೊಂಡ ಗೂಳಿಗಳಂತೆ
ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಾಯಿ-ನರಿಗಳ
ಪಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ!”

07101074a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರುಪದೋಽಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿಃ|

07101074c ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಾನ್ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವದ್ಧೃತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಪತಿ ದ್ರುಪದನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮೇ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಒಂದನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೨

ಸಾತ್ಯಕಿ-ಅರ್ಜುನರನ್ನು ಕಾಣದೇ ಚಿಂತಿತನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು

ಭೀಮಸೇನನು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದುದು (೧-೨೩).

ಸಾತ್ಯಕಿ-ಅರ್ಜುನರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೨೪-೪೨). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸಾತ್ಯಕಿ-ಅರ್ಜುನರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದುದು (೪೩-೬೫). ಭೀಮಸೇನ-ದ್ರೋಣರ ಯುದ್ಧ (೬೬-೮೯). ಭೀಮಸೇನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಹನ್ನೊಂದು ಪುತ್ರರನ್ನು - ಕುಂಡಭೇದಿ, ಸುಷೇಣ, ದೀರ್ಘನೇತ್ರ, ವೃಂದಾರಕ, ಅಭಯ, ರೌದ್ರಕರ್ಮ, ದುರ್ವಿಮೋಚನ, ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ, ಸುವರ್ಮ, ಸುದರ್ಶನ - ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೯೦-೧೦೫).

07102001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07102001a ವ್ಯೂಹೇಷ್ಟಾ ಲೋಡ್ಯ ಮಾನೇಷು ಪಾಂಡವಾನಾಂ ತತಸ್ತತಃ|

07102001c ಸುದೂರಮನ್ವಯಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಹ ಸೋಮಕೈಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರ ವ್ಯೂಹವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಸೋಮಕ-ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು.

07102002a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ರೌದ್ರೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

07102002c ಪ್ರಕ್ಷಯೇ ಜಗತ್ಸೀವ್ರೇ ಯುಗಾಂತ ಇವ ಭಾರತ||

07102003a ದ್ರೋಣೇ ಯುಧಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತೇ ನರ್ದಮಾನೇ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|

07102003c ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಚ ಕ್ಷೀಣೇಷು ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಪಾಂಡುಷು||

07102004a ನಾಪಶ್ಯಚ್ಚ ರಣಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07102004c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕಥಮೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಭಾರತ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಹಾಗೆ ರೌದ್ರ ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ಸಂಗ್ರಾಮವು
ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಪ್ರಲಯವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಜನರ
ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತ ದ್ರೋಣನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರಲು, ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಚಾಲ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ
ಸೇನೆಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರಲು, ಮೊರೆಹೊಗಲು ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣದೇ
ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಇದು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಜಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

07102005a ತತ್ರಾವೇಕ್ಷ್ಯ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿದಿದೃಕ್ಷಯಾ|

07102005c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ದದರ್ಶಾರ್ಥ ನೈವ ಪಾರ್ಥಂ ನ ಮಾಧವಂ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣು
ಹಾಯಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಾರ್ಥನನ್ನಾಗಲೀ
ಮಾಧವನನ್ನಾಗಲೀ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07102006a ಸೋಽಪಶ್ಯನ್ನರಶಾರ್ದೂಲಂ ವಾನರರ್ಷಭಲಕ್ಷಣಂ|

07102006c ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿರ್ಘೋಷಮಶೃಣ್ವನ್ವ್ಯ ಧಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಆ ನರಶಾರ್ದೂಲ ವಾನರರ್ಷಭಲಕ್ಷಣನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಗಾಂಡೀವದ
ನಿರ್ಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳದೇ ಅವನು ವ್ಯಥಿತನಾದನು.

07102007a ಅಪಶ್ಯನ್ನಾತ್ಯಕಿಂ ಚಾಪಿ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಪ್ರವರಂ ರಥಂ|

07102007c ಚಿಂತಯಾಭಿಪರೀತಾಂಗೋ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07102007e ನಾಧ್ಯಗಚ್ಚ ತ್ತದಾ ಶಾಂತಿಂ ತಾವಪಶ್ಯನ್ನರರ್ಷಭೌ||

ವೃಷ್ಟಿಯರ ರಥರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನೂ ಕಾಣದೇ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತಳಮಳಗೊಂಡನು. ಆ ಇಬ್ಬರು ನರರ್ಷಭರನ್ನು³⁸ ಕಾಣದೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ.

07102008a ಲೋಕೋಪಕ್ರೋಶಭೀರುತ್ವಾದ್ಧರ್ಮರಾಜೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

07102008c ಅಚಿಂತಯನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಲೋಕದ ಕಟುಮಾತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಮಹಾಬಾಹು ಧರ್ಮರಾಜನು ಶೈನೇಯನ ರಥದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು:

07102009a ಪದವೀಂ ಪ್ರೇಷಿತಶ್ಚೈವ ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಮಯಾ ರಣೇ|

07102009c ಶೈನೇಯಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಮಭಯಂಕರಃ||

“ಫಲ್ಲನನು ಹೋದದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗೆಂದು ನಾನು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ಸತ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕಳುಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆನು.

07102010a ತದಿದಂ ಹ್ಯೇಕಮೇವಾಸೀದ್ಧಿ ಧಾ ಜಾತಂ ಮಮಾದ್ಯ ವೈ|

07102010c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಹಿ ಮೇ ಜ್ಞೇಯಃ ಪಾಂಡವಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ||

ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನ ಕುರಿತು ಮಾತ್ರ ಚಿಂತೆಯಿತ್ತು. ಈಗ ಇಬ್ಬರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯ ಇಬ್ಬರ

³⁸ ಅರ್ಜುನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು

ಕುರಿತೂ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

07102011a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ತು ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಪದಾನುಗಂ|

07102011c ಸಾತ್ವತಸ್ಯಾಪಿ ಕಂ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯೇ ಪದಾನುಗಂ||

ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಅವನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗೆಂದು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಕುರುಹನ್ನರಿಯಲು ಯಾರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಿ?

07102012a ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಭ್ರಾತುರನ್ವೇಷಣಂ ಯದಿ|

07102012c ಯುಯುಧಾನಮನಸ್ವಿಷ್ಯ ಲೋಕೋ ಮಾಂ ಗರ್ಹಯಿಷ್ಯತಿ||

07102013a ಭ್ರಾತುರನ್ವೇಷಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07102013c ಪರಿತ್ಯಜತಿ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಹುಡುಕದೇ ಕೇವಲ ಸಹೋದರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನೆಂದರೆ “ಸಹೋದರನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಾಷ್ಣೇಯ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಟ್ಟನು!” ಎಂದು ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

07102014a ಲೋಕಾಪವಾದಭೀರುತ್ವಾತ್ಸೋಹಂ ಪಾರ್ಥಂ ವೃಕೋದರಂ|

07102014c ಪದವೀಂ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಧವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಜನರಿಂದ ಅಪವಾದವು ಬರಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಮಹಾತ್ಮ ಮಾಧವನು ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥ ವೃಕೋದರನನ್ನು

ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

07102015a ಯಥೈವ ಚ ಮಮ ಪ್ರೀತಿರರ್ಜುನೇ ಶತ್ರುಸೂದನೇ|

07102015c ತಥೈವ ವೃಷ್ಟಿವೀರೇಽಪಿ ಸಾತ್ವತೇ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದೇ||

ನನಗೆ ಶತ್ರುಸೂದನ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿದೆಯೋ
ಅಷ್ಟೇ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ವೃಷ್ಟಿವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೇಲೂ ಇದೆ.

07102016a ಅತಿಭಾರೇ ನಿಯುಕ್ತಶ್ಚ ಮಯಾ ಶೈನೇಯನಂದನಃ|

07102016c ಸ ತು ಮಿತ್ರೋಪರೋಧೇನ ಗೌರವಾಚ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

07102016e ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಂ ಮಕರಃ ಸಾಗರಂ ಯಥಾ||

ಮಿತ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಗೌರವದಿಂದ ಮಹಾಬಲ
ಶೈನೇಯನಂದನನು ನನ್ನಿಂದ ಅತಿ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮೊಸಳೆಯು
ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭರತರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವನು.

07102017a ಅಸೌ ಹಿ ಶ್ರುಯತೇ ಶಬ್ದಃ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07102017c ಮಿಥಃ ಸಂಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ವೃಷ್ಟಿವೀರೇಣ ಧೀಮತಾ||

ಧೀಮತ ವೃಷ್ಟಿವೀರನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡದ ಶೂರರ ಶಬ್ದವು ಇಗೋ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

07102018a ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಸುಬಲವನ್ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಬಹುಧಾ ಹಿ ಮೇ|

07102018c ತತ್ರೈವ ಪಾಂಡವೇಯಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07102018e ಗಮನಂ ರೋಚತೇ ಮಹ್ಯಂ ಯತ್ರ ಯಾತೌ ಮಹಾರಥೌ||

ಅವನಿಗೆ ಆ ಸೇನೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮಹಾರಥರಿಬ್ಬರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧನ್ವಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಲು ಇದು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07102019a ನ ಚಾಪ್ಯಸಹ್ಯಂ ಭೀಮಸ್ಯ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ ಕಿಂ ಚನ|

07102019c ಶಕ್ತೋ ಹ್ಯೇಷ ರಣೇ ಯತ್ತಾನ್ಪುಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವ ಧನ್ವಿನಃ|

07102019e ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಸ್ಥಾಯ ಪ್ರತಿವ್ರೂಹಿತುಮಂಜಸಾ||

ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಇವನು ಭೂಮಿಯ ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳನ್ನೂ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲ. ತನ್ನದೇ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲನು.

07102020a ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07102020c ವನವಾಸಾನಿವೃತ್ತಾಃ ಸ್ಮ ನ ಚ ಯುದ್ಧೇಷು ನಿರ್ಜಿತಾಃ||

ಯಾರ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವನವಾಸವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದವೋ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಸೋಲೇ ಇಲ್ಲ.

07102021a ಇತೋ ಗತೇ ಭೀಮಸೇನೇ ಸಾತ್ವತಂ ಪ್ರತಿ ಪಾಂಡವೇ|

07102021c ಸನಾಥೌ ಭವಿತಾರೌ ಹಿ ಯುಧಿ ಸಾತ್ವತಫಲ್ಗುನೌ||

ಈಗ ಸಾತ್ವತನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ಹೋದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತ-ಫಲ್ಗುನರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಹಾಯಕನಿದ್ದಾನೆಂದಾಗುತ್ತದೆ.

07102022a ಕಾಮಂ ತ್ವಶೋಚನೀಯೌ ತೌ ರಣೇ ಸಾತ್ವತಫಲಗ್ನೌ|

07102022c ರಕ್ಷಿತೌ ವಾಸುದೇವೇನ ಸ್ವಯಂ ಚಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೌ||

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವನಿಂದ ರಕ್ಷಿತ, ಸ್ವಯಂ
ಅಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ ಸಾತ್ವತ-ಫಲಗ್ನನರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಬಾರದು.

07102023a ಅವಶ್ಯಂ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ಮನಃ ಶೋಕನಾಶನಂ|

07102023c ತಸ್ಮಾದ್ಭೀಮಂ ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಪದಾನುಗಂ|

07102023e ತತಃ ಪ್ರತಿಕೃತಂ ಮನ್ಯೇ ವಿಧಾನಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತಿ||

ನನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಭೀಮನನ್ನು
ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು
ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

07102024a ಏವಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07102024c ಯಂತಾರಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಭೀಮಂ ಪ್ರತಿ ನಯಸ್ವ ಮಾಂ||

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
“ನನ್ನನ್ನು ಭೀಮನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿ!” ಎಂದು ಸಾರಥಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು.

07102025a ಧರ್ಮರಾಜವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಾರಥಿಹರ್ಷಯಕೋವಿದಃ|

07102025c ರಥಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕಾರಂ ಭೀಮಾಂತಿಕಮುಪಾನಯತ್||

ಧರ್ಮರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಯಕೋವಿದ ಸಾರಥಿಯು
ಹೇಮಮಯ ರಥವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನ ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07102026a ಭೀಮಸೇನಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮನುಸ್ಮರನ್|

07102026c ಕಶ್ಮಲಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ರಾಜಾ ಬಹು ತತ್ರ ಸಮಾದಿಶನ್||

ಭೀಮಸೇನನ ಬಳಿಸಾರಿ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಕಳವಳಗೊಂಡು ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಹುರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಕೊಂಡನು³⁹.

07102027a ಯಃ ಸದೇವಾನ್ಸಗಂಧರ್ವಾನ್ದೈತ್ಯಾಂಶ್ಚೈಕರಥೋಽಜಯತ್|

07102027c ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭೀಮಸೇನಾನುಜಸ್ಯ ತೇ||

“ಭೀಮಸೇನ! ಯಾರು ಗಂಧರ್ವ-ದೈತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಕೂಡ ಪರಾಯಜಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕುರುಹು ನನಗೆ
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

07102028a ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಮರಾಜಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ತಥಾಗತಂ|

07102028c ನೈವಾದ್ರಾಕ್ಷಂ ನ ಚಾಶ್ರೌಷಂ ತವ ಕಶ್ಮಲಮೀದೃಶಂ||

³⁹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಬದಲು
ತಳಮಳಗೊಂಡು, ಭೀಮಸೇನನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಅಂಜಿ
ಮಾತನಾಡುವಂತಿದೆ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಮಸೇನರೊಡನೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸೌಹಾರ್ದ ತೆ
ಇರಲಿಲ್ಲವೇ?

ಹಾಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ನೀನು ತಳಮಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

07102029a ಪುರಾ ಹಿ ದುಃಖದೀರ್ಣಾನಾಂ ಭವಾನ್ಗತಿರಭೂದ್ಧಿ ನಃ|

07102029c ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶಾಧಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

ಹಿಂದೆ ದುಃಖದಿಂದ ದೀನರಾಗಿದ್ದ ನಮಗೆ ನೀನೇ ಗತಿಯಾಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ? ರಾಜೇಂದ್ರ! ಏಳು! ಎದ್ದೇಳು! ನಿನಗೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು!

07102030a ನ ಹ್ಯಸಾಧ್ಯಮಕಾರ್ಯಂ ವಾ ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ ಮಾನದ|

07102030c ಆಜ್ಞಾಪಯ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾ ಚ ಶೋಕೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ||

ಮಾನದ! ಏಕೆಂದರೆ ಆಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು⁴⁰. ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಜ್ಞಾಪಿಸು! ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಕಗೊಳಿಸಬೇಡ⁴¹!”

07102031a ತಮಬ್ರವೀದಶ್ರುಪೂರ್ಣಃ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪ ಇವ ಶ್ವಸನ್||

07102031c ಭೀಮಸೇನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಮ್ಲಾನವದನೋ ನೃಪಃ||

ಆಗ ಕಣ್ಣೀರುತುಂಬಿದವನಾಗಿ, ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪದಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ,

⁴⁰ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನನಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ.

⁴¹ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ದುಃಖಿಸಬೇಡ.

ಕಂದಿದ ಮುಖವುಳ್ಳ ನೃಪನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

07102032a ಯಥಾ ಶಂಖಸ್ಯ ನಿರ್ಘೋಷಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಸ್ಯ ಶ್ರುಯತೇ|

07102032c ಪ್ರೇರಿತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಸಂರಭ್ಧೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

07102032e ನೂನಮದ್ಯ ಹತಃ ಶೇತೇ ತವ ಭ್ರಾತಾ ಧನಂಜಯಃ||

07102033a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ನೂನಂ ಯುಧ್ಯತೇಽಸೌ ಜನಾರ್ದನಃ|

ಯಶಸ್ವಿ ವಾಸುದೇವನು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಊದಿದ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖದ ನಿರ್ಘೋಷವು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ⁴² ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಧನಂಜಯನು ಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿರಬಹುದೇ? ಅವನು ಹತನಾಗಲು ಜನಾರ್ದನನೇ ಈಗ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

07102033c ಯಸ್ಯ ಸತ್ತ ವತೋ ವೀರ್ಯಮುಪಜೀವಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ||

07102034a ಯಂ ಭಯೇಷ್ಟಭಿಗಚ್ಚಂತಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಮಿವಾಮರಾಃ|

07102034c ಸ ಶೂರಃ ಸ್ಯಂಧವಪ್ರೇಪ್ಸುರನ್ವಯಾದ್ಭಾರತೀಂ ಚಮೂಂ||

ಯಾವ ಸತ್ತ ವತನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಭಯವಾದಾಗ ಅಮರರು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಹೊಗುವಂತೆ ಯಾರನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಮೊರೆಹೊಗುವರೋ ಆ ಶೂರ ಅರ್ಜುನನು ಸ್ಯಂಧವನಿಗಾಗಿ ಭಾರತರ ಸೇನೆಯನ್ನು

⁴² ಕೇವಲ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ; ದೇವದತ್ತದ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಧನಂಜಯನು ಹತನಾಗಿರಬಹುದೇ?

ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ.

07102035a ತಸ್ಯ ವೈ ಗಮನಂ ವಿದ್ಮೋ ಭೀಮ ನಾವರ್ತನಂ ಪುನಃ|

07102035c ಶ್ಯಾಮೋ ಯುವಾ ಗುಡಾಕೇಶೋ ದರ್ಶನೀಯೋ ಮಹಾಭುಜಃ||

07102036a ವ್ರ್ಯೂಢೋರಸ್ಕೋ ಮಹಾಸ್ಕಂಧೋ ಮತ್ತದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮಃ|

07102036c ಚಕೋರನೇತ್ರಸ್ತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ದ್ವಿಷತಾಮಘವರ್ಧನಃ||

ಭೀಮ ! ಆ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ⁴³, ಯುವಕ, ಗುಡಾಕೇಶ⁴⁴, ಸುಂದರ, ಮಹಾಭುಜ, ವಿಶಾಲ ಎದೆಯ, ಮಹಾಸ್ಕಂಧ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯ ನಡುಗೆಯುಳ್ಳ⁴⁵, ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಎಣ್ಣೆಗೆಂಪಿನ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ⁴⁶, ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅರ್ಜುನನು ಹೋಗಿದ್ದುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿಲ್ಲ.

07102037a ತದಿದಂ ಮಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ಶೋಕಸ್ಥಾನಮರಿಂದಮ|

07102037c ಅರ್ಜುನಾರ್ಥಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಚ ಕಾರಣಾತ್||

07102038a ವರ್ಧತೇ ಹವಿಷೇವಾಗ್ನಿರಿದ್ಯಮಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07102038c ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತೇನ ವಿಂದಾಮಿ ಕಶ್ಮಲಂ||

⁴³ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದವನಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದೂ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾರೆ.

⁴⁴ ಗುಂಗುರುಕೂದಲಿನವ

⁴⁵ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ

⁴⁶ ತಾಮ್ರದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ

ಅರಿಂದಮ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ ! ಇದೇ ನನ್ನ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.
 ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅರ್ಜುನನಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತನ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ
 ನನ್ನ ಶೋಕವು ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಯಂತೆ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
 ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೇ ನಾನು ಶೋಕದಲ್ಲಿ
 ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ.

07102039a ತಂ ವಿದ್ಧಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸಾತ್ವತಂ ಚ ಮಹಾರಥಂ |

07102039c ಸ ತಂ ಮಹಾರಥಂ ಪಶ್ಚಾದನುಯಾತಸ್ತವಾನುಜಂ |

07102039e ತಮಪಶ್ಯನ್ನಹಾಬಾಹುಮಹಂ ವಿಂದಾಮಿ ಕಶ್ಮಲಂ ||

ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಅನುಜನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಹೋದ ಆ ಮಹಾರಥ
 ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಹಾಬಾಹು ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಣದೆ ನಾನು
 ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

07102040a ತಸ್ಮಾತ್ಕೃಷ್ಣೋ ರಣೇ ನೂನಂ ಯುಧ್ಯತೇ ಯುದ್ಧಕೋವಿದಃ |

07102040c ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯವತೋ ವೀರ್ಯಮುಪಜೀವಂತಿ ಪಾಂಡವಾಃ ||

ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ವೀರ್ಯವತನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ
 ಪಾಂಡವರು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ಯುದ್ಧಕೋವಿದ ಕೃಷ್ಣನೇ
 ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

07102041a ಸ ತತ್ರ ಗಚ್ಛ ಕೌಂತೇಯ ಯತ್ರ ಯಾತೋ ಧನಂಜಯಃ |

07102041c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ |

07102041e ವಚನಂ ಮಮ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಭವಾಮಿ ತೇ ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಧರ್ಮಜ್ಞ ! ನಿನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಾಗಿರುವ ನನ್ನ
ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯ ಮತ್ತು
ಮಹಾವೀರ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಹೋಗಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07102042a ನ ತೇಽರ್ಜುನಸ್ತಥಾ ಜ್ಞೇಯೋ ಜ್ಞಾತವ್ಯಃ ಸಾತ್ಯಕೀರ್ಯಥಾ|

07102042c ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ಮತ್ರಿಯಂ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಯಾತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07102042e ಪದವೀಂ ದುರ್ಗಮಾಂ ಘೋರಾಮಗಮ್ಯಾಮಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಹೋದ ದುರ್ಗಮವೂ ಘೋರವೂ ಮತ್ತು
ಪಳಗಿಲ್ಲದವರು ಹೋಗಲು ಅಸಾಧ್ಯವೂ ಆದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಹೋಗಿ ಅರ್ಜುನನ ಕುರಿತೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಕುರಿತೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು
ನನಗೆ ತಿಳಿಸು. ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು.”

07102043 ಭೀಮಸೇನ ಉವಾಚ|

07102043a ಬ್ರಹ್ಮೈಶಾನೇಂದ್ರವರುಣಾನವಹದ್ಯಃ ಪುರಾ ರಥಃ|

07102043c ತಮಾಸ್ಥಾಯ ಗತೌ ಕೃಷ್ಣಾ ನ ತಯೋರ್ವಿದ್ಯತೇ ಭಯಂ||

ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ಈಶಾನ, ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ವರುಣರು ಏರಿದ್ದ ಆ ರಥವನ್ನು
ಏರಿ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಭಯವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.

07102044a ಆಜ್ಞಾಂ ತು ಶಿರಸಾ ಬಿಭ್ರದೇಷ ಗಚ್ಚಾಮಿ ಮಾ ಶುಚಃ|

07102044c ಸಮೇತ್ಯ ತಾನ್ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಂಸ್ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಂವಿದಂ||

ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆ
ನರವ್ಯಾಘ್ರರನ್ನು ಸೇರಿ ನಿನಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.””

07102045 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07102045a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ಪರಿದಾಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07102045c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾಯ ಬಲವಾನ್ಸುಹೃದ್ಭೃಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07102045e ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚೇದಮಾಹ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಬಲವಾನ ಭೀಮಸೇನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಇತರ ಸುಹೃದರಿಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಆ ಮಹಾಬಲನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07102046a ವಿದಿತಂ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07102046c ಗೃಹಣೇ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸರ್ವೋಪಾಯೇನ ವರ್ತತೇ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನು ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಬಂಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

07102047a ನ ಚ ಮೇ ಗಮನೇ ಕೃತ್ಯಂ ತಾದೃಕ್ಪಾರ್ಷತ ವಿದ್ಯತೇ|

07102047c ಯಾದೃಶಂ ರಕ್ಷಣೇ ರಾಜ್ಞಃ ಕಾರ್ಯಮಾತ್ಮಯಿಕಂ ಹಿ ನಃ||

ಪಾರ್ಷತ! ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಇಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದ್ದೂ ಆಗಿದೆ.

07102048a ಏವಮುಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಪಾರ್ಥೇನ ಪ್ರತಿವಕ್ತುಂ ಸ್ಮ ನೋತ್ಸಹೇ|

07102048c ಪ್ರಯಾಸ್ಯೇ ತತ್ರ ಯತ್ರಾಸೌ ಮುಮೂರ್ಷುಃ ಸ್ಯೆಂಧವಃ ಸ್ಥಿತಃ|

07102048e ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ವಚನೇ ಸ್ಥಾತವ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ||

ಆದರೆ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸ್ಯೆಂಧವನು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಧರ್ಮರಾಜನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

07102049a ಸೋಽದ್ಯ ಯತ್ತೋ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಪರಿರಕ್ಷ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07102049c ಏತದ್ಧಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಕೃತ್ಯಮಾಹವೇ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.”

07102050a ತಮಬ್ರವೀನ್ಮಹಾರಾಜ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ವೃಕೋದರಂ|

07102050c ಈಪ್ಸಿತೇನ ಮಹಾಬಾಹೋ ಗಚ್ಚ ಪಾರ್ಥಾವಿಚಾರಯನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ವೃಕೋದರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಏನನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸದೇ ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು⁴⁷

⁴⁷ “ಈಪ್ಸಿತೇನ” ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ “ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಭಾರತದರ್ಶನ, ಸಂಪುಟ ೧೭, ಪುಟ ೩೯೬೬).

ಪಾರ್ಥನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07102051a ನಾಹತ್ವಾ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಕಥಂ ಚನ|

07102051c ನಿಗ್ರಹಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಕರಿಷ್ಯತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ ದ್ರೋಣನು ಎಂದೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾರನು.”

07102052a ತತೋ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

07102052c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಗುರುಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಯಯೌ ಯತ್ರ ಫಲ್ಗುನಃ||

ಆಗ ರಾಜನನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ಗುರು, ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಫಲ್ಗುನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು.

07102053a ಪರಿಷ್ವಕ್ತಸ್ತು ಕೌಂತೇಯೋ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಭಾರತ|

07102053c ಆಘ್ರಾತಶ್ಚ ತಥಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಶ್ರಾವಿತಶ್ಚಾ ಶಿಷಃ ಶುಭಾಃ||

ಭಾರತ! ಕೌಂತೇಯ ಧರ್ಮರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ ಶುಭ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

07102054a ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕವಚೀ ಶುಭಕುಂಡಲೀ|

07102054c ಸಾಂಗದಃ ಸತನುತ್ರಾಣಃ ಸಶರೀ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನು ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶುಭಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ, ಭುಜಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು.

07102055a ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಷ್ಣಾಯಸಂ ವರ್ಮ ಹೇಮಚಿತ್ರಂ ಮಹರ್ಧಿಮತ್|

07102055c ವಿಬಭೌ ಪರ್ವತಶ್ಲಿಷ್ಠಃ ಸವಿದ್ಯುದಿವ ತೋಯದಃ||

ಕಪ್ಪು ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವನ ಕವಚವು ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಮಹಾ ಅಮೂಲ್ಯದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದ ಅದು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೇಘದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07102056a ಪೀತರಕ್ತಾಸಿತಸಿತೈರ್ವಾ ಸೋಭಿಶ್ಚ ಸುವೇಷ್ಟಿತಃ|

07102056c ಕಂಠತ್ರಾಣೇನ ಚ ಬಭೌ ಸೇಂದ್ರಾಯುಧ ಇವಾಂಬುದಃ||

ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಂಠತ್ರಾಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೋಡದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

07102057a ಪ್ರಯಾತೇ ಭೀಮಸೇನೇ ತು ತವ ಸೈನ್ಯಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ|

07102057c ಪಾಂಚಜನ್ಯರವೋ ಘೋರಃ ಪುನರಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಭೀಮಸೇನನು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಘೋರ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು.

07102058a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಘೋರಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯತ್ರಾಸನಂ ಮಹತ್|

07102058c ಪುನರ್ಭೀಮಂ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧರ್ಮಪುತ್ರೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ತಲ್ಲಣಿಸುವ ಆ ಘೋರ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ
ಮಹಾಬಾಹು ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ಪುನಃ ಭೀಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07102059a ಏಷ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರೇಣ ಧ್ಯಾತಃ ಸಲಿಲಜೋ ಭೃಶಂ|

07102059c ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ವಿನಾದಯತಿ ಶಂಖರಾಟ್||

“ಇದು ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾಂಚಜನ್ಯದ ಧ್ವನಿಯೇ ಹೌದು. ಆ
ಶಂಖರಾಜನು ಭೂಮಿ-ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07102060a ನೂನಂ ವ್ಯಸನಮಾಪನ್ನೇ ಸುಮಹತ್ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ|

07102060c ಕುರುಭಿಯುಧ್ಯತೇ ಸಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೈಶ್ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಮಹಾ ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ
ಚಕ್ರಗದಾಧರ ಕೃಷ್ಣನೇ ಎಲ್ಲ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07102061a ನೂನಮಾರ್ಯಾ ಮಹತ್ಕುಂತೀ ಪಾಪಮದ್ಯ ನಿರರ್ಶನಂ|

07102061c ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಸುಭದ್ರಾ ಚ ಪಶ್ಯಂತಿ ಸಹ ಬಂಧುಭಿಃ||

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಆರ್ಯ ಕುಂತಿಯು ಇಂದು ಅನೇಕ
ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನೇ ಕಂಡಿರಬೇಕು. ದ್ರೌಪದೀ-ಸುಭದ್ರೆಯರೂ ತಮ್ಮ
ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರಬಹುದು.

07102062a ಸ ಭೀಮಸ್ತ್ವರಯಾ ಯುಕ್ತೋ ಯಾಹಿ ಯತ್ರ ಧನಂಜಯಃ|

07102062c ಮುಹ್ಯಂತೀವ ಹಿ ಮೇ ಸರ್ವಾ ಧನಂಜಯದಿದೃಕ್ಷಯಾ|

07102062e ದಿಶಃ ಸಪ್ರದಿಶಃ ಪಾರ್ಥ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಚ ಕಾರಣಾತ್||

ಆದುದರಿಂದ ಪಾರ್ಥ ! ಭೀಮ ! ತ್ವರಮಾಡಿ ಧನಂಜಯನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಧನಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸಿದ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತನ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ.”

07102063a ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಚೇತಿ ಚ ಪುನರ್ಭೀಮಸೇನಮಭಾಷತ|

07102063c ಭೃಶಂ ಸ ಪ್ರಹಿತೋ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತುಃ ಪ್ರಿಯಂಕರಃ|

07102063e ಆಹತ್ಯ ದುಂದುಭಿಂ ಭೀಮಃ ಶಂಖಿಂ ಪ್ರಧ್ಮಾಯ ಚಾಸಕ್ಯತ್||

“ಹೋಗು ! ಹೋಗು !” ಎಂದು ಪುನಃ ಅವನು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ತಮ್ಮ ನನ್ನು ಅಣ್ಣನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ಹೊರಡುವಾಗ ಭೀಮನು ದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು.

07102064a ವಿನದ್ಯ ಸಿಂಹನಾದಂ ಚ ಜ್ಯಾಂ ವಿಕರ್ಷನ್ಪುನಃ ಪುನಃ|

07102064c ದರ್ಶ ಯನ್ನೋರಮಾತ್ಮಾನಮಮಿತ್ರಾನ್ಸಹಸಾಭ್ಯಯಾತ್||

ಸಿಂಹನಾದವನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಧನುಷ್ಟೇಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಘೋರರೂಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07102065a ತಮೂಹುರ್ಜವನಾ ದಾಂತಾ ವಿಕುರ್ವಾಣಾ ಹಯೋತ್ತಮಾಃ|

07102065c ವಿಶೋಕೇನಾಭಿಸಂಯತ್ತಾ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ||

ವಿಶೋಕನೆಂಬ ಸಾರಥಿಯಿಂದ ಸಂಚಾಲಿತವಾದ, ಮನೋವೇಗ-

ವಾಯುವೇಗಗಳುಳ್ಳ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು ಸಂತೋಷಸೂಚಕ
ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ಭೀಮನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದವು.

07102066a ಆರುಜನ್ವಿರುಜನ್ವಾರ್ಥೋ ಜ್ಯಾಂ ವಿಕರ್ಷಂಶ್ಚ ಪಾಣಿನಾ|

07102066c ಸೋಽವಕರ್ಷನ್ವಿಕರ್ಷಂಶ್ಚ ಸೇನಾಗ್ರಂ ಸಮಲೋಡಯತ್||

ಪಾರ್ಥನು ಕೈಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸಿನ ಮೌರ್ವಿಯನ್ನು ತೀಡುತ್ತಾ,
ಎಳೆಯುತ್ತಾ, ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಾ ಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗವನ್ನು
ಮಧಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07102067a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಹಸೋಮಕಾಃ|

07102067c ಪೃಷ್ಠತೋಽನುಯಯುಃ ಶೂರಾ ಮಘವಂತಮಿವಾಮರಾಃ||

ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅಮರರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶೂರ ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ
ಪಾಂಚಾಲರು ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು.

07102068a ತಂ ಸಸೇನಾ ಮಹಾರಾಜ ಸೋದರ್ಯಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07102068c ದುಃಶಲಶ್ಚಿ ತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಕುಂಡಭೇದೀ ವಿವಿಂಶತಿಃ||

07102069a ದುರ್ಮುಖೋ ದುಃಸ್ಸಹಶ್ಚೈವ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಶಲಸ್ತಥಾ|

07102069c ವಿಂದಾನುವಿಂದೌ ಸುಮುಖೋ ದೀರ್ಘಬಾಹುಃ ಸುದರ್ಶನಃ||

07102070a ವೃಂದಾರಕಃ ಸುಹಸ್ತಶ್ಚ ಸುಷೇಣೋ ದೀರ್ಘಲೋಚನಃ|

07102070c ಅಭಯೋ ರೌದ್ರಕರ್ಮ ಚ ಸುವರ್ಮ ದುರ್ವಿಮೋಚನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನನ್ನು ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ದುಃಶಲ, ಚಿತ್ರಸೇನ,

ಕುಂಡಭೇದೀ, ವಿವಿಂಶತಿ, ದುರ್ಮುಖಿ, ದುಃಸ್ವಹ, ವಿಕರ್ಣ, ಶಲ,
 ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ, ಸುಮುಖಿ, ದೀರ್ಘಬಾಹು, ಸುದರ್ಶನ,
 ವೃಂದಾರಕ, ಸುಹಸ್ತ, ಸುಷೇಣ, ದೀರ್ಘಲೋಚನ, ಅಭಯ,
 ರೌದ್ರಕರ್ಮ, ಸುವರ್ಮ, ಮತ್ತು ದುರ್ವಿಲೋಚನರು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07102071a ವಿವಿಧೈ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸಹ ಸೈನ್ಯೈಃ ಸಹಾನುಗೈಃ|

07102071c ಸಂಯತ್ನಾಃ ಸಮರೇ ಶೂರಾ ಭೀಮಸೇನಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಈ ಶೂರ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರು ವಿವಿಧ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು
 ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
 ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07102072a ತಾನ್ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತು ಕೌಂತೇಯೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07102072c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ವೇಗೇನ ಸಿಂಹಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಾನಿವ||

ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಪರಾಕ್ರಮೀ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮಸೇನನು ಸಿಂಹವು
 ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆರಗಿದನು.

07102073a ತೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತತ್ರ ವೀರಾ ಅದರ್ಶಯನ್|

07102073c ವಾರಯಂತಃ ಶರೈರ್ಭೀಮಂ ಮೇಘಾಃ ಸೂರ್ಯಮಿವೋದಿತಂ||

ಆ ವೀರರು ಮಹಾ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ
 ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮೇಘಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
 ಭೀಮನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ತಡೆದರು.

07102074a ಸ ತಾನತೀತ್ಯ ವೇಗೇನ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್|

07102074c ಅಗ್ರತಶ್ಚ ಗಜಾನೀಕಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರತ್||

ವೇಗವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ದಾಟಿ ಭೀಮನು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07102075a ಸೋಽಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ತದ್ಗಜಾನೀಕಮಾಶುಗೈಃ|

07102075c ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಭ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಧಮತ್ಪವನಾತ್ಮಜಃ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪವನಾತ್ಮಜನು ಆಶುಗಳಿಂದ ಆ
ಗಜಸೇನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಚದುರಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07102076a ತ್ರಾಸಿತಾಃ ಶರಭಸ್ಯೇವ ಗರ್ಜಿತೇನ ವನೇ ಮೃಗಾಃ|

07102076c ಪ್ರಾದ್ರವನ್ದ್ವಿರದಾಃ ಸರ್ವೇ ನದಂತೋ ಭೈರವಾನ್ರವಾನ್||

ವನದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓಡುಹೋಗುವ
ಜಿಂಕೆಗಳಂತೆ ಆ ಆನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭೈರವ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಓಡಿ
ಹೋದವು.

07102077a ಪುನಶ್ಚಾ ತೀತ್ಯ ವೇಗೇನ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್|

07102077c ತಮವಾರಯದಾಚಾರ್ಯೋ ವೇಲೇವೋದ್ವೃತ್ತಮರ್ಣವಂ||

ಅವುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಪುನಃ ವೇಗದಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು. ಮೇಲೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳನ್ನು

ದಡವು ತಡೆಯುವಂತೆ ಆಚಾರ್ಯನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು.

07102078a ಲಲಾಟೀಽತಾಡಯಚ್ಚೈನಂ ನಾರಾಚೇನ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ|

07102078c ಊರ್ಧ್ವರಶ್ಮಿರಿವಾದಿತ್ಯೋ ವಿಬಭೌ ತತ್ರ ಪಾಂಡವಃ||

ದ್ರೋಣನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಭೀಮನ ನೆತ್ತಿಗೆ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಪಾಂಡವನು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

07102079a ಸ ಮನ್ಯಮಾನಸ್ತ್ವಾ ಚಾರ್ಯೋ ಮಮಾಯಂ ಫಲ್ಲುನೋ ಯಥಾ|

07102079c ಭೀಮಃ ಕರಿಷ್ಯತೇ ಪೂಜಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ವೃಕೋದರಂ||

ಫಲ್ಲುನನಂತೆ ಭೀಮನೂ ಕೂಡ ತನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಆಚಾರ್ಯನು ವೃಕೋದರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07102080a ಭೀಮಸೇನ ನ ತೇ ಶಕ್ಯಂ ಪ್ರವೇಷ್ಟುಮರಿವಾಹಿನೀಂ|

07102080c ಮಾಮನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಸಮರೇ ಶತ್ರುಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಬಲ||

“ಭೀಮಸೇನ! ಮಹಾಬಲ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲ್ಲದೇ ಈ ಅರಿವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07102081a ಯದಿ ತೇ ಸೋಽನುಜಃ ಕೃಷ್ಣಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽನುಮತೇ ಮಮ|

07102081c ಅನೀಕಂ ನ ತು ಶಕ್ಯಂ ಭೋಃ ಪ್ರವೇಷ್ಟುಮಿಹ ವೈ ತ್ವಯಾ||

ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನನು⁴⁸ ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!”

07102082a ಅಥ ಭೀಮಸ್ತು ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಗುರೋರ್ವಾ ಕೃಮಪೇತಭೀಃ|

07102082c ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರೋವಾಚ ವೈ ದ್ರೋಣಂ ರಕ್ತತಾಮ್ರೇಕ್ಷಣಃ ಶ್ವಸನ್||

ಭೀಮನಾದರೋ ಗುರುವಿನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07102083a ತವಾರ್ಜುನೋ ನಾನುಮತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧೋ ರಣಾಜಿರಂ|

07102083c ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸ ಹಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಶಕ್ರಸ್ಯಾಪಿ ವಿಶೇದ್ಬಲಂ||

“ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧೋ! ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಲ್ಲ! ಶಕ್ರನಿಗೂ ದುರ್ಧರ್ಷನಾದ ಅವನು ತನ್ನದೇ
ಬಲದಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07102084a ಯೇನ ವೈ ಪರಮಾಂ ಪೂಜಾಂ ಕುರ್ವತಾ ಮಾನಿತೋ ಹ್ಯಸಿ|

07102084c ನಾರ್ಜುನೋಽಹಂ ಘೃಣೀ ದ್ರೋಣ ಭೀಮಸೇನೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ರಿಪುಃ||

ಈ ರೀತಿಯ ಪರಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಅರ್ಥ. ಆದರೆ ದ್ರೋಣ! ನಾನು

⁴⁸ “ಸೋಽನುಜಃ ಕೃಷ್ಣಃ” ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ “ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು” ಎಂದೂ
ಅನುವಾದಮಾಡಿದ್ದಾರೆ

ದಯಾವಂತನಾದ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಭೀಮಸೇನ!

07102085a ಪಿತಾ ನಸ್ತ್ವಂ ಗುರುರ್ಬಂಧುಸ್ತಥಾ ಪುತ್ರಾ ಹಿ ತೇ ವಯಂ|

07102085c ಇತಿ ಮನ್ಯಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ಭವಂತಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ಗುರು ಮತ್ತು ಬಂಧುವೆಂದೂ ಹಾಗೆಯೇ
ನಾವು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದೂ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು
ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆವು.

07102086a ಅದ್ಯ ತದ್ವಿಪರೀತಂ ತೇ ವದತೋಽಸ್ಮಾಸು ದೃಶ್ಯತೇ|

07102086c ಯದಿ ಶತ್ರುಂ ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯಸೇ ತತ್ತಥಾಸ್ವಿಹ|

07102086e ಏಷ ತೇ ಸದೃಶಂ ಶತ್ರೋಃ ಕರ್ಮ ಭೀಮಃ ಕರೋಮ್ಯಹಂ||

ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬದಲಾದಂತಿವೆ. ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಶತ್ರುವೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ. ಇಗೋ ಶತ್ರುವಾದ
ಭೀಮನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

07102087a ಅಥೋದ್ಭ್ರಾ ಮ್ಯ ಗದಾಂ ಭೀಮಃ ಕಾಲದಂಡಮಿವಾಂತಕಃ|

07102087c ದ್ರೋಣಾಯಾವಸ್ಯ ಜದ್ರಾಜನ್ಸ ರಥಾದವಪುಷ್ಲವೇ||

ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಭೀಮನು ಅಂತಕನು ಕಾಲದಂಡವನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಗದೆಯನ್ನು ದ್ರೋಣನಮೇಲೆ ಎಸೆದನು. ಆದರೆ
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದ್ರೋಣನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

07102088a ಸಾಶ್ವತಸೂತ್ರಧ್ವಜಂ ಯಾನಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಪೋಥಯತ್ತದಾ|

07102088c ಪ್ರಾಮೃದ್ವಾಚ್ಚ ಬಹೂನ್ಯೋಧಾನ್ವಾಯುರ್ವೃಕ್ಷಾನಿವೌಜಸಾ||

ಆ ಗದೆಯು ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ವಾಯುವು ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದುರುಳಿಸುವಂತೆ
ಅನೇಕ ಯೋಧರನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿತು.

07102089a ತಂ ಪುನಃ ಪರಿವಪ್ನುಸ್ತೇ ತವ ಪುತ್ರಾ ರಥೋತ್ತಮಂ|

07102089c ಅನ್ಯಂ ಚ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಪುನಃ ಆ ರಥೋತ್ತಮ ಭೀಮನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಆವರಿಸಿದರು.
ಪ್ರಹಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07102090a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07102090c ಅಗ್ರತಃ ಸ್ಯಂದನಾನೀಕಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಪರಾಕ್ರಮೀ ಭೀಮನು ಮುಂದಿದ್ದ ಆ
ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07102091a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ತವ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07102091c ಭೀಮಂ ಭೀಮಬಲಂ ಯುದ್ಧೇಽಯೋಧಯಂಸ್ತು ಜಯೈಷಿಣಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರು
ಜಯವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಭೀಮಬಲದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದರು.

07102092a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಥಶಕ್ತಿಂ ಸಮಾಕ್ಷಿಪತ್|

07102092c ಸರ್ವಪಾರಶವೀಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಂ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ದುಃಶಾಸನನು ಪಾಂಡುನಂದನ ಭೀಮನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸೋಸುಗ, ಎಲ್ಲ ಲೋಹಮಯವಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣ ರಥಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07102093a ಆಪತಂತೀಂ ಮಹಾಶಕ್ತಿಂ ತವ ಪುತ್ರಪ್ರಚೋದಿತಾಂ|

07102093c ದ್ವಿಧಾ ಚಿಚ್ಛೇದ ತಾಂ ಭೀಮಸ್ತದಭ್ಯುತಮಿವಾಭವತ್||

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯು ಬೀಳುತ್ತಿರಲು
ಭೀಮನು ಅದನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07102094a ಅಥಾನ್ವೈನಿ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಕುಂಡಭೇದಿನಂ|

07102094c ಸುಷೇಣಂ ದೀರ್ಘನೇತ್ರಂ ಚ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರೀನವಧೀದ್ಬಲೀ||

ಕೂಡಲೆ ಬಲೀ ಭೀಮನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕುಂಡಭೇದಿ, ಸುಷೇಣ ಮತ್ತು
ದೀರ್ಘನೇತ್ರ ಈ ಮೂವರನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಅನ್ಯ ನಿಶಿತ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ವಧಿಸಿದನು.

07102095a ತತೋ ವೃಂದಾರಕಂ ವೀರಂ ಕುರೂಣಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಂ|

07102095c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ವೀರಾಣಾಂ ಯುಧ್ಯತಾಮವಧೀತ್ಪುನಃ||

07102096a ಅಭಯಂ ರೌದ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ದುರ್ವಿಮೋಚನಮೇವ ಚ|

07102096c ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರೀನವಧೀದ್ಭೀಮಃ ಪುನರೇವ ಸುತಾಂಸ್ತವ||

ಅನಂತರ ಪುನಃ ಕುರುಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನವಿರ ವೃಂದಾರಕನನ್ನು
ಕೊಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನವೀರ ಪುತ್ರರಾದ ಅಭಯ,
ರೌದ್ರಕರ್ಮ, ಮತ್ತು ದುರ್ವಿಮೋಚನ ಈ ಮೂವರನ್ನು ಮೂರು
ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಮನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07102097a ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾರಾಜ ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ಬಲೀಯಸಾ|

07102097c ಭೀಮಂ ಪ್ರಹರತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ
ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07102098a ವಿಂದಾನುವಿಂದೌ ಸಹಿತೌ ಸುವರ್ಮಾಣಂ ಚ ತೇ ಸುತಂ|

07102098c ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಕೌಂತೇಯಃ ಶರೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಆಗ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇದ್ದ ವಿಂದಾನುವಿಂದರನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗ
ಸುವರ್ಮನನ್ನೂ ನಗುತ್ತಾ ಕೌಂತೇಯನು ಶರಗಳಿಂದ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07102099a ತತಃ ಸುದರ್ಶನಂ ವೀರಂ ಪುತ್ರಂ ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

07102099c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ತೂರ್ಣಂ ಸ ಪಪಾತ ಮಮಾರ ಚ||

ಅನಂತರ ಭರತರ್ಷಭ ! ಭೀಮನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವೀರ ಪುತ್ರ
ಸುದರ್ಶನನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನು ಬಿದ್ದು
ಮರಣಹೊಂದಿದನು.

07102100a ಸೋಽಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ತದ್ರಥಾನೀಕಮಾಶುಗೈಃ|

07102100c ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಭ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಧಮತ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಹೀಗೆ ಪಾಂಡುನಂದನನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ರಥಸೇನೆಯನ್ನು
ಆಶುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07102101a ತತೋ ವೈ ರಥಘೋಷೇಣ ಗರ್ಜಿತೇನ ಮೃಗಾ ಇವ|

07102101c ವಧ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ಸಮರೇ ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07102101e ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಸರಥಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೀಮಸೇನಭಯಾರ್ದಿತಾಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ರಥಘೋಷದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿ ಮೃಗಗಳಂತೆ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಭೀಮಸೇನನ ಭಯದಿಂದ
ಪೀಡಿತರಾಗಿ ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಿಂದ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07102102a ಅನುಯಾಯ ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ಮಹದ್ಬಲಂ|

07102102c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಕೌರವೇಯಾನ್ಸಮಂತತಃ||

ರಾಜನ್! ಕೌಂತೇಯನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಕೌರವೇಯರ ಆ
ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಸಮರದ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07102103a ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನೇನ ತಾವಕಾಃ|

07102103c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮಂ ರಣೇ ಯಾಂತಿ ಚೋದಯಂತೋ ಹಯೋತ್ತಮಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನವರು ರಣದಲ್ಲಿ

ಭೀಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಾ
ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07102104a ತಾಂಸ್ತು ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಸಮರೇ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07102104c ಸಿಂಹನಾದರವಂ ಚಕ್ರೇ ಬಾಹುಶಬ್ದಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಹಾಬಲ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನು
ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು ಮತ್ತು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಶಬ್ದಮಾಡಿದನು.

07102105a ತಲಶಬ್ದಂ ಚ ಸುಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07102105c ವ್ಯತೀತ್ಯ ರಥಿನಶ್ಚಾಪಿ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಜೋರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನು
ರಥಿಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮೇ ದ್ವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾವರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೩

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನು
ಮುಂದುವರಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು

ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸಿದುದು; ಅವನ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರೂ ಗರ್ಜಿಸಿದುದು (೧-೨೮). ಅವರಗ ಜನಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹರ್ಷಿತನಾದುದು (೨೯-೪೯).

07103001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07103001a ತಮುತ್ತೀರ್ಣಂ ರಥಾನೀಕಾತ್ತಮಸೋ ಭಾಸ್ಕರಂ ಯಥಾ|

07103001c ದಿಧಾರಯಿಷುರಾಚಾರ್ಯಃ ಶರವರ್ಷ್ಯರವಾಕಿರತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಆ
ರಥಸೇನೆಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ದಾಟಿ ಬರಲು ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು
ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ
ಸುರಿಸಿದನು.

07103002a ಪಿಬನ್ನಿವ ಶರೌಘಾಂಸ್ತಾನ್ದ್ರೋಣಚಾಪವರಾತಿಗಾನ್|

07103002c ಸೋಽಭ್ಯವರ್ತತ ಸೋದರ್ಯಾನ್ಮಾಯಯಾ ಮೋಹಯನ್ಬಲಂ||

ದ್ರೋಣನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದ ಆ ಶರ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು
ಕುಡಿಯುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸಿ ಭೀಮನು ತನ್ನ ಸೋದರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮೇಲೆ
ನುಗ್ಗಿದನು.

07103003a ತಂ ಮೃಧೇ ವೇಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಪರಂ ಪರಮಧನ್ವಿನಃ|

07103003c ಚೋದಿತಾಸ್ತವ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಪರಮ ಧನ್ವಿಗಳು
ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07103004a ಸ ತಥಾ ಸಂವೃತೋ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07103004c ಉದಯಚ್ಚ ದ್ಗದಾಂ ತೇಭ್ಯೋ ಘೋರಾಂ ತಾಂ ಸಿಂಹವನ್ನದನ್|

07103004e ಅವಾಸ್ಯುಜಚ್ಚ ವೇಗೇನ ತೇಷು ತಾನ್ಪ್ರಮಥದ್ಬಲೀ||

ಭಾರತ! ಹಾಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲಶಾಲಿ ಭೀಮನು ನಗುತ್ತಾ
ಸಿಂಹನಾದಗೈದು ಘೋರ ಗದೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದ
ಎಸೆದು ಅವರನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿದನು.

07103005a ಸೇಂದ್ರಾಶನಿರಿವೇಂದ್ರೇಣ ಪ್ರವಿದ್ಧಾ ಸಂಹತಾತ್ಮನಾ|

07103005c ಘೋಷೇಣ ಮಹತಾ ರಾಜನ್ಪೂರಯಿತ್ವೇವ ಮೇದಿನೀಂ|

07103005e ಜ್ವಲಂತೀ ತೇಜಸಾ ಭೀಮಾ ತ್ರಾಸಯಾಮಾಸ ತೇ ಸುತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಇಂದ್ರನಿಂದಲೇ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ
ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಅತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗದೆಯು ತನ್ನ ಘೋಷದಿಂದ
ಇಡೀ ಮೇದಿನಿಯನ್ನೇ ತುಂಬಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಆ ಭಯಂಕರ ಗದೆಯು ನಿನ್ನ ಸುತರನ್ನು ಭೀತರನ್ನಾಗಿಗಿಸಿತು.

07103006a ತಾಂ ಪತಂತೀಂ ಮಹಾವೇಗಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇಜೋಭಿಸಂವೃತಾಂ|

07103006c ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತಾವಕಾಃ ಸರ್ವೇ ನದಂತೋ ಭೈರವಾನ್ವವಾನ್||

ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಗದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಭೈರವ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ

ಓಡತೊಡಗಿದರು.

07103007a ತಂ ಚ ಶಬ್ದಮಸಂಸಹ್ಯಂ ತಸ್ಯಾಃ ಸಂಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07103007c ಪ್ರಾಪತನ್ಮ ನುಜಾಸ್ತತ್ರ ರಥೇಭ್ಯೋ ರಥಿನಸ್ತದಾ||

ಸಹಿಸಲಾಧ್ಯವಾದ ಅದರ ಶಬ್ದದಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರು ಮತ್ತು ರಥಿಗಳು ರಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದರು.

07103008a ಸ ತಾನ್ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಕೌಂತೇಯಃ ಸಂಖ್ಯೇಽಮಿತ್ರಾನ್ದರಾಸದಃ|

07103008c ಸುಪರ್ಣ ಇವ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಷಿರಾಡತ್ಯಗಾಚ್ಚಮೂಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರಾಸದ ಕೌಂತೇಯನು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾ ಗರುಡನಂತೆ ವೇಗದಿಂದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07103009a ತಥಾ ತಂ ವಿಪ್ರಕುರ್ವಾಣಂ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಂ|

07103009c ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಥಯೋಧಿಗಳ ನಾಯಕರ ನಾಯಕನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಹಾಗೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಭಾರದ್ವಾಜ ದ್ರೋಣನು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.

07103010a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಸಮರೇ ಭೀಮಂ ವಾರಯಿತ್ವಾ ಶರೋರ್ಮಿಭಿಃ|

07103010c ಅಕರೋತ್ಸಹಸಾ ನಾದಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಭಯಮಾದಧತ್||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭೀಮನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ

ತಡೆಯುತ್ತಾ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಭಯವನ್ನು ತಂದನು.

07103011a ತದ್ಯುದ್ಧಮಾಸೀತ್ಸುಮಹದ್ಭೋರಂ ದೇವಾಸುರೋಪಮಂ|

07103011c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಭೀಮರ ನಡುವೆ
ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07103012a ಯದಾ ತು ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ದ್ರೋಣಚಾಪವಿನಿಸ್ಸೃತೈಃ|

07103012c ವಧ್ಯಂತೇ ಸಮರೇ ವೀರಾಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ದ್ರೋಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಗಳು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ವೀರರನ್ನು ವಧಿಸಿದವು.

07103013a ತತೋ ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ವೇಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

07103013c ನಿಮೀಲ್ಯ ನಯನೇ ರಾಜನ್ವದಾತಿರ್ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ವೇಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದನು.

07103014a ಯಥಾ ಹಿ ಗೋವೃಷೋ ವರ್ಷಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ಲೀಲಯಾ|

07103014c ತಥಾ ಭೀಮೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರಃ ಶರವರ್ಷಂ ಸಮಗ್ರಹೀತ್||

ಹೋರಿಯೊಂದು ಹೇಗೆ ಬಹುಲೀಲೆಯಿಂದ ಜೋರಾಗಿ ಸುರಿಯವ
ಮಳೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಭೀಮನು ಆ

ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡನು.

07103015a ಸ ವಧ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ರಥಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07103015c ಈಷಾಯಾಂ ಪಾಣಿನಾ ಗೃಹ್ಯ ಪ್ರಚಿಕ್ಷೇಪ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಾರಿಷ! ವಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಬಲನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಮೂಕನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂಕಿ ಎಸೆದನು.

07103016a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಸತ್ವರೋ ರಾಜನ್ ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಭೀಮೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07103016c ರಥಮನ್ಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವ್ಯೂಹದ್ವಾರಮುಪಾಯಯೌ||

07103017a ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಣೇ ತಸ್ಯ ಯಂತಾ ತೂರ್ಣಮಶ್ವಾನಚೋದಯತ್|

07103017c ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೀಮನಿಂದ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣನಾದರೋ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವ್ಯೂಹದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಓಡಿಸಿದನು. ಕೌರವ್ಯ! ಭೀಮಸೇನನ ಆ ಕೃತ್ಯವು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07103018a ತತಃ ಸ್ವರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07103018c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ವೇಗೇನ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಆಗ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನೇರಿ ವೇಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು.

07103019a ಸ ಮೃದ್ಧನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನಾಜೌ ವಾತೋ ವೃಕ್ಷಾನಿವೋದ್ಧತಃ|

07103019c ಅಗಚ್ಚ ದ್ವಾರಯನ್ಸೇನಾನ್ಸಿಂಧುವೇಗೋ ನಗಾನಿವ||

ಭಿರುಗಾಳಿಯು ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಅವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ನದಿಯನ್ನು ಪರ್ವತವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರ ಆ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು.

07103020a ಭೋಜಾನೀಕಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಹಾರ್ದಿಕೈನಾಭಿರಕ್ಷಿತಂ|

07103020c ಪ್ರಮಥ್ಯ ಬಹುಧಾ ರಾಜನ್ಭೀಮಸೇನಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ರಾಜನ್! ಅನಂತರ ಹಾರ್ದಿಕೈ ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಭೋಜಸೇನೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸದೆಬಡಿದು ದಾಟಿ ಮುಂದುವರೆದನು.

07103021a ಸಂತ್ರಾಸಯನ್ನನೀಕಾನಿ ತಲಶಬ್ದೇನ ಮಾರಿಷ|

07103021c ಅಜಯತ್ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಶಾರ್ದೂಲ ಇವ ಗೋವೃಷಾನ್||

ಮಾರಿಷ! ಚಪ್ಪಾಳೆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಭೀಮನು ಹುಲಿಯು ಹಸು ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು.

07103022a ಭೋಜಾನೀಕಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಾಂಬೋಜಾನಾಂ ಚ ವಾಹಿನೀಂ|

07103022c ತಥಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛ ಗಣಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಭಹೂನ್ಯುಧ್ಧವಿಶಾರದಾನ್||

07103023a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚಾಪಿ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ನರರ್ಷಭಂ|

07103023c ರಥೇನ ಯತ್ತಃ ಕೌಂತೇಯೋ ವೇಗೇನ ಪ್ರಯಯೌ ತದಾ||

07103024a ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮೋ ಧನಂಜಯಂ|

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೋಜರ ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಜರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ಮೈಚ್ಛಗಣಗಳನ್ನೂ
ಅನ್ಯರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ, ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನರರ್ಷಭ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಕೂಡ ನೋಡಿ, ಧನಂಜಯನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಯಸಿ ಕೌಂತೇಯ
ಭೀಮಸೇನನು ವೇಗವಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

07103024c ಅತೀತ್ಯ ಸಮರೇ ಯೋಧಾಂಸ್ತಾವಕಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

07103025a ಸೋಽಪಶ್ಯದರ್ಜುನಂ ತತ್ರ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ನರರ್ಷಭಂ|

07103025c ಸ್ಯೆಂಧವಸ್ಯ ವಧಾರ್ಥಂ ಹಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪಾಂಡುನಂದನ
ಪರಾಕ್ರಮೀ ಭೀಮನು ಸ್ಯೆಂಧವನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನರರ್ಷಭ ಪರಾಕ್ರಾಂತ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ
ನೋಡಿದನು.

07103026a ಅರ್ಜುನಂ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧ ಚುಕ್ರೋಶ ಮಹತೋ ರವಾನ್|

07103026c ತಂ ತು ತಸ್ಯ ಮಹಾನಾದಂ ಪಾರ್ಥಃ ಶುಶ್ರಾವ ನರ್ದತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿದನು.
ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಮಹಾನಾದವು ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೇಳಿತು.

07103027a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾನಾದಂ ಮುಂಚಸ್ತ್ವೈ ಮಾಧವಶ್ಚ ಹ|

07103027c ಅಭ್ಯಯಾತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ನರ್ದಂತೌ ಗೋವೃಷಾವಿವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಮಹಾನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು
ಮಾಧವರಿಬ್ಬರೂ ಗೂಳಿಗಳಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದರು.

07103028a ವಾಸುದೇವಾರ್ಜುನೌ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನಾದಂ ತಸ್ಯ ಶುಷ್ಮಿಣಃ|

07103028c ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಣದತಾಂ ದಿದೃಕ್ಷಂತೌ ವೃಕೋದರಂ||

ಭೀಮಸೇನನ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಸುದೇವ-ಅರ್ಜುನರು
ವೃಕೋದರನನ್ನು ಕಾಣಲೋಸುಗ ಪುನಃ ಪುನಃ ಗರ್ಜಿಸಿದರು.

07103029a ಭೀಮಸೇನರವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಫಲ್ಲುನಸ್ಯ ಚ ಧನ್ವಿನಃ|

07103029c ಅಪ್ರೀಯತ ಮಹಾರಾಜ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೀಮಸೇನನ ಮತ್ತು ಧನ್ವಿ ಅರ್ಜುನನ ಕೂಗುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತನಾದನು.

07103030a ವಿಶೋಕಶ್ಚಾ ಭವದ್ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಂ ನಿನದಂ ಮಹತ್|

07103030c ಧನಂಜಯಸ್ಯ ಚ ರಣೇ ಜಯಮಾಶಾಸ್ತವಾನ್ವಿಭುಃ||

ಭೀಮನ ಮತ್ತು ಧನಂಜಯನ ಮಹಾನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಾ
ವಿಭುವು ಶೋಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತನು.

07103031a ತಥಾ ತು ನರ್ದಮಾನೇ ವೈ ಭೀಮಸೇನೇ ರಣೋತ್ಕಟೇ|

07103031c ಸ್ಮಿತಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಣೋತ್ಕಟ ಭೀಮಸೇನನು ಹಾಗೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರಲು ಮಹಾಬಾಹು
ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಸುನಕ್ಕನು.

07103032a ಹೃದ್ಗತಂ ಮನಸಾ ಪ್ರಾಹ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

07103032c ದತ್ತಾ ಭೀಮ ತ್ವಯಾ ಸಂವಿತ್ಕೃತಂ ಗುರುವಚಸ್ತಥಾ||

ಆ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದುಕೊಂಡನು: “ಭೀಮ ! ನೀನು ನನಗೆ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಹಿರಿಯನ ವಚನದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ !

07103033a ನ ಹಿ ತೇಷಾಂ ಜಯೋ ಯುದ್ಧೇ ಯೇಷಾಂ ದ್ವೇಷ್ಪಾಸಿ ಪಾಂಡವ|

07103033c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯಃ||

ಪಾಂಡವ ! ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಿದ್ದಾನೆ.

07103034a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ಕುಶಲೀ ವೀರಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07103034c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಶೃಣೋಮಿ ಗರ್ಜಂತೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ವೀರ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ !

07103035a ಯೇನ ಶಕ್ರಂ ರಣೇ ಜಿತ್ವಾ ತರ್ಪಿತೋ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

07103035c ಸ ಹಂತಾ ದ್ವಿಷತಾಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಫಲ್ಲುನಃ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ರಣದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಹವ್ಯವಾಹನನನ್ನು

ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ಫಲಗನನು ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಜೀವಂತನಿದ್ದಾನೆ !

07103036a ಯಸ್ಯ ಬಾಹುಬಲಂ ಸರ್ವೇ ವಯಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಜೀವಿತಾಃ|

07103036c ಸ ಹಂತಾ ರಿಪುಸ್ಯೈನ್ಯಾನಾಂ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಫಲಗನಃ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ಯಾರ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾವು
ಜೀವಿತರಾಗಿದ್ದೆವೋ ಆ ಫಲಗನನು ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಜೀವಂತನಿದ್ದಾನೆ !

07103037a ನಿವಾತಕವಚಾ ಯೇನ ದೇವೈರಪಿ ಸುದುರ್ಜಯಾಃ|

07103037c ನಿರ್ಜಿತಾ ರಥಿನೈಕೇನ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸ ಜೀವತಿ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಜಯರಾದ
ನಿವಾತಕವಚರನ್ನು ಯಾವ ಒಬ್ಬನೇ ರಥಿಯು ಗೆದ್ದನೋ ಆ ಪಾರ್ಥನು
ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07103038a ಕೌರವಾನ್ಸಹಿತಾನ್ಸರ್ವಾನೋಗ್ರಹಾರ್ಥೇ ಸಮಾಗತಾನ್|

07103038c ಯೋಽಜಯನ್ಮತ್ಸ್ಯ ನಗರೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸ ಜೀವತಿ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ಮತ್ಸ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದ ಕೌರವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದ ಪಾರ್ಥನು
ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07103039a ಕಾಲಕೇಯಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ ಮಹಾರಣೇ|

07103039c ಯೋಽವಧೀದ್ಭುಜವೀರ್ಯೇಣ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸ ಜೀವತಿ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ
ಕಾಲಕೇಯರನ್ನು ಭುಜವೀರ್ಯದಿಂದ ವಧಿಸಿದ ಪಾರ್ಥನು
ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07103040a ಗಂಧರ್ವರಾಜಂ ಬಲಿನಂ ದುರ್ಯೋಧನಕೃತೇನ ವೈ|

07103040c ಜಿತವಾನ್ಯೋಽಸ್ತ್ರವೀರ್ಯೇಣ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸ ಜೀವತಿ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ದುರ್ಯೋಧನನಿಗಾಗಿ ಬಲಶಾಲೀ
ಗಂಧರ್ವರಾಜನನ್ನು ಅಸ್ತ್ರವೀರ್ಯದಿಂದ ಜಯಿಸಿದ ಪಾರ್ಥನು
ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07103041a ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಬಲವಾನ್ ಶ್ವೇತಾಶ್ವಃ ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿಃ|

07103041c ಮಮ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಸತತಂ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಫಲ್ಗುನಃ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ನನಗೆ ಸತತವೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ ಕಿರೀಟಮಾಲೀ,
ಬಲವಾನ್, ಶ್ವೇತಾಶ್ವ, ಕೃಷ್ಣಸಾರಥಿ ಫಲ್ಗುನನು ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07103042a ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಶ್ಚಿ ಕೀರ್ಷುಃ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ|

07103042c ಜಯದ್ರಥವಧಾನ್ವೇಷೀ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕೃತವಾನ್ ಹಿ ಯಃ|

07103042e ಕಚ್ಚಿತ್ಸ ಸ್ಯಂಧವಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಧನಂಜಯಃ||

ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಜಯದ್ರಥನ ವದೆಯಂಥಹ ದುಷ್ಕರ
ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ

ಧನಂಜಯನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆಯೇ?

07103043a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವೀರ್ಣಪ್ರತಿಜ್ಞಂ ಹಿ ವಾಸುದೇವೇನ ರಕ್ಷಿತಂ|

07103043c ಅನಸ್ತಮಿತ ಆದಿತ್ಯೇ ಸಮೇಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮರ್ಜುನಂ||

ವಾಸುದೇವನಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ಆದಿತ್ಯನು ಅಸ್ತನಾಗುವುದರೊಳಗೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾನು ಭೇಟಿಯಾಗಬಲ್ಲೆನೇ?

07103044a ಕಚ್ಚಿ ತ್ವೈಂಧವಕೋ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೇ ರತಃ|

07103044c ನಂದಯಿಷ್ಯತ್ಯಮಿತ್ರಾಣಿ ಫಲ್ಗುನೇನ ನಿಪಾತಿತಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುವ ರಾಜಾ ಸೈಂಧವನು ಫಲ್ಗುನನಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ⁴⁹ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೇ?

07103045a ಕಚ್ಚಿ ದ್ರುಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಫಲ್ಗುನೇನ ನಿಪಾತಿತಂ|

07103045c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈಂಧವಕಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಶಮಮಸ್ಮಾಸು ಧಾಸ್ಯತಿ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಫಲ್ಗುನನು ಉರುಳಿಸಿದ ಸೈಂಧವಕನನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೇ?

07103046a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಾನ್ಭ್ರಾತೃನ್ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07103046c ಕಚ್ಚಿ ದ್ರುಯೋಧನೋ ಮಂದಃ ಶಮಮಸ್ಮಾಸು ಧಾಸ್ಯತಿ||

⁴⁹ ಪಾಂಡವರಿಗೆ - ಸೈಂಧವನ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಎಂದರ್ಥ

ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಸಹೋದರರನ್ನು
ನೋಡಿಯಾದರೂ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಮ್ಮೊಡನೆ
ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೇ?

07103047a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾನ್ಯಾನ್ಬಹೂನ್ಯೋಧಾನ್ಪಾತಿತಾನ್ದರಣೀತಲೇ|

07103047c ಕಚ್ಚಿದ್ಧುರ್ಯೋಧನೋ ಮಂದಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಂ ಕರಿಷ್ಯತಿ||

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯೋಧರು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತರಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾನೆಯೇ?

07103048a ಕಚ್ಚಿದ್ಭೀಷ್ಮೇಣ ನೋ ವೈರಮೇಕೇನೈವ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಿ|

07103048c ಶೇಷಸ್ಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಚ ಸಂಧಾಸ್ಯತಿ ಸುಯೋಧನಃ||

ಭೀಷ್ಮನೊಬ್ಬನ ಪತನದೊಂದಿಗೇ ನಮ್ಮ ಈ ವೈರವು
ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೇ? ಮತ್ತು ಉಳಿದವರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯಾದರೂ
ಸುಯೋಧನನು ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ?”

07103049a ಏವಂ ಬಹುವಿಧಂ ತಸ್ಯ ಚಿಂತಯಾನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ|

07103049c ಕೃಪಯಾಭಿಪರೀತಸ್ಯ ಘೋರಂ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಹೀಗೆ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಇನ್ನೊಂದುಕಡೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
 ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಹರ್ಷೇ ತ್ರ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಹರ್ಷ ಎನ್ನುವ
 ನೂರಾಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೪

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕರ್ಣನ ಪರಾಜಯ, ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ
 (೧-೩೩).

07104001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07104001a ತಥಾ ತು ನರ್ದಮಾನಂ ತಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07104001c ಮೇಘಸ್ತನಿತನಿಘೋಷಂ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗಿನಂತೆ
 ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು
 ಸುತ್ತುವರೆದರು?

07104002a ನ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತಂ ವೈ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸಂಜಯ|

07104002c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಯಸ್ತಿಷ್ಠೇದಗ್ರತೋ ರಣೇ||

ಸಂಜಯ! ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮಸೇನನ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲುವವರನ್ನು
 ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣೆವು!

07104003a ಗದಾಮುದ್ಯಚ್ಚ ಮಾನಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯೇವ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07104003c ನ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತಾತ ಯಸ್ತಿಷ್ಠೇತ ರಣಾಜಿರೇ||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾಲನಂತೆ ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಬರುವ
ಭೀಮನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲುವವರನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆನು.

07104004a ರಥಂ ರಥೇನ ಯೋ ಹನ್ಯಾತ್ಕುಂಜರಂ ಕುಂಜರೇಣ ಚ|

07104004c ಕಸ್ತಸ್ಯ ಸಮರೇ ಸ್ಥಾತಾ ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಶತಕ್ರತುಃ||

ರಥವನ್ನು ರಥದಿಂದ ಮತ್ತು ಆನೆಯನ್ನು ಆನೆಯಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸುವ
ಅವನ ಎದಿರು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತಕ್ರತುವೇ ಆದರೂ, ಯಾರು ತಾನೇ
ನಿಂತಾರು?

07104005a ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಮಮ ಪುತ್ರಾನ್ವಿಘ್ನಾಂಸತಃ|

07104005c ದುರ್ಯೋಧನಹಿತೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಮತಿಷ್ಠಂತ ಕೇಽಗ್ರತಃ||

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ ಕ್ರುದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನ ಮುಂದೆ
ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಯಾರು ತಾನೆ
ನಿಂತುಕೊಂಡರು?

07104006a ಭೀಮಸೇನದವಾಗ್ನೇಸ್ತು ಮಮ ಪುತ್ರತ್ರಣೋಲಪಂ|

07104006c ಪ್ರಧಕ್ಷ್ಯತೋ ರಣಮುಖೇ ಕೇ ವೀರಾಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೆದೆಗಳಂತೆ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿಬಿಡಬಲ್ಲ
ಭೀಮಸೇನನೆಂಬ ದಾವಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಯಾವ ವೀರರು ಎದುರಿಸಿ

ನಿಂತರು?

07104007a ಕಾಲ್ಯಮಾನಾನ್ವಿ ಮೇ ಪುತ್ರಾನ್ಭೀಮೇನಾವೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07104007c ಕಾಲೇನೇವ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕೇ ಭೀಮಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವ ಕಾಲನಂತೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಯುಗದದಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಾನೇ
ಭೀಮನನ್ನು ಸುತ್ತುಕಟ್ಟಿದರು?

07104008a ಭೀಮವಹ್ನೇಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಸ್ಯ ಮಮ ಪುತ್ರಾನ್ವಿಧಕ್ಷತಃ|

07104008c ಕೇ ಶೂರಾಃ ಪರ್ಯವರ್ತಂತ ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ಸಂಜಯ||

ನನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಸುಡುವ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಭೀಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಯಾವ
ಶೂರರು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!"

07104009 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07104009a ತಥಾ ತು ನರ್ದಮಾನಂ ತಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾರಥಂ|

07104009c ತುಮುಲೇನೈವ ಶಬ್ದೇನ ಕರ್ಣೋಽಪ್ಯಭ್ಯಪತದ್ಬಲೀ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: "ಹಾಗೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಥ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ತುಮುಲ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬಲೀ ಕರ್ಣನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07104010a ವ್ಯಾಕ್ಷಿಪನ್ನಲವಚ್ಚಾ ಪಮತಿಮಾತ್ರಮಮರ್ಷಣಃ|

07104010c ಕರ್ಣಸ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಕಾಂಕ್ಷನ್ನರ್ಶಯಿಷ್ಯನ್ನಲಂ ಬಲೀ||

ಭೀಮನನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೇ ಬಲವತ್ತಾಗಿ ಚಾಪವನ್ನು ಸೆಳೆದು
ಯುದ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬಲೀ ಕರ್ಣನು ಬಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07104011a ಪ್ರಾವೇಪನ್ನಿವ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಕರ್ಣಭೀಮಸಮಾಗಮೇ|

07104011c ರಥಿನಾಂ ಸಾದಿನಾಂ ಚೈವ ತಯೋಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಲಸ್ವನಂ||

ಕರ್ಣ-ಭೀಮಸೇನರ ಆ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಚಪ್ಪಾಳೆ
ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ರಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳ ಶರೀರಗಳು
ಕಂಪಿಸಿದವು.

07104012a ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ನಿನದಂ ಘೋರಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಣಾಜಿರೇ|

07104012c ಖಿಂ ಚ ಭೂಮಿಂ ಚ ಸಂಬದ್ಧಾಂ ಮೇನಿರೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ಘೋರ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೂಮಿ-
ಆಕಾಶಗಳು ಗಾಭರಿಗೊಂಡಿವೆಯೋ ಎಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

07104013a ಪುನಘೋರೇಣ ನಾದೇನ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07104013c ಸಮರೇ ಸರ್ವಯೋಧಾನಾಂ ಧನೂಂಷ್ಯಭ್ಯಪತನ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ಪುನಃ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನ ಘೋರನಾದದಿಂದಾಗಿ ಸಮರದಲ್ಲಿದ್ದ
ಸರ್ವಯೋಧರ ಧನುಸ್ಸುಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07104014a ವಿತ್ರಸ್ತಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಶಕೃನ್ಮೂತ್ರಂ ಪ್ರಸುಸ್ತುವಃ|

07104014c ವಾಹನಾನಿ ಮಹಾರಾಜ ಬಭೂವುವಿಮನಾಂಸಿ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಾಹಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೆದರಿ ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು
ವಿಸರ್ಜಿಸಿದವು. ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು.

07104015a ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಘೋರಾಣಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ|

07104015c ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ತುಮುಲೇ ರಾಜನ್ಭೀಮಕರ್ಣ ಸಮಾಗಮೇ||

ರಾಜನ್ ! ಭೀಮ ಮತ್ತು ಕರ್ಣರ ಆ ತುಮುಲ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ
ಘೋರ ನಿಮಿತ್ತಗಳು ಉಂಟಾದವು.

07104016a ತತಃ ಕರ್ಣಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ಭೀಮಮಾರ್ದಯತ್|

07104016c ವಿವ್ಯಾಧ ಚಾಸ್ಯ ತ್ವರಿತಃ ಸೂತಂ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ||

ಅನಂತರ ಕರ್ಣನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಐದು
ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07104017a ಪ್ರಹಸ್ಯ ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಕರ್ಣಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಯದ್ರಣೇ|

07104017c ಸಾಯಕಾನಾಂ ಚತುಷ್ಟಷ್ಟ್ಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು
ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07104018a ತಸ್ಯ ಕರ್ಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸಾಯಕಾಂಶ್ಚ ತುರೋಽಕ್ಷಿಪತ್|

07104018c ಅಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಂಸ್ತು ತಾನ್ಭೀಮಃ ಸಾಯಕೈರ್ನ ತಪರ್ವಭಿಃ|

07104018e ಚಿಚ್ಚೇದ ಬಹುಧಾ ರಾಜನ್ದರ್ಶಯನ್ಪಾಣಿಲಾಘವಂ||

ರಾಜನ್! ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಕರ್ಣನು ಅವನ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು
ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅವು ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ
ಅವುಗಳನ್ನು ಭೀಮನು ಸಾಯಕ ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಅನೇಕ
ಚೂರುಗಳಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

07104019a ತಂ ಕರ್ಣಶ್ಚಾದಯಾಮಾಸ ಶರವ್ರಾತ್ಯೈರನೇಕಶಃ|

07104019c ಸಂಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಕರ್ಣೇನ ಬಹುಧಾ ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಕರ್ಣನಿಂದ ಬಹಳ ಬಾರಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಡುನಂದನನು
ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07104020a ಚಿಚ್ಚೇದ ಚಾಪಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಮಹಾರಥಃ|

07104020c ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ಬಹುಭಿಃ ಸಾಯಕೈರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಮಹಾರಥ ಭೀಮನು ಕರ್ಣನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುಷ್ಟಿದೇಶದಲ್ಲಿ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ನತಪರ್ವ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನೂ
ಹೊಡೆದನು.

07104021a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ಸೂತಜಃ|

07104021c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ಭೀಮಂ ಭೀಮಕರ್ಮಾ ಮಹಾರಥಃ||

ಆಗ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿಂಜನಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದು
ಸೂತಜ ಕರ್ಣನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿ ಭೀಮಕರ್ಮಿ ಭೀಮನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07104022a ತಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರೀನ್ ಶರಾನ್ನತಪರ್ವಣಃ|

07104022c ನಿಚಖಾನೋರಸಿ ತದಾ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ವೇಗಿತಃ||

ಅವನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮನು ಮೂರು ನತಪರ್ವ
ಶರಗಳನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು
ನಾಟಿಸಿದನು.

07104023a ತೈಃ ಕರ್ಣೋಽಭ್ರಾಜತ ಶರೈರುರೋಮಧ್ಯಗತೈಸ್ತದಾ|

07104023c ಮಹೀಧರ ಇವೋದಗ್ರಸ್ತ್ರಿಶ್ಯಂಗೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನ ಎದೆಯ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಕರ್ಣನು ಮೂರು ಶೃಂಗಗಳುಳ್ಳ ಪರ್ವತದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

07104024a ಸುಸ್ರಾವ ಚಾಸ್ಯ ರುಧಿರಂ ವಿದ್ಧಸ್ಯ ಪರಮೇಷುಭಿಃ|

07104024c ಧಾತುಪ್ರಸ್ಯಂದಿನಃ ಶೈಲಾದ್ಯಥಾ ಗೈರಿಕರಾಜಯಃ||

ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನು ಧಾತುಗಳು ತುಂಬಿದ
ನೀರನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07104025a ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿಚಲಿತಃ ಕರ್ಣಃ ಸುಪ್ರಹಾರಾಭಿಪೀಡಿತಃ|

07104025c ಸಸಾಯಕಂ ಧನುಃ ಕೃತ್ವಾ ಭೀಮಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾರಿಷ|

07104025e ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚ ಪುನರ್ಬಾಣಾನ್ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಉತ್ತಮ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ಕರ್ಣನು
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾರಿಷ! ಧನುಸ್ಸನ್ನೇ

ಸಹಾಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣನು ಪುನಃ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಭೀಮನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07104026a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಹಸಾ ಕರ್ಣೇನ ದೃಢಧನ್ವಿನಾ|

07104026c ಧನುರ್ಚ್ಯಾಮಚ್ಚಿ ನತ್ತೂರ್ಣಮುತ್ತ್ಮ ಯನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

07104027a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಯಮಸಾದನಂ|

07104027c ವಾಹಾಂಶ್ಚ ಚತುರಃ ಸಂಖ್ಯೇ ವ್ಯಸೂಂಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾರಥಃ||

ದೃಢಧನ್ವಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ಹಾಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುಚ್ಚಿಹೋದ
ಪಾಂಡುನಂದನ ಮಹಾರಥ ಭೀಮನು ನಗುತ್ತಾ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸೆಳೆದು
ಭಲ್ಲದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.
ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07104028a ಹತಾಶ್ವಾತ್ತು ರಥಾತ್ಕರ್ಣಃ ಸಮಾಪ್ಲುತ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07104028c ಸ್ಯಂದನಂ ವೃಷಸೇನಸ್ಯ ಸಮಾರೋಹನ್ಮಹಾರಥಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾದ ಆ ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಮಹಾರಥ
ಕರ್ಣನು ಮಗ ವೃಷಸೇನನ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07104029a ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ತು ರಣೇ ಕರ್ಣಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07104029c ನನಾದ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಪರ್ಜನ್ಯನಿನದೋಪಮಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭೀಮಸೇನನು
ಮಳೆಗಾಲದ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07104030a ತಸ್ಯ ತಂ ನಿನದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋಽಭೂದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07104030c ಕರ್ಣಂ ಚ ನಿರ್ಜಿತಂ ಮತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವನ ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕರ್ಣನು ಸೋತನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾದನು.

07104031a ಸಮಂತಾಚ್ಚಂಖಿನಿನದಂ ಪಾಂಡುಸೇನಾಕರೋತ್ತದಾ|

07104031c ಶತ್ರುಸೇನಾಧ್ವನಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾವಕಾ ಹೃಪಿ ನಾನದನ್|

07104031e ಗಾಂಡೀವಂ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪತ್ವಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣೋಽಪೃಚ್ಛ ಮವಾದಯತ್||

ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದರು. ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನವರೂ ಕೂಡ ಕೂಗಿದರು. ಪಾರ್ಥನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಶಂಖವನ್ನೂದಿದನು.

07104032a ತಮಂತರ್ಧಾಯ ನಿನದಂ ಧ್ವನಿಭೀಮಸ್ಯ ನರ್ದತಃ|

07104032c ಅಶ್ರುಯತ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯೇಷು ಭಾರತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಭಾರತ! ಆ ಎಲ್ಲ ಕೂಗುಗಳನ್ನೂ ಅಡಗಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನ ಕೂಗಿನ ಧ್ವನಿಯು ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07104033a ತತೋ ವ್ಯಾಯಚ್ಚ ತಾಮಸ್ತ್ರೈಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಗರಿಂದಮೌ|

07104033c ಮೃದುಪೂರ್ವಂ ಚ ರಾಧೇಯೋ ದೃಢಪೂರ್ವಂ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಆಗ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅರಿಂದಮ ಕರ್ಣ-ಭೀಮರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ - ರಾಧೇಯನು ಮೃದುವಾಗಿಯೂ ಪಾಂಡವನು

ಜೋರಾಗಿಯೂ - ಹೋರಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಕರ್ಣಪರಾಜಯೇ
ಚತುರಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನಪ್ರವೇಶೇ ಕರ್ಣಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೫

ದುರ್ಯೋಧನ-ದ್ರೋಣರ ಸಂವಾದ (೧-೨೧). ಯುಧಾಮನ್ಯು-
ಉತ್ತಮೌಜರೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಯುದ್ಧ, ಪರಾಜಯ (೨೨-
೩೬).

07105001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07105001a ತಸ್ಮಿನ್ವಿಲುಲಿತೇ ಸೈನ್ಯೇ ಸೈಂಧವಾಯಾರ್ಜುನೇ ಗತೇ|

07105001c ಸಾತ್ವತೇ ಭೀಮಸೇನೇ ಚ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಸೇನೆಯು ಚದುರಿಹೋಗಲು,
ಸೈಂಧವನಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನ, ಸಾತ್ವತ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರು
ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ನಿನ್ನ ಮಗನು ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಸಾರಿದನು.

07105001e ತ್ವರನ್ನೇಕರಥೇನೈವ ಬಹುಕೃತ್ಯಂ ವಿಚಿಂತಯನ್|

07105002a ಸ ರಥಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತ್ವರಯಾ ಪರಯಾ ಯುತಃ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಒಬ್ಬನೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟನು.

07105002c ತೂರ್ಣಮಭ್ಯಪತದ್ಧ್ರೋಣಂ ಮನೋಮಾರುತವೇಗವಾನ್|

07105003a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಸಂರಂಭಾದ್ರಕ್ತಲೋಚನಃ||

ಮನಸ್ಸು-ಮಾರುತಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಬೇಗನೆ ದ್ವೋಣನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಕ್ತಲೋಚನನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07105003c ಅರ್ಜುನೋ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾಪರಾಜಿತಃ|

07105004a ವಿಜಿತ್ಯ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಸುಮಹಾಂತಿ ಮಹಾರಥಾಃ||

07105004c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಸಮೀಪಮರಿಕರ್ಶನಾಃ|

07105004e ವ್ಯಾಯಚ್ಚಂತಿ ಚ ತತ್ರಾಪಿ ಸರ್ವ ಏವಾಪರಾಜಿತಾಃ||

“ಅರಿಕರ್ಶನರಾದ ಅರ್ಜುನ, ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಅಪರಾಜಿತ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಎಲ್ಲ ಮಹಾ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ, ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಸಿಂಧುರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯಾಯಿತು! ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಅಪರಾಜಿತರು ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

07105005a ಯದಿ ತಾವದ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥೋ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋ ಮಹಾರಥಃ|

07105005c ಕಥಂ ಸಾತ್ಯಕಿಭೀಮಾಭ್ಯಾಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೋಽಸಿ ಮಾನದ||

ಮಾನದ! ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು

ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋರಟು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾತ್ಯಕಿ-
ಭೀಮಸೇನರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋದರು?

07105006a ಆಶ್ಚರ್ಯಭೂತಂ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಮುದ್ರಸ್ಯೈವ ಶೋಷಣಂ|

07105006c ನಿರ್ಜಯಂ ತವ ವಿಪ್ರಾಗ್ನ್ಯ ಸಾತ್ವತೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ||

07105007a ತಥೈವ ಭೀಮಸೇನೇನ ಲೋಕಃ ಸಂವದತೇ ಭೃಶಂ|

07105007c ಕಥಂ ದ್ರೋಣೋ ಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಧನುರ್ವೇದಸ್ಯ ಪಾರಗಃ||

ವಿಪ್ರಾಗ್ನ್ಯ ! ಸಾತ್ವತನಿಂದ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ
ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ನೀವು ಸೋತಿರೆಂದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವು
ಒಣಗಿಹೋದಷ್ಟೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು
ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ - ಧನುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತ ದ್ರೋಣನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೋತ? - ಎಂದು.

07105008a ನಾಶ ಏವ ತು ಮೇ ನೂನಂ ಮಂದಭಾಗ್ಯಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07105008c ಯತ್ರ ತ್ವಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಮತಿಕ್ರಾಂತಾಸ್ತ್ರಯೋ ರಥಾಃ||

ಆ ಮೂವರು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ರಥರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಹೋದರೆಂದರೆ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂದಭಾಗ್ಯನ ನಾಶವಾಯಿತೆಂದೇ
ಅಲ್ಲವೇ?

07105009a ಏವಂ ಗತೇ ತು ಕೃತ್ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ಮೃಹಿ ಯತ್ತೇ ವಿವಕ್ಷಿತಂ|

07105009c ಯದ್ಗತಂ ಗತಮೇವೇಹ ಶೇಷಂ ಚಿಂತಯ ಮಾನದ||

ಮಾನದ ! ಹೀಗೆ ನಡೆದಿರುವಾಗ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದಿದೆ

ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ. ಆದದ್ದು ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಈಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ.

07105010a ಯತ್ಕೃತ್ಯಂ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮನಂತರಂ|

07105010c ತದ್ಭ್ರವೀತು ಭವಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಾಧು ತತ್ಸಂವಿಧೀಯತಾಂ||

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುರಾಜನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿ. ಅದನ್ನು ಬೇಗನೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಿ!”

07105011 ದ್ರೋಣ ಉವಾಚ|

07105011a ಚಿಂತ್ಯಂ ಬಹು ಮಹಾರಾಜ ಕೃತ್ಯಂ ಯತ್ತತ್ರ ಮೇ ಶೃಣು|

07105011c ತ್ರಯೋ ಹಿ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತಾಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07105011e ಯಾವದೇವ ಭಯಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾವದೇಷಾಂ ಪುರಃಸರಂ||

ದ್ರೋಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಕೇವಲ ಮೂವರು ಪಾಂಡವ ಮಹಾರಥರೇ ನನ್ನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರುವವರ ಕುರಿತು ಭಯಪಡುವಷ್ಟೇ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿರುವವರ ಕುರಿತು ಭಯಪಡಬೇಕು.

07105012a ತದ್ಗುರೀಯಸ್ತರಂ ಮನ್ಯೇ ಯತ್ರ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ|

07105012c ಸಾ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಗೃಹೀತಾ ಭಾರತೀ ಚಮೂಃ||

ಆದರೆ ಎದಿರು ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರಿರುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗ್ರತೆಯಿರಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯು ಮುಂದಿನಿಂದ

ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

07105013a ತತ್ರ ಕೃತ್ಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಣಂ|

07105013c ಸ ನೋ ರಕ್ಷ್ಯತಮಸ್ತಾತ ಕ್ರುದ್ಧಾದ್ಭೀತೋ ಧನಂಜಯಾತ್||

ಸೈಂಧವನ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಅಯ್ಯಾ! ಧನಂಜಯನಿಂದ ಭೀತನಾದ ಅವನು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07105014a ಗತೌ ಹಿ ಸೈಂಧವಂ ವೀರೌ ಯುಯುಧಾನವ್ಯಕೋದರೌ|

07105014c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ತದಿದಂ ದ್ಯೂತಂ ಯತ್ತಚ್ಚ ಕುನಿಬುದ್ಧಿಜಂ||

ವೀರರಾದ ಯುಯುಧಾನ-ವ್ಯಕೋದರರಿಬ್ಬರೂ ಸೈಂಧವನಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ. ಶಕುನಿಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದ್ಯೂತದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

07105015a ನ ಸಭಾಯಾಂ ಜಯೋ ವೃತ್ತೋ ನಾಪಿ ತತ್ರ ಪರಾಜಯಃ|

07105015c ಇಹ ನೋ ಗ್ಲಹಮಾನಾನಾಮದ್ಯ ತಾತ ಜಯಾಜಯೌ||

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಜಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಸೋಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಯ್ಯಾ! ಆದರೆ ಆಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಜಯ-ಪರಾಜಯಗಳಿವೆ.

07105016a ಯಾನ್ಸ್ತು ತಾನ್ಸ್ತು ಹತೇ ಘೋರಾಂ ಶಕುನಿಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

07105016c ಅಕ್ಷಾನ್ಸ್ಮನ್ಯಮಾನಃ ಸ ಪ್ರಾ ಕೃರಾಸ್ತೇ ದುರಾಸದಾಃ||

07105017a ಯತ್ರ ತೇ ಬಹವಸ್ತಾತ ಕುರವಃ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

ಅಯ್ಯಾ! ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಕುರುಗಳು ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲಿ,
ದಾಳಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಮುಗ್ಧ ದಾಳಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
ಅವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೇ ಇರುವ ಘೋರ ದುರಾಸದ ಬಾಣಗಳಾಗಿದ್ದವು.

07105017c ಸೇನಾಂ ದುರೋದರಂ ವಿದ್ಧಿ ಶರಾನಕ್ಷಾನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

07105018a ಗ್ಲಹಂ ಚ ಸ್ಯಂಧವಂ ರಾಜನ್ನತ್ರ ದ್ಯೂತಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಃ|

07105018c ಸ್ಯಂಧವೇ ಹಿ ಮಹಾದ್ಯೂತಂ ಸಮಾಸಕ್ತಂ ಪರೈಃ ಸಹ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ್! ಈ ಸೇನೆಗಳೇ ಆಟಗಾರರೆಂದೂ, ಶರಗಳೇ
ದಾಳಗಳೆಂದೂ, ಸ್ಯಂಧವನೇ ದ್ಯೂತವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಪಣವೆಂದೂ
ತಿಳಿ. ಸ್ಯಂಧವನೇ ಈಗ ನಾವು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ
ಈ ಮಹಾದ್ಯೂತದ ಪಣ.

07105019a ಅತ್ರ ಸರ್ವೇ ಮಹಾರಾಜ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಜೀವಿತಮಾತ್ಮನಃ|

07105019c ಸ್ಯಂಧವಸ್ಯ ರಣೇ ರಕ್ಷಾಂ ವಿಧಿವತ್ಕರ್ತುಮರ್ಹಥ|

07105019e ತತ್ರ ನೋ ಗ್ಲಹಮಾನಾನಾಂ ಧ್ರುವೌ ತಾತ ಜಯಾಜಯೌ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ
ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ! ಅಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವ ನಮ್ಮ ವರ ಜಯ-
ಅಪಜಯಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

07105020a ಯತ್ರ ತೇ ಪರಮೇಷ್ಟಾಸಾ ಯತ್ತಾ ರಕ್ಷಂತಿ ಸ್ಯಂಧವಂ|

07105020c ತತ್ರ ಯಾಹಿ ಸ್ವಯಂ ಶೀಘ್ರಂ ತಾಂಶ್ಚ ರಕ್ಷಸ್ವ ರಕ್ಷಿಣಃ||

ಎಲ್ಲಿ ಆ ಪರಮೇಷ್ಟ್ವಾಸರು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ನೀನು ಹೋಗು. ಆ
ರಕ್ಷಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು !

07105021a ಇಹೈವ ತ್ವಹಮಾಸಿಷ್ಯೇ ಪ್ರೇಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಚಾಪರಾನ್|

07105021c ನಿರೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಚ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಹಿತಾನ್ಪಾಂಡುಸೃಂಜಯೈಃ||

ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇತರರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯೇ
ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವ-ಸೃಂಜಯರನ್ನು
ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ.”

07105022a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪೂರ್ಣಮಾಚಾರ್ಯಶಾಸನಾತ್|

07105022c ಉದ್ಯಮ್ಯಾತ್ಮಾನಮುಗ್ರಾಯ ಕರ್ಮಣೇ ಸಪದಾನುಗಃ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಕ್ಷಣವೇ ಆಚಾರ್ಯನ ಶಾಸನದಂತೆ, ತನ್ನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಉಗ್ರ ಕರ್ಮವನ್ನು⁵⁰ ಮಾಡಲು
ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಹೊರಟನು.

07105023a ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ತು ಪಾಂಚಾಲ್ಯೌ ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸೌ|

07105023c ಬಾಹ್ಯೇನ ಸೇನಾಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಜಗ್ಮತುಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರರಕ್ಷಕ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಯುಧಾಮನ್ಯು-

⁵⁰ ಜಯದ್ರಥನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು

ಉತ್ತಮೌಜಸರು ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಭೇದಿಸಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ
ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07105024a ತೌ ಹಿ ಪೂರ್ವಂ ಮಹಾರಾಜ ವಾರಿತೌ ಕೃತವರ್ಮಣಾ|

07105024c ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ತ್ವರ್ಜುನೇ ರಾಜಂಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಾಜ! ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅರ್ಜುನನು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಕೃತವರ್ಮನು
ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ತಡೆದಿದ್ದನು.

07105025a ತಾಭ್ಯಾಂ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಾರ್ಥಮಗಚ್ಚ ದ್ಯುಧ್ಯಮುತ್ತಮಂ|

07105025c ತ್ವರಿತಸ್ತ್ವ ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ ಭ್ರಾತೃಭ್ಯಾಂ ಭಾರತೋ ಬಲೀ||

ಆಗ ಭಾರತ ಬಲಶಾಲೀ ದುರ್ಯೋಧನನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ತ್ವರಿಮಾಡಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಅವರಿಬ್ಬರು ಸಹೋದರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07105026a ತಾವಭಿದ್ರವತಾಮೇನಮುಭಾವೃದ್ಯತಕಾರ್ಮುಕೌ|

07105026c ಮಹಾರಥಸಮಾಖ್ಯಾತೌ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪ್ರವರೌ ಯುಧಿ||

ಮಹಾರಥರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪ್ರವರರೂ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು ದುರ್ಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು.

07105027a ಯುಧಾಮನ್ಯುಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರಾಂಸ್ತ್ರಿಂಶತಮಾಯಸಾನ್|

07105027c ವ್ಯಸೃಜತ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತ್ವರಮಾಣಃ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಯುಧಾಮನ್ಯುವಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ
ಸ್ತನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೂರು ಉಕ್ಕಿನ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07105028a ದುರ್ಯೋಧನೋಽಪಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯೋತ್ತಮೌಜಸಃ|

07105028c ಜಘಾನ ಚತುರಶ್ಚಾಶ್ವಾನುಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ದುರ್ಯೋಧನನಾದರೋ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಉತ್ತಮೌಜಸನ
ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07105029a ಉತ್ತಮೌಜಾ ಹತಾಶ್ವಸ್ತು ಹತಸೂತಶ್ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07105029c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಭ್ರಾತುರ್ದುರ್ದುಯೋಧನನೋರಭಿತ್ವರನ್||

ಕುದುರೆಗಳು, ಸೂತರೂ ಹತರಾಗಲು ಉತ್ತಮೌಜಸನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಸಹೋದರ ಯುಧಾಮನ್ಯುವಿನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07105030a ಸ ರಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಂ ಭ್ರಾತುರ್ದುರ್ದುಯೋಧನಹಯಾಂ ಶರೈಃ|

07105030c ಬಹುಭಿಸ್ತಾಡಯಾಮಾಸ ತೇ ಹತಾಃ ಪ್ರಾಪತನ್ಭುವಿ||

ಸಹೋದರನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಅವನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಅನೇಕ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಅವು ಹತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07105031a ಹಯೇಷು ಪತಿತೇಷ್ಟಸ್ಯ ಚಿಚ್ಛೇದ ಪರಮೇಷುಣಾ|

07105031c ಯುಧಾಮನ್ಯುರ್ಧನುಃ ಶೀಘ್ರಂ ಶರಾವಾಪಂ ಚ ಸಂಯುಗೇ||

ಕುದುರೆಗಳು ಬೀಳಲು ಯುಧಾಮನ್ಯುವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ಪರಮ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಶರಾವಾಪವನ್ನೂ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07105032a ಹತಾಶ್ವಸೂತಾತ್ಸ ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ಮಹಾರಥಃ|

07105032c ಗದಾಮಾದಾಯ ತೇ ಪುತ್ರಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾವಭ್ಯಧಾವತ||

ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಯರು ಸತ್ತುಹೋದ ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ನಿನ್ನ ಮಗ
ಮಹಾರಥನು ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲ್ಯರ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07105033a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪರಪುರಂಜಯಂ|

07105033c ಅವಪ್ಲುತೌ ರಥೋಪಸ್ಥಾದ್ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸೌ||

ಎರಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಕ್ರುದ್ಧ ಪರಪುರಂಜಯನನ್ನು ನೋಡಿ
ಯುಧಾಮನ್ಯು-ಉತ್ತಮೌಜಸರು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದರು.

07105034a ತತಃ ಸ ಹೇಮಚಿತ್ರಂ ತಂ ಸ್ಯಂದನಪ್ರವರಂ ಗದೀ|

07105034c ಗದಯಾ ಪೋಥಯಾಮಾಸ ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ರಣೇ||

ಆಗ ಅವರು ಗದೆಯಿಂದ ರಥಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದೀ ದುರ್ಯೋಧನನ
ಹೇಮಚಿತ್ರಿತ ರಥವನ್ನು ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿ-ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ
ಪುಡಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಿದರು.

07105035a ಹತ್ವಾ ಚೈನಂ ಸ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07105035c ಮದ್ರರಾಜರಥಂ ತೂರ್ಣಮಾರುರೋಹ ಪರಂತಪಃ||

ಹೀಗೆ ಹತಾಶ್ವ ಹತಸಾರಥಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಮಗ ಪರಂತಪನು ಬೇಗನೇ
ಮದ್ರಾಜನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07105036a ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ತು ಮುಖ್ಯೌ ತೌ ರಾಜಪುತ್ರೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07105036c ರಥಮನ್ಯಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಧನಂಜಯಮಭೀಯತುಃ||

ಪಾಂಚಾಲ ನಾಯಕರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾಬಲಿ ರಾಜಪುತ್ರರೂ
ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಧನಂಜಯನ ಬಳಿ ತಲುಪಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಯುದ್ಧೇ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೬

ಭೀಮಸೇನ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (೧-
೧೬). ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕರ್ಣನ ಪರಾಜಯ (೧೭-೫೪).

07106001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07106001a ಯೌ ತೌ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಭೀಮಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಯುದ್ಧೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07106001c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥೋಪಾಂತೇ ಕೀದೃಶಃ ಸೋಽಭವದ್ರಣಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಲ

ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಭೀಮರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರಣವು ಯಾವ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಿತು?

07106002a ಪೂರ್ವಂ ಹಿ ನಿರ್ಜಿತಃ ಕರ್ಣೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07106002c ಕಥಂ ಭೂಯಸ್ತು ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಮಾಗಾನ್ಮಹಾರಥಃ||

ಹಿಂದೆಯೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಸೋತಿದ್ದನು. ಪುನಃ ಹೇಗೆ ಮಹಾರಥ ರಾಧೇಯನು ಭೀಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07106003a ಭೀಮೋ ವಾ ಸೂತತನಯಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಃ ಕಥಂ ರಣೇ|

07106003c ಮಹಾರಥಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರವರಂ ರಥಂ||

ಅಥವಾ ಭೀಮನಾದರೋ ಮಹಾರಥನೆಂದು ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥ ಸೂತತನಯನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದನು.

07106004a ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾವತಿಕ್ರಮ್ಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07106004c ನಾನ್ಯತೋ ಭಯಮಾದತ್ತ ವಿನಾ ಕರ್ಣಂ ಧನುರ್ಧರಂ||

ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧನುರ್ಧರ ಕರ್ಣನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ.

07106005a ಭಯಾನ್ನ ಶೇತೇ ಸತತಂ ಚಿಂತಯನ್ವೈ ಮಹಾರಥಂ|

07106005c ತಂ ಕಥಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಹಿ ಭೀಮೋಽಯುಧ್ಯತ ಸಂಯುಗೇ||

ಆ ಮಹಾರಥನ ಭಯದಿಂದ ಸತತವೂ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿ ಅವನು ನಿದ್ದೆ

ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಹ ಸೂತಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಭೀಮನು ಹೇಗೆ
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106006a ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನಂ ಸಮರೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಂ|

07106006c ಕಥಂ ಕರ್ಣಂ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಭೀಮೋಽಯುಧ್ಯತ ಸಂಯುಗೇ||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ವೀರ್ಯಸಂಪನ್ನ, ಸಮರದಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡದ,
ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನೊಡನೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106007a ಯೌ ತೌ ಸಮೀಯತುವೀರಾವರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07106007c ಕಥಂ ನು ತಾವಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಸೂತಪುತ್ರವ್ಯಕೋದರೌ||

ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದ ಸೂತಪುತ್ರ-
ವ್ಯಕೋದರರ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗಾಯಿತು?

07106008a ಭ್ರಾತೃತ್ವಂ ದರ್ಶಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಘೃಣೀ ಚಾಪಿ ಸ ಸೂತಜಃ|

07106008c ಕಥಂ ಭೀಮೇನ ಯುಯುಧೇ ಕುಂತ್ಯಾ ವಾಕ್ಯಮನುಸ್ಮರನ್||

ಮೊದಲೇ ಭೀಮನಲ್ಲಿ ಭ್ರಾತೃತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕರುಣಿ
ಸೂತಜನು ಕುಂತಿಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ
ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106009a ಭೀಮೋ ವಾ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಸ್ಮರನ್ವೈರಂ ಪುರಾ ಕೃತಂ|

07106009c ಸೋಽಯುಧ್ಯತ ಕಥಂ ವೀರಃ ಕರ್ಣೇನ ಸಹ ಸಂಯುಗೇ||

ವೀರ ಭೀಮನಾದರೋ ಸೂತಪುತ್ರನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ವೈರವನ್ನು

ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106010a ಆಶಾಸ್ತ್ರೇ ಚ ಸದಾ ಸೂತ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಮ|

07106010c ಕರ್ಣೋ ಜೇಷ್ಠತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಹಿತಾನ್ಪಾಂಡವಾನಿತಿ||

ಸೂತ! ನನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕರ್ಣನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದನು.

07106011a ಜಯಾಶಾ ಯತ್ರ ಮಂದಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಮ ಸಂಯುಗೇ|

07106011c ಸ ಕಥಂ ಭೀಮಕರ್ಮಾಣಂ ಭೀಮಸೇನಮಯುಧ್ಯತ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನ ಜಯದ ಆಶಯನಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನು ಹೇಗೆ
ಭೀಮಕರ್ಮಿ ಭೀಮಸೇನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106012a ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪುತ್ರೈರ್ಮೇ ಕೃತಂ ವೈರಂ ಮಹಾರಥೈಃ|

07106012c ತಂ ಸೂತತನಯಂ ತಾತ ಕಥಂ ಭೀಮೋ ಹ್ಯಯೋಧಯತ್||

ಯಾರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಮಹಾರಥರೊಂದಿಗೆ
ವೈರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೋ ಆ ಸೂತತನಯನೊಡನೆ ಭೀಮನು ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106013a ಅನೇಕಾನ್ವಿಪ್ರಕಾರಾಂಶ್ಚ ಸೂತಪುತ್ರಸಮುದ್ಭವಾನ್|

07106013c ಸ್ಮರಮಾಣಃ ಕಥಂ ಭೀಮೋ ಯುಯುಧೇ ಸೂತಸೂನುನಾ||

ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು

ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೀಮನು ಸೂತಸೂನುವಿನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106014a ಯೋಽಜಯತ್ಪೃಥಿವೀಂ ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಥೇನ್ಯೈಕೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07106014c ತಂ ಸೂತತನಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಕಥಂ ಭೀಮೋ ಹ್ಯಯೋಧಯತ್||

ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ವೀರ್ಯವಾನ್
ಸೂತತನಯನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದನು?

07106015a ಯೋ ಜಾತಃ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕವಚೇನ ಸಹೈವ ಚ|

07106015c ತಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಸಮರೇ ಭೀಮಃ ಕಥಮಯೋಧಯತ್||

ಕುಂಡಲಗಳು ಮತ್ತು ಕವಚದೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಆ
ಸೂತಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು?

07106016a ಯಥಾ ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಮಭೂದ್ಯಶ್ಚಾಸೀದ್ವಿಜಯೀ ತಯೋಃ|

07106016c ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ತತ್ತ್ವೇನ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಸಂಜಯ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ
ಯಶಸ್ಸು ಯಾರದ್ದಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ !
ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.”

07106017 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07106017a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ರಾಧೇಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07106017c ಇಯೇಷ ಗಂತುಂ ಯತ್ರಾಸ್ತಾಂ ವೀರೌ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೀರರಾದ ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರು ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೋಗ ಬಯಸಿದನು.

07106018a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ರಾಧೇಯಃ ಕಂಕಪತ್ರಿಭಿಃ|

07106018c ಅಭ್ಯವರ್ಷನ್ಮಹಾರಾಜ ಮೇಘೋ ವೃಷ್ಟ್ಯೇವ ಪರ್ವತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ರಾಧೇಯನು ಮೇಘಗಳು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07106019a ಫುಲ್ಲತಾ ಪಂಕಜೇನೇವ ವಕ್ತ್ರೇಣಾಭ್ಯುತ್ಸ್ಮಯನ್ಬಲೀ|

07106019c ಆಜುಹಾವ ರಣೇ ಯಾಂತಂ ಭೀಮಮಾಧಿರಧಿಸ್ತದಾ||

ಬಲಶಾಲಿ ಆಧಿರಧಿಯು ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಕಮಲದಂತಹ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆಯಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

⁵¹07106020a ಭೀಮಸೇನಸ್ತದಾಹ್ವಾನಂ ಕರ್ಣಾನ್ನಾಮರ್ಷಯದ್ಯುಧಿ|

07106020c ಅರ್ಧಮಂಡಲಮಾವೃತ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಮಯೋಧಯತ್||

ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ರೋಷಗೊಂಡ

⁵¹ ನೀಲಕಂಠಿಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಕರ್ಣನು ಮೂದಲಿಸಿ ಭೀಮನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಿದೆ.

ಭೀಮಸೇನನು ಅರ್ಧಮಂಡಲಪರ್ಯಂತ ತಿರುಗಿ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07106021a ಅವಕ್ರಗಾಮಿಭಿರ್ಬಾಣೈರಭ್ಯವರ್ಷನ್ಮಹಾಯಸೈಃ|

07106021c ದ್ವೈರಥೇ ದಂಶಿತಂ ಯತ್ತಂ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ||

ದ್ವೈರಥಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಕವಚಧಾರಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗುವ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07106022a ವಿಧಿತ್ಸುಃ ಕಲಹಸ್ಯಾಂತಂ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಕರ್ಣಮಕ್ಷಿಣೋತ್|

07106022c ತಂ ಚ ಹತ್ವೇತರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಹಂತುಕಾಮೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಲಹವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಲು ಮತ್ತು ಕರ್ಣ ಹಾಗೂ ಅವನ
ಇತರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡಲು ಮಹಾಬಲ
ಭೀಮಸೇನನು ಯೋಚಿಸಿದನು.

07106023a ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾಸ್ಯ ಜದುಗ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಪರಂತಪಃ|

07106023c ಅಮರ್ಷೀ ಪಾಂಡವಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮಾರಿಷ||

ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಪರಮ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪರಂತಪ ಪಾಂಡವನು ಕರ್ಣನ
ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಉಗ್ರ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದನು.

07106024a ತಸ್ಯ ತಾನೀಷುವರ್ಷಾಣಿ ಮತ್ತದ್ವಿರದಗಾಮಿನಃ|

07106024c ಸೂತಪುತ್ರೋಽಸ್ಯ ಮಾಯಾಭಿರಗ್ರಸತ್ಸುಮಹಾಯಶಾಃ||

ಸುಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ಮತ್ತಗಜದ ನಡುಗೆಯುಳ್ಳ
ಭೀಮಸೇನನ ಆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೂ ಅಸ್ತ್ರಮಾಯೆಗಳನ್ನೂ
ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07106025a ಸ ಯಥಾವನ್ಮಹಾರಾಜ ವಿದ್ಯಯಾ ವೈ ಸುಪೂಜಿತಃ|

07106025c ಆಚಾರ್ಯವನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಕರ್ಣಃ ಪರ್ಯಚರದ್ರಣೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನಷ್ಟೇ ಗೌರವಾನ್ವಿತನಾದ
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕರ್ಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07106026a ಸಂರಂಭೇಣ ತು ಯುಧ್ಯಂತಂ ಭೀಮಸೇನಂ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ|

07106026c ಅಭ್ಯಪದ್ಯತ ರಾಧೇಯಸ್ತಮಮರ್ಷೀ ವೃಕೋದರಂ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಹನಶೀಲ ವೃಕೋದರ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ರಾಧೇಯನು ನಗುತ್ತಲೇ ಎದುರಿಸಿದನು.

07106027a ತನ್ನಾಮೃಷ್ಯತ ಕೌಂತೇಯಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸ್ಮಿತಮಾಹವೇ|

07106027c ಯುಧ್ಯಮಾನೇಷು ವೀರೇಷು ಪಶ್ಯತ್ಸು ಚ ಸಮಂತತಃ||

ಸುತ್ತಲೂ ವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರಣದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನು ನಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮಸೇನನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07106028a ತಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ವತ್ಸದಂತೈಃ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07106028c ವಿವ್ಯಾಧ ಬಲವಾನ್ಕೃದ್ಧಸ್ತೋತ್ತ್ರಿವ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ||

ಮಾವೃತನು ಮಹಾ ಗಜವನ್ನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯುವಂತೆ
ಬಲವಾನ್ ಭೀಮಸೇನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಎದೆಗೆ ಕರುವಿನ
ದಂತಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07106029a ಸೂತಂ ತು ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸುಪುಂಖೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07106029c ಸುಮುಕ್ತೈಶ್ಚಿತ್ರವರ್ಮಾಣಂ ನಿರ್ಬಿಭೇದ ತ್ರಿಸಪ್ತಭಿಃ||

ಬಣ್ಣದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸೂತಪುತ್ರನ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾದರೂ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ, ಸುಂದರ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಎಪ್ಪತ್ತೂರು ನಿಶಿತ
ಶರಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿದನು.

07106030a ಕರ್ಣೋ ಜಾಂಬೂನದೈರ್ಜಾಲೈಃ ಸಂಚನ್ನಾನ್ವಾತರಂಹಸಃ|

07106030c ವಿವ್ಯಾಧ ತುರಗಾನ್ವೀರಃ ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಅನಂತರ ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಬಂಗಾರದ ಬಾಣಗಳ
ಜಾಲದಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನೂ, ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ವೀರ ಭೀಮನು ಹೊಡೆದನು.

07106031a ತತೋ ಬಾಣಮಯಂ ಜಾಲಂ ಭೀಮಸೇನರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07106031c ಕರ್ಣೇನ ವಿಹಿತಂ ರಾಜನ್ನಿಮೇಷಾರ್ಥಾದದೃಶ್ಯತ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ನಿಮಿಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ರಥದ ಬಳಿ ಕರ್ಣನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣಮಯ ಜಾಲವು ಕಂಡಿತು.

07106032a ಸರಥಃ ಸದ್ವಜಸ್ತತ್ರ ಸಸೂತಃ ಪಾಂಡವಸ್ತದಾ|

07106032c ಪ್ರಾಚ್ಯಾದ್ಯತ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣಚಾಪಚ್ಯುತೈಃ ಶರೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಪಾಂಡವನು ರಥ-ಧ್ವಜ-ಸೂತನೊಂದಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದನು.

07106033a ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಶ್ಚ ತುಃಷಷ್ಯಾ ವ್ಯಧಮತ್ಯವಚಂ ದೃಢಂ|

07106033c ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಾಪ್ಯಹನತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಾರಾಚೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಕರ್ಣನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅರವತ್ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಭೀಮನ ದೃಢ ಕವಚವನ್ನು
ಹೊಡೆದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮರ್ಮಭೇದಿ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನೂ
ಹೊಡೆದನು.

07106034a ತತೋಽಚಿಂತ್ಯ ಮಹಾವೇಗಾನ್ಕುರ್ಣಕಾರ್ಮುಕನಿಃಸೃತಾನ್|

07106034c ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯದಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ವೃಕೋದರಃ||

ಆದರೆ ಕರ್ಣನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಮಹಾವೇಗದ ಬಾಣಗಳ
ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ವೃಕೋದರನು
ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07106035a ಸ ಕರ್ಣಚಾಪಪ್ರಭವಾನಿಷೂನಾಶೀವಿಷೋಪಮಾನ್|

07106035c ಬಿಭ್ರದ್ಭೀಮೋ ಮಹಾರಾಜ ನ ಜಗಾಮ ವ್ಯಥಾಂ ರಣೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಹಾವಿನ
ವಿಷಗಳಂತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಮನು ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ವ್ಯಥೆಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07106036a ತತೋ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತಾ ಭಲ್ಯೈರ್ನಿಶಿತೈಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜನೈಃ|

07106036c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ಕರ್ಣಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭೀಮಸೇನನು ತಿಗ್ಮ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ
ನಿಶಿತ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07106037a ಅಯತ್ನೇನೈವ ತಂ ಕರ್ಣಃ ಶರೈರುಪ ಸಮಾಕಿರತ್|

07106037c ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧೈಷಿಣಂ||

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕರ್ಣನು ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಡದೇ ಸೈಂಧವನ
ವಧೈಷಿಣಿ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07106038a ಮೃದುಪೂರ್ವಂ ಚ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಮಾಜಾವಯೋಧಯತ್|

07106038c ಕ್ರೋಧಪೂರ್ವಂ ತಥಾ ಭೀಮಃ ಪೂರ್ವವೈರಮನುಸ್ಮರನ್||

ರಾಧೇಯನು ಭೀಮನೊಂದಿಗೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭೀಮನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07106039a ತಂ ಭೀಮಸೇನೋ ನಾಮೃಷ್ಯದವಮಾನಮಮರ್ಷಣಃ|

07106039c ಸ ತಸ್ಮೈ ವ್ಯಸೃಜತ್ತೂರ್ಣಂ ಶರವರ್ಷಮಮಿತ್ರಜಿತೌ||

ಭೀಮಸೇನನು ಅವನ ಆ ಅಪಮಾನವನ್ನು⁵² ಸ್ವಲ್ಪವೂ

⁵² ಕರ್ಣನು ತನ್ನೊಡನೆ ಮೃದುತ್ವದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ತನಗೆ

ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಮಿತ್ರಜಿತುವು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬೇಗನೇ
ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07106040a ತೇ ಶರಾಃ ಪ್ರೇಷಿತಾ ರಾಜನ್ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07106040c ನಿಪೇತುಃ ಸರ್ವತೋ ಭೀಮಾಃ ಕೂಜಂತ ಇವ ಪಕ್ಷಿಣಃ||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬಾಣಗಳು
ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಬಿದ್ದವು.

07106041a ಹೇಮಪುಂಖಾ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನಧನುಶ್ಚ್ಯುತಾಃ|

07106041c ಅಭ್ಯದ್ರವಂಸ್ತೇ ರಾಧೇಯಂ ವೃಕಾಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಂ ಯಥಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಭೀಮಸೇನನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಆ
ಹೇಮಪುಂಖದ ಬಾಣಗಳು ತೋಳಗಳು ಕ್ಷುದ್ರ ಮೃಗವನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದವು.

07106042a ಕರ್ಣಸ್ತು ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮಂತತಃ|

07106042c ರಾಜನ್ವ್ಯಸೃಜದುಗ್ರಾಣಿ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಸಂಯುಗೇ||

ರಾಜನ್! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನಾದರೋ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

07106043a ತಸ್ಯ ತಾನಶನಿಪ್ರಖ್ಯಾನಿಷೂನ್ಸಮರಶೋಭಿನಃ|

ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಪಮಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು.

07106043c ಚಿಚ್ಚೇದ ಬಹುಭಿರ್ಭಲ್ವೈರಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾನ್ವೃಕೋದರಃ||

ಆವನ ಆ ವಜ್ರಗಳಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅವು ತನಗೆ
ತಾಗುವುದರೊಳಗೇ ಅನೇಕ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಸಮರಶೋಭಿ
ವ್ಯಕೋದರನು ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07106044a ಪುನಶ್ಚ ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

07106044c ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾರಥಂ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕರ್ಣ ವೈಕರ್ತನನು ಮಹಾರಥ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07106045a ತತ್ರ ಭಾರತ ಭೀಮಂ ತು ದೃಷ್ಟವಂತಃ ಸ್ಮ ಸಾಯಕೈಃ|

07106045c ಸಮಾಚಿತತನುಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಶ್ವಾವಿಧಂ ಶಲಲೈರಿವ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಳ್ಳುಗಳು ನಿಗುರಿನಂತ ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯಂತೆ
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07106046a ಹೇಮಪುಂಖಾನ್ಶಿಲಾಧೌತಾನ್ಕುರ್ಣ ಚಾಪಚ್ಯುತಾಂ ಶರಾಣ್||

07106046c ದಧಾರ ಸಮರೇ ವೀರಃ ಸ್ವರಶ್ಮಿನ್ರಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಹೇಮಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಧೌತ
ಶರಗಳನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೀರ ಭೀಮನು ಭಾಸ್ಕರನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

07106047a ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗೋ ಭೀಮಸೇನೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07106047c ತಪನೀಯನಿಭೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಪಲಾಶ ಇವ ಕಾನನೇ||

ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿರಲು ಭೀಮಸೇನನು
ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಹೂಗಳು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪಲಾಶ ವೃಕ್ಷದಂತೆ
ರಾರಾಜಿಸಿದನು.

07106048a ತತ್ತು ಭೀಮೋ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚರಿತಂ ರಣೇ|

07106048c ನಾಮೃಷ್ಯತ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಕ್ರೋಧಾದುದ್ವೃತ್ಯ ಚಕ್ಷುಷೀ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ನಡತೆಯನ್ನು ಮಹೇಷ್ವಾಸ
ಭೀಮನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ತಿರುಗಿಸಿದನು.

07106049a ಸ ಕರ್ಣಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07106049c ಮಹೀಧರಮಿವ ಶ್ವೇತಂ ಗೂಢಪಾದೈ⁵³ರ್ವಿಷೋಲ್ಬಣೈಃ||

ಅವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ
ಅವನು ವಿಷಯುಕ್ತ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ವೇತಪರ್ವತದಂತೆ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

07106050a ತಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪುನರ್ಭೀಮಃ ಷಡ್ಭಿರಷ್ಟಾಭಿರೇವ ಚ|

07106050c ಮರ್ಮಸ್ವಮರವಿಕ್ರಾಂತಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಣೇ||

⁵³ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದ ನಿಗೂಢ ಕಾಲಿರುವವು - ಸರ್ಪಗಳು

ಅಮರವಿಕ್ರಾಂತ⁵⁴ ಭೀಮನು ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನ
ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07106051a ತತಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07106051c ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾರ್ಮುಕಂ ತೂರ್ಣಂ ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭೀಮಸೇನನು ಕರ್ಣನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಸರ್ವೋಪಕರಣಗಳನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07106052a ಜಘಾನ ಚತುರಶ್ಚಾಶ್ವಾನ್ಸ್ತುತಂ ಚ ತ್ವರಿತಃ ಶರೈಃ|

07106052c ನಾರಾಚೈರರ್ಕರಶ್ಚಾಶ್ವೈಃ ಕರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಚೋರಸಿ||

ಅನಂತರ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ
ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನ ಎದೆಗೂ ಹೊಡೆದನು.

07106053a ತೇ ಜಗ್ಮುರ್ಧರಣೀಂ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಣಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07106053c ಯಥಾ ಹಿ ಜಲದಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ರಾಜನ್ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಯಃ||

ಮಾರಿಷ! ರಾಜನ್! ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳು ಮೋಡವನ್ನು
ಭೇದಿಸುವಂತೆ ಆ ಶರಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನೆಲವನ್ನು
ಹೊಕ್ಕವು.

07106054a ಸ ವೈಕಲ್ಯಂ ಮಹತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ಶರಾದ್ಧಿತಃ|

⁵⁴ ದೇವತೆಗಳ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ

07106054c ತಥಾ ಪುರುಷಮಾನೀ ಸ ಪ್ರತ್ಯಪಾಯಾದ್ರಥಾಂತರಂ||

ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಿ, ಶರಗಳಿಂದ ನೋವುತಿಂದು ಅತೀವ ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದ ಆ ಪುರುಷಮಾನೀ ಕರ್ಣನು ಮತ್ತೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಕರ್ಣಪರಾಜಯೇ ಷಡಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೭

ಭೀಮ-ಕರ್ಣರ ಪುನಃ ಯುದ್ಧ (೧-೩೯).

07107001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07107001a ಯಸ್ಮಿನ್ಜಯಾಶಾ ಸತತಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಮಮ ಸಂಜಯ|

07107001c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮುಖಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಕಿಂ ನು ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್|

07107001e ಕರ್ಣೋ ವಾ ಸಮರೇ ತಾತ ಕಿಮಕಾರ್ಷೀದತಃ ಪರಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಸತತವೂ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಜಯದ ಆಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅವನೇ ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನು ಹೇಳಿದನು? ಅಯ್ಯಾ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಾದರೋ ಅದರ ನಂತರ ಏನು

ಮಾಡಿದನು?”

7107002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07107002a ಭೀಮಸೇನಂ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಂ|

07107002c ರಥಮನ್ಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಪುನಃ|

07107002e ಅಭ್ಯಯಾತ್ಪಾಂಡವಂ ಕರ್ಣೋ ವಾತೋದ್ಧೃತ ಇವಾರ್ಣವಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುವ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಸಾಗರದಂತೆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07107003a ಕ್ರುದ್ಧಮಾಧಿರಥಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07107003c ಭೀಮಸೇನಮಮನ್ಯಂತ ವೈವಸ್ವತಮುಖೇ ಹುತಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕ್ರುದ್ಧ ಆಧಿರಥಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು
ವೈವಸ್ವತನ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಹುತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

07107004a ಚಾಪಶಬ್ದಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ತಲಶಬ್ದಂ ಚ ಭೈರವಂ|

07107004c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಸೇನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಭೈರವ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಶಬ್ದವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾಧೇಯನು ಭೀಮಸೇನನ ರಥದ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿದನು.

07107005a ಪುನರೇವ ತತೋ ರಾಜನ್ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸುದಾರುಣಃ|

07107005c ವಿಮರ್ಧಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ರಾಜನ್! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಪುನಃ ಸೂತಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರ ನಡುವೆ ಮಹಾ ದಾರುಣ ಹೋರಾಟವು ನಡೆಯಿತು.

07107006a ಸಂರಬ್ಧೌ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೂ ಪರಸ್ಪರವಧ್ಯೈಷಿಣೌ|

07107006c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮೀಕ್ಷಾಂ ಚಕ್ರಾತೇ ದಹಂತಾವಿವ ಲೋಚನೈಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ ಸಂರಬ್ಧರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07107007a ಕ್ರೋಧರಕ್ತೇಕ್ಷಣೌ ಕ್ರುದ್ಧೌ ನಿಃಶ್ವಸಂತೌ ಮಹಾರಥೌ|

07107007c ಯುದ್ಧೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತತಕ್ಷತುರರಿಂದಮೌ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥ ಅರಿಂದಮರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07107008a ವ್ಯಾಘ್ರಾವಿವ ಸುಸಂರಬ್ಧೌ ಶೈನಾವಿವ ಚ ಶೀಘ್ರಗೌ|

07107008c ಶರಭಾವಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ಯುಯುಧಾತೇ ಪರಸ್ಪರಂ||

ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಂತೆ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ, ಗಿಡುಗಳಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಶರಭಗಳಂತೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07107009a ತತೋ ಭೀಮಃ ಸ್ಮರನ್ ಕ್ಲೇಶಾನಕ್ಷದ್ಯೂತೇ ವನೇಽಪಿ ಚ|

07107009c ವಿರಾಟನಗರೇ ಚೈವ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದುಃಖಮರಿಂದಮಃ||

07107010a ರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಸ್ಫೀತರತ್ನಾನಾಂ ಹರಣಂ ಚ ತವಾತ್ಮಜೈಃ|

07107010c ಸತತಂ ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಾನ್ಸಪುತ್ರೇಣ ತ್ವಯಾ ಕೃತಾನ್||

07107011a ದಗ್ಧಮೈಚ್ಛಶ್ಚ ಯತ್ಕುಂತೀಂ ಸಪುತ್ರಾಂ ತ್ವಮನಾಗಸಂ|

07107011c ಕೃಷ್ಣಾಯಾಶ್ಚ ಪರಿಕ್ಷೇಶಂ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ದುರಾತ್ಮಭಿಃ||

07107012a ಪತಿಮನ್ಯಂ ಪರೀಪ್ಸಸ್ವ ನ ಸಂತಿ ಪತಯಸ್ತವ|

07107012c ನರಕಂ ಪತಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸರ್ವೇ ಷಂಢತಿಲೋಪಮಾಃ||

07107013a ಸಮಕ್ಷಂ ತವ ಕೌರವ್ಯ ಯದೂಚುಃ ಕುರವಸ್ತದಾ|

07107013c ದಾಸೀಭೋಗೇನ ಕೃಷ್ಣಾಂ ಚ ಭೋಕ್ತುಕಾಮಾಃ ಸುತಾಸ್ತವ||

07107014a ಯಚ್ಚಾಪಿ ತಾನ್ವ್ರವ್ರಜತಃ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನನಿವಾಸಿನಃ|

07107014c ಪರುಷಾಣ್ಯುಕ್ತವಾನ್ಕುರ್ಣಃ ಸಭಾಯಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ತವ||

07107015a ತೃಣೇಕೃತ್ಯ ಚ ಯತ್ಪಾರ್ಥಾಂಸ್ತವ ಪುತ್ರೋ ವವಲ್ಗ ಹ|

07107015c ವಿಷಮಸ್ಥಾನ್ಸಮಸ್ಥೋ ಹಿ ಸಂರಂಭಾದ್ಗತಚೇತಸಃ||

07107016a ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಚಾರಿಘ್ನಸ್ತಾನಿ ದುಃಖಾನಿ ಚಿಂತಯನ್|

07107016c ನಿರವಿದ್ಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಜೀವಿತೇನ ವೃಕೋದರಃ||

ಆಗ ಅರಿಂದಮ ಭೀಮನು ಅಕ್ಷದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ, ನಂತರ ವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಪಡೆದ ದುಃಖವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು; ರತ್ನ ಸಮೃದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಅಪಹರಿಸಿದುದನ್ನೂ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಸತತವೂ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನೂ, ಮುಗ್ಧ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಲು ಬಯಸಿದ

ನಿನ್ನನ್ನೂ, ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರಾತ್ಮರು ಕೃಷ್ಣೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ನೀಡಿದ
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ, “ಪೊಳ್ಳು ಎಳ್ಳಿನಂತಿರುವ ಪಾರ್ಥರೆಲ್ಲರೂ ನರಕದಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ! ಇವರು ನಿನ್ನ ಗಂಡಂದಿರಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ! ಬೇರೆಯೇ
ಪತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು!” ಎಂದು ಕೌರವ್ಯ! ನಿನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ
ಕುರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನೂ; ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು
ಭೋಗಿಸಲು ಬಯಸಿದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ; ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ
ಅವರು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನಾಡಿದ ಕಠೋರ ಮಾತುಗಳನ್ನು; ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಪಾರ್ಥರನ್ನು
ತೃಣೀಕರಿಸಿ ದರ್ಪದಿಂದ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದ ಆ
ಅಲ್ಪತೇಜಸನನ್ನೂ; ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನೀಡಿದ ಆ ದುಃಖಗಳನ್ನು
ನೆನೆದು ಆ ಅರಿಷ್ಟ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವೃಕೋದರನು ಜೀವವನ್ನೂ
ಕಡೆಗಣಿಸಿದನು.

07107017a ತತೋ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಸುಮಹದ್ಧೇಮಪೃಷ್ಠಂ ದುರಾಸದಂ|

07107017c ಚಾಪಂ ಭರತಶಾರ್ದೂಲಸ್ತುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಕರ್ಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಆಗ ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನಿದ್ದ ದುರಾಸದ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಆ
ಭರತಶಾರ್ದೂಲನು ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07107018a ಸ ಸಾಯಕಮಯೈರ್ಜಾಲೈರ್ಭೀಮಃ ಕರ್ಣರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07107018c ಭಾನುಮದ್ಭಿಃ ಶಿಲಾಧೌತೈರ್ಭಾರ್ನೋಃ ಪ್ರಚ್ಚಾದಯತ್ಪ್ರಭಾಂ||

ಕರ್ಣನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಲಾಧೌತ ಸಾಯಕಗಳ
ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಭೀಮನು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೇ
ಮಂಕುಗೊಳಿಸಿದನು.

07107019a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯಾಧಿರಧಿಸ್ತೂರ್ಣಮಸ್ಯಂ ಶಿತಾನ್ ಶರಾನ್|

07107019c ವ್ಯಧಮದ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಶರಜಾಲಾನಿ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಆಗ ಆಧಿರಧಿಯು ನಗುತ್ತಾ ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಭೀಮಸೇನನ
ಪತ್ರಿಗಳ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07107020a ಮಹಾರಥೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾವೇಗೈರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07107020c ವಿವ್ಯಾಧಾಧಿರಧಿರ್ಭೀಮಂ ನವಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಮಹಾರಥ, ಮಹಾಬಾಹು, ಮಹಾವೇಗೀ, ಮಹಾಬಲ ಆಧಿರಧಿಯು
ಭೀಮನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07107021a ಸ ತೋತ್ತೈರಿವ ಮಾತಂಗೋ ವಾಯುಮಾಣಃ ಪತತ್ರಿಭಿಃ|

07107021c ಅಭ್ಯಧಾವದಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ವೃಕೋದರಃ||

ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯಂತೆ ಈ ಪತತ್ರಿಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕೋದರನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಭರಿಗೊಳ್ಳದೇ
ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07107022a ತಮಾಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ರಭಸಂ ಪಾಂಡವರ್ಷಭಂ|

07107022c ಕರ್ಣಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ಯೋದ್ಧಂ ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ವೇಗದಿಂದ ರಭಸವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಡವರ್ಷ ಭನೋಂದಿಗೆ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನು ಹೋರಾಡುವ
ಇನ್ನೊಂದು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಂತೆ, ಕರ್ಣನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07107023a ತತಃ ಪ್ರಧ್ಮಾಪ್ಯ ಜಲಜಂ ಭೇರೀಶತನಿನಾದಿತಂ|

07107023c ಅಕ್ಷುಭ್ಯತ ಬಲಂ ಹರ್ಷಾದುದ್ಧೂತ ಇವ ಸಾಗರಃ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ನೂರಾರು ಭೇರಿಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬಾರಿಸಿದರೆ
ಉಂಟಾಗುವಷ್ಟು ಶಬ್ದವನ್ನು ನೀಡುವ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿ
ಹರ್ಷದಿಂದ ಸಾಗರದಂತಿರುವ ಭೀಮನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿದನು.

07107024a ತದುದ್ಧೂತಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥನಾಗಾಶ್ವಪತ್ತಿಮತ್|

07107024c ಭೀಮಃ ಕರ್ಣಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಸಾಯಕೈಃ||

ರಥ-ಗಜ-ಅಶ್ವ-ಪದಾತಿಗಳ ತನ್ನ ಸೇನೆಯು ಹೀಗೆ
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮನು ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07107025a ಅಶ್ವಾನೃಶ್ಯಸವರ್ಣಾಂಸ್ತು ಹಂಸವರ್ಣೈರ್ಹ ಯೋತ್ತಮೈಃ|

07107025c ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಯದ್ರಣೇ ಕರ್ಣಃ ಪಾಂಡವಂ ಚಾದಯಂ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಹಂಸವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು ಭೀಮನ
ಕರಡಿಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು

ಪಾಂಡವನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07107026a ಋಶ್ಯವರ್ಣಾನ್ ಹಯಾನ್ಕರ್ಕೈರ್ಮಿಶ್ರಾನ್ಮಾರುತರಂಹಸಃ|

07107026c ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಹಾಹಾಕೃತಮಭೂದ್ಬಲಂ||

ಆ ಕರಡೀ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಂಸವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07107027a ತೇ ಹಯಾ ಬಹ್ವಶೋಭಂತ ಮಿಶ್ರಿತಾ ವಾತರಂಹಸಃ|

07107027c ಸಿತಾಸಿತಾ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಬಲಾಹಕಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಬೆರೆತುಹೋದ ಆ ಗಾಳಿಯ ವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕಪ್ಪು-ಬಿಳಿ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದವು.

07107028a ಸಂರಬ್ಧೌ ಕ್ರೋಧತಾಮ್ರಾಕ್ಷೌ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕರ್ಣವೃಕೋದರೌ|

07107028c ಸಂತ್ರಸ್ತಾಃ ಸಮಕಂಪಂತ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣ-ವೃಕೋದರರನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಮಹಾರಥರು ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದರು.

07107029a ಯಮರಾಷ್ಟ್ರೋಪಮಂ ಘೋರಮಾಸೀದಾಯೋಧನಂ ತಯೋಃ|

07107029c ದುರ್ದರ್ಶಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರೇತರಾಜಪುರಂ ಯಥಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯು
ಯಮರಾಷ್ಟ್ರದಂತೆ ಘೋರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಪ್ರೇತರಾಜನ
ಪುರದಂತೆ ದುರ್ದರ್ಶನವಾಯಿತು.

07107030a ಸಮಾಜಮಿವ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07107030c ನಾಲಕ್ಷಯಂ ಜಯಂ ವ್ಯಕ್ತಮೇಕೈಕಸ್ಯ ನಿವಾರಣೇ||

ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂದಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥರ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ
ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕ ಜಯವು ದೊರಕುತ್ತದೆಯೆಂದು
ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

07107031a ತಯೋಃ ಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಸಮ್ಮರ್ದಂ ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಮಹಾಸ್ತ್ರಯೋಃ|

07107031c ತವ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ರಾಜನ್ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ರಾಜನ್! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವರು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗನ
ದುರ್ಮಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಆ
ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07107032a ಚಾದಯಂತೌ ಹಿ ಶತ್ರುಘ್ನಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಾಯಕೈಃ ಶಿತೈಃ|

07107032c ಶರಜಾಲಾವೃತಂ ವ್ಯೋಮ ಚಕ್ರತೇ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಶತ್ರುಘ್ನರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದರು. ಆಕಾಶವನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಿ, ಬಾಣಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನೂ ಸುರಿಸಿದರು.

07107033a ತಾವನ್ನೋನ್ಯಂ ಜಿಘಾಂಸಂತೌ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಮಹಾರಥೌ|

07107033c ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯತರಾವಾಸ್ತಾಂ ವೃಷ್ಟಿಮಂತಾವಿವಾಂಬುದೌ||

ಅನ್ನೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥರಿಬ್ಬರೂ ಜೋರಾಗಿ
ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯರಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07107034a ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಾನ್ಬಾಣಾನ್ವಮುಂಚಂತಾವರಿಂದಮೌ|

07107034c ಭಾಸ್ವರಂ ವ್ರೋಮ ಚಕ್ರಾತೇ ವಃನ್ಯುಲ್ಕಾಭಿರಿವ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಆ
ಅರಿಂದಮರು ಆಕಾಶವನ್ನು ಉಲೈಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದರು.

07107035a ತಾಭ್ಯಾಂ ಮುಕ್ತಾ ವ್ಯಕಾಶಂತ ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಸಸಃ|

07107035c ಪಂಕ್ತಃ ಶರದಿ ಮತ್ತಾನಾಂ ಸಾರಸಾನಾಮಿವಾಂಬರೇ||

ಅವರು ಬಿಟ್ಟ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳ ಬಾಣಗಳು ಶರತ್ಕಾಲದ ಅಂಬರದಲ್ಲಿ
ಸಾಗುವ ಮದಿಸಿದ ಸಾರಂಗಗಳ ಸಾಲುಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07107036a ಸಂಸಕ್ತಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಮರಿಂದಮಂ|

07107036c ಅತಿಭಾರಮಮನ್ಯೇತಾಂ ಭೀಮೇ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ||

ಆಗ ಸೂತಪುತ್ರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಂದಮನನ್ನು ನೋಡಿ

ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರು ಕರ್ಣನು ಭೀಮನಿಗೆ ಅತಿ ಭಾರಿ ಎಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07107037a ತತ್ರಾಧಿರಥಿಭೀಮಾಭ್ಯಾಂ ಶರೈರ್ಮುಕ್ತೈರ್ಧೃತಾಹತಾಃ|

07107037c ಇಷುಪಾತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪೇತುರಶ್ವನರದ್ವಿಪಾಃ||

ಹೀಗೆ ಆಧಿರಥಿ ಮತ್ತು ಭೀಮರು ಶರಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ
ಬಿಡುತ್ತಿರಲು ಆ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಅನೇಕ ಕುದುರೆ, ಮನುಷ್ಯ,
ಆನೆಗಳು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು.

07107038a ಪತದ್ಭಿಃ ಪತಿತ್ಯೈಶ್ಚಾನ್ವೈರ್ಗತಾಸುಭಿರನೇಕಶಃ|

07107038c ಕೃತೋ ಮಹಾನ್ಮಹಾರಾಜ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ಜನಕ್ಷಯಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸತ್ತು ಬಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕರಿಂದ ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳಕಡೆ ಮಹಾ ಜನಕ್ಷಯವುಂಟಾಯಿತು.

07107039a ಮನುಷ್ಯಾಶ್ವಗಜಾನಾಂ ಚ ಶರೀರೈರ್ಗತಜೀವಿತೈಃ|

07107039c ಕ್ಷಣೇನ ಭೂಮಿಃ ಸಂಜಙ್ಘೇ ಸಂವೃತಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಣಭೂಮಿಯು ಜೀವವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ-ಅಶ್ವ-ಗಜಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟಿತು."

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧೇ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

೧೦೮

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ (೧-೧೫). ಭೀಮಸೇನನು ಕರ್ಣನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೧೬-೩೩). ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗ ದುರ್ಜಯನ ವಧೆ (೩೪-೪೧).

07108001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07108001a ಅತ್ಯದ್ಭುತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07108001c ಯತ್ಕರ್ಣಂ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ಲಘುವಿಕ್ರಮಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮರದಲ್ಲಿ ಲಘುವಿಕ್ರಮ ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಭೀಮಸೇನನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅತಿ ಅದ್ಭುತವಾದುದೆಂದು ನಾನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

07108002a ತ್ರಿದಶಾನಪಿ ಚೋದ್ಯುಕ್ತಾನ್ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧರಾನ್ಯುಧಿ|

07108002c ವಾರಯೇದ್ಯೋ ರಣೇ ಕರ್ಣಃ ಸಯಕ್ಷಾಸುರಮಾನವಾನ್||

07108003a ಸ ಕಥಂ ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧೇ ಭ್ರಾಜಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಾ|

07108003c ನಾತರತ್ನಂಯುಗೇ ತಾತ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಅಯ್ಯಾ! ಯಕ್ಷ-ಅಸುರ-ಮಾನವರನ್ನೂ ಸೇರಿ ತ್ರಿದಶರೇ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಶಸ್ತ್ರಧರರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಬಲ್ಲಂತಹ ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನನ್ನು

ಹೇಗೆ ಜಯಿಸಲಿಲ್ಲ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ !

07108004a ಕಥಂ ಚ ಯುದ್ಧಂ ಭೂಯೋಽಭೂತ್ತಯೋಃ ಪ್ರಾಣದುರೋದರೇ|

07108004c ಅತ್ರ ಮನ್ಯೇ ಸಮಾಯತ್ತೋ ಜಯೋ ವಾಜಯ ಏವ ವಾ||

ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿರಿಸಿದ ಆ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು? ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಜಯ ಅಥವಾ ಅಪಜಯಗಳು ಸಮವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

07108005a ಕರ್ಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಣೇ ಸೂತ ಮಮ ಪುತ್ರಃ ಸುಯೋಧನಃ|

07108005c ಜೇತುಮುತ್ತಹತೇ ಪಾರ್ಥಾನ್ಸಗೋವಿಂದಾನ್ಸಸಾತ್ವತಾನ್||

ಸೂತ! ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಬಂದನೆಂದರೆ ನನ್ನ ಮಗ ಸುಯೋಧನನು ಸಾತ್ವತರೊಂದಿಗೆ ಗೋವಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಉತ್ಸಾಹತಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

07108006a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ನಿರ್ಜಿತಂ ಕರ್ಣಮಸಕ್ಯದ್ಭೀಮಕರ್ಮಣಾ|

07108006c ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಮರೇ ಮೋಹ ಆವಿಶತೀವ ಮಾಂ||

ಭೀಮಕರ್ಮಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಸೋತನೆಂದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಅತೀವ ಮಂಕಾಗಿದೆ.

07108007a ವಿನಷ್ಟಾನ್ಕಿರವಾನ್ಮನ್ಯೇ ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ದುರ್ನಯೈಃ|

07108007c ನ ಹಿ ಕರ್ಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಪಾರ್ಥಾನ್ಜ್ಞೇಷ್ಯತಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಕೌರವರು

ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಣನು
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರ.

07108008a ಕೃತವಾನ್ಯಾನಿ ಯುದ್ಧಾನಿ ಕರ್ಣಃ ಪಾಂಡುಸುತೈಃ ಸಹ|

07108008c ಸರ್ವತ್ರ ಪಾಂಡವಾಃ ಕರ್ಣಮಜಯಂತ ರಣಾಜಿರೇ||

ಪಾಂಡುಸುತರೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಣನು ಯಾವ ಯಾವ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ರಣಾಜಿರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು
ಕರ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

07108009a ಅಜಯ್ಯಾಃ ಪಾಂಡವಾಸ್ತಾತ ದೇವೈರಪಿ ಸವಾಸವೈಃ|

07108009c ನ ಚ ತದ್ಬುಧ್ಯತೇ ಮಂದಃ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಮ||

ಅಯ್ಯಾ! ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪಾಂಡವರು
ಅಜೇಯರು. ನನ್ನ ಮೂಡ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅದನ್ನು
ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

07108010a ಧನಂ ಧನೇಶ್ವರಸ್ಯೇವ ಹೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಮೇ ಸುತಃ|

07108010c ಮಧುಪ್ರೇಪ್ಸುರಿವಾಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಪಾತಂ ನಾವಬುಧ್ಯತೇ||

ಧನೇಶ್ವರನಂತಿರುವ ಪಾರ್ಥನ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ನನ್ನ
ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಮಗನು ಜೇನು ಹುಡುಕುವವನಂತೆ ಮುಂದಿರುವ
ಪ್ರಪಾತವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07108011a ನಿಕೃತ್ಯಾ ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞೋ ರಾಜ್ಯಂ ಹೃತ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07108011c ಜಿತಾನಿತ್ಯೇವ ಮನ್ವಾನಃ ಪಾಂಡವಾನವಮನ್ಯತೇ||

ಮೋಸಗಾರನಾದ ಅವನು ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ
ಅಪಹರಿಸಿ ಅದನ್ನು ತಾನು ಗೆದ್ದಿರುವುದೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07108012a ಪುತ್ರಸೇಹಾಭಿಭೂತೇನ ಮಯಾ ಚಾಪ್ಯಕೃತಾತ್ಮನಾ|

07108012c ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ನಿಕ್ಯತಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ||

ಅಕೃತಾತ್ಮನಾದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡುನಂದರನ್ನು
ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದೆ.

07108013a ಶಮಕಾಮಃ ಸದಾ ಪಾರ್ಥೋ ದೀರ್ಘಪ್ರೇಕ್ಷೀ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07108013c ಅಶಕ್ತ ಇತಿ ಮನ್ವಾನ್ಯೈಃ ಪುತ್ರೈರ್ಮಮ ನಿರಾಕೃತಃ||

ದೀರ್ಘಪ್ರೇಕ್ಷೀ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸದಾ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇ
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇತರರು ಅವರು
ಅಶಕ್ತರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.

07108014a ತಾನಿ ದುಃಖಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ವಿಪ್ರಕಾರಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07108014c ಹೃದಿ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಭೀರ್ಮೋಽಯುಧ್ಯತ ಸೂತಜಂ||

ಆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ
ತುಂಬಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ಸೂತಪುತ್ರ

ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07108015a ತಸ್ಮಾನ್ಮೇ ಸಂಜಯ ಬ್ರೂಹಿ ಕರ್ಣಭೀಮೌ ಯಥಾ ರಣೇ|

07108015c ಅಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಯುಧಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಪರಸ್ಪರವಧ್ಯೆಷಿಣೌ||

ಸಂಜಯ ! ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕರ್ಣ-ಭೀಮರಿಬ್ಬರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07108016 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07108016a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ವೃತ್ತಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಕರ್ಣಭೀಮಯೋಃ|

07108016c ಪರಸ್ಪರವಧಪ್ರೇಕ್ಷೋರ್ವನೇ ಕುಂಜರಯೋರಿವ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ವನದಲ್ಲಿರುವ ಆನೆಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಕರ್ಣ-ಭೀಮರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

07108017a ರಾಜನ್ವೈಕರ್ತನೋ ಭೀಮಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರುದ್ಧಮರಿಂದಮಂ|

07108017c ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಪರಾಕ್ರಮ್ಯ ವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಂಶತಾ ಶರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಕ್ರುದ್ಧ ವೈಕರ್ತನನು ಕ್ರುದ್ಧ ಅರಿಂದಮ ಭೀಮನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮುನ್ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07108018a ಮಹಾವೇಗೈಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಗೈಃ ಶಾತಕುಂಭಪರಿಷ್ಕೃತೈಃ|

07108018c ಆಹನದ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮಂ ವೈಕರ್ತನಃ ಶರೈಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ವೈಕರ್ತನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ
ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಮೊನಚಾಗಿದ್ದ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07108019a ತಸ್ಯಾಸ್ಯತೋ ಧನುರ್ಭೀಮಶ್ಚ ಕರ್ತನಿಶಿತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07108019c ರಥನೀಡಾಚ್ಚ ಯಂತಾರಂ ಭಲ್ಲೇನಾಪಾತಯತ್ ಕ್ಷಿತೌ||

ಆಗ ಭೀಮನು ಮೂರು ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಕರ್ತನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿ, ರಥನೀಡೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿದನು.

07108020a ಸ ಕಾಂಕ್ಷನ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಧಂ ವೈಕರ್ತನೋ ವೃಷಃ|

07108020c ಶಕ್ತಿಂ ಕನಕವೈಡೂರ್ಯ ಚಿತ್ರದಂಡಾಂ ಪರಾಮೃಶತ್||

ಭೀಮಸೇನನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ವೃಷ ವೈಕರ್ತನನು ಕನಕ-
ವೈಡೂರ್ಯ ಚಿತ್ರಿತ ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07108021a ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ ಮಹಾಶಕ್ತಿಂ ಕಾಲಶಕ್ತಿಮಿವಾಪರಾಂ|

07108021c ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚ ರಾಧೇಯಃ ಸಂಧಾಯ ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

07108021e ಚಿಕ್ಷೇಪ ಭೀಮಸೇನಾಯ ಜೀವಿತಾಂತಕರೀಮಿವ||

ಕಾಲಶಕ್ತಿಯಂತಿರುವ ಆ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಧಾನಮಾಡಿ
ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನ ಜೀವವನ್ನೇ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವನೋ
ಎಂಬಂತೆ ರಾಧೇಯನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07108022a ಶಕ್ತಿಂ ವಿಸ್ತುಜ್ಯ ರಾಧೇಯಃ ಪುರಂದರ ಇವಾಶನಿ|

07108022c ನನಾದ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಬಲವಾನ್ಸೂತನಂದನಃ|

07108022e ತಂ ಚ ನಾದಂ ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಹೃಷಿತಾಭವನ್||

ಪುರಂದರನು ವಜ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಸೂತನಂದನ ರಾಧೇಯನು ಜೋರಾಗಿ ಮಹಾನಾದಗೈದನು. ಆಗ
ಅವನ ಆ ಕೂಗನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಹರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು.

07108023a ತಾಂ ಕರ್ಣ ಭುಜನಿರ್ಮುಕ್ತಾಮರ್ಕವೈಶ್ವಾನರಪ್ರಭಾಂ|

07108023c ಶಕ್ತಿಂ ವಿಯತಿ ಚಿಚ್ಛೇದ ಭೀಮಃ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ||

ಕರ್ಣನ ಭುಜದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ಸೂರ್ಯ-ಅಗ್ನಿಯರ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೀಮನು ಏಳು ಆಶುಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07108024a ಚಿತ್ವಾ ಶಕ್ತಿಂ ತತೋ ಭೀಮೋ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸನ್ನಿಭಾಂ|

07108024c ಮಾರ್ಗಮಾಣ ಇವ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ||

07108025a ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ನವ ಸಂರಬ್ಧಃ ಶರಾನ್ಬಹಿಣವಾಸಸಃ|

07108025c ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಂ ಶಿಲಾಧೌತಾನ್ಯಮದಂಡೋಪಮಾನ್ಮೃಧೇ||

ಮಾರಿಷ! ಪೊರೆಬಿಟ್ಟ ಹಾವಿನಂತಿರುವ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂರಬ್ಧ ಭೀಮನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ಹೀರುವವೋ ಎಂತಿರುವ ನವಿಲುಗರಿಗಳಿದ್ದ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ
ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೆದ ಯಮದಂಡಗಳಂತಿದ್ದ ಮಾರ್ಗಣ ಶರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07108026a ಕರ್ಣೋಽಪ್ಯನ್ಯದ್ಧನುರ್ಗೃಹ್ಯ ಹೇಮಪೃಷ್ಠಂ ದುರಾಸದಂ|

07108026c ವಿಕೃಷ್ಯ ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾಯಕಾನ್ನವ||

ಕರ್ಣನು ಆಗ ಇನ್ನೊಂದು ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳ ದುರಾಸದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೋರಾಗಿ ಎಳೆದು ಒಂಭತ್ತು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07108027a ತಾನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ನವಭಿರ್ನ ತಪರ್ವಭಿಃ|

07108027c ವಸುಷೇಣೇನ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾನ್ನವ ರಾಜನ್ಮಹಾಶರಾನ್|

07108027e ಚಿತ್ತ್ವಾ ಭೀಮೋ ಮಹಾರಾಜ ನಾದಂ ಸಿಂಹ ಇವಾನದತ್||

ರಾಜನ್ ! ವಸುಷೇಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಆ ಒಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವ ಮಹಾಶರಗಳನ್ನೂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಕತ್ತರಿಸಿ ಭೀಮನು ಸಿಂಹದಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07108028a ತೌ ವೃಷಾವಿವ ನರ್ದಂತೌ ಬಲಿನೌ ವಾಶಿತಾಂತರೇ|

07108028c ಶಾರ್ದೂಲಾವಿವ ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಮತ್ಯರ್ಥಂ ಚ ಹ್ಯಗರ್ಜತಾಂ||

07108029a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರಜಿಹೀರ್ಷಂತಾವನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾಂತರೈಷಿಣೌ|

07108029c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವೀಕ್ಷಂತೌ ಗೋಷ್ಠೇಷ್ವಿವ ಮಹರ್ಷಭೌ||

ಕಾವಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಹಸುವಿಗಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಡುವ ಬಲಶಾಲೀ ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿಗೆ ಸೆಣಸಾಡುವ ಹುಲಿಗಳಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ

ಎರಡು ಮಹಾ ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07108030a ಮಹಾಗಜಾವಿವಾಸಾದ್ಯ ವಿಷಾಣಾಗ್ರೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07108030c ಶರೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಅನಂತರ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ದಂತಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ತಿವಿಯುವ ಎರಡು
ಆನೆಗಳಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಳೆದ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ
ಶರಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07108031a ನಿರ್ದಹಂತೌ ಮಹಾರಾಜ ಶರವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಪರಸ್ಪರಂ|

07108031c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವೀಕ್ಷಂತೌ ಕೋಪಾದ್ವಿವೃತಲೋಚನೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಾ
ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07108032a ಪ್ರಹಸಂತೌ ತಥಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಭರ್ತ್ಸಯಂತೌ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ|

07108032c ಶಂಖಶಬ್ದಂ ಚ ಕುರ್ವಾಣೌ ಯುಯುಧಾತೇ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೈದಾಡುತ್ತಾ,
ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದಿ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07108033a ತಸ್ಯ ಭೀಮಃ ಪುನಶ್ಚಾಪಂ ಮುಷ್ಟೌ ಚಿಚ್ಚೇದ ಮಾರಿಷ|

07108033c ಶಂಖವರ್ಣಾಶ್ಚ ತಾನಶ್ವಾನ್ಬಾಣೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಮಾರಿಷ! ಪುನಃ ಭೀಮನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಶಂಖದ ಬಿಳುಪಿನ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07108034a ತಥಾ ಕೃಚ್ಛ್ರಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪಃ|

07108034c ವೇಪಮಾನ ಇವ ಕ್ರೋಧಾದ್ವಾ ದಿದೇಶಾಥ ದುರ್ಜಯಂ||

ಹಾಗೆ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದ ನೃಪ ದುರ್ಯೋಧನನು ದುರ್ಜಯನಿಗೆ
ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು:

07108035a ಗಚ್ಛ ದುರ್ಜಯ ರಾಧೇಯಂ ಪುರಾ ಗ್ರಸತಿ ಪಾಂಡವಃ|

07108035c ಜಹಿ ತೂಬರಕಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಬಲಮಾದಧತ್||

“ದುರ್ಜಯ! ಹೋಗು! ಅಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನು ರಾಧೇಯನನ್ನು
ನುಂಗಿಬಿಡುವಂತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಗಡ್ಡವಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಲ್ಲು!
ಕರ್ಣನ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸು!”

07108036a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ತವಾತ್ಮಜಂ|

07108036c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ಭೀಮಸೇನಂ ವ್ಯಾಸಕ್ತಂ ವಿಕಿರಂ ಶರಾಣ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು
ಹೇಳಿ ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ

ಅವನ ಮೇಲೆ ಶರಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದನು.

07108037a ಸ ಭೀಮಂ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈರಶ್ವಾನಷ್ಟಭಿರರ್ಧಯತ್|

07108037c ಷಡ್ಭಿಃ ಸೂತಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಕೇತುಂ ಪುನಸ್ತಂ ಚಾಪಿ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಅವನು ಭೀಮನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಂಟರಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆರರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು, ಮೂರರಿಂದ ಕೇತುವನ್ನು ಮತ್ತು ಏಳರಿಂದ ಅವನನ್ನೂ ಪುನಃ ಹೊಡೆದನು.

07108038a ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾಶ್ವಯಂತಾರಮಾಶುಗೈಃ|

07108038c ದುರ್ಜಯಂ ಭಿನ್ನಮರ್ಮಾಣಮನಯದ್ಯಮಸಾದನಂ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಆಶುಗಳಿಂದ ದುರ್ಜಯನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಭೀದಿಸಿ ಅವನನ್ನೂ, ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07108039a ಸ್ವಲಂಕೃತಂ ಕ್ಷಿತೌ ಕ್ಷುಣ್ಣಂ ಚೇಷ್ಟಮಾನಂ ಯಥೋರಗಂ|

07108039c ರುದನ್ನಾರ್ತಸ್ತವ ಸುತಂ ಕರ್ಣಶ್ಚಕ್ರೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ||

ಗಾಯಗೊಂಡ ಹಾವಿನಂತೆ ಹೊರಳಾಡಿ ಆರ್ತನಾಗಿ ರೋದಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕರ್ಣನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದನು.

07108040a ಸ ತು ತಂ ವಿರಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ಮಯನ್ನತ್ಯಂತವೈರಿಣಂ|

07108040c ಸಮಾಚಿನೋದ್ಬಾಣಗಣೈಃ ಶತಕ್ಷೀಮಿವ ಶಂಕುಭಿಃ||

ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಅತ್ಯಂತ ವೈರಿಯಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ಬಾಣಗಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿರುವ ಶತಘ್ನಿಯಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07108041a ತಥಾಪ್ಯತಿರಥಃ ಕರ್ಣೋ ಭಿದ್ಯಮಾನಃ ಸ್ಮ ಸಾಯಕೈಃ|

07108041c ನ ಜಹೌ ಸಮರೇ ಭೀಮಂ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಂ ಪರಂತಪಃ||

ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಪರಂತಪ ಅತಿರಥ ಕರ್ಣನು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪ ಭೀಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧೇ ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾವಿಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೯

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರ ದುರ್ಮುಖನ ವಧೆ; ಕರ್ಣನ
ಪಲಾಯನ (೧-೩೪).

07109001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07109001a ಸ ತಥಾ ವಿರಥಃ ಕರ್ಣಃ ಪುನರ್ಭೀಮೇನ ನಿರ್ಜಿತಃ|

07109001c ರಥಮನ್ಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಸದ್ಯೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮನಿಂದ ಹೀಗೆ ಸೋತು ವಿರಥನಾದ ಕರ್ಣನು ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07109002a ಮಹಾಗಜಾವಿವಾಸಾದ್ಯ ವಿಷಾಣಾಗ್ರೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07109002c ಶರೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ತಮ್ಮ ದಂತಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಸೆಣಸಾಡುವ ಮಹಾಗಜಗಳಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07109003a ಅಥ ಕರ್ಣಃ ಶರವ್ರಾತ್ಯೈರ್ಭೀಮಂ ಬಲವದರ್ದಯತ್|

07109003c ನನಾದ ಬಲವನ್ನಾದಂ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಚೋರಸಿ||

ಆಗ ಕರ್ಣನು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಪುನಃ ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07109004a ತಂ ಭೀಮೋ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯದಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07109004c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಪುನಃ ಇಪ್ಪತ್ತು ನತಪರ್ವಣ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07109005a ಕರ್ಣಸ್ತು ನವಭಿರ್ಭೀಮಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ರಾಜನ್ಸ್ತು ನಾಂತರೇ|

07109005c ಧ್ವಜಮೇಕೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೇನ ಶಿತೇನ ಹ||

ರಾಜನ್ ! ಕರ್ಣನಾದರೋ ಭೀಮನ ಸ್ತನಾಂತರವನ್ನು ಒಂಭತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಒಂದೇ ನಿಶಿತ ಸಾಯಕದಿಂದ ಧ್ವಜಕ್ಕೂ ಹೊಡೆದನು.

07109006a ಸಾಯಕಾನಾಂ ತತಃ ಪಾರ್ಥಸ್ತ್ರಿಷಷ್ಷಾಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ|

07109006c ತೋತ್ಪ್ರಿರಿವ ಮಹಾನಾಗಂ ಕಶಾಭಿರಿವ ವಾಜಿನಂ||

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ಥ ಭೀಮನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ಮಹಾ ಆನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಅರತ್ತೂರು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07109007a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

07109007c ಸೃಕ್ವಿಣೇ ಲೇಲಿಹವ್ವೀರಃ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯಶಸ್ವೀ ಪಾಂಡವನಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ವೀರ ಕರ್ಣನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಟವಾಯಿಯನ್ನು ನೆಕ್ಕತೊಡಗಿದನು.

07109008a ತತಃ ಶರಂ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಕಾಯಾವದಾರಣಂ|

07109008c ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ಭೀಮಸೇನಾಯ ಬಲಾಯೇಂದ್ರ ಇವಾಶನಿಂ||

ಆಗ ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ದೇಹಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಶರವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07109009a ಸ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಸೂತಪುತ್ರಧನುಶ್ಚ ತಃ|

07109009c ಅಗಚ್ಚದ್ಧಾರಯನ್ನೂಮಿಂ ಚಿತ್ರಪುಂಖಿಃ ಶಿಲೀಮುಖಿಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಚಿತ್ರಪುಂಖಿವುಳ್ಳ
ಶಿಲೀಮುಖಿ ಬಾಣವು ಪಾರ್ಥ ಭೀಮನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಅಗೆದು ಹೊಕ್ಕಿತು.

07109010a ಸರ್ವಶೈಕ್ಯಾಂ ಚತುಷ್ಟಿಷ್ಟುಂ ಗುರ್ವೀಂ ರುಕ್ಮಾಂಗದಾಂ ಗದಾಂ|

07109010c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಷಡಸ್ತ್ರಾಮವಿಚಾರಯನ್||

ಆಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ವಿಚಾರಿಸದೇ ಭೀಮನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು
ಕಿಷ್ಟು ಉದ್ದವಿರುವ ಆರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊನಚಾಗಿರುವ, ಬಂಗಾರದ
ಹಿಡಿಯುಳ್ಳ ಭಾರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07109011a ತಯಾ ಜಘಾನಾಧಿರಥೇಃ ಸದಶ್ವಾನ್ನಾಧುವಾಹಿನಃ|

07109011c ಗದಯಾ ಭಾರತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಜ್ರೇಣೇಂದ್ರ ಇವಾಸುರಾನ್||

ಕ್ರುದ್ಧ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರದಿಂದ ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಾರತ
ಭೀಮನು ಆ ಗದೆಯಿಂದ ಆಧಿರಥ ಕರ್ಣನ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07109012a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07109012c ಧ್ವಜಮಾಧಿರಥೇಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಸೂತಮಭ್ಯಹನತ್ತದಾ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ಎರಡು ಕ್ಷುರಗಳಿಂದ
ಆದಿರಥಿಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸೂತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07109013a ಹತಾಶ್ವಸೂತಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ರಥಂ ಸ ಪತಿತಧ್ವಜಂ|

07109013c ವಿಸ್ಫಾರಯನ್ಧನುಃ ಕರ್ಣಸ್ತಸೌ ಭಾರತ ದುರ್ಮನಾಃ||

ಭಾರತ ! ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳು ಹತರಾಗಿದ್ದ, ಧ್ವಜವೂ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿದ್ದ
ಆ ರಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕರ್ಣನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ದುಃಖದಿಂದ
ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

07109014a ತತ್ರಾಧ್ಯುತಮಪಶ್ಯಾಮ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07109014c ವಿರಥೋ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಾರಯಾಮಾಸ ಯದ್ರಿಪುಂ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿರಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಶತ್ರುವನ್ನು ತಡೆದು ಎದುರಿಸಿದ
ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಧೇಯನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07109015a ವಿರಥಂ ತಂ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಿರಥಿಮಾಹವೇ|

07109015c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ನಭ್ಯಭಾಷತ ದುರ್ಮುಖಂ||

ರಾಜನ್ ! ಆಹವದಲ್ಲಿ ವಿರಥನಾಗಿರುವ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಧಿರಥಿಯನ್ನು
ನೋಡಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ದುರ್ಮುಖನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07109016a ಏಷ ದುರ್ಮುಖಿ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮೇನ ವಿರಥೀಕೃತಃ|

07109016c ತಂ ರಥೇನ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಂಪಾದಯ ಮಹಾರಥಂ||

“ದುರ್ಮುಖಿ ! ಇಗೋ ರಾಧೇಯನು ಭೀಮನಿಂದ

ವಿರಥೀಕೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥನಿಗೆ ರಥವನ್ನು
ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡು !”

07109017a ದುರ್ಯೋಧನವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತೋ ಭಾರತ ದುರ್ಮುಖಃ|

07109017c ತ್ವರಮಾಣೋಽಬ್ಯಯಾತ್ಕರ್ಣಂ ಭೀಮಂ ಚಾವಾರಯಚ್ಚರೈಃ||

ಭಾರತ ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಮುಖನು ತ್ವರಮಾಡಿ
ಕರ್ಣನ ಬಳಿಸಾರಿ ಭೀಮನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07109018a ದುರ್ಮುಖಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸೂತಪುತ್ರಪದಾನುಗಂ|

07109018c ವಾಯುಪುತ್ರಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೋಽಭೂತ್ಸೃಕ್ಮಣೀ ಪರಿಲೇಲಿಹನ್||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ ದುರ್ಮುಖನನ್ನು
ನೋಡಿ ವಾಯುಪುತ್ರನು ಹರ್ಷಗೊಂಡು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ
ಕಟವಾಯಿಯನ್ನು ಸವರಿದನು.

07109019a ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಮಹಾರಾಜ ವಾರಯಿತ್ವಾ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ|

07109019c ದುರ್ಮುಖಾಯ ರಥಂ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ಶಿಲೀಮುಖಗಳಿಂದ
ಕರ್ಣನನ್ನು ತಡೆದು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ರಥವನ್ನು ದುರ್ಮುಖನ ಕಡೆ
ತಿರುಗಿಸಿದನು.

07109020a ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಣೇ ಮಹಾರಾಜ ನವಭರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07109020c ಸುಪುಂಖೈರ್ದುರ್ಮುಖಂ ಭೀಮಃ ಶರೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಭೀಮನು ಸುಂದರ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ
ಒಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ದುರ್ಮುಖನನ್ನು ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07109021a ತತಸ್ತಂ ಏವಾಧಿರಥಿಃ ಸ್ಯಂದನಂ ದುರ್ಮುಖೇ ಹತೇ|

07109021c ಆಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಬಭೌ ರಾಜನ್ದೀಪ್ಯಮಾನ ಇವಾಂಶುಮಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ದುರ್ಮುಖನು ಹತನಾಗಲು ಆಧಿರಥಿಯು ಅವನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07109022a ಶಯಾನಂ ಭಿನ್ನಮರ್ಮಾಣಂ ದುರ್ಮುಖಂ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತಂ|

07109022c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣೋಽಶ್ರುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ನಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ಕವಚವು ಒಡೆದು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು ಮಲಗಿದ್ದ ದುರ್ಮುಖನನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿದವನಾಗಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

07109023a ತಂ ಗತಾಸುಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ|

07109023c ದೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಶ್ವಸನ್ನೀರೋ ನ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿರುವ ಅವನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದುವರೆದು ವೀರ ಕರ್ಣನು ದೀರ್ಘವಾದ ಬಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇ ಅವನಿಗೆ ತೋಚದಾಯಿತು.

07109024a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ವಿವರೇ ರಾಜನ್ನಾರಾಚಾನ್ಗಾರ್ಧ್ರವಾಸಸಃ|

07109024c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ತುರ್ದಶ||

ರಾಜನ್ ! ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ⁵⁵ ಭೀಮಸೇನನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ

⁵⁵ ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು

ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳುಳ್ಳ ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಾರಾಚಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07109025a ತೇ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾ ಮಹೌಜಸಃ|

07109025c ಹೇಮಚಿತ್ರಾ ಮಹಾರಾಜ ದ್ಯೋತಯಂತೋ ದಿಶೋ ದಶ||

07109026a ಅಪಿಬನ್ನೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಶೋಣಿತಂ ರಕ್ತಭೋಜನಾಃ|

07109026c ಕ್ರುದ್ಧಾ ಇವ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಭುಜಗಾಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

07109027a ಪ್ರಸರ್ಪಮಾಣಾ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ತೇ ವ್ಯರೋಚಂತ ಮಾರ್ಗಣಾಃ|

07109027c ಅರ್ಧಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಸಂರಬ್ಧಾ ಬಿಲಾನೀವ ಮಹೋರಗಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಮಹೌಜಸ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಕಾಲಚೋದಿತ ಬಾಣಗಳು ಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತ ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಕವಚವನ್ನು ಒಡೆದು ಅವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಒಳಹೊಕ್ಕಿದವು. ಆ ಮಾರ್ಗಣಗಳು ಬಿಲವನ್ನು ಅರ್ಧವೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಕಂಡವು.

07109028a ತಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದ್ರಾಧೇಯೋ ಜಾಂಬೂನದವಿಭೂಷಿತೈಃ|

07109028c ಚತುರ್ದಶಭಿರತ್ಯುಗೈರ್ನಾರಾಚೈರವಿಚಾರಯನ್||

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರಾಧೇಯನು ಏನೊಂದನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸದೇ ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಉಗ್ರ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07109029a ತೇ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಭುಜಂ ಸವ್ಯಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ಪತ್ರಿಣಃ|

07109029c ಪ್ರಾವಿಶನ್ಮೇದಿನೀಂ ಭೀಮಾಃ ಕ್ರೌಂಚಂ ಪತ್ರರಥಾ ಇವ||

ಆ ಭಯಂಕರ ಪತ್ರಿಗಳು ಭೀಮಸೇನನ ಬಲಭುಜವನ್ನು ಸೀಳಿ ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಗಳು ವೃಕ್ಷಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07109030a ತೇ ವ್ಯರೋಚಂತ ನಾರಾಚಾಃ ಪ್ರವಿಶಂತೋ ವಸುಂಧರಾಂ|

07109030c ಗಚ್ಚತ್ಯಸ್ತಂ ದಿನಕರೇ ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಇವಾಂಶವಃ||

ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಆ ನಾರಾಚಗಳು ಅಸ್ತಗಿರಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ದಿನಕರನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಬೆಳಗಿ ರಾರಾಜಿಸಿದವು.

07109031a ಸ ನಿರ್ಭಿನ್ನೋ ರಣೇ ಭೀಮೋ ನಾರಾಚೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ|

07109031c ಸುಸ್ತ್ರಾವ ರುಧಿರಂ ಭೂರಿ ಪರ್ವತಃ ಸಲಿಲಂ ಯಥಾ||

ಆ ಮರ್ಮಭೇದಿ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಭೀಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವು ನದಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07109032a ಸ ಭೀಮಸ್ತ್ರಿಭಿರಾಯಸ್ತಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಪತತ್ರಿಭಿಃ|

07109032c ಸುಪರ್ಣವೇಗೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಆಗ ಭೀಮನು ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಗರುಡನ ವೇಗವುಳ್ಳ ಏಳು ಪತತ್ರಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಏಳರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07109033a ಸ ವಿಹ್ವಲೋ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣೋ ಭೀಮಬಲಾರ್ದಿತಃ|

07109033c ಪ್ರಾದ್ರವಜ್ಜವನ್ಮೈರಶ್ವೈ ರಣಂ ಹಿತ್ವಾ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೀಮನ ಬಲದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ
ಕರ್ಣನು ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ರಣವನ್ನು
ತೊರೆದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

07109034a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ವಿಸ್ಫಾಯ ಚಾಪಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

07109034c ಆಹವೇಽತಿರಥೋಽತಿಷ್ಠಜ್ಜ್ವಲನ್ನಿವ ಹುತಾಶನಃ||

ಅತಿರಥ ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಹುತಾಶನನಂತೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಕರ್ಣಾಪಯಾನೇ ನವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಾಪಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಒಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ (೧-೨೩). ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಐವರು
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ - ದುರ್ಮರ್ಷಣ, ದುಃಸ್ವಹ, ದುರ್ಮದ, ದುರ್ಧರ
ಮತ್ತು ಜಯ - ವಧೆ (೨೪-೩೯).

07110001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07110001a ದೈವಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಧಿಕ್ಪೌರುಷಮನರ್ಥಕಂ|

07110001c ಯತ್ರಾಧಿರಥಿರಾಯಸ್ತೋ ನಾತರತ್ವಾಂಡವಂ ರಣೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ
ಆಧಿರಥಿ ಕರ್ಣನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನನ್ನು
ಮೀರಿಸಲಾರನೆಂದರೆ ದೈವವೇ ಮೇಲೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.
ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

07110002a ಕರ್ಣಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಸಗೋವಿಂದಾಂ ಜೇತುಮುತ್ಸಹತೇ ರಣೇ|

07110002c ನ ಚ ಕರ್ಣಸಮಂ ಯೋಧಂ ಲೋಕೇ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಂ ಚನ|

07110002e ಇತಿ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಹಮಶ್ರೌಷಂ ಜಲ್ಪತೋ ಮುಹುಃ||

“ಕರ್ಣನು ಗೋವಿಂದನೊಡನೆ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವ
ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇದ್ದಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಸಮನಾದ ಯೋಧನು
ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣೆನು!” ಎಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07110003a ಕರ್ಣೋ ಹಿ ಬಲವಾನ್ ಶೂರೋ ದೃಢಧನ್ವಾ ಜಿತಕ್ಲಮಃ|

07110003c ಇತಿ ಮಾಮಬ್ರವೀತ್ಸೂತ ಮಂದೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪುರಾ||

ಸೂತ! “ಕರ್ಣನು ಬಲವಂತ. ಶೂರ. ದೃಢಧನ್ವಿ.
ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದವ.” ಎಂದೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಮಂದ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07110004a ವಸುಷೇಣಸಹಾಯಂ ಮಾಂ ನಾಲಂ ದೇವಾಪಿ ಸಂಯುಗೇ|

07110004c ಕಿಮು ಪಾಂಡುಸುತಾ ರಾಜನ್ಗತಸತ್ತ್ವಾ ವಿಚೇತಸಃ||

“ರಾಜನ್ ! ವಸುಷೇಣನ ಸಹಾಯವೊಂದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಮರಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಚೇತಸ ಪಾಂಡುಸುತರು ಯಾವ ಲೆಖ್ಯಕ್ಕೆ?”

07110005a ತತ್ರ ತಂ ನಿರ್ಜಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭುಜಂಗಮಿವ ನಿರ್ವಿಷಂ|

07110005c ಯುದ್ಧಾತ್ಕರ್ಣಮಪಕ್ರಾಂತಂ ಕಿಂ ಸ್ವಿದ್ಧುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಸೋತು ವಿಷವಿಲ್ಲದ ಸರ್ಪದಂತೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ನುಸುಳಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿದನೇ?

07110006a ಅಹೋ ದುರ್ಮುಖಮೇವೈಕಂ ಯುದ್ಧಾನಾಮವಿಶಾರದಂ|

07110006c ಪ್ರಾವೇಶಯದ್ಧೃತವಹಂ ಪತಂಗಮಿವ ಮೋಹಿತಃ||

ಅಯ್ಯೋ! ಮೋಹಿತ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪಳಗಿರದ ದುರ್ಮುಖನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಪತಂಗವನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಭೀಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07110007a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮದ್ರರಾಜಃ ಕೃಪಃ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಂಗತಾಃ|

07110007c ನ ಶಕ್ತಾಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ನೂನಂ ಭೀಮಸ್ಯ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಭೀಮನ ಮುಂದೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಮದ್ರರಾಜ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಕರ್ಣರು ಒಂದಾಗಿರಲು ನಿಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07110008a ತೇಽಪಿ ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾಘೋರಂ ಬಲಂ ನಾಗಾಯುತೋಪಮಂ|

07110008c ಜಾನಂತೋ ವ್ಯವಸಾಯಂ ಚ ಕ್ರೂರಂ ಮಾರುತತೇಜಸಃ||

ಅವರೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾರುತತೇಜಸ್ವಿಯ ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಸಮನಾದ
ಮಹಾಘೋರ ಬಲವನ್ನೂ, ಅವನ ಕ್ರೂರ ಕಸರತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲರು.

07110009a ಕಿಮರ್ಥಂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾಣಂ ಯಮಕಾಲಾಂತಕೋಪಮಂ|

07110009c ಬಲಸಂರಂಭವೀರ್ಯಜ್ಞಾಃ ಕೋಪಯಿಷ್ಯಂತಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಆ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಯಮನಂತಿರುವವನನ್ನು ಅವನ
ಬಲ-ಉತ್ಸಾಹ-ವೀರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಏಕೆ
ಕೆರಳಿಸಿದರು?

07110010a ಕರ್ಣಸ್ತೇ ಕೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತಃ|

07110010c ಭೀಮಸೇನಮನಾದ್ರ್ಯ ರಣೇಽಯುಧ್ಯತ ಸೂತಜಃ||

ಸೂತಜ ! ಮಹಾಬಾಹು ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನ ಬಲವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ
ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ರಣದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07110011a ಯೋಽಜಯತ್ಸಮರೇ ಕರ್ಣಂ ಪುರಂದರ ಇವಾಸುರಂ|

07110011c ನ ಸ ಪಾಂಡುಸುತೋ ಜೇತುಂ ಶಕ್ಯಃ ಕೇನ ಚಿದಾಹವೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನು ಅಸುರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಗೆದ್ದ ಆ ಪಾಂಡುಸುತನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07110012a ದ್ರೋಣಂ ಯಃ ಸಂಪ್ರಮಥ್ಯೈಕಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಮಮ ವಾಹಿನೀಂ|

07110012c ಭೀಮೋ ಧನಂಜಯಾನ್ವೇಷೀ ಕಸ್ತಮರ್ಚೇ ಜ್ಞಿ ಜೀವಿಷುಃ||

ಧನಂಜಯನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಸದೆಬಡಿದು
ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿದ ಆ ಭೀಮನನ್ನು ಜೀವಿಸಲು
ಬಯಸಿದ ಯಾರುತಾನೇ ಎದುರಿಸಿಯಾರು?

07110013a ಕೋ ಹಿ ಸಂಜಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಸ್ಥಾತುಮುತ್ಸಹತೇಽಗ್ರತಃ|

07110013c ಉದ್ಯತಾಶನಿವಜ್ರಸ್ಯ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯೇವ ದಾನವಃ||

ಸಂಜಯ ! ಭೀಮನ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲಲು ಯಾರು ತಾನೇ
ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ? ವಜ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು
ಯಾವ ದಾನವನು ಎದುರಿಸಿಯಾನು?

07110014a ಪ್ರೇತರಾಜಪುರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿವರ್ತೇತಾಪಿ ಮಾನವಃ|

07110014c ನ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿವರ್ತೇತ ಕದಾ ಚನ||

ಯುಮರಾಜನ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದ ಮನುಷ್ಯರೂ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು
ಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯಾರೂ
ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ.

07110015a ಪತಂಗಾ ಇವ ವಹ್ನಿಂ ತೇ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನಲ್ಪಚೇತಸಃ|

07110015c ಯೇ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಮಭ್ಯಧಾವನ್ವಿಮೋಹಿತಾಃ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಅಲ್ಪಚೇತಸ ವಿಮೋಹಿತ ಯಾರು
ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ
ಪತಂಗಗಳಂತೆ.

07110016a ಯತ್ತತ್ಸಭಾಯಾಂ ಭೀಮೇನ ಮಮ ಪುತ್ರವಧಾಶ್ರಯಂ|

07110016c ಶಪ್ತಂ ಸಂರಂಭಿಣೋಗ್ರೇಣ ಕುರೂಣಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಂ ತದಾ||

07110017a ತನ್ನೂನಮಭಿಸಂಚಿಂತ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ಚ ನಿರ್ಜಿತಂ|

07110017c ದುಃಶಾಸನಃ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಭಯಾದ್ಭೀಮಾದುಪಾರಮತ್||

ಅಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಉಗ್ರನಾಗಿದ್ದ ಭೀಮನು ಕುರುಗಳು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಶಪಥವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡೇ ಮತ್ತು ಕರ್ಣನೂ ಅವನಿಂದ ಸೋತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿಯೇ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ದುಃಶಾಸನನು ಅವನಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಿರಬೇಕು.

07110018a ಯಶ್ಚ ಸಂಜಯ ದುರ್ಬುದ್ಧಿರಬ್ರವೀತ್ಸಮಿತೌ ಮುಹುಃ|

07110018c ಕರ್ಣೋ ದುಃಶಾಸನೋಽಹಂ ಚ ಜೇಷ್ಠ್ಯಮೋ ಯುಧಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಸಂಜಯ ! “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ, ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು ನಾನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ!” ಎಂದು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07110019a ಸ ನೂನಂ ವಿರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ಭೀಮೇನ ನಿರ್ಜಿತಂ|

07110019c ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಚ್ಚ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಭೃಶಂ ತಪ್ಯತಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಕರ್ಣನು ಭೀಮನಿಂದ ಸೋತು ವಿರಥನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದರ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

07110020a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತೃನ್ದತಾನ್ಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಸೇನೇನ ದಂಶಿತಾನ್|

07110020c ಆತ್ಮಾಪರಾಧಾತ್ಸುಮಹನ್ನೂನಂ ತಪ್ಯತಿ ಪುತ್ರಕಃ||

ತನ್ನ ಕವಚಧಾರಿ ಸಹೋದರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮಗನು ತನ್ನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು.

07110021a ಕೋ ಹಿ ಜೀವಿತಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ವ ತೀಪಂ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರಜೇತ್|

07110021c ಭೀಮಂ ಭೀಮಾಯುಧಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾಲಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ||

ಜೀವಂತವಾಗಿರಲು ಬಯಸಿದ ಯಾರು ತಾನೇ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅಂತಕನಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಭೀಮಾಯುಧ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನನ್ನು ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾರೆ?

07110022a ವಡವಾಮುಖಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ಮುಚ್ಛೇತಾಪಿ ಹಿ ಮಾನವಃ|

07110022c ನ ಭೀಮಮುಖಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮುಚ್ಛೇತೇತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ವಡವ ಅಗ್ನಿಯ ಮಧ್ಯದಿಂದಲಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನು ಹೊರಬರಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೀಮನ ಎದುರಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07110023a ನ ಪಾಂಡವಾ ನ ಪಾಂಚಾಲಾ ನ ಚ ಕೇಶವಸಾತ್ಯಕೀ|

07110023c ಜಾನಂತಿ ಯುಧಿ ಸಂರಬ್ಧಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿರಕ್ಷಿತುಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಪಾಂಡವರಾಗಲೀ, ಪಾಂಚಲರಾಗಲೀ, ಕೇಶವ-

ಸಾತ್ಯಕಿಯರಾಗಲೀ, ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.”

07110024 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07110024a ಯತ್ಸಂಶೋಚಸಿ ಕೌರವ್ಯ ವರ್ತಮಾನೇ ಜನಕ್ಷಯೇ|

07110024c ತ್ವಮಸ್ಯ ಜಗತೋ ಮೂಲಂ ವಿನಾಶಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ್ಯ! ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ
ಜನಕ್ಷಯವನ್ನೇನು ನೀನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಆ ಜಗತ್ತಿನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ
ಮೂಲಕಾರಣನು ನೀನೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07110025a ಸ್ವಯಂ ವೈರಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ವಚನೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07110025c ಉಚ್ಯಮಾನೋ ನ ಗೃಹ್ಣೀಷೇ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪಥ್ಯಮಿವೌಷಧಂ||

ಮಕ್ಕಳ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಈ ಮಹಾ ವೈರವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಹಿತವಾದುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಯುವವನು
ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಕುಡಿಸುವ ಔಷಧವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಅದನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

07110026a ಸ್ವಯಂ ಪೀತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲಕೂಟಂ ಸುದುರ್ಜರಂ|

07110026c ತಸ್ಯೇದಾನೀಂ ಫಲಂ ಕೃತ್ಸು ಮವಾಪ್ಸುಹಿ ನರೋತ್ತಮ||

ನರೋತ್ತಮ! ಮಹಾರಾಜ! ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ
ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಕುಡಿದು ಅದರ ಈ
ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

07110027a ಯತ್ತು ಕುತ್ಸಯಸೇ ಯೋಧಾನ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾನ್ಯಥಾಬಲಂ|

07110027c ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಅವರಿಗೆ ಬಲವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಯೋಧರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀನು ಅವರ ಕುರಿತು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತೋ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

07110028a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ತು ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಭೀಮಸೇನಪರಾಜಿತಂ|

07110028c ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಸೋದರ್ಯಾಃ ಪಂಚ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕರ್ಣನು ಸೋತುದನ್ನು ನೋಡಿ ಐವರು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸೋದರರು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07110029a ದುರ್ಮರ್ಷಣೋ ದುಃಸ್ನಹಶ್ಚ ದುರ್ಮದೋ ದುರ್ಧರೋ ಜಯಃ|

07110029c ಪಾಂಡವಂ ಚಿತ್ರಸನ್ನಾಹಾಸ್ತಂ ಪ್ರತೀಪಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಬಣ್ಣದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದುರ್ಮರ್ಷಣ, ದುಃಸ್ನಹ, ದುರ್ಮದ, ದುರ್ಧರ ಮತ್ತು ಜಯ ಇವರು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07110030a ತೇ ಸಮಂತಾನ್ಮಹಾಬಾಹುಂ ಪರಿವಾಯ್ ವೃಕೋದರಂ|

07110030c ದಿಶಃ ಶರೈಃ ಸಮಾವೃಣ್ವಂ ಶಲಭಾನಾಮಿವ ವ್ರಜೈಃ||

ಅವರು ಮಹಾಬಾಹು ವೃಕೋದರನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆದು ಹಾರಾಡುವ ಮಿಡಿತೆಗಳಂತಿದ್ದ ಶರಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೇ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟರು.

07110031a ಆಗಚ್ಚ ತಸ್ತಾನ್ನಹಸಾ ಕುಮಾರಾನ್ದೇವರೂಪಿಣಃ|

07110031c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸಮರೇ ಭೀಮಸೇನೋ ಹಸನ್ನಿವ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ಆ ದೇವರೂಪಿಣಿ
ಕುಮಾರರನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ನಗುತ್ತಲೇ ಎದುರಿಸಿದನು.

07110032a ತವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ತನಯಾನ್ಭೀಮಸೇನಸಮೀಪಗಾನ್|

07110032c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಸೇನಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಭೀಮಸೇನನ ಸಮೀಪಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ರಾಧೇಯನು ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07110033a ವಿಸೃಜನ್ವಿಶಿಖಾನ್ರಾಜನ್ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್|

07110033c ತಂ ತು ಭೀಮೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ವಾಯುಮಾಣಃ ಸುತೈಸ್ತವ||

ರಾಜನ್! ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಶಿತ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ
ಅವನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಬೇಗನೆ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07110034a ಕುರವಸ್ತು ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಪರಿವಾಯು ಸಮಂತತಃ|

07110034c ಅವಾಕಿರನ್ನೀಮಸೇನಂ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಆಗ ಕುರುಗಳು ಕರ್ಣನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07110035a ತಾನ್ಬಾಣೈಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಶ್ವಾನ್ರಾಜನ್ನರರ್ಷಭಾನ್|

07110035c ಸಸೂತಾನ್ಭೀಮಧನುಷೋ ಭೀಮೋ ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜನ್! ಭೀಮಧನುಷೀ ಭೀಮನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ
ನರರ್ಷ ಭರನ್ನು ಅವರ ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಯರೊಂದಿಗೆ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07110036a ಪ್ರಾಪತನ್ಯಂದನೇಭ್ಯಸ್ತೇ ಸಾರ್ಥಂ ಸೂತೈರ್ಗತಾಸವಃ|

07110036c ಚಿತ್ರಪುಷ್ಪಧರಾ ಭಗ್ನಾ ವಾತೇನೇವ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ರಥದ ಮೇಲಿಂದ ಅಸುನೀಗಿ ಅವರು ಸೂತರೊಂದಿಗೆ ರಥದ
ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವಾಗ ಅವರು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳು ತುಂಬಿದ್ದ
ಮಹಾವೃಕ್ಷವು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿದರು.

07110037a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07110037c ಸಂವಾರ್ಯಾಧಿರಥಿಂ ಬಾಣೈರ್ಯಜ್ಜಘಾನ ತವಾತ್ಮಜಾನ್||

ಆಧಿರಥಿ ಕರ್ಣನ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಸಂಹರಿಸಿದ ಭೀಮಸೇನನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆವು.

07110038a ಸ ವಾರ್ಯಮಾಣೋ ಭೀಮೇನ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07110038c ಸೂತಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನಮವೈಕ್ಷತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಭೀಮನ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ
ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂತಪುತ್ರನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ
ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

07110039a ತಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಸಂರಂಭಾತ್ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ|

07110039c ವಿಸ್ಫಾಯ್ ಸುಮಹಚ್ಚಾಪಂ ಮುಹುಃ ಕರ್ಣಮವೈಕ್ಷತ||

ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಹಾ ಚಾಪವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ
ಕರ್ಣನನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಸೇನಪರಾಕ್ರಮೇ ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹತ್ತನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೀಮಸೇನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು - ಚಿತ್ರ, ಉಪಚಿತ್ರ,
ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ, ಚಾರುಚಿತ್ರ, ಶರಾಸನ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರವರ್ಮ -
ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೧-೧೯). ಭೀಮಸೇನ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧ (೨೦-೩೫).

07111001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07111001a ತವಾತ್ಮಜಾಂಸ್ತು ಪತಿತಾನ್ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07111001c ಕ್ರೋಧೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟೋ ನಿರ್ವಿಣ್ಣೋಽಭೂತ್ಸ ಜೀವಿತಾತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ

ಪ್ರತಾಪವಾನ ಕರ್ಣನು ಮಹಾ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾದನು ಮತ್ತು
ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಜಿಗುಪ್ಸೆತಾಳಿದನು.

07111002a ಆಗಸ್ಯ ತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಮೇನೇ ಚಾಧಿರಧಿಸ್ತದಾ|

07111002c ಭೀಮಸೇನಂ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಮಾದ್ರವತ ಸಂಭ್ರಮಾತ್||

ಆಗ ಆಧಿರಥನು ತಾನೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನು ಎಂದು ಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಉತ್ತೇಜದಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07111003a ಸ ಭೀಮಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ರಾಧೇಯಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07111003c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ||

ರಾಧೇಯನು ನಗುತ್ತಾ ಭೀಮನನ್ನು ಐದರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಏಳು
ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಿ⁵⁶ ಶಿಲಾಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07111004a ಅವಹಾಸಂ ತು ತಂ ಪಾರ್ಥೋ ನಾಮೃಷ್ಯತ ವೃಕೋದರಃ|

07111004c ತತೋ ವಿವ್ಯಾಧ ರಾಧೇಯಂ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ಅವನ ಆ ಅವಹೇಳನವನ್ನು ಪಾರ್ಥ ವೃಕೋದರನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.
ಆಗ ಅವನು ರಾಧೇಯನನ್ನು ನೂರು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07111005a ಪುನಶ್ಚ ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಶುಗೈಃ|

07111005c ಧನುಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ||

⁵⁶ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಃ, ಶಿಲಾಶಿತಾಃ, ನತಪರ್ವಣಾಃ, ವಿಶಿಖಾಃ, ಆಶಿಶುಗಾಃ, ಭಲ್ಲ, ಇಷು, ಸಾಯಕಾಃ, ಪತ್ರಿ

ಮಾರಿಷ! ಪುನಃ ಅವನು ಐದು ತಿಂಗಳ ವಿಶಿಖ ಆಶುಶುಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07111006a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಕರ್ಣೋ ಭಾರತ ದುರ್ಮನಾಃ|

07111006c ಇಷುಭಿಶ್ಚಾದಯಾಮಾಸ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಂತತಃ||

ಭಾರತ! ಆಗ ದುಃಖಿತನಾದ ಕರ್ಣನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07111007a ತಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ವಿನಿಹತ್ಯ ಚ ಸಾರಥಿಂ|

07111007c ಪ್ರಜಹಾಸ ಮಹಾಹಾಸಂ ಕೃತೇ ಪ್ರತಿಕ್ಯತಂ ಪುನಃ||

ಭೀಮನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ
ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಅಟ್ಟಹಾಸದ ನಗುವನ್ನು
ನಕ್ಕನು.

07111008a ಇಷುಭಿಃ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚಾಸ್ಯ ಚಕರ್ತ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07111008c ತತ್ಪಪಾತ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ವರ್ಣಪೃಷ್ಠಂ ಮಹಾಸ್ವನಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭ ಭೀಮನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಆ ಸ್ವರ್ಣದ ಹಿಡಿಯಿದ್ದ, ಜೋರಾಗಿ
ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07111009a ಅವಾರೋಹದ್ರಥಾತ್ತಸ್ಮಾದಥ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07111009c ಗದಾಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸಮರೇ ಭೀಮಸೇನಾಯ ಚಾಕ್ಷಿಪತ್||

ಆಗ ಮಹಾರಥಿ ಕರ್ಣನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07111010a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಗದಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವೃಕೋದರಃ|

07111010c ಶರೈರವಾರಯದ್ರಾಜನ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ರಾಜನ್! ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ವೃಕೋದರನು ಸರ್ವಸೇನೆಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶರಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆದನು.

07111011a ತತೋ ಬಾಣಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ|

07111011c ಸೂತಪುತ್ರವಧಾಕಾಂಕ್ಷೀ ತ್ವರಮಾಣಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ಆಗ ಪರಾಕ್ರಮೀ ಪಾಂಡವನು ಸೂತಪುತ್ರನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ತ್ವರೆಯಾಡಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07111012a ತಾನಿಷೂನಿಷುಭಿಃ ಕರ್ಣೋ ವಾರಯಿತ್ವಾ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07111012c ಕವಚಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಸಾಯಕೈಃ||

ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೇ ತಡೆದು ಕರ್ಣನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಭೀಮಸೇನನ ಕವಚವನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದನು.

07111013a ಅಥೈನಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಕ್ಷುದ್ರಕಾಣಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07111013c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಇನ್ನೂ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕ್ಷುದ್ರಕ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವೆನಿಸಿತು.

07111014a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾರಾಜ ನವಭಿರ್ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07111014c ರಣೇಽಪ್ರೇಷಯತ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಭೀಮನು
ಒಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವಗಳನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07111015a ತೇ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತಥಾ ಬಾಹುಂ ಚ ದಕ್ಷಿಣಂ|

07111015c ಅಭ್ಯಗುರ್ಧರಣೀಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಾ ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳು ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಲ ಬಾಹುವನ್ನು
ಸೀಳಿ ಹಾವುಗಳು ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ನೆಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07111016a ರಾಧೇಯಂ ತು ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪದಾತಿನಮವಸ್ಥಿತಂ|

07111016c ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಂರಬ್ಧಂ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್|

07111016e ತ್ವರದ್ಧಂ ಸರ್ವತೋ ಯತ್ತಾ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ರಣದಲ್ಲಿ ರಾಧೇಯನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು
ನೆಲದಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು “ಎಲ್ಲರೂ
ರಾಧೇಯನ ರಥದ ಕಡೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07111017a ತತಸ್ತವ ಸುತಾ ರಾಜನ್ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭ್ರಾತುರ್ವಚೋ ದ್ರುತಂ|

07111017c ಅಭ್ಯಯಃ ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧೇ ವಿಸೃಜಂತಃ ಶಿತಾಂ ಶರಾನ್||

07111018a ಚಿತ್ರೋಪಚಿತ್ರಶ್ಚಿತ್ರಾಕ್ಷಶ್ಚಾರುಚಿತ್ರಃ ಶರಾಸನಃ|

07111018c ಚಿತ್ರಾಯುಧಶ್ಚಿತ್ರವರ್ಮಾ ಸಮರೇ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ||

ರಾಜನ್! ಅಣ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು - ಚಿತ್ರ, ಉಪಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ, ಚಾರುಚಿತ್ರ, ಶರಾಸನ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ ಮತ್ತು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಚಿತ್ರವರ್ಮ - ಇವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07111019a ಆಗಚ್ಚ ತಸ್ತಾನೃಹಸಾ ಭೀಮೋ ರಾಜನ್ಮಹಾರಥಃ|

07111019c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಾನ್ಯತ್ಪಾನ್ವಾತಯಾಮಾಸ ಸಂಯುಗೇ|

07111019e ತೇ ಹತಾ ನ್ಯಪತನ್ಭೂಮೌ ವಾತನುನ್ನಾ ಇವ ದ್ರುಮಾಃ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಥ ಭೀಮನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕುದುರೆಗಳು, ಸೂತರು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ ಉರುಳಿಸಿದನು. ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮರಗಳಂತೆ ಅವರು ಹತರಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07111020a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಾನ್ಪುತ್ರಾಂಸ್ತವ ರಾಜನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07111020c ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖಃ ಕರ್ಣಃ ಕಶ್ಮಲಂ ಸಮಪದ್ಯತ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರು ಹತರಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕರ್ಣನು ಕಣ್ಣೀರುತುಂಬಿದವನಾಗಿ ಶೋಕಭರಿತನಾದನು.

07111021a ರಥಮನ್ಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಧಿವತ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಪುನಃ|

07111021c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಪಾಂಡವಂ ಯುದ್ಧೇ ತ್ವರಮಾಣಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ||

ಆ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನೇರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ವರಮಾಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07111022a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶರೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07111022c ವ್ಯಭ್ರಾಜೇತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಅವರು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಕಿಂಶುಕ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು.

07111023a ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದ್ಭಿಸ್ತತೋ ಭಲ್ಯೈರ್ನಿಶಿತೈಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜನೈಃ|

07111023c ವ್ಯಧಮತ್ಕವಚಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೂವತ್ತಾರು ತಿಗ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನ ನಿಶಿತ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನ ಕವಚವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07111024a ರಕ್ತಚಂದನದಿಗ್ಧಾಂಗೌ ಶರೈಃ ಕೃತಮಹಾವ್ರಣೌ|

07111024c ಶೋಣಿತಾಕ್ತೌ ವ್ಯರಾಜೇತಾಂ ಕಾಲಸೂರ್ಯಾವಿವೋದಿತೌ||

ರಕ್ತ-ಚಂದನಗಳಿಂದ ಲೇಪಿತಗೊಂಡ, ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಗಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಸೂರ್ಯರಂತೆ ರಾರಾಜಿಸಿದರು.

07111025a ತೌ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತೈರ್ಗಾರ್ತ್ರೈಃ ಶರೈಶ್ಚಿನ್ನತನುಚ್ಚದೌ|

07111025c ವಿವರ್ಮಾಣೌ ವ್ಯರಾಜೇತಾಂ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾವಿವ ಪನ್ನಗೌ||

ರಕ್ತದಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಳು ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ, ಶರಗಳು ತಾಗಿ
ಚರ್ಮವು ಹರಿದುಹೋಗಿದ್ದ, ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಅವರಿಬ್ಬರು ಪೊರೆಬಿಟ್ಟು ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07111026a ವ್ಯಾಘ್ರಾವಿವ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ದಂಷ್ಟ್ರಾಭಿರಿತರೇತರಂ|

07111026c ಶರದಂಷ್ಟ್ರಾ ವಿಧುನ್ವಾನೌ ತತಕ್ಷತುರರಿಂದಮೌ||

ಹುಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಗಾಯಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಅರಿಂದಮ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು
ಶರಗಳೆಂಬ ತಮ್ಮ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಪರೆದಾಡಿಕೊಂಡು
ಗಾಯಮಾಡಿದರು.

07111027a ವಾರಣಾವಿವ ಸಂಸಕ್ತೌ ರಂಗಮಧ್ಯೇ ವಿರೇಜತುಃ|

07111027c ತುದಂತೌ ವಿಶಿಖೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಮೈರ್ಮತ್ತವಾರಣವಿಕ್ರಮೌ||

ರಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದಂತಗಳಿಂದ ತಿವಿದು ಕಾದಾಡುವ
ಆನೆಗಳಂತೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮತ್ತವಾರಣವಿಕ್ರಮಿಗಳು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ
ಕಾದಾಡಿ ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

07111028a ಪ್ರಚ್ಛಾದಯಂತೌ ಸಮರೇ ಶರಜಾಲೈಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07111028c ರಥಾಭ್ಯಾಂ ನಾದಯಂತೌ ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವಿಚೇರತುಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುತ್ತಾ,
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಥಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07111029a ತೌ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಮಂಡಲಾವರ್ತನಾದಿಷು|

07111029c ವ್ಯರೋಚೇತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ವೃತ್ರವಜ್ರಧರಾವಿವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ರಥಗಳೂ
ತಿರುಗುತ್ತಿರಲು ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ವೃತ-ವಜ್ರಧರರಂತೆ
ರಾರಾಜಿಸಿದರು.

07111030a ಸಹಸ್ತಾಭರಣಾಭ್ಯಾಂ ತು ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ವಿಕ್ಷಿಪನ್ನನುಃ|

07111030c ವ್ಯರೋಚತ ರಣೇ ಭೀಮಃ ಸವಿದ್ಯುದಿವ ತೋಯದಃ||

ಹಸ್ತಾಭರಣ ಯುಕ್ತ ಎರಡೂ ಭುಜಗಳಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಭೀಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೋಡದಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07111031a ಸ ಚಾಪಘೋಷಸ್ತನಿತಃ ಶರಧಾರಾಂಬುದೋ ಮಹಾನ್|

07111031c ಭೀಮಮೇಘೋ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣಪರ್ವತಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಗುಡುಗುವ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮಹಾ ಮೋಡದಂತೆ
ಚಾಪಘೋಷಯುಕ್ತ ಭೀಮನೆಂಬ ಮೇಘವು ಕರ್ಣವೆಂಬ
ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಮುಸುಕಿ ಹಾಕಿತು.

07111032a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರೇಣ ಧನುರ್ಮುಕ್ತೇನ ಭಾರತ|

07111032c ಪಾಂಡವೋ ವ್ಯಕಿರತ್ಕರ್ಣಂ ಘನೋಽದ್ರಿಮಿವ ವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಆಗ ಭಾರತ ! ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟ ಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವನು ಮೋಡವು ಪರ್ವತವನ್ನು ಮಳೆಯಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07111033a ತತ್ರಾವೈಕ್ಷಂತ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07111033c ಸುಪುಂಖೈಃ ಕಂಕವಾಸೋಭಿಯತ್ಕರ್ಣಂ ಚಾದಯಚ್ಚರೈಃ||

ಪುಂಖಿಗಳಿದ್ದ ಕಂಕವಾಸ ಶರಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮುಸುಕಿಹಾಕಿದ ಭೀಮಸೇನನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07111034a ಸ ನಂದಯನ್ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಕೇಶವಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಂ|

07111034c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ಚ ಭೀಮಃ ಕರ್ಣಮಯೋಧಯತ್||

ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಭೀಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಕೇಶವನಿಗೂ, ಸಾತ್ಯಕಿಗೂ, ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಿಗೂ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

07111035a ವಿಕ್ರಮಂ ಭುಜಯೋರ್ವೀರ್ಯಂ ಧೈರ್ಯಂ ಚ ವಿದಿತಾತ್ಮನಃ|

07111035c ಪುತ್ರಾಸ್ತವ ಮಹಾರಾಜ ದದೃಶುಃ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ಹ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾಂಡವ ಭೀಮನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಭುಜಗಳ ವೀರ್ಯವನ್ನೂ, ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ತಾವೇ ನೋಡಿ

ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಯುದ್ಧೇ ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹನ್ನೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೨

ಶತ್ರುಂಜಯ, ಶತ್ರುಸಹ, ಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ, ದೃಢ, ಚಿತ್ರಸೇನ,
ವಿಕರ್ಣ - ಈ ಏಳುಮಂದಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು
ವಧಿಸಿದುದು (೧-೪೫).

07112001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07112001a ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ರಾಧೇಯಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜ್ಯಾತಲನಿಸ್ವನಂ|

07112001c ನಾಮೃಷ್ಯತ ಯಥಾ ಮತ್ತೋ ಗಜಃ ಪ್ರತಿಗಜಸ್ವನಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮಸೇನನ ಮೌರ್ವಿಯ

ಟೇಂಕಾರಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಧೇಯನು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯು ಎದುರಾಳಿ
ಸಲಗದ ಫೀಂಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07112002a ಅಪಕ್ರಮ್ಯ ಸ ಭೀಮಸ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಂ ಶರಗೋಚರಾತ್|

07112002c ತವ ಚಾಧಿರಧಿದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಯಂದನೇಭ್ಯಶ್ಚು ತಾನ್ಸುತಾನ್||

07112003a ಭೀಮಸೇನೇನ ನಿಹತಾನ್ವಿಮನಾ ದುಃಖಿತೋಽಭವತ್|

07112003c ನಿಃಶ್ವಸನ್ನೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ಪುನಃ ಪಾಂಡವಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಆಧಿರಥನು ಭೀಮಸೇನನ ಬಾಣಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ನಿಹತರಾಗಿ ರಥದಿಂದ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಮನಸ್ಕನೂ ದುಃಖಿತನೂ ಆದನು. ದೀರ್ಘ ಬಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07112004a ಸ ತಾಮ್ರನಯನಃ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಚ ಸನ್ನಿವ ಮಹೋರಗಃ|

07112004c ಬಭೌ ಕರ್ಣಃ ಶರಾನಸ್ಯನೃಶ್ಮಿವಾನಿವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಕ್ತಾಕ್ಷನಾದ ಕರ್ಣನು ಘಟಸರ್ಪದಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣನು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಸೂಸುವ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07112005a ರಶ್ಮಿಜಾಲೈರಿವಾರ್ಕಸ್ಯ ವಿತತ್ಯೈರ್ಭರತರ್ಷಭ|

07112005c ಕರ್ಣ ಚಾಪಚ್ಯುತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರಾಚ್ಚಾದ್ಯತ ವೃಕೋದರಃ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳ ಜಾಲಗಳಿಂದ ಪರ್ವತವು ಆಚ್ಚಾದಿದವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ವೃಕೋದರನು ಆಚ್ಚಾದಿತನಾದನು.

07112006a ಕರ್ಣ ಚಾಪಚ್ಯುತಾಶ್ಚಿತ್ರಾಃ ಶರಾ ಬರ್ಹಿಣವಾಸಸಃ|

07112006c ವಿವಿಶುಃ ಸರ್ವತಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಾಸಾಯೇವಾಂಡಜಾ ದ್ರುಮಂ||

ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಣ್ಣದ ನವಿಲುಗರಿಗಳಿದ್ದ ಶರಗಳು
ಪಕ್ಷಿಗಳು ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07112007a ಕರ್ಣ ಚಾಪಚ್ಯುತಾ ಬಾಣಾಃ ಸಂಪತಂತಸ್ತತಸ್ತತಃ|

07112007c ರುಕ್ಮಪುಂಖಾ ವ್ಯರಾಜಂತ ಹಂಸಾಃ ಶ್ರೇಣೀಕೃತಾ ಇವ||

ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ರುಕ್ಮಪುಂಖ ಬಾಣಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಾಡುವ ಹಂಸಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದವು.

07112008a ಚಾಪಧ್ವಜೋಪಸ್ಕರೇಭ್ಯಶ್ಚ ತ್ರಾದೀಷಾಮುಖಾದ್ಯುಗಾತ್|

07112008c ಪ್ರಭವಂತೋ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಾಜನ್ನಾಧಿರಥೇಃ ಶರಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆಧಿರಥನ ಶರಗಳು ಧನುಸ್ಸು, ಧ್ವಜ, ಇತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು,
ಚಿತ್ರ, ಈಷಾದಂಡ, ಮೂಕಿ, ನೊಗ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಬರುತ್ತಿವೆಯೋ
ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07112009a ಖಿಂ ಪೂರಯನ್ಮಹಾವೇಗಾನ್ಪಗಮಾನ್ಪಗವಾಸಸಃ|

07112009c ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಾಂಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ಮಮೋಚಾಧಿರಥಿಃ ಶರಾನ್||

ಆಧಿರಥಿಯು ರಣಹದ್ದಿನ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದ ಸುವರ್ಣ ಚಿತ್ರಿತ
ಮಹಾವೇಗಯುಕ್ತ ಆಕಾಶಗಾಮೀ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಆಕಾಶವನ್ನೇ ತುಂಬಿಸಿದನು.

07112010a ತಮಂತಕಮಿವಾಯಸ್ತಮಾಪತಂತಂ ವೃಕೋದರಃ|

07112010c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನಭಿಕ್ರುದ್ಯ ವಿವ್ಯಾಧ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಅಂತಕನಂತೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣನನ್ನು ವೃಕೋದರನು
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07112011a ತಸ್ಯ ವೇಗಮಸಂಸಹ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07112011c ಮಹತಶ್ಚ ಶರೌಘಾಂಸ್ತಾನ್ಪ್ರವಾವ್ಯಥತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಕರ್ಣನ ವೇಗವು ಅಸಹನೀಯವಾದುದೆಂದು ನೋಡಿದ
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪಾಂಡವನು ಅನ್ಯ ಮಹತ್ತರ ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಅವನ
ಶರಗಳನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07112012a ತತೋ ವಿಧಮ್ಯಾಧಿರಥೇಃ ಶರಜಾಲಾನಿ ಪಾಂಡವಃ|

07112012c ವಿವ್ಯಾಧ ಕರ್ಣಂ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುನರನ್ವೈಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಅಧಿರಥ ಕರ್ಣನ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನು ದ್ವಂಸಮಾಡಿ ಪಾಂಡವನು
ಪುನಃ ಅನ್ಯ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07112013a ಯಥೈವ ಹಿ ಶರೈಃ ಪಾರ್ಥಃ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಚಾದಿತಃ|

07112013c ತಥೈವ ಕರ್ಣಂ ಸಮರೇ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಸೂತಪುತ್ರನ ಶರಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಭೀಮನು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನೋ ಅದೇ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07112014a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

07112014c ಅಭ್ಯನಂದಂಸ್ತ್ವ ದೀಯಾಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಚಾರಣಾಃ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರು
ಆನಂದಿತರಾದರು ಮತ್ತು ಚಾರಣರು ಹರ್ಷಿತರಾದರು.

07112015a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಕೃಪೋ ದ್ರೋಣಿರ್ಮದ್ರರಾಜೋ ಜಯದ್ರಥಃ|

07112015c ಉತ್ತಮೌಜಾ ಯುಧಾಮನ್ಯುಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೇಶವಾರ್ಜುನೌ||

07112016a ಕುರುಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರವರಾ ದಶ ರಾಜನ್ಮಹಾರಥಾಃ|

07112016c ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ವೇಗೇನ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾನದನ್||

ರಾಜನ್ ! ಕುರುಪಾಂಡವರ ಹತ್ತು ಪ್ರವರ ಮಹಾರಥರು - ಭೂರಿಶ್ರವ,
ಕೃಪ, ದ್ರೋಣಿ, ಮದ್ರರಾಜ, ಜಯದ್ರಥ, ಉತ್ತಮೌಜ, ಯುಧಾಮನ್ಯು,
ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಕೇಶವ-ಅರ್ಜುನರು - ವೇಗದಿಂದ “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !”
ಎಂದು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07112017a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ತುಮುಲೇ ಶಬ್ದೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ|

07112017c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತೇ ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತ್ವರನ್||

ಆ ರೋಮಾಂಚಕಾರಿ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು
ದುರ್ಯೋಧನನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು:

07112018a ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ರಾಜಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಸೋದರ್ಯಾಂಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07112018c ಕರ್ಣಂ ಗಚ್ಛತ ಭದ್ರಂ ವಃ ಪರೀಪ್ಸಂತೋ ವೃಕೋದರಾತ್||

“ರಾಜರು, ರಾಜಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೋದರರು

ಕರ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೃಕೋದರನಿಂದ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!

07112019a ಪುರಾ ನಿಘ್ನಂತಿ ರಾಧೇಯಂ ಭೀಮಚಾಪಚ್ಯುತಾಃ ಶರಾಃ|

07112019c ತೇ ಯತದ್ಧಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ||

ಮಹೇಷ್ಟಾಸರೇ! ಭೀಮಸೇನನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಶರಗಳು ರಾಧೇಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಸೂತಪುತ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ!”

07112020a ದುರ್ಯೋಧನಸಮಾದಿಷ್ಟಾಃ ಸೋದರ್ಯಾಃ ಸಪ್ತ ಮಾರಿಷ|

07112020c ಭೀಮಸೇನಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಮಾರಿಷ! ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಆದೇಶಪಡೆದ ಏಳು ಸಹೋದರರು ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07112021a ತೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಕೌಂತೇಯಮಾವೃಣ್ಣಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

07112021c ಪರ್ವತಂ ವಾರಿಧಾರಾಭಿಃ ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಬಲಾಹಕಾಃ||

ಅವರು ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತವನ್ನು ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವಂತೆ ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು.

07112022a ತೇಽಪೀಡಯನ್ಭೀಮಸೇನಂ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಸಪ್ತ ಮಹಾರಥಾಃ|

07112022c ಪ್ರಚಾಸಂಹರಣೇ ರಾಜನ್ಸೋಮಂ ಸಪ್ತ ಗೃಹಾ ಇವ||

ರಾಜನ್ ! ಪ್ರಜಾಸಂಹರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಳು ಗ್ರಹಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು
ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಾಡುವಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಆ ಏಳು ಮಹಾರಥರು
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದರು.

07112023a ತತೋ ವಾಮೇನ ಕೌಂತೇಯಃ ಪೀಡಯಿತ್ವಾ ಶರಾಸನಂ|

07112023c ಮುಷ್ಟಿನಾ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜನ್ದ್ಯಥೇನ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತಂ||

07112024a ಮನುಷ್ಯಸಮತಾಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸಪ್ತ ಸಂಧಾಯ ಸಾಯಕಾನ್|

07112024c ತೇಭ್ಯೋ ವ್ಯಸೃಜದಾಯಸ್ತಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿನಿಭಾನ್ವಭುಃ||

07112025a ನಿರಸ್ಯನ್ನಿವ ದೇಹೇಭ್ಯಸ್ತನಯಾನಾಮಸೂಂಸ್ತವ|

07112025c ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾರಾಜ ಪೂರ್ವವೈರಮನುಸ್ಮರನ್||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡವ ಪ್ರಭು
ಭೀಮಸೇನನು ಎಡ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಪರಿಷ್ಕೃತ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ದೃಢವಾಗಿ ಮೀಟಿ, ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೆಂದೇ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಹಿಂದಿನ ವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, ಏಳು
ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ
ಅವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ದೇಹದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ಹೀರುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07112026a ತೇ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಶರಾ ಭಾರತ ಭಾರತಾನ್|

07112026c ವಿದಾಯ್ ಖಂ ಸಮುತ್ಪೇತುಃ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ||

ಭಾರತ ! ಭೀಮಸೇನನು ಎಸೆದ ಆ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಿ ಶಿಲಾಶಿತ

ಬಾಣಗಳು ಆ ಭಾರತರನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದವು.

07112027a ತೇಷಾಂ ವಿದಾಯ್ ಚೇತಾಂಸಿ ಶರಾ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07112027c ವ್ಯರಾಜಂತ ಮಹಾರಾಜ ಸುಪರ್ಣಾ ಇವ ಖೇಚರಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರ ಚೇತನಗಳನ್ನು ಸೀಳಿದ ಆ ಹೇಮವಿಭೂಷಿತ ಶರಗಳು ಪಕ್ಷಿ ಗರುಡನಂತೆ ರಾಜಿಸಿದವು.

07112028a ಶೋಣಿತಾದಿಗ್ಧವಾಜಾಗ್ರಾಃ ಸಪ್ತ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಾಃ|

07112028c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪೀತ್ವಾ ಶೋಣಿತಮುದ್ಗತಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಆ ಏಳು ಸುವರ್ಣ ಭೂಷಿತ ಬಾಣಗಳು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಹೊರಬಂದು ರಕ್ತದಿಂದ ಲೇಪಿತ ಅಗ್ರಭಾಗ- ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವು.

07112029a ತೇ ಶರೈರ್ಭಿನ್ನಮರ್ಮಾಣೋ ರಥೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪತನ್ ಕ್ಷಿತೌ|

07112029c ಗಿರಿಸಾನುರುಹಾ ಭಗ್ನಾ ದ್ವಿಪೇನೇವ ಮಹಾದ್ರುಮಾಃ||

ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳು ಆನೆಗಳಿಂದ ಮುರಿದು ಬೀಳುವಂತೆ ಆ ಶರಗಳಿಂದ ಕವಚಗಳು ಒಡೆದು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ರಥದಿಂದ ಉರುಳಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

07112030a ಶತ್ರುಂಜಯಃ ಶತ್ರುಸಹಶ್ಚಿತ್ರಶ್ಚಿತ್ರಾಯುಧೋ ದೃಢಃ|

07112030c ಚಿತ್ರಸೇನೋ ವಿಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಪ್ತೈತೇ ವಿನಿಪಾತಿತಾಃ||

ಶತ್ರುಂಜಯ, ಶತ್ರುಸಹ, ಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ, ದೃಢ, ಚಿತ್ರಸೇನ,

ವಿಕರ್ಣ⁵⁷ - ಈ ಏಳುಮಂದಿ ಕೆಳಗುರುಳಿದರು.

07112031a ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಾಧೇಯಸ್ತ್ಯೈವ ಪಶ್ಯತಃ|

07112031c ಸಿಂಹನಾದರವಂ ಘೋರಮಸ್ಯಜತ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಮಹಾಬಾಹು ರಾಧೇಯನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದ ಪಾಂಡುನಂದನನು ಘೋರ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07112032a ಸ ರವಸ್ತಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಭಾರತ|

07112032c ಆಚಖ್ಯಾವಿವ ತದ್ಯುದ್ಧಂ ವಿಜಯಂ ಚಾತ್ಮನೋ ಮಹತ್||

ಭಾರತ! ಆ ಶೂರನ ಕೂಗು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗಳಿಸಿರುವ
ತನ್ನೂಲಕವಾಗಿ ತನಗೂ ದೊರಕಿರುವ ಮಹಾ ವಿಜಯವನ್ನು
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿತು.

07112033a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಮಹಾನಾದಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07112033c ಬಭೂವ ಪರಮಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ಧನ್ವಿ ಭೀಮಸೇನನ ಆ ಸುಮಹಾನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ
ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಮಹದಾನಂದವುಂಟಾಯಿತು.

07112034a ತತೋ ಹೃಷ್ಟೋ ಮಹಾರಾಜ ವಾದಿತ್ರಾಣಾಂ ಮಹಾಸ್ವನೈಃ|

⁵⁷ ಹತರಾದ ಏಳುಮಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕರ್ಣನೂ ಸೇರಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಭೀಮಸೇನನು
ಶೋಕಿಸಿದ ವಿಷಯವು ಕುಂಭಕೋಣ-ನೀಲಕಂಠಿಯಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಪುಣೆಯ
ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

07112034c ಭೀಮಸೇನರವಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸರ್ವಶಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಹೃಷ್ಯನಾದ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಲ್ಲಕಡೆ
ರಣವಾದ್ಯ ಘೋಷಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.

07112035a ಅಭ್ಯಯಾಚ್ಛೈವ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಮಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಂ|

07112035c ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಃ ಕೃತಸಂಜ್ಞೇ ವೃಕೋದರೇ||

ತಾನು ಮಹಾ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ವೃಕೋದರನಿಗೆ
ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07112036a ಏಕತ್ರಿಂಶನ್ಮಹಾರಾಜ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತವ ಮಹಾರಥಾನ್|

07112036c ಹತಾನ್ದುರ್ಯೋಧನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷತ್ತುಃ ಸಸ್ಮಾರ ತದ್ವಚಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮೂವತ್ತೊಂದು⁵⁸ ನಿನ್ನ ಮಹಾರಥ ಪುತ್ರರು

⁵⁸ ಯುದ್ಧದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹತರಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮುಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಮೂವತ್ತೆರಡು - ಅಧ್ಯಾಯ 102ರಲ್ಲಿ ಕುಂಡಭೇದಿ, ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ, ಸುದರ್ಶನ,
ವೃಂದಾರಕ, ಸುಷೇಣ, ಅಭಯ, ರೌದ್ರಕರ್ಮ, ಸುವರ್ಮ, ದುರ್ವಿಮೋಚನ (೧೧),
ಅಧ್ಯಾಯ 108ರಲ್ಲಿ ದುರ್ಜಯ (೧), ಅಧ್ಯಾಯ 109ರಲ್ಲಿ ದುರ್ಮುಖ (೧),
ಅಧ್ಯಾಯ 110ರಲ್ಲಿ ದುರ್ಮರ್ಷಣ, ದುಃಸಹ, ದುರ್ಮದ, ದುರ್ಧರ, ಜಯ (೫),
ಅಧ್ಯಾಯ 111ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ, ಉಪಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ, ಚಾರುಚಿತ್ರ, ಶರಾಸನ, ಚಿತ್ರಾಯುಧ,
ಚಿತ್ರವರ್ಮ (೭), ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಂಜಯ, ಶತ್ರುಸಹ, ಚಿತ್ರ (ಚಿತ್ರಬಾಣ),

ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕ್ಷತ್ರವಿದುರನ ಆ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

07112037a ತದಿದಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕ್ಷತ್ರುಹಿತಕರಂ ವಚಃ|

07112037c ಇತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ರಾಜಾಸೌ ನೋತ್ತರಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

“ಕ್ಷತ್ರನ ಹಿತಕರವಚನವನ್ನೇನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ
ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ!” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಉತ್ತರವೊಂದೂ
ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.

07112038a ಯದ್ಧೌ ತಕಾಲೇ ದುರ್ಬುದ್ಧಿರಬ್ರವೀತ್ತನಯಸ್ತವ|

07112038c ಯಚ್ಚ ಕರ್ಣೋಽಬ್ರವೀತ್ಕೃಷ್ಣಾಂ ಸಭಾಯಾಂ ಪರುಷಂ ವಚಃ||

07112039a ಪ್ರಮುಖೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07112039c ಕೌರವಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಸನ್ನಿಧೌ||

07112040a ವಿನಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡವಾಃ ಕೃಷ್ಣೇ ಶಾಶ್ವತಂ ನರಕಂ ಗತಾಃ|

07112040c ಪತಿಮನ್ಯಂ ವೃಣೀಷ್ಟೇತಿ ತಸ್ಯೇದಂ ಫಲಮಾಗತಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದ್ಯೂತದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಮಗ ಮತ್ತು
ಕರ್ಣರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪ್ರಮುಖದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವ
ಕೌರವರ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಏನನ್ನು
ಹೇಳಿದ್ದರೋ - “ಕೃಷ್ಣೇ! ಪಾಂಡವರು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋದರು! ಶಾಶ್ವತ

ಚಿತ್ರಾಯುಧ (ಅಗ್ರಾಯುಧ), ದೃಢ (ದೃಢವರ್ಮ), ಚಿತ್ರಸೇನ (ಉಗ್ರಸೇನ) ಮತ್ತು
ವಿಕರ್ಣ (೭).

ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ! ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸು!”
ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದುದರ ಫಲವು ಈಗ ದೊರಕುತ್ತಿದೆ.

07112041a ಯತ್ ತಾಂ ಪರುಷಾಣ್ಯಾಹುಃ ಸಭಾಮಾನಾಯ್ಯ ದ್ರೌಪದೀಂ|

07112041c ಪಾಂಡವಾನುಗ್ರಧನುಷಃ ಕ್ರೋಧಯಂತಸ್ತವಾತ್ಮಜಾಃ||

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಏನೆಲ್ಲ ಕಠೋರ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದರೋ ಅವು ಪಾಂಡವರ ಉಗ್ರಧನ್ವಿ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿವೆ.

07112042a ತಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಂ ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾಃ ಸ್ಥಿತಂ|

07112042c ವಿಸ್ತೃಜಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಮಂತಂ ಗಚ್ಚತಿ ಕೌರವ||

ಕೌರವ! ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಹುಗಿದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ
ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹರಿಸುತ್ತಾ
ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07112043a ವಿಲಪಂಶ್ಚ ಬಹು ಕ್ಷತ್ತಾ ಶಮಂ ನಾಲಭತ ತ್ವಯಿ|

07112043c ಸಪುತ್ರೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ತಸ್ಯ ಭುಂಕ್ಷ್ಯ ಫಲೋದಯಂ||

ಬಹುವಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ತನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.
ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅದರಿಂದಾದ ಫಲವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ
ಅನುಭವಿಸು.

07112043e ಹತೋ ವಿಕರ್ಣೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07112044a ಪ್ರವರಾನಾತ್ಮ ಜಾನಾಂ ತೇ ಸುತಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ವಿಕರ್ಣ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ಚಿತ್ರಸೇನರು ಹಾಗೆಯೇ
ನಿನ್ನ ಅನ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಕ್ಕಳೂ ಅನ್ಯ ಮಹಾರಥರೂ ಹತರಾದರು.

07112044c ಯಾನ್ಯಾಂಶ್ಚ ದದೃಶೇ ಭೀಮಶ್ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಮಾಗತಾನ್|

07112044e ಪುತ್ರಾಂಸ್ತವ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವರಯಾ ತಾಂ ಜಘಾನ ಹ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರೂ ಭೀಮನ ದೃಷ್ಟಿಯ
ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರನ್ನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07112045a ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಹ್ಯಹಮದ್ರಾಕ್ಷಂ ದಹ್ಯಮಾನಾಂ ವರೂಢಿನೀಂ|

07112045c ಸಹಸ್ರಶಃ ಶರೈರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಪಾಂಡವೇನ ವೃಷೇಣ ಚ||

ನೀನು ಮಾಡಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಪಾಂಡವ
ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ವೃಷ ಕರ್ಣನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಹಸ್ರಾರು
ಶರಗಳು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಮಯುದ್ಧೇ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹನ್ನೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೩

ಭೀಮ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧ (೧-೨೬).

07113001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07113001a ಮಹಾನಪನಯಃ ಸೂತ ಮಮೈವಾತ್ರ ವಿಶೇಷತಃ|

07113001c ಸ ಇದಾನೀಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮನ್ಯೇ ಸಂಜಯ ಶೋಚತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಸೂತ! ಮಹಾ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ವಿಶೇಷತಃ ನನ್ನಿಂದ! ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾನು ಈಗ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07113002a ಯದ್ಗತಂ ತದ್ಗತಮಿತಿ ಮಮಾಸೀನ್ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಂ|

07113002c ಇದಾನೀಮತ್ರ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಏನು ನಡೆಯಿತೋ ಅದು ನಡೆದು ಹೋಯಿತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದಲೇ ನಾನು ಈಗ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಹೇಳು! ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07113003a ಯಥಾ ತ್ವೇಷ ಕ್ಷಯೋ ವೃತ್ತೋ ಮಮಾಪನಯಸಂಭವಃ|

07113003c ವೀರಾಣಾಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸ್ಥಿರೀಭೂತೋಽಸ್ಮಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ನೀನು ಏನು ನಾಶದ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಆ ವೀರರ ನಾಶವು ನನ್ನ ಅಪರಾಧದಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ!”

07113004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07113004a ಕರ್ಣ ಭೀಮೌ ಮಹಾರಾಜ ಪರಾಕ್ರಾಂತೌ ಮಹಾಹವೇ|

07113004c ಬಾಣವರ್ಷಾಣ್ಯವರ್ಷೇತಾಂ ವೃಷ್ಟಿಮಂತಾವಿವಾಂಬುದೌ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತ ಕರ್ಣ-ಭೀಮರಿಬ್ಬರೂ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07113005a ಭೀಮನಾಮಾಂಕಿತಾ ಬಾಣಾಃ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ|

07113005c ವಿವಿಶುಃ ಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ಭಿಂದಂತ ಇವ ಜೀವಿತಂ||

“ಭೀಮ !” ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಶಿಲಾಶಿತ ಬಾಣಗಳು ಜೀವವನ್ನೇ ಹರಣಮಾಡುವವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕರ್ಣನ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07113006a ತಥೈವ ಕರ್ಣನಿರ್ಮುಕ್ತೈಃ ಸವಿಷ್ಠೈರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ|

07113006c ಆಕೀರ್ಯತ ರಣೇ ಭೀಮಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಹಾವಿನ ವಿಷಗಳಂತಿದ್ದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳು ಭೀಮನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟವು.

07113007a ತಯೋಃ ಶರೈರ್ಮಹಾರಾಜ ಸಂಪತದ್ಭಿಃ ಸಮಂತತಃ|

07113007c ಬಭೂವ ತವ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಸಂಕ್ಷೋಭಃ ಸಾಗರೋಪಮಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಶರಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಗರದಂತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವುಂಟಾಯಿತು.

07113008a ಭೀಮಚಾಪಚ್ಯುತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಮರಿಂದಮ|

07113008c ಅವಧ್ಯತ ಚಮೂಮಧ್ಯೇ ಘೋರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ||

ಅರಿಂದಮ ! ಭೀಮನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಘೋರ ಸರ್ಪಗಳ
ವಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಬಾಣಗಳು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ಚಮೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಅನೇಕರನ್ನು ಸಂಹರಿದವು.

07113009a ವಾರಣೈಃ ಪತಿತೈ ರಾಜನ್ವಾಜಿಭಿಶ್ಚ ನರೈಃ ಸಹ|

07113009c ಅದೃಶ್ಯತ ಮಹೀ ಕೀರ್ಣಾ ವಾತನುಷ್ಟೈರ್ದುರ್ಮೈರಿವ||

ರಾಜನ್ ! ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಂದ
ರಣಭೂಮಿಯು ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮರಗಳು ಉರುಳಿ
ಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

07113010a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಭೀಮಚಾಪಚ್ಯುತೈಃ ಶರೈಃ|

07113010c ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತಾವಕಾ ಯೋಧಾಃ ಕಿಮೇತದಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ಶರಗಳಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಯೋಧರು “ಇದೇನಿದು?” ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07113011a ತತೋ ವ್ಯದಸ್ತಂ ತಸ್ತೈನ್ಯಂ ಸಿಂಧುಸೌವೀರಕೌರವಂ|

07113011c ಪ್ರೋತ್ಸಾರಿತಂ ಮಹಾವೇಗೈಃ ಕರ್ಣಪಾಂಡವಯೋಃ ಶರೈಃ||

ಹೀಗೆ ಕರ್ಣ-ಪಾಂಡವರ ಶರಗಳ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಸಿಂಧು-ಸೌವೀರ-

ಕೌರವ ಸೇನೆಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಪಲಾಯನಗೈದವು.

07113012a ತೇ ಶರಾತುರಭೂಯಿಷ್ಠಾ ಹತಾಶ್ವನರವಾಹನಾಃ|

07113012c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕರ್ಣಂ ಭೀಮಂ ಚ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ಅವರ ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗದೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಅಶ್ವ-ರಥ-ಗಜ-
ಪದಾತಿಗಳು ಕರ್ಣ-ಭೀಮರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ
ಓಡಿ ಹೋದವು.

07113013a ನೂನಂ ಪಾರ್ಥಾರ್ಥಂ ಏವಾಸ್ಮಾನ್ಮೋಹಯಂತಿ ದಿವೌಕಸಃ|

07113013c ಯತ್ಕರ್ಣಭೀಮಪ್ರಭವೈರ್ವಧ್ಯತೇ ನೋ ಬಲಂ ಶರೈಃ||

07113014a ಏವಂ ಬ್ರುವಂತೋ ಯೋಧಾಸ್ತೇ ತಾವಕಾ ಭಯಪೀಡಿತಾಃ|

07113014c ಶರಪಾತಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸ್ಥಿತಾ ಯುದ್ಧದಿದೃಕ್ಷವಃ||

“ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಾರ್ಥರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದಿವೌಕಸರು ನಮ್ಮನ್ನು
ಹೀಗೆ ಭ್ರಾಂತರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ! ಕರ್ಣ-ಭೀಮರಿಂದ ಹೊರಟ
ಬಾಣಗಳು ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನೇ ವಧಿಸುತ್ತಿವೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ
ಭಯಪೀಡಿತ ನಿನ್ನವರು ಶರಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ದೂರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು.

07113015a ತತಃ ಪ್ರಾವರ್ತತ ನದೀ ಘೋರರೂಪಾ ಮಹಾಹವೇ|

07113015c ಬಭೂವ ಚ ವಿಶೇಷೇಣ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧಿನೀ||

ಆಗ ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಣಹೇಡಿಗಳ ಭಯವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಘೋರರೂಪದ ನದಿಯು ಪ್ರವಹಿಸತೊಡಗಿತು.

07113016a ವಾರಣಾಶ್ವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ರುಧಿರೌಘಸಮುದ್ಭವಾ|

07113016c ಸಂವೃತಾ ಗತಸತ್ತ್ವಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಗಜವಾಜಿಭಿಃ||

ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ನದಿಯು
ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

07113017a ಸಾನುಕರ್ಷಪತಾಕೈಶ್ಚ ದ್ವಿಪಾಶ್ವರಥಭೂಷಣೈಃ|

07113017c ಸ್ಯಂದನೈರಪವಿದ್ಧೈಶ್ಚ ಭಗ್ನಚಕ್ರಾಕ್ಷಕೂಬರೈಃ||

07113018a ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕಾರೈರ್ಧನುರ್ಭಿಃ ಸುಮಹಾಧನೈಃ|

07113018c ಸುವರ್ಣಪುಂಖೈರಿಷುಭಿನಾರಾಚೈಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||

07113019a ಕರ್ಣಪಾಂಡವನಿರ್ಮುಕ್ತೈರ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೈರಿವ ಪನ್ನಗೈಃ|

07113019c ಪ್ರಾಸತೋಮರಸಂಘಾತೈಃ ಖಡ್ಗೈಶ್ಚ ಸಪರಶ್ವಧೈಃ||

07113020a ಸುವರ್ಣವಿಕೃತೈಶ್ಚಾಪಿ ಗದಾಮುಸಲಪಟ್ಟಿಶೈಃ|

07113020c ವಜ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರೈಃ ಶಕ್ತಿಭಿಃ ಪರಿಘೈರಪಿ|

07113020e ಶತಘ್ನೀಭಿಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾಭಿರ್ಬಭೌ ಭಾರತ ಮೇದಿನೀ||

07113021a ಕನಕಾಂಗದಕೇಯೂರೈಃ ಕುಂಡಲೈರ್ಮಣಿಭಿಃ ಶುಭೈಃ|

07113021c ತನುತ್ರೈಃ ಸತಲತ್ರೈಶ್ಚ ಹಾರೈರ್ನಿಷ್ಕೃತೈಶ್ಚ ಭಾರತ||

07113022a ವಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ತ್ರೈಶ್ಚ ವಿಧ್ವಸ್ತೈಶ್ಚಾ ಮರವ್ಯಜನೈರಪಿ|

07113022c ಗಜಾಶ್ವಮನುಜೈರ್ಭಿನ್ವೈಃ ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಸ್ಯಂದನಭೂಷಣೈಃ||

07113023a ತೈಸ್ತೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಭಾವೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ವಸುಂಧರಾ|

07113023c ಪತಿತೈರಪವಿದ್ಧೈಶ್ಚ ಸಂಬಭೌ ದ್ಯೌರಿವ ಗ್ರಹೈಃ||

ಭಾರತ ! ತೋಳುಮರಗಳು, ಪತಾಕೆಗಳು, ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಗಳ

ಭೂಷಣಗಳು, ಪುಡಿಯಾಗಿದ್ದ ರಥಗಳು, ಮುರಿದುಹೋಗಿದ್ದ
 ರಥಚಕ್ರಗಳು, ನೋಗಗಳು, ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ
 ಮಹಾಮೌಲ್ಯದ ಧನುಸ್ಸುಗಳು, ಕರ್ಣ-ಪಾಂಡವರು ಬಿಟ್ಟ ಪೊರೆಬಿಟ್ಟ
 ಹಾವುಗಳಂತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಸುವರ್ಣಪುಂಖಿ ನಾರಾಚ
 ಬಾಣಗಳು, ಒಡೆದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪ್ರಾಸ-ತೋಮರ-ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು
 ಪರಶಾಯುಧಗಳು, ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗದೆ-ಮುಸಲ-
 ಪಟ್ಟಿಶಗಳು, ವಿವಿಧಾಕಾರದ ವಜ್ರಗಳು, ಪರಿಘ-ಶಕ್ತಿಗಳು, ಶತಘ್ನೀ-
 ಚಕ್ರಗಳು, ಕನಕಾಂಗದ-ಕೇಯೂರಗಳು, ಶುಭ ಕುಂಡಲ ಮಣಿಗಳು,
 ಕವಚಗಳು, ಬಳೆಗಳು, ಉಂಗುರಗಳು, ಕೈಚೀಲಗಳಿಂದ, ಹಾರಗಳಿಂದ,
 ನಿಷ್ಕಗಳಿಂದ, ವಸ್ತ್ರ-ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ, ಮುರಿದಿದ್ದ ಚಾಮರ-ವ್ಯಜಗಳಿಂದ,
 ಛಿನ್ನ-ಛಿನ್ನರಾಗಿದ ಗಜ-ಅಶ್ವ-ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ,
 ರಥಭೂಷಣಗಳಿಂದ, ವಿವಿಧ ಭಾವ್ಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಇನ್ನೂ
 ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ರಣಾಂಗಣವು ಗ್ರಹಗಳಿಂದ
 ತುಂಬಿದ್ದ ಆಕಾಶದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07113024a ಅಚಿಂತ್ಯಮದ್ಭುತಂ ಚೈವ ತಯೋಃ ಕರ್ಮಾ ತಿಮಾನುಷಂ|

07113024c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾರಣಸಿದ್ಧಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಯೋಚನೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಅದ್ಭುತ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು
 ನೋಡಿ ಚಾರಣ-ಸಿದ್ಧರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವುಂಟಾಯಿತು.

07113025a ಅಗ್ನೇರ್ವಾಯುಸಹಾಯಸ್ಯ ಗತಿಃ ಕಕ್ಷ ಇವಾಹವೇ|

07113025c ಆಸೀದ್ಭೀಮಸಹಾಯಸ್ಯ ರೌದ್ರಮಾಧಿರಥೇರ್ಗತಂ||

ಒಣಮರಗಳಿರುವ ವನದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಮುನ್ನಡೆಯು ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಆಧಿರಥ ಕರ್ಣನ ಗಮನವು ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07113025e ನಿಪಾತಿತಧ್ವಜರಥಂ ಹತವಾಜಿನರದ್ವಿಪಂ|

07113026a ಗಜಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಾಭ್ಯಾಮಾಸೀನ್ನಡವನಂ ಯಥಾ||

ಅಂಕುಶಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ ಎರಡು ಆನೆಗಳು ಜೊಂಡುಹುಲ್ಲಿನ ವನವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಧ್ವಜ-ರಥಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಅಶ್ವ-ನರ-ಗಜಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07113026c ತಥಾಭೂತಂ ಮಹತ್ಸ್ವೈನ್ಯಮಾಸೀದ್ಭಾರತ ಸಂಯುಗೇ|

07113026e ವಿಮರ್ದಃ ಕರ್ಣಭೀಮಾಭ್ಯಾಮಾಸೀಚ್ಚ ಪರಮೋ ರಣೇ||

ಆಗ ಭಾರತ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ-ಭೀಮರಿಂದ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಂಡಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧೇ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿಮೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೪

ಭೀಮಸೇನ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ವಿರಥನಾಗಿ
ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದು (೧-೬೬). ಕುಂತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ವಧಿಸದೇ
ಮೂದಲಿಸಿದುದು (೬೭-೮೦). ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣ-ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರನ್ನು
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದುದು (೮೧-೯೪).

07114001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07114001a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|

07114001c ಮುಮೋಚ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಕರ್ಣನು ಭೀಮನನ್ನು
ಮೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಅನೇಕ ವಿಚಿತ್ರ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

07114002a ವಧ್ಯಮಾನೋ ಮಹಾರಾಜ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಪಾಂಡವಃ|

07114002c ನ ವಿವ್ಯಥೇ ಭೀಮಸೇನೋ ಭಿದ್ಯಮಾನ ಇವಾಚಲಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನೇನನು
ಭೇದಿಸಲ್ಪಡುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ.

07114003a ಸ ಕರ್ಣಂ ಕರ್ಣಿನಾ ಕರ್ಣೇ ಪೀತೇನ ನಿಶಿತೇನ ಚ|

07114003c ವಿವ್ಯಾಧ ಯುಧಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೀಮಸೇನಃ ಪತತ್ರಿಣಾ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಕರ್ಣನ ಕಿವಿಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ
ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕುಡಿಸಿದ್ದ ನಿಶಿತ ಪತತ್ರಿ ಕರ್ಣಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07114004a ಸ ಕುಂಡಲಂ ಮಹತ್ಕರ್ಣಾತ್ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪಾತಯದ್ಭುವಿ|

07114004c ತಪನೀಯಂ ಮಹಾರಾಜ ದೀಪ್ತಂ ಜ್ಯೋತಿರಿವಾಂಬರಾತ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಅದು ಕರ್ಣನ ಕಿವಿಯಿಂದ ಬಂಗಾರದ ಮಹಾ
ಕುಂಡಲವನ್ನು ಅಂಬರದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿತು.

07114005a ಅಥಾಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07114005c ಆಜಘಾನ ಭೃಶಂ ಭೀಮಃ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ಮಹಾಬಲಃ||

ಕೂಡಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನು
ಸೂತಪುತ್ರನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07114006a ಪುನರಸ್ಯ ತ್ವರನ್ನೀಮೋ ನಾರಾಚಾನ್ದಶ ಭಾರತ|

07114006c ರಣೇ ಪ್ರೈಷೀನ್ಮಹಾವೇಗಾನ್ಯಮದಂಡೋಪಮಾಂಸ್ತಥಾ||

ಭಾರತ! ಪುನಃ ಬೇಗನೆ ಭೀಮನು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಮದಂಡಗಳಂತಿದ್ದ
ಮಹಾವೇಗದ ಹತ್ತು ನಾರಾಚಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114007a ತೇ ಲಲಾಟಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07114007c ವಿವಿಶುಶ್ಚೋದಿತಾಸ್ತೇನ ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಮಾರಿಷ! ಅವು ಸೂತಪುತ್ರನ ಹಣೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಹಾವುಗಳು

ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಹೊಕ್ಕು ನಾಟಕೊಂಡವು.

07114008a ಲಲಾಟಸ್ಥೈಸ್ತು ತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸೂತಪುತ್ರೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07114008c ನೀಲೋತ್ಪಲಮಯೀಂ ಮಾಲಾಂ ಧಾರಯನ್ಸ ಪುರಾ ಯಥಾ||

ಹಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನು ಹಿಂದೆ ನೀಲಪುಷ್ಪಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಗ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

07114009a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ಕರ್ಣಃ ಪೀಡಿತೋ ದೃಢಧನ್ವನಾ|

07114009c ವೇಗಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾವೇಗೋ ಭೀಮಸೇನವಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದೃಢಧನ್ವನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಮಹಾವೇಗಿ ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನನ ವಧೆಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿದನು.

07114010a ತಸ್ಮೈ ಕರ್ಣಃ ಶತಂ ರಾಜನ್ನಿಷೂಣಾಂ ಗಾರ್ಧ್ರವಾಸಸಾಂ|

07114010c ಅಮರ್ಷೀ ಬಲವಾನ್ಕುಢ್ಢಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಅಮರ್ಷೀ ಬಲವಾನ್ ಕ್ರುದ್ಧ ಕರ್ಣನು ನೂರು ಗಾರ್ಧ್ರವಾಸಸಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114011a ತತಃ ಪ್ರಾಸ್ಯಜದುಗ್ರಾಣಿ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪಾಂಡವಃ|

07114011c ಸಮರೇ ತಮನಾದೃತ್ಯ ನಾಸ್ಯ ವೀರ್ಯಮಚಿಂತಯತ್||

ಆಗ ಪಾಂಡವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ, ಅವನ ವೀರ್ಯದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸದೇ ಅವನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07114012a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07114012c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಂ ಪರಂತಪಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಪರಂತಪ ಕರ್ಣನು ಕ್ರುದ್ಧರೂಪೀ ಪಾಂಡವನ ಎದೆಗೆ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07114013a ಜೀಮೂತಾವಿವ ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ವವರ್ಷತುರಾಹವೇ|

07114013c ತಲಶಬ್ದರವೈಶ್ಚೈವ ತ್ರಾಸಯಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಮೋಡಗಳಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ರಣದಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಕೂಗುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದರು.

07114014a ಶರಜಾಲೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಶ್ಚಾ ದಯಾಮಾಸತುರ್ಮೃಧೇ|

07114014c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧೌ ಕೃತಪ್ರತಿಕೃತ್ಯೈಷಿಣೌ||

ರಣದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು ಮತ್ತು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಿದ್ದರು.

07114015a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಾಧೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07114015c ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹೂ ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಮನು ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ರಾಧೇಯ ಕರ್ಣನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07114016a ತದಪಾಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿನ್ಮಂ ಸೂತಪುತ್ರೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

07114016c ಅನ್ಯತ್ಯಾಮುರ್ಕಮಾದತ್ತ ವೇಗಘ್ನಂ ಭಾರಸಾಧನಂ||

ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಲು ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ಇನ್ನೊಂದು
ವೇಗವಿದ್ದ ಭಾರಸಾಧನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07114017a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಕುರುಸೌವೀರಸ್ಯೈಂಧವಾನಾಂ ಬಲಕ್ಷಯಂ|

07114017c ಸವರ್ಮಧ್ವಜಶಸ್ತ್ರಶ್ಚ ಪತಿಯೈಃ ಸಂವೃತಾಂ ಮಹೀಂ||

07114018a ಹಸ್ತಶ್ವನರದೇಹಾಂಶ್ಚ ಗತಾಸೂನ್ಪ್ರೀಕ್ಷ್ಯ ಸರ್ವತಃ|

07114018c ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಂರಂಭಾದ್ಧೀಪ್ತಂ ವಪುರಜಾಯತ||

ಕುರು-ಸೌವೀರ-ಸೈಂಧವರ ಸೇನೆಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ, ಕವಚ-ಧ್ವಜ-ಶಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಅಸುನೀಗಿದ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ನರರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ನೋಡಿ
ಸೂತಪುತ್ರನ ಮುಖವು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿದು ಬೆಳಗತೊಡಗಿತು.

07114019a ಸ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಮಹಚ್ಛಾಪಂ ಕಾರ್ತಸ್ವರವಿಭೂಷಿತಂ|

07114019c ಭೀಮಂ ಪ್ರೈಕ್ಷತ ರಾಧೇಯೋ ರಾಜನ್ಘೋರೇಣ ಚಕ್ಷುಷಾ||

ರಾಜನ್! ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಆ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೀಂಕರಿಸಿ ರಾಧೇಯನು ಭೀಮನನ್ನು ಘೋರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನೋಡಿದನು.

07114020a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರಾನಸ್ಯನ್ಸೂತಪುತ್ರೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07114020c ಮಧ್ಯಂದಿನಗತೋಽರ್ಚಿಷ್ಮಾಂ ಶರದೀವ ದಿವಾಕರಃ||

ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಸೂತಪುತ್ರನು ಶರತ್ಕಾಲದ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಅರ್ಚಿಷ್ಮಾನ್ ದಿವಾಕರನಂತೆ ರಾರಾಜಿಸಿದನು.

07114021a ಮರೀಚಿವಿಕಚಸ್ಯೇವ ರಾಜನ್ಯಾ ನುಮತೋ ವಪುಃ|

07114021c ಆಸೀದಾಧಿರಥೇಘೋರಂ ವಪುಃ ಶರಶತಾರ್ಚಿಷಃ||

ರಾಜನ್! ನೂರಾರು ಶರಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಧಿರಥನ ಘೋರ
ಮುಖವು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಭಾನುಮತನ
ಮುಖದಂತಾಯಿತು.

07114022a ಕರಾಭ್ಯಾಮಾದದಾನಸ್ಯ ಸಂದಧಾನಸ್ಯ ಚಾಶುಗಾನ್|

07114022c ವಿಕರ್ಷತೋ ಮುಂಚತೋ ವಾ ನಾಂತರಂ ದದೃಶೂ ರಣೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೈಯಿಂದ ಶರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ,
ಹೂಡುವುದಾಗಲೀ, ಎಳೆಯುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಂತರವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07114023a ಅಗ್ನಿಚಕ್ರೋಪಮಂ ಘೋರಂ ಮಂಡಲೀಕೃತಮಾಯುಧಂ|

07114023c ಕರ್ಣಸ್ಯಾಸೀನ್ಮಹಾರಾಜ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಮಸ್ಯತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಯುಧವನ್ನು ಘೋರ ಅಗ್ನಿಚಕ್ರದಂತೆ
ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕರ್ಣನು ಎಡ-ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ
ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

07114024a ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಾಃ ಸುನಿಶಿತಾಃ ಕರ್ಣಚಾಪಚ್ಯುತಾಃ ಶರಾಃ|

07114024c ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯನ್ಮಹಾರಾಜ ದಿಶಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಭಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖದ ನಿಶಿತ ಶರಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿದವು.

07114025a ತತಃ ಕನಕಪುಂಖಾನಾಂ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07114025c ಧನುಶ್ಚ ತಾನಾಂ ವಿಯತಿ ದದೃಶೇ ಬಹುಧಾ ವ್ರಜಃ||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಕನಕಪುಂಖಗಳ ನತಪರ್ವ ಶರಗಳು ಅನೇಕ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು.

07114026a ಶರಾಸನಾದಾಧಿರಥೇಃ ಪ್ರಭವಂತಃ ಸ್ಮ ಸಾಯಕಾಃ|

07114026c ಶ್ರೇಣೀಕೃತಾ ವ್ಯರಾಜಂತ ರಾಜನ್ಯಂಚಾ ಇವಾಂಬರೇ||

ರಾಜನ್ ! ಆಧಿರಥನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಸಾಯಕಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಾಲುಕಟ್ಟಿದ ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ರಾಜಿಸಿದವು.

07114027a ಗಾರ್ದ್ರಪತ್ರಾಂ ಶಿಲಾಧೌತಾನ್ಕಾರ್ತಸ್ವರವಿಭೂಷಿತಾನ್|

07114027c ಮಹಾವೇಗಾನ್ವದೀಪ್ರಾಗ್ರಾನ್ಮಮೋಚಾಧಿರಥಿಃ ಶರಾನ್||

ಆಧಿರಥನು ಗಾರ್ದ್ರಪತ್ರಗಳ, ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಸೆದ, ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ, ಮಹಾವೇಗದ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಉಗ್ರ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07114028a ತೇ ತು ಚಾಪಬಲೋದ್ಧೃತಾಃ ಶಾತಕುಂಭವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07114028c ಅಜಸ್ತ್ರಮನ್ವಕೀರ್ಯಂತ ಶರಾಃ ಪಾರ್ಥರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಧನುಸ್ಸಿನ ಬಲದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬಂಗಾರದಿಂದ
ವಿಭೂಷಿತ ಶರಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗೀರಳೆಯುತ್ತಾ ಪಾರ್ಥನ ರಥದ ಕಡೆ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07114029a ತೇ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ರತ್ನವಿಕೃತಾ ವ್ಯಕಾಶಂತ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07114029c ಶಲಭಾನಾಮಿವ ವ್ರಾತಾಃ ಶರಾಃ ಕರ್ಣಸಮೀರಿತಾಃ||

ಕರ್ಣನು ಬಿಟ್ಟು ರತ್ನವಿಕೃತ ಬಾಣಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು
ಹಾರುತ್ತಾ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಿಡಿತೆಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07114030a ಚಾಪಾದಾಧಿರಥೇರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಪತಂತಃ ಸ್ಮ ಸಾಯಕಾಃ|

07114030c ಏಕೋ ದೀರ್ಘ ಇವ ಪ್ರಾಂಶುಃ ಪ್ರಭವನ್ದ್ರಶ್ಯತೇ ಶರಃ||

ಆದಿರಥನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಯಕಗಳು
ಒಂದೇ ಉದ್ದ ಶರದಂತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07114031a ಪರ್ವತಂ ವಾರಿಧಾರಾಭಿಶ್ಚಾದಯನ್ನಿವ ತೋಯದಃ|

07114031c ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯತ್ಪ್ರದ್ಧೋ ಭೀಮಂ ಸಾಯಕವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಮೋಡವು ಪರ್ವತವನ್ನು ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡುವಂತೆ
ಕ್ರುದ್ಧ ಕರ್ಣನು ಸಾಯಕಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07114032a ತತ್ರ ಭಾರತ ಭೀಮಸ್ಯ ಬಲವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಂ|

07114032c ವ್ಯವಸಾಯಂ ಚ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ಬಲವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವನ

ಕಸರತ್ತನ್ನೂ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ನೋಡಿದರು.

07114033a ತಾಂ ಸಮುದ್ರಮಿವೋದ್ಧೂತಾಂ ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಸಮುತ್ಥಿತಾಂ|

07114033c ಅಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಭೀಮಸ್ತು ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕರ್ಣಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಕ್ರುದ್ಧ ಭೀಮನು ಕರ್ಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07114034a ರುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಂ ಮಹಚ್ಚಾಪಂ ಭೀಮಸ್ಯಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07114034c ಆಕರ್ಷಾನ್ಮಂಡಲೀಭೂತಂ ಶಕ್ರಚಾಪಮಿವಾಪರಂ|

07114034e ತಸ್ಮಾಚ್ಚರಾಃ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನೂರಯಂತ ಇವಾಂಬರಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭೀಮನ ಮಹಾಚಾಪವು ಬಂಗಾರದ

ಹಿಂಬದಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಶಕ್ರಚಾಪವೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದ
ಅದನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದು ಅದರಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಇಡೀ ಅಂಬರವನ್ನೇ ತುಂಬಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07114035a ಸುವರ್ಣಪುಂಖೈರ್ಭೀಮೇನ ಸಾಯಕೈರ್ನ ತಪರ್ವಭಿಃ|

07114035c ಗಗನೇ ರಚಿತಾ ಮಾಲಾ ಕಾಂಚನೀವ ವ್ಯರಾಜತ||

ಭೀಮನ ಸುವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಸಾಯಕ-ನತಪರ್ವಗಳು ಗಗನದಲ್ಲಿ
ರಚಿಸಿದ ಬಂಗಾರದ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದವು.

07114036a ತತೋ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ವಿಷಕ್ತಾನಿ ಶರಜಾಲಾನಿ ಭಾಗಶಃ|

07114036c ಆಹತಾನಿ ವ್ಯಶೀರ್ಯಂತ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಆಗ ಅವ (ಕರ್ಣ) ನ ಶರಜಾಲಗಳು ವ್ಯೋಮವನ್ನೇ ತುಂಬಿಬಿಡಲು ಅವುಗಳ ಭಾಗಶವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನ ಪತ್ರಿಗಳು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಿದವು.

07114037a ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶರಜಾಲೌಘೈರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

07114037c ಅಗ್ನಿಸ್ಫುಲಿಂಗಸಂಸ್ಪರ್ಶೈರಂಜೋಗತಿಭಿರಾಹವೇ|

07114037e ತೈಸ್ತೈಃ ಕನಕಪುಂಖಾನಾಂ ದ್ಯೌರಾಸೀತ್ಸಂವೃತಾ ಪ್ರಜೈಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನ ಇಬ್ಬರದ್ದೂ ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕನಕ ಪುಂಖಗಳ ಶರಜಾಲಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವಾಗ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07114038a ಸ ಭೀಮಂ ಚಾದಯನ್ಬಾಣೈಃ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ|

07114038c ಉಪಾರೋಹದನಾದೃತ್ಯ ತಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಸೂತಪುತ್ರನು ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಮಸೇನನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಮೀರಿಸಿದನು.

07114039a ತಯೋರ್ವಿ ಸೃಜತೋಸ್ತತ್ರ ಶರಜಾಲಾನಿ ಮಾರಿಷ|

07114039c ವಾಯುಭೂತಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಸಂಸಕ್ತಾನೀತರೇತರಂ||

ಮಾರಿಷ! ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟ ಶರಜಾಲಗಳು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಟಕ್ಕರಿಸುವ ವಿರೋಧದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಎರಡು ಭಿರುಗಾಳಿಗಳಂತೆ ತೋರಿದವು.

07114040a ತಸ್ಮೈ ಕರ್ಣಃ ಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಕುರ್ಮಾರಪರಿಮಾರ್ಜಿತಾನ್|

07114040c ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಾನ್ಕೃದ್ಧಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ವಧಕಾಂಕ್ಷಯಾ||

ಭೀಮನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಕರ್ಣನು ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಕಮ್ಮಾರರಿಂದ ಸಾಣೆಹಿಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114041a ತಾನಂತರಿಕ್ಷೇ ವಿಶಿಖೈಸ್ತಿಧೈಕೈಕಮಶಾತಯತ್|

07114041c ವಿಶೇಷಯನ್ಸೂತಪುತ್ರಂ ಭೀಮಸ್ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅವುಗಳನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ಮೂರು ಮೂರು ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾ ಭೀಮಸೇನನು “ನಿಲ್ಲು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07114042a ಪುನಶ್ಚಾಸ್ಯಜದುಗ್ರಾಣಿ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪಾಂಡವಃ|

07114042c ಅಮರ್ಷೀ ಬಲವಾನ್ಕೃದ್ಧೋ ದಿಧಕ್ಷನ್ನಿವ ಪಾವಕಃ||

ಭಸ್ಮಮಾಡಿಬಿಡುವನೋ ಎನ್ನುವ ಪಾವಕನಂತೆ ಕೃದ್ಧನಾದ ಬಲವಾನ್, ಅಸಹನಶೀಲ ಪಾಂಡವನು ಪುನಃ ಉಗ್ರ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07114043a ತಸ್ಯ ತಾನ್ಯಾದದೇ ಕರ್ಣಃ ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಭೀತವತ್|

07114043c ಯುಧ್ಯತಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಸ್ಯಮಾಯಯಾ||

ಆದರೆ ಕರ್ಣನು ಭಯಪಡದೇ ಭೀಮನ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಡೆದನು.

ಸೂತಪುತ್ರನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರನೊಡನೆ ಅಸ್ತ್ರಮಾಯೆಯಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07114044a ತಸ್ಯೇಷುಧೀ ಧನುರ್ಜ್ಯಾಂ ಚ ಬಾಣೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07114044c ರಶ್ಮಿನ್ಯೋಕ್ತ್ರಾಣಿ ಚಾಶ್ವಾನಾಂ ಕರ್ಷೋ ವೈಕರ್ತನೋಽಚ್ಚಿ ನತ್||

ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಸನ್ನತ ಪರ್ವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ
ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸಿನ ಶಿಂಜನಿಯನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ,
ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07114045a ಅಥಾಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ವುನರ್ಹತ್ವಾ ತ್ರಿಭಿರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾರಥಿಂ|

07114045c ಸೋಽವಪ್ಸುತ್ಯ ದ್ರುತಂ ಸೂತೋ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಯಯೌ||

ಪುನಃ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಮೂರರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು
ಹೊಡೆದನು. ಆ ಸಾರಥಿಯು ಕೂಡಲೇ ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ
ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

07114046a ಉತ್ಕ್ರಯನ್ನಿವ ಭೀಮಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಾಲಾನಲಪ್ರಭಃ|

07114046c ಧ್ವಜಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ರಾಧೇಯಃ ಪತಾಕಾಶ್ಚ ನೃಪಾತಯತ್||

ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರುದ್ಧ ರಾಧೇಯನು
ಭೀಮನನ್ನು ಗೇಲಿಮಾಡುತ್ತಾ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಪತಾಕೆಯನ್ನೂ
ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07114047a ಸ ವಿಧನ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ರಥಶಕ್ತಿಂ ಪರಾಮೃಶತ್|

07114047c ತಾಮವಾಸ್ಯಜದಾವಿಧ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕರ್ಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರುದ್ಧ ಭೀಮನು ಪರಮ ರೋಷದಿಂದ ಕರ್ಣನ ರಥದ ಕಡೆಗೆ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಬೀಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114048a ತಾಮಾಧಿರಥಿರಾಯಸ್ತುಃ ಶಕ್ತಿಂ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತಾಂ|

07114048c ಆಪತಂತೀಂ ಮಹೋಲ್ಕಾಭಾಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಉಲೈಯ ಪ್ರಭೆಯ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದ ಆಧಿರಥಿ ಕರ್ಣನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07114049a ಸಾಪತದ್ಧಶಧಾ ರಾಜನ್ನಿಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಣಸಾಯಕೈಃ|

07114049c ಅಸ್ಯತಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ||

ರಾಜನ್ ! ಮಿತ್ರನಿಗಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಹತ್ತು ತುಂಡುಗಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು.

07114050a ಸ ಚರ್ಮಾದತ್ತ ಕೌಂತೇಯೋ ಜಾತರೂಪಪರಿಷ್ಕೃತಂ|

07114050c ಖಿಡ್ಗಂ ಚಾನ್ಯತರಪ್ರೇಪ್ಸುರ್ಮೃತ್ಯೋರಗ್ರೇ ಜಯಸ್ಯ ವಾ|

07114050e ತದಸ್ಯ ಸಹಸಾ ಕರ್ಣೋ ವ್ಯಧಮತ್ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೇಗನೇ ಮೃತ್ಯು ಅಥವಾ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಖಿಡ್ಗ-ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಕೂಡಲೆ ಕರ್ಣನು ನಗುತ್ತಾ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07114051a ಸ ವಿಚರ್ಮಾ ಮಹಾರಾಜ ವಿರಥಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07114051c ಅಸಿಂ ಪ್ರಾಸ್ಯಜದಾವಿಧ್ಯ ತ್ವರನ್ಕರ್ಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಗುರಾಣಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ
ಭೀಮನು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತನಾಗಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಖಡ್ಗವನ್ನೇ
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಕರ್ಣನ ರಥದ ಕಡೆ ಎಸೆದನು.

07114052a ಸ ಧನುಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಜ್ಯಾಂ ಚ ಸುಸಂಶಿತಃ|

07114052c ಅಪತದ್ಭುವಿ ನಿಸ್ತ್ರೀಶಶ್ಚು ತಃ ಸರ್ಪ ಇವಾಂಬರಾತ್||

ಆ ಖಡ್ಗವು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೌರ್ವಿಯುಕ್ತ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಕೋಪಗೊಂಡ ಸರ್ಪವು ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07114053a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯಾಧಿರಧಿರನ್ಯದಾದತ್ತ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07114053c ಶತ್ರುಘ್ನಂ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದೃಢಜ್ಯಂ ವೇಗವತ್ತರಂ||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆಧಿರಥನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ
ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ದೃಢ ಮೌರ್ವಿಯ, ವೇಗವತ್ತರ ಇನ್ನೊಂದು
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07114054a ಸ ಭೀಮಸೇನಃ ಕುಪಿತೋ ಬಲವಾನ್ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07114054c ವಿಹಾಯಸಂ ಪ್ರಾಕ್ರಮದ್ವೈ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವ್ಯಥಯನ್ಮನಃ||

ಕುಪಿತ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಭೀಮಸೇನನು ಕರ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು

ವ್ಯಥೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು.

07114055a ತಸ್ಯ ತಚ್ಚರಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಜಯೈಷಿಣಃ|

07114055c ಲಯಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಸೇನಮವಂಚಯತ್||

ಅವನ ಆ ನಡತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಧೇಯನು ಶರೀರವನ್ನು ಸಂಕುಚಿಸಿಕೊಂಡು
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07114056a ತಮದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ನಿಲೀನಂ ವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಂ|

07114056c ಧ್ವಜಮಸ್ಯ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತಸ್ಥೌ ಸ ಧರಣೀತಲೇ||

ವ್ಯಥಿತ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ರಥದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನನ್ನು
ನೋಡಿ ಭೀಮಸೇನನು ರಥದ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭವನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ನಿಂತನು.

07114057a ತದಸ್ಯ ಕುರವಃ ಸರ್ವೇ ಚಾರಣಾಶ್ಚಾ ಭ್ಯಪೂಜಯನ್|

07114057c ಯದಿಯೇಷ ರಥಾತ್ಕರ್ಣಂ ಹಂತುಂ ತಾಕ್ಷ್ಯ ಇವೋರಗಂ||

07114058a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥಃ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಾಲಯನ್|

07114058c ಸ್ವರಥಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ಯುದ್ಧಾಯೈವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಗರುಡನು ಸರ್ಪವೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ರಥದಿಂದ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು “ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ವಿರಥನಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಇವನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ

ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ!" ಎಂದು ಕುರುಗಳು ಮತ್ತು ಚಾರಣರು ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07114059a ತದ್ವಿಹತ್ಯಾಸ್ಯ ರಾಧೇಯಸ್ತುತ ಏನಂ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್|

07114059c ಸಂರಭ್ಛಃ ಪಾಂಡವಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಯುದ್ಧಾಯ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ||

ಆಕಾಶದಿಂದ ಹಾರಿ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರುವೇ ಬಂದ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರೋಧಿತ ರಾಧೇಯನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

07114060a ತೌ ಸಮೇತೌ ಮಹಾರಂಗೇ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನೌ ಮಹಾಬಲೌ|

07114060c ಜೀಮೂತಾವಿವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಗರ್ಜಮಾನೌ ನಭಸ್ತಲೇ||

ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಭಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಬಲಶಾಲಿಗಳು ಮಹಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07114061a ತಯೋರಾಸೀತ್ಸಂಪ್ರಹಾರಃ ಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ನರಸಿಂಹಯೋಃ|

07114061c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಯೋಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದೇವದಾನವಯೋರಿವ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ, ಅಸಹನಶೀಲರಾಗಿದ್ದ ಆ ನರಸಿಂಹರ ನಡುವೆ ದೇವ-ದಾನವರ ನಡುವಿನಂತೆ ಪ್ರಹಾರಗಳು ನಡೆದವು.

07114062a ಕ್ಷೀಣಶಸ್ತ್ರಸ್ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಕರ್ಣೇನ ಸಮಭಿದ್ರುತಃ|

07114062c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜುರ್ಞಹತಾನ್ನಾಗಾನ್ವತಿತಾನ್ವರ್ವತೋಪಮಾನ್|

07114062e ರಥಮಾರ್ಗ ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ವ್ಯಾಯುಧಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ||

ಕರ್ಣನಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ
ಕೌಂತೇಯ ಭೀಮನು ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಹತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ
ಪರ್ವತೋಪಮ ಆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನ ರಥಮಾರ್ಗವನ್ನು
ತಡೆಯಲೋಸುಗ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07114063a ಹಸ್ತಿನಾಂ ವ್ರಜಮಾಸಾದ್ಯ ರಥದುರ್ಗಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ|

07114063c ಪಾಂಡವೋ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ರಾಧೇಯಂ ನಾಭ್ಯಹಾರಯತ್||

ರಥವು ಬರಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಸತ್ತ ಆನೆಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಪಾಂಡವನು ರಾಧೇಯನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಲಿಲ್ಲ.

07114064a ವ್ಯವಸ್ಥಾನಮಥಾಕಾಂಕ್ಷನ್ಧನಂಜಯಶರೈರ್ಹ ತಂ|

07114064c ಉದ್ಯಮ್ಯ ಕುಂಜರಂ ಪಾರ್ಥಸ್ತಸೌ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಹೋರಾಡಲು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಪರಪುರಂಜಯ
ಪಾರ್ಥ ಭೀಮನು ಧನಂಜಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಹತವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ
ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿಂತನು.

07114065a ತಮಸ್ಯ ವಿಶಿಖೈಃ ಕರ್ಣೋ ವ್ಯಧಮತ್ಕುಂಜರಂ ಪುನಃ|

07114065c ಹಸ್ತಂಗಾನ್ಯಥ ಕರ್ಣಾಯ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಪಾಂಡವೋ ನದನ್||

ಆ ಕುಂಜರವನ್ನು ಕರ್ಣನು ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡಲು
ಪಾಂಡವನು ಇತರ ಆನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು

ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07114066a ಚಕ್ರಾಣ್ಯಶ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ವಾಹಾನ್ಯದ್ಯತ್ಪಶ್ಯತಿ ಭೂತಲೇ|

07114066c ತತ್ತದಾದಾಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕರ್ಣಾಯ ಪಾಂಡವಃ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಪಾಂಡವನು ಆಗ ರಣಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಏನೆಲ್ಲ ಕಂಡನೋ -
ರಥಚಕ್ರಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು, ರಥಗಳು - ಅವುಗಳನ್ನು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ
ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

07114067a ತದಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07114067c ವ್ಯಾಯುಧಂ ನಾವಧೀಚ್ಛಿನಂ ಕರ್ಣಃ ಕುಂತ್ಯಾ ವಚಃ ಸ್ಮರನ್||

ಎಸೆದಹಾಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕರ್ಣನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಚೂರು
ಚೂರು ಮಾಡಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಕುಂತಿಯ ವಚನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡ
ಕರ್ಣನು ನಿರಾಯುಧನಾಗಿ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

07114068a ಧನುಷೋಽಗ್ರೇಣ ತಂ ಕರ್ಣಸ್ತ್ವ ಭಿದ್ವತ್ಯ ಪರಾಮೃಶತ್|

07114068c ಉತ್ಕ್ರಯನ್ನಿವ ರಾಧೇಯೋ ಭೀಮಸೇನಮುವಾಚ ಹ||

ಪರಮ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ರಾಧೇಯ ಕರ್ಣನು ಧನುಸ್ಸಿನ ತುದಿಯಿಂದ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ತಿವಿದನು ಮತ್ತು ನಗುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07114069a ಪುನಃ ಪುನಸ್ತೂಬರಕ ಮೂಢ ಔದರಿಕೇತಿ ಚ|

07114069c ಅಕೃತಾಸ್ತಕ ಮಾ ಯೋತ್ಸೀರ್ಬಾಲ ಸಂಗ್ರಾಮಕಾತರ||

“ಪುರುಷರಿಗಿರಬೇಕಾದ ಗಡ್ಡ-ಮೀಸೆಗಳಿಲ್ಲದ ನಪುಂಸಕನೇ! ಮೂಢ!

ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ ! ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯದವನೇ ! ಯುದ್ಧಹೇಡಿಯೇ !
ಬಾಲಸ್ವಭಾವದವನೇ ! ಸಂಗ್ರಾಮಕಾತರ ! ಪುನಃ ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಬರಬೇಡ !

07114070a ಯತ್ರ ಭೋಜ್ಯಂ ಬಹುವಿಧಂ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಪೇಯಂ ಚ ಪಾಂಡವ|

07114070c ತತ್ರ ತ್ವಂ ದುರ್ಮತೇ ಯೋಗ್ಯೋ ನ ಯುದ್ಧೇಷು ಕಥಂ ಚನ||

ದುರ್ಮತೇ ! ಪಾಂಡವ ! ಎಲ್ಲಿ ಭೋಜಿಸಲು ಬಹುವಿಧದ ಭಕ್ಷ್ಯ
ಪಾನೀಯಗಳಿವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಯೋಗ್ಯನೇ ಹೊರತು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎಂದೂ ಅಲ್ಲ !

07114071a ಮುನಿಭೂತವಾಥ ವಾ ಭೀಮ ಫಲಾನ್ಯದ್ಧಿ ಸುದುರ್ಮತೇ|

07114071c ವನಾಯ ವ್ರಜ ಕೌಂತೇಯ ನ ತ್ವಂ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಃ||

ದುರ್ಮತೇ ! ಕೌಂತೇಯ ! ನೀನು ಯುದ್ಧವಿಶಾರದನಲ್ಲ ! ಭೀಮ !
ಮುನಿಯಾಗು ಅಥವಾ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಫಲಗಳನ್ನಾದರೂ ಸೇವಿಸಿ
ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರು !

07114072a ಫಲಮೂಲಾಶನೇ ಯುಕ್ತಸ್ತ್ವಂ ತಥಾತಿಥಿಭೋಜನೇ|

07114072c ನ ತ್ವಾಂ ಶಸ್ತ್ರಸಮುದ್ಯೋಗೇ ಯೋಗ್ಯಂ ಮನ್ಯೇ ವೃಕೋದರ||

ವೃಕೋದರ ! ನೀನು ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು
ಅತಿಥಿಭೋಜನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ! ಆದರೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07114073a ಪುಷ್ಪಮೂಲಫಲಾಹಾರೋ ವ್ರತೇಷು ನಿಯಮೇಷು ಚ|

07114073c ಉಚಿತಸ್ತ್ವಂ ವನೇ ಭೀಮ ನ ತ್ವಂ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಃ||

ಭೀಮ ! ವನದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ-ಮೂಲ-ಫಲಾಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ವ್ರತ-
ನಿಯಮಗಳೇ ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಾದವುಗಳು. ನೀನು
ಯುದ್ಧವಿಶಾರದನಲ್ಲ !

07114074a ಕ್ವ ಯುದ್ಧಂ ಕ್ವ ಮುನಿತ್ವಂ ಚ ವನಂ ಗಚ್ಚ ವೃಕೋದರ|

07114074c ನ ತ್ವಂ ಯುದ್ಧೋಚಿತಸ್ತಾತ ವನವಾಸರತಿರ್ಭವ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಯುದ್ಧವೆಲ್ಲಿ? ಮುನಿತ್ವವೆಲ್ಲಿ? ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳು ! ಯುದ್ಧವು
ನಿನಗೆ ಉಚಿತವಾದುದಲ್ಲ ! ವನವಾಸವೇ ನಿನಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ
ಯೋಗ್ಯವಾದುದು !

07114075a ಸೂದಾನ್ಭೃತ್ಯಜನಾನ್ದಾಸಾಂಸ್ತ್ವಂ ಗೃಹೇ ತ್ವರಯನ್ಭೃಶಂ|

07114075c ಯೋಗ್ಯಸ್ತಾಡಯಿತುಂ ಕ್ರೋಧಾದ್ಭೋಜನಾರ್ಥಂ ವೃಕೋದರ||

ವೃಕೋದರ ! ಭೋಜನಾರ್ಥವಾಗಿ ನೀನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಡುಗೆಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ಭೃತ್ಯಜನ-ದಾಸರನ್ನು
ತುಂಬಾ ಅವಸರ ಪಡಿಸಿ ಹೊಡೆಯಲು ಮಾತ್ರ ನೀನು ಯೋಗ್ಯ !”

07114076a ಕೌಮಾರೇ ಯಾನಿ ಚಾಪ್ಯಾಸನ್ನಪ್ರಿಯಾಣಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07114076c ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾನಿ ಚಾಪ್ಯೇನಂ ರೂಕ್ಷಾಣ್ಯಶ್ರಾವಯದ್ಭೃಶಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಹಿಂದೆ ಬಾಲತನದಲ್ಲಿ ಏನು ಅಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು

ನಡೆದಿದ್ದವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕರ್ಣನು
ಭೀಮನೊಡನೆ ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು.

07114077a ಅಥೈನಂ ತತ್ರ ಸಂಲೀನಮಸ್ತುಶದ್ಧನುಷಾ ಪುನಃ|

07114077c ಪ್ರಹಸಂಶ್ಚ ಪುನರ್ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಮಮಾಹ ವೃಷಸ್ತದಾ||

ಶರೀರವನ್ನು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ವೃಷ ಕರ್ಣನು
ಪುನಃ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ತಿವಿದು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07114078a ಯೋದ್ಧವ್ಯಮಾವಿಶಾನ್ಯತ್ರ ನ ಯೋದ್ಧವ್ಯಂ ತು ಮಾದೃಶೈಃ|

07114078c ಮಾದೃಶೈರ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಏತಚ್ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ವಿದ್ಯತೇ||

“ಎಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಬಲವುಳ್ಳವುಳ್ಳವರಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಬೇಕು.

ನನ್ನಂಥವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಬಾರದು. ನನ್ನೊಡನೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರಿಗೆ ಹೀಗಿರುವ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟ

ಅವಸ್ಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

07114079a ಗಚ್ಚ ವಾ ಯತ್ರ ತೌ ಕೃಷ್ಣೌ ತೌ ತ್ವಾ ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೋ ರಣೇ|

07114079c ಗೃಹಂ ವಾ ಗಚ್ಚ ಕೌಂತೇಯ ಕಿಂ ತೇ ಯುದ್ಧೇನ ಬಾಲಕ||

ಕೌಂತೇಯ! ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿರುವ ಆ ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರು

ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು! ಅಥವಾ ಮನೆಗಾದರೂ ಹೋಗು!

ನಿನ್ನಂತಹ ಬಾಲಕನೊಂದಿಗೇನು ಯುದ್ಧ!”

07114080a ಏವಂ ತಂ ವಿರಥಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಣೋ ರಾಜನ್ವ್ಯ ಕತ್ಥತ|

07114080c ಪ್ರಮುಖೇ ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಕರ್ಣನು ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿಗೇ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾರ್ಥ ಭೀಮನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡನು.

07114081a ತತೋ ರಾಜನ್ ಶಿಲಾಧೌತಾಂ ಶರಾನ್ ಶಾಖಾಮೃಗಧ್ವಜಃ|

07114081c ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಕೇಶವೇನ ಪ್ರಚೋದಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಕೇಶವನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತ ಕಪಿಧ್ವಜ ಅರ್ಜುನನು
ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಮನೆಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಶುದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಶರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114082a ತತಃ ಪಾರ್ಥಭುಜೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಾಃ ಶರಾಃ ಕಾಂಚನಭೂಷಣಾಃ|

07114082c ಗಾಂಡೀವಪ್ರಭವಾಃ ಕರ್ಣಂ ಹಂಸಾಃ ಕ್ರೌಂಚಮಿವಾವಿಶನ್||

ಆಗ ಪಾರ್ಥನ ಭುಜಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಟ
ಕಾಂಚನಭೂಷಣ ಶರಗಳು ಹಂಸಗಳು ಕ್ರೌಂಚಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನ ಶರೀರದ ಒಳಹೊಕ್ಕವು.

07114083a ಸ ಭುಜಂಗೈರಿವಾಯಸ್ಯೈರ್ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07114083c ಭೀಮಸೇನಾದಪಾಸೇಧತ್ಸೂತಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಃ||

ಧನಂಜಯನು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಭುಜಂಗಗಳಂತಿದ್ದ ಆ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ದೂರಸರಿಯುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು.

07114084a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ಭೀಮೇನ ಧನಂಜಯಶರಾಹತಃ|

07114084c ಕರ್ಣೋ ಭೀಮಾದಪಾಯಾಸೀದ್ರಥೇನ ಮಹತಾ ದ್ರುತಂ||

ಮೊದಲು ಭೀಮನಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಈಗ ಧನಂಜಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮಹಾರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭೀಮನಿರುವಲ್ಲಿಂದ ದೂರ ಹೊರಟುಹೋದನು.

07114085a ಭೀಮೋಽಪಿ ಸಾತ್ಯಕೇರ್ವಾಹಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ನರರ್ಷಭಃ|

07114085c ಅನ್ವಯಾದ್ಭ್ರಾತರಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾಂಡವಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ||

ನರರ್ಷಭ ಭೀಮನೂ ಕೂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥವನ್ನೇರಿ ತಮ್ಮ ಪಾಂಡವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿಹೋದನು.

07114086a ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ತ್ವರಮಾಣೋ ಧನಂಜಯಃ|

07114086c ನಾರಾಚಂ ಕ್ರೋಧತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಪ್ರೈಷೀನ್ಮೃತ್ಯುಮಿವಾಂತಕಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಧನಂಜಯನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಅಂತಕ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತಿರುವ ನಾರಾಚವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07114087a ಸ ಗರುತ್ಮಾನಿವಾಕಾಶೇ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ಭುಜಗೋತ್ತಮಂ|

07114087c ನಾರಾಚೋಽಭ್ಯಪತತ್ಕರ್ಣಂ ತೂರ್ಣಂ ಗಾಂಡೀವಚೋದಿತಃ||

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಗರುಡವು ಸರ್ಪವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ನಾರಾಚವು ವೇಗವಾಗಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

07114088a ತಮಂತರಿಕ್ಷೇ ನಾರಾಚಂ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಪತ್ರಿಣಾ|

07114088c ಧನಂಜಯಭಯಾತ್ಕರ್ಣಮುಜ್ಜಿಹೀರ್ಷುರ್ಮಹಾರಥಃ||

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನಾರಾಚವನ್ನು ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣಿಯು ಧನಂಜಯನ ಭಯದಿಂದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬಯಸಿ ಪತ್ರಿಯಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07114089a ತತೋ ದ್ರೋಣಿಂ ಚತುಃಷಷ್ಠ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಕುಪಿತೋಽರ್ಜುನಃ|

07114089c ಶಿಲೀಮುಖೈರ್ಮಹಾರಾಜ ಮಾ ಗಾಸ್ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕುಪಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು “ಹೋಗಬೇಡ ! ನಿಲ್ಲು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07114090a ಸ ತು ಮತ್ತಗಜಾಕೀರ್ಣಮನೀಕಂ ರಥಸಂಕುಲಂ|

07114090c ತೂರ್ಣಮಭ್ಯಾವಿಶದ್ರೋಣಿಧನಂಜಯಶರಾದ್ಧಿಃ||

ಧನಂಜಯ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ದ್ರೋಣಿಯಾದರೋ ಮತ್ತಗಜ-ರಥಸಂಕುಲಗಳ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿಕೊಂಡನು.

07114091a ತತಃ ಸುವರ್ಣಪೃಷ್ಠಾನಾಂ ಧನುಷಾಂ ಕೂಜತಾಂ ರಣೇ|

07114091c ಶಬ್ದಂ ಗಾಂಡೀವಘೋಷೇಣ ಕೌಂತೇಯೋಽಭ್ಯಭವದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದ ಹಿಡಿಗಳಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಟೀಂಕಾರ
ಶಬ್ದವನ್ನು ತನ್ನ ಗಾಂಡೀವ ಘೋಷದಿಂದ ಬಲಶಾಲಿ ಕೌಂತೇಯನು
ಮೀರಿಸಿದನು.

07114092a ಧನಂಜಯಸ್ತಥಾ ಯಾಂತಂ ಪೃಷ್ಠತೋ ದ್ರೋಣಿಮಭ್ಯಯಾತ್|

07114092c ನಾತಿದೀರ್ಘಮಿವಾಧ್ವಾನಂ ಶರೈಃ ಸಂತ್ರಾಸಯನ್ಬಲಂ||

ಹಾಗೆ ಧನಂಜಯನು ಶರಗಳಿಂದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾ
ಸ್ವಲ್ಪದೂರದವರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

07114093a ವಿದಾಯ ದೇಹಾನ್ನಾರಾಚೈರ್ನರವಾರಣವಾಜಿನಾಂ|

07114093c ಕಂಕಬರ್ಹಿಣವಾಸೋಭಿರ್ಬಲಂ ವ್ಯಧಮದರ್ಜುನಃ||

ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ
ದೇಹಗಳನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನು ಕಂಕಬರ್ಹಿಣಗಳಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಮರ್ದಿಸಿದನು.

07114094a ತದ್ಬಲಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸವಾಜಿದ್ವಿಪಮಾನವಂ|

07114094c ಪಾಕಶಾಸನಿರಾಯಸ್ತುಃ ಪಾರ್ಥಃ ಸಂನಿಜಘಾನ ಹ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ಮನುಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಆ ಬಲವನ್ನು
ಪಾಕಶಾಸನಿ ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧೇ ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕರ್ಣಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೫

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಅಲಂಬುಸನ ವಧೆ (೧-೨೪).

07115001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07115001a ಅಹನ್ಯಹನಿ ಮೇ ದೀಪ್ತಂ ಯಶಃ ಪತತಿ ಸಂಜಯ|

07115001c ಹತಾ ಮೇ ಬಹವೋ ಯೋಧಾ ಮನ್ಯೇ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ದಿನ ದಿನವೂ ನನ್ನ ಯಶಸ್ಸಿನ
ದೀಪವು ಕಂದುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಬಹಳಷ್ಟು ಯೋಧರು ಹತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಇದು ಕಾಲದ ಪರ್ಯಯವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07115002a ಧನಂಜಯಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಮಾಮಕಂ ಬಲಂ|

07115002c ರಕ್ಷಿತಂ ದ್ರೋಣಕರ್ಣಾ ಭ್ಯಾಮಪ್ರವೇಶ್ಯಂ ಸುರೈರಪಿ||

ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುರರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು
ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಧನಂಜಯನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07115003a ತಾಭ್ಯಾಂ ಊರ್ಜಿತವೀರ್ಯಾ ಭ್ಯಾಮಾಪ್ಯಾಯಿತಪರಾಕ್ರಮಃ|

07115003c ಸಹಿತಃ ಕೃಷ್ಣಭೀಮಾಭ್ಯಾಂ ಶಿನೀನಾಂ ಋಷಭೇಣ ಚ||

ಕೃಷ್ಣ-ಭೀಮರ ಮತ್ತು ಶಿನಿಗಳ ವೃಷಭ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು
ಪರಾಕ್ರಮಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಇವನ ವೀರ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳು ಇನ್ನೂ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

07115004a ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಮಾ ಶೋಕೋ ದಹತ್ಯಗ್ನಿರಿವಾಶಯಂ|

07115004c ಗ್ರಸ್ತಾನ್ ಹಿ ಪ್ರತಿಪಶ್ಯಾಮಿ ಭೂಮಿಪಾಲಾನ್ಸಸ್ಯೆಂಧವಾನ್||

ಆವಾಗಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಶೋಕವು ನನ್ನನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ಯೆಂಧವನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಪಾಲರೂ ಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07115005a ಅಪ್ರಿಯಂ ಸುಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ಸಿಂಧುರಾಜಃ ಕಿರೀಟಿನಃ|

07115005c ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಮಾಪನ್ನಃ ಕಥಂ ಮುಚ್ಯೇತ ಜೀವಿತಃ||

ಕಿರೀಟಿಗೆ ಮಹಾ ಅಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿಂಧುರಾಜನು

ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಜೀವಂತ ಉಳಿದಾನು?

07115006a ಅನುಮಾನಾಚ್ಚ ಪಶ್ಯಾಮಿ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಜಯ ಸ್ಯೆಂಧವಃ|

07115006c ಯುದ್ಧಂ ತು ತದ್ಯಥಾ ವೃತ್ತಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಪೃಚ್ಛತಃ||

ಸಂಜಯ ! ಅನುಮಾನದಿಂದ ನನಗೆ ಸ್ಯೆಂಧವನು ಈಗಲೇ

ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಯುದ್ಧವಾದರೋ ಹೇಗೆ

ನಡೆಯಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಹೇಳು.

07115007a ಯಚ್ಚ ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯ ಮಹತೀಂ ಸೇನಾಂ ಸಂಲೋಡ್ಯ ಚಾಸಕೃತ್|

07115007c ಏಕಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ನಲಿನೀಮಿವ ಕುಂಜರಃ||

07115008a ತಸ್ಯ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಸ್ಯ ಬ್ರೂಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಯಥಾತಥಂ|

07115008c ಧನಂಜಯಾರ್ಥೇ ಯತ್ತಸ್ಯ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಸಂಜಯ||

ಧನಂಜಯನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾ, ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಆನೆಯೊಂದು ಕಮಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರೋವರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸಿದ ಆ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳು. ಸಂಜಯ! ನೀನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.”

07115009 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07115009a ತಥಾ ತು ವೈಕರ್ತನಪೀಡಿತಂ ತಂ

ಭೀಮಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಪುರುಷಪ್ರವೀರಂ|

07115009c ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ರಾಜನ್ನರವೀರಮಧ್ಯೇ

ಶಿನಿಪ್ರವೀರೋಽನುಯಯೌ ರಥೇನ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹಾಗೆ ವೈಕರ್ತನನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ನರವೀರರ ಮಧ್ಯೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷಪ್ರವೀರ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಶಿನಿಪ್ರವೀರನು ಅವನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು.

07115010a ನದನ್ಯಥಾ ವಜ್ರಧರಸ್ತಪಾಂತೇ

ಜ್ವಲನ್ಯಥಾ ಜಲದಾಂತೇ ಚ ಸೂರ್ಯಃ|

07115010c ನಿಘ್ನಮಿತ್ರಾನ್ಧನುಷಾ ದೃಢೇನ

ಸಂಕಂಪಯಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೇನಾಂ||

ಬೇಸಗೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಜ್ರಧರನು ಹೇಗೆ ಗುಡುಗುವನೋ,
ಮಳೆಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಸುಡುವನೋ ಹಾಗೆ
ದೃಢ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ನಿನ್ನ ಮಗನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದನು.

07115011a ತಂ ಯಾಂತಮಶ್ವೈ ರಜತಪ್ರಕಾಶೈರ್

ಆಯೋಧನೇ ನರವೀರಂ ಚರಂತಂ|

07115011c ನಾಶಕ್ಷುಪನ್ವಾರಯಿತುಂ ತ್ವದೀಯಾಃ

ಸರ್ವೇ ರಥಾ ಭಾರತ ಮಾಧವಾಗ್ರ್ಯಂ||

ಭಾರತ! ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಕಾಶದ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ, ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನರವೀರ ಮಾಧವಾಗ್ರನನ್ನು ನಿನ್ನ
ಕಡೆಯ ಎಲ್ಲ ರಥರಿಗೂ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

07115012a ಅಮರ್ಷಪೂರ್ಣಸ್ತ ನಿವೃತ್ತಯೋಧೀ

ಶರಾಸನೀ ಕಾಂಚನವರ್ಮಧಾರೀ|

07115012c ಅಲಂಬುಸಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಮಾಧವಾಗ್ರ್ಯಂ

ಅವಾರಯದ್ರಾಜವರೋಽಭಿಪತ್ಯ||

ಆಗ ರಾಜವರ, ಕೋಪದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಪಲಾಯನಗೈಯದ
ಯೋಧ, ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದ, ಕಾಂಚನದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ

ಅಲಂಬುಸ⁵⁹ನು ಮಾಧವಾಗ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು.

07115013a ತಯೋರಭೂದ್ಭಾರತ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್
ತಥಾಗತೋ ನೈವ ಬಭೂವ ಕಶ್ಚಿತ್|

07115013c ಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಏವಾಹವಶೋಭಿನೌ ತೌ
ಯೋಧಾಸ್ವ ದೀಯಾಶ್ಚ ಪರೇ ಚ ಸರ್ವೇ||

ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ನಡೆಯದ ಪ್ರಹಾರಗಳು ನಡೆದವು.
ಈ ಇಬ್ಬರು ಆಹವಶೋಭರನ್ನು ನಿನ್ನವರು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಸೇನೆಯವರು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07115014a ಅವಿಧ್ಯದೇನಂ ದಶಭಿಃ ಪೃಷತ್ಕೈರ್
ಅಲಂಬುಸೋ ರಾಜವರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ|

07115014c ಅನಾಗತಾನೇವ ತು ತಾನ್ಪೃಷತ್ಕಾಂಶ್
ಚಿಚ್ಛೇದ ಬಾಣೈಃ ಶಿನಿಪುಂಗವೋಽಪಿ||

ರಾಜವರ ಅಲಂಬುಸನು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು
ಪೃಷತ್ಕರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆದರೆ ಶಿನಿಪುಂಗವನು ಆ
ಪೃಷತ್ಕಗಳನ್ನು ಬಂದು ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

⁵⁹ ಇವನು ಇದೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವದ ಅಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲಂಬುಸನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ. ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ರಾಜ.

07115015a ಪುನಃ ಸ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರಗ್ನಿಕಲ್ಪೈರ್
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣೈರ್ನಿಶಿತೈಃ ಸುಪುಂಖೈಃ|

07115015c ವಿವ್ಯಾಧ ದೇಹಾವರಣಂ ವಿದಾಯ್
ತೇ ಸಾತ್ಯಕೇರಾವಿವಿಶುಃ ಶರೀರಂ||

ಪುನಃ ಅವನು ಅಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದ ಪುಂಖಗಳ ಮೂರು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಳೆದು ಹೊಡೆಯಲು ಅವು ಸಾತ್ಯಕಿಯ
ಕವಚವನ್ನು ಸೀಳಿ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07115016a ತೈಃ ಕಾಯಮಸ್ಯಾಗ್ನಿನಿಲಪ್ರಭಾವೈರ್
ವಿದಾಯ್ ಬಾಣೈರಪರೈರ್ಜ್ವಲದ್ಭಿಃ|

07115016c ಆಜಘ್ನಿವಾಂಸ್ತಾನ್ವಜತಪ್ರಕಾಶಾನ್
ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ||

ಅನಿಲ-ಅಗ್ನಿಯರ ಪ್ರಭಾವದ ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು
ಸೀಳಿ, ಅಲಂಬುಸನು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಬೆಳ್ಳಿಯ
ಪ್ರಕಾಶದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕನು.

07115017a ತಥಾ ತು ತೇನಾಭಿಹತಸ್ತರಸ್ವೀ
ನಪ್ತಾ ಶಿನೇಶ್ಚಕ್ರಧರಪ್ರಭಾವಃ|

07115017c ಅಲಂಬುಸಸ್ಯೋತ್ತಮವೇಗವದ್ಭಿರ್
ಹಯಾಂಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ನಿಜಘಾನ ಬಾಣೈಃ||

ಹಾಗೆ ಅವನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಚಕ್ರಧರ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವವಿದ್ದ

ತರಸ್ವೀ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನು ಉತ್ತಮ ವೇಗದ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಅಲಂಬುಸನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07115018a ಅಥಾಸ್ಯ ಸೂತಸ್ಯ ಶಿರೋ ನಿಕ್ಯತ್ಯ
ಭಲ್ಲೇನ ಕಾಲಾನಲಸನ್ನಿಭೇನ|

07115018c ಸಕುಂಡಲಂ ಪೂರ್ಣಶಶಿಪ್ರಕಾಶಂ
ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು ವಕ್ತ್ರಂ ನಿಚಕರ್ತ ದೇಹಾತ್||

ಆಗ ಅವನ ಸೂತನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ
ಭಲ್ಲದಿಂದ, ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲೆಡೆ
ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕುಂಡಲಸಹಿತ ಮುಖವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07115019a ನಿಹತ್ಯ ತಂ ಪಾರ್ಥಿವಪುತ್ರಪೌತ್ರಂ
ಸಂಖ್ಯೇ ಮಧೂನಾಂ ಋಷಭಃ ಪ್ರಮಾಥೀ|

07115019c ತತೋಽನ್ವಯಾದರ್ಜುನಮೇವ ವೀರಃ
ಸೈನ್ಯಾನಿ ರಾಜಂಸ್ತವ ಸನ್ನಿವಾಯ್||

ರಾಜನ್! ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಪುತ್ರಪೌತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಧುಗಳ
ಋಷಭ ಪ್ರಮಾಥಿ ವೀರನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ
ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

07115020a ಅನ್ವಾಗತಂ ವೃಷ್ಟಿವರಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ
ತಥಾರಿಮಧ್ಯೇ ಪರಿವರ್ತಮಾನಂ|

07115020c ಘ್ನಂತಂ ಕುರೂಣಾಮಿಷುಭಿರ್ಬಲಾನಿ

ಪುನಃ ಪುನರ್ವಾ ಯುರಿವಾಭ್ರಪೂಗಾನ್||

ಮುಂದೆಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ವೃಷ್ಟಿವರನು ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಹೋಗುವಾಗ ಪುನಃ ಪುನಃ ಭಿರುಗಳಿಯು ಮೋಡಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು
ಚದುರಿಬಿಡುವಂತೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುರುಗಳ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07115021a ತತೋಽವಹಸ್ತ್ವಂಧವಾಃ ಸಾಧು ದಾಂತಾ

ಗೋಕ್ಷೀರಕುಂದೇಂದುಹಿಮಪ್ರಕಾಶಾಃ|

07115021c ಸುವರ್ಣಜಾಲಾವತತಾಃ ಸದಶ್ವಾ

ಯತೋ ಯತಃ ಕಾಮಯತೇ ನೃಸಿಂಹಃ||

ಆ ನರಸಿಂಹನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ
ಸಿಂಧುದೇಶದ, ಸಾಧು, ತಾಳ್ಮೆಯುಳ್ಳ, ಗೋವಿನ ಹಾಲು-ಕುಂದ-
ಚಂದ್ರ-ಹಿಮಗಳ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ, ಸುವರ್ಣಜಾಲೆಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07115022a ಅಥಾತ್ಮಜಾಸ್ತೇ ಸಹಿತಾಭಿಪೇತುರ್

ಅನ್ಯೇ ಚ ಯೋಧಾಸ್ವ ರಿತಾಸ್ವ ದೀಯಾಃ|

07115022c ಕೃತ್ವಾ ಮುಖಿಂ ಭಾರತ ಯೋಧಮುಖ್ಯಂ

ದುಃಶಾಸನಂ ತ್ವತ್ಸುತಮಾಜಮೀಢ||

ಆಜಮೀಢ! ಭಾರತ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಸುತ ದುಃಶಾಸನನ್ನು

ಯೋಧಮಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ
ಯೋಧರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು.

07115023a ತೇ ಸರ್ವತಃ ಸಂಪರಿವಾಯ್ ಸಂಖ್ಯೇ
ಶೈನೇಯಮಾಜಘ್ನುರನೀಕಸಾಹಾಃ|

07115023c ಸ ಚಾಪಿ ತಾನ್ವ್ರವರಃ ಸಾತ್ವತಾನಾಂ
ನ್ಯವಾರಯದ್ಬಾಣಜಾಲೇನ ವೀರಃ||

ಅವರು ಶೈನೇಯನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ರಣದಲ್ಲಿ
ಸೇನೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು. ಸಾತ್ವತರ ಪ್ರವರ ಆ
ವೀರನೂ ಕೂಡ ಬಾಣಜಾಲಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಡೆದನು.

07115024a ನಿವಾಯ್ ತಾಂಸ್ತೂರ್ಣಮಮಿತ್ರಘಾತಿ
ನಪ್ತಾ ಶಿನೇಃ ಪತ್ರಿಭಿರಗ್ನಿಕಲ್ಪೈಃ|

07115024c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯಾಪಿ ಜಘಾನ ವಾಹಾನ್
ಉದ್ಯಮ್ಯ ಬಾಣಾಸನಮಾಜಮೀಢ||

ಆಜಮೀಢ! ಆ ಅಮಿತ್ರಘಾತಿ ಶೈನಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಗ್ನಿಕಲ್ಪ
ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಡೆದು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ದುಃಶಾಸನನ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಅಲಂಬುಷವಧೇ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಲಂಬುಷವಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೬

ಅರ್ಜುನನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನೂ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ಭೂರಿಶ್ರವನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯ
ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದುದು (೧-೩೬).

07116001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07116001a ತಮುದ್ಯತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದುಃಶಾಸನರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07116001c ತ್ವರಿತಂ ತ್ವರಣೀಯೇಷು ಧನಂಜಯಹಿತೈಷಿಣಂ||

07116002a ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಸುವರ್ಣವಿಕೃತಧ್ವಜಾಃ|

07116002c ಸೇನಾಸಮುದ್ರಮಾವಿಷ್ಟಮಾನರ್ತಂ ಪರ್ಯವಾರಯನೋ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಶಾಸನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು
ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ, ಸೇನಾಸಮುದ್ರವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ,
ಅವಸರದಲ್ಲಿದ್ದವರಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ತ್ವರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಧನಂಜಯನ
ಹಿತೈಷಿಯಾದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ಸುವರ್ಣವಿಕೃತ ಧ್ವಜರಾದ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ತ್ರಿಗರ್ತರು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07116003a ಅಧೈನಂ ರಥವಂಶೇನ ಸರ್ವತಃ ಸನ್ನಿವಾರ್ಯ ತೇ|

07116003c ಅವಾಕಿರಂ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪರಮಧನ್ವಿನಃ||

ಆ ಕ್ರುದ್ಧ ಪರಮಧನ್ವಿಗಳು ರಥಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ತಡೆದರು.

07116004a ಅಜಯದ್ರಾಜಪುತ್ರಾಂಸ್ತಾನ್ಯತಮಾನಾನ್ಮಹಾರಣೇ|

07116004c ಏಕಃ ಪಂಚಾಶತಂ ಶತ್ರುನ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಐನೂರು ಶತ್ರು
ರಾಜಪುತ್ರರನ್ನು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಬ್ಬನೇ ಸೋಲಿಸಿದನು.

07116005a ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಾರತೀಮಧ್ಯಂ ತಲಘೋಷಸಮಾಕುಲಂ|

07116005c ಅಸಿಶಕ್ತಿಗದಾಪೂರ್ಣಮಪ್ಲವಂ ಸಲಿಲಂ ಯಥಾ||

07116006a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಶೈನೇಯಚರಿತಂ ರಣೇ|

ಚಪ್ಪಾಳೆ ಘೋಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ಖಡ್ಗ-ಶಕ್ತಿ-ಗದೆಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ನೌಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದಂತಿದ್ದ ಭಾರತೀ
ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶೈನೇಯನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ
ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07116006c ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ಪಶ್ಯಾಮ ಲಾಘವಾತ್||

07116007a ಉದೀಚೀಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಪ್ರಾಚೀಂ ಪ್ರತೀಚೀಂ ಪ್ರಸೃತಸ್ತಥಾ|

07116007c ನೃತ್ಯನ್ನಿವಾಚರಚ್ಚೂರೋ ಯಥಾ ರಥಶತಂ ತಥಾ||

ಅವನ ಲಾಘವವು ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪೂರ್ವ,
ಪಶ್ಚಿಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ರಥಗಳೂ

ಒಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ಶೂರನು ಸಂಚರಿಸಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07116008a ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಚರಿತಂ ತಸ್ಯ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಾಂತಗಾಮಿನಃ|

07116008c ತ್ರಿಗರ್ತಾಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತಂತ ಸಂತಪ್ತಾಃ ಸ್ವಜನಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಿಂಹದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿಕ್ರಾಂತನ ಚರಿತವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತಪ್ತ
ತ್ರಿಗರ್ತರು ತಮ್ಮವರ ಕಡೆ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.

07116009a ತಮನ್ಯೇ ಶೂರಸೇನಾನಾಂ ಶೂರಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ನೃವಾರಯನ್|

07116009c ನಿಯಚ್ಚಂತಃ ಶರವ್ರಾತೈರ್ಮತ್ತಂ ದ್ವಿಪಮಿವಾಂಕುಶೈಃ||

ಆಗ ಶೂರಸೇನರ ಇತರ ಶೂರರು ರಣದಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನು
ಅಂಕುಶಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ
ತಡೆದರು.

07116010a ತಾನ್ಯ ವಾರಯದಾಯಸ್ತಾನ್ಮಹೂರ್ತಮಿವ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07116010c ತತಃ ಕಲಿಂಗೈರ್ಯುಧೇ ಸೋಽಚಿಂತ್ಯಬಲವಿಕ್ರಮಃ||

ಮಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದೆಸರಿಸಿ ಅಚಿಂತ್ಯಬಲವಿಕ್ರಮಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕಲಿಂಗರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07116011a ತಾಂ ಚ ಸೇನಾಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಲಿಂಗಾನಾಂ ದುರತ್ಯಯಾಂ|

07116011c ಅಥ ಪಾರ್ಥಂ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಧನಂಜಯಮುಪಾಸದತ್||

ಸೋಲಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದ ಕಲಿಂಗರ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಆ

ಮಹಾಬಾಹುವು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನ ಬಳಿ ಬಂದನು.

07116012a ತರನ್ನಿವ ಜಲೇ ಶ್ರಾಂತೋ ಯಥಾ ಸ್ಥಲಮುಪೇಯಿವಾನ್|

07116012c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಂ ಯುಯುಧಾನಃ ಸಮಾಶ್ವಸತ್||

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಸಿ ಬಳಲಿದ ಈಜುಗಾರನು ದಡವನ್ನು ಸೇರಿದವನಂತೆ ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ಯುಯುಧಾನನು ಆಶ್ವಾಸಿತನಾದನು.

07116013a ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕೇಶವೋಽರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್|

07116013c ಅಸಾವಾಯಾತಿ ಶೈನೇಯಸ್ತವ ಪಾರ್ಥ ಪದಾನುಗಃ||

ಬರುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಶವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಪಾರ್ಥ ! ಇಗೋ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಶೈನೇಯನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116014a ಏಷ ಶಿಷ್ಯಃ ಸಖಾ ಚೈವ ತವ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

07116014c ಸರ್ವಾನ್ಯೋಧಾಂಸ್ತೃಣೀಕೃತ್ಯ ವಿಜಿಗ್ಮೀ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಇವನು ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯ. ಸಖನೂ ಕೂಡ. ಈ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮೀ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಸರ್ವ ಯೋಧರನ್ನೂ ತೃಣೀಕರಿಸಿ ಜಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07116015a ಏಷ ಕೌರವಯೋಧಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಘೋರಮುಪದ್ರವಂ|

07116015c ತವ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಃ ಕಿರೀಟಿನ್ನೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಕಿರೀಟೀ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೌರವಯೋಧರಿಗೆ ಘೋರ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ನೀಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116016a ಏಷ ದ್ರೋಣಂ ತಥಾ ಭೋಜಂ ಕೃತವರ್ಮಾಣಮೇವ ಚ|

07116016c ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ವಿಶಿಖೈಃ ಫಲ್ಲನಾಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಇಗೋ ! ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಭೋಜ ಕೃತವರ್ಮನನ್ನೂ
ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಗಾಣಿಸಿ ಫಲ್ಲನನ ಬಳಿಗೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116017a ಧರ್ಮರಾಜಪ್ರಿಯಾನ್ವೇಷೀ ಹತ್ವಾ ಯೋಧಾನ್ವರಾನ್ವರಾನ್|

07116017c ಶೂರಶ್ಚೈವ ಕೃತಾಸ್ತಶ್ಚ ಫಲ್ಲನಾಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬಯಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಕೃತಾಸ್ತ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಫಲ್ಲನನ ಬಳಿಗೆಂದು
ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116018a ಕೃತ್ವಾ ಸುದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಸೈನ್ಯಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಬಲಃ|

07116018c ತವ ದರ್ಶನಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ಪಾಂಡವಾಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಪಾಂಡವ ! ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ
ದರ್ಶನವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮಹಾಬಲ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116019a ಬಹೂನೇಕರಥೇನಾಜೌ ಯೋಧಯಿತ್ವಾ ಮಹಾರಥಾನ್|

07116019c ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಮುಖಾನ್ಪಾರ್ಥ ಆಯಾತ್ಯೇಷ ಹಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಏಕರಥನಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ
ಮಹಾರಥರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116020a ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಿದಾಯ್ ಚ ವರೂಢಿನೀಂ|

07116020c ಪ್ರೇಷಿತೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೇಣ ಪರ್ಥ್ಯೋಷೋಽಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಧರ್ಮಪುತ್ರನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸ್ವಬಾಹುಬಲವನ್ನೇ
ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116021a ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಸಮೋ ಯೋಧಃ ಕೌರವೇಷು ಕಥಂ ಚನ|

07116021c ಸೋಽಯಮಾಯಾತಿ ಕೌಂತೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಸಮನಾದ
ಯೋಧನು ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07116022a ಕುರುಸೈನ್ಯಾದ್ವಿಮುಕ್ತೋ ವೈ ಸಿಂಹೋ ಮಧ್ಯಾದ್ಗವಾಮಿವ|

07116022c ನಿಹತ್ಯ ಬಹುಲಾಃ ಸೇನಾಃ ಪಾರ್ಥ್ಯೋಷೋಽಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಬರುವ ಸಿಂಹದಂತೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಬಹಳ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116023a ಏಷ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ವಕ್ತ್ರೈಃ ಪಂಕಜಸನ್ನಿಭೈಃ|

07116023c ಆಸ್ತೀರ್ಯ ವಸುಧಾಂ ಪಾರ್ಥ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಯಾತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರ ಕಮಲಗಳಂತಿದ್ದ ಶಿರಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬೇಗನೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116024a ಏಷ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಜಿತ್ವಾ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಂ ರಣೇ|

07116024c ನಿಹತ್ಯ ಜಲಸಂಧಂ ಚ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಯಾತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಈ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಜಲಸಂಧನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07116025a ರುಧಿರೌಘವತೀಂ ಕೃತ್ವಾ ನದೀಂ ಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ|

07116025c ತೃಣವನ್ತ್ಯಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯಾನೇಷ ಆಯಾತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ರಕ್ತ-ಮಾಂಸಗಳ ನದಿಯು ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಕೌರವರನ್ನು ಹುಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

07116026a ತತೋಽಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಕೇಶವಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

07116026c ನ ಮೇ ಪ್ರಿಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯನ್ಮಾಮಭ್ಯೇತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಆಗ ಅಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೌಂತೇಯನು ಕೇಶವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿರುವುದು ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07116027a ನ ಹಿ ಜಾನಾಮಿ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕೇಶವ|

07116027c ಸಾತ್ವತೇನ ವಿಹೀನಃ ಸ ಯದಿ ಜೀವತಿ ವಾ ನ ವಾ||

ಕೇಶವ! ಸಾತ್ವತನಿಲ್ಲದೇ ಧರ್ಮರಾಜನು ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾನೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾನು ಅರಿತಿಲ್ಲ.

07116028a ಏತೇನ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

07116028c ತಮೇಷ ಕಥಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಮ ಕೃಷ್ಣ ಪದಾನುಗಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಇವನೇ ಪಾರ್ಥಿವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣ! ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನು ಏಕೆ ನನ್ನನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ?

07116029a ರಾಜಾ ದ್ರೋಣಾಯ ಚೋತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಸೈಂಧವಶ್ಚಾನಿಪಾತಿತಃ|

07116029c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಶ್ಚ ಶೈನೇಯಮೇಷ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ರಣೇ||

ರಾಜನನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸೈಂಧವನ
ಪತನವಿನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ರಣದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಶೈನೇಯನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07116030a ಸೋಽಯಂ ಗುರುತರೋ ಭಾರಃ ಸೈಂಧವಾನ್ಮೇ ಸಮಾಹಿತಃ|

07116030c ಜ್ಞಾತವ್ಯಶ್ಚ ಹಿ ಮೇ ರಾಜಾ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಸೈಂಧವನ ಕುರಿತಾದ ಈ ಗುರುತರ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ನಾನು
ರಾಜನ ಕುರಿತೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನೂ
ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

07116031a ಜಯದ್ರಥಶ್ಚ ಹಂತವ್ಯೋ ಲಂಬತೇ ಚ ದಿವಾಕರಃ|

07116031c ಶ್ರಾಂತಶ್ಚೈಷ ಮಹಾಬಾಹುರಲ್ಪಪ್ರಾಣಶ್ಚ ಸಾಂಪ್ರತಂ||

ದಿವಾಕರನು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಜಯದ್ರಥನನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ.
ಮಹಾಬಾಹು ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ಬಳಲಿದ್ದಾನೆ. ಆಯುಧಗಳು
ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ.

07116032a ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ಹಯಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಹಯಯಂತಾ ಚ ಮಾಧವ|

07116032c ನ ಚ ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಶ್ರಾಂತಃ ಸಸಹಾಯಶ್ಚ ಕೇಶವ||

ಮಾಧವ ! ಕೇಶವ ! ಅವನ ಕುದುರೆಗಳೂ ಸಾರಥಿಯೂ ಬಳಲಿದ್ದಾರೆ.
ಸಹಾಯವುಳ್ಳ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಬಳಲಿಲ್ಲ.

07116033a ಅಪೀದಾನೀಂ ಭವೇದಸ್ಯ ಕ್ಷೇಮಮಸ್ಮಿನ್ನಮಾಗಮೇ|

07116033c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಸಾಗರಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07116033e ಗೋಷ್ಟದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸೀದೇತ ಮಹಾಜಾಃ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ||

ಈ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರಬಲ್ಲನೇ? ಸಾಗರವನ್ನು
ಈಸಿಬಂದಿರುವ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮಹೋಜಸ ಶಿನಿಪುಂಗವನು
ಈಗ ಗೋವಿನ ಪಾದದ ಗುಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಎಡವಿ ಬೀಳಬಲ್ಲನೇ?

07116034a ಅಪಿ ಕೌರವಮುಖ್ಯೇನ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07116034c ಸಮೇತ್ಯ ಭೂರಿಶ್ರವಸಾ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನ್ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಭವೇತ್||

ಕೌರವ ಮುಖ್ಯ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ ಭೂರಿಶ್ರವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರಬಲ್ಲನೇ?

07116035a ವ್ಯತಿಕ್ರಮಮಿಮಂ ಮನ್ಯೇ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಕೇಶವ|

07116035c ಆಚಾರ್ಯಾಧ್ಯಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಯಃ ಪ್ರೇಷಯತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ಕೇಶವ ! ಆಚಾರ್ಯನ ಭಯವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಕಳುಹಿಸಿರುವುದು ಧರ್ಮರಾಜನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪೆಂದು
ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

07116036a ಗ್ರಹಣಂ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಖಿಗಃ ಶೈನ ಇವಾಮಿಷಂ|

07116036c ನಿತ್ಯಮಾಶಂಸತೇ ದ್ರೋಣಃ ಕಚ್ಚಿತ್ತ್ಯಾ ತ್ಕುಶಲೀ ನೃಪಃ||

ಪಕ್ಷಿ ಗಿಡುಗವು ಮಾಂಸವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸದಾ ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ನೃಪನು ಕುಶಲನಾಗಿರುವನೋ ಎನೋ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಸಾತ್ಯಕರ್ಜುನದರ್ಶನೇ ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕರ್ಜುನದರ್ಶನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೭

ಭೂರಿಶ್ರವ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ವಾಗ್ಯುದ್ಧ (೧-೧೮). ಸಾತ್ಯಕಿ-ಭೂರಿಶ್ರವರ ಯುದ್ಧ (೧೯-೪೧). ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲೋಸುಗ ಕೃಷ್ಣನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಭೂರಿಶ್ರವನ ಬಾಹುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದುದು (೪೨-೬೨).

07117001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07117001a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಾತ್ವತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07117001c ಕ್ರೋಧಾದ್ಭೂರಿಶ್ರವಾ ರಾಜನ್ಸಹಸಾ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ವತನು
ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07117002a ತಮಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕೌರವ್ಯಃ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ|

07117002c ಅದ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಮೇ ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಮಿತ್ಯುತ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಕೌರವ್ಯನು ಶಿನಿಪುಂಗವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದು
ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದೆ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಇಂದು ನೀನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ!

07117003a ಚಿರಾಭಿಲಷಿತಂ ಕಾಮಮದ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾಮಿ ಸಂಯುಗೇ|

07117003c ನ ಹಿ ಮೇ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಜೀವನ್ಯದಿ ನೋತ್ಸ್ರಜಸೇ ರಣಂ||

ಬಹಳ ಸಮಯದಿಂದ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಇಂದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ದೊರಕಿದ್ದೀಯೆ! ಇಂದು ರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೇ ಇದ್ದರೆ ನೀನು
ನನ್ನಿಂದ ಜೀವಂತ ಹೋಗಲಾರೆ.

07117004a ಅದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಸಮರೇ ಹತ್ವಾ ನಿತ್ಯಂ ಶೂರಾಭಿಮಾನಿನಂ|

07117004c ನಂದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದಾಶಾರ್ಹ ಕುರುರಾಜಂ ಸುಯೋಧನಂ||

ದಾಶಾರ್ಹ! ಶೂರನೆಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು
ಇಂದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಕುರುರಾಜ ಸುಯೋಧನನನ್ನು
ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

07117005a ಅದ್ಯ ಮದ್ಬಾಣನಿರ್ದಗ್ಧಂ ಪತಿತಂ ಧರಣೀತಲೇ|

07117005c ದ್ರಕ್ಷ್ಯ ತಸ್ವಾಂ ರಣೇ ವೀರೌ ಸಹಿತೌ ಕೇಶವಾರ್ಜುನೌ||

ಇಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಧರಣೀತಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ
ನಿನ್ನನ್ನು ವೀರದ ಕೇಶವ-ಅರ್ಜುನರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ.

07117006a ಅದ್ಯ ಧರ್ಮಸುತೋ ರಾಜಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ನಿಹತಂ ಮಯಾ|

07117006c ಸಪ್ರೀಡೋ ಭವಿತಾ ಸದ್ಯೋ ಯೇನಾಸೀಹ ಪ್ರವೇಶಿತಃ||

ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನಿಂತ ಹತನಾದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಹೇಳಿದ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸುತನು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ನಾಚಿಗೊಪಡುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07117007a ಅದ್ಯ ಮೇ ವಿಕ್ರಮಂ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಜ್ಞಾಸ್ಯತಿ ಧನಂಜಯಃ|

07117007c ತ್ವಯಿ ಭೂಮೌ ವಿನಿಹತೇ ಶಯಾನೇ ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತೇ||

ಇಂದು ನೀನು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದು ಹತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ
ಮಲಗಿರಲು ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ನನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

07117008a ಚಿರಾಭಿಲಷಿತೋ ಹ್ಯದ್ಯ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಸಮಾಗಮಃ|

07117008c ಪುರಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಬಲಿನಾ ಯಥಾ||

ಹಿಂದೆ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನು ಬಲಿಯೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದಂತೆ ನಿನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಹುಕಾಲದ
ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯು ಇಂದು ಪೂರೈಸಲಿದೆ.

07117009a ಅದ್ಯ ಯುದ್ಧಂ ಮಹಾಘೋರಂ ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಾತ್ವತ|

07117009c ತತೋ ಜ್ಞಾಸ್ಯಸಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಮದ್ವೀರ್ಯಬಲಪೌರುಷಂ||

ಸಾತ್ವತ ! ಇಂದು ನಿನಗೆ ಮಹಾಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಬಲಪೌರುಷವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

07117010a ಅದ್ಯ ಸಮ್ಯಮನೀಂ ಯಾತಾ ಮಯಾ ತ್ವಂ ನಿಹತೋ ರಣೇ|

07117010c ಯಥಾ ರಾಮಾನುಜೇನಾಜೌ ರಾವಣೀರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನ ವೈ||

ರಾಮಾನುಜ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ರಾವಣಿಯು ಹೇಗೆ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೋ ಹಾಗೆ ಇಂದು ನೀನೂ ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ.

07117011a ಅದ್ಯ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಮಾಧವ|

07117011c ಹತೇ ತ್ವಯಿ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ರಣಂ ತ್ಯಕ್ತ್ಯಂತ್ಯಸಂಶಯಂ||

ಮಾಧವ ! ಇಂದು ನೀನು ಹತನಾಗಲು ಕೃಷ್ಣ, ಪಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜರು ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ ರಣವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದು ಖಂಡಿತ.

07117012a ಅದ್ಯ ತೇಽಪಚಿತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಿತೈರ್ಮಾಧವ ಸಾಯಕೈಃ|

07117012c ತತ್ಸ್ಮಿಯೋ ನಂದಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯೇ ತ್ವಯಾ ನಿಹತಾ ರಣೇ||

ಮಾಧವ ! ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಇಂದು ನಿನಗೆ ಪೂಜೆಗೈದು ನಿನ್ನಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಹತರಾದವರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07117013a ಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ನ ತ್ವಂ ಮಾಧವ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ|

07117013c ಸಿಂಹಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯಥಾ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಸ್ತಥಾ||

ಮಾಧವ ! ಸಿಂಹದ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಂದ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲಾರೆ.”

07117014a ಯುಯುಧಾನಸ್ತು ತಂ ರಾಜನ್ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹಸನ್ನಿವ|

07117014c ಕೌರವೇಯ ನ ಸಂತ್ರಾಸೋ ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ ಸಂಯುಗೇ||

ರಾಜನ್ ! ಯುಯುಧಾನನಾದರೋ ಅವನಿಗೆ ನಗುತ್ತಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:
“ಕೌರವೇಯ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಭಯವೆಂಬುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

07117015a ಸ ಮಾಂ ನಿಹನ್ಯಾತ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯೋ ಮಾಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿರಾಯುಧಂ|

07117015c ಸಮಾಸ್ತು ಶಾಶ್ವತೀರ್ಹನ್ಯಾದ್ಯೋ ಮಾಂ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ನಿರಾಯುಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲರು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದಿದ್ದ ನೀನು ಇಂದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲಾರೆ.

07117016a ಕಿಂ ಮೃಷೋಕ್ತೇನ ಬಹುನಾ ಕರ್ಮಣಾ ತು ಸಮಾಚರ|

07117016c ಶಾರದಸ್ಯೇವ ಮೇಘಸ್ಯ ಗರ್ಜಿತಂ ನಿಷ್ಫಲಂ ಹಿ ತೇ||

ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತೋರಿಸು. ಶರದ್ಯತುವಿನ ಮೋಡದ ಗುಡುಗಿನಂತೆ ನಿನ್ನ ಈ ಕೂಗಾಟವು ನಿಷ್ಫಲವಾದುದು.

07117017a ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ಗರ್ಜಿತಂ ವೀರ ಹಾಸ್ಯಂ ಹಿ ಮಮ ಜಾಯತೇ|

07117017c ಚಿರಕಾಲೇಪ್ಸಿತಂ ಲೋಕೇ ಯುದ್ಧಮದ್ಯಾಸ್ತು ಕೌರವ||

ವೀರ ! ನಿನ್ನ ಈ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ನಗು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕೌರವ !
ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನೀನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಯುದ್ಧವು ಇಂದು
ನಡೆಯಲಿ.

07117018a ತ್ವರತೇ ಮೇ ಮತಿಸ್ತಾತ ತ್ವಯಿ ಯುದ್ಧಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಿಣಿ|

07117018c ನಾಹತ್ವಾ ಸನ್ನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಪುರುಷಾಧಮ||

ಅಯ್ಯಾ ಪುರುಷಾಧಮ ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ನನ್ನ
ಮತಿಯು ತ್ವರಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೇ ನಾನಿಂದು
ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ.”

07117019a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ತದಾ ವಾಗ್ಬಿಸ್ತಕ್ಷಂತೌ ನರಪುಂಗವೌ|

07117019c ಜಿಘಾಂಸೂ ಪರಮಕೃದ್ಧಾವಭಿಜಘ್ನತುರಾಹವೇ||

ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ವಾಗ್ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಆ
ನರಪುಂಗವರು ಪರಮ ಕೃದ್ಧರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ತೆಗೆಯಲು ಬಯಸಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

07117020a ಸಮೇತೌ ತೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ಶುಷ್ಮಿಣೌ ಸ್ಪರ್ಧಿನೌ ರಣೇ|

07117020c ದ್ವಿರದಾವಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ವಾಶಿತಾರ್ಥೇ ಮದೋತ್ಕಟೌ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಯೋಧರು ರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗೆ

ಮದೋತ್ಕಟ ಸಲಗಳೆರಡು ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಹೋರಾಡುವಂತೆ
ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

07117021a ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ವವರ್ಷತುರರಿಂದಮೌ|

07117021c ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಭೀಮಾನಿ ಮೇಘಾವಿವ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಅರಿಂದಮ ಭೂರಿಶ್ರವ ಮತ್ತು ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಭಯಂಕರ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07117022a ಸೌಮದತ್ತಿಸ್ತು ಶೈನೇಯಂ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯೇಷುಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07117022c ಜಿಘಾಂಸುರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸೌಮದತ್ತಿಯಾದರೋ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಆಶುಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07117023a ದಶಭಿಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸೌಮದತ್ತಿರಥಾಪರಾನ್|

07117023c ಮುಮೋಚ ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಜಿಘಾಂಸುಃ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ||

ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಹತ್ತರಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಆ
ಶಿನಿಪುಂಗವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

07117024a ತಾನಸ್ಯ ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತಿಕ್ಷಾನಂತರಿಕ್ಷೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07117024c ಅಪ್ರಾಪ್ತಾನಸ್ತ್ರಮಾಯಾಭಿರಗ್ರಸತ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರಭೋ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪ್ರಭೋ! ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಾಖಿಗಳು ಬರುವುದರೊಳಗೆ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07117025a ತೌ ಪೃಥಕ್ ಶರವರ್ಷಾ ಭ್ಯಾಮವರ್ಷೇತಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ|

07117025c ಉತ್ತಮಾಭಿಜನೌ ವೀರೌ ಕುರುವೃಷ್ಟಿಯಶಸ್ಕರೌ||

ಕುರು-ವೃಷ್ಟಿಯರ ಯಶಸ್ಕರರಾದ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರೂ ಆದ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07117026a ತೌ ನಖೈರಿವ ಶಾರ್ದೂಲೌ ದಂತೈರಿವ ಮಹಾದ್ವಿಪೌ|

07117026c ರಥಶಕ್ತಿಭಿರನ್ಯೋನ್ಯಂ ವಿಶಿಖೈಶ್ಚಾಪ್ಯಕೃಂತತಾಂ||

ಎರಡು ಹುಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾಗಜಗಳು ತಮ್ಮ ದಂತಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಥಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07117027a ನಿರ್ಭಿದಂತೌ ಹಿ ಗಾತ್ರಾಣಿ ವಿಕ್ಷರಂತೌ ಚ ಶೋಣಿತಂ|

07117027c ವ್ಯಷ್ಟಂಭಯೇತಾಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರಾಣದ್ಯೂತಾಭಿದೇವಿನೌ||

ದೇಹಗಳನ್ನು ಜರ್ಝರಿಸುತ್ತಾ, ಗಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07117028a ಏವಮುತ್ತಮಕರ್ಮಾಣೌ ಕುರುವೃಷ್ಟಿಯಶಸ್ಕರೌ|

07117028c ಪರಸ್ಪರಮಯುಧೈತಾಂ ವಾರಣಾವಿವ ಯೂಥಪೌ||

ಹೀಗೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಉತ್ತಮಕರ್ಮಿಗಳು ಕುರು-ವೃಷ್ಟಿ ಯಶಸ್ಕರರು

ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನ ಸಲಗಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.

07117029a ತಾವದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪುರಸ್ಕೃತೌ|

07117029c ಜಿಗೀಷಂತೌ ಪರಂ ಸ್ಥಾನಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಪರಮ ಸ್ಥಾನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನೇ ಬಯಸಿದ್ದ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07117030a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸೌಮದತ್ತಿಶ್ಚ ಶರವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಪರಸ್ಪರಂ|

07117030c ಹೃಷ್ಟವದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಣಾಂ ಪಶ್ಯತಾಮಭ್ಯವರ್ಷತಾಂ||

ಸಾತ್ಯಕಿ-ಸೌಮದತ್ತಿಯರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸುರಿಸಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

07117031a ಸಂಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಜನಾಸ್ತತ್ರ ಯುಧ್ಯಮಾನೌ ಯುಧಾಂ ಪತಿೇ|

07117031c ಯೂಥಪೌ ವಾಶಿತಾಹೇತೋಃ ಪ್ರಯುದ್ಧಾವಿವ ಕುಂಜರೌ||

ಹೆಣ್ಣಾನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳ ಒಡೆತನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎರಡು ಸಲಗಗಳು ಸೆಣೆಸಾಡುವಂತೆ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಸೆಣಸಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು.

07117032a ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ಧನುಷೀ ವಿನಿಕೃತ್ಯ ಚ|

07117032c ವಿರಥಾವಸಿಯುದ್ಧಾಯ ಸಮೇಯಾತಾಂ ಮಹಾರಣೇ||

ಪರಸ್ಪರರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವರು

ವಿರಥರನ್ನಾಗಿಸಿ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದನು.

07117033a ಆರ್ಷಭೇ ಚರ್ಮಣೇ ಚಿತ್ರೇ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲೇ ಶುಭೇ|

07117033c ವಿಕೋಶೌ ಚಾಪ್ಯಸೀ ಕೃತ್ವಾ ಸಮರೇ ತೌ ವಿಚೇರತುಃ||

ಎತ್ತಿನ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಿತ ವಿಶಾಲ ಶುಭ ಗುರಾಣಿಯನ್ನು
ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಡಿದು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದರು.

07117034a ಚರಂತೌ ವಿವಿಧಾನ್ಮಾರ್ಗಾನ್ಮಂಡಲಾನಿ ಚ ಭಾಗಶಃ|

07117034c ಮುಹುರಾಜಘ್ನತುಃ ಕ್ರುದ್ಧಾವನ್ಯೋನ್ಯಮರಿಮರ್ದನೌ||

07117035a ಸಖಿಡ್ಗೌ ಚಿತ್ರವರ್ಮಾಣೌ ಸನಿಷ್ಕಾಂಗದಭೂಷಣೌ|

07117035c ರಣೇ ರಣೋತ್ಕಟೌ ರಾಜನ್ನನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪರ್ಯಕರ್ಷತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಖಿಡ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಬಣ್ಣದ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಂಗಾರದ
ಅಂಗದ ಭೂಷಿತ ಆ ರಣೋತ್ಕಟ ಅರಿಮರ್ದನರಿಬ್ಬರೂ ವಿವಿಧ
ಮಾರ್ಗ-ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07117036a ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪರಿಕೃಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07117036c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ವೀರಾವಾಶ್ವಸತಾಂ ಪುನಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಸೆಣೆಸಾಡಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ವಿಶ್ರಾಂತಿ
ಪಡೆದು ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆ ವೀರರು ಪುನಃ
ಹೋರಾಡ ತೊಡಗಿದರು.

07117037a ಅಸಿಭ್ಯಾಂ ಚರ್ಮಣೀ ಶುಭ್ರೇ ವಿಪುಲೇ ಚ ಶರಾವರೇ|

07117037c ನಿಕ್ಯತ್ಯ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ಬಾಹುಯುದ್ಧಂ ಪ್ರಚಕ್ರತುಃ||

ಖಿಡ್ಗಗಳಿಂದ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ವಿಶಾಲ ಖಿಡ್ಗಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಆ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರರು ಬಾಹು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07117038a ವ್ಯೂಢೋರಸ್ಕೌ ದೀರ್ಘ ಭುಜೌ ನಿಯುದ್ಧಕುಶಲಾವುಭೌ|

07117038c ಬಾಹುಭಿಃ ಸಮಸಜ್ಜೇತಾಮಾಯಸೈಃ ಪರಿಘೈರಿವ||

ವಿಶಾಲ ಎದೆಯ, ನೀಳ ಭುಜಗಳ, ಬಾಹುಯುದ್ಧಕುಶಲರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪರಿಘಗಳಂತಿದ್ದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07117039a ತಯೋರಾಸನ್ಭುಜಾಘಾತಾ ನಿಗ್ರಹಪ್ರಗ್ರಹೌ ತಥಾ|

07117039c ಶಿಕ್ಷಾಬಲಸಮುದ್ಯುತಾಃ ಸರ್ವಯೋಧಪ್ರಹರ್ಷಣಾಃ||

ಶಿಕ್ಷಾಬಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವರ ಭುಜಾಘಾತ⁶⁰, ನಿಗ್ರಹ⁶¹- ಪ್ರಗ್ರಹ⁶²ಗಳು ಸರ್ವಯೋಧರಿಗೂ ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07117040a ತಯೋರ್ನ್ಯವರಯೋ ರಾಜನ್ಸಮರೇ ಯುದ್ಧಮಾನಯೋಃ|

⁶⁰ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಎಡಭುಜವನ್ನೂ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬಲಭುಜವನ್ನೂ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು

⁶¹ ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಎದುರಾಳಿಯ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು

⁶² ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಬಗ್ಗಿಸುವುದು

07117040c ಭೀಮೋಽಭವನ್ಮಹಾಶಬ್ದೋ ವಜ್ರಪರ್ವತಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್! ಆ ನರಶ್ರೇಷ್ಠರು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ
ವರ್ಜಾಯುಧಕ್ಕೂ ಪರ್ವತಕ್ಕೂ ತಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಹಾ ಭಯಂಕರ
ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07117041a ದ್ವಿಪಾವಿವ ವಿಷಾಣಾಗ್ರೈಃ ಶೃಂಗೈರಿವ ಮಹರ್ಷಭೌ|

07117041c ಯುಯುಧಾತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಕುರುಸಾತ್ವತಪುಂಗವೌ||

ಆನೆಗಳು ದಂತಗಳ ತುದಿಯಿಂದ, ಮಹಾ ಹೋರಿಗಳು ಕೋಡಿನ
ತುದಿಯಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಆ ಕುರು-ಸಾತ್ವತ ಪುಂಗವ ಮಹಾತ್ಮರು
ಸೇನಸಾಡಿದರು.

07117042a ಕ್ಷೀಣಾಯುಧೇ ಸಾತ್ವತೇ ಯುಧ್ಯಮಾನೇ

ತತೋಽಬ್ರವೀದರ್ಜುನಂ ವಾಸುದೇವಃ|

07117042c ಪಶ್ಯಸ್ಪೈನಂ ವಿರಥಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ

ರಣೇ ಕೇತುಂ ಸರ್ವಧನುರ್ಧರಾಣಾಂ||

ಸಾತ್ವತನು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು
ವಾಸುದೇವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಧನುರ್ಧರರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು ರಣದಲ್ಲಿ ವಿರಥನಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡು!

07117043a ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಭಾರತೀಂ ಸೇನಾಂ ತವ ಪಾಂಡವ ಪೃಷ್ಠತಃ|

07117043c ಯೋಧಿತಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಭಾರತ ಭಾರತೈಃ||

ಪಾಂಡವ! ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಇವನು ಮಹಾವೀರ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಭಾರತರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07117044a ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ|

07117044c ಯುದ್ಧಕಾಂಕ್ಷಿಣಮಾಯಾಂತಂ ನೈತತ್ಸಮಮಿವಾರ್ಜುನ||

ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಧಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಯುದ್ಧಕಾಂಕ್ಷಿ
ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣನು ತಡೆದಿರುವನು. ಅರ್ಜುನ! ಇದು ಸಮಾನರ
ಯುದ್ಧವಲ್ಲ!”

07117045a ತತೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07117045c ಉದ್ಯಮ್ಯ ನ್ಯಹನದ್ರಾಜನ್ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07117046a ರಥಸ್ಥಯೋರ್ಧ್ವಯೋರ್ಯುಧೈ ಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ಯೋಧಮುಖ್ಯಯೋಃ|

07117046c ಕೇಶವಾರ್ಜುನಯೋ ರಾಜನ್ಸಮರೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಯೋಃ||

ರಾಜನ್! ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಆ ಯೋಧಮುಖ್ಯರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ರಥಸ್ಥರಾಗಿ ಕೇಶವಾರ್ಜುನರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07117047a ಅಥ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

07117047c ಪಶ್ಯ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸೌಮದತ್ತಿವಶಂ ಗತಂ||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ವೃಷ್ಟಿ-
ಅಂಧಕರ ವ್ಯಾಘ್ರನು ಸೌಮದತ್ತಿಯ ವಶನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು !

07117048a ಪರಿಶ್ರಾಂತಂ ಗತಂ ಭೂಮೌ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ|

07117048c ತವಾಂತೇವಾಸಿನಂ ಶೂರಂ ಪಾಲಯಾರ್ಜುನ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಳಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕುಸಿದಿರುವ ನಿನ್ನ
ಶೂರ ಶಿಷ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು ಅರ್ಜುನ !

07117049a ನ ವಶಂ ಯಜ್ಞಶೀಲಸ್ಯ ಗಚ್ಛೇದೇಷ ವರಾರಿಹನ್|

07117049c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ತದಾಶು ಕ್ರಿಯತಾಂ ವಿಭೋ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ! ವಿಭೋ ! ನಿನಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಇವನು
ಯಜ್ಞಶೀಲ⁶³ನ ವಶನಾಗದಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು !”

07117050a ಅಥಾಬ್ರವೀದ್ಧೃಷ್ಟಮನಾ ವಾಸುದೇವಂ ಧನಂಜಯಃ|

07117050c ಪಶ್ಯ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರೇಣ ಕ್ರೀಡಂತಂ ಕುರುಪುಂಗವಂ|

07117050e ಮಹಾದ್ವಿಪೇನೇವ ವನೇ ಮತ್ತೇನ ಹರಿಯೂಥಪಂ||

ಆಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧನಂಜಯನು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಸಿಂಹರಾಜನು ವನದಲ್ಲಿ ಗಜರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಸೆಣಸಾಡುವಂತೆ
ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರನೊಡನೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುರುಪುಂಗವನನ್ನು

⁶³ ಭೂಂಶ್ರವ

ನೋಡು !”

07117051a ಹಾಹಾಕಾರೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸ್ರನ್ಯಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07117051c ಯದುದ್ಯಮ್ಯ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ನ್ಯಹನದ್ಭುವಿ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಭೂರಿಶ್ರವನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಲು ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07117052a ಸ ಸಿಂಹ ಇವ ಮಾತಂಗಂ ವಿಕರ್ಷನ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಃ|

07117052c ವ್ಯರೋಚತ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸಾತ್ವತಪ್ರವರಂ ಯುಧಿ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ⁶⁴ನು ಸಿಂಹವೊಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತಪ್ರವರನನ್ನು ಗಿರಗಿರನೆ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

07117053a ಅಥ ಕೋಶಾದ್ವಿನಿಷ್ಕೃಷ್ಯ ಖಿಡ್ಗಂ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ರಣೇ|

07117053c ಮೂರ್ಧಜೇಷು ನಿಜಗ್ರಾಹ ಪದಾ ಚೋರಸ್ಯತಾಡಯತ್||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಒರೆಯಿಂದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಎಳೆದು ತೆಗೆದು, ಅವನ ಮುಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಎದೆಗೆ ಒದೆದನು.

07117054a ತಥಾ ತು ಪರಿಕೃಷ್ಯಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾತ್ವತಮಾಹವೇ|

07117054c ವಾಸುದೇವಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಭೂಯೋಽರ್ಜುನಮಭಾಷತ||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆ ಆಹವದಲ್ಲಿ ಎಳೆದಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ವತನನ್ನು

⁶⁴ ಭೂರಿಶ್ರವ

ನೋಡಿ ವಾಸುದೇವನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07117055a ಪಶ್ಯ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸೌಮದತ್ತಿವಶಂ ಗತಂ|

07117055c ತವ ಶಿಷ್ಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧನುಷ್ಯನವರಂ ತ್ವಯಾ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕರ ವ್ಯಾಘ್ರ, ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ನಿನಗಿಂಥ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಶಿಷ್ಯನು ಸೌಮದತ್ತಿಯ
ವಶನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!

07117056a ಅಸತ್ಯೋ ವಿಕ್ರಮಃ ಪಾರ್ಥ ಯತ್ರ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ರಣೇ|

07117056c ವಿಶೇಷಯತಿ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ||

ಪಾರ್ಥ! ರಣದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ವಾಷ್ಣೇಯ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದನೆಂದರೆ ವಿಕ್ರಮವೆಂಬುದೇ
ಅಸತ್ಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ⁶⁵.”

07117057a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಸುದೇವೇನ ಪಾಂಡವಃ|

07117057c ಮನಸಾ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮಾಹವೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪಾಂಡವನು
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಭೂರಿಶ್ರವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು.

07117058a ವಿಕರ್ಷನ್ಸಾತ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕ್ರೀಡಮಾನ ಇವಾಹವೇ|

07117058c ಸಂಹರ್ಷಯತಿ ಮಾಂ ಭೂಯಃ ಕುರೂಣಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃ||

⁶⁵ ಇಲ್ಲವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ

07117059a ಪ್ರವರಂ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಣಾಂ ಯನ್ನ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ಸಾತ್ಯಕಿಂ|

07117059c ಮಹಾದ್ವಿಪಮಿವಾರಣ್ಯೇ ಮೃಗೇಂದ್ರ ಇವ ಕರ್ಷತಿ||

“ಕುರುಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನನು ಸಾತ್ವತಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿ ರಣಕ್ರೀಡೆಯಾಡುವಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವು ಮಹಾ ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ವೃಷ್ಟಿವೀರರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲದೇ ನನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!”

07117060a ಏವಂ ತು ಮನಸಾ ರಾಜನ್ವಾರ್ಥಃ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕೌರವಂ|

07117060c ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೌರವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಪಾರ್ಥ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

07117061a ಸೈಂಧವಾಸಕ್ತದೃಷ್ಟಿತ್ವಾನ್ಘ್ರೇನಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮಾಧವ|

07117061c ಏಷ ತ್ವಸುಕರಂ ಕರ್ಮ ಯಾದವಾರ್ಥೇ ಕರೋಮ್ಯಹಂ||

“ಸೈಂಧವನಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿರುವ ನಾನು ಇವನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಮಾಧವ! ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ” ನಾನು

“ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನು ಯಾವುದೇ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೊಡೆಯುವುದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂಥಹುದಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ಯಾದವನಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ!”

07117062a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಕುರ್ವನ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07117062c ಸಖಿಡ್ಗಂ ಯಜ್ಞಶೀಲಸ್ಯ ಪತ್ರಿಣಾ ಬಾಹುಮಚ್ಚಿನತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವಾಸುದೇವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನು ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಯಜ್ಞಶೀಲನ ಬಾಹುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ ಭೂರಿಶ್ರವೋಬಾಹುಚ್ಛೇದೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವಬಾಹುಚ್ಛೇದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೮

ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಬಾಹುವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ ಮಾಡಿದುದು (೧-೧೯). ಅರ್ಜುನನು ಭೂರಿಶ್ರವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (೨೦-೩೦). ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದ ಭೂರಿಶ್ರವನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ವಧಿಸಿದುದು (೩೧-೫೨).

07118001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07118001a ಸ ಬಾಹುರಪತದ್ಭೂಮೌ ಸಖಿಡ್ಗಃ ಸಶುಭಾಂಗದಃ|

07118001c ಆದಧಜ್ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ದುಃಖಮುತ್ತಮಮುತ್ತಮಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನ ಅಂಗದ ಸುಶೋಭಿತ ಉತ್ತಮ ಬಾಹುವು ಜೀವಲೋಕಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ದುಃಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07118002a ಪ್ರಹರಿಷ್ಯನ್ ಹೃತೋ ಬಾಹುರದೃಶ್ಯೇನ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07118002c ವೇಗೇನಾಭ್ಯಪತದ್ಭೂಮೌ ಪಂಚಾಸ್ಯ ಇವ ಪನ್ನಗಃ||

ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಬಾಹುವು ಐದು ಹೆಡೆಗಳುಳ್ಳ ಸರ್ಪದಂತೆ ವೇಗದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07118003a ಸ ಮೋಘಂ ಕೃತಮಾತ್ಮಾನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥೇನ ಕೌರವಃ|

07118003c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಕ್ರೋಧಾದ್ಗರ್ಹಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌರವನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಪಾಂಡವನನ್ನು ನಿಂದಿಸತೊಡಗಿದನು.

07118004a ನೃಶಂಸಂ ಬತ ಕೌಂತೇಯ ಕರ್ಮೇದಂ ಕೃತವಾನಸಿ|

07118004c ಅಪಶ್ಯತೋ ವಿಷಕ್ತಸ್ಯ ಯನ್ಮೇ ಬಾಹುಮಚಿಚ್ಚಿದಃ||

“ಕೌಂತೇಯ ! ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ, ನಿನ್ನೊಡನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರದಿದ್ದ

ನನ್ನ ಬಾಹುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನೀನು ಈಗ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ!

07118005a ಕಿಂ ನು ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ರಾಜಾನಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07118005c ಕಿಂ ಕುರ್ವಾಣೋ ಮಯಾ ಸಂಖ್ಯೇ ಹತೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ಇತಿ||

ರಾಜ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳುವೆ? ರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಹತನಾದನು. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದೇ?

07118006a ಇದಮಿಂದ್ರೇಣ ತೇ ಸಾಕ್ಷಾದುಪದಿಷ್ಟಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07118006c ಅಸ್ತ್ರಂ ರುದ್ರೇಣ ವಾ ಪಾರ್ಥ ದ್ರೋಣೇನಾಥ ಕೃಪೇಣ ವಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇಂದ್ರನು ಇದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದನೇ? ಪಾರ್ಥ! ರುದ್ರ ಅಥವಾ ದ್ರೋಣ ಅಥವಾ ಕೃಪರು ಈ ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಿನಗೆ ನೀಡಿದರೇ?

07118007a ನನು ನಾಮ ಸ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ಲೋಕೇಽಭ್ಯಧಿಕಃ ಪರೈಃ|

07118007c ಅಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಕಥಂ ರಣೇ ಪ್ರಹೃತವಾನಸಿ||

ನೀನು ನಿನ್ನದಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರದವನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಹರಿಸಿದೆ?

07118008a ನ ಪ್ರಮತ್ತಾಯ ಭೀತಾಯ ವಿರಥಾಯ ಪ್ರಯಾಚತೇ|

07118008c ವ್ಯಸನೇ ವರ್ತಮಾನಾಯ ಪ್ರಹರಂತಿ ಮನಸ್ವಿನಃ||

ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇರುವವರನ್ನು, ಭೀತರಾದವರನ್ನು,
ವಿರಥರಾದವರನ್ನು, ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವವರನ್ನು, ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು
ಮನಸ್ವಿಗಳು ಪ್ರಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07118009a ಇದಂ ತು ನೀಚಾಚರಿತಮಸತ್ತುರುಷಸೇವಿತಂ|

07118009c ಕಥಮಾಚರಿತಂ ಪಾರ್ಥ ತ್ವಯಾ ಕರ್ಮ ಸುದುಷ್ಕರಂ||

ನೀಚರು ಆಚರಿಸುವ, ಅಸತ್ತುರುಷರು ತಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತ ಈ
ಸುದುಷ್ಕರ್ಮ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪಾರ್ಥ ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ ?

07118010a ಆರ್ಯೇಣ ಸುಕರಂ ಹ್ಯಾಹುರಾರ್ಯಕರ್ಮ ಧನಂಜಯ|

07118010c ಅನಾರ್ಯಕರ್ಮ ತ್ವಾರ್ಯೇಣ ಸುದುಷ್ಕರತರಂ ಭುವಿ||

ಧನಂಜಯ ! ಆರ್ಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ
ಸುಲಭವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರಿಗೆ
ಅನಾರ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದುದು.

07118011a ಯೇಷು ಯೇಷು ನರಃ ಪಾರ್ಥ ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಚ ವರ್ತತೇ|

07118011c ಆಶು ತಚ್ಚೇಲತಾಮೇತಿ ತದಿದಂ ತ್ವಯಿ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಪಾರ್ಥ ! ಮನುಷ್ಯನು ಯಾರು ಯಾರೊಡನೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅವರ ನಡತೆಗಳನ್ನೇ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದು ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

07118012a ಕಥಂ ಹಿ ರಾಜವಂಶ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಕೌರವೇಯೋ ವಿಶೇಷತಃ|

07118012c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾದಪಕ್ರಾಂತಃ ಸುವೃತ್ತಶ್ಚ ರಿತವ್ರತಃ||

ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಕೌರವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸಿದೆ?

07118013a ಇದಂ ತು ಯದತಿಕ್ಷುದ್ರಂ ವಾಷ್ಟ್ವೇಯಾರ್ಥೇ ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ|

07118013c ವಾಸುದೇವಮತಂ ನೂನಂ ನೈತತ್ತ್ವಯ್ಯುಪಪದ್ಯತೇ||

ವಾಷ್ಟ್ವೇಯನಿಗೋಸ್ಕರ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಈ ಅತಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನೀನಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

07118014a ಕೋ ಹಿ ನಾಮ ಪ್ರಮತ್ತಾಯ ಪರೇಣ ಸಹ ಯುಧ್ಯತೇ|

07118014c ಈದೃಶಂ ವ್ಯಸನಂ ದದ್ಯಾದ್ಯೋ ನ ಕೃಷ್ಣಸಖೋ ಭವೇತ್||

ಅಜಾಗರುಕನಾಗಿರುವ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಕೃಷ್ಣಸಖನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ ಇಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲರು?

07118015a ವ್ರಾತ್ಯಾಃ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಯಕರ್ಮಾಣಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ವಿಗರ್ಹಿತಾಃ|

07118015c ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕಾಃ ಕಥಂ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಮಾಣಂ ಭವತಾ ಕೃತಾಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕರು ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನರು. ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವವರು. ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ನಿಂದ್ಯರು. ಅವರನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ

ತಾನೇ ಪ್ರಮಾಣಭೂತರೆಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ?”

07118016a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಯೋ ಪಕೇತುರ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

07118016c ಯುಯುಧಾನಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಣೇ ಪ್ರಾಯಮುಪಾವಿಶತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಯೂಪಕೇತುವು
ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶಮಾಡಿದನು⁶⁷.

07118017a ಶರಾನಾಸ್ತೀರ್ಯ ಸವ್ಯೇನ ಪಾಣಿನಾ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣಃ|

07118017c ಯಿಯಾಸುರ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಯ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪ್ರಾಣೇಷ್ಟಧಾಜುಹೋತ್||

ಆ ಪುಣ್ಯಲಕ್ಷಣನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹರಡಿ,
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

07118018a ಸೂರ್ಯೇ ಚಕ್ಷುಃ ಸಮಾಧಾಯ ಪ್ರಸನ್ನಂ ಸಲಿಲೇ ಮನಃ|

07118018c ಧ್ಯಾಯನ್ಮಹೋಪನಿಷದಂ ಯೋಗಯುಕ್ತೋಽಭವನ್ಮನಿಃ||

ಅವನು ಯೋಗಯುಕ್ತ ಮುನಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿರಿಸಿ
ಪ್ರಸನ್ನ ಶುಭ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು
ಧ್ಯಾನಿಸತೊಡಗಿದನು.

⁶⁷ ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವೆಂದರೆ ಮರಣಪರ್ಯಂತ ನಿರಶನವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು
ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಪ್ರಾಯೋಣ ಮರಣಪರ್ಯಂತಮನಶೇನ ಉಪವೇಶಃ -
ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶಃ

07118019a ತತಃ ಸ ಸರ್ವಸೇನಾಯಾಂ ಜನಃ ಕೃಷ್ಣಧನಂಜಯೌ|

07118019c ಗರ್ಹಯಾಮಾಸ ತಂ ಚಾಪಿ ಶಶಂಸ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ಆಗ ಆ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳ ಜನರೂ ಕೃಷ್ಣ-ಧನಂಜಯರನ್ನು
ನಿಂದಿಸತೊಡಗಿದರು ಮತ್ತು ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07118020a ನಿಂದ್ಯಮಾನೌ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣೌ ನೋಚತುಃ ಕಿಂ ಚಿದಪ್ರಿಯಂ|

07118020c ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನಶ್ಚ ತಥಾ ನಾಹ್ಯಷ್ಯದ್ಯುಪಕೇತನಃ||

ಹಾಗೆ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಕೃಷ್ಣರಿವರು ಏನೊಂದು
ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಯೂಪಕೇತನನು ಹರ್ಷಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07118021a ತಾಂಸ್ತಥಾ ವಾದಿನೋ ರಾಜನ್ವತ್ರಾಂಸ್ತವ ಧನಂಜಯಃ|

07118021c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೋ ಮನಸಾ ತೇಷಾಂ ತಸ್ಯ ಚ ಭಾಷಿತಂ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲು ಮತ್ತು
ಭೂರಿಶ್ರವಸನು ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದುದನ್ನೂ ಧನಂಜಯನು
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07118022a ಅಸಂಕ್ರುದ್ಧಮನಾ ವಾಚಾ ಸ್ಮಾರಯನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07118022c ಉವಾಚ ಪಾಂಡುತನಯಃ ಸಾಕ್ಷೇಪಮಿವ ಫಲ್ಗುನಃ||

ಭಾರತ! ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗದೇ, ಹಿಂದಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪಾಂಡುತನಯ ಫಲ್ಗುನನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವಂತೆ

ಹೇಳಿದನು:

07118023a ಮಮ ಸರ್ವೇಽಪಿ ರಾಜಾನೋ ಜಾನಂತ್ಯೇತನ್ಮಹಾವ್ರತಂ|

07118023c ನ ಶಕ್ಯೋ ಮಾಮಕೋ ಹಂತುಂ ಯೋ ಮೇ ಸ್ಯಾದ್ಬಾಣಗೋಚರೇ||

“ನನ್ನ ಈ ಮಹಾವ್ರತವು ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ನನ್ನ ಬಾಣವು ಹೋಗಬಲ್ಲಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ನನ್ನವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

07118024a ಯೂಪಕೇತೋ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತ್ವಂ ನ ಮಾಂ ಗರ್ಹಿತುಮರ್ಹಸಿ|

07118024c ನ ಹಿ ಧರ್ಮಮವಿಜ್ಞಾಯ ಯುಕ್ತಂ ಗರ್ಹಯಿತುಂ ಪರಂ||

ಯೂಪಕೇತುವೇ! ನನ್ನ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೂ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಇತರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ.

07118025a ಆತ್ತಶಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಹಿ ರಣೇ ವೃಷ್ಟಿವೀರಂ ಜಿಘಾಂಸತಃ|

07118025c ಯದಹಂ ಬಾಹುಮಚ್ಛೇತ್ಸಂ ನ ಸ ಧರ್ಮೋ ವಿಗರ್ಹಿತಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ವೃಷ್ಟಿವೀರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದವನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಧರ್ಮ.

ನಿಂದನೀಯವಾದುದಲ್ಲ.

07118026a ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ವಿರಥಸ್ಯ ವಿವರ್ಮಣಃ|

07118026c ಅಭಿಮನ್ಯೋರ್ವಧಂ ತಾತ ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಕೋ ನ ಪೂಜಯೇತ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ, ಕವಚವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದುದೆಂದು ಗೌರವಿಸಬೇಕು?”

07118027a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಶಿರಸಾ ಭೂಮಿಮಸ್ಪೃಶತ್|

07118027c ಪಾಣಿನಾ ಚೈವ ಸವ್ಯೇನ ಪ್ರಾಹಿಣೋದಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ||

ಪಾರ್ಥನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭೂರಿಶ್ರವನು ತನ್ನ ತಲೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07118028a ಏತತ್ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ತು ವಚಸ್ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07118028c ಯೂಪಕೇತುರ್ಮಹಾರಾಜ ತೂಷ್ಟೀಮಾಸೀದವಾಮ್ಮುಖಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಪಾರ್ಥನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ಯೂಪಕೇತುವು ಮುಖಿಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

07118029 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07118029a ಯಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಧರ್ಮರಾಜೇ ಮೇ ಭೀಮೇ ಚ ವದತಾಂ ವರೇ|

07118029c ನಕುಲೇ ಸಹದೇವೇ ಚ ಸಾ ಮೇ ತ್ವಯಿ ಶಲಾಗ್ರಜ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಲಾಗ್ರಜ! ಧರ್ಮರಾಜ, ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮ, ಮತ್ತು ನಕುಲ-ಸಹದೇವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೂ ಇದೆ.

07118030a ಮಯಾ ತು ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07118030c ಗಚ್ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಽಲ್ಲೋಕಾಂ ಶಿಬಿರೌಶೀನರೋ ಯಥಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅನುಜ್ಞಾತನಾಗಿ ಶಿಬಿ-ಔಶೀನರರು
ಹೋಗಿರುವ ಪುಣ್ಯಕೃತರ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗು !”

07118031 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07118031a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಶೈನೇಯೋ ವಿಮುಕ್ತಃ ಸೌಮದತ್ತಿನಾ|

07118031c ಖಿಡ್ಗಮಾದಾಯ ಚಿಚ್ಚಿತ್ಸುಃ ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸೌಮದತ್ತಿಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದ
ಶೈನೇಯನು ಖಿಡ್ಗವನ್ನೆಳೆದು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು
ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.

07118032a ನಿಹತಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ಪ್ರಮತ್ತಂ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ|

07118032c ಇಯೇಷ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಹಂತುಂ ಶಲಾಗ್ರಜಮಕಲ್ಮಷಂ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ,
ಶಲಾಗ್ರಜ ಅಕಲ್ಮಶನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು.

07118033a ನಿಕೃತ್ತಭುಜಮಾಸೀನಂ ಚಿನ್ನಹಸ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ|

07118033c ಕ್ರೋಶತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ನಿಂದ್ಯಮಾನಃ ಸುದುರ್ಮನಾಃ||

07118034a ವಾರ್ಯಮಾಣಃ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪಾರ್ಥೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07118034c ಭೀಮೇನ ಚಕ್ರರಕ್ಷಾಭ್ಯಾಮಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಕೃಪೇಣ ಚ||

07118035a ಕರ್ಣೇನ ವೃಷಸೇನೇನ ಸ್ಯಂಧವೇನ ತಥೈವ ಚ|

07118035c ವಿಕ್ರೋಶತಾಂ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಾಮವಧೀತ್ತಂ ಯತವ್ರತಂ||

07118036a ಪ್ರಾಯೋಪವಿಷ್ಣಾಯ ರಣೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಚಿನ್ನಬಾಹವೇ|

07118036c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೌರವೇಂದ್ರಾಯ ಖಿಡ್ಗೇನಾಪಾಹರಚ್ಚಿರಃ||

ಸೊಂಡಿಲುಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯಂತೆ ಭುಜವು ತುಂಡಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ,
ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಬಾಹುವು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡಲು
ಪ್ರಾಯೋಪವಿಷ್ಣುನಾಗಿದ್ದ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಶಿರವನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು,
ಸರ್ವಸೇನೆಗಳೂ ದುರ್ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೂಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರಲು,
ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭೀಮ,
ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಿಬ್ಬರು, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ವೃಷಸೇನ, ಸೈಂಧವನೂ
ಕೂಡ ಕೂಗಿ ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಖಿಡ್ಗದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07118037a ನಾಭ್ಯನಂದಂತ ತತ್ಸೈನ್ಯಾಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

07118037c ಅರ್ಜುನೇನ ಹತಂ ಪೂರ್ವಂ ಯಜ್ಜಘಾನ ಕುರೂದ್ವಹಂ||

ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಮೊದಲೇ ಹತನಾದ ಕುರೂದ್ವಹನನ್ನು ಕೊಂದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ಸೇನೆಗಳು ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ.

07118038a ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮಂ ತತ್ರ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಮಾನವಾಃ|

07118038c ಭೂರಿಶ್ರವಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಾಯಗತಂ ಹತಂ||

07118039a ಅಪೂಜಯಂತ ತಂ ದೇವಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಭಿಃ|

ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣ-ಮಾನವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಗತನಾಗಿ
ಹತನಾದ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನ ಸಮ ಭೂರಿಶ್ರವಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.
ಅವನ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ದೇವತೆಗಳೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

07118039c ಪಕ್ಷವಾದಾಂಶ್ಚ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಾವದಂಸ್ತಸ್ಯ ಸೈನಿಕಾಃ||

07118040a ನ ವಾಷ್ಣೇಯಸ್ಯಾಪರಾಧೋ ಭವಿತವ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ತಥಾ|

07118040c ತಸ್ಮಾನ್ಮನ್ಯುರ್ನ ವಃ ಕಾರ್ಯಃ ಕ್ರೋಧೋ ದುಃಖಕರೋ ನೃಣಾಂ||

ಇದರ ಕುರಿತು ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷವಾದಗಳು ನಡೆದವು. “ಇದು ವಾಷ್ಣೇಯನ ಅಪರಾಧವಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಕ್ರೋಧವು ಮನುಷ್ಯರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

07118041a ಹಂತವ್ಯಶ್ಚೈಷ ವೀರೇಣ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ|

07118041c ವಿಹಿತೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ಧಾತ್ರೈವ ಮೃತ್ಯುಃ ಸಾತ್ಯಕಿರಾಹವೇ||

ವೀರನಾದನು ಹತನಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದೇನಿದೆ? ಧಾತ್ರವೇ ಇವನ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಆಹವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಿರಬಹುದು.”

07118042 ಸಾತ್ಯಕಿರುವಾಚ|

07118042a ನ ಹಂತವ್ಯೋ ನ ಹಂತವ್ಯ ಇತಿ ಯನ್ಮಾಂ ಪ್ರಭಾಷಥ|

07118042c ಧರ್ಮವಾದ್ಯೈರಧರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಧರ್ಮಕಂಚುಕಮಾಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕೊಲ್ಲಬೇಡ! ಕೊಲ್ಲಬೇಡ! ಎಂದು ಯಾರೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ನೀವು ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ವಾದಮಾಡುವವರು. ಧರ್ಮದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿರುವವರು.

07118043a ಯದಾ ಬಾಲಃ ಸುಭದ್ರಾಯಾಃ ಸುತಃ ಶಸ್ತ್ರವಿನಾಕೃತಃ|

07118043c ಯುಷ್ಮಾಭಿನಿಹತೋ ಯದ್ಧೇ ತದಾ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷ ವೋ ಗತಃ||

ಸುಭದ್ರೆಯ ಮಗ ಬಾಲಕನು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಹತನಾದನಲ್ಲ! ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲಿ
ಹೋಗಿತ್ತು?

07118044a ಮಯಾ ತ್ವೇತತ್ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಕ್ಷೇಪೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದೇವ ಹಿ|

07118044c ಯೋ ಮಾಂ ನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜೀವನ್ವನ್ಯಾತ್ಪದಾ ರುಷಾ|

07118044e ಸ ಮೇ ವಧ್ಯೋ ಭವೇಚ್ಚ ತ್ರುರ್ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯಾನ್ಮುನಿವ್ರತಃ||

ನನ್ನನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಿ ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ
ಕೋಪದಿಂದ ಒದೆಯುವವನನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ - ಮುನಿಯ
ವ್ರತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ - ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ.

07118045a ಚೇಷ್ಯಮಾನಂ ಪ್ರತಿಘಾತೇ ಸಭುಜಂ ಮಾಂ ಸಚಕ್ಷುಷಃ|

07118045c ಮನ್ಯಧ್ವಂ ಮೃತಮಿತ್ಯೇವಮೇತದ್ವೋ ಬುದ್ಧಿಲಾಘವಂ|

07118045e ಯುಕ್ತೋ ಹ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಘಾತಃ ಕೃತೋ ಮೇ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ||

ಭುಜವನ್ನೆತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಅವನು ಬರಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಕೂಡ ನಾನು ಮೃತನಾದೆನೆಂದೇ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಿ. ಇದು ನಿಮ್ಮ
ಬುದ್ಧಿಯ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿರಬಹುದು. ಕುರುಪುಂಗವರೇ! ಅವನಿಗೆ
ನಾನು ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿದೆ.

07118046a ಯತ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ಮತ್ಸ್ನೇಹಾತ್ಸ್ವಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಚ ರಕ್ಷತಾ|

07118046c ಸಖಿಡ್ಗೋಽಸ್ಯ ಹೃತೋ ಬಾಹುರೇತೇನೈವಾಸ್ಮಿ ವಂಚಿತಃ||

ಪಾರ್ಥನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ
ಖಡ್ಗದಿಂದಿದ್ದ ಅವನ ಬಾಹುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಾನು
ವಂಚಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

07118047a ಭವಿತವ್ಯಂ ಚ ಯದ್ಭಾವಿ ದೈವಂ ಚೇಷ್ಟಯತೀವ ಚ|

07118047c ಸೋಽಯಂ ಹತೋ ವಿಮರ್ದೇಽಸ್ಮಿನ್ಸ್ಮಿಮತ್ರಾಧರ್ಮಚೇಷ್ಟಿತಂ||

ಆಗುವಂಥಹುದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೈವವೇ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆ
ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇವನು ಹತನಾದನು. ಇದರಲ್ಲಿ
ಅಧರ್ಮವಾದದ್ದಾದರೂ ಏನಿದೆ?

07118048a ಅಪಿ ಚಾಯಂ ಪುರಾ ಗೀತಃ ಶ್ಲೋಕೋ ವಾಲ್ಮೀಕಿನಾ ಭುವಿ|

07118048c ಪೀಡಾಕರಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಯತ್ಸ್ಯಾತ್ಕರ್ತವ್ಯಮೇವ ತತ್||

ಹಿಂದೆ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಈ ಗೀತವನ್ನು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿದ್ದನು: ಅಮಿತ್ರರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸರಿಯೆಂದು⁶⁸!”

⁶⁸ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಲು ಇಂದ್ರಜಿತುವು
ಮಾಯಾಸೀತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ತೊಡಗಿದಾಗ, ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ
ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: “ನ ಹಂತವ್ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯ ಇತಿ ಯದ್ಬ್ರವೀಷಿ
ಪ್ಲವಂಗಮ| ಸರ್ವಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯೇಣ ವ್ಯವಸಾಯವತಾ ಸದಾ|
ಪೀಡಾಕರಮಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಯತ್ಸ್ಯಾತ್ಕರ್ತವ್ಯಮೇವ ತತ್||” ಅರ್ಥಾತ್ “ವಾನರ!
ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ನೀನೇನೋ ಹೇಳುವೆ!
ಉದ್ಯೋಗಶೀಲನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ವೀರಪುರುಷನ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಇದು!” [ವಾಲ್ಮೀಕೀ

07118049 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07118049a ಏವಮುಕ್ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವೇ ಕೌರವಪಾಂಡವಾಃ|

07118049c ನ ಸ್ಮ ಕಿಂ ಚಿದಭಾಷಂತ ಮನಸಾ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸರ್ವ ಕೌರವ ಪಾಂಡವರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು.

07118050a ಮಂತ್ರೈರ್ಹಿ ಪೂತಸ್ಯ ಮಹಾಧ್ವರೇಷು

ಯಶಸ್ವಿನೋ ಭೂರಿಸಹಸ್ರದಸ್ಯ|

07118050c ಮುನೇರಿವಾರಣ್ಯಗತಸ್ಯ ತಸ್ಯ

ನ ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಧಮಭ್ಯನಂದತ್||

ಮಹಾ ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪೂತನಾಗಿದ್ದ ಆ ಯಶಸ್ವಿ ಭೂರಿಸಹಸ್ರದನ, ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮುನಿಯಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನ ವಧೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಯಾರೂ ಅಭಿನಂದಿಸಲಿಲ್ಲ.

07118051a ಸುನೀಲಕೇಶಂ ವರದಸ್ಯ ತಸ್ಯ

ಶೂರಸ್ಯ ಪಾರಾವತಲೋಹಿತಾಕ್ಷಂ|

07118051c ಅಶ್ವಸ್ಯ ಮೇಧ್ಯಸ್ಯ ಶಿರೋ ನಿಕ್ಯುತಂ

ನ್ಯಸ್ತಂ ಹವಿರ್ಧಾನಮಿವೋತ್ತರೇಣ||

ರಾಮಾಯಣ-ಯುದ್ಧಕಾಂಡ-ಸರ್ಗ ೮೧]

ಆ ವರದ ಶೂರನ ನೀಲಕೇಶವುಳ್ಳ, ಪಾರಿವಾಳದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ
ಶಿರವನ್ನು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹವಿಧಾರ್ಥನನದ
ನಡುವೆ ಇಡುವಂತೆ ಇಡಲಾಯಿತು.

07118052a ಸ ತೇಜಸಾ ಶಸ್ತ್ರಹತೇನ ಪೂತೋ

ಮಹಾಹವೇ ದೇಹವರಂ ವಿಸ್ತುಜ್ಯ|

07118052c ಆಕ್ರಾಮದೂರ್ವ್ವಂ ವರದೋ ವರಾಹೋ

ವ್ಯಾವೃತ್ಯ ಧರ್ಮೇಣ ಪರೇಣ ರೋದಸೀ||

ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹತನಾಗಿ ಪೂತನಾದ ಆ
ವರದ ವರಾಹನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇಹವನ್ನು ತೊರೆದು ಧರ್ಮದಿಂದ
ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಊರ್ಧ್ವಲೋಕಕ್ಕೆ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಭೂರಿಶ್ರವೋವಧೇ ಅಷ್ಟದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವವಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿನೆಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೯

ಸಾತ್ಯಕಿ-ಭೂರಿಶ್ರವಸರ ಉತ್ಪತ್ತಿ; ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆ (೧-೨೮).

07119001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07119001a ಅಜಿತೋ ದ್ರೋಣರಾಧೇಯವಿಕರ್ಣಕೃತವರ್ಮಭಿ|

07119001c ತೀರ್ಣಃ ಸೈನ್ಯಾರ್ಣವಂ ವೀರಃ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ ಆ ವೀರನು ದ್ರೋಣ-ರಾಧೇಯ-ವಿಕರ್ಣ-ಕೃತವರ್ಮರಿಗೂ ಸೋಲದೇ ಆ ಸೈನ್ಯವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿದನು.

07119002a ಸ ಕಥಂ ಕೌರವೇಯೇಣ ಸಮರೇಷ್ಟನಿವಾರಿತಃ|

07119002c ನಿಗೃಹ್ಯ ಭೂರಿಶ್ರವಸಾ ಬಲಾದ್ಭುವಿ ನಿಪಾತಿತಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೌರವೇಯರ್ಯಾರಿಂದಲೂ ತಡೆಯಲ್ಪಡದ ಅವನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಭೂರಿಶ್ರವಸನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಲ್ಪಟ್ಟನು?”

07119003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07119003a ಶೃಣು ರಾಜನ್ನಿಹೋತ್ಪತ್ತಿಂ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ಯಥಾ ಪುರಾ|

07119003c ಯಥಾ ಚ ಭೂರಿಶ್ರವಸೋ ಯತ್ರ ತೇ ಸಂಶಯೋ ನೃಪ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನೃಪ! ನಿನಗೆ ಏನು ಸಂಶಯವಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಶೈನೇಯನ ಮತ್ತು ಭೂರಿಶ್ರವಸನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

07119004a ಅತ್ರೇಃ ಪುತ್ರೋಽಭವತ್ಸೋಮಃ ಸೋಮಸ್ಯ ತು ಬುಧಃ ಸ್ಮೃತಃ|

07119004c ಬುಧಸ್ಯಾಸೀನ್ಮಹೇಂದ್ರಾಭಃ ಪುತ್ರ ಏಕಃ ಪುರೂರವಾಃ||

ಅತ್ರಿಯ ಮಗನು ಸೋಮ. ಸೋಮನ ಮಗ ಬುಧನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.
ಬುಧನಿಗೆ ಮಹೇಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶದ ಪುರೂರವನೆಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು.

07119005a ಪುರೂರವಸ ಆಯುಸ್ತು ಆಯುಷೋ ನಹುಷಃ ಸ್ಮೃತಃ|

07119005c ನಹುಷಸ್ಯ ಯಯಾತಿ ಸ್ತು ರಾಜರ್ಷಿ ದೇವಸ್ಮಿತಃ||

ಪುರೂರವನ ಮಗ ಆಯು. ಆಯುವಿನ ಮಗ ನಹುಷನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಹುಷನಿಗೆ ಯಯಾತಿ - ರಾಜರ್ಷಿ ದೇವಸ್ಮಿತ -
ಮಗನು.

07119006a ಯಯಾತೇದೇವಯಾನ್ಯಾಂ ತು ಯದುರ್ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಽಭವತ್ಸುತಃ|

07119006c ಯದೋರಭೂದನ್ವವಾಯೇ ದೇವಮೀಢ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ||

ಯಯಾತಿಗೆ ದೇವಯಾನಿಯಲ್ಲಿ ಯದುವೆಂಬ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಗನಾದನು.
ಯದುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ದೇವಮೀಢನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು
ಹುಟ್ಟಿದನು.

07119007a ಯಾದವಸ್ತಸ್ಯ ಚ ಸುತಃ ಶೂರಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಮ್ನತಃ|

07119007c ಶೂರಸ್ಯ ಶೌರಿರ್ನೃವರೋ ವಸುದೇವೋ ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಯಾದವನಾದ ಅವನ ಮಗನೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಮ ಶೂರ. ಶೂರನ ಮಗ
ಶೌರಿ - ವಾಸುದೇವನೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು.

07119008a ಧನುಷ್ಯನವರಃ ಶೂರಃ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮೋ ಯುಧಿ|

07119008c ತದ್ವೀರ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ರೈವ ಕುಲೇ ಶಿನಿರಭೂನ್ಮುಪಃ||

ಅವನು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೀರ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಶಿನಿಯೆಂಬ ರಾಜನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು.

07119009a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದೇವಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07119009c ದುಹಿತುಃ ಸ್ವಯಂವರೇ ರಾಜನ್ಸರ್ವಕ್ಷತ್ರಸಮಾಗಮೇ||

ರಾಜನ್! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವಕನ ಮಗಳ
ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದರು.

07119010a ತತ್ರ ವೈ ದೇವಕೀಂ ದೇವೀಂ ವಸುದೇವಾರ್ಥಮಾಪ್ತವಾನ್|

07119010c ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಥಮಾರೋಪಯಚ್ಚಿನಿಃ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವೀ ದೇವಕಿಯನ್ನು ವಸುದೇವನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಶಿನಿಯು
ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ರಥದ ಮೇಲೆ
ಏರಿಸಿಕೊಂಡನು.

07119011a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಕೀಂ ಶೌರೇ ರಥಸ್ಥಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07119011c ನಾಮೃಷ್ಯತ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸೋಮದತ್ತಃ ಶಿನೇರ್ನೃಪ||

ಶೌರಿ ಶಿನಿಯ ರಥದಲ್ಲಿ ದೇವಕಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ನೃಪ ಸೋಮದತ್ತನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07119012a ತಯೋರ್ಯುದ್ಧಮಭೂದ್ರಾಜನ್ದಿನಾರ್ಥಂ ಚಿತ್ರಮದ್ಭೃತಂ|

07119012c ಬಾಹುಯುದ್ಧಂ ಸುಬಲಿನೋಃ ಶಕ್ರಪ್ರಹ್ರಾದಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್! ಅವರಿಬ್ಬರು ಬಲಶಾಲಿಗಳ ನಡುವೆ ಶಕ್ತ-ಪ್ರಹಾರದರ ನಡುವೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅರ್ಧದಿನದ ವಿಚಿತ್ರವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆದ ಬಾಹುಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07119013a ಶಿನಿನಾ ಸೋಮದತ್ತಸ್ತು ಪ್ರಸಹ್ಯ ಭುವಿ ಪಾತಿತಃ|

07119013c ಅಸಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ಕೇಶೇಷು ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ ಪದಾ ಹತಃ||

ಶಿನಿಯು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದನು.

07119014a ಮಧ್ಯೇ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಣಾಂ ಸಮಂತತಃ|

07119014c ಕೃಪಯಾ ಚ ಪುನಸ್ತೇನ ಜೀವೇತಿ ಸ ವಿಸರ್ಜಿತಃ||

ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು “ಪುನಃ ಜೀವಿಸು!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

07119015a ತದವಸ್ಥಃ ಕೃತಸ್ತೇನ ಸೋಮದತ್ತೋಽಥ ಮಾರಿಷ|

07119015c ಪ್ರಸಾದಯನ್ಮಹಾದೇವಮಮರ್ಷವಶಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಮಾರಿಷ! ಅವನಿಂದ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋಮದತ್ತನು ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಒಲಿಸಿದನು.

07119016a ತಸ್ಯ ತುಷ್ಠೋ ಮಹಾದೇವೋ ವರಾಣಾಂ ವರದಃ ಪ್ರಭುಃ|

07119016c ವರೇಣ ಚಂದಯಾಮಾಸ ಸ ತು ವವ್ರೇ ವರಂ ನೃಪಃ||

ಆಗ ವರಗಳ ವರದ ಪ್ರಭು ಮಹಾದೇವನು ಅವನ ಮೇಲೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿ
ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ಆ ನೃಪನು ಈ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು:

07119017a ಪುತ್ರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ನೋ ನಿಹನ್ಯಾಚ್ಚಿನೇಃ ಸುತಂ⁶⁹ |

07119017c ಮಧ್ಯೇ ರಾಜಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪದಾ ಹನ್ಯಾಚ್ಚ ಸಂಯುಗೇ ||

“ಭಗವನ್! ರಾಜಸಹಸ್ರರ ಮಧ್ಯೆ ಶಿನಿಯ ಮಗನನ್ನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದು ಸಂಹರಿಸುವಂಥಹ ಮಗನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

07119018a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವ |

07119018c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತತ್ತೋಕ್ತ್ವಾ ಸ ದೇವೋಽಂತರಧೀಯತ ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಸೋಮದತ್ತನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ “ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!”
ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೇವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

07119019a ಸ ತೇನ ವರದಾನೇನ ಲಬ್ಧವಾನ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಂ |

07119019c ನೃಪಾತಯಚ್ಚ ಸಮರೇ ಸೌಮದತ್ತಿಃ ಶಿನೇಃ ಸುತಂ ||

ಅದೇ ವರದಾನದಿಂದ ಅವನು ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮತ್ತು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸೌಮದತ್ತಿಯು ಶಿನಿಯ ಮಗನನ್ನು ಕೆಡವಿದನು.

07119020a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ರಾಜನ್ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ |

⁶⁹ ಕುಂಭಕೋಣ/ನೀಲಕಂಠೀಯಗಳಲ್ಲಿ “ಪುತ್ರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ನೋ ನಿಪಾತ್ಯ ಶಿನೇಃ
ಸುತಂ!” ಎಂದಿದೆ. “ನಿಹನ್ಯಾ” ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಾಗಿ “ನಿಪಾತ್ಯ” ಎನ್ನುವುದೇ
ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು.

07119020c ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಾ ರಣೇ ಜೇತುಂ ಸಾತ್ವತಾ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್ ! ಕೇಳಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಮನುಜರ್ಷಭ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

07119021a ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಬಹವಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ|

07119021c ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವಾನ್ವಿಜೇತಾರೋ ಹ್ಯವಿಸ್ಮಿತಾಃ|

07119021e ಸ್ವವೀರ್ಯವಿಜಯೇ ಯುಕ್ತಾ ನೈತೇ ಪರಪರಿಗ್ರಹಾಃ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರೂ, ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರ
ಯೋಧಿಗಳೂ ಆದ ಇವರು ದೇವ-ದಾನವ-ಗಂಧರ್ವರಿಗೂ
ಅಜೇಯರು. ಆದರೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಗರ್ವವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮದೇ ವೀರ್ಯವನ್ನು
ಬಳಸಿ ವಿಜಯಹೊಂದುವವರು. ಪರಾಧೀನರಾಗತಕ್ಕವರಲ್ಲ.

07119022a ನ ತುಲ್ಯಂ ವೃಷ್ಟಿಭಿರಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ ಕಿಂ ಚನ ಪ್ರಭೋ|

07119022c ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ಬಲೇನ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಪ್ರಭೋ ! ಬಲದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು
ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07119023a ನ ಜ್ಞಾತಿಮವಮನ್ಯಂತೇ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಶಾಸನೇ ರತಾಃ|

07119023c ನ ದೇವಾಸುರಗಂಧರ್ವಾ ನ ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07119023e ಜೇತಾರೋ ವೃಷ್ಟಿವೀರಾಣಾಂ ನ ಪುನರ್ಮಾನುಷಾ ರಣೇ||

ತಮ್ಮವರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸದ, ವೃದ್ಧರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ

ವೃಷ್ಟಿವೀರರನ್ನು ಜಯಿಸುವವರು ದೇವ-ಅಸುರ-ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-
ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮನುಷ್ಯರ ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

07119024a ಬ್ರಹ್ಮದ್ರವ್ಯೇ ಗುರುದ್ರವ್ಯೇ ಜ್ಞಾತಿದ್ರವ್ಯೇಽಪ್ಯಹಿಂಸಕಾಃ|

07119024c ಏತೇಷಾಂ ರಕ್ಷಿತಾರಶ್ಚ ಯೇ ಸ್ಯುಃ ಕಸ್ಯಾಂ ಚಿದಾಪದಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಗುರು-ದಾಯಾದಿಗಳ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅಸೆಪಟ್ಟು
ಹಿಂಸೆಮಾಡುವವರಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಇವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು.
ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವವರು.

07119025a ಅರ್ಥವಂತೋ ನ ಚೋತ್ಸಿಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

07119025c ಸಮರ್ಥಾನ್ನಾವಮನ್ಯಂತೇ ದೀನಾನಭ್ಯುದ್ಧರಂತಿ ಚ||

ಧನವಂತರಾಗಿದ್ದರೂ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವರು. ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರು.
ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು. ಸಮರ್ಥರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸದವರು. ದೀನರನ್ನು
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವರು.

07119026a ನಿತ್ಯಂ ದೇವಪರಾ ದಾಂತಾ ದಾತಾರಶ್ಚಾ ವಿಕತ್ಥನಾಃ|

07119026c ತೇನ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಾಣಾಂ ಚಕ್ರಂ ನ ಪ್ರತಿಹನ್ಯತೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ದೇವಪರರು. ದಾಂತರು. ದಾತಾರರು. ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳದವರು.
ಆ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರರು ನಾಶಹೊಂದದವರು.

07119027a ಅಪಿ ಮೇರುಂ ವಹೇತ್ಕಶ್ಚಿತ್ತರೇದ್ವಾ ಮಕರಾಲಯಂ|

07119027c ನ ತು ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರಾಣಾಂ ಸಮೇತ್ಯಾಂತಂ ಪ್ರಚೇನ್ಘಪ||

ನೃಪ! ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನಾದರೂ ಎತ್ತಿಬಿಡಬಹುದು.

ಸಮುದ್ರವನ್ನಾದರೂ ಈಜಿ ದಾಟಬಹುದು. ಆದರೆ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರವೀರರ ಸಂಘವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗದು.

07119028a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ರ ತೇ ಸಂಶಯೋ ವಿಭೋ|

07119028c ಕುರುರಾಜ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತವ ಹೃಪನಯೋ ಮಹಾನ್||

ವಿಭೋ! ಕುರುರಾಜ! ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ನಿನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಏಕೋನವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬೇಗನೇ ರಥವನ್ನು ಜಯದ್ರಥನಲ್ಲಿಗೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೯).
ಸಂಜೆಯಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ನಾವು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗೆದ್ದಂತೆಯೇ ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹೇಳಿದುದು (೧೦-೨೨).
ಭೀಮನ ಬಾಣಗಳ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರೂ ಅರ್ಜುನನ್ನು

ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಜಯವು ದೈವಾಧೀನವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಕರ್ಣನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ್ದು (೨೩-೩೦).
ಸಂಕುಲಯುಧ (೩೧-೮೯).

07120001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07120001a ತದವಸ್ಥೇ ಹತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೂರಿಶ್ರವಸಿ ಕೌರವೇ|

07120001c ಯಥಾ ಭೂಯೋಽಭವದ್ಯುಧಂ ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೌರವ
ಭೂರಿಶ್ರವನು ಹತನಾಗಲು, ಪುನಃ ಯುಧವು ಹೇಗೆ ನಡೆತು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07120002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07120002a ಭೂರಿಶ್ರವಸಿ ಸಂಕ್ರಾಂತೇ ಪರಲೋಕಾಯ ಭಾರತ|

07120002c ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಾಹುರರ್ಜುನಃ ಸಮಚೂಚುತತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಭೂರಿಶ್ರವನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು
ಒತ್ತಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

07120003a ಚೋದಯಾಶ್ವಾನ್ಭೃಶಂ ಕೃಷ್ಣ ಯತೋ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ|

07120003c ಅಸ್ತಮೇತಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವರಮಾಣೋ ದಿವಾಕರಃ||

“ಕೃಷ್ಣ! ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು.

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ದಿವಾಕರನು ಅಸ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತ್ವರೆಮಾಡು !

07120004a ಏತದ್ಧಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಹದಭ್ಯುದ್ಯತಂ ಮಯಾ|

07120004c ಕಾರ್ಯಂ ಸಂರಕ್ಷ್ಯತೇ ಚೈಷ ಕುರುಸೇನಾಮಹಾರಥೈಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ! ಈ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು
ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಇವನಾದರೋ ಕುರುಸೇನೆಯ
ಮಹಾರಥರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07120005a ನಾಸ್ತಮೇತಿ ಯಥಾ ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಸತ್ಯಂ ಭವೇದ್ವಚಃ|

07120005c ಚೋದಯಾಶ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ಕೃಷ್ಣ ಯಥಾ ಹನ್ಯಾಂ ಜಯದ್ರಥಂ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಂದು
ನನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿಸುವಂತೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು⁷⁰ !”

07120006a ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾಬಾಹೂ ರಜತಪ್ರತಿಮಾನ್ ಹಯಾನ್|

07120006c ಹಯಜ್ಞಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಜಯದ್ರಥರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಆಗ ಹಯಜ್ಞ ಮಹಾಬಾಹು ಕೃಷ್ಣನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪುತ್ಥಳಿಗಳಂತಿದ್ದ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಜಯದ್ರಥನ ರಥದ ಕಡೆ ಓಡಿಸಿದನು.

07120007a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಮಮೋಘೇಷುಮುತ್ತತದ್ಧಿರಿವಾಶುಗೈಃ|

⁷⁰ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಲ “ಯಥಾ” ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೀಗೂ
ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು: “ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾಗದಂತೆ, ವಚನವು ಸತ್ಯವಾಗುವಂತೆ,
ಮತ್ತು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಂತೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು ಕೃಷ್ಣ !”

07120007c ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾರಾಜ ಸೇನಾಮುಖ್ಯಾಃ ಸಮಾವ್ರಜನ್||

07120008a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ವೃಷಸೇನೋಽಥ ಮದ್ರರಾಟ್|

07120008c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ಸ್ವಯಮೇವ ಚ ಸೈಂಧವಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಮೋಘ ಆಶುಗಳನ್ನು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ
ತುಂಬಿಸುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಸೇನಮುಖ್ಯ
ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ವೃಷಸೇನ, ಮದ್ರರಾಜ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ
ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೈಂಧವನೂ ಕೂಡ ಸುತ್ತವರೆದರು.

07120009a ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತು ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸೈಂಧವಂ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಂ|

07120009c ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರೈಕ್ಷನ್ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ||

ಎದಿರು ನಿಂತಿರುವ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಬೀಭತ್ಸುವು ಅವನನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡಿದನು.

07120010a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ರಾಧೇಯಂ ತ್ವರಿತೋಽಬ್ರವೀತ್|

07120010c ಅರ್ಜುನಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಮ್ಯಾಂತಂ ಜಯದ್ರಥರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಅಗ ಜಯದ್ರಥನ ರಥದ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ
ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ರಾಧೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07120011a ಅಯಂ ಸ ವೈಕರ್ತನ ಯುದ್ಧಕಾಲೋ

ವಿದರ್ಶಯಸ್ವಾತ್ಮಬಲಂ ಮಹಾತ್ಮನ್|

07120011c ಯಥಾ ನ ವಧ್ಯೇತ ರಣೇಽರ್ಜುನೇನ

ಜಯದ್ರಥಃ ಕರ್ಣ ತಥಾ ಕುರುಷ್ವ||

“ವೈಕರ್ತನ! ಇಗೋ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಸಮಯವು ಬಂದಿದೆ.
ಮಹಾತ್ಮನ್! ನಿನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸು. ಕರ್ಣ! ರಣದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಜಯದ್ರಥನು ವಧಿಸಲ್ಪಡದಂತೆ ಮಾಡು!

07120012a ಅಲ್ಪಾವಶಿಷ್ಟಂ ದಿವಸಂ ನೃವೀರ

ವಿಘಾತಯಸ್ವಾದ್ಯ ರಿಪುಂ ಶರೌಘೈಃ|

07120012c ದಿನಕ್ಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನರಪ್ರವೀರ

ಧ್ರುವಂ ಹಿ ನಃ ಕರ್ಣ ಜಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನರವೀರ! ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಹಗಲು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು
ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸು! ನರಪ್ರವೀರ! ಕರ್ಣ! ಹಗಲು
ಮುಗಿಯಿತೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ!

07120013a ಸ್ಯಂಧವೇ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೇ ತು ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾಸ್ತಮಯಂ ಪ್ರತಿ|

07120013c ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರತಿಜ್ಞಃ ಕೌಂತೇಯಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯತಿ ಹುತಾಶನಂ||

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುವ ವರೆಗೆ ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆವೆಂದಾದರೆ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಿದ ಕೌಂತೇಯನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

07120014a ಅನರ್ಜುನಾಯಾಂ ಚ ಭುವಿ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಮಾನದ|

07120014c ಜೀವಿತುಂ ನೋತ್ಸಹೇರನ್ವೈ ಭ್ರಾತರೋಽಸ್ಯ ಸಹಾನುಗಾಃ||

ಮಾನದ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲವೂ

ಇಲ್ಲನೆಂದಾದರೆ ಅವನ ಸಹೋದರರು, ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ,
ಜೀವಿಸಿರಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

07120015a ವಿನಷ್ಟೈಃ ಪಾಂಡವೇಯೈಶ್ಚ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾಂ|

07120015c ವಸುಂಧರಾಮಿಮಾಂ ಕರ್ಣ ಭೋಕ್ಷ್ಯಾ ಮೋ ಹತಕಂಟಕಾಂ||

ಕರ್ಣ ! ಪಾಂಡವೇಯರು ವಿನಷ್ಟರಾಗಲು, ಕಂಟಕರು ಹತರಾಗಿ ಗಿರಿ-
ವನ-ಕಾನನಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ನಾವು
ಭೋಗಿಸಬಲ್ಲೆವು.

07120016a ದೈವೇನೋಪಹತಃ ಪಾರ್ಥೋ ವಿಪರೀತಶ್ಚ ಮಾನದ|

07120016c ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯ ಮಜಾನನ್ವೈ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕೃತವಾನ್ತಣೇ||

ಮಾನದ ! ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಈ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಈ ವಿಪರೀತವನ್ನು
ದೈವವೇ ಅವನಿಗೆ ತಂದೊಡ್ಡಿದಂತಿದೆ.

07120017a ನೂನಮಾತ್ಮ ವಿನಾಶಾಯ ಪಾಂಡವೇನ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07120017c ಪ್ರತಿಜ್ಞೇಯಂ ಕೃತಾ ಕರ್ಣ ಜಯದ್ರಥವಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಕರ್ಣ ! ಕಿರೀಟಿ ಪಾಂಡವನು ತನ್ನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜಯದ್ರಥನ
ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕು.

07120018a ಕಥಂ ಜೀವತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ತ್ವಯಿ ರಾಧೇಯ ಫಲ್ಗುನಃ|

07120018c ಅನಸ್ತಂಗತ ಆದಿತ್ಯೇ ಹನ್ಯಾತ್ಸ್ರಂಧವಕಂ ನೃಪಂ||

ರಾಧೇಯ ! ನೀನು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಆ ದುರ್ದರ್ಷ
ಫಲಗನನು ಆದಿತ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುವುದರೊಳಗೆ ನೃಪ
ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಂದಾನು ?

07120019a ರಕ್ಷಿತಂ ಮದ್ರರಾಜೇನ ಕೃಪೇಣ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07120019c ಜಯದ್ರಥಂ ರಣಮುಖೇ ಕಥಂ ಹನ್ಯಾದ್ಧನಂಜಯಃ||

ರಣಮುಖದಲ್ಲಿ ಮದ್ರರಾಜನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಪನಿಂದ
ರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಧನಂಜಯನು ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲನು ?

07120020a ದ್ರೋಣಿನಾ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಂ ಚ ಮಯಾ ದುಃಶಾಸನೇನ ಚ|

07120020c ಕಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ತಿ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸೈಂಧವಂ ಕಾಲಚೋದಿತಃ||

ದ್ರೋಣಿ, ನಾನು ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ
ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕಾಲಚೋದಿತ ಬೀಭತ್ಸುವು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ತಲುಪಬಲ್ಲನು ?

07120021a ಯುಧ್ಯಂತೇ ಬಹವಃ ಶೂರಾ ಲಂಬತೇ ಚ ದಿವಾಕರಃ|

07120021c ಶಂಕೇ ಜಯದ್ರಥಂ ಪಾರ್ಥೋ ನೈವ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯ ತಿ ಮಾನದ||

ಮಾನದ ! ಅನೇಕ ಶೂರರು ಯುಧ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಿವಾಕರನು
ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗಿರುವ ಪಾರ್ಥನು ಜಯದ್ರಥನನ್ನು
ತಲುಪುವುದೇ ಶಂಕೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

07120022a ಸ ತ್ವಂ ಕರ್ಣ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಶೂರೈಶ್ಚಾನ್ವೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07120022c ಯುದ್ಧಸ್ವ ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಾಯ ಪರಂ ಪಾರ್ಥೇನ ಸಂಯುಗೇ||

ಕರ್ಣ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರ ಶೂರ
ಮಹಾರಥರೊಂದಿಗೆ ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡು !”

07120023a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಧೇಯಸ್ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಮಾರಿಷ|

07120023c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಕುರೂತ್ತಮಂ||

ಮಾರಿಷ ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ರಾಧೇಯನು ಕುರೂತ್ತಮ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07120024a ದೃಢಲಕ್ಷ್ಮೀಣ ಶೂರೇಣ ಭೀಮಸೇನೇನ ಧನ್ವಿನಾ|

07120024c ಭೃಶಮುದ್ವೇಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಶರಜಾಲೈರನೇಕಶಃ||

“ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ದೃಢನಾದ ಶೂರ ಧನ್ವಿ ಭೀಮಸೇನನ ಅನೇಕ
ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ತುಂಬಾ
ನೋವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07120025a ಸ್ಥಾತವ್ಯಮಿತಿ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ರಣೇ ಸಂಪ್ರತಿ ಮಾನದ|

07120025c ನೈವಾಂಗಮಿಂಗತಿ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮೈ ಸಂತಪ್ತಸ್ಯ ರಣೇಷುಭಿಃ||

ಮಾನದ ! ನನ್ನಂಥವನು ರಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಒಂದೇ
ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ರಣದಲ್ಲಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅತಿ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ.

07120026a ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ತು ತಥಾ ರಾಜನ್ ಶಕ್ತ್ಯಾಹಂ ಪರಯಾ ರಣೇ|

07120026c ಯಥಾ ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯೋಽಸೌ ನ ಹನಿಷ್ಯತಿ ಸೈಂಧವಂ||

ಆದರೆ ರಾಜನ್! ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ
ಪಾಂಡವಮುಖ್ಯನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07120027a ನ ಹಿ ಮೇ ಯುದ್ಧಮಾನಸ್ಯ ಸಾಯಕಾಂಶ್ಚಾ ಸ್ಯತಃ ಶಿತಾನ್|

07120027c ಸೈಂಧವಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತೇ ವೀರಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯಃ||

ನಾನು ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ವೀರ
ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಧನಂಜಯನು ಸೈಂಧವನನ್ನು ತಲುಪಲಾರನು.

07120028a ಯತ್ತು ಶಕ್ತಿಮತಾ ಕಾರ್ಯಂ ಸತತಂ ಹಿತಕಾರಿಣಾ|

07120028c ತತ್ಕುರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕೌರವ್ಯ ಜಯೋ ದೈವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ಕೌರವ್ಯ! ಸತತವೂ ಹಿತಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕೋ
ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಜಯವು ದೈವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ!

07120029a ಅದ್ಯ ಯೋತ್ಸ್ಯೇಽರ್ಜುನಮಹಂ ಪೌರುಷಂ ಸ್ವಂ ವ್ಯಪಾಶ್ರಿತಃ|

07120029c ತ್ವದರ್ಥಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಜಯೋ ದೈವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನನ್ನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿನಗಾಗಿ ಇಂದು
ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಜಯವು
ದೈವಾಧೀನವಾದುದು.

07120030a ಅದ್ಯ ಯುದ್ಧಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಮ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ|

07120030c ಪಶ್ಯಂತು ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದಾರುಣಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇಂದು ನನ್ನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥ ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ದಾರುಣ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ನೋಡಲಿ!”

07120031a ಕರ್ಣಕೌರವಯೋರೇವಂ ರಣೇ ಸಂಭಾಷಮಾಣಯೋಃ|

07120031c ಅರ್ಜುನೋ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಜಘಾನ ತವ ವಾಹಿನೀಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕರ್ಣ-ಕೌರವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120032a ಚಿಚ್ಛೇದ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಮುಖೈಃ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07120032c ಭುಜಾನ್ಪರಿಘಸಂಕಾಶಾನ್ ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೋಪಮಾನ್ತ್ರಣೇ||

ಅವನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅಗ್ರಮುಖಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನಮಾಡದಿರುವ ಶೂರರ ಪರಿಘದಂತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಆನೆಯ ಸೊಂಡಲಿನಂತಿದ್ದ ಭುಜಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07120033a ಶಿರಾಂಸಿ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07120033c ಹಸ್ತಿಹಸ್ತಾನ್ ಹಯಗ್ರೀವಾ ರಥಾಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ||

ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಶಿರಗಳನ್ನು, ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲುಗಳನ್ನು, ಕುದುರೆಗಳ ಕತ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರಥಗಳ ಅಚ್ಚು ಮಣೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07120034a ಶೋಣಿತಾಕ್ತಾನ್ದಯಾರೋಹಾನ್ಯಹೀತಪ್ರಾಸತೋಮರಾನ್|

07120034c ಕ್ಷುರೈಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಬೀಭತ್ಸುರ್ದ್ವಿಧೈಕೈಕಂ ತ್ರಿಧೈವ ಚ||

ಬೀಭತ್ಸುವು ಪ್ರಾಸ-ತೋಮರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಎರಡಾಗಿ
ಅಥವಾ ಮೂರಾಗಿ ಕ್ಷುರಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07120035a ಹಯವಾರಣಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಾಪತಂತ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07120035c ಧ್ವಜಾಶ್ಚ ತ್ರಾಣಿ ಚಾಪಾನಿ ಚಾಮರಾಣಿ ಶಿರಾಂಸಿ ಚ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಪ್ರಮುಖ ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳು, ಧ್ವಜ-ಚಿತ್ರಗಳು, ಚಾಪಗಳು,
ಚಾಮರಗಳು ಮತ್ತು ಶಿರಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07120036a ಕಕ್ಷಮಗ್ನಿಮಿವೋದ್ಧೃತಃ ಪ್ರದಹಂಸ್ತವ ವಾಹಿನೀಂ|

07120036c ಅಚಿರೇಣ ಮಹೀಂ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಕಾರ ರುಧಿರೋತ್ತರಾಂ||

ಬೆಂಕಿಯು ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಿ
ಪಾರ್ಥನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07120037a ಹತಭೂಯಿಷ್ಠಯೋಧಂ ತತ್ಕೃತ್ವಾ ತವ ಬಲಂ ಬಲೀ|

07120037c ಆಸಸಾದ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಸ್ಯೆಂಧವಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಆ ಬಲಶಾಲಿ ದುರಾಧರ್ಷ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿಯು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ
ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸ್ಯೆಂಧವನ ಬಳಿಬಂದನು.

07120038a ಬೀಭತ್ಸುರ್ಭೀಮಸೇನೇನ ಸಾತ್ವತೇನ ಚ ರಕ್ಷಿತಃ|

07120038c ಸ ಬಭೌ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ವಲನ್ನಿವ ಹುತಾಶನಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವತರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ
ಬೀಭತ್ಸುವು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹುತಾಶನನಂತಿದ್ದನು.

07120039a ತಂ ತಥಾವಸ್ಥಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವದೀಯಾ ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತಾಃ|

07120039c ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಫಲ್ಲುನಂ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

ಹಾಗಿರುವ ಫಲ್ಲುನನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರ ವೀರ್ಯಸಮ್ಮತ
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07120040a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ವೃಷಸೇನೋಽಥ ಮದ್ರರಾಜ್|

07120040c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪಶ್ಚೈವ ಸ್ವಯಮೇವ ಚ ಸೈಂಧವಃ||

07120041a ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಸಮಾವೃಣ್ವನ್ಕಿರೀಟಿನಂ|

07120041c ನೃತ್ಯಂತಂ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ಧನುರ್ಜ್ಯಾತಲನಿಸ್ವನೈಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ವೃಷಸೇನ, ಮದ್ರರಾಜ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ
ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೈಂಧವ ಇವರು ಸೈಂಧವನಿಗಾಗಿ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ
ರಥಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ತಿಸುವಂತಿದ್ದ, ಜೋರಾಗಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಚಪ್ಪಾಳೆಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರೀಟಿಯನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07120042a ಸಂಗ್ರಾಮಕೋವಿದಂ ಪಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

07120042c ಅಭೀತಾಃ ಪರ್ಯವರ್ತಂತ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಮಿವಾಂತಕಂ||

ಎಲ್ಲ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರೂ ಬಾಯಿಕಳೆದ ಅಂತಕನಂದಿದ್ದ
ಸಂಗ್ರಾಮಕೋವಿದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07120043a ಸೈಂಧವಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ಜಿಘಾಂಸಂತೋಽರ್ಜುನಾಚ್ಯುತಾ|

07120043c ಸೂರ್ಯಾ ಸ್ತಮಯಮಿಚ್ಛಂತೋ ಲೋಹಿತಾಯತಿ ಭಾಸ್ಕರೇ||

ಭಾಸ್ಕರನು ಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿರಲು, ಈಗಲೇ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗಲೆಂದು
ಬಯಸುತ್ತಾ ಅವರು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಹಿಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನ-
ಅಚ್ಯುತರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07120044a ತೇ ಭುಜೈರ್ಭೋಗಿಭೋಗಾಭೈರ್ಧನೂಂಷ್ಯಾಯಮ್ಯ ಸಾಯಕಾನ್|

07120044c ಮುಮುಚುಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮ್ಯಾಭಾಂ ಶತಶಃ ಫಲ್ಲುನಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವರು ತಮ್ಮ ಸರ್ಪಗಳಂತಿದ್ದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು
ಎಳೆದು ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಂತಿದ್ದ ನೂರಾರು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು
ಫಲ್ಲುನನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

07120045a ತಾನಸ್ತಾನಸ್ಯಮಾನಾಂಶ್ಚ ಕಿರೀಟೀ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07120045c ದ್ವಿಧಾ ತ್ರಿಧಾಷ್ಟಧೈಕೈಕಂ ಚಿತ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧ ತಾನ್ರಣೇ||

ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಕಿರೀಟಿಯು ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಣವನ್ನೂ
ಎರಡು-ಮೂರಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07120046a ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಕೇತುಸ್ತು ದರ್ಶಯನ್ ಶಕ್ತಿಮಾತ್ಮನಃ|

07120046c ಶಾರದ್ವತೀಸುತೋ ರಾಜನ್ನರ್ಜುನಂ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ರಾಜನ್! ಸಿಂಹದ ಬಾಲದ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ ಶಾರದ್ವತೀಸುತನು ತನ್ನ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು.

07120047a ಸ ವಿದ್ಧ್ವಾ ದಶಭಿಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07120047c ಅತಿಷ್ಠದ್ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ಸ್ಯಂಧವಂ ಪರಿಪಾಲಯನ್||

ಅವನು ಹತ್ತರಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ, ಏಳರಿಂದ ವಾಸುದೇವನನ್ನೂ
ಹೊಡೆದು ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ರಥಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು.

07120048a ಅಥೈನಂ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾರಥಾಃ|

07120048c ಮಹತಾ ರಥವಂಶೇನ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ಅವರನ್ನು ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ ಅತಿದೊಡ್ಡ
ರಥಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07120049a ವಿಸ್ಫಾರಯಂತಶ್ಚಾಪಾನಿ ವಿಸೃಜಂತಶ್ಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07120049c ಸ್ಯಂಧವಂ ಪರ್ಯರಕ್ಷಂತ ಶಾಸನಾತ್ತನಯಸ್ಯ ತೇ||

ಚಾಪಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ, ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ಅವರು ನಿನ್ನ
ಮಗನ ಶಾಸನದಂತೆ ಸ್ಯಂಧವನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07120050a ತತ್ರ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ಬಾಹ್ವೋರ್ಬಲಮದೃಶ್ಯತ|

07120050c ಇಷೂಣಾಮಕ್ಷಯತ್ವಂ ಚ ಧನುಷೋ ಗಾಂಡಿವಸ್ಯ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಶೂರ ಪಾರ್ಥನ ಬಾಹುಗಳ ಬಲವನ್ನೂ, ಬಾಣಗಳ
ಅಕ್ಷಯತ್ವವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಗಾಂಡೀವ ಧನುಸ್ಸಿನ ಬಲವನ್ನೂ ಕಂಡೆವು.

07120051a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯ್ ದ್ರೋಣೇಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ಯ ಚ|

07120051c ಏಕೈಕಂ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಸರ್ವಾನೇವ ಸಮರ್ಪಯತ್||

ಅವನು ದ್ರೋಣಿ ಮತ್ತು ಶಾರದ್ವತರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಡೆದು,
ತಲಾ ಒಂಭತ್ತರಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120052a ತಂ ದ್ರೋಣಿಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07120052c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಕರ್ಣಶಲ್ಯೌ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಅವನು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದರಿಂದ, ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಏಳರಿಂದ,
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ಕರ್ಣ-ಶಲ್ಯರನ್ನು ಮೂರು-
ಮೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120053a ತ ಏನಮಭಿಗರ್ಜಂತೋ ವಿಧ್ಯಂತಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07120053c ವಿಧುನ್ವಂತಶ್ಚ ಚಾಪಾನಿ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು
ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ
ಹಾಕಿದರು.

07120054a ಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ತು ಸರ್ವತಶ್ಚ ಕ್ರೂ ರಥಮಂಡಲಮಾಶು ತೇ|

07120054c ಸೂರ್ಯಾ ಸ್ತಮಯಮಿಚ್ಛಂತಸ್ವ ರಮಾಣಾ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಸೂರ್ಯಾ ಸ್ತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ತ್ವರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥರು
ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಾಗಿಕೊಂಡು ರಥಗಳ ಮಂಡಲವನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07120055a ತ ಏನಮಭಿನರ್ದಂತೋ ವಿಧುನ್ವಾನಾ ಧನೂಂಷಿ ಚ|

07120055c ಸಿಷಿಚುರ್ಮಾರ್ಗಣೈಫೋರೈರ್ಗಿರಿಂ ಮೇಘಾ ಇವಾಂಬುಭಿಃ||

ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ
ಫೋರ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಮೋಡಗಳು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ
ಮಳೆನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07120056a ತೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ತತ್ರ ರಾಜನ್ವ್ಯ ದರ್ಶಯನ್|

07120056c ಧನಂಜಯಸ್ಯ ಗಾತ್ರೇಷು ಶೂರಾಃ ಪರಿಘಬಾಹವಃ||

ರಾಜನ್! ಪರಿಘಗಳಂತೆ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಶೂರರು
ಧನಂಜಯದ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

⁷¹07120057a ಹತಭೂಯಿಷ್ಠಯೋಧಂ ತತ್ಕೃತ್ವಾ ತವ ಬಲಂ ಬಲೀ|

07120057c ಆಸಸಾದ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಸ್ಯಂಧವಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಆ ಬಲಶಾಲಿ ದುರಾಧರ್ಷ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿಯು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ
ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸ್ಯಂಧವನ ಬಳಿಬಂದನು.

07120058a ತಂ ಕರ್ಣಃ ಸಂಯುಗೇ ರಾಜನ್ವ್ರತ್ಯವಾರಯದಾಶುಗೈಃ|

07120058c ಮಿಷತೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

⁷¹ ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಇದೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ೩೭ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದ ಪುನರಾವರ್ತನವಾಗಿದೆ.

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಆಗ ಕರ್ಣನು ಭೀಮಸೇನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಆಶುಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07120059a ತಂ ಪಾರ್ಥೋ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದ್ರಣಾಜಿರೇ|

07120059c ಸೂತಪುತ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಆ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ರಣಾಜಿರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ಎಲ್ಲ
ಸೈನ್ಯಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120060a ಸಾತ್ವತಶ್ಚ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಕರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾರಿಷ|

07120060c ಭೀಮಸೇನಸ್ತ್ರಿಭಿಶ್ಚೈವ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಮಾರಿಷ! ಸಾತ್ವತನೂ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ,
ಭೀಮಸೇನನು ಮೂರರಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥನು ಪುನಃ ಏಳರಿಂದ
ಹೊಡೆದರು.

07120061a ತಾನ್ಕರ್ಣಃ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಮಹಾರಥಃ|

07120061c ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವದ್ರಾಜನ್ಕರ್ಣಸ್ಯ ಬಹುಭಿಃ ಸಹ||

ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಅರವತ್ತು-ಅರವತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ
ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು. ರಾಜನ್! ಆಗ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಣನ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07120062a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07120062c ಯದೇಕಃ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತ್ರೀನ್ರಥಾನ್ಬರ್ಯವಾರಯತ್||

ಮಾರಿಷ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೂರು ರಥರನ್ನು
ಸುತ್ತವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೂತಪುತ್ರನ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07120063a ಫಲ್ಗುನಸ್ತು ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕರ್ಣಂ ವೈಕರ್ತನಂ ರಣೇ|

07120063c ಸಾಯಕಾನಾಂ ಶತೇನೈವ ಸರ್ವಮರ್ಮಸ್ವತಾಡಯತ್||

ಮಹಾಬಾಹು ಫಲ್ಗುನನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ನೂರು ಶರಗಳಿಂದ
ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನ ಸರ್ವ ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07120064a ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07120064c ಶರೈಃ ಪಂಚಾಶತಾ ವೀರಃ ಫಲ್ಗುನಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ|

07120064e ತಸ್ಯ ತಲ್ಲಾಘವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಮೃಷ್ಯತ ರಣೇಽರ್ಜುನಃ||

ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ವೀರ
ಸೂತಪುತ್ರನು ಐನೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.
ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಲಾಘವವನ್ನು ಕಂಡು ಅರ್ಜುನನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07120065a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧೈನಂ ಸ್ತನಾಂತರೇ|

07120065c ಸಾಯಕೈರ್ನ ವಭಿವೀರಸ್ತ್ವ ರಮಾಣೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಆಗ ತ್ವರಮಾಡಿ ವೀರ ಧನಂಜಯ ಪಾರ್ಥನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂಭತ್ತು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120066a ವಧಾರ್ಥಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಮರೇ ಸಾಯಕಂ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಂ|

07120066c ಚಿಕ್ಷೇಪ ತ್ವರಯಾ ಯುಕ್ತಸ್ತ್ವ ರಾಕಾಲೇ ಧನಂಜಯಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ ಧನಂಜಯನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ವೇಗವುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ ಸಾಯಕವನ್ನು ಎಸೆದನು.

07120067a ತಮಾಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಾಯಕಂ|

07120067c ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಸ ಚಿನ್ನಃ ಪ್ರಾಪತದ್ಭುವಿ||

ವೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಾಯಕವನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಅರ್ಧಚಂದ್ರದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಭೂಮಿಗೆ ಕೆಡವಿದನು.

07120068a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07120068c ಕರ್ಣೋಽಪಿ ದ್ವಿಷತಾಂ ಹಂತಾ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಫಲ್ಗುನಂ|

07120068e ಸಾಯಕೈರ್ಬಹುಸಾಹಸ್ರೈಃ ಕೃತಪ್ರತಿಕೃತೇಪ್ಸಯಾ||

ಆಗ ಶತ್ರುಹಂತಕ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನು ಇನ್ನೊಂದು
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ
ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07120069a ತೌ ವೃಷಾವಿವ ನರ್ದಂತೌ ನರಸಿಂಹೌ ಮಹಾರಥೌ|

07120069c ಸಾಯಕೌಘಪ್ರತಿಚ್ಚಿನ್ನಂ ಚಕ್ರತುಃ ವಿಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07120069e ಅದೃಶ್ಯೌ ಚ ಶರೌಘೈಸ್ತೌ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ||

ಗೂಳಿಗಳಂತೆ ಗುರುಟುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನರಸಿಂಹ ಮಹಾರಥರು
ಸಾಯಕಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಮತ್ತು ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ
ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಶರೌಘಗಳಿಂದ
ಅದೃಶ್ಯರನ್ನಾಗಿಸಿದರು.

07120070a ಪಾರ್ಥೋಽಹಮಸ್ಮಿ ತಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ಕರ್ಣೋಽಹಂ ತಿಷ್ಠ ಫಲ್ಗುನ|

07120070c ಇತ್ಯೇವಂ ತರ್ಜಯಂತೌ ತೌ ವಾಕ್ಯಲೈಸ್ತುದತಾಂ ತಥಾ||

“ನಾನು ಪಾರ್ಥ ! ನಿಲ್ಲು!” ಎಂದೂ “ನಾನು ಕರ್ಣ ! ನಿಲ್ಲು ಫಲ್ಗುನ!”

ಎಂದೂ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಾಕ್ಯಲೈಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07120071a ಯುದ್ಧೇತಾಂ ಸಮರೇ ವೀರೌ ಚಿತ್ರಂ ಲಘು ಚ ಸುಷ್ಠು ಚ|

07120071c ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೌ ಚಾಭವತಾಂ ಸರ್ವಯೋಧಸಮಾಗಮೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ, ಲಘುವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೃಢವಾಗಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವೀರ ಸರ್ವಯೋಧರ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ

ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತು.

07120072a ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನೌ ಸಮರೇ ಸಿದ್ಧಚಾರಣವಾತಿಕ್ರೈಃ|

07120072c ಅಯುದ್ಧೇತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07120073a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಂಸ್ತಾವಕಾನಭ್ಯಭಾಷತ|

07120073c ಯತ್ತಾ ರಕ್ಷತ ರಾಧೇಯಂ ನಾಹತ್ವಾ ಸಮರೇಽರ್ಜುನಂ|

07120073e ನಿವರ್ತಿಷ್ಯತಿ ರಾಧೇಯ ಇತಿ ಮಾಮುಕ್ತವಾನ್ವೃಷಃ||

ರಾಜನ್ ! ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಿನ್ನವರಿಗೆ “ರಾಧೇಯನನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ

ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವೃಷನೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07120074a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ರಾಜನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07120074c ಆಕರ್ಣಮುಕ್ತೈರಿಷುಭಿಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚತುರೋ ಹಯಾನ್|

07120074e ಅನಯನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಾಯಕೋತ್ತಮೈಃ||

ರಾಜನ್ ! ಇದರ ನಡುವೆ ಕರ್ಣನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ಆಕರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತಮ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07120075a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ರಥನೀಡಾದಪಾಹರತ್|

07120075c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಚ ಶರೈಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ರಥದ ನೊಗದ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳಿಸಿದನು. ನಿನ್ನ ಮಗನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07120076a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07120076c ಮೋಹಿತಃ ಶರಜಾಲೇನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ನಾಭ್ಯಪದ್ಯತ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯು ಹತರಾಗಲು, ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮೋಹಿತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದಾಯಿತು.

07120077a ತಂ ತಥಾ ವಿರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಸ್ವಂ ತದಾ|

07120077c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮಹಾರಾಜ ಭೂಯೋಽರ್ಜುನಮಯೋಧಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಅವನು ವಿರಥನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

07120078a ಮದ್ರರಾಜಸ್ತು ಕೌಂತೇಯಮವಿದ್ಯತ್ರಿಂಶತಾ ಶರೈಃ|

07120078c ಶಾರದ್ವತಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ವಾಸುದೇವಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07120078e ಧನಂಜಯಂ ದ್ವಾದಶಭಿರಾಜಘಾನ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ||

ಮದ್ರರಾಜನಾದರೋ ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಮೂವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಶಾರದ್ವತನಾದರೋ ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಹನ್ನೆರಡು ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07120079a ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಿಂಧುರಾಜಶ್ಚ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07120079c ಪೃಥಕ್ಪೃಥಂ ಮಹಾರಾಜ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥಾವವಿದ್ಯತಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಿಂಧುರಾಜನು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಮತ್ತು ವೃಷಸೇನನು ಏಳರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07120080a ತಥೈವ ತಾನ್ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯತ್ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07120080c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಾ ಮದ್ರರಾಜಂ ಶತೇನ ಚ||

07120081a ಸ್ಯಂಧವಂ ದಶಭಿರ್ಭಲ್ಲೈರ್ವೃಷಸೇನಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|

07120081c ಶಾರದ್ವತಂ ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸಮುನ್ನದತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ಅರವತ್ನಾಲ್ಕರಿಂದ, ಮದ್ರರಾಜನನ್ನು ನೂರರಿಂದ, ಸೈಂಧವನನ್ನು ಹತ್ತು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ, ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಮುರು ಶರಗಳಿಂದ, ಶಾರದ್ವತನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪಾರ್ಥನು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07120082a ತೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪ್ರತೀಘಾತಮಿಚ್ಛಂತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07120082c ಸಹಿತಾಸ್ತಾವಕಾಸ್ತೂರ್ಣಮಭಿಪೇತುರ್ಧನಂಜಯಂ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀಘಾತಗೊಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ತಕ್ಷಣವೇ ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

07120083a ಅಥಾರ್ಜುನಃ ಸರ್ವತೋಧಾರಮಸ್ತ್ರಂ

ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ತ್ರಾಸಯನ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್|

07120083c ತಂ ಪ್ರತ್ಯುದೀಯಃ ಕುರವಃ ಪಾಂಡುಸೂನುಂ

ರಥೈರ್ಮಹಾರ್ಹೈಃ ಶರವರ್ಷಾಣ್ಯವರ್ಷನ್||

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತ ಸರ್ವತ್ರ ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕುರುಗಳು ಮಹಾಮೂಲ್ಯ ರಥಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07120084a ತತಸ್ತು ತಸ್ಮಿಂಸ್ತುಮುಲೇ ಸಮುತ್ಥಿತೇ

ಸುದಾರುಣೇ ಭಾರತ ಮೋಹನೀಯೇ|

07120084c ನಾಮುಹ್ಯತ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ ರಾಜಪುತ್ರಃ

ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ವಿಸ್ತುಜನ್ವಷತ್ಯಾನ್||

ಭಾರತ ! ಭ್ರಾಂತಗೊಳಿಸುವ, ಆ ಸುದಾರುಣ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ರಾಜಪುತ್ರ ಕಿರೀಟಮಾಲಿಯು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಲೇ
ಇದ್ದನು.

07120085a ರಾಜ್ಯಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಕುರೂಣಾಂ

ಸ್ಮರನ್ಕೇಶಾನ್ದ್ವಿದಶವರ್ಷವೃತ್ತಾನ್|

07120085c ಗಾಂಡೀವಮುಕ್ತೈರಿಷುಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ

ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ವ್ಯಾಪ್ಯಣೋದಪ್ರಮೇಯೈಃ||

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು, ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕುರುಗಳು ನೀಡಿದ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವ
ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07120086a ಪ್ರದೀಪ್ತೋಲ್ಕಮಭವಚ್ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ

ದೇಹೇಷು ಭೂರೀಣ್ಯಪತನ್ವಯಾಂಸಿ|

07120086c ಯತ್ ಪಿಂಗಲಜ್ಯೇನ ಕಿರೀಟಮಾಲೀ

ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಿಪೂನಾಜಗವೇನ ಹಂತಿ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಕಿರೀಟಿಯು ಪಿಂಗಳವರ್ಣದ ಮೌರ್ವಿಯಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕಾಶವು ಉಲೈಗಳಿಂದಲೋ
ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರದೀಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ದೇಹಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆಗಳು
ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07120087a ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ಮಹತಾ ಮಹಾಯಶಾಃ

ಶರಾಸನೇನಾಸ್ಯ ಶರಾನನೀಕಜಿತ್|

07120087c ಹಯಪ್ರವೇಕೋತ್ತಮನಾಗಧೂರ್ಗತಾನ್

ಕುರುಪ್ರವೀರಾನಿಷುಭಿರ್ನ್ಯಪಾತಯತ್||

ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಕಿರೀಟಮಾಲಿಯು ಮಹಾ
ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ
ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಕುರುಪ್ರವೀರರನ್ನು ಕೆಡವಿದನು.

07120088a ಗದಾಶ್ಚ ಗುರ್ವೀಃ ಪರಿಘಾನಯಸ್ಮಯಾನ್

ಅಸೀಂಶ್ಚ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ರಣೇ ನರಾಧಿಪಾಃ|

07120088c ಮಹಾಂತಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚ ಭೀಮದರ್ಶನಾಃ

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪಾರ್ಥಂ ಸಹಸಾಭಿದುದ್ರವುಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ನರಾಧಿಪರು ಭಾರ ಗದೆಗಳನ್ನೂ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಪರಿಘಗಳನ್ನೂ,
ಖಡ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಭೀಮದರ್ಶನ ಮಹಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಹಿಡಿದು ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು.

07120089a ಸ ತಾನುದೀರ್ಣಾನ್ಸರಥಾಶ್ವವಾರಣಾನ್

ಪದಾತಿಸಂಘಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಧನುರ್ಧರಃ|

ಚಕಾರ ವೀರೋ ಯಮರಾಷ್ಟ್ರ ವರ್ಧನಾನ್||

ಯಮರಾಷ್ಟ್ರ ವರ್ಧಕ ಮಹಾಧನುರ್ಧರ ವೀರನು ನುಗ್ಗಿಬರುತ್ತಿರುವ ರಥ-ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ಪದಾತಿಸಂಘಗಳನ್ನು ಆಯುಧರಹಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಜೀವರಹಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ಜಯದ್ರಥವಧ (೧-೪೯).

07121001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07121001a ಸ ರಣೇ ವ್ಯಚರತ್ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೋ ಧನಂಜಯಃ|

07121001c ಯುಗಪದ್ಧಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಚಿತ್ರಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ದರ್ಶಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07121002a ಮಧ್ಯಂದಿನಗತಂ ಸೂರ್ಯಂ ಪ್ರತಪಂತಮಿವಾಂಬರೇ|

07121002c ನ ಶೇಕುಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಪಾಂಡವಂ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ದಿನದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಪ್ರತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಎವೆಯಿಕ್ಕಿ
ನೋಡಲು ಶಕ್ಯರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07121003a ಪ್ರಸ್ಯುತಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಗಾಂಡೀವಾಚ್ಚ ರವ್ರಾತಾನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07121003c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಮಪಶ್ಯಾಮ ಹಂಸಪಂಕ್ತೀರಿವಾಂಬರೇ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ
ಶರಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗಳ ಪಂಗ್ತಿಗಳಂತೆ
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07121004a ವಿನಿವಾರ್ಯ ಸ ವೀರಾಣಾಮಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

07121004c ದರ್ಶಯನ್ ರೌದ್ರಮಾತ್ಮಾನಮಗ್ರೇ ಕರ್ಮಣಿ ಧಿಷ್ಠಿತಃ||

ಅವನು ಎಲ್ಲಕಡೆ ವೀರರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ
ತನ್ನನ್ನು ಉಗ್ರಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ರೌದ್ರನಾಗಿ ತೋರಿದನು.

07121005a ಸ ತಾನ್ರಥವರಾನ್ರಾಜನ್ನಭ್ಯತಿಕ್ರಾಮದರ್ಜುನಃ|

07121005c ಮೋಹಯನ್ನಿವ ನಾರಾಚೈರ್ಜಯದ್ರಥವಧೇಪ್ಸಯಾ||

ರಾಜನ್! ಅರ್ಜುನನು ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ
ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆ ರಥವರರನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07121006a ವಿಸ್ಮಜನ್ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಶರಾನಸಿತಸಾರಥಿಃ|

07121006c ಸ ರಣೇ ವ್ಯಚರತ್ಪೂರ್ಣಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಅಸಿತಸಾರಥಿ ಧನಂಜಯನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ವೇಗವಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು.

07121007a ಭ್ರಮಂತ ಇವ ಶೂರಸ್ಯ ಶರವ್ರಾತಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07121007c ಅದೃಶ್ಯಂತಾಂತರಿಕ್ಷಸ್ಥಾಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಶೂರನ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಶರಸಮೂಹಗಳು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07121008a ಆದದಾನಂ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ಸಂದಧಾನಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ|

07121008c ವಿಸ್ಮಜಂತಂ ಚ ಕೌಂತೇಯಂ ನಾನುಪಶ್ಯಾಮಹೇ ತದಾ||

ಆಗ ಕೌಂತೇಯ ಪಾಂಡವ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸನು ಬಾಣಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನಾಗಲಿ, ಹೂಡುವುದನ್ನಾಗಲಿ,
ಬಿಡುವುದನ್ನಾಗಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07121009a ತಥಾ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ರಥಿನೋ ರಣೇ|

07121009c ಆಕುಲೀಕೃತ್ಯ ಕೌಂತೇಯೋ ಜಯದ್ರಥಮುಪಾದ್ರವತ್|

07121009e ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆ ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸರ್ವ ರಥಿಗಳನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ

ವಿಮೋಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೌಂತೇಯನು ಜಯದ್ರಥನ ಬಳಿ
ಬಂದೇಬಿಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಅರತ್ನಾಲ್ಕು ನತಪರ್ವಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07121010a ಸೈಂಧವಸ್ತು ತಥಾ ವಿದ್ಧಃ ಶರೈರ್ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

07121010c ನ ಚಕ್ಷಮೇ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೋತ್ರಾದ್ಧಿ ತ ಇವ ದ್ವಿಪಃ||

ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದ ಸೈಂಧವನಾದರೋ
ಗಾಯಗೊಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡ ಸಲಗದಂತೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07121011a ಸ ವರಾಹಧ್ವಜಸ್ತೂರ್ಣಂ ಗಾರ್ಧ್ರಪತ್ರಾನಜಿಹ್ಮಗಾನ್|

07121011c ಆಶೀವಿಷಸಮಪ್ರಖ್ಯಾನ್ಯಮಾರಪರಿಮಾರ್ಜಿತಾನ್|

07121011e ಮುಮೋಚ ನಿಶಿತಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಸಾಯಕಾನ್ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ||

ಆ ವರಾಹಧ್ವಜನು ಕೂಡಲೇ ಹಾವಿನ ವಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಖರವಿದ್ದ,
ಕಮ್ಮಾರನಲ್ಲಿಂದ ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹದ್ದಿನ ಗರಿಗಳಿದ್ದ ನಿಶಿತ ಜಿಹ್ಮಗ
ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07121012a ತ್ರಿಭಿಸ್ತು ವಿದ್ಧ್ವಾ ಗಾಂಡೀವಂ ನಾರಾಚೈಃ ಷಡ್ಭಿರರ್ಜುನಂ|

07121012c ಅಷ್ಟಾಭಿರ್ವಾ ಜಿನೋಽವಿದ್ಯದ್ಧ ಜಂ ಚೈಕೇನ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಮೂರರಿಂದ ಗಾಂಡೀವ⁷²ವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಆರು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ
ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ, ಎಂಟರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಒಂದು

⁷² ಭಾರತದರ್ಶನದಲ್ಲಿ “ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗೋವಿಂದನನ್ನೂ” ಎಂದಿದೆ
(ಸಂಪುಟ ೧೬, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ, ೩೧೧೧).

ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07121013a ಸ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯಾರ್ಜುನಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ಸ್ರೈಂಧವಪ್ರೇಷಿತಾಂ ಶರಾಣ್|

07121013c ಯುಗಪತ್ತಸ್ಯ ಚಿಚ್ಚೇದ ಶರಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ರೈಂಧವಸ್ಯ ಹ|

07121013e ಸಾರಥೇಶ್ಚ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದ್ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಮಲಂಕೃತಂ||

ಸ್ರೈಂಧವನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಎರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸ್ರೈಂಧವನ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮಲಂಕೃತ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07121014a ಸ ಚಿನ್ನಯಪ್ಪಿಃ ಸುಮಹಾಂ ಶೀರ್ಯಮಾಣಃ ಶರಾಹತಃ|

07121014c ವರಾಹಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಪಪಾತಾಗ್ನಿಶಿಖೋಪಮಃ||

ಅವನ ಶರದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ದಂಡವು ತುಂಡಾಗಲು ಸಿಂಧುರಾಜನ ಆ ದೊಡ್ಡ, ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂತಿದ್ದ ವರಾಹವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

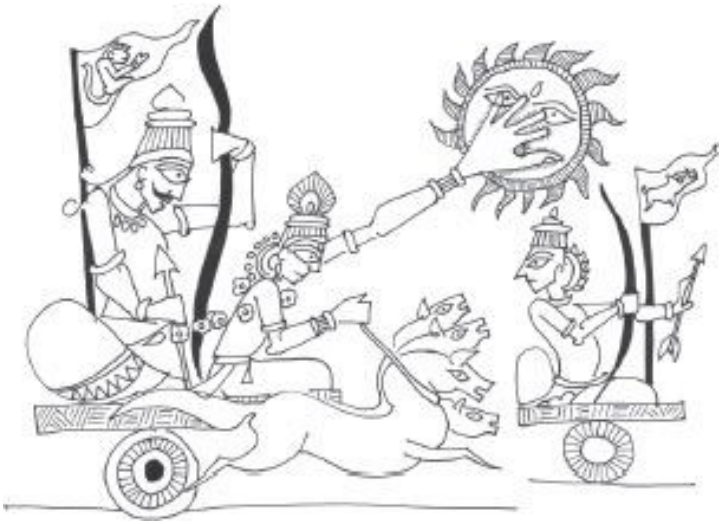
07121015a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದ್ರುತಂ ಗಚ್ಚತಿ ಭಾಸ್ಕರೇ|

07121015c ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾಂಡವಂ ತತ್ರ ತ್ವರಮಾಣೋ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಜನಾರ್ದನನು ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

⁷³07121016a ಧನಂಜಯ ಶಿರಶ್ಚಿಂಧಿ ಸ್ರೈಂಧವಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ|

⁷³ ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು

07121016c ಅಸ್ತಂ ಮಹೀಧರಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಯಿಯಾಸತಿ ದಿವಾಕರಃ|

07121016e ಶೃಣುಷ್ಟೈವ ಚ ಮೇ ವಾಕ್ಯಂ ಜಯದ್ರಥವಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತನಾದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಿದೆ. ಏಷ ಮನ್ಯೇ ಕೃತಃ ಷಡ್ಭಿಃ ಪಾರ್ಥ ವೀರ್ಯೈರ್ಮಹಾರಥೈಃ| ಜೀವಿತೇಪ್ಸುರ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಭೀತಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸ್ಯಂಧವಃ|| ಏತಾನನಿರ್ಜಿತ್ಯ ರಣೇ ಷಡ್ರಥಾನ್ ಪುರುಷರ್ಷಭ! ನ ಶಕ್ಯಃ ಸ್ಯಂಧವೋ ಹಂತುಂ ಯತೋ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಮರ್ಜುನ|| ಯೋಗಮತ್ರ ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯಾವರಣಂ ಪ್ರತಿ| ಅಸ್ತಂಗತ ಇತಿವ್ಯಕ್ತಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯತ್ಯೇಕಃ ಸಿಂಧುರಾಟ್|| ಹರ್ಷೇಣ ಜೀವಿತಾಕಾಂಕ್ಷೀ ವಿನಾಶಾರ್ಥಂ ತವ ಪ್ರಭೋ| ನ ಗೋಸ್ತ್ಯತಿ ದುರಾಚಾರಃ ಸ ಆತ್ಮಾನಂ ಕಥಂ ಚನ|| ತತ್ರ ಛಿದ್ರೇ ಪ್ರಹರ್ತವ್ಯಂ ತ್ವಯಾಸ್ಯ ಕುರುಸತ್ತಮ| ವ್ಯಪೇಕ್ಷಾ ನೈವ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಗತೋಽಸ್ತಮಿತಿ ಭಾಸ್ಕರಃ||

“ಧನಂಜಯ ! ದುರಾತ್ಮ ಸೈಂಧವನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು. ದಿವಾಕರನು
ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯ ಕುರಿತಾದ ನನ್ನ
ಈ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳು !

07121017a ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಃ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಪಿತಾ ಜಗತಿ ವಿಶ್ರುತಃ|

07121017c ಸ ಕಾಲೇನೇಹ ಮಹತಾ ಸೈಂಧವಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಸುತಂ||

07121018a ಜಯದ್ರಥಮಮಿತ್ರಘ್ನಂ ತಂ ಚೋವಾಚ ತತೋ ನೃಪಂ|

07121018c ಅಂತರ್ಹಿತಾ ತದಾ ವಾಣೀ ಮೇಘದುಂದುಭಿನಿಸ್ವನಾ||

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದ ಸೈಂಧವನ ತಂದೆ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ಬಹಳ
ಸಮಯದ ನಂತರ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಈ ಸೈಂಧವ ಅಮಿತ್ರಘ್ನ
ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆಗ ಮೇಘದುಂದುಭಿಯಂತೆ
ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿತು:

07121019a ತವಾತ್ಮ ಜೋಽಯಂ ಮರ್ತ್ಯೇಷು ಕುಲಶೀಲದಮಾದಿಭಿಃ|

07121019c ಗುಣೈರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ವಿಭೋ ಸದೃಶೋ ವಂಶಯೋರ್ದ್ವಯೋಃ|

07121019e ಕ್ಷತ್ರಿಯಪ್ರವರೋ ಲೋಕೇ ನಿತ್ಯಂ ಶೂರಾಭಿಸತ್ಯತಃ||

“ನಿನ್ನ ಈ ಮಗನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕುಲ-ಶೀಲ-ದಮಗಳಲ್ಲಿ
ಗುಣಶೀಲನಾಗಿ ಎರಡೂ ಕುಲಗಳಿಗೆ ಸದೃಶನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಪ್ರವರನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶೂರರೂ ಇವನನ್ನು ಸದಾ
ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

07121020a ಶತ್ರುಭಿಯುರ್ಧಮಾನಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತ್ವಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07121020c ಶಿರಶ್ಚೇತ್ಸ್ಯ ತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶತ್ರುರ್ನಾಲಕ್ಷಿತೋ ಭುವಿ||

ಆದರೆ ಶತ್ರುವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಧನ್ವಿಯೋರ್ವನು ಇವನ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ.”

07121021a ಏತಚ್ಚುತ್ವಾ ಸಿಂಧುರಾಜೋ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಚಿರಮರಿಂದಮ|

07121021c ಜ್ಞಾತೀನ್ಸರ್ವಾನುವಾಚೇದಂ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಾಭಿಪೀಡಿತಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ಸಮಯ ಚಿಂತಿಸಿದ ಅರಿಂದಮ ಸಿಂಧುರಾಜನು
ಪುತ್ರಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ದಾಯಾದಿ-ಬಾಂಧವರಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07121022a ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ವಹತೋ ಮಹತೀಂ ಧುರಂ|

07121022c ಧರಣ್ಯಾಂ ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾತಯಿಷ್ಯತಿ ಯಃ ಶಿರಃ|

07121022e ತಸ್ಯಾಪಿ ಶತಧಾ ಮೂರ್ಧಾ ಫಲಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ
ಮಗನ ಶಿರವನ್ನು ಯಾರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವನ
ಶಿರವೂ ಕೂಡ ನೂರು ಚೂರಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಖಂಡಿತ!”

07121023a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಜಯದ್ರಥಂ|

07121023c ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರೋ ವನಂ ಯಾತಸ್ತಪಶ್ಚೇಷ್ಟಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ವನಕ್ಕೆ
ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

07121024a ಸೋಽಯಂ ತಪ್ಯತಿ ತೇಜಸ್ವೀ ತಪೋ ಘೋರಂ ದುರಾಸದಂ|

07121024c ಸಮಂತಪಂಚಕಾದಸ್ಮಾ ದ್ಭಿರ್ವಾ ನರಕೇತನ||

ವಾನರಕೇತನ! ಆ ತೇಜಸ್ವಿಯು ಸಮಂತಪಂಚಕದ ಹೊರಗೆ ಘೋರ
ದುರಾಸದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07121025a ತಸ್ಮಾ ಜ್ಜ ಯದ್ರಥಸ್ಯ ತ್ವಂ ಶಿರಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07121025c ದಿವ್ಯೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ರಿಪುಹನ್ಘೋರೇಣಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣಾ||

07121026a ಸಕುಂಡಲಂ ಸಿಂಧುಪತೇಃ ಪ್ರಭಂಜನಸುತಾನುಜ|

07121026c ಉತ್ಸಂಗೇ ಪಾತಯಸ್ವಾಶು ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಪ್ರಭಂಜನ (ವಾಯು) ಸುತಾನುಜನೇ! ಭಾರತ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಘೋರವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆದುದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಜಯದ್ರಥನ ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡವು.

07121027a ಅಥ ತ್ವಮಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಂ ಪಾತಯಿಷ್ಯಸಿ ಭೂತಲೇ|

07121027c ತವಾಪಿ ಶತಧಾ ಮೂರ್ಧಾ ಫಲಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದರೆ ನಿನ್ನ
ತಲೆಯೂ ಕೂಡ ನೂರು ಚೂರಾಗಿ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07121028a ಯಥಾ ಚೈತನ್ನ ಜಾನೀಯಾತ್ಸ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

07121028c ತಥಾ ಕುರು ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮುಪಾಶ್ರಿತಃ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದು ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಪತಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರದ
ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡು.

07121029a ನ ಹ್ಯಸಾಧ್ಯಮಕಾರ್ಯಂ ವಾ ವಿದ್ಯತೇ ತವ ಕಿಂ ಚನ|

07121029c ಸಮಸ್ತೇಷ್ಟಪಿ ಲೋಕೇಷು ತ್ರಿಷು ವಾಸವನಂದನ||

ವಾಸವನಂದನ! ಸಮಸ್ತವಾದ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ
ಅಸಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

07121030a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ಸೃಕ್ಮಿಣೀ ಪರಿಸಂಲಿಹನ್|

07121030c ಇಂದ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ಪರ್ಶಂ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಾಭಿಮಂತ್ರಿತಂ||

07121031a ಸರ್ವ ಭಾರಸಹಂ ಶಶ್ವದ್ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾರ್ಚಿತಂ ಶರಂ|

07121031c ವಿಸಸರ್ಜಾ ಜುನಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧೇ ವೃತಃ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕಟವಾಯಿಗಳನ್ನು
ಸವರುತ್ತಾ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಕಠಿನಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ,
ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತವಾದ, ಸರ್ವಭಾರಗಳನ್ನೂ
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ, ಗಂಧ-ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿತವಾದ ಶರವನ್ನು
ಸೈಂಧವನ ವಧೆಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07121032a ಸ ತು ಗಾಂಡೀವನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಶರಃ ಶ್ರೇಣ ಇವಾಶುಗಃ|

07121032c ಶಕುಂತಮಿವ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರಾತ್ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಶಿರೋಽಹರತ್||

07121033a ಅಹರತ್ತತ್ಪುನಶ್ಚೈವ ಶರೈರೂರ್ಧ್ವಂ ಧನಂಜಯಃ|

07121033c ದುರ್ಹೃದಾಮಪ್ರಹರ್ಷಾಯ ಸುಹೃದಾಂ ಹರ್ಷಣಾಯ ಚ||

ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಟ ಆ ಶರವು ಮರದ ಮೇಲಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು
 ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಗಿಡುಗ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಸೈಂಧವನ ಶಿರವನ್ನು
 ಅಪಹರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹಾರಿತು. ಪುನಃ ಶರಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ
 ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಧನಂಜಯನು ದುಹೃದರ ಸಂತೋಷವನ್ನು
 ಅಪಹರಿಸಿ ಸುಹೃದರಿಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನಿತ್ತನು.

07121034a ಶರೈಃ ಕದಂಬಕೀಕೃತ್ಯ ಕಾಲೇ ತಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07121034c ಸಮಂತಪಂಚಕಾದ್ಭಾಹ್ಯಂ ಶಿರಸ್ತ್ವಹರತ್ತತಃ||

ಶರಗಳಿಂದ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಪಾಂಡವನು ಅವನ ಶಿರವನ್ನು

ಸಮಂತಪಂಚಕದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07121035a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

07121035c ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ತೇ ತೇಜಸ್ವೀ ಸಂಬಂಧೀ ತವ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧಿ ತೇಜಸ್ವಿ ಮಹೀಪತಿ
ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು.

07121036a ಉಪಾಸೀನಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಥ ಕೃಷ್ಣಕೇಶಂ ಸಕುಂಡಲಂ|

07121036c ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಮುತ್ಸಂಗೇ ಸಮಪಾತಯತ್||

ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಧುರಾಜನ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲಿನ,
ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗಿನ ರುಂಡವು ಬಿದ್ದಿತು.

07121037a ತಸ್ಯೋತ್ಸಂಗೇ ನಿಪತಿತಂ ಶಿರಸ್ತಚ್ಚಾರುಕುಂಡಲಂ|

07121037c ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ನೃಪತೇರಲಕ್ಷಿತಮರಿಂದಮ||

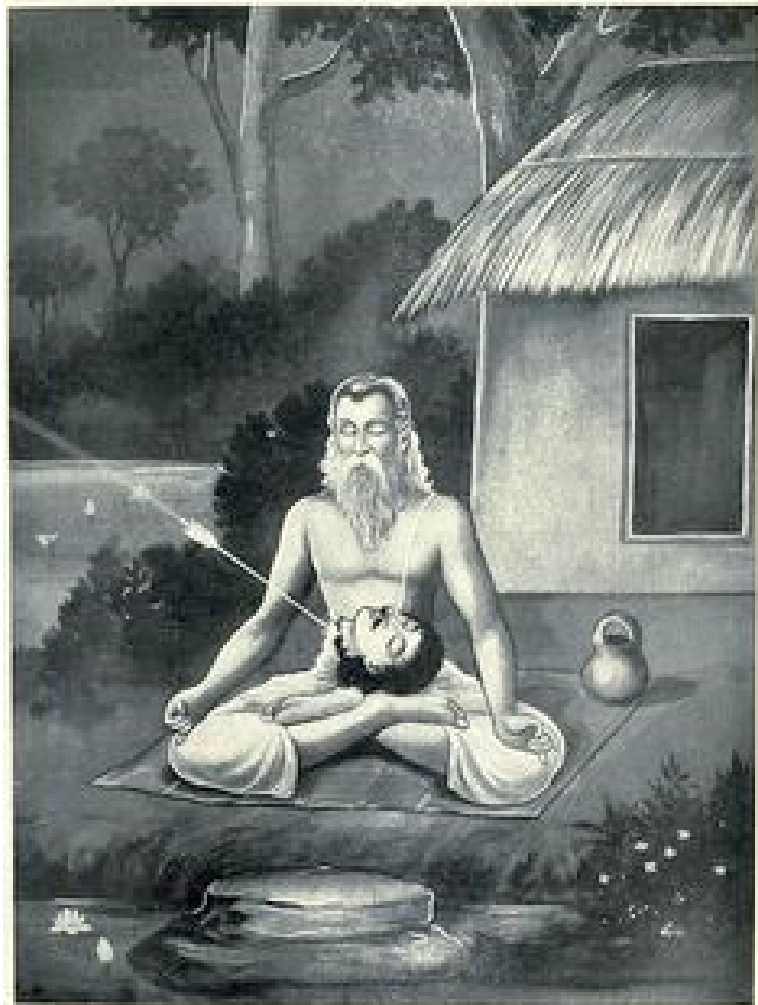
ಅರಿಂದಮ! ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ
ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದ ತಲೆಯನ್ನು ನೃಪತಿ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

07121038a ಕೃತಜಪ್ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಥ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07121038c ಉತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತತ್ಸಹಸಾ ಶಿರೋಽಗಚ್ಚದ್ಧರಾತಲಂ||

ಜಪವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಧೀಮತ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲು ಒಮ್ಮೆಲೇ
ಶಿರವು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07121039a ತತಸ್ತಸ್ಯ ನರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಮೂರ್ಧನಿ ಭೂತಲಂ|

07121039c ಗತೇ ತಸ್ಯಾಪಿ ಶತಧಾ ಮೂರ್ಧಾ ಗಚ್ಚ ದರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಆಗ ಅವನ ಮಗನ ಶಿರವು ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು
ನರೇಂದ್ರನ ತಲೆಯೂ ಕೂಡ ನೂರು ಚೂರುಗಳಾಯಿತು.

07121040a ತತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ವಿಸ್ಮಯಂ ಜಗ್ಮುರುತ್ತಮಂ|

07121040c ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಪ್ರಶಶಂಸ ಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಉತ್ತಮ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ವಾಸುದೇವನು
ಮಹಾರಥ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು.

07121041a ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಂ ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಜಯದ್ರಥಂ|

07121041c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತವ ನೇತ್ರೇಭ್ಯೋ ದುಃಖಾದ್ಭಹ್ವಪತಜ್ಜಲಂ||

ಸಿಂಧುರಾಜ ಜಯದ್ರಥನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು
ದುಃಖದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದರು.

07121042a ಭೀಮಸೇನೋಽಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಬೋಧಯನ್ನಿವ ಪಾಂಡವಂ|

07121042c ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ಪೂರಯಾಮಾಸ ರೋದಸೀ||

ಭೀಮಸೇನನೂ ಕೂಡ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಎದೆ
ತುಂಬಿ ಜೋರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07121043a ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ಮಹಾನಾದಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07121043c ಸ್ಯಂಧವಂ ನಿಹತಂ ಮೇನೇ ಫಲ್ಗುನೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಆ ಮಹಾನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಹಾತ್ಮ

ಫಲಗುನನಿಂದ ಸೈಂಧವನು ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

07121044a ತತೋ ವಾದಿತ್ರಘೋಷೇಣ ಸ್ವಾನ್ಯೋಧಾನಭಿಹರ್ಷಯನ್|

07121044c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಯುಯತ್ಸಯಾ||

ಆಗ ವಾದ್ಯಘೋಷಗಳಿಂದ ತನ್ನವರನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07121045a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ರಾಜನ್ನಸ್ತಂ ಗಚ್ಚತಿ ಭಾಸ್ಕರೇ|

07121045c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸೋಮಕೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ||

ರಾಜನ್! ಭಾಸ್ಕರನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುತ್ತಿರಲು ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ
ದ್ರೋಣನ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು.

07121046a ತೇ ತು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಜಿಘಾಂಸವಃ|

07121046c ಸೈಂಧವೇ ನಿಹತೇ ರಾಜನ್ನಯುಧ್ಯಂತ ಮಹಾರಥಾಃ||

ರಾಜನ್! ಸೈಂಧವನು ಹತನಾದ ನಂತರ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಆ ಮಹಾರಥರು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07121047a ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸೈಂಧವಂ ವಿನಿಹತ್ಯ ಚ|

07121047c ಅಯೋಧಯಂಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಜಯೋನ್ಮತ್ತಾಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಂಡವರಾದರೋ
ಜಯೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07121048a ಅರ್ಜುನೋಽಪಿ ರಣೇ ಯೋಧಾಂಸ್ತಾವಕಾನ್ರಥಸತ್ತಮಾನ್|

07121048c ಅಯೋಧಯನ್ಮಹಾರಾಜ ಹತ್ವಾ ಸೈಂಧವಕಂ ನೃಪಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನೃಪ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಕೊಂದು ಅರ್ಜುನನಾದರೋ
ನಿನ್ನವರಾದ ರಥಸತ್ತಮ ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07121049a ಸ ದೇವಶತ್ರುನಿವ ದೇವರಾಜಃ

ಕಿರೀಟಮಾಲೀ ವ್ಯಧಮತ್ಸಮಂತಾತ್|

07121049c ಯಥಾ ತಮಾಂಸ್ಯಭ್ಯುದಿತಸ್ತಮೋಘ್ನಃ

ಪೂರ್ವಾಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಮವಾಪ್ಯ ವೀರಃ||

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಆ ವೀರ ಕಿರೀಟಮಾಲಿಯು
ದೇವರಾಜನು ದೇವಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನು
ಉದಯಿಸಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯುವನೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಕಡೆ
ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಜಯದ್ರಥವಧೇ ಏಕವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಅರ್ಜುನ-ಕೃಪರ ಯುದ್ಧ; ಕೃಪನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದು (೧-೧೦).
ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಕೃಪನನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜುನನು ವಿಷಾದಿಸಿದುದು
(೧೧-೨೬). ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ
ಇಂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ಇರುವಾಗ ಅವನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು ಈಗ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯವಲ್ಲವೆಂದು
ಹೇಳಿದುದು (೨೭-೩೪). ಕರ್ಣನಿಂದ ವಿರಥನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ
ದಾರುಕಯುಕ್ತ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿದುದು (೩೫-೪೯). ಕರ್ಣ-
ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಯುದ್ಧ (೫೦-೮೮).

07122001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07122001a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ವೀರೇ ಸೈಂಧವೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07122001c ಮಾಮಕಾ ಯದಕುರ್ವಂತ ತನ್ನಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ವೀರ ಸೈಂಧವನು
ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಹತನಾಗಲು ನನ್ನವರು ಏನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ನನಗೆ
ಹೇಳು !”

07122002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07122002a ಸೈಂಧವಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಣೇ ಪಾರ್ಥೇನ ಮಾರಿಷ|

07122002c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಃ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ತದಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾರಿಷ! ಪಾರ್ಥನಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ
ಸೈಂಧವನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತನು
ಕ್ರೋಧವಶನಾದನು.

07122003a ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾಂಡವಂ ಸಮವಾಕಿರತ್|

07122003c ದ್ರೋಣಿಶ್ಚಾ ಭ್ಯದ್ರವತ್ಪಾರ್ಥಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಫಲ್ಗುನಂ||

ಅವನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಮುಸುಕಿದನು.
ದ್ರೋಣಿಯೂ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥ ಫಲ್ಗುನನ ರಥವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122004a ತಾವೇನಂ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ರಥಸತ್ತಮಂ|

07122004c ಉಭಾವುಭಯತ್ಸ್ರೀಕ್ಷೈರ್ವಿಶಿಖೈರಭ್ಯವರ್ಷತಾಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಆ ರಥಸತ್ತಮನ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07122005a ಸ ತಥಾ ಶರವರ್ಷಾ ಭ್ಯಾಂ ಸುಮಹದ್ಭ್ಯಾಂ ಮಹಾಭುಜಃ|

07122005c ಪೀಡ್ಯಮಾನಃ ಪರಾಮಾರ್ತಿಮಗಮದ್ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಭುಜನು ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ಸಂಕಟಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

07122006a ಸೋಽಜಿಘಾಂಸುರ್ಗುರುಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಗುರೋಸ್ತನಯಮೇವ ಚ|

07122006c ಚಕಾರಾಚಾರ್ಯಕಂ ತತ್ರ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನಾಗಲೀ
ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನಾಗಲೀ ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸದೇ ಕೇವಲ
ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07122007a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯಃ ದ್ರೋಣೇಃ ಶಾರದ್ವತಸ್ಯ ಚ|

07122007c ಮಂದವೇಗಾನಿಷೂಂಸ್ತಾಭ್ಯಾಮಜಿಘಾಂಸುರವಾಸ್ಯಜತ್||

ದ್ರೋಣಿ ಮತ್ತು ಶಾರದ್ವತರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ
ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು, ಮಂದವೇಗದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07122008a ತೇ ನಾತಿಭೃಶಮಭ್ಯಘ್ನಿಶ್ವಿಶಿಖಾ ಜಯಚೋದಿತಾಃ|

07122008c ಬಹುತ್ವಾತ್ಪು ಪರಾಮಾರ್ತಿಂ ಶರಾಣಾಂ ತಾವಗಚ್ಚತಾಂ||

ಅವನು ತುಂಬಾ ಜೋರಾಗಿ ಬಿಡದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಜಯನಿಂದ
ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶಿಖ ಬಾಣಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಳದವರೆಗೂ ತಾಗಿ
ಗಾಯಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು.

07122009a ಅಥ ಶಾರದ್ವತೋ ರಾಜನ್ಕೌಂತೇಯಶರಪೀಡಿತಃ|

07122009c ಅವಾಸೀದದ್ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಮೂರ್ಚ್ಚಾಮಭಿಜಗಾಮ ಹ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಕೌಂತೇಯನ ಶರಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಶಾರದ್ವತನು
ರಥದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ ಆಸನದಲ್ಲಿಯೇ ಒರಗಿದರು.

07122010a ವಿಹ್ವಲಂ ತಮಭಿಜ್ಞಾಯ ಭರ್ತಾರಂ ಶರಪೀಡಿತಂ|

07122010c ಹತೋಽಯಮಿತಿ ಚ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸಾರಥಿಸ್ತಮಪಾವಹತ್||

ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ಶರಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು
ತಿಳಿಯದೇ ಇವನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಸಾರಥಿಯು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಪಲಾಯನಗೈದನು.

07122011a ತಸ್ಮಿನ್ನನ್ನೇ ಮಹಾರಾಜ ಕೃಪೇ ಶಾರದ್ವತೇ ಯುಧಿ|

07122011c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಪ್ಯಪಾಯಾಸೀತ್ಪಾಂಡವೇಯಾದ್ರಥಾಂತರಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಲು
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07122012a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಾರದ್ವತಂ ಪಾರ್ಥೋ ಮೂರ್ಚಿತಂ ಶರಪೀಡಿತಂ|

07122012c ರಥ ಏವ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಕೃಪಣಂ ಪರ್ಯದೇವಯತ್||

ಶರಪೀಡಿತನಾದ ಶಾರದ್ವತನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಪಾವಿಷ್ಣುನಾಗಿ
ವಿಲಪಿಸಿದನು:

07122013a ಪಶ್ಯನ್ನಿದಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ತಾ ರಾಜಾನಮುಕ್ತವಾನ್|

07122013c ಕುಲಾಂತಕರಣೇ ಪಾಪೇ ಜಾತಮಾತ್ರೇ ಸುಯೋಧನೇ||

07122014a ನೀಯತಾಂ ಪರಲೋಕಾಯ ಸಾಧ್ವಯಂ ಕುಲಪಾಂಸನಃ|

07122014c ಅಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಕುರುಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಮಹದುತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇ ಭಯಂ||

“ಹೀಗಾಗುವುದೆಂದು ಕಂಡೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕ್ಷತ್ರನು ಕುಲಾಂತಕ ಪಾಪೀ
ಸುಯೋಧನನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು: “ಈ
ಕುಲಪಾಂಸನನನ್ನು ಈಗಲೇ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡು! ಇವನ
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಾಗಿ ಕುರುಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾ ಭಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ!”

07122015a ತದಿದಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ವಚನಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

07122015c ತತ್ಕೃತೇ ಹ್ಯದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಶರತಲ್ಪಗತಂ ಕೃಪಂ||

ಆ ಸತ್ಯವಾದಿಯ ಮಾತೇ ಈಗ ಸತ್ಯವಾದಂತಿದೆ. ಅವನ
ಕೃತ್ಯದಿಂದಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇಂದು ಬಾಣದಿಂದ ಮಲಗಿರುವ⁷⁴
ಕೃಪನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07122016a ಧಿಗಸ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರಮಾಚಾರಂ ಧಿಗಸ್ತು ಬಲಪೌರುಷಂ|

07122016c ಕೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಚಾರ್ಯಮಭಿದ್ರುಹ್ಯೇತ ಮಾದೃಶಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಬಲಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನನ್ನಂಥಹ
ಯಾರು ತಾನೇ ಆಚಾರ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸಗುತ್ತಾನೆ?

07122017a ಋಷಿಪುತ್ರೋ ಮಮಾಚಾರ್ಯೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ದಯಿತಃ ಸಖಾ|

07122017c ಏಷ ಶೇತೇ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಮದ್ಬಾಣೈರಭಿಪೀಡಿತಃ||

ಋಷಿಪುತ್ರ ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯ, ದ್ರೋಣನ ಪ್ರಿಯ ಸಖನಾದ ಇವನು

⁷⁴ ಭಾರತದರ್ಶನದಲ್ಲಿ “ಭೀಷ್ಮನು ಶರತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಿದೆ (ಸಂಪುಟ ೧೭, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ ೩೧೨೪).

ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಒರಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ.

07122018a ಅಕಾಮಯಾನೇನ ಮಯಾ ವಿಶಿಖ್ಯೈರದಿತೋ ಭೃಶಂ|

07122018c ಅವಾಸೀದದ್ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ವೀಡಯತೀವ ಮೇ||

ಬಯಸದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನನ್ನು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಪೀಡಿಸಿದೆನು. ಅವನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅತೀವವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

07122019a ಶರಾದಿತೇನ ಹಿ ಮಯಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

07122019c ಪ್ರತ್ಯಸ್ತೋ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ದಶಧರ್ಮಗತೇನ ವೈ||

ಶರಾದಿತನಾದ ನಾನು ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.

07122020a ಶೋಚಯತ್ಯೇಷ ನಿಪತನ್ಭೂಯಃ ಪುತ್ರವಧಾಧಿ ಮಾಂ|

07122020c ಕೃಪಣಂ ಸ್ವರಥೇ ಸನ್ನಂ ಪಶ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ಯಥಾ ಗತಂ||

ಅವನು ಬಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಗನ ವಧೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಕವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ! ಅವನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವತೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!

07122021a ಉಪಾಕೃತ್ಯ ತು ವೈ ವಿದ್ಯಾಮಾಚಾರ್ಯೈರ್ಭ್ಯೋ ನರರ್ಷಭಾಃ|

07122021c ಪ್ರಯಚ್ಛಂತೀಹ ಯೇ ಕಾಮಾನ್ದೇವತ್ವಮುಪಯಾಂತಿ ತೇ||

ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತು
ನರರ್ಷಭರು ದೇವತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

07122022a ಯೇ ತು ವಿದ್ಯಾಮುಪಾದಾಯ ಗುರುಭ್ಯಃ ಪುರುಷಾಧಮಾಃ|

07122022c ಘ್ನಂತಿ ತಾನೇವ ದುರ್ವೃತ್ತಾಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಆದರೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಗುರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳ
ಪುರುಷಾಧಮರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

07122023a ತದಿದಂ ನರಕಾಯಾದ್ಯ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಮಯಾ ಧ್ರುವಂ|

07122023c ಆಚಾರ್ಯಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ರಥೇ ಸಾದಯತಾ ಕೃಪಂ||

ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಈ ಕೆಲಸದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವವನಿದ್ದೇನೆ. ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪನ ರಥವನ್ನು ಶರವರ್ಷದಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲ!

07122024a ಯತ್ತತ್ಪೂರ್ವ ಮುಪಾಕುರ್ವನ್ನಸ್ತ್ರಂ ಮಾಮಬ್ರವೀತ್ಕೃಪಃ|

07122024c ನ ಕಥಂ ಚನ ಕೌರವ್ಯ ಪ್ರಹರ್ತವ್ಯಂ ಗುರಾವಿತಿ||

ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವಾಗ ಕೃಪನು ನನಗೆ “ಕೌರವ್ಯ!
ಗುರುವನ್ನು ಎಂದೂ ಹೊಡೆಯಬಾರದು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

07122025a ತದಿದಂ ವಚನಂ ಸಾಧೋರಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07122025c ನಾನುಷ್ಠಿತಂ ತಮೇವಾಜೌ ವಿಶಿಖೈರಭಿವರ್ಷತಾ||

ಅವನ ಆ ವಚನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ! ಇಂದು ನಾನು ಮಹಾತ್ಮ
ಆಚಾರ್ಯನ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ಸುರಿದೆನಲ್ಲ!

07122026a ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಸುಪೂಜ್ಯಾಯ ಗೌತಮಾಯಾಪಲಾಯಿನೇ|

07122026c ಧಿಗಸ್ತು ಮಮ ವಾಷ್ಣೇಯ ಯೋ ಹ್ಯಸ್ಮೈ ಪ್ರಹರಾಮ್ಯಹಂ||

ಪೂಜ್ಯನಾದ, ಪಲಾಯನಮಾಡದಿರುವ ಗೌತಮನಿಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಷ್ಣೇಯ! ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹರಿಸಿದ ನನಗೆ
ಧಿಕ್ಕಾರ!”

07122027a ತಥಾ ವಿಲಪಮಾನೇ ತು ಸವ್ಯಸಾಚಿನಿ ತಂ ಪ್ರತಿ|

07122027c ಸ್ಯೆಂಧವಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಧೇಯಃ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಹೀಗೆ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಬಳಿ ಸ್ಯೆಂಧವನು
ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಧೇಯನು ಬಂದು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07122028a ಉಪಾಯಾಂತಂ ತು ರಾಧೇಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹಾರಥಃ|

07122028c ಪ್ರಹಸ್ತೇವಕೀಪುತ್ರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಹತ್ತಿರಬರುತ್ತಿದ್ದ ರಾಧೇಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥನು ನಕ್ಕು,
ದೇವಕೀ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07122029a ಏಷ ಪ್ರಯಾತ್ಯಾಧಿರಥಿಃ ಸಾತ್ಯಕೀಃ ಸ್ಯಂದನಂ ಪ್ರತಿ|

07122029c ನ ಮೃಷ್ಯತಿ ಹತಂ ನೂನಂ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮಾಹವೇ||

“ಇಗೋ! ಅಧಿರಥಿಯು ಸಾತ್ಯಕಿಯ ರಥದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಆಹವದಲ್ಲಿ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

07122030a ಯತ್ರ ಯಾತ್ಯೇಷ ತತ್ರ ತ್ವಂ ಚೋದಯಾಶ್ವಾಂ ಜನಾರ್ದನ|

07122030c ಮಾ ಸೋಮದತ್ತೇಃ ಪದವೀಂ ಗಮಯೇತ್ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವೃಷಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಓಡಿಸು! ವೃಷನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸೌಮದತ್ತಿಯ ಪದವಿಗೆ ಕಳುಹಿಸದೇ
ಇರಲಿ!”

07122031a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕೇಶವಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07122031c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕಾಲಯುಕ್ತಮಿದಂ ವಚಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಹಾಬಾಹು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕೇಶವನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಗೆ
ಕಾಲಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07122032a ಅಲಮೇಷ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕರ್ಣಾಯೈಕೋ ಹಿ ಪಾಂಡವ|

07122032c ಕಿಂ ಪುನರ್ದ್ರೌಪದೇಯಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಃ ಸಾತ್ವತರ್ಷಭಃ||

“ಪಾಂಡವ! ಆ ಮಹಾಬಾಹು ಸಾತ್ವತರ್ಷಭನೊಬ್ಬನೇ ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಸಾಕು. ದ್ರುಪದನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿರುವಾಗ ಇನ್ನೇನು?

07122033a ನ ಚ ತಾವತ್ ಕ್ಷಮಃ ಪಾರ್ಥ ಕರ್ಣೇನ ತವ ಸಂಗರಃ|

07122033c ಪ್ರಜ್ವಲಂತೀ ಮಹೋಲ್ಕೇವ ತಿಷ್ಠತ್ಯಸ್ಯ ಹಿ ವಾಸವೀ|

07122033e ತ್ವದರ್ಥಂ ಪೂಜ್ಯಮಾನೈಷಾ ರಕ್ಷತೇ ಪರವೀರಹನ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಮಹಾಉಲೈಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾಸವನ ಶಕ್ತಿಯು
ಅವನಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಕರ್ಣನ ಜೊತೆ ನೀನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು
ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆ ಪರವೀರಹನು ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

07122034a ಅತಃ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಯಾತ್ವತ್ರ ಸಾತ್ವತಸ್ಯ ಯಥಾ ತಥಾ|

07122034c ಅಹಂ ಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಿ ಕೌರವ್ಯ ಕಾಲಮಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ||

ಈಗ ಕರ್ಣನು ಸಾತ್ವತನ ಕಡೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಹಾಗೆ
ಹೋಗಲಿ. ಕೌರವ್ಯ ! ಆ ದುರಾತ್ಮನ ಸಮಯವನ್ನು ನಾನು
ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.”

07122035 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07122035a ಯೋಽಸೌ ಕರ್ಣೇನ ವೀರೇಣ ವಾಷ್ಣೇಯಸ್ಯ ಸಮಾಗಮಃ|

07122035c ಹತೇ ತು ಭೂರಿಶ್ರವಸಿ ಸೈಂಧವೇ ಚ ನಿಪಾತಿತೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂರಿಶ್ರವ ಮತ್ತು ಸೈಂಧವರು ಹತರಾಗಿ
ಕೆಳಗುರುಳಲು ವೀರ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ವಾಷ್ಣೇಯರು
ಎದುರಾದರಲ್ಲವೇ?

07122036a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿರಥಃ ಕಂ ಸಮಾರೂಢವಾನ್ರಥಂ|

07122036c ಚಕ್ರರಕ್ಷೌ ಚ ಪಾಂಚಾಲೌ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯಾದರೋ ಯಾವ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು?
ಮತ್ತು ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು ಪಾಂಚಾಲರು ಹೇಗೆ

ಹೋರಾಡಿದರು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!”

07122037 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07122037a ಹಂತ ತೇ ವರ್ಣಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾರಣೇ|

07122037c ಶುಶ್ರೂಷಸ್ವ ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ದುರಾಚರಿತಮಾತ್ಮನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ತಡೆ! ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತೋ ಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ಥಿರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನದೇ ದುರಾಚಾರದ ಕುರಿತು ಕೇಳು!

07122038a ಪೂರ್ವಮೇವ ಹಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಮನೋಗತಮಿದಂ ಪ್ರಭೋ|

07122038c ವಿಜೇತವ್ಯೋ ಯಥಾ ವೀರಃ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಪಕೇತುನಾ||

ಪ್ರಭೋ! ವೀರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯೂಪಕೇತು ಭೂರಿಶ್ರವನಿಂದ ಸೋಲುತ್ತಾನೆಂದು ಮೊದಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮನೋಗತವಾಗಿತ್ತು.

07122039a ಅತೀತಾನಾಗತಂ ರಾಜನ್ಸ ಹಿ ವೇತ್ತಿ ಜನಾರ್ದನಃ|

07122039c ಅತಃ ಸೂತಂ ಸಮಾಹೂಯ ದಾರುಕಂ ಸಂದಿದೇಶ ಹ|

07122039e ರಥೋ ಮೇ ಯುಜ್ಯತಾಂ ಕಾಲ್ಯಮಿತಿ ರಾಜನ್ಮಹಾಬಲಃ||

ರಾಜನ್! ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಅತೀತ⁷⁵ವೂ ಅನಾಗತ⁷⁶ವೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಾಜನ್! ಆ ಮಹಾಬಲನು ಸೂತ ದಾರುಕನನ್ನು

⁷⁵ ಹಿಂದೆ ನಡೆದುಹೋದವುಗಳು

⁷⁶ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವವು

ಕರೆದು “ನಾಳೆಗೆ ನನ್ನ ರಥವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು!” ಎಂಬ
ಸಂದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದನು.

07122040a ನ ಹಿ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07122040c ಮಾನವಾ ವಾ ವಿಜೇತಾರಃ ಕೃಷ್ಣಯೋಃ ಸಂತಿ ಕೇ ಚನ||

ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ಯಕ್ಷ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ,
ಮಾನವರಾಗಲೀ ಈ ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07122041a ಪಿತಾಮಹಪುರೋಗಾಶ್ಚ ದೇವಾಃ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ತಂ ವಿದುಃ|

07122041c ತಯೋಃ ಪ್ರಭಾವಮತುಲಂ ಶೃಣು ಯುದ್ಧಂ ಚ ತದ್ಯಥಾ|

ಅವರಿಬ್ಬರ ಅತುಲ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಿತಾಮಹನೇ ಮೊದಲಾಗಿ
ದೇವತೆಗಳೂ ಸಿದ್ಧರೂ ಬಲ್ಲರು. ಆಗ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

07122042a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ಚಾಭ್ಯುದ್ಯತಾಯುಧಂ|

07122042c ದಧೌ ಶಂಖಂ ಮಹಾವೇಗಮಾರ್ಷಭೇಣಾಥ ಮಾಧವಃ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ವಿರಥನಾದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ಣನು ಆಯುಧವನ್ನೆತ್ತಿ
ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮಾಧವನು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಋಷಭ
ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು.

07122043a ದಾರುಕೋಽವೇತ್ಯ ಸಂದೇಶಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಖಸ್ಯ ಚ ಸ್ವನಂ|

07122043c ರಥಮನ್ವಾನಯತ್ತಸ್ಮೈ ಸುಪರ್ಣೋಚ್ಚಿ ತಕೇತನಂ||

ಶಂಖದ ಆ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ

ದಾರುಕನು ಅವನಿಗಾಗಿ ಗರುಡನು ನೆಲೆಸಿರುವ ಧ್ವಜವುಳ್ಳ ರಥವನ್ನು ತಂದನು.

07122044a ಸ ಕೇಶವಸ್ಯಾನುಮತೇ ರಥಂ ದಾರುಕಸಂಯುತಂ|

07122044c ಆರುರೋಹ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರೋ ಜ್ವಲನಾದಿತ್ಯಸನ್ನಿಭಂ||

ಆಗ ಶಿನಿಯ ಪೌತ್ರನು ಕೇಶವನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ದಾರುಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07122045a ಕಾಮಗೈಃ ಸೈನ್ಯಸುಗ್ರೀವಮೇಘಪುಷ್ಪಬಲಾಹಕೈಃ|

07122045c ಹಯೋದಗೈರ್ಮಹಾವೇಗೈರ್ಹೇಮಭಾಂಡವಿಭೂಷಿತೈಃ||

07122046a ಯುಕ್ತಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಚ ತಂ ವಿಮಾನಪ್ರತಿಮಂ ರಥಂ|

07122046c ಅಭ್ಯದ್ರವತ ರಾಧೇಯಂ ಪ್ರವಪನ್ನಾಯಕಾನ್ಬಹೂನ್||

ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲ, ಮಹಾವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ, ಹೇಮಭಾಂಡಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ, ಸೈನ್ಯ-ಸುಗ್ರೀವ-ಮೇಘಪುಷ್ಪ-ಬಲಾಹಕಗಳೆಂಬ ಅಗ್ರ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಮಾನದಂತಿದ್ದ ರಥವನ್ನು ಏರಿ ಅವನು ಅನೇಕ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122047a ಚಕ್ರರಕ್ಷಾವಪಿ ತದಾ ಯುಧಾಮನ್ಯುತ್ತಮೌಜಸೌ|

07122047c ಧನಂಜಯರಥಂ ಹಿತ್ವಾ ರಾಧೇಯಂ ಪ್ರತ್ಯುದೀಯಯಃ||

ಚಕ್ರರಕ್ಷಕರಾದ ಯುಧಾಮನ್ಯು ಉತ್ತಮೌಜಸರೂ ಕೂಡ ಧನಂಜಯನ ರಥವನ್ನು ತೊರೆದು ರಾಧೇಯನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು.

07122048a ರಾಧೇಯೋಽಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಶರವರ್ಷಂ ಸಮುತ್ತೃಜನ್|

07122048c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ಶೈನೇಯಮಚ್ಯುತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಾಧೇಯನೂ ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ
ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅಚ್ಯುತ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122049a ನೈವ ದೈವಂ ನ ಗಾಂಧರ್ವಂ ನಾಸುರೋರಗರಾಕ್ಷಸಂ|

07122049c ತಾದ್ಯಶಂ ಭುವಿ ವಾ ಯುದ್ಧಂ ದಿವಿ ವಾ ಶ್ರುತಮಿತ್ಯುತಂ||

ಇದೂವರೆಗೆ ಅಂಥಹ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ,
ದಿವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಅಸುರ-ಉರಗ-
ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

07122050a ಉಪಾರಮತ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಸರಥಾಶ್ವನರದ್ವಿಪಂ|

07122050c ತಯೋರ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಮ ಸಮ್ಮೂಢಚೇತನಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ ನೋಡಿ
ಸಮ್ಮೂಢಚೇತನರಾಗಿ ರಥ-ಕುದುರೆ-ಪದಾತಿ-ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ
ಸೇನೆಯು ಏನೂ ಮಾಡದೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿತು.

07122051a ಸರ್ವೇ ಚ ಸಮಪಶ್ಯಂತ ತದ್ಯುದ್ಧಮತಿಮಾನುಷಂ|

07122051c ತಯೋರ್ನ್ಯವರಯೋ ರಾಜನ್ಸಾರಥ್ಯಂ ದಾರುಕಸ್ಯ ಚ||

ರಾಜನ್ ! ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಇಬ್ಬರು ನರವರರ ಅತಿಮಾನುಷ ಯುದ್ಧವನ್ನೂ
ದಾರುಕನ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನೂ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

07122052a ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಾವೃತ್ತೈರ್ಮಂಡಲೈಃ ಸನ್ನಿವರ್ತನೈಃ|

07122052c ಸಾರಥೇಸ್ತು ರಥಸ್ಥಸ್ಯ ಕಾಶ್ಯಪೇಯಸ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ||

ಸಾರಥಿ ಕಾಶ್ಯಪನು ರಥವನ್ನು ಮುಂದೆ, ಹಿಂದೆ, ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಿರುಗಿ ತರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

07122053a ನಭಸ್ತಲಗತಾಶ್ಚೈವ ದೇವಗಂಧರ್ವದಾನವಾಃ|

07122053c ಅತೀವಾವಹಿತಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಕರ್ಣಶೈನೇಯಯೋ ರಣಂ||

ನಭಸ್ತಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ದಾನವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ-ಶೈನೇಯರು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಲು ಸೇರಿದರು.

07122054a ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ತೌ ಪರಾಕ್ರಾಂತೌ ಸ್ಪರ್ಧಿನೌ ಶುಷ್ಮಿಣೌ ರಣೇ|

07122054c ಕರ್ಣಶ್ಚಾಮರಸಂಕಾಶೋ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

ಮಿತ್ರರಿಗಾಗಿ ಅಮರಸಂಕಾಶ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಪರಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

07122055a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ಮಹಾರಾಜ ಶರವರ್ಷೈರವರ್ಷತಾಂ|

07122055c ಪ್ರಮಮಾಥ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಂ ಕರ್ಣಃ ಸಾಯಕವೃಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು. ಆಗ ಕರ್ಣನು ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಸಾಯಕಗಳ ಮಳೆಯಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122056a ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೋ ನಿಧನಂ ಕೌರವ್ಯಜಲಸಂಧಯೋಃ|

07122056c ಕರ್ಣಃ ಶೋಕಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ಮಹೋರಗ ಇವ ಶ್ವಸನ್||

07122057a ಸ ಶೈನೇಯಂ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರದಹನ್ನಿವ ಚಕ್ಷುಷಾ|

07122057c ಅಭ್ಯದ್ರವತ ವೇಗೇನ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮಃ||

ಕೌರವ್ಯ-ಜಲಸಂಧರ ನಿಧನವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ
ಶೋಕಸಮಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ, ಮಹಾನಾಗದಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ
ಅರಿಂದಮ ಕರ್ಣನು, ರಣದಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವನೋ
ಎಂಬಂತೆ ಶೈನೇಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ವೇಗದಿಂದ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122058a ತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ|

07122058c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಗಜಃ ಪ್ರತಿಗಜಂ ಯಥಾ||

ಅವನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಆನೆಯನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಆನೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾ
ಶರವರ್ಷದಿಂದ ತಿರುಗಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07122059a ತೌ ಸಮೇತ್ಯ ನರವ್ಯಾಘ್ರೌ ವ್ಯಾಘ್ರಾವಿವ ತರಸ್ವಿನೌ|

07122059c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂತತಕ್ಷಾತೇ ರಣೇಽನುಪಮವಿಕ್ರಮೌ||

ವ್ಯಾಘ್ರಗಳಂತೆ ಕಾತರರಾದ ಆ ಇಬ್ಬರು ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಅನುಪಮ
ವಿಕ್ರಮರು ಎದುರಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ತುಂಬಾ
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07122060a ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಃ ಸರ್ವಪಾರಶವೈಃ ಶರೈಃ|

07122060c ಬಿಭೇದ ಸರ್ವಗಾತ್ರೇಷು ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮಃ||

ಆಗ ಅರಿಂದಮ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನು ಎಲ್ಲವೂ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶರಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನ ಎಲ್ಲ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚುವಂತೆ
ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಡೆದನು.

07122061a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ರಥನೀಡಾದಪಾಹರತ್|

07122061c ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಚತುರಃ ಶ್ವೇತಾನ್ನಿಜಘ್ನೇ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ರಥದ ನೊಗದ ಮೇಲಿಂದ
ಬೀಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು
ಶ್ವೇತಾಶ್ವಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07122062a ಚಿತ್ವಾ ಧ್ವಜಂ ಶತೇನೈವ ಶತಧಾ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07122062c ಚಕಾರ ವಿರಥಂ ಕರ್ಣಂ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ನೂರುಚೂರುಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ಕರ್ಣನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07122063a ತತೋ ವಿಮನಸೋ ರಾಜಂಸ್ತಾವಕಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07122063c ವೃಷಸೇನಃ ಕರ್ಣಸುತಃ ಶಲ್ಯೋ ಮದ್ರಾಧಿಪಸ್ತಥಾ||

07122064a ದ್ರೋಣಪುತ್ರಶ್ಚ ಶೈನೇಯಂ ಸರ್ವತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್|

07122064c ತತಃ ಪರ್ಯಾಕುಲಂ ಸರ್ವಂ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ನಿನ್ನವರಾದ ಪುರುಷರ್ಷಭರು - ಕರ್ಣಸುತ
ವೃಷಸೇನ, ಮದ್ರಾಧಿಪ ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಪುತ್ರರು -ವಿಮನಸ್ಕರಾಗಿ
ಶೈನೇಯನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲ
ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗಿ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

07122065a ತಥಾ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ವೀರೇ ವಿರಥೇ ಸೂತಜೇ ಕೃತೇ|

07122065c ಹಾಹಾಕಾರಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವಸೈನ್ಯೇಷು ಚಾಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ವೀರ ಸೂತಜನು ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ವಿರಥನಾಗಲು
ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

07122066a ಕರ್ಣೋಽಪಿ ವಿಹ್ವಲೋ ರಾಜನ್ಸಾತ್ವತೇನಾದಿತಃ ಶರೈಃ|

07122066c ದುರ್ಯೋಧನರಥಂ ರಾಜನ್ನಾರುರೋಹ ವಿನಿಶ್ವಸನ್||

07122067a ಮಾನಯಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಬಾಲ್ಯಾತ್ ಪ್ರಭೃತಿ ಸೌಹೃದಂ|

07122067c ಕೃತಾಂ ರಾಜ್ಯಪ್ರದಾನೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಪರಿಪಾಲಯನ್||

ರಾಜನ್! ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ಸಾತ್ವತನ ಶರಗಳಿಂದ ಖಿಡಿತನಾಗಿ
ವಿಹ್ವಲನಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ತೋರಿದ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆ
ಎನ್ನುವ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ
ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07122068a ತಥಾ ತು ವಿರಥೇ ಕರ್ಣೇ ಪುತ್ರಾನ್ವೈ ತವ ಪಾರ್ಥಿವ|

07122068c ದುಃಶಾಸನಮುಖಾಂ ಶೂರಾನ್ನಾವಧೀತ್ಸಾತ್ಯಕಿರ್ವಶೀ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಕರ್ಣನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದುಃಶಾಸನನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಶೂರಪುತ್ರರನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

07122069a ರಕ್ಷನ್ತು ತಿಜ್ಞಾಂ ಚ ಪುನರ್ಭೀಮಸೇನಕೃತಾಂ ಪುರಾ|

07122069c ವಿರಥಾನ್ವಿಹ್ವಲಾಂಶ್ಚಕ್ರೇ ನ ತು ಪ್ರಾಣೈರ್ವ್ಯಯೋಜಯತ್||

ಹಿಂದೆ ಭೀಮಸೇನನು ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ
ಅವರನ್ನು ವಿರಥರನ್ನಾಗಿಸಿ ವಿಹ್ವಲರನ್ನಾಗಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ
ಬಿಟ್ಟನು.

07122070a ಭೀಮಸೇನೇನ ತು ವಧಃ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ಪ್ರತಿಶ್ರುತಃ|

07122070c ಪುನರ್ದ್ಯೂತೇ ಚ ಪಾರ್ಥೇನ ವಧಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶಂಶ್ರುತಃ||

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದನು. ಪುನಃ
ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದನು.

07122071a ವಧೇ ತ್ವಕುರ್ವನ್ಯತ್ನಂ ತೇ ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಮುಖಾಸ್ತದಾ|

07122071c ನಾಶಕ್ಕುವಂಶ್ಚ ತಂ ಹಂತುಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರವರಾ ರಥಾಃ||

ಕರ್ಣನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಅಶಕ್ಯರಾದರು.

07122072a ದ್ರೌಣಿಶ್ಚ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

07122072c ನಿರ್ಜಿತಾ ಧನುಷ್ಯಕೇನ ಶತಶಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

07122072e ಕಾಂಕ್ಷತಾ ಪರಲೋಕಂ ಚ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಿಯಂ||

ಒಂದೇ ಒಂದು ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಲೋಕವನ್ನೂ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಅವನು ದ್ರೋಣಿ, ಕೃತವರ್ಮ, ಮತ್ತು ಇತರ ಅನ್ಯ ನೂರಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಮಹಾರಥರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

07122073a ಕೃಷ್ಣಯೋಃ ಸದೃಶೋ ವೀರ್ಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಶತ್ರುಕರ್ಶನಃ|

07122073c ಕೃಷ್ಣೋ ವಾಪಿ ಭವೇಲ್ಲೋಕೇ ಪಾರ್ಥೋ ವಾಪಿ ಧನುರ್ಧರಃ|

07122073e ಶೈನೇಯೋ ವಾ ನರವ್ಯಾಪ್ತುಶ್ಚ ತುರ್ಥೋ ನೋಪಲಭ್ಯತೇ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರ ಸದೃಶನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಅಥವಾ ಧನುರ್ಧರ ಪಾರ್ಥ ಅಥವಾ ನರವ್ಯಾಪ್ತು ಶೈನೇಯ. ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.”

07122074 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07122074a ಅಜಯ್ಯಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07122074c ವಿರಥಂ ಕೃತವಾನ್ಕರ್ಣಂ ವಾಸುದೇವಸಮೋ ಯುವಾ||

07122075a ದಾರುಕೇಣ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಸ್ವಬಾಹುಬಲದರ್ಪಿತಃ|

07122075c ಕಚ್ಚಿದನ್ಯಂ ಸಮಾರೂಢಃ ಸ ರಥಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪುನಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಸುದೇವ ಸಮನಾದ ಸ್ವಬಾಹುಬಲದರ್ಪಿತ ಯುವ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ದಾರುಕನಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಸುದೇವನ ಅಜೇಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕರ್ಣನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿದನು. ಪುನಃ ಆ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬೇರೆ ಯಾರ ರಥವನ್ನಾದರೂ
ಏರಿದನೇ?

07122076a ಏತದಿಚ್ಚಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಭಾಷಿತುಂ|

07122076c ಅಸಹ್ಯಂ ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ
ಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಅವನು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.
ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು !”

07122077 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07122077a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ತಸ್ಯ ರಥಮನ್ಯಂ ಮಹಾಮತಿಃ|

07122077c ದಾರುಕಸ್ಯಾನುಜಸ್ತೂರ್ಣಂ ಕಲ್ಪನಾವಿಧಿಕಲ್ಪಿತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಅದು ಹೇಗಾಯಿತೆನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳು. ಮಹಾಮತಿ ದಾರುಕನ ತಮ್ಮನು ಕೂಡಲೇ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ ಅವನ ಇನ್ನೊಂದು ರಥವನ್ನು ತಂದನು.

07122078a ಆಯಸೈಃ ಕಾಂಚನೈಶ್ಚಾಪಿ ಪಟ್ಟೈರ್ನದ್ಧಂ ಸಕೂಬರಂ|

07122078c ತಾರಾಸಹಸ್ರವಿಚಿತಂ ಸಿಂಹಧ್ವಜಪತಾಕಿನಂ||

07122079a ಅಶ್ವೈರ್ವಾತಜವೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಹೇಮಭಾಂಡಪರಿಚ್ಛದೈಃ|

07122079c ಪಾಂಡುರೈರಿಂದುಸಂಕಾಶೈಃ ಸರ್ವಶಬ್ದಾತಿಗ್ಮೈರ್ಧೈಃ||

07122080a ಚಿತ್ರಕಾಂಚನಸನ್ನಾಹೈರ್ವಾ ಜಿಮುಖೈರ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07122080c ಘಂಟಾಜಾಲಾಕುಲರವಂ ಶಕ್ತಿತೋಮರವಿದ್ಯುತಂ||

07122081a ವೃತಂ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕೈರ್ಧ್ವಜೈರ್ಬಹುಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಛದಂ|

07122081c ರಥಂ ಸಂಪಾದಯಾಮಾಸ ಮೇಘಗಂಭೀರನಿಸ್ವನಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಕಾಂಚನದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮೂಕಿರುವ, ಸಾವಿರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಖಚಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸಿಂಹಧ್ವಜ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ತಗಡಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದ, ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ದೃಢಶಬ್ದವುಳ್ಳ, ಚಿತ್ರ-ಕಾಂಚನಗಳಿಂದ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ, ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಟೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿರುವ, ಶಕ್ತಿ-ತೋಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಅನೇಕ ವಿವಿಧ ಸಾಮಗ್ರಿ, ದ್ರವ್ಯ, ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ, ಮೇಘದಂತೆ ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ರಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

07122082a ತಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಶೈನೇಯಸ್ತವ ಸೈನ್ಯಮುಪಾದ್ರವತ್|

07122082c ದಾರುಕೋಽಪಿ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಯಯೌ ಕೇಶವಾಂತಿಕಂ||

ಅದನ್ನು ಏರಿ ಶೈನೇಯನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು. ದಾರುಕನೂ ಕೂಡ ಬಯಸಿದಂತೆ ಕೇಶವನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

07122083a ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಶಂಖಗೋಕ್ಷೀರಪಾಂಡುರೈಃ|

07122083c ಚಿತ್ರಕಾಂಚನಸನ್ನಾಹೈಃ ಸದಶ್ವೈರ್ವೇಗವತ್ತರೈಃ||

07122084a ಹೇಮಕಕ್ಷ್ಯಾಧ್ವಜೋಪೇತಂ ಕ್ಲಪ್ತಯಂತ್ರಪತಾಕಿನಂ|

07122084c ಅಗ್ರ್ಯಂ ರಥಂ ಸುಯಂತಾರಂ ಬಹುಶಸ್ತ್ರಪರಿಚ್ಛದಂ||

07122085a ಉಪಾಜಹ್ರುಸ್ತಮಾಸ್ಥಾಯ ಕರ್ಣೋಽಪ್ಯಭ್ಯದ್ರವದ್ರಿಪೂನ್|

07122085c ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನಿಗೆ ಕೂಡ ಶಂಖ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿನ ಬಣ್ಣದ, ಚಿತ್ರಕಾಂಚನಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜುಪಡಿಸಿದ್ದ, ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ಬಂಗಾರದ ಕೋಣೆ-ಧ್ವಜಗಳಿದ್ದ, ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಏರಿಸುವ ಯಂತ್ರವಿದ್ದ, ಉತ್ತಮ ಸಾರಥಿಯಿದ್ದ, ಅನೇಕ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಗ್ರ ರಥವನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕರ್ಣನು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದನು. ನೀನು ನನಗೆ ಕೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

07122086a ಭೂಯಶ್ಚಾಪಿ ನಿಬೋಧ ತ್ವಂ ತವಾಪನಯಜಂ ಕ್ಷಯಂ|

07122086c ಏಕತ್ರಿಂಶತ್ತವ ಸುತಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾತಿತಾಃ||

ನಿನ್ನ ದುರ್ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆದ ಕ್ಷಯದ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಮಕ್ಕಳು ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹತರಾದರು.

07122087a ದುರ್ಮುಖಿಂ ಪ್ರಮುಖೇ ಕೃತ್ವಾ ಸತತಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಂ|

07122087c ಶತಶೋ ನಿಹತಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಾತ್ವತೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ||

07122088a ಭೀಷ್ಮಂ ಪ್ರಮುಖಿತಃ ಕೃತ್ವಾ ಭಗದತ್ತಂ ಚ ಮಾರಿಷ|

07122088c ಏವಮೇಷ ಕ್ಷಯೋ ವೃತ್ತೋ ರಾಜನ್ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ತವ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಸತತವೂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿಯಾದ ದುರ್ಮುಖನು ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದನು. ಸಾತ್ವತ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರಿಂದ ನೂರಾರು

ಶೂರರು ಹತರಾದರು. ಮಾರಿಷ! ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಮುಖನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ಭಗದತ್ತನೂ ಹತನಾದನು. ನಿನ್ನ ದುರ್ಮಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಈ
ರೀತಿಯ ನಾಶವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಕರ್ಣಸಾತ್ಯಕಿಯುದ್ಧೇ ದ್ವಾವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಸಾತ್ಯಕಿಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐಪತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೩

ಕರ್ಣನಿಂದ ತನಗಾದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು
ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣವಧೆಯ ಮತ್ತು ವೃಷಸೇನನನ್ನು ವಧಿಸುವ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದುದು (೧-೧೯). ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ
ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಸಂವಾದ (೨೦-೩೦). ಕೃಷ್ಣನು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೩೧-
೪೧).

07123001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07123001a ತಥಾ ಗತೇಷು ಶೂರೇಷು ತೇಷಾಂ ಮಮ ಚ ಸಂಜಯ|

07123001c ಕಿಂ ವೈ ಭೀಮಸ್ತದಾಕಾರ್ಷೀತ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ಹೀಗೆ ನನ್ನವರ ಮತ್ತು ಅವರ ಶೂರರು ಹೋಗಲು ಭೀಮನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07123002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07123002a ವಿರಥೋ ಭೀಮಸೇನೋ ವೈ ಕರ್ಣವಾಕ್ಯಲ್ಯಪೀಡಿತಃ|

07123002c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಃ ಫಲ್ಗುನಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿರಥನಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಕರ್ಣನ ಮಾತಿನ ಈಟಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ, ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಫಲ್ಗುನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07123003a ಪುನಃ ಪುನಸ್ತೂಬರಕ ಮೂಢ ಔದರಿಕೇತಿ ಚ|

07123003c ಅಕೃತಾಸ್ತೃಕ ಮಾ ಯೋಧೀರ್ಬಾಲ ಸಂಗ್ರಾಮಕಾತರ||

07123004a ಇತಿ ಮಾಮಬ್ರವೀತ್ಕರ್ಣಃ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಧನಂಜಯ|

“ಧನಂಜಯ ! ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕರ್ಣನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ “ಗಡ್ಡಮೀಸೆಗಳಿಲ್ಲದವನೇ ! ಮೂಢನೇ ! ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ !” ಎಂದೂ “ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯಿಲ್ಲದವನೇ ! ಬಾಲಕನಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವನೇ ! ಸಂಗ್ರಾಮಭೀರೋ !” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದನು.

07123004c ಏವಂ ವಕ್ತಾ ಚ ಮೇ ವಧ್ಯಸ್ತೇನ ಚೋಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಭಾರತ||

07123005a ಏತದ್ವೃತಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಕೃತಂ ಮಯಾ|

07123005c ಯಥೈತನ್ಮಮ ಕೌಂತೇಯ ತಥಾ ತವ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಭಾರತ ! ಹೀಗೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಆ ಪ್ರತವನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ಕೌಂತೇಯ ! ಆದುದರಿಂದ ಇದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯದಂತೆ ನಿನ್ನದೂ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07123006a ತದ್ವಧಾಯ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಮರೈತದ್ವಚನಂ ಮಮ|

07123006c ಯಥಾ ಭವತಿ ತತ್ಸತ್ಯಂ ತಥಾ ಕುರು ಧನಂಜಯ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಅವನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ನನ್ನ ವಚನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೋ. ಧನಂಜಯ ! ಅದು ಸತ್ಯವಾಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡು !”

07123007a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚನಂ ತಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯಾಮಿತವಿಕ್ರಮಃ|

07123007c ತತೋಽರ್ಜುನೋಽಬ್ರವೀತ್ಕರ್ಣಂ ಕಿಂ ಚಿದಭ್ಯೇತ್ಯ ಸಂಯುಗೇ||

ಭೀಮನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮ ಅರ್ಜುನನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದನು:

07123008a ಕರ್ಣ ಕರ್ಣ ವೃಥಾದೃಷ್ಟೇ ಸೂತಪುತ್ರಾತ್ಮಸಂಸ್ತುತ|

07123008c ಅಧರ್ಮಬುದ್ಧೇ ಶೃಣು ಮೇ ಯತ್ತ್ವಾ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ||

“ಕರ್ಣ ! ಕರ್ಣ ! ವ್ಯರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೇ ! ಸೂತಪುತ್ರ ! ಆತ್ಮಸಂಸ್ತುತನೇ ! ಅಧರ್ಮಬುದ್ಧೇ ! ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು !

07123009a ದ್ವಿವಿಧಂ ಕರ್ಮ ಶೂರಾಣಾಂ ಯುದ್ಧೇ ಜಯಪರಾಜಯೌ|

07123009c ತೌ ಚಾಪ್ಯನಿತ್ಯೌ ರಾಧೇಯ ವಾಸವಸ್ಯಾಪಿ ಯುಧ್ಯತಃ||

ರಾಧೇಯ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೂರರ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಕರ್ಮಗಳು: ಜಯ ಮತ್ತು ಪರಾಜಯ. ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ವಾಸವನಿಗೆ ಕೂಡ ಇವೆರಡೂ ಅನಿತ್ಯ.

07123010a ಮುಮೂರ್ಷುರ್ಯು ಯುಧಾನೇನ ವಿರಥೋಽಸಿ ವಿಸರ್ಜಿತಃ|

07123010c ಯದ್ಯಚ್ಚ ಯಾ ಭೀಮಸೇನಂ ವಿರಥಂ ಕೃತವಾನಸಿ||

ಯುಯುಧಾನನಿಂದ ವಿರಥನಾಗಿ, ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

07123011a ಅಧರ್ಮಸ್ವೇಷ ರಾಧೇಯ ಯತ್ತ್ವಂ ಭೀಮಮವೋಚಥಾಃ|

07123011c ಯುದ್ಧಧರ್ಮಂ ವಿಜಾನನ್ವೈ ಯುಧ್ಯಂತಮಪಲಾಯಿನಂ||

07123011e ಪೂರಯಂತಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಶೂರಕರ್ಮಾಹವೇ ತಥಾ|

07123012a ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಮೈವ ಚ||

07123012c ವಿರಥೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಕೃತೋಽಸಿ ಬಹುಶೋ ರಣೇ|

07123012e ನ ಚ ತ್ವಾಂ ಪರುಷಂ ಕಿಂ ಚಿದುಕ್ತವಾನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ರಾಧೇಯ ! ಅನಂತರ ನೀನು ಭೀಮನಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ರೀತಿಯು ಅಧರ್ಮವಾದುದು. ಯುದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳು, ಕೇಶವ ಮತ್ತು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭೀಮಸೇನನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ

ವಿರಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ಪಾಂಡುನಂದನನು
ಕಠೋರವಾದ ಏನನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

07123013a ಯಸ್ಮಾತ್ಪು ಬಹು ರೂಕ್ಷಂ ಚ ಶ್ರಾವಿತಸ್ತೇ ವೃಕೋದರಃ|

07123013c ಪರೋಕ್ಷಂ ಯಚ್ಚ ಸೌಭದ್ರೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿರ್ನಿಹತೋ ಮಮ||

ಆದರೆ ನೀನು ಬಹಳ ಕಠೋರವಾಗಿ ವೃಕೋದರನಿಗೆ
ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದಿರಲ್ಲವೇ!

07123014a ತಸ್ಮಾದಸ್ಯಾವಲೇಪಸ್ಯ ಸದ್ಯಃ ಫಲಮವಾಪ್ನುಹಿ|

07123014c ತ್ವಯಾ ತಸ್ಯ ಧನುಶ್ಚಿನ್ನಮಾತ್ಮನಾಶಾಯ ದುರ್ಮತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ನಿನ್ನ ಅವಹೇಳನೆಗೆ ಸದ್ಯವೇ ಫಲವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. ದುರ್ಮತೇ! ನೀನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ನಿನ್ನದೇ ನಾಶವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆ.

07123015a ತಸ್ಮಾದ್ವಧ್ಯೋಽಸಿ ಮೇ ಮೂಢ ಸಭೃತ್ಯಬಲವಾಹನಃ|

07123015c ಕುರು ತ್ವಂ ಸರ್ವಕೃತ್ಯಾನಿ ಮಹತ್ತೇ ಭಯಮಾಗತಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಮೂಢ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸೇವಕ-ಸೇನೆ-
ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ
ಮಾಡಿಕೋ! ಮಹಾ ಭಯವು ಬರಲಿದೆ.

07123016a ಹಂತಾಸ್ಮಿ ವೃಷಸೇನಂ ತೇ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07123016c ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪ್ಯುಪಯಾಸ್ಯಂತಿ ಬುದ್ಧಿಮೋಹೇನ ಮಾಂ ನೃಪಾಃ|

07123016e ತಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯೇನಾಯುಧಮಾಲಭೇ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬುದ್ಧಿಮೋಹದಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವನೃಪರು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಡಿದಿರುವ ಆಯುಧದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಡುತ್ತೇನೆ.

07123017a ತ್ವಾಂ ಚ ಮೂಢಾಕೃತಪ್ರಜ್ಞಮತಿಮಾನಿನಮಾಹವೇ|

07123017c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಂದೋ ಭೃಶಂ ತಪ್ಸ್ಯತಿ ಪಾತಿತಂ||

ಮೂಢ! ಕೃತಜ್ಞನಾದ, ಅತಿಮಾನಿನಿಯಾದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂದ ದುರ್ಯೋಧನನು ತಪಿಸುತ್ತಾನೆ!"

07123018a ಅರ್ಜುನೇನ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತೇ ವಧೇ ಕರ್ಣಸುತಸ್ಯ ತು|

07123018c ಮಹಾನ್ಸುತುಮುಲಃ ಶಬ್ದೋ ಬಭೂವ ರಥಿನಾಂ ತದಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನ ಮಗನ ವಧೆಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ರಥಿಗಳ ಮಹಾ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಉಂಟಾಯಿತು.

07123019a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಕುಲಸಂಗ್ರಾಮೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಮಹಾಭಯೇ|

07123019c ಮಂದರಶ್ಮಿಃ ಸಹಸ್ರಾಂಶುರಸ್ತಂ ಗಿರಿಮುಪಾಗಮತ್||

ಮಹಾಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ಎಲ್ಲಕಡೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಮಂದರಶ್ಮಿ ಸಹಸ್ರಾಂಶುವು ಅಸ್ತಾಚಲವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

07123020a ತತೋ ರಾಜನ್ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರಸಿ ಸ್ಥಿತಂ|

07123020c ತೀರ್ಣಪ್ರತಿಜ್ಞಂ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮದ
ಶಿರಸಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಹೇಳಿದನು:

07123021a ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಸಂಪಾದಿತಾ ಜಿಷ್ಣೋ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಮಹತೀ ತ್ವಯಾ|

07123021c ದಿಷ್ಠ್ಯಾ ಚ ನಿಹತಃ ಪಾಪೋ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಃ ಸಹಾತ್ಮಜಃ||

“ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಜಿಷ್ಣೋ! ನಿನ್ನ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ!
ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರನು ಪಾಪಿ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಹತನಾದನು.

07123022a ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದೇವಸೇನಾಪಿ ಭಾರತ|

07123022c ಸೀದೇತ ಸಮರೇ ಜಿಷ್ಣೋ ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ||

ಜಿಷ್ಣೋ! ಭಾರತ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ದೇವಸೇನೆಯೂ ಕೂಡ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ
ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

07123023a ನ ತಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಲೋಕೇಷು ಚಿಂತಯನ್ಪುರುಷಂ ಕ್ವ ಚಿತ್|

07123023c ತ್ವದೃತೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಯ ಏತದ್ಯೋಧಯೇದ್ಬಲಂ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನಾನು ಎಷ್ಟೇ ಯೋಚಿಸಿದರೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ
ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನನ್ನೂ ನಾನು
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

07123024a ಮಹಾಪ್ರಭಾವಾ ಬಹವಸ್ವ ಯಾ ತುಲ್ಯಾಧಿಕಾಪಿ ವಾ|

07123024c ಸಮೇತಾಃ ಪೃಥಿವೀಪಾಲಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್|

07123024e ತೇ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಂ ನಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ದಂಶಿತಾಃ||

ಮಹಾಪ್ರಭಾವುಳ್ಳ, ನಿನ್ನ ಸಮನಾದ ಅಥವಾ ಅಧಿಕರಾದ
ಪೃಥಿವೀಪಾಲರು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದಾರೆ.
ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ಅವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಎದುರಿಸಲಾರರು.

07123025a ತವ ವೀರ್ಯಂ ಬಲಂ ಚೈವ ರುದ್ರಶಕ್ರಾಂತಕೋಪಮಂ|

07123025c ನೇದೃಶಂ ಶಕ್ನುಯಾತ್ ಕಶ್ಚಿದ್ರಣೇ ಕರ್ತುಂ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07123025e ಯಾದೃಶಂ ಕೃತವಾನದ್ಯ ತ್ವಮೇಕಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಲವು ರುದ್ರ-ಶಕ್ರರ ಸಮನಾಗಿದೆ.

ಶತ್ರುತಾಪನನಾದ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಇಂದು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ತೋರಿಸಲು ಶಕ್ಯರಿಲ್ಲ.

07123026a ಏವಮೇವ ಹತೇ ಕರ್ಣೇ ಸಾನುಬಂಧೇ ದುರಾತ್ಮನಿ|

07123026c ವರ್ಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂಯಸ್ತ್ವಾಂ ವಿಜಿತಾರಿಂ ಹತದ್ವಿಷಂ||

ದುರಾತ್ಮ ಕರ್ಣನು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹತನಾದಾಗ
ಪುನಃ ಶತ್ರುವನ್ನು ಗೆದ್ದ, ದ್ವೇಷಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಹೊಗಳುತ್ತೇನೆ.”

07123027a ತಮರ್ಜುನಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪ್ರಸಾದಾತ್ತವ ಮಾಧವ|

07123027c ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂ ಮಯೋತ್ತೀರ್ಣಾ ವಿಬುಧೈರಪಿ ದುಸ್ತರಾ||

ಅರ್ಜುನನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಮಾಧವ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುಸ್ತರವಾದ ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೇನೆ.

07123028a ಅನಾಶ್ಚಯೋರ್ ಜಯಸ್ತೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ನಾಥೋಽಸಿ ಮಾಧವ|

07123028c ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸ್ಮಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಮಾಧವ! ಯಾರ ನಾಥನು ನೀನೋ ಅವರ ಜಯವು

ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದುದೇನಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07123029a ತವೈವ ಭಾರೋ ವಾಷ್ಣೇಯ ತವೈವ ವಿಜಯಃ ಪ್ರಭೋ|

07123029c ವರ್ಧನೀಯಾಸ್ತವ ವಯಂ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನ||

ಪ್ರಭೋ! ವಾಷ್ಣೇಯ! ನೀನೇ ಪೊರೆಯುವವನು. ನೀನೇ ವಿಜಯ. ಮಧುಸೂದನ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನಿನ್ನ ಸೇವಕರು!”

07123030a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ್ಮಯನ್ ಕೃಷ್ಣಃ ಶನಕೈರ್ವಾಹಯನ್ ಹಯಾನ್|

07123030c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಾಯ ಕ್ರೂರಮಾಯೋಧನಂ ಮಹತ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕೃಷ್ಣನು ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಕ್ರೂರ ಮಹಾ ರಣವನ್ನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

07123031 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

07123031a ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಜಯಂ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಥಿತಂ ಚ ಮಹದ್ಯಶಃ|

07123031c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಶೇರತೇ ಶೂರಾಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಸ್ವ ಚ್ಚ ರೈರ್ಹತಾಃ||

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ, ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣಲು ಈ ಶೂರ ಪಾರ್ಥಿವರು ನಿನ್ನ ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ.

07123032a ವಿಕೀರ್ಣ ಶಸ್ತ್ರಾಭರಣಾ ವಿಪನ್ನಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪಾಃ|

07123032c ಸಂಚಿನ್ನಭಿನ್ನವರ್ಮಾಣೋ ವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ಪರಮಂ ಗತಾಃ||

ಶಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು ಚೆಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿವೆ. ಕುದುರೆ-ರಥ-ಆನೆಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಅವರ ಕವಚಗಳು ತುಂಡಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಡೆದು ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

07123033a ಸಸತ್ತ್ವಾ ಗತಸತ್ತ್ವಾಶ್ಚ ಪ್ರಭಯಾ ಪರಯಾ ಯುತಾಃ|

07123033c ಸಜೀವಾ ಇವ ಲಕ್ಷ್ಯಂತೇ ಗತಸತ್ತ್ವಾ ನರಾಧಿಪಾಃ||

ಕೆಲವರು ಇನ್ನೂ ಜೀವದಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಜೀವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತೀರಿಹೋದ ನರಾಧಿಪರೂ ಕೂಡ ಪರಮ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದು ಜೀವದಿಂದಿರುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07123034a ತೇಷಾಂ ಶರೈಃ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಶಿತೈಃ|

07123034c ವಾಹನೈರಾಯುಧೈಶ್ಚೈವ ಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಪಶ್ಯ ಮೇದಿನೀಂ||

ಅವರ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖ ಶರಗಳಿಂದ, ವಿವಿಧ ನಿಶಿತ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ,
ವಾಹನ-ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡು !

07123035a ವರ್ಮಭಿಶ್ಚವರ್ಮಭಿಹಾರೈಃ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚ ಸಕುಂಡಲೈಃ|

07123035c ಉಷ್ಣೀಷೈರ್ಮುಕುಟೈಃ ಸ್ತುಗ್ಭಿಶ್ಚೂಡಾಮಣಿಭಿರಂಬರೈಃ||

07123036a ಕಂಠಸೂತ್ರೈರಂಗದೈಶ್ಚ ನಿಷ್ಕೈರಪಿ ಚ ಸುಪ್ರಭೈಃ|

07123036c ಅನ್ಯೈಶ್ಚಾಭರಣೈಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ಭಾತಿ ಭಾರತ ಮೇದಿನೀ||

ಭಾರತ ! ಕವಚ-ಗುರಾಣಿ-ಹಾರಗಳಿಂದ, ಕುಂಡಲಯುಕ್ತ ಶಿರಗಳಿಂದ,
ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ-ಮುಕುಟಗಳಿಂದ, ಮಾಲೆಗಳು-ಚೂಡಾಮಣಿಗಳು-
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ, ಕಂಠಸೂತ್ರ-ಅಂಗದಗಳಿಂದ, ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ನಿಷ್ಕಗಳಿಂದ,
ಅನ್ಯ ಬಣ್ಣದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯು ಥಳಥಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

07123037a ಚಾಮರೈರ್ವ್ಯಜನೈಶ್ಚಿತ್ರೈರ್ಧ್ವಜೈಶ್ಚಾಶ್ವರಥದ್ವಿಪೈಃ|

07123037c ವಿವಿಧೈಶ್ಚ ಪರಿಸ್ತೋಮೈರಶ್ವಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಕೀರ್ಣಕೈಃ||

07123038a ಕುಥಾಭಿಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಭಿವರೂಢೈಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ|

07123038c ಸಂಸ್ತಿರ್ಣಾಂ ವಸುಧಾಂ ಪಶ್ಯ ಚಿತ್ರಪಟ್ಟಿರಿವಾವೃತಾಂ||

ಚಾಮರಗಳಿಂದ, ಬಣ್ಣದ ಕೇತುಗಳಿಂದ, ಧ್ವಜಗಳಿಂದ, ಕುದುರೆ-ರಥ-
ಆನೆಗಳಿಂದ, ಕುದುರೆಗಳ ವಿವಿಧ ಪರಿಸ್ತೋಮ-ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಗಳಿಂದ,
ಕುಥಗಳಿಂದ, ಮಹಾಧನಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ವರೂಢಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಈ
ವಸುಧೆಯು ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಹೊಡೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನೋಡು !

07123039a ನಾಗೇಭ್ಯಃ ಪತಿತಾನನ್ಯಾನ್ಕಲ್ವಿತೇಭ್ಯೋ ದ್ವಿಪೈಃ ಸಹ|

07123039c ಸಿಂಹಾನ್ವಜ್ರಪ್ರಣುನ್ನೇಭ್ಯೋ ಗಿಯಗ್ರೇಭ್ಯ ಇವ ಚ್ಯುತಾನ್||

ಆನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ, ಅನ್ಯರು ಆನೆಗಳೊಡನೆ ಬಿದ್ದಿರುವವರು
ಸಿಡಿಲುಬಡಿದ ಪರ್ವತದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಸಿಂಹಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07123040a ಸಂಸ್ಮೃತಾನ್ವಾಜಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಧರಣ್ಯಾಂ ಪಶ್ಯ ಚಾಪರಾನ್|

07123040c ಪದಾತಿಸಾದಿಸಂಘಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷತಜೌಘಪರಿಪ್ಲುತಾನ್||

ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಧರಣಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಿರುವ ಪದಾತಿ-ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ
ತೋಯ್ದುಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!”

07123041 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07123041a ಏವಂ ಸಂದರ್ಶಯನ್ ಕೃಷ್ಣೋ ರಣಭೂಮಿಂ ಕಿರೀಟಿನಃ|

07123041c ಸ್ವೈಃ ಸಮೇತಃ ಸ ಮುದಿತಃ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ವ್ಯನಾದಯತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿರೀಟಿಗೆ
ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನವರೊಂದಿಗೆ ಮುದಿತನಾಗಿ
ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ತ್ರಿವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

೧೨೪

ಜಯದ್ರಥನ ವಧೆಯಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿದುದು (೧-೧೮). ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿಮಾತು (೧೯-೨೬).
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಮಸೇನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನೂ ಅಭಿನಂದಿಸಿದುದು (೨೭-
೩೩).

07124001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07124001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ರಥಾದಾಪ್ಲುತ್ಯ ಭಾರತ|

07124001c ಪರ್ಯಷ್ಟಜತ್ತದಾ ಕೃಷ್ಣಾವಾನಂದಾಶ್ರುಪರಿಪ್ಲುತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಇಳಿದು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದವನಾಗಿ
ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

07124002a ಪ್ರಮೃಜ್ಯ ವದನಂ ಶುಭ್ರಂ ಪುಂಡರೀಕಸಮಪ್ರಭಂ|

07124002c ಅಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ ಚ ಧನಂಜಯಂ||

ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಶುಭ್ರ ಮುಖವನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು
ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07124003a ದಿಷ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತೀರ್ಣಭಾರೌ ಮಹಾರಥೌ|

07124003c ದಿಷ್ಯಾ ಚ ನಿಹತಃ ಪಾಪಃ ಸೈಂಧವಃ ಪುರುಷಾಧಮಃ||

“ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾರಥರೂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ
ಭಾರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!
ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು - ಪುರುಷಾಧಮ ಪಾಪಿ ಸೈಂಧವನು ಹತನಾದನು.

07124004a ಕೃಷ್ಣ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಮಮ ಪ್ರೀತಿರ್ಮಹತೀ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಾ|

07124004c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಶತ್ರುಗಣಾಶ್ಚೈವ ನಿಮಗ್ನಾಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ||

ಕೃಷ್ಣ! ಸೌಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ನನ್ನ ಸಂತೋಷವು ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು - ಶತ್ರುಗಣಗಳು ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿವೆ.

07124005a ನ ತೇಷಾಂ ದುಷ್ಕರಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ|

07124005c ಸರ್ವಲೋಕಗುರುರ್ಯೇಷಾಂ ತ್ವಂ ನಾಥೋ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರುವ ನೀನು ಯಾರ
ನಾಥನೋ ಅವರಿಗೆ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಕರ
ಕಾರ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

07124006a ತವ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಗೋವಿಂದ ವಯಂ ಜೇಷ್ಠಾಮಹೇ ರಿಪೂನ್|

07124006c ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಾತ್ತೇ ದಾನವಾನ್ಪಾಕಶಾಸನಃ||

ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪಾಕಶಾಸನನು ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಗೋವಿಂದ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾವು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆ.

07124007a ಪೃಥಿವೀವಿಜಯೋ ವಾಪಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯೋಽಪಿ ವಾ|

07124007c ಧ್ರುವೋ ಹಿ ತೇಷಾಂ ವಾಷ್ಣೇಯ ಯೇಷಾಂ ತುಷ್ಪೋಽಸಿ ಮಾಧವ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಮಾಧವ ! ಯಾರಿಂದ ನೀನು ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೋ
ಅವರಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀ ವಿಜಯ ಅಥವಾ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳ ವಿಜಯವೂ
ನಿಶ್ಚಯವಾದುದೇ !

07124008a ನ ತೇಷಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ಪಾಪಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಾ ಪರಾಜಯಃ|

07124008c ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರನಾಥಸ್ತ್ವಂ ಯೇಷಾಂ ತುಷ್ಪೋಽಸಿ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರನ ನಾಥನಾದ ನೀನು ಯಾರಮೇಲೆ
ತುಷ್ಟನಾಗಿರುವೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾಪವೆನ್ನುವುದಾಗಲೀ
ಪರಾಜಯವಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07124009a ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧೃಷೀಕೇಶ ಶಕ್ರಃ ಸುರಗಣೇಶ್ವರಃ|

07124009c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ಪ್ರವಾನ್ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಹೃಷೀಕೇಶ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸುರಗಣೇಶ್ವರ ಶಕ್ರನು
ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯವನ್ನು ಪಡೆದನು.

07124010a ತವ ಚೈವ ಪ್ರಸಾದೇನ ತ್ರಿದಶಾಸ್ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ|

07124010c ಅಮರತ್ವಂ ಗತಾಃ ಕೃಷ್ಣ ಲೋಕಾಂಶ್ಚಾಶ್ನುವತೇಽಕ್ಷಯಾನ್||

ಕೃಷ್ಣ ! ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ತ್ರಿದಶರು ಅಮರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದರು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

07124011a ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಸಮುತ್ಥೇನ ವಿಕ್ರಮೇಣಾರಿಸೂದನ|

07124011c ಸುರೇಶತ್ವಂ ಗತಃ ಶಕ್ರೋ ಹತ್ವಾ ದೈತ್ಯಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅರಿಸೂದನ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಶಕ್ರನು
ಸಹಸ್ರಾರು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸುರೇಶತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

07124012a ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧೃಷೀಕೇಶ ಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ|

07124012c ಸ್ವವರ್ತಮನಿ ಸ್ಥಿತಂ ವೀರ ಜಪಹೋಮೇಷು ವರ್ತತೇ||

ಹೃಷೀಕೇಶ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳ ಈ ಜಗತ್ತು
ತನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ; ಜಪ-ಹೋಮಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದೆ.

07124013a ಏಕಾರ್ಣವಮಿದಂ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವಮಾಸೀತ್ತಮೋಮಯಂ|

07124013c ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಪ್ರಕಾಶತ್ವಂ ಜಗತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನರೋತ್ತಮಂ||

ಹಿಂದೆ ಇದು ಒಂದೇ ಸಾಗರವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಅತ್ಯಂತ ಕತ್ತಲೆಯು
ಆವರಿಸಿತ್ತು. ನರೋತ್ತಮ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಜಗತ್ತು
ಪ್ರಕಾಶತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

07124014a ಸೃಷ್ಟಾರಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಪರಮಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಂ|

07124014c ಯೇ ಪ್ರಪನ್ನಾ ಹೃಷೀಕೇಶಂ ನ ತೇ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಸೃಷ್ಟಾರ, ಪರಮಾತ್ಮ, ಅಚ್ಯುತ, ಹೃಷೀಕೇಶನನ್ನು
ಯಾರು ಮೊರೆಹೊಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಎಂದೂ
ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

07124015a ಅನಾದಿನಿಧನಂ ದೇವಂ ಲೋಕಕರ್ತಾರಮವ್ಯಯಂ|

07124015c ತ್ವಾಂ ಭಕ್ತಾ ಯೇ ಹೃಷೀಕೇಶ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರಂತಿ ತೇ||

ಹೃಷೀಕೇಶ ! ಅನಾದಿನಿಧನ, ದೇವ, ಲೋಕಕರ್ತಾರ,
ಅವ್ಯಯನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

07124016a ಪರಂ ಪುರಾಣಂ ಪುರುಷಂ ಪುರಾಣಾನಾಂ ಪರಂ ಚ ಯತ್|

07124016c ಪ್ರಪದ್ಯತಸ್ತಂ ಪರಮಂ ಪರಾ ಭೂತಿರ್ವಿಧೀಯತೇ||

ಪರಮ, ಪುರಾಣ, ಪುರಾಣಗಳ ಪುರುಷ, ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಯಾರು
ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಪರಮ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

07124017a ಯೋಽಗಾತ ಚತುರೋ ವೇದಾನ್ಯಶ್ಚ ವೇದೇಷು ಗೀಯತೇ|

07124017c ತಂ ಪ್ರಪದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಭೂತಿಮಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಾಂ||

ಯಾರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೂ ಹಾಡುವವೋ, ಯಾರು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ
ಹಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನೋ ಆ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಶರಣುಹೊಕ್ಕು ಅನುತ್ತಮ
ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

07124018a ಧನಂಜಯಸಖಾ ಯಶ್ಚ ಧನಂಜಯಹಿತಶ್ಚ ಯಃ|

07124018c ತಂ ಧನಂಜಯಗೋಪ್ತಾರಂ ಪ್ರಪದ್ಯ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಯಾರು ಧನಂಜಯನ ಸಖನಾಗಿರುವನೋ, ಯಾರು ಧನಂಜಯನ
ಹಿತೈಷಿಯೋ ಆ ಧನಂಜಯರಕ್ಷಕನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕರೆ ಸುಖವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

07124019a ಇತ್ಯುಕ್ತೌ ತೌ ಮಹಾತ್ಮಾನಾವೃಭೌ ಕೇಶವಪಾಂಡವೌ|

07124019c ತಾವಬ್ರುತಾಂ ತದಾ ಹೃಷ್ವೌ ರಾಜಾನಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಂ||

ಹೀಗೆ ಅವನು ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವ-ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೇಳಲು
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೃಷ್ವರಾಗಿ ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಪತಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:

07124020a ತವ ಕೋಪಾಗ್ನಿನಾ ದಗ್ಧಃ ಪಾಪೋ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ|

07124020c ಉದೀರ್ಣಂ ಚಾಪಿ ಸುಮಹದ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಬಲಂ ರಣೇ||

“ರಾಜಾ! ನಿನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಾಪಿ ಜಯದ್ರಥನು
ಸುಟ್ಟುಹೋದನು ಮತ್ತು ರಣದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅತಿದೊಡ್ಡ
ಬಲವು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಯಿತು.

07124021a ಹನ್ಯತೇ ನಿಹತಂ ಚೈವ ವಿನಂಕ್ಷ್ಯತಿ ಚ ಭಾರತ|

07124021c ತವ ಕ್ರೋಧಹತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಕೌರವಾಃ ಶತ್ರುಸೂದನ||

ಭಾರತ! ಶತ್ರುಸೂದನ! ನಿನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಹತರಾದವರು
ಹತರಾದರು. ಇನ್ನೂ ಹತರಾಗಲಿದ್ದಾರೆ.

07124022a ತ್ವಾಂ ಹಿ ಚಕ್ಷುರ್ಹಣಂ ವೀರಂ ಕೋಪಯಿತ್ವಾ ಸುಯೋಧನಃ|

07124022c ಸಮಿತ್ರಬಂಧುಃ ಸಮರೇ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ಷ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ||

ದೃಷ್ಟಿಹಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲ ವೀರ ನಿನ್ನನ್ನು
ಕೋಪಗೊಳಿಸಿ ದುರ್ಮತಿ ಸುಯೋಧನನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ-
ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

07124023a ತವ ಕ್ರೋಧಹತಃ ಪೂರ್ವಂ ದೇವೈರಪಿ ಸುದುರ್ಜಯಃ|

07124023c ಶರತಲ್ಪಗತಃ ಶೇತೇ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ||

ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹತನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
ಸುದುರ್ಜಯನಾದ ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು
ಶರತಲ್ಪಗತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07124024a ದುರ್ಲಭೋ ಹಿ ಜಯಸ್ತೇಷಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ರಿಪುಸೂದನ|

07124024c ಯಾತಾ ಮೃತ್ಯುವಶಂ ತೇ ವೈ ಯೇಷಾಂ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಸಿ ಪಾಂಡವ||

ರಿಪುಸೂದನ! ಪಾಂಡವ! ಯಾರ ಮೇಲೆ ನೀನು ಕ್ರುಧನಾಗಿದ್ದೀಯೋ
ಅವರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯವು ದುರ್ಲಭವೇ ಸರಿ. ಅವರು
ಈಗಾಗಲೇ ಮೃತ್ಯುವಶರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

07124025a ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಣಾಃ ಪ್ರಿಯಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಸೌಖ್ಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

07124025c ಅಚಿರಾತ್ತಸ್ಯ ನಶ್ಯಂತಿ ಯೇಷಾಂ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಸಿ ಮಾನದ||

ಮಾನದ! ಯಾರ ಮೇಲೆ ನೀನು ಕ್ರುಧನಾಗಿದ್ದೀಯೋ ಅವರ ರಾಜ್ಯ,
ಪ್ರಾಣಗಳು, ಪ್ರಿಯರು, ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸುಖಗಳು ಬೇಗನೇ
ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

07124026a ವಿನಷ್ಟಾನ್ಕೌರವಾನ್ಮನ್ಯೇ ಸಪುತ್ರಪಶುಬಾಂಧವಾನ್|

07124026c ರಾಜಧರ್ಮಪರೇ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವಯಿ ಕ್ರುದ್ಧೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಿತ್ಯವೂ ರಾಜಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನೀನು

ಕುದ್ಧನಾಗಿರಲು ಕೌರವರು ಪುತ್ರ-ಪಶು-ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ
ವಿನಷ್ಟರಾದರೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೋ.”

07124027a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07124027c ಅಭಿವಾದ್ಯ ಗುರುಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಮಾರ್ಗಣ್ಯೈಃ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತೌ|

07124027e ಸ್ಥಿತಾವಾಸ್ತಾಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಪರಿವಾರಿತೌ||

ಆಗ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಕ್ಷತ-ವಿಕ್ಷತರಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮ
ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಹಿರಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು.
ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸರೂ ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ಪರಿವೃತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ
ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

07124028a ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವ ಮುದಿತೌ ವೀರೌ ಪ್ರಾಂಜಲೀ ಚಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತೌ|

07124028c ಅಭ್ಯನಂದತ ಕೌಂತೇಯಸ್ತಾವುಭೌ ಭೀಮಸಾತ್ಯಕೀ||

ಕೈಮುಗಿದು ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಮುದಿತ ವೀರರಾದ ಭೀಮ-
ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೌಂತೇಯನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ
ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು:

07124029a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಂ ವೀರೌ ವಿಮುಕ್ತೌ ಸೈನ್ಯಸಾಗರಾತ್|

07124029c ದ್ರೋಣಗ್ರಾಹಾದ್ಧುರಾಧರ್ಷಾದ್ಧಾರ್ಧಿಕೈರ್ಮಕರಾಲಯಾತ್|

“ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ದುರಧರ್ಷ ದ್ರೋಣನೆಂಬ ತಿಮಿಂಗಿಲ ಮತ್ತು
ಹಾರ್ದಿಕೈನೆಂಬ ಮೊಸಳೆಯಿದ್ದ ಸೈನ್ಯ ಸಾಗರದಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ
ಬಂದಿರುವ ನೀವಿಬ್ಬರು ವೀರರನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07124029e ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

07124030a ಯುವಾಂ ವಿಜಯಿನೌ ಚಾಪಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂಯುಗೇ|

07124030c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ದ್ರೋಣೋ ಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಹಾರ್ದಿಕೃಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ರಣದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವರೂ
ಸೋತುಹೋದರು. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ರಣದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು
ಗಳಿಸಿಬಂದ ನಿಮ್ಮಿವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು !
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲ ಹಾರ್ದಿಕರು ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು.

07124031a ಸೈನ್ಯಾರ್ಣವಂ ಸಮುತ್ತೀರ್ಣೌ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಚಾನಘೌ|

07124031c ಸಮರಶ್ಲಾಘಿನೌ ವೀರೌ ಸಮರೇಷ್ವಪಲಾಯಿನೌ|

07124031e ಮಮ ಪ್ರಾಣಸಮೌ ಚೈವ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಾಮಹಂ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ! ಸೈನ್ಯಸಮುದ್ರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದಾಟಿಬಂದ, ಅನಘ,
ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ, ವೀರ, ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಇರುವ, ನನ್ನ
ಪ್ರಾಣಸಮರಾದ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ !”

07124032a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಾಂಡವೋ ರಾಜಾ ಯುಯುಧಾನವೃಕೋದರೌ|

07124032c ಸಸ್ವಜೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೌ ಹರ್ಷಾದ್ಬಾಷ್ಟಂ ಮುಮೋಚ ಹ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಜಾ ಪಾಂಡವನು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಯುಯುಧಾನ-
ವೃಕೋದರರನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು ಮತ್ತು ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದನು.

07124033a ತತಃ ಪ್ರಮುದಿತಂ ಸರ್ವಂ ಬಲಮಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07124033c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಜಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುದ್ಧಾಯ ಚ ಮನೋ ದಧೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಪಾಂಡವರ ಜಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ಮುದಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧದ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರಹರ್ಷೇ ಚತುರ್ವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಹರ್ಷ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ದುರ್ಯೋಧನನು ಅನುತಾಪಗೊಂಡು ದ್ರೋಣನಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (೧-೨೫).

07125001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07125001a ಸ್ಯಂಧವೇ ನಿಹತೇ ರಾಜನ್ಪುತ್ರಸ್ತವ ಸುಯೋಧನಃ|

07125001c ಅಶ್ರುಕ್ಲಿನ್ನಮುಖೋ ದೀನೋ ನಿರುತ್ಸಾಹೋ ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸ್ಯಂಧವನು ಹತನಾಗಲು ನಿನ್ನ
ಪುತ್ರ ಸುಯೋಧನನು ಕಣ್ಣೀರುತುಂಬಿ, ಬೇಸರದ ಮುಖದಲ್ಲಿ
ದೀನನೂ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಯೂ ಆದನು.

07125001e ಅಮನ್ಯತಾರ್ಜುನಸಮೋ ಯೋಧೋ ಭುವಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

07125002a ನ ದ್ರೋಣೋ ನ ಚ ರಾಧೇಯೋ ನಾಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕೃಪೋ ನ ಚ|

07125002c ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತಾ ಇತಿ ಮಾರಿಷ||

ಅರ್ಜುನನ ಸಮನಾದ ಯೋಧನು ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾರಿಷ! ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲನು ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ, ರಾಧೇಯನಾಗಲೀ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾಗಲೀ ಪರ್ಯಾಪ್ತರಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

07125003a ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಹಿ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಃ ಸರ್ವಾನ್ಮಮ ಮಹಾರಥಾನ್|

07125003c ಅವಧೀತ್ಸ್ಯಂಧವಂ ಸಂಖ್ಯೇ ನೈನಂ ಕಶ್ಚಿ ದವಾರಯತ್||

“ನನ್ನ ಸರ್ವ ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

07125004a ಸರ್ವಥಾ ಹತಮೈವೈತತ್ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಹದ್ಬಲಂ|

07125004c ನ ಹ್ಯಸ್ಯ ವಿದ್ಯತೇ ತ್ರಾತಾ ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಪುರಂದರಃ||

ಕೌರವರ ಈ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಸರ್ವಥಾ ನಾಶವಾಗಿಹೋಯಿತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುರಂದರನೇ ಬಂದರೂ ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರನು !

07125005a ಯಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕೃತಃ ಶಸ್ತ್ರಸಮುದ್ಯಮಃ|

07125005c ಸ ಕರ್ಣೋ ನಿರ್ಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಹತಶ್ಚೈವ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಯಾರನ್ನು ಉಪಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಾನು ಈ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನೋ ಅದೇ ಕರ್ಣನೇ ರಣದಲ್ಲಿ

ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಜಯದ್ರಥನು ಹತನಾದನು !

07125006a ಪರುಷಾಣಿ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಪ್ರೋಕ್ತವಾನ್ಯಃ ಸ್ಮ ಪಾಂಡವಾನ್|

07125006c ಸ ಕರ್ಣೋ ನಿರ್ಜಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಸ್ಯಂಧವಶ್ಚ ನಿಪಾತಿತಃ||

ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಆ ಕರ್ಣನೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತನಾಗಿ ಜಯದ್ರಥನು ಹತನಾದನು !

07125007a ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಶಮಂ ಯಾಚಂತಮಚ್ಯುತಂ|

07125007c ತೃಣವತ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಸ ಕರ್ಣೋ ನಿರ್ಜಿತೋ ಯುಧಿ||

ಯಾರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಂಡೆನೋ ಆ ಕರ್ಣನೇ ಯುಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ!”

07125008a ಏವಂ ಕ್ಲಾಂತಮನಾ ರಾಜನ್ನುಪಾಯಾದ್ಧ್ರೋಣಮೀಕ್ಷಿತುಂ|

07125008c ಆಗಸ್ಯ ತ್ಸರ್ವ ಲೋಕಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಹೀಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸರ್ವ ಲೋಕವನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋದನು.

07125009a ತತಸ್ತತ್ಸರ್ವ ಮಾಚಖ್ಯೌ ಕುರೂಣಾಂ ವೈಶಸಂ ಮಹತ್|

07125009c ಪರಾನ್ವಿಜಯತಶ್ಚಾಪಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ನಿಮಜ್ಜತಃ||

ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕುರುಗಳ ಮಹಾನಾಶವನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳ ವಿಜಯವನ್ನೂ, ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು.

07125010 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07125010a ಪಶ್ಯ ಮೂರ್ಧಾ ವಸಿಕ್ತಾನಾಮಾಚಾರ್ಯ ಕದನಂ ಕೃತಂ|

07125010c ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಮುಖಿತಃ ಶೂರಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಮಮ ಪಿತಾಮಹಂ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯ ! ನಾಯಕನಾಗಿ
ಅಭಿಷೇಕಗೊಂಡು ಕದನವನ್ನಾಡಿದ ನನ್ನ ಪಿತಾಮಹ ಶೂರ
ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿರಿ !

07125011a ತಂ ನಿಹತ್ಯ ಪ್ರಲುಬ್ಧೋಽಯಂ ಶಿಖಿಂಡೀ ಪೂರ್ಣಮಾನಸಃ|

07125011c ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಸೇನಾಗ್ರಮಭಿಕರ್ಷತಿ||

ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರಲುಬ್ಧನಾದ ಈ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ
ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಎದಿರುನಿಂತು ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ !

07125012a ಅಪರಶ್ಚಾ ಪಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07125012c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಃ ಸಪ್ತ ಹತ್ವಾ ಹತೋ ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥಃ||

ಅನಂತರವೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ದುರ್ಧರ್ಷ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಏಳು
ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜಾ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ವಧಿಸಿದನು.

07125013a ಅಸ್ಮದ್ವಿಜಯಕಾಮಾನಾಂ ಸುಹೃದಾಮುಪಕಾರಿಣಾಂ|

07125013c ಗಂತಾಸ್ಮಿ ಕಥಮಾನ್ಯಣ್ಯಂ ಗತಾನಾಂ ಯಮಸಾದನಂ||

ನಮಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಆ ಉಪಕಾರಿ

ಸುಹೃದಯರ ಋಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೀರಿಸಲಿ?

07125014a ಯೇ ಮದರ್ಥಂ ಪರೀಪ್ಸಂತಿ ವಸುಧಾಂ ವಸುಧಾಧಿಪಾಃ|

07125014c ತೇ ಹಿತ್ವಾ ವಸುಧೈಶ್ವರ್ಯಂ ವಸುಧಾಮಧಿಶೇರತೇ||

ನನಗಾಗಿ ಈ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಯಾರು ಬಯಸಿದ್ದರೋ ಆ ವಸುಧಾಧಿಪರೇ ಈ ವಸುಧೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ವಸುಧೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ!

07125015a ಸೋಽಹಂ ಕಾಪುರುಷಃ ಕೃತ್ವಾ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಕ್ಷಯಮೀದೃಶಂ|

07125015c ನಾಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರೇಣ ಪಾತುಮಾತ್ಮಾನಮುತ್ಸಹೇ||

ಮಿತ್ರರ ಈ ರೀತಿಯ ವಿನಾಶವನ್ನೆಸಗಿ ಹೇಡಿಯಾದ ನಾನು ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ನನ್ನ ಈ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆದು ಪುನೀತನಾಗಲಾರೆನು.

07125016a ಮಮ ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ತಥಾ ಧರ್ಮಾ ಪಚಾಯಿನಃ|

07125016c ವ್ಯಾಯಚ್ಚಂತೋ ಜಿಗೀಷಂತಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಲುಬ್ಧನಾದ, ಪಾಪಿಯಾದ, ಮತ್ತು ಧರ್ಮನಾಶಕನಾದ ನನಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

07125017a ಕಥಂ ಪತಿತವೃತ್ತಸ್ಯ ಪೃಥಿವೀ ಸುಹೃದಾಂ ದ್ರುಹಃ|

07125017c ವಿವರಂ ನಾಶಕದ್ಧಾತುಂ ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಸದಿ||

ಪತಿತನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ಸುಹೃದರಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಿದ
ನನಗೆ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಏಕೆ ಸೀಳಿಹೋಗಿ
ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ?

07125018a ಸೋಽಹಂ ರುಧಿರಸಿಕ್ತಾಂಗಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪಿತಾಮಹಂ|

07125018c ಶಯಾನಂ ನಾಶಕಂ ತ್ರಾತುಂ ಭೀಷ್ಮಮಾಯೋಧನೇ ಹತಂ||

ರಾಜರ ಮಧ್ಯೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಅಂಗಗಳು ರಕ್ತದಿಂದ
ತೋಯುತ್ತಿರಲು ಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾಗಿ ಮಲಗಿದಾಗ ನಾನು
ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07125019a ತಂ ಮಾಮನಾರ್ಯಪುರುಷಂ ಮಿತ್ರದ್ರುಹಮಧಾರ್ಮಿಕಂ|

07125019c ಕಿಂ ಸ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಸಮೇತ್ಯ ಪರಲೋಕಜಿತ್||

ಆ ದುರ್ಧರ್ಷ ಪರಲೋಕವನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವವನು ಈ
ಅನಾರ್ಯಪುರುಷ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ಅಧಾರ್ಮಿಕ ನನಗೆ ಏನು
ಹೇಳಿಯಾನು?

07125020a ಜಲಸಂಧಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಪಶ್ಯ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ಹತಂ|

07125020c ಮದರ್ಥಮುದ್ಯತಂ ಶೂರಂ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಥಂ||

ನನಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾರಥ ಶೂರ
ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಜಲಸಂಧನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸಂಹರಿಸಿದುದನ್ನು
ನೋಡು !

07125021a ಕಾಂಬೋಜಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾಲಂಬುಸಮೇವ ಚ|

07125021c ಅನ್ಯಾನ್ಭಹಾಂಶ್ಚ ಸುಹೃದೋ ಜೀವಿತಾರ್ಥೋಽದ್ಯ ಕೋ ಮಮ||

ಕಾಂಬೋಜ, ಅಲಂಬುಸ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸುಹೃದಯರು
ಹತರಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದು ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದರ
ಅರ್ಥವೇನು?

07125022a ವ್ಯಾಯಚ್ಚಂತೋ ಹತಾಃ ಶೂರಾ ಮದರ್ಥೇ ಯೇಽಪರಾಜ್ಮುಖಾಃ|

07125022c ಯತಮಾನಾಃ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ವಿಜೇತುಮಹಿತಾನ್ಮಮ||

ನನ್ನ ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪರಾಜ್ಮುಖರಾಗದೇ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದ ಶೂರರು ಹತರಾದರು.

07125023a ತೇಷಾಂ ಗತ್ವಾಹಮಾನ್ಯಣ್ಯಮದ್ಯ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಪರಂತಪ|

07125023c ತರ್ಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಾನೇವ ಜಲೇನ ಯಮುನಾಮನು||

ಪರಂತಪ! ಇಂದು ಹೊರಟುಹೋಗಿರುವ ಅವರ ಋಣವನ್ನು ನಾನು
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಮುನೆಯ ಜಲದಿಂದ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತು
ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

07125024a ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರ|

07125024c ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇನ ಚ ಶಪೇ ವೀರ್ಯೇಣ ಚ ಸುತ್ತೈರಪಿ||

ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನು
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುತ್ತರ ಮೇಲೆ
ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಿಯಿಂದ ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07125025a ನಿಹತ್ಯ ತಾನ್ರಣೇ ಸರ್ವಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

07125025c ಶಾಂತಿಂ ಲಬ್ಧಾಸ್ಮಿ ತೇಷಾಂ ವಾ ರಣೇ ಗಂತಾ ಸಲೋಕತಾಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸಿ
ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಹೋಗಿರುವ
ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07125026a ನ ಹೀದಾನೀಂ ಸಹಾಯಾ ಮೇ ಪರೀಪ್ಸಂತ್ಯನುಪಸ್ಯತಾಃ|

07125026c ಶ್ರೀಯೋ ಹಿ ಪಾಂಡೂನ್ಮನ್ಯಂತೇ ನ ತಥಾಸ್ಮಾನ್ಮಹಾಭುಜ||

ಮಹಾಭುಜ ! ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಬಂದವರು ಈಗ ನನಗೆ
ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಅವರು
ನಮ್ಮನ್ನಲ್ಲ - ಪಾಂಡವರನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

07125027a ಸ್ವಯಂ ಹಿ ಮೃತ್ಯುರ್ವಿಹಿತಃ ಸತ್ಯಸಂಧೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07125027c ಭವಾನುಪೇಕ್ಷಾಂ ಕುರುತೇ ಸುಶಿಷ್ಯತ್ವಾದ್ಧನಂಜಯೇ||

ಆ ಸತ್ಯಸಂಧ ಭೀಷ್ಮನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
ತಂದುಕೊಂಡನು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಧನಂಜಯನಿಂದಾಗಿ
ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

07125028a ಅತೋ ವಿನಿಹತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇಽಸ್ಮಜ್ಜಯಚಿಕೀರ್ಷವಃ|

07125028c ಕರ್ಣಮೇವ ತು ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸಂಪ್ರತ್ಯಸ್ಮಜ್ಜಯೈಷಿಣಂ||

ನಮಗೆ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಹತರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಜಯವನ್ನು ತರುವ
ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07125029a ಯೋ ಹಿ ಮಿತ್ರಮವಿಚ್ಛಾಯ ಯಾಥಾತಥ್ಯೇನ ಮಂದಧೀಃ|

07125029c ಮಿತ್ರಾರ್ಥೇ ಯೋಜಯತ್ಯೇನಂ ತಸ್ಯ ಸೋಽರ್ಥೋಽವಸೀದತಿ||

ಯಾವ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ಮಿತ್ರನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಸರಿಯಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಮಿತ್ರರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಹಿಸಿದರೆ
ಅದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

07125030a ತಾದ್ಯಗ್ರೂಪಮಿದಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕೃತಂ ಮಮ ಸುಹೃದ್ಭ್ಯವೈಃ|

07125030c ಮೋಹಾಲ್ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ಜಿಹ್ಮಾಚಾರ್ಯೈಸ್ತತಸ್ತತಃ||

ಲುಬ್ಧ, ಪಾಪಿ, ಕುಟಿಲ, ಧನಲೋಭಿಯಾದ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳೂ
ಸುಹೃದಯರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಂದ ಹೀಗೆಯೇ ಹಾಳಾಗಿ
ಹೋಯಿತು.

07125031a ಹತೋ ಜಯದ್ರಥಶ್ಚೈವ ಸೌಮದತ್ತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07125031c ಅಭೀಷಾಹಾಃ ಶೂರಸೇನಾಃ ಶಿಬಯೋಽಥ ವಸಾತಯಃ||

ಜಯದ್ರಥ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಸೌಮದತ್ತಿ, ಅಭೀಷಾಹರು, ಶೂರಸೇನರು,
ಶಿಬಿಗಳು ಮತ್ತು ವಸಾಹತರು ಹತರಾದರು.

07125032a ಸೋಽಹಮದ್ಯ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ರ ತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07125032c ಹತಾ ಮದರ್ಥಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಾಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ನನಗಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭರು
ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನೂ
ಕೂಡ ಇಂದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

07125033a ನ ಹಿ ಮೇ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥಸ್ತಾನೃತೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಾನ್|

07125033c ಆಚಾರ್ಯಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮನುಜಾನಾತು ನೋ ಭವಾನ್||

ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಇಲ್ಲದೇ ನಾನು ಬದುಕಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ನೀವು ನನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ನೀಡಬೇಕು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
ದುರ್ಯೋಧನಾನುತಾಪೇ ಪಂಚವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾನುತಾಪ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐಪ್ಪತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ದ್ರೋಣನ ಮಾತು (೧-೩೯).

07126001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07126001a ಸಿಂಧುರಾಜೇ ಹತೇ ತಾತ ಸಮರೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ|

07126001c ತಥೈವ ಭೂರಿಶ್ರವಸಿ ಕಿಮಾಸೀದ್ವೋ ಮನಸ್ತದಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ
ಸಿಂಧುರಾಜ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಭೂರಿಶ್ರವರು ಹತರಾಗಲು ನಿನ್ನ
ಮನಸ್ಸು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?”

07126002a ದುರ್ಯೋಧನೇನ ಚ ದ್ರೋಣಸ್ತಥೋಕ್ತಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

07126002c ಕಿಮುಕ್ತವಾನ್ಪರಂ ತಸ್ಮಾತ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೀಗೆ
ಹೇಳಲು ಅವನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಏನು ಹೇಳಿದನೆನ್ನುವುದನ್ನು
ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07126003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07126003a ನಿಷ್ಪಾನಕೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸ್ವನ್ಯಾನಾಂ ತವ ಭಾರತ|

07126003c ಸೈಂಧವಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮೇವ ಚ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ ! ಸೈಂಧವನೂ ಭೂರಿಶ್ರವನೂ
ಹತರಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಶೋಕವುಂಟಾಯಿತು.

07126004a ಮಂತ್ರಿತಂ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇ ಸರ್ವಮವಮೇನಿರೇ|

07126004c ಯೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ನಿಹತಾಃ ಶತಶಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ||

ಯಾರ ಸಲಹೆಯಿಂದ ನೂರಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಹತರಾದರೋ ಆ
ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನಾದರಿಸಿದರು.

07126005a ದ್ರೋಣಸ್ತು ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ದುರ್ಮನಾಃ|

07126005c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತು ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಭೃಶಮಾರ್ತೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿತ
ಮನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಯೋಚಿಸಿ, ತುಂಬಾ
ಆರ್ತನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

07126006a ದುರ್ಯೋಧನ ಕಿಮೇವಂ ಮಾಂ ವಾಕ್ಯರೈರಭಿಕ್ಯಂತಸಿ|

07126006c ಅಜಯ್ಯಂ ಸಮರೇ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ||

“ದುರ್ಯೋಧನ ! ಮಾತಿನ ಶರಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ತುಂಡು ತುಂಡು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಅಜೇಯನೆಂದು
ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

07126007a ಏತೇನೈವಾರ್ಜುನಂ ಜ್ಞಾತುಮಲಂ ಕೌರವ ಸಂಯುಗೇ|

07126007c ಯಚ್ಚಿಖಿಂಡ್ಯವಧೀದ್ಭೀಷ್ಮಂ ಪಾಲ್ಯಮಾನಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಕೌರವ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಅತುಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಖಿಂಡಿಯು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು
ವಧಿಸಿದುದೊಂದೇ ಸಾಕು.

07126008a ಅವಧ್ಯಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಯುಗೇ ದೇವಮಾನುಷೈಃ|

07126008c ತದೈವಾಜ್ಞಾಸಿಷಮಹಂ ನೇಯಮಸ್ತೀತಿ ಭಾರತೀ||

ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ದೇವಮಾನುಷರಿಂದಲೂ ಅವಧ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಅವನು

ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯು
ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

07126009a ಯಂ ಪುಂಸಾಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವಶೂರಮಮಂಸ್ಮಹಿ|

07126009c ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ಶೂರೇ ಕಿಂ ಶೇಷಂ ಪರ್ಯುಪಾಸ್ಮಹೇ||

ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಶೂರನೆಂದು
ನಾವು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೋ ಆ ಶೂರನೇ ಹತನಾದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ
ಯಾರನ್ನು ಶರಣುಹೋಗಬಲ್ಲೆವು?

07126010a ಯಾನ್ತು ತಾನ್ತು ಹತೇ ತಾತಃ ಶಕುನಿಃ ಕುರುಸಂಸದಿ|

07126010c ಅಕ್ಷಾನ್ತು ತೇಽಕ್ಷಾ ನಿಶಿತಾ ಬಾಣಾಸ್ತೇ ಶತ್ರುತಾಪನಾಃ||

07126011a ತ ಏತೇ ಘ್ನಂತಿ ನಸ್ತಾತ ವಿಶಿಖಾ ಜಯಚೋದಿತಾಃ|

07126011c ಯಾಂಸ್ತದಾ ಖ್ಯಾಪ್ಯಮಾನಾಂಸ್ತ್ವಂ ವಿದುರೇಣ ನ ಬುದ್ಧಸೇ||

ಮಗೂ! “ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯು ಯಾವ ಪಗಡೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವು ನಿಜವಾದ ಪಗಡೆಕಾಯಿಗಳಲ್ಲ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸುಡುವಂತಹ ಬಾಣಗಳು, ಅಯ್ಯಾ! ಜಯಚೋದಿತರಾದ ಇವು
ವಿಶಿಖೆಗಳಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವಿದುರನನ್ನು ನೀನು
ಅಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07126012a ತಾಸ್ತಾ ವಿಲಪತಶ್ಚಾಪಿ ವಿದುರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07126012c ಧೀರಸ್ಯ ವಾಚೋ ನಾಶ್ರೌಷೀಃ ಕ್ಷೇಮಾಯ ವದತಃ ಶಿವಾಃ||

ನಿನ್ನ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ವಿದುರನು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಮಂಗಳ

ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

07126013a ತದಿದಂ ವರ್ತತೇ ಘೋರಮಾಗತಂ ವೈಶಸಂ ಮಹತ್|

07126013c ತಸ್ಯಾವಮಾನಾದ್ವಾಕ್ಯಸ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನ ಕೃತೇ ತವ||

ದುರ್ಯೋಧನ ! ಅವನ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿದುದರಿಂದ
ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಘೋರ ಮಹಾ ನಾಶವು ನೀನೇ
ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದಿಂದಾಗಿ !

07126014a ಯಚ್ಚ ನಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಮಾನಾಯಯಃ ಸಭಾಂ|

07126014c ಅನರ್ಹತೀಂ ಕುಲೇ ಜಾತಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಾನುಚಾರಿಣೀಂ||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅನರ್ಹಳಾದ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ, ಸರ್ವಧರ್ಮಾನುಚಾರಿಣಿ ಕೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಸೆಳೆದು ತರಿಸಿ
ಅಪಮಾನಿಸಿದೆ.

07126015a ತಸ್ಯಾಧರ್ಮಸ್ಯ ಗಾಂಧಾರೇ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ತ್ವಯಾ|

07126015c ನೋ ಚೇತ್ಪಾಪಂ ಪರೇ ಲೋಕೇ ತ್ವಮಚ್ಚೇಥಾಸ್ತತೋಽಧಿಕಂ||

ಗಾಂಧಾರೇ ! ಆ ಅಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.
ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನೀನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಫಲವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು.

07126016a ಯಚ್ಚ ತಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ದ್ವೈತೇ ವಿಷಮೇಣ ವಿಜಿತ್ಯ ಹ|

07126016c ಪ್ರಾವ್ರಾಜಯಸ್ತದಾರಣ್ಯೇ ರೌರವಾಜಿನವಾಸಸಃ||

ಆ ಪಾಂಡವರನ್ನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ ಗೆದ್ದು
ಮೃಗಚರ್ಮಧರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.

07126017a ಪುತ್ರಾಣಾಮಿವ ಚೈತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಮಾಚರತಾಂ ಸದಾ|

07126017c ದ್ರುಃಶೇತ್ಯೋ ನು ನರೋ ಲೋಕೇ ಮದನ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವಃ||

ನನಗೆ ಪುತ್ರರಂತಿದ್ದ, ಸದಾ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ನಾನು
ದ್ರೋಹವೆಸಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯರು ನನ್ನಂತಹ ಬೇರೆ
ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?

07126018a ಪಾಂಡವಾನಾಮಯಂ ಕೋಪಸ್ವಯಾ ಶಕುನಿನಾ ಸಹ|

07126018c ಆಹೃತೋ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಮತೇ ಕುರುಸಂಸದಿ||

ಕುರುಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಮ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕುನಿಯೊಂದಿಗೆ
ನೀನೇ ಪಾಂಡವರ ಈ ಕೋಪವನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

07126019a ದುಃಶಾಸನೇನ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಕರ್ಣೇನ ಪರಿವರ್ಧಿತಃ|

07126019c ಕ್ಷತ್ರುವಾಕ್ಯಮನಾದೃತ್ಯ ತ್ವಯಾಭ್ಯಸ್ತಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ದುಃಶಾಸನ-ಕರ್ಣರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಕ್ಷತ್ರನ
ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅನಾದರಿಸಿ ನೀನು ಇದನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿದೆ.

07126020a ಯತ್ತತ್ಸರ್ವೇ ಪರಾಭೂಯ ಪರ್ಯವಾರಯತಾರ್ಜುನಿ|

07126020c ಸಿಂಧುರಾಜಾನಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸ ವೋ ಮಧ್ಯೇ ಕಥಂ ಹತಃ||

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ, ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆರ್ಜುನಿಯನ್ನು

ಸುತ್ತುವರೆದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಂದಿರಿ?

07126021a ಕಥಂ ತ್ವಯಿ ಚ ಕರ್ಣೇ ಚ ಕೃಪೇ ಶಲ್ಯೇ ಚ ಜೀವತಿ|

07126021c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಿ ಚ ಕೌರವ್ಯ ನಿಧನಂ ಸ್ಯಂಧವೋಽಗಮತ್||

ಕೌರವ್ಯ! ನೀನು, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರು
ಜೀವಿತರಾಗಿರುವಾಗ ಸ್ಯಂಧವನು ಹೇಗೆ ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು?

07126022a ಯದ್ವಸ್ತತ್ಸರ್ವ ರಾಜಾನಸ್ತೇಜಸ್ತಿಗ್ಮ ಮುಪಾಸತೇ|

07126022c ಸಿಂಧುರಾಜಂ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ಸ ವೋ ಮಧ್ಯೇ ಕಥಂ ಹತಃ||

ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ತಿಗ್ಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಿಂಧುರಾಜನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನು ಹೇಗೆ
ಹತನಾದನು?

07126023a ಮಯ್ಯೇವ ಹಿ ವಿಶೇಷೇಣ ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನ ತ್ವಯಿ|

07126023c ಆಶಂಸತ ಪರಿತ್ರಾಣಮರ್ಜುನಾತ್ಸ ಮಹೀಪತಿಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ! ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ಅರ್ಜುನನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಮತ್ತು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಶಿಸಿದ್ದನು.

07126024a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಪರಿತ್ರಾಣಮಲಬ್ಧವತಿ ಫಲ್ಗುನಾತ್|

07126024c ನ ಕಿಂ ಚಿದನುಪಶ್ಯಾಮಿ ಜೀವಿತತ್ರಾಣಮಾತ್ಮನಃ||

ಫಲ್ಗುನನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸದೇ ಇದ್ದ ನಾನು ನನ್ನ
ಜೀವನದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೋ!

07126025a ಮಜ್ಜಂತಮಿವ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷೇ|

07126025c ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹತ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಹ ತೇನ ಶಿಖಿಂಡಿನಾ||

ಆ ಶಿಖಿಂಡಿಯೊಡನೆ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೆಂಬ ಕಿಲ್ಬಿಷದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುವೆನೋ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

07126026a ತನ್ಮಾ ಕಿಮಭಿತಪ್ಯಂತಂ ವಾಕ್ಯರೈರಭಿಕ್ಯಂತಸಿ|

07126026c ಅಶಕ್ತಃ ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಭೂತ್ವಾ ತ್ರಾಣಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸಿಂಧುರಾಜನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಅಶಕ್ತನಾದ ನೀನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಮಾತಿನ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವೆ?

07126027a ಸೌವರ್ಣಂ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ಯ ಧ್ವಜಮಕ್ಷಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ|

07126027c ಅಪಶ್ಯನ್ಯುಧಿ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಕಥಮಾಶಂಸಸೇ ಜಯಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಸಂಧ ಅಕ್ಷಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮನ ಸುವರ್ಣಧ್ವಜವನ್ನು ಕಾಣದೇ ನಾವು ಹೇಗೆ ಜಯವನ್ನು ಆಶಿಸಬಲ್ಲೆವು?

07126028a ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾನಾಂ ಚ ಯತ್ರಾಹನ್ಯತ ಸ್ಯೆಂಧವಃ|

07126028c ಹತೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾಶ್ಚೈವ ಕಿಂ ಶೇಷಂ ತತ್ರ ಮನ್ಯಸೇ||

ಮಹಾರಥರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಯೆಂಧವನು ಹತನಾಗಲು, ಭೂರಿಶ್ರವನೂ ಕೂಡ ಹತನಾಗಲು ಯೋಚಿಸಲು ಇನ್ನೇನು ಉಳಿದಿದೆ?

07126029a ಕೃಪ ಏವ ಚ ದುರ್ಧರೋ ಯದಿ ಜೀವತಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

07126029c ಯೋ ನಾಗಾತ್ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ವತ್ಸ್ಯ ತಂ ಪೂಜಯಾಮ್ಯಹಂ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಸಿಂಧುರಾಜನ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗದೇ ಜೀವಿಸಿರುವ
ಕೃಪನೇ ದುರ್ಧರನೊಂದು ನಾನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ.

07126030a ಯಚ್ಚಾಪಶ್ಯಂ ಹತಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇನುಜಸ್ಯ ವೈ|

07126030c ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ಕುರ್ವಾಣಂ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ||

07126030e ಅವಧ್ಯಕಲ್ಪಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದೇವೈರಪಿ ಸವಾಸವೈಃ|

07126031a ನ ತೇ ವಸುಂಧರಾಸ್ತೀತಿ ತದಹಂ ಚಿಂತಯೇ ನೃಪ||

ಕೌರವ್ಯ ! ನೃಪ ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
ಅವಧ್ಯನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗುವ ಭೀಷ್ಮನು
ನಿನ್ನ ಅನುಜ ದುಃಶಾಸನನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹತನಾದುದನ್ನು
ಕಂಡಾಗಲೇ ನಾನು ಈ ವಸುಂಧರೆಯು ನಿನ್ನದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ.

07126031c ಇಮಾನಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸೃಂಜಯಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07126031e ಅನೀಕಾನ್ಯಾದ್ರವಂತೇ ಮಾಂ ಸಹಿತಾನ್ಯದ್ಯ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ ! ಭಾರತ ! ಈ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರ ಸೇನೆಗಳು
ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬೀಳಲಿ.

07126032a ನಾಹತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯವಚಸ್ಯ ವಿಮೋಕ್ಷಣಂ|

07126032c ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಸಮರೇ ಕರ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಿತಂ ತವ||

ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೆಯೇ ನಾನು ಈ ಕವಚವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07126033a ರಾಜನ್ಯಯಾಃ ಸುತಂ ಮೇ ತ್ವಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಹವೇ|

07126033c ನ ಸೋಮಕಾಃ ಪ್ರಮೋಕ್ತವ್ಯಾ ಜೀವಿತಂ ಪರಿರಕ್ಷತಾ||

ರಾಜನ್! ಆಹವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ನೀನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು: “ಜೀವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯಿಂದ ಸೋಮಕರನ್ನು ವಧಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬಾರದು!

07126034a ಯಚ್ಚ ಪಿತ್ರಾನುಶಿಷ್ಟೋಽಸಿ ತದ್ವಚಃ ಪರಿಪಾಲಯ|

07126034c ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯೇ ದಮೇ ಸತ್ಯೇ ಆರ್ಜವೇ ಚ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ||

ಹೀಗೆ ತಂದೆಯಿಂದ ಅನುಶಾಸಿತನಾಗಿರುವೆ. ಆ ವಚನವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು. ದಯೆ, ದಮ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಜವಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ಥಿರನಾಗಿರು.

07126035a ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಕುಶಲೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಪ್ಯಪೀಡಯನ್|

07126035c ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನಃ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕುರ್ಯಾಶ್ಚೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕುಶಲನಾಗಿದ್ದೀಯೆ! ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ! ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾಡುತ್ತಿರು!” ಎಂದು.

07126036a ಚಕ್ಷುರ್ಮನೋಭ್ಯಾಂ ಸಂತೋಷ್ಯಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಸೇವ್ಯಾಶ್ಚ ಶಕ್ತಿತಃ|

07126036c ನ ಚೈಷಾಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಕಾರ್ಯಂ ತೇ ಹಿ ವಹ್ನಿಶಿಖೋಪಮಾಃ||

ನೋಟ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು ವಿಪ್ರರ ಸೇವೆಮಾಡಿ
ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳಂತಿರುವ ಅವರಿಗೆ
ವಿಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

07126037a ಏಷ ತ್ವಹಮನೀಕಾನಿ ಪ್ರವಿಶಾಮ್ಯರಿಸೂದನ|

07126037c ರಣಾಯ ಮಹತೇ ರಾಜಂಸ್ತ್ವಯಾ ವಾಕ್ಯಲ್ಯಪೀಡಿತಃ||

ಅರಿಸೂದನ! ರಾಜನ್! ಇದೋ! ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತಿನ ಈಟಿಯಿಂದ
ತುಂಬಾ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07126038a ತ್ವಂ ಚ ದುರ್ಯೋಧನ ಬಲಂ ಯದಿ ಶಕ್ನೋಷಿ ಧಾರಯ|

07126038c ರಾತ್ರಾವಪಿ ಹಿ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತೇ ಸಂರಬ್ಧಾಃ ಕುರುಸೃಂಜಯಾಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ! ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸೇನೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.
ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಸಂರಬ್ಧ ಕುರು-ಸೃಂಜಯರು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆ.”

07126039a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಪ್ರಾಯಾದ್ಧ್ರೋಣಃ ಪಾಂಡವಸೃಂಜಯಾನ್|

07126039c ಮುಷ್ಣನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯತೇಜಾಂಸಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಮಿವಾಂಶುಮಾನ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣನು ಸೂರ್ಯನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ-ಸೃಂಜಯರ ಕಡೆ
ತೆರಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ
 ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯೇ ಷಟ್ಪಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಕರ್ಣನೊಡನೆ
 ಮಾತನಾಡಲು ಕರ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಡ;
 ಜಯದ್ರಥನು ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದುದು ದೈವದೃಷ್ಟವು ಎನ್ನುವುದು (೧-
 ೨೬).

07127001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07127001a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ದ್ರೋಣೇನೈವಂ ಪ್ರಚೋದಿತಃ|

07127001c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ಯುದ್ಧಾಯೈವ ಮನೋ ದಧೇ||

07127002a ಅಬ್ರವೀಚ್ಛ ತದಾ ಕರ್ಣಂ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತವ|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು

ದ್ರೋಣನಿಂದಲೇ ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಯುದ್ಧದ

ಕುರಿತೇ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು

ಕರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07127002c ಪಶ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸಹಾಯೇನ ಪಾಂಡವೇನ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07127002e ಆಚಾರ್ಯವಿಹಿತಂ ವ್ಯೂಹಂ ಭಿನ್ನಂ ದೇವೈಃ ಸುದುರ್ಭಿದಂ||

“ಆಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಭೇದ್ಯ ವ್ಯೂಹವನ್ನೂ
ಕೂಡ ಪಾಂಡವ ಕಿರೀಟಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಡೆದುದನ್ನು
ನೋಡು !

07127003a ತವ ವ್ಯಾಯಚ್ಚ ಮಾನಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07127003c ಮಿಷತಾಂ ಯೋಧಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಸ್ಯಂಧವೋ ವಿನಿಪಾತಿತಃ||

ಮಹಾತ್ಮರಾದ ನೀನು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ
ಯೋಧಪ್ರಮುಖರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಸ್ಯಂಧವನನ್ನು
ಬೀಳಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡು !

07127004a ಪಶ್ಯ ರಾಧೇಯ ರಾಜಾನಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರವರಾ ಯುಧಿ|

07127004c ಪಾರ್ಥೇನೈಕೇನ ನಿಹತಾಃ ಸಿಂಹೇನೇವೇತರಾ ಮೃಗಾಃ||

ರಾಧೇಯ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು
ಪಾರ್ಥನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ ಸಿಂಹದಿಂದ ಇತರ ಮೃಗಗಳಂತೆ
ಹತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು !

07127005a ಮಮ ವ್ಯಾಯಚ್ಚ ಮಾನಸ್ಯ ಸಮರೇ ಶತ್ರುಸೂದನ|

07127005c ಅಲ್ಪಾವಶೇಷಂ ಸ್ಯೈನ್ಯಂ ಮೇ ಕೃತಂ ಶಕ್ರಾತ್ಮಜೇನ ಹ||

ಶತ್ರುಸೂದನ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ
ಶಕ್ರಾತ್ಮಜನು ನನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ
ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ !

07127006a ಕಥಂ ಹ್ಯನಿಚ್ಚ ಮಾನಸ್ಯ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಯುಧಿ ಫಲ್ಗುನಃ|

07127006c ಭಿಂದ್ಯಾತ್ಸುದುರ್ಭಿದಂ ವ್ಯೂಹಂ ಯತಮಾನೋಽಪಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಫಲ್ಗುನನು
ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೂ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಈ ದುರ್ಭೇದ್ಯ
ವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು?

07127007a ಪ್ರಿಯೋ ಹಿ ಫಲ್ಗುನೋ ನಿತ್ಯಮಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07127007c ತತೋಽಸ್ಯ ದತ್ತವಾನ್ದ್ವಾರಂ ನಯುಧ್ಧೇನಾರಿಮರ್ದನ||

ಮಹಾತ್ಮ ಫಲ್ಗುನನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಿಯನಲ್ಲವೇ?
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅರಿಮರ್ದನ! ಅವನು ಅವನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು!

07127008a ಅಭಯಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯಾಜೌ ದತ್ತ್ವಾ ದ್ರೋಣಃ ಪರಂತಪಃ|

07127008c ಪ್ರಾದಾತ್ಕಿರೀಟಿನೇ ದ್ವಾರಂ ಪಶ್ಯ ನಿರ್ಗುಣತಾಂ ಮಮ||

ಪರಂತಪ ದ್ರೋಣನು ಸೈಂಧವನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು ಕಿರೀಟಿಗೆ
ದ್ವಾರವನ್ನು ತೆರೆದನು. ನನ್ನ ನಿರ್ಗುಣತೆಯನ್ನು ನೋಡು!

07127009a ಯದ್ಯದಾಸ್ಯಮನುಜ್ಞಾಂ ವೈ ಪೂರ್ವಮೇವ ಗೃಹಾನ್ವತಿ|

07127009c ಸಿಂಧುರಾಜಸ್ಯ ಸಮರೇ ನಾಭವಿಷ್ಯಜ್ಜನಕ್ಷಯಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಮೊದಲೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿಂಧುರಾಜನಿಗೆ
ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07127010a ಜಯದ್ರಥೋ ಜೀವಿತಾರ್ಥೇ ಗಚ್ಚ ಮಾನೋ ಗೃಹಾನ್ವತಿ|

07127010c ಮಯಾನಾರ್ಯೇಣ ಸಂರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಾತ್ಪಾಪ್ಯಾಭಯಂ ರಣೇ||

ಆದರೆ ನಾನು ಅನಾರ್ಯನಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂರುದ್ಧ ದ್ರೋಣನ
ಅಭಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಜೀವಿತಾರ್ಥ ಜಯದ್ರಥನನ್ನು ಮನೆಗೆ
ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದೆನು.

07127011a ಅದ್ಯ ಮೇ ಭ್ರಾತರಃ ಕ್ಷೀಣಾಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಾದಯೋ ಯುಧಿ|

07127011c ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪಶ್ಯತಾಂ ನೋ ದುರಾತ್ಮನಾಂ||

ನಾವೆಲ್ಲ ದುರಾತ್ಮರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಚಿತ್ರಸೇನನೇ ಮೊದಲಾದ ನನ್ನ
ತಮ್ಮಂದಿರು ಅಸುನೀಗಿದರು!”

07127012 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07127012a ಆಚಾರ್ಯಂ ಮಾ ವಿಗರ್ಹಸ್ವ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಯುಧ್ಯತ್ಯಸೌ ದ್ವಿಜಃ|

07127012c ಅಜಯ್ಯಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಮನ್ಯೇ ದ್ರೋಣೇನಾಸ್ತ್ರವಿದಾ ಮೃಧೇ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ನಿಂದಿಸದಿರು. ಆ ದ್ವಿಜನು
ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು
ಅಸ್ತ್ರವಿದ ದ್ರೋಣನಿಂದ ಅಜೇಯರೆಂದು ತಿಳಿ.

07127013a ತಥಾ ಹ್ಯೇನಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಶ್ವೇತವಾಹನಃ|

07127013c ದೈವದೃಷ್ಟೋಽನ್ಯಥಾಭಾವೋ ನ ಮನ್ಯೇ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಹೇಗೆ ಅವನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಶ್ವೇತವಾಹನನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನೋ ಅದು
ದೈವದೃಷ್ಟವೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯಥಾ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.
ಬೇರೆ ಏನೂ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

07127014a ತತೋ ನೋ ಯುದ್ಧಮಾನಾನಾಂ ಪರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಸುಯೋಧನ|

07127014c ಸ್ಯಂಧವೋ ನಿಹತೋ ರಾಜನ್ವೈವಮತ್ರ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಂ||

ಸುಯೋಧನ ! ರಾಜನ್ ! ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾವು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ಯಂಧವನು ಹತನಾದನೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ದೈವವೇ ಮೇಲು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

07127015a ಪರಂ ಯತ್ನಂ ಕುರ್ವತಾಂ ಚ ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ರಣಾಜಿರೇ|

07127015c ಹತ್ವಾಸ್ತಾಕಂ ಪೌರುಷಂ ಹಿ ದೈವಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಕರೋತಿ ನಃ|

07127015e ಸತತಂ ಚೇಷ್ಟಮಾನಾನಾಂ ನಿಕ್ಯತ್ಯಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ||

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ,
ಸತತವೂ ಮೋಸದಿಂದ ಅಥವಾ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ
ನಮ್ಮ ಈ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕೊಂದು ದೈವವು ಮೇಲುಗೈ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

07127016a ದೈವೋಪಸೃಷ್ಟಃ ಪುರುಷೋ ಯತ್ಕರ್ಮ ಕುರುತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

07127016c ಕೃತಂ ಕೃತಂ ಸ್ಮ ತತ್ತಸ್ಯ ದೈವೇನ ವಿನಿಹನ್ಯತೇ||

ದೈವದಿಂದ ಪೀಡಿತ ಪುರುಷನು ಯಾವುದೇ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು
ತೊಡಗಿದರೂ ಅವನ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನೂ ದೈವವು
ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತದೆ.

07127017a ಯತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯೇಣ ವ್ಯವಸಾಯವತಾ ಸತಾ|

07127017c ತತ್ಕಾರ್ಯಮವಿಶಂಕೇನ ಸಿದ್ಧಿದೈವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ||

ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಉದ್ಯೋಗಶೀಲನಾಗಿ ಕಾರ್ಯವು
ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದರ ಸಿದ್ಧಿಯು ದೈವಾಧೀನವಾದುದು.

07127018a ನಿಕೃತ್ಯಾ ನಿಕೃತಾಃ ಪಾರ್ಥಾ ವಿಷಯೋಗೈಶ್ಚ ಭಾರತ|

07127018c ದಗ್ಧಾ ಜತುಗೃಹೇ ಚಾಪಿ ದ್ಯೂತೇನ ಚ ಪರಾಜಿತಾಃ||

ಭಾರತ ! ಪಾರ್ಥರನ್ನು ನಾವು ವಿಷಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು
ಮೋಸದಿಂದ ವಂಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಜತುಗೃಹದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟಿವು ಮತ್ತು
ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದೆವು.

07127019a ರಾಜನೀತಿಂ ವ್ಯಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಪ್ರಹಿತಾಶ್ಚೈವ ಕಾನನಂ|

07127019c ಯತ್ತೇನ ಚ ಕೃತಂ ಯತ್ತೇ ದೈವೇನ ವಿನಿಪಾತಿತಂ||

ರಾಜನೀತಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕಾನನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಯೂ
ಆಯಿತು. ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನು ದೈವವು
ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿತು.

07127020a ಯುದ್ಧಸ್ವ ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಾಯ ಮೃತ್ಯುಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿವರ್ತನಂ|

07127020c ಯತತಸ್ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ದೈವಂ ಮಾರ್ಗೇಣ ಯಾಸ್ಯತಿ||

ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹಾಕಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು.

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೈವವು
ಹೋಗುತ್ತದೆ.

07127021a ನ ತೇಷಾಂ ಮತಿಪೂರ್ವಂ ಹಿ ಸುಕೃತಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

07127021c ದುಷ್ಕೃತಂ ತವ ವಾ ವೀರ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಹೀನಂ ಕುರಾದ್ವಹ||

ಕುರಾದ್ವಹ! ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ
ಸುಕೃತವು ನಮಗೆ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವೀರ!
ಬುದ್ಧಿಹೀನತೆಯಿಂದ ನೀನು ಮಾಡಿರುವ ದುಷ್ಕೃತಗಳೂ
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

07127022a ದೈವಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸುಕೃತಸ್ಯೇತರಸ್ಯ ವಾ|

07127022c ಅನನ್ಯಕರ್ಮ ದೈವಂ ಹಿ ಜಾಗರ್ತಿ ಸ್ವಪತಾಮಪಿ||

ಸುಕೃತ-ದುಷ್ಕೃತಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ದೈವವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ನಿದ್ದೆಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದು ದೈವವು ಅನನ್ಯವಾಗಿ
ಇದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

07127023a ಬಹೂನಿ ತವ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಯೋಧಾಶ್ಚ ಬಹವಸ್ತಥಾ|

07127023c ನ ತಥಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮೇವಂ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಆಗ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದವು. ಯೋಧರೂ
ಬಹಳವಾಗಿದ್ದರು. ಪಾಂಡುಪುತ್ರರದ್ದು ಹಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07127024a ತೈರಲ್ಪೈರ್ಬಹವೋ ಯೂಯಂ ಕ್ಷಯಂ ನೀತಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07127024c ಶಂಕೇ ದೈವಸ್ಯ ತತ್ಕರ್ಮ ಪೌರುಷಂ ಯೇನ ನಾಶಿತಂ||

ಅಲ್ಪರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದ ನಾವು ಕ್ಷಯಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ನಮ್ಮ ಪೌರುಷವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಇದು ದೈವದ ಕೆಲಸವೆಂದು
ಶಂಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.”

07127025 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07127025a ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಾನಾಂ ಬಹು ತತ್ತಜ್ಜನಾಧಿಪ|

07127025c ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಾನಿ ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ಸಂಯುಗೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಹೀಗೆ ಅವರು ಬಹಳವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

07127026a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ವ್ಯತಿಷಕ್ತರಥದ್ವಿಪಂ|

07127026c ತಾವಕಾನಾಂ ಪರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ರಾಜನ್ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ತವ||

ಆಗ ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ದುರ್ಮಂತ್ರದಿಂದಾದ, ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಪರರ
ನಡುವೆ ರಥ-ಗಜಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಪುನರ್ಯುದ್ಧಾರಂಭೇ ಸಪ್ತವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಯುದ್ಧಾರಂಭ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಜಯದ್ರಥವಧ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥವಧ
ಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೬೯/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೧೦೪/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೩೮೨೦೩/೨೩೨೮೪

ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವ

೧೨೮

ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಾಭವ

ಯುದ್ಧವರ್ಣನೆ (೧-೧೦). ದುರ್ಯೋಧನನ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪರಾಭವ
(೧೧-೩೪).

07128001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07128001a ತದುರ್ದೀರ್ಣಗಜಾಶ್ವಿಘಂ ಬಲಂ ತವ ಜನಾಧಿಪ|

07128001c ಪಾಂಡುಸೇನಾಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಗಜಸೇನೆಯು
ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿತು.

07128002a ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕುರವಶ್ಚೈವ ಯೋಧಯಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07128002c ಯಮರಾಷ್ಟ್ರಾ ಯ ಮಹತೇ ಪರಲೋಕಾಯ ದೀಕ್ಷಿತಾಃ||

ಪರಲೋಕದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳು
ಯಮರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07128003a ಶೂರಾಃ ಶೂರೈಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಶರತೋಮರಶಕ್ತಿಭಿಃ|

07128003c ವಿವ್ಯಧುಃ ಸಮರೇ ತೂರ್ಣಂ ನಿನ್ಯುಶ್ಚೈವ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶೂರರು ಶೂರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಶರ-ತೋಮರ-ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಬೇಗನೇ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07128004a ರಥಿನಾಂ ರಥಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ರುಧಿರಸ್ರಾವಿ ದಾರುಣಂ|

07128004c ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ||

ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ರಥಿಗಳು ರಥಿಗಳನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ರಕ್ತದ ದಾರುಣ ಕೋಡಿಯನ್ನೇ ಹರಿಸುವ ಮಹಾಯುದ್ಧವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07128005a ವಾರಣಾಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07128005c ವಿಷಾಣೈರ್ವಾರಯಾಮಾಸುಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾಶ್ಚ ಮದೋತ್ಕಟಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮದೋತ್ಕಟ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಆನೆಗಳು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಇರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07128006a ಹಯಾರೋಹಾನ್ ಹಯಾರೋಹಾಃ ಪ್ರಾಸಶಕ್ತಿಪರಶ್ವಧೈಃ|

07128006c ಬಿಭಿದುಸ್ತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತೋ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ
ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಸ-ಶಕ್ತಿ-
ಪರಶಾಯುಧಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡಿದರು.

07128007a ಪತ್ತಯಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ಶತಶಃ ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಯಃ|

07128007c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾರ್ದ ಯನ್ರಾಜನ್ನಿತ್ಯಯತ್ತಾಃ ಪರಾಕ್ರಮೇ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ರಾಜನ್! ನೂರಾರು ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿ ಪದಾತಿ ಸೈನಿಕರು
ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

07128008a ಗೋತ್ರಾಣಾಂ ನಾಮಧೇಯಾನಾಂ ಕುಲಾನಾಂ ಚೈವ ಮಾರಿಷ|

07128008c ಶ್ರವಣಾದ್ಧಿ ವಿಜಾನೀಮಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಕುರುಭಿಃ ಸಹ||

ಮಾರಿಷ! ಗೋತ್ರ, ನಾಮಧೇಯ ಮತ್ತು ಕುಲಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ
ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಪಾಂಚಾಲರು ಎಂದು
ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07128009a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮರೇ ಯೋಧಾಃ ಶರಶಕ್ತಿಪರಶ್ವಧೈಃ|

07128009c ಪ್ರೇಷಯನ್ವರಲೋಕಾಯ ವಿಚರಂತೋ ಹ್ಯಭೀತವತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯೋಧರು ಶರ-ಶಕ್ತಿ-ಪರಶಾಯುಧಗಳಿಂದ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಪರಲೋಕಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾ ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07128010a ಶರೈರ್ದಶ ದಿಶೋ ರಾಜಂಸ್ತೇಷಾಂ ಮುಕ್ತೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07128010c ನ ಭ್ರಾಜಂತ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಭಾಸ್ಕರೇಽಸ್ತಂ ಗತೇಽಪಿ ಚ||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾಸ್ಕರನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07128011a ತಥಾ ಪ್ರಯುಧ್ಯಮಾನೇಷು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ನಿರ್ಭಯಃ|

07128011c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ವ್ಯವಗಾಹತ ತದ್ಬಲಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಅವರ ಸೇನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು.

07128012a ಸೈಂಧವಸ್ಯ ವಧೇನೈವ ಭೃಶಂ ದುಃಖಸಮನ್ವಿತಃ|

07128012c ಮರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಪ್ರಾವಿಶತ್ತು ದ್ವಿಷದ್ಬಲಂ||

ಸೈಂಧವನ ವಧೆಯಿಂದಾಗಿ ಅತೀವ ದುಃಖಸಮನ್ವಿತನಾದ ಅವನು ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07128013a ನಾದಯನ್ರಥಘೋಷೇಣ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ|

07128013c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಮೇದಿನಿಯನ್ನೇ ನಡುಗಿಸುವಂತಿರುವ ರಥಘೋಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07128014a ಸ ಸನ್ನಿಪಾತಸ್ತುಮುಲಸ್ತಸ್ಯ ತೇಷಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07128014c ಅಭವತ್ಸರ್ವಸ್ಯೈನ್ಯಾನಾಮಭಾವಕರಣೋ ಮಹಾನ್||

ಭಾರತ ! ಅವನ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಆ ಮಹಾ
ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಸರ್ವಸೇನೆಗಳಿಗೆ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿ
ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07128015a ಮಧ್ಯಂದಿನಗತಂ ಸೂರ್ಯಂ ಪ್ರತಪಂತಂ ಗಭಸ್ತಿಭಿಃ|

07128015c ತಥಾ ತವ ಸುತಂ ಮಧ್ಯೇ ಪ್ರತಪಂತಂ ಶರೋರ್ಮಿಭಿಃ||

07128016a ನ ಶೇಕುರ್ಭಾರತಂ ಯುದ್ಧೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಮವೇಕ್ಷಿತುಂ|

ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೆ
ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಬಾಣಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮಗ ಭಾರತನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07128016c ಪಲಾಯನೇ ಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ದ್ವಿಷಜ್ಜಯೇ||

07128017a ಪರ್ಯಧಾವಂತ ಪಾಂಚಾಲಾ ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

ಮಹಾತ್ಮ ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು
ಶತ್ರುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ ಪಲಾಯನ
ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ತಳೆದು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07128017c ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಗ್ರೈಸ್ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಧನ್ವಿನಾ|

07128017e ಅರ್ಧ್ಯಮಾನಾಃ ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ನೃಪತನ್ವಾಂಡುಸೈನಿಕಾಃ||

ನಿನ್ನ ಮಗ ಧನ್ವಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳ, ಮೊನಚಾದ
ತುದಿಯುಳ್ಳ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬೇಗ ಬೇಗನೇ ಪಾಂಡವ
ಸೈನಿಕರು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07128018a ನ ತಾದ್ಯಶಂ ರಣೇ ಕರ್ಮ ಕೃತವಂತಸ್ತು ತಾವಕಾಃ|

07128018c ಯಾದ್ಯಶಂ ಕೃತವಾನ್ರಾಜಾ ಪುತ್ರಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾಡಿದ
ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಯಾವ ಯೋಧರೂ ಅದೂವರೆಗೆ
ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ.

07128019a ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಸಾ ಸೇನಾ ಪಾಂಡವೀ ಮಥಿತಾ ರಣೇ|

07128019c ನಲಿನೀ ದ್ವಿರದೇನೇವ ಸಮಂತಾತ್ ಫುಲ್ಲಪಂಕಜಾ||

ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳುಳ್ಳ ಸರೋವರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಆನೆಯೊಂದು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆ ಧ್ವಂಸಮಾಡುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಮಥಿಸಿದನು.

07128020a ಕ್ಷೇಣತೋಯಾನಿಲಾರ್ಕಾ ಭ್ಯಾಂ ಹತತ್ವಿಡಿವ ಪದ್ಮಿನೀ|

07128020c ಬಭೂವ ಪಾಂಡವೀ ಸೇನಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇಜಸಾ||

ನಿನ್ನ ಮಗನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು ಕಮಲಗಳುಳ್ಳ
ಸರೋವರವು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರಕಿರಣಗಳಿಂದ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ಅಥವಾ
ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಹತಾಶಗೊಂಡಿತು.

07128021a ಪಾಂಡುಸೇನಾಂ ಹತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಭಾರತ|

07128021c ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಾಸ್ತು ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಭಾರತ ! ಪಾಂಡುಸೇನೆಯು ನಿನ್ನ ಮಗನಿಂದಾಗಿ

ಹತಾಶಗೊಂಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಚಾಲರು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು

ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07128022a ಸ ಭೀಮಸೇನಂ ದಶಭಿರ್ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07128022c ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ಷಡ್ಭಿಃ ಶತೇನ ಚ ಶಿಖಂಡಿನಂ||

07128023a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07128023c ಕೇಕಯಾಂಶ್ಚೈವ ಚೇದೀಂಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

07128024a ಸಾತ್ವತಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಂಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07128024c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಚ ಸಮರೇ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಿಂಹ ಇವಾನದತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ,

ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನನ್ನು ಮೂರು-ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ವಿರಾಟ-

ದ್ರುಪದರನ್ನು ಆರರಿಂದ, ನೂರರಿಂದ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು.

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ, ಧರ್ಮಪುತ್ರನನ್ನು ಏಳರಿಂದ,

ಅನೇಕ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಕೇಕಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಚೇದಿಯರನ್ನೂ,

ಸಾತ್ವತ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಐದರಿಂದ, ದ್ರೌಪದೇಯರನ್ನು ಮೂರು-

ಮೂರರಿಂದ ಮತ್ತು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸಿಂಹದಂತೆ

ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07128025a ಶತಶಶ್ಚಾ ಪರಾನೋಧಾನನ್ವದ್ವಿಪಾಶ್ವರಥಾನ್ರಣೇ|

07128025c ಶರೈರವಚಕರ್ತೋಗೈಃ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಂತಕ ಇವ ಪ್ರಜಾಃ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಅಂತಕನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಉಗ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ನೂರಾರು ಶತ್ರು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದನು.

07128026a ತಸ್ಯ ತಾನ್ನಿಘ್ನತಃ ಶತ್ರುನುಕ್ಮಪೃಷ್ಠಂ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07128026c ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಂ ಪಾಂಡವೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ತ್ರಿಧಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಹಾಗೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಬಂಗಾರದ ಬೆನ್ನುಳ್ಳ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನು ಭಲ್ಲಗಳೆರಡರಿಂದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07128027a ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ದಶಭಿಃ ಸಮ್ಯಗಸ್ತೈಃ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07128027c ಮರ್ಮಾಣಿ ಭಿತ್ತ್ವಾ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಂಭಗ್ನಾಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾವಿಶನ್||

ಸುಪ್ರಯುಕ್ತ ನಿಶಿತ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಅವು ಎಲ್ಲವೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶರೀರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07128028a ತತಃ ಪ್ರಮುದಿತಾ ಯೋಧಾಃ ಪರಿವಪ್ಸುರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07128028c ವೃತ್ರಹತ್ಯೈ ಯಥಾ ದೇವಾಃ ಪರಿವಪ್ಸುಃ ಪುರಂದರಂ||

ಆಗ ವೃತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಾಗ ಪುರಂದರನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಗೆ

ಸುತ್ತುವರೆದರೋ ಹಾಗೆ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಯೋಧರು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07128029a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07128029c ಶರಂ ಪರಮದುವಾರಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಂಯುಗೇ|

07128029e ಸ ತೇನ ಭೃಶಸಂವಿದ್ಧೋ ನಿಷಸಾದ ರಥೋತ್ತಮೇ||

ಮಾರಿಷ! ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ತಡೆಯಲು
ಅಸಾಧ್ಯ ಪರಮ ಶರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು,
ಅದರಿಂದ ಅವನು ಬಹಳ ಪ್ರಹೃತನಾಗಿ ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ
ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದನು.

07128030a ತತಃ ಪಾಂಚಾಲಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಭೃಶಮಾಸೀದ್ರವೋ ಮಹಾನ್|

07128030c ಹತೋ ರಾಜೇತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಮುದಿತಾನಾಂ ಸಮಂತತಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ “ರಾಜನು ಹತನಾದನು!” ಎಂಬ ಜೋರಾದ ಕೂಗು
ಹರ್ಷಗೊಂಡ ಪಾಂಚಾಲ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07128031a ಬಾಣಶಬ್ದರವಶ್ಚೋಗ್ರಃ ಶುಶ್ರುವೇ ತತ್ರ ಮಾರಿಷ|

07128031c ಅಥ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರುತಂ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ ಸಂಯುಗೇ||

ಮಾರಿಷ! ಅಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳ ಉಗ್ರ ಶಬ್ದವೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.
ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದ್ರೋಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

07128032a ಹೃಷ್ಯೋ ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚಾಪಿ ದೃಢಮಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07128032c ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ರಾಜಾನಂ ಬ್ರುವನ್ಪಾಂಡವಮಭ್ಯಯಾತ್||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೂಡ ಹರ್ಷಗೊಂಡು ದೃಢ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು
“ನಿಲ್ಲು! ನಿಲ್ಲು!” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07128033a ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯಸ್ತಂ ತ್ವರಿತಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ರಾಜಗೃಧ್ಧಿನಃ|

07128033c ತಾನೈಣಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಪರೀಪ್ಸನ್ಕುರುಸತ್ತಮಂ|

07128033e ಚಂಡವಾತೋದ್ಧತಾನೈಘಾನ್ನಿಘ್ನನ್ಶ್ರಿಮುಚೋ ಯಥಾ||

ರಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಪಾಂಚಾಲರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು. ದ್ರೋಣನು
ಕುರುಸತ್ತಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಬೀಸಿಬಂದ
ಮೋಡಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಕರಗಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ತಡೆದನು.

07128034a ತತೋ ರಾಜನ್ಮಹಾನಾಸೀತ್ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಭೂರಿವರ್ಧನಃ|

07128034c ತಾವಕಾನಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಸಮೇತಾನಾಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೇರಿದ್ದ ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು
ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮವು
ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವಣಿ

ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಭವೇ

ಅಷ್ಟವಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ದುರ್ಯೋಧನಪರಾಭವ

ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೯

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದದ ವರ್ಣನೆ

ದ್ರೋಣನು ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವಶನಾದನು ಎಂಬ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಸಂಜಯನು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು (೧-
೩೫).

07129001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07129001a ಯತ್ತದಾ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಪಾಂಡೂನಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಕುಪಿತೋ ವಶೀ|

07129001c ಉಕ್ತ್ವಾ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮ್ಯಂ ಮಮ ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿಗಂ ಸುತಂ||

07129002a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ವಿಚರಂತಂ ಚ ರಣೇ ಶೂರಮವಸ್ಥಿತಂ|

07129002c ಕಥಂ ದ್ರೋಣಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಪಾಂಡವಾಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವ ನನ್ನ ಮಗ
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿ ಕೋಪಾವೇಶಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರ
ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೂರ
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪಾಂಡವರು ಹೇಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ

ಹಾಕಿದರು?

07129003a ಕೇಽರಕ್ಷನ್ನಕ್ಷಿಣಂ ಚಕ್ರಮಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07129003c ಕೇ ಚೋತ್ತರಮರಕ್ಷಂತ ನಿಘ್ನತಃ ಶಾತ್ರವಾನ್ತಣೇ||

ಮಹಾತ್ಮ ಆಚಾರ್ಯನ ಬಲ ಚಕ್ರವನ್ನು ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸಿದರು?

ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಎಡಚಕ್ರವನ್ನು ಯಾರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು?

07129004a ನೃತ್ಯನ್ನ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07129004c ಧೂಮಕೇತುರಿವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಥಂ ಮೃತ್ಯುಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ರಥಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ,

ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವಶನಾದನು?"

07129005 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07129005a ಸಾಯಾಹ್ನೇ ಸೈಂಧವಂ ಹತ್ವಾ ರಾಜ್ಞಾ ಪಾರ್ಥಃ ಸಮೇತ್ಯ ಚ|

07129005c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯಧಾವತಾಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: "ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೈದು ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07129006a ತಥಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತೂರ್ಣಂ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07129006c ಪೃಥಕ್ ಮೂರ್ಛಾಂ ಸಂಸಕ್ತೌ ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯಧಾವತಾಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ತಡಮಾಡದೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07129007a ತಥೈವ ನಕುಲೋ ಧೀಮಾನ್ಸಹದೇವಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ|

07129007c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಶತಾನಿಕೋ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಸಕೇಕಯಃ|

07129007e ಮತ್ಯಾಃ ಶಾಲ್ವೇಯಸೇನಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಮೇವ ಯಯುರ್ಯಥ||

ಹಾಗೆಯೇ ಧೀಮಂತ ನಕುಲ, ದುರ್ಜಯ ಸಹದೇವರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶತಾನಿಕ, ವಿರಾಟರು, ಕೇಕಯ, ಮತ್ಸ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಲ್ವೇಯಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರು.

07129008a ದ್ರುಪದಶ್ಚ ತಥಾ ರಾಜಾ ಪಾಂಚಾಲೈರಭಿರಕ್ಷಿತಃ|

07129008c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪಿತಾ ರಾಜನ್ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆಯೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ತಂದೆ ರಾಜಾ ದ್ರುಪದನೂ ಕೂಡ ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07129009a ದ್ರೌಪದೇಯಾ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07129009c ಸಸೇನಾಸ್ತೇಽಭ್ಯವರ್ತಂತ ದ್ರೋಣಮೇವ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದ್ರೌಪದೇಯರೂ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನೂ ಸ್ವ-ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07129010a ಪ್ರಭದ್ರಕಾಶ್ಚ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07129010c ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಶಿಖಿಂಡಿನಂ||

ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರುಸಾವಿರ ಪ್ರಭದ್ರಕ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲ ಪ್ರಹಾರಿಗಳು ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಮುತ್ತಿದರು.

07129011a ತಥೇತರೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07129011c ಸಹಿತಾಃ ಸಮ್ಯವರ್ತಂತ ದ್ರೋಣಮೇವ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯ ಇತರ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮಹಾರಥರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಸುತ್ತುವರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07129012a ತೇಷು ಶೂರೇಷು ಯುದ್ಧಾಯ ಗತೇಷು ಭರತರ್ಷಭ|

07129012c ಬಭೂವ ರಜನೀ ಘೋರಾ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧಿನೀ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಶೂರರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ರಾತ್ರಿಯು ಹೇಡಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಘೋರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07129013a ಯೋಧಾನಾಮಶಿವಾ ರೌದ್ರಾ ರಾಜನ್ಮಂತಕಗಾಮಿನೀ|

07129013c ಕುಂಜರಾಶ್ವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಾಣಾಂತಕರಣೀ ತದಾ||

ರಾಜನ್! ಆ ರೌದ್ರ ಅಮಂಗಳಕರ ರಾತ್ರಿಯು ಯೋಧರನ್ನು ಅಂತಕನಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು.

07129014a ತಸ್ಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ಘೋರಾಯಾಂ ನದಂತ್ಯಃ ಸರ್ವತಃ ಶಿವಾಃ|

07129014c ನೃವೇದಯನ್ಭಯಂ ಘೋರಂ ಸಜ್ವಾಲಕವಲೈರ್ಮುಖೈಃ||

ಆ ಘೋರ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮುಖಗಳಿಂದ ನರಿಗಳು ಘೋರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಮುಂದೆಬರುವ
ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07129015a ಉಲೂಕಾಶ್ಚಾಪ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಶಂಸಂತೋ ವಿಪುಲಂ ಭಯಂ|

07129015c ವಿಶೇಷತಃ ಕೌರವಾಣಾಂ ಧ್ವಜಿನ್ಯಾಮತಿದಾರುಣಂ||

ಮುಂಬರುವ ವಿಪುಲ ಅತಿದಾರುಣ ಭಯವನ್ನು ಸಾರುವ ಗೂಬೆಗಳು,
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೌರವರ ಧ್ವಜಗಳ ಮೇಲೆ, ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

07129016a ತತಃ ಸೈನ್ಯೇಷು ರಾಜೇಂದ್ರ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್|

07129016c ಭೇರೀಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಮೃದಂಗಾನಾಂ ಸ್ವನೇನ ಚ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಜೋರಾದ ಭೇರಿಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಮೃದಂಗಗಳ ನಾದದಿಂದ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಉಂಟಾಯಿತು.

07129017a ಗಜಾನಾಂ ಗರ್ಜಿತೈಶ್ಚಾಪಿ ತುರಂಗಾಣಾಂ ಚ ಹೇಷಿತೈಃ|

07129017c ಖುರಶಬ್ದನಿಪಾತೈಶ್ಚ ತುಮುಲಃ ಸರ್ವತೋಽಭವತ್||

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಫೀಂಕಾರ, ಕುದುರೆಗಳ ಹೇಷಾರವ ಮತ್ತು
ಖುರಪುಟಗಳ ತುಮುಲ ಶಬ್ದಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡವು.

07129018a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಮತಿದಾರುಣಂ|

07129018c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ಯಂಜಯಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆ ಸಾಯಂಕಾಲ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸ್ಯಂಜಯರ

ನಡುವೆ ಅತಿದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07129019a ತಮಸಾ ಚಾವೃತೇ ಲೋಕೇ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ|

07129019c ಸೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾ ಚೈವ ಸಮಂತಾದುತ್ಥಿತೇನ ಹ||

ಕತ್ತಲೆಯು ಲೋಕವನ್ನು ಆವರಿಸಿದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸೇನೆಗಳ
ತುಳಿತದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನಿಂದಾಗಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು
ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07129020a ನರಸ್ಯಾಶ್ವಸ್ಯ ನಾಗಸ್ಯ ಸಮಸಜ್ಜತ ಶೋಣಿತಂ|

07129020c ನಾಪಶ್ಯಾಮ ರಜೋ ಭೌಮಂ ಕಶ್ಮಲೇನಾಭಿಸಂವೃತಾಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸೈನಿಕರು-ಕುದುರೆಗಳು-ಆನೆಗಳು ಸುರಿಸಿದ ರಕ್ತದಿಂದಾಗಿ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಶ್ಮಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಧೂಳೇ ಕಾಣದಂತಾಯಿತು.

07129021a ರಾತ್ರೌ ವಂಶವನಸ್ಯೇವ ದಹ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಪರ್ವತೇ|

07129021c ಘೋರಶ್ಚ ಟಚಟಾಶಬ್ದಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪತತಾಮಭೂತ್||

ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದಿರಿನ ಕಾಡು ಸುಡುವಾಗ
ಕೇಳಿಬರುವ ಘೋರ ಚಟ ಚಟಾ ಶಬ್ದದಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳು
ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07129022a ನೈವ ಸ್ವೇ ನ ಪರೇ ರಾಜನ್ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯಂತ ತಮೋವೃತೇ|

07129022c ಉನ್ನತ್ತಮಿವ ತತ್ಸರ್ವಂ ಬಭೂವ ರಜನೀಮುಖೇ||

ರಾಜನ್! ಆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವರ್ಯರು ಶತ್ರುಗಳ್ಯಾರು ಎನ್ನುವುದೇ

ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಅಮಲಿನಲ್ಲಿರುವವರಂತೆ ಆಗಿದ್ದರು.

07129023a ಭೌಮಂ ರಜೋಽಥ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶೋಣಿತೇನ ಪ್ರಶಾಮಿತಂ|

07129023c ಶಾತಕೌಂಭೈಶ್ಚ ಕವಚೈರ್ಭೂಷಣೈಶ್ಚ ತಮೋಽಭ್ಯಗಾತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ರಕ್ತದಿಂದಾಗಿ ಧೂಳು
ಸ್ವಲ್ಪ ಉಡುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಸುವರ್ಣಮಯ ಕವಚ-ಭೂಷಣಗಳ
ಹೊಳೆತದಿಂದಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯೂ ದೂರವಾದಂತಾಯಿತು.

07129024a ತತಃ ಸಾ ಭಾರತೀ ಸೇನಾ ಮಣಿಹೇಮವಿಭೂಷಿತಾ|

07129024c ದ್ಯೌರಿವಾಸೀತ್ಸನಕ್ಷತ್ರಾ ರಜನ್ಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಮಣಿಹೇಮವಿಭೂಷಿತ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ರಾತ್ರಿಯ ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರಿತು.

07129025a ಗೋಮಾಯುಬಡಸಂಘುಷ್ಪಾ ಶಕ್ತಿಧ್ವಜಸಮಾಕುಲಾ|

07129025c ದಾರುಣಾಭಿರುತಾ ಘೋರಾ ಕ್ಷೇಡಿತಿತೋತ್ಪ್ರಷ್ಟನಾದಿತಾ||

ಶಕ್ತಿ-ಧ್ವಜಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಗುಳ್ಳಿನರಿಗಳ
ಸಮೂಹಗಳು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07129026a ತತೋಽಭವನ್ಮಹಾಶಬ್ದಸ್ತುಮುಲೋ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

07129026c ಸಮಾವೃಣ್ವನ್ನಿಶಃ ಸರ್ವಾ ಮಹೇಂದ್ರಾಶನಿಸ್ವನಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಮಹೇಂದ್ರನ ಸಿಡಿಲಿಗೆ ಸಮಾನ ರೋಮಾಂಚನಗೊಳಿಸುವ

ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು.

07129027a ಸಾ ನಿಶೀಥೇ ಮಹಾರಾಜ ಸೇನಾದೃಶ್ಯತ ಭಾರತೀ|

07129027c ಅಂಗದೈಃ ಕುಂಡಲೈರ್ನಿಷ್ಟೈಃ ಶಸ್ತ್ರಶ್ಚೈವಾವಭಾಸಿತಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ರಾತ್ರಿ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯು ಅಂಗದಗಳಿಂದ,
ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಥಳಥಳಿಸುವ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07129028a ತತ್ರ ನಾಗಾ ರಥಾಶ್ಚೈವ ಜಾಂಬೂನದವಿಭೂಷಿತಾಃ|

07129028c ನಿಶಾಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಮೇಘಾ ಇವ ಸವಿದ್ಯುತಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ರಥ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳು
ರಾತ್ರಿಯವೇಳೆ ಮಿಂಚಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07129029a ಋಷ್ವಿಶಕ್ತಿಗದಾಬಾಣಮುಸಲಪ್ರಾಸಪಟ್ಟಿಶಾಃ|

07129029c ಸಂಪತಂತೋ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಭ್ರಾಜಮಾನಾ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಋಷ್ವಿ, ಶಕ್ತಿ, ಗದೆ, ಬಾಣ, ಮುಸಲ, ಪ್ರಾಸ
ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಶಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07129030a ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋವಾತಾಂ ರಥನಾಗಬಲಾಹಕಾಂ|

07129030c ವಾದಿತ್ರಘೋಷಸ್ತನಿತಾಂ ಚಾಪವಿದ್ಯುದ್ಧಜೈರ್ವೃತಾಂ||

07129031a ದ್ರೋಣಪಾಂಡವಪರ್ಜನ್ಯಾಂ ಖಿಡ್ಗಶಕ್ತಿಗದಾಶನಿಂ|

07129031c ಶರಧಾರಾಸ್ತ್ರಪವನಾಂ ಭೃಶಂ ಶೀತೋಷ್ಣಸಂಕುಲಾಂ||

07129032a ಘೋರಾಂ ವಿಸ್ಮಾಪನೀಮುಗ್ರಾಂ ಜೀವಿತಚ್ಚಿದಮಪ್ಲವಾಂ|

07129032c ತಾಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್ನತಿಭಯಾಂ ಸೇನಾಂ ಯುದ್ಧಚಿಕೀರ್ಷವಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮುಂಗಾಳಿಯಾಗಿದ್ದ, ಆನೆ-ರಥಗಳೇ
ಮೋಡಗಳಾಗಿದ್ದ, ರಣವಾದ್ಯಗಳೇ ಗುಡುಗಿನಂತಿದ್ದ, ಧನುಸ್ಸು-
ಧ್ವಜಗಳೇ ಮಿಂಚುಗಳಂತಿದ್ದ, ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಡವರೇ
ಪರ್ಜನ್ಯಗಳಂತಿದ್ದ, ಖಡ್ಗ-ಶಕ್ತಿ-ಗದೆಗಳೇ ಸಿಡುಲಿನಂತಿದ್ದ, ಬಾಣಗಳೇ
ಜಲಧಾರೆಗಳಾಗಿದ್ದ, ಅಸ್ತ್ರಗಳೇ ಭಿರುಗಾಳಿಯಂತಿದ್ದ,
ಶೀತೋಷ್ಣಸಂಕುಲವಾಗಿದ್ದ, ಘೋರವಾಗಿದ್ದ, ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ,
ಉಗ್ರವಾಗಿದ್ದ, ಜೀವಿತವನ್ನೇ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುವಂತಿದ್ದ, ದಾಟಲು
ದೋಣಿಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದ ಆ ಅತಿ ಭಯಂಕರ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸಿದವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

07129033a ತಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ರಿಮುಖೇ ಘೋರೇ ಮಹಾಶಬ್ದನಿನಾದಿತೇ|

07129033c ಭೀರೂಣಾಂ ತ್ರಾಸಜನನೇ ಶೂರಾಣಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನೇ||

ಆ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯ ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮಹಾಶಬ್ದಗಳು
ಹೇಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಶೂರರ
ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07129034a ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ತದಾ ಘೋರೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಸುದಾರುಣೇ|

07129034c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವನ್ಮುದ್ಧಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಪಾಂಡುಸ್ಯಂಜಯಾಃ||

ಘೋರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸುದಾರುಣ ರಾತ್ರಿಯದ್ದದಲ್ಲಿ ಕುದ್ಧ ಪಾಂಡು-ಸೃಂಜಯರು ಒಂದಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07129035a ಯೇ ಯೇ ಪ್ರಮುಖತೋ ರಾಜನ್ಯ ವರ್ತಂತ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07129035c ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಿಮುಖಾಂಶ್ಚಕ್ರೇ ಕಾಂಶ್ಚಿನ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜನ್! ಆ ಮಹಾತ್ಮನಾದರೋ ತನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬಂದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಯಾರು ವಿಮುಖರಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯದ್ದೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯದ್ದು ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ರಾತ್ರಿಯದ್ದದ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೧೦).

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಶಿಬಿಯ ವಧೆ (೧೧-೧೨). ಭೀಮನು ಕಳಿಂಗ ರಾಜಕುಮಾರ, ಧ್ರುವ ಮತ್ತು ಜಯರಾತರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೧೮-೨೫). ಭೀಮನಿಂದ ದುರ್ಮದ-ದುಷ್ಕರ್ಣರ ಸಂಹಾರ (೨೬-೪೦).

07130001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07130001a ತಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಸೃಂಜಯಾನಮಿತೌಜಸಿ|

07130001c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೇ ಸಂರಭ್ಧೇ ಕಾ ವೋಽಭೂದ್ವೈ ಮತಿಸ್ತದಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸಹನಶೀಲ ಕ್ಷುದ್ಧ ಅಮಿತೌಜಸ
ದ್ರೋಣನು ಆ ದುರ್ಧರ್ಷ ಸೃಂಜಯರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮವರ
ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07130002a ದುರ್ಯೋಧನಂ ತಥಾ ಪುತ್ರಮುಕ್ತ್ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾತಿಗಂ ಮಮ|

07130002c ಯತ್ಪ್ರಾವಿಶದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಕಿಂ ಪಾರ್ಥಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಡೆಯುವ ನನ್ನ ಮಗ
ದುರ್ಯೋಧನನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮನು
ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಪಾರ್ಥನು ಏನು ಮಾಡಿದನು?

07130003a ನಿಹತೇ ಸ್ಯಂಧವೇ ವೀರೇ ಭೂರಿಶ್ರವಸಿ ಚೈವ ಹಿ|

07130003c ಯದಭ್ಯಗಾನ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಪರಾಜಿತಃ||

07130004a ಕಿಮಮನ್ಯತ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಶತ್ರುತಾಪನೇ|

07130004c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕಿಂ ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮಮನ್ಯತ||

ವೀರ ಸ್ಯಂಧವ ಮತ್ತು ಭೂರಿಶ್ರವರು ಹತರಾಗಲು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಆ ಅಪರಾಜಿತ ದುರ್ಧರ್ಷ ಶತ್ರುತಾಪನನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಾವ
ಕೆಲಸವು ಉಚಿತವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು?

07130005a ಕೇ ಚ ತಂ ವರದಂ ವೀರಮನ್ವಯುರ್ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಂ|

07130005c ಕೇ ಚಾಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತೋಽಗಚ್ಚನ್ನೀರಾಃ ಶೂರಸ್ಯ ಯುಧ್ಯತಃ|

07130005e ಕೇ ಪುರಸ್ತಾದಯುಧ್ಯಂತ ನಿಘ್ನತಃ ಶಾತ್ರವಾನ್ಸಣೇ||

ಆ ವರದ ವೀರ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನನ್ನು ಯಾರು ಅನುಸರಿಸಿದರು?
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಶೂರನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಯಾವ ವೀರರು
ಹೋದರು? ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಮುಂದೆ ಯಾರಿದ್ದರು?

07130006a ಮನ್ಯೇಽಹಂ ಪಾಂಡವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜಶರಾರ್ದಿತಾನ್|

07130006c ಶಿಶಿರೇ ಕಂಪಮಾನಾ ವೈ ಕೃಶಾ ಗಾವ ಇವಾಭಿಭೋ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ
ಛಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಡುಗುವ ಬಡಕಲು ಆಕಳುಗಳಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?

07130007a ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸ ಮಹೇಷ್ವಾಸಃ ಪಾಂಚಾಲಾನರಿಮರ್ದನಃ|

07130007c ಕಥಂ ನು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಪಂಚತ್ವಮುಪಜಗ್ಮಿವಾನ್||

ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆ ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ,
ಅರಿಮರ್ದನನು ಹೇಗೆ ಪಂಚತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು?

07130008a ಸರ್ವೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಚ ಸಂಗತೇಷು

ರಾತ್ರೌ ಸಮೇತೇಷು ಮಹಾರಥೇಷು|

07130008c ಸಂಲೋಡ್ಯಮಾನೇಷು ಪೃಥಗ್ವಿಧೇಷು

ಕೇ ವಸ್ತದಾನೀಂ ಮತಿಮಂತ ಆಸನ್||

ಆ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಸೇನೆಗಳೂ ಸೇರಿರಲು, ಮಹಾರಥರು ಒಟ್ಟಾಗಿರಲು,
ಭೂಮಿ-ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿರಲು ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಅತಿ
ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ಯಾರಿದ್ದನು?

07130009a ಹತಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಷಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಪರಾಭೂತಾಂಶ್ಚ ಶಂಸಸಿ|

07130009c ರಥಿನೋ ವಿರಥಾಂಶ್ಚೈವ ಕೃತಾನ್ಯುದ್ಧೇಷು ಮಾಮಕಾನ್||

ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನವರಾದ ಮಹಾರಥರು “ಹತರಾದರು!”
“ಪರಾಜಿತರಾದರು!” “ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು!”
“ವಿರಥರಾದರು!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೀಯೆ!

07130010a ಕಥಮೇಷಾಂ ತದಾ ತತ್ರ ಪಾರ್ಥಾನಾಮಪಲಾಯಿನಾಂ|

07130010c ಪ್ರಕಾಶಮಭವದ್ರಾತ್ರೌ ಕಥಂ ಕುರುಷು ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ! ಪಲಾಯನ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳಿಗೆ
ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು?”

07130011 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07130011a ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ತದಾ ರಾಜನ್ವರ್ತಮಾನೇ ಸುದಾರುಣೇ|

07130011c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವನ್ರಾತ್ರೌ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹಸೈನಿಕಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆ ಸುದಾರುಣ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07130012a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೇಕಯಾಂಶ್ಚ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಾನ್|

07130012c ಪ್ರೇಷಯನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಸರ್ವಾನಿಷುಭಿರಾಶುಗೈಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಕೇಕಯರನ್ನೂ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ
ಆಶುಗಳಿಂದ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07130013a ತಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖಿತೋ ರಾಜನ್ಯೇಽವರ್ತಂತ ಮಹಾರಥಾಃ|

07130013c ತಾನ್ಸರ್ವಾನೈಷಯಾಮಾಸ ಪರಲೋಕಾಯ ಭಾರತ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಅವನ ಎದುರಾದ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಅವನು
ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07130014a ಪ್ರಮಥ್ನಂತಂ ತದಾ ವೀರಂ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಮಹಾರಥಂ|

07130014c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಿಬೀ ರಾಜನ್ವತಾಪವಾನ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪ್ರತಾಪವಾನ ಶಿಬಿಯು ವೀರ ಮಹಾರಥ
ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು.

07130015a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಂ|

07130015c ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿದ್ರೋಣಃ ಸರ್ವಪಾರಶವೈಃ ಶರೈಃ||

ಪಾಂಡವರ ಮಹಾರಥನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನ್ನು
ನೋಡಿ ದ್ರೋಣನು ಹತ್ತು ಲೋಹಮಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07130016a ತಂ ಶಿಬಿಃ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಂಶತಾ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07130016c ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಸ್ಮಯಮಾನೋ ನ್ಯಪಾತಯತ್||

ಆಗ ಶಿಬಿಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಮೂವತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ರಥದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದನು.

07130017a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸಾರಥಿಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07130017c ಅಥಾಸ್ಯ ಸಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಂ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಪಾಹರತ್||

ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಕಿರೀಟದೊಂದಿಗಿನ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

07130018a ಕಲಿಂಗಾನಾಂ ಚ ಸೈನ್ಯೇನ ಕಲಿಂಗಸ್ಯ ಸುತೋ ರಣೇ|

07130018c ಪೂರ್ವಂ ಪಿತೃವಧಾತ್ಯು ದ್ಧೋ ಭೀಮಸೇನಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಹಿಂದೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಕಲಿಂಗನ ಮಗನು ಕಲಿಂಗರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07130019a ಸ ಭೀಮಂ ಪಂಚಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07130019c ವಿಶೋಕಂ ತ್ರಿಭಿರಾಜಘ್ನೇ ಧ್ವಜಮೇಕೇನ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಅವನು ಭೀಮನನ್ನು ಮೊದಲು ಐದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಏಳರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಾರಥಿ ವಿಶೋಕನನ್ನು ಮೂರರಿಂದಲೂ ಒಂದು ಪತ್ರಿಯಿಂದ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07130020a ಕಲಿಂಗಾನಾಂ ತು ತಂ ಶೂರಂ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವೃಕೋದರಃ|

07130020c ರಥಾದ್ರಥಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಮುಷ್ಟಿನಾಭಿಜಘಾನ ಹ||

ಕಲಿಂಗರ ಆ ಕ್ರುದ್ಧ ಶೂರನನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧ ವೃಕೋದರನು ಅವನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಗುದ್ದಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07130021a ತಸ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಹತಸ್ಯಾಜೌ ಪಾಂಡವೇನ ಬಲೀಯಸಾ|

07130021c ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ಥಿನಿ ಸಹಸಾ ಪ್ರಾಪತನ್ವೈ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಬಲಿಷ್ಠ ಭೀಮಸೇನನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹತನಾದ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಮೂಳೆಗಳೂ ಚೂರಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು.

07130022a ತಂ ಕರ್ಣೋ ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ನಾಮೃಷ್ಯಂತ ಮಹಾರಥಾಃ|

07130022c ತೇ ಭೀಮಸೇನಂ ನಾರಾಚೈರ್ಜಘ್ನುರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ||

ಆ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನೂ ಕಳಿಂಗನ ಸಹೋದರರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸರ್ಪಗಳಂತಿದ್ದ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07130023a ತತಃ ಶತ್ರುರಥಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮೋ ಧ್ರುವರಥಂ ಗತಃ|

07130023c ಧ್ರುವಂ ಚಾಸ್ಯಂತಮನಿಶಂ ಮುಷ್ಟಿನಾ ಸಮಪೋಥಯತ್|

07130023e ಸ ತಥಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ಬಲಿನಾ ನಿಹತೋಽಪತತ್||

ಆಗ ಭೀಮನು ಶತ್ರುವಿನ ರಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧ್ರುವನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ರುವನನ್ನು ಕೂಡ

ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಜ್ಜಿದನು. ಬಲಶಾಲಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿದ ಅವನು ಕೂಡ ಹತನಾದನು.

07130024a ತಂ ನಿಹತ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07130024c ಜಯರಾತರಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮುಹುಃ ಸಿಂಹ ಇವಾನದತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು
ಜಯರಾತನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07130025a ಜಯರಾತಮಥಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ನದನ್ಸವ್ಯೇನ ಪಾಣಿನಾ|

07130025c ತಲೇನ ನಾಶಯಾಮಾಸ ಕರ್ಣಸ್ತ್ರಿವಾಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಂ||

ಆಗ ಜಯರಾತನ ತಲೆಯನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು
ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿ ಕೊಂದು ಕರ್ಣನ ಎದುರೇ
ಹೋಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

07130026a ಕರ್ಣಸ್ತು ಪಾಂಡವೇ ಶಕ್ತಿಂ ಕಾಂಚನೀಂ ಸಮವಾಸೃಜತ್|

07130026c ತತಸ್ತಾಮೇವ ಜಗ್ರಾಹ ಪ್ರಹಸನ್ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಕರ್ಣನಾದರೋ ಸುವರ್ಣಮಯ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಪಾಂಡವನ
ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಪಾಂಡುನಂದನನು
ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

07130027a ಕರ್ಣಾಯೈವ ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಶ್ಚಿಕ್ಷೇಪಾಜೌ ವೃಕೋದರಃ|

07130027c ತಾಮಂತರಿಕ್ಷೇ ಚಿಚ್ಚೇದ ಶಕುನಿಸ್ತ್ಯಲಪಾಯಿನಾ||

ಅದನ್ನೇ ದುರ್ಧರ್ಷ ವೃಕೋದರನು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಲು
ಪಲಾಯನಮಾಡದಿರುವ ಶಕುನಿಯು ಅದನ್ನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07130028a ತತಸ್ತವ ಸುತಾ ರಾಜನ್ಭೀಮಸ್ಯ ರಥಮಾವ್ರಜನ್|

07130028c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದಯಂತೋ ವೃಕೋದರಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಭೀಮನ ರಥವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಮಹಾ
ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೃಕೋದರನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರು.

07130029a ದುರ್ಮದಸ್ಯ ತತೋ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07130029c ಸಾರಥಿಂ ಚ ಹಯಾಂಶ್ಚೈವ ಶರೈರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ನಗುತ್ತಾ ದುರ್ಮದನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07130029e ದುರ್ಮದಸ್ತು ತತೋ ಯಾನಂ ದುಷ್ಕರ್ಣಸ್ಯಾವಪುಪ್ಲುವೇ||

07130030a ತಾವೇಕರಥಮಾರೂಢೌ ಭ್ರಾತರೌ ಪರತಾಪನೌ|

07130030c ಸಂಗ್ರಾಮಶಿರಸೋ ಮಧ್ಯೇ ಭೀಮಂ ದ್ವಾವಭ್ಯಧಾವತಾಂ|

07130030e ಯಥಾಂಬುಪತಿಮಿತ್ರೌ ಹಿ ತಾರಕಂ ದೈತ್ಯಸತ್ತಮಂ||

ಆಗ ದುರ್ಮದನಾದರೋ ಹಾರಿ ದುಷ್ಕರ್ಣನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು. ಆ
ಇಬ್ಬರು ಪರತಾಪನ ಸಹೋದರರೂ ಒಂದೇ ರಥವನ್ನೇರಿ
ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಾವರುಣರು ದೈತ್ಯಸತ್ತಮ

ತಾರಕನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದಂತೆ ಭೀಮನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07130031a ತತಸ್ತು ದುರ್ಮದಶ್ಚೈವ ದುಷ್ಕರ್ಣಶ್ಚ ತವಾತ್ಮಜೌ|

07130031c ರಥಮೇಕಂ ಸಮಾರುಹ್ಯ ಭೀಮಂ ಬಾಣೈರವಿಧ್ಯತಾಂ||

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ದುರ್ಮದ-ದುಷ್ಕರ್ಣರು ಒಂದೇ ರಥವನ್ನೇರಿ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07130032a ತತಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮಿಷತೋ ದ್ರೋಣೇರ್ದುರ್ಮಯೋಧನಸ್ಯ ಚ|

07130032c ಕೃಪಸ್ಯ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

07130033a ದುರ್ಮದಸ್ಯ ಚ ವೀರಸ್ಯ ದುಷ್ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ತಂ ರಥಂ|

07130033c ಪಾದಪ್ರಹಾರೇಣ ಧರಾಂ ಪ್ರಾವೇಶಯದರಿಂದಮಃ||

ಆಗ ಕರ್ಣ, ದುರ್ಮಯೋಧನ, ಕೃಪ, ಸೋಮದತ್ತ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಲೀಕರು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅರಿಂದಮ ಪಾಂಡವನು ವೀರ ದುರ್ಮದ-
ದುಷ್ಕರ್ಣರ ಆ ರಥವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದಲೇ ಒದೆದು
ಭೂಮಿಗುರುಳಿಸಿದನು.

07130034a ತತಃ ಸುತೌ ತೇ ಬಲಿನೌ ಶೂರೌ ದುಷ್ಕರ್ಣದುರ್ಮದೌ|

07130034c ಮುಷ್ಟಿನಾಹತ್ಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಮರ್ದ ಚರಣೇನ ಚ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆ ಬಲಶಾಲೀ ದುಷ್ಕರ್ಣ-
ದುರ್ಮದರನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07130035a ತತೋ ಹಾಹಾಕೃತೇ ಸೈನ್ಯೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಂ ನೃಪಾಬ್ಜುಪನ್|

07130035c ರುದ್ರೋಽಯಂ ಭೀಮರೂಪೇಣ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಗೃಧ್ಯತಿ||

ಆಗ ಭೀಮನನ್ನು ಕಂಡು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ನೃಪರು “ಭೀಮರೂಪದ ರುದ್ರನೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಾಹಾಕಾರಗೈದರು.

07130036a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಪಲಾಯಂತ ಸರ್ವೇ ಭಾರತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07130036c ವಿಸಂಕ್ಷಾವಾಹಯನ್ವಾಹಾನ್ ಚ ದ್ವೌ ಸಹ ಧಾವತಃ||

ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿಗಟ್ಟವರಾಗಿ ಕಂಡ ಕಂಡ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.

07130037a ತತೋ ಬಲೇ ಭೃಶಲುಲಿತೇ ನಿಶಾಮುಖೇ

ಸುಪೂಜಿತೋ ನೃಪವೃಷಭೈರ್ವೃಕೋದರಃ|

07130037c ಮಹಾಬಲಃ ಕಮಲವಿಬುದ್ಧಲೋಚನೋ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ನೃಪತಿಮಪೂಜಯದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಥಮ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ನೃಪರು ವೃಕೋದರನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಮಹಾಬಲ, ಕಮಲಲೋಚನ ಬಲಶಾಲೀ ಭೀಮನೂ ಕೂಡ ನೃಪತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

07130038a ತತೋ ಯಮೌ ದ್ರುಪದವಿರಾಟಕೇಕಯಾ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚಾಪಿ ಪರಾಂ ಮುದಂ ಯಯುಃ|

07130038c ವೃಕೋದರಂ ಭೃಶಮಭಿಪೂಜಯಂಶ್ಚ ತೇ
ಯಥಾಂಧಕೇ ಪ್ರತಿನಿಹತೇ ಹರಂ ಸುರಾಃ||

ಆಗ ಯಮಳರೂ, ದ್ರುಪದ-ವಿರಾಟ-ಕೇಕಯರೂ ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ
ಪರಮ ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು. ಅಂಧಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಹರನನ್ನು
ಸುರರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರು ವೃಕೋದರನನ್ನು ತುಂಬಾ
ಗೌರವಿಸಿದರು.

07130039a ತತಃ ಸುತಾಸ್ತವ ವರುಣಾತ್ಮಜೋಪಮಾ
ರುಷಾನ್ವಿತಾಃ ಸಹ ಗುರುಣಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07130039c ವೃಕೋದರಂ ಸರಥಪದಾತಿಕುಂಜರಾ
ಯುಯುತ್ಸವೋ ಭೃಶಮಭಿಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಆಗ ವರುಣನ ಮಕ್ಕಳ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ರೋಷಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗುರು ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ರಥ-ಪದಾತಿ-
ಕುಂಜರಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ವೃಕೋದರನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07130040a ತತೋಽಭವತ್ತಿಮಿರಘನೈರಿವಾವೃತಂ
ಮಹಾಭಯೇ ಭಯದಮತೀವ ದಾರುಣಂ|

07130040c ನಿಶಾಮುಖೇ ಬಡವೃಕಗೃಧ್ರಮೋದನಂ
ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ನೃಪವರಯುದ್ಧಮದ್ಭುತಂ||

ಆಗ ದಟ್ಟ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವೃತ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಯಂಕರ,

ಭಯದಾಯಕ, ದಾರುಣ, ತೋಳ-ಕಾಗೆ-ರಣಹದ್ದುಗಳಿಗೆ
ಆನಂದದಾಯಕ ಅದ್ಭುತ ಮಹಾತ್ಮ ನೃಪವರರ ಯುದ್ಧವು ಪುನಃ
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮೇ
ತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮೂವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೧

ಸೋಮದತ್ತ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು (೧-೧೫). ಸಾತ್ಯಕಿ-
ಸೋಮದತ್ತರ ಯುದ್ಧ (೧೬-೨೩). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ-ಘಟೋತ್ಕಚರ
ಯುದ್ಧ (೨೪-೪೩). ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಗ ಅಂಜನಪರ್ವನ ವಧೆ
(೪೪-೫೩). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮ-ಘಟೋತ್ಕಚನ ಪರಾಭವ
(೫೪-೧೩೫).

07131001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07131001a ಪ್ರಾಯೋಪವಿಷ್ಟೇ ತು ಹತೇ ಪುತ್ರೇ ಸಾತ್ಯಕಿನಾ ತತಃ|

07131001c ಸೋಮದತ್ತೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪ್ರಯೋಪವಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೊಂದುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ
ಸೋಮದತ್ತನು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07131002a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಃ ಪುರಾ ದೃಷ್ಟೋ ಯಸ್ತು ದೇವೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07131002c ತಂ ತ್ವಂ ಸಾತ್ವತ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ದಸ್ಯುಧರ್ಮೇ ಕಥಂ ರತಃ||

“ಸಾತ್ವತ! ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನೀನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ದಸ್ಯುಗಳ
ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವೆ?

07131003a ಪರಾಙ್ಮುಖಾಯ ದೀನಾಯ ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಾಯ ಯಾಚತೇ|

07131003c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಥಂ ನು ಪ್ರಹರೇದ್ರಣೇ||

ಸಾತ್ಯಕೀ! ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದವನನ್ನು, ಅದೀನನನ್ನು,
ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟವನನ್ನು, ಯಾಚಿಸುವವನನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನಿರತ
ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹರಿಸಬಲ್ಲನು?

07131004a ದ್ವಾವೇವ ಕಿಲ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ತತ್ರ ಖ್ಯಾತೌ ಮಹಾರಥೌ|

07131004c ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತ್ವಂ ಚೈವ ಯುಧಿ ಸಾತ್ವತ||

ಸಾತ್ವತ! ವೃಷ್ಟಿವಂಶೀಯರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೇ ಮಹಾರಥರೆಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಬಾಹು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ನೀನು.

07131005a ಕಥಂ ಪ್ರಾಯೋಪವಿಷ್ಠಾಯ ಪಾರ್ಥೇನ ಚಿನ್ನಬಾಹವೇ|

07131005c ನೃಶಂಸಂ ಪತನೀಯಂ ಚ ತಾದೃಶಂ ಕೃತವಾನಸಿ||

ಅರ್ಜುನನು ಬಾಹುವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಪವಿಷ್ಟನಾದವನನ್ನು
ನಿನ್ನಂಥವನು ಕ್ರೂರನಾಗಿ ಹೇಗೆತಾನೇ ಬೀಳಿಸಿದನು?

07131006a ಶಪೇ ಸಾತ್ವತ ಪುತ್ರಾಭ್ಯಾಮಿಷ್ಟೇನ ಸುಕೃತೇನ ಚ|

07131006c ಅನತೀತಾಮಿಮಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಯದಿ ತ್ವಾಂ ವೀರಮಾನಿನಂ||

07131007a ಅರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಂ ಪಾರ್ಥೇನ ಜಿಷ್ಟುನಾ ಸಸುತಾನುಜಂ|

07131007c ನ ಹನ್ಯಾಂ ನಿರಯೇ ಘೋರೇ ಪತೇಯಂ ವೃಷ್ಟಿಪಾಂಸನ||

ಸಾತ್ವತ! ವೃಷ್ಟಿಕುಲಕಳಂಕ! ನಾನು ನನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ,
ನಾನು ಮಾಡಿದ ಯಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸುಕೃತಗಳ ಮೇಲೆ
ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ - ಅರ್ಜುನನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬರದೇ
ಇದ್ದರೆ - ಲೋಕೈಕವೀರನೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನೂ, ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಅನುಜರನ್ನೂ ಈ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯುವುದರೊಳಗಾಗಿ
ಸಂಹರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಅತಿಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ
ಬೀಳುವಂತಾಗಲಿ!”

07131008a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೋಮದತ್ತೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07131008c ದಧೌ ಶಂಖಂ ಚ ತಾರೇಣ ಸಿಂಹನಾದಂ ನನಾದ ಚ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾಬಲ ಸೋಮದತ್ತನು ತಾರಸ್ವರದಲ್ಲಿ
ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07131009a ತತಃ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07131009c ಸಾತ್ವತೋ ಭೃಶಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೋಮದತ್ತಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಕಮಲಪತ್ರಾಕ್ಷ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರ ಮಹಾಬಲ ಸಾತ್ವತನು ತುಂಬಾ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07131010a ಹತೋ ಭೂರಿಶ್ರವಾ ವೀರಸ್ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07131010c ಶಲಶ್ಚೈವ ತಥಾ ರಾಜನ್ಯಾ ತೃವ್ಯಸನಕರ್ಶಿತಃ||

“ನಿನ್ನ ವೀರ ಮಗ ಮಹಾರಥ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಹತನಾದನು. ರಾಜನ್ ! ಸಹೋದರನು ಹತನಾದನೆಂಬ ವ್ಯಸನದಿಂದ ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದ ಶಲನೂ ಕೂಡ ಹತನಾದನು.

07131011a ತ್ವಾಂ ಚಾಪ್ಯದ್ಯ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಪುತ್ರಪಶುಬಾಂಧವಂ|

07131011c ತಿಷ್ಠೇದಾನೀಂ ರಣೇ ಯತ್ತಃ ಕೌರವೋಽಸಿ ವಿಶೇಷತಃ||

ಕೌರವೇಯ ! ಇಂದು ಪುತ್ರ-ಪಶು-ಬಾಂಧವರ ಸಹಿತನಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು !

07131012a ಯಸ್ಮಿನ್ನಾನಂ ದಮಃ ಶೌಚಮಹಿಂಸಾ ಹ್ರೀರ್ಧೃತಿಃ ಕ್ಷಮಾ|

07131012c ಅನಪಾಯೀನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಿತ್ಯಂ ರಾಜ್ಞಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ||

07131013a ಮೃದಂಗಕೇತೋಸ್ತಸ್ಯ ತ್ವಂ ತೇಜಸಾ ನಿಹತಃ ಪುರಾ|

07131013c ಸಕರ್ಣಸೌಬಲಃ ಸಂಖ್ಯೇ ವಿನಾಶಂ ಸಮುಪೇಷ್ಯಸಿ||

ಯಾವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ದಾನ, ದಮ, ಶೌಚ, ಅಹಿಂಸೆ, ಲಜ್ಜೆ, ಧೃತಿ,

ಕ್ಷಮೆ - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಸದ್ಗುಣಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಇವೆಯೋ ಆ
 ಮೃದಂಗಕೇತು ರಾಜನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ನೀನು
 ಹತನಾಗಿರುವೆ! ಈಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ-ಸೌಬಲರೊಂದಿಗೆ
 ವಿನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ!

07131014a ಶಪೇಽಹಂ ಕೃಷ್ಣಚರಣೈರಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತೇನ ಚೈವ ಹ|

07131014c ಯದಿ ತ್ವಾಂ ಸಸುತಂ ಪಾಪಂ ನ ಹನ್ಯಾಂ ಯುಧಿ ರೋಷಿತಃ|

07131014e ಅಪಯಾಸ್ಯಸಿ ಚೇತ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಮುಕ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನಾನೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಮಾಡಿದ
 ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಗಳ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ: “ನಾನೇನಾದರೂ
 ಪಾಪಿಷ್ಟ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸಹಿತ ಸಂಹರಿಸದಿದ್ದರೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು
 ಹೊಂದದಿರಲಿ!” ಇಷ್ಟು ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನೀನು
 ಭಯಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದ
 ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವೆ!”

07131015a ಏವಮಾಭಾಷ್ಯ ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನೌ|

07131015c ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಶರಸಂಪಾತಂ ಕರ್ತುಂ ಪುರುಷಸತ್ತಮೌ||

ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ
 ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರರ
 ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

07131016a ತತೋ ಗಜಸಹಸ್ರೇಣ ರಥಾನಾಮಯುತೇನ ಚ|

07131016c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸೋಮದತ್ತಂ ಪರಿವಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿಂದಲೂ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರಥಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ನಿಂತನು.

07131017a ಶಕುನಿಶ್ಚ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07131017c ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಃ ಪರಿವೃತೋ ಭಾತ್ರೃಭಿಶ್ಚೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮೈಃ|

07131017e ಸ್ಯಾಲಸ್ತವ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಜ್ರಸಂಹನನೋ ಯುವಾ||

ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ನಿನ್ನ ಬಾವ, ವಜ್ರಸಂಹನನ, ಯುವಕ, ಮಹಾಬಾಹು ಶಕುನಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನ ವಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದನು.

07131018a ಸಾಗ್ರಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು ಹಯಾನಾಂ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07131018c ಸೋಮದತ್ತಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯರಕ್ಷತ||

ಆ ಧೀಮತನು ನೂರುಸಾವಿರ ಕುದುರೆಸವಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07131019a ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಶ್ಚ ಬಲಿಭಿಶ್ಚಾ ದಯಾಮಾಸ ಸಾತ್ಯಕಿಂ|

07131019c ತಂ ಚಾದ್ಯಮಾನಂ ವಿಶಿಖೈರ್ದ್ಯೌಷ್ವಾ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07131019e ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಕೃದ್ಧಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹತೀಂ ಚಮೂಂ||

ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಸೋಮದತ್ತನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಸಾತ್ಯಕಿಯು ವಿಶಿಖ ಸನ್ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಾ
ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07131020a ಚಂಡವಾತಾಭಿಸೃಷ್ಟಾನಾಮುದಧೀನಾಮಿವ ಸ್ವನಃ|

07131020c ಆಸೀದ್ರಾಜನ್ಬಲೌಘಾನಾಮನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿನಿಘ್ನತಾಂ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರ ಸಮೂಹದಲ್ಲುಂಟಾದ
ಕೋಲಾಹಲವು ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗುವ
ಸಮುದ್ರದ ಭೋರ್ಗರೆತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07131021a ವಿವ್ಯಾಧ ಸೋಮದತ್ತಸ್ತು ಸಾತ್ವತಂ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ|

07131021c ಸಾತ್ಯಕಿರ್ದಶಭಿಶ್ಚೈನಮವಧೀತ್ಕುರುಪುಂಗವಂ||

ಸೋಮದತ್ತನಾದರೋ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು. ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಕೂಡ ಕುರುಪುಂಗವನನ್ನು ಹತ್ತು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07131022a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಸಮರೇ ದೃಢಧನ್ವನಾ|

07131022c ರಥೋಪಸ್ಥಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಮುಮೋಹ ಗತಚೇತನಃ||

ದೃಢಧನ್ವಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಸೋಮದತ್ತನು
ರಥದಮೇಲೆಯೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಒರಗಿದನು.

07131023a ತಂ ವಿಮೂಢಂ ಸಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಸಾರಥಿಸ್ವ ರಯಾನ್ವಿತಃ|

07131023c ಅಪೋವಾಹ ರಣಾದ್ವೀರಂ ಸೋಮದತ್ತಂ ಮಹಾರಥಂ||

ಅವನು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಾರಥಿಯು ಮಹಾರಥ
ವೀರ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ರಣದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07131024a ತಂ ವಿಸಂಜ್ಞಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಯುಯುಧಾನಶರಾದ್ವಿತಂ|

07131024c ದ್ರೋಣಿರಭ್ಯದ್ರವತ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಾತ್ವತಂ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಯುಯುಧಾನನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಸೋಮದತ್ತನು
ಮೂರ್ಛಿತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ದ್ರೋಣಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ರಣಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07131025a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07131025c ಭೈಮಸೇನಿಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಮವಾರಯತ್||

ಶೈನೇಯನ ರಥದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ
ಭೈಮಸೇನಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಶತ್ರುವನ್ನು ತಡೆದನು.

07131026a ಕಾರ್ಷ್ಣಾ ಯಸಮಯಂ ಘೋರಂ ಋಕ್ಷಚರ್ಮಾವೃತಂ ಮಹತ್|

07131026c ಯುಕ್ತಂ ಗಜನಿಭೈರ್ವಾಹೈರ್ನ ಹಯೈರ್ನಾಪಿ ವಾ ಗಜೈಃ||

07131027a ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಮಷ್ಟಚಕ್ರೇಣ ವಿವೃತಾಕ್ಷೇಣ ಕೂಜತಾ|

07131027c ಧ್ವಜೇನೋಚ್ಚಿತತುಂಡೇನ ಗೃಧ್ರರಾಜೇನ ರಾಜತಾ||

07131028a ಲೋಹಿತಾದ್ರ್ವಪತಾಕಂ ತಮಂತ್ರಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಂ|

07131028c ಅಷ್ಟಚಕ್ರಸಮಾಯುಕ್ತಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಪುಲಂ ರಥಂ||

07131029a ಶೂಲಮುದ್ಗರಧಾರಿಣ್ಯಾ ಶೈಲಪಾದಪಹಸ್ತಯಾ|

07131029c ರಕ್ಷಸಾಂ ಘೋರರೂಪಾಣಾಮಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯಾ ಸಮಾವೃತಃ||

07131030a ತಮುದ್ಯತಮಹಾಚಾಪಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ವ್ಯಥಿತಾ ನೃಪಾಃ|

07131030c ಯುಗಾಂತಕಾಲಸಮಯೇ ದಂಡಹಸ್ತಮಿವಾಂತಕಂ||

ಆ ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲ ಕರಡಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ, ಆನೆಗಳಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಆದರೆ ಆನೆಗಳೂ ಕುದುರೆಗಳೂ ಅಲ್ಲದ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ, ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನೋಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅತಿ ಎತ್ತರದ ದಂಡದ ಮೇಲೆ ರಣಹದ್ದುಗಳ ರಾಜನಂತೆ ರಾರಾಜಿಸುವ ಧ್ವಜದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ, ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಪತಾಕೆಯುಳ್ಳ, ಕರುಳಿನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ, ಶೂಲ-ಮುದ್ಗರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ರಾಕ್ಷಸ ಸೇನೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಶಾಲರಥದಲ್ಲಿ ಯುಗಾಂತಕಾಲಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅಂತಕನಂತೆ ಮಹಾಚಾಪವನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಕಂಡು ನೃಪರು ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07131031a ಭಯಾದ್ಧಿತಾ ಪ್ರಚುಕ್ಷೋಭ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ವಾಹಿನೀ|

07131031c ವಾಯುನಾ ಕ್ಷೋಭಿತಾವರ್ತಾ ಗಂಗೇವೋರ್ಧ್ವತರಂಗಿಣೀ||

ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಪ್ರಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡ ಗಂಗಾನದಿಯ ಸುಳಿಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯು ತಳಮಳಗೊಂಡಿತು.

07131032a ಘಟೋತ್ಕಚಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ಸಿಂಹನಾದೇನ ಭೀಷಿತಾಃ|

07131032c ಪ್ರಸುಸ್ರವುರ್ಗಜಾ ಮೂತ್ರಂ ವಿವ್ಯಥುಶ್ಚ ನರಾ ಭೃಶಂ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಮಾಡಿದ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದಲೇ ಭಯಗೊಂಡ ಆನೆಗಳು ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದವು. ಸೈನಿಕರು ಬಹಳ ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07131033a ತತೋಽಶ್ಮವೃಷ್ಟಿರತ್ಯರ್ಥಮಾಸೀತ್ತತ್ರ ಸಮಂತತಃ|

07131033c ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಾಧಿಕಬಲೈಃ ಪ್ರಮುಕ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ಕ್ಷಿತೌ||

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಬಲವನ್ನು ಹೊಂದುವ ರಾಕ್ಷಸರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯು ರಣರಂಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಸುರಿಯಿತು.

07131034a ಆಯಸಾನಿ ಚ ಚಕ್ರಾಣಿ ಭುಶುಂಡ್ಯಃ ಪ್ರಾಸತೋಮರಾಃ|

07131034c ಪತಂತ್ಯವಿರಲಾಃ ಶೂಲಾಃ ಶತಘ್ನಃ ಪಟ್ಟಿಶಾಸ್ತ್ರಥಾ||

07131035a ತದುಗ್ರಮತಿರೌದ್ರಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

07131035c ತನಯಾಸ್ತವ ಕರ್ಣಶ್ಚ ವ್ಯಥಿತಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ದಿಶಃ||

ಮೇಲಿಂದ ಲೋಹದ ಚಕ್ರಗಳು, ಭುಶಂಡಗಳು, ಪ್ರಾಸ-ತೋಮರಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅತಿರೌದ್ರ ಉಗ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ರಾಜರು, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತು ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ವ್ಯಥಿತರಾಗಿ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋದರು.

07131036a ತತ್ರೈಕೋಽಸ್ರಬಲಶ್ಲಾಘೀ ದ್ರೌಣಿರ್ಮಾನೀ ನ ವಿವ್ಯಥೇ|

07131036c ವ್ಯಥಮಚ್ಚ ಶರೈರ್ಮಾಯಾಂ ಘಟೋತ್ಕಚವಿನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಬಲವನ್ನು ಸದಾ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೊಕ್ಕಿನ ದ್ರೋಣಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಮಾತ್ರ ವಿವ್ಯಥನಾಗದೆ ಘಟೋತ್ಕಚನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿದನು.

07131037a ನಿಹತಾಯಾಂ ತು ಮಾಯಾಯಾಮಮರ್ಷೀ ಸ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07131037c ವಿಸಸರ್ಜ ಶರಾನ್ಘೋರಾಂಸ್ತೇಽಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾವಿಶನ್||

ತನ್ನ ಮಾಯೆಯು ಹೀಗೆ ಹತವಾದುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131038a ಭುಜಗಾ ಇವ ವೇಗೇನ ವಲ್ಮಿಕಿಂ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಾಃ|

07131038c ತೇ ಶರಾ ರುಧಿರಾಭ್ಯಕ್ತಾ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಶಾರದ್ವತೀಸುತಂ|

07131038e ವಿವಿಶುರ್ಧರಣೀಂ ಶೀಘ್ರಾ ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ||

ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತ ಸರ್ಪಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಹುತ್ತವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳ, ಶಿಲಾಶಿತ ಬಾಣಗಳು ಶಾರದ್ವತೀ ಕೃಪಿಯ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು ನೆಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07131039a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಲಘುಹಸ್ತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07131039c ಘಟೋತ್ಕಚಮಭಿಕ್ರುದ್ಧಂ ಬಿಭೇದ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಲಘುಹಸ್ತ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07131040a ಘಟೋತ್ಕಚೋಽತಿವಿದ್ಧಸ್ತು ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಮರ್ಮಸು|

07131040c ಚಕ್ರಂ ಶತಸಹಸ್ರಾರಮಗೃಹ್ಣಾದ್ವ್ಯಥಿತೋ ಭೃಶಂ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಂದ ಮರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ನೂರುಸಾವಿರ ಅರೆಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07131041a ಕ್ಷುರಾಂತಂ ಬಾಲಸೂರ್ಯಾ ಭಂ ಮಣಿವಜ್ರವಿಭೂಷಿತಂ|

07131041c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಸ್ತು ಚಿಕ್ಷೇಪ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಭೀಮಸೇನನ ಮಗನು ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದ ಮಣಿವಜ್ರವಿಭೂಷಿತ ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎಸೆದನು.

07131042a ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಗಚ್ಛದ್ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ದ್ರೋಣಿನಾ ಶರೈಃ|

07131042c ಅಭಾಗ್ಯಸ್ಯೇವ ಸಂಕಲ್ಪಸ್ತನ್ಮೋಘಂ ನೃಪತದ್ಭುವಿ||

ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಚಕ್ರವು ದ್ರೋಣಿಯ ಶರಗಳಿಂದ ಬಹಳ ದೂರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನ ಸಂಕಲ್ಪವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವಂತೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07131043a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಕ್ರಂ ನಿಪಾತಿತಂ|

07131043c ದ್ರೋಣಿಂ ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯದ್ಭಣೈಃ ಸ್ವರ್ಭಾನುರಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

ಚಕ್ರವು ಕೆಳಗುರುಳಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ತಕ್ಷಣವೇ

ರಾಹುಪು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07131044a ಘಟೋತ್ಕಚಸುತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಭಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಃ|

07131044c ರುರೋಧ ದ್ರೋಣಿಮಾಯಾಂತಂ ಪ್ರಭಂಜನಮಿವಾದ್ರಿರಾಟ್||

ಆಗ ಭಿನ್ನವಾದ ಕಾಡಿಗೆಯ ರಾಶಿಯಂತಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಗ
ಅಂಜನಪರ್ವನು ಅದ್ರಿರಾಜ ಹಿಮಾಲಯನು ಚಂಡಮಾರುತವನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07131045a ಪೌತ್ರೇಣ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಶರೈಃ ಸೋಽಮ್ವನಪರ್ವಣಾ|

07131045c ಬಭೌ ಮೇಘೇನ ಧಾರಾಭಿರ್ಗಿರಿಮೇರುರಿವಾದ್ಧಿಃ||

ಭೀಮಸೇನನ ಮೊಮ್ಮಗ ಅಂಜನಪರ್ವನ ಬಾಣಗಳು ಚುಚ್ಚಿ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಮೇಘದ ಜಲಧಾರೆಗಳಿಂದ ಆವೃತ
ಮೇರುಪರ್ವತದಂತೆ ಕಂಡನು.

07131046a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತ್ವಸಂಭ್ರಾಂತೋ ರುದ್ರೋಪೇಂದ್ರೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಃ|

07131046c ಧ್ವಜಂ ಏಕೇನ ಬಾಣೇನ ಚಿಚ್ಚೇದಾಂಜನಪರ್ವಣಃ||

ವಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರುದ್ರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರ ಸಮನಾಗಿದ್ದ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾದರೋ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ಒಂದೇ
ಬಾಣದಿಂದ ಅಂಜನಪರ್ವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07131047a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ತು ರಥಯಂತಾರಂ ತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾಸ್ಯ ತ್ರಿವೇಣುಕಂ|

07131047c ಧನುರೇಕೇನ ಚಿಚ್ಚೇದ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಎರಡರಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು, ಮೂರರಿಂದ ಮೂಕಿಯನ್ನು, ಒಂದರಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07131048a ವಿರಥಸ್ಯೋದ್ಯತಂ ಹಸ್ತಾದ್ಧೇಮಬಿಂದುಭಿರಾಚಿತಂ|

07131048c ವಿಶಿಖೇನ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಖಡ್ಗಮಸ್ಯ ದ್ವಿಧಾಕರೋತ್||

ರಥಹೀನ ಅಂಜನಪರ್ವನು ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದ್ದ ಸುವರ್ಣಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಸಮಲಂಕೃತ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖದಿಂದ ಎರಡು ಮಾಡಿದನು.

07131049a ಗದಾ ಹೇಮಾಂಗದಾ ರಾಜಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹೈಡಿಂಬಸೂನುನಾ|

07131049c ಭ್ರಾಮ್ಯೋತ್ಪ್ರಿಪ್ತಾ ಶರೈಃ ಸಾಪಿ ದ್ರೋಣಿನಾಭ್ಯಾಹತಾಪತತ್||

ರಾಜನ್! ಹೈಡಿಂಬಸೂನು (ಹಿಡಿಂಬಿಯ ಮಗ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಗ ಅಂಜನಪರ್ವ) ವು ತಕ್ಷಣವೇ ಎಸೆದ ಗದೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಅದು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಹಾರಿಬಂದು ಬೀಳುವುದರೊಳಗೆ ದ್ರೋಣಿಯು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07131050a ತತೋಽಮ್ತರಿಕ್ಷಮುತ್ಪತ್ಯ ಕಾಲಮೇಘ ಇವೋನ್ನದನ್||

07131050c ವವರ್ಷಾಂಜನಪರ್ವಾ ಸ ದ್ರುಮವರ್ಷಂ ನಭಸ್ತಲಾತ್||

ಒಡನೆಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಕಾಲಮೇಘದಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಾ ಅಂಜನಪರ್ವನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮೇಲೆ ನಭಸ್ತಲದಿಂದ ಮರಗಳ

ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07131051a ತತೋ ಮಾಯಾಧರಂ ದ್ರೋಣಿಫುಟೋತ್ಕಚಸುತಂ ದಿವಿ|

07131051c ಮಾರ್ಗಣೈರಭಿವಿವ್ಯಾಧ ಘನಂ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಭಿಃ||

ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಯಾವಿ ಫುಟೋತ್ಕಚನ ಮಗನನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಘನಮೋಡಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸುವಂತೆ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07131052a ಸೋಽವತೀರ್ಯ ಪುನಸ್ತಸ್ಥೌ ರಥೇ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತೇ|

07131052c ಮಹೀಧರ ಇವಾತ್ಯುಚ್ಚಃ ಶ್ರೀಮಾನಂಜನಪರ್ವತಃ||

ಬಳಿಕ ಪರ್ವತದಷ್ಟೇ ಎತ್ತರನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಂಜನಪರ್ವತನು ಪುನಃ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07131053a ತಮಯಸ್ತು ಯವರ್ಮಾಣಂ ದ್ರೋಣಿಭೀಮಾತ್ಮಜಾತ್ಮಜಂ|

07131053c ಜಘಾನಾಂಜನಪರ್ವಾಣಂ ಮಹೇಶ್ವರ ಇವಾಂಧಕಂ||

ಆಗ ಧರಣಿಗಳಿದ ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಪರ್ವತವೋ ಎಂಬತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನ ಮೊಮ್ಮಗ ಅಂಜನಪರ್ವತನನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಅಂಧಕನನ್ನು ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07131054a ಅಥ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹತಂ ಪುತ್ರಮಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಾ ಮಹಾಬಲಂ|

07131054c ದ್ರೋಣೀಃ ಸಕಾಶಮಭ್ಯೇತ್ಯ ರೋಷಾತ್ಪ್ರಚಲಿತಾಂಗದಃ||

07131055a ಪ್ರಾಹ ವಾಕ್ಯಮಸಂಭ್ರಾಂತೋ ವೀರಂ ಶಾರದ್ವತೀಸುತಂ|

07131055c ದಹಂತಂ ಪಾಂಡವಾನೀಕಂ ವನಮಗ್ನಿಮಿವೋದ್ಧತಂ||

ತನ್ನ ಮಹಾಬಲ ಮಗನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಂದ ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ರೋಷದಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಥರಥರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕಾಡಾಗ್ನಿಯು ಸುಡುವಂತೆ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೀರ ಶಾರದ್ವತೀ ಕೃಪಿಯ ಮಗ, ದ್ರೋಣಿಯ ಬಳಿಸಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಳುಕದೇ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07131056a ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ಮೋಣಪುತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

07131056c ತ್ವಾಮದ್ಯ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ರೌಂಚಮಗ್ನಿಸುತೋ ಯಥಾ||

“ದ್ರೋಣಪುತ್ರ! ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ! ನನ್ನಿಂದ ಜೀವಂತನಾಗಿ ನೀನು ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಸುತ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನು ಕ್ರೌಂಚಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ!”

07131057 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋವಾಚ|

07131057a ಗಚ್ಛ ವತ್ಸ ಸಹಾನೈಸ್ತ್ವಂ ಯುಧ್ಯಸ್ವಾಮರವಿಕ್ರಮ|

07131057c ನ ಹಿ ಪುತ್ರೇಣ ಹೈಡಿಂಬೇ ಪಿತಾ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮರವಿಕ್ರಮಿ! ಮಗೂ! ಹೈಡಿಂಬೇ! ಹೊರಟುಹೋಗು! ಬೇರೆ ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಯುದ್ಧಮಾಡು! ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಬಾಧಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ!

07131058a ಕಾಮಂ ಖಿಲು ನ ಮೇ ರೋಷೋ ಹೈಡಿಂಬೇ ವಿದ್ಯತೇ ತ್ವಯಿ|

07131058c ಕಿಂ ತು ರೋಷಾನ್ವಿತೋ ಜಂತುರ್ಹನ್ಯಾದಾತ್ಮಾನಮಪ್ಯುತ||

ಹೈಡಿಂಬೇ! ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಯಾವರೀತಿಯ ರೋಷವೂ ಇಲ್ಲ.
ಆದರೆ ರೋಷಾವಿಷ್ಟನಾದವನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನೂ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು!”

07131059 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07131059a ಶ್ರುತ್ವೈತತ್ಕೋಧತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಪುತ್ರಶೋಕಸಮನ್ವಿತಃ|

07131059c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಯಸ್ತೋ ಭೈಮಸೇನಿರಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ
ಆವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಕೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ಅಪಮಾನಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07131060a ಕಿಮಹಂ ಕಾತರೋ ದ್ರೋಣೇ ಪೃಥಗ್ಗನ ಇವಾಹವೇ|

07131060c ಭೀಮಾತ್ಪಲ್ವಹಮುತ್ಪನ್ನಃ ಕುರೂಣಾಂ ವಿಪುಲೇ ಕುಲೇ||

"ದ್ರೋಣೇ! ಹೀಗೇಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ
ಸಾಮಾನ್ಯನವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯಾ? ನಾನು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುರುಗಳ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

07131061a ಪಾಂಡವಾನಾಮಹಂ ಪುತ್ರಃ ಸಮರೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07131061c ರಕ್ಷಸಾಮಧಿರಾಜೋಽಹಂ ದಶಗ್ರೀವಸಮೋ ಬಲೇ||

ಸಮರದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡದ ಪಾಂಡವರ ಮಗನು ನಾನು.
ಬಲದಲ್ಲಿ ದಶಗ್ರೀವನ ಸಮನಾಗಿದ್ದು ನಾನು ರಾಕ್ಷಸರ ರಾಜನು.

07131062a ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ಮೋಕ್ಷಾಣುಪುತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

07131062c ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಮಹಂ ತೇಽದ್ಯ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ರಣಾಜಿರೇ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರ ! ನಿಲ್ಲ ! ನಿಲ್ಲ ! ನನ್ನಿಂದ ಜೀವಿತನಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ !
ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೇ
ತೊಡೆದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ !”

07131063a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರೋಷತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಸುಮಹಾಬಲಃ|

07131063c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯದ್ರವತ್ಯು ದ್ಧೋ ಗಜೇಂದ್ರಮಿವ ಕೇಸರೀ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ರೋಷದಿಂದ ತಾಮ್ರಾಕ್ಷನಾಗಿದ್ದ ಸುಮಹಾಬಲಿ ರಾಕ್ಷಸನು
ಕ್ರುದ್ಧ ಕೇಸರಿಯು ಗಜೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆರಗುವಂತೆ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07131064a ರಥಾಕ್ಷಮಾತ್ರೈರಿಷುಭಿರಭ್ಯವರ್ಷದ್ಧುಘೋತ್ಕಚಃ|

07131064c ರಥಿನಾಂ ಋಷಭಂ ದ್ರೋಣಿಂ ಧಾರಾಭಿರಿವ ತೋಯದಃ||

ಮೋಡವು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಜಲಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ
ಘೋತ್ಕಚನು ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣಿಯ ಮೇಲೆ ರಥದ
ಅಚ್ಚುಮರದ ಗಾತ್ರದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07131065a ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಶರೈರ್ದ್ರೋಣಿರಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ತಾಂ ವ್ಯಶಾತಯತ್|

07131065c ತತೋಽಮ್ಬರಿಕ್ಷೇ ಬಾಣಾನಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೋಽನ್ಯ ಇವಾಭವತ್||

ಆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದರೊಳಗೇ ದ್ರೋಣಿಯು

ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡುಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳ ಸಂಗ್ರಾಮವೋ ಎಂದು ತೋರುವಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07131066a ಅಥಾಸ್ತ್ರಸಂಘರ್ಷಕೃತ್ಯೈರ್ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗೈಃ ಸಮಾಬಭೌ|

07131066c ವಿಭಾವರೀಮುಖೇ ವ್ಯೋಮ ಖದ್ಯೋತ್ಯೈರಿವ ಚಿತ್ರಿತಂ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನೇ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ರಾತ್ರಿಯ ಆ ಪ್ರಥಮಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲವೂ ಮಿಂಚುಹುಳುಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07131067a ನಿಶಾಮ್ಯ ನಿಹತಾಂ ಮಾಯಾಂ ದ್ರೋಣಿನಾ ರಣಮಾನಿನಾ|

07131067c ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತತೋ ಮಾಯಾಂ ಸಸರ್ಜಾಂತರ್ಹಿತಃ ಪುನಃ||

ಯುದ್ಧಾಭಿಮಾನಿ ದ್ರೋಣಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯು ನಾಶವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿ ಪುನಃ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

07131068a ಸೋಽಭವದ್ಗಿರಿರತ್ಯುಚ್ಚಃ ಶಿಖರೈಸ್ತರುಸಂಕಟೈಃ|

07131068c ಶೂಲಪ್ರಾಸಾಸಿಮುಸಲಜಲಪ್ರಸ್ರವಣೋ ಮಹಾನ್||

ಅವನು ಶಿಖರ-ವಿಕ್ಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತವಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಶೂಲ, ಪ್ರಾಸ, ಖಡ್ಗ, ಮುಸುಲಗಳು ಆ ಪರ್ವತದಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07131069a ತಮಂಜನಚಯಪ್ರಖ್ಯಂ ದ್ರೋಣೀರ್ಧ್ರಾಷ್ಟಾ ಮಹೀಧರಂ|

07131069c ಪ್ರಪತದ್ಭಿಶ್ಚ ಬಹುಭಿಃ ಶಸ್ತ್ರಸಂಘೈರ್ನ ಚುಕ್ಷುಭೇ||

ಅಂಜನಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಮಾಯಾನಿರ್ಮಿತ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಅದರಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಸ್ತ್ರಸಮೂಹಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07131070a ತತಃ ಸ್ಮ ಯನ್ನಿವ ದ್ರೋಣೀರ್ವ ಜ್ರಮಸ್ತ್ರಮುದೀರಯತ್|

07131070c ಸ ತೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ಶೈಲೇಂದ್ರಃ ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮನಶ್ಯತ||

ಆಗ ನಸುನಗುತ್ತಾ ದ್ರೋಣಿಯು ವಜ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆ ಪರ್ವತವು ತಕ್ಷಣವೇ ನಾಶವಾಯಿತು.

07131071a ತತಃ ಸ ತೋಯದೋ ಭೂತ್ವಾ ನೀಲಃ ಸೇಂದ್ರಾಯಧೋ ದಿವ|

07131071c ಅಶ್ಮ ವೃಷ್ಟಿಭಿರತ್ಯುಗ್ರೋ ದ್ರೋಣಿಮಾಚ್ಚಾದಯದ್ರಣೇ||

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07131072a ಅಥ ಸಂಧಾಯ ವಾಯವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಃ|

07131072c ವ್ಯಧಮದ್ಧೋಣತನಯೋ ನೀಲಮೇಘಂ ಸಮುತ್ಥಿತಂ||

ಕೂಡಲೇ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣತನಯನು ಮೇಲೆದ್ದ ಆ

ಕಪ್ಪುಮೋಡವನ್ನು ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07131073a ಸ ಮಾರ್ಗಣಗಣ್ಯೋದ್ರೋಣೀದಿಶಃ ಪ್ರಚ್ಚಾದ್ಯ ಸರ್ವತಃ|

07131073c ಶತಂ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಜಘಾನ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಃ||

ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣಿಯು ಮಾರ್ಗಣಗಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಕ್ಷಸ ರಥಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07131074a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುನರಾಯಾಂತಂ ರಥೇನಾಯತಕಾರ್ಮುಕಂ|

07131074c ಘಟೋತ್ಕಚಮಸಂಭ್ರಾಂತಂ ರಾಕ್ಷಸೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಂ||

07131075a ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಸದೃಶೈರ್ಮೃತ್ವದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮೈಃ|

07131075c ಗಜಸ್ಥೈಶ್ಚ ರಥಸ್ಥೈಶ್ಚ ವಾಜಿಪೃಷ್ಠಗತ್ಯೈರಪಿ||

07131076a ವಿವೃತಾಸ್ಯಶಿರೋಗ್ರೀವೈರ್ಹೈಃ ಡಿಂಬಾನುಚರೈಃ ಸಹ|

07131076c ಪೌಲಸ್ತ್ಯೈರ್ಯಾತುಧಾನೈಶ್ಚ ತಾಮಸೈಶ್ಚೋಗ್ರವಿಕ್ರಮೈಃ||

07131077a ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಧರೈರ್ವೀರೈರ್ನಾನಾಕವಚಭೂಷಣೈಃ|

07131077c ಮಹಾಬಲೈರ್ಭೀಮರವೈಃ ಸಂರಂಭೋದ್ವೃತ್ತಲೋಚನೈಃ||

07131078a ಉಪಸ್ಥಿತೈಸ್ತತೋ ಯುದ್ಧೇ ರಾಕ್ಷಸೈರ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದೈಃ|

07131078c ವಿಷಣ್ಣಮಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಂ ತೇ ದ್ರೋಣಿರಬ್ರವೀತ್||

ಅಷ್ಟಾದರೂ ಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದೀರ್ಘ

ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ, ಆನೆಗಳ ಮೇಲೂ ರಥಗಳ ಮೇಲೂ

ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ, ಸಿಂಹ-ಶಾರ್ದೂಲಗಳ

ಬಲವುಳ್ಳ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳ ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳ, ವಿಕಾರ ಮುಖ-ಶಿರ-
 ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನಾ ಕವಚ-
 ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಮುಂದೆ
 ಬಂದಿದ್ದ, ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಉಗ್ರವಿಕ್ರಮಿ,
 ವೀರ, ಮಹಾಬಲ ಪೌಲಸ್ತ್ಯ-ಯಾತುಧಾನ-ತಾಮಸ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ
 ರಾಕ್ಷಸ ಅನುಚರರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ
 ಹೈಡಿಂಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷಣ್ಣನಾದ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ದ್ರೋಣಿಯು
 ಹೇಳಿದನು:

07131079a ತಿಷ್ಠ ದುರ್ಯೋಧನಾದ್ಯ ತ್ವಂ ನ ಕಾರ್ಯಃ ಸಂಭ್ರಮಸ್ತ್ವಯಾ|

07131079c ಸಹೈಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರ್ವೀರೈಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಶ್ಚೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮೈಃ||

“ದುರ್ಯೋಧನ ! ಇಂದ್ರ ಸಮಾನ ವಿಕ್ರಮ ರಾಜರು ಮತ್ತು ವೀರ
 ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಇಂದು ನೀನು ಸುಮ್ಮನೇ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡು !
 ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

07131080a ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮ್ಯಮಿತ್ರಾಂಸ್ತೇ ನ ತವಾಸ್ತಿ ಪರಾಜಯಃ|

07131080c ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಪರ್ಯಾಶ್ವಾಸಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಈಗ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ
 ಪರಾಜಯವೆಂಬುದೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸು !”

07131081 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07131081a ನ ತ್ವೇತದದ್ಭುತಂ ಮನ್ಯೇ ಯತ್ತೇ ಮಹದಿದಂ ಮನಃ|

07131081c ಅಸ್ಮಾಸು ಚ ಪರಾ ಭಕ್ತಿಸ್ತವ ಗೌತಮಿನಂದನ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೌತಮಿಯ ಮಗನೇ! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ವಿಶಾಲವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡುವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿದೆ!”

07131082 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07131082a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮುಕ್ತ್ವೈವಂ ತತಃ ಸೌಬಲಮಬ್ರವೀತ್|

07131082c ವೃತಃ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ರಥಾನಾಂ ರಣಶೋಭಿನಾಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಿನ್ನ ಮಗನು ನೂರುಸಾವಿರ ರಣಶೋಭಿ ರಥಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದ ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07131083a ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಗಜಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಪ್ರಯಾಹಿ ತ್ವಂ ಧನಂಜಯಂ|

07131083c ಕರ್ಣಶ್ಚ ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಕೃಪೋ ನೀಲಸ್ತಥೈವ ಚ||

07131084a ಉದೀಚ್ಯಾಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಪುರುಮಿತ್ರಃ ಶ್ರುತಾರ್ಪಣಃ|

07131084c ದುಃಶಾಸನೋ ನಿಕುಂಭಶ್ಚ ಕುಂಡಭೇದೀ ಉರುಕ್ರಮಃ||

07131085a ಪುರಂಜಯೋ ದೃಢರಥಃ ಪತಾಕೀ ಹೇಮಪಂಕಜಃ|

07131085c ಶಲ್ಯಾರುಣೀಂದ್ರಸೇನಾಶ್ಚ ಸಂಜಯೋ ವಿಜಯೋ ಜಯಃ||

07131086a ಕಮಲಾಕ್ಷಃ ಪುರುಃ ಕ್ರಾಥೀ ಜಯವರ್ಮಾ ಸುದರ್ಶನಃ|

07131086c ಏತೇ ತ್ವಾಮನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಪತ್ತೀನಾಮಯುತಾನಿ ಷಟ್||

07131087a ಜಹಿ ಭೀಮಂ ಯಮೌ ಚೋಭೌ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಮಾತುಲ|

07131087c ಅಸುರಾನಿವ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಜಯಾಶಾ ಮೇ ತ್ವಯಿ ಸ್ಥಿತಾ||

“ಮಾತುಲ ! ಆರು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸು ! ಕರ್ಣ, ವೃಷಸೇನ, ಕೃಪ, ನೀಲ, ಉತ್ತರ ಸೇನೆ,
ಕೃತವರ್ಮ, ಪುರುಮಿತ್ರ, ಶ್ರುತಾರ್ಪಣ, ದುಃಶಾಸನ, ನಿಕುಂಭ,
ಕುಂಡಭೇದಿ, ಉರುಕ್ರಮ, ಪುರಂಜಯ, ದೃಢರಥ, ಪತಾಕೀ,
ಹೇಮಪಂಕಜ, ಶಲ್ಯ, ಅರುಣೇಂದ್ರನ ಸೇನೆ, ಸಂಜಯ, ವಿಜಯ, ಜಯ,
ಕಮಲಾಕ್ಷ, ಪುರು, ಕ್ರಾಥೀ, ಜಯವರ್ಮ, ಸುದರ್ಶನರು ಆರುಸಾವಿರ
ಪದಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ದೇವೇಂದ್ರನು
ಅಸುರರನ್ನು ಜಯಿಸಿದಂತೆ ನೀವು ಭೀಮ, ಯಮಳರು ಮತ್ತು
ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಜಯಿಸಿರಿ ! ನನ್ನ ವಿಜಯವು ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ನಿರ್ಭರಗೊಂಡಿದೆ !

07131088a ದಾರಿತಾನ್ತ್ರೋಣಿನಾ ಬಾಣೈರ್ಭೃಶಂ ವಿಕ್ಷತವಿಗ್ರಹಾನ್|

07131088c ಜಹಿ ಮಾತುಲ ಕೌಂತೇಯಾನಸುರಾನಿವ ಪಾವಕಿಃ||

ಮಾತುಲ ! ದ್ರೌಣಿಯ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಾ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ
ಕೌಂತೇಯರನ್ನು ಪಾವಕಿಯು ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಜಯಿಸು !”

07131089a ಏವಮುಕ್ತೋ ಯಯೌ ಶೀಘ್ರಂ ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಸೌಬಲಃ|

07131089c ಪಿಪ್ರೀಷುಸ್ತೇ ಸುತಾನ್ರಾಜನ್ದಿಧಕ್ಷುಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡವಾನ್||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಿನ್ನ ಮೈದುನ ಸೌಬಲನು
ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಹೊರಟನು.

07131090a ಅಥ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಿರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07131090c ವಿಭಾವರ್ಯಾಂ ಸುತುಮುಲಂ ಶಕ್ರಪ್ರಹ್ರಾದಯೋರಿವ||

ಆಗ ಹಿಂದೆ ಶಕ್ರನಿಗೂ ಪ್ರಹ್ರಾದನಿಗೂ ನಡೆದ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧದಂತೆ
ದ್ರೋಣಿ-ರಾಕ್ಷಸನ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07131091a ತತೋ ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಬಾಣೈರ್ಧಶಭಿರ್ಗೌತಮೀಸುತಂ|

07131091c ಜಘಾನೋರಸಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಿಷಾಗ್ನಿಪ್ರತಿಮೈರ್ವೃಥೈಃ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಘಟೋತ್ಕಚನು ವಿಷಾಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಗೌತಮೀಸುತನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07131092a ಸ ತೈರಭ್ಯಾಹತೋ ಗಾಢಂ ಶರೈರ್ಭೀಮಸುತೇರಿತೈಃ|

07131092c ಚಚಾಲ ರಥಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ವಾತೋದ್ಧೂತ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಭೀಮಸುತನ ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಢವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಿರುಗಾಳಿಸಿ ಸಿಲುಕಿದ ಮರದಂತೆ
ತತ್ತರಿಸಿದನು.

07131093a ಭೂಯಶ್ಚಾಂಜಲಿಕೇನಾಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಣೇನ ಮಹಾಪ್ರಭಂ|

07131093c ದ್ರೋಣಿಹಸ್ತಸ್ಥಿತಂ ಚಾಪಂ ಚಿಚ್ಚೇದಾಶು ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಪುನಃ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಅಂಜಲೀಕವೆಂಬ
ಮಾರ್ಗಣದಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಪವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07131094a ತತೋಽನ್ಯದ್ರೋಣಿರಾದಾಯ ಧನುರ್ಭಾರಸಹಂ ಮಹತ್|

07131094c ವವರ್ಷ ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ವಾರಿಧಾರಾ ಇವಾಂಬುದಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಮಹಾ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಅನ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ವಿಶಿಖಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07131095a ತತಃ ಶಾರದ್ವತೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಭಾರತ|

07131095c ಸುವರ್ಣಪುಂಖಾಂ ಶತ್ರುಘ್ನಾನ್ವಚರಾನ್ವಚರಾನ್ವತಿ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಶಾರದ್ವತೀಪುತ್ರನು ಆ ಆಕಾಶಗಾಮಿ ರಾಕ್ಷಸ ಶತ್ರುಗಳ
ಮೇಲೆ ಸುವರ್ಣಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಆಕಾಶಗಾಮೀ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131096a ತದ್ಬಾಣೈರದ್ವಿತಂ ಯೂಥಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಪೀನವಕ್ಷಸಾಂ|

07131096c ಸಿಂಹೈರಿವ ಬಭೌ ಮತ್ತಂ ಗಜಾನಾಮಾಕುಲಂ ಕುಲಂ||

ಸಿಂಹದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಪೀನವಕ್ಷಸರಾದ
ರಾಕ್ಷಸರ ಆ ಸೇನೆಯು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ
ಪೀಡಿತಗೊಂಡಿತು.

07131097a ವಿಧಮ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಬಾಣೈಃ ಸಾಶ್ವಸೂತರಥಾನ್ವಿಭುಃ|

07131097c ದದಾಹ ಭಗವಾನ್ವಹ್ನಿಭೂತಾನೀವ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ವಿಭುವು ಇರುವವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡುವನೋ ಹಾಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಕುದುರೆ-ಸೂತ-
ರಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟು
ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07131098a ಸ ದಗ್ಧ್ವಾಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಬಾಣೈರ್ಯತಾನ್ಪುರುಚೇ ಭೃಶಂ|

07131098c ಪುರೇವ ತ್ರಿಪುರಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ದಿವಿ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ಹಿಂದೆ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಗೆ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು
ದಹಿಸಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿಯನ್ನು ದಹಿಸಿ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07131099a ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದಗ್ಧೇವ ವಸುರುಲ್ಬಣಃ|

07131099c ರರಾಜ ಜಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ತವಾಹಿತಾನ್||

ನಿನ್ನ ಹಿತವನ್ನೇ ಮಾಡುವ ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು
ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07131100a ತೇಷು ರಾಜಸಹಸ್ರೇಷು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ಭಾರತ|

07131100c ನೈನಂ ನಿರೀಕ್ಷಿತುಂ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚಕ್ಷೋತಿ ದ್ರೋಣಮಾಹವೇ|

07131100e ಋತೇ ಘಟೋತ್ಕಚಾದ್ವೀರಾದ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಾನ್ಮಹಾಬಲಾತ್||

ಭಾರತ ! ಮಹಾಬಲೀ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಹೊರತಾಗಿ ಆಗ
ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು
ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07131101a ಸ ಪುನರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಕ್ರೋಧಾದ್ರಕ್ತಾಂತಲೋಚನಃ|

07131101c ತಲಂ ತಲೇನ ಸಂಹತ್ಯ ಸಂದಶ್ಯ ದಶನಚ್ಚದಂ|

07131101e ಸ್ವಸೂತಮಬ್ರವೀತ್ಯು ದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಯ ಮಾಂ ವಹ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಅವನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ “ಕುದ್ಧನಾದ
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07131102a ಸ ಯಯೌ ಘೋರರೂಪೇಣ ತೇನ ಜೈತ್ರಪತಾಕಿನಾ|

07131102c ದ್ವೈರಥಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಪುನರಪ್ಯರಿಸೂದನಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಅರಿಸೂದನ ಘಟೋತ್ಕಚನು ವಿಚಿತ್ರ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ
ಘೋರರೂಪದ ರಥವನ್ನೇರಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಪುನಃ
ದ್ವೈರಥಯುದ್ಧವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

07131103a ಸ ಚಿಕ್ಷೇಪ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07131103c ಅಷ್ಟಚಕ್ರಾಂ ಮಹಾರೌದ್ರಾಮಶನೀಂ ರುದ್ರನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಆಗ ಕುದ್ಧ ರಾಕ್ಷಸನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ರುದ್ರನಿರ್ಮಿತ
ಮಹಾರೌದ್ರಾಕಾರದ ಉಕ್ಕಿನ ಅಷ್ಟಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131104a ತಾಮವಪ್ಲುತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ದ್ರೋಣೈರ್ನೈಸ್ಯ ರಥೇ ಧನುಃ|

07131104c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚೈನಾಂ ತಸ್ಮೈವ ಸ್ಯಂದನಾತ್ಸೋಽವಪುಪ್ಲುವೇ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ, ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನೇ ಹಿಂದೆ ಎಸೆದನು.

07131105a ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ವಾಹಂ ಭಸ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಪ್ರಭಾ|

07131105c ವಿವೇಶ ವಸುಧಾಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸಾಶನಿರ್ಭೃಶದಾರುಣಾ||

ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಆ ಅತಿ ದಾರುಣ ಅಶನಿಯು ಘಟೋತ್ಕಚನ ವಾಹನವನ್ನು ಕುದುರೆ-ಸೂತ-ಧ್ವಜಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಸ್ಮಗೊಳಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

07131106a ದ್ರೋಣೇಸ್ತತ್ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯಪೂಜಯನ್||

07131106c ಯದವಪ್ಲುತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ಘೋರಾಂ ಶಂಕರನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಶಂಕರ ನಿರ್ಮಿತ ಆ ಘೋರ ಅಶನಿಯನ್ನು ಹಾರಿ ಹಿಡಿದ ದ್ರೋಣಿಯ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿದವು.

07131107a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಥಂ ಗತ್ವಾ ಭೈಮಸೇನಿಸ್ತತೋ ನೃಪ|

07131107c ಮುಮೋಚ ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಪುನದ್ರೋಣೇರ್ಮಹೋರಸಿ||

ನೃಪ! ಭೈಮಸೇನಿಯಾದರೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ರಥವನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪುನಃ ದ್ರೋಣಿಯ ಮಹಾವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131108a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಪ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಮುಮೋಚಾಶೀವಿಷೋಪಮಾನ್|

07131108c ಸುವರ್ಣಪುಂಖಾನ್ವಿಶಿಖಾನ್ಮೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ವಕ್ಷಸಿ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ ಕೂಡ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷದಂತಿರುವ
ಸುವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಎದೆಗೆ
ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131109a ತತೋ ಮುಮೋಚ ನಾರಾಚಾನ್ದ್ರಾಣಿಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07131109c ತಾವಪ್ಯಗ್ನಿಶಿಖಾಪ್ರಖ್ವಿಜ್ಞಘ್ನತುಸ್ತಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಣಾನ್||

ದ್ರೋಣಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಸಹಸ್ರಾರು ನಾರಾಚಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಅವರೂ ಕೂಡ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಗಳಂತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಡರಿಸಿದರು.

07131110a ಅತೀತಿವ್ರಮಭೂದ್ಯುದ್ಧಂ ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ|

07131110c ಯೋಧಾನಾಂ ಪ್ರೀತಿಜನನಂ ದ್ರೋಣೇಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಪುರುಷಸಿಂಹರು ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಿಯ ನಡುವಿನ ಆ
ಯುದ್ಧವು ಅತಿ ತೀವ್ರವೂ ಯೋಧರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧಕವೂ ಆಗಿತ್ತು.

07131111a ತತೋ ರಥಸಹಸ್ರೇಣ ದ್ವಿರದಾನಾಂ ಶತ್ಯೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07131111c ಷಡ್ಭಿರ್ವಾಜಿಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಭೀಮಸ್ತಂ ದೇಶಮಾವ್ರಜತ್||

ಆಗ ಸಾವಿರ ರಥಗಳಿಂದಲೂ, ಮುನ್ನೂರು ಆನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಆರು
ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಸವಾರರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಭೀಮನು ಆ

ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

07131112a ತತೋ ಭೀಮಾತ್ಮ ಜಂ ರಕ್ಷೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಾನುಗಂ|

07131112c ಅಯೋಧಯತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದ್ರೋಣಿರಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಕೃತ್||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ದ್ರೋಣಿಯು ಭೀಮನ ರಾಕ್ಷಸ ಮಗನೊಡನೆ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07131113a ತತ್ರಾಧ್ಭುತತಮಂ ದ್ರೋಣಿರ್ದರ್ಶ ಯಾಮಾಸ ವಿಕ್ರಮಂ|

07131113c ಅಶಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಮನ್ಯೇನ ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಮಾಡತೋರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಅತಿ ಅದ್ಭುತ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

07131114a ನಿಮೇಷಾಂತರಮಾತ್ರೇಣ ಸಾಶ್ವಸೂತರಥದ್ವಿಪಾಂ|

07131114c ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರಶಾತಯತ್||

07131115a ಮಿಷತೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಹೈಡಿಂಬೀಃ ಪಾರ್ಷತಸ್ಯ ಚ|

07131115c ಯಮಯೋರ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿಜಯಸ್ಯಾಚ್ಯುತಸ್ಯ ಚ||

ಒಂದೇ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನು - ಭೀಮಸೇನ, ಹೈಡಿಂಬಿ, ಪಾರ್ಷತ, ಯಮಳರು, ಧರ್ಮಪುತ್ರ, ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ - ನಿಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ರಥ-ಗಜಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸರ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07131116a ಪ್ರಗಾಢಮಂಜೋಗತಿಭಿರ್ನಾರಾಚೈರಭಿತಾಡಿತಾಃ|

07131116c ನಿಪೇತುದ್ವಿರದಾ ಭೂಮೌ ದ್ವಿಶೃಂಗಾ ಇವ ಪರ್ವತಾಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಅತಿಗಾಢವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಆನೆಗಳು ಎರಡು ಶಿಖರಗಳಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು.

07131117a ನಿಕ್ಯತ್ರೈರ್ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೈಶ್ಚ ವಿಚಲದ್ಭಿರಿತಸ್ತತಃ|

07131117c ರರಾಜ ವಸುಧಾ ಕೀರ್ಣಾ ವಿಸರ್ಪದ್ಭಿರಿವೋರಗೈಃ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲುಗಳು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ರಣಭೂಮಿಯು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು.

07131118a ಕ್ಷಿಪೈಃ ಕಾಂಚನದಂಡೈಶ್ಚ ನೃಪಚ್ಚತ್ಯೈಃ ಕ್ಷಿತಿರ್ಬಭೌ|

07131118c ದ್ಯೌರಿವೋದಿತಚಂದ್ರಾರ್ಕಾ ಗ್ರಹಾಕೀರ್ಣಾ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸುವರ್ಣಮಯ ದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ನೃಪರ ಛತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಣಭೂಮಿಯು ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07131119a ಪ್ರವೃದ್ಧಧ್ವಜಮಂಡೂಕಾಂ ಭೇರೀವಿಸ್ತೀರ್ಣಕಚ್ಚಪಾಂ|

07131119c ಚತ್ರಹಂಸಾವಲೀಜುಷ್ಪಾಂ ಫೇನಚಾಮರಮಾಲಿನೀಂ||

07131120a ಕಂಕಗೃಧ್ರಮಹಾಗ್ರಾಹಾಂ ನೈಕಾಯುಧಝಾಕುಲಾಂ|

07131120c ರಥಕ್ಷಿಪ್ತಮಹಾವಪ್ರಾಂ ಪತಾಕಾರುಚಿರದ್ರುಮಾಂ||

- 07131121a ಶರಮೀನಾಂ ಮಹಾರೌದ್ರಾಂ ಪ್ರಾಸಶಕ್ತ್ಯುಗ್ರಡುಂಡುಭಾಂ|
- 07131121c ಮಜ್ಜಾ ಮಾಂಸಮಹಾಪಂಕಾಂ ಕಬಂಧಾವರ್ಜಿತೋಡುಪಾಂ||
- 07131122a ಕೇಶಶೈವಲಕಲ್ಮಾಷಾಂ ಭೀರೂಣಾಂ ಕಶ್ಮಲಾವಹಾಂ|
- 07131122c ನಾಗೇಂದ್ರಹಯಯೋಧಾನಾಂ ಶರೀರವ್ಯಯಸಂಭವಾಂ||
- 07131123a ಶೋಣಿತೌಘಮಹಾವೇಗಾಂ ದ್ರೋಣಿಃ ಪ್ರಾವರ್ತಯನ್ನದೀಂ|
- 07131123c ಯೋಧಾರ್ತರವನಿಘೋಷಾಂ ಕ್ಷತಜೋರ್ಮಿಸಮಾಕುಲಾಂ||
- 07131124a ಪ್ರಾಯಾದತಿಮಹಾಘೋರಂ ಯಮಕ್ಷಯಮಹೋದಧಿಂ|

ದ್ರೋಣಿಯು ಯಮಕ್ಷಯದ ಸಾಗರದಂತಿರುವ, ಮಹಾವೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಘೋರ ರಕ್ತದ ನದಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಧ್ವಜಗಳೇ ಆ ನದಿಯ ಕಪ್ಪೆಗಳಂತಿದ್ದವು. ಒಡೆದುಹೋಗಿದ್ದ ಭೇರಿಗಳು ಆಮೆಗಳಂತಿದ್ದವು. ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು ಹಂಸಗಳ ಸಾಲಿನಂತಿದ್ದವು. ಚಾಮರಗಳ ಮಾಲೆಗಳು ನೊರೆಗಳಂತಿದ್ದವು. ಹದ್ದು-ರಣಹದ್ದುಗಳು ಮೊಸಳೆಗಳಂತಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಆಯುಧ-ಶರಗಳು ಮೀನುಗಳಂತಿದ್ದವು. ಪ್ರಾಸ-ಶಕ್ತಿಗಳು ಉಗ್ರ ಡುಂಡುಭಗಳಂತಿದ್ದವು. ಮಜ್ಜೆ-ಮಾಂಸಗಳು ನದಿಯ ಕೆಸರಿನಂತಿದ್ದವು. ತೇಲಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಬಂಧಗಳು ದೋಣಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ತಲೆಗೂದಲುಗಳೇ ಪಾಚಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ನದಿಯು ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಜಾಶ್ವಯೋಧರ ಹನನದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾದ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಧರ ಆರ್ತಸ್ವರಗಳೇ ಕಲಕಲ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಗಾಯಗೊಂಡವರ ಶರೀರಗಳಿಂದ ಸೋರುವ ರಕ್ತವೇ ಆ ನದಿಯ
ಅಲೆಗಳಂತಿತ್ತು.

07131124c ನಿಹತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಬಾಣೈರ್ವ್ರೋಣಿಹೈರ್ ಡಿಂಬಮಾರ್ದಯತ್||

07131125a ಪುನರಪ್ಯತಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸವೃಕೋದರಪಾರ್ಷ್ವತಾನ್|

07131125c ಸ ನಾರಾಚಗಣೈಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಪ್ರೋಣಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾಬಲಃ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಹೈಡಿಂಬಿಯನ್ನು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಪುನಃ ಅತಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಾಬಲ ದ್ರೋಣಿಯು
ನಾರಾಚ ಗಣಗಳಿಂದ ವೃಕೋದರ-ಪಾರ್ಷ್ವತರೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥರನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07131126a ಜಘಾನ ಸುರಥಂ ನಾಮ ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಸುತಂ ವಿಭುಃ|

07131126c ಪುನಃ ಶ್ರುತಂಜಯಂ ನಾಮ ಸುರಥಸ್ಯಾನುಜಂ ರಣೇ||

ಆ ವಿಭುವು ಸುರಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದ್ರುಪದನ ಮಗನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಶ್ರುತಂಜಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸುರಥನ
ಅನುಜನನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07131127a ಬಲಾನೀಕಂ ಜಯಾನೀಕಂ ಜಯಾಶ್ವಂ ಚಾಭಿಜಘ್ನಿವಾನ್|

07131127c ಶ್ರುತಾಹ್ವಯಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೋಣಿರ್ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ದ್ರೋಣಿಯು ಬಲಾನೀಕ, ಜಯಾನೀಕ, ಜಯ,
ಶ್ರುತಾಹ್ವಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07131128a ತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಸುಪುಂಖೈ ರುಕ್ಮಮಾಲಿನಂ|

07131128c ಶತ್ರುಂಜಯಂ ಚ ಬಲಿನಂ ಶಕ್ರಲೋಕಂ ನಿನಾಯ ಹ||

ಪುಂಖಿಗಳಿರುವ ಅನ್ಯ ಮೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನು ಬಲಶಾಲಿ ಶತ್ರುಂಜಯನನ್ನೂ ರುಕ್ಮಮಾಲಿನಿಯನ್ನೂ ಶಕ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07131129a ಜಘಾನ ಸ ಪೃಷದ್ರಂ ಚ ಚಂದ್ರದೇವಂ ಚ ಮಾನಿನಂ|

07131129c ಕುಂತಿಭೋಜಸುತಾಂಶ್ಚಾ ಜೌ ದಶಭಿದ್ಶ ಜಘ್ನಿವಾನ್||

ಅವನು ಪೃಷದ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನಿನಿ ಚಂದ್ರದೇವರನ್ನು ಕೂಡ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಕುಂತಿಭೋಜನ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07131130a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಂಧಾಯೋಗ್ರಮಜಿಹ್ಮಗಂ|

07131130c ಮುಮೋಚಾಕರ್ಣಪೂರ್ಣೇನ ಧನುಷಾ ಶರಮುತ್ತಮಂ|

07131130e ಯಮದಂಡೋಪಮಂ ಘೋರಮುದ್ದಿಶ್ಯಾಶು ಘಟೋತ್ಕಚಂ||

ಆಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಉಗ್ರ ಜಿಹ್ಮಗವೊಂದನ್ನು ಹೂಡಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಣಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಎಳೆದು ಘೋರ ಯಮದಂಡದಂತಿದ್ದ ಆ ಉತ್ತಮ ಶರವನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07131131a ಸ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಹೃದಯಂ ತಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ ಮಹಾಶರಃ|

07131131c ವಿವೇಶ ವಸುಧಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಸಪುಂಖಿಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಸುಂದರ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಆ ಮಹಾಶರವು ರಾಕ್ಷಸನ
ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನೆಲವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

07131132a ತಂ ಹತಂ ಪತಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07131132c ದ್ರೋಣೇಃ ಸಕಾಶಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಅಪನಿನ್ಯೇ ರಥಾಂತರಂ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅದರಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನೆಂದೇ ತಿಳಿದ
ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07131133a ತಥಾ ಪರಾಜ್ಮುಖಿರಥಂ ಸೈನ್ಯಂ ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ನೃಪ|

07131133c ಪರಾಜಿತ್ಯ ರಣೇ ವೀರೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ನನಾದ ಹ|

07131133e ಪೂಜಿತಃ ಸರ್ವ ಭೂತೈಶ್ಚ ತವ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಭಾರತ||

ನೃಪ! ಭಾರತ! ಹಾಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯ
ಮುಖ್ಯರಥರನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಪರಾಜ್ಮುಖಿಗೊಳಿಸಿ ವೀರ
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು. ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಂದಲೂ
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಂದಲೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

07131134a ಅಥ ಶರಶತಭಿನ್ನಕೃತ್ತದೇಹೈರ್

ಹತಪತಿಯೈಃ ಕ್ಷಣದಾಚರೈಃ ಸಮಂತಾತ್|

07131134c ನಿಧನಮುಪಗತೈರ್ಮಹೀ ಕೃತಾಭೂದ್

ಗಿರಿಶಿಖರೈರಿವ ದುರ್ಗಮಾತಿರೌದ್ರಾ||

ಹಾಗೆ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಹಗಳಿಂದ, ಹತರಾಗಿ

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದ, ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ನಿಬಿಡವಾಗಿದ್ದ ರಣಭೂಮಿಯು ಪರ್ವತ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಅತಿದುರ್ಗಮವಾಗಿಯೂ ರೌದ್ರವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07131135a ತಂ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವ ಪಿಶಾಚಸಂಘಾ

ನಾಗಾಃ ಸುಪರ್ಣಾಃ ಪಿತರೋ ವಯಾಂಸಿ|

07131135c ರಕ್ಷೋಗಣಾ ಭೂತಗಣಾಶ್ಚ ದ್ರೋಣಿಂ

ಅಪೂಜಯನ್ನಪ್ಸರಸಃ ಸುರಾಶ್ಚ||

ಆ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ-ಗಂಧರ್ವ-ಪಿಶಾಚ ಗಣಗಳೂ, ನಾಗ-ಸುಪರ್ಣ-ಪಿತೃದೇವ-ಪಕ್ಷಿಗಣಗಳೂ, ರಾಕ್ಷಸ-ಭೂತಗಣಗಳೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರೂ, ಸುರರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಏಕತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚ ವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮಾವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಮೂರ್ಛಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೦).
ಭೀಮನಿಂದ ಬಾಹ್ಲಿಕನ, ಹತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಶಕುನಿಯ ಸಹೋದರರ ವಧೆ (೧೧-೨೧). ದ್ರೋಣ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ ಯುದ್ಧ (೨೨-

೩೬). ಅರ್ಜುನ-ಭೀಮಸೇನರು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನ
ಅಕ್ರಮಣದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದುದು (೩೭-೪೨).

07132001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07132001a ದ್ರುಪದಸ್ಯಾತ್ಮಜಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತಿಭೋಜಸುತಾಂಸ್ತಥಾ|

07132001c ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ನಿಹತಾನ್ರಾಕ್ಷಸಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||

07132002a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಭೀಮಸೇನೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

07132002c ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಸಮ್ಯತ್ತಾ ಯುದ್ಧಾಯೈವ ಮನೋ ದಧುಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ರುಪದನ ಮಕ್ಕಳು, ಕುಂತಿಭೋಜನ
ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಕ್ಷಸರು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಂದ
ನಿಹತರಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮಸೇನ, ಪಾರ್ಷತ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಮತ್ತು ಯುಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು.

07132003a ಸೋಮದತ್ತಃ ಪುನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾತ್ಯಕಿಮಾಹವೇ|

07132003c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಸೋಮದತ್ತನು
ಅವನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07132004a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಮತೀವ ಭಯವರ್ಧನಂ|

07132004c ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಘೋರಂ ವಿಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ||

ಆಗ ವಿಜಯಾಕಾಂಕ್ಷಿ ನಿಮ್ಮವರು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಭಯವನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಅತೀವ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07132005a ದಶಭಿಃ ಸಾತ್ವತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಭೀಮೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಕೌರವಂ|

07132005c ಸೋಮದತ್ತೋಽಪಿ ತಂ ವೀರಂ ಶತೇನ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ||

ಸಾತ್ವತನಿಗೋಸ್ಕರ ಭೀಮನು ಕೌರವ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಹತ್ತು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಸೋಮದತ್ತನೂ ಕೂಡ ಆ ವೀರನನ್ನು
ನೂರರಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07132006a ಸಾತ್ವತಸ್ತ್ವ ಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪುತ್ರಾಧಿಭಿರಭಿಷ್ಣುತಂ|

07132006c ವೃದ್ಧಂ ಋದ್ಧಂ ಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಯಾತಿಮಿವ ನಾಹುಷಂ||

07132007a ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಶರೈರ್ವ ಜ್ರನಿಪಾತಿಭಿಃ|

07132007c ಶಕ್ತ್ಯಾ ಚೈನಮಥಾಹತ್ಯ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಅನಂತರ ಪರಮಕ್ರುದ್ಧ ಸಾತ್ವತನು ಪುತ್ರಶೋಕದ ಮನೋರೋಗದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ, ಸರ್ವಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನಹುಷನ ಮಗ
ಯಯಾತಿಯಂತಿದ್ದ ವೃದ್ಧ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ
ಬೀಳುವ ಹತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ
ಸೋಮದತ್ತನು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ
ಪುನಃ ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07132008a ತತಸ್ತು ಸಾತ್ಯಕೇರರ್ಥೇ ಭೀಮಸೇನೋ ನವಂ ದೃಢಂ|

07132008c ಮುಮೋಚ ಪರಿಘಂ ಘೋರಂ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನಿ||

ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಗಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನು ದೃಢ ನೂತನ ಘೋರ ಪರಿಘವನ್ನು
ಸೋಮದತ್ತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07132009a ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾಗ್ನಿಸಂಕಾಶಂ ಮುಮೋಚ ಶರಮುತ್ತಮಂ|

07132009c ಸೋಮದತ್ತೋರಸಿ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸುಪತ್ರಂ ನಿಶಿತಂ ಯುಧಿ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸುಂದರ ಪುಕ್ಕಗಳುಳ್ಳ ನಿಶಿತ
ಅಗ್ನಿಸಂಕಾಶ ಉತ್ತಮ ಶರವನ್ನು ಸೋಮದತ್ತನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಹೊಡೆದನು.

07132010a ಯುಗಪತ್ವೇತತುರಥ ಘೋರೌ ಪರಿಘಮಾರ್ಗಣೌ|

07132010c ಶರೀರೇ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಸ ಪಪಾತ ಮಹಾರಥಃ||

ಘೋರವಾದ ಆ ಪರಿಘ-ಮಾರ್ಗಣಗಳೆರಡು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸೋಮದತ್ತನ
ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಗಲು, ಆ ಮಹಾರಥನು ಬಿದ್ದನು.

07132011a ವ್ಯಾಮೋಹಿತೇ ತು ತನಯೇ ಬಾಹ್ಲೀಕಃ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್|

07132011c ವಿಸೃಜಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಕಾಲವರ್ಷೀವ ತೋಯದಃ||

ತನ್ನ ಮಗನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಧಾವಿಸಿ
ಬಂದು ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ಮೋಡದಂತೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

07132012a ಭೀಮೋಽಥ ಸಾತ್ವತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ|

07132012c ಪೀಡಯನ್ವೈ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವಿವ್ಯಾಧ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಆಗ ಭೀಮನು ಸಾತ್ವತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಬಾಹ್ಲೀಕನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾ ಒಂಭತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07132013a ಪ್ರಾತಿಪೀಯಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಕ್ತಿಂ ಭೀಮಸ್ಯ ವಕ್ಷಸಿ|

07132013c ನಿಚಖಾನ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುರಂದರ ಇವಾಶನಿ||

ಪ್ರತೀಪನ ಮಗ ಮಹಾಬಾಹು ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಭೀಮನ
ಎದೆಗೆ ಪುರಂದರ ವಜ್ರದಂತಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟಿದನು.

07132014a ಸ ತಯಾಭಿಹತೋ ಭೀಮಶ್ಚಕಂಪೇ ಚ ಮುಮೋಹ ಚ|

07132014c ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚೇತಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ಗದಾಮಸ್ಮೈ ಸಸರ್ಜ ಹ||

ಹಾಗೆ ಪ್ರಹೃತನಾದ ಭೀಮನು ಕಂಪಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು ಕೂಡ. ಆ ಬಲವಾನನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಲವಾನ್ ಗದೆಯನ್ನು ಬಾಹ್ಲೀಕನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07132015a ಸಾ ಪಾಂಡವೇನ ಪ್ರಹಿತಾ ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ಶಿರೋಽಹರತ್|

07132015c ಸ ಪಪಾತ ಹತಃ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಂ ವಜ್ರಾಹತ ಇವಾದ್ರಿರಾಟ್||

ಪಾಂಡವನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗದೆಯು ಬಾಹ್ಲೀಕನ ಶಿರವನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿತು. ಅವನು ವಜ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಪರ್ವತರಾಜನಂತೆ ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

07132016a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ವೀರೇ ಬಾಹ್ಲೀಕೇ ಪುರುಷರ್ಷಭೇ|

07132016c ಪುತ್ರಾಸ್ತೇಽಭ್ಯರ್ಥಯನ್ಭೀಮಂ ದಶ ದಾಶರಥೇಃ ಸಮಾಃ||

ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭ ವೀರ ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಹತನಾಗಲು ದಾಶರಥಿ
ರಾಮನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ನಿನ್ನ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಭೀಮನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07132017a ನಾರಾಚೈರ್ದ ಶಭಿಭೀಮಸ್ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ತವಾತ್ಮಜಾನ್|

07132017c ಕರ್ಣಸ್ಯ ದಯಿತಂ ಪುತ್ರಂ ವೃಷಸೇನಮವಾಕಿರತ್||

ನಿನ್ನ ಹತ್ತು ಪುತ್ರರನ್ನು ಹತ್ತು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ ಭೀಮನು
ಕರ್ಣನ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರ ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದನು.

07132018a ತತೋ ವೃಷರಥೋ ನಾಮ ಭ್ರಾತಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಶ್ರುತಃ|

07132018c ಜಘಾನ ಭೀಮಂ ನಾರಾಚೈಸ್ತಮಪ್ಯಭ್ಯವಧೀದ್ಬಲೀ||

ಆಗ ವೃಷರಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕರ್ಣನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಬಲಶಾಲಿ
ಸಹೋದರನು ಭೀಮನನ್ನು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07132019a ತತಃ ಸಪ್ತ ರಥಾನ್ವೀರಃ ಸ್ಯಾಲಾನಾಂ ತವ ಭಾರತ|

07132019c ನಿಹತ್ಯ ಭೀಮೋ ನಾರಾಚೈಃ ಶತಚಂದ್ರಮಪೋಥಯತ್||

ಭಾರತ! ಆಗ ವೀರ ಭೀಮನು ನಿನ್ನ ಬಾವಂದಿರಾದ ಏಳು ಮಂದಿ
ರಥರನ್ನು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಶತಚಂದ್ರನನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07132020a ಅಮರ್ಷಯಂತೋ ನಿಹತಂ ಶತಚಂದ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07132020c ಶಕುನೇರ್ಭಾರ್ತರೋ ವೀರಾ ಗಜಾಕ್ಷಃ ಶರಭೋ ವಿಭುಃ|

07132020e ಅಭಿದ್ರುತ್ಯ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಭೀಮಸೇನಮತಾಡಯನ್||

ಮಹಾರಥ ಶತಚಂದ್ರನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ
ಶಕುನಿಯ ವೀರ ಸಹೋದರರು - ಗಜಾಕ್ಷ, ಶರಭ ಮತ್ತು ವಿಭು -
ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07132021a ಸ ತುದ್ಯಮಾನೋ ನಾರಾಚೈರ್ವೃಷ್ಟಿವೇಗೈರಿವರ್ಷಭಃ|

07132021c ಜಘಾನ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪಂಚೈವಾತಿಬಲೋ ರಥಾನ್|

07132021e ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಹತಾನ್ವೀರಾನ್ವಿಚೇಲುರ್ನೃಪಸತ್ತಮಾಃ||

ವೃಷ್ಟಿವೇಗದಿಂದ ಪರ್ವತವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಂಪಿಸದಂತೆ
ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದೇ
ಭೀಮಸೇನನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಐವರು ಅತಿಬಲ ರಥರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆ ವೀರರು ಹತರಾದದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ
ರಾಜರು ತತ್ತರಿಸಿದರು.

07132022a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತವಾನೀಕಮಶಾತಯತ್|

07132022c ಮಿಷತಃ ಕುಂಭಯೋನೇಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಚ ತವಾನಘ||

ಅನಘ! ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕುಂಭಯೋನಿ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು
ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

07132023a ಅಂಬಷ್ಣಾನ್ಮಾಲವಾಂ ಶೂರಾಂಸ್ತಿಗರ್ತಾನ್ಸಶಿಬೀನಪಿ|

07132023c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಗಣಾನ್ಯುದ್ಧೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಂಬಷ್ಠರನ್ನು, ಮಾಲವರನ್ನು, ಶೂರ
ತ್ರಿಗರ್ತನನ್ನು ಶಿಬಿಯರೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07132024a ಅಭಿಷಾಹಾಂ ಶೂರಸೇನಾನ್ಬಾಹ್ಲೀಕಾನ್ಸವಸಾತಿಕಾನ್|

07132024c ನಿಕೃತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ರಾಜಾ ಚಕ್ರೇ ಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ||

ಅಭಿಷಾಹಸರನ್ನೂ, ಶೂರಸೇನರನ್ನೂ, ಬಾಹ್ಲೀಕರನ್ನೂ,
ಸವಸಾತಿಕಾನರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಜನು ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ-
ಮಾಂಸಗಳ ಕೆಸರನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು.

07132025a ಯೌಧೇಯಾರಟ್ಟರಾಜನ್ಯಮದ್ರಕಾಣಾಂ ಗಣಾನ್ಯುಧಿ|

07132025c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಶೂರಾನ್ಬಾಣೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶೂರ ಯೌಧೇಯರನ್ನೂ ಅಟ್ಟರನ್ನೂ,
ಮದ್ರಕ ಗಣಗಳನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07132026a ಹತಾಹರತ ಗೃಹ್ಣೀತ ವಿಧ್ಯತ ವ್ಯವಕೃಂತತ|

07132026c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಥಂ ಪ್ರತಿ||

“ಕೊಲ್ಲರಿ!”, “ಅಪಹರಿಸಿರಿ!”, “ಹಿಡಿಯಿರಿ!”, “ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ!”,
“ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ!” ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದಗಳು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ರಥದ ಬಳಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07132027a ಸೈನ್ಯಾನಿ ದ್ರಾವಯಂತಂ ತಂ ದ್ರೋಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07132027c ಬೋದಿತಸ್ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಸಾಯಕೈರಭ್ಯವಾಕಿರತ್||

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಂದ
ಪ್ರಚೋದಿತ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07132028a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಪರಮಕೃದ್ಧೋ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ಪಾರ್ಥಿವಂ|

07132028c ವಿವ್ಯಾಧ ಸೋಽಸ್ಯ ತದ್ಧಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಜಘ್ನಿವಾನ್||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಪರಮಕೃದ್ಧನಾಗಿ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ರಾಜನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಕೂಡ ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07132029a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ಚಾಸ್ಮ್ರೇ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇ|

07132029c ವಾರುಣಂ ಯಾಮ್ಯಮಾಗ್ನೇಯಂ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂ ಸಾವಿತ್ರಮೇವ ಚ|

07132029e ಚಿಕ್ಷೇಪ ಪರಮಕೃದ್ಧೋ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಂ||

ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಹತವಾಗಲು ಪರಮಕೃದ್ಧನಾದ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ಪಾಂಡುನಂದನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ವಾರುಣ,
ಯಾಮ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ, ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ, ಸಾವಿತ್ರಗಳೆಂಬ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07132030a ಕ್ಷಿಪ್ತಾನಿ ಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣಾನಿ ತಾನಿ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಧರ್ಮಜಃ|

07132030c ಜಘಾನಾಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕುಂಭಯೋನೇರವಿತ್ರಸನ್||

ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯಗೊಳ್ಳದೇ ಮಹಾಬಾಹು ಧರ್ಮಜನು
ಕುಂಭಯೋನಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬಿಡಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿ
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07132031a ಸತ್ಯಾಂ ಚಿಕೀರ್ಷಮಾಣಸ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕುಂಭಸಂಭವಃ|

07132031c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ರೇಽಸ್ತ್ರಮೈಂದ್ರಂ ವೈ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಚ ಭಾರತ|

07132031e ಜಿಘಾಂಸುರ್ಧರ್ಮತನಯಂ ತವ ಪುತ್ರಹಿತೇ ರತಃ||

ಭಾರತ ! ಧರ್ಮತನಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ತನ್ನ
ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸತ್ಯಮಾಡಲೋಸುಗ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಕುಂಭಸಂಭವನು ಐಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜಪತ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

07132032a ಪತಿಃ ಕುರೂಣಾಂ ಗಜಸಿಂಹಗಾಮೀ

ವಿಶಾಲವಕ್ಷಾಃ ಪೃಥುಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ|

07132032c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರಾಸ್ತ್ರಮಹೀನತೇಜಾ

ಮಾಹೇಂದ್ರಮನ್ಯತ್ಸ ಜಘಾನ ತೇಽಸ್ತ್ರೇ||

ಆನೆ-ಸಿಂಹಗಳ ನಡುಗೆಯುಳ್ಳ, ವಿಶಾಲವಕ್ಷ, ವಿಶಾಲ ಕೆಂಪು
ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ, ಕುರುಗಳ ಪತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮತ್ತೊಂದು
ಮಹೇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅವನ ಅಸ್ತ್ರದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
ಕುಂದಿಸಿದನು.

07132033a ವಿಹನ್ಯಮಾನೇಷ್ಟಸ್ರೇಷು ದ್ರೋಣಃ ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತಃ|

07132033c ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಧಪ್ರೇಪ್ಸುಬ್ರಾಹ್ಮ ಮಸ್ತ್ರಮುದೈರಯತ್||

ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರಸನಗೊಳ್ಳಲು ಕ್ರೋಧಸಮನ್ವಿತನಾದ ದ್ರೋಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ವಧೆಗೋಸ್ಕರ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07132034a ತತೋ ನಾಜ್ಞಾಸಿಷಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧೋರೇಣ ತಮಸಾವೃತೇ|

07132034c ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚ ಪರಂ ತ್ರಾಸಂ ಜಗ್ಮೂರ್ಮಹೀಪತೇ||

ಮಹೀಪತೇ! ಆಗ ರಣರಂಗವು ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಪರಮ ಭಯೋದ್ವಿಗ್ನಗೊಂಡವು.

07132035a ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಮುದ್ಯತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07132035c ಬಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೇಣೈವ ರಾಜೇಂದ್ರ ತದಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದು ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿಷ್ಕಲಗೊಳಿಸಿದನು.

07132036a ತತಃ ಸೈನಿಕಮುಖ್ಯಾಸ್ತೇ ಪ್ರಶಶಂಸುರ್ನರರ್ಷಭೌ|

07132036c ದ್ರೋಣಪಾರ್ಥೌ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಸರ್ವಯುದ್ಧವಿಶಾರದೌ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕಮುಖ್ಯರು ಆ ಇಬ್ಬರು ನರರ್ಷಭ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸರ್ವಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ದ್ರೋಣ-ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ

ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07132037a ತತಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯ ಕೌಂತೇಯಂ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರುಪದವಾಹಿನೀಂ|

07132037c ವ್ಯಧಮದ್ರೋಷತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ರೋಷದಿಂದ ರಕ್ತಾಕ್ಷನಾದ ದ್ರೋಣನು ಕೌಂತೇಯನನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ದ್ರುಪದನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07132038a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್|

07132038c ಪಶ್ಯತೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಮಹಾತ್ಮ
ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಭಯದಿಂದ
ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.

07132039a ತತಃ ಕಿರೀಟೀ ಭೀಮಶ್ಚ ಸಹಸಾ ಸಮ್ಯ ವರ್ತತಾಂ|

07132039c ಮಹದ್ಭ್ಯಾಂ ರಥವಂಶಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಬಲಂ ತವ||

ಆಗ ಕಿರೀಟೀ ಮತ್ತು ಭೀಮರು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಹಾ ರಥಸೇನೆಗಳ
ಮಧ್ಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು.

07132040a ಬೀಭತ್ಸುರ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮುತ್ತರಂ ತು ವೃಕೋದರಃ|

07132040c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಶರೌಘಾಭ್ಯಾಂ ಮಹದ್ಭ್ಯಾ ಮಭ್ಯವರ್ಷತಾಂ||

ಬೀಭತ್ಸುವು ದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದಲೂ ವೃಕೋದರನು ಉತ್ತರ
ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದಲೂ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ಶರೌಘಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿದರು.

07132041a ತೌ ತದಾ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಮಹೌಜಸಃ|

07132041c ಅನ್ವಗಚ್ಚನ್ಮಹಾರಾಜ ಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚ ಸಹ ಸಾತ್ವತೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಸೃಂಜಯರೂ, ಮಹೌಜಸ ಪಾಂಚಾಲರೂ,
ಸಾತ್ವತರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯರೂ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು.

07132042a ತತಃ ಸಾ ಭಾರತೀ ಸೇನಾ ವಧ್ಯಮಾನಾ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07132042c ದ್ರೋಣೇನ ವಾಯಮಾಣಾಸ್ತೇ ಸ್ವಯಂ ತವ ಸುತೇನ ಚ|

07132042e ನಾಶಕೃಂತ ಮಹಾರಾಜ ಯೋಧಾ ವಾರಯಿತುಂ ತದಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ದ್ರೋಣನಾಗಲೀ ಸ್ವಯಂ ನಿನ್ನ
ಮಗನಾಗಲೀ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದ್ರೋಣಯುಧಿಷ್ಠಿರಯುದ್ಧೇ
ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದ್ರೋಣಯುಧಿಷ್ಠಿರಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮಾವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೩

ಕರ್ಣನು ಇಂದ್ರನಿತ್ತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೧).

ಕೃಪ-ಕರ್ಣರ ವಿವಾದ (೧೨-೬೪).

07133001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07133001a ಉದೀರ್ಯಮಾಣಂ ತದ್ವೃಷ್ಟಾ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹದ್ಬಲಂ|

07133001c ಅವಿಷಹ್ಯಂ ಚ ಮನ್ವಾನಃ ಕರ್ಣಂ ದುರ್ಯೋಧನೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಆ ರೀತಿ ತನ್ನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದೆಂದು ಬಗೆದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07133002a ಅಯಂ ಸ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಮಿತ್ರವತ್ಸಲ|

07133002c ತ್ರಾಯಸ್ವ ಸಮರೇ ಕರ್ಣ ಸರ್ವಾನ್ಯೋಧಾನ್ಮಹಾಬಲ||

07133003a ಪಾಂಚಾಲೈರ್ಮತ್ಸ್ಯಕೈಕೇಯೈಃ ಪಾಂಡವೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

07133003c ವೃತಾನ್ಸಮಂತಾತ್ಸಂಕ್ರುದ್ಧೈರ್ನಿಃಶ್ವಸದ್ಭಿರಿವೋರಗೈಃ||

“ಮಿತ್ರವತ್ಸಲ ! ಕರ್ಣ ! ಮಹಾಬಲ ! ಮಿತ್ರರಾದವರು ತಮ್ಮ
ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾಲವು ಈಗ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವ
ಪಾಂಚಾಲ-ಮತ್ಸ್ಯ-ಕೇಕಯ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಮಹಾರಥರಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸರ್ವ ಯೋಧರ ಭಯವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸು.

07133004a ಏತೇ ನದಂತಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಪಾಂಡವಾ ಜಿತಕಾಶಿನಃ|

07133004c ಶಕ್ರೋಪಮಾಶ್ಚ ಬಹವಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಾಃ||

ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನ ಅನೇಕ ಪಾಂಡವ ಮತ್ತು
ಪಾಂಚಾಲ ರಥಸೈನಿಕರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

07133005 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07133005a ಪರಿತ್ರಾತುಮಿಹ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯದಿ ಪಾರ್ಥಂ ಪುರಂದರಃ|

07133005c ತಮಪ್ಯಾಶು ಪರಾಜಿತ್ಯ ತತೋ ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಪಾಂಡವಂ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ವೇಳೆ ಪುರಂದರನೇ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ನಾನು ಆ ಪಾಂಡವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07133006a ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಸಮಾಶ್ವಸಿಹಿ ಭಾರತ|

07133006c ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಪಾಂಡುತನಯಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾಂಶ್ಚ ಸಮಾಗತಾನ್||

ಭಾರತ! ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಾಧಾನಹೊಂದು.
ಪಾಂಡುತನಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07133007a ಜಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಪಾವಕಿಃ|

07133007c ಪ್ರಿಯಂ ತವ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯ ಮಿತಿ ಜೀವಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಪಾವಕಿ ಷಣ್ಮುಖನು ವಾಸವನಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟಂತೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ
ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಿರುವೆನು.

07133008a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಫಲ್ಲುನೋ ಬಲವತ್ತರಃ|

07133008c ತಸ್ಯಾಮೋಘಾಂ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶಕ್ತಿಂ ಶಕ್ರವಿನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಪಾರ್ಥ ರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಫಲ್ಲುನನೇ ಬಲಶಾಲಿಯು. ಶಕ್ರನಿಂದ ವಿನಿರ್ಮಿತ ಆ
ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

07133009a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೇ ಭ್ರಾತರಸ್ತಸ್ಯ ಮಾನದ|

07133009c ತವ ವಶ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ವನಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ವಾ ಪುನಃ||

ಮಾನದ ! ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಹತನಾದರೆ ಅವನ ಸಹೋದರರು ನಿನ್ನ
ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ.

07133010a ಮಯಿ ಜೀವತಿ ಕೌರವ್ಯ ವಿಷಾದಂ ಮಾ ಕೃಥಾಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

07133010c ಅಹಂ ಜೇಷ್ಠ್ಯಾಮಿ ಸಮರೇ ಸಹಿತಾನ್ಸರ್ವಪಾಂಡವಾನ್||

07133011a ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಕೇಕಯಾಂಶ್ಚೈವ ವೃಷ್ಟಿಂಶ್ಚಾಪಿ ಸಮಾಗತಾನ್|

07133011c ಬಾಣೌಘೈಃ ಶಕಲೀಕೃತ್ಯ ತವ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಮೇದಿನೀಂ||

ಕೌರವ್ಯ ! ನಾನು ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೆ ನೀನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ
ವಿಷಾದಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ

ಪಾಂಚಾಲ-ಕೇಕಯ-ಪೃಷ್ಟಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಬಾಣ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ
ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಈ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07133012 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07133012a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಕರ್ಣಂ ತು ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋಽಬ್ರವೀತ್|

07133012c ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸೂತಪುತ್ರಮಿದಂ ವಚಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನಿಗೆ
ಮಹಾಬಾಹು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07133013a ಶೋಭನಂ ಶೋಭನಂ ಕರ್ಣ ಸನಾಥಃ ಕುರುಪುಂಗವಃ|

07133013c ತ್ವಯಾ ನಾಥೇನ ರಾಧೇಯ ವಚಸಾ ಯದಿ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ||

“ಕರ್ಣ ! ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿವೆ ! ರಾಧೇಯ !
ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆಯಾದರೆ ನೀನು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಕುರುಪುಂಗವನು ರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ !

07133014a ಬಹುಶಃ ಕರ್ತೃಸೇ ಕರ್ಣ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಸಮೀಪತಃ|

07133014c ನ ತು ತೇ ವಿಕ್ರಮಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಧೃಶ್ಯತೇ ಬಲಮೇವ ವಾ||

ಕರ್ಣ ! ಕೌರವನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೇ ಹೊರತು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬಲವಾದರೂ ವಿಕ್ರಮವಾದರೂ
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

07133015a ಸಮಾಗಮಃ ಪಾಂಡುಸುತೈರ್ಧೃಷ್ಯಸ್ತೇ ಬಹುಶೋ ಯುಧಿ|

07133015c ಸರ್ವತ್ರ ನಿರ್ಜಿತಶ್ಚಾಸಿ ಪಾಂಡವೈಃ ಸೂತನಂದನ||

ಸೂತನಂದನ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಬಾರಿ ನೀನು ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು
ಎದುರಿಸಿದುದು ಕಂಡುಬಂದರೂ ಎಲ್ಲ ಬಾರಿಯೂ ನೀನು
ಪಾಂಡವರಿಂದ ಪರಾಜಿತನಾಗಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿರುವೆ.

07133016a ಹ್ರಿಯಮಾಣೇ ತದಾ ಕರ್ಣ ಗಂಧರ್ವೈರ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಜೇ|

07133016c ತದಾಯುಧ್ಯಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತ್ವಮೇಕಸ್ತು ಪಲಾಯಥಾಃ||

ಕರ್ಣ ! ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಜನು ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ
ಸೇನೆಗಳು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದ್ದೆ !

07133017a ವಿರಾಟನಗರೇ ಚಾಪಿ ಸಮೇತಾಃ ಸರ್ವಕೌರವಾಃ|

07133017c ಪಾರ್ಥೇನ ನಿರ್ಜಿತಾ ಯುದ್ಧೇ ತ್ವಂ ಚ ಕರ್ಣ ಸಹಾನುಜಃ||

ವಿರಾಟನಗರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪಾರ್ಥನಿಂದ
ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಿದಾಗ ಕರ್ಣ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ
ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಪರಾಜಿತನಾಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ?

07133018a ಏಕಸ್ಯಾಪ್ಯಸಮರ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ರಣಾಜಿರೇ|

07133018c ಕಥಮುತ್ಸಹಸೇ ಜೇತುಂ ಸಕೃಷ್ಟಾನ್ಸರ್ವಪಾಂಡವಾನ್||

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಫಲ್ಗುನನೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಎದುರಿಸಲು ನೀನು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಟನೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಹೇಗೆ
ಗೆಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ?

07133019a ಅಬ್ಬುವನ್ಕರ್ಣ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಬಹು ಕರ್ತೃಸಿ ಸೂತಜ|

07133019c ಅನುಕ್ತ್ವಾ ವಿಕ್ರಮೇದ್ಯಸ್ತು ತದ್ವೈ ಸತ್ಪುರುಷವ್ರತಂ||

ಕರ್ಣ ! ನೀನು ಬಹಳ ಮಾತನಾಡುವವನು ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳದೇ ಯುಧಮಾಡು ! ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾವುದೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೇ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದೇ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮಾರ್ಗ .

07133020a ಗರ್ಜಿತ್ವಾ ಸೂತಪುತ್ರ ತ್ವಂ ಶಾರದಾಭ್ರಮಿವಾಜಲಂ|

07133020c ನಿಷ್ಫಲೋ ದೃಶ್ಯಸೇ ಕರ್ಣ ತಚ್ಚ ರಾಜಾ ನ ಬುಧ್ಯತೇ||

ಸೂತಪುತ್ರ ! ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡವು ಗರ್ಜಿಸುವಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ನಿಷ್ಫಲನಾಗುತ್ತಿರುವೆ ! ಕರ್ಣ ! ಇದನ್ನು ರಾಜನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ !

07133021a ತಾವದ್ಗರ್ಜಸಿ ರಾಧೇಯ ಯಾವತ್ಪಾರ್ಥಂ ನ ಪಶ್ಯಸಿ|

07133021c ಪುರಾ ಪಾರ್ಥಂ ಹಿ ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುರ್ಲಭಂ ಗರ್ಜಿತಂ ಭವೇತ್||

ರಾಧೇಯ ! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೀನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ನಿನಗೆ ಗರ್ಜಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ !

07133022a ತ್ವಮನಾಸಾದ್ಯ ತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ವಿಗರ್ಜಸಿ|

07133022c ಪಾರ್ಥಸಾಯಕವಿದ್ಧಸ್ಯ ದುರ್ಲಭಂ ಗರ್ಜಿತಂ ಭವೇತ್||

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಫಲ್ಗುನನ ಆ ಬಾಣಗಳು ನಿನಗೆ ತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವೆ! ಪಾರ್ಥನ ಸಾಯಕಗಳು
ತಾಗಿದನಂತರ ನಿನ್ನ ಗರ್ಜನೆಯು ದುರ್ಲಭವಾಗುವುದು.

07133023a ಬಾಹುಭಿಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಶೂರಾ ವಾಗ್ಭಿಃ ಶೂರಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

07133023c ಧನುಷಾ ಫಲ್ಗುನಃ ಶೂರಃ ಕರ್ಣಃ ಶೂರೋ ಮನೋರಥೈಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬಾಹುಬಲದಿಂದ ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯದಿಂದ ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಫಲ್ಗುನನು
ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕರ್ಣನು ತನ್ನ
ಮನೋರಥಗಳಿಂದ ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ!”

07133024a ಏವಂ ಪರುಷಿತಸ್ತೇನ ತದಾ ಶಾರದ್ವತೇನ ಸಃ|

07133024c ಕರ್ಣಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೃಪಂ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶಾರದ್ವತನು ರೇಗಿಸಲು ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನು ಕೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07133025a ಶೂರಾ ಗರ್ಜಂತಿ ಸತತಂ ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಬಲಾಹಕಾಃ|

07133025c ಫಲಂ ಚಾಶು ಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಬೀಜಮುಪ್ತಂ ಋತಾವಿವ||

“ಶೂರರು ಸತತವೂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ಮಳೆಯನ್ನೂ ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜವು
ಫಲಕೊಡುವಂತೆ ಶೂರರಾದವರು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

07133026a ದೋಷಮತ್ರ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಶೂರಾಣಾಂ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

07133026c ತತ್ತದ್ವಿಕತ್ತಮಾನಾನಾಂ ಭಾರಂ ಚೋದ್ವಹತಾಂ ಮೃಧೇ||

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಶೂರರಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೋಷವನ್ನು
ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

07133027a ಯಂ ಭಾರಂ ಪುರುಷೋ ವೋಡುಂ ಮನಸಾ ಹಿ ವ್ಯವಸ್ಯತಿ|

07133027c ದೈವಮಸ್ಯ ಧ್ರುವಂ ತತ್ರ ಸಾಹಾಯ್ಯಾಯೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಯಾವ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ಮನುಷ್ಯನು ಮನಸತಃ
ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದರಲ್ಲಿ ದೈವವು ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07133028a ವ್ಯವಸಾಯದ್ವಿತೀಯೋಽಹಂ ಮನಸಾ ಭಾರಮುದ್ವಹನ್|

07133028c ಗರ್ಜಾಮಿ ಯದ್ಯಹಂ ವಿಪ್ರ ತವ ಕಿಂ ತತ್ರ ನಶ್ಯತಿ||

ವಿಪ್ರ! ಈ ಕಾರ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಮನಸಾರೇ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯು ಎರಡನೆಯ ವಿಷಯ.
ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ಗರ್ಜಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ನಷ್ಟ?

07133029a ವೃಥಾ ಶೂರಾ ನ ಗರ್ಜಂತಿ ಸಜಲಾ ಇವ ತೋಯದಾಃ|

07133029c ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಾತ್ಮನೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತೋ ಗರ್ಜಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ||

ಶೂರರು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೇ ಗರ್ಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಿಂದ

ತುಂಬಿರುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು
ತಿಳಿದೇ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

07133030a ಸೋಹಮದ್ಯ ರಣೇ ಯತ್ತಃ ಸಹಿತೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ|

07133030c ಉತ್ಸಹೇ ತರಸಾ ಜೇತುಂ ತತೋ ಗರ್ಜಾಮಿ ಗೌತಮ||

ಗೌತಮ! ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸಲು ನಾನು
ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07133031a ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ಗರ್ಜಿತಸ್ಯಾಸ್ಯ ಫಲಂ ಮೇ ವಿಪ್ರ ಸಾನುಗಃ|

07133031c ಹತ್ವಾ ಪಾಂಡುಸುತಾನಾಜೌ ಸಹಕೃಷ್ಣಾನ್ಸಸಾತ್ವತಾನ್|

07133031e ದುರ್ಯೋಧನಾಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಪೃಥಿವೀಂ ಹತಕಂಟಕಾಂ||

ವಿಪ್ರ! ಈ ಗರ್ಜನೆಯ ಫಲವನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡುವಿಯಂತೆ! ಇಂದು
ನಾನು ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು, ಕೃಷ್ಣನೂ ಮತ್ತು
ಸಾತ್ವತರನ್ನೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಂಹರಿಸಿ ಕಂಟಕರಹಿತ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು
ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ!"

07133032 ಕೃಪ ಉವಾಚ|

07133032a ಮನೋರಥಪ್ರಲಾಪೋ ಮೇ ನ ಗ್ರಾಹ್ಯಸ್ತವ ಸೂತಜ|

07133032c ಯದಾ ಕ್ಷಿಪಸಿ ವೈ ಕೃಷ್ಣೌ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಪಾಂಡವಂ||

ಕೃಪನು ಹೇಳಿದನು: "ಸೂತಜ! ನಿನ್ನ ಈ ಮನೋರಥಪ್ರಲಾಪವು
ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸದಾ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರನ್ನೂ

ಪಾಂಡವ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನೂ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.

07133033a ಧ್ರುವಸ್ತತ್ರ ಜಯಃ ಕರ್ಣ ಯತ್ರ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದೌ|

07133033c ದೇವಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಮನುಷ್ಯೋರಗರಕ್ಷಸಾಂ|

07133033e ದಂಶಿತಾನಾಮಪಿ ರಣೇ ಅಜೇಯೌ ಕೃಷ್ಣಪಾಂಡವೌ||

ಕರ್ಣ ! ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ಕೃಷ್ಣ-ಪಾಂಡವರಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಜಯವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಕವಚಧಾರಿಗಳಾದ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ಮನುಷ್ಯ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರಿಗೂ ಅಜೇಯರು.

07133034a ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸತ್ಯವಾಗ್ಧಾಂತೋ ಗುರುದೈವತಪೂಜಕಃ|

07133034c ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮರತಶ್ಚೈವ ಕೃತಾಸ್ತಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07133034e ಧೃತಿಮಾಂಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ಧರ್ಮಪತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಸತ್ಯವಾಗ್ನಿ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಗುರು-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು. ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮನಿರತನಾಗಿರುವವನು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತನೂ ಹೌದು. ಅವನು ಧೃತಿವಂತ ಮತ್ತು ಕೃತಜ್ಞ.

07133035a ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ಬಲಿನಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷು ಕೃತಶ್ರಮಾಃ|

07133035c ಗುರುವೃತ್ತಿರತಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಾ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಅವನ ಅನುಜರೂ ಕೂಡ ಬಲಶಾಲಿಗಳು. ಸರ್ವ ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವರು. ಗುರುಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರು. ಪ್ರಾಜ್ಞರು. ಧರ್ಮನಿರತರು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಗಳು ಕೂಡ.

07133036a ಸಂಬಂಧಿನಶ್ಚೇಂದ್ರವೀರ್ಯಾಃ ಸ್ವನುರಕ್ತಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|
 07133036c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಶಿಖಂಡೀ ಚ ದೌರ್ಮುಖೀರ್ಜನಮೇಜಯಃ||
 07133037a ಚಂದ್ರಸೇನೋ ಭದ್ರಸೇನಃ ಕೀರ್ತಿಧರ್ಮಾ ಧ್ರುವೋ ಧರಃ|
 07133037c ವಸುಚಂದ್ರೋ ದಾಮಚಂದ್ರಃ ಸಿಂಹಚಂದ್ರಃ ಸುವೇಧನಃ||
 07133038a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ತಥಾ ಪುತ್ರಾ ದ್ರುಪದಶ್ಚ ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿತೌ|
 07133038c ಯೇಷಾಮರ್ಥಾಯ ಸಮ್ಯತ್ತೋ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಃ ಸಹಾನುಗಃ||

ಇವನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೂ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಸಮಾನರು. ಇವನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಪ್ರಹಾರಿಗಳು. ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶಿಖಂಡೀ, ದೌರ್ಮುಖೀ, ಜನಮೇಜಯ, ಚಂದ್ರಸೇನ, ಭದ್ರಸೇನ, ಕೀರ್ತಿಧರ್ಮ, ಧ್ರುವ, ಧರ, ವಸುಚಂದ್ರ, ದಾಮಚಂದ್ರ, ಸಿಂಹಚಂದ್ರ, ಸುವೇಧನ ಮೊದಲಾದ ದ್ರುಪದನ ಪುತ್ರರು ಮತ್ತು ಮಹಾಸ್ತ್ರವಿದು ದ್ರುಪದ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜ ಇವರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗಾಗಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07133039a ಶತಾನೀಕಃ ಸುದರ್ಶನಃ ಶ್ರುತಾನೀಕಃ ಶ್ರುತಧ್ವಜಃ|
 07133039c ಬಲಾನೀಕೋ ಜಯಾನೀಕೋ ಜಯಾಶ್ವೋ ರಥವಾಹನಃ||
 07133040a ಚಂದ್ರೋದಯಃ ಕಾಮರಥೋ ವಿರಾಟಭ್ರಾತರಃ ಶುಭಾಃ|
 07133040c ಯಮೌ ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|
 07133040e ಯೇಷಾಮರ್ಥಾಯ ಯುಧ್ಯಂತೇ ನ ತೇಷಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ಷಯಃ||

ಶತಾನೀಕ, ಸುದರ್ಶನ, ಶ್ರುತಾನೀಕ, ಶ್ರುತಧ್ವಜ, ಬಲಾನೀಕ, ಜಯಾನೀಕ, ಜಯಾಶ್ವ, ರಥವಾಹನ, ಚಂದ್ರೋದಯ, ಕಾಮರಥ

ಇವರು ವಿರಾಟನ ಶುಭ ಸಹೋದರರು. ಯಮಳರು, ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚ ಇವರು ಕೂಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಲುವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ರೀತಿಯು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

07133041a ಕಾಮಂ ಖಿಲು ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಸದೇವಾಸುರಮಾನವಂ|

07133041c ಸಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಗಣಂ ಸಭೂತಭುಜಗದ್ವಿಪಂ|

07133041e ನಿಃಶೇಷಮಸ್ತ್ರವೀರ್ಯೇಣ ಕುರ್ಯಾತಾಂ ಭೀಮಫಲ್ಗುನೌ||

ಭೀಮ-ಫಲ್ಗುನರು ಬಯಸಿದರೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತ್ರವೀರ್ಯದಿಂದ ದೇವ-ಅಸುರ-ಮಾನವ-ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಇರುವ ಸರ್ಪ-ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಃಶೇಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

07133042a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ನಿರ್ದಹೇದ್ಧೋರಚಕ್ಷುಷಾ|

07133042c ಅಪ್ರಮೇಯಬಲಃ ಶೌರಿಯೇಷಾಮರ್ಥೇ ಚ ದಂಶಿತಃ|

07133042e ಕಥಂ ತಾನ್ಸಮ್ಯಗೇ ಕರ್ಣ ಜೇತುಮುತ್ಸಹಸೇ ಪರಾನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ತನ್ನ ಘೋರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುಡಬಲ್ಲನು. ಕರ್ಣ ! ಯಾರ ರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಅಪ್ರಮೇಯಬಲಶಾಲಿ ಶೌರಿಯೇ ಇರುವನೋ ಅಂಥಹ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನೀನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆ?

07133043a ಮಹಾನಪನಯಸ್ತ್ವೇಷ ತವ ನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸೂತಜ|

07133043c ಯಸ್ತ್ವ ಮುತ್ಸಹಸೇ ಯೋದ್ಧಂ ಸಮರೇ ಶೌರಿಣಾ ಸಹ||

ಸೂತಜ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶೌರಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಉತ್ಸಾಹವೇ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು !”

07133044 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07133044a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಧೇಯಃ ಪ್ರಹಸನ್ನರತರ್ಷಭ|

07133044c ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ತದಾ ಕರ್ಣೋ ಗುರುಂ ಶಾರದ್ವತಂ ಕೃಪಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಧೇಯ ಕರ್ಣನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಗುರು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07133045a ಸತ್ಯಮುಕ್ತಂ ತ್ವಯಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಪ್ರತಿ ಯದ್ವಚಃ|

07133045c ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಗುಣಾಃ ಪಾಂಡುಸುತೇಷು ವೈ||

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಪಾಂಡವರ ಕುರಿತಾಗಿ ನೀನು ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಅದು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳು ಪಾಂಡುಸುತರಲ್ಲಿ ಇವೆ ತಾನೇ?

07133046a ಅಜಯ್ಯಶ್ಚ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಾ ದೇವೈರಪಿ ಸವಾಸವೈಃ|

07133046c ಸದೈತ್ಯಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವಪಿಶಾಚೋರಗರಾಕ್ಷಸೈಃ|

07133046e ತಥಾಪಿ ಪಾರ್ಥಾಂ ಜೇಷ್ಯಾಮಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ ವಾಸವದತ್ತಯಾ||

ದೈತ್ಯ-ಯಕ್ಷ-ಗಂಧರ್ವ-ಪಿಶಾಚ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರು ಮತ್ತು ವಾಸವನನ್ನು ಕೂಡಿ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಾರ್ಥರು ರಣದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ವಾಸವನು ನೀಡಿರುವ

ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

07133047a ಮಮಾಪ್ಯಮೋಘಾ ದತ್ತೇಯಂ ಶಕ್ತಿಃ ಶಕ್ರೇಣ ವೈ ದ್ವಿಜ|

07133047c ಏತಯಾ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮಾಹವೇ||

ದ್ವಿಜ! ಶಕ್ರನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07133048a ಹತೇ ತು ಪಾಂಡವೇ ಕೃಷ್ಣೋ ಭ್ರಾತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ಸೋದರಾಃ|

07133048c ಅನರ್ಜುನಾ ನ ಶಕ್ಷಂತಿ ಮಹೀಂ ಭೋಕ್ತುಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಪಾಂಡವ ಕೃಷ್ಣನು ಹತನಾದನೆಂದರೆ ಅವನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮಂದಿರು ಅರ್ಜುನನಿಲ್ಲದೇ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07133049a ತೇಷು ನಷ್ಟೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಪೃಥಿವೀಯಂ ಸಸಾಗರಾ|

07133049c ಅಯತ್ನಾತ್ಕಾರವೇಯಸ್ಯ ವಶೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯತಿ ಗೌತಮ||

ಗೌತಮ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಷ್ಟರಾಗಲು ಸಾಗರದೊಂದಿನ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯು ಏನೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡದೇ ಕೌರವನ ವಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

07133050a ಸುನೀತೈರಿಹ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಃ ಸಿದ್ಧಂತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

07133050c ಏತಮರ್ಥಮಹಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತತೋ ಗರ್ಜಾಮಿ ಗೌತಮ||

ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯವು ಸರ್ವ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಗೌತಮ! ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದೇ

ನಾನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07133051a ತ್ವಂ ತು ವೃದ್ಧಶ್ಚ ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಅಶಕ್ತಶ್ಚಾಪಿ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07133051c ಕೃತಸ್ನೇಹಶ್ಚ ಪಾರ್ಥೇಷು ಮೋಹಾನ್ಮಾಮವಮನ್ಯಸೇ||

ನೀನಾದರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ! ಅದರಲ್ಲೂ ಮುದಿಬ್ರಾಹ್ಮಣ!

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವೆ. ಪಾರ್ಥರೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ನೇಹವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ನೀನು ಮೋಹಗೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

07133052a ಯದ್ಯೇವಂ ವಕ್ಷ್ಯಸೇ ಭೂಯೋ ಮಾಮಪ್ರಿಯಮಿಹ ದ್ವಿಜ|

07133052c ತತಸ್ತೇ ಖಿಡ್ಗಮುದ್ಯಮ್ಯ ಜಿಹ್ವಾಂ ಚೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಮತೇ||

ದುರ್ಮತಿ ದ್ವಿಜನೇ! ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀನೇನಾದಾರೂ ನನಗೆ

ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಖಿಡ್ಗವನ್ನೆತ್ತಿ ನಿನ್ನ

ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07133053a ಯಚ್ಚಾಪಿ ಪಾಂಡವಾನ್ವಿಪ್ರ ಸ್ತೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07133053c ಭೀಷಯನ್ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯಾನಿ ಕೌರವೇಯಾಣಿ ದುರ್ಮತೇ|

07133053e ಅತ್ರಾಪಿ ಶೃಣು ಮೇ ವಾಕ್ಯಂ ಯಥಾವದ್ಗದತೋ ದ್ವಿಜ||

ವಿಪ್ರ! ದುರ್ಮತೇ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೌರವರ ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ

ಹೆದರಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ಈ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

07133054a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಶಕುನಿರ್ದುರ್ಮುಖೋ ಜಯಃ|

07133054c ದುಃಶಾಸನೋ ವೃಷಸೇನೋ ಮದ್ರರಾಜಸ್ತ್ವಮೇವ ಚ|

07133054e ಸೋಮದತ್ತಶ್ಚ ಭೂರಿಶ್ಚ ತಥಾ ದ್ರೋಣಿರ್ವಿವಿಂಶತಿಃ||

07133055a ತಿಷ್ಠೇಯುರ್ದಂಶಿತಾ ಯತ್ರ ಸರ್ವೇ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದಾಃ|

07133055c ಜಯೇದೇತಾನ್ರಣೇ ಕೋ ನು ಶಕ್ರತುಲ್ಯಬಲೋಽಪ್ಯರಿಃ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ದ್ರೋಣ, ಶಕುನಿ, ದುರ್ಮುಖ, ಜಯ, ದುಃಶಾಸನ, ವೃಷಸೇನ, ಮದ್ರರಾಜ, ಮತ್ತು ನೀನು, ಸೋಮದತ್ತ, ಭೂರಿ, ದ್ರೋಣಿ, ವಿವಿಂಶತಿ, ಇವರೆಲ್ಲ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದರೂ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಶಕ್ರನಿಗೂ ಸಮ ಬಲಶಾಲಿ ಯಾವ ಶತ್ರುವು ತಾನೇ ರಣದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಜಯಿಸಿಯಾನು?

07133056a ಶೂರಾಶ್ಚ ಹಿ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಬಲಿನಃ ಸ್ವರ್ಗಲಿಪ್ಸವಃ|

07133056c ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯುದ್ಧಕುಶಲಾ ಹನ್ಯುರ್ಯುದ್ಧೇ ಸುರಾನಪಿ||

ಇವರು ಶೂರರು. ಅಸ್ತ್ರವಿದರು. ಬಲಶಾಲಿಗಳು. ಸ್ವರ್ಗಭಿಲಾಷಿಗಳು. ಧರ್ಮಜ್ಞರು. ಯುದ್ಧಕುಶಲರು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುರರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲರು.

07133057a ಏತೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಧಾರ್ಥಿನಃ|

07133057c ಜಯಮಾಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಾ ಹಿ ಕೌರವೇಯಸ್ಯ ದಂಶಿತಾಃ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೌರವೇಯನ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ವಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

07133058a ದೈವಾಯತ್ತಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಜಯಂ ಸುಬಲಿನಾಮಪಿ|

07133058c ಯತ್ರ ಭೀಷ್ಮೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಶೇತೇ ಶರಶತಾಚಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನಂತಹ ಮಹಾಬಾಹುವೇ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೂ
ಜಯವೆನ್ನುವುದು ದೈವದತ್ತವಾದುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07133059a ವಿಕರ್ಣಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ಬಾಹ್ಲೀಕೋಽಥ ಜಯದ್ರಥಃ|

07133059c ಭೂರಿಶ್ರವಾ ಜಯಶ್ಚೈವ ಜಲಸಂಧಃ ಸುದಕ್ಷಿಣಃ||

07133060a ಶಲಶ್ಚ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಭಗದತ್ತಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07133060c ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ರಾಜಾನೋ ದೇವೈರಪಿ ಸುದುರ್ಜಯಾಃ||

ವಿಕರ್ಣ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಜಯದ್ರಥ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಜಯ,
ಜಲಸಂಧ, ಸುದಕ್ಷಿಣ, ಶಲ, ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಭಗದತ್ತ
ಇವರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ರಾಜರುಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
ಗೆಲ್ಲಲಸಾಧ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

07133061a ನಿಹತಾಃ ಸಮರೇ ಶೂರಾಃ ಪಾಂಡವೈರ್ಬಲವತ್ತರಾಃ|

07133061c ಕಿಮನ್ಯದ್ವೈವಸಮ್ಯೋಗಾನ್ಮನ್ಯಸೇ ಪುರುಷಾಧಮ||

ಪುರುಷಾಧಮ ! ಪಾಂಡವರಿಗಿಂತಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಈ ಶೂರರು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹತರಾದರು. ಇದು ದೈವ ಸಂಯೋಗವಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೇನು?

07133062a ಯಾಂಶ್ಚ ತಾನ್ಸ್ತುಷಿ ಸತತಂ ದುರ್ಯೋಧನರಿಪೂನ್ದ್ವಿಜ|

07133062c ತೇಷಾಮಪಿ ಹತಾಃ ಶೂರಾಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ದ್ವಿಜ ! ನೀನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನನ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಕೂಡ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಶೂರರು ಹತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07133063a ಕ್ಷೀಯಂತೇ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ|

07133063c ಪ್ರಭಾವಂ ನಾತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಕುರುಗಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಶಿಸುತ್ತಿವೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ ಯಾವುದನ್ನೂ ನಾನು
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

07133064a ಯಾಂಸ್ತಾನ್ಬಲವತೋ ನಿತ್ಯಂ ಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ ದ್ವಿಜಾಧಮ|

07133064c ಯತಿಷ್ಠೇಽಹಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯೋದ್ಧಂ ತೈಃ ಸಹ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07133064e ದುರ್ಯೋಧನಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಜಯೋ ದೈವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ದ್ವಿಜಾಧಮ ! ದುರ್ಯೋಧನನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ನೀನು
ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಬಲವಂತರೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವೆಯೋ ಅವರೊಡನೆ
ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಜಯವು ದೈವಾಧೀನವಾಗಿದೆ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಕೃಪಕರ್ಣವಾಕ್ಯೇ

ತ್ಯಾತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಕೃಪಕರ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ

೧೨೪

ಕರ್ಣನು ಕೃಪನಿಗೆ ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನನ್ನು
ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೮). ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮ (೯-೨೮).
ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಕರ್ಣನು ಪರಾಜಿತನಾದುದು (೨೯-೫೧). ಸ್ವಯಂ
ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದುದು (೫೨-೮೧).

07134001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07134001a ತಥಾ ಪರುಷಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಮಾತುಲಂ|

07134001c ಖಿಡ್ಗಮುದ್ಯಮ್ಯ ವೇಗೇನ ದ್ರೋಣಿರಭ್ಯಪತದ್ಭೃತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೂತಪುತ್ರನು ಹಾಗೆ ಮಾವನೊಡನೆ
ಕಟುವಾದ ಮಾತನಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಖಿಡ್ಗವನ್ನು
ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದನು.

07134002 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋವಾಚ|

07134002a ಕರ್ಣ ಪಶ್ಯ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ತಿಷ್ಠೇದಾನೀಂ ನರಾಧಮ|

07134002c ಏಷ ತೇಽದ್ಯ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದುದ್ಧರಾಮಿ ಸುದುರ್ಮತೇ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ಕರ್ಣ! ನರಾಧಮ!

ಸುದುರ್ಮತೇ! ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಲ್ಲು! ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಈಗಲೇ ನಾನು
ಶರೀರದಿಂದ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ!”

07134003 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07134003a ತಮುತ್ಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸ್ವಯಂ|

07134003c ನ್ಯವಾರಯನ್ಮಹಾರಾಜ ಕೃಪಶ್ಚ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಹೀಗೆ ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನ ಮತ್ತು
ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಪರು ತಡೆದರು.

07134004 ಕರ್ಣ ಉವಾಚ|

07134004a ಶೂರೋಽಯಂ ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ ದುರ್ಮತಿಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾಧಮಃ|

07134004c ಆಸಾದಯತು ಮದ್ವೀರ್ಯಂ ಮುಂಚೇಮಂ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಸತ್ತಮ! ಇವನು ಶೂರ. ಸಮರಶ್ಲಾಘೀ.
ದುರ್ಮತಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿಜಾಧಮ. ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿ.
ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು!”

07134005 ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೋವಾಚ|

07134005a ತವೈತತ್ ಕ್ಷಮ್ಯತೇಽಸ್ಮಾಭಿಃ ಸೂತಾತ್ಮಜ ಸುದುರ್ಮತೇ|

07134005c ದರ್ಪಮುತ್ಸಿಕ್ತಂ ಏತತ್ತೇ ಫಲ್ಗುನೋ ನಾಶಯಿಷ್ಯತಿ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುದುರ್ಮತೇ! ಸೂತಾತ್ಮಜ! ನಿನ್ನ ಈ
ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಪ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು

ಫಲ್ಲನನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ !”

07134006 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07134006a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್ವ ಸೀದಸ್ವ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮಾನದ|

07134006c ಕೋಪಃ ಖಿಲು ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸೂತಪುತ್ರೇ ಕಥಂ ಚನ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ! ಮಾನದ ! ಶಾಂತನಾಗು. ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ಸೂತಪುತ್ರನೊಡನೆ ಎಂದೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳಬೇಡ !

07134007a ತ್ವಯಿ ಕರ್ಣೇ ಕೃಪೇ ದ್ರೋಣೇ ಮದ್ರರಾಜೇಽಥ ಸೌಬಲೇ|

07134007c ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಂ ಸಮಾಯತ್ತಂ ಪ್ರಸೀದ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ನೀನು, ಕರ್ಣ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣ, ಮದ್ರರಾಜ ಮತ್ತು ಸೌಬಲರ ಮೇಲೆ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ! ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ !

07134008a ಏತೇ ಹ್ಯಭಿಮುಖಾಃ ಸರ್ವೇ ರಾಧೇಯೇನ ಯುಯುತ್ಸವಃ|

07134008c ಆಯಾಂತಿ ಪಾಂಡವಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾಹ್ವಯಂತಃ ಸಮಂತತಃ||

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪಾಂಡವರು ಎಲ್ಲರೂ ರಾಧೇಯನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲೋಸುಗ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

07134009 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07134009a ಕರ್ಣೋಽಪಿ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚಾಪಮುದ್ಯಮ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07134009c ಕೌರವಾಗ್ನೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಶಕ್ರೋ ದೇವಗಣೈರಿವ|

07134009e ಪರ್ಯ ತಿಷ್ಠತ ತೇಜಸ್ವೀ ಸ್ವಬಾಹುಬಲಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ದೇವಗಣಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತ ಶಕ್ರನಂತೆ ಕೌರವ ಮುಖ್ಯರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ತನ್ನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು.

07134010a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಸಹ ಪಾಂಡವೈಃ|

07134010c ಸಂರಬ್ಧಸ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಸಿಂಹನಾದವಿನಾದಿತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕರ್ಣನ ಸಿಂಹನಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07134011a ತತಸ್ತೇ ಪಾಂಡವಾ ರಾಜನ್ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

07134011c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ಮಹಾಬಾಹುಮುಚ್ಚೈಃ ಶಬ್ದಮಥಾನದನ್||

07134012a ಅಯಂ ಕರ್ಣಃ ಕುತಃ ಕರ್ಣಸ್ತಿಷ್ಠ ಕರ್ಣ ಮಹಾರಣೇ|

07134012c ಯುದ್ಧಸ್ಯ ಸಹಿತೋಽಸ್ಮಾಭಿದುರಾತ್ಮನ್ಪುರುಷಾಧಮ||

ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಆ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಪಾಂಚಾಲರು ಮಹಾಬಾಹು ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ “ಇವನೇ ಕರ್ಣ !”,

“ಕರ್ಣನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ?”, “ಕರ್ಣ ! ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ ! ದುರಾತ್ಮನ್ !

ಪುರುಷಾಧಮ ! ನಮ್ಮ ಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು !” ಎಂದು ಉಚ್ಛ

ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರು.

07134013a ಅನ್ಯೇ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಧೇಯಂ ಕ್ರೋಧರಕ್ತೇಕ್ಷಣಾಬ್ರುವನ್|

07134013c ಹನ್ಯತಾಮಯಮುತ್ತಿಕ್ತಃ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಲ್ಪಚೇತನಃ||

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ರಾಧೇಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಗಣ್ಣರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು: “ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಅಲ್ಪಚೇತನ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿರಿ !

07134014a ಸರ್ವೈಃ ಪಾರ್ಥಿವಶಾರ್ದೂಲೈರ್ನಾನೇನಾರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಜೀವತಾ|

07134014c ಅತ್ಯಂತವೈರೀ ಪಾರ್ಥಾನಾಂ ಸತತಂ ಪಾಪಪೂರುಷಃ||

ಇವನು ಬದುಕಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವಶಾರ್ದೂಲರಿಗಿಂತ ಈ ಪಾಪಪೂರುಷನೇ ಸತತವೂ ಪಾರ್ಥರ ವೈರಿಯಾಗಿರುವವನು.

07134015a ಏಷ ಮೂಲಂ ಹ್ಯನರ್ಥಾನಾಂ ದುರ್ಯೋಧನಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07134015c ಹತೈನಮಿತಿ ಜಲ್ಪಂತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ದುರ್ಯೋಧನನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಇವನೇ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೂ ಮೂಲ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿರಿ!” ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

07134016a ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಚಾದಯಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

07134016c ವಧಾರ್ಥಂ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾಂಡವೇಯೇನ ಚೋದಿತಾಃ||

ಪಾಂಡವೇಯರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ವಧಿಸುವ

ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಮಹಾರಥರು ಅವನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07134017a ತಾಂಸ್ತು ಸರ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾವಮಾನಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07134017c ನ ವಿವ್ಯಥೇ ಸೂತಪುತ್ರೋ ನ ಚ ತ್ರಾಸಮಗಚ್ಚತ||

ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ರಭಸದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡಿ
ಸೂತಪುತ್ರನು ವ್ಯಥಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ, ಭಯಪಡಲೂ ಇಲ್ಲ.

07134018a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಗರಕಲ್ಪಂ ತಮುದ್ಧೃತಂ ಸೈನ್ಯಸಾಗರಂ|

07134018c ಪಿಪ್ರೀಷುಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ಟಪರಾಜಿತಃ||

07134019a ಸಾಯಕೌಘೇನ ಬಲವಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ ಮಹಾಬಲಃ|

07134019c ವಾರಯಾಮಾಸ ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಸಮಂತಾದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ನಗರದಂತೆ ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ಸೈನ್ಯಸಾಗರವನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ,
ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಜಿತ ಮಹಾಬಲ ಬಲವಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರೀ
ಕರ್ಣನು ಸಾಯಕಗಳ ಗಣಗಳಿಂದ ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ
ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07134020a ತತಸ್ತು ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾರ್ಥಿವಾಸ್ತಮವಾರಯನ್|

07134020c ಧನೂಂಷಿ ತೇ ವಿಧುನ್ವಾನಾಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07134020e ಅಯೋಧಯಂತ ರಾಧೇಯಂ ಶಕ್ರಂ ದೈತ್ಯಗಣಾ ಇವ||

ಆಗ ಪಾರ್ಥಿವರು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು

ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ತಡೆದು ದೈತ್ಯಗಣಗಳು ಶಕ್ರನನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಧೇಯನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07134021a ಶರವರ್ಷಂ ತು ತತ್ಕರ್ಣಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ ಸಮುದೀರಿತಂ|

07134021c ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಸಮಂತಾದ್ವ್ಯಕ್ತಿರತ್ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಪಾರ್ಥಿವರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕರ್ಣನು
ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಿದನು.

07134022a ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವತ್ತೇಷಾಂ ಕೃತಪ್ರತಿಕೃತ್ಯೆಷಿಣಾಂ|

07134022c ಯಥಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಸಹ ದಾನವೈಃ||

ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅವರಿಬ್ಬರ
ನಡುವೆ ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದಾನವರೊಂದಿಗೆ ಶಕ್ರನ
ಯುದ್ಧದಂತೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07134023a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಲಾಘವಂ|

07134023c ಯದೇನಂ ಸಮರೇ ಯತ್ತಾ ನಾಷ್ಟುವಂತ ಪರೇ ಯುಧಿ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೂತಪುತ್ರನ ಹಸ್ತಲಾಘವದ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರಹೋಗಲು
ಶಕ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07134024a ನಿವಾರ್ಯ ಚ ಶರೌಘಾಂಸ್ತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07134024c ಯುಗೇಷ್ಟೀಷಾಸು ಚತ್ರೇಷು ಧ್ವಜೇಷು ಚ ಹಯೇಷು ಚ|

07134024e ಆತ್ಮನಾಮಾಂಕಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ರಾಧೇಯಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋಚ್ಚಿತಾನ್||

ಪಾರ್ಥಿವರ ಶರೌಘಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ ಮಹಾರಥ ರಾಧೇಯನು ತನ್ನ
ನಾಮಾಂಕಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ರಥದ ನೊಗಗಳ ಮೇಲೆ, ಚಕ್ರಗಳ ಮೇಲೆ,
ಧ್ವಜಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07134025a ತತಸ್ತೇ ವ್ಯಾಕುಲೀಭೂತಾ ರಾಜಾನಃ ಕರ್ಣಪೀಡಿತಾಃ|

07134025c ಬಭ್ರಮುಸ್ತತ್ರ ತತ್ರೈವ ಗಾವಃ ಶೀತಾದಿತಾ ಇವ||

ಕರ್ಣನಿಂದ ಪೀಡಿತ ರಾಜರು ವ್ಯಾಕುಲರಾಗಿ ಛಳಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತ
ಗೋವುಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಭ್ರಮಿಸತೊಡಗಿದರು.

07134026a ಹಯಾನಾಂ ವಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಗಜಾನಾಂ ರಥಿನಾಂ ತಥಾ|

07134026c ತತ್ರ ತತ್ರಾಭ್ಯವೇಕ್ಷಾಮಃ ಸಂಘಾನ್ಕರ್ಣೇನ ಪಾತಿತಾನ್||

ಕರ್ಣನಿಂದ ವಧೆಗೊಂಡು ಉರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕುದುರೆ-ಆನೆ-ರಥಗಳ
ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆವು.

07134027a ಶಿರೋಭಿಃ ಪತಿತ್ಯೈ ರಾಜನ್ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ|

07134027c ಆಸ್ತೀರ್ಣಾ ವಸುಧಾ ಸರ್ವಾ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಹತರಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಶೂರರ
ತಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತೋಳುಗಳಿಂದಲೂ ರಣಾಂಗಣವು ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು.

07134028a ಹತೈಶ್ಚ ಹನ್ಯಮಾನ್ಯೈಶ್ಚ ನಿಷ್ಪನ್ನದ್ಭಿಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07134028c ಬಭೂವಾಯೋಧನಂ ರೌದ್ರಂ ವೈವಸ್ವತಪುರೋಪಮಂ||

ಸತ್ತವರಿಂದಲೂ ಸಾಯುತ್ತಿರುವವರಿಂದಲೂ ಗಾಯಗೊಂಡು
ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿರುವವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ರಣಭೂಮಿಯು
ಯಮರಾಜನ ಪಟ್ಟಣದಂತೆ ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು.

07134029a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07134029c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಸಾದ್ಯ ತದಾ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

ಕರ್ಣನ ಆ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬಳಿಸಾರಿ ಇಂತೆಂದನು:

07134030a ಯುದ್ಧತೇಽಸೌ ರಣೇ ಕರ್ಣೋ ದಂಶಿತಃ ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವೈಃ|

07134030c ಪಶ್ಚ್ಯತಾಂ ದ್ರವತೀಂ ಸೇನಾಂ ಕರ್ಣಸಾಯಕಪೀಡಿತಾಂ|

07134030e ಕಾರ್ತಿಕೇಯೇನ ವಿಧ್ವಸ್ತಾಮಾಸುರೀಂ ಪೃತನಾಮಿವ||

“ಇಗೋ ಕರ್ಣನು ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸರ್ವ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಂದ ಧ್ವಂಸಿತ ಅಸುರೀ ಸೇನೆಯು
ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವಂತೆ ಕರ್ಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತ ಸೇನೆಯು
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು !

07134031a ದೃಷ್ಟ್ವಾಶ್ಚ್ಯತಾಂ ನಿರ್ಜಿತಾಂ ಸೇನಾಂ ರಣೇ ಕರ್ಣೇನ ಧೀಮತಾ|

07134031c ಅಭಿಯಾತ್ಯೇಷ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸೂತಪುತ್ರಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಧೀಮತ ಕರ್ಣನಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯು ಈ ರೀತಿ
ಸೋತುಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು
ಬಯಸಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು.

07134032a ತದ್ಯಥಾ ಪಶ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07134032c ನ ಹನ್ಯಾತ್ಪಾಂಡವಃ ಸಂಖ್ಯೇ ತಥಾ ನೀತಿರ್ವಿಧೀಯತಾಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಹಾರಥ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು
ಪಾಂಡವನು ಕೊಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನೀತಿಯು ರೂಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ!"

07134033a ತತೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಕೃಪಃ ಶಲ್ಯೋ ಹಾರ್ದಿಕೃಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07134033c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯಸ್ತದಾ ಪಾರ್ಥಂ ಸೂತಪುತ್ರಪರೀಪ್ಸಯಾ||

ಕೂಡಲೇ ದ್ರೋಣಿ, ಕೃಪ, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ಹಾರ್ದಿಕೃರು
ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07134034a ಆಯಾಂತಂ ದೃಶ್ಯ ಕೌಂತೇಯಂ ವೃತ್ರಂ ದೇವಚಮೂಮಿವ|

07134034c ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ತದಾ ಕರ್ಣೋ ಯಥಾ ಶಕ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ದೇವಸೇನೆಯಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ರನನ್ನು ಶಕ್ರನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವ
ಕೌಂತೇಯನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು."

07134035 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07134035a ಸಂರಬ್ಧಂ ಫಲ್ಲಗನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಾಲಾಂತಕಯಮೋಪಮಂ|

07134035c ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನಃ ಸೂತ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ್ಕಿಮುತ್ತರಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: "ಸೂತ! ಕಾಲಾಂತಕ ಯಮನಂತೆ

ಕುಪಿತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಫಲಗುನನನ್ನು ಕಂಡು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತನು?

07134036a ಸ ಹ್ಯಸ್ಪರ್ಧತ ಪಾರ್ಥೇನ ನಿತ್ಯಮೇವ ಮಹಾರಥಃ|

07134036c ಆಶಂಸತೇ ಚ ಬೀಭತ್ಸುಂ ಯುದ್ಧೇ ಜೇತುಂ ಸುದಾರುಣೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ಆ ಮಹಾರಥನು ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಸುದಾರುಣ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07134037a ಸ ತು ತಂ ಸಹಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಿತ್ಯಮತ್ಯಂತವೈರಿಣಂ|

07134037c ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನಃ ಸೂತ ಕಿಮುತ್ತರಮಪದ್ಯತ||

ಸೂತ! ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಎದುರಾಗಿಬಂದ ಆ ನಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ
ವೈರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ
ಕೊಟ್ಟನು? ಮುಂದೇನು ಮಾಡಿದನು?"

07134038 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07134038a ಆಯಾಂತಂ ಪಾಂಡವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗಜಃ ಪ್ರತಿಗಜಂ ಯಥಾ|

07134038c ಅಸಂಭ್ರಾಂತತರಃ ಕರ್ಣಃ ಪರ್ತ್ಯುದೀಯಾದ್ಧನಂಜಯಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ಸಲಗವು ಮತ್ತೊಂದು ಸಲಗವನ್ನು
ಎದುರಿಸಲು ಹೋಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವನನ್ನು
ಕಂಡು ಕರ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದನು.

07134039a ತಮಾಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ವೈಕರ್ತನಮಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07134039c ವಾರಯಾಮಾಸ ತೇಜಸ್ವೀ ಪಾಂಡವಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ತೇಜಸ್ವೀ ಶತ್ರುತಾಪನ ಪಾಂಡವನು ವೇಗದಿಂದ ತನ್ನಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ವೈಕರ್ತನನನ್ನು ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ತಡೆದನು.

07134040a ತಂ ಕರ್ಣಃ ಶರಜಾಲೇನ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಮಾರಿಷ|

07134040c ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಸ್ತ್ರಿಭಿರಜಿಹ್ಮಗೈಃ||

ಮಾರಿಷ! ಕರ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು
ಮತ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಮೂರು ಜಿಹ್ಮಗಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07134041a ತಸ್ಯ ತಲ್ಲಾಘವಂ ಪಾರ್ಥೋ ನಾಮೃಷ್ಯತ ಮಹಾಬಲಃ|

07134041c ತಸ್ಮೈ ಬಾಣಾಂ ಶಿಲಾಧೌತಾನ್ಮಸನ್ನಾಗ್ರಾನಜಿಹ್ಮಗಾನ್||

07134042a ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ತ್ರಿಂಶತಂ ಶತ್ರುತಾಪನಃ|

ಅವನ ಆ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಮಹಾಬಲ ಪಾರ್ಥನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶತ್ರುತಾಪನನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ
ಮೊನಚಾದ ತುದಿಗಳುಳ್ಳ, ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಮಸೆದ ಮುನ್ನೂರು ಜಿಹ್ಮಗ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07134042c ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ಸಂರಬ್ಧೋ ಬಾಣೇನೈಕೇನ ವೀರ್ಯವಾನ್||

07134043a ಸವ್ಯೇ ಭುಜಾಗ್ರೇ ಬಲವಾನ್ನಾರಾಚೇನ ಹಸನ್ನಿವ|

07134043c ತಸ್ಯ ವಿದ್ಧಸ್ಯ ವೇಗೇನ ಕರಾಚ್ಚಾಪಂ ಪಪಾತ ಹ||

ಕುಪಿತನಾಗಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅರ್ಜುನನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಒಂದೇ
ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಎಡಭುಜಕ್ಕೆ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೊಡೆದನು.
ವೇಗವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸು ಕಳಚಿ ಬಿದ್ದಿತು.

07134044a ಪುನರಾದಾಯ ತಚ್ಚಾಪಂ ನಿಮೇಷಾರ್ಥಾನ್ಮಹಾಬಲಃ|

07134044c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಬಾಣೌಘೈಃ ಫಲ್ಗುನಂ ಕೃತಹಸ್ತವತ್||

ಆ ಚಾಪವನ್ನು ಪುನಃ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾಬಲನು ಸಿದ್ಧಹಸ್ತನಂತೆ
ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07134045a ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ತು ತಾಂ ಮುಕ್ತಾಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಭಾರತ|

07134045c ವ್ಯಧಮಚ್ಚರವರ್ಷೇಣ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ಧನಂಜಯಃ||

ಭಾರತ! ಧನಂಜಯನು ನಸುನಗುತ್ತಲೇ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಸೂತಪುತ್ರನ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದನು.

07134046a ತೌ ಪರಸ್ಪರಮಾಸಾದ್ಯ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪಾರ್ಥಿವ|

07134046c ಚಾದಯೇತಾಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಕೃತಪ್ರತಿಕೃತೈಷಿಣೌ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ ಆ
ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು.

07134047a ತದದ್ಭುತಮಭೂದ್ಯುದ್ಧಂ ಕರ್ಣಪಾಂಡವಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07134047c ಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ವಾ ಶಿತಾಹೇತೋರ್ವನ್ಯಯೋರ್ಗಜಯೋರಿವ||

ಕಾವಿಗೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಸಲಗಳ ನಡುವೆ

ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕ್ರುದ್ಧ ಕರ್ಣ-ಪಾಂಡವರ ನಡುವೆ ಅತಿ ಅಧ್ಭುತ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07134048a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ|

07134048c ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಧನುಸ್ತಸ್ಯ ಚಿಚ್ಚೇದ ತ್ವರಯಾನ್ವಿತಃ||

ಆಗ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು
ತ್ವರೆಯಾಡಿ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07134049a ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಚತುರೋ ಭಲ್ಲ್ಯೈರನಯದ್ಯಮಸಾದನಂ|

07134049c ಸಾರಥೇಶ್ಚ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಹರಚ್ಚ ತ್ರುತಾಪನಃ||

ಆ ಶತ್ರುತಾಪನನು ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನೂ ಅವನ ದೇಹದಿಂದ
ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

07134050a ಅಥೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ಹತಾಶ್ವಂ ಹತಸಾರಥಿಂ|

07134050c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೈಃ ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಮತ್ತೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮತ್ತು
ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವನನ್ನು ಪಾಂಡುನಂದನ ಪಾರ್ಥನು
ನಾಲ್ಕು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07134051a ಹತಾಶ್ವಾತ್ತು ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಮವಪ್ಲುತ್ಯ ನರರ್ಷಭಃ|

07134051c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಕೃಪಸ್ಯ ಶರಪೀಡಿತಃ||

ಆಗ ಶರಪೀಡಿತ ನರರ್ಷಭ ಕರ್ಣನು ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾದ
ರಥದಿಂದ ಬೇಗನೇ ಹಾರಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕೃಪನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07134052a ರಾಧೇಯಂ ನಿರ್ಜಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾವಕಾ ಭರತರ್ಷಭ|

07134052c ಧನಂಜಯಶರೈರ್ನುನ್ಮಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ದಿಶೋ ದಶ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಧೇಯನು ಸೋತಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ನಿನ್ನವರು
ಧನಂಜಯನ ಶರಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.

07134053a ದ್ರವತಸ್ತಾನ್ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನೋ ನೃಪ|

07134053c ನಿವರ್ತಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ||

ನೃಪ! ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಲು
ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು:

07134054a ಅಲಂ ದ್ರುತೇನ ವಃ ಶೂರಾಸ್ತಿಷ್ಠಧ್ವಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

07134054c ಏಷ ಪಾರ್ಥವಧಾಯಾಹಂ ಸ್ವಯಂ ಗಚ್ಚಾಮಿ ಸಮ್ಯಗೇ|

07134054e ಅಹಂ ಪಾರ್ಥಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಸೋಮಕಾನ್||

“ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರೇ! ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ! ಶೂರರಂತೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿ! ಪಾರ್ಥನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಅವನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸೋಮಕ-ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ
ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

07134055a ಅದ್ಯ ಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸಹ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

07134055c ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ವಿಕ್ರಮಂ ಪಾರ್ಥಾಃ ಕಾಲಸ್ಯೇವ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ಯುಗಕ್ಷಯದ ಕಾಲನಂತೆ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ
ನನ್ನ ಈ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಪಾರ್ಥರು ಇಂದು ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ!

07134056a ಅದ್ಯ ಮದ್ಬಾಣಜಾಲಾನಿ ವಿಮುಕ್ತಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07134056c ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸಮರೇ ಯೋಧಾಃ ಶಲಭಾನಾಮಿವಾಯತೀಃ||

ಇಂದು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯೋಧರು ನನ್ನಿಂದ ಶಲಭಗಳಂತೆ
ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು
ನೋಡುವವರಿದ್ದಾರೆ!

07134057a ಅದ್ಯ ಬಾಣಮಯಂ ವರ್ಷಂ ಸೃಜತೋ ಮಮ ಧನ್ವಿನಃ|

07134057c ಜೀಮೂತಸ್ಯೇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಯುಧಿ ಸ್ಮಿನಿಕಾಃ||

ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ
ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಣಮಯ ಮಳೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನನ್ನನ್ನು ಇಂದು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಿನಿಕರು ನೋಡಲಿದ್ದಾರೆ!

07134058a ಜೇಷ್ಠ್ಯಾದ್ಯ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಸಾಯಕೈರ್ನ ತಪರ್ವಭಿಃ|

07134058c ತಿಷ್ಠಧ್ವಂ ಸಮರೇ ಶೂರಾ ಭಯಂ ತ್ಯಜತ ಫಲ್ಲನಾತ್||

07134059a ನ ಹಿ ಮದ್ವೀರ್ಯಮಾಸಾದ್ಯ ಫಲ್ಲನಃ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯತಿ|

07134059c ಯಥಾ ವೇಲಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಾಗರೋ ಮಕರಾಲಯಃ||

ಇಂದು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು
ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶೂರರೇ! ಫಲಗುನನ ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲಿ! ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಫಲಗುನನು ತೀರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ
ಮಕರಾಲಯ ಸಾಗರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರೆಯಲಾರ!"

07134060a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ರಾಜಾ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ವೃತಃ|

07134060c ಫಲಗುನಂ ಪ್ರತಿ ದುರ್ಧರ್ಷಃ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾ ಸೇನೆಯಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ದುರ್ಧರ್ಷ ರಾಜನು
ಫಲಗುನನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು.

07134061a ತಂ ಪ್ರಯಾಂತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಾರದ್ವತಸ್ತದಾ|

07134061c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಕ್ಯಮೇತದುವಾಚ ಹ||

ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾರದ್ವತನು
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಬಳಿಸಾರಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07134062a ಏಷ ರಾಜಾ ಮಹಾಬಾಹುರಮರ್ಷೀ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07134062c ಪತಂಗವೃತ್ತಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಫಲಗುನಂ ಯೋದ್ಧುಮಿಚ್ಛತಿ||

“ಈ ಮಹಾಬಾಹು ಅಸಹನಶೀಲ ರಾಜನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಪತಂಗದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನನ್ನುಸರಿಸಿ ಫಲಗುನನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ!

07134063a ಯಾವನ್ನಃ ಪಶ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪಾರ್ಥೇನ ಸಂಗತಃ|

07134063c ನ ಜಹ್ಯಾತ್ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತಾವದ್ವಾರಯ ಕೌರವಂ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ
ಹೋರಾಡಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದಂತೆ ಕೌರವನನ್ನು ತಡೆದು
ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸು!

07134064a ಯಾವತ್ಫಲ್ಗುನಬಾಣಾನಾಂ ಗೋಚರಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ|

07134064c ಕೌರವಃ ಪಾರ್ಥಿವೋ ವೀರಸ್ತಾವದ್ವಾರಯ ತಂ ದ್ರುತಂ||

07134065a ಯಾವತ್ಪಾರ್ಥ ಶರೈರ್ಘೋರೈರ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೋರಗಸಮ್ನಿಭೈಃ|

07134065c ನ ಭಸ್ಮೀಕ್ರಿಯತೇ ರಾಜಾ ತಾವದ್ಯದ್ಧಾನ್ನಿವಾರ್ಯತಾಂ||

ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಹೊರಬರುವ ಪಾರ್ಥನ ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ರಾಜನು
ಭಸ್ಮೀಭೂತನಾಗಬಾರದೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ನೀನು ತಡೆಯಬೇಕು!

07134066a ಅಯುಕ್ತಮಿವ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತಿಷ್ಠತ್ಸ್ವಸ್ಮಾಸು ಮಾನದ|

07134066c ಸ್ವಯಂ ಯದ್ಧಾಯ ಯದ್ರಾಜಾ ಪಾರ್ಥಂ ಯಾತ್ಯಸಹಾಯವಾನ್||

ಮಾನದ! ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳದೇ
ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ರಾಜನು ಹೋಗಿದ್ದು
ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07134067a ದುರ್ಲಭಂ ಜೀವಿತಂ ಮನ್ಯೇ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07134067c ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೇನ ಶಾರ್ದೂಲೇನೇವ ಹಸ್ತಿನಃ||

ಸಿಂಹದೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವ ಆನೆಯಂತೆ ಕಿರೀಟಿಯೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೌರವನನ್ನು ಪಾರ್ಥನು ಜೀವಂತವಿಡುವುದು
ದುರ್ಲಭವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

07134068a ಮಾತುಲೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತು ದ್ರೋಣಿಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07134068c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ತ್ವರಿತಂ ಸಮಭಾಷತ||

ಸೋದರಮಾವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣಿಯು
ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07134069a ಮಯಿ ಜೀವತಿ ಗಾಂಧಾರೇ ನ ಯುದ್ಧಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ|

07134069c ಮಾಮನಾದೃತ್ಯ ಕೌರವ್ಯ ತವ ನಿತ್ಯಂ ಹಿತೈಷಿಣಂ||

“ಗಾಂಧಾರೇ! ಕೌರವ್ಯ! ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಹಿತೈಷಿಯಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು
ಅನಾದರಿಸಿ ನಾನು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ!

07134070a ನ ಹಿ ತೇ ಸಂಭ್ರಮಃ ಕಾರ್ಯಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿಜಯಂ ಪ್ರತಿ|

07134070c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ಥಂ ತಿಷ್ಠ ಸುಯೋಧನ||

ಸುಯೋಧನ! ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ವಿಜಯದೊರೆಯುವಂತೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಡ. ಪಾರ್ಥನನ್ನು ನಾನು
ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನಿಲ್ಲು!”

07134071 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07134071a ಆಚಾರ್ಯಃ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ವೈ ಪುತ್ರವತ್ಪರಿರಕ್ಷತಿ|

07134071c ತ್ವಮಪ್ಯುಪೇಕ್ಷಾಂ ಕುರುಷೇ ತೇಷು ನಿತ್ಯಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಆಚಾರ್ಯನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಪುತ್ರರಂತೆ ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಅವರ ಕುರಿತು ನಿತ್ಯವೂ ಉಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

07134072a ಮಮ ವಾ ಮಂದಭಾಗ್ಯತ್ವಾನ್ಮಂದಸ್ತೇ ವಿಕ್ರಮೋ ಯುಧಿ|

07134072c ಧರ್ಮರಾಜಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ವಾ ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ವಾ ನ ವಿದ್ಮ ತತ್||

ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಇದು ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಧರ್ಮರಾಜ ಅಥವಾ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

07134073a ಧಿಗಸ್ತು ಮಮ ಲುಬ್ಧಸ್ಯ ಯತ್ಕೃತೇ ಸರ್ವಬಾಂಧವಾಃ|

07134073c ಸುಖಾರ್ಹಾಃ ಪರಮಂ ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯಪರಾಜಿತಾಃ||

ಯಾವುದರಿಂದಾಗಿ ಸುಖಾರ್ಹ ನನ್ನ ಸರ್ವ ಬಾಂಧವರೂ ಅಪರಾಜಿತರಾಗಿ ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರೋ ಆ ನನ್ನ ಲೋಭಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

07134074a ಕೋ ಹಿ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ಮುಖ್ಯೋ ಮಹೇಶ್ವರಸಮೋ ಯುಧಿ|

07134074c ಶತ್ರುನ್ನ ಕ್ಷಪಯೇಚ್ಛ ಕ್ಷೋ ಯೋ ನ ಸ್ಯಾದ್ಗೌತಮೀಸುತಃ||

ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾದ ಗೌತಮೀಸುತ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಹೊರತಾಗಿ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರಸಮನಾದ ಯಾರುತಾನೇ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲನು?

07134075a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ್ವ ಸೀದಸ್ವ ನಾಶಯೈತಾನ್ಮ ಮಾಹಿತಾನ್|

07134075c ತವಾಸ್ತ್ರಗೋಚರೇ ಶಕ್ತಾಃ ಸ್ಥಾತುಂ ದೇವಾಪಿ ನಾನಘ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ! ಅನಘ! ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು! ನನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇವರನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಮುಂದೆ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿಲ್ಲಲು ಶಕ್ತರಿಲ್ಲ.

07134076a ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸೋಮಕಾಂಶ್ಚೈವ ಜಹಿ ದ್ರೋಣೇ ಸಹಾನುಗಾನ್|

07134076c ವಯಂ ಶೇಷಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಸ್ವ ಯೈವ ಪರಿರಕ್ಷಿತಾಃ||

ದ್ರೋಣಿ! ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಸೋಮಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲು!
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಿತರಾದ ನಾವು ಉಳಿದವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

07134077a ಏತೇ ಹಿ ಸೋಮಕಾ ವಿಪ್ರ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಯಶಸ್ವಿನಃ|

07134077c ಮಮ ಸೈನ್ಯೇಷು ಸಂರಬ್ಧಾ ವಿಚರಂತಿ ದವಾಗ್ನಿವತ್||

ವಿಪ್ರ! ಯಶಸ್ವಿ ಸೋಮಕ ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ಕಾಡ್ಡಿಚ್ಚಿಗೆ
ಸಿಲುಕಿದವರಂತೆ ನನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07134078a ತಾನ್ವಾರಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕೇಕಯಾಂಶ್ಚ ನರೋತ್ತಮ|

07134078c ಪುರಾ ಕುರ್ವಂತಿ ನಿಃಶೇಷಂ ರಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣಾಃ ಕಿರೀಟಿನಾ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನರೋತ್ತಮ! ಕಿರೀಟಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಮತ್ತು
ಕೇಕಯರು ನಮ್ಮವರು ನಿಃಶೇಷವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರೊಳಗೆ

ಇವರನ್ನು ತಡೆ!

07134079a ಆದೌ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತವೇದಂ ಕರ್ಮ ಮಾರಿಷ|

07134079c ತ್ವಮುತ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ವಧಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಮಾರಿಷ! ಮೊದಲಾಗಲೀ ಕಡೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ನೀನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು. ಪಾಂಚಾಲರ ವಧೆಗೋಸ್ಕರವೇ ನೀನು ಜನ್ಮ ತಳೆದಿರುವೆ!

07134080a ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಜಗತ್ಸರ್ವಮಪಾಂಚಾಲಂ ಕಿಲಾಚ್ಯುತ|

07134080c ಏವಂ ಸಿದ್ಧಾಬ್ರುವನ್ವಾಚೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಚ ತತ್ತಥಾ||

ಅಚ್ಯುತ! ಜಗತ್ತನ್ನು ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲರಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತೀಯೆಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

07134081a ನ ತೇಽಸ್ಮಿಗೋಚರೇ ಶಕ್ತಾಃ ಸ್ಥಾತುಂ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

07134081c ಕಿಮು ಪಾರ್ಥಾಃ ಸಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸತ್ಯಂ ಏತದ್ವಚೋ ಮಮ||

ನಿನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವ ಸಹಿತ ದೇವತೆಗಳೂ ನಿಲ್ಲಲು ಶಕ್ತರಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥರು ಯಾವ ಲೆಖ್ನಿಕ್ಕೆ? ಇದು ನನ್ನ ಸತ್ಯನುಡಿ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯೇ

ಚತುಸ್ತಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದುರ್ಯೋಧನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮುವತ್ಸಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮಾತು (೧-೧೪). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಎದುರಿಸಿದುದು; ಪಾಂಚಾಲರ ಪರಾಜಯ (೧೫-೫೪).

07135001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07135001a ದುರ್ಯೋಧನೇನೈವಮುಕ್ತೋ ದ್ರೋಣಿರಾಹವದುರ್ಮದಃ|

07135001c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಕೌರವ||

07135002a ಪ್ರಿಯಾ ಹಿ ಪಾಂಡವಾ ನಿತ್ಯಂ ಮಮ ಚಾಪಿ ಪಿತುಶ್ಚ ಮೇ|

07135002c ತಥೈವಾವಾಂ ಪ್ರಿಯೌ ತೇಷಾಂ ನ ತು ಯುದ್ಧೇ ಕುರೂದ್ವಹ|

07135002e ಶಕ್ತಿತಸ್ತುತ ಯುಧ್ಯಾಮಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನಭೀತವತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು

ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ದ್ರೋಣಿಯು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ!

ಕೌರವ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯ. ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೂಡ

ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರಿಯರು. ನಾವೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯರೇ.

ಆದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಕುರೂದ್ವಹ! ಅಯ್ಯಾ! ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ

ತೊರೆದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯಪಡದೇ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ನಾವು

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

07135003a ಅಹಂ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ಕೃಪೋ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯ ಏವ ಚ|

07135003c ನಿಮೇಷಾತ್ಪಾಂಡವೀಂ ಸೇನಾಂ ಕ್ಷಪಯೇಮ ನೃಪೋತ್ತಮ||

ನೃಪೋತ್ತಮ ! ನಾನು, ಕರ್ಣ, ಶಲ್ಯ, ಕೃಪ ಮತ್ತು ಹಾರ್ದಿಕ್ಯರು
ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆವು.

07135004a ತೇ ಚಾಪಿ ಕೌರವೀಂ ಸೇನಾಂ ನಿಮೇಷಾರ್ಥಾತ್ಕುರೂದ್ವಹ|

07135004c ಕ್ಷಪಯೇಯುರ್ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ಸ್ಯಾಮ ಯದಿ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಕುರೂದ್ವಹ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅವರೂ
ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಈ ಕೌರವೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿಯೇ
ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲರು.

07135005a ಯುಧ್ಯತಾಂ ಪಾಂಡವಾಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತೇಷಾಂ ಚಾಸ್ಮಾನ್ಯುತ್ಸತಾಂ|

07135005c ತೇಜಸ್ತು ತೇಜ ಆಸಾದ್ಯ ಪ್ರಶಮಂ ಯಾತಿ ಭಾರತ||

ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತು ನಾವು
ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಭಾರತ ! ತೇಜಸ್ಸು
ಇನ್ನೊಂದು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಪ್ರಶಮನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

07135006a ಅಶಕ್ತ್ಯಾ ತರಸಾ ಜೇತುಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀ|

07135006c ಜೀವತ್ಸು ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಷು ತದ್ಧಿ ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೆ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಗೆಲ್ಲಲು ನಾವು ಅಶಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದು ನಾನು ಹೇಳುವ ಸತ್ಯ!

07135007a ಆತ್ಮಾರ್ಥಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ಸಮರ್ಥಾಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾಃ|

07135007c ಕಿಮರ್ಥಂ ತವ ಸೈನ್ಯಾನಿ ನ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಭಾರತ||

ಆ ಸಮರ್ಥ ಪಾಂಡುನಂದನರು ತಮಗಾಗಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ! ಅವರು ಏಕೆ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

07135008a ತ್ವಂ ಹಿ ಲುಬ್ಧತಮೋ ರಾಜನ್ನಿಕೃತಿಜ್ಞಶ್ಚ ಕೌರವ|

07135008c ಸರ್ವಾ ತಿಶಂಕೀ ಮಾನೀ ಚ ತತೋಽಸ್ಮಾ ನತಿಶಂಕಸೇ||

ಕೌರವ! ರಾಜನ್! ನೀನು ಅತಿ ಆಸೆಬುರುಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು
ಮೋಸದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು
ಜಂಬದವನಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ
ಶಂಕಿಸುತ್ತಿರುವೆ!

07135009a ಅಹಂ ತು ಯತ್ನಮಾಸ್ಥಾಯ ತ್ವದರ್ಥೇ ತ್ಯಕ್ತಜೀವಿತಃ|

07135009c ಏಷ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಕುರುನಂದನ||

ಕುರುನಂದನ! ಇಗೋ! ನಾನಾದರೋ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಜೀವವನ್ನೂ
ತೊರೆದು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ನೀನು ನಡೆಸಿರುವ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07135010a ಯೋತ್ಸ್ಯೇಽಹಂ ಶತ್ರುಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಜೇಷ್ಯಾಮಿ ಚ ವರಾನ್ವರಾನ್|

07135010c ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಸಹ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸೋಮಕೈಃ ಕೇಕಯೈಸ್ತಥಾ|

07135010e ಪಾಂಡವೇಯೈಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತ್ವತ್ತಿ ಯಾರ್ಥಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ನಿನ್ನ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ಪಾಂಚಾಲರೊಂದಿಗೆ, ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಕಯ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೇನೆ.

07135011a ಅದ್ಯ ಮದ್ಬಾಣನಿರ್ದಗ್ಧಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೋಮಕಾಸ್ತಥಾ|

07135011c ಸಿಂಹೇನೇವಾದಿತಾ ಗಾವೋ ವಿದ್ರವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವತಃ||

ಇಂದು ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಸೋಮಕರು ಸಿಂಹದಿಂದ ಪೀಡಿತ ಗೋವುಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡಿಹೋಗಲಿದ್ದಾರೆ !

07135012a ಅದ್ಯ ಧರ್ಮಸುತೋ ರಾಜಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಮ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07135012c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಮಯಂ ಲೋಕಂ ಮಂಸ್ಯತೇ ಸಹ ಸೋಮಕೈಃ||

ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸುತನು ಇಂದು ನನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಈ ಲೋಕವು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಮಯವೇನೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07135013a ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ನಿರ್ವೇದಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07135013c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸೋಮಕೈಃ ಸಹ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರು

ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ದುಃಖಹೊಂದುವವನಿದ್ದಾನೆ!

07135014a ಯೇ ಮಾಂ ಯುಧೇಽಭಿಯೋತ್ಕ್ಯಂತಿ ತಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|
07135014c ನ ಹಿ ತೇ ವೀರ ಮುಚ್ಯೇರನ್ಮದ್ಬಾಹ್ವಂತರಮಾಗತಾಃ||

ಭಾರತ! ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ನಾನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ವೀರ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವವರನ್ನು
ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ!”

07135015a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪುತ್ರಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ತವ|
07135015c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ಯುದ್ಧಾಯ ದ್ರಾವಯನ್ಸರ್ವಧನ್ವಿನಃ|
07135015e ಚಿಕೀರ್ಷುಸ್ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ವರಃ||

ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರಾಣಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಮಹಾಬಾಹುವು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿ
ಸರ್ವ ಧನ್ವಿಗಳನ್ನೂ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದನು.

07135016a ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಸಕೈಕೇಯಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಗೌತಮೀಸುತಃ|
07135016c ಪ್ರಹರಧ್ವಮಿತಃ ಸರ್ವೇ ಮಮ ಗಾತ್ರೇ ಮಹಾರಥಾಃ|
07135016e ಸ್ಥಿರೀಭೂತಾಶ್ಚ ಯುಧ್ಯಧ್ವಂ ದರ್ಶಯಂತೋಽಸ್ತ್ರಲಾಘವಂ||

ಆಗ ಗೌತಮೀಸುತನು ಕೇಕಯರೊಂದಿಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾರಥರೇ! ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಈ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಸ್ತ್ರಲಾಘವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನೊಡನೆ

ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿರಿ !”

07135017a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಮಪಾತಯನ್|

07135017c ದ್ರೋಣಿಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಾಜ ಜಲಂ ಜಲಧರಾ ಇವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದ್ರೋಣಿಯ ಮೇಲೆ
ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆದರು.

07135018a ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ಶರಾನ್ದ್ರೋಣೀರ್ದಶ ವೀರಾನಪೋಥಯತ್|

07135018c ಪ್ರಮುಖೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಆ ಶರಗಳನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು
ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತು ವೀರರನ್ನು
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

07135019a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸ್ಯಂಜಯಾಸ್ತಥಾ|

07135019c ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಣೇ ದ್ರೋಣಿಂ ವ್ಯದ್ರವಂತ ದಿಶೋ ದಶ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು
ಸ್ಯಂಜಯರು ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ
ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07135020a ತಾನ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರವತಃ ಶೂರಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಹಸೋಮಕಾನ್|

07135020c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಿಮಭ್ಯದ್ರವದ್ಯುಧಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲ ಶೂರರು

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07135021a ತತಃ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಾಣಾಂ ಸಜಲಾಂಬುದನಾದಿನಾಂ|

07135021c ವೃತಃ ಶತೇನ ಶೂರಾಣಾಂ ರಥಾನಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ||

07135022a ಪುತ್ರಃ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07135022c ದ್ರೋಣಿಮಿತ್ಯಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯೋಧಾನ್ನಿಪಾತಿತಾನ್||

ಆಗ ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದಂತೆ
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗದಿದ್ದ ನೂರಾರು ಶೂರರ
ರಥಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಮಗ ಮಹಾರಥ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಧರನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣಿಗೆ
ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07135023a ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಕಿಮನ್ವೈನಿಹತೈಸ್ತವ|

07135023c ಸಮಾಗಚ್ಛ ಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಯದಿ ಶೂರೋಽಸಿ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07135023e ಅಹಂ ತ್ವಾಂ ನಿಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ತಿಷ್ಠೇದಾನೀಂ ಮಮಾಗ್ರತಃ||

“ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ! ದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ಅನ್ಯರನ್ನು ಏಕೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವೆ?
ಶೂರನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಾ! ನನ್ನ
ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07135024a ತತಸ್ತಮಾಚಾರ್ಯಸುತಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07135024c ಮರ್ಮಭಿದ್ಭಿಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಜಘಾನ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನು

ಆಚಾರ್ಯಸುತನನ್ನು ಮರ್ಮಭೇದಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07135025a ತೇ ತು ಪಂಕ್ತೀಕೃತಾ ದ್ರೋಣಿಂ ಶರಾ ವಿವಿಶುರಾಶುಗಾಃ|

07135025c ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ ಪ್ರಸನ್ನಾಗ್ರಾಃ ಸರ್ವಕಾಯಾವದಾರಣಾಃ|

07135025e ಮಧ್ವರ್ಥಿನ ಇವೋದ್ದಾಮಾ ಭ್ರಮರಾಃ ಪುಷ್ಪಿತಂ ದ್ರುಮಂ||

ಚಿನ್ನದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಚೂಪಾದ ಮೊನೆಗಳುಳ್ಳ, ಶರೀರವನ್ನು
ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ, ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಆ ಬಾಣಗಳು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ
ಜೇನುದುಂಬಿಗಳು ಹೂಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07135026a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪದಾಕ್ರಾಂತ ಇವೋರಗಃ|

07135026c ಮಾನೀ ದ್ರೋಣಿರಸಂಭ್ರಾಂತೋ ಬಾಣಪಾಣಿರಭಾಷತ||

ಬಹಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ
ಕುಪಿತನಾದ ಮಾನಿನಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೆ
ಬಾಣವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದನು:

07135027a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನು ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ಮುಹೂರ್ತಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಯ|

07135027c ಯಾವತ್ತ್ವಾಂ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರೇಷಯಾಮಿ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

“ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನು! ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಾಳಿಕೋ!

ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನಿಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಸದನಕ್ಕೆ

ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07135028a ದ್ರೋಣಿರೇವಮಥಾಭಾಷ್ಯ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ಪರವೀರಹಾ|

07135028c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಬಾಣೌಘೈಃ ಸಮಂತಾಲ್ಲಘುಹಸ್ತವತ್||

ಪರವೀರಹ ದ್ರೋಣಿಯು ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹಸ್ತಲಾಘವದಿಂದ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07135029a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಿನಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07135029c ದ್ರೋಣಿಂ ಪಾಂಚಾಲತನಯೋ ವಾಗ್ಭಿರಾತರ್ಜಯತ್ತದಾ||

ದ್ರೋಣಿಯಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಪಾಂಚಾಲತನಯನು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಗದರಿಸಿದನು:

07135030a ನ ಜಾನೀಷೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಮೇ ವಿಪ್ರೋತ್ಪತ್ತಿಂ ತಥೈವ ಚ|

07135030c ದ್ರೋಣಂ ಹತ್ವಾ ಕಿಲ ಮಯಾ ಹಂತವ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಸುದುರ್ಮತೇ|

07135030e ತತಸ್ತ್ವಾಹಂ ನ ಹನ್ಯದ್ಯ ದ್ರೋಣೇ ಜೀವತಿ ಸಮ್ಯುಗೇ||

“ವಿಪ್ರ! ದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ? ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಿದ್ದೆ! ದ್ರೋಣನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ!

07135031a ಇಮಾಂ ತು ರಜನೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಮಪ್ರಭಾತಾಂ ಸುದುರ್ಮತೇ|

07135031c ನಿಹತ್ಯ ಪಿತರಂ ತೇಽದ್ಯ ತತಸ್ತ್ವಾಮಪಿ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07135031e ನೇಷ್ಯಾಮಿ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯೇತ್ಯೇವಂ ಮೇ ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಂ||

ಸುದುರ್ಮತೇ! ಇದೇ ರಾತ್ರಿ ಅಥವಾ ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ನಿನ್ನ
ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅನಂತರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಸಹ
ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ!

07135032a ಯಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥೇಷು ವಿದ್ವೇಷೋ ಯಾ ಭಕ್ತಿಃ ಕೌರವೇಷು ಚ|

07135032c ತಾಂ ದರ್ಶಯ ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ||

ಪಾರ್ಥರ ಮೇಲಿರುವ ನಿನ್ನ ದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಕೌರವರ ಮೇಲೆ ನಿನಗಿರುವ
ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ನಿಂತು ಪ್ರದರ್ಶಿಸು! ಜೀವಸಹಿತನಾಗಿ ನೀನು
ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ!

07135033a ಯೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತೋ ದ್ವಿಜಃ|

07135033c ಸ ವಧ್ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಪುರುಷಾಧಮ||

ದ್ವಿಜ! ಪುರುಷಾಧಮ! ಯಾರು ನಿನ್ನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಧ್ಯನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ!"

07135034a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಂ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

07135034c ಕ್ರೋಧಮಾಹಾರಯತ್ತೀವ್ರಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಕಟುವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು
ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.

07135035a ನಿರ್ದಹನ್ನಿವ ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ ಸೋಽಭ್ಯವೈಕ್ಷತ|

07135035c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಚ ಶರೈರ್ನಿಃಶ್ವಸನ್ನನ್ನಗೋ ಯಥಾ||

ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ದಹಿಸಿಬಿಡುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾ ಸರ್ಪದಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಅವನು ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07135036a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಿನಾ ರಾಜಸತ್ತಮ|

07135036c ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಸೇನಾಭಿಃ ಸಂವೃತೋ ರಥಸತ್ತಮಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ದ್ರೋಣಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ
ರಥಸತ್ತಮನನ್ನು ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲಸೇನೆಗಳೂ ಸುತ್ತುವರೆದವು.

07135037a ನಾಕಂಪತ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸ್ವಧೈರ್ಯಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

07135037c ಸಾಯಕಾಂಶ್ಚೈವ ವಿವಿಧಾನಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಿ ಮುಮೋಚ ಹ||

ಸ್ವಧೈರ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮಹಾಬಾಹು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ವಿಚಲಿತನಾಗದೇ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07135038a ತೌ ಪುನಃ ಸಮ್ಯಕ್ವರ್ತೇತಾಂ ಪ್ರಾಣದ್ರೂತಪರೇ ರಣೇ|

07135038c ನಿವಾರಯಂತೌ ಬಾಣೌಘೈಃ ಪರಸ್ಪರಮಮರ್ಷಿಣೌ|

07135038e ಉತ್ಸ್ರಜಂತೌ ಮಹೇಷ್ವಾಸೌ ಶರವೃಷ್ಟಿಃ ಸಮಂತತಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಅಸಹನಶೀಲ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬಾಣಗಳ

ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಣದಲ್ಲಿ ಪುನಃ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07135039a ದ್ರೋಣಿಪಾರ್ಷ್ವತಯೋರ್ಯುದ್ಧಂ ಘೋರರೂಪಂ ಭಯಾನಕಂ|

07135039c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಪೂಜಯಾಮಾಸುಃ ಸಿದ್ಧಚಾರಣವಾತಿಕಾಃ||

ದ್ರೋಣಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷ್ವತರ ಆ ಭಯಾನಕ ಘೋರರೂಪೀ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧ-ಚಾರಣ-ವಾತಿಕರು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07135040a ಶರೌಘೈಃ ಪೂರಯಂತೌ ತಾವಾಕಾಶಂ ಪ್ರದಿಶಸ್ತಥಾ|

07135040c ಅಲಕ್ಷೌ ಸಮಯುಧೈತಾಂ ಮಹತ್ಕೃತ್ವಾ ಶರೈಸ್ತಮಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ತುಂಬುತ್ತಾ
ಶರಗಳಿಂದ ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ
ಅಗೋಚರರಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07135041a ನೃತ್ಯಮಾನಾವಿವ ರಣೇ ಮಂಡಲೀಕೃತಕಾರ್ಮಕೌ|

07135041c ಪರಸ್ಪರವಧೇ ಯತ್ತೌ ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣೌ||

ಪರಸ್ಪರರ ವಧೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ಜಯವನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ
ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಎಂಬಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

07135042a ಅಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾಬಾಹೂ ಚಿತ್ರಂ ಲಘು ಚ ಸುಷ್ಪು ಚ|

07135042c ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನೌ ಸಮರೇ ಯೋಧಮುಖ್ಯೈಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ವಿಚಿತ್ರ ಲಘುತ್ವದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಯೋಧಪ್ರಮುಖರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07135043a ತೌ ಪ್ರಯುದ್ಧೌ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವನೇ ವನ್ಯೌ ಗಜಾವಿವ|

07135043c ಉಭಯೋಃ ಸೇನಯೋರ್ಹರ್ಷಸ್ತುಮುಲಃ ಸಮಪದ್ಯತ||

ವನದಲ್ಲಿ ವನ್ಯ ಗಜಗಳಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷದಿಂದ ತುಮುಲ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07135044a ಸಿಂಹನಾದರವಾಶ್ಚಾಸನ್ನಧ್ಮುಃ ಶಂಖಾಂಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07135044c ವಾದಿತ್ರಾಣ್ಯಭ್ಯವಾದ್ಯಂತ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಾರಿಷ! ಸಿಂಹನಾದದ ಕೂಗುಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು. ಶಂಖಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಲಾಯಿತು.

07135045a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನೇ|

07135045c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತದ್ಯುದ್ಧಂ ಸಮರೂಪಂ ತದಾಭವತ್||

ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಸಮ-ಸಮವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07135046a ತತೋ ದ್ರೋಣೀರ್ಮಹಾರಾಜ ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07135046c ಧ್ವಜಂ ಧನುಸ್ತಥಾ ಚತ್ರಮುಭೌ ಚ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ|

07135046e ಸೂತಮಶ್ವಾಂಶ್ಚ ಚತುರೋ ನಿಹತ್ಯಾಭ್ಯದ್ರವದ್ರಣೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾರ್ಷ್ವತನ

ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಚತ್ರವನ್ನೂ, ಎರಡು

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ

ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07135047a ಪಾಂಚಾಲಾಂಶ್ಚೈವ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪಾಣೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07135047c ವ್ಯದ್ರಾವಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆ ಅಮೇಯಾತ್ಮನು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದನು.

07135048a ತತಃ ಪ್ರವಿವ್ಯಥೇ ಸೇನಾ ಪಾಂಡವೀ ಭರತರ್ಷಭ|

07135048c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣೀರ್ಮಹತ್ಕರ್ಮ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವನಂಥಹ ದ್ರೋಣಿಯ ಆ

ಮಹಾಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವೀ ಸೇನೆಯು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡಿತು.

07135049a ಶತೇನ ಚ ಶತಂ ಹತ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07135049c ತ್ರಿಭಿಶ್ಚ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಹತ್ವಾ ತ್ರಿನ್ವೈ ಮಹಾರಥಾನ್||

ಆ ಮಹಾರಥನು ನೂರುಬಾಣಗಳಿಂದ ನೂರು ಪಾಂಚಾಲ

ಮಹಾರಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೂರು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಮೂರು ಮಹಾರಥರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07135050a ದ್ರೋಣೀರ್ಧ್ರಪದಪುತ್ರಸ್ಯ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ಚ ಪಶ್ಯತಃ|

07135050c ನಾಶಯಾಮಾಸ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಮೂಯಿಷ್ಠಂ ಯೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ||

ದ್ರುಪದ ಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಫಲ್ಗುನರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ದ್ರೋಣಿಯು
ಪುನಃ ವ್ಯವಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07135051a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಮರೇ ಸಹ ಸೃಂಜಯೈಃ|

07135051c ಅಗಚ್ಚನ್ದ್ರೋಣಿಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣರಥಧ್ವಜಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿ ಅವನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು
ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗೆ ರಥ-ಧ್ವಜಗಳು ಹರಡಿ ಬಿದ್ದಿರಲು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದರು.

07135052a ಸ ಜಿತ್ವಾ ಸಮರೇ ಶತ್ರುನ್ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07135052c ನನಾದ ಸುಮಹಾನಾದಂ ತಪಾಂತೇ ಜಲದೋ ಯಥಾ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು
ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾನಾದವನ್ನು
ಕೊಗಿದನು.

07135053a ಸ ನಿಹತ್ಯ ಬಹೂಂ ಶೂರಾನಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ವ್ಯರೋಚತ|

07135053c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಭಸ್ಮ ಕೃತ್ವೇವ ಪಾವಕಃ||

ಬಹಳಷ್ಟು ಶೂರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಭಸ್ಮಗೊಳಿಸಿದ ಪಾವಕನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07135054a ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ಯುಧಿ ಕೌರವೇಯೈರ್

ವಿಜಿತ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇಽರಿಗಣಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

07135054c ವ್ಯರೋಚತ ದ್ರೋಣಸುತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್

ಯಥಾ ಸುರೇಂದ್ರೇಽರಿಗಣಾನ್ನಿಹತ್ಯ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೌರವೇಯರಿಂದ
ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣಸುತ ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಅರಿಗಣಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದ ಸುರೇಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಪರಾಕ್ರಮೇ
ಪಂಚತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮೂವತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬

ಅರ್ಜುನನು ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದುದು (೧-೧೯).

07136001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07136001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚೈವ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07136001c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನೂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು.

07136002a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಂವೃತಃ|

07136002c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಪಾಂಡವಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ತತೋ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

07136002e ಘೋರರೂಪಂ ಮಹಾರಾಜ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನಂ||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಡಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಘೋರರೂಪದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07136003a ಅಂಬಷ್ಠಾನ್ಮಾಲವಾನ್ವಂಗಾಂ ಶಿಬೀಂಸ್ತ್ರೈಗರ್ತಕಾನಪಿ|

07136003c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಗಣಾನ್ಕೃದ್ಧೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಕುದ್ಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಂಬಷ್ಠರನ್ನೂ, ಮಾಲವರನ್ನೂ, ವಂಗರನ್ನೂ, ಶಿಬಿಗಳನ್ನೂ, ತೈಗರ್ತರ ಗಣಗಳನ್ನೂ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07136004a ಅಭೀಷಾಹಾಂ ಶೂರಸೇನಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್|

07136004c ನಿಕೃತ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಕ್ರೇ ಭೀಮಃ ಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ||

ಭೀಮನು ಅಭೀಷಾಹರನ್ನೂ, ಶೂರಸೇನರನ್ನೂ, ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳಿಂದ
ತೋಯಿಸಿದನು.

07136005a ಯೌಧೇಯಾರಟ್ಟರಾಜನ್ಯಾನ್ಮದ್ರಕಾಂಶ್ಚ ಗಣಾನ್ಯುಧಿ|

07136005c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ಮೃತ್ಯುಲೋಕಾಯ ಕಿರೀಟೀ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಕಿರೀಟಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಯೌಧೇಯರನ್ನೂ,
ಅಟ್ಟರಾಜರನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಮದ್ರಕ ಗಣಗಳನ್ನೂ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07136006a ಪ್ರಗಾಢಮಂಜೋಗತಿಭಿರ್ನಾರಾಚೈರಭಿಪೀಡಿತಾಃ|

07136006c ನಿಪೇತುದ್ವಿರದಾ ಭೂಮೌ ದ್ವಿಶೃಂಗಾ ಇವ ಪರ್ವತಾಃ||

ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಗಾಡವಾಗಿ ಪೀಡಿತ
ಆನೆಗಳು ಎರಡು ಶೃಂಗಗಳುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದವು.

07136007a ನಿಕೃತ್ಯೈರ್ಹಸ್ತಿಹಸ್ತೈಶ್ಚ ಲುಠಮಾನೈಸ್ತತಸ್ತತಃ|

07136007c ರರಾಜ ವಸುಧಾ ಕೀರ್ಣಾ ವಿಸರ್ಪದ್ಭಿರಿವೋರಗೈಃ||

ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ವಿಲವಿಲ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳ
ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಣಭೂಮಿಯು ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07136008a ಕ್ಷಿಪ್ತೈಃ ಕನಕಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ನೃಪಚ್ಚತ್ರೈಃ ಕ್ಷಿತಿರ್ಬಭೌ|

07136008c ದ್ಯೌರಿವಾದಿತ್ಯಚಂದ್ರಾದ್ವೈರ್ಗ್ರಹೈಃ ಕೀರ್ಣಾ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ತುಂಡಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕನಕ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದ
ರಾಜರ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ
ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಹಗಳು ಚೆಲ್ಲಿದ ಆಕಾಶದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07136009a ಹತ ಪ್ರಹರತಾಭೀತಾ ವಿಧೃತ ವ್ಯವಕೃಂತತ|

07136009c ಇತ್ಯಾಸೀತ್ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದಃ ಶೋಣಾಶ್ವಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಶೋಣಿತಾಶ್ವ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಬಳಿ “ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಸಂಹರಿಸಿ!
ಹೊಡೆಯಿರಿ! ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿರಿ!” ಎಂಬ ತುಮುಲ ಕೂಗುಗಳು
ಕೇಳಿಬಂದವು.

07136010a ದ್ರೋಣಸ್ತು ಪರಮಕೃದ್ಧೋ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸಮ್ಯಗೇ|

07136010c ವ್ಯಥಮತ್ತಾನ್ಯಥಾ ವಾಯುರ್ಮೇಘಾನಿವ ದುರತ್ಯಯಃ||

ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ
ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯ ಚಂಡಮಾರುತವು ಮೇಘಗಳನ್ನು
ಚದುರಿಸುವಂತೆ ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07136011a ತೇ ಹನ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್|

07136011c ಪಶ್ಯತೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಪಾರ್ಥರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ

ದ್ರೋಣನಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಭಯದಿಂದ
ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07136012a ತತಃ ಕಿರೀಟೀ ಭೀಮಶ್ಚ ಸಹಸಾ ಸಮ್ಯಕ್ ವರ್ತತಾಂ|

07136012c ಮಹತಾ ರಥವಂಶೇನ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಬಲಂ ತವ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಿರೀಟೀ ಮತ್ತು ಭೀಮರು ದೊಡ್ಡ ರಥಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ
ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07136013a ಬೀಭತ್ಸುರ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮುತ್ತರಂ ತು ವೃಕೋದರಃ|

07136013c ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಶರೌಘಾಭ್ಯಾಂ ಮಹದ್ಭ್ಯಾ ಮಭ್ಯವರ್ಷತಾಂ||

ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬೀಭತ್ಸುವೂ ಬಲಗಡೆಯಿಂದ ವೃಕೋದರನೂ
ಮಹಾ ಶರಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಭಾರದ್ವಾಜನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದರು.

07136014a ತೌ ತದಾ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

07136014c ಅನ್ವಗಚ್ಚನ್ಮಹಾರಾಜ ಮತ್ಸ್ಯಾಶ್ಚ ಸಹ ಸೋಮಕೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೃಂಜಯರು, ಮಹಾರಥ
ಪಾಂಚಾಲರು, ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯರು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು.

07136015a ತಥೈವ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ರಥೋದಾರಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07136015c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಜಗ್ಮುದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಥೋದಾರ ಪ್ರಹಾರಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೂ ಕೂಡ ಮಹಾ
ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಕಡೆ ಬಂದರು.

07136016a ತತಃ ಸಾ ಭರತೀ ಸೇನಾ ವಧ್ಯಮಾನಾ ಕಿರೀಟಿನಾ|

07136016c ತಮಸಾ ನಿದ್ರಯಾ ಚೈವ ಪುನರೇವ ವ್ಯದೀರ್ಯತ||

ಆಗ ಕಿರೀಟಿಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯು ನಿದ್ರೆ ಮತ್ತು ಕತ್ತಲೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪುನಃ ಭಗ್ನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

07136017a ದ್ರೋಣೇನ ವಾರ್ಯಮಾಣಾಸ್ತೇ ಸ್ವಯಂ ತವ ಸುತೇನ ಚ|

07136017c ನ ಶಕ್ಯಂತೇ ಮಹಾರಾಜ ಯೋಧಾ ವಾರಯಿತುಂ ತದಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ನಿನ್ನ ಮಗನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಆ ಯೋಧರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅವರು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07136018a ಸಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಸ್ಯ ಶರೈರ್ದಾರ್ಯಮಾಣಾ ಮಹಾಚಮೂಃ|

07136018c ತಮಸಾ ಸಂವೃತೇ ಲೋಕೇ ವ್ಯದ್ರವತ್ಸರ್ವತೋಮುಖೀ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರನ ಶರಗಳಿಂದ ಇರಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07136019a ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಶತಶೋ ವಾಹಾಂಸ್ತತ್ರ ಕೇ ಚಿನ್ನರಾಧಿಪಾಃ|

07136019c ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ಮಹಾರಾಜ ಭಯಾವಿಷ್ಟಾಃ ಸಮಂತತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕೆಲವು ನರಾಧಿಪರು ನೂರಾರು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಭಯಾವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಓಡಿಹೋದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
 ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ
 ಷಟ್ತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
 ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
 ನೂರಾಮೂವತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೩

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಸೋಮದತ್ತನ ವಧೆ (೧-೩೩). ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ
 ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ತಡೆದು
 (೩೪-೫೧).

07137001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07137001a ಸೋಮದತ್ತಂ ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಧುನ್ವಾನಂ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07137001c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರಾಹ ಯಂತಾರಂ ಸೋಮದತ್ತಾಯ ಮಾಂ ವಹ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
 ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು “ನನ್ನನ್ನು ಸೋಮದತ್ತನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ
 ಒಯ್ಯಿ!” ಎಂದು ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07137002a ನ ಹ್ಯಹತ್ವಾ ರಣೇ ಶತ್ರುಂ ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ಕೌರವಾಧಮಂ|

07137002c ನಿವರ್ತಿಷ್ಯೇ ರಣಾತ್ಸೂತ ಸತ್ಯಂ ಏತದ್ವಚೋ ಮಮ||

“ಸೂತ! ಕೌರವಾಧಮ ಶತ್ರು ಬಾಹ್ಲೀಕನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲದೇ
ರಣದಿಂದ ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯ.”

07137003a ತತಃ ಸಂಪ್ರೇಷಯದ್ಯಂತಾ ಸೈಂಧವಾಂಸ್ತಾನ್ಮಹಾಜವಾನ್|

07137003c ತುರಂಗಮಾಂ ಶಂಖವರ್ಣಾನ್ಸರ್ವಶಬ್ದಾತಿಗಾನ್ಪ್ರಣೇ||

ಆಗ ಸಾರಥಿಯು ಸೈಂಧವದೇಶದ, ಮಹಾವೇಗಶಾಲೀ,
ಶಂಖವರ್ಣದ, ಸರ್ವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಬಲ್ಲ ಆ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಚಪ್ಪರಿಸಿದನು.

07137004a ತೇಽವಹನ್ಯುಯುಧಾನಂ ತು ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ|

07137004c ಯಥೇಂದ್ರಂ ಹರಯೋ ರಾಜನ್ಪುರಾ ದೈತ್ಯವಧೋದ್ಯತಂ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದೈತ್ಯರವಧೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೆ
ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ದವೋ ಹಾಗೆ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಮನಸ್ಸು
ಮತ್ತು ಮಾರುತರ ವೇಗವುಳ್ಳ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ದವು.

07137005a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಾತ್ವತಂ ರಭಸಂ ರಣೇ|

07137005c ಸೋಮದತ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುರಸಂಭ್ರಾಂತೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ರಭಸದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಬಾಹು
ಸೋಮದತ್ತನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಅವನೆದುರು ಧಾವಿಸಿದನು.

07137006a ವಿಮುಂಚಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್|

07137006c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಶೈನೇಯಂ ಜಲದೋ ಭಾಸ್ಕರಂ ಯಥಾ||

ಮೋಡಗಳು ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವಂತೆ ಅವನು ಮಳೆಗರೆಯುವ
ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07137007a ಅಸಂಭ್ರಾಂತಶ್ಚ ಸಮರೇ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕುರುಪುಂಗವಂ|

07137007c ಚಾದಯಾಮಾಸ ಬಾಣೌಘೈಃ ಸಮಂತಾದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಕುರುಪುಂಗವನನ್ನು ಬಾಣಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07137008a ಸೋಮದತ್ತಸ್ತು ತಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಮಾಧವಂ|

07137008c ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚಾಪಿ ತಂ ರಾಜನ್ನವಿಧ್ಯತ್ಸಾಯಕೈಃ ಶಿತೈಃ||

ರಾಜನ್! ಸೋಮದತ್ತನು ಆ ಮಾಧವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಅರವತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು
ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07137009a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶರೈಃ ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯರಾಜೇತಾಂ ನರರ್ಷಭೌ|

07137009c ಸುಪುಷ್ಪಾ ಪುಷ್ಪಸಮಯೇ ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಆ ನರರ್ಷಭರಿಬ್ಬರೂ
ಪುಷ್ಪಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೂಬಿಟ್ಟು ಕಿಂಶುಕ ಮರಗಳಂತೆ
ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

07137010a ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಸರ್ವಾಂಗೌ ಕುರುವೃಷ್ಟಿಯಶಸ್ಕರೌ|

07137010c ಪರಸ್ಪರಮವೇಕ್ಷೇತಾಂ ದಹಂತಾವಿವ ಲೋಚನೈಃ||

ಸರ್ವಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ ರಕ್ತವು ಸೋರುತ್ತಿರಲು ಆ ಕುರು-ವೃಷ್ಟಿ
ಯಶಸ್ಕರು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವರೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07137011a ರಥಮಂಡಲಮಾರ್ಗೇಷು ಚರಂತಾವರಿಮರ್ದನೌ|

07137011c ಘೋರರೂಪೌ ಹಿ ತಾವಾಸ್ತಾಂ ವೃಷ್ಟಿಮಂತಾವಿವಾಂಬುದೌ||

ರಥಮಂಡಲ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಅರಿಮರ್ದನರು
ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಘೋರರೂಪಿ ಮೋಡಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

07137012a ಶರಸಂಭಿನ್ನಗಾತ್ರೌ ತೌ ಸರ್ವತಃ ಶಕಲೀಕೃತೌ|

07137012c ಶ್ವಾವಿಧಾವಿವ ರಾಜೇಂದ್ರ ವ್ಯದ್ಯಷ್ಟೇತಾಂ ಶರಕ್ಷತೌ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಶರೀರದ ಪೂರ್ತಿ ಬಾಣಗಳು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿರಲು
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗಾಯಗೊಂಡ
ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

07137013a ಸುವರ್ಣಪುಂಖೈರಿಷುಭಿರಾಚಿತೌ ತೌ ವ್ಯರೋಚತಾಂ|

07137013c ವಿದ್ಯೋತ್ಯೈರಾವೃತೌ ರಾಜನ್ಮ್ರಾವೃಷೀವ ವನಸ್ಪತೀ||

ಸುವರ್ಣಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಅವರಿಬ್ಬರೂ
ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಣುಕುಹುಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಎರಡು
ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07137014a ಸಂಪ್ರದೀಪಿತಸರ್ವಾಂಗೌ ಸಾಯಕೈಸ್ತೌ ಮಹಾರಥೌ|

07137014c ಅದೃಶ್ಯೇತಾಂ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಾವುಲ್ಕಾಭಿರಿವ ಕುಂಜರೌ||

ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಸರ್ವಾಂಗಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರಲು ಆ ಮಹಾರಥರು
ರಣದಲ್ಲಿ ಉಲೈಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕ್ರುದ್ಧ ಆನೆಗಳಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07137015a ತತೋ ಯುಧಿ ಮಹಾರಾಜ ಸೋಮದತ್ತೋ ಮಹಾರಥಃ|

07137015c ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಚೇದ ಮಾಧವಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಸೋಮದತ್ತನು
ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಬಾಣದಿಂದ ಮಾಧವನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07137016a ಅಥೈನಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್|

07137016c ತ್ವರಮಾಣಸ್ವ ರಾಕಾಲೇ ಪುನಶ್ಚ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಅವನ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು
ಮತ್ತು ತ್ವರೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಮಾಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಹತ್ತು
ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07137017a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ವೇಗವತ್ತರಂ|

07137017c ಪಂಚಭಿಃ ಸಾಯಕೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸೋಮದತ್ತಮವಿಧೃತ||

ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ವೇಗವತ್ತರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು

ತಕ್ಷಣವೇ ಐದು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07137018a ತತೋಽಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಧ್ವಜಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಕಾಂಚನಂ|

07137018c ಬಾಹ್ಲೀಕಸ್ಯ ರಣೇ ರಾಜನ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಬಾಹ್ಲೀಕನ ಕಾಂಚನ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07137019a ಸೋಮದತ್ತಸ್ವ ಸಂಭ್ರಾಂತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೇತುಂ ನಿಪಾತಿತಂ|

07137019c ಶೈನೇಯಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಸಾಯಕಾನಾಂ ಸಮಾಚಿನೋತ್||

ಧ್ವಜವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಸೋಮದತ್ತನು ಶೈನೇಯನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07137020a ಸಾತ್ವತೋಽಪಿ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ|

07137020c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಶಿತೇನ ಹ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಧನ್ವಿ ಸಾತ್ವತನೂ ಕೂಡ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹರಿತ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ ಸೋಮದತ್ತನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07137021a ಅಥೈನಂ ರುಕ್ಮಪುಂಖಾನಾಂ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07137021c ಆಚಿನೋದ್ಭಹುಧಾ ರಾಜನ್ಭಗ್ನದಂಷ್ಟ್ರ ಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ರಾಜನ್! ದಂತವನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ ಆನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳ ನೂರಾರು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೊಡೆದನು.

07137022a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಸೋಮದತ್ತೋ ಮಹಾರಥಃ|

07137022c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಶರವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಮಹಾಬಲಃ||

ಆಗ ಮಹಾಬಲ ಮಹಾರಥ ಸೋಮದತ್ತನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಶರವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07137023a ಸೋಮದತ್ತಂ ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07137023c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚೇಷುಜಾಲೇನ ಸೋಮದತ್ತೋ ಅಪೀಡಯತ್||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಸೋಮದತ್ತನೂ ಕೂಡ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಾಣಗಳ ಜಾಲದಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದನು.

07137024a ದಶಭಿಃ ಸಾತ್ವತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಭೀಮೋಽಹನ್ಬಾಹ್ಲಿಕಾತ್ಮಜಂ|

07137024c ಸೋಮದತ್ತೋಽಪ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಶೈನೇಯಮವಧೀಚ್ಚ ರೈಃ||

ಸಾತ್ವತನ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನು ಆಗ ಬಾಹ್ಲೀಕಾತ್ಮಜನನ್ನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಆದರೆ ಸೋಮದತ್ತನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07137025a ತತಸ್ತು ಸಾತ್ವತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಭೈಮಸೇನಿರ್ನವಂ ದೃಢಂ|

07137025c ಮುಮೋಚ ಪರಿಘಂ ಘೋರಂ ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ವಕ್ಷಸಿ||

ಆಗ ಸಾತ್ವತನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಹೊಸದಾದ ದೃಢ ಘೋರ ಪರಿಘವನ್ನು ಸೋಮದತ್ತನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07137026a ತಮಾಪತಂತಂ ವೇಗೇನ ಪರಿಘಂ ಘೋರದರ್ಶನಂ|

07137026c ದ್ವಿಧಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಕೌರವಃ||

ವೇಗದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪರಿಘವನ್ನು
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೌರವನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07137027a ಸ ಪಪಾತ ದ್ವಿಧಾ ಚಿನ್ನ ಆಯಸಃ ಪರಿಘೋ ಮಹಾನ್|

07137027c ಮಹೀಧರಸ್ಯೇವ ಮಹಚ್ಚಿಖಿರಂ ವಜ್ರದಾರಿತಂ||

ಕಬ್ಬಿಣದ ಆ ಮಹಾ ಪರಿಘವು ಎರಡಾಗಿ ವಜ್ರದಿಂದ ಸೀಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಮಹಾ ಶಿಖರದಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07137028a ತತಸ್ತು ಸಾತ್ಯಕೀ ರಾಜನ್ಸೋಮದತ್ತಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07137028c ಧನುಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ಚ ಪಂಚಭಿಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸೋಮದತ್ತನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ
ಕೈಚೀಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07137029a ಚತುರ್ಭಿಸ್ತು ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಚತುರಸ್ತುರಗೋತ್ತಮಾನ್|

07137029c ಸಮೀಪಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪ್ರೇತರಾಜಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ತಕ್ಷಣವೇ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಉತ್ತಮ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೇತರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07137030a ಸಾರಥೇಶ್ಚ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದ್ಭಲ್ಲೇನ ನತಪರ್ವಣಾ|

07137030c ಜಹಾರ ರಥಶಾರ್ದೂಲಃ ಪ್ರಹಸಂ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ||

ರಥಶಾರ್ದೂಲ ಶಿನಿಪುಂಗವನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ನತಪರ್ವಣ
ಭಲ್ಲದಿಂದ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07137031a ತತಃ ಶರಂ ಮಹಾಘೋರಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಂ|

07137031c ಮುಮೋಚ ಸಾತ್ವತೋ ರಾಜಸ್ವ್ಯ ಣ್ಣಪುಂಖಂ ಶಿಲಾಶಿತಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಸಾತ್ವತನು ಪಾವಕನಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾಘೋರ ಶಿಲಾಶಿತ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07137032a ಸ ವಿಮುಕ್ತೋ ಬಲವತಾ ಶೈನೇಯೇನ ಶರೋತ್ತಮಃ|

07137032c ಘೋರಸ್ತಸ್ಯೋರಸಿ ವಿಭೋ ನಿಪಪಾತಾಶು ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ವಿಭೋ! ಶೈನೇಯನಿಂದ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಆ ಉತ್ತಮ ಘೋರ ಶರವು ಸೋಮದತ್ತನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ನಾಟಿತು.

07137033a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಸಾತ್ವತೇನ ಮಹಾರಥಃ|

07137033c ಸೋಮದತ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ನಿಪಪಾತ ಮಮಾರ ಚ||

ಈ ರೀತಿ ಸಾತ್ವತನಿಂದ ಬಲವತ್ತರವಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾರಥ
ಮಹಾಬಾಹು ಸೋಮದತ್ತನು ಕೆಳಗಿ ಬಿದ್ದು ಅಸುನೀಗಿದನು.

07137034a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿಹತಂ ತತ್ರ ಸೋಮದತ್ತಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07137034c ಮಹತಾ ಶರವರ್ಷೇಣ ಯುಯುಧಾನಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಸೋಮದತ್ತನು ಅಲ್ಲಿ ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಥರು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07137035a ಚಾದ್ಯಮಾನಂ ಶರೈರ್ಯುಷ್ವಾ ಯುಯುಧಾನಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07137035c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ದ್ರೋಣಾನೀಕಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07137036a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07137036c ಶರೈರ್ವಿದ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು, ಭಾರದ್ವಾಜನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದನು.

07137037a ಸೈನ್ಯಾನಿ ದ್ರಾವಯಂತಂ ತು ದ್ರೋಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07137037c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ವೇಗೇನ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ||

ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07137038a ತತಃ ಸುನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪಾರ್ಥಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07137038c ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸೃಕ್ಮಣೀ ಪರಿಸಂಲಿಹನ್|

07137038e ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ಚಿಚ್ಛೇದ ದ್ವಜಂ ಕಾರ್ಮುಕಮೇವ ಚ||

ಆಗ ಅವನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಏಳು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.
ಹಾಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಕಟವಾಯಿಯನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಅವನು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07137039a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ತ್ವರಿತಸ್ತ್ವ ರಾಕಾಲೇ ನೃಪೋತ್ತಮಃ|

07137039c ಅನ್ಯದಾದತ್ತ ವೇಗೇನ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಸಮರೇ ದೃಢಂ||

ತ್ವರೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು
ವೇಗದಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಢ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07137040a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರೇಣ ದ್ರೋಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

07137040c ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜರಥಂ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಗ ಪಾರ್ಥಿವನು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು ಅವನ ಕುದುರೆ-ಸೂತ-ಧ್ವಜ-ರಥಗಳನ್ನು
ಹೊಡೆದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07137041a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಂ ವ್ಯಥಿತಃ ಶರಘಾತಪ್ರಪೀಡಿತಃ|

07137041c ನಿಷಸಾದ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ದ್ರೋಣೋ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಆಗ ಶರಘಾತದಿಂದ ಪೀಡಿತ ದ್ರೋಣನು
ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07137042a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಮುಹೂರ್ತಾದ್ವಿ ಜಸತ್ತಮಃ|

07137042c ಕ್ರೋಧೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟೋ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರಮವಾಸ್ಯಜತ್||

ಆಗ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು
ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಮಹಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07137043a ಅಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತತಃ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುರಾಕೃಷ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07137043c ತದಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ರಣೇ ಸ್ತಂಭಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಗ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪಾರ್ಥನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಸೆಳೆದು ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಸ್ತಂಭಗೊಳಿಸಿದನು.

07137044a ತತೋಽಬ್ರವಿದ್ವಾಸುದೇವಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07137044c ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತ್ತ್ವಾ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಚಕ್ಷುಣ||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ
ಕೇಳು!

07137045a ಉಪಾರಮಸ್ವ ಯುದ್ಧಾಯ ದ್ರೋಣಾಧ್ಯರತಸತ್ತಮ|

07137045c ಗೃಧ್ಯತೇ ಹಿ ಸದಾ ದ್ರೋಣೋ ಗ್ರಹಣೇ ತವ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಮಾಡುವ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಕೊನೆಗೊಳಿಸು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07137046a ನಾನುರೂಪಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಯುದ್ಧಮಸ್ಯ ತ್ವಯಾ ಸಹ|

07137046c ಯೋಽಸ್ಯ ಸೃಷ್ಟೋ ವಿನಾಶಾಯ ಸ ಏನಂ ಶ್ವೋ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಉಚಿತವೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನೋ ಅವನು ಇವನನ್ನು ನಾಳೆ ಕೊಲ್ಲುವವನಿದ್ದಾನೆ.

07137047a ಪರಿವರ್ಜ್ಯ ಗುರುಂ ಯಾಹಿ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನಃ|

07137047c ಭೀಮಶ್ಚ ರಥಶಾರ್ದೂಲೋ ಯುಧ್ಯತೇ ಕೌರವೈಃ ಸಹ||

ಗುರುವನ್ನು ತೊರೆದು ಎಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಸುಯೋಧನನು ಕೌರವರೊಡಗೂಡಿ ರಥಶಾರ್ದೂಲ ಭೀಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.”

07137048a ವಾಸುದೇವವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07137048c ಮುಹೂರ್ತಂ ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತು ತತೋ ದಾರುಣಮಾಹವಂ||

ವಾಸುದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಆ ದಾರುಣ ಯುದ್ಧದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದನು.

07137049a ಪ್ರಾಯಾದ್ಧೃತಮಮಿತ್ರಘ್ನೋ ಯತ್ರ ಭೀಮೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

07137049c ವಿನಿಘ್ನಂಸ್ತಾವಕಾನ್ಮೋಧಾನ್ವಾ ದಿತಾಸ್ಯ ಇವಾಂತಕಃ||

ಅನಂತರ ಬಾಯ್ಲೆರೆದ ಅಂತಕನಂತೆ ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಅಮಿತ್ರಘ್ನನು ಭೀಮನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07137050a ರಥಘೋಷೇಣ ಮಹತಾ ನಾದಯನ್ವಸುಧಾತಲಂ|

07137050c ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ನಾದಯನ್ವೈ ದಿಶೋ ದಶ||

07137051a ಭೀಮಸ್ಯ ನಿಘ್ನತಃ ಶತ್ರುನ್ಪಾಷ್ಟಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ಪಾಂಡವಃ|

07137051c ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನ್ವ್ಯಥಮದ್ರಜನೀಮುಖೇ||

ಮಹಾರಥಘೋಷದಿಂದ ವಸುಧಾತಲವನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ, ಬೇಸಗೆಯ ಕೊಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮೋಡಗಳಂತೆ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮೊಳಗುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನ ಪಾಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡು-ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ವಧಿಸತೊಡಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸೋಮದತ್ತವಧೇ
ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸೋಮದತ್ತವಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮೂವತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೮

ದೀಪೋದ್ಯೋತನ (೧-೩೪).

07138001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07138001a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ಘೋರರೂಪೇ ಭಯಾವಹೇ|

07138001c ತಮಸಾ ಸಂವೃತೇ ಲೋಕೇ ರಜಸಾ ಚ ಮಹೀಪತೇ|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪತೇ ! ಘೋರರೂಪೀ ಭಯಾವಹ
ಆ ಯುದ್ಧವು ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಲೋಕವು ಕತ್ತಲೆ ಮತ್ತು
ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು.

07138001e ನಾಪಶ್ಯಂತ ರಣೇ ಯೋಧಾಃ ಪರಸ್ಪರಮವಸ್ಥಿತಾಃ||

07138002a ಅನುಮಾನೇನ ಸಂಜ್ಞಾಭಿಯುಧಂ ತದ್ವೃತೇ ಮಹತ್|

07138002c ನರನಾಗಾಶ್ವಮಥನಂ ಪರಮಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ್ದ ಯೋಧರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನುಮಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಆ
ಮನುಷ್ಯ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳ ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯ, ರೋಮರಾಶಿಗಳು
ನಿಮಿರಿ ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟು ರೋಮಾಂಚಕಾರಿ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07138003a ದ್ರೋಣಕರ್ಣಕೃಪಾ ವೀರಾ ಭೀಮಪಾರ್ಷ್ವತಸಾತ್ಯಕಾಃ|

07138003c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕ್ಷೋಭಯಾಮಾಸುಃ ಸೈನ್ಯಾನಿ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ವೀರರಾದ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣ-ಕೃಪರು ಮತ್ತು ಭೀಮ-
ಪಾರ್ಷ್ವತ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07138004a ವಧ್ಯಮಾನಾನಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಸಮಂತಾತ್ಪ್ರೇರ್ಮಹಾರಥೈಃ|

07138004c ತಮಸಾ ರಜಸಾ ಚೈವ ಸಮಂತಾದ್ವಿಪ್ರದುದ್ರುವುಃ||

ಮಹಾರಥರಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸೇನೆಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಕತ್ತಲೆ ಮತ್ತು ಧೂಳಿನಿಂದ
ದಿಕ್ಕುಕಾಣದೆ ಸೇನೆಗಳು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07138005a ತೇ ಸರ್ವತೋ ವಿದ್ರವಂತೋ ಯೋಧಾ ವಿತ್ರಸ್ತಚೇತಸಃ|

07138005c ಅಹನ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ಧಾವಮಾನಾಶ್ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಬಳಲಿ ನಿಂದೆಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಯೋಧರು ಎಲ್ಲಕಡೆ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07138006a ಮಹಾರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ಜಘ್ನುರನ್ಯೋನ್ಯಮಾಹವೇ|

07138006c ಅಂಧೇ ತಮಸಿ ಮೂಢಾನಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಮಂತ್ರಿತೇ||

ನಿನ್ನ ಮಗನ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು
ಮೂಢ ಮಹಾರಥರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07138007a ತತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಸೇನಾಗೋಪಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

07138007c ವ್ಯಮುಹ್ಯಂತ ರಣೇ ತತ್ರ ತಮಸಾ ಸಂವೃತೇ ಸತಿ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ರಣಾಂಗಣವು ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರಲು
ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಮೋಹಗೊಂಡರು.”

07138008 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07138008a ತೇಷಾಂ ಸಂಲೋಡ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪಾಂಡವೈರ್ನಿಹತೌಜಸಾಂ|

07138008c ಅಂಧೇ ತಮಸಿ ಮಗ್ನಾನಾಮಾಸೀತ್ಯಾ ವೋ ಮತಿಸ್ತದಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಜಸ್ಸು ಕುಂಠಿತರಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಅಂಧರಾಗಿ ಪಾಂಡವರಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಆಗ
ಹೇಗಿದ್ದಿತು?”

07138009a ಕಥಂ ಪ್ರಕಾಶಸ್ತೇಷಾಂ ವಾ ಮಮ ಸೈನ್ಯೇಷು ವಾ ಪುನಃ|

07138009c ಬಭೂವ ಲೋಕೇ ತಮಸಾ ತಥಾ ಸಂಜಯ ಸಂವೃತೇ||

ಸಂಜಯ ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಲೋಕವು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ
ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಲು ನನ್ನ ಅಥವಾ ಅವರ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವು ಹೇಗೆ
ದೊರಕಿತು?”

07138010 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07138010a ತತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಹತಶಿಷ್ಟಾನಿ ಯಾನಿ ವೈ|

07138010c ಸೇನಾಗೋಪ್ತಾನಥಾದಿಶ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯೂಹಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಳಿಯದೇ
ಉಳಿದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಸೇನಾನಾಯಕರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ
ಪುನಃ ಒಂದು ನೂತನ ವ್ಯೂಹವನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು.

07138011a ದ್ರೋಣಃ ಪುರಸ್ತಾಜ್ಜಘನೇ ತು ಶಲ್ಯಸ್

ತಥಾ ದ್ರೋಣಿಃ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ಸೌಬಲಶ್ಚ|

07138011c ಸ್ವಯಂ ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಬಲಾನಿ ರಾಜನ್

ರಾಜಾಭ್ಯಯಾದ್ಗೋಪಯನ್ವೈ ನಿಶಾಯಾಂ||

ಆ ವ್ಯೂಹದ ಮುಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ, ಹಿಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯ,

ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿ-ಸೌಬಲರಿದ್ದರು. ರಾಜನ್! ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ
ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07138012a ಉವಾಚ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಪದಾತಿಸಂಘಾನ್

ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಾಂತ್ವಪೂರ್ವಂ |

07138012c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸರ್ವೇ ಪರಮಾಯುಧಾನಿ

ಗೃಹ್ಣೀತ ಹಸ್ತೈರ್ಜ್ವಲಿತಾನ್ವದೀಪಾನ್ ||

ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಾಂತ್ವನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ
ಪದಾತಿಪಡೆಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು: “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪರಮ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಂಜುಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ!”

07138013a ತೇ ಚೋದಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮೇನ

ತತಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾ ಜಗೃಹುಃ ಪ್ರದೀಪಾನ್ |

07138013c ಸಾ ಭೂಯ ಏವ ಧ್ವಜಿನೀ ವಿಭಕ್ತಾ

ವ್ಯರೋಚತಾಗ್ನಿಪ್ರಭಯಾ ನಿಶಾಯಾಂ ||

ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮನಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡ ಯೋಧರು
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪಂಜುಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ಆ ಅಗ್ನಿಪ್ರಭೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಎರಡು
ಕಡೆಯ ದಳಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದವು.

07138014a ಮಹಾಧನೈರಾಭರಣೈಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈಃ

ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಪ್ರದೀಪೈರಭಿಸಂಪತದ್ಭಿಃ|

07138014c ಕ್ಷಣೇನ ಸರ್ವೇ ವಿಹಿತಾಃ ಪ್ರದೀಪಾ

ವ್ಯದೀಪಯಂಶ್ಚ ಧ್ವಜಿನೀಂ ತದಾಶು||

ಅಮೂಲ್ಯ ದಿವ್ಯ ಆಭರಣಗಳ ಮತ್ತು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ
ಬೆಳಕು ಬಿದ್ದು ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಸೇನೆಗಳು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07138015a ಸರ್ವಾಸ್ತು ಸೇನಾ ವ್ಯತಿಸೇವ್ಯಮಾನಾಃ

ಪದಾತಿಭಿಃ ಪಾವಕತೈಲಹಸ್ತೈಃ|

07138015c ಪ್ರಕಾಶ್ಯಮಾನಾ ದದೃಶುರ್ನಿಶಾಯಾಂ

ಯಥಾಂತರಿಕ್ಷೇ ಜಲದಾಸ್ತಡಿಧಿಃ||

ಎಣ್ಣೆಯನ್ನೂ ಪಂಜುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಪದಾತಿಗಳು ಬೆಳಕನ್ನು
ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲು ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ ರಾತ್ರಿಯ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಮಿಂಚುಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07138016a ಪ್ರಕಾಶಿತಾಯಾಂ ತು ತಥಾ ಧ್ವಜಿನ್ಯಾಂ

ದ್ರೋಣೋಽಗ್ನಿಕಲ್ಪಃ ಪ್ರತಪನ್ನಮಂತಾತ್|

07138016c ರರಾಜ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸುವರ್ಣವರ್ಮಾ

ಮಧ್ಯಂ ಗತಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಮಾಲೀ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಸುವರ್ಣಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಅಗ್ನಿಸದೃಶನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07138017a ಜಾಂಬೂನದೇಷ್ಟ್ವಾಭರಣೇಷು ಚೈವ
ನಿಷ್ಕೇಷು ಶುದ್ಧೇಷು ಶರಾವರೇಷು|

07138017c ಪೀತೇಷು ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಚ ಪಾವಕಸ್ಯ
ಪ್ರತಿಪ್ರಭಾಸ್ತತ್ರ ತತೋ ಬಭೂವುಃ||

ಸುವರ್ಣಮಯ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎದೆಗೆ ಹಾಕುವ ಶುದ್ಧ
ನಿಷ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಧನುಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಪೀತಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪಂಜುಗಳ ಬೆಳಕು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07138018a ಗದಾಶ್ಚ ಶೈಕ್ಯಾಃ ಪರಿಘಾಶ್ಚ ಶುಭ್ರಾ
ರಥೇಷು ಶಕ್ತ್ಯಶ್ಚ ವಿವರ್ತಮಾನಾಃ|

07138018c ಪ್ರತಿಪ್ರಭಾ ರಶ್ಮಿಭಿರಾಜಮೀಢ
ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಜನಯಂತಿ ದೀಪ್ತಾಃ||

ಅಜಮೀಢನ ವಂಶದವನೇ! ಝಳಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗದೆಗಳೂ,
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧಗಳೂ, ಪರಿಘಗಳೂ, ರಥಶಕ್ತಿಗಳೂ ಪಂಜುಗಳನ್ನು
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೀಪಗಳಿವೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07138019a ಚತ್ರಾಣಿ ಬಾಲವ್ಯಜನಾನುಷಂಗಾ

ದೀಪ್ತಾ ಮಹೋಲ್ಕಾಶ್ಚ ತಥೈವ ರಾಜನ್|

07138019c ವ್ಯಾಘೂರ್ಣಮಾನಾಶ್ಚ ಸುವರ್ಣಮಾಲಾ

ವ್ಯಾಯಚ್ಚತಾಂ ತತ್ರ ತದಾ ವಿರೇಜುಃ||

ರಾಜನ್! ಛತ್ರಗಳೂ, ಚಾಮರಗಳೂ, ಖಡ್ಗಗಳೂ, ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳೂ ಆಗ ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಿಂದ
ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07138020a ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಭಾಭಿಶ್ಚ ವಿರಾಜಮಾನಂ

ದೀಪಪ್ರಭಾಭಿಶ್ಚ ತದಾ ಬಲಂ ತತ್|

07138020c ಪ್ರಕಾಶಿತಂ ಚಾಭರಣಪ್ರಭಾಭಿರ್

ಭೃಶಂ ಪ್ರಕಾಶಂ ನೃಪತೇ ಬಭೂವ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಭೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ದೀವಟಿಗೆಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಆಗ ಆಭರಣ
ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

07138021a ಪೀತಾನಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಯಗುಕ್ಷಿತಾನಿ

ವೀರಾವಧೂತಾನಿ ತನುದ್ರುಹಾಣಿ|

07138021c ದೀಪ್ತಾಂ ಪ್ರಭಾಂ ಪ್ರಾಜನಯಂತ ತತ್ರ

ತಪಾತ್ಯಯೇ ವಿದ್ಯುದಿವಾಂತರಿಕ್ಷೇ||

ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ ಶಸ್ತ್ರಗಳೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೀರರ
ಕವಚಗಳೂ ದೀವಟಿಗೆಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರಲು

ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07138022a ಪ್ರಕಂಪಿತಾನಾಮಭಿಘಾತವೇಗೈರ್

ಅಭಿಘ್ನತಾಂ ಚಾಪತತಾಂ ಜವೇನ|

07138022c ವಕ್ತ್ರಾಣ್ಯಶೋಭಂತ ತದಾ ನರಾಣಾಂ

ವಾಯ್ವೀರಿತಾನೀವ ಮಹಾಂಬುಜಾನಿ||

ಹೊಡೆತಗಳ ವೇಗದಿಂದ ಪ್ರಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಪ್ರಹರಿಸಲು ವೇಗವಾಗಿ
ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರ ಮುಖಗಳು ಗಾಳಿಯಿಂದ
ವಿಚಲಿತವಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಮಲಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07138023a ಮಹಾವನೇ ದಾವ ಇವ ಪ್ರದೀಪ್ತೇ

ಯಥಾ ಪ್ರಭಾ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯಾಪಿ ನಶ್ಯೇತ್|

07138023c ತಥಾ ತವಾಸೀದ್ಧ್ವಜಿನೀ ಪ್ರದೀಪ್ತಾ

ಮಹಾಭಯೇ ಭಾರತ ಭೀಮರೂಪಾ||

ಭಾರತ ! ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು ಹೇಗೆ ಭಾಸ್ಕರನ
ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮಹಾಭಯಂಕರ
ಭೀಮರೂಪದ ಸೇನೆಯು ಬೆಳಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07138024a ತತ್ಸಂಪ್ರದೀಪ್ತಂ ಬಲಮಸ್ಮದೀಯಂ

ನಿಶಾಮ್ಯ ಪಾರ್ಥಾಸ್ವ ರಿತಾಸ್ತಥೈವ|

07138024c ಸರ್ವೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಪದಾತಿಸಂಘಾನ್

ಅಚೋದಯಂಸ್ತೇಽಥ ಚಕ್ರುಃ ಪ್ರದೀಪಾನ್||

ನಮ್ಮ ವರ ಸೇನೆಯು ಹಾಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ಥರೂ
ಕೂಡ ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳ ಪದಾತಿಪಡೆಗಳಿಗೆ
ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆಳಕುತೋರುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು.

07138025a ಗಜೇ ಗಜೇ ಸಪ್ತ ಕೃತಾಃ ಪ್ರದೀಪಾ

ರಥೇ ರಥೇ ಚೈವ ದಶ ಪ್ರದೀಪಾಃ|

07138025c ದ್ವಾವಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಪರಿಪಾರ್ಶ್ವತೋಽನ್ಯೇ

ಧ್ವಜೇಷು ಚಾನ್ಯೇ ಜಘನೇಷು ಚಾನ್ಯೇ||

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆನೆಯ ಮೇಲೂ ಏಳೇಳು ದೀಪಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಥದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ದೀಪಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೂ, ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ,

ಧ್ವಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಜಘನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ದೀಪಗಳನ್ನು
ಇಟ್ಟಿದ್ದರು.

07138026a ಸೇನಾಸು ಸರ್ವಾಸು ಚ ಪಾರ್ಶ್ವತೋಽನ್ಯೇ

ಪಶ್ಚಾತ್ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚ ಸಮಂತತಶ್ಚ|

07138026c ಮಧ್ಯೇ ತಥಾನ್ಯೇ ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿಹಸ್ತಾಃ

ಸೇನಾದ್ವಯೇಽಪಿ ಸ್ಮ ನರಾ ವಿಚೇರುಃ||

ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ,

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ನರರು

ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07138027a ಸರ್ವೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಪದಾತಿಸಂಘಾ

ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಿತಾ ಹಸ್ತಿರಥಾಶ್ವವೃಂದೈಃ|

07138027c ಮಧ್ಯೇ ತಥಾನ್ಯೇ ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿಹಸ್ತಾ

ವ್ಯದೀಪಯನ್ಪಾಂಡುಸುತಸ್ಯ ಸೇನಾಂ||

ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪದಾತಿಪಡೆಗಳು ಆನೆ-ರಥ-ಕುದುರೆಗಳ
ಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿ ಪಾಂಡುಸುತನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದರು.

07138028a ತೇನ ಪ್ರದೀಪ್ತೇನ ತಥಾ ಪ್ರದೀಪ್ತಂ

ಬಲಂ ತದಾಸೀದ್ಬಲವದ್ಬಲೇನ|

07138028c ಭಾಃ ಕುರ್ವತಾ ಭಾನುಮತಾ ಗ್ರಹೇಣ

ದಿವಾಕರೇಣಾಗ್ನಿರಿವಾಭಿತಪ್ತಃ||

ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಮತ್ತು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
ದಿವಾಕರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹನಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಅಗ್ನಿಯು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು
ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿ ಉರಿಯುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಗಳ
ದೀಪಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗಳ ಪ್ರಕಾಶವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿತು.

07138029a ತಯೋಃ ಪ್ರಭಾಃ ಪೃಥಿವೀಮಂತರಿಕ್ಷಂ

ಸರ್ವಾ ವ್ಯತಿಕ್ರಮ್ಯ ದಿಶಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾಃ|

07138029c ತೇನ ಪ್ರಕಾಶೇನ ಭೃಶಂ ಪ್ರಕಾಶಂ

ಬಭೂವ ತೇಷಾಂ ತವ ಚೈವ ಸೈನ್ಯಂ||

ಆ ಪ್ರಭೆಗಳು ಪೃಥ್ವಿ, ಅಂತರಿಕ್ಷ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಬೆಳೆಯಲು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸೇನೆಗಳು
ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07138030a ತೇನ ಪ್ರಕಾಶೇನ ದಿವಂಗಮೇನ

ಸಂಬೋಧಿತಾ ದೇವಗಣಾಶ್ಚ ರಾಜನ್|

07138030c ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷಾಸುರಸಿದ್ಧಸಂಘಾಃ

ಸಮಾಗಮನ್ನಪ್ಸರಸಶ್ಚ ಸರ್ವಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತರಾಗಿ ದಿವಂಗಮದಲ್ಲಿ
ದೇವಗಣಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ಅಸುರ-ಸಿದ್ಧ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ
ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

07138031a ತದ್ದೇವಗಂಧರ್ವ ಸಮಾಕುಲಂ ಚ

ಯಕ್ಷಾಸುರೇಂದ್ರಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಶ್ಚ|

07138031c ಹತೈಶ್ಚ ವೀರೈರ್ದಿವಮಾರುಹದ್ಭಿರ್

ಆಯೋಧನಂ ದಿವ್ಯಕಲ್ಪಂ ಬಭೂವ||

ಆ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ ಸಮಾಕುಲಗಳಿಂದ, ಯಕ್ಷ-ಅಸುರ-ಇಂದ್ರ ಅಪ್ಸರ
ಗಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಹತರಾಗಿ ದಿವವನ್ನು ಏರಿದ್ದ ವೀರರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ
ಆ ಆಕಾಶವು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಂತೆಯೇ ಕಂಡಿತು.

07138032a ರಥಾಶ್ವನಾಗಾಕುಲದೀಪದೀಪ್ತಂ

ಸಂರಬ್ಧಯೋಧಾಹತವಿದ್ರುತಾಶ್ಚಂ|

07138032c ಮಹದ್ಬಲಂ ವ್ಯೂಢರಥಾಶ್ವನಾಗಂ
ಸುರಾಸುರವ್ಯೂಹಸಮಂ ಬಭೂವ||

ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ರಥ-ಅಶ್ವ-ಗಜ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ, ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದ
ಮತ್ತು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಧರಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ರಥಾಶ್ವಗಜ
ಸೇನೆಗಳ ಮಹಾಬಲವು ಸುರಾಸುರರ ವ್ಯೂಹಗಳ ಸಮನಾಗಿದ್ದವು.

07138033a ತಚ್ಚ ಕ್ಷಿಸಂಘಾಕುಲಚಂಡವಾತಂ
ಮಹಾರಥಾಭ್ರಂ ರಥವಾಜಿಘೋಷಂ|

07138033c ಶಸ್ತ್ರಾಘವರ್ಷಂ ರುಧಿರಾಂಬುಧಾರಂ
ನಿಶಿ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ನರದೇವಯುದ್ಧಂ||

ನರದೇವ! ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧಗಳ ಪ್ರಯೋಗವೇ
ಚಂಡಮಾರುತವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾರಥಗಳೇ ಮೋಡಗಳಾಗಿದ್ದವು. ರಥ-
ಕುದುರೆಗಳ ಘೋಷವೇ ಗುಡುಗುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗವೇ
ಸುರಿಮಳೆಯಂತಿತ್ತು. ರಕ್ತವೇ ಮಳೆಯ ನೀರಾಗಿತ್ತು.

07138034a ತಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾಗ್ನಿಪ್ರತಿಮೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಸಂತಾಪಯನ್ ಪಾಂಡವಾನ್ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಃ|

07138034c ಗಭಸ್ತಿಭಿರ್ಮಧ್ಯಗತೋ ಯಥಾಕೋರ್
ವರ್ಷಾತ್ಯಯೇ ತದ್ವದಭೂನ್ನರೇಂದ್ರ||

ನರೇಂದ್ರ! ಮಳೆಗಾಲವು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಹೇಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಆ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ

ಅಗ್ನಿಪ್ರತಿಮನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುಧೇ ದೀಪೋದ್ಯೋತನೇ
ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುಧೇ ದೀಪೋದ್ಯೋತನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮಾವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೯

ರಣಭೂಮಿಯ ವರ್ಣನೆ (೧-೮). ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆ (೯-೧೫).
ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತಿದುದು (೧೬-
೨೮). ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆ (೨೯-೩೩).

07139001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07139001a ಪ್ರಕಾಶಿತೇ ತಥಾ ಲೋಕೇ ರಜಸಾ ಚ ತಮೋವೃತೇ|

07139001c ಸಮಾಜಗ್ಮುರಥೋ ವೀರಾಃ ಪರಸ್ಪರವಧೈಷಿಣಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕತ್ತಲೆಯು ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಲೋಕವು ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡಿರಲು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಧಿಸಲು
ಬಯಸಿದ ವೀರರಥರು ಸೇರಿದರು.

07139002a ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ರಣೇ ರಾಜಂ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಾಸಾಸಿಧಾರಿಣಃ|

07139002c ಪರಸ್ಪರಮುದೈಕ್ಷಂತ ಪರಸ್ಪರಕೃತಾಗಸಃ||

ರಾಜನ್! ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಸ್ತ್ರ-ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07139003a ಪ್ರದೀಪಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ದೀಪ್ಯಮಾನೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07139003c ವಿರರಾಜ ತದಾ ಭೂಮಿದ್ಯೌರ್ಗ್ರಹೈರಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೀಪಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಣಭೂಮಿಯು ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07139004a ಉಲ್ಕಾಶತೈಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತೈ ರಣಭೂಮಿವ್ಯರಾಜತ|

07139004c ದಹ್ಯಮಾನೇವ ಲೋಕಾನಾಮಭಾವೇ ವೈ ವಸುಂಧರಾ||

ನೂರಾರು ದೀವಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಗೊಂಡ ಆ ರಣಭೂಮಿಯು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ವಸುಂಧರೆಯಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07139005a ಪ್ರಾದೀಪ್ಯಂತ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರದೀಪೈಸ್ತೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07139005c ವರ್ಷಾಪ್ರದೋಷೇ ಖಿದ್ಯೋತೈರ್ವೃತಾ ವೃಕ್ಷಾ ಇವಾಬಭುಃ||

ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಆ ದೀವಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಬೆಳಗಿ, ವರ್ಷಾಕಾಲದ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುಹುಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07139006a ಅಸಜ್ಜಂತ ತತೋ ವೀರಾ ವೀರೇಷ್ಟೇವ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

07139006c ನಾಗಾ ನಾಗೈಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುಸ್ತುರಗಾಃ ಸಹ ವಾಜಿಭಿಃ||

ಅಲ್ಲಿ ವೀರರು ವೀರರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಆನೆಗಳು ಆನೆಗಳೊಡನೆಯೂ ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07139007a ರಥಾ ರಥವರೈರೇವ ಸಮಾಜಗ್ಮುರ್ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ|

07139007c ತಸ್ಮಿನ್ರಾತ್ರಿಯುಖೇ ಘೋರೇ ಪುತ್ರಸ್ಯ ತವ ಶಾಸನಾತ್||

ಆ ಘೋರ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಶಾಸನದಂತೆ ರಥಾರೂಢರು ಮುದಾನ್ವಿತರಾಗಿ ರಥಾರೂಢರೊಂದಿಗೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07139008a ತತೋಽರ್ಜುನೋ ಮಹಾರಾಜ ಕೌರವಾಣಾಮನೀಕಿನೀಂ|

07139008c ವ್ಯಥಮತ್ತ್ವ ರಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಕ್ಷಪಯನ್ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಕೌರವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.”

07139009 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07139009a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಸಂರಭ್ನೇ ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ|

07139009c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣೇ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಕಿಂ ವ ಆಸೀನ್ಮನಸ್ತದಾ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸಹನಶೀಲ ದುರ್ಧರ್ಷ ಅರ್ಜುನನು

ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ನಿಮ್ಮ
ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07139010a ಕಿಮಮನ್ಯಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ಶತ್ರುತಾಪನೇ|

07139010c ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕಿಂ ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಮಮನ್ಯತ||

ಆ ಶತ್ರುತಾಪನನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ನನ್ನ ಸೇನೆಗಳು ಏನುಮಾಡಿದವು?
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಕೂಡ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು?

07139011a ಕೇ ಚೈನಂ ಸಮರೇ ವೀರಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯುರರಿಂದಮಂ|

07139011c ಕೇಽರಕ್ಷನ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಕ್ರಂ ಕೇ ಚ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸವ್ಯತಃ||

07139012a ಕೇ ಪೃಷ್ಠತೋಽಸ್ಯ ಹ್ಯಭವನ್ವೀರಾ ವೀರಸ್ಯ ಯುಧ್ಯತಃ|

07139012c ಕೇ ಪುರಸ್ತಾದಗಚ್ಚಂತ ನಿಘ್ನತಃ ಶಾತ್ರವಾನ್ರಣೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ವೀರ ಅರಿಂದಮನನ್ನು ಯಾರು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು? ದ್ರೋಣನ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಯಾರು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು? ಆ ವೀರನ ಮುಂದುಗಡೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಯಾವ
ವೀರನು ಆ ವೀರ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು? ರಣದಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಅವನ ರಥದ ಮುಂದೆ ಯಾರು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು?

07139013a ಯತ್ಪ್ರಾ ವಿಶನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಪರಾಜಿತಃ|

07139013c ನೃತ್ಯನ್ನಿವ ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಅಪರಾಜಿತ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ದ್ರೋಣನು
ರಥಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವನೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ಪಾಂಚಾಲರ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನು.

07139014a ದದಾಹ ಚ ಶರೈರ್ದ್ರೋಣಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಾನ್|

07139014c ಧೂಮಕೇತುರಿವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ ಕಥಂ ಮೃತ್ಯುಮೀಯಿವಾನ್||

ಧೂಮಕೇತುವಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ದ್ರೋಣನು ಶರಗಳಿಂದ ಪಾಂಚಾಲರ
ರಥಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥವನು ಹೇಗೆ
ಮೃತ್ಯುವಿಗೀಡಾದನು?

07139015a ಅವ್ಯಗ್ರಾನೇವ ಹಿ ಪರಾನ್ಕಥಯಸ್ಯಪರಾಜಿತಾನ್|

07139015c ಹತಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಷಣ್ಣಾಂಶ್ಚ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಾಂಶ್ಚ ಶಂಸಸಿ|

07139015e ರಥಿನೋ ವಿರಥಾಂಶ್ಚೈವ ಕೃತಾನ್ಯದ್ಧೇಷು ಮಾಮಕಾನ್||

ಎದುರಾಳಿಗಳು ಅವ್ಯಗ್ರರೂ ಅಪರಾಜಿತರೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮವರು ಹತರಾದರೆಂದೂ,
ವಿಷಣ್ಣರಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಚದುರಿಹೋಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ರಥಿಗಳು
ವಿರಥರಾಗಿ ಹೋದರೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ!"

07139016 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07139016a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಯೋದ್ಧುಕಾಮಸ್ಯ ತಾಂ ನಿಶಾಂ|

07139016c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ವಶ್ಯಾನ್ ಭ್ರಾತೃನಭಾಷತ||

07139017a ವಿಕರ್ಣಂ ಚಿತ್ರಸೇನಂ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಚ ಕೌರವಂ|

07139017c ದುರ್ಧರ್ಷಂ ದೀರ್ಘಬಾಹುಂ ಚ ಯೇ ಚ ತೇಷಾಂ ಪದಾನುಗಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ವಶಪರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅನುಜರಿಗೆ - ವಿಕರ್ಣ, ಚಿತ್ರಸೇನ, ಮಹಾಬಾಹು ಕೌರವ ದುರ್ಧರ್ಷ, ದೀರ್ಘಬಾಹು ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07139018a ದ್ರೋಣಂ ಯತ್ತ್ವಾ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾಃ ಸರ್ವೇ ರಕ್ಷತ ಪೃಷ್ಠತಃ|

07139018c ಹಾರ್ದಿಕೋ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಕ್ರಂ ಶಲ್ಯಶ್ಚೈವೋತ್ತರಂ ತಥಾ||

“ಪರಾಕ್ರಾಂತರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತವರ್ಮನು ಅವನ ಬಲಚಕ್ರವನ್ನೂ ಶಲ್ಯನು ಎಡ ಚಕ್ರವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಲಿ!”

07139019a ತ್ರಿಗರ್ತಾನಾಂ ಚ ಯೇ ಶೂರಾ ಹತಶಿಷ್ಟಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07139019c ತಾಂಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಾನ್ಪುತ್ತಸ್ತೇ ಸಮಚೋದಯದಗ್ರತಃ||

ತ್ರಿಗರ್ತರಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದಿದ್ದ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಮಗನು ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಮುಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07139020a ಆಚಾರ್ಯೋ ಹಿ ಸುಸಮ್ಯತ್ತೋ ಭೃಶಂ ಯತ್ನಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

07139020c ತಂ ರಕ್ಷತ ಸುಸಮ್ಯತ್ತಾ ನಿಘ್ನಂತಂ ಶಾತ್ರವಾನ್ರಣೇ||

“ಆಚಾರ್ಯನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಪಾಂಡವರೂ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ

ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೀವು ಅತಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ.

07139021a ದ್ರೋಣೋ ಹಿ ಬಲವಾನ್ಯುಧೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಹಸ್ತಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07139021c ನಿರ್ಜಯೇತ್ರಿದಶಾನ್ಯುಧೇ ಕಿಮು ಪಾರ್ಥಾನ್ಸಸೋಮಕಾನ್||

ಏಕೆಂದರೆ ದ್ರೋಣನೇ ಬಲವಾನನು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೇಗದ
ಕೈಚಳಕವುಳ್ಳವನು. ಪರಾಕ್ರಮಿಯು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ರಿದಶರನ್ನೂ
ಜಯಿಸಬಲ್ಲನು. ಇನ್ನು ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ಥರು ಯಾವ
ಲೆಖ್ಯಕ್ಕೆ?

07139022a ತೇ ಯೂಯಂ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೃಶಂ ಯತ್ತಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07139022c ದ್ರೋಣಂ ರಕ್ಷತ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾನ್ಮಹಾರಥಾತ್||

ನೀವೆಲ್ಲ ಮಹಾರಥರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಮಹಾರಥ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ !

07139023a ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ಯೋಧಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ನ ತಂ|

07139023c ಯೋ ಜಯೇತ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾದೃತೇ ನೃಪಾಃ||

ನೃಪರೇ ! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಜಯಿಸಬಲ್ಲ ಬೇರೆ ಯೋಧರು ಯಾರನ್ನೂ ನಾನು ಕಾಣೆ !

07139024a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಮನ್ಯೇ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ರಕ್ಷಣಂ|

07139024c ಸ ಗುಪ್ತಃ ಸೋಮಕಾನ್ ಹನ್ಯಾತ್ಸಂಜಯಾಂಶ್ಚ ಸರಾಜಕಾನ್||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ. ಹಾಗೆ

ನಮ್ಮಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅವನು ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಸೃಂಜಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲನು.

07139025a ಸೃಂಜಯೇಷ್ಟಥ ಸರ್ವೇಷು ನಿಹತೇಷು ಚಮೂಮುಖೇ|

07139025c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ರಣೇ ದ್ರೋಣೀನಾಶಯಿಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ||

ಹಾಗೆ ಸೃಂಜಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಹತರಾದನಂತರ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ದ್ರೋಣಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07139026a ತಥಾರ್ಜುನಂ ರಣೇ ಕರ್ಣೋ ವಿಜೇಷ್ಯತಿ ಮಹಾರಥಃ|

07139026c ಭೀಮಸೇನಮಹಂ ಚಾಪಿ ಯುದ್ಧೇ ಜೇಷ್ಯಾಮಿ ದಂಶಿತಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಚಧಾರಿಯಾಗಿ ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

07139027a ಸೋಽಯಂ ಮಮ ಜಯೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

07139027c ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದ್ರೋಣಮೇವ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಹೀಗೆ ನನ್ನ ವಿಜಯವು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು
ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾರಥರೇ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ!”

07139028a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತವ|

07139028c ವ್ಯಾದಿದೇಶ ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಮಸಿ ದಾರುಣೇ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ದಾರುಣ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಆದೇಶಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

07139029a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ರಾತ್ರೌ ತದ್ಭರತರ್ಷಭ|

07139029c ಉಭಯೋಃ ಸೇನಯೋರ್ಘೋರಂ ವಿಜಯಂ ಪ್ರತಿ ಕಾಂಕ್ಷಿಣೋಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ಗುರಿಯನ್ನೇ ಬಯಸಿದ ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07139030a ಅರ್ಜುನಃ ಕೌರವಂ ಸೈನ್ಯಮರ್ಜುನಂ ಚಾಪಿ ಕೌರವಾಃ|

07139030c ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಸಮಾವಾಪೈರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪರ್ಯಪೀಡಯನ್||

ಅರ್ಜುನನು ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನೂ, ಕೌರವರು ಅರ್ಜುನನನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪೀಡಿಸಿದರು.

07139031a ದ್ರೌಣಿಃ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಾನಂ ಭಾರದ್ವಾಜಶ್ಚ ಸೃಂಜಯಾನ್|

07139031c ಚಾದಯಾಮಾಸತುಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಣಿಯು ಪಾಂಚಾಲರಾಜರನ್ನೂ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಸೃಂಜಯರನ್ನೂ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಸುಕತೊಡಗಿದರು.

07139032a ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಸೇನಾನಾಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಚ ಮಾರಿಷ|

07139032c ಆಸೀನ್ನಿಷ್ಪಾನಕೋ ಘೋರೋ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ||

ಮಾರಿಷ! ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡು-ಪಾಂಚಾಲ ಸೇನೆ

ಮತ್ತು ಕುರು ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ ಆರ್ತನಾದಗಳುಂಟಾದವು.

07139033a ನೈವಾಸ್ಮಾಭಿರ್ನ ಪೂರ್ವೈನೋ ದೃಷ್ಟಂ ಪೂರ್ವಂ ತಥಾವಿಧಂ|

07139033c ಯುದ್ಧಂ ಯಾದೃಶಂ ಏವಾಸೀತ್ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಸುಮಹಾಭಯಂ||

ನಾವಾಗಲೀ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾಗಲೀ ಅಂತಹ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಮಹಾಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ಆ ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ

ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೦

ಪಾಂಡವ-ಕೌರವ ಮಹಾರಥರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ತಡೆದುದು (೧-೨೨).

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೃತವರ್ಮನಿಂದ ಪರಾಜಯಗೊಂಡಿದುದು (೨೩-೪೧).

07140001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07140001a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ರೌದ್ರೇ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07140001c ಸರ್ವ ಭೂತಕ್ಷಯಕರೇ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

07140002a ಅಬ್ರವೀತ್ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾಂಶ್ಚ ಸಸೋಮಕಾನ್|

07140002c ಅಭ್ಯದ್ರವತ ಗಚ್ಚ ದ್ವಂ ದ್ರೋಣಮೇವ ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ರೌದ್ರ

ಸರ್ವ ಭೂತಕ್ಷಯಕರ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಧರ್ಮಪುತ್ರ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲ-ಸೋಮಕರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ

“ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೋಗಿ ಆಕ್ರಮಣ

ಮಾಡಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07140003a ರಾಜ್ಞಸ್ತೇ ವಚನಾದ್ರಾಜನ್ವಾಂಚಾಲಾಃ ಸೋಮಕಾಸ್ತಥಾ|

07140003c ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ನದಂತೋ ಭೈರವಾನ್ರವಾನ್||

ರಾಜನ್! ರಾಜನ ಆ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಪಾಂಚಾಲ-ಸೋಮಕರು ಭೈರವ

ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07140004a ತಾನ್ವಯಂ ಪ್ರತಿಗರ್ಜಂತಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಾಸ್ವ ಮರ್ಷಿತಾಃ|

07140004c ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಯಥಾಸತ್ತ್ವಂ ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ

ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಯಥೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮತ್ತು ಯಥಾಸತ್ತ್ವದೊಂದಿಗೆ

ರಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದೆವು.

07140005a ಕೃತವರ್ಮಾ ಚ ಹಾರ್ದಿಕೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮುಪಾದ್ರವತ್|

07140005c ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರತಿ ಜಿಘಾಂಸಂತಂ ಮತ್ತೋ ಮತ್ತಮಿವ ದ್ವಿಪಂ||

ಸಂಹರಿಸಲು ದ್ರೋಣನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಮದಿಸಿದ
ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯು ತಡೆಯುವಂತೆ
ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತವರ್ಮನು ತಡೆದು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07140006a ಶೈನೇಯಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ವಿಕಿರಂತಂ ಸಮಂತತಃ|

07140006c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಕರವೋ ರಾಜನ್ಭೂರಿಃ ಸಂಗ್ರಾಮಮೂರ್ಧನಿ||

ರಾಜನ್! ಸುತ್ತಲೂ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೈನೇಯ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಭೂರಿಯು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07140007a ಸಹದೇವಮಥಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಕ್ಷುಂ ಮಹಾರಥಂ|

07140007c ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ರಾಜನ್ವಾರಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಂ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಹೋಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ಪಾಂಡವ
ಸಹದೇವನನ್ನು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ತಡೆದನು.

07140008a ಭೀಮಸೇನಮಥಾಯಾಂತಂ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಮಿವಾಂತಕಂ|

07140008c ಸ್ವಯಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ಯುದ್ಧೇ ಪ್ರತೀಪಂ ಮೃತ್ಯುಮಾವ್ರಜತ್||

ಬಾಯಿಕಳೆದ ಅಂತಕನಂತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುವಂತೆ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಎದುರಿಸಿದನು.

07140009a ನಕುಲಂ ಚ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸರ್ವಯುದ್ಧವಿಶಾರದಂ|

07140009c ಶಕುನಿಃ ಸೌಬಲೋ ರಾಜನ್ವಾರಯಾಮಾಸ ಸತ್ವರಃ||

ರಾಜನ್ ! ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವ ಯುದ್ಧವಿಶಾರದ ನಕುಲನನ್ನು
ತ್ವರಮಾಡಿ ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯು ತಡೆದನು.

07140010a ಶಿಖಿಂಡಿನಮಥಾಯಾಂತಂ ರಥೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07140010c ಕೃಪೋ ಶಾರದ್ವತೋ ರಾಜನ್ವಾರಯಾಮಾಸ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ರಾಜನ್ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ
ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಖಿಂಡಿಯನ್ನು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು ತಡೆದನು.

07140011a ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಮಥಾಯಾಂತಂ ಮಯೂರಸದೃಶೈರ್ಹಯೈಃ|

07140011c ದುಃಶಾಸನೋ ಮಹಾರಾಜ ಯತ್ತೋ ಯತ್ತಮವಾರಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ನವಿಲಿನ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ದುಃಶಾಸನನು ತಡೆದನು.

07140012a ಭೈಮಸೇನಿಮಥಾಯಾಂತಂ ಮಾಯಾಶತವಿಶಾರದಂ|

07140012c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಪಿತುರ್ಮಾನಂ ಕುರ್ವಾಣಃ ಪ್ರತ್ಯಷೇಧಯತ್||

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಯಾಶತವಿಶಾರದ ಭೈಮಸೇನಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು
ತಂದೆಯ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07140013a ದ್ರುಪದಂ ವೃಷಸೇನಸ್ತು ಸಸ್ಮೈನ್ಯಂ ಸಪದಾನುಗಂ|

07140013c ವಾರಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಪ್ಸುಂ ಮಹಾರಥಂ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಲುಪಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ದ್ರುಪದನನ್ನು,
ಅವನ ಸೇನೆ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೃಷಸೇನನು
ತಡೆದನು.

07140014a ವಿರಾಟಂ ದ್ರುತಮಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಿಧನಂ ಪ್ರತಿ|

07140014c ಮದ್ರರಾಜಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ದ್ರೋಣನ ಸಾವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿರಾಟನನ್ನು
ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಮದ್ರರಾಜ ಶಲ್ಯನು ತಡೆದನು.

07140015a ಶತಾನೀಕಮಥಾಯಾಂತಂ ನಾಕುಲಿಂ ರಭಸಂ ರಣೇ|

07140015c ಚಿತ್ರಸೇನೋ ರುರೋಧಾಶು ಶರೈರ್ದ್ರೋಣವಧೇಪ್ಸಯಾ||

ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ ರಭಸದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ
ಬರುತ್ತಿರುವ ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕನನ್ನು ಚಿತ್ರಸೇನನು
ತಡೆಹಿಡಿದನು.

07140016a ಅರ್ಜುನಂ ಚ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಾದ್ರವಂತಂ ಮಹಾರಥಂ|

07140016c ಅಲಂಬುಸೋ ಮಹಾರಾಜ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ನ್ಯವಾರಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಧಾವಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥ
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಂಬುಸನು ತಡೆದನು.

07140017a ತಥಾ ದ್ರೋಣಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ನಿಘ್ನಂತಂ ಶಾತ್ರವಾನ್ರಣೇ|

07140017c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಥ ಪಾಂಚಾಲೋ ಹೃಷ್ಟರೂಪಮವಾರಯತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೃಷ್ಯರೂಪ
ಮಹೇಷ್ವಾಸ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತಡೆದನು.

07140018a ತಥಾನ್ಯಾನ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಮಾಯಾತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್|

07140018c ತಾವಕಾ ರಥಿನೋ ರಾಜನ್ವಾರಯಾಮಾಸುರೋಜಸಾ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರ ಮಹಾರಥರನ್ನು
ನಿನ್ನವರಾದ ರಥಿಗಳು ಬಹಳ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತಡೆದರು.

07140019a ಗಜಾರೋಹಾ ಗಜೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಮ್ನಿಪತ್ಯ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07140019c ಯೋಧಯಂತಃ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು
ಗಜಾರೋಹಿಗಳು ಅನೇಕ ಗಜಾರೋಹಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07140020a ನಿಶೀಥೇ ತುರಗಾ ರಾಜನ್ನಾದ್ರವಂತಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07140020c ಸಮದೃಶ್ಯಂತ ವೇಗೇನ ಪಕ್ಷವಂತ ಇವಾದ್ರಯಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳು
ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಪರ್ವತಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07140021a ಸಾದಿನಃ ಸಾದಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಸಶಕ್ತ್ಯಷ್ಟಿಪಾಣಯಃ|

07140021c ಸಮಾಗಚ್ಚನ್ಮಹಾರಾಜ ವಿನದಂತಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಾಸ-ಶಕ್ತಿ-
ಋಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07140022a ನರಾಸ್ತು ಬಹವಸ್ತತ್ರ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಪರಸ್ಪರಂ|

07140022c ಗದಾಭಿರ್ಮುಸಲೈಶ್ಚೈವ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಸಂಘಶಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದಾತಿಗಳು ಗದೆ-ಮುಸಲ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07140023a ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ಹಾರ್ದಿಕೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07140023c ವಾರಯಾಮಾಸ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ವೇಲೇವೋದ್ವೃತ್ತಮರ್ಣವಂ||

ಹಾರ್ದಿಕೈ ಕೃತವರ್ಮನಾದರೋ ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಗರವನ್ನು
ದಡವು ತಡೆಯುವಂತೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ತಡೆದನು.

07140024a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ಹಾರ್ದಿಕೈ ವಿಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07140024c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ವಿಂಶತ್ಯಾ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾದರೋ ಹಾರ್ದಿಕೈನನ್ನು ಐದು ಆಶುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಪುನಃ ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು.

07140025a ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07140025c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ತಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಮಾರಿಷ! ಕೃತವರ್ಮನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಭಲ್ಲದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಏಳು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07140026a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07140026c ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾರ್ಪಯತ್||

ಆಗ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07140027a ಮಾಧವಸ್ತು ರಣೇ ವಿದ್ಧೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೇಣ ಮಾರಿಷ|

07140027c ಪ್ರಾಕಂಪತ ಚ ರೋಷೇಣ ಸಪ್ತಭಿಶ್ಚಾರ್ದಯಚ್ಚರೈಃ||

ಮಾರಿಷ! ಧರ್ಮಪುತ್ರನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾಧವ
ಕೃತವರ್ಮನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ನಡುಗಿದನು ಮತ್ತು ರೋಷದಿಂದ
ಅವನನ್ನು ಏಳು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07140028a ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾ ಹಸ್ತಾವಾಪಂ ನಿಕ್ಯತ್ಯ ಚ|

07140028c ಪ್ರಾಹಿಣೋನ್ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ವಂಚ ರಾಜಂ ಶಿಲಾಶಿತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ,
ಹಸ್ತಾವಾಪವನ್ನು ಕಳಚುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಐದು ಶಿಲಾಶಿತ

ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07140029a ತೇ ತಸ್ಯ ಕವಚಂ ಭಿತ್ವಾ ಹೇಮಚಿತ್ರಂ ಮಹಾಧನಂ|

07140029c ಪ್ರಾವಿಶನ್ನರಣೀಮುಗ್ರಾ ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಆ ಉಗ್ರ ಬಾಣಗಳು ಕೃತವರ್ಮನ ಮಹಾಬೆಲೆಯ ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳ ಕವಚವನ್ನು ಸೀಳಿ ಸರ್ಪವು ಬಿಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಧರಣಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07140030a ಅಕ್ಷೋರ್ನಿ ಮೇಷಮಾತ್ರೇಣ ಸೋಽನ್ಯದಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07140030c ವಿವ್ಯಾಧ ಪಾಂಡವಂ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಸೂತಂ ಚ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ||

ರೆಪ್ಪೆ ಹೊಡೆಯುವುದರೊಳಗೆ ಕೃತವರ್ಮನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಅರವತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆದನು.

07140031a ತಸ್ಯ ಶಕ್ತಿಮಮೇಯಾತ್ಮಾ ಪಾಂಡವೋ ಭುಜಗೋಪಮಾಂ|

07140031c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥೇ ನ್ಯಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಪಾಂಡವನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಕೃತವರ್ಮನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07140032a ಸಾ ಹೇಮಚಿತ್ರಾ ಮಹತೀ ಪಾಂಡವೇನ ಪ್ರವೇರಿತಾ|

07140032c ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಂ ಬಾಹುಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಧರಣೀತಲಂ||

ಪಾಂಡವನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದ ಆ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಯು ಕೃತವರ್ಮನ ಬಲತೋಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

07140033a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಗೃಹ್ಯಪಾರ್ಥಃ ಪುನರ್ಧನುಃ|

07140033c ಹಾರ್ದಿಕ್ಯಂ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಅಷ್ಟೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನು ಪುನಃ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಹಾರ್ದಿಕ್ಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07140034a ತತಸ್ತು ಸಮರೇ ಶೂರೋ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಪ್ರವರೋ ರಥೀ|

07140034c ವ್ಯಶ್ವಸೂತರಥಂ ಚಕ್ರೇ ನಿಮೇಷಾರ್ಥಾದ್ಯುಧಿಷ್ಟಿರಂ||

ಆಗ ಸಮರ ಶೂರ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಪ್ರವರ ರಥೀ ಕೃತವರ್ಮನು ನಿಮಿಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನನ್ನು ಅಶ್ವ-ಸೂತರಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

07140035a ತತಸ್ತು ಪಾಂಡವೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಖಿಡ್ಗಚರ್ಮ ಸಮಾದದೇ|

07140035c ತದಸ್ಯ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ವ್ಯಧಮನ್ಮಾಧವೋ ರಣೇ||

ಆಗ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನು ಖಿಡ್ಗ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನು ನಿಶಿತಬಾಣಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07140036a ತೋಮರಂ ತು ತತೋ ಗೃಹ್ಯಸ್ವರ್ಣದಂಡಂ ದುರಾಸದಂ|

07140036c ಪ್ರೇಷಯತ್ಸಮರೇ ತೂರ್ಣಂ ಹಾರ್ದಿಕೈಸ್ತು ಯುಧಿಷ್ಟಿರಃ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣದಂಡದ ದುರಾಸದ ತೋಮರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07140037a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ಧರ್ಮರಾಜಭುಜಚ್ಯುತಂ|

07140037c ದ್ವಿಧಾ ಚಿಚ್ಚೇದ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಕೃತಹಸ್ತಃ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ||

ಧರ್ಮರಾಜನಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಕೃತಹಸ್ತ ಹಾರ್ದಿಕೈನು ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಎರಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07140038a ತತಃ ಶರಶತೇನಾಜೌ ಧರ್ಮಪುತ್ರಮವಾಕಿರತ್|

07140038c ಕವಚಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರದಾರಯತ್||

ಅನಂತರ ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಪುತ್ರನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಕವಚವನ್ನೂ ಸೀಳಿದನು.

07140039a ಹಾರ್ದಿಕೈಶರಸಂಚಿನ್ನಂ ಕವಚಂ ತನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07140039c ವ್ಯಶೀರ್ಯತ ರಣೇ ರಾಜಂಸ್ತಾರಾಜಾಲಮಿವಾಂಬರಾತ್||

ರಾಜನ್! ಹಾರ್ದಿಕೈನ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಕವಚವು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಉದುರುವಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದವು.

07140040a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥಃ ಶೀರ್ಣವರ್ಮಾ ಶರಾದಿತಃ|

07140040c ಅಪಾಯಾಸೀದ್ರಣಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಹಾಗೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿರಥನಾಗಿ, ಕವಚವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಕ್ಷಣವೇ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07140041a ಕೃತವರ್ಮಾ ತು ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07140041c ಪುನರ್ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಜುಗುಪೇ ಚಕ್ರಮೇವ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಕೃತವರ್ಮನು ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನ ರಥಚಕ್ರದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುಧೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಪಯಾನೇ
ಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುಧೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾಪಯಾನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೧

ಸಾತ್ಯಕಿಯಿಂದ ಭೂರಿಯ ವಧೆ (೧-೧೨); ಘಟೋತ್ಕಚ-

ಅಶ್ವಾತ್ಥಾಮರ ಘೋರ ಯುದ್ಧ (೧೩-೩೯); ದುರ್ಯೋಧನನು
ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಪರಾಜಿತಗೊಂಡಿದುದು (೪೦-೬೧).

07141001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07141001a ಭೂರಿಸ್ತು ಸಮರೇ ರಾಜಂ ಶೈನೇಯಂ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07141001c ಆಪತಂತಮಪಾಸೇಧತ್ ಪ್ರಪಾನಾದಿವ ಕುಂಜರಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು
ಬರುತ್ತಿರುವ ಆನೆಯೊಂದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವಂತೆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಶೈನೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಭೂರಿಯು ತಡೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07141002a ಅಧೈನಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಂಚಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07141002c ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಯೇ ತೂರ್ಣಂ ಪ್ರಾಸ್ರವತ್ತಸ್ಯ ಶೋಣಿತಂ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಐದು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಭೂರಿಯ
ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿಂದ ರಕ್ತವು ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ
ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು.

07141003a ತಥೈವ ಕೌರವೋ ಯುದ್ಧೇ ಶೈನೇಯಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07141003c ದಶಭಿರ್ವಿಶಿಖೈಃ ಸ್ತೀರ್ಣೈಃ ಕ್ಷೈರವಿದ್ಯತ ಭುಜಾಂತರೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌರವ ಭೂರಿಯೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ
ಶೈನೇಯನ ಭುಜಾಂತರಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07141004a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ತತಕ್ಷಾತೇ ಶರೈರ್ಭೃಶಂ|

07141004c ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನೌ ಕ್ರೋಧಾದ್ವಿಸ್ಪಾಯ್ ಕಾರ್ಮುಕೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ
ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಶರಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07141005a ತಯೋರಾಸೀನೃಹಾರಾಜ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಃ ಸುದಾರುಣಾ|

07141005c ಕ್ರುದ್ಧಯೋಃ ಸಾಯಕಮುಚೋರ್ಯಮಾಂತಕನಿಕಾಶಯೋಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯಮಾಂತಕರಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ
ಸಾಯಕಗಳ ಶರವೃಷ್ಟಿಯು ಸುದಾರುಣವಾಗಿತ್ತು.

07141006a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶರೈ ರಾಜನ್ಪಚ್ಚಾದ್ಯ ಸಮರೇ ಸ್ಥಿತೌ|

07141006c ಮುಹೂರ್ತಂ ಚೈವ ತದ್ಯುದ್ಧಂ ಸಮರೂಪಮಿವಾಭವತ್||

ರಾಜನ್ ! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ನಿಂತರು. ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಆ ಯುದ್ಧವು
ಸಮರೂಪವಾಗಿದ್ದಿತು.

07141007a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಶೈನೇಯಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07141007c ಧನುಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ಕೌರವ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಶೈನೇಯನು ನಗುತ್ತಾ
ಮಹಾತ್ಮ ಕೌರವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07141008a ಅಥೈನಂ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಂ ನವಭಿನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07141008c ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಯೇ ತೂರ್ಣಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದ ನಂತರ ತಕ್ಷಣವೇ ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲುನಿಲ್ಲೆಂದು ಕೂಗಿದನು.

07141009a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಶತ್ರುಣಾ ಶತ್ರುತಾಪನಃ|

07141009c ಧನುರನ್ಯತ್ಸಮಾದಾಯ ಸಾತ್ವತಂ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ||

ಹಾಗೆ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಅತಿ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶತ್ರುತಾಪನ ಭೂರಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07141010a ಸ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಾತ್ವತಂ ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಬಿರೇವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07141010c ಧನುಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭಲ್ಲೇನ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣೇನ ಹಸನ್ನಿವ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನು ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

07141011a ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07141011c ಪ್ರಜಹಾರ ಮಹಾವೇಗಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ತಸ್ಯ ಮಹೋರಸಿ||

ಮಹಾರಾಜ! ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಲು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅವನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮಹಾವೇಗವುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07141012a ಸ ತು ಶಕ್ತ್ಯಾ ವಿಭಿನ್ನಾಂಗೋ ನಿಪಪಾತ ರಥೋತ್ತಮಾತ್|

07141012c ಲೋಹಿತಾಂಗ ಇವಾಕಾಶಾದ್ವೀಪ್ತರಶ್ಮಿಯದೃಚ್ಚಯಾ||

ಆ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನಾಂಗನಾದ ಭೂರಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಿರಣಗಳ
ಲೋಹಿತಾಂಗ ಅಂಗಾರಕನು ಆಕಾಶದಿಂದ ಬೀಳುವಂತೆ ರಥದಿಂದ
ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು.

07141013a ತಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹತಂ ಶೂರಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮಹಾರಥಃ|

07141013c ಅಭ್ಯಧಾವತ ವೇಗೇನ ಶೈನೇಯಂ ಪ್ರತಿ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07141013e ಅಭ್ಯವರ್ಷ ಚ್ಚ ರೌಘೇಣ ಮೇರುಂ ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಥಾಂಬುದಃ|

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಭೂರಿಯು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಮಹಾರಥ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ವೇಗದಿಂದ ಶೈನೇಯನ ಕಡೆ ಧಾವಿಸಿ
ಬಂದು ಮೋಡಗಳು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ
ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೇಲೆ ಶರೌಘಗಳ ಮಳೆಗರೆದನು.

07141014a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂರಬ್ಧಂ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07141014c ಘಟೋತ್ಕಚೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನಾದಮ್ಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರಥಃ||

ರಾಜನ್! ಅವನು ಶೈನೇಯನ ರಥದ ಕಡೆ ಅವಸರದಿಂದ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಥ ಘಟೋತ್ಕಚನು
ಸಿಂಹನಾದಗೈಯುತ್ತಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07141015a ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ಮೋಣಪುತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

07141015c ಏಷ ತ್ವಾದ್ಯ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಿಷಂ ಸ್ಕಂದರಾಡಿವ|

07141015e ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಮಹಂ ತೇಽದ್ಯ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ರಣಾಜಿರೇ||

“ದ್ರೋಣಪುತ್ರ! ನಿಲ್ಲ ನಿಲ್ಲ! ನನ್ನಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹೋಗಲಾರೆ!
 ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಾಜಾ ಸ್ಕಂದನು ಮಹಿಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಂತೆ
 ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ
 ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07141016a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರೋಷತಾಮ್ರಾಕ್ಷೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಪರವೀರಹಾ|

07141016c ದ್ರೋಣಿಮಭ್ಯದ್ರವತ್ಯು ದ್ಧೋ ಗಜೇಂದ್ರಮಿವ ಕೇಸರೀ||

ರೋಷದಿಂದ ಕಿಂಗಣನಾಗಿದ್ದ ಪರವೀರಹ ರಾಕ್ಷಸನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ
 ಕುದ್ಧ ಕೇಸರಿಯು ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು
 ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07141017a ರಥಾಕ್ಷಮಾತ್ರೈರಿಷುಭಿರಭ್ಯವರ್ಷದ್ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07141017c ರಥಿನಾಂ ಋಷಭಂ ದ್ರೋಣಿಂ ಧಾರಾಭಿರಿವ ತೋಯದಃ||

ಮೋಡಗಳ ಮಳೆಯಂತೆ ರಥದ ಅಚ್ಚುಗಳ ಗಾತ್ರದ ಬಾಣಗಳ
 ಮಳೆಯನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನು ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಭ ದ್ರೋಣಿಯ ಮೇಲೆ
 ಸುರಿಸಿದನು.

07141018a ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ತು ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07141018c ಶಾತಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ತರಸಾ ದ್ರೋಣಿರುತ್ಕ್ರಯನ್||

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾ
 ಸಮರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷದಂತಿರುವ ಶರಗಳಿಂದ
 ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07141019a ತತಃ ಶರಶತ್ಯೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07141019c ಸಮಾಚಿನೋದ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಘಟೋತ್ಕಚಮರಿಂದಮ||

ಅನಂತರ ಆ ಅರಿಂದಮ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ನೂರು ಮರ್ಮಭೇದೀ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಆಶುಗ ಶರಗಳಿಂದ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07141020a ಸ ಶರೈರಾಚಿತಸ್ತೇನ ರಾಕ್ಷಸೋ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

07141020c ವ್ಯಕಾಶತ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ವಾವಿಚ್ಛಲಲಿತೋ ಯಥಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆ ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ
ರಾಕ್ಷಸನು ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಂತೆಯೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07141021a ತತಃ ಕ್ರೋಧಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ಭೈಮಸೇನಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07141021c ಶರೈರವಚಕರ್ತೋಗೈರ್ದ್ರೋಣಿಂ ವಜ್ರಾಶನಿಸ್ವನೈಃ||

07141022a ಕ್ಷುರಪೈರರ್ಧಚಂದ್ರೈಶ್ಚ ನಾರಾಚೈಃ ಸಶಿಲೀಮುಖೈಃ|

07141022c ವರಾಹಕರ್ಣೈರ್ನಾಲೀಕೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕರ್ಣಭಿಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಸಮಾವಿಷ್ಟ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭೈಮಸೇನಿಯು
ವಜ್ರಾಯುಧದ ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲಿನ ಪ್ರಭೆಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಉಗ್ರ
ಕ್ಷುರಪು, ಅರ್ಧಚಂದ್ರ, ನಾರಾಚ, ಶಿಲೀಮುಖ, ವರಾಹಕರ್ಣ, ನಾಲೀಕ
ಮತ್ತು ವಿಕರ್ಣ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು
ಬಹಳವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07141023a ತಾಂ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಮತುಲಾಂ ವಜ್ರಾಶನಿಸಮಸ್ವನಾಂ|

07141023c ಪತಂತೀಮುಪರಿ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಿರವ್ಯಥಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

07141024a ಸುದುಃಸಹಾಂ ಶರೈಘೋರೈರ್ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಮಂತ್ರಿತ್ಯೈಃ|

07141024c ವ್ಯಧಮತ್ಸ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹಾಭ್ರಾಣೀವ ಮಾರುತಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯಥಿತನಾಗದೇ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ
ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಘೋರಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಆ ಅತುಲ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿದ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಘೋರ ಶರಗಳಿಂದ ಚಂಡಮಾರುತವು
ಮೋಡಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07141025a ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷೇ ಬಾಣಾನಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೋಽನ್ಯ ಇವಾಭವತ್|

07141025c ಘೋರರೂಪೋ ಮಹಾರಾಜ ಯೋಧಾನಾಂ ಹರ್ಷವರ್ಧನಃ||

ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳ ಸಂಗ್ರಾಮವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೋ
ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಘೋರದೃಶ್ಯವು ಯೋಧರ
ಹರ್ಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07141026a ತತೋಽಸ್ತ್ರಸಂಘರ್ಷಕೃತ್ಯೈರ್ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07141026c ಬಭೌ ನಿಶಾಮುಖೇ ವ್ಯೋಮ ಖಿದ್ಯೋತ್ಯೈರಿವ ಸಂವೃತಂ||

ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಿಡಿಗಳಿಂದ
ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಆಕಾಶವು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಿಂಚುಹುಳುಗಳಿಂದ
ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07141027a ಸ ಮಾರ್ಗಣಗಣೈರ್ದ್ರೋಣೀರ್ದಿಶಃ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಸರ್ವತಃ|

07141027c ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಸಮವಾಕಿರತ್||

ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ದ್ರೋಣಿಯು
ಮಾರ್ಗಣಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ, ರಾಕ್ಷಸನನ್ನೂ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07141028a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಿರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07141028c ವಿಗಾಢೇ ರಜನೀಮಧ್ಯೇ ಶಕ್ರಪ್ರಹ್ರಾದಯೋರಿವ||

ಆಗ ಆ ಗಾಢ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿ-ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ ಶಕ್ರ-
ಪ್ರಹ್ರಾದರ ನಡುವೆ ನಡೆದಂತೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07141029a ತತೋ ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಬಾಣೈರ್ಧೃಶಭಿದ್ರೋಣಿಮಾಹವೇ|

07141029c ಜಘಾನೋರಸಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಕಾಲಜ್ವಲನಸಮ್ನಿಭೈಃ||

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕಾಲಜ್ವಲನ
ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07141030a ಸ ತೈರಭ್ಯಾಯತೈರ್ವಿದ್ಧೋ ರಾಕ್ಷಸೇನ ಮಹಾಬಲಃ|

07141030c ಚಚಾಲ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಿರ್ವಾತನುನ್ನ ಇವ ದ್ರುಮಃ|

07141030e ಸ ಮೋಹಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಧ್ವಜಯಷ್ಟಿಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ||

ರಾಕ್ಷಸನ ಆ ಉದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಮಹಾಬಲ
ದ್ರೋಣಿಯು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ವೃಕ್ಷದಂತೆ
ಅಳ್ಯಾಡಿ ಹೋದನು. ಅವನು ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ ಧ್ವಜದಂಡವನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತನು.

07141031a ತತೋ ಹಾಹಾಕೃತಂ ಸೈನ್ಯಂ ತವ ಸರ್ವಂ ಜನಾಧಿಪ|

07141031c ಹತಂ ಸ್ಮ ಮೇನಿರೇ ಸರ್ವೇ ತಾವಕಾಸ್ತಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಜನಾಧಿಪ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಆಗ ನಿನ್ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ
ಹಾಹಾಕಾರಮಾಡಿದರು. ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನು ಹತನಾದನೆಂದೇ
ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07141032a ತಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾವಸ್ಥಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಹವೇ|

07141032c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹನಾದಂ ಪ್ರಚಕ್ರೀ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಚಾಲರು
ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರು ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07141033a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಮಹಾಬಲಃ|

07141033c ಧನುಃ ಪ್ರಪೀಡ್ಯ ವಾಮೇನ ಕರೇಣಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನಃ||

07141034a ಮುಮೋಚಾಕರ್ಣಪೂರ್ಣೇನ ಧನುಷಾ ಶರಮುತ್ತಮಂ|

07141034c ಯಮದಂಡೋಪಮಂ ಘೋರಮುದ್ದಿಶ್ಯಾಶು ಘಟೋತ್ಕಚಂ||

ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಅಮಿತ್ರಕರ್ಶನ ಮಹಾಬಲ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮೀಟಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಆಕರ್ಣಾಂತವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಯಮದಂಡದಂತಿರುವ ಘೋರ ಉತ್ತಮ
ಶರವನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07141035a ಸ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಹೃದಯಂ ತಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ ಶರೋತ್ತಮಃ|

07141035c ವಿವೇಶ ವಸುಧಾಮುಗ್ರಃ ಸುಪುಂಖಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಆ ಉಗ್ರ ಉತ್ತಮ ಶರವು ರಾಕ್ಷಸನ
ಹೃದಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ವಸುಧೆಯನ್ನು ಸೇರಿತು.

07141036a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07141036c ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಃ ಸುಬಲವಾನ್ಶೌಣಿನಾ ರಣಮಾನಿನಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ರಣಮಾನಿನಿ ದ್ರೌಣಿಯಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ
ಬಲವಾನ್ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07141037a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮೂಢಂ ಹೈಡಿಂಬಂ ಸಾರಥಿಸ್ತಂ ರಣಾಜಿರಾತ್|

07141037c ದ್ರೌಣೀಃ ಸಕಾಶಾತ್ಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತ್ವ ಪನಿನ್ಯೇ ತ್ವರಾನ್ವಿತಃ||

ಹೈಡಿಂಬನು ವಿಮೂಢನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಸಾರಥಿಯು
ತಕ್ಷಣವೇ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಅವನನ್ನು ದ್ರೌಣಿಯ ಸಮೀಪದಿಂದ
ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07141038a ತಥಾ ತು ಸಮರೇ ವಿದ್ಧ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಘಟೋತ್ಕಚಂ|

07141038c ನನಾದ ಸುಮಹಾನಾದಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಹಾಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ
ಮಹಾಬಲ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07141039a ಪೂಜಿತಸ್ತವ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ಸರ್ವಯೋಧೈಶ್ಚ ಭಾರತ|

07141039c ವಪುಷಾ ಪ್ರತಿಜಿಜ್ವಾಲ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇವ ಭಾಸ್ಕರಃ||

ಭಾರತ! ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಯೋಧರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಮುಖವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಬೆಳಗಿತು.

07141040a ಭೀಮಸೇನಂ ತು ಯುಧ್ಯಂತಂ ಭಾರದ್ವಾಜರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07141040c ಸ್ವಯಂ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯಚ್ಚಿತ್ತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭಾರದ್ವಾಜನ ರಥದ ಬಳಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನು.

07141041a ತಂ ಭೀಮಸೇನೋ ನವಭಿಃ ಶರೈರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಮಾರಿಷ|

07141041c ದುರ್ಯೋಧನೋಽಪಿ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯತ||

ಮಾರಿಷ! ಭೀಮಸೇನನು ಅವನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು, ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಕೂಡ ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07141042a ತೌ ಸಾಯಕೈರವಚ್ಚನ್ನಾವದೃಶ್ಯೇತಾಂ ರಣಾಜಿರೇ|

07141042c ಮೇಘಜಾಲಸಮಾಚ್ಚನ್ನೌ ನಭಸೀವೇಂದುಭಾಸ್ಕರೌ||

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೇಘಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07141043a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಭೀಮಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಭಿಃ|

07141043c ಪಂಚಭಿರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮನನ್ನು ಐದು

ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲಿಂದು ಹೇಳಿದನು.

07141044a ತಸ್ಯ ಭೀಮೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ಧ್ವಜಂ ಚ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ|

07141044c ವಿವ್ಯಾಧ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠಂ ನವತ್ಯಾ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ಭೀಮನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಆ ಕೌರವಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ತೊಂಭತ್ತು ನತಪರ್ವಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07141045a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07141045c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸ ಶರಾನ್ರಾಜನ್ವಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಧನ್ವಿನಾಂ||

ರಾಜನ್! ಮಾರಿಷ! ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಧನ್ವಿಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07141046a ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ಶರಾನ್ಭೀಮೋ ದುರ್ಯೋಧನಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ತಾನ್|

07141046c ಕೌರವಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಕ್ಷುದ್ರಕಾಣಾಂ ಸಮಾರ್ಪಯತ್||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಶರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನು ಕೌರವನ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕ್ಷುದ್ರಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07141047a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07141047c ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ದಶಭಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ||

ಮಾರಿಷ! ದುರ್ಯೋಧನನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಕ್ಷುರಪ್ರದಿಂದ

ಭೀಮಸೇನನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಹತ್ತರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07141048a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07141048c ವಿವ್ಯಾಧ ನೃಪತಿಂ ತೂರ್ಣಂ ಸಪ್ತಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಆಗ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಕ್ಷಣವೇ ಏಳು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ನೃಪತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07141049a ತದಪ್ಯಸ್ಯ ಧನುಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಚಿಚ್ಛೇದ ಲಘುಹಸ್ತವತ್|

07141049c ದ್ವಿತೀಯಂ ಚ ತೃತೀಯಂ ಚ ಚತುರ್ಥಂ ಪಂಚಮಂ ತಥಾ||

07141050a ಆತ್ತಮಾತ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಮಸ್ಯ ಧನುರಾಚ್ಚಿನತ್|

07141050c ತವ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಜಿತಕಾಶೀ ಮದೋತ್ಕಟಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಲಘುಹಸ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನು ಅವನ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆಯೇ ಮದೋತ್ಕಟ, ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಭೀಮನ ಎರಡನೆಯ, ಮೂರನೆಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07141051a ಸ ತದಾ ಚಿದ್ಯಮಾನೇಷು ಕಾರ್ಮುಕೇಷು ಪುನಃ ಪುನಃ|

07141051c ಶಕ್ತಿಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಮರೇ ಸರ್ವಪಾರಶವೀಂ ಶುಭಾಂ||

ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ತುಂಡರಿಸುತ್ತಿರಲು

ಭೀಮಸೇನನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಶುಭ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07141052a ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಮೇವ ತಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ತ್ರಿಧಾ ಚಿಚ್ಛೇದ ಕೌರವಃ|

07141052c ಪಶ್ಯತಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಭೀಮಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಬಂದು ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ ಭೀಮ ಮತ್ತು
ಸರ್ವಲೋಕಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮಹಾತ್ಮ ಕೌರವನು
ಅದನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07141053a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾರಾಜ ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ಮಹಾಪ್ರಭಾಂ|

07141053c ಚಿಕ್ಷೇಪಾವಿಧ್ಯ ವೇಗೇನ ದುರ್ಯೋಧನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಭೀಮನು ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಭಾರ ಗದೆಯನ್ನು
ವೇಗದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07141054a ತತಃ ಸಾ ಸಹಸಾ ವಾಹಾಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07141054c ಸಾರಥಿಂ ಚ ಗದಾ ಗುರ್ವೀ ಮಮರ್ದ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಆಗ ಆ ಭಾರ ಗದೆಯು ಒಮ್ಮೆಲೇ ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ
ಮಗನ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿತು.

07141055a ಪುತ್ರಸ್ತು ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ರಥಾದ್ಧೇಮಪರಿಷ್ಕೃ ತಾತ್|

07141055c ಆಪ್ಲುತಃ ಸಹಸಾ ಯಾನಂ ನಂದಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ನಿನ್ನ ಮಗನಾದರೋ ಆ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ರಥದಿಂದ

ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಹಾತ್ಮ ನಂದಕನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು.

07141056a ತತೋ ಭೀಮೋ ಹತಂ ಮತ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07141056c ಸಿಂಹನಾದಂ ಮಹಚ್ಚಕ್ರೇ ತರ್ಜಯನ್ನಿವ ಕೌರವಾನ್||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹತನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಭೀಮನು ಕೌರವರನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

07141057a ತಾವಕಾಃ ಸೈನಿಕಾಶ್ಚಾಪಿ ಮೇನಿರೇ ನಿಹತಂ ನೃಪಂ|

07141057c ತತೋ ವಿಚುಕ್ರುಶುಃ ಸರ್ವೇ ಹಾ ಹೇತಿ ಚ ಸಮಂತತಃ||

ನಿನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಕೂಡ ನೃಪನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾ ಹಾ ಕಾರಮಾಡಿದರು.

07141058a ತೇಷಾಂ ತು ನಿನದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತ್ರಸ್ತಾನಾಂ ಸರ್ವಯೋಧಿನಾಂ|

07141058c ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ನಾದಂ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

07141059a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಹತಂ ಮತ್ವಾ ಸುಯೋಧನಂ|

07141059c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ವೇಗೇನ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೋ ವೃಕೋದರಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಎಲ್ಲ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ವಯೋಧರ ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಮಸೇನನ ನಾದವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಕೂಡ ಸುಯೋಧನನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ವೇಗವಾಗಿ ಪಾರ್ಥ ವೃಕೋದರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07141060a ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಃ ಸೃಂಜಯಾಶ್ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07141060c ಸರ್ವೋದ್ಯೋಗೇನಾಭಿಜಗ್ಮುದ್ಯೋಣಮೇವ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದ್ರೋಣನೊಡನೆಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ಪಾಂಚಾಲರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯರು ಸರ್ವ
ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07141061a ತತ್ರಾಸೀತ್ಸುಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಥ ಪರೈಃ ಸಹ|

07141061c ಘೋರೇ ತಮಸಿ ಮಗ್ನಾನಾಂ ನಿಘ್ನತಾಮಿತರೇತರಂ||

ಆ ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದುರ್ಯೋಧನಾಪಯಾನೇ
ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ದುರ್ಯೋಧನಾಪಯಾನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೨

ಕರ್ಣನಿಂದ ಸಹದೇವನ ಪರಾಜಯ, ಕುಂತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ
ಕರ್ಣನು ಸಹದೇವನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿ ಜೀವಸಹಿತ ಬಿಟ್ಟಿದುದು (೧-
೧೯). ಶಲ್ಯನಿಂದ ವಿರಾಟನ ತಮ್ಮ ಶತಾನೀಕನ ವಧೆ (೨೦-೩೨).
ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಅಲಂಬುಸನ ಪರಾಜಯ (೩೩-೪೪).

07142001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07142001a ಸಹದೇವಮಥಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಷ್ಣಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07142001c ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ಯುದ್ಧೇ ವಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭಾರತ! ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಹದೇವನನ್ನು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಡೆದನು.

07142002a ಸಹದೇವಸ್ತು ರಾಧೇಯಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ನವಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07142002c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿರ್ನಿಶಿತೈರ್ನ ತಪರ್ವಭಿಃ||

ಸಹದೇವನಾದರೋ ರಾಧೇಯನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಹತ್ತು ನಿಶಿತ ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07142003a ತಂ ಕರ್ಣಃ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07142003c ಸಜ್ಯಂ ಚಾಸ್ಯ ಧನುಃ ಶೀಘ್ರಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಲಘುಹಸ್ತವತ್||

ಅವನನ್ನು ಕರ್ಣನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೂರು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಮೌರ್ವಿಯೊಡನೆ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07142004a ತತೋಽನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07142004c ಕರ್ಣಂ ವಿವ್ಯಾಧ ವಿಂಶತ್ಯಾ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07142005a ತಸ್ಯ ಕರ್ಣೋ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ಶರೈಃ ಸನ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07142005c ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ದ್ರುತಂ ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಕರ್ಣನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಕೊಂದು ತಕ್ಷಣವೇ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07142006a ವಿರಥಃ ಸಹದೇವಸ್ತು ಖಿಡ್ಗಂ ಚರ್ಮ ಸಮಾದದೇ|

07142006c ತದಪ್ಯಸ್ಯ ಶರೈಃ ಕರ್ಣೋ ವ್ಯಧಮತ್ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ರಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಹದೇವನು ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಅವುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕರ್ಣನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಶರಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07142007a ತತೋ ಗುರ್ವೀಂ ಮಹಾಘೋರಾಂ ಹೇಮಚಿತ್ರಾಂ ಮಹಾಗದಾಂ|

07142007c ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಮರೇ ವೈಕರ್ತನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಆಗ ಸಹದೇವನು ಬಂಗಾರದ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಘೋರ ಮಹಾಗದೆಯನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವೈಕರ್ತನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07142008a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಸಹಸಾ ಸಹದೇವಪ್ರವೇರಿತಾಂ|

07142008c ವ್ಯಷ್ಟಂಭಯಚ್ಚರೈಃ ಕರ್ಣೋ ಭೂಮೌ ಚೈನಾಮಪಾತಯತ್||

ಸಹದೇವನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಆ ಗದೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ
ಬೀಳುವವರೊಳಗೆ ಕರ್ಣನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸ್ತಂಭನಗೊಳಿಸಿ,
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07142009a ಗದಾಂ ವಿನಿಹತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹದೇವಸ್ವರಾನ್ವಿತಃ|

07142009c ಶಕ್ತಿಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಕರ್ಣಾಯ ತಾಮಪ್ಯಸ್ಯಾಚ್ಚಿ ನಚ್ಚರೈಃ||

ಆ ಗದೆಯೂ ನಿರರ್ಥಕವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸಹದೇವನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಸೆದನು. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕರ್ಣನು
ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07142010a ಸಸಂಭ್ರಮಸ್ತುತಸ್ತೂರ್ಣಮವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥೋತ್ತಮಾತ್|

07142010c ಸಹದೇವೋ ಮಹಾರಾಜ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ|

07142010e ರಥಚಕ್ರಂ ತತೋ ಗೃಹ್ಯ ಮುಮೋಚಾಧಿರಥಿಂ ಪ್ರತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಸಹದೇವನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ರಥದಿಂದ ಧುಮುಕಿ ಕರ್ಣನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
ರಥದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಧಿರಥಿಯೆಡೆಗೆ ರಭಸದಿಂದ ಎಸೆದನು.

07142011a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ಕಾಲಚಕ್ರಮಿವೋದ್ಯತಂ|

07142011c ಶರೈರನೇಕಸಾಹಸೈರಚ್ಚಿನತ್ ಸೂತನಂದನಃ||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಚಕ್ರದಂತಿದ್ದ ಆ ಚಕ್ರವನ್ನು
ಸೂತನಂದನನು ಶರಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ಚೂರುಗಳನ್ನಾಗಿ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07142012a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ವಿತಥೇ ಚಕ್ರೇ ಕೃತೇ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07142012c ವಾಯುಮಾಣಶ್ಚ ವಿಶಿಖೈಃ ಸಹದೇವೋ ರಣಂ ಜಹೌ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ತನ್ನ ರಥಚಕ್ರವೂ ಧ್ವಂಸಗೊಳ್ಳಲು ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸಹದೇವನು ರಣರಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು.

07142013a ತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ರಾಧೇಯೋ ಮುಹೂರ್ತಾ ದ್ಭ್ರತರ್ಷಭ|

07142013c ಅಬ್ರವೀತ್ಪ್ರಹಸನ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಹದೇವಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ರಾಧೇಯನು ನಗುತ್ತಾ ಸಹದೇವನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07142014a ಮಾ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ರಣೇ ವೀರ ವಿಶಿಷ್ಟೈ ರಥಿಭಿಃ ಸಹ|

07142014c ಸದೃಶೈರ್ಯುಧ್ಯ ಮಾದ್ರೇಯ ವಚೋ ಮೇ ಮಾ ವಿಶಂಕಿಥಾಃ||

“ವೀರ! ರಣದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡ! ಮಾದ್ರೇಯ! ನಿನಗೆ ಸಮಾನರಾದವರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಯುದ್ಧಮಾಡು. ಈ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಶಂಕಿಸಬೇಡ!”

07142015a ಅಥೈನಂ ಧನುಷೋಽಗ್ರೇಣ ತುದನ್ಭೂಯೋಽಬ್ರವೀದ್ವಚಃ|

07142015c ಏಷೋಽರ್ಜುನೋ ರಣೇ ಯತ್ತೋ ಯುಧ್ಯತೇ ಕುರುಭಿಃ ಸಹ|

07142015e ತತ್ರ ಗಚ್ಚಸ್ವ ಮಾದ್ರೇಯ ಗೃಹಂ ವಾ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಅನಂತರ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಸಹದೇವನನ್ನು ತಿವಿಯುತ್ತಾ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ಮಾದ್ರೇಯ! ಎಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ರಣದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಅಥವಾ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು!”

07142016a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ತಂ ಕರ್ಣೋ ರಥೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07142016c ಪ್ರಾಯಾತ್ಪಾಂಚಾಲಪಾಂಡೂನಾಂ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನು ನಗುತ್ತಾ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪಾಂಚಾಲ-ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಸೇನೆಗಳಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದನು.

07142017a ವಧಪ್ರಾಪ್ತಂ ತು ಮಾದ್ರೇಯಂ ನಾವಧೀತ್ಸಮರೇಽರಿಹಾ|

07142017c ಕುಂತ್ಯಾಃ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ವಚೋ ರಾಜನ್ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಮಹಾರಥಃ||

ರಾಜನ್! ಕುಂತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಚನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ಯಸಂಧ, ಮಹಾರಥ ಆ ಅರಿಹನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಧೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಮಾದ್ರೇಯನನ್ನು ವಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

07142018a ಸಹದೇವಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ವಿಮನಾಃ ಶರಪೀಡಿತಃ|

07142018c ಕರ್ಣವಾಕ್ಯಲ್ಯತಪ್ತಶ್ಚ ಜೀವಿತಾನ್ನಿರವಿದ್ಯತ||

ರಾಜನ್! ಸಹದೇವನಾದರೋ ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ಶರಪೀಡಿತನಾಗಿ, ಕರ್ಣನ ಮಾತಿನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

07142019a ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಚಾಪಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07142019c ಜನಮೇಜಯಸ್ಯ ಸಮರೇ ತ್ವರಾಯುಕ್ತೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹಾರಥನು ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಜನಮೇಜಯನ ರಥವನ್ನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಏರಿದನು.

07142020a ವಿರಾಟಂ ಸಹಸೇನಂ ತು ದ್ರೋಣಾರ್ಥೇ ದ್ರುತಮಾಗತಂ|

07142020c ಮದ್ರರಾಜಃ ಶರೌಘೇಣ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಧನ್ವಿನಂ||

ದ್ರೋಣನಿಗಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಧನ್ವಿ ವಿರಾಟನನ್ನು ಮದ್ರರಾಜನು ಶರೌಘಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07142021a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಸಮರೇ ದೃಢಧನ್ವಿನೋಃ|

07142021c ಯಾದ್ಯಶಂ ಹ್ಯಭವದ್ರಾಜಂ ಜಂಭವಾಸವಯೋಃ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ಜಂಭಾಸುರ-ವಾಸವರೊಡನೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತೋ ಹಾಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ದೃಢಧನ್ವಿಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07142022a ಮದ್ರರಾಜೋ ಮಹಾರಾಜ ವಿರಾಟಂ ವಾಹಿನೀಪತಿಂ|

07142022c ಆಜಘ್ನೇ ತ್ವರಿತಂ ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಾಹಿನೀಪತಿ ವಿರಾಟನನ್ನು ಮದ್ರರಾಜನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ನೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07142023a ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತಂ ರಾಜಾ ನವಭಿನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07142023c ಪುನಶ್ಚೈವ ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಾ ಭೂಯಶ್ಚೈವ ಶತೇನ ಹ||

ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರಾಜಾ ವಿರಾಟನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಪುನಃ ಮೂವತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ನೂರರಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07142024a ತಸ್ಯ ಮದ್ರಾಧಿಪೋ ಹತ್ವಾ ಚತುರೋ ರಥವಾಜಿನಃ|

07142024c ಸೂತಂ ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಮರೇ ರಥೋಪಸ್ಥಾದಪಾತಯತ್||

ಮದ್ರಾಧಿಪನು ಅವನ ನಾಲ್ಕು ರಥಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ಧ್ವಜವನ್ನು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07142025a ಹತಾಶ್ವಾತ್ತು ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಮವಪ್ಲುತ್ಯ ಮಹಾರಥಃ|

07142025c ತಸ್ಥೌ ವಿಸ್ಫಾರಯಂಶ್ಚಾಪಂ ವಿಮುಂಚಂಶ್ಚ ಶಿತಾಂ ಶರಾನ್||

ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಲು, ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಮಹಾರಥ ವಿರಾಟನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ ನಿಶಿತ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

07142026a ಶತಾನೀಕಸ್ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭ್ರಾತರಂ ಹತವಾಹನಂ|

07142026c ರಥೇನಾಭ್ಯಪತತ್ಕೂರ್ಣಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಪಶ್ಯತಃ||

ಹತವಾಹನನಾದ ಭ್ರಾತರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಶತಾನೀಕನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಬೇಗನೇ ರಥದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07142027a ಶತಾನೀಕಮಥಾಯಾಂತಂ ಮದ್ರರಾಜೋ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07142027c ವಿಶಿಖ್ಯೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವಿದ್ವಾನ್ ತತೋ ನಿನ್ಯೇ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶತಾನೀಕನನ್ನು
ಮದ್ರರಾಜನು ಅನೇಕ ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07142028a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ನಿಹತೇ ವೀರೇ ವಿರಾಟೋ ರಥಸತ್ತಮಃ|

07142028c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ತಮೇವ ಧ್ವಜಮಾಲಿನಂ||

ಆ ವೀರನು ಹತನಾಗಲು ರಥಸತ್ತಮ ವಿರಾಟನು ಬೇಗನೆ ಅದೇ ಧ್ವಜ-
ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು.

07142029a ತತೋ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ನಯನೇ ಕ್ರೋಧಾದ್ಧ್ವಿಗುಣವಿಕ್ರಮಃ|

07142029c ಮದ್ರರಾಜರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಆ ದ್ವಿಗುಣವಿಕ್ರಮನು
ಕೂಡಲೇ ಮದ್ರರಾಜನ ರಥವನ್ನು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07142030a ತತೋ ಮದ್ರಾಧಿಪಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶತೇನ ನತಪರ್ವಣಾಂ|

07142030c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ದೃಢಂ ವಿರಾಟಂ ವಾಹಿನೀಪತಿಂ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಮದ್ರಾಧಿಪನು ನೂರು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ವಾಹಿನೀಪತಿ
ದೃಢ ವಿರಾಟನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07142031a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07142031c ಕಶ್ಮಲಂ ಚಾವಿಶತ್ತೀವ್ರಂ ವಿರಾಟೋ ಭರತರ್ಷಭ|

07142031e ಸಾರಥಿಸ್ತಮಪೋವಾಹ ಸಮರೇ ಶರವಿಕ್ಷತಂ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ
ವಿರಾಟನು ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಳಲಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದನು.
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯು
ಸಮರದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07142032a ತತಃ ಸಾ ಮಹತೀ ಸೇನಾ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ನಿಶಿ ಭಾರತ|

07142032c ವಧ್ಯಮಾನಾ ಶರಶತ್ಯೈಃ ಶಲ್ಯೇನಾಹವಶೋಭಿನಾ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧಶೋಭೀ ಶಲ್ಯನ ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಆ ರಾತ್ರಿ
ಪಲಾಯನಮಾಡತೊಡಗಿತು.

07142033a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿದ್ರುತಾಂ ಸೇನಾಂ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ|

07142033c ಪ್ರಾಯಾತಾಂ ತತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯತ್ರ ಶಲ್ಯೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಸೇನೆಯು ಹಾಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು ಎಲ್ಲಿ ಶಲ್ಯನಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು.

07142034a ತೌ ತು ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯೌ ರಾಜನ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ಹ್ಯಲಂಬುಸಃ|

07142034c ಅಷ್ಟಚಕ್ರಸಮಾಯುಕ್ತಮಾಸ್ಥಾಯ ಪ್ರವರಂ ರಥಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರೊಡನೆ ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಂಬುಸನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07142035a ತುರಂಗಮಮುಖ್ಯೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಪಿಶಾಚೈಫೋರದರ್ಶನೈಃ|
 07142035c ಲೋಹಿತಾದ್ರ್ವಪತಾಕಂ ತಂ ರಕ್ತಮಾಲ್ಯವಿಭೂಷಿತಂ|
 07142035e ಕಾಷ್ಠಾ ಯಸಮಯಂ ಫೋರಂ ಋಕ್ಷಚರ್ಮಾವೃತಂ ಮಹತ್||
 07142036a ರೌದ್ರೇಣ ಚಿತ್ರಪಕ್ಷೇಣ ವಿವೃತಾಕ್ಷೇಣ ಕೂಜತಾ|
 07142036c ಧ್ವಜೇನೋಚ್ಚಿ ತತುಂಡೇನ ಗೃಧ್ರರಾಜೇನ ರಾಜತಾ||
 07142037a ಸ ಬಭೌ ರಾಕ್ಷಸೋ ರಾಜನ್ಪಿನ್ನಾಂಜನಚಯೋಪಮಃ|

ಕುದುರೆಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದ ಫೋರ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಂದ
 ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥವು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ತೋಯ್ದ ಪತಾಕೆಯನ್ನು
 ಹೊಂದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು.
 ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಫೋರವಾದ ಆ
 ಮಹಾರಥವು ಕರಡಿಯ ಚರ್ಮದಿಂದ ಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ರಥ
 ಧ್ವಜದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ರೌದ್ರರೂಪದ, ಬಣ್ಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
 ಅಗಲ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಹದ್ದಿನ ರಾಜನ ಚಿತ್ರವಿತ್ತು. ಆ ರಾಕ್ಷಸನು
 ಕಲ್ಲಿದ್ದಿನ ರಾಶಿಯಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

07142037c ರುರೋಧಾರ್ಜುನಮಾಯಾಂತಂ ಪ್ರಭಂಜನಮಿವಾದ್ರಿರಾಟ್|
 07142037e ಕಿರನ್ ಬಾಣಗಣಾನ್ ರಾಜಂ ಶತಶೋಽರ್ಜುನಮೂರ್ಧನಿ||

ರಾಜನ್ ! ಚಂಡಮಾರುತವನ್ನು ಪರ್ವತವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
 ಮುಂದೆಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಅಲಂಬುಸನು ನೂರಾರು
 ಬಾಣಗಳನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಚಿ ತಡೆದನು.

07142038a ಅತೀವ್ರಮಭೂದ್ಯುಧ್ಧಂ ನರರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07142038c ದ್ರಷ್ಟೃಣಾಂ ಪ್ರೀತಿಜನನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಆಗ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆ ನರ-ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ ನೋಡುವವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವ ಅತಿ ತೀವ್ರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07142039a ತಮರ್ಜುನಃ ಶತೇನೈವ ಪತ್ರಿಣಾಮಭ್ಯತಾಡಯತ್|

07142039c ನವಭಿಶ್ಚ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಧ್ವಜಮುಚ್ಚಿ ತಂ||

ಅರ್ಜುನನು ಅವನನ್ನು ನೂರು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಮತ್ತು ಎತ್ತರ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07142040a ಸಾರಥಿಂ ಚ ತ್ರಿಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರೇವ ತ್ರಿವೇಣುಕಂ|

07142040c ಧನುರೇಕೇನ ಚಿಚ್ಚೇದ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ಹಯಾನ್|

07142040e ವಿರಥಸ್ಯೋದ್ಯತಂ ಖಡ್ಗಂ ಶರೇಣಾಸ್ಯ ದ್ವಿಧಾಚ್ಚಿನತ್||

ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಥದ ಮೂಕಿಯನ್ನೂ, ಒಂದರಿಂದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ವಿರಥನಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಶರದಿಂದ ಎರಡಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07142041a ಅಥೈನಂ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ಭರತರ್ಷಭ|

07142041c ಪಾರ್ಥೋಽರ್ದಯದ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಸ ವಿದ್ಧಃ ಪ್ರಾದ್ರವದ್ಭಯಾತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಪಾರ್ಥನ ನಾಲ್ಕು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ
ಗಾಯಗೊಂಡ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನು ಭಯಗೊಂಡು ರಣಾಂಗಣವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು
ಓಡಿಹೋದನು.

07142042a ತಂ ವಿಜಿತ್ಯಾರ್ಜುನಸ್ತೂರ್ಣಂ ದ್ರೋಣಾಂತಿಕಮುಪಾಯಯೌ|

07142042c ಕಿರಂ ಶರಗಣಾನ್ರಾಜನ್ನರವಾರಣವಾಜಿಷು||

ರಾಜನ್! ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಅರ್ಜುನನು ನರ-ವಾರಣ-
ವಾಜಿಗಳನ್ನು ಶರಗಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ
ಆಗಮಿಸಿದನು.

07142043a ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

07142043c ಸೈನಿಕಾ ನ್ಯಪತನ್ನುವ್ಯಾರ್ಯಂ ವಾತನುನ್ನಾ ಇವ ದ್ರುಮಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಯಶಸ್ವಿ ಪಾಂಡವನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು
ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಉರುಳಿ
ಬಿದ್ದರು.

07142044a ತೇಷು ತೂತ್ಸಾದ್ಯಮಾನೇಷು ಫಲ್ಲುನೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07142044c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವದ್ಬಲಂ ಸರ್ವಂ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಫಲ್ಲುನನಿಂದ ಧ್ವಂಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ
ಮಗನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದವರು ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಅಲಂಬುಷಪರಾಭವೇ

ದ್ವಾಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಅಲಂಬುಷಪರಾಜಯ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೩

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಗ ಚಿತ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ನಕುಲನ ಮಗ ಶತಾನೀಕರ
ಯುದ್ಧ (೧-೧೨). ದ್ರುಪದ-ವೃಷಸೇನರ ಯುದ್ಧ (೧೩-೨೮).
ದುಃಶಾಸನ-ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯರ ಯುದ್ಧ (೨೯-೪೨).

07143001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07143001a ಶತಾನೀಕಂ ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಿರ್ದಹಂತಂ ಚಮೂಂ ತವ|

07143001c ಚಿತ್ರಸೇನಸ್ತವ ಸುತೋ ವಾರಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಬೇಗನೇ ಶರಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಶತಾನೀಕನನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗ ಚಿತ್ರಸೇನನು
ತಡೆದನು.

07143002a ನಾಕುಲಿಶ್ಚಿ ತ್ರಸೇನಂ ತು ನಾರಾಚೇನಾರ್ದಯದ್ಭೃಶಂ|

07143002c ಸ ಚ ತಂ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ನಕುಲನ ಮಗನು ಚಿತ್ರಸೇನನನ್ನು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ

ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಚಿತ್ರಸೇನನೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07143003a ಚಿತ್ರಸೇನೋ ಮಹಾರಾಜ ಶತಾನೀಕಂ ಪುನರ್ಯುಧಿ|

07143003c ನವಭಿರ್ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರಾಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಚಿತ್ರಸೇನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಶತಾನೀಕನ ಎದೆಗೆ ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07143004a ನಾಕುಲಿಸ್ತಸ್ಯ ವಿಶಿಖೈರ್ವರ್ಮ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07143004c ಗಾತ್ರಾತ್ಸಂಚ್ಯಾವಯಾಮಾಸ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ನಾಕುಲಿಯು ವಿಶಿಖ ಸನ್ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಅವನ ಕವಚವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

07143005a ಸೋಽಪೇತವರ್ಮಾ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ವಿರರಾಜ ಭೃಶಂ ನೃಪ|

07143005c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕಾಲೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಿರ್ಮೋಕಮಿವ ಪನ್ನಗಃ||

ನೃಪ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಕವಚವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸರ್ಪದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07143006a ತತೋಽಸ್ಯ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಧ್ವಜಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ನಾಕುಲಿಃ|

07143006c ಧನುಶ್ಚೈವ ಮಹಾರಾಜ ಯತಮಾನಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಆಗ ನಾಕುಲಿಯು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07143007a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ಸಮರೇ ವಿವರ್ಮಾ ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07143007c ಧನುರನ್ಯನ್ಯಹಾರಾಜ ಜಗ್ರಾಹಾರಿವಿದಾರಣಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕವಚವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆ ಮಹಾರಥನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೀಳಬಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07143008a ತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಚಿತ್ರಸೇನೋ ನಾಕುಲಿಂ ನವಭಿಃ ಶರೈಃ|

07143008c ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭರತಾನಾಂ ಮಹಾರಥಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಭರತರ ಮಹಾರಥ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ನಾಕುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07143009a ಶತಾನೀಕೋಽಥ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07143009c ಜಘಾನ ಚತುರೋ ವಾಹಾನ್ಸಾರಥಿಂ ಚ ನರೋತ್ತಮಃ||

ಮಾರಿಷ ! ಆಗ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ನರೋತ್ತಮ ಶತಾನೀಕನು ಚಿತ್ರಸೇನನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07143010a ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ಸ್ಮಾಚ್ಚಿತ್ರಸೇನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07143010c ನಾಕುಲಿಂ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ಶರಾಣಾಮಾರ್ದಯದ್ಬಲೀ||

ಮಹಾರಥ ಬಲಶಾಲೀ ಚಿತ್ರಸೇನನು ಆ ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಶರಗಳಿಂದ ನಾಕುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07143011a ತಸ್ಯ ತತ್ಕುರ್ವತಃ ಕರ್ಮ ನಕುಲಸ್ಯ ಸುತೋ ರಣೇ|

07143011c ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ಚಾಪಂ ರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ||

ನಕುಲನ ಸುತನು ರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಸೇನನ
ರತ್ನವಿಭೂಷಿತ ಚಾಪವನ್ನು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರ ಶರದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07143012a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥೋ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿ|

07143012c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಹಾರ್ದಿಕೈಶ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾದ, ವಿರಥನಾದ, ಅಶ್ವ-ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ
ಚಿತ್ರಸೇನನು ಬೇಗನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಹಾರ್ದಿಕೈ ಕೃತವರ್ಮನ
ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07143013a ದ್ರುಪದಂ ತು ಸಹಾನೀಕಂ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಪ್ಸುಂ ಮಹಾರಥಂ|

07143013c ವೃಷಸೇನೋಽಭ್ಯಯಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಕಿರಂ ಶರಶತ್ಯೈಸ್ತದಾ||

ದ್ರೋಣನ ಹತ್ತಿರ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾರಥ
ದ್ರುಪದನನ್ನು ವೃಷಸೇನನು ಬೇಗನೇ ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07143014a ಯಜ್ಞಸೇನಸ್ತು ಸಮರೇ ಕರ್ಣಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07143014c ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಶರಾಣಾಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಬಾಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾನಘ||

ಅನಘ ! ಯಜ್ಞಸೇನನಾದರೋ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ
ಕರ್ಣಪುತ್ರನನ್ನು ಅರವತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎದೆಗೆ
ಹೊಡೆದನು.

07143015a ವೃಷಸೇನಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಜ್ಞಸೇನಂ ರಥೇ ಸ್ಥಿತಂ|

07143015c ಬಹುಭಿಃ ಸಾಯಕೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರಜಘಾನ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ವೃಷಸೇನನೂ ಕೂಡ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಸೇನನನ್ನು
ಅನೇಕ ತೀಕ್ಷ್ಣಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಎದೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದನು.

07143016a ತಾವೃಭೌ ಶರನುನ್ನಾಗೌ ಶರಕಂಟಕಿನೌ ರಣೇ|

07143016c ವ್ಯಭ್ರಾಜೇತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ವಾವಿಧೌ ಶಲಲೈರಿವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಶರೀರವೆಲ್ಲಾ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ
ರಣದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07143017a ರುಕ್ಮಪುಂಖೈರಜಿಹ್ಮಾಗ್ರೈಃ ಶರೈಶ್ಚಿನ್ನತನುಚ್ಚದೌ|

07143017c ರುಧಿರೌಘಪರಿಕ್ಲಿನ್ನೌ ವ್ಯಭ್ರಾಜೇತಾಂ ಮಹಾಮೃಧೇ||

ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳ ಜಿಹ್ಮಾಗ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಕವಚಗಳು ಸೀಳಿಹೋಗಿ
ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

07143018a ತಪನೀಯನಿಭೌ ಚಿತ್ರೌ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಾವಿವಾಧ್ಭೌತೌ|

07143018c ಕಿಂಶುಕಾವಿವ ಚೋತ್ಫಲ್ಲೌ ವ್ಯಕಾಶೇತಾಂ ರಣಾಜಿರೇ||

ಸುವರ್ಣಮಯ ಚಿತ್ರಿತ ಕವಚಗಳುಳ್ಳ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ಅದ್ಭುತ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ ಮರಗಳಂತೆ

ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರು.

07143019a ವೃಷಸೇನಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ನವಭಿದ್ಯುಪದಂ ಶರೈಃ|

07143019c ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತತ್ಯಾ ಪುನಶ್ಚಾನ್ವೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ವೃಷಸೇನನು ದ್ರುಪದನನ್ನು ಒಂಬತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿ, ಎಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ಪುನಃ ಮೂರು ಮೂರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07143020a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಮುಂಚನ್ವಿಬಭೌ ತದಾ|

07143020c ಕರ್ಣಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ವರ್ಷಮಾಣ ಇವಾಂಬುದಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಕರ್ಣಪುತ್ರನು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಮೋಡದಂತೆ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07143021a ತತಸ್ತು ದ್ರುಪದಾನೀಕಂ ಶರೈಶ್ಚಿನ್ನತನುಚ್ಚದಂ|

07143021c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವದ್ರಣೇ ರಾಜನ್ನಿಶೀಠೇ ಭೈರವೇ ಸತಿ||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಶರಗಳಿಂದ ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದ್ರುಪದನ ಸೇನೆಯು ಆ ಭೈರವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಣದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು.

07143022a ಪ್ರದೀಪೈರ್ಹಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ್ವೈರ್ಜ್ವಲದ್ಭಿಸ್ತೈಃ ಸಮಂತತಃ|

07143022c ವ್ಯರಾಜತ ಮಹೀ ರಾಜನ್ವೀತಾಭ್ರಾ ದ್ಯೌರಿವ ಗ್ರಹೈಃ||

ರಾಜನ್! ಅವರು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪಂಜುಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಆಗಸದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07143023a ತಥಾಂಗದೈರ್ವಿ ಪತಿತ್ಯೈರ್ವ್ಯ ರಾಜತ ವಸುಂಧರಾ|

07143023c ಪ್ರಾವೃಟ್ಕಾಲೇ ಮಹಾರಾಜ ವಿದ್ಯುದ್ಭಿರಿವ ತೋಯದಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವರ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೋಡದಂತೆ
ವಸುಂಧರೆಯು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅಂಗದಾಭರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07143024a ತತಃ ಕರ್ಣಸುತತ್ರಸ್ತಾಃ ಸೋಮಕಾ ವಿಪ್ರದುದ್ರುವಃ|

07143024c ಯಥೇಂದ್ರಭಯವಿತ್ರಸ್ತಾ ದಾನವಾಸ್ತಾರಕಾಮಯೇ||

ಆ ತಾರಕಾಮಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ
ದಾನವರಂತೆ ಕರ್ಣಸುತನಿಂದ ಭಯಗೊಂಡ ಸೋಮಕರು
ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.

07143025a ತೇನಾರ್ದ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ದ್ರವಮಾಣಾಶ್ಚ ಸೋಮಕಾಃ|

07143025c ವ್ಯರಾಜಂತ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರದೀಪೈರವಭಾಸಿತಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಪಂಜುಗಳನ್ನು
ಹಿಡಿದು ಒಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸೋಮಕರು ಶೋಭಾಯಮಾನರಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07143026a ತಾಂಸ್ತು ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಸಮರೇ ಕರ್ಣಪುತ್ರೋ ವ್ಯರೋಚತ|

07143026c ಮಧ್ಯಂದಿನಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಘರ್ಮಾಂಶುರಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗೆದ್ದ ಕರ್ಣಪುತ್ರನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ

ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07143027a ತೇಷು ರಾಜಸಹಸ್ರೇಷು ತಾವಕೇಷು ಪರೇಷು ಚ|

07143027c ಏಕ ಏವ ಜ್ವಲಂಸ್ತಸ್ಥೌ ವೃಷಸೇನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಆ ಸಹಸ್ರಾರು ರಾಜರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ವೃಷಸೇನನು ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದನು.

07143028a ಸ ವಿಜಿತ್ಯ ರಣೇ ಶೂರಾನ್ಸೋಮಕಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾನ್|

07143028c ಜಗಾಮ ತ್ವರಿತಸ್ತತ್ರ ಯತ್ರ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಶೂರ ಸೋಮಕರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

07143029a ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಮಥ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಪ್ರದಹಂತಂ ರಣೇ ರಿಪೂನ್|

07143029c ದುಃಶಾಸನಸ್ತವ ಸುತಃ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಗಚ್ಚ ನ್ಮಹಾರಥಃ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ರಿಪುಗಳನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು
ನಿನ್ನ ಮಗ ಮಹಾರಥ ದುಃಶಾಸನನು ಹೋಗಿ ಎದುರಿಸಿದನು.

07143030a ತಯೋಃ ಸಮಾಗಮೋ ರಾಜಂಶ್ಚಿತ್ರರೂಪೋ ಬಭೂವ ಹ|

07143030c ವ್ಯಪೇತಜಲದೇ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಬುಧಭಾರ್ಗವಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್! ಅವರ ಸಮಾಗಮವು ಮೋಡವಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬುಧ-
ಸೂರ್ಯರ ಸಮಾಗಮದಂತೆ ಚಿತ್ರರೂಪವಾಗಿದ್ದಿತು.

07143031a ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಂ ತು ಸಮರೇ ಕುರ್ವಾಣಂ ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ|

07143031c ದುಃಶಾಸನಸ್ಮಿಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಲಲಾಟೇ ಸಮವಿಧ್ಯತ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು
ದುಃಶಾಸನನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹಣೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07143032a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಬಲವತಾ ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಧನ್ವಿನಾ|

07143032c ವಿರರಾಜ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಶೃಂಗ ಇವ ಪರ್ವತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಿನ್ನ ಬಲವಂತ ಧನ್ವಿ ಪುತ್ರನಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ
ಗಾಯಗೊಂಡ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ಶೃಂಗವಿರುವ ಪರ್ವತದಂತೆ
ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

07143033a ದುಃಶಾಸನಂ ತು ಸಮರೇ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯೋ ಮಹಾರಥಃ|

07143033c ನವಭಿಃ ಸಾಯಕೈರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಪ್ತಭಿಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನಾದರೋ ದುಃಶಾಸನನನ್ನು
ಒಂಭತ್ತು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ಏಳರಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07143034a ತತ್ರ ಭಾರತ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಕೃತವಾನ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರಂ|

07143034c ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಹಯಾನುಗ್ರೈಃ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಯಚ್ಚರೈಃ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಉಗ್ರ
ಶರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

07143035a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಧ್ವಜಂ ಚ ಸಮಪಾತಯತ್|

07143035c ರಥಂ ಚ ಶತಶೋ ರಾಜನ್ವ್ಯಧಮತ್ತಸ್ಯ ಧನ್ವಿನಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಧನ್ವಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ರಥವನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07143036a ಪತಾಕಾಶ್ಚ ಸ ತೂಣೀರಾನ್ರಶ್ರೀನ್ಯೋಕ್ತ್ರಾಣಿ ಚಾಭಿಭೋ|

07143036c ಚಿಚ್ಚೇದ ತಿಲಶಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ವಿಭೋ! ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನೂ, ತೂಣೀರಗಳನ್ನೂ, ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನೂ, ನೊಗಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ನುಚ್ಚು ನೂರು ಮಾಡಿದನು.

07143037a ವಿರಥಃ ಸ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಧನುಷ್ಪಾಣಿರವಸ್ಥಿತಃ|

07143037c ಅಯೋಧಯತ್ತವ ಸುತಂ ಕಿರಂ ಶರಶತಾನ್ಬಹೂನ್||

ವಿರಥನಾದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನಾದರೋ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಸುತನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

07143038a ಕ್ಷುರಪ್ರೇಣ ಧನುಸ್ತಸ್ಯ ಚಿಚ್ಚೇದ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07143038c ಅಥೈನಂ ದಶಭಿರ್ಭಲ್ವೈಶ್ಚಿನ್ನಧನ್ವಾನಮಾರ್ದಯತ್||

ಆಗ ದುಃಶಾಸನನು ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಕ್ಷುರಪ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾದ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07143039a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿರಥಂ ತತ್ರ ಭ್ರಾತರೋಽಸ್ಯ ಮಹಾರಥಾಃ|

07143039c ಅನ್ವವರ್ತಂತ ವೇಗೇನ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಹ||

ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಮಹಾರಥ ಸಹೋದರರು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ವೇಗದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದರು.

07143040a ಆಪ್ಲುತಃ ಸ ತತೋ ಯಾನಂ ಸುತಸೋಮಸ್ಯ ಭಾಸ್ವರಂ|

07143040c ಧನುರ್ಗೃಹ್ಯಮಹಾರಾಜ ವಿವ್ಯಾಧ ತನಯಂ ತವ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಅವನು ಸುತಸೋಮನ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ರಥದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07143041a ತತಸ್ತು ತಾವಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಪರಿವಾಯಃ ಸುತಂ ತವ|

07143041c ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಾಃ||

ಆಗ ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮಹಾ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಸುತ್ತುವರೆದು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎರಗಿದರು.

07143042a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತವ ತೇಷಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07143042c ನಿಶೀಥೇ ದಾರುಣೇ ಕಾಲೇ ಯಮರಾಷ್ಟ್ರವಿವರ್ಧನಂ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಆ ದಾರುಣ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡುವೆ ಯಮರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಶತಾನಿಕಾದಿಯುದ್ಧೇ

ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಶತಾನೀಕಾದಿಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೪

ನಕುಲ-ಶಕುನಿಯರ ಯುದ್ಧ (೧-೧೪). ಶಿಖಂಡಿ-ಕೃಪರ ಯುದ್ಧ (೧೫-
೨೮). ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆ (೨೯-೪೨).

07144001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07144001a ನಕುಲಂ ರಭಸಂ ಯುದ್ಧೇ ನಿಘ್ನಂತಂ ವಾಹಿನೀಂ ತವ|

07144001c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸೌಬಲಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಭಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಕುಲನನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧ ಸೌಬಲನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ನಿಲ್ಲ
ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

07144002a ಕೃತವೈರೌ ತು ತೌ ವೀರಾವನ್ಯೋನ್ಯವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ|

07144002c ಶರೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಬದ್ಧವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸಲು
ಬಯಸಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07144003a ಯಥೈವ ಸೌಬಲಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮುಂಚತಿ|

07144003c ತಥೈವ ನಕುಲೋ ರಾಜಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಸಂದರ್ಶಯನ್ಯುಧಿ||

ರಾಜನ್! ಸೌಬಲನು ಹೇಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ ನಕುಲನು ತನ್ನ ಯುದ್ಧನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07144004a ತಾವೃಭೌ ಸಮರೇ ಶೂರೌ ಶರಕಂಟಕಿನೌ ತದಾ|

07144004c ವ್ಯರಾಜೇತಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಕಂಟಕೈರಿವ ಶಾಲ್ಮಲೀ||

ಮಹಾರಾಜ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರು
ಶೂರರು ಮುಳ್ಳುಗಳಿದ್ದ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಗಳಂತೆಯೇ ವಿರಾಜಿಸಿದರು.

07144005a ಸುಜಿಹ್ಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೌ ಚ ರಾಜನ್ವಿವೃತಲೋಚನೌ|

07144005c ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತನಯನೌ ನಿರ್ದಹಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ||

ರಾಜನ್! ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07144006a ಸ್ಯಾಲಸ್ತು ತವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಂ ಹಸನ್ನಿವ|

07144006c ಕರ್ಣಿನ್ಯೈಕೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಯೇ ನಿಶಿತೇನ ಹ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನಿನ್ನ ಬಾವಮೈದುನನಾದರೋ ನಸುನಗುತ್ತಾ ನಿಶಿತ
ಕರ್ಣಿ ಕದಿಂದ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದನು.

07144007a ನಕುಲಸ್ತು ಭೃಶಂ ವಿದ್ಧಃ ಸ್ಯಾಲೇನ ತವ ಧನ್ವಿನಾ|

07144007c ನಿಷಸಾದ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಕಶ್ಮಲಂ ಚೈನಮಾವಿಶತ್||

ನಿನ್ನ ಧನ್ವಿ ಬಾವಮೈದುನನಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ
ನಕುಲನಾದರೋ ಪೀಠದಿಂದ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07144008a ಅತ್ಯಂತವೈರಿಣಂ ದೃಪ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶತ್ರುಂ ತಥಾಗತಂ|

07144008c ನನಾದ ಶಕುನೀ ರಾಜಂಸ್ತಪಾಂತೇ ಜಲದೋ ಯಥಾ||

ರಾಜನ್! ಅತ್ಯಂತ ವೈರಿ ಶತ್ರುವಿನ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಶಕುನಿಯು
ಬೇಸಗೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಡವು ಗುಡುಗುವಂತೆ ಜೋರಾಗಿ
ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07144009a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ತತಃ ಸಂಜ್ಞಾಂ ನಕುಲಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ|

07144009c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸೌಬಲಂ ಭೂಯೋ ವ್ಯಾತ್ತಾನನ ಇವಾಂತಕಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡುನಂದನ ನಕುಲನು ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಾಯಿಕಳೆದ
ಅಂತಕನಂತೆ ಸೌಬಲನನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07144010a ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಶಕುನಿಂ ಷಷ್ಟ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಭರತರ್ಷಭ|

07144010c ಪುನಶ್ಚೈವ ಶತೇನೈವ ನಾರಾಚಾನಾಂ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ಆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಭರತರ್ಷಭನು ಶಕುನಿಯನ್ನು ಅರವತ್ತು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಪುನಃ ನೂರರಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07144011a ತತೋಽಸ್ಯ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಸ ಚಿಚ್ಚಿದೇ|

07144011c ಧ್ವಜಂ ಚ ತ್ವರಿತಂ ಚಿತ್ವಾ ರಥಾದ್ಭೂಮಾವಪಾತಯತ್||

ಅನಂತರ ಶಕುನಿಯ ಶರ ಮತ್ತು ಚಾಪವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ರಥದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿದನು.

07144012a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07144012c ತಂ ವಿಸಂಜ್ಞಂ ನಿಪತಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಯಾಲಂ ತವಾನಘ|

07144012e ಅಪೋವಾಹ ರಥೇನಾಶು ಸಾರಥಿರ್ಧ್ವಜನೀಮುಖಾತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಘ ! ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಬಾವ ಮೈದುನನು ನೋಡಿ ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ಅವನನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ರಥವನ್ನು ದೂರ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07144013a ತತಃ ಸಂಚುಕ್ರುಶುಃ ಪಾರ್ಥಾ ಯೇ ಚ ತೇಷಾಂ ಪದಾನುಗಾಃ|

07144013c ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ಚ ರಣೇ ಶತ್ರುನ್ನಕುಲಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ|

07144013e ಅಬ್ರವೀತ್ಸಾರಥಿಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಮಾಂ ಪಹ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಶತ್ರುತಾಪನ ಪಾರ್ಥ ನಕುಲ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನು ದ್ರೋಣಸೇನೆಯ ಕಡೆ ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07144014a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07144014c ಪ್ರಾಯಾತ್ತೇನ ರಣೇ ರಾಜನ್ಯೇನ ದ್ರೋಣೋಽನ್ವಯುಧ್ಯತ||

ರಾಜನ್! ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೀಮತ ಸಾರಥಿಯು
ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07144015a ಶಿಖಂಡಿನಂ ತು ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಪ್ರೇಕ್ಷುಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07144015c ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ಯತ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುಗ್ಗಚ್ಚತ್ಸವೇಗಿತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಕೃಪ ಶಾರದ್ವತನು ವೇಗದಿಂದ
ಎದುರಿಸಿ ತಡೆದನು.

07144016a ಗೌತಮಂ ದ್ರುತಮಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಾಂತಿಕಮರಿಂದಮಂ|

07144016c ವಿವ್ಯಾಧ ನವಭಿರ್ಭಲ್ಲೈಃ ಶಿಖಂಡೀ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪದಿಂದ ವೇಗದಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅರಿಂದಮ
ಗೌತಮನನ್ನು ಶಿಖಂಡಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಒಂಭತ್ತು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ
ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07144017a ತಮಾಚಾರ್ಯೋ ಮಹಾರಾಜ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07144017c ಪುನರ್ವಿವ್ಯಾಧ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ತವ||

ಮಹಾರಾಜ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಆಚಾರ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಐದು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುನಃ
ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07144018a ಮಹದ್ಯುಧ್ಧಂ ತಯೋರಾಸೀದ್ಭೋರರೂಪಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07144018c ಯಥಾ ದೇವಾಸುರೇ ಯುದ್ಧೇ ಶಂಬರಾಮರರಾಜಯೋಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದೇವಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಂಬರ ಮತ್ತು
ಅಮರರಾಜರ ನಡುವೆ ನಡೆದಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ
ಘೋರರೂಪದ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07144019a ಶರಜಾಲಾವೃತಂ ವ್ಯೋಮ ಚಕ್ರತುಸ್ತೌ ಮಹಾರಥೌ|

07144019c ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಘೋರರೂಪಂ ತದಾಸೀದ್ಧೋರತರಂ ಪುನಃ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾರಥರೂ ಆಕಾಶವನ್ನು ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರು. ಘೋರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿಯು
ಅದರಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07144020a ರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯೋಧಾನಾಂ ಯುದ್ಧಶಾಲಿನಾಂ|

07144020c ಕಾಲರಾತ್ರಿನಿಭಾ ಹ್ಯಾಸೀದ್ಧೋರರೂಪಾ ಭಯಾವಹಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುದ್ಧಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಯೋಧರಿಗೂ ಆ ಕಾಲರಾತ್ರಿಯು
ಘೋರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

07144021a ಶಿಖಿಂಡೀ ತು ಮಹಾರಾಜ ಗೌತಮಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07144021c ಅರ್ಧಚಂದ್ರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದ ಸಜ್ಯಂ ಸವಿಶಿಖಿಂ ತದಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಶಿಖಿಂಡಿಯಾದರೋ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ವಿಶಿಖವನ್ನು
ಹೂಡಿ ಗೌತಮನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07144022a ತಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕೃಪೋ ರಾಜಂ ಶಕ್ತಿಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ದಾರುಣಾಂ|

07144022c ಸ್ವರ್ಣದಂಡಾಮಕುಂತಾಗ್ರಾಂ ಕರ್ಮಾರಪರಿಮಾರ್ಜಿತಾಂ||

ರಾಜನ್! ಕೃದ್ಧ ಕೃಪನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಾರನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವರ್ಣದ ಹಿಡಿ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳಿನ ತುದಿಯುಳ್ಳ ದಾರುಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎಸೆದನು.

07144023a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಶಿಖಂಡೀ ಬಹುಭಿಃ ಶರೈಃ|

07144023c ಸಾಪತನ್ಮೈದಿನೀಂ ದೀಪ್ತಾ ಭಾಸಯಂತೀ ಮಹಾಪ್ರಭಾ||

ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಶಿಖಂಡಿಯು ಅನೇಕ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07144024a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ಗೌತಮೋ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07144024c ಪ್ರಾಚ್ಛಾ ದಯಚ್ಚಿ ತೈರ್ಬಾಣೈರ್ಮಹಾರಾಜ ಶಿಖಂಡಿನಂ||

ಮಹಾರಾಜ! ತಕ್ಷಣವೇ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೌತಮನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07144025a ಸ ಚಾದ್ಯಮಾನಃ ಸಮರೇ ಗೌತಮೇನ ಯಶಸ್ವಿನಾ|

07144025c ವ್ಯಷೀದತ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ಶಿಖಂಡೀ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಗೌತಮನಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಖಂಡಿಯು ರಥದಲ್ಲಿ ಸರಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07144026a ಸೀದಂತಂ ಚೈನಮಾಲೋಕ್ಯ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ಯುಧಿ|

07144026c ಆಜಘೇ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಜಿಘಾಂಸನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಪ
ಶಾರದ್ವತನು ಕೊಲ್ಲುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವನನ್ನು ಅನೇಕ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07144027a ವಿಮುಖಿಂ ತಂ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಂ ಮಹಾರಥಂ|

07144027c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೋಮಕಾಶ್ಚೈವ ಪರಿವಪ್ಯಃ ಸಮಂತತಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥಿ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ವಿಮುಖನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪಾಂಚಾಲ-ಸೋಮಕರು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07144028a ತಥೈವ ತವ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪರಿವವೃದ್ವಿ ಜೋತ್ತಮಂ|

07144028c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ತತೋ ಯುದ್ಧಮಭೂತ್ತುನಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೂ ಕೂಡ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.
ಆಗ ಮಹಾಸೇನೆಗಳೊಡನೆ ಪುನಃ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07144029a ರಥಾನಾಂ ಚ ರಣೇ ರಾಜನ್ನನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಧಾವತಾಂ|

07144029c ಬಭೂವ ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದೋ ಮೇಘಾನಾಂ ನದತಾಮಿವ||

ರಾಜನ್ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥಗಳ
ತುಮುಲಶಬ್ದವು ಮೋಡಗಳ ಗುಡುಗುಗಳಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07144030a ದ್ರವತಾಂ ಸಾದಿನಾಂ ಚೈವ ಗಜಾನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07144030c ಅನ್ನೋನ್ಯಮಭಿತೋ ರಾಜನ್ಯ ರಮಾಯೋಧನಂ ಬಭೌ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ್! ಓಡಿಬಂದು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಕುದುರೆಸವಾರರ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಯುದ್ಧವು ಕ್ರೂರವಾಗಿ
ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07144031a ಪತ್ತಿನಾಂ ದ್ರವತಾಂ ಚೈವ ಪದಶಬ್ದೇನ ಮೇದಿನೀ|

07144031c ಅಕಂಪತ ಮಹಾರಾಜ ಭಯತ್ರಸ್ತೇವ ಚಾಂಗನಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾತಿಗಳ ಕಾಲುಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮೇದಿನಿಯು
ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗನೆಯಂತೆ ಕಂಪಿಸಿತು.

07144032a ರಥಾ ರಥಾನ್ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪ್ರದ್ರುತಾ ವೇಗವತ್ತರಂ|

07144032c ನ್ಯಗೃಹ್ಣನ್ಬಹವೋ ರಾಜಂ ಶಲಭಾನ್ವಾಯಸಾ ಇವ||

ರಾಜನ್! ವೇಗದಿಂದ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ರಥಿಗಳು ರಥಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಿ
ಕಾಗೆಗಳು ಮಿಡತೆಹುಳಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅನೇಕರನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07144033a ತಥಾ ಗಜಾನ್ಪ್ರಭಿನ್ನಾಂಶ್ಚ ಸುಪ್ರಭಿನ್ನಾ ಮಹಾಗಜಾಃ|

07144033c ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಪದೇ ಯತ್ತಾ ನಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸ್ಮ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಹಾಗೆಯೇ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳು
ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ಮಹಾಗಜಗಳನ್ನು
ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07144034a ಸಾದೀ ಸಾದಿನಮಾಸಾದ್ಯ ಪದಾತೀ ಚ ಪದಾತಿನಂ|

07144034c ಸಮಾಸಾದ್ಯ ರಣೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂರಬ್ಧಾ ನಾತಿಚಕ್ರಮುಃ||

ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳು ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಲಾಳುಗಳು ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಮುಂದೆಹೋಗಲು ಬಿಡದೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07144035a ಧಾವತಾಂ ದ್ರವತಾಂ ಚೈವ ಪುನರಾವರ್ತತಾಮಪಿ|

07144035c ಬಭೂವ ತತ್ರ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಶಬ್ದಃ ಸುತುಮುಲೋ ನಿಶಿ||

ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳ ಆ ತುಮುಲಶಬ್ದವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07144036a ದೀಪ್ಯಮಾನಾಃ ಪ್ರದೀಪಾಶ್ಚ ರಥವಾರಣವಾಜಿಷು|

07144036c ಅದ್ಯಶ್ಯಂತ ಮಹಾರಾಜ ಮಹೋಲ್ಕಾ ಇವ ಖಾಚ್ಚುತಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಥ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಂಜುಗಳು ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಮಹಾ ಉಲೈಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07144037a ಸಾ ನಿಶಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರದೀಪೈರವಭಾಸಿತಾ|

07144037c ದಿವಸಪ್ರತಿಮಾ ರಾಜನ್ಯಭೂವ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ! ರಾಜನ್ ! ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ

ಪಂಜುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಹಗಲಿನಂತೆಯೇ
ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07144038a ಆದಿತ್ಯೇನ ಯಥಾ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ತಮೋ ಲೋಕೇ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ|

07144038c ತಥಾ ನಷ್ಟಂ ತಮೋ ಘೋರಂ ದೀಪ್ಯದೀಪ್ಯೈರಲಂಕೃತಂ||

ಆದಿತ್ಯನಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯು ಹೇಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆಯೋ
ಹಾಗೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೀಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡು ಆ ಘೋರ
ಕತ್ತಲೆಯು ನಾಶವಾಗಿತ್ತು.

07144039a ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಕವಚಾನಾಂ ಚ ಮಣೀನಾಂ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07144039c ಅಂತರ್ದಧುಃ ಪ್ರಭಾಃ ಸರ್ವಾ ದೀಪ್ಯೈಸ್ಪೈರವಭಾಸಿತಾಃ||

ಮಹಾತ್ಮರ ಶಸ್ತ್ರಗಳು, ಕವಚಗಳು ಮತ್ತು ಮಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಅವುಗಳು ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯೋ ಎಂದು
ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07144040a ತಸ್ಮಿನ್ನೋಲಾಹಲೇ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತಮಾನೇ ನಿಶಾಮುಖೇ|

07144040c ಅವಧೀತ್ಸಮರೇ ಪುತ್ರಂ ಪಿತಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

07144041a ಪುತ್ರಶ್ಚ ಪಿತರಂ ಮೋಹಾತ್ಸಖಾಯಂ ಚ ಸಖಾ ತಥಾ|

07144041c ಸಂಬಂಧಿನಂ ಚ ಸಂಬಂಧೀ ಸ್ವಸ್ರೀಯಂ ಚಾಪಿ ಮಾತುಲಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕೋಲಾಹಲ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದೇ ತಂದೆಯರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳು
ತಂದೆಯರನ್ನು, ಸಖರು ಸಖರನ್ನು, ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು

ಮತ್ತು ಅಳಿಯರು ಮಾವರನ್ನು ವಧಿಸಿದರು.

07144042a ಸ್ವೇ ಸ್ವಾನ್ವರೇ ಪರಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಿಜಘ್ನುರಿತರೇತರಂ|

07144042c ನಿರ್ಮಯಾದಮಭೂದ್ಯುಧಂ ರಾತ್ರೈ ಘೋರಂ ಭಯಾವಹಂ||

ನಮ್ಮವರು ನಮ್ಮವರನ್ನೇ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೇ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲದ ಆ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧವು ಘೋರವೂ ಭಯಂಕರವೂ ಆಗಿತ್ತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೫

ದ್ರೋಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ (೧-೧೯). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ
ದ್ರುಪಸೇನನ ವಧೆ (೨೦-೨೮). ಸಾತ್ಯಕಿ-ಕರ್ಣರ ಯುದ್ಧ (೨೯-೪೩).
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತಡೆದರು ತಾವು ಷಡ್ರಥರು ಹಿಂದೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಂದು ಸಾತ್ಯಕಿ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದೆಂದು
ಕರ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೪೪-೫೮). ಅರ್ಜುನನನ್ನು
ತಡೆಯಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಕುನಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೫೯-

07145001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07145001a ತಸ್ಮಿನ್ನತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಭಯಾವಹೇ|

07145001c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಂ ಏವಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07145002a ಸಮ್ಯಜಾನೋ ಧನುಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಜ್ಯಾಂ ವಿಕರ್ಷನ್ಪುನಃ ಪುನಃ|

07145002c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ರಥಂ ರುಕ್ಮವಿಭೂಷಿತಂ||

ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಎಳೆಯುತ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೇಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ದ್ರೋಣನ ರಥವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07145003a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ತದಾಯಾಂತಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಂತಚಿಕೀರ್ಷಯಾ|

07145003c ಪರಿವವ್ರುರ್ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಬಯಸಿ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಚಾಲರು ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದರು.

07145004a ತಥಾ ಪರಿವೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಮಾಚಾರ್ಯಸತ್ತಮಂ|

07145004c ಪುತ್ತಾಸ್ತೇ ಸರ್ವತೋ ಯತ್ತಾ ರರಕ್ಷುದ್ರೋಣಮಾಹವೇ||

ಆಚಾರ್ಯಸತ್ತಮ ದ್ರೋಣನು ಹಾಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07145005a ಬಲಾರ್ಣವೌ ತತಸ್ತೌ ತು ಸಮೇಯಾತಾಂ ನಿಶಾಮುಖೇ|

07145005c ವಾತೋದ್ಧೌತೌ ಕ್ಷುಬ್ಧಸತ್ತ್ವೌ ಭೈರವೌ ಸಾಗರಾವಿವ||

ನಿಶಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಎರಡು ಸೇನೆಗಳು ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳ್ಳುವ ಭೈರವ ಸಾಗರಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07145006a ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಪಂಚಭಿಃ ಶರೈಃ|

07145006c ವಿವ್ಯಾಧ ಹೃದಯೇ ತೂರ್ಣಂ ಸಿಂಹನಾದಂ ನನಾದ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಐದು ಶರಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ತಕ್ಷಣವೇ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07145007a ತಂ ದ್ರೋಣಃ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಭಾರತ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07145007c ಚಿಚ್ಚೇದಾನ್ಯೇನ ಭಲ್ಲೇನ ಧನುರಸ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭಂ||

ಭಾರತ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಅವನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07145008a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತು ನಿರ್ವಿದ್ಧೋ ದ್ರೋಣೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

07145008c ಉತ್ಸರ್ಜ್ಯ ಧನುಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಂದಶ್ಯ ದಶನಚ್ಚಿದಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ದ್ರೋಣನಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾದರೋ ಹಲ್ಲುಕಚ್ಚುತ್ತಾ ಬೇಗನೇ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸಾಡಿದನು.

07145009a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07145009c ಆದದೇಽನ್ಯದ್ಧನುಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಂತಚಿಕೀರ್ಷಯಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡಲು ಬಯಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07145010a ವಿಕೃಷ್ಯ ಚ ಧನುಶ್ಚಿತ್ರಮಾಕರ್ಣಾತ್ಪರವೀರಹಾ|

07145010c ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಂತಕರಂ ಘೋರಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾಯಕಂ ತತಃ||

ಪರವೀರಹನು ಆ ಚಿತ್ರಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಘೋರ ಸಾಯಕವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07145011a ಸ ವಿಸೃಷ್ಟೋ ಬಲವತಾ ಶರೋ ಘೋರೋ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07145011c ಭಾಸಯಾಮಾಸ ತತ್ತ್ವೈನ್ಯಂ ದಿವಾಕರ ಇವೋದಿತಃ||

ಮಹಾಮೃಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಲವುಳ್ಳ ಆ ಘೋರ ಶರವು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ದಿವಾಕರನಂತೆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿತು.

07145012a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಶರಂ ಘೋರಂ ದೇವಗಂಧರ್ವಮಾನವಾಃ|

07145012c ಸ್ವಸ್ತು ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಮೋಣಾಯೇತ್ಯಬ್ರುವನ್ವಚಃ||

ರಾಜನ್! ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಘೋರ ಶರವನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-
ಮಾನವರು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

07145013a ತಂ ತು ಸಾಯಕಮಪ್ರಾಪ್ತಮಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07145013c ಕರ್ಣೋ ದ್ವಾದಶಧಾ ರಾಜಂಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಕೃತಹಸ್ತವತ್||

ರಾಜನ್! ಆ ಸಾಯಕವು ಆಚಾರ್ಯನ ರಥವನ್ನು
ತಲುಪುವುದರೊಳಗೇ ಕರ್ಣನು ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಅದನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು
ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07145014a ಸ ಚಿನ್ನೋ ಬಹುಧಾ ರಾಜನ್ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಮಾರಿಷ|

07145014c ನಿಪಪಾತ ಶರಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಿಕ್ಯುತಃ ಕರ್ಣಸಾಯಕೈಃ||

ರಾಜನ್! ಮಾರಿಷ! ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನ ಸಾಯಕದಿಂದ
ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶರವು ತಕ್ಷಣವೇ ಅನೇಕ ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು.

07145015a ಚಿತ್ತ್ವಾ ತು ಸಮರೇ ಬಾಣಂ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07145015c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ರಣೇ ಕರ್ಣೋ ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಬಾಣವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕರ್ಣನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07145016a ಪಂಚಭಿದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ತು ಸ್ವಯಂ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07145016c ಶಲ್ಯಶ್ಚ ನವಭಿರ್ಬಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿದುಃಶಾಸನಸ್ತಥಾ||

07145017a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಪಂಚಭಿಃ|

07145017c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ತ್ವರಿತಾವಿಧ್ಯನ್ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಆಗ ತ್ವರಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರೂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು: ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಐದರಿಂದ, ದ್ರೋಣನು ಏಳರಿಂದ, ಶಲ್ಯನು ಒಂಭತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ದುಃಶಾಸನನು ಮೂರರಿಂದ, ದುರ್ಯೋಧನನು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ, ಮತ್ತು ಶಕುನಿಯು ಐದರಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07145018a ಸ ವಿದ್ಧಃ ಸಪ್ತಭಿರ್ವೀರೈರ್ದ್ರೋಣತ್ರಾಣಾರ್ಥಮಾಹವೇ|

07145018c ಸರ್ವಾನಸಂಭ್ರಮಾದ್ರಾಜನ್ವತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ತಿಭಿಸ್ತಿಭಿಃ|

07145018e ದ್ರೋಣಂ ದ್ರೋಣಿಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ವಿವ್ಯಾಧ ತವ ಚಾತ್ಮಜಂ||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಏಳು ವೀರರಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು. ಅವನು ದ್ರೋಣನನ್ನು, ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು, ಕರ್ಣನನ್ನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07145019a ತೇ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಧನ್ವಿನಾ ತೇನ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪುನರ್ಮೃಧೇ|

07145019c ವಿವ್ಯಧುಃ ಪಂಚಭಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಏಕೈಕೋ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧನ್ವಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಪುನಃ ಬೇಗನೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07145020a ದ್ರುಮಸೇನಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾ|

07145020c ತ್ರಿಭಿಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ದ್ರುಮಸೇನನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಇತರ ಅನ್ಯ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

07145021a ಸ ತು ತಂ ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತ್ರಿಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07145021c ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಧೌತೈಃ ಪ್ರಾಣಾಂತಕರಣೈರ್ಯುಧಿ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾದರೋ ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖಗಳ ಶಿಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಮೊನಚುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಜಿಹ್ಮಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07145022a ಭಲ್ಲೇನಾನೈನ ತು ಪುನಃ ಸುವರ್ಣೋಜ್ಜ್ವಲಕುಂಡಲಂ||

07145022c ಉನ್ನಮಾಥ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದ್ಧ್ರುಮಸೇನಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

ಪುನಃ ಅನ್ಯ ಭಲ್ಲದಿಂದ ವೀರ್ಯವಾನ್ ದ್ರುಮಸೇನನ ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07145023a ತಚ್ಚಿರೋ ನೃಪತದ್ಭೂಮೌ ಸಂದಷ್ಟಾಷ್ಟಪುಟಂ ರಣೇ|

07145023c ಮಹಾವಾತಸಮುದ್ಧೂತಂ ಪಕ್ಷಂ ತಾಲಫಲಂ ಯಥಾ||

ಭಿರುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಪಕ್ಷ ತಾಳೆಯ ಫಲವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಅವುಡುಗಚ್ಚಿದ್ದ ಆ ನೃಪತಿಯ ಶಿರವು ರಣಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07145024a ತಾಂಶ್ಚ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪುನರ್ವೀರಾನ್ವೀರಃ ಸುನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07145024c ರಾಧೇಯಸ್ಯಾಚ್ಚಿನದ್ಭಲ್ಲೈಃ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ||

ವೀರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಆ ವೀರರನ್ನು ಪುನಃ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಯೋಧಿ ರಾಧೇಯನ ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07145025a ನ ತು ತನ್ಮಮೃಷೇ ಕರ್ಣೋ ಧನುಷಶ್ಚೇದನಂ ತಥಾ|

07145025c ನಿಕರ್ತನಮಿವಾತ್ಯುಗ್ರೋ ಲಾಂಗೂಲಸ್ಯ ಯಥಾ ಹರಿಃ||

ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ಬಾಲವು ಕತ್ತರಿಸಿದುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಕರ್ಣನು
ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07145026a ಸೋಽನ್ಯದ್ಧನುಃ ಸಮಾದಾಯ ಕ್ರೋಧರಕ್ತೇಕ್ಷಣಃ ಶ್ವಸನ್|

07145026c ಅಭ್ಯವರ್ಷಚ್ಚ ರೌಘೈಸ್ತಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಮಹಾಬಲಂ||

ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೀರ್ಘ ಉಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ
ಮಹಾಬಲ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೇಲೆ ಶರಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದನು.

07145027a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಕರ್ಣಂ ಸಂರಬ್ಧಂ ತೇ ವೀರಾಃ ಷಡ್ರಥರ್ಷಭಾಃ|

07145027c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಪುತ್ರಂ ತ್ವರಿತಾಃ ಪರಿವವ್ರುರ್ ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಕರ್ಣನು ಕುಪಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಆರು ವೀರ ರಥರ್ಷಭರು
(ದ್ರೋಣ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ದುರ್ಯೋಧನ, ಶಲ್ಯ, ದುಃಶಾಸನ ಮತ್ತು
ಶಕುನಿ) ತ್ವರೇಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಪುತ್ರನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07145028a ಷಣ್ಣಾಂ ಯೋಧಪ್ರವೀರಾಣಾಂ ತಾವಕಾನಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತಂ|

07145028c ಮೃತ್ಯೋರಾಸ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮಂಸ್ಮಹಿ||

ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಆ ಆರು ಯೋಧಪ್ರವೀಣರಿಂದ ಎದುರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನೇ ತಲುಪಿದ್ದಾನೆಂದು
ನಮಗನ್ನಿಸಿತ್ತು.

07145029a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದಾಶಾಹೋರ್ವಿಕಿರಂ ಶರಾನ್|

07145029c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶರಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ದಾಶಾರ್ಹ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಪರಾಕ್ರಾಂತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

07145030a ತಮಾಯಾಂತಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07145030c ರಾಧೇಯೋ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯದಜಿಹ್ಮಗೈಃ||

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ರಾಧೇಯನು ಹತ್ತು ಜಿಹ್ಮಗ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07145031a ತಂ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಮಹಾರಾಜ ವಿವ್ಯಾಧ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ

07145031c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವವೀರಾಣಾಂ ಮಾ ಗಾಸ್ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸರ್ವ ವೀರರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ “ಹೋಗಬೇಡ ! ನಿಲ್ಲು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07145032a ಸ ಸಾತ್ಯಕೇಸ್ತು ಬಲಿನಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07145032c ಆಸೀತ್ಸಮಾಗಮೋ ಘೋರೋ ಬಲಿವಾಸವಯೋರಿವ||

ಬಲಶಾಲೀ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಕರ್ಣರ ಆ ಸಮಾಗಮವು ಬಲಿ-ವಾಸವರ ಸಮಾಗಮದಂತೆ ಘೋರವಾಗಿತ್ತು.

07145033a ತ್ರಾಸಯಂಸ್ತಲಘೋಷೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಃ|

07145033c ರಾಜೀವಲೋಚನಂ ಕರ್ಣಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯತ||

ಚಪ್ಪಾಳೆ ಘೋಷದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ರಾಜೀವಲೋಚನ ಕರ್ಣನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07145034a ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಘೋಷೇಣ ಧನುಷೋ ವಸುಧಾಂ ಬಲೀ|

07145034c ಸೂತಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಾಜ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯೋಧಯತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಧನುರ್ಘೋಷದಿಂದ ವಸುಧೆಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂತೆ ಬಲಶಾಲೀ ಸೂತಪುತ್ರನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆದನು.

07145035a ವಿಪಾಠಕರ್ಣಿ ನಾರಾಚೈರ್ವತ್ಸದಂತೈಃ ಕ್ಷುರೈರಪಿ|

07145035c ಕರ್ಣಃ ಶರಶತ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಶೈನೇಯಂ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯತ||

ವಿಪಾಠ, ಕರ್ಣಿ, ನಾರಾಚ, ವತ್ಸದಂತ ಮತ್ತು ಕ್ಷುರಗಳೆಂಬ ನೂರಾರು
ಶರಗಳಿಂದ ಕರ್ಣನು ಶೈನೇಯನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07145036a ತಥೈವ ಯುಯುಧಾನೋಽಪಿ ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಪ್ರವರೋ ರಥಃ|

07145036c ಅಭ್ಯವರ್ಷ ಚ್ಚರೈಃ ಕರ್ಣಂ ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವತ್ಸಮಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ವೃಷ್ಟಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥ ಯುಯುಧಾನನು ಕೂಡ ಶರಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಯುದ್ಧವು ಸರಿಸಮನಾಗಿತ್ತು.

07145037a ತಾವಕಾಶ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ಕರ್ಣಪುತ್ರಶ್ಚ ದಂಶಿತಃ|

07145037c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ವಿವ್ಯಧುಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಮಂತಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ತಕ್ಷಣ ನಿನ್ನವರೂ ಕವಚಧಾರಿ ಕರ್ಣಪುತ್ರನೂ
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07145038a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯ್ ತೇಷಾಂ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚಾಭಿಭೋ|

07145038c ಅವಿಧ್ಯತ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವೃಷಸೇನಂ ಸ್ತನಾಂತರೇ||

ವಿಭೋ ! ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕರ್ಣನ ಮತ್ತು ಅವರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ವೃಷಸೇನನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಕ್ಕೆ
ಹೊಡೆದನು.

07145039a ತೇನ ಬಾಣೇನ ನಿರ್ವಿದ್ಧೋ ವೃಷಸೇನೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07145039c ನ್ಯಪತತ್ಸ ರಥೇ ಮೂಢೋ ಧನುರುತ್ಸೃಜ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಅವನ ಬಾಣದಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ವೀರ್ಯವಾನ್

ವೃಷಸೇನನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸುಟು ರಥದಮೇಲೆ
ಕುಸಿದುದಿದ್ದನು.

07145040a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಹತಂ ಮತ್ವಾ ವೃಷಸೇನಂ ಮಹಾರಥಃ|

07145040c ಪುತ್ರಶೋಕಾಭಿಸಂತಪ್ತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತ್ಯಪೀಡಯತ್||

ಆಗ ವೃಷಸೇನನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ
ಸಂತಪ್ತನಾದ ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ
ಪೀಡಿಸಿದನು.

07145041a ಪೀಡ್ಯಮಾನಸ್ತು ಕರ್ಣೇನ ಯುಯುಧಾನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07145041c ವಿವ್ಯಾಧ ಬಹುಭಿಃ ಕರ್ಣಂ ತ್ವರಮಾಣಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕರ್ಣನಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾರಥ ಯುಯುಧಾನನು ತ್ವರಮಾಡಿ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07145042a ಸ ಕರ್ಣಂ ದಶಭಿರ್ವಿದ್ಧ್ವಾ ವೃಷಸೇನಂ ಚ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07145042c ಸಹಸ್ತಾವಾಪಧನುಷೀ ತಯೋಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಸಾತ್ವತಃ||

ಸಾತ್ವತನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ ಮತ್ತು ವೃಷಸೇನನನ್ನು ಏಳರಿಂದ
ಹೊಡೆದು ಅವರ ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07145043a ತಾವನ್ಯೇ ಧನುಷೀ ಸಜ್ಯೇ ಕೃತ್ವಾ ಶತ್ರುಭಯಂಕರೇ|

07145043c ಯುಯುಧಾನಮವಿಧ್ಯೇತಾಂ ಸಮಂತಾನ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅವರು ಶತ್ರುಭಯಂಕರ ಅನ್ಯ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಯುಯುಧಾನನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದರು.

07145044a ವರ್ತಮಾನೇ ತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ವೀರವರಕ್ಷಯೇ|

07145044c ಅತೀವ ಶುಶ್ರುವೇ ರಾಜನ್ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಮಹಾಸ್ವನಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ವೀರವರಕ್ಷಯ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ನಾವು
ಗಾಂಡೀವದ ಅತೀವ ಮಹಾಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು.

07145045a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ರಥನಿರ್ಘೋಷಂ ಗಾಂಡೀವಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ವನಂ|

07145045c ಸೂತಪುತ್ರೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ದಯೋರ್ಧನಮಿದಂ ವಚಃ||

ರಾಜನ್! ರಥನಿರ್ಘೋಷವನ್ನೂ ಗಾಂಡೀವ ನಿಸ್ವನವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ
ಸೂತಪುತ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07145046a ಏಷ ಸರ್ವಾಂ ಶಿಬೀನ್ ಹತ್ವಾ ಮುಖ್ಯಶಶ್ಚ ನರರ್ಷಭಾನ್|

07145046c ಪೌರವಾಂಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾನ್ಗಾಂಡೀವನಿನದೋ ಮಹಾನ್||

07145047a ಶ್ರುಯತೇ ರಥಘೋಷಶ್ಚ ವಾಸವಸ್ಯೇವ ನರ್ದತಃ|

07145047c ಕರೋತಿ ಪಾಂಡವೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ಕರ್ಮೌಪಯಿಕಮಾತ್ಮನಃ||

“ಇಗೋ! ಸರ್ವ ಶಿಬಿಗಳನ್ನೂ, ನರರ್ಷಭ ಮುಖ್ಯರನ್ನೂ, ಮಹೇಷ್ಟಾಸ
ಪೌರವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು,
ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವನ ರಥಘೋಷವು
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಪಾಂಡವನು ತನಗೆ ಅನುರೂಪ ಕರ್ಮವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07145048a ಏಷಾ ವಿದೀರ್ಯತೇ ರಾಜನ್ಯಹುಧಾ ಭಾರತೀ ಚಮೂಃ|

07145048c ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ನಾವತಿಷ್ಠಂತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ರಾಜನ್! ಇವನು ಭಾರತೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಾಗಿ
ಸೀಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಚದುರಿಹೋದ ಸೇನೆಗಳು ಎಂದೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

07145049a ವಾತೇನೇವ ಸಮುದ್ಧೃತಮಭ್ರಜಾಲಂ ವಿದೀರ್ಯತೇ|

07145049c ಸವ್ಯಸಾಚಿನಮಾಸಾದ್ಯ ಭಿನ್ನಾ ನೌರಿವ ಸಾಗರೇ||

ಸವ್ಯಸಾಚಿಯ ಧಾಳಿಯಿಂದ ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಸಾಗರದಂತೆ
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡ ಸೇನೆಯು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತುಂಡಾದ
ನೌಕೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

07145050a ದ್ರವತಾಂ ಯೋಧಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಗಾಂಡೀವಪ್ರೇಷಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07145050c ವಿದ್ಧಾನಾಂ ಶತಶೋ ರಾಜಂ ಶ್ರುಯತೇ ನಿನದೋ ಮಹಾನ್|

ರಾಜನ್! ಗಾಂಡೀವದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಯೋಧಮುಖ್ಯರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಾ ನಿನಾದವು
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

07145050e ನಿಶೀರ್ಥೇ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಸ್ತನಯಿತ್ನೋರಿವಾಂಬರೇ||

07145051a ಹಾಹಾಕಾರರವಾಂಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹನಾದಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್|

07145051c ಶೃಣು ಶಬ್ದಾನ್ಬಹುವಿಧಾನರ್ಜುನಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಮೇಘಗಳ
ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಅರ್ಜುನನ ರಥದ ಬಳಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಹಾಹಾಕಾರ
ಕೂಗುಗಳು ಮತ್ತು ಪುಷ್ಕಲ ಸಿಂಹನಾದಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

07145052a ಅಯಂ ಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸಾತ್ವತಾಧಮಃ|

07145052c ಇಹ ಚೇಲ್ಲಭ್ಯತೇ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಕೃತ್ಸ್ಮಾಂ ಜೇಷ್ಠಾಮಹೇ ಪರಾನ್||

ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಸಾತ್ವತಾಧಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು
ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಾನಾದರೆ ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವು
ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆವು.

07145053a ಏಷ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ದ್ರೋಣೇನ ಸಂಗತಃ|

07145053c ಸರ್ವತಃ ಸಂವೃತೋ ಯೋಧ್ಯ ರಾಜನ್ಪುರುಷಸತ್ತಮೈಃ||

ರಾಜನ್ ! ಈ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಪುತ್ರನು ಸುತ್ತಲೂ ಪುರುಷಸತ್ತಮ
ಯೋಧರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07145054a ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಯದಿ ಹನ್ಯಾಮೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪಾರ್ಷತಂ|

07145054c ಅಸಂಶಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಧ್ರುವೋ ನೋ ವಿಜಯೋ ಭವೇತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷತ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನಾವು ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ವಿಜಯವು ನಿಶ್ಚಯ.
ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

07145055a ಸೌಭದ್ರವದಿಮೌ ವೀರೌ ಪರಿವಾರ್ಯ ಮಹಾರಥೌ|

07145055c ಪ್ರಯತಾಮೋ ಮಹಾರಾಜ ನಿಹಂತುಂ ವೃಷ್ಟಿಪಾರ್ಷ್ವತೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ವೃಷ್ಟಿ-
ಪಾರ್ಷ್ವತ ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಸುತ್ತುವರೆದು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.

07145056a ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಪುರೋಽಭ್ಯೇತಿ ದ್ರೋಣಾನೀಕಾಯ ಭಾರತ|

07145056c ಸಂಸಕ್ತಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಬಹುಭಿಃ ಕುರುಪುಂಗವೈಃ||

ಭಾರತ ! ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅನೇಕ ಕುರುಪುಂಗವರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು
ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯ ಬಳಿ ಮುಂದುವರೆದು ಬರುತ್ತಾನೆ.

07145057a ತತ್ರ ಗಚ್ಛಂತು ಬಹವಃ ಪ್ರವರಾ ರಥಸತ್ತಮಾಃ|

07145057c ಯಾವತ್ಪಾರ್ಥೋ ನ ಜಾನಾತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಬಹುಭಿರ್ವೃತಂ||

ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅನೇಕರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು
ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅನೇಕ ರಥಸತ್ತಮ ಪ್ರವರರು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಲಿ.

07145058a ತೇ ತ್ವರಧ್ವಂ ಯಥಾ ಶೂರಾಃ ಶರಾಣಾಂ ಮೋಕ್ಷಣೇ ಭೃಶಂ|

07145058c ಯಥಾ ತೂರ್ಣಂ ವ್ರಜತ್ಯೇಷ ಪರಲೋಕಾಯ ಮಾಧವಃ||

ಶೂರರು ಬಹಳ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಶರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಬೇಗನೆ
ಈ ಮಾಧವನನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡೋಣ !”

07145059a ಕರ್ಣಸ್ಯ ಮತಮಾಜ್ಞಾಯ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಪ್ರಾಹ ಸೌಬಲಂ|

07145059c ಯಥೇಂದ್ರಃ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಮಾಹ ವಿಷ್ಣುಂ ಯಶಸ್ವಿನಂ||

ರಾಜನ್! ಕರ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಯಶಸ್ವಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸೌಬಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07145060a ವೃತಃ ಸಹಸ್ರೈರ್ದಶಭಿರ್ಗಜಾನಾಮನಿವರ್ತಿನಾಂ|

07145060c ರಥೈಶ್ಚ ದಶಸಾಹಸ್ರೈರ್ವೃತೋ ಯಾಹಿ ಧನಂಜಯಂ||

“ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿಂದಿರುಗದೇ ಇದ್ದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳಿಂದಲೂ ಆವೃತನಾಗಿ ಧನಂಜಯನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು.

07145061a ದುಃಶಾಸನೋ ದುರ್ವಿಷಹಃ ಸುಬಾಹುದುಷ್ಪಧರ್ಷಣಃ|

07145061c ಏತೇ ತ್ವಾಮನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಪತ್ತಿಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಾಃ||

ಅನೇಕ ಪದಾತಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದುಃಶಾಸನ, ದುರ್ವಿಷಹ, ಸುಬಾಹು ಮತ್ತು ದುಷ್ಪಧರ್ಷಣರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

07145062a ಜಹಿ ಕೃಷ್ಣೌ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಚ ಮಾತುಲ|

07145062c ನಕುಲಂ ಸಹದೇವಂ ಚ ಭೀಮಸೇನಂ ಚ ಭಾರತ||

ಮಾವ! ಮಾಹಾಬಾಹೋ! ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರನ್ನೂ, ಭಾರತ ಧರ್ಮರಾಜ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸು!

07145063a ದೇವಾನಾಮಿವ ದೇವೇಂದ್ರೇ ಜಯಾಶಾ ಮೇ ತ್ವಯಿ ಸ್ಥಿತಾ|

07145063c ಜಹಿ ಮಾತುಲ ಕೌಂತೇಯಾನಸುರಾನಿವ ಪಾವಕಿಃ||

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಜಯದ

ಭರವಸೆಯನ್ನಿಡುವಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಭರವಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.
ಮಾವ ! ಪಾವಕಿಯು ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕೌಂತೇಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸು !”

07145064a ಏವಮುಕ್ತೋ ಯಯೌ ಪಾರ್ಥಾನ್ಪುತ್ರೇಣ ತವ ಸೌಬಲಃ|

07145064c ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ತವ ಪುತ್ರೈಸ್ತಥಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸೌಬಲನು ಮಹಾ
ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಪಾರ್ಥರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

07145065a ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ತವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ದಿಧಕ್ಷುಃ ಪಾಂಡುನಂದನಾನ್|

07145065c ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ತಾವಕಾನಾಂ ಪರೈಃ ಸಹ||

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಅವನು ಪಾಂಡುನಂದನರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು.
ಆಗ ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07145066a ಪ್ರಯಾತೇ ಸೌಬಲೇ ರಾಜನ್ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ|

07145066c ಬಲೇನ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ತು ಸಾತ್ವತಂ||

07145067a ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸ್ವ ರಿತಂ ಯುದ್ಧೇ ಕಿರಂ ಶರಶತಾನ್ಬಹೂನ್|

ರಾಜನ್ ! ಸೌಬಲನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋಗಲು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಮಹಾ ಬಲದೊಂದಿಗೆ
ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಅನೇಕ ನೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಎರಚಿದನು.

07145067c ತಥೈವ ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

07145068a ಮಹದ್ಯುದ್ಧಂ ತದಾಸೀತ್ತು ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಿಶಿ ಭಾರತ|

07145068c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಶೂರೇಣ ಪಾಂಚಾಲೈಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು. ಭಾರತ ! ದ್ರೋಣನಿಗಾಗಿ ಆ ರಾತ್ರಿ ಮಹಾತ್ಮ ಶೂರ ಪಾಂಚಾಲ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವಣಿ

ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ

ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾನಲ್ಪತ್ವೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೬

ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಪರಾಕ್ರಮ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಾಜಯ (೧-೨೪).

ಶಕುನಿ-ಅರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ; ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಪರಾಭವ (೨೫-೪೧).

ದ್ರೋಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ; ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಪರಾಕ್ರಮ (೪೨-೫೧).

07146001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07146001a ತತಸ್ತೇ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಸರ್ವೇ ತ್ವರಿತಾ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಃ|

07146001c ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಾಃ ಸಂರಬ್ಧಾ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ನಿನ್ನವರಾದ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದರೆಲ್ಲರೂ ರೋಷಗೊಂಡು ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದರು.

07146002a ತೇ ರಥೈಃ ಕಲ್ಪಿತೈ ರಾಜನ್ ಹೇಮರೂಪ್ಯವಿಭೂಷಿತೈಃ|

07146002c ಸಾದಿಭಿಶ್ಚ ಗಜೈಶ್ಚೈವ ಪರಿವಪುಃ ಸ್ಮ ಸಾತ್ವತಂ||

ರಾಜನ್! ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಥಗಳ ಮೇಲೆ, ಕುದುರೆ-ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅವರು ಸಾತ್ವತನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07146003a ಅಥೈನಂ ಕೋಷ್ಠಕೀಕೃತ್ಯ ಸರ್ವ ತಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

07146003c ಸಿಂಹನಾದಾಂಸ್ತದಾ ಚಕ್ರುಸ್ತರ್ಜಯಂತಃ ಸ್ಮ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

ಆ ಮಹಾರಥರೆಲ್ಲರೂ ಕೋಟಿಯಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿಂಹನಾದಗೈಯುತ್ತಾ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07146004a ತೇಽಭ್ಯವರ್ಷಂ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ|

07146004c ತ್ವರಮಾಣಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಮಾಧವಸ್ಯ ವಧೈಷಿಣಃ||

ಮಾಧವನ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಅವರು ಮಹಾವೀರ್ಯದಿಂದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳನ್ನು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸಿದರು.

07146005a ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತತಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶೈನೇಯಃ ಪರವೀರಹಾ|

07146005c ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ರಮುಂಚಸ್ವಿಶಿಖಾನ್ಬಹೂನ್||

ಅವರು ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಪರವೀರಹ
ಮಹಾಬಾಹು ಶೈನೇಯನು ಅನೇಕ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07146006a ತತ್ರ ವೀರೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸಾತ್ಯಕೀರ್ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07146006c ನಿಚಕರ್ತ ಶಿರಾಂಸ್ಯುಗೈಃ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಅಲ್ಲಿ ವೀರ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಯುಧ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ಯಕೀಯು ಉಗ್ರ
ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಅವರ ಶಿರಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07146007a ಹಸ್ತಿಹಸ್ತಾನ್ ಹಯಗ್ರೀವಾನ್ಬಾಹೂನಪಿ ಚ ಸಾಯುಧಾನ್|

07146007c ಕ್ಷುರಪೈಃ ಪಾತಯಾಮಾಸ ತಾವಕಾನಾಂ ಸ ಮಾಧವಃ||

ಆ ಮಾಧವನು ನಿನ್ನವರ ಆನೆಗಳ ಸೊಂಡಿಲುಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳ
ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಆಯುಧಧಾರಿಗಳ ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷುರಪ್ರಗಳಿಂದ
ಬೀಳಿಸಿದನು.

07146008a ಪತಿತ್ಯೈಶ್ಚಾಮರೈಶ್ಚೈವ ಶ್ವೇತಚ್ಚತ್ರೈಶ್ಚ ಭಾರತ|

07146008c ಬಭೂವ ಧರಣೀ ಪೂರ್ಣಾ ನಕ್ಷತ್ರೈರ್ಧ್ಯೌರಿವ ಪ್ರಭೋ||

ಭಾರತ! ಪ್ರಭೋ! ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಚಾಮರಗಳಿಂದ, ಶ್ವೇತಚತ್ರಗಳಿಂದ
ಧರಣಿಯು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆಕಾಶದಂತಾಯಿತು.

07146009a ತೇಷಾಂ ತು ಯುಯುಧಾನೇನ ಯುಧ್ಯತಾಂ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

07146009c ಬಭೂವ ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದಃ ಪ್ರೇತಾನಾಮಿವ ಕ್ರಂದತಾಂ||

ಭಾರತ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುಯುಧಾನನೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಡೆದ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಪ್ರೇತಗಳ
ಆಕ್ರಂದನದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07146010a ತೇನ ಶಬ್ದೇನ ಮಹತಾ ಪೂರಿತಾಸೀದ್ವಸುಂಧರಾ|

07146010c ರಾತ್ರಿಃ ಸಮಭವಚ್ಚೈವ ತೀವ್ರರೂಪಾ ಭಯಾವಹಾ||

ಆ ಮಹಾಶಬ್ದದಿಂದ ವಸುಂಧರೆಯು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ರಾತ್ರಿಯೂ
ಕೂಡ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ತೀವ್ರರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತು.

07146011a ದೀರ್ಯಮಾಣಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುಯುಧಾನಶರಾಹತಂ|

07146011c ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ವಿಪುಲಂ ನಾದಂ ನಿಶೀರ್ಥೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

07146012a ಸುತಸ್ತವಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನಾರಥಿಂ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07146012c ಯತ್ರೈಷ ಶಬ್ದಸ್ತತ್ರಾಶ್ವಾಂಶ್ಚೋದಯೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್ ! ಯುಯುಧಾನನ ಶರಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ತನ್ನ ಬಲವು
ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ನಿಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ
ರೋಮಹರ್ಷಣ ವಿಪುಲ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಸಾರಥಿಗೆ “ಎಲ್ಲಿಂದ ಈ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸು !” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು.

07146013a ತೇನ ಸಂಚೋದ್ಯಮಾನಸ್ತು ತತಸ್ತಾಂಸ್ತುರಗೋತ್ತಮಾನ್|

07146013c ಸೂತಃ ಸಂಚೋದಯಾಮಾಸ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವನಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಂಡು ಸೂತನು ಆ ಉತ್ತಮ ತುರುಗಳನ್ನು
ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಕಡೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

07146014a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ದೃಢಧನ್ವಾ ಜಿತಕ್ಲಮಃ|

07146014c ಶೀಘ್ರಹಸ್ತಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧೀ ಯುಯುಧಾನಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ದೃಢಧನ್ವಿ ಜಿತಕ್ಲಮ ಶೀಘ್ರಹಸ್ತ ಚಿತ್ರಯೋಧೀ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುಯುಧಾನನ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಮಾಡಿದನು.

07146015a ತತಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರ್ಮಾಂಸಶೋಣಿತಭೋಜನೈಃ|

07146015c ದುರ್ಯೋಧನಂ ದ್ವಾದಶಭಿರ್ಮಾಧವಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃತ||

ಆಗ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಮಾಂಸ-ರಕ್ತಗಳೇ
ಭೋಜನವಾಗಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮಾಧವನು
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07146016a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತೇನ ತಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಏವಾದಿತಃ ಶರೈಃ|

07146016c ಶೈನೇಯಂ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪ್ರತ್ಯವಿಧೃದಮರ್ಷಿತಃ||

ತಾನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಮೊದಲೇ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ
ಶೈನೇಯನನ್ನು ಕೋಪಗೊಂಡ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07146017a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಮಾಕುಲಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07146017c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಾರತಾನಾಂ ಚ ದಾರುಣಂ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರೇಲ್ಲರ ಮತ್ತು ಭಾರತರ ದಾರುಣ
ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07146018a ಶೈನೇಯಸ್ತು ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ|

07146018c ಸಾಯಕಾನಾಮಶೀತ್ಯಾ ತು ವಿವ್ಯಾಧೋರಸಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಶೈನೇಯನಾದರೋ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ
ಮಹಾರಥನ ಎದೆಗೆ ಹರಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07146019a ತತೋಽಸ್ಯ ವಾಹಾನ್ಸಮರೇ ಶರೈರ್ನಿನೈ ಯಮಕ್ಷಯಂ|

07146019c ಸಾರಥಿಂ ಚ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಪಾತಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಣಾ||

ಅಗ ಅವನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣವೇ ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ರಥದಿಂದ
ಕೆಡವಿದನು.

07146020a ಹತಾಶ್ವೇ ತು ರಥೇ ತಿಷ್ಠನ್ಪುತ್ರಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07146020c ಮುಮೋಚ ನಿಶಿತಾನ್ಬಾಣಾಂ ಶೈನೇಯಸ್ಯ ರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕುದುರೆಗಳು ಹತರಾದ ರಥದ ಮೇಲೆಯೇ
ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಗನು ಶೈನೇಯನ ರಥದ ಕಡೆ ನಿಶಿತ
ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07146021a ಶರಾನ್ವಂಚಾಶತಸ್ತಾಂಸ್ತು ಶೈನೇಯಃ ಕೃತಹಸ್ತವತ್|

07146021c ಚಿಚ್ಚೇದ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವೇಷಿತಾಂಸ್ತನಯೇನ ತೇ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಆ ಐವತ್ತು ಶರಗಳನ್ನು ಕೃತಹಸ್ತ
ಶೈನೇಯನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07146022a ಅಥಾಪರೇಣ ಭಲ್ಲೇನ ಮುಷ್ಟಿದೇಶೇ ಮಹದ್ಧನುಃ|

07146022c ಚಿಚ್ಚೇದ ರಭಸೋ ಯುದ್ಧೇ ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಭಲ್ಲದಿಂದ ರಭಸವಾಗಿ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುಷ್ಟಿದೇಶದಲ್ಲಿ
ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07146023a ವಿರಥೋ ವಿಧನುಷ್ಕಶ್ಚ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಃ ಪ್ರಭುಃ|

07146023c ಆರುರೋಹ ರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಭಾಸ್ವರಂ ಕೃತವರ್ಮಣಃ||

ವಿರಥನಾದ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರ ಪ್ರಭುವು
ತಕ್ಷಣವೇ ಕೃತವರ್ಮನ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಥವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡನು.

07146024a ದುರ್ಯೋಧನೇ ಪರಾವೃತ್ತೇ ಶೈನೇಯಸ್ತವ ವಾಹಿನೀಂ|

07146024c ದ್ರಾವಯಾಮಾಸ ವಿಶಿಖೈರ್ನಿಶಾಮಧ್ಯೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದುರ್ಯೋಧನನು ಪರಾಜಿತನಾಗಲು ಶೈನೇಯನು ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಆ ರಾತ್ರಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ
ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದನು.

07146025a ಶಕುನಿಶ್ಚಾರ್ಜುನಂ ರಾಜನ್ವರಿವಾರ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

07146025c ರಥೈರನೇಕಸಾಹಸೈರ್ಗಜೈಶ್ಚೈವ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07146025e ತಥಾ ಹಯಸಹಸೈಶ್ಚ ತುಮುಲಂ ಸರ್ವತೋಽಕರೋತ್||

ರಾಜನ್! ಶಕುನಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದನು. ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ರಥಗಳಿಂದ, ಸಹಸ್ರಾರು ಆನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಸಹಸ್ರಾರು ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

07146026a ತೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಿಕಿರಂತೋಽರ್ಜುನಂ ಪ್ರತಿ|

07146026c ಅರ್ಜುನಂ ಯೋಧಯಂತಿ ಸ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

ಕಾಲಚೋದಿತ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07146027a ತಾನ್ಯರ್ಜುನಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಥವಾರಣವಾಜಿನಾಂ|

07146027c ಪ್ರತ್ಯವಾರಯದಾಯಸ್ತಃ ಪ್ರಕುರ್ವನ್ವಿಪುಲಂ ಕ್ಷಯಂ||

ಬಳಲಿದ್ದರೂ ಅರ್ಜುನನು ವಿಪುಲ ಕ್ಷಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಸಹಸ್ರಾರು ರಥ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07146028a ತತಸ್ತು ಸಮರೇ ಶೂರಃ ಶಕುನಿಃ ಸೌಬಲಸ್ತದಾ|

07146028c ವಿವ್ಯಾಧ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈರರ್ಜುನಂ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶೂರ ಶಕುನಿ ಸೌಬಲನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅರ್ಜುನನನ್ನು

ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07146029a ಪುನಶ್ಚೈವ ಶತೇನಾಸ್ಯ ಸಂರುರೋಧ ಮಹಾರಥಂ|

07146029c ತಮರ್ಜುನಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ವಿವ್ಯಾಧ ಯುಧಿ ಭಾರತ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪುನಃ ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಮಹಾರಥನನ್ನು ಮುಂದೆಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದನು. ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07146030a ಅಥೇತರಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಂಸ್ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿರವಿದ್ಯತ|

07146030c ಸಂವಾಯ್ ತಾನ್ಬಾಣಗಣೈರ್ಯುಧಿ ರಾಜನ್ಧನಂಜಯಃ|

07146030e ಅವಧೀತ್ತಾವಕಾನ್ಯೋಧಾನ್ವಜ್ರಪಾಣಿರಿವಾಸುರಾನ್||

ಇತರ ಮಹೇಷ್ವಾಸರನ್ನೂ ಅವನು ಮೂರು ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ರಾಜನ್! ಅವರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಣಗಳಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಧನಂಜಯನು ವಜ್ರಪಾಣಿಯು ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07146031a ಭುಜೈಶ್ಚಿನ್ವೈರ್ಮಹಾರಾಜ ಶರೀರೈಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07146031c ಸಮಾಸ್ತೀರ್ಣಾ ಧರಾ ತತ್ರ ಬಭೌ ಪುಷ್ಪೈರಿವಾಚಿತಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹರಡಿಹೋಗಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಾರು ಭುಜಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07146032a ಸ ವಿದ್ವಾ ಶಕುನಿಂ ಭೂಯಃ ಪಂಚಭಿರ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07146032c ಉಲೂಕಂ ತ್ರಿಭಿರಾಜಘ್ನೇ ತ್ರಿಭಿರೇವ ಮಹಾಯಸೈಃ||

ಶಕುನಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಐದು ನತಪರ್ವಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಅವನು
ಉಲೂಕನನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಮಹಾಯಸಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07146033a ತಮುಲೂಕಸ್ತಥಾ ವಿದ್ವಾ ವಾಸುದೇವಮತಾಡಯತ್|

07146033c ನನಾದ ಚ ಮಹಾನಾದಂ ಪೂರಯನ್ವಸುಧಾತಲಂ||

ಆಗ ಉಲೂಕನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು
ವಸುಧಾತಲವನ್ನು ತುಂಬಿಬಿಡುವಂತೆ ಮಹಾನಾದಗೈದನು.

07146034a ಅರ್ಜುನಸ್ತು ದ್ರುತಂ ಗತ್ವಾ ಶಕುನೇರ್ಧನುರಾಚ್ಚಿನತ್|

07146034c ನಿನ್ಯೇ ಚ ಚತುರೋ ವಾಹಾನ್ಯಮಸ್ಯ ಸದನಂ ಪ್ರತಿ||

ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಮುಂದುವರೆದು ಶಕುನಿಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಯಮಸದನದ ಕಡೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07146035a ತತೋ ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ಸೌಬಲೋ ಭರತರ್ಷಭ|

07146035c ಉಲೂಕಸ್ಯ ರಥಂ ತೂರ್ಣಮಾರುರೋಹ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಸೌಬಲನು
ಬೇಗನೇ ಉಲೂಕನ ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07146036a ತಾವೇಕರಥಮಾರೂಢೌ ಪಿತಾಪುತ್ರೌ ಮಹಾರಥೌ|

07146036c ಪಾರ್ಥಂ ಸಿಷಿಚತುರ್ಬಾಣೈರ್ಗಿರಿಂ ಮೇಘಾವಿವೋತ್ತಿತೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಪಿತಾ-ಪುತ್ರ ಮಹಾರಥರೂ ಒಂದೇ ರಥವನ್ನೇರಿ
ಮೇಲೆದ್ದ ಮೋಡಗಳು ಗಿರಿಯಮೇಲೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದರು.

07146037a ತೌ ತು ವಿದ್ಧ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಡವೋ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07146037c ವಿದ್ರಾವಯಂಸ್ತವ ಚಮೂಂ ಶತಶೋ ವ್ಯಧಮಚ್ಚರೈಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾಂಡವನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಓಡಿಸಿದನು.

07146038a ಅನಿಲೇನ ಯಥಾಭ್ರಾಣಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಸಮಂತತಃ|

07146038c ವಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ತಥಾ ರಾಜನ್ಬಲಾನ್ಯಾಸನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ರಾಜನ್ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ
ಚದುರಿ ಹೋಗುವವೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಛಿದ್ರಛಿದ್ರವಾಗಿ
ಒಡೆದುಹೋಯಿತು.

07146039a ತದ್ಬಲಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಧ್ಯಮಾನಂ ತಥಾ ನಿಶಿ|

07146039c ಪ್ರದುದ್ರಾವ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಂ ಭಯಾರ್ದಿತಂ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ! ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಯು
ಭಯಾರ್ದಿತಗೊಂಡು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07146040a ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ವಾಹಾನ್ಸಮರೇ ಚೋದಯಂತಸ್ತಥಾಪರೇ|

07146040c ಸಂಭ್ರಾಂತಾಃ ಪರ್ಯಧಾವಂತ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಮಸಿ ದಾರುಣೇ||

ಆ ದಾರುಣ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಂಭ್ರಾಂತರಾಗಿ
ವಾಹನಗಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07146041a ವಿಜಿತ್ಯ ಸಮರೇ ಯೋಧಾಂಸ್ತಾವಕಾನ್ಭರತರ್ಷಭ|

07146041c ದಧ್ಮತುರ್ಮುದಿತೌ ಶಂಖೌ ವಾಸುದೇವಧನಂಜಯೌ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಯೋಧರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ
ಮುದಿತರಾದ ವಾಸುದೇವ-ಧನಂಜಯರು ಶಂಖಗಳನ್ನು
ಮೊಳಗಿಸಿದರು.

07146042a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈಃ|

07146042c ಚಿಚ್ಚೇದ ಧನುಷಸ್ತೂರ್ಣಂ ಜ್ಯಾಂ ಶರೇಣ ಶಿತೇನ ಹ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮೂರು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದು ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಶಿತ ಶರದಿಂದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸಿನ
ಮೌರ್ವಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07146043a ತನ್ನಿಧಾಯ ಧನುರ್ನಿಡೇ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನಃ|

07146043c ಆದದೇಽನ್ಯದ್ಧನುಃ ಶೂರೋ ವೇಗವತ್ಸಾರವತ್ತರಂ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯಮರ್ದನ ಶೂರ ದ್ರೋಣನು ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು
ಇನ್ನೊಂದು ವೇಗಶಾಲಿ ಭಾರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07146044a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಸಪ್ತಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07146044c ಸಾರಥಿಂ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈ ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಏಳು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07146045a ತಂ ನಿವಾರ್ಯ ಶರೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07146045c ವ್ಯಥಮತ್ಕೌರವೀಂ ಸೇನಾಂ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅವನನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ತಕ್ಷಣವೇ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಕೌರವೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ವಧಿಸಿದನು.

07146046a ವಧ್ಯಮಾನೇ ಬಲೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07146046c ಪ್ರಾವರ್ತತ ನದೀ ಘೋರಾ ಶೋಣಿತೌಘತರಂಗಿಣೀ||

ಮಾರಿಷ! ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯು ಹಾಗೆ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಘೋರ ರಕ್ತದ ಅಲೆಗಳುಳ್ಳ ನದಿಯೇ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು.

07146047a ಉಭಯೋಃ ಸೇನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ನರಾಶ್ವದ್ವಿಪವಾಹಿನೀ|

07146047c ಯಥಾ ವೈತರಣೀ ರಾಜನ್ಯಮರಾಷ್ಟ್ರ ಪುರಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜನ್! ಯಮರಾಷ್ಟ್ರ ಪುರದ ಬಳಿ ವೈತರಣಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನರ-ಅಶ್ವ-ಗಜಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07146048a ದ್ರಾವಯಿತ್ವಾ ತು ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07146048c ಅತ್ಯರಾಜತ ತೇಜಸ್ವೀ ಶಕ್ರೋ ದೇವಗಣೇಷ್ಟಿವ||

ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ಓಡಿಸಿದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ತೇಜಸ್ವೀ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದೇವಗಣಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಶಕ್ರನಂತೆ ಅತಿಯಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸಿದನು.

07146049a ಅಥ ದಧ್ಮುರ್ಮಹಾಶಂಖಾನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ|

07146049c ಯಮೌ ಚ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಶ್ಚ ವೃಕೋದರಃ||

ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ-ಶಿಖಿಂಡಿಯರು, ಯಮಳರಿಬ್ಬರು, ಯುಯುಧಾನ ಮಾತು ಪಾಂಡವ ವೃಕೋದರರು ಮಹಾಶಂಖಗಳನ್ನೊದಿದರು.

07146050a ಜಿತ್ವಾ ರಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07146050c ಸಿಂಹನಾದರವಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುಃ ಪಾಂಡವಾ ಜಿತಕಾಶಿನಃ||

ನಿನ್ನಕಡೆಯ ಸಹಸ್ರಾರು ರಥಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಹಾರಥ ಪಾಂಡವರು ಮಹಾಧ್ವನಿಯ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07146051a ಪಶ್ಯತಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮದೋತ್ಕಟಾಃ|

07146051c ತಥಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ದ್ರೋಣೇಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ, ಕರ್ಣ, ಹಾಗೆಯೇ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಶೂರ ದ್ರೋಣಿಯರು ಆ ಮದೋತ್ಕಟರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ

ಷಟ್ಪತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೭

ತನ್ನ ಸೇನೆಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದುದು (೧-೭). ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರ ಪರಾಕ್ರಮ; ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯ ಪಲಾಯನ (೮-೨೧). ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಲು ಹೇಳಿದುದು (೨೨-೩೦). ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ (೩೧-೩೮).

07147001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07147001a ವಿದ್ರುತಂ ಸ್ವಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಧ್ಯಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07147001c ಕ್ರೋಧೇನ ಮಹತಾವಿಷ್ಟಃ ಪುತ್ರಸ್ತವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಿನ್ನ ಮಗನು ಮಹಾ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾದನು.

07147002a ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ಸಹಸಾ ಕರ್ಣಂ ದ್ರೋಣಂ ಚ ಜಯತಾಂ ವರಂ|

07147002c ಅಮರ್ಷ ವಶಮಾಪನ್ನೋ ವಾಕ್ಯಜ್ಞೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ವಾಕ್ಯಜ್ಞಾನಾದ ಅವನು ಕ್ರೋಧದ ವಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕರ್ಣ
ಮತ್ತು ಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣರ ಬಳಿಸಾರಿ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07147003a ಭವದ್ಭ್ರಾ ಮಿಹ ಸಂಗ್ರಾಮೋ ಕ್ರುದ್ಧಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರವರ್ತಿತಃ|

07147003c ಆಹವೇ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೈಂಧವಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಾ||

“ಸವ್ಯಸಾಚಿಯಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು
ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಿ ನೀವು ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ಮುಂದುವರಿಸಿದಿರಿ.

07147004a ನಿಹನ್ಯಮಾನಾಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಬಲೇನ ಮಮ ವಾಹಿನೀಂ|

07147004c ಭೂತ್ವಾ ತದ್ವಿಜಯೇ ಶಕ್ತಾವಶಕ್ತಾವಿವ ಪಶ್ಯತಃ||

ಆದರೆ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು ನನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ನೀವು
ಅಶಕ್ತರೆಂದು ತೋರ್ಪ ಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.

07147005a ಯದ್ಯಹಂ ಭವತೋಸ್ತ್ವಾಜ್ಯೋ ನ ವಾಚ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ತದೈವ ಹಿ|

07147005c ಆವಾಂ ಪಾಂಡುಸುತಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಜೇಷ್ಠ್ಯಾವ ಇತಿ ಮಾನದೌ||

ಒಂದುವೇಳೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಾನು ಬೇಡವೆಂದಾದರೆ ಮಾನದರಾದ
ನೀವು ಆಗ “ನಾವು ಪಾಂಡುಸುತರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸುತ್ತೇವೆ”
ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತು!

07147006a ತದೈವಾಹಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭವದ್ಭ್ಯಾ ಮನುಸಮ್ಮತಂ|

07147006c ಕೃತವಾನ್ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ವೈರಂ ಯೋಧವಿನಾಶನಂ||

ನಿಮಗೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿರದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಯೋಧರ
ವಿನಾಶಕಾರಕ ವೈರವನ್ನು ನಾನು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07147007a ಯದಿ ನಾಹಂ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯೋ ಭವದ್ಭ್ಯಾಂ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

07147007c ಯುದ್ಧೇತಾಮನುರೂಪೇಣ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಸುವಿಕ್ರಮೌ||

ಪುರುಷರ್ಷಭರೇ! ಸುವಿಕ್ರಮಿಗಳೇ! ಒಂದುವೇಳೆ ನಿಮಗೆ ನಾನು
ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯನೆನಿಸದಿದ್ದರೆ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಅನುರೂಪ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ!”

07147008a ವಾಕ್ಪ್ರತೋದೇನ ತೌ ವೀರೌ ಪ್ರಣುನ್ನೌ ತನಯೇನ ತೇ|

07147008c ಪ್ರಾವರ್ತಯೇತಾಂ ತೌ ಯುದ್ಧಂ ಘಟ್ಟಿತಾವಿವ ಪನ್ನಗೌ||

ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಮಾತಿನ ಚಾವಟಿಯಿಂದ
ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಂತೆ ಆ ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಪುನಃ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

07147009a ತತಸ್ತೌ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಸರ್ವಲೋಕಧನುರ್ಧರೌ|

07147009c ಶೈನೇಯಪ್ರಮುಖಾನ್ಪಾರ್ಥಾನಭಿದುದ್ರುವತೂ ರಣೇ||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರು ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಸರ್ವಲೋಕಧನುರ್ಧರರೂ ರಣದಲ್ಲಿ

ಶೈನೇಯಪ್ರಮುಖ ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07147010a ತಥೈವ ಸಹಿತಾಃ ಪಾರ್ಥಾಃ ಸ್ವೇನ ಸೈನ್ಯೇನ ಸಂವೃತಾಃ|

07147010c ಅಭ್ಯವರ್ತಂತ ತೌ ವೀರೌ ನರ್ದಮಾನೌ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪಾರ್ಥರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಿಂಹನಾದಗೈಯುತ್ತಾ ಆ
ವೀರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿದರು.

07147011a ಅಥ ದ್ರೋಣೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ದಶಭಿಃ ಶಿನಿಪುಂಗವಂ|

07147011c ಅವಿದ್ಯತ್ಸ್ವರಿತಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ಮಹೇಷ್ವಾಸ, ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನು
ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಿನಿಪುಂಗವನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07147012a ಕರ್ಣಶ್ಚ ದಶಭಿರ್ಬಾಣೈಃ ಪುತ್ರಶ್ಚ ತವ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07147012c ದಶಭಿರ್ವೃಷಸೇನಶ್ಚ ಸೌಬಲಶ್ಚಾಪಿ ಸಪ್ತಭಿಃ|

07147012e ಏತೇ ಕೌರವ ಸಂಕ್ರಂದೇ ಶೈನೇಯಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ಣನು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ, ನಿನ್ನ ಮಗನು ಏಳರಿಂದ,
ವೃಷಸೇನನು ಹತ್ತರಿಂದ, ಸೌಬಲನು ಏಳರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹೀಗೆ
ಕೌರವರು ಶೈನೇಯನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

07147013a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಂ ನಿಘ್ನಂತಂ ಪಾಂಡವೀಂ ಚಮೂಂ|

07147013c ವಿವ್ಯಧುಃ ಸೋಮಕಾಸ್ತೂರ್ಣಂ ಸಮಂತಾಚ್ಚ ರವ್ಯಷ್ಟಿಭಿಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವೀ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಸೋಮಕರು
ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅವನನ್ನು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07147014a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಹರತ್ಪ್ರಾಣಾನ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07147014c ರಶ್ಮಿ ಭಿರ್ಭಾಸ್ಕರೋ ರಾಜಂಸ್ತಮಸಾಮಿವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ರಾಜನ್! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಭಾಸ್ಕರನು
ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07147015a ದ್ರೋಣೇನ ವಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07147015c ಶುಶ್ರುವೇ ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದಃ ಕ್ರೋಶತಾಮಿತರೇತರಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದ್ರೋಣನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಚಾಲರ
ಪರಸ್ಪರರ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಒಂದು ಕ್ರೋಶ ದೂರದವರೆಗೂ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07147016a ಪುತ್ರಾನನ್ಯೇ ಪಿತೃನನ್ಯೇ ಭ್ರಾತೃನನ್ಯೇ ಚ ಮಾತುಲಾನ್|

07147016c ಭಾಗಿನೇಯಾನ್ವಯಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾನ್|

07147016e ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯೋತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಗಚ್ಚಂತಿ ತ್ವರಿತಾ ಜೀವಿತೇಪ್ಸವಃ||

ಜೀವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಪುತ್ರರು

ಪಿತ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಸಹೋದರರು ಸಹೋದರರನ್ನೂ, ಅಳಿಯಂದಿರು
ಮಾವಂದಿರನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ, ಸಂಬಂಧಿ-ಬಾಂಧವರನ್ನೂ
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07147017a ಅಪರೇ ಮೋಹಿತಾ ಮೋಹಾತ್ತಮೇವಾಭಿಮುಖಾ ಯಯುಃ|

07147017c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ರಣೇ ಯೋಧಾಃ ಪರಲೋಕಂ ತಥಾಪರೇ||

ಕೆಲವರು ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಮೋಹದಿಂದ ದ್ರೋಣನ ಎದುರಾಗಿಯೇ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಇತರ ಪಾಂಡವ ಯೋಧರು ರಣದಲ್ಲಿ
ಪರಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

07147018a ಸಾ ತಥಾ ಪಾಂಡವೀ ಸೇನಾ ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07147018c ನಿಶಿ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವದ್ರಾಜನ್ನುತ್ಸ್ರಜ್ಯೋಲ್ಕಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

07147019a ಪಶ್ಯತೋ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ವಿಜಯಸ್ಯಾಚ್ಯುತಸ್ಯ ಚ|

07147019c ಯಮಯೋರ್ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ಯ ಚ ಪಶ್ಯತಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ಹಾಗೆ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವೀ
ಸೇನೆಯು ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನ, ವಿಜಯ, ಅಚ್ಯುತ, ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು,
ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷ್ವತರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07147020a ತಮಸಾ ಸಂವೃತೇ ಲೋಕೇ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ|

07147020c ಕೌರವಾಣಾಂ ಪ್ರಕಾಶೇನ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತು ದ್ರುತಾಃ ಪರೇ||

ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಲೋಕವೇ ತುಂಬಿಹೋಗಿರಲು ಅಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ
ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೌರವರ ದೀವಟಿಗೆಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ
ಶತ್ರುಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07147021a ದ್ರವಮಾಣಂ ತು ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಮಹಾರಥೌ|

07147021c ಜಘ್ನತುಃ ಪೃಷ್ಠತೋ ರಾಜನ್ಕಿರಂತೌ ಸಾಯಕಾನ್ಬಹೂನ್||

ರಾಜನ್! ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣ-
ಕರ್ಣರು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ
ಸಂಹರಿಸಿದರು.

07147022a ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಪ್ರಭಗ್ನೇಷು ದೀರ್ಯಮಾಣೇಷು ಸರ್ವಶಃ|

07147022c ಜನಾರ್ದನೋ ದೀನಮನಾಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ ಫಲ್ಗುನಂ||

ಪಾಂಚಾಲರು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಭಗ್ನರಾಗುತ್ತಿರಲು
ದೀನಮನಸ್ಕ ಜನಾರ್ದನನು ಫಲ್ಗುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07147023a ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾವೇತೌ ಪಾರ್ಷತಸಾತ್ಯಕೀ|

07147023c ಪಾಂಚಾಲಾಂಶ್ಚೈವ ಸಹಿತೌ ಜಘ್ನತುಃ ಸಾಯಕೈರ್ಭೃಶಂ||

“ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರು ಪಾರ್ಷತ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನೂ
ಪಾಂಚಾಲ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಅನೇಕ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07147024a ಏತಯೋಃ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪ್ರಭಗ್ನಾ ನೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

07147024c ವಾರ್ಯಮಾಣಾಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಪೃತನಾ ನಾವತಿಷ್ಠತೇ||

ಕೌಂತೇಯ! ಇವರ ಈ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಗ್ನರಾದ ನಮ್ಮ
ಮಹಾರಥರು ತಡೆದರೂ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ.

07147025a ಏತಾವಾವಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯೈರ್ವ್ಯೂರ್ಧೈಃ ಸಮ್ಯಗುದಾಯಧೈಃ|

07147025c ದ್ರೋಣಂ ಚ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಚ ಪ್ರಯತಾವಃ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ||

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಎಲ್ಲ
ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಸೂತಪುತ್ರರನ್ನು ಬಾಧೆಪಡಿಸಲು
ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

07147026a ಏತೌ ಹಿ ಬಲಿನೌ ಶೂರೌ ಕೃತಾಸ್ತ್ರೌ ಜಿತಕಾಶಿನೌ|

07147026c ಉಪೇಕ್ಷಿತೌ ಬಲಂ ಕ್ರುದ್ಧೌ ನಾಶಯೇತಾಂ ನಿಶಾಮಿಮಾಂ|

07147026e ಏಷ ಭೀಮೋಽಭಿಯಾತ್ಯುಗ್ರಃ ಪುನರಾವರ್ತ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳು, ಶೂರರು, ಕೃತಾಸ್ತ್ರರು ಮತ್ತು
ವಿಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರು. ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಇವರು ಬಯಸಿದರೆ ಈ
ರಾತ್ರಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರು.” ಹೀಗೆ
ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅತಿ ಉಗ್ರ ಭೀಮನು ಸೇನೆಯನ್ನು ಪುನಃ
ಕರೆದು ತಂದನು.

07147027a ವೃಕೋದರಂ ತಥಾಯಾಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತ್ರ ಜನಾರ್ದನಃ|

07147027c ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ ಹರ್ಷಯನ್ನಿವ ಪಾಂಡವಂ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆ ವೃಕೋದರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ
ಜನಾರ್ದನನು ಹರ್ಷಗೊಂಡವನಾಗಿ ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:

07147028a ಏಷ ಭೀಮೋ ರಣಶ್ಲಾಘೀ ವೃತಃ ಸೋಮಕಪಾಂಡವೈಃ|

07147028c ರುಷಿತೋಽಭ್ಯೇತಿ ವೇಗೇನ ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಮಹಾಬಲೌ||

“ಇಗೋ! ರಣಶ್ಲಾಘೀ ಭೀಮನು ಸೋಮಕ-ಪಾಂಡವರಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ರೋಷದಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಮಹಾಬಲ ದ್ರೋಣ-
ಕರ್ಣರು ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07147029a ಏತೇನ ಸಹಿತೋ ಯುಧ್ಯ ಪಾಂಚಾಲೈಶ್ಚ ಮಹಾರಥೈಃ|

07147029c ಆಶ್ವಾಸನಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸೈನ್ಯಾನಾಂ ಪಾಂಡುನಂದನ||

ಪಾಂಡುನಂದನ! ಸೇನೆಗಳೆಲ್ಲವಕ್ಕೆ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ
ನೀನು ಪಾಂಚಾಲ ಮಹಾರಥರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣ-
ಕರ್ಣರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು!”

07147030a ತತಸ್ತೌ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಾವೃಭೌ ಮಾಧವಪಾಂಡವೌ|

07147030c ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಧಿಷ್ಠಿತೌ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಆಗ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಾಧವ-ಪಾಂಡವರು ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಕರ್ಣರ ಎದಿರಾಗಿ ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತರು.

07147031a ತತಸ್ತತ್ಪುನರಾವೃತ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಬಲಂ ಮಹತ್|

07147031c ತತೋ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಪರಾನ್ಮೃದತುರ್ಯುಧಿ||

ಆಗ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಹಾಸೇನೆಯು ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಮತ್ತು ದ್ರೋಣ-
ಕರ್ಣರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದರು.

07147032a ಸ ಸಂಪ್ರಹಾರಸ್ತುಮುಲೋ ನಿಶಿ ಪ್ರತ್ಯಭವನ್ಮಹಾನ್|

07147032c ಯಥಾ ಸಾಗರಯೋ ರಾಜಂಶ್ಚಂದ್ರೋದಯವಿವೃದ್ಧಯೋಃ||

ಚಂದ್ರೋದಯದಿಂದ ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಎರಡು ಮಹಾಸಾಗರಗಳಂತಿದ್ದ
ಆ ಎರಡು ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ
ಸಂಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಮಹಾ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07147033a ತತ ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಪಾಣಿಭ್ಯಃ ಪ್ರದೀಪಾಂಸ್ತವ ವಾಹಿನೀ|

07147033c ಯುಯುಧೇ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಾರ್ಧಮುನ್ಮತ್ತವದಹಃಕ್ಷಯೇ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಕೈಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು
ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಉನ್ಮತ್ತರಾದವರಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07147034a ರಜಸಾ ತಮಸಾ ಚೈವ ಸಂವೃತೇ ಭೃಶದಾರುಣೇ|

07147034c ಕೇವಲಂ ನಾಮಗೋತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಯುಧ್ಯಂತ ಜಯೈಷಿಣಃ||

ಧೂಳು ಮತ್ತು ಕತ್ತಲಿನಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಆ ಅತ್ಯಂತ ದಾರುಣ
ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಯ ಜಯೈಷಿಗಳು ಕೇವಲ
ನಾಮಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07147035a ಅಶ್ರುಯಂತ ಹಿ ನಾಮಾನಿ ಶ್ರಾವ್ಯಮಾಣಾನಿ ಪಾರ್ಥಿವೈಃ|

07147035c ಪ್ರಹರದ್ಭಿರ್ಮಹಾರಾಜ ಸ್ವಯಂವರ ಇವಾಹವೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು

ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು
ಕೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07147036a ನಿಃಶಬ್ದಮಾಸೀತ್ಸಹಸಾ ಪುನಃ ಶಬ್ದೋ ಮಹಾನಭೂತ್|

07147036c ಕ್ರುದ್ಧಾನಾಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಜಯತಾಂ ಜೀಯತಾಮಪಿ||

ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವರ ಮತ್ತು
ಪರಾಜಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದವರ ಧ್ವನಿಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ
ನಿಃಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಪುನಃ ಮಹಾ ಶಬ್ದವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

07147037a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಸ್ಮ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಪ್ರದೀಪಾಃ ಕುರುಸತ್ತಮ|

07147037c ತತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ಮ ತೇ ಶೂರಾ ನಿಪತಂತಿ ಪತಂಗವತ್||

ಕುರುಸತ್ತಮ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ದೀವಟಿಗೆಗಳ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಪತಂಗದ ಹುಳುಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶೂರರು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07147038a ತಥಾ ಸಮ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾನಾಂ ವಿಗಾಢಾಭೂನ್ಮಹಾನಿಶಾ|

07147038c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೌರವಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಕೌರವರ
ಸುತ್ತಲೂ ದಟ್ಟವಾದ ಮಹಾ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ
ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೮

ಕರ್ಣ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ ಯುದ್ಧ (೧-೭). ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮ; ಪಾಂಡವ
ಸೇನೆಯ ಪಲಾಯನ (೮-೧೯). ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೇಳಿದುದು (೨೦-೨೪). ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ
ಸಂವಾದ (೨೫-೩೬). ಆಗ ಕೃಷ್ಣ-ಅರ್ಜುನರು ಕರ್ಣನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದುದು (೩೭-೫೬).
ಘಟೋತ್ಕಚನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದುದು (೫೭-
೬೨).

07148001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07148001a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ರಣೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಷತಂ ಪರವೀರಹಾ|

07148001c ಆಜಘಾನೋರಸಿ ಶರೈರ್ದಶಭಿರ್ಮರ್ಮಭೇದಿಭಿಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಪರವೀರಹ ಕರ್ಣನು ಪಾರ್ಷತನನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹತ್ತು ಮರ್ಮಭೇದಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07148002a ಪ್ರತಿವಿವ್ಯಾಧ ತಂ ತೂರ್ಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಪಿ ಮಾರಿಷ|

07148002c ಪಂಚಭಿಃ ಸಾಯಕೈರ್ಹೃಷ್ಟಸ್ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಾರಿಷ! ಕೂಡಲೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಐದು
ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

07148003a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಶರೈಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಸಂಚಾದ್ಯ ಸುಮಹಾರಥೌ|

07148003c ಪುನಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರ್ವಿವ್ಯಧಾತೇ ಪರಸ್ಪರಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾರಥರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪುನಃ
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07148004a ತತಃ ಪಾಂಚಾಲಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07148004c ಸಾರಥಿಂ ಚತುರಶ್ಚಾಶ್ವಾನ್ಕರ್ಣೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಸಾಯಕೈಃ||

ಆಗ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಪಾಂಚಾಲಮುಖ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ
ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07148005a ಕಾರ್ಮುಕಪ್ರವರಂ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಚಿಚ್ಛೇದ ಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07148005c ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ರಥನೀಡಾದಪಾತಯತ್||

ಅವನ ಕಾರ್ಮುಕಪ್ರವರವನ್ನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿದನು
ಮತ್ತು ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಆಸನದಿಂದ ಬೀಳಿಸಿದನು.

07148006a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತು ವಿರಥೋ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07148006c ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪರಿಘಂ ಘೋರಂ ಕರ್ಣಸ್ಯಾಶ್ವಾನಪೀಪಿಷತ್||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾದರೋ ಕುದುರೆಗಳು ಹತವಾಗಿ ಸಾರಥಿಯು ಹತನಾಗಿ

ವಿರಥನಾದನು ಮತ್ತು ಘೋರ ಪರಿಘವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರ್ಣನ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಅರೆದನು.

07148007a ವಿದ್ಧಶ್ಚ ಬಹುಭಿಸ್ತೇನ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07148007c ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾನೀಕಂ ಪದ್ಧ್ಯಾ ಮೇವಾನ್ವವರ್ತತ|

07148007e ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಚಾಪಿ ಸಹದೇವಸ್ಯ ಮಾರಿಷ||

ಕರ್ಣನ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷದಂತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಹಳ ಪೀಡಿತನಾದ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಮಾರಿಷ! ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಹದೇವನ
ರಥವನ್ನೇರಿದನು.

07148008a ಕರ್ಣಸ್ಯಾಪಿ ರಥೇ ವಾಹಾನನ್ಯಾನ್ಸುತೋ ನ್ಯಯೋಜಯತ್|

07148008c ಶಂಖವರ್ಣಾನ್ಮಹಾವೇಗಾನ್ಸ್ವಂಧವಾನ್ಸಾಧುವಾಹಿನಃ||

ಕರ್ಣನ ರಥಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಅವನ ಸೂತನು ಅನ್ಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು -
ಶಂಖವರ್ಣದ ಮಹಾವೇಗದ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸ್ವಂಧವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಿದನು.

07148009a ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯಸ್ತು ರಾಧೇಯಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾನ್|

07148009c ಅಭ್ಯಪೀಡಯದಾಯಸ್ತಃ ಶರೈರ್ಮೇಘ ಇವಾಚಲಾನ್||

ರಾಧೇಯನು ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಹಾರಥ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಪಡೆದು
ಅವರನ್ನು ಮೇಘಗಳು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶರಗಳನ್ನು
ಸುರಿದು ಪೀಡಿಸಿದನು.

07148010a ಸಾ ಪೀಡ್ಯಮಾನಾ ಕರ್ಣೇನ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾಚಮೂಃ|

07148010c ಸಂಪ್ರಾದ್ರವತ್ಸುಸಂತ್ರಸ್ತಾ ಸಿಂಹೇನೇವಾದಿ ತಾ ಮೃಗೀ||

ಕರ್ಣನಿಂದ ಹಾಗೆ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಚಾಲರ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯು
ಸಿಂಹದಿಂದ ಕಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿ
ಓಡತೊಡಗಿತು.

07148011a ಪತಿತಾಸ್ತುರಗೇಭ್ಯಶ್ಚ ಗಜೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹೀತಲೇ|

07148011c ರಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ನರಾಸ್ತೂರ್ಣಮದೃಶ್ಯಂತ ತತಸ್ತತಃ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೂ,
ಆನೆಗಳೂ, ರಥಗಳೂ, ಮನುಷ್ಯರೂ ಕಂಡುಬಂದರು.

07148012a ಧಾವಮಾನಸ್ಯ ಯೋಧಸ್ಯ ಕ್ಷುರಪ್ರೈಃ ಸ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07148012c ಬಾಹೂ ಚಿಚ್ಚೇದ ವೈ ಕರ್ಣಃ ಶಿರಶ್ಚೈವ ಸಕುಂಡಲಂ||

ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಯೋಧರ
ಬಾಹುಗಳನ್ನೂ ಕುಂಡಲಗಳೊಂದಿಗಿನ ಶಿರಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07148013a ಊರೂ ಚಿಚ್ಚೇದ ಚಾನ್ಯಸ್ಯ ಗಜಸ್ಥಸ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07148013c ವಾಜಿಪೃಷ್ಠಗತಸ್ಯಾಪಿ ಭೂಮಿಷ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನ್ಯ ಗಜಾರೂಢರ ಅಶ್ವಾರೂಢರ ಮತ್ತು
ಪದಾತಿಗಳ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07148014a ನಾಜ್ಞಾಸಿಷುರ್ಧಾವಮಾನಾ ಬಹವಶ್ಚ ಮಹಾರಥಾಃ|

07148014c ಸಂಚಿನ್ನಾನ್ಯಾತ್ಮಗಾತ್ರಾಣಿ ವಾಹನಾನಿ ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಾರಾಥರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶರೀರದ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿಹೋದದ್ದು ಅಥವಾ ಕುದುರೆಗಳು ನಾಶಹೊಂದಿದ್ದುದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07148015a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೃಂಜಯೈಃ ಸಹ|

07148015c ತೃಣಪ್ರಸ್ಪಂದನಾಚ್ಚಾಪಿ ಸೂತಪುತ್ರಂ ಸ್ಮ ಮೇನಿರೇ||

ಆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗಿನ ಪಾಂಚಾಲರು ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯ ಹಂದಾಡಿದರೂ ಸೂತಪುತ್ರನೇ ಬಂದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07148016a ಅಪಿ ಸ್ವಂ ಸಮರೇ ಯೋಧಂ ಧಾವಮಾನಂ ವಿಚೇತಸಃ|

07148016c ಕರ್ಣಮೇವಾಭ್ಯಮನ್ಯಂತ ತತೋ ಭೀತಾ ದ್ರವಂತಿ ತೇ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಯೋಧರು ಓಡಿಬಂದರೂ ಬುದ್ಧಿಗಟ್ಟು ಭೀತರಾಗಿ ಕರ್ಣನೇ ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07148017a ತಾನ್ಯನೀಕಾನಿ ಭಗ್ನಾನಿ ದ್ರವಮಾಣಾನಿ ಭಾರತ|

07148017c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ಧು ತಂ ಕರ್ಣಃ ಪೃಷ್ಠತೋ ವಿಕಿರಂ ಶರಾಣ್||

ಭಾರತ ! ಆ ಸೇನೆಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಕರ್ಣನು ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಾ

ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

07148018a ಅವೇಕ್ಷಮಾಣಾಸ್ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸುಸಮ್ಮೂಢಾ ವಿಚೇತಸಃ|

07148018c ನಾಶಕ್ಷುವನ್ನವಸ್ಥಾತುಂ ಕಾಲ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಸಮ್ಮೂಢರಾಗಿ
ಚೇತನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ
ಎದಿರು ನಿಲ್ಲಲು ಅಶಕ್ಯರಾದರು.

07148019a ಕರ್ಣೇನಾಭ್ಯಾಹತಾ ರಾಜನ್ವಾಂಚಾಲಾಃ ಪರಮೇಷುಭಿಃ|

07148019c ದ್ರೋಣೇನ ಚ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಪ್ರದುದ್ರುವುಃ||

ರಾಜನ್! ಕರ್ಣನ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣನ ಪರಮ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲರು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ
ಪಲಾಯನಗೈದರು.

07148020a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಸ್ವಸ್ಮೈನ್ಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿದ್ರುತಂ|

07148020c ಅಪಯಾನೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಫಲ್ಗುನಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ತಾನೂ ಪಲಾಯನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಫಲ್ಗುನನಿಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07148021a ಪಶ್ಯ ಕರ್ಣಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಂ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಮವಸ್ಥಿತಂ|

07148021c ನಿಶೀಢೇ ದಾರುಣೇ ಕಾಲೇ ತಪಂತಮಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

“ಈ ದಾರುಣ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಸುಡುತ್ತಿರುವ
ಧನುಷ್ಪಾಣಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡು !

07148022a ಕರ್ಣ ಸಾಯಕನುನ್ನಾನಾಂ ಕ್ರೋಶತಾಮೇಷ ನಿಸ್ವನಃ|

07148022c ಅನಿಶಂ ಶ್ರೂಯತೇ ಪಾರ್ಥ ತ್ವದ್ಬಂಧೂನಾಮನಾಥವತ್||

ಕರ್ಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳು
ಅನಾಥರಂತೆ ಗೋಳಾಡುವುದು ಒಂದೇಸಮನೆ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ.

07148023a ಯಥಾ ವಿಸೃಜತಶ್ಚಾಸ್ಯ ಸಂದಧಾನಸ್ಯ ಚಾಶುಗಾನ್|

07148023c ಪಶ್ಯಾಮಿ ಜಯವಿಕ್ರಾಂತಂ ಕ್ಷಪಯಿಷ್ಯತಿ ನೋ ಧ್ರುವಂ||

ಅವನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸಂಧಾನಮಾಡುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಬಿಡುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದರೆ ಇವನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಜಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07148024a ಯದತ್ರಾನಂತರಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಸಿ|

07148024c ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಧಸಮ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ಧನಂಜಯ||

ಧನಂಜಯ ! ಇದರ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನಿನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆಯೋ ಕರ್ಣನ ವಧೆಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡು !”

07148025a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

07148025c ಭೀತಃ ಕುಂತೀಸುತೋ ರಾಜಾ ರಾಧೇಯಸ್ಯಾತಿವಿಕ್ರಮಾತ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹಾಬಾಹು ಪಾರ್ಥನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ರಾಧೇಯನ ಅತಿವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಸುತನು
ಭೀತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07148026a ಏವಂ ಗತೇ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಕರ್ಣಾನೀಕೇ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07148026c ಭವಾನ್ವ್ಯವಸ್ಯತಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದ್ರವತೇ ಹಿ ವರೂಢಿನೀ||

ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದುದೇನೆಂದು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ನೀನೇ
ಹೇಳಬೇಕು. ಕರ್ಣನಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯು
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

07148027a ದ್ರೋಣಸಾಯಕನುನ್ನಾನಾಂ ಭಗ್ನಾನಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

07148027c ಕರ್ಣೇನ ತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾನಾಮವಸ್ಥಾನಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಮಧುಸೂದನ! ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ
ಮತ್ತು ಕರ್ಣನಿಂದ ಭಯಗೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ವರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಾನವೇ
ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ.

07148028a ಪಶ್ಯಾಮಿ ಚ ತಥಾ ಕರ್ಣಂ ವಿಚರಂತಮಭೀತವತ್|

07148028c ದ್ರವಮಾಣಾನ್ ರಥೋದಾರಾನ್ಕಿರಂತಂ ವಿಶಿಖ್ರೈಃ ಶಿಶೈಃ||

ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ಕರ್ಣನು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸುತ್ತಾ ರಥೋದಾರರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು

ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07148029a ನೈತದಸ್ಯೋತ್ಸಹೇ ಸೋಧುಂ ಚರಿತಂ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

07148029c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಿವೋರಗಃ||

ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲ ! ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಣನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿ ಕಾಲಿನಿಂದ
ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ ನನ್ನ ಸಹನೆಯು ಮೀರಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

07148030a ಸ ಭವಾನತ್ರ ಯಾತ್ವಾಶು ಯತ್ರ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07148030c ಅಹಮೇನಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಂ ವೈಷ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ ! ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ! ಅವನನ್ನು
ನಾನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನನ್ನನ್ನು ಅವನಾಗಲೀ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ !”

07148031 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07148031a ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕರ್ಣಂ ಕೌಂತೇಯ ದೇವರಾಜಮಿವಾಹವೇ|

07148031c ವಿಚರಂತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಮತಿಮಾನುಷವಿಕ್ರಮಂ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ ! ದೇವರಾಜನಂತೆ ಈ
ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಅತಿಮಾನುಷ ವಿಕ್ರಮ
ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07148032a ನೈತಸ್ಯಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಸಮರೇ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಾ ಧನಂಜಯ|

07148032c ಯುತೇ ತ್ವಾಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ರಾಕ್ಷಸಾದ್ವಾ ಘಟೋತ್ಕಚಾತ್||

ಧನಂಜಯ ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ
ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹೊರತಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಎದುರಿಸುವವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07148033a ನ ತು ತಾವದಹಂ ಮನ್ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ತವಾನಘ|

07148033c ಸಮಾಗಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಅನಘ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಆದರೆ ನೀನು ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು
ಎದುರಿಸುವ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07148034a ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ಮಹೋಲ್ಕೇವ ತಿಷ್ಠತ್ಯಸ್ಯ ಹಿ ವಾಸವೀ|

07148034c ತ್ವದರ್ಥಂ ಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ರೌದ್ರರೂಪಂ ಬಿಭರ್ತಿ ಚ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಾ
ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟ ರೌದ್ರರೂಪದ ಶಕ್ತಿಯು
ಅವನಲ್ಲಿದೆ.

07148035a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತು ರಾಧೇಯಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತು ಮಹಾಬಲಃ|

07148035c ಸ ಹಿ ಭೀಮೇನ ಬಲಿನಾ ಜಾತಃ ಸುರಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಭೀಮನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಸುರಪರಾಕ್ರಮಿ ಮಹಾಬಲ
ಘಟೋತ್ಕಚನು ರಾಧೇಯನನ್ನು ಎದುರಿಸಬಲ್ಲನು.

07148036a ತಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಯಾಸುರಾಣಿ ಚ|

07148036c ಸತತಂ ಚಾನುರಕ್ತೋ ವೋ ಹಿತೈಷೀ ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07148036e ವಿಜೇಷ್ಯತಿ ರಣೇ ಕರ್ಣ ಮಿತಿ ಮೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಅವನಲ್ಲಿ ದೇವ, ರಾಕ್ಷಸ, ಅಸುರರ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸತತವೂ ನಿಮ್ಮ ಹಿತೈಷಿಯಾಗಿದ್ದು ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

07148037 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07148037a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾರ್ಥಂ ಪುಷ್ಕರಲೋಚನಃ|

07148037c ಆಜುಹಾವಾಥ ತದ್ರಕ್ಷಃ ತಚ್ಚಾ ಸೀತ್ಪ್ರಾ ದುರಗ್ರತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪುಷ್ಕರಲೋಚನನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

07148038a ಕವಚೇ ಸ ಶರೀ ಖಡ್ಗೇ ಸಧನ್ವಾ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07148038c ಅಭಿವಾದ್ಯ ತತಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಪಾಂಡವಂ ಚ ಧನಂಜಯಂ|

07148038e ಅಬ್ರವೀತ್ತಂ ತದಾ ಹೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಯಮಸ್ಯ ನುಶಾಧಿ ಮಾಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕವಚ, ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಅವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯನನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿ “ನನಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07148039a ತತಸ್ತಂ ಮೇಘಸಂಕಾಶಂ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಂ ದೀಪ್ತಕುಂಡಲಂ|

07148039c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಹೈಡಿಂಬಂ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಆಗ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಧಾಶಾರ್ಹನು ಆ ಮೇಘಸಂಕಾಶ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ
ಮುಖವುಳ್ಳ, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳುಳ್ಳ ಹೈಡಿಂಬನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07148040a ಘಟೋತ್ಕಚ ವಿಜಾನೀಹಿ ಯತ್ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕ|

07148040c ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಕ್ರಮಕಾಲೋಽಯಂ ತವ ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

“ಘಟೋತ್ಕಚ! ಮಗನೇ! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ!
ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಈ
ಅವಕಾಶವು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ!

07148041a ಸ ಭವಾನ್ಮಜ್ಜಮಾನಾನಾಂ ಬಂಧೂನಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ಲವೋ ಯಥಾ|

07148041c ವಿವಿಧಾನಿ ತವಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂತಿ ಮಾಯಾ ಚ ರಾಕ್ಷಸೀ||

ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನೀನು ತೆಪ್ಪದಂತಾಗು! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಾಯೆಯೂ ಇದೆ.

07148042a ಪಶ್ಯ ಕರ್ಣೇನ ಹೈಡಿಂಬ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀ|

07148042c ಕಾಲ್ಯಮಾನಾ ಯಥಾ ಗಾವಃ ಪಾಲೇನ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಹೈಡಿಂಬ! ಗೋಪಾಲಕನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಹಾಕಿ
ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ರಣಮೂರ್ಧನಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಪಾಂಡವರ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!

07148043a ಏಷ ಕರ್ಣೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮತಿಮಾನ್ಮೃಥವಿಕ್ರಮಃ|

07148043c ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕೇಷು ನಿಹಂತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾನ್||

ಈ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಮತಿವಂತ ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ಕರ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07148044a ಕಿರಂತಃ ಶರವರ್ಷಾಣಿ ಮಹಾಂತಿ ದೃಢಧನ್ವಿನಃ|

07148044c ನ ಶಕ್ನುವಂತ್ಯವಸ್ಥಾತುಂ ಪೀಡ್ಯಮಾನಾಃ ಶರಾರ್ಚಿಷಾ||

ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೃಢಧನ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಮಹಾ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ.

07148045a ನಿಶೀಢೇ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಶರವರ್ಷೇಣ ಪೀಡಿತಾಃ|

07148045c ಏತೇ ದ್ರವಂತಿ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸಿಂಹಸ್ಯೇವ ಭಯಾನ್ಮೃಗಾಃ||

ಸೂತಪುತ್ರನ ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಪಾಂಚಾಲರು ಈ ರಾತ್ರಿ ಸಿಂಹದ ಭಯದಿಂದ ಜಿಂಕೆಗಳು ಓಡುವಂತೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07148046a ಏತಸ್ಯೈವಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ಯ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07148046c ನಿಷೇದ್ಧಾ ವಿದ್ಯತೇ ನಾನ್ಯಸ್ತ್ವ ದೃತೇ ಭೀಮವಿಕ್ರಮ||

ಈ ರೀತಿ ರಣದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸುವವನು ಭೀಮವಿಕ್ರಮನಾದ ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

07148047a ಸ ತ್ವಂ ಕುರು ಮಹಾಬಾಹೋ ಕರ್ಮ ಯುಕ್ತಮಿಹಾತ್ಮನಃ|

07148047c ಮಾತುಲಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ತೇಜಸೋಽಸ್ತ್ರಬಲಸ್ಯ ಚ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಿನಗೂ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ
ಕುಲದವರಿಗೂ, ತಂದೆಯ ಕುಲದವರಿಗೂ, ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೂ,
ಅಸ್ತ್ರಬಲಕ್ಕೂ ಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡು!

07148048a ಏತದರ್ಥಂ ಹಿ ಹೈಡಿಂಬ ಪುತ್ರಾನಿಚ್ಛಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

07148048c ಕಥಂ ನಸ್ತಾರಯೇದ್ಧುಃಖಾತ್ಸ ತ್ವಂ ತಾರಯ ಬಾಂಧವಾನ್||

ಹೈಡಿಂಬ! ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾನವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.
ತಮ್ಮನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಅವರು ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು
ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರನ್ನು ಪಾರುಮಾಡು!

07148049a ತವ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಬಲಂ ಭೀಮಂ ಮಾಯಾಶ್ಚ ತವ ದುಸ್ತರಾಃ|

07148049c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುಧ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸತತಂ ಭೀಮನಂದನ||

ಭೀಮನಂದನ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ನಿನ್ನ
ಅಸ್ತ್ರಬಲವೂ ನಿನ್ನ ದುಸ್ತರ ಮಾಯೆಯೂ ಸತತವಾಗಿ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

07148050a ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಭಗ್ನಾನಾಂ ಕರ್ಣೇನ ಶಿತಸಾಯಕೈಃ|

07148050c ಮಜ್ಜತಾಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಭವ ಪಾರಂ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ಕರ್ಣನ ನಿಶಿತ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಿಂದ

ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತೀರದಂತಾಗು !

07148051a ರಾತ್ರೌ ಹಿ ರಾಕ್ಷಸಾ ಭೂಯೋ ಭವಂತ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮಾಃ|

07148051c ಬಲವಂತಃ ಸುದುರ್ಧರ್ಷಾಃ ಶೂರಾ ವಿಕ್ರಾಂತಚಾರಿಣಃ||

ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರೂ,
ಬಲವಂತರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರ್ಧರ್ಷರೂ, ಶೂರರೂ,
ವಿಕ್ರಾಂತಚಾರಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

07148052a ಜಹಿ ಕರ್ಣಂ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸಂ ನಿಶೀಥೇ ಮಾಯಯಾ ರಣೇ|

07148052c ಪಾರ್ಥಾ ದ್ರೋಣಂ ವಧಿಷ್ಯಂತಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಪುರೋಗಮಾಃ||

ಈ ರಾತ್ರಿಯ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ಕರ್ಣನನ್ನು
ವಧಿಸು. ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾರ್ಥರು
ದ್ರೋಣನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾರೆ.”

07148053a ಕೇಶವಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಬೀಭತ್ಸುರಪಿ ರಾಕ್ಷಸಂ|

07148053c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ಕೌರವ್ಯ ಘಟೋತ್ಕಚಮರಿಂದಮಂ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಕೇಶವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೀಭತ್ಸುವೂ ಕೂಡ ಅರಿಂದಮ
ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07148054a ಘಟೋತ್ಕಚ ಭವಾಂಶ್ಚೈವ ದೀರ್ಘಬಾಹುಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07148054c ಮತೌ ಮೇ ಸರ್ವಸ್ಯೈನ್ಯೇಷು ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

“ಘಟೋತ್ಕಚ ! ನೀನು, ದೀರ್ಘಬಾಹು ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ

ಭೀಮಸೇನರು ಸರ್ವಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

07148055a ಸ ಭವಾನ್ಯಾತು ಕರ್ಣೇನ ದ್ವೈರಥಂ ಯುಧ್ಯತಾಂ ನಿಶಿ|

07148055c ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪೃಷ್ಠಗೋಪಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹಾರಥಃ||

ಈ ರಾತ್ರಿ ನೀನು ಹೋಗಿ ಕರ್ಣನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೈರಥದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು.
ಮಹಾರಥ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

07148056a ಜಹಿ ಕರ್ಣಂ ರಣೇ ಶೂರಂ ಸಾತ್ವತೇನ ಸಹಾಯವಾನ್|

07148056c ಯಥೇಂದ್ರಸ್ತಾರಕಂ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ಕಂದೇನ ಸಹ ಜಘ್ನಿವಾನ್||

ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರನು ಸ್ಕಂದನ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಾರಕನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದಂತೆ ಸಾತ್ವತನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ
ಶೂರ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು! “

07148057 ಘಟೋತ್ಕಚ ಉವಾಚ|

07148057a ಅಲಮೇವಾಸ್ಮಿ ಕರ್ಣಾಯ ದ್ರೋಣಾಯಾಲಂ ಚ ಸತ್ತಮ|

07148057c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ತಮ! ಕರ್ಣನಿಗೆ, ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಮತ್ತು
ಅನ್ಯ ಕೃತಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಸಾಕು!

07148058a ಅದ್ಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ತಂ ನಿಶಿ|

07148058c ಯಂ ಜನಾಃ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಯಾವದ್ಭೂಮಿರ್ಧರಿಷ್ಯತಿ||

ಭೂಮಿಯಿರುವವರೆಗೆ ಜನರು ಇದರ ಕುರಿತು

ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ
ಸಂಗ್ರಾಮದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

07148059a ನ ಚಾತ್ರ ಶೂರಾನೊಮ್ಮಿ ನ ಭೀತಾನ್ನ ಕೃತಾಂಜಲೀನ್|

07148059c ಸರ್ವಾನೇವ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ರಾಕ್ಷಸಂ ಧರ್ಮಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ರಾಕ್ಷಸಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಶೂರರನ್ನೂ - ಭೀತರಾಗಿ
ಕೈಮುಗಿಯುವವರನ್ನೂ - ಬಿಡದೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ.””

07148060 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07148060a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಹೈಡಿಂಬಃ ಪರವೀರಹಾ|

07148060c ಅಭ್ಯಯಾತ್ತುಮುಲೇ ಕರ್ಣಂ ತವ ಸೈನ್ಯಂ ವಿಭೀಷಯನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಬಾಹು ಪರವೀರಹ
ಹೈಡಿಂಬನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಭೀತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

07148061a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಂ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಮಿವ ಪನ್ನಗಂ|

07148061c ಅಭ್ಯಸ್ಯನ್ಪರಮೇಷ್ಟಾಸಃ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಸೂತಜಃ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪನ್ನಗದಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪರಮೇಷ್ಟಾಸ ಸೂತಜನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

07148062a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಕರ್ಣರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ನಿಶಿ|

07148062c ಗರ್ಜತೋ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಶಕ್ರಪ್ರಹ್ರಾದಯೋರಿವ||

ಆಗ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಣ-ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಶಕ್ರ-ಪ್ರಹ್ಲಾದರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೇ
ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೯

ಜಟಾಸುರನ ಮಗ ಅಲಂಬಲನನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು
(೧-೩೭).

07149001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07149001a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘಟೋತ್ಕಚಂ ರಾಜನ್ಸೂತಪುತ್ರರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07149001c ಪ್ರಯಾಂತಂ ತ್ವರರ್ಯಾ ಯುಕ್ತಂ ಜಿಘಾಂಸುಂ ಕರ್ಣಮಾಹವೇ||

07149002a ಅಬ್ರವೀತ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ತು ದುಃಶಾಸನಮಿದಂ ವಚಃ|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಕರ್ಣನ ರಥದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ

ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ದುಃಶಾಸನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07149002c ಏತದ್ರಕ್ಷೋ ರಣೇ ತೂರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ||

07149003a ಅಭಿಯಾತಿ ದ್ರುತಂ ಕರ್ಣಂ ತದ್ವಾರಯ ಮಹಾರಥಂ|

“ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಹಾರಥನನ್ನು ತಡೆ!

07149003c ವೃತಃ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಹತಾ ಯಾಹಿ ಯತ್ರ ಮಹಾಬಲಃ||

07149004a ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ಯುದ್ಧೇ ರಾಕ್ಷಸೇನ ಯುಯುತ್ಸತಿ|

07149004c ರಕ್ಷ ಕರ್ಣಂ ರಣೇ ಯತ್ತೋ ವೃತಃ ಸೈನ್ಯೇನ ಮಾನದ||

ಮಹಾಬಲ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ರಾಕ್ಷಸನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗು. ಮಾನದ! ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು!”

07149005a ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ರಾಜನ್ವ ಟಾಸುರಸುತೋ ಬಲೀ|

07149005c ದುರ್ಯೋಧನಮುಪಾಗಮ್ಯ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜನ್! ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಟಾಸುರನ ಬಲಶಾಲೀ ಮಗನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಬಂದು ಹೇಳಿದನು:

07149006a ದುರ್ಯೋಧನ ತವಾಮಿತ್ರಾನ್ವ ಖ್ಯಾತಾನ್ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾನ್|

07149006c ಪಾಂಡವಾನ್ದಂತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಯಾಜ್ಞಪ್ತಃ ಸಹಾನುಗಾನ್||

“ದುರ್ಯೋಧನ ! ನಿನ್ನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಆ ಪ್ರಖ್ಯಾತ
ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

07149007a ಜಟಾಸುರೋ ಮಮ ಪಿತಾ ರಕ್ಷಸಾಮಗ್ರಣೀಃ ಪುರಾ|

07149007c ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಕರ್ಮ ರಕ್ಷೋಘ್ನಂ ಕ್ಷುದ್ರೈಃ ಪಾರ್ಥೈರ್ನಿಪಾತಿತಃ|

07149007e ತಸ್ಯಾಪಚಿತಿಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವದ್ವಿಷ್ಣೋ ಗಂತುಮೀಶ್ವರ||

ರಾಕ್ಷಸರ ಅಗ್ರಣಿ ಜಟಾಸುರನೇ ನನ್ನ ತಂದೆ. ಹಿಂದೆ ಅವನು
ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕ್ಷುದ್ರ
ಪಾರ್ಥರಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅದರ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ಈಶ್ವರ ! ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು !”

07149008a ತಮಬ್ರವೀತ್ತತೋ ರಾಜಾ ಪ್ರೀಯಮಾಣಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07149008c ದ್ರೋಣಕರ್ಣಾದಿಭಿಃ ಸಾರ್ಥಂ ಪರ್ಯಾಪ್ತೋಽಹಂ ದ್ವಿಷದ್ವಧೇ|

07149008e ತ್ವಂ ತು ಗಚ್ಛ ಮಯಾಜ್ಞಪ್ತೋ ಜಹಿ ಯುದ್ಧಂ ಘಟೋತ್ಕಚಂ||

ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರೀತಿತೋರಿಸುವ ರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಶತ್ರುಗಳ ವಧೆಗೆ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ನಾನು ಸಾಕು.

ನೀನಾದರೋ ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು !”

07149009a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಕಾಯಃ ಸಮಾಹೂಯ ಘಟೋತ್ಕಚಂ|

07149009c ಜಟಾಸುರಿಭೈರ್ಮಸೇನಿಂ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೈರವಾಕಿರತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಹಾಕಾಯ ಜಟಾಸುರಿಯು ಭೈರಮಸೇನಿ

ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿದನು.

07149010a ಅಲಂಬಲಂ ಚ ಕರ್ಣಂ ಚ ಕುರುಸೈನ್ಯಂ ಚ ದುಸ್ತರಂ|

07149010c ಹೈಡಿಂಬಃ ಪ್ರಮಮಾಥೈಕೋ ಮಹಾವಾತೋಽಂಬುದಾನಿವ||

ಹೈಡಿಂಬನು ಒಬ್ಬನೇ ಕರ್ಣನನ್ನೂ, ದುಸ್ತರ ಕುರುಸೈನ್ಯವನ್ನೂ, ಅಲಂಬಲನನ್ನೂ ಭಿರುಗಾಳಿಯು ಮೋಡವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಚದುರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

07149011a ತತೋ ಮಾಯಾಮಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಥಂ ತೂರ್ಣಮಲಂಬಲಃ|

07149011c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಶರವ್ರಾತ್ರೈರ್ನಾನಾಲಿಂಗೈಃ ಸಮಾರ್ದಯತ್||

ಆಗ ಮಾಯಾಮಯ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲಂಬಲನು ಅವನನ್ನು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಕಾಣದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07149012a ವಿದ್ಧ್ವಾ ಚ ಬಹುಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಭೈರ್ಮಸೇನಿಮಲಂಬಲಃ|

07149012c ವ್ಯದ್ರಾವಯಚ್ಚ ರವ್ರಾತ್ರೈಃ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಬಹಳ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಭೈರ್ಮಸೇನಿಯನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ ಅಲಂಬಲನು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.

07149013a ತೇನ ವಿದ್ರಾವ್ಯಮಾಣಾನಿ ಪಾಂಡುಸೈನ್ಯಾನಿ ಮಾರಿಷ|

07149013c ನಿಶೀರ್ಥೇ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಯಂತ ವಾತನುನ್ನಾ ಘನಾ ಇವ||

ಮಾರಿಷ! ಆ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಡು ಸೇನೆಗಳು ಭಿರುಗಾಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಚದುರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ

ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07149014a ಘಟೋತ್ಕಚಶರೈರ್ನುನ್ವ ತಥೈವ ಕುರುವಾಹಿನೀ|

07149014c ನಿಶೀಥೇ ಪ್ರಾದ್ರವದ್ರಾಜನ್ವತ್ಸ್ರಜ್ಯೋಲ್ಕಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಅದೇ ರೀತಿ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಶರಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಕುರುವಾಹಿನಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ದಟ್ಟ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

07149015a ಅಲಂಬಲಸ್ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೈಮಸೇನಿಂ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07149015c ಆಜಘ್ನೇ ನಿಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಸ್ತೋತ್ತ್ರೈರಿವ ಮಹಾದ್ವಿಪಂ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಅಲಂಬಲನಾದರೋ ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೈಮಸೇನಿಯನ್ನು ಮಾವುತನು ಆನೆಯನ್ನು ತಿವಿಯುವಂತೆ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07149016a ತಿಲಶಸ್ತಸ್ಯ ತದ್ಯಾನಂ ಸೂತಂ ಸರ್ವಾಯುಧಾನಿ ಚ|

07149016c ಘಟೋತ್ಕಚಃ ಪ್ರಚಿಚ್ಛೇದ ಪ್ರಾಣದಚ್ಚಾ ತಿದಾರುಣಂ||

ಆಗ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಘಟೋತ್ಕಚನು ತನ್ನ ಶತ್ರುವಿನ ರಥವನ್ನೂ, ಸೂತನನ್ನೂ, ಸರ್ವ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿ, ಅತಿದಾರುಣವಾಗಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

07149017a ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಕುರೂನನ್ಯಾನ್ಸಹಸ್ರಶಃ|

07149017c ಅಲಂಬಲಂ ಚಾಭ್ಯವರ್ಷನ್ಮ್ರೇಘೋ ಮೇರುಮಿವಾಚಲಂ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಕರ್ಣನನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ಕುರುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು
ಅಲಂಬಲನನ್ನೂ ಸಹಸ್ರಾರು ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಮೇಘಗಳು
ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವರ್ಷಿಸಿದನು.

07149018a ತತಃ ಸಂಚುಕ್ಷುಭೇ ಸೈನ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಂ ರಾಕ್ಷಸಾದ್ಧಿತಂ|

07149018c ಉಪರ್ಯುಪರಿ ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಚತುರಂಗಂ ಮಮರ್ದ ಹ||

ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಆರ್ಧಿತಗೊಂಡ ಕುರುಗಳ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಚತುರಂಗಬಲವು
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸತೊಡಗಿತು.

07149019a ಜಟಾಸುರಿರ್ಮಹಾರಾಜ ವಿರಥೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07149019c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮುಷ್ಟಿನಾಭ್ಯಹನದ್ಧೃಢಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಿರಥನಾದ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ
ಜಟಾಸುರಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ದೃಢ
ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

07149020a ಮುಷ್ಟಿನಾಭಿಹತಸ್ತೇನ ಪ್ರಚಚಾಲ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07149020c ಕ್ಷಿತಿಕಂಪೇ ಯಥಾ ಶೈಲಃ ಸವೃಕ್ಷಗಣಗುಲ್ಮವಾನ್||

ಅವನ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಘಟೋತ್ಕಚನು
ಭೂಕಂಪವಾದಾಗ ವೃಕ್ಷಗಣಗುಲ್ಮಲಗಳೊಡನೆ ಶೈಲವು
ಅಲುಗಾಡುವಂತೆ ತತ್ತರಿಸಿದನು.

07149021a ತತಃ ಸ ಪರಿಘಾಭೇನ ದ್ವಿಟ್ಟಂಘಘ್ನೇನ ಬಾಹುನಾ|

07149021c ಜಟಾಸುರಿಂ ಭೈಮಸೇನಿರವಧೀನ್ಮುಷ್ಟಿನಾ ಭೃಶಂ||

ಆಗ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಪರಿಘದಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಟಾಸುರಿಯನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ಗುದ್ದಿದನು.

07149022a ತಂ ಪ್ರಮಥ್ಯ ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹೈಡಿಂಬಿರಾಕ್ಷಿಪತ್|

07149022c ದೋರ್ಭ್ಯಾ ಮಿಂದ್ರದ್ವಜಾಭಾಭ್ಯಾಂ ನಿಷ್ಟಿಪೇಷ ಮಹೀತಲೇ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಹೈಡಿಂಬನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ
ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಅದುಮಿದನು.

07149023a ಅಲಂಬಲೋಽಪಿ ವಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚ ರಾಕ್ಷಸಂ|

07149023c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ರಣೇ ರೋಷಾನ್ನಿಷ್ಟಿಪೇಷ ಮಹೀತಲೇ||

ಅಲಂಬಲನಾದರೋ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು
ರಣದಲ್ಲಿ ರೋಷಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದನು.

07149024a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಗರ್ಜತೋರತಿಕಾಯಯೋಃ|

07149024c ಘಟೋತ್ಕಚಾಲಂಬಲಯೋಸ್ತುಮುಲಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಂ||

ಆಗ ಅತಿಕಾಯರಾದ ಘಟೋತ್ಕಚ-ಅಲಂಬಲರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ
ರೋಮಾಂಚಕಾರೀ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07149025a ವಿಶೇಷಯಂತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಮಾಯಾಭಿರತಿಮಾಯಿನೌ|

07149025c ಯುಯುಧಾತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ವಿಂದ್ರವೈರೋಚನಾವಿವ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮಯಾವಿ ಮತ್ತು ಅತಿಮಾಯಿ
ಮಹಾವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಇಂದ್ರ -ವೈರೋಚನರಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07149026a ಪಾವಕಾಂಬುನಿಧೀ ಭೂತ್ವಾ ಪುನರ್ಗರುಡತಕ್ಷಕೌ|

07149026c ಪುನರ್ಮೇಘಮಹಾವಾತೌ ಪುನರ್ವಜ್ರಮಹಾಚಲೌ|

07149026e ಪುನಃ ಕುಂಜರಶಾರ್ದೂಲೌ ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಭಾನುಭಾಸ್ಕರೌ||

07149027a ಏವಂ ಮಾಯಾಶತಸ್ಯ ಜಾವನ್ಯೋನ್ಯವಧಕಾಂಕ್ಷಿಣೌ|

07149027c ಭೃಶಂ ಚಿತ್ರಮಯುಧ್ಯೇತಾಮಲಂಬಲಘಟೋತ್ಕಚೌ||

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ನೀರಾಗಿ, ಪುನಃ ಗರುಡ-ತಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಪುನಃ ಮೋಡ-
ಭಿರುಗಾಳಿಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ವಜ್ರ-ಮಹಾಚಲಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ಆನೆ-
ಸಿಂಹಗಳಾಗಿ, ಪುನಃ ರಾಹು-ಭಾಸ್ಕರರಾಗಿ - ಈ ರೀತಿ ನೂರಾರು
ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ
ಅಲಂಬಲ ಘಟೋತ್ಕಚರು ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಹೋರಾಡಿದರು.

07149028a ಪರಿಘೈಶ್ಚ ಗದಾಭಿಶ್ಚ ಪ್ರಾಸಮುದ್ಗರಪಟ್ಟಿಶೈಃ|

07149028c ಮುಸಲೈಃ ಪರ್ವತಾಗ್ರೈಶ್ಚ ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಂ ನಿಜಘ್ನತುಃ||

ಪರಿಘ, ಗದೆ, ಪ್ರಾಸ, ಮುದ್ಗರ, ಪಟ್ಟಿಶ, ಮುಸಲ, ಪರ್ವತಾಗ್ರಗಳಿಂದ
ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07149029a ಹಯಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಗಜಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪದಾತಿರಥಿನೌ ಪುನಃ|

07149029c ಯುಯುಧಾತೇ ಮಹಾಮಾಯೌ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರವರೌ ಯುಧಿ||

ಮಹಾಮಾಯಾವಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸಪ್ರವರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ
ಮೇಲೆ, ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಪದಾತಿಗಳಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ರಥಗಳ ಮೇಲೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07149030a ತತೋ ಘಟೋತ್ಕಚೋ ರಾಜನ್ನಲಂಬಲವಧೇಪ್ಸಯಾ|

07149030c ಉತ್ಪಪಾತ ಭೃಶಂ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಶೈನವನ್ನಿಪಪಾತ ಹ||

07149031a ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ಮಹಾಕಾಯಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಮಲಂಬಲಂ|

07149031c ಉದ್ಯಮ್ಯ ನ್ಯವಧೀದ್ಯೂಮೌ ಮಯಂ ವಿಷ್ಣುರಿವಾಹವೇ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅಲಂಬಲನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿ
ಬಹಳ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಗಿಡುಗನಂತೆ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿ, ಆ
ಮಹಾಕಾಯ ರಾಕ್ಷಸ ಅಲಂಬಲನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಮಯನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕೆಳಗೆ ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಚಚ್ಚಿದನು.

07149032a ತತೋ ಘಟೋತ್ಕಚಃ ಖಿಡ್ಗಮುದ್ಗ್ರಹ್ಯಾದ್ಭೃತದರ್ಶನಂ|

07149032c ಚಕರ್ತ ಕಾಯಾದ್ಧಿ ಶಿರೋ ಭೀಮಂ ವಿಕೃತದರ್ಶನಂ||

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ
ವಿಕೃತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅಲಂಬಲನ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಯದಿಂದ
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07149033a ತಚ್ಚಿರೋ ರುಧಿರಾಭ್ಯಕ್ತಂ ಗೃಹ್ಯ ಕೇಶೇಷು ರಾಕ್ಷಸಃ|

07149033c ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಯಯಾವಾಶು ದುರ್ಯೋಧನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಶಿರವನ್ನು ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ರಾಕ್ಷಸ

ಘಟೋತ್ಕಚನು ದುರ್ಯೋಧನನ ರಥದ ಕಡೆ ನಡೆದನು.

07149034a ಅಭ್ಯೇತ್ಯ ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸ್ಮಯಮಾನಃ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07149034c ರಥೇಽಸ್ಯ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಶಿರೋ ವಿಕೃತಾನನಮೂರ್ಧಜಂ|

07149034e ಪ್ರಾಣದಧ್ವರವಂ ನಾದಂ ಪ್ರಾವೃಷೀವ ಬಲಾಹಕಃ||

ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಮಹಾಬಾಹು ರಾಕ್ಷಸನು ವಿಕಾರ ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳ ಆ ಶಿರವನ್ನು ಅವನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದಂತೆ ಭೈರವವಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07149035a ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ತತೋ ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಚಃ|

07149035c ಏಷ ತೇ ನಿಹತೋ ಬಂಧುಸ್ತ್ವಯಾ ದೃಷ್ಟೋಽಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಃ|

07149035e ಪುನರ್ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಕರ್ಣಸ್ಯ ನಿಷ್ಠಾಮೇತಾಂ ತಥಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅವನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:
“ಇಗೋ! ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮಿ ಬಂಧುವು ಹತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು!
ಇವನಂತೆಯೇ ನಿನಗೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರುವ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ಕೂಡ ಪುನಃ
ನೋಡಲಿದ್ದೀಯೆ!”

07149036a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಕರ್ಣಂ ಪ್ರತಿ ಜನೇಶ್ವರ|

07149036c ಕಿರಂ ಶರಶತಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ವಿಮುಂಚನ್ಕರ್ಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಜನೇಶ್ವರ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶರಗಳನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾ ಅವನ ಕಡೆಗೇ ಹೋದನು.

07149037a ತತಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಘೋರರೂಪಂ ಭಯಾನಕಂ|

07149037c ವಿಸ್ಮಾಪನಂ ಮಹಾರಾಜ ನರರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಂತರ ಆ ನರ-ರಾಕ್ಷಸರ ಮಧ್ಯೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಘೋರರೂಪದ, ಭಯಾನಕ, ವಿಸ್ಮಯದಾಯಕ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಂಬುಷವಧೇ
ಏಕೋನಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಂಬುಷವಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ಯಂಭನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೦

ಕರ್ಣ-ಘಟೋತ್ಕಚರ ಘೋರ ಯುದ್ಧ (೧-೧೦೬).

07150001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07150001a ಯತ್ರ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣೋ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07150001c ನಿಶೀಢೇ ಸಮಸಜ್ಜಿತಾಂ ತದ್ಯುದ್ಧಮಭವತ್ಕಥಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾತ್ರಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚರಿಬ್ಬರೂ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗಿದ್ದಿತು?

07150002a ಕೀದೃಶಂ ಚಾಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ತಸ್ಯ ಘೋರಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ|

07150002c ರಥಶ್ಚ ಕೀದೃಶಸ್ತಸ್ಯ ಮಾಯಾಃ ಸರ್ವಾಯುಧಾನಿ ಚ||

ಆ ಘೋರ ರಾಕ್ಷಸನ ಯುದ್ಧವು ಹೇಗಾಯಿತು? ಅವನ ಮಾಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಆಯುಧಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು?

07150003a ಕಿಂಪ್ರಮಾಣಾ ಹಯಾಸ್ತಸ್ಯ ರಥಕೇತುರ್ಧನುಸ್ತಥಾ|

07150003c ಕೀದೃಶಂ ವರ್ಮ ಚೈವಾಸ್ಯ ಕಂಠತ್ರಾಣಂ ಚ ಕೀದೃಶಂ|

07150003e ಪೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಂ ಏತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಕುಶಲೋ ಹ್ಯಸಿ ಸಂಜಯ||

ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು, ರಥ, ಕೇತು, ಧನುಸ್ಸುಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದವು? ಅವನ ಕವಚವು ಹೇಗಿದ್ದಿತು? ಅವನ ಕಂಠತ್ರಾಣವು ಹೇಗಿದ್ದಿತು? ಸಂಜಯ! ನಿನಗೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕುಶಲನಾಗಿರುವ ನೀನು ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು!”

07150004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07150004a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಕಾಯಸ್ತಾಮ್ರಾಸ್ಯೋ ನಿಮ್ನಿತೋದರಃ|

07150004c ಊರ್ಧ್ವರೋಮಾ ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುಃ ಶಂಕುಕರ್ಣೋ ಮಹಾಹನುಃ||

07150005a ಆಕರ್ಣಾದ್ಧಾರಿತಾಸ್ಯಶ್ಚ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಃ ಕರಾಲವಾನ್|

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಕಾಯ, ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ, ತಾಮ್ರವರ್ಣದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಆಳವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿರುವ, ಹಸಿರುಬಣ್ಣದ ಗಡ್ಡ-ಮೀಸೆಗಳುಳ್ಳ, ಗೂಟದಂತಹ ಕಿವಿಗಳುಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದವಡೆಗಳುಳ್ಳ ಅವನ ಬಾಯಿಯು ಕಿವಿಗಳ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿತ್ತು. ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಳ್ಳ ಅವನು

ಭಯಂಕರರೂಪನಾಗಿದ್ದನು.

07150005c ಸುದೀರ್ಘತಾಮೃಜಿಹ್ವೋಷ್ಠೋ ಲಂಬಭ್ರೂಃ ಸ್ಥೂಲನಾಸಿಕಃ||

07150006a ನೀಲಾಂಗೋ ಲೋಹಿತಗ್ರೀವೋ ಗಿರಿವಷ್ಮಾ ಭಯಂಕರಃ|

07150006c ಮಹಾಕಾಯೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮಹಾಶೀರ್ಷೋ ಮಹಾಬಲಃ||

07150007a ವಿಕಚಃ ಪರುಷಸ್ಪಶೋ ವಿಕಟೋದ್ಬದ್ಧಪಿಂಡಿಕಃ|

ಅವನ ಕೆಂಪು ನಾಲಿಗೆ-ತುಟಿಗಳು ನೀಳವಾಗಿದ್ದವು. ಹುಬ್ಬುಗಳು ಜೋಲಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೂಗು ದಪ್ಪವಾಗಿತ್ತು. ಶರೀರವು ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಕುತ್ತಿಗೆಯು ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಶರೀರವು ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು ನೋಡಲು ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಮಹಾಕಾಯ, ಮಹಾಬಾಹು, ಮಹಾಶೀರ್ಷ, ಮಹಾಬಲ, ವಿಕಾರಸ್ವರೂಪನ ಸ್ಪರ್ಷವು ಗಡುಸಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕಣಕಾಲಿನ ಹಿಂಭಾಗವು ವಿಕಾರವಾಗಿಯೂ ಮಾಂಸಲವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಿತು.

07150007c ಸ್ಥೂಲಸ್ಥಿಗ್ಗೂಢನಾಭಿಶ್ಚ ಶಿಥಿಲೋಪಚಯೋ ಮಹಾನ್||

07150008a ತಥೈವ ಹಸ್ತಾಭರಣೇ ಮಹಾಮಾಯೋಽಮ್ಗದೀ ತಥಾ|

07150008c ಉರಸಾ ಧಾರಯನ್ನಿಷ್ಕಮಗ್ನಿಮಾಲಾಂ ಯಥಾಚಲಃ||

ಅವನ ನಿತಂಬವು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದಿತು. ಹೊಕ್ಕಳು ಪ್ರದೇಶವು ಚಿಕ್ಕುದಾಗಿದ್ದು ಆಳವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವನ ಶರೀರವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಿತು. ಮಹಾಮಾಯಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗದ

ಕೇಯೂರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಪರ್ವತವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನೇ ಮಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸುವಂತೆ ಘಟೋತ್ಕಚನು ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು.

07150009a ತಸ್ಯ ಹೇಮಮಯಂ ಚಿತ್ರಂ ಬಹುರೂಪಾಂಗಶೋಭಿತಂ|

07150009c ತೋರಣಪ್ರತಿಮಂ ಶುಭ್ರಂ ಕಿರೀಟಂ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯಶೋಭತ||

ಹೇಮಮಯ ಚಿತ್ರಿತ ತೋರಣಸದೃಶ ಬಹುರೂಪದ ಶುಭ್ರ ಕಿರೀಟವು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

07150010a ಕುಂಡಲೇ ಬಾಲಸೂರ್ಯಾಭೇ ಮಾಲಾಂ ಹೇಮಮಯೀಂ ಶುಭಾಂ|

07150010c ಧಾರಯಸ್ವಿಪುಲಂ ಕಾಂಸ್ಯಂ ಕವಚಂ ಚ ಮಹಾಪ್ರಭಂ||

ಬಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ,
ಸುವರ್ಣಮಯ ಶುಭ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಕಂಚಿನ
ವಿಶಾಲ ಕವಚವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದ್ದನು.

07150011a ಕಿಂಕಿಣೀಶತನಿಘೋಷಂ ರಕ್ತಧ್ವಜಪತಾಕಿನಂ|

07150011c ಋಕ್ಷಚರ್ಮಾವನದ್ಧಾಂಗಂ ನಲ್ವಮಾತ್ರಂ ಮಹಾರಥಂ||

07150012a ಸರ್ವಾಯುಧವರೋಪೇತಮಾಸ್ಥಿತೋ ಧ್ವಜಮಾಲಿನಂ|

07150012c ಅಷ್ಟಚಕ್ರಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಮೇಘಗಂಭೀರನಿಸ್ವನಂ||

ಅವನ ಮಹಾರಥವು ಶಬ್ದಾಯಮಾನ ನೂರಾರು ಗಂಟೆಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಂಪು ಧ್ವಜ-ಪತಾಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಕರಡಿಯ
ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಿದ್ದ ಆ ರಥವು ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮೊಳಗಳಷ್ಟು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ವಾಯುಧಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಆ ರಥದ
ಧ್ವನಿಯು ಮೇಘಗಳ ಗಂಭೀರಧ್ವನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದಿತು. ದೊಡ್ಡ
ಧ್ವಜವಿದ್ದ ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಗಾಲಿಗಳಿದ್ದವು.

07150013a ತತ್ರ ಮಾತಂಗಸಂಕಾಶಾ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಾ ವಿಭೀಷಣಾಃ|

07150013c ಕಾಮವರ್ಣಜವಾ ಯುಕ್ತಾ ಬಲವಂತೋಽವಹನ್ ಹಯಾಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ
ವಿಭೀಷಣವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ, ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ರೂಪಗಳನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸಬಲ್ಲ, ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು.

07150014a ರಾಕ್ಷಸೋಽಸ್ಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಃ ಸೂತೋ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಕುಂಡಲಃ|

07150014c ರಶ್ಮಿಭಿಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮ್ಯಾಭೈಃ ಸಂಜಗ್ರಾಹ ಹಯಾನ್ರಣೇ|

07150014e ಸ ತೇನ ಸಹಿತಸ್ತಸ್ಥಾವರುಣೇನ ಯಥಾ ರವಿಃ||

ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖ ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಅವನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಸೂರ್ಯನ
ರಶ್ಮಿಗೆ ಸಮಾನ ಕಡಿವಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ
ಅವನೊಡನೆ ಅರುಣನೊಂದಿಗೆ ರವಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ರಣಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು.

07150015a ಸಂಸಕ್ತ ಇವ ಚಾಭ್ರೇಣ ಯಥಾದ್ರಿರ್ಮಹತಾ ಮಹಾನ್|

07150015c ದಿವಸ್ಪ್ನುಕ್ಸುಮಹಾನ್ಕೇತುಃ ಸ್ಯಂದನೇಽಸ್ಯ ಸಮುಚ್ಚ್ರಿತಃ|

07150015e ರಕ್ತೋತ್ತಮಾಂಗಃ ಕ್ರವ್ಯಾದೋ ಗೃಧ್ರಃ ಪರಮಭೀಷಣಃ||

ಕೆಂಪು ತಲೆಯ ಪರಮಭೀಷಣ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ರಣಹದ್ದಿರುವ ಮಹಾ
ಧ್ವಜವು ಮೋಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರ್ವತವು ಆಕಾಶವನ್ನು
ಚುಂಬಿಸುವಂತೆ ರಥದ ಮೇಲೆ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

07150016a ವಾಸವಾಶನಿನಿಘೋಷಂ ದೃಢಜ್ಯಮಭಿವಿಕ್ಷಿಪನ್|

07150016c ವ್ಯಕ್ತಂ ಕಿಷ್ಕುಪರಿಣಾಹಂ ದ್ವಾದಶಾರತ್ನಿ ಕಾರ್ಮುಕಂ||

07150017a ರಥಾಕ್ಷಮಾತ್ರೈರಿಷುಭಿಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಚ್ಛಾದಯನ್ದಿಶಃ|

07150017c ತಸ್ಯಾಂ ವೀರಾಪಹಾರಿಣ್ಯಾಂ ನಿಶಾಯಾಂ ಕರ್ಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದ ಘೋಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ

ಟೀಂಕಾರಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಧೃಢ ಮೌರ್ವಿಯುಳ್ಳ, ಒಂದು ಕಿಷ್ಕುವಿನಷ್ಟು
 ಅಗಲವಾಗಿದ್ದ, ಹನ್ನೆರಡು ಆರತ್ನಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದ
 ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಕರ್ಣಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ರಥದ ಅಚ್ಚುಗಳ
 ಗಾತ್ರದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ ವೀರರ
 ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರಕ ಆ ಘೋರರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕರ್ಣನ ಬಳಿ
 ಧಾವಿಸಿದನು.

07150018a ತಸ್ಯ ವಿಕ್ಷಿಪತಶ್ಚಾಪಂ ರಥೇ ವಿಷ್ವಭ್ಯ ತಿಷ್ಠತಃ|

07150018c ಅಶ್ರುಯತ ಧನುರ್ಘೋಷೋ ವಿಸ್ಫೂರ್ಜಿತಮಿವಾಶನೇಃ||

ರಥದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅವನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ
 ಅದರ ಟೀಂಕಾರಶಬ್ದವು ಸಿಡಿಲಿನ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07150019a ತೇನ ವಿತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾನಿ ತವ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

07150019c ಸಮಕಂಪಂತ ಸರ್ವಾಣಿ ಸಿಂಧೋರಿವ ಮಹೋರ್ಮಯಃ||

ಭಾರತ! ಧನುಸ್ಸಿನ ಆ ಘೋರಶಬ್ದದಿಂದ ಭಯಗೊಂಡ ನಿನ್ನ
 ಸೈನ್ಯಗಳು ಸಮುದ್ರದ ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳಂತೆ ಕಂಪಿಸಿದವು.

07150020a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ವಿಭೀಷಣಂ|

07150020c ಉತ್ಕ್ರಯನ್ನಿವ ರಾಧೇಯಸ್ವ ರಮಾಣೋಽಭ್ಯವಾರಯತ್||

ಆ ವಿಭೀಷಣ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು
 ಉತ್ಸಾಹಿತ ರಾಧೇಯನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು.

07150021a ತತಃ ಕರ್ಣೋಽಭ್ಯಯಾದೇನಮಸ್ಯನ್ನಸ್ಯಂತಮಂತಿಕಾತ್|

07150021c ಮಾತಂಗ ಇವ ಮಾತಂಗಂ ಯೂಥರ್ಷಭ ಇವರ್ಷಭಂ||

ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಲಗವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಮತ್ತು ಹೋರಿಯೊಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಹೋರಿಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07150022a ಸ ಸಮ್ನಿಪಾತಸ್ತುಮುಲಸ್ತಯೋರಾಸೀದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07150022c ಕರ್ಣರಾಕ್ಷಸಯೋ ರಾಜನ್ನಿಂದ್ರಶಂಬರಯೋರಿವ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ್! ಕರ್ಣ-ರಾಕ್ಷಸರ ಆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಇಂದ್ರ-ಶಂಬರರ ಯುದ್ಧದಂತಿದ್ದಿತು.

07150023a ತೌ ಪ್ರಗೃಹ್ಯಮಹಾವೇಗೇ ಧನುಷೀ ಭೀಮನಿಸ್ವನೇ|

07150023c ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯೇತಾಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ತಕ್ಷಮಾಣೌ ಮಹೇಷುಭಿಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಹಾ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟರು.

07150024a ತತಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈಃ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ|

07150024c ನೃವಾರಯೇತಾಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕಾಂಸ್ಯೇ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ವರ್ಮಣೇ||

ಆಗ ಆಕರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಕಂಚಿನ ಕವಚಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

07150025a ತೌ ನಖೈರಿವ ಶಾರ್ದೂಲೌ ದಂತೈರಿವ ಮಹಾದ್ವಿಪೌ|

07150025c ರಥಶಕ್ತಿಭಿರನ್ಯೋನ್ಯಂ ವಿಶಿಖೈಶ್ಚ ತತಕ್ಷತುಃ||

ಎರಡು ಸಿಂಹಗಳು ಪಂಜಗಳಿಂದ, ಮಹಾ ಗಜಗಳು ದಂತಗಳಿಂದ
ಸೇನಸಾಡುವಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ರಥಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಶಿಖಿಗಳಿಂದ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

07150026a ಸಂಚಿಂದಂತೌ ಹಿ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಸಂದಧಾನೌ ಚ ಸಾಯಕಾನ್|

07150026c ಧಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೌ ಶರವ್ರಾತೈರ್ನೋ ದೀಕ್ಷಿತುಮಶಕ್ಷುತಾಂ||

ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಚಿಂದಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.
ಶರವ್ರಾತಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ
ದುರ್ಧರ್ಷರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07150027a ತೌ ತು ವಿಕ್ಷತಸರ್ವಾಂಗೌ ರುಧಿರೌಘಪರಿಪ್ಲುತೌ|

07150027c ವ್ಯಭ್ರಾಜೇತಾಂ ಯಥಾ ವಾರಿಪ್ರಸುತೌ ಗೈರಿಕಾಚಲೌ||

ಸರ್ವಾಂಗಗಳೂ ಗಾಯಗೊಂಡು ಅವುಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು
ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಧಾತುಗಳ ಕೆಂಪು
ನದಿಗಳು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07150028a ತೌ ಶರಾಗ್ರವಿಭಿನ್ನಾಂಗೌ ನಿರ್ಭಿಂದಂತೌ ಪರಸ್ಪರಂ|

07150028c ನಾಕಂಪಯೇತಾಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ಯತಮಾನೌ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾದ್ಯುತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಶರಾಗ್ರಗಳಿಂದ

ಗಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಅಲುಗಾಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

07150029a ತತ್ತ್ವವೃತ್ತಂ ನಿಶಾಯದ್ಧಂ ಚಿರಂ ಸಮಮಿವಾಭವತ್|

07150029c ಪ್ರಾಣಯೋರ್ದೀರ್ಘವ್ಯತೋ ರಾಜನ್ಯರ್ಣರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ||

ರಾಜನ್! ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಪಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣ-
ರಾಕ್ಷಸರ ಆ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧವು ಬಹಳ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಸಮ-
ಸಮವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

07150030a ತಸ್ಯ ಸಂದಧತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾಂ ಶರಾಂಶ್ಚಾಸಕ್ತಮಸ್ಯತಃ|

07150030c ಧನುರ್ಘೋಷೇಣ ವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಸ್ವೇ ಪರೇ ಚ ತದಾಭವನ್|

07150030e ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಯದಾ ಕರ್ಣೋ ವಿಶೇಷಯತಿ ನೋ ನೃಪ||

07150031a ತತಃ ಪ್ರಾದುಷ್ಯರೋದ್ಧಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಃ|

ನೃಪ! ತೀಕ್ಷ್ಣಬಾಣಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು
ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಸತತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನ
ಧನುಸ್ಸಿನ ಟೇಂಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ
ಕಡೆಯ ಯೋಧರು ಭಯಗೊಂಡು ತತ್ತರಿಸಿದರು. ಆಗ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

07150031c ಕರ್ಣೇನ ವಿಹಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07150031e ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಮಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸಃ ಪಾಂಡುನಂದನಃ||

ಕರ್ಣನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡುನಂದನ
ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಮಹಾಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದನು.

07150032a ಶೂಲಮುದ್ಗರಧಾರಿಣ್ಯಾ ಶೈಲಪಾದಪಹಸ್ತಯಾ|

07150032c ರಕ್ಷಸಾಂ ಘೋರರೂಪಾಣಾಂ ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ವೃತಃ||

07150033a ತಮುದ್ಯತಮಹಾಚಾಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ವ್ಯಥಿತಾ ನೃಪಾಃ|

07150033c ಭೂತಾಂತಕಮಿವಾಯಾಂತಂ ಕಾಲದಂಡೋಗ್ರಧಾರಿಣಂ||

ಶೂಲಮುದ್ಗರಗಳನ್ನು ಪರ್ವತವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ
ಘೋರರೂಪಿ ರಾಕ್ಷಸರ ಮಹಾ ಸೇನೆಯಿಂದ ಆವೃತನಾದ, ಉಗ್ರ
ಕಾಲದಂಡವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಂತಕ ಯಮನಂತೆ
ಮಹಾಚಾಪವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ರಾಜರು
ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07150034a ಘಟೋತ್ಕಚಪ್ರಮುಕ್ತೇನ ಸಿಂಹನಾದೇನ ಭೀಷಿತಾಃ|

07150034c ಪ್ರಸುಸ್ರುವೃರ್ಗಜಾ ಮೂತ್ರಂ ವಿವ್ಯಥುಶ್ಚ ನರಾ ಭೃಶಂ||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಮಾಡಿದ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ಭಯಗೊಂಡ ಆನೆಗಳು
ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆಮಾಡಿದವು. ಮನುಷ್ಯರು ಬಹಳವಾಗಿ
ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07150035a ತತೋಽಶ್ಮವೃಷ್ಟಿರತ್ಯುಗ್ರಾ ಮಹತ್ಯಾಸೀತ್ಸಮಂತತಃ|

07150035c ಅರ್ಧರಾತ್ರೇಽಧಿಕಬಲೈರ್ವಿಮುಕ್ತಾ ರಕ್ಷಸಾಂ ಬಲೈಃ||

ಆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಬಲವುಳ್ಳ ರಾಕ್ಷಸ ಸೈನಿಕರು ಅತಿ ಉಗ್ರ

ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸುರಿಸಿದರು.

07150036a ಆಯಸಾನಿ ಚ ಚಕ್ರಾಣಿ ಭುಶುಂಡ್ಯಃ ಶಕ್ತಿತೋಮರಾಃ|

07150036c ಪತಂತ್ಯವಿರಲಾಃ ಶೂಲಾಃ ಶತಘ್ನಃ ಪಟ್ಟಿಶಾಸ್ತಥಾ||

ಕಬ್ಬಿಣದ ಚಕ್ರಗಳೂ, ಭುಶುಂಡಿಗಳೂ, ಶಕ್ತಿ-ತೋಮರಗಳೂ, ಶೂಲ-ಶತಘ್ನೀ-ಪಟ್ಟಿಶಗಳೂ ಅವಿರತವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07150037a ತದುಗ್ರಮತಿರೌದ್ರಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯುದ್ಧಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

07150037c ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ತವ ಯೋಧಾಶ್ಚ ವ್ಯಥಿತಾ ವಿಪ್ರದುದ್ರುವುಃ||

ಆ ಅತಿ ಉಗ್ರ ರೌದ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿ ನರಾಧಿಪರೂ, ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರೂ, ಯೋಧರೂ ವ್ಯಥಿತರಾಗಿ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದರು.

07150038a ತತ್ರೈಕೋಽಸ್ತ್ರಬಲಶ್ಲಾಘೀ ಕರ್ಣೋ ಮಾನೀ ನ ವಿವ್ಯಥೇ|

07150038c ವ್ಯಥಮಚ್ಚ ಶರೈರ್ಮಾಯಾಂ ಘಟೋತ್ಕಚವಿನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ್ರಬಲಶ್ಲಾಘಿ ಮಾನಿನಿ ಕರ್ಣನು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಥೆಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಶರಗಳಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

07150039a ಮಾಯಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಹೀಣಾಯಾಮಮರ್ಷಾತ್ಸ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07150039c ವಿಸಸರ್ಜ ಶರಾನ್ಘೋರಾನ್ಸೂತಪುತ್ರಂ ತ ಆವಿಶನ್||

ತನ್ನ ಮಾಯೆಯು ನಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹನೆಮೀರಿದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಘೋರಶರಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು ಅವು ಸೂತಪುತ್ರನ

ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

07150040a ತತಸ್ತೇ ರುಧಿರಾಭ್ಯಕ್ತಾ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಕರ್ಣಂ ಮಹಾಹವೇ|

07150040c ವಿವಿಶುರ್ಧರಣೀಂ ಬಾಣಾಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ಇವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ಆ ಶರಗಳು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಪನ್ನಗಗಳಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು.

07150041a ಸೂತಪುತ್ರಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಲಘುಹಸ್ತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07150041c ಘಟೋತ್ಕಚಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಬಿಭೇದ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಲಘುಹಸ್ತ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸೂತಪುತ್ರನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07150042a ಘಟೋತ್ಕಚೋ ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನಃ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಮರ್ಮಸು|

07150042c ಚಕ್ರಂ ದಿವ್ಯಂ ಸಹಸ್ರಾರಮಗೃಹ್ಣಾದ್ವ್ಯ ಧಿತೋ ಭೃಶಂ||

ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ಮರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ತುಂಬಾ ವ್ಯಥಿತನಾದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸಾವಿರ ಅರೆಗಳುಳ್ಳ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07150043a ಕ್ಷುರಾಂತಂ ಬಾಲಸೂರ್ಯಾಭಂ ಮಣಿರತ್ನವಿಭೂಷಿತಂ|

07150043c ಚಿಕ್ಷೇಪಾಧಿರಥೇಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಅಧಿರಥಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೋಸುಗ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅಲಗುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ,

ಮಣಿರತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅವನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿ
ಎಸೆದನು.

07150044a ಪ್ರವಿದ್ಧಮತಿವೇಗೇನ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಕರ್ಣಸಾಯಕೈಃ|

07150044c ಅಭಾಗ್ಯಸ್ಯೇವ ಸಂಕಲ್ಪಸ್ತನೋಘ್ರಮಪತದ್ಭುವಿ||

ಅಭಾಗ್ಯನ ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ
ಚಕ್ರವು ಕರ್ಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು.

07150045a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಕ್ರಂ ನಿಪಾತಿತಂ|

07150045c ಕರ್ಣಂ ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯದ್ಭಾಣೈಃ ಸ್ವರ್ಭಾನುರಿವ ಭಾಸ್ಕರಂ||

ತನ್ನ ಚಕ್ರವು ಕೆಳಗುರುಳಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ
ಘಟೋತ್ಕಚನಾದರೋ ರಾಹುವು ಭಾಸ್ಕರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07150046a ಸೂತಪುತ್ರಸ್ತ್ವಸಂಭ್ರಾಂತೋ ರುದ್ರೋಪೇಂದ್ರೇಂದ್ರವಿಕ್ರಮಃ|

07150046c ಘಟೋತ್ಕಚರಥಂ ತೂರ್ಣಂ ಚಾದಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಭಿಃ||

ರುದ್ರ-ಉಪೇಂದ್ರರ ಸಮಾನ ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಸೂತಪುತ್ರನಾದರೋ
ಗಾಭರಿಗೊಳ್ಳದೇ ತಕ್ಷಣವೇ ಘಟೋತ್ಕಚನ ರಥವನ್ನು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು.

07150047a ಘಟೋತ್ಕಚೇನ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಗದಾ ಹೇಮಾಂಗದಾ ತದಾ|

07150047c ಕ್ಷಿಪ್ರಾ ಭ್ರಾಮ್ಯ ಶರೈಃ ಸಾಪಿ ಕರ್ಣೇನಾಭ್ಯಾಹತಾಪತತ್||

ಆಗ ಕ್ಷುದ್ಧ ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಗರಗರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ಸುವರ್ಣಮಯ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಗದೆಯೂ ಕೂಡ
ಕರ್ಣನಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07150048a ತತೋಽಮ್ತರಿಕ್ಷಮುತ್ಪತ್ಯ ಕಾಲಮೇಘ ಇವೋನ್ನದನ್||

07150048c ಪ್ರವವರ್ಷ ಮಹಾಕಾಯೋ ದ್ರುಮವರ್ಷಂ ನಭಸ್ತಲಾತ್||

ಆಗ ಮಹಾಕಾಯನು ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಕಾಲಮೇಘದಂತೆ
ಗುಡುಗುತ್ತಾ ನಭಸ್ತಲದಿಂದ ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07150049a ತತೋ ಮಾಯಾವಿನಂ ಕರ್ಣೋ ಭೀಮಸೇನಸುತಂ ದಿವಿ|

07150049c ಮಾರ್ಗಣೈರಭಿವಿವ್ಯಾಧ ಘನಂ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಂಶುಭಿಃ||

ಆಗ ದಿವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನಸುತ ಮಾಯಾವಿಯನ್ನು ಕರ್ಣನು
ಸೂರ್ಯನು ಮೋಡಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸುವಂತೆ
ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07150050a ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ ಹಯಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸಂಚಿದ್ಯ ಶತಧಾ ರಥಂ|

07150050c ಅಭ್ಯವರ್ಷ ಚ್ಚರೈಃ ಕರ್ಣಃ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್||

ಅವನ ಎಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ, ರಥವನ್ನು ನೂರು
ಚೂರುಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ, ಕರ್ಣನು ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ
ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07150051a ನ ಚಾಸ್ಯಾಸೀದನಿರ್ಭಿನ್ನಂ ಗಾತ್ರೇ ದ್ವ್ಯಂಗುಲಮಂತರಂ|

07150051c ಸೋಽದೃಶ್ಯತ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಶ್ವಾವಿಚ್ಛಲಲಿತೋ ಯಥಾ||

ಘಟೋತ್ಕಚನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದ ಎರಡು ಅಂಗುಲ ಜಾಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಂತೆಯೇ ಕಂಡನು.

07150052a ನ ಹಯಾನ್ನ ರಥಂ ತಸ್ಯ ನ ಧ್ವಜಂ ನ ಘಟೋತ್ಕಚಂ|

07150052c ದೃಷ್ಟವಂತಃ ಸ್ಮ ಸಮರೇ ಶರೌಘೈರಭಿಸಂವೃತಂ||

ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನಾಗಲೀ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳಾಗಲೀ ರಥವಾಗಲೀ ಧ್ವಜವಾಗಲೀ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07150053a ಸ ತು ಕರ್ಣಸ್ಯ ತದ್ಧಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರೇಣ ಶಾತಯನ್|

07150053c ಮಾಯಾಯುಧೇನ ಮಾಯಾವೀ ಸೂತಪುತ್ರಮಯೋಧಯತ್||

ಅವನಾದರೋ ಕರ್ಣನ ಆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸಿದನು. ಆ ಮಾಯಾವಿಯು ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಮಾಯಾಯುಧದಿಂದಲೇ ಎದುರಿಸಿದನು.

07150054a ಸೋಽಯೋಧಯತ್ತದಾ ಕರ್ಣಂ ಮಾಯಯಾ ಲಾಘವೇನ ಚ|

07150054c ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಣೋಽಥ ದಿವಿ ಶರಜಾಲೇಷು ಸಂಪತನ್||

ಅವನು ಚಳಕದಿಂದಲೂ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೂ ಕರ್ಣನೊಡನೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಾಣಗಳ
ಜಾಲಗಳು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

07150055a ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಮಾಯೋ ಮಾಯಯಾ ಕುರುಸತ್ತಮ|

07150055c ಪ್ರಚಿಕಾರ ಮಹಾಮಾಯಾಂ ಮೋಹಯನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಭಾರತ ! ಮಹಾಮಾಯಾವಿ ಭೈಮಸೇನಿಯು
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೋಹಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07150056a ಸ ಸ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ವಿರೂಪಾಣಿ ವದನಾನ್ಯಶುಭಾನನಃ|

07150056c ಅಗ್ರಸತ್ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮಾಯಯಾ||

ಅವನು ವಿರೂಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಶುಭ ಮುಖವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕಿದನು.

07150057a ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಕಾಯಃ ಸಂಚಿನ್ನಃ ಶತಧಾ ರಣೇ|

07150057c ಗತಸತ್ಸೋ ನಿರುತ್ಸಾಹಃ ಪತಿತಃ ಖಾದ್ವ್ಯದೃಶ್ಯತ|

ಪುನಃ ಆ ಮಹಾಕಾಯನು ರಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ
ಸತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರುತ್ಸಾಹನಾಗಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಕೆಳಗೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದು ತೋರಿತು.

07150057e ಹತಂ ತಂ ಮನ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ಮ ಪ್ರಾಣದನ್ಕುರುಪುಂಗವಾಃ||

07150058a ಅಥ ದೇಹೈರ್ನವೈರನ್ಮೈರ್ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸ್ವದೃಶ್ಯತ|

07150058c ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಕಾಯಃ ಶತಶೀರ್ಷಃ ಶತೋದರಃ||

ಅವನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಕುರುಪುಂಗವರು

ಜಯಘೋಷಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪುನಃ ಆ

ಮಹಾಕಾಯನು ನೂರು ತಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೂರು ಹೊಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ

ಹೊಸದೇಹಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

07150059a ವ್ಯದ್ಯಶ್ಯತ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಮೈನಾಕ ಇವ ಪರ್ವತಃ|

07150059c ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರೋ ಭೂತ್ವಾ ಚ ಪುನರೇವ ಸ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07150059e ಸಾಗರೋರ್ಮಿರಿವೋದ್ಧೃತಸ್ತಿಯಗೂರ್ಧ್ವಮವರ್ತತ||

ಪುನಃ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಮೈನಾಕಪರ್ವತದಂತೆ ಮಹಾಕಾಯನಾಗಿಯೂ,

ಪುನಃ ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರನಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾಗರದ

ಅಲೆಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ

ವಕ್ರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07150060a ವಸುಧಾಂ ದಾರಯಿತ್ವಾ ಚ ಪುನರಪ್ಸು ನ್ಯಮಜ್ಜತ|

07150060c ಅದೃಶ್ಯತ ತದಾ ತತ್ರ ಪುನರುನ್ಮಜ್ಜತೋಽನ್ಯತಃ||

ಅವನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಪುನಃ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

07150061a ಸೋಽವತೀರ್ಯ ಪುನಸ್ತಸ್ಥೌ ರಥೇ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತೇ|

07150061c ಕ್ಷಿತಿಂ ದ್ಯಾಂ ಚ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಮಾಯಯಾವೃತ್ಯ ದಂಶಿತಃ||

ಅವನು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಪುನಃ ಹೇಮಪರಿಷ್ಕೃತ ರಥದಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಕವಚಧಾರಿಯಾದ ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ
ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನೂ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿದ್ದನು.

07150062a ಗತ್ವಾ ಕರ್ಣರಥಾಭ್ಯಾಶಂ ವಿಚಲತ್ಕುಂಡಲಾನನಃ|

07150062c ಪ್ರಾಹ ವಾಕ್ಯಮಸಂಭ್ರಾಂತಃ ಸೂತಪುತ್ರಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನಂತರ ಕರ್ಣನ ರಥದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ
ಕುಂಡಲಾನನನು ಅಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07150063a ತಿಷ್ಠೇದಾನೀಂ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ಮೂತಪುತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

07150063c ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಮಹಂ ತೇಽದ್ಯ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ರಣಾಜಿರೇ||

“ಸೂತಪುತ್ರ! ನಿಲ್ಲ! ನೀನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರೆ! ಈ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ
ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07150064a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರೋಷತಾಮ್ರಕ್ಷಂ ರಕ್ಷಃ ಕ್ರೂರಪರಾಕ್ರಮಂ|

07150064c ಉತ್ಪಪಾತಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ಜಹಾಸ ಚ ಸುವಿಸ್ವರಂ|

07150064e ಕರ್ಣಮಭ್ಯಾಹನಚ್ಚೈವ ಗಜೇಂದ್ರಮಿವ ಕೇಸರೀ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರೋಷದಿಂದ ಕೆಂಗಣ್ಣನಾಗಿದ್ದ ಆ ಕ್ರೂರಪರಾಕ್ರಮಿ
ರಾಕ್ಷಸನು ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಸಿಂಹವು
ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುವಂತೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದನು.

07150065a ರಥಾಕ್ಷಮಾತ್ರೈರಿಷುಭಿರಭ್ಯವರ್ಷದ್ಧುಟೋತ್ಕಚಃ|

07150065c ರಥಿನಾಂ ಋಷಭಂ ಕರ್ಣಂ ಧಾರಾಭಿರಿವ ತೋಯದಃ|

07150065e ಶರವೃಷ್ಟಿಂ ಚ ತಾಂ ಕರ್ಣೋ ದೂರಪ್ರಾಪ್ತಾಮಶಾತಯತ್||

ಮೇಘವು ಜಲಧಾರೆಯಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ರಥದ
ಅಚ್ಚುಮರದಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ರಥಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನ
ಮೇಲೆ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಸುರಿಸಿದನು. ಆ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರ್ಣನು
ದೂರದಿಂದಲೇ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07150066a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಹತಾಂ ಮಾಯಾಂ ಕರ್ಣೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

07150066c ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತತೋ ಮಾಯಾಂ ಸಸರ್ಜಾಂತರ್ಹಿತಃ ಪುನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಪುನಃ ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

07150067a ಸೋಽಭವದ್ಗಿರಿರಿತ್ಯುಚ್ಚಃ ಶಿಖರೈಸ್ತರುಸಂಕಟೈಃ|

07150067c ಶೂಲಪ್ರಾಸಾಸಿಮುಸಲಜಲಪ್ರಸ್ತವಣೋ ಮಹಾನ್||

ಅವನು ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಾಲುಗಳಿಂದಲೂ ಉಚ್ಚ ಶಿಖರಗಳಿಂದಲೂ
ಕೂಡಿದ ಗಿರಿಯಾದನು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಹಾ ಶೂಲ-ಪ್ರಾಸ-ಖಡ್ಗ-
ಮುಸಲಗಳು ನೀರಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07150068a ತಮಂಜನಚಯಪ್ರಖ್ಯಂ ಕರ್ಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹೀಧರಂ|

07150068c ಪ್ರಪಾತೈರಾಯುಧಾನ್ಯುಗ್ರಾಣ್ಯದ್ವಹಂತಂ ನ ಚುಕ್ಷುಭೇ||

ಆಯುಧಗಳ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದ
ಪರ್ವತರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭ್ರಾಂತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07150069a ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ತತಃ ಕರ್ಣೋ ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮುದೀರಯತ್|

07150069c ತತಃ ಸೋಽಸ್ತ್ರೇಣ ಶೈಲೇಂದ್ರೋ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ವೈ ವ್ಯನಶ್ಯತ||

ಕರ್ಣನು ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಆ
ಪರ್ವತವು ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬಹುದೂರ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ನಾಶಗೊಂಡಿತು.

07150070a ತತಃ ಸ ತೋಯದೋ ಭೂತ್ವಾ ನೀಲಃ ಸೇಂದ್ರಾಯುಧೋ ದಿವಿ|

07150070c ಅಶ್ಮವೃಷ್ಟಿಭಿರತ್ಯುಗ್ರಃ ಸೂತಪುತ್ರಮವಾಕಿರತ್||

ಅನಂತರ ಆ ಉಗ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಮೇಘವಾಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆಗಳಿಂದ
ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07150071a ಅಥ ಸಂಧಾಯ ವಾಯವ್ಯಮಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಃ|

07150071c ವ್ಯಧಮತ್ಕಾಲಮೇಘಂ ತಂ ಕರ್ಣೋ ವೈಕರ್ತನೋ ವೃಷಾ||

ಆಗ ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ರೋಷದಿಂದ
ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿ ಆ ಕಾಲಮೇಘವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07150072a ಸ ಮಾರ್ಗಣಗಣೈಃ ಕರ್ಣೋ ದಿಶಃ ಪ್ರಚ್ಛಾದ್ಯ ಸರ್ವಶಃ|

07150072c ಜಘಾನಾಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾರಾಜ ಘಟೋತ್ಕಚಸಮೀರಿತಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನು ಮಾರ್ಗಣಗಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ

ತುಂಬಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು.

07150073a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸಮರೇ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07150073c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ರೇ ಮಹಾಮಾಯಾಂ ಕರ್ಣಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಥಂ||

ಆಗ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಮಹಾಬಲ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮಹಾಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದನು.

07150074a ಸ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುನರಾಯಾಂತಂ ರಥೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಂ|

07150074c ಘಟೋತ್ಕಚಮಸಂಭ್ರಾಂತಂ ರಾಕ್ಷಸೈರ್ಬಹುಭಿರ್ವೃತಂ||

07150075a ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಸದೃಶೈರ್ಮತ್ತದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮೈಃ|

07150075c ಗಜಸ್ಥೈಶ್ಚ ರಥಸ್ಥೈಶ್ಚ ವಾಜಿಪೃಷ್ಠಗತೈಸ್ತಥಾ||

07150076a ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಧರೈರ್ಘೋರೈರ್ನಾನಾಕವಚಭೂಷಣೈಃ|

ಪುನಃ ಸಿಂಹ-ಶಾರ್ದೂಲ ಸಮರಾಗಿದ್ದ, ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ, ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಾರೂಡರಾಗಿದ್ದ, ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ನಾನಾಕವಚಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಉಗ್ರರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು, ಅಸಂಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಕರ್ಣನು ನೋಡಿದನು.

07150076c ವೃತಂ ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಕ್ರೂರೈರ್ಮರುದ್ಭಿರಿವ ವಾಸವಂ|

07150076e ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣೋ ಮಹೇಷ್ವಾಸೋ ಯೋಧಯಾಮಾಸ ರಾಕ್ಷಸಂ||

ವಾಸವನು ಮರುತ್ತುಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ

ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ
ಕರ್ಣನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07150077a ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ತುತಃ ಕರ್ಣಂ ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪಂಚಭಿರಾಶುಗೈಃ|

07150077c ನನಾದ ಭೈರವಂ ನಾದಂ ಭೀಷಯನ್ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಾನ್||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಐದು ಆಶುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವಂತೆ ಭೈರವ ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದನು.

07150078a ಭೂಯಶ್ಚಾಂಜಲಿಕೇನಾಥ ಸಮಾರ್ಗಣಗಣಂ ಮಹತ್|

07150078c ಕರ್ಣಹಸ್ತಸ್ಥಿತಂ ಚಾಪಂ ಚಿಚ್ಚೇದಾಶು ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಪುನಃ ಅಂಜಲೀಕದಿಂದ ಮಹಾ ಮಾರ್ಗಣಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಣನ
ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಾಪವನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07150079a ಅಥಾನ್ಯದ್ಧನುರಾದಾಯ ದೃಢಂ ಭಾರಸಹಂ ಮಹತ್|

07150079c ವ್ಯಕರ್ಷತ ಬಲಾತ್ಕರ್ಣ ಇಂದ್ರಾಯುಧಮಿವೋಚ್ಚಿತ್ರಂ||

ಕೂಡಲೇ ಕರ್ಣನು ಇನ್ನೊಂದು ದೃಢ, ಮಹಾ ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಬಲ್ಲ,
ಇಂದ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಸೆಳೆದನು.

07150080a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸಾಯಕಾನ್|

07150080c ಸುವರ್ಣಪುಂಖಾನ್ ಶತ್ರುಘ್ನಾನ್ವಚರಾನ್ರಾಕ್ಷಸಾನ್ವತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕರ್ಣನು ಸುವರ್ಣಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು

ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ರಾಕ್ಷಸರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07150081a ತದ್ಬಾಣೈರದ್ವಿತಂ ಯೂಥಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಪೀನವಕ್ಷಸಾಂ|

07150081c ಸಿಂಹೇನೇವಾದ್ವಿತಂ ವನ್ಯಂ ಗಜಾನಾಮಾಕುಲಂ ಕುಲಂ||

ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತಗೊಂಡ ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆಯುಳ್ಳ ಆ
ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಿಂದ ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಗಳ
ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಬಹಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡವು.

07150082a ವಿಧಮ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಬಾಣೈಃ ಸಾಶ್ವಸೂತಗಜಾನ್ವಿಭುಃ|

07150082c ದದಾಹ ಭಗವಾನ್ವಹ್ನಿಭೂತಾನಿವ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು ಯುಗಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದಹಿಸುವಂತೆ
ವಿಭು ಕರ್ಣನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ಗಜಗಳೊಡನೆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು
ಮರ್ದಿಸಿ ದಹಿಸಿದನು.

07150083a ಸ ಹತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೀಂ ಸೇನಾಂ ಶುಶುಭೇ ಸೂತನಂದನಃ|

07150083c ಪುರೇವ ತ್ರಿಪುರಂ ದಗ್ಧ್ವಾ ದಿವಿ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ಹಿಂದೆ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನು ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಸುಟ್ಟು
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದಂತೆ ಸೂತನಂದನನು ಆ ರಾಕ್ಷಸೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಶೋಭಿಸಿದನು.

07150084a ತೇಷು ರಾಜಸಹಸ್ರೇಷು ಪಾಂಡವೇಯೇಷು ಮಾರಿಷ|

07150084c ನೈನಂ ನಿರೀಕ್ಷಿತುಮಪಿ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚ ಕ್ಷೋತಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

07150085a ಋತೇ ಘಟೋತ್ಕಚಾದ್ರಾಜನ್ಯಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಾನ್ಮಹಾಬಲಾತ್|

07150085c ಭೀಮವೀರ್ಯಬಲೋಪೇತಾತ್ಕು ದ್ಧಾದ್ವೈವಸ್ವತಾದಿವ||

ರಾಜನ್! ಪಾರ್ಥಿವ! ಮಾರಿಷ! ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ, ಮಹಾಬಲಶಾಲೀ,
ಭೀಮನ ವೀರ್ಯಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಕ್ರುದ್ಧ ವೈವಸ್ವತನಂದಿದ್ದ
ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಂಡವೇಯರ ಸಹಸ್ರ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ
ಕರ್ಣನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

07150086a ತಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪಾವಕಃ ಸಮಜಾಯತ|

07150086c ಮಹೋಲ್ಕಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ರಾಜನ್ಸಾರ್ಚಿಷಃ ಸ್ನೇಹಬಿಂದವಃ||

ರಾಜನ್! ದೊಡ್ಡ ಪಂಜುಗಳ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಎಣ್ಣೆಯ
ತೊಟ್ಟುಗಳು ಉದುರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಎರಡೂ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರುತ್ತಿತ್ತು.

07150087a ತಲಂ ತಲೇನ ಸಂಹತ್ಯ ಸಂದಶ್ಯ ದಶನಚ್ಚದಂ|

07150087c ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಚ ಪುನರ್ಮಾಯಯಾ ನಿರ್ಮಿತಂ ಪುನಃ||

07150088a ಯುಕ್ತಂ ಗಜನಿಭೈರ್ವಾಹೈಃ ಪಿಶಾಚವದನೈಃ ಖಿರೈಃ|

07150088c ಸ ಸೂತಮಬ್ರವೀತ್ಕು ದ್ಧಃ ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಮಾ ವಹ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಕೈಯಿಂದ ಕೈಯನ್ನು ಮಸೆಯುತ್ತಾ
ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅವಡುಗಚ್ಚುತ್ತಾ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ಗಜಸದೃಶ
ಪಿಶಾಚಿಯ ಮುಖದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತು “ಸೂತಪುತ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಿ!” ಎಂದು ಸಾರಥಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07150089a ಸ ಯಯೌ ಘೋರರೂಪೇಣ ರಥೇನ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07150089c ದ್ವೈರಥಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಪುನರೇವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅವನು ಘೋರರೂಪದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಪುನಃ ಸೂತಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ದ್ವೈರಥ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

07150090a ಸ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಪುನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07150090c ಅಷ್ಟಚಕ್ರಾಂ ಮಹಾಘೋರಾಮಶನಿಂ ರುದ್ರನಿರ್ಮಿತಾಂ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಪುನಃ ಎಂಟು ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ, ರುದ್ರನಿರ್ಮಿತ ಮಹಾಘೋರ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಸೂತಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07150091a ತಾಮವಪ್ಲುತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ಕರ್ಣೋ ನ್ಯಸ್ಯ ರಥೇ ಧನುಃ|

07150091c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚೈನಾಂ ತಸ್ಮೈವ ಸ್ಯಂದನಾತ್ಸೋಽವಪುಪ್ಲುವೇ||

ಕರ್ಣನು ರಥದಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಇಟ್ಟು ರಥದಿಂದ ಜಿಗಿದು ಹಾರಿ ಅದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಧುಮುಕಿದ್ದ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನೇ ಎಸೆದನು.

07150092a ಸಾಶ್ವಸೂತಧ್ವಜಂ ಯಾನಂ ಭಸ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಪ್ರಭಾ|

07150092c ವಿವೇಶ ವಸುಧಾಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸುರಾಸ್ತತ್ರ ವಿಸಿಸ್ಮಿಯುಃ||

ಮಹಾಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಆ ವಜ್ರಾಯುಧವು ಅಶ್ವ-ಸೂತ-ಧ್ವಜಗಳೊಡನೆ
ಘಟೋತ್ಕಚನ ರಥವನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಿ ವಸುಧೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುರರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು !

07150093a ಕರ್ಣಂ ತು ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಪೂಜಯಾಮಾಸುರಂಜಸಾ|

07150093c ಯದವಪ್ಲುತ್ಯ ಜಗ್ರಾಹ ದೇವಸೃಷ್ಟ್ಯಾಂ ಮಹಾಶನಿಂ||

ದೇವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಮಹಾ ವಜ್ರವನ್ನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ
ಹಾರಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ
ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದವು.

07150094a ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ರಣೇ ಕರ್ಣ ಆರುರೋಹ ರಥಂ ಪುನಃ|

07150094c ತತೋ ಮುಮೋಚ ನಾರಾಚಾನ್ಸೂತಪುತ್ರಃ ಪರಂತಪಃ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಪರಂತಪ ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನು ಪುನಃ
ರಥವನ್ನೇರಿ ನಾರಾಚಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07150095a ಅಶಕ್ಯಂ ಕರ್ತುಮನ್ಯೇನ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಮಾನದ|

07150095c ಯದಕಾರ್ಪೀತ್ತದಾ ಕರ್ಣಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೀಮದರ್ಶನೇ||

ಮಾನದ ! ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು
ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ
ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

07150096a ಸ ಹನ್ಯಮಾನೋ ನಾರಾಚೈರ್ಧಾರಾಭಿರಿವ ಪರ್ವತಃ|

07150096c ಗಂಧರ್ವ ನಗರಾಕಾರಃ ಪುನರಂತರಧೀಯತ||

ಪರ್ವತವು ಮಳೆಯ ಧಾರೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಕರ್ಣನ
ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಹೃತನಾದ ಘಟೋತ್ಕಚನು
ಗಂಧರ್ವ ನಗರಿಯಂತೆ ಪುನಃ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

07150097a ಏವಂ ಸ ವೈ ಮಹಾಮಾಯೋ ಮಾಯಯಾ ಲಾಘವೇನ ಚ|

07150097c ಅಸ್ತ್ರಾಣಿ ತಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಜಘಾನ ರಿಪುಸೂದನಃ||

ಹೀಗೆ ಆ ರಿಪುಸೂದನ ಮಯಾಮಾಯಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು
ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಹಸ್ತ ಲಾಘವದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಆ
ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07150098a ನಿಹನ್ಯಮಾನೇಷ್ಟಸ್ತ್ರೇಷು ಮಾಯಯಾ ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ|

07150098c ಅಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತತಃ ಕರ್ಣ ಸ್ತದ್ರಕ್ಷಃ ಪ್ರತ್ಯಯುಧ್ಯತ||

ಮಾಯೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಕರ್ಣನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭ್ರಾಂತನಾಗದೇ
ಅವನೊಡನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

07150099a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07150099c ಚಕಾರ ಬಹುಧಾತ್ಮಾನಂ ಭೀಷಯಾಣೋ ನರಾಧಿಪಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾಬಲ ಭೈಮಸೇನಿಯು ನರಾಧಿಪರನ್ನು
ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನಾಗಿ

ಪರಿವರ್ತಿ ಸಿಕೊಂಡನು.

07150100a ತತೋ ದಿಗ್ಭ್ಯಃ ಸಮಾಪೇತುಃ ಸಿಂಹವ್ಯಾಪ್ತುತರಕ್ಷವಃ|

07150100c ಅಗ್ನಿಜಿಹ್ವಾಶ್ಚ ಭುಜಗಾ ವಿಹಗಾಶ್ಚಾಪ್ಯಯೋಮುಖಾಃ||

ಆಗ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಹ, ವ್ಯಾಪ್ತು, ಕಿರುಬ, ಅಗ್ನಿರೂಪದ ನಾಲಿಗೆಗಳುಳ್ಳ ಸರ್ಪಗಳೂ, ಲೋಹಮಯ ಕೊಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು.

07150101a ಸ ಕೀರ್ಯಮಾಣೋ ನಿಶಿತೈಃ ಕರ್ಣಚಾಪಚ್ಯುತೈಃ ಶರೈಃ|

07150101c ನಗರಾದ್ರಿವನಪ್ರಖ್ಯಸ್ತೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಕರ್ಣನ ಚಾಪದಿಂದ ಹೊರಟ ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಎರಚಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ಸರ್ಪ-ಗಿರಿ-ವನಚರರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

07150102a ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಯಾತುಧಾನಾಃ ಶಲಾವೃಕಾಃ|

07150102c ತೇ ಕರ್ಣಂ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಂತಃ ಸರ್ವತಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್|

ಆಗ ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ಯಾತುಧಾನರು, ನಾಯಿ-ತೋಳಗಳು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಓಡಿ ಬಂದವು.

07150102e ಅಥೈನಂ ವಾಗ್ಭಿರುಗ್ರಾಭಿಸ್ತ್ರಾಸಯಾಂ ಚಕ್ರೀ ತದಾ||

07150103a ಉದ್ಯತೈರ್ಬಹುಭಿಘೋರೈರಾಯುಧೈಃ ಶೋಣಿತೋಕ್ಷಿತೈಃ|

07150103c ತೇಷಾಮನೇಕೈರೇಕೈಕಂ ಕರ್ಣೋ ವಿವ್ಯಾಧ ಚಾಶುಗೈಃ||

ಅವು ಭಯಂಕರ ಗರ್ಜನೆಯೊಡನೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಬೆದರಿಸಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದವು. ಆಗ ಕರ್ಣನು ಅನೇಕ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಘೋರ ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನನ್ನೂ ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07150104a ಪ್ರತಿಹತ್ಯ ತು ತಾಂ ಮಾಯಾಂ ದಿವ್ಯೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ರಾಕ್ಷಸೀಂ|

07150104c ಆಜಘಾನ ಹಯಾನಸ್ಯ ಶರೈಃ ಸಮ್ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಆ ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ಣನು ಸನ್ನತಪರ್ವ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07150105a ತೇ ಭಗ್ನಾ ವಿಕೃತಾಂಗಾಶ್ಚ ಚಿನ್ನಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ಸಾಯಕೈಃ|

07150105c ವಸುಧಾಮನ್ವಪದ್ಯಂತ ಪಶ್ಯತ್ಸಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ||

ರಾಕ್ಷಸನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿ ಅಂಗಗಳು ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತವಾಗಿ, ಪೃಷ್ಠಭಾಗಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದವು.

07150106a ಸ ಭಗ್ನಮಾಯೋ ಹೈಡಿಂಬಃ ಕರ್ಣಂ ವೈಕರ್ತನಂ ತತಃ|

07150106c ಏಷ ತೇ ವಿದಧೇ ಮೃತ್ಯುಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರಧೀಯತ||

ಹೀಗೆ ಭಗ್ನನಾದ ಹೈಡಿಂಬನು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನಿಗೆ “ಈಗಲೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನೀಯುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಕರ್ಣ ಘಟೋತ್ಕಚಯುದ್ದೇ

ಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಕರ್ಣ ಘಟೋತ್ಕಚಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಬವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೧

ಬಕನ ಬಂಧು ಅಲಾಯುಧನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ತಾನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ

ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುವುದು (೧-೧೧).

ಅಲಾಯುಧನ ವರ್ಣನೆ (೧೨-೨೧).

07151001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07151001a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಮಾನೇ ಕರ್ಣ ರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ಮೃಧೇ|

07151001c ಅಲಾಯುಧೋ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ವೀರ್ಯವಾನಭ್ಯವರ್ತತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರ ಮಧ್ಯೆ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ
ಅಲಾಯುಧನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

07151002a ಮಹತ್ಯಾ ಸೇನಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸುಯೋಧನಮುಪಾಗಮತ್|

07151002c ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ವಿರೂಪಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೈಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

07151002e ನಾನಾರೂಪಧರೈರ್ವೀರೈಃ ಪೂರ್ವವೈರಮನುಸ್ಮರನ್||

ಹಿಂದಿನ ವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ಸಹಸ್ರಾರು
ನಾನಾರೂಪಧರ, ವೀರ ವಿರೂಪ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಸುಯೋಧನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು.

07151003a ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾತಿಹಿಂ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೋ ಬಕೋ ಹತಃ|

07151003c ಕಿರ್ಮೀರಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾ ಹಿಡಿಂಬಶ್ಚ ಸಖಾ ತಥಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಕ್ಷಕ ವಿಕ್ರಾಂತ ಬಕನು ಅಲಾಯುಧನ ಬಂಧುವಾಗಿದ್ದನು.
ಹತರಾದ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಕಿರ್ಮೀರ ಹಿಡಿಂಬರೂ ಕೂಡ ಅವನ
ಸಖರಾಗಿದ್ದರು.

07151004a ಸ ದೀರ್ಘಕಾಲಾಧ್ಯುಷಿತಂ ಪೂರ್ವವೈರಮನುಸ್ಮರನ್|

07151004c ವಿಜ್ಞಾಯೈತನ್ನಿಶಾಯುದ್ಧಂ ಜಿಘಾಂಸುರ್ಭೀಮಮಾಹವೇ||

ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಡಗಿದ್ದ ವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ
ತಂದುಕೊಂಡು ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಲಾಯುಧನು
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

07151005a ಸ ಮತ್ತ ಇವ ಮಾತಂಗಃ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಇವ ಚೋರಗಃ|

07151005c ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀದ್ಯುದ್ಧಲಾಲಸಃ||

ಮದಿಸಿದ ಸಲಗದಂತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪದಂತಿದ್ದ ಆ
ಯುದ್ಧಲಾಲಸನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07151006a ವಿದಿತಂ ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾ ಭೀಮೇನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07151006c ಹಿಡಿಂಬಬಕಕೀರ್ತಿರಾ ನಿಹತಾ ಮಮ ಬಾಂಧವಾಃ||

“ಮಹಾರಾಜ ! ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಬಾಂಧವ ಹಿಡಿಂಬ, ಬಕ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿರಾ ರಾಕ್ಷಸರು ಭೀಮನಿಂದ ಹತರಾದರೆನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

07151007a ಪರಾಮರ್ಶಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಯಾ ಹಿಡಿಂಬಾಯಾಃ ಕೃತಃ ಪುರಾ|

07151007c ಕಿಮನ್ಯದ್ರಾಕ್ಷಸಾನನ್ಯಾನಸ್ಮಾಂಶ್ಚ ಪರಿಭೂಯ ಹ||

ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಹಿಂದೆ ಅನ್ಯ ನಮ್ಮಂಥಹ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕನ್ನೆ ಹಿಡಿಂಬಿಯು ಭೀಮನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು !

07151008a ತಮಹಂ ಸಗಣಂ ರಾಜನ್ಸವಾಜಿರಥಕುಂಜರಂ|

07151008c ಹೈಡಿಂಬಂ ಚ ಸಹಾಮಾತ್ಯಂ ಹಂತುಮಭ್ಯಾಗತಃ ಸ್ವಯಂ||

ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ರಾಜನ್ ! ವಾಜಿ-ರಥ-ಕುಂಜರ ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಹೈಡಿಂಬನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

07151009a ಅದ್ಯ ಕುಂತೀಸುತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಾಸುದೇವಪುರೋಗಮಾನ್|

07151009c ಹತ್ವಾ ಸಂಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವೈರನುಚರೈಃ ಸಹ|

07151009e ನಿವಾರಯ ಬಲಂ ಸರ್ವಂ ವಯಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಇಂದು ವಾಸುದೇವಪುಮುಖಿರಾದ ಎಲ್ಲ ಕುಂತೀಸುತರನ್ನೂ ಅವರ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸಿ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಾವು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತೇವೆ !”

07151010a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಹೃಷ್ಣೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತದಾ|

07151010c ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯಾಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಹೋದರರಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07151011a ತ್ವಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಗಣಂ ವಯಂ ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಹೇ ಪರಾನ್|

07151011c ನ ಹಿ ವೈರಾಂತಮನಸಃ ಸ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ಮಮ ಸೈನಿಕಾಃ||

“ಸಸೈನ್ಯನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾವೂ ಕೂಡ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವೈರವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರಲಾರರು!”

07151012a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ರಾಜಾನಮುಕ್ತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಪುಂಗವಃ|

07151012c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸ್ವ ರಿತೋ ಭೀಮಂ ಸಹಿತಃ ಪುರುಷಾಶನೈಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸಪುಂಗವನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಭಯಂಕರ ನರಭಕ್ಷಕರೊಡನೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07151013a ದೀಪ್ಯಮಾನೇನ ವಪುಷಾ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ|

07151013c ತಾದ್ಯಶೇನೈವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯಾದ್ಯಶೇನ ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ಶರೀರಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ

ಅಲಾಯಧನು ಘಟೋತ್ಕಚನಂತೆಯೇ ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ್ಸಿನ
ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

07151014a ತಸ್ಯಾಪ್ಯತುಲನಿಘೋಷೋ ಬಹುತೋರಣಚಿತ್ರಿತಃ|

07151014c ಋಕ್ಷಚರ್ಮಾವನದ್ಧಾಂಗೋ ನಲ್ಪಮಾತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ||

ಅಲಾಯಧನ ರಥವೂ ಬಹುತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು.
ಕರಡಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಮಹಾ ರಥದ
ಸುತ್ತಳತೆಯೂ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಮೊಳದಷ್ಟಿದ್ದಿತು.

07151015a ತಸ್ಯಾಪಿ ತುರಗಾಃ ಶೀಘ್ರಾ ಹಸ್ತಿಕಾಯಾಃ ಖಿರಸ್ವನಾಃ|

07151015c ಶತಂ ಯುಕ್ತಾ ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಭೋಜನಾಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೂ ಕೂಡ ಆನೆಗಳಂತೆ
ಮಹಾದೇಹವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದವು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಕತ್ತೆಗಳಂತೆ
ಕಿರುಚಿತ್ತಿದ್ದವು. ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಅಂತಹ ನೂರು ಮಹಾಕಾಯ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ
ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳೇ ಭೋಜನವಾಗಿದ್ದವು.

07151016a ತಸ್ಯಾಪಿ ರಥನಿಘೋಷೋ ಮಹಾಮೇಘರವೋಪಮಃ|

07151016c ತಸ್ಯಾಪಿ ಸುಮಹಚ್ಚಾಪಂ ದೃಢಜ್ಯಂ ಬಲವತ್ತರಂ||

ಅವನ ರಥನಿಘೋಷವೂ ಮಹಾಮೇಘಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಂತಿದ್ದಿತು.
ಅವನ ಮಹಾಚಾಪವೂ ದೃಢಮೌರ್ವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು
ಬಲವತ್ತರವಾಗಿದ್ದಿತು.

07151017a ತಸ್ಯಾಪ್ಯಕ್ಷಸಮಾ ಬಾಣಾ ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ ಶಿಲಾಶಿತಾಃ|

07151017c ಸೋಽಪಿ ವೀರೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಯಥೈವ ಸ ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಅವನ ಬಾಣಗಳು ಕೂಡ ರಥದ ಅಚ್ಚು ಮರದಷ್ಟು ದಪ್ಪನಾಗಿದ್ದವು,
ರುಕ್ಮಪುಂಖಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಶಿಲಾಶಿತಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಘಟೋತ್ಕಚನಂತೆ
ಅವನೂ ಕೂಡ ಮಹಾಬಾಹು ವೀರನಾಗಿದ್ದನು.

07151018a ತಸ್ಯಾಪಿ ಗೋಮಾಯುಬಡಾಭಿಗುಪ್ತೋ

ಬಭೂವ ಕೇತುರ್ಜ್ವಲನಾರ್ಕತುಲ್ಯಃ|

07151018c ಸ ಚಾಪಿ ರೂಪೇಣ ಘಟೋತ್ಕಚಸ್ಯ

ಶ್ರೀಮತ್ತಮೋ ವ್ಯಾಕುಲದೀಪಿತಾಸ್ಯಃ||

ಗುಳ್ಳೆನರಿಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವನ ಧ್ವಜವೂ ಕೂಡ
ಜ್ವಲನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವನ ರೂಪವೂ ಸಹ
ಘಟೋತ್ಕಚನ ರೂಪದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಮುಖವು
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿತ್ತು.

07151019a ದೀಪ್ತಾಂಗದೋ ದೀಪ್ತಕಿರೀಟಮಾಲೀ

ಬದ್ಧಸ್ರಗುಷ್ಟೀಷನಿಬದ್ಧಖಡ್ಗಃ|

07151019c ಗದೀ ಭುಶುಂಡೀ ಮುಸಲೀ ಹಲೀ ಚ

ಶರಾಸನೀ ವಾರಣತುಲ್ಯವರ್ಷ್ಮಾ||

ಥಳಥಳಿಸುವ ಅಂಗದಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಕಿರೀಟ
ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ತಲೆಯ ರುಮಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕತ್ತಿಯನ್ನು

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನು ಗದೆ-ಭುಷಂಡಿ-ಮುಸಲ-ಹಲ-ಬತ್ತಳಿಕೆ ಮತ್ತು
ಆನೆಗಳ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು.

07151020a ರಥೇನ ತೇನಾನಲವರ್ಚಸಾ ಚ

ವಿದ್ರಾವಯನ್ಪಾಂಡವವಾಹಿನೀಂ ತಾಂ|

07151020c ರರಾಜ ಸಂಖ್ಯೇ ಪರಿವರ್ತಮಾನೋ

ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲೀ ಮೇಘ ಇವಾಂತರಿಕ್ಷೇ||

ಅಗ್ನಿಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವನು
ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೇಘದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07151021a ತೇ ಚಾಪಿ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವರಾ ನರೇಂದ್ರಾ

ಮಹಾಬಲಾ ವರ್ಮಿಣಶ್ಚರ್ಮಿಣಶ್ಚ|

07151021c ಹರ್ಷಾನ್ವಿತಾ ಯುಯುಧುಸ್ತತ್ರ ರಾಜನ್

ಸಮಂತತಃ ಪಾಂಡವಯೋಧವೀರಾಃ||

ರಾಜನ್! ಆ ಎಲ್ಲ ನರೇಂದ್ರಪ್ರಮುಖರೂ ಪಾಂಡವ ಯೋಧ ವೀರರೂ
ಕೂಡ ಮಹಾಬಲದಿಂದ, ಕವಚ-ಗುರಾಣಿಗಳೊಡನೆ ಹರ್ಷಾನ್ವಿತರಾಗಿ
ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಾಯುಧಯುದ್ಧೇ
ಏಕಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಅಲಾಯುಧಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಠವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೨

ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು ಎಂದು ಅಲಾಯುಧನಿಗೆ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದುದು (೧-೧೩). ಅಲಾಯುಧ-ಭೀಮಸೇನರ
ಯುದ್ಧ (೧೪-೪೭).

07152001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07152001a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭೀಮಕರ್ಮಾಣಮಾಹವೇ|

07152001c ಹರ್ಷಮಾಹಾರಯಾಂ ಚಕ್ರುಃ ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕರ್ಮಿಯಾದ ಅವನು
ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನವರಾದ ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಹರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು.

07152002a ತಥೈವ ತವ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|

07152002c ಅಪ್ಲವಾಃ ಪ್ಲವಮಾಸಾದ್ಯ ತರ್ತುಕಾಮಾ ಇವಾರ್ಣವಂ||

ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ಬಯಸಿದ ದೋಣಿಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ದೋಣಿಯು
ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತಸವಾಯಿತು.

07152003a ಪುನರ್ಜಾತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ವಾನಾಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಸ್ತದಾ|

07152003c ಅಲಾಯುಧಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಚ್ಚ್ವಾ ಗತೇನಾಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

ತಮಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವು ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಾರ್ಥಿವರು
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಾಯುಧನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದರು.

07152004a ತಸ್ಮಿಂಸ್ಥ ಮಾನುಷೇ ಯುದ್ಧೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಭಯಾವಹೇ|

07152004c ಕರ್ಣ ರಾಕ್ಷಸಯೋರ್ನಕ್ತಂ ದಾರುಣಪ್ರತಿದರ್ಶನೇ||

07152005a ಉಪಪ್ರೈಕ್ಷಂತ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸ್ಮಯಮಾನಾಃ ಸರಾಜಕಾಃ|

ಕರ್ಣ-ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಮಾನುಷ, ಭಯಂಕರ,
ನೋಡಲು ದಾರುಣವಾಗಿದ್ದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ರಾಜರೊಂದಿಗೆ
ಪಾಂಚಾಲರು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07152005c ತಥೈವ ತಾವಕಾ ರಾಜನ್ಘ್ನೋರ್ಮಾನಾಸ್ತತಸ್ತತಃ||

07152006a ಚುಕ್ರುಶುರ್ನೇದಮಸ್ತೀತಿ ದ್ರೋಣದ್ರೋಣಿಕ್ಯಪಾದಯಃ|

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನವರೂ ಕೂಡ, ದ್ರೋಣ-ದ್ರೋಣಿ-ಕ್ಯಪಾದಿಗಳು
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಬರಿಯಿಂದ “ಅವನು ಇನ್ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07152006c ತತ್ಕರ್ಮ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಭ್ರಾಂತಾ ಹೈಡಿಂಬಸ್ಯ ರಣಾಜಿರೇ||

07152007a ಸರ್ವಮಾವಿಗ್ನಮಭವದ್ಧಾಹಾಭೂತಮಚೇತನಂ|

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹೈಡಿಂಬನ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಭ್ರಾಂತರಾದ

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

07152007c ತವ ಸೈನ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ನಿರಾಶಂ ಕರ್ಣಜೀವಿತೇ||

07152008a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕರ್ಣಮಾರ್ತಿಂ ಪರಾಂ ಗತಂ|

07152008c ಅಲಾಯುಧಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಮಾಹೂಯೇದಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಣನು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ನಿರಾಶೆಗೊಳ್ಳಲು, ಕರ್ಣನು ಪರಮ ಆರ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಅಲಾಯುಧನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

07152009a ಏಷ ವೈಕರ್ತನಃ ಕರ್ಣೋ ಹೈಡಿಂಬೀನ ಸಮಾಗತಃ|

07152009c ಕುರುತೇ ಕರ್ಮ ಸುಮಹದ್ಯದಸ್ಯೌಪಯಿಕಂ ಮೃಧೇ||

“ಹೈಡಿಂಬಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07152010a ಪಶ್ಚಿತ್ತಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಾಂ ಶೂರಾನ್ನಿಹತಾನ್ಘ್ರಿಮಸೇನಿನಾ|

07152010c ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೈರಭಿಹತಾನ್ಪಾದಪಾನಿವ ದಂತಿನಾ||

ಆದರೆ ಆನೆಯು ಮರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಾಡುವಂತೆ ಭೈಮಸೇನಿಯ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗುತ್ತಿರುವ ಶೂರ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನು ನೋಡು !

07152011a ತವೈಷ ಭಾಗಃ ಸಮರೇ ರಾಜಮಧ್ಯೇ ಮಯಾ ಕೃತಃ|

07152011c ತವೈವಾನುಮತೇ ವೀರ ತಂ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ನಿಬರ್ಹಯ||

07152012a ಪುರಾ ವೈಕರ್ತನಂ ಕರ್ಣಮೇಷ ಪಾಪೋ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07152012c ಮಾಯಾಬಲಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಕರ್ಶಯತ್ಕರಿಕರ್ಶನಃ||

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ವೀರ ! ಈ ಪಾಪಿ ಅರಿಕರ್ಶನ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಮಾಯಬಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಮೊದಲೇ, ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು !”

07152013a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ರಾಜ್ಞಾ ತು ರಾಕ್ಷಸಸ್ತೀವ್ರವಿಕ್ರಮಃ|

07152013c ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಘಟೋತ್ಕಚಮುಪಾದ್ರವತ್||

ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು, ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ತೀವ್ರವಿಕ್ರಮಿ ಮಹಾಬಾಹುವು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆರಗಿದನು.

07152014a ತತಃ ಕರ್ಣಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಭೈಮಸೇನಿರಪಿ ಪ್ರಭೋ|

07152014c ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ರಮುಪಾಯಾಂತಂ ಮರ್ದಯಾಮಾಸ ಮಾರ್ಗಣೈಃ||

ಆಗ ಪ್ರಭೋ ! ಭೈಮಸೇನಿಯೂ ಕೂಡ ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ಮರ್ದಿಸತೊಡಗಿದನು.

07152015a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ಕ್ರುದ್ಧಯೋ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಯೋಃ|

07152015c ಮತ್ತಯೋರ್ವಾ ಶಿತಾಹೇತೋರ್ದ್ವಿಪಯೋರಿವ ಕಾನನೇ||

ಆ ಇಬ್ಬರು ಕ್ರುದ್ಧ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರರ ನಡುವೆ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮದಿಸಿದ ಸಲಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07152016a ರಕ್ಷಸಾ ವಿಪ್ರಮುಕ್ತಸ್ತು ಕರ್ಣೋಽಪಿ ರಥಿನಾಂ ವರಃ|

07152016c ಅಭ್ಯದ್ರವದ್ಭೀಮಸೇನಂ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ||

ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನಾದರೋ ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ ರಥದಿಂದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07152017a ತಮಾಯಾಂತಮನಾದೃತ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗ್ರಸ್ತಂ ಘಟೋತ್ಕಚಂ|

07152017c ಅಲಾಯುಧೇನ ಸಮರೇ ಸಿಂಹೇನೇವ ಗವಾಂ ಪತಿಂ||

07152018a ರಥೇನಾದಿತ್ಯವಪುಷಾ ಭೀಮಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ|

07152018c ಕಿರಂ ಶರೌಘಾನ್ವಯಯಾವಲಾಯುಧರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಅವನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿ, ಹೋರಿಯನ್ನು ಸಿಂಹವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅಲಾಯುಧನಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಮನು ಅಲಾಯುಧನ ರಥದ ಕಡೆಗೆ ಶರೌಘಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07152019a ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸ ತದಾಲಾಯುಧಃ ಪ್ರಭೋ|

07152019c ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಸಮತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಾಹ್ವಯತ್||

ಪ್ರಭೋ! ಅವನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲಾಯುಧನು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು

ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

07152020a ತಂ ಭೀಮಃ ಸಹಸಾಭ್ಯೇತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕರಃ ಪ್ರಭೋ|

07152020c ಸಗಣಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ತಂ ಶರವರ್ಷ್ಯರವಾಕಿರತ್||

ಪ್ರಭೋ! ಆ ರಾಕ್ಷಸಾಂತಕನು ಅವನ ಬಳಿಸಾರಿ ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನನ್ನು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು.

07152021a ತಥೈವಾಲಾಯುಧೋ ರಾಜನ್ ಶಿಲಾಧೌತೈರಜಿಹ್ಮಗೈಃ|

07152021c ಅಭ್ಯವರ್ಷತ ಕೌಂತೇಯಂ ಪುನಃ ಪುನರರಿಂದಮಃ||

ರಾಜನ್! ಹಾಗೆಯೇ ಅರಿಂದಮ ಅಲಾಯುಧನೂ ಕೂಡ ಶಿಲಾಧೌತ ಜಿಹ್ಮಗಳನ್ನು ಕೌಂತೇಯನ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸುರಿಸಿದನು.

07152022a ತಥಾ ತೇ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೀಮಸೇನಮುಪಾದ್ರವನ್|

07152022c ನಾನಾಪ್ರಹರಣಾ ಭೀಮಾಸ್ತ್ವತ್ಸುತಾನಾಂ ಜಯೈಷಿಣಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಜಯೈಷಿ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ನಾನಾ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು.

07152023a ಸ ತಾಡ್ಯಮಾನೋ ಬಲಿಭಿರ್ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07152023c ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಾನವಿದ್ಯಚ್ಚಿತ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಲಿ ಮಹಾಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಐದೈದು ಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07152024a ತೇ ವದ್ಯಮಾನಾ ಭೀಮೇನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಖಿರಯೋನಯಃ|

07152024c ವಿನೇದುಸ್ತುಮುಲಾನ್ನಾದಾನ್ದುದ್ರವುಶ್ಚ ದಿಶೋ ದಶ||

ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಖರಯೋನಿಯ ರಾಕ್ಷಸರು
ತುಮುಲ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋದರು.

07152025a ತಾಂಸ್ತ್ರಾಸ್ಯಮಾನಾನ್ಭೀಮೇನ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಕ್ಷೋ ಮಹಾಬಲಂ|

07152025c ಅಭಿದುದ್ರಾವ ವೇಗೇನ ಶರೈಶ್ಚೈನಮವಾಕಿರತ್||

ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಬಲ ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಕ್ಷಸ
ಅಲಾಯುಧನು ವೇಗದಿಂದ ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07152026a ತಂ ಭೀಮಸೇನಃ ಸಮರೇ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರೈರಕ್ಷಿಣೋಚ್ಚರೈಃ|

07152026c ಅಲಾಯುಧಸ್ತು ತಾನಸ್ತಾನ್ಭೀಮೇನ ವಿಶಿಖಾನ್ರಣೇ|

07152026e ಚಿಚ್ಛೇದ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ಸಮರೇ ತ್ವರಯಾ ಕಾಂಶ್ಚಿದಗ್ರಹೀತ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನು ಅವನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳುಳ್ಳ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅಲಾಯುಧನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ
ಆ ವಿಶಿಖ ಬಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಇನ್ನು ಕೆಲವನ್ನು
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಿಡಿದನು.

07152027a ಸ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

07152027c ಗದಾಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ವೇಗೇನ ವಜ್ರಪಾತೋಪಮಾಂ ತದಾ||

ಆ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಮನು
ವಜ್ರಪಾತದಂತೆ ವೇಗದಿಂದ ಗದೆಯನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07152028a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ವೇಗೇನ ಗದಾಂ ಜ್ವಾಲಾಕುಲಾಂ ತತಃ|

07152028c ಗದಯಾ ತಾಡಯಾಮಾಸ ಸಾ ಗದಾ ಭೀಮಮಾವ್ರಜತ್||

ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಗದೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಅದು ಪುನಃ ಭೀಮನ
ಕಡೆಯೇ ರಭಸದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

07152029a ಸ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ಕೌಂತೇಯಃ ಶರವಷ್ಟೈರವಾಕಿರತ್|

07152029c ತಾನಪ್ಯಸ್ಯಾಕರೋನ್ಮೋಘಾನ್ರಾಕ್ಷಸೋ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅನಂತರ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನನ್ನು ಕೌಂತೇಯನು ಶರವಷ್ಟಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ರಾಕ್ಷಸನು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ನಿರರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿದನು.

07152030a ತೇ ಚಾಪಿ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಸೈನಿಕಾ ಭೀಮರೂಪಿಣಃ|

07152030c ಶಾಸನಾದ್ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ಯ ನಿಜಘ್ನಾ ರಥಕುಂಜರಾನ್||

ಭೀಮರೂಪಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರು ಕೂಡ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನ
ಶಾಸನದಂತೆ ರಥಕುಂಜರಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿದರು.

07152031a ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸ್ಯಂಜಯಾಶ್ಚೈವ ವಾಜಿನಃ ಪರಮದ್ವಿಪಾಃ|

07152031c ನ ಶಾಂತಿಂ ಲೇಭಿರೇ ತತ್ರ ರಕ್ಷಸೈರ್ಭೃಶಪೀಡಿತಾಃ||

ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಪೀಡಿತ ಪಾಂಚಾಲರು, ಸ್ಯಂಜಯರು, ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು
ಮಹಾ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನುವುದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07152032a ತಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾಘೋರಂ ವರ್ತಮಾನಂ ಮಹಾಹವೇ|

07152032c ಅಬ್ರವೀತ್ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧನಂಜಯಮಿದಂ ವಚಃ||

ಮಹಾಹವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು
ನೋಡಿ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣನು ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

07152033a ಪಶ್ಯ ಭೀಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರವಶಂ ಗತಂ|

07152033c ಪದವೀಮಸ್ಯ ಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ಮಾ ವಿಚಾರಯ ಪಾಂಡವ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಭೀಮನು ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನ ವಶನಾಗಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡು. ಪಾಂಡವ ! ಅವನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಹೋಗು.

ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ !

07152034a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಯುಧಾಮನ್ಯುತೃಮೌಜಸೌ|

07152034c ಸಹಿತಾ ದ್ರೌಪದೇಯಾಶ್ಚ ಕರ್ಣಂ ಯಾಂತು ಮಹಾರಥಾಃ||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶಿಖಿಂಡೀ, ಯುಧಾಮನ್ಯು, ಉತ್ತಮೌಜಸರು ಮಹಾರಥ
ದ್ರೌಪದೇಯರೊಂದಿಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋಗಲಿ.

07152035a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಯುಯುಧಾನಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07152035c ಇತರಾನ್ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಘ್ನಂತು ಶಾಸನಾತ್ತವ ಪಾಂಡವ||

ಪಾಂಡವ ! ನಕುಲ, ಸಹದೇವ, ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್

ಯುಯುಧಾನರು ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಇತರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿ !

07152036a ತ್ವಮಪೀಮಾಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಚಮೂಂ ದ್ರೋಣಪುರಸ್ಕೃತಾಂ|

07152036c ವಾರಯಸ್ವ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮಹದ್ಧಿ ಭಯಮಾಗತಂ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಮಹಾ ಭಯವುಂಟಾಗಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ದ್ರೋಣನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸು!”

07152037a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07152037c ಜಗ್ಮುವೈಕರ್ತನಂ ಕರ್ಣಂ ರಾಕ್ಷಸಾಂಶ್ಚೇತರಾನ್ರಣೇ||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಮಹಾರಥರು ರಣದಲ್ಲಿ ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನ ಬಳಿ ಮತ್ತು ಇತರರು ರಾಕ್ಷಸರ ಕಡೆ ಹೋದರು.

07152038a ಅಥ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸೃಷ್ಟೈಃ ಶರೈರಾಶೀವಿಷೋಪಮೈಃ|

07152038c ಧನುಶ್ಚಿಚ್ಚೇದ ಭೀಮಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಆಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟ ಸರ್ಪಗಳ ವಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಶರಗಳಿಂದ ಭೀಮನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07152039a ಹಯಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಾರಥಿಂ ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

07152039c ಜಘಾನ ಮಿಷತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾಬಲನು ಹರಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07152040a ಸೋಽವತೀರ್ಯ ರಥೋಪಸ್ಥಾದ್ಧತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿಃ|

07152040c ತಸ್ಮೈ ಗುರ್ವೀಂ ಗದಾಂ ಘೋರಾಂ ಸ ವಿನದ್ಯೋತ್ಸರ್ಜ್ಜ ಹ||

ಹತಾಶ್ವನೂ ಹತಸಾರಥಿಯೂ ಆದ ಭೀಮನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು
ಭಾರ ಘೋರ ಗದೆಯನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07152041a ತತಸ್ತಾಂ ಭೀಮನಿಘೋಷಾಮಾಪತಂತೀಂ ಮಹಾಗದಾಂ|

07152041c ಗದಯಾ ರಾಕ್ಷಸೋ ಘೋರೋ ನಿಜಘಾನ ನನಾದ ಚ||

ನಿಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಗದೆಯನ್ನು
ರಾಕ್ಷಸನು ಘೋರ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07152042a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಸ್ಯ ಘೋರಂ ಕರ್ಮ ಭಯಾವಹಂ|

07152042c ಭೀಮಸೇನಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾ ಗದಾಮಾಶು ಪರಾಮೃಶತ್||

ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನ ಆ ಘೋರ ಕರ್ಮವನ್ನು
ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಭೀಮಸೇನನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ತನ್ನ
ಗದೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿದನು.

07152043a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ತುಮುಲಂ ನರರಕ್ಷಸೋಃ|

07152043c ಗದಾನಿಪಾತಸಂಹ್ರಾದ್ಯೈರ್ಭುವಂ ಕಂಪಯತೋರ್ಭೃಶಂ||

ಗದೆಗಳ ಪ್ರಹಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಭುವನವನ್ನೇ
ಕಂಪಿಸುವಂತಿದ್ದ ಆ ನರ-ರಾಕ್ಷಸರ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ಜೋರಾಗಿ
ನಡೆಯಿತು.

07152044a ಗದಾವಿಮುಕ್ತೌ ತೌ ಭೂಯಃ ಸಮಾಸಾದ್ಯೇತರೇತರಂ|

07152044c ಮುಷ್ಟಿಭಿರ್ವ ಜ್ರಸಂಹ್ರಾದ್ಯೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗದೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಮತ್ತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಗುದ್ದಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07152045a ರಥಚಕ್ರೈರ್ಯುಗೈರಕ್ಷೈರಧಿಷ್ಠಾನ್ಯೈರುಪಸ್ಕುರೈಃ|

07152045c ಯಥಾಸನ್ನಮುಪಾದಾಯ ನಿಜಘ್ನತುರಮರ್ಷಣೌ||

ಅನಂತರ ಆ ಅಮರ್ಷಣರು ರಥಚಕ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ನೊಗಗಳಿಂದಲೂ,
ಅಚ್ಚುಮರಗಳಿಂದಲೂ, ಪೀಠಗಳಿಂದಲೂ, ಯುದ್ಧೋಪಯೋಗೀ
ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು
ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದರು.

07152046a ತೌ ವಿಕ್ಷರಂತೌ ರುಧಿರಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯೇತರೇತರಂ|

07152046c ಮತ್ತಾವಿವ ಮಹಾನಾಗಾವಕೃಷ್ಯೇತಾಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಸೆಳೆದಾಡುತ್ತಾ ಮದಿಸಿದ ಸಲಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.

07152047a ತಮಪಶ್ಯದ್ಧೃಷೀಕೇಶಃ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತೇ ರತಃ|

07152047c ಸ ಭೀಮಸೇನರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಹೈಡಿಂಬಂ ಪ್ರತ್ಯಚೋದಯತ್||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡವರ ಹಿತನಿರತ ಹೃಷೀಕೇಶನು

ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೈಡಿಂಬನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವಣಿ
ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಾಯುಧಯುದ್ಧೇ
ದ್ವಿಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಘಟೋತ್ಕಚವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಾಯುಧಯುದ್ಧ
ಎನ್ನುವ ನೂರಾಬವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೩

ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧ (೧-೧೧). ಅಲಾಯುಧ-ಘಟೋತ್ಕಚರ ಯುದ್ಧ;
ಅಲಾಯುಧನ ವಧೆ (೧೨-೪೦).

07153001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07153001a ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಮರೇ ಭೀಮಂ ರಕ್ಷಸಾ ಗ್ರಸ್ತಮಂತಿಕಾತ್|

07153001c ವಾಸುದೇವೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಘಟೋತ್ಕಚಮಿದಂ ತದಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಕ್ಷಸನ
ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ವಾಸುದೇವನು
ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07153002a ಪಶ್ಯ ಭೀಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ರಕ್ಷಸಾ ಗ್ರಸ್ತಮಂತಿಕಾತ್|

07153002c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ತವ ಚೈವ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

“ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ನೀನೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಸೈನ್ಯಗಳೂ
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಕ್ಷಸನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವ
ಭೀಮನನ್ನು ನೋಡು !

07153003a ಸ ಕರ್ಣಂ ತ್ವಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಮಲಾಯುಧಂ|

07153003c ಜಹಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪಶ್ಯಾತ್ಕರ್ಣಂ ವಧಿಷ್ಯಸಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನೀನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ
ಅಲಾಯುಧನನ್ನು ಬೇಗನೇ ಕೊಲ್ಲು ! ಅನಂತರ ಕರ್ಣನನ್ನು
ವಧಿಸಬಲ್ಲೆ !”

07153004a ಸ ವಾಷ್ಣೇಯವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ಣಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07153004c ಯುಯುಧೇ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇಣ ಬಕಭ್ರಾತ್ರಾ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07153004e ತಯೋಃ ಸುತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಬಭೂವ ನಿಶಿ ರಕ್ಷಸೋಃ||

ಆ ವೀರ್ಯವಾನ ಘಟೋತ್ಕಚನು ವಾಷ್ಣೇಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕರ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಕನ ಸಹೋದರ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸರ ನಡುವೆ
ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07153005a ಅಲಾಯುಧಸ್ಯ ಯೋಧಾಂಸ್ತು ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಭೀಮದರ್ಶನಾನ್|

07153005c ವೇಗೇನಾಪತತಃ ಶೂರಾನ್ಪ್ರಗೃಹೀತಶರಾಸನಾನ್||

07153006a ಆತ್ತಾಯುಧಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುಯುಧಾನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07153006c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಚಿಚ್ಚಿದುರ್ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಭಯಂಕರರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು
ವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಲಾಯುಧನ ರಾಕ್ಷಸ ಶೂರ
ಯೋಧರನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಆಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಮಹಾರಥ
ಯುಯುಧಾನ ಮತ್ತು ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ತುಂಡರಿಸಿದರು.

07153007a ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ಕಿರೀಟೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾನ್|

07153007c ಪರಿಚಿಕ್ಷೇಪ ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸರ್ವತಃ ಪ್ರಕ್ಷಿಪಂ ಶರಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ಕಿರೀಟಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಶರಗಳನ್ನು
ಎರಚುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರನ್ನೂ ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದನು.

07153008a ಕರ್ಣಶ್ಚ ಸಮರೇ ರಾಜನ್ವ್ಯದ್ರಾವಯತ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್|

07153008c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡ್ಯಾದೀನ್ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾನ್||

ರಾಜನ್ ! ಕರ್ಣನೂ ಕೂಡ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಶಿಖಿಂಡಿಗಳೇ
ಮೊದಲಾದ ಪಾಂಚಾಲ ಮಹಾರಥರನ್ನೂ ಪಾರ್ಥಿವರನ್ನೂ
ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸಿದನು.

07153009a ತಾನ್ವಧ್ಯಮಾನಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ|

07153009c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಸ್ವರಿತಃ ಕರ್ಣಂ ವಿಶಿಖಾನ್ವಿಕಿರನ್ನಣೇ||

ಅವರು ಹಾಗೆ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಿ

ಭೀಮನು ತ್ವರೇಮಾಡಿ ಬಂದು ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07153010a ತತಸ್ತೇಽಪ್ಯಾಯಯುರ್ಹತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಯತ್ರ ಸೂತಜಃ|

07153010c ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಶ್ಚ ಮಹಾರಥಃ|

07153010e ತೇ ಕರ್ಣಂ ಯೋಧಯಾಮಾಸುಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ದ್ರೋಣಮೇವ ಚ||

ಆಗ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಕುಲ-ಸಹದೇವರೂ ಮಹಾರಥ
ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಸೂತಜನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಕರ್ಣನೊಡನೆಯೂ
ಪಾಂಚಾಲರು ದ್ರೋಣನೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07153011a ಅಲಾಯುಧಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಘಟೋತ್ಕಚಮರಿಂದಮಂ|

07153011c ಪರಿಘೇಣಾತಿಕಾಯೇನ ತಾಡಯಾಮಾಸ ಮೂರ್ಧನಿ||

ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಅಲಾಯುಧನಾದರೋ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪರಿಘದಿಂದ ಅರಿಂದಮ
ಘಟೋತ್ಕಚನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದನು.

07153012a ಸ ತು ತೇನ ಪ್ರಹಾರೇಣ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07153012c ಈಷನ್ಮೂರ್ಚಾನ್ವಿತೋಽಽತ್ಮಾನಂ ಸಂಸ್ತಂಭಯತ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅವನ ಆ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಮಹಾಬಲ ಭೈಮಸೇನಿಯು ಕ್ಷಣಕಾಲ
ಮೂರ್ಚಿತನಾದರೂ ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ
ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡನು.

07153013a ತತೋ ದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸಂಕಾಶಾಂ ಶತಘಂಟಾಮಲಂಕೃತಾಂ|

07153013c ಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಮರೇ ತಸ್ಮೈ ಗದಾಂ ಕಾಂಚನಭೂಷಣಾಂ||

ಆಗ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮಾನ ನೂರುಘಂಟೆಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತ ಕಾಂಚನ ಭೂಷಣ ಗದೆಯನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ
ಎಸೆದನು.

07153014a ಸಾ ಹಯಾನ್ಸಾರಥಿಂ ಚೈವ ರಥಂ ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾಸ್ವನಾ|

07153014c ಚೂರ್ಣಯಾಮಾಸ ವೇಗೇನ ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಕರ್ಮಣಾ||

ಭೀಮಕರ್ಮಿಯಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗದೆಯು
ಮಹಾಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು
ರಥವನ್ನೂ ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿತ್ತು.

07153015a ಸ ಭಗ್ನಹಯಚಕ್ರಾಕ್ಷೋ ವಿಶೀರ್ಣಧ್ವಜಕೂಬರಃ|

07153015c ಉತ್ಪಪಾತ ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ಮಾಯಾಮಾಸ್ಥಾಯ ರಾಕ್ಷಸೀಂ||

ಕುದುರೆ, ರಥಚಕ್ರ, ರಥದ ಅಚ್ಚುಗಳು ಮುರಿದುಹೋಗಲು, ಧ್ವಜ
ಮತ್ತು ಮೂಕಿಗಳು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ಬೀಳಲು ಅಲಾಯುಧನು ರಾಕ್ಷಸೀ
ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ತಕ್ಷಣವೇ ರಥದಿಂದ ಮೇಲೇರಿದನು.

07153016a ಸ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಾಯಾಂ ತು ವವರ್ಷ ರುಧಿರಂ ಬಹು|

07153016c ವಿದ್ಯುದ್ವಿಭ್ರಾಜಿತಂ ಚಾಸೀತ್ತಿಮಿರಾಭ್ರಾಕುಲಂ ನಭಃ||

ಅವನು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಹಳ ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಆ
ರಾತ್ರಿಯ ಆಕಾಶವು ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

07153017a ತತೋ ವಜ್ರನಿಪಾತಾಶ್ಚ ಸಾಶನಿಸ್ತನಯಿತ್ನವಃ|

07153017c ಮಹಾಂಶ್ಚ ಟಚಟಾಶಬ್ಧಸ್ತತ್ರಾಸೀದ್ಧಿ ಮಹಾಹವೇ||

ಆಗ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳೂ, ಸಿಡಿಲುಗಳೂ ಬಿದ್ದವು. ಆ
ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಚಟ ಚಟಾ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07153018a ತಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಹಿತಾಂ ಮಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೋ ರಾಕ್ಷಸೇನ ತು|

07153018c ಊರ್ಧ್ವಮುತ್ಪತ್ಯ ಹೈಡಿಂಬಸ್ತಾಂ ಮಾಯಾಂ ಮಾಯಯಾವಧೀತ್||

ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಹೈಡಿಂಬನು ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ತನ್ನದೇ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07153019a ಸೋಽಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಹತಾಂ ಮಾಯಾಂ ಮಾಯಾವೀ ಮಾಯಯೈವ ಹಿ|

07153019c ಅಶ್ತ್ವ ವರ್ಷಂ ಸುತುಮುಲಂ ವಿಸಸರ್ಜ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

ತನ್ನ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಮಾಯಾವೀ ಅಲಾಯುಧನು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನ ತುಮುಲ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು.

07153020a ಅಶ್ತ್ವ ವರ್ಷಂ ಸ ತದ್ಧೋರಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07153020c ದಿಶೋ ವಿಧ್ವಂಸಯಾಮಾಸ ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಆ ಘೋರ ಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆಯನ್ನು
ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ವಿಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದೊಂದು
ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

- 07153021a ತತೋ ನಾನಾಪ್ರಹರಣೈರನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿವರ್ಷತಾಂ|
- 07153021c ಆಯಸೈಃ ಪರಿಘೈಃ ಶೂಲ್ಯೈರ್ಗದಾಮುಸಲಮುದ್ಗರೈಃ||
- 07153022a ಪಿನಾಕೈಃ ಕರವಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ತೋಮರಪ್ರಾಸಕಂಪನೈಃ|
- 07153022c ನಾರಾಚೈರ್ನಿಶಿತೈರ್ಭಲ್ಲೈಃ ಶರೈಶ್ಚಕ್ರೈಃ ಪರಶ್ವಧೈಃ||
- 07153023a ಅಯೋಗುಡೈರ್ಭಿಂಡಿಪಾಲ್ಯೈರ್ಗೋಶೀಷೋಲೂಖಿಲ್ಯೈರಪಿ|
- 07153023c ಉತ್ಪಾಟ್ಯ ಚ ಮಹಾಶಾಖೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ಜಗತೀರುಹೈಃ||
- 07153024a ಶಮೀಪೀಲುಕರೀಶ್ಚ ಶಮ್ಯಾಕೈಶ್ಚೈವ ಭಾರತ|
- 07153024c ಇಂಗುದೈರ್ಬದರೀಭಿಶ್ಚ ಕೋವಿದಾರೈಶ್ಚ ಪುಷ್ಪಿತೈಃ||
- 07153025a ಪಲಾಶೈರರಿಮೇದೈಶ್ಚ ಪ್ಲಕ್ಷನ್ಯಗ್ರೋಧಪಿಪ್ಪಲೈಃ|
- 07153025c ಮಹದ್ಭಿಃ ಸಮರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ಭಾರತ! ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಮೇಲೆ ನಾನಾ ಪ್ರಹರಣಗಳನ್ನು - ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾರೆ, ಪರಿಘ, ಶೂಲ, ಗದೆ, ಮುಸಲ, ಮುದ್ಗರ, ಪಿನಾಕ, ಕರವಾಲ, ತೋಮರ, ಪ್ರಾಸಕಂಪನ, ನಾರಾಚ, ಹರಿತ ಭಲ್ಲ, ಬಾಣ, ಚಕ್ರ, ಪರಶು, ಅಯೋಗುಡ, ಭಿಂಡಿಪಾಲ, ಗೋಶೀಷ, ಉಲೂಖಿ, ಉತ್ಪಾಟ ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಮಹಾಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶಮೀ, ಪೀಲು, ಕದಂಬ, ಸಂಪಿಗೆ, ಇಂಗುದ, ಬದರೀ, ಸುಪುಷ್ಪಿತ ಪಲಾಶ, ಅರಿಮೇದ, ಹಲಸು, ನ್ಯಗ್ರೋದ, ಪಿಪ್ಪಲ ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಸೆಣೆಸಾಡಿದರು.

- 07153026a ವಿವಿಧೈಃ ಪರ್ವತಾಗ್ರೈಶ್ಚ ನಾನಾಧಾತುಭಿರಾಚಿತೈಃ|

07153026c ತೇಷಾಂ ಶಬ್ದೋ ಮಹಾನಾಸೀದ್ವಜ್ರಾಣಾಂ ಭಿದ್ಯತಾಮಿವ||

ನಾನಾವಿಧ ಗರಿಕಾದಿ ಧಾತುಗಳಿಂದ ಸಮಾಕುಲ ಪರ್ವತ
ಶಿಖರಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಅವುಗಳ
ಶಬ್ದವು ವಜ್ರಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಿರುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಮಹತ್ತರವಾಗಿತ್ತು.

07153027a ಯುದ್ಧಂ ತದಭವದ್ಭೋರಂ ಭೈಮ್ಯಲಾಯುಧಯೋರ್ನೃಪ|

07153027c ಹರೀಂದ್ರಯೋರ್ಯಥಾ ರಾಜನ್ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವಯೋಃ ಪುರಾ||

ನೃಪ! ರಾಜನ್! ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ಹಿಂದೆ ಕಪೀಂದ್ರ
ಸುಗ್ರೀವ-ವಾಲಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದಂತೆ ಘೋರವಾಗಿದ್ದಿತು.

07153028a ತೌ ಯುದ್ಧ್ವಾ ವಿವಿಧೈರ್ಘೋರೈರಾಯುಧೈರ್ವಿಶಿಖೈಸ್ತಥಾ|

07153028c ಪ್ರಗೃಹ್ಯನಿಶಿತೌ ಖಡ್ಗವನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಜಘ್ನತುಃ||

ವಿವಿಧ ಘೋರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಶಿಖಗಳಿಂದ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಹರಿತ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೊಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

07153029a ತಾವನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಕೇಶೇಷು ಸುಮಹಾಬಲೌ|

07153029c ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ಪರ್ಯಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಮಹಾಕಾಯೌ ಮಹಾಬಲೌ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾಬಲರೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾಕಾಯ ಮಹಾಬಲರೂ

ಭುಜಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೆಣೆಸಾಡಿದರು.

07153030a ತೌ ಭಿನ್ನಗಾತ್ರೌ ಪ್ರಸ್ವೇದಂ ಸುಸ್ತುವಾತೇ ಜನಾಧಿಪ|

07153030c ರುಧಿರಂ ಚ ಮಹಾಕಾಯಾವಭಿವೃಷ್ಟಾವಿವಾಚಲೌ||

ಜನಾಧಿಪ! ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮಹಾ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಅ
ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಕಾಯಗಳಿಂದ ಬೆವರು ಮತ್ತು ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

07153031a ಅಥಾಭಿಪತ್ಯ ವೇಗೇನ ಸಮುದ್ಭ್ರಮ್ಯ ಚ ರಾಕ್ಷಸಂ|

07153031c ಬಲೇನಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಹೈಡಿಂಬಶ್ಚಕರ್ತಾಸ್ಯ ಶಿರೋ ಮಹತ್||

ಆಗ ಹೈಡಿಂಬನು ವೇಗದಿಂದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ
ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಅವನ ಮಹಾ ಶಿರವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07153032a ಸೋಽಪಹೃತ್ಯ ಶಿರಸ್ತಸ್ಯ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ವಿಭೂಷಿತಂ|

07153032c ತದಾ ಸುತುಮುಲಂ ನಾದಂ ನನಾದ ಸುಮಹಾಬಲಃ||

ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಅವನ ಆ ಶಿರವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ
ಮಹಾಬಲ ಘಟೋತ್ಕಚನು ತುಮುಲ ಕೂಗನ್ನು ಕೂಗಿದನು.

07153033a ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾಕಾಯಂ ಬಕಜ್ಞಾತಿಮರಿಂದಮಂ|

07153033c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹನಾದಾನ್ವಿನೇದಿರೇ||

ಆ ಮಹಾಕಾಯ, ಬಕನ ದಾಯಾದಿ, ಅರಿಂದಮ ಅಲಾಯುಧನು
ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು

ಸಿಂಹನಾದಗೈದು ವಿನೋದಿಸಿದರು.

07153034a ತತೋ ಭೇರೀಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶಂಖಾನಾಮಯುತಾನಿ ಚ|

07153034c ಅವಾದಯನ್ಪಾಂಡವೇಯಾಸ್ತಸ್ಮಿ ನೃಕ್ಷಸಿ ಪಾತಿತೇ||

ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಬೀಳಲು ಪಾಂಡವೇಯರು ಸಹಸ್ರಾರು ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ,
ಶಂಖಗಳನ್ನೂ ಮೊಳಗಿಸಿದರು.

07153035a ಅತೀವ ಸಾ ನಿಶಾ ತೇಷಾಂ ಬಭೂವ ವಿಜಯಾವಹಾ|

07153035c ವಿದ್ಯೋತಮಾನಾ ವಿಬಭೌ ಸಮಂತಾದ್ಧೀಪಮಾಲಿನೀ||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳ ಸಾಲಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾತ್ರಿಯು
ಪಾಂಡವರ ವಿಜಯದಿಂದ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿದ್ದಿತು.

07153036a ಅಲಾಯುಧಸ್ಯ ತು ಶಿರೋ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ|

07153036c ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖೇ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಗತಚೇತನಂ||

ಗತಚೇತನ ಅಲಾಯುಧನ ಆ ಶಿರವನ್ನಾದರೋ ಮಹಾಬಲ
ಭೈಮಸೇನಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನ ಎದಿರು ಎಸೆದನು.

07153037a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹತಮಲಾಯುಧಂ|

07153037c ಬಭೂವ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಸಹ ಸೈನ್ಯೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಲಾಯುಧನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಾ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಸೈನ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದನು.

07153038a ತೇನ ಹ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಭೀಮಸೇನಮಹಂ ಯುಧಿ|

07153038c ಹಂತೇತಿ ಸ್ವಯಮಾಗಮ್ಯ ಸ್ಮರತಾ ವೈರಮುತ್ತಮಂ||

ಹಿಂದಿನ ಕಡುವೈರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನೇ
ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಲಾಯುಧನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಬಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದನು.

07153039a ಧ್ರುವಂ ಸ ತೇನ ಹಂತವ್ಯ ಇತ್ಯಮನ್ಯತ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

07153039c ಜೀವಿತಂ ಚಿರಕಾಲಾಯ ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಚಾಪ್ಯಮನ್ಯತ||

ಪಾರ್ಥಿವ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಮಸೇನನು ಅಲಾಯುಧನಿಂದ
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಹತನಾಗುತ್ತಾನೆಂದೂ ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನ
ಸಹೋದರರು ಚಿರಕಾಲ ಜೀವಿಸಿರಬಹುದೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

07153040a ಸ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿಹತಂ ಭೀಮಸೇನಾತ್ಮಜೇನ ವೈ|

07153040c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಮೇವಾಭ್ಯಮನ್ಯತ||

ಆದರೆ ಭೀಮಸೇನನ ಮಗನಿಂದ ಅಲಾಯುಧನು ಹತನಾದುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವನು ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು
ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಅಲಾಯುಧವಧೇ
ತ್ರಿಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯದ್ದೇ ಅಲಾಯುಧವಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಣವತ್ಕೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೪

ಕರ್ಣನ ಪರಾಕ್ರಮ (೧-೧೧). ಕರ್ಣ-ಘಟೋತ್ಕಚರ ಯುದ್ಧ;
ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾಗಿ ಕುರುಸೇನೆಯನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸಿದುದು (೧೨-೪೭). ಇಂದ್ರನು ಕೊಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸು ಎಂದು ಕುರುಗಳು ಹೇಳಲು
ಕರ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ವಧಿಸಿದುದು (೪೮-೬೩).

07154001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07154001a ನಿಹತ್ಯಾಲಾಯುಧಂ ರಕ್ಷಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಘಟೋತ್ಕಚಃ|

07154001c ನನಾದ ವಿವಿಧಾನ್ನಾದಾನ್ವಾಹಿನ್ಯಾಃ ಪ್ರಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲಾಯುಧನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾದ
ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನು ವಾಹಿನಿಗಳ ಎದುರು ನಿಂತು ವಿವಿಧ
ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07154002a ತಸ್ಯ ತಂ ತುಮುಲಂ ಶಬ್ದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಂಜರಕಂಪನಂ|

07154002c ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಭಯಮಾಸೀತ್ಸುದಾರುಣಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆನೆಗಳನ್ನೂ ನಡುಗಿಸುವ ಅವನ ಆ ತುಮುಲ

ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನವರನ್ನು ಸುದಾರುಣ ಭಯವು ಆವರಿಸಿತು.

07154003a ಅಲಾಯುಧವಿಷ್ಕಂ ತು ಭೈಮಸೇನಿಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07154003c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಸಮುಪಾದ್ರವತ್||

ಮಹಾಬಲ ಭೈಮಸೇನಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲಾಯುಧನು
ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾಬಾಹು ಕರ್ಣನು
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ್ದನು.

07154004a ದಶಭಿದ್ ಶಭಿರ್ಬಾಣೈರ್ಧೃಷ್ಟ್ಯದ್ಯುಮ್ನಶಿಖಿಂಡಿನೌ|

07154004c ದೃಢೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸೃಷ್ಟೈರ್ಬಿಭೇದ ನತಪರ್ವಭಿಃ||

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ದೃಢ ನತಪರ್ವ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಅವನು ಧೃಷ್ಟ್ಯದ್ಯುಮ್ನ-ಶಿಖಿಂಡಿಯರನ್ನು ಹೊಡೆದನು.

07154005a ತತಃ ಪರಮನಾರಾಚೈರ್ಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ತಮೌಜಸೌ|

07154005c ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಚ ರಥೋದಾರಂ ಕಂಪಯಾಮಾಸ ಮಾರ್ಗಣೈಃ||

ಅನಂತರ ಪರಮ ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಯುಧಾಮನ್ಯು-
ಉತ್ತಮೌಜಸರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಮಾರ್ಗಣಗಳಿಂದ ರಥೋದಾರ
ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದನು.

07154006a ತೇಷಾಮಭ್ಯಸ್ಥಿತಾಂ ತತ್ರ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸವ್ಯದಕ್ಷಿಣಂ|

07154006c ಮಂಡಲಾನ್ಯೇವ ಚಾಪಾನಿ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಅವರುಗಳು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಎಡ-ಬಲಗಳಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಸೆಳೆದು
ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07154007a ತೇಷಾಂ ಜ್ಯಾತಲನಿಘೋಷೋ ರಥನೇಮಿಸ್ವನಶ್ಚ ಹ|

07154007c ಮೇಘಾನಾಮಿವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಬಭೂವ ತುಮುಲೋ ನಿಶಿ||

ಅವರ ಟೀಂಕಾರ ನಿಘೋಷವು ಮತ್ತು ರಥನೇಮಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಆ
ರಾತ್ರಿ ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳ ಶಬ್ದದಂತೆ
ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

07154008a ಜ್ಯಾನೇಮಿಘೋಷಸ್ತನಯಿತ್ನುಮಾನ್ವೈ

ಧನುಸ್ತುಡಿನ್ಮಂಡಲಕೇತುಶೃಂಗಃ|

07154008c ಶರೌಘವರ್ಷಾ ಕುಲವೃಷ್ಟಿಮಾಂಶ್ಚ

ಸಂಗ್ರಾಮಮೇಘಃ ಸ ಬಭೂವ ರಾಜನ್||

ರಾಜನ್! ಟೀಂಕಾರ-ರಥಶಬ್ದಗಳು ಮೇಘದ ಘರ್ಜನೆಯಂತಿದ್ದವು;
ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಧನುಸ್ಸುಗಳು
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲುಗಳಂತಿದ್ದವು; ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಮಳೆಯಂತೆ
ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಆ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಹೀಗೆ ಮೇಘದಂತಾಯಿತು.

07154009a ತದುದ್ಧತಂ ಶೈಲ ಇವಾಪ್ರಕಂಪ್ಯೋ

ವರ್ಷಂ ಮಹಚ್ಛೈಲಸಮಾನಸಾರಃ|

07154009c ವಿಧ್ವಂಸಯಾಮಾಸ ರಣೇ ನರೇಂದ್ರ

ವೈಕರ್ತನಃ ಶತ್ರುಗಣಾವಮರ್ದೀ||

ನರೇಂದ್ರ ! ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲನಾಗಿದ್ದ, ಶೈಲದಂತೆ
ಶಕ್ತಿವಂತನಾಗಿದ್ದ ಆ ವೈಕರ್ತನನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಧ್ವಂಸಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

07154010a ತತೋಽತುಲೈರ್ವ ಜ್ವನಿಪಾತಕಲ್ಪೈಃ

ಶಿಶೈಃ ಶರೈಃ ಕಾಂಚನಚಿತ್ರಪುಂಖೈಃ|

07154010c ಶತ್ರುನ್ವ್ಯ ಪೋಹತ್ಸಮರೇ ಮಹಾತ್ಮಾ

ವೈಕರ್ತನಃ ಪುತ್ರಹಿತೇ ರತಸ್ತೇ||

ಆಗ ವಜ್ರಗಳಂತೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ, ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ
ಹರಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನ
ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತ್ಮಾ ವೈಕರ್ತನನು
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07154011a ಸಂಚಿನ್ನಭಿನ್ನಧ್ವಜಿನಶ್ಚ ಕೇ ಚಿತ್

ಕೇ ಚಿಚ್ಚರೈರದ್ವಿತಭಿನ್ನದೇಹಾಃ|

07154011c ಕೇ ಚಿದ್ವಿಸೂತಾ ವಿಹಯಾಶ್ಚ ಕೇ ಚಿದ್

ವೈಕರ್ತನೇನಾಶು ಕೃತಾ ಬಭೂವುಃ||

ವೈಕರ್ತನನ ಕೃತ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವರ ಬಾವುಟಗಳು
ಹರಿದುಹೋದವು, ಧ್ವಜಗಳು ತುಂಡಾದವು. ಕೆಲವರ ಶರೀರಗಳು
ತುಂಡಾಗಿ ನೋವಿನಿಂದ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರ ಸಾರಥಿಗಳು
ಸತ್ತಿದ್ದರು; ಕೆಲವರ ಕುದುರೆಗಳು ಸತ್ತಿದ್ದವು.

07154012a ಅವಿಂದಮಾನಾಸ್ವ ಥ ಶರ್ಮ ಸಂಖ್ಯೇ
ಯೌಧಿಷ್ಠಿರಂ ತೇ ಬಲಮನ್ವಪದ್ಯನ್|

07154012c ತಾನ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಭಗ್ನಾನ್ವಿಮುಖೀಕೃತಾಂಶ್ಚ
ಘಟೋತ್ಕಚೋ ರೋಷಮತೀವ ಚಕ್ರೇ||

ಕಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಾಂಚಾಲರ ಸೇನೆಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಅದೂ ಕೂಡ ಭಗ್ನವಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಅತೀವ ರೋಷಗೊಂಡನು.

07154013a ಆಸ್ಥಾಯ ತಂ ಕಾಂಚನರತ್ನಚಿತ್ರಂ
ರಥೋತ್ತಮಂ ಸಿಂಹ ಇವೋನ್ನನಾದ|

07154013c ವೈಕರ್ತನಂ ಕರ್ಣಮುಪೇತ್ಯ ಚಾಪಿ
ವಿವ್ಯಾಧ ವಜ್ರಪ್ರತಿಮೈಃ ಪೃಷತ್ಕೈಃ||

ಅವನು ಕಾಂಚನರತ್ನಚಿತ್ರಿತ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು ಮತ್ತು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನ ಬಳಿಸಾರಿ ಅವನನ್ನು ವಜ್ರದಂತಿರುವ ಪೃಷತಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07154014a ತೌ ಕರ್ಣಿನಾರಾಚಶಿಲೀಮುಖೈಶ್ಚ
ನಾಲೀಕದಂಡೈಶ್ಚ ಸವತ್ಸದಂತೈಃ|

07154014c ವರಾಹಕರ್ಣೈಃ ಸವಿಷಾಣಶೃಂಗೈಃ
ಕ್ಷುರಪ್ರವರ್ಷೈಶ್ಚ ವಿನೇದತುಃ ಖಿ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ಣ, ನಾರಾಚ,

ಶಿಲೀಮುಖಿ, ನಾಲೀಕ, ದಂಡ, ವತ್ಸದಂತ, ವರಾಹಕರ್ಣ,
ವಿಷಾಣಶೃಂಗ, ಕ್ಷುರಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07154015a ತದ್ಭಾಣಧಾರಾವೃತಮಂತರಿಕ್ಷಂ

ತಿಯರ್ಗತಾಭಿಃ ಸಮರೇ ರರಾಜ|

07154015c ಸುವರ್ಣಪುಂಖಜ್ವಲಿತಪ್ರಭಾಭಿರ್

ವಿಚಿತ್ರಪುಷ್ಪಾಭಿರಿವ ಸೃಜಾಭಿಃ||

ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷವು
ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿ ಉರಿದು ಹಿಂದೆ
ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುವರ್ಣಪುಂಖಗಳು ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲು
ಅವು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂವುಗಳ ಮಾಲೆಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07154016a ಸಮಂ ಹಿ ತಾವಪ್ರತಿಮಪ್ರಭಾವಾವ್

ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಾಜಘ್ನತುರುತ್ತಮಾಸ್ತ್ರೈಃ|

07154016c ತಯೋರ್ಹಿ ವೀರೋತ್ತಮಯೋರ್ನ ಕಶ್ಚಿದ್

ದದರ್ಶ ತಸ್ಮಿನ್ನಮರೇ ವಿಶೇಷಂ||

ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮನಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಉತ್ತಮ
ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವೀರರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ
ವಿಶೇಷವೆಂದು ತೋರಿಬರಲಿಲ್ಲ.

07154017a ಅತೀವ ತಚ್ಚಿತ್ರಮತೀವ ರೂಪಂ

ಬಭೂವ ಯುದ್ಧಂ ರವಿಭೀಮಸೂನ್ವೋಃ|

07154017c ಸಮಾಕುಲಂ ಶಸ್ತ್ರನಿಪಾತಘೋರಂ

ದಿವೀವ ರಾಹ್ವಂಶುಮತೋಃ ಪ್ರತಪ್ತಂ||

ರವಿ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯುದ್ಧವು ಅತೀವ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು, ಅತೀವ ರೂಪವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಘೋರ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮಾಕುಲಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ರಾಹು-ಆದಿತ್ಯರ ಯುದ್ಧದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07154018a ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಯದಾ ಕರ್ಣಂ ನ ವಿಶೇಷಯತೇ ನೃಪ|

07154018c ತದಾ ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರೋಗ್ರಮಸ್ತಮಸ್ತವಿದಾಂ ವರಃ||

ನೃಪ! ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಅತಿಶಯಿಸಲು ಸಾದ್ಯವಾಗದಾಗ ಅಸ್ತವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಣನು ಉಗ್ರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

07154019a ತೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ಹಯಾನ್ಪೂರ್ವಂ ಹತ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07154019c ಸಾರಥಿಂ ಚೈವ ಹೈಡಿಂಬಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಂತರಧೀಯತ||

ಕರ್ಣನ ಆ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕುದುರೆ ಸಾರಥಿಗಳು ಹತರಾಗಲು ರಾಕ್ಷಸ ಹೈಡಿಂಬನು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

07154020 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07154020a ತಥಾ ಹ್ಯಂತರ್ಹಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಕೂಟಯೋಧಿನಿ ರಾಕ್ಷಸೇ|

07154020c ಮಾಮಕೈಃ ಪ್ರತಿಪನ್ನಂ ಯತ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೂಟಯೋಧೀ ರಾಕ್ಷಸನು ಹಾಗೆ
ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಲು ನನ್ನವರು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!”

07154021 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07154021a ಅಂತರ್ಹಿತಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ
ಸಂಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ|

07154021c ಕಥಂ ನಾಯಂ ರಾಕ್ಷಸಃ ಕೂಟಯೋಧೀ
ಹನ್ಯಾತ್ಕರ್ಣಂ ಸಮರೇಽದೃಶ್ಯಮಾನಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಕ್ಷಸನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು
ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ “ಕೂಟಯೋಧಿ ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ ಇರುವನೇ?” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ
ಕೂಗಿಕೊಂಡರು.

07154022a ತತಃ ಕರ್ಣೋ ಲಘುಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರಯೋಧೀ
ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ವ್ಯಾವೃಣೋದ್ಬಾಣಜಾಲೈಃ|

07154022c ನ ವೈ ಕಿಂ ಚಿದ್ವ್ಯಾ ಪತತ್ತತ್ರ ಭೂತಂ
ತಮೋಭೂತೇ ಸಾಯಕೈರಂತರಿಕ್ಷೇ||

ಆಗ ಲಘು ಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರಯೋಧಿ ಕರ್ಣನು ಬಾಣಜಾಲಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ
ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿಸಿದನು. ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿದ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೂತಗಳೂ ಸಂಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07154023a ನ ಚಾದದಾನೋ ನ ಚ ಸಂದಧಾನೋ

ನ ಚೇಷುಧೀ ಸ್ಪೃಶಮಾನಃ ಕರಾಗ್ರೈಃ|

07154023c ಅದೃಶ್ಯದ್ವೈ ಲಾಘವಾತ್ಸೂತಪುತ್ರಃ

ಸರ್ವಂ ಬಾಣೈಶ್ಚಾದಯಾನೋಽಂತರಿಕ್ಷಂ||

ಹಸ್ತಲಾಘವದಿಂದ ಸೂತಪುತ್ರನು ಅಂತರಿಕ್ಷವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಾಣಗಳಿಂದ
ತುಂಬುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಾಗಲೀ,
ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದಾಗಲೀ, ಕೈಯ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ
ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುವುದಾಗಲೀ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07154024a ತತೋ ಮಾಯಾಂ ವಿಹಿತಾಮಂತರಿಕ್ಷೇ

ಘೋರಾಂ ಭೀಮಾಂ ದಾರುಣಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇನ|

07154024c ಸಂಪಶ್ಯಾಮೋ ಲೋಹಿತಾಭ್ರಪ್ರಕಾಶಾಂ

ದೇದೀಪ್ಯಂತೀಮಗ್ನಿಶಿಖಾಮಿವೋಗ್ರಾಂ||

ಆಗ ನಾವು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಘೋರ, ಭಯಂಕರ,
ದಾರುಣ ಮಾಯೆಯನ್ನು - ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂತೆ ಉಗ್ರವಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ
ಕೆಂಪುಮೋಡಗಳ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು.

07154025a ತತಸ್ತಸ್ಯಾ ವಿದ್ಯುತಃ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನೋ

ಉಲ್ಕಾಶ್ಚಾಪಿ ಜ್ವಲಿತಾಃ ಕೌರವೇಂದ್ರ|

07154025c ಘೋಷಶ್ಚಾನ್ಯಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಸುಘೋರಃ

ಸಹಸ್ರಶೋ ನದತಾಂ ದುಂದುಭೀನಾಂ||

ಕೌರವೇಂದ್ರ! ಅನಂತರ ಅದರಿಂದ ಮಿಂಚುಗಳು, ಮತ್ತು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಉಲೈಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರುವವೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಘೋರ ಅನ್ಯ ಘೋಷಗಳು ಹೊರಸೂಸಿದವು.

07154026a ತತಃ ಶರಾಃ ಪ್ರಾಪತನ್ರುಕ್ಮಪುಂಖಾಃ

ಶಕ್ತ್ಯಃ ಪ್ರಾಸಾ ಮುಸಲಾನ್ಯಾಯಧಾನಿ|

07154026c ಪರಶ್ವಧಾಸ್ತೈಲಧೌತಾಶ್ಚ ಖಡ್ಗಾಃ

ಪ್ರದೀಪ್ತಾಗ್ರಾಃ ಪಟ್ಟಿಶಾಸ್ತೋಮರಾಶ್ಚ||

ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ರುಕ್ಮಪುಂಖಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಾಸಗಳು, ಮುಸಲಗಳು, ಅನ್ಯ ಆಯುಧಗಳು, ಪರಶು, ತೈಲಧೌತಗಳು, ಖಡ್ಗಗಳು, ಮತ್ತು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಿಶ-ತೋಮರಗಳು ಸುರಿದು ಬಿದ್ದವು.

07154027a ಮಯೂಖಿನಃ ಪರಿಘಾ ಲೋಹಬದ್ಧಾ

ಗದಾಶ್ಚಿತ್ರಾಃ ಶಿತಧಾರಾಶ್ಚ ಶೂಲಾಃ|

07154027c ಗುರ್ವ್ಯೋ ಗದಾ ಹೇಮಪಟ್ಯಾವನದ್ಧಾಃ

ಶತಘ್ನೈಶ್ಚ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಮಂತಾತ್||

ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಘಗಳು, ಲೋಹದಿಂದ ಬದ್ಧವಾದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗದೆಗಳು, ಹರಿತವಾಗಿದ್ದ ಶೂಲಗಳು, ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಭಾರ ಗದೆಗಳು, ಮತ್ತು ಶತಘ್ನಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

07154028a ಮಹಾಶಿಲಾಶ್ಚ ಪತಂಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ
ಸಹಸ್ರಶಃ ಸಾಶನಯಃ ಸವಜ್ರಾಃ|

07154028c ಚಕ್ರಾಣಿ ಚಾನೇಕಶತಕ್ಷುರಾಣಿ
ಪ್ರಾದುರ್ಬ ಭೂವುರ್ಜ್ವಲನಪ್ರಭಾಣಿ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಿಲೆಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಸಹಸ್ರ ಮಿಂಚು-ಸಿಡುಲುಗಳಂತೆ
ಅನೇಕ ನೂರು ಮೊನಗುಗಳುಳ್ಳ ಚಕ್ರಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ
ಜ್ವಲನ ಪ್ರಭೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಿದವು.

07154029a ತಾಂ ಶಕ್ತಿಪಾಷಾಣಪರಶ್ವಧಾನಾಂ
ಪ್ರಾಸಾಸಿವಜ್ರಾಶನಿಮುದ್ಗರಾಣಾಂ|

07154029c ವೃಷ್ಟಿಂ ವಿಶಾಲಾಂ ಜ್ವಲಿತಾಂ ಪತಂತೀಂ
ಕರ್ಣಃ ಶರೌಘೈರ್ನ ಶಶಾಕ ಹಂತುಂ||

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಕ್ತಿ, ಪಾಷಾಣ, ಪರಶು, ಪ್ರಾಸ, ಖಡ್ಗ,
ವಜ್ರಾಶನಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ಗರಗಳ ವಿಶಾಲ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು
ಕರ್ಣನ ಶರೌಘಗಳು ಅಶಕ್ತವಾದವು.

07154030a ಶರಾಹತಾನಾಂ ಪತತಾಂ ಹಯಾನಾಂ
ವಜ್ರಾಹತಾನಾಂ ಪತತಾಂ ಗಜಾನಾಂ|

07154030c ಶಿಲಾಹತಾನಾಂ ಚ ಮಹಾರಥಾನಾಂ
ಮಹಾನ್ನಿನಾದಃ ಪತತಾಂ ಬಭೂವ||

ಶರಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳ, ವಜ್ರಗಳಿಂದ

ಹತವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಆನೆಗಳ, ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಹತರಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾರಥಗಳ ಮಹಾ ನಿನಾದವುಂಟಾಯಿತು.

07154031a ಸುಭೀಮನಾನಾವಿಧಶಸ್ತ್ರಪಾತ್ಯೈರ್
ಘಟೋತ್ಕಚೇನಾಭಿಹತಂ ಸಮಂತಾತ್|

07154031c ದೌರ್ಯೋಧನಂ ತದ್ಬಲಮಾರ್ತರೂಪಂ
ಆವರ್ತಮಾನಂ ದದೃಶೇ ಭ್ರಮಂತಂ||

ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾದ ನಾನಾವಿಧದ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ
ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಹತವಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಆ ಸೇನೆಯು
ಆರ್ತರೂಪದಿಂದ ಓಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

07154032a ಹಾಹಾಕೃತಂ ಸಂಪರಿವರ್ತಮಾನಂ
ಸಂಲೀಯಮಾನಂ ಚ ವಿಷಣ್ಣರೂಪಂ|

07154032c ತೇ ತ್ವಾರ್ಯಭಾವಾತ್ಪುರುಷಪ್ರವೀರಾಃ
ಪರಾಜ್ಮುಖಾ ನ ಬಭೂವುಸ್ತದಾನೀಂ||

ಹಾಹಾಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಾ
ವಿಷಣ್ಣರೂಪರಾಗಿ ಸಂಲೀಯರಾದ ಆ ಪುರುಷಪ್ರವೀರರು
ಆರ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪರಾಜ್ಮುಖರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07154033a ತಾಂ ರಾಕ್ಷಸೀಂ ಘೋರತರಾಂ ಸುಭೀಮಾಂ
ವೃಷ್ಟಿಂ ಮಹಾಶಸ್ತ್ರಮಯೀಂ ಪತಂತೀಂ|

07154033c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಲೌಘಾಂಶ್ಚ ನಿಪಾತ್ಯಮಾನಾನ್

ಮಹದ್ಭಯಂ ತವ ಪುತ್ರಾನ್ವಿವೇಶ||

ರಾಕ್ಷಸನ ಆ ಘೋರತರ ಭಯಂಕರ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ
ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಪತನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮಹಾಭಯವು ಆವರಿಸಿತು.

07154034a ಶಿವಾಶ್ಚ ವೈಶ್ವಾನರದೀಪ್ತಜಿಹ್ವಾಃ

ಸುಭೀಮನಾದಾಃ ಶತಶೋ ನದಂತ್ಯಃ|

07154034c ರಕ್ಷೋಗಣಾನ್ನರ್ಧ ತಶ್ಚಾ ಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ

ನರೇಂದ್ರಯೋಧಾ ವ್ಯಥಿತಾ ಬಭೂವುಃ||

ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಹೊರಚಾಚಿ
ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನೂರಾರು ನರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನರೇಂದ್ರಯೋಧರು
ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07154035a ತೇ ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವಾನನತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಾ

ವಿಭೀಷಣಾಃ ಶೈಲನಿಕಾಶಕಾಯಾಃ|

07154035c ನಭೋಗತಾಃ ಶಕ್ತಿವಿಷಕ್ತಹಸ್ತಾ

ಮೇಘಾ ವ್ಯಮುಂಚನ್ನಿವ ವೃಷ್ಟಿಮಾರ್ಗಂ||

ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲಿಗೆಗಳುಳ್ಳ ಮುಖಗಳ, ತೀಕ್ಷ್ಣ
ಹಲ್ಲುಗಳ, ವಿಭೀಷಣವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ, ಪರ್ವತಗಳಂತಹ
ದೇಹವುಳ್ಳ, ಆಕಾಶವನ್ನೇರಿದ, ಶಕ್ತಿ-ವಿಷಕ್ತಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರು

ಮೇಘಗಳಂತೆ ಆಯುಧಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07154036a ತೈರಾಹತಾಸ್ತೇ ಶರಶಕ್ತಿಶೂಲೈರ್
ಗದಾಭಿರುಗ್ರೈಃ ಪರಿಘೈಶ್ಚ ದೀಪ್ತೈಃ|

07154036c ವಜ್ರೈಃ ಪಿನಾಕೈರಶನಿಪ್ರಹಾರೈಶ್
ಚಕ್ರೈಃ ಶತಘ್ನೈನ್ಮಥಿತಾಶ್ಚ ಪೇತುಃ||

07154037a ಹುಡಾ ಭುಶುಂಡ್ಯೋಽಶ್ಮಗುಡಾಃ ಶತಘ್ನೈಃ
ಸ್ಥೂಣಾಶ್ಚ ಕಾರ್ಷ್ಣಯಸಪಟ್ಟಿನದ್ಧಾಃ|

07154037c ಅವಾಕಿರಂಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ
ತಥಾ ರೌದ್ರಂ ಕಶ್ಚಲಂ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್||

ಅವರು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣ, ಶಕ್ತಿ, ಶೂಲ, ಗದೆ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಗ್ರ ಪರಿಘಗಳು, ವಜ್ರ, ಪಿನಾಕ, ವಿದ್ಯುತ್, ಪ್ರಹಾರ, ಚಕ್ರಗಳು, ಶತಘ್ನಗಳು, ಗುದ್ದಲಿ, ಭುಶುಂಡ, ಅಶ್ಮಗುಡ, ಶತಘ್ನ, ಸ್ಥೂಣ, ಕಾರ್ಷ್ಣ, ಉಕ್ಕಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಸೇನೆಯು ಚದುರಿ ಅವರನ್ನು ರೌದ್ರ ಸಂಕಟವು ಆವರಿಸಿತು.

07154038a ನಿಷ್ಕೀರ್ಣಾಂತ್ರಾ ವಿಹತೈರುತ್ತಮಾಂಗೈಃ
ಸಂಭಗ್ನಾಂಗಾಃ ಶೇರತೇ ತತ್ರ ಶೂರಾಃ|

07154038c ಭಿನ್ನಾ ಹಯಾಃ ಕುಂಜರಾಶ್ಚಾವಭಗ್ನಾಃ
ಸಂಚೂರ್ಣಿತಾಶ್ಚೈವ ರಥಾಃ ಶಿಲಾಭಿಃ||

ಕೆಳಗೆ ಉದುರುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಶೂರರ ತಲೆಗಳು

ಒಡೆದು ಹೋಗಿ, ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಮುರಿದು, ಕರುಳುಗಳು ಹೊರಬಂದು
ಅಲ್ಲಿ ಉರುಳಿದರು. ಕುದುರೆಗಳು ಆನೆಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು.
ರಥಗಳು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾದವು.

07154039a ಏವಂ ಮಹಚ್ಚಸ್ತ್ರವರ್ಷಂ ಸೃಜಂತಸೌ
ತೇ ಯಾತುಧಾನಾ ಭುವಿ ಘೋರರೂಪಾಃ|

07154039c ಮಾಯಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ತತ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚೇನ
ನಾಮುಂಚನ್ವೈ ಯಾಚಮಾನಂ ನ ಭೀತಂ||

ಹೀಗೆ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾ
ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಘೋರರೂಪಿ ಯಾತುಧಾನರು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಭೀತರಾಗಿ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

07154040a ತಸ್ಮಿನ್ನೋರೇ ಕುರುವೀರಾವಮರ್ದೇ
ಕಾಲೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಭಾವೇ|

07154040c ತೇ ವೈ ಭಗ್ನಾಃ ಸಹಸಾ ವ್ಯದ್ರವಂತ
ಪ್ರಾಕ್ರೋಶಂತಃ ಕೌರವಾಃ ಸರ್ವ ಏವ||

ಕಾಲನಿಂದಲೇ ನಿಯೋಜಿತಗೊಂಡ ಆ ಕುರುವೀರವಿನಾಶಕ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕ ಘೋರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಗ್ನರಾದ ಎಲ್ಲ ಕೌರವರೂ
ಚೀತ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋದರು.

07154041a ಪಲಾಯದ್ಧಂ ಕುರವೋ ನೈತದಸ್ತಿ
ಸೇಂದ್ರಾ ದೇವಾ ಘ್ನಂತಿ ನಃ ಪಾಂಡವಾರ್ಥೇ|

07154041c ತಥಾ ತೇಷಾಂ ಮಜ್ಜತಾಂ ಭಾರತಾನಾಂ

ನ ಸ್ಮ ದ್ವೀಪಸ್ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೂವ||

“ಪಲಾಯನಮಾಡಿರಿ ! ಕೌರವರು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ !

ಪಾಂಡವರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇಂದ್ರನೂಸೇರಿ ದೇವತೆಗಳು

ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !” ಹೀಗೆ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ಆಸರೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07154042a ತಸ್ಮಿನ್ನಂತ್ರಂದೇ ತುಮುಲೇ ವರ್ತಮಾನೇ

ಸೈನ್ಯೇ ಭಗ್ನೇ ಲೀಯಮಾನೇ ಕುರೂಣಾಂ|

07154042c ಅನೀಕಾನಾಂ ಪ್ರವಿಭಾಗೇಽಪ್ರಕಾಶೇ

ನ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ಕುರವೋ ನೇತರೇ ವಾ||

ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಆಕ್ರಂದನದ ತುಮುಲದಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳ ಸೈನ್ಯವು

ಮುಳುಗಿಹೋಗಿರಲು, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ

ಏನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆಂದು ಕೌರವರಿಗೂ ಅಥವಾ ಇತರರಿಗೂ ಅರ್ಥವೇ

ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07154043a ನಿರ್ಮರ್ಯಾದೇ ವಿದ್ರವೇ ಘೋರರೂಪೇ

ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾಃ ಸ್ಮ ಶೂನ್ಯಾಃ|

07154043c ತಾಂ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಮುರಸಾ ಗಾಹಮಾನಂ

ಕರ್ಣಂ ಚೈಕಂ ತತ್ರ ರಾಜನ್ನಪಶ್ಯಂ||

ರಾಜನ್ ! ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತಿದ್ದ ಆ ಘೋರರೂಪ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ

ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸೇನೆಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು
ಅಲ್ಲಿ ಆ ಶಸ್ತ್ರವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎದೆಯಿಟ್ಟು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಕರ್ಣನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

07154044a ತತೋ ಬಾಣೈರಾವೃಣೋದಂತರಿಕ್ಷಂ

ದಿವ್ಯಾಂ ಮಾಯಾಂ ಯೋಧಯನ್ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ|

07154044c ಹ್ರೀಮಾನ್ಕುರ್ವನ್ದಷ್ಟುರಮಾರ್ಯಕರ್ಮ

ನೈವಾಮುಹ್ಯತ್ಸಮ್ಯುಗೇ ಸೂತಪುತ್ರಃ||

ಸೂತಪುತ್ರನು ಆಗ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ರಾಕ್ಷಸನ
ದಿವ್ಯ ಮಾಯೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು. ದುಷ್ಟರ
ಆರ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಜ್ಜಾಶೀಲ ಸೂತಪುತ್ರನು ರಣದಲ್ಲಿ
ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

07154045a ತತೋ ಭೀತಾಃ ಸಮುದೈಕ್ಷಂತ ಕರ್ಣಂ

ರಾಜನ್ಸರ್ವೇ ಸೈಂಧವಾ ಬಾಹ್ಲಿಕಾಶ್ಚ|

07154045c ಅಸಮೋಹಂ ಪೂಜಯಂತೋಽಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇ

ಸಂಪಶ್ಯಂತೋ ವಿಜಯಂ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ||

ರಾಜನ್ ! ರಾಕ್ಷಸನ ವಿಜಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದರೂ
ಸೈಂಧವ-ಬಾಹ್ಲಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅಭೀತನಾಗಿದ್ದ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ
ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07154046a ತೇನೋತ್ಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಚಕ್ರಯುಕ್ತಾ ಶತಘ್ನೀ

ಸಮಂ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ತುರೋಽಶ್ವಾಂ ಜಘಾನ|

07154046c ತೇ ಜಾನುಭಿರ್ಜಗತೀಮನ್ವಪದ್ಯನ್

ಗತಾಸವೋ ನಿರ್ದಶನಾಕ್ಷಿಜಿಹ್ವಾ||

ಆಗ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಬಿಟ್ಟು ಚಕ್ರಯುಕ್ತ ಶತಘ್ನಿಯು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಕರ್ಣನ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿತು. ಅವುಗಳು ಅಸುನೀಗಿ ನಾಲಿಗೆ-ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊರಚಾಚಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದವು.

07154047a ತತೋ ಹತಾಶ್ವಾದವರುಹ್ಯವಾಹಾದ್

ಅಂತರ್ಮನಾಃ ಕುರುಷು ಪ್ರಾದ್ರವತ್ಸು|

07154047c ದಿವ್ಯೇ ಚಾಸ್ಮೈ ಮಾಯಯಾ ವಧ್ಯಮಾನೇ

ನೈವಾಮುಹ್ಯಚ್ಚಿಂತಯನ್ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ||

ಕುದುರೆಗಳು ಹತಗೊಳ್ಳಲು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕುರುಗಳು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ ಈಗ ತಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ಣನು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

07154048a ತತೋಽಬ್ರುವನ್ಕುರವಃ ಸರ್ವ ಏವ

ಕರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘೋರರೂಪಾಂ ಚ ಮಾಯಾಂ|

07154048c ಶಕ್ತ್ಯಾ ರಕ್ಷೋ ಜಹಿ ಕರ್ಣಾದ್ಯ ತೂರ್ಣಂ

ನಶ್ಯಂತ್ಯೇತೇ ಕುರವೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಃ||

ಘೋರರೂಪದ ಆ ಮಾಯೆಯನ್ನೂ ಕರ್ಣನನ್ನೂ ನೋಡಿ

ಕುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಳಿನಿಂದ ಹೇಳಿದರು: “ಕರ್ಣ ! ಬೇಗನೇ ಇಂದು
ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು ! ಇವನು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು
ಉಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ !

07154049a ಕರಿಷ್ಯತಃ ಕಿಂ ಚ ನೋ ಭೀಮಪಾರ್ಥೌ

ತಪಂತಮೇನಂ ಜಹಿ ರಕ್ಷೋ ನಿಶೀಥೇ|

07154049c ಯೋ ನಃ ಸಂಗ್ರಾಮಾದ್ಭೋರರೂಪಾದ್ವಿಮುಚ್ಯೇತ್

ಸ ನಃ ಪಾರ್ಥಾನ್ಸಮರೇ ಯೋಧಯೇತ||

ಭೀಮ-ಪಾರ್ಥರು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನೇನೂ ಮಾಡಲಾರರು !
ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ವಧಿಸು ! ಈ
ಘೋರರೂಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ನಮಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವನೇ
ಮುಂದೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾನೆ.

07154050a ತಸ್ಮಾದೇನಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಘೋರರೂಪಂ

ಜಹಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ ದತ್ತಯಾ ವಾಸವೇನ|

07154050c ಮಾ ಕೌರವಾಃ ಸರ್ವ ಏವೇಂದ್ರಕಲ್ಪಾ

ರಾತ್ರೀಮುಖೇ ಕರ್ಣ ನೇಶುಃ ಸಯೋಧಾಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಇಂದ್ರದತ್ತ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಘೋರರೂಪಿ
ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸಂಹರಿಸು ! ಕರ್ಣ ! ಇಂದ್ರಸದೃಶ
ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಯೋಧರೊಂದಿಗೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ
ನಾಶಹೊಂದದಿರಲಿ !”

07154051a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೋ ರಕ್ಷಸಾ ವೈ ನಿಶೀಧೇ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜನ್ನಶ್ಯಮಾನಂ ಬಲಂ ಚ|

07154051c ಮಹಚ್ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿನದಂ ಕೌರವಾಣಾಂ

ಮತಿಂ ದದ್ರೇ ಶಕ್ತಿಮೋಕ್ಷಾಯ ಕರ್ಣಃ||

ರಾಜನ್ ! ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಧಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನೂ,
ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕೌರವರ ಮಹಾ
ನಿನಾದವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಕರ್ಣನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಮನಸ್ಸು
ಮಾಡಿದನು.

07154052a ಸ ವೈ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಿಂಹ ಇವಾತ್ಯಮರ್ಷೀ

ನಾಮರ್ಷಯತ್ಪ್ರತಿಘಾತಂ ರಣೇ ತಂ|

07154052c ಶಕ್ತಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ವೈಜಯಂತೀಮಸಹ್ಯಾಂ

ಸಮಾದದೇ ತಸ್ಯ ವಧಂ ಚಿಕೀರ್ಷನ್||

ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ
ಸಿಂಹದಂತೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ಅಮರ್ಷಿಯು ಅವನನ್ನು ವಧಿಸಲು
ಬಯಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯ ವೈಜಯಂತೀ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07154053a ಯಾಸೌ ರಾಜನ್ನಿಹಿತಾ ವರ್ಷಪೂಗಾನ್

ವಧಾಯಾಜೌ ಸತ್ಕೃತಾ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ|

07154053c ಯಾಂ ವೈ ಪ್ರಾದಾತ್ಸೂತಪುತ್ರಾಯ ಶಕ್ರಃ

ಶಕ್ತಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ನಿಮಾಯ||

ರಾಜನ್! ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಪೂಜಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಫಲಗುನನ
ವಧೆಗೆಂದು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಂಡಲಗಳ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ
ಶಕ್ತನು ಸೂತಪುತ್ರನಿಗೆ ಪ್ರದಾನಿಸಿದ್ದ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07154054a ತಾಂ ವೈ ಶಕ್ತಿಂ ಲೇಲಿಹಾನಾಂ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಂ
ಪಾಶೈರ್ಯುಕ್ತಾಮಂತಕಸ್ಯೇವ ರಾತ್ರಿಂ|

07154054c ಮೃತ್ಯೋಃ ಸ್ವಸಾರಂ ಜ್ವಲಿತಾಮಿವೋಲ್ಕಾಂ
ವೈಕರ್ತನಃ ಪ್ರಾಹಿಣೋದ್ರಾಕ್ಷಸಾಯ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲಿಗೆಗಳುಳ್ಳ, ಅಂತಕನ ಪಾಶದಂತಿದ್ದ, ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದ,
ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಂಗಿಯಂತಿದ್ದ, ಉಲೈಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣನು ರಾಕ್ಷಸನಿಗಾಗಿ ಹಿಡಿದನು.

07154055a ತಾಮುತ್ತಮಾಂ ಪರಕಾಯಾಪಹಂತ್ರಿಂ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೌತೇರ್ಬಾಹುಸಂಸ್ಥಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಂ|

07154055c ಭೀತಂ ರಕ್ಷೋ ವಿಪ್ರದುದ್ರಾವ ರಾಜನ್
ಕೃತ್ವಾತ್ಮಾನಂ ವಿಂಧ್ಯಪಾದಪ್ರಮಾಣಂ||

ರಾಜನ್! ಶತ್ರುಗಳ ಶರೀರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಉತ್ತಮ
ಶಕ್ತಿಯು ಸೌತಿಯ ಬಾಹುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀತ
ರಾಕ್ಷಸನು ತನ್ನನ್ನು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು
ಓಡ ತೊಡಗಿದನು.

07154056a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಕ್ತಿಂ ಕರ್ಣಬಾಹ್ವಂತರಸ್ಥಾಂ
ನೇದುರ್ಭೂತಾನ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ನರೇಂದ್ರ|

07154056c ವಪುರ್ವಾ ತಾಸ್ತುಮುಲಾಶ್ಚಾಪಿ ರಾಜನ್
ಸನಿರ್ಘಾತಾ ಚಾಶಾನಿರ್ಗಾಂ ಜಗಾಮ||

ರಾಜನ್! ಕರ್ಣನ ಬಾಹುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಭಿರುಗಾಳಿ
ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ಆರ್ಭಟದಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಭೂಮಿಗೆ ಬಡಿಯಿತು.

07154057a ಸಾ ತಾಂ ಮಾಯಾಂ ಭಸ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಜ್ವಲಂತೀ
ಭಿತ್ತ್ವಾ ಗಾಢಂ ಹೃದಯಂ ರಾಕ್ಷಸಸ್ಯ|

07154057c ಊರ್ಧ್ವಂ ಯಯೌ ದೀಪ್ಯಮಾನಾ ನಿಶಾಯಾಂ
ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಮಂತರಾಣ್ಯಾವಿಶಂತೀ||

ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾಯೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ರಾಕ್ಷಸನ
ಹೃದಯವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಸೀಳಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಹಾರಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು.

07154058a ಯುದ್ಧ್ವಾ ಚಿತ್ರೈರ್ವಿ ವಿಧೈಃ ಶಸ್ತ್ರಪೂಗೈರ್
ದಿವ್ಯೈರ್ವೀರೋ ಮಾನುಷೈ ರಾಕ್ಷಸೈಶ್ಚ|

07154058c ನದನ್ನಾದಾನ್ ವಿವಿಧಾನ್ಘ್ರಿರವಾಂಶ್ಚ
ಪ್ರಾಣಾನಿಷ್ಪಾಂಸ್ತಾಜಿತಃ ಶಕ್ರಶಕ್ತ್ಯಾ||

ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವಿವಿಧ - ದಿವ್ಯ, ಮಾನುಷ, ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ -

ಶಸ್ತ್ರಸಮೂಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಆ ವೀರ ಘಟೋತ್ಕಚನು
ಶಕ್ರನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸೋತು ವಿವಿಧ ಭೈರವ ನಾದಗೈಯುತ್ತಾ ಪ್ರಾಣವನ್ನು
ತೊರೆದನು.

07154059a ಇದಂ ಚಾನ್ಯಚ್ಚಿತ್ರಮಾಶ್ಚರ್ಯರೂಪಂ

ಚಕಾರಾಸೌ ಕರ್ಮ ಶತ್ರುಕ್ಷಯಾಯ|

07154059c ತಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಶಕ್ತಿನಿರ್ಭಿನ್ನಮರ್ಮಾ

ಬಭೌ ರಾಜನ್ಮೇಘಶೈಲಪ್ರಕಾಶಃ||

ರಾಜನ್! ಸಾಯುವ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡಲೋಸುಗ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೂ ಆದ
ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಶಕ್ತಿಯು ಶರೀರವನ್ನು ಭೇದಿಸುವ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೇಘ ಪರ್ವತದಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದನು.

07154060a ತತೋಽಮ್ತರಿಕ್ಷಾದಪತದ್ಗತಾಸುಃ

ಸ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೋ ಭುವಿ ಭಿನ್ನದೇಹಃ|

07154060c ಅವಾಕ್ಯಿರಾಃ ಸ್ತಬ್ಧಗಾತ್ರೋ ವಿಜಿಹ್ವೋ

ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಮಹದಾಸ್ಥಾಯ ರೂಪಂ||

ಆಗ ಮಹಾರೂಪವನ್ನು ತಳೆದ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನು ದೇಹವು
ತುಂಡಾಗಿ, ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ, ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

07154061a ಸ ತದ್ರೂಪಂ ಭೈರವಂ ಭೀಮಕರ್ಮಾ

ಭೀಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಭೈಮಸೇನಿಃ ಪಪಾತ|

07154061c ಹತೋಽಪ್ಯೇವಂ ತವ ಸ್ಮೈನ್ಯೇಕದೇಶಂ

ಅಪೋಥಯತ್ಕೌರವಾನ್ಭೀಷಯಾಣಃ||

ಆ ಭೀಮಕರ್ಮಿ ಭೈಮಸೇನಿಯು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಇನ್ನೂ
ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನೇ
ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಕೌರವರನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

07154062a ತತೋ ಮಿಶ್ರಾಃ ಪ್ರಾಣದಸ್ನಿಂಹನಾದೈರ್

ಭೇರ್ಯಃ ಶಂಖಾ ಮುರಜಾಶ್ಚಾನಕಾಶ್ಚ|

07154062c ದಗ್ಧಾಂ ಮಾಯಾಂ ನಿಹತಂ ರಾಕ್ಷಸಂ ಚ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಾಣದನ್ಕೌರವೇಯಾಃ||

ಆಗ ಸಿಂಹನಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೇರಿ, ಶಂಕ, ಮುರಜ ಮತ್ತು ಅನಕಗಳು
ಮೊಳಗಿದವು. ಮಾಯೆಯು ಸುಟ್ಟು ರಾಕ್ಷಸನು ಹತನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೌರವೇಯರು ಹರ್ಷದಿಂದ ನಿನಾದಗೈದರು.

07154063a ತತಃ ಕರ್ಣಃ ಕುರುಭಿಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ

ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ವೃತ್ರವಧೇ ಮರುದ್ಭಿಃ|

07154063c ಅನ್ವಾರೂಢಸ್ತವ ಪುತ್ರಂ ರಥಸ್ಥಂ

ಹೃಷ್ಟಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಸ್ವಂ ಸ ಸ್ಮೈನ್ಯಂ||

ಅನಂತರ ಕರ್ಣನು ವೃತ್ರವಧೆಯನಂತರ ಶಕ್ರನು ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಂದ
ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನ

ರಥವನ್ನೇರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚವಧೇ
ಚತುಃಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಣವತ್ಸಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೫

ಘಟೋತ್ಕಚನ ವಧೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗಾದ ಹರ್ಷ (೧-೪). ಹರ್ಷಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (೫-
೨೦).

07155001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07155001a ಹೈಡಿಂಬಂ ನಿಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕೀರ್ಣಮಿವ ಪರ್ವತಂ|

07155001c ಪಾಂಡವಾ ದೀನಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಬಾಷ್ಪಾಕುಲೇಕ್ಷಣಾಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಿರುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ಹತನಾಗಿ
ಬಿದ್ದಿರುವ ಹೈಡಿಂಬನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ
ಕಣ್ಣೀರುತುಂಬಿದವರಾಗಿ ದೀನಮನಸ್ಕರಾದರು.

07155002a ವಾಸುದೇವಸ್ತು ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ|

07155002c ನನಾದ ಸಿಂಹವನ್ನಾದಂ ವ್ಯಥಯನ್ನಿವ ಭಾರತ|

07155002e ವಿನದ್ಯ ಚ ಮಹಾನಾದಂ ಪರ್ಯಷ್ಟಜತ ಫಲ್ಗುನಂ||

ಭಾರತ ! ವಾಸುದೇವನಾದರೋ ಮಹಾ ಹರ್ಷದಿಂದ

ಕುಣಿದಾಡಿದನು. ಗೆದ್ದನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಫಲ್ಗುನನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು.

07155003a ಸ ವಿನದ್ಯ ಮಹಾನಾದಮಭೀಶೂನ್ಸ್ಮಿಯಮ್ಯ ಚ|

07155003c ನನರ್ತ ಹರ್ಷಸಂವೀತೋ ವಾತೋದ್ಧೂತ ಇವ ದ್ರುಮಃ||

ಇದಲ್ಲದೇ ಅವನು ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ

ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಚಂಡಮಾರುತದಿಂದ ಬುಡಮೇಲಾದ

ವೃಕ್ಷವು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಂಡು ಓಲಾಡುವಂತೆ

ಹರ್ಷೋದ್ವೇಗದಿಂದ ತೂರಾಡಿದನು.

07155004a ತತೋ ವಿನಿಭ್ರಾಢ್ಯ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಮಾಸ್ಫೋಟ್ಟ ಚಾಸಕೃತ್|

07155004c ರಥೋಪಸ್ಥಗತೋ ಭೀಮಂ ಪ್ರಾಣದತ್ತುನರಚ್ಯುತಃ||

ಆಗ ಪುನಃ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಜೋರಾಗಿ ಅವನ ಬೆನ್ನು

ತಟ್ಟಿದನು. ಪುನಃ ಅಚ್ಯುತನು ರಥವನ್ನೇರಿ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07155005a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಮನಸಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಲಂ|

07155005c ಅಬ್ರವೀದರ್ಜುನೋ ರಾಜನ್ನಾತಿಹೃಷ್ಟಮನಾ ಇವ||

ರಾಜನ್ ! ಮಹಾಬಲ ವಾಸುದೇವನು ಅತ್ಯಂತ

ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಅರ್ಜುನನು ಅಸಮಾಧಾನ
ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು:

07155006a ಅತಿಹರ್ಷೋಽಯಮಸ್ಥಾನೇ ತವಾದ್ಯ ಮಧುಸೂದನ|

07155006c ಶೋಕಸ್ಥಾನೇ ಪರೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಹೈಡಿಂಬಸ್ಯ ವಧೇನ ವೈ||

“ಮಧುಸೂದನ! ಇಂದು ಹೈಡಿಂಬಿಯ ವಧೆಯಿಂದಾಗಿ ಅತೀವ
ಶೋಕಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನೀನು ಈ ರೀತಿ ಅತೀವ
ಹರ್ಷಿತನಾಗಿರುವುದು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

07155007a ವಿಮುಖಾನಿ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಹತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಘಟೋತ್ಕಚಂ|

07155007c ವಯಂ ಚ ಭೃಶಮಾವಿಗ್ನಾ ಹೈಡಿಂಬಸ್ಯ ನಿಪಾತನಾತ್||

ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳು
ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೈಡಿಂಬಿಯ ಪತನದಿಂದಾಗಿ ನಾವೂ
ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

07155008a ನೈತತ್ಕಾರಣಮಲ್ಪಂ ಹಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಜನಾರ್ದನ|

07155008c ತದದ್ಯ ಶಂಸ ಮೇ ಪೃಷ್ಟಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯವತಾಂ ವರ||

ಆದರೆ ಜನಾರ್ದನ! ನೀನು ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ
ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾರಣವು ಇದ್ದಿರಲಾರದು. ಸತ್ಯವತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕೇಳುತ್ತಿರುವ
ನನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸು.

07155009a ಯದ್ಯೇತನ್ನ ರಹಸ್ಯಂ ತೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯರಿಂದಮ|

07155009c ಧೈರ್ಯಸ್ಯ ವೈಕೃತಂ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಮದ್ಯ ಮಧುಸೂದನ||

ಅರಿಂದಮ ! ಇದು ಅತಿ ರಹಸ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹೇಳು.

ಮಧುಸೂದನ ! ಇಂದು ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯದ ವಿಕಾರ ರೂಪಕ್ಕೆ

ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಹೇಳು !

07155010a ಸಮುದ್ರಸ್ಯೇವ ಸಂಕ್ಷೋಭೋ ಮೇರೋರಿವ ವಿಸರ್ಪಣಂ|

07155010c ತಥೈತಲ್ಲಾಘವಂ ಮನ್ಯೇ ತವ ಕರ್ಮ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ಸಮುದ್ರವು ಬತ್ತಿಹೋದರೆ ಅಥವಾ ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಸರಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದೋ ಅಷ್ಟೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ನಿನ್ನ ಈ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ನನಗಾಗುತ್ತಿದೆ !”

07155011 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07155011a ಅತಿಹರ್ಷಮಿಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಶೃಣು ಮೇ ತ್ವಂ ಧನಂಜಯ|

07155011c ಅತೀವ ಮನಸಃ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದಕರಮುತ್ತಮಂ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನಂಜಯ ! ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷವುಂಟಾಗಿರುವುದು ಏಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳು. ಸದ್ಯ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅತೀವ ಸಮಾಧಾನವುಂಟಾಗಿದೆ.

07155012a ಶಕ್ತಿಂ ಘಟೋತ್ಕಚೇನೇಮಾಂ ವ್ಯಂಸಯಿತ್ವಾ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

07155012c ಕರ್ಣಂ ನಿಹತಂ ಏವಾಜೌ ವಿದ್ಧಿ ಸದ್ಯೋ ಧನಂಜಯ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಧನಂಜಯ ! ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಕರ್ಣನು ಸದ್ಯ ಹತನಾದನೆಂದೇ ನೀನು
ಭಾವಿಸಬಹುದು.

07155013a ಶಕ್ತಿಹಸ್ತಂ ಪುನಃ ಕರ್ಣಂ ಕೋ ಲೋಕೇಽಸ್ತಿ ಪುಮಾನಿಹ|

07155013c ಯ ಏನಮಭಿತಸ್ತಿಷ್ಠೇತ್ಕಾರ್ತಿಕೇಯಮಿವಾಹವೇ||

ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಬರುವ ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಪುರುಷನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಯಾವನಿದ್ದಾನೆ?

07155014a ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಪನೀತಕವಚೋ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಪಹೃತಕುಂಡಲಃ|

07155014c ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವ್ಯಂಸಿತಾ ಶಕ್ತಿರಮೋಘಾಸ್ಯ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಅವನು ಕವಚವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಅವನು ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಅವನು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತನ್ನ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವಿರಸನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡನು.

07155015a ಯದಿ ಹಿ ಸ್ಯಾತ್ಸಕವಚಸ್ತಥೈವ ಚ ಸಕುಂಡಲಃ|

07155015c ಸಾಮರಾನಪಿ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನೇಕಃ ಕರ್ಣೋ ಜಯೇದ್ಬಲೀ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನು ಕವಚ ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಳ ಸಹಿತನಾಗಿಯೇ
ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಬಲಶಾಲಿ
ಕರ್ಣನು ಜಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07155016a ವಾಸವೋ ವಾ ಕುಬೇರೋ ವಾ ವರುಣೋ ವಾ ಜಲೇಶ್ವರಃ|

07155016c ಯಮೋ ವಾ ನೋತ್ಸಹೇತ್ಕರ್ಣಂ ರಣೇ ಪ್ರತಿಸಮಾಸಿತುಂ||

ವಾಸವನಾಗಲೀ, ಕುಬೇರನಾಗಲೀ, ಜಲೇಶ್ವರ ವರುಣನಾಗಲೀ,
ಯಮನಾಗಲೀ ಅಂತಹ ಕರ್ಣನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲು
ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07155017a ಗಾಂಡೀವಮಾಯಮ್ಯ ಭವಾಂಶ್ಚಕ್ರಂ ವಾಹಂ ಸುದರ್ಶನಂ|

07155017c ನ ಶಕ್ತೌ ಸ್ತೋ ರಣೇ ಜೇತುಂ ತಥಾಯುಕ್ತಂ ನರರ್ಷಭಂ||

ಅವುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಆ ನರರ್ಷಭನನ್ನು ಗಾಂಡೀವವನ್ನು
ಧರಿಸಿದ ನೀನಾದರೋ ಅಥವಾ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದ
ನಾನಾದರೋ ರಣದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.

07155018a ತ್ವದ್ಧಿ ತಾರ್ಥಂ ತು ಶಕ್ರೇಣ ಮಾಯಯಾ ಹೃತಕುಂಡಲಃ|

07155018c ವಿಹೀನಕವಚಶ್ಚಾಯಂ ಕೃತಃ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪರಪುರಂಜಯ ಶಕ್ರನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅವನ
ಕವಚಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07155019a ಉತ್ಕೃತ್ಯ ಕವಚಂ ಯಸ್ಮಾತ್ಕುಂಡಲೇ ವಿಮಲೇ ಚ ತೇ|

07155019c ಪ್ರಾದಾಚ್ಚಕ್ರಾಯ ಕರ್ಣೋ ವೈ ತೇನ ವೈಕರ್ತನಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಕರ್ಣನು ಕವಚವನ್ನೂ ಶುಭ್ರ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದು
ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದುದರಿಂದಲೇ ವೈಕರ್ತನನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು.

07155020a ಆಶೀವಿಷ ಇವ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ್ತಂಭಿತೋ ಮಂತ್ರತೇಜಸಾ|

07155020c ತಥಾದ್ಯ ಭಾತಿ ಕರ್ಣೋ ಮೇ ಶಾಂತಜ್ವಾಲ ಇವಾನಲಃ||

ಕೋಪಗೊಂಡ ವಿಷಸರ್ಪವು ಮಂತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗುವಂತೆ,
ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಆರಿಹೋದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಇಂದು ಕರ್ಣನು ನಿಶ್ತೇಜನಾಗಿ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07155021a ಯದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಕರ್ಣಾಯ ಶಕ್ತಿರ್ದತ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07155021c ವಾಸವೇನ ಮಹಾಬಾಹೋ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯಾಸೌ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

07155022a ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ನಿಮಾಯಾಥ ದಿವ್ಯೇನ ಕವಚೇನ ಚ|

07155022c ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾಮನ್ಯತ ವೃಷಾ ಸತತಂ ತ್ವಾಂ ಹತಂ ರಣೇ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಎಂದಿನಿಂದ ದಿವ್ಯ ಕುಂಡಲ ಮತ್ತು ಕವಚಗಳ
ವಿನಿಮಯವಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಮಹಾತ್ಮ ವಾಸವನಿಂದ ಪಡೆದನೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ನೀನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಹತನಾದಂತೆಯೇ ಎಂದು ಕರ್ಣನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07155023a ಏವಂ ಗತೇಽಪಿ ಶಕ್ಯೋಽಯಂ ಹಂತುಂ ನಾನೈನ ಕೇನ ಚಿತ್|

07155023c ಋತೇ ತ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಶಪೇ ಸತ್ಯೇನ ಚಾನಘ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಅನಘ! ಹೀಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ
ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ಯರಲ್ಲ.
ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07155024a ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ತಪಸ್ವೀ ನಿಯತವ್ರತಃ|

07155024c ರಿಪುಷ್ಪಪಿ ದಯಾವಾಂಶ್ಚ ತಸ್ಮಾತ್ಕರ್ಣೋ ವೃಷಾ ಸ್ಮೃತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೂ, ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ, ನಿಯತವ್ರತನೂ, ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೂ ದಯಾವಂತನೂ ಆದ ಕರ್ಣನು ವೃಷ (ಧರ್ಮಾತ್ಮ) ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07155025a ಯುದ್ಧಶೌಂಡೋ ಮಹಾಬಾಹುನಿ ತ್ಯೋದ್ಯತಶರಾಸನಃ|

07155025c ಕೇಸರೀವ ವನೇ ಮರ್ದನ್ಮತ್ತಮಾತಂಗಯೂಥಪಾನ್|

07155025e ವಿಮದಾನ್ರಥಶಾರ್ದೂಲಾನ್ಕುರುತೇ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಅವನು ಯುದ್ಧಕುಶಲನು. ನಿತ್ಯವೂ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮೇಲಿತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಇರತಕ್ಕವನು. ವನದಲ್ಲಿರುವ ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮದಿಸಿದ ಸಲಗವು ತನ್ನ ಹಿಂಡನ್ನು ಮದರಹಿತವನ್ನಾಗಿಸುವಂತೆ ಕರ್ಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ರಥಶಾರ್ದೂಲರನ್ನು ಮದರಹಿತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

07155026a ಮಧ್ಯಂಗತ ಇವಾದಿತ್ಯೋ ಯೋ ನ ಶಕ್ಯೋ ನಿರೀಕ್ಷಿತುಂ|

07155026c ತ್ವದೀಯೈಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ ಯೋಧಮುಖ್ಯೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07155026e ಶರಜಾಲಸಹಸ್ರಾಂಶುಃ ಶರದೀವ ದಿವಾಕರಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ! ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಶರತ್ಕಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿವಾಕರನ ಸಹಸ್ರ ಕಿರಣಗಳಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಕರ್ಣನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಮಹಾತ್ಮ ಯೋಧಮುಖ್ಯರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ.

07155027a ತಪಾಂತೇ ತೋಯದೋ ಯದ್ವಚ್ಚ ರಥಾರಾಃ ಕ್ಷರತ್ಯಸೌ|

07155027c ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಜಲದಃ ಕರ್ಣಃ ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ವೃಷ್ಟಿಮಾನ್|

07155027e ಸೋಽದ್ಯ ಮಾನುಷತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಮುಕ್ತಃ ಶಕ್ರದತ್ತಯಾ||

ಬೇಸಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಮಳೆಗರೆಯುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸುರಿಸುವ, ಮೋಡಗಳಂತೆ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳ
ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಮೋಡರೂಪಿ ಕರ್ಣನು ಇಂದು ಶಕ್ರನಿಂದ
ಪಡೆದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

07155028a ಏಕೋ ಹಿ ಯೋಗೋಽಸ್ಯ ಭವೇದ್ವಧಾಯ

ಚಿದ್ರೇ ಹ್ಯೇನಂ ಸ್ವಪ್ರಮತ್ತಃ ಪ್ರಮತ್ತಂ|

07155028c ಕೃಚ್ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ರಥಚಕ್ರೇ ನಿಮಗ್ನೇ

ಹನ್ಯಾಃ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಂ ತು ಸಂಜ್ಞಾಂ ವಿಚಾರ್ಯ||

ಇವನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಒಂದೇ ಒಂದು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಇವನು
ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು
ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ರಥಚಕ್ರವು ಹುಗಿದುಹೋಗಿ
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಮೊದಲೇ ನಾನು ನೀಡುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು
ಗಮನಿಸಿ, ನೀನು ಇವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕು.

07155029a ಜರಾಸಂಧಶ್ಚೇದಿರಾಜೋ ಮಹಾತ್ಮಾ

ಮಹಾಬಲಶ್ಚೈಕಲವ್ಯೋ ನಿಷಾದಃ|

07155029c ಏಕೈಕಶೋ ನಿಹತಾಃ ಸರ್ವ ಏವ

ಯೋಗೈಸ್ತೈಸ್ತೈಸ್ವ ದ್ಧಿತಾರ್ಥಂ ಮಯೈವ||

ಜರಾಸಂಧ, ಮಹಾತ್ಮ ಚೇದಿರಾಜ, ಮಹಾಬಲ ನಿಷಾದ ಏಕಲವ್ಯ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಒಂದೊಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾನೇ
ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

07155030a ಅಥಾಪರೇ ನಿಹತಾ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಾ

ಹಿಡಿಂಬಕಿರ್ಮೀರಬಕಪ್ರಧಾನಾಃ|

07155030c ಅಲಾಯುಧಃ ಪರಸೈನ್ಯಾವಮದೀಃ

ಘಟೋತ್ಕಚಶ್ಚೋಗ್ರಕರ್ಮಾ ತರಸ್ವೀ||

ಇನ್ನು ಹಿಡಿಂಬ, ಕಿರ್ಮೀರ, ಬಕರೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರರು
ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ಮರ್ದಿಸುವ ಅಲಾಯುಧ, ಮತ್ತು ಉಗ್ರಕರ್ಮಿ
ತರಸ್ವೀ ಘಟೋತ್ಕಚರೂ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಹತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚವಧೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಹರ್ಷೇ
ಪಂಚಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಘಟೋತ್ಕಚವಧೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಹರ್ಷ ಎನ್ನುವ

೧೫೬

ಕೃಷ್ಣ-ಅರ್ಜುನರ ಸಂವಾದ (೧-೩೩).

07156001 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07156001a ಕಥಮಸ್ಮದ್ಧಿತಾರ್ಥಂ ತೇ ಕೈಶ್ಚ ಯೋಗೈರ್ಜನಾರ್ದನ|

07156001c ಜರಾಸಂಧಪ್ರಭೃತಯೋ ಘಾತಿತಾಃ ಪೃಥಿವೀಷ್ಟರಾಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾರ್ದನ! ನಮಗಾಗಿ ನೀನು ಜರಾಸಂಧನೇ ಮೊದಲಾದ ಪೃಥಿವೀಪಾಲರನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದೆ?”

07156002 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07156002a ಜರಾಸಂಧಶ್ಚೇದಿರಾಜೋ ನೈಷಾದಿಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ|

07156002c ಯದಿ ಸ್ಫುರ್ನ ಹತಾಃ ಪೂರ್ವಮಿದಾನೀಂ ಸ್ಫುರ್ಭಯಂಕರಾಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಜರಾಸಂಧ, ಚೇದಿರಾಜ ಮತ್ತು ಮಹಾಬಲ ನೈಷಾದರು ಹತರಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಈಗ ಅವರು ನಮಗೆ ಅತಿ ಭಯಂಕರರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

07156003a ಸುಯೋಧನಸ್ತಾನವಶ್ಯಂ ವೃಣುಯಾದ್ರಥಸತ್ತಮಾನ್|

07156003c ತೇಽಸ್ಮಾಭಿನಿತ್ಯಸಂದುಷ್ಟಾಃ ಸಂಶ್ರಯೇಯಶ್ಚ ಕೌರವಾನ್||

ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸುಯೋಧನನು ಆ ರಥಸತ್ತಮರನ್ನು ತನ್ನ

ಕಡೆಯವರನ್ನಾಗಿಯೇ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ನಮಗೆ
ನಿತ್ಯವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರೂ ಕೂಡ ಕೌರವರನ್ನೇ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07156004a ತೇ ಹಿ ವೀರಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಕೃತಾಸ್ತಾ ದೃಢಯೋಧಿನಃ|

07156004c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೀಂ ಚಮೂಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ರಕ್ಷೇಯುರಮರಾ ಇವ||

ಆ ಕೃತಾಸ್ತ, ದೃಢಯೋಧಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಅಮರರಂತೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರ
ಈ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07156005a ಸೂತಪುತ್ರೋ ಜರಾಸಂಧಶ್ಚೇದಿರಾಜೋ ನಿಷಾದಜಃ|

07156005c ಸುಯೋಧನಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ತಪೇರನ್ವೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ||

ಸೂತಪುತ್ರ, ಜರಾಸಂಧ, ಚೇದಿರಾಜ ಮತ್ತು ನಿಷಾದಜರು
ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಸಮಾಶ್ರಯಿಸಿ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07156006a ಯೋಗೈರಪಿ ಹತಾ ಯೈಸ್ತೇ ತಾನ್ಮೈ ಶೃಣು ಧನಂಜಯ|

07156006c ಅಜಯ್ಯಾ ಹಿ ವಿನಾ ಯೋಗೈರ್ಮೃಧೇ ತೇ ದೈವತೈರಪಿ||

ಧನಂಜಯ ! ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲ್ಲದೇ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ರಣದಲ್ಲಿ
ಜಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿರದ ಅವರು ನನ್ನ ಯಾವ ಯಾವ
ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಹತರಾದರೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

07156007a ಏಕೈಕೋ ಹಿ ಪೃಥಕ್ತೇಷಾಂ ಸಮಸ್ತಾಂ ಸುರವಾಹಿನೀಂ|

07156007c ಯೋಧಯೇತ್ಸಮರೇ ಪಾರ್ಥ ಲೋಕಪಾಲಾಭಿರಕ್ಷಿತಾಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ

ಲೋಕಪಾಲರಿಂದ ರಕ್ಷಿತ ಸಮಸ್ತ ಸುರವಾಹಿನಿಯೊಂದಿಗೂ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲತಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದರು.

07156008a ಜರಾಸಂಧೋ ಹಿ ರುಷಿತೋ ರೌಹಿಣೀಯಪ್ರಧರ್ಷಿತಃ|

07156008c ಅಸ್ಮದ್ವಧಾರ್ಥಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಗದಾಂ ವೈ ಲೋಹಿತಾಮುಖೀಂ||

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ರೌಹಿಣೀಯ ಬಲರಾಮನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದ್ದಾಗ
ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಜರಾಸಂಧನು ನಮ್ಮನ್ನು ವಧಿಸಲೋಸುಗ ಉಕ್ಕಿನ
ತುದಿಯುಳ್ಳ ಗದೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು.

07156009a ಸೀಮಂತಮಿವ ಕುರ್ವಾಣಾಂ ನಭಸಃ ಪಾವಕಪ್ರಭಾಂ|

07156009c ವ್ಯದೃಶ್ಯತಾಪತಂತೀ ಸಾ ಶಕ್ರಮುಕ್ತಾ ಯಥಾಶನಿಃ||

ಶಕ್ರನು ಬಿಟ್ಟ ವಜ್ರದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಆ
ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ಬೈತಲೆಯಂತೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆವು.

07156010a ತಾಮಾಪತಂತೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಗದಾಂ ರೋಹಿಣೀನಂದನಃ|

07156010c ಪ್ರತಿಘಾತಾರ್ಥಮಸ್ತ್ರಂ ವೈ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣಮವಾಸೃಜತ್||

ಅದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರೋಹಿಣೀನಂದನನು ಅದನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಲು ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣವೆಂಬ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07156011a ಅಸ್ತ್ರವೇಗಪ್ರತಿಹತಾ ಸಾ ಗದಾ ಪ್ರಾಪತದ್ಭುವಿ|

07156011c ದಾರಯಂತೀ ಧರಾಂ ದೇವೀಂ ಕಂಪಯಂತೀವ ಪರ್ವತಾನ್||

ಅಸ್ತವೇಗದಿಂದ ಪ್ರತಿಹತ ಆ ಗದೆಯು ಪರ್ವತಗಳನ್ನೇ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಹೊಕ್ಕಿತು.

07156012a ತತ್ರ ಸ್ಮ ರಾಕ್ಷಸೀ ಘೋರಾ ಜರಾ ನಾಮಾಶುವಿಕ್ರಮಾ|

07156012c ಸಂಧಯಾಮಾಸ ತಂ ಜಾತಂ ಜರಾಸಂಧಮರಿಂದಮಂ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಜ್ರದ ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಘೋರ ಜರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ರಾಕ್ಷಸಿಯಿದ್ದಳು. ಅವಳೇ ಅರಿಂದಮ ಜರಾಸಂಧನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ
ಅವನನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ್ದಳು.

07156013a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಜಾತೋ ಹಿ ಮಾತ್ರಭ್ಯಾಮರ್ಧದೇಹಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್|

07156013c ತಯಾ ಸ ಸಂಧಿತೋ ಯಸ್ಮಾಜ್ಜ ರಾಸಂಧಸ್ತುತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಎರಡು ಅರ್ಧದೇಹಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರು ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ಅವನು ಜರಾ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯಿಂದ
ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಜರಾಸಂಧನೆನಿಸಿಕೊಂಡನು.

07156014a ಸಾ ತು ಭೂಮಿಗತಾ ಪಾರ್ಥ ಹತಾ ಸಸುತಬಾಂಧವಾ|

07156014c ಗದಯಾ ತೇನ ಚಾಸ್ರೇಣ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣೇನ ರಾಕ್ಷಸೀ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಸುತ-
ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಆ ಗದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಣಕರ್ಣದ ಹೊಡೆತದಿಂದಾಗಿ
ಹತಳಾದಳು.

07156015a ವಿನಾಭೂತಃ ಸ ಗದಯಾ ಜರಾಸಂಧೋ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07156015c ನಿಹತೋ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಧನಂಜಯ||

ಧನಂಜಯ ! ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಜರಾಸಂಧನು ಮಹಾ
ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಹತನಾದುದನ್ನು ನೀನೇ
ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ.

07156016a ಯದಿ ಹಿ ಸ್ಯಾದ್ಗದಾಪಾಣಿರ್ಜರಾಸಂಧಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07156016c ಸೇಂದ್ರಾ ದೇವಾ ನ ತಂ ಹಂತುಂ ರಣೇ ಶಕ್ತಾ ನರೋತ್ತಮ||

ನರೋತ್ತಮ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಜರಾಸಂಧನು ಆ
ಗದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು
ಇಂದ್ರಸಮೇತ ದೇವತೆಗಳೂ ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07156017a ತ್ವದ್ಧಿತಾರ್ಥಂ ಹಿ ನೈಷಾದಿರಂಗುಷ್ಠೇನ ವಿಯೋಜಿತಃ|

07156017c ದ್ರೋಣೇನಾಚಾರ್ಯಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಚದ್ಮನಾ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ದ್ರೋಣನು ಆಚಾರ್ಯನ ವೇಷದಲ್ಲಿ
ನೈಷಾದಿ ಏಕಲವ್ಯನ ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07156018a ಸ ತು ಬದ್ಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣೋ ನೈಷಾದಿದ್ಯುಧವಿಕ್ರಮಃ|

07156018c ಅಸ್ಯನ್ನೇಕೋ ವನಚರೋ ಬಭೌ ರಾಮ ಇವಾಪರಃ||

ದೃಢವಿಕ್ರಮಿ ನೈಷಾದಿಯು ಅಂಗುಲಿತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಮನಂತೆಯೇ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07156019a ಏಕಲವ್ಯಂ ಹಿ ಸಾಂಗುಷ್ಠಮಶಕ್ತಾ ದೇವದಾನವಾಃ|

07156019c ಸರಾಕ್ಷಸೋರಗಾಃ ಪಾರ್ಥ ವಿಜೇತುಂ ಯುಧಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಅಂಗುಷ್ಠವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ದೇವ ಮಾನವ ರಾಕ್ಷಸ ಉರಗರು ಸೇರಿಯೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಲು ಎಂದೂ ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07156020a ಕಿಮು ಮಾನುಷಮಾತ್ರೇಣ ಶಕ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

07156020c ದೃಢಮುಷ್ಟಿಃ ಕೃತೀ ನಿತ್ಯಮಸ್ಯಮಾನೋ ದಿವಾನಿಶಂ||

ಇನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರು ಏನು ! ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಕೂಡ ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೃಢಮುಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07156021a ತ್ವದ್ಧಿ ತಾರ್ಥಂ ತು ಸ ಮಯಾ ಹತಃ ಸಂಗ್ರಾಮಮೂರ್ಧನಿ|

07156021c ಚೇದಿರಾಜಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಿಹತಸ್ತವ||

ನಿನ್ನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಚೇದಿರಾಜ ವಿಕ್ರಾಂತ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಹರಿಸಿದೆನು.

07156022a ಸ ಚಾಪ್ಯಶಕ್ಯಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜೇತುಂ ಸರ್ವೈಃ ಸುರಾಸುರೈಃ|

07156022c ವಧಾರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ಜಾತೋಽಹಮನ್ಯೇಷಾಂ ಚ ಸುರದ್ವಿಷಾಂ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ಗೆಲ್ಲಲು ಸುರಾಸುರರೆಲ್ಲರೂ ಅಶಕ್ಯರೇ ! ಅವನ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಸುರಶತ್ರುಗಳ ವಧೆಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

07156023a ತ್ವತ್ಸಹಾಯೋ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಾ|

07156023c ಹಿಡಿಂಬಬಕಕಿರ್ಮೀರಾ ಭೀಮಸೇನೇನ ಪಾತಿತಾಃ|

07156023e ರಾವಣೇನ ಸಮಪ್ರಾಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವಿನಾಶನಾಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಭೀಮಸೇನನು ರಾವಣನ ಸಮಪ್ರಾಣರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವಿನಾಶಕರಾದ ಹಿಡಿಂಬ-ಕಿರ್ಮೀರರನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದನು.

07156024a ಹತಸ್ತಥೈವ ಮಾಯಾವೀ ಹೈಡಿಂಬೇನಾಪ್ಯಲಾಯುಧಃ|

07156024c ಹೈಡಿಂಬಶ್ಚಾಪ್ಯುಪಾಯೇನ ಶಕ್ತ್ವಾ ಕರ್ಣೇನ ಘಾತಿತಃ||

ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಯಾವಿ ಅಲಾಯುಧನೂ ಹೈಡಿಂಬಿ ಘಟೋತ್ಕಚನಿಂದ ಹತನಾದನು. ಹೈಡಿಂಬಿಯೂ ಕೂಡ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಹತನಾದನು.

07156025a ಯದಿ ಹೈನಂ ನಾಹನಿಷ್ಯತ್ಕರ್ಣಃ ಶಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07156025c ಮಯಾ ವಧ್ಯೋಽಭವಿಷ್ಯತ್ಸ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಘಟೋತ್ಕಚಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ಶಕ್ತ್ವಾಯುಧದಿಂದ ಇವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಭೈಮಸೇನಿ ಘಟೋತ್ಕಚನ ವಧೆಯು ನನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು!

07156026a ಮಯಾ ನ ನಿಹತಃ ಪೂರ್ವಮೇಷ ಯುಷ್ಮತ್ಪ್ರಿಯೇಪ್ಸಯಾ|

07156026c ಏಷ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಷೀ ಯಜ್ಞದ್ವೇಷೀ ಚ ರಾಕ್ಷಸಃ||

07156027a ಧರ್ಮಸ್ಯ ಲೋಪ್ತಾ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ತಸ್ಮಾದೇಷ ನಿಪಾತಿತಃ|

07156027c ವ್ಯಂಸಿತಾ ಚಾಪ್ಯುಪಾಯೇನ ಶಕ್ರದತ್ತಾ ಮಯಾನಘ||

07156028a ಯೇ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಲೋಪ್ತಾರೋ ವಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಮ ಪಾಂಡವ|

ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಂಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಕ್ಷಸನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಷೀ. ಯಜ್ಞದ್ವೇಷೀ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು, ಪಾಪಾತ್ಮ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಸತ್ತನು. ಅನಘ! ಉಪಾಯದಿಂದ ಶಕ್ರನು ನೀಡಿದ ಶಕ್ತಿಯು ಕೈಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಲೋಪಮಾಡುವವರು ನನ್ನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ಪಾಂಡವ!

07156028c ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಾರ್ಥಂ ಹಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೈಷಾ ಮಮಾವ್ಯಯಾ||

07156029a ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ದಮಃ ಶೌಚಂ ಧರ್ಮೋ ಹ್ರೀಃ ಶ್ರೀಧೃತಿಃ ಕ್ಷಮಾ|

07156029c ಯತ್ರ ತತ್ರ ರಮೇ ನಿತ್ಯಮಹಂ ಸತ್ಯೇನ ತೇ ಶಪೇ||

ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ಈ ಅಚಲ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವೆನು. ಎಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ಸತ್ಯ, ದಮ, ಶೌಚ, ಧರ್ಮ, ಲಜ್ಜೆ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಪತ್ತು, ಧೃತಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆಗಳಿರುವವೋ ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ನಾನು ರಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07156030a ನ ವಿಷಾದಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಕರ್ಣಂ ವೈಕರ್ತನಂ ಪ್ರತಿ|

07156030c ಉಪದೇಕ್ಷ್ಯ ಮ್ಯುಪಾಯಂ ತೇ ಯೇನ ತಂ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯಸಿ||

ವೈಕರ್ತನನ ಕುರಿತು ನೀನು ದುಃಖಿಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅವನ ವಧೋಪಾಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

07156031a ಸುಯೋಧನಂ ಚಾಪಿ ರಣೇ ಹನಿಷ್ಯತಿ ವೃಕೋದರಃ|

07156031c ತಸ್ಯ ಚಾಪಿ ವಧೋಪಾಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಪಾಂಡವ||

ಸುಯೋಧನನನ್ನು ಕೂಡ ರಣದಲ್ಲಿ ವೃಕೋದರನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಪಾಂಡವ! ಅವನ ವಧೋಪಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

07156032a ವರ್ಧತೇ ತುಮುಲಸ್ತ್ವೇಷ ಶಬ್ದಃ ಪರಚಮೂಂ ಪ್ರತಿ|

07156032c ವಿದ್ರವಂತಿ ಚ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತ್ವದೀಯಾನಿ ದಿಶೋ ದಶ||

ಶತ್ರುಗಳ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನಿನ್ನ
ಸೇನೆಗಳು ಕೂಡ ದಶದಿಶಗಳಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿವೆ.

07156033a ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯಾ ಹಿ ಕೌರವ್ಯಾ ವಿಧಮಂತಿ ಚಮೂಂ ತವ|

07156033c ದಹತೈಷ ಚ ವಃ ಸೈನ್ಯಂ ದ್ರೋಣಃ ಪ್ರಹರತಾಂ ವರಃ||

ಲಕ್ಷ್ಯ ಭೇದನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾದ ಕೌರವರು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಹರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ
ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!"

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ

ಷಟ್ಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ದೇ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಣವತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೭

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಸಂಜಯರ ಸಂವಾದ (೧-೪೪).

07157001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07157001a ಏಕವೀರವಧೇ ಮೋಘಾ ಶಕ್ತಿಃ ಸೂತಾತ್ಮಜೇ ಯದಾ|

07157001c ಕಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಸ ತಾಂ ಪಾರ್ಥೇ ನ ಮುಕ್ತವಾನ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಒಬ್ಬನೇ ವೀರನನ್ನು ವಧಿಸಿ
ನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸೂತಾತ್ಮಜನು ಏಕೆ
ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ?

07157002a ತಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಹತಾ ಹಿ ಸ್ಯುಃ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಸೃಂಜಯಾಃ|

07157002c ಏಕವೀರವಧೇ ಕಸ್ಮಾನ್ ಯುದ್ಧೇ ಜಯಮಾದಧತ್||

ಅದರಿಂದ ಅವನು ಹತನಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವ-ಸೃಂಜಯರೆಲ್ಲರೂ
ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನೊಬ್ಬನೇ ವೀರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಜಯವನ್ನು ಏಕೆ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ?

07157003a ಆಹೂತೋ ನ ನಿವರ್ತೇ ಯಮಿತಿ ತಸ್ಯ ಮಹಾವ್ರತಂ|

07157003c ಸ್ವಯಮಾಹ್ವಯಿತವ್ಯಃ ಸ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಫಲ್ಗುನಃ||

ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಜುನನ

ಮಹಾವ್ರತವಾಗಿರುವಾಗ, ಸೂತಪುತ್ರನು ಸ್ವಯಂ ಫಲಗುನನನ್ನು
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು!

07157004a ತತೋ ದ್ವೈರಥಮಾನೀಯ ಫಲಗುನಂ ಶಕ್ರದತ್ತಯಾ|

07157004c ನ ಜಘಾನ ವೃಷಾ ಕಸ್ಮಾತ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಹಾಗಿರುವಾಗ ದ್ವೈರಥಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದು ವೃಷ ಕರ್ಣನು ಫಲಗುನನನ್ನು
ಶಕ್ರನು ನೀಡಿದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಕೆ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ
ಹೇಳು ಸಂಜಯ!

07157005a ನೂನಂ ಬುದ್ಧಿವಿಹೀನಶ್ಚಾಪ್ಯಸಹಾಯಶ್ಚ ಮೇ ಸುತಃ|

07157005c ಶತ್ರುಭಿರ್ವ್ಯಂಸಿತೋಪಾಯಃ ಕಥಂ ನು ಸ ಜಯೇದರೀನ್||

ನನ್ನ ಮಗನು ಬುದ್ಧಿವಿಹೀನನೂ ಅಸಹಾಯಕನೂ ಅಲ್ಲವೇ?
ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಂಚಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು
ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿಯಾನು?

07157006a ಯಾ ಹ್ಯಸ್ಯ ಪರಮಾ ಶಕ್ತಿರ್ಜಯಸ್ಯ ಚ ಪರಾಯಣಂ|

07157006c ಸಾ ಶಕ್ತಿರ್ವಾಸುದೇವೇನ ವ್ಯಂಸಿತಾಸ್ಯ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

ಯಾವ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯು ಅವನ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತೋ
ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸುದೇವನೇ ಉಪಾಯದಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

07157007a ಕುಣೇರ್ಯಥಾ ಹಸ್ತಗತಂ ಹ್ರಿಯೇದ್ಬಿಲ್ವಂ ಬಲೀಯಸಾ|

07157007c ತಥಾ ಶಕ್ತಿರಮೋಘಾ ಸಾ ಮೋಘೀಭೂತಾ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

ಹಸ್ತಸ್ವಾಧೀನವಿಲ್ಲದಿರುವವನ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬಲಶಾಲಿಯು
ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಯಿತು !

07157008a ಯಥಾ ವರಾಹಸ್ಯ ಶುನಶ್ಚ ಯುಧ್ಯತೋಸ್

ತಯೋರಭಾವೇ ಶ್ವಪಚಸ್ಯ ಲಾಭಃ|

07157008c ಮನ್ಯೇ ವಿದ್ವನ್ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ತದ್ವದ್

ಯುದ್ಧೇ ಲಾಭಃ ಕರ್ಣಹೈಡಿಂಬಯೋರ್ವೈ||

ವಿದ್ವನ್ ! ಹಂದಿ ಮತ್ತು ನಾಯಿಗಳ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೊಂದು ಸತ್ತುಹೋದರೂ ಅಥವಾ ಎರಡು ಸತ್ತು ಹೋದರೂ
ಅದರ ಲಾಭವು ಶ್ವಪಚನಿಗೇ ಆಗುವಂತೆ ಕರ್ಣ-ಹೈಡಿಂಬಿಯರ
ಯುದ್ಧದ ಲಾಭವು ಕೇವಲ ವಾಸುದೇವನಿಗಾಯಿತು !

07157009a ಘಟೋತ್ಕಚೋ ಯದಿ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ಕರ್ಣಂ

ಪರೋ ಲಾಭಃ ಸ ಭವೇತ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ|

07157009c ವೈಕರ್ತನೋ ವಾ ಯದಿ ತಂ ನಿಹನ್ಯಾತ್

ತಥಾಪಿ ಕೃತ್ಯಂ ಶಕ್ತಿನಾಶಾತ್ಕೃತಂ ಸ್ಯಾತ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ಘಟೋತ್ಕಚನೇ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ
ಪರಮ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಥವಾ ವೈಕರ್ತನನೇ ಒಂದು ವೇಳೆ
ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರೆ ಆಗ ಕೂಡ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾದುದರಿಂದ

ಅವರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

07157010a ಇತಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಜ್ಞಯೈತದ್ವಿಚಾರ್ಯ

ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಯುದ್ಧೇ|

07157010c ಅಯೋಧಯದ್ವಾಸುದೇವೋ ನೃಸಿಂಹಃ

ಪ್ರಿಯಂ ಕುರ್ವನ್ಮಾಂಡವಾನಾಂ ಹಿತಂ ಚ||

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮನುಷ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಸುದೇವನು, ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೂ ಹಿತವಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡಲು, ರಣದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚ-ಸೂತಪುತ್ರರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು!”

07157011 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07157011a ಏತಚ್ಚಿಕೀರ್ಷಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕರ್ಣೇ ಮಧುನಿಹಾ ನೃಪ|

07157011c ನಿಯೋಜಯಾಮಾಸ ತದಾ ದ್ವೈರಥೇ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಂ||

07157012a ಘಟೋತ್ಕಚಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಜನಾರ್ದನಃ|

07157012c ಅಮೋಘಾಯಾ ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ರಾಜನ್ದರ್ಮಂತ್ರಿತೇ ತವ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೇ, ಆ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಗೆ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಮಧುನಿಹ ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಜನಾರ್ದನನು ಮಹಾವೀರ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ ಘಟೋತ್ಕಚ ಮತ್ತು ಕರ್ಣರ ನಡುವೆ ದ್ವೈರಥವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ರಾಜನ್! ಇದು ನಿನ್ನ ದುರಾಲೋಚನೆಯ ಫಲ!

07157013a ತದೈವ ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ಹಿ ವಯಂ ಸ್ಯಾಮ ಕುರೂದ್ವಹ|

07157013c ನ ರಕ್ಷೇದ್ಯದಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ತಂ ಪಾರ್ಥಂ ಕರ್ಣಾನ್ಮಹಾರಥಾತ್||

ಕುರೂದ್ವಹ ! ಮಹಾರಥ ಕರ್ಣನಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಪಾರ್ಥನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೇ
ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಯಶಸ್ವಿಗಳಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು !

07157014a ಸಾಶ್ವದ್ವಜರಥಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪತೇದ್ಭುವಿ|

07157014c ವಿನಾ ಜನಾರ್ದನಂ ಪಾರ್ಥೋ ಯೋಗಾನಾಮೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಭುಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಯೋಗಗಳ ಈಶ್ವರ ಪ್ರಭು ಜನಾರ್ದನನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ಪಾರ್ಥನು ಈಗಾಗಲೇ ಅಶ್ವ-ಧ್ವಜ-ರಥ ಸಮೇತ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು !

07157015a ತೈಸ್ತೈರುಪಾಯೈರ್ಬಹುಭೀ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವ|

07157015c ಜಯತ್ಯಭಿಮುಖಃ ಶತ್ರುನ್ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣೇನ ಪಾಲಿತಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಅವನ ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೇ ಅವನು
ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಪಾಲಿತ ಪಾರ್ಥನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಎದುರಿಸಿ ಜಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07157016a ಸವಿಶೇಷಂ ತ್ವಮೋಘಾಯಾಃ ಕೃಷ್ಣೋಽರಕ್ಷತ ಪಾಂಡವಂ|

07157016c ಹನ್ಯಾತ್ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಹಿ ಕೌಂತೇಯಂ ಶಕ್ತಿರ್ವೃಕ್ಷಮಿವಾಶನಿಃ||

ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ
ಪಾಂಡವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಸಿಡಿಲು ಮರವನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡುವಂತೆ ಕೌಂತೇಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.”

07157017 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07157017a ವಿರೋಧೀ ಚ ಕುಮಂತ್ರೀ ಚ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನೀ ಮಮಾತ್ಮಜಃ|

07157017c ಯಸ್ತ್ವೈಷ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತೋ ವಧೋಪಾಯೋ ಜಯಂ ಪ್ರತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಗನು ಕುಮಂತ್ರಿಯು ಮತ್ತು ತನಗೆ ಎಲ್ಲ
ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂಬ ದುರಭಿಮಾನಿಯು. ಆದರೂ ಕೂಡ ವಿಜಯದ
ವಿಷಯವಾಗಿ ಅರ್ಜುನನ ವಧೋಪಾಯವು ಅವನಿಗೆ
ದೊರಕದಂತಾಯಿತೇ?”

07157018a ತವಾಪಿ ಸಮತಿಕ್ರಾಂತಂ ಏತದ್ಗಾವಲ್ಲಣೇ ಕಥಂ|

07157018c ಏತಮರ್ಥಂ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಯತ್ತ್ವಯಾ ನಾವಬೋಧಿತಃ||

ಗಾವಲ್ಲಣೇ! ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಇದು ಹೇಗೆ ಹೊಳೆಯದೇ ಹೋಯಿತು?
ಮಹಾಬುದ್ಧೇ! ಇದು ನಿನಗೆ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯಿತು?”

07157019 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07157019a ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯ ಶಕುನೇರ್ಮಮ ದುಃಶಾಸನಸ್ಯ ಚ|

07157019c ರಾತ್ರೌ ರಾತ್ರೌ ಭವತ್ಯೇಷಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಸಮರ್ಥನಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ನಿತ್ಯವೂ ಇದನ್ನೇ
ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ನನ್ನ ದುರ್ಯೋಧನ, ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನರ
ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು.

07157020a ಶ್ವಃ ಸರ್ವಸ್ಮೈನ್ಯಾನುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಜಹಿ ಕರ್ಣ ಧನಂಜಯಂ|

07157020c ಪ್ರೇಷ್ಯವತ್ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾನುಪಭೋಕ್ಷ್ಯಾ ಮಹೇ ತತಃ||

“ಕರ್ಣ ! ನಾಳೆ ಎಲ್ಲ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಧನಂಜಯನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸು ! ಅನಂತರ ನಾವು ಪಾಂಡು-ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಸೇವಕರಂತೆ
ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತೇವೆ !

07157021a ಅಥ ವಾ ನಿಹತೇ ಪಾರ್ಥೇ ಪಾಂಡುಷ್ವನ್ಯತಮಂ ತತಃ|

07157021c ಸ್ಥಾಪಯೇದ್ಯುಧಿ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕೃಷ್ಣೋ ನಿಪಾತ್ಯತಾಂ||

ಅಥವಾ ಪಾರ್ಥನು ಹತನಾದರೂ ಕೃಷ್ಣ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯನು
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧವನ್ನು
ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆಂದಾದರೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸು !

07157022a ಕೃಷ್ಣೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪಾರ್ಥಃ ಸ್ಕಂಧ ಇವೋದ್ಗತಃ|

07157022c ಶಾಖಾ ಇವೇತರೇ ಪಾರ್ಥಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪತ್ರಸಂಜ್ಞಿತಾಃ||

ಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾಂಡವರ ಮೂಲ. ಪಾರ್ಥನು ಕಾಂಡ. ಇತರ ಪಾರ್ಥರು
ರೆಂಬಿಗಳು. ಪಾಂಚಾಲರು ಎಲೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

07157023a ಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಯಾಃ ಕೃಷ್ಣಬಲಾಃ ಕೃಷ್ಣನಾಥಾಶ್ಚ ಪಾಂಡವಾಃ|

07157023c ಕೃಷ್ಣಃ ಪರಾಯಣಂ ಚೈಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಿವ ಚಂದ್ರಮಾಃ||

ಪಾಂಡವರು ಕೃಷ್ಣನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಬಲವನ್ನಾಗಿ
ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯೆಂದೇ ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.
ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಮನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ.

07157024a ತಸ್ಮಾತ್ಪರ್ಣಾನಿ ಶಾಖಾಶ್ಚ ಸ್ಕಂಧಂ ಚೋತ್ಸೃಜ್ಯ ಸೂತಜ|

07157024c ಕೃಷ್ಣಂ ನಿಕ್ಯಂಧಿ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಮೂಲಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವದಾ||

ಆದುದರಿಂದ ಸೂತಜ ! ಎಲೆಗಳು, ರೆಂಬೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಂಡವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಬೇರಿನಂತಿರುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಿಬಿಡು !”

07157025a ಹನ್ಯಾದ್ಯದಿ ಹಿ ದಾಶಾರ್ಹಂ ಕರ್ಣೋ ಯಾದವನಂದನಂ|

07157025c ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ವಸುಮತೀ ರಾಜನ್ವಶೇ ತೇ ಸ್ಯಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ರಾಜನ್ ! ಒಂದುವೇಳೆ ಕರ್ಣನು ದಾಶಾರ್ಹ ಯಾದವನಂದನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದರೆ ಈ ಇಡೀ ವಸುಮತಿಯು ನಿನ್ನ ವಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

07157026a ಯದಿ ಹಿ ಸ ನಿಹತಃ ಶಯೀತ ಭೂಮೌ

ಯದುಕುಲಪಾಂಡವನಂದನೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

07157026c ನನು ತವ ವಸುಧಾ ನರೇಂದ್ರ ಸರ್ವಾ

ಸಗಿರಿಸಮುದ್ರವನಾ ವಶಂ ಪ್ರಜೇತ||

ಯದುಕುಲ-ಪಾಂಡವನಂದನ ಮಹಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನು ಹತನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರೆ ನರೇಂದ್ರ ! ಗಿರಿ-ಸಮುದ್ರ-ವನ ಸಮೇತ ವಸುಧೆಯು ಇಡೀ ನಿನ್ನ ವಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೇ ?

07157027a ಸಾ ತು ಬುದ್ಧಿಃ ಕೃತಾಪ್ಯೇವಂ ಜಾಗ್ರತಿ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರೇ|

07157027c ಅಪ್ರಮೇಯೇ ಹೃಷೀಕೇಶೇ ಯುದ್ಧಕಾಲೇ ವ್ಯಮುಹ್ಯತ||

ಅವನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರೂ
ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ ಅಪ್ರಮೇಯ
ಹೃಷೀಕೇಶನು ಅವನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07157028a ಅರ್ಜುನಂ ಚಾಪಿ ಕೌಂತೇಯಂ ಸದಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೇಶವಃ|

07157028c ನ ಹ್ಯೇನಮೈಚ್ಛತ್ಪ್ರಮುಖೇ ಸೌತೇಃ ಸ್ಥಾಪಯಿತುಂ ರಣೇ||

ಕೇಶವನಾದರೋ ಕೌಂತೇಯ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ರಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸೌತಿಯ ಎದುರು
ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07157029a ಅನ್ಯಾಂಶ್ಚಾಸ್ಮೈ ರಥೋದಾರಾನುಪಸ್ಥಾಪಯದಚ್ಯುತಃ|

07157029c ಅಮೋಘಾಂ ತಾಂ ಕಥಂ ಶಕ್ತಿಂ ಮೋಘಾಂ ಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭು ಅಚ್ಯುತನು ಆ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು
ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ರಥೋದಾರರನ್ನು ಅವನ ಎದುರು
ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07157030a ತತಃ ಕೃಷ್ಣಂ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07157030c ಪಪ್ರಚ್ಛ ರಥಶಾರ್ದೂಲ ಕರ್ಣಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಥಂ||

07157031a ಅಯಂ ಚ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಕರ್ಣೇ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಚಾಮಿತವಿಕ್ರಮ|

07157031c ಕಿಮರ್ಥಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ನ ಮುಕ್ತಾ ಫಲ್ಗುನೇ ತು ಸಾ||

ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾಬಾಹು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಮಹಾರಥ
ರಥಶಾರ್ದೂಲ ಕರ್ಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದನು: “ಈ

ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವು ಇತ್ತಾದರೂ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಿ ಕರ್ಣ ಸೂತಪುತ್ರನು ಏಕೆ
ಅದನ್ನು ಫಲುಗನನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ?”

07157032 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

07157032a ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಶಕುನಿಶ್ಚ ಸಸ್ಯೈಂಧವಃ|

07157032c ಸತತಂ ಮಂತ್ರಯಂತಿ ಸ್ಮ ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾಗಿ
ದುಃಶಾಸನ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿ, ಮತ್ತು ಸಸ್ಯೈಂಧವರು ಸತತವೂ
ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು:

07157033a ಕರ್ಣ ಕರ್ಣ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ರಣೇಽಮಿತಪರಾಕ್ರಮ|

07157033c ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಶಕ್ತಿರೇಷಾ ತೇ ಮೋಕ್ಷವ್ಯಾ ಜಯತಾಂ ವರ||

07157034a ಋತೇ ಮಹಾರಥಾತ್ಪಾರ್ಥಾತ್ಕುಂತೀಪುತ್ರಾದ್ಧನಂಜಯಾತ್|

“ಕರ್ಣ ! ಕರ್ಣ ! ಮಹೇಷ್ವಾಸ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಅಮಿತ
ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೇ ! ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ! ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯ ಮಹಾರಥ ಪಾರ್ಥನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರಮೇಲೂ
ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಡ !

07157034c ಸ ಹಿ ತೇಷಾಮತಿಯಶಾ ದೇವಾನಾಮಿವ ವಾಸವಃ||

07157035a ತಸ್ಮಿನ್ವಿನಿಹತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸ್ಯಂಜಯೈಃ ಸಹ|

07157035c ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಗತಾತ್ಮಾನಃ ಸುರಾ ಇವ ನಿರಗ್ನಯಃ||

ವಾಸವನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಅತಿ

ಯಶೋವಂತನು. ಅವನು ಹತನಾದರೆ ಅಗ್ನಿಯಿಲ್ಲದೇ ಸುರರು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಸೃಂಜಯರೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ!”

07157036a ತಥೇತಿ ಚ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಕರ್ಣೇನ ಶಿನಿಪುಂಗವ|

07157036c ಹೃದಿ ನಿತ್ಯಂ ತು ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಧೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಃ||

ಶಿನಿಪುಂಗವ ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕರ್ಣನ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯನ್ನು ವಧಿಸುವ
ಸಂಕಲ್ಪವಿರುತ್ತಿತ್ತು.

07157037a ಅಹಮೇವ ತು ರಾಧೇಯಂ ಮೋಹಯಾಮಿ ಯುಧಾಂ ವರ|

07157037c ಯತೋ ನಾವಸ್ಯ ಜಚ್ಚಕ್ತಿಂ ಪಾಂಡವೇ ಶ್ವೇತವಾಹನೇ||

ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಂಡವ ಶ್ವೇತವಾಹನನ
ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದೆಂದು ನಾನೇ ರಾಧೇಯನನ್ನು
ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

07157038a ಫಲ್ಲನಸ್ಯ ಹಿ ತಾಂ ಮೃತ್ಯುಮವಗಮ್ಯ ಯುಯುತ್ಸತಃ|

07157038c ನ ನಿದ್ರಾ ನ ಚ ಮೇ ಹರ್ಷೋ ಮನಸೋಽಸ್ಮಿ ಯುಧಾಂ ವರ||

ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ! ಆ ಶಕ್ತಿಯೇ ಫಲ್ಲನನ ಮೃತ್ಯು ಎಂದು
ತಿಳಿದಿದ್ದ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹರ್ಷವಿರಲಿಲ್ಲ !

07157039a ಘಟೋತ್ಕಚೇ ವ್ಯಂಸಿತಾಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾಂ ಶಿನಿಪುಂಗವ|

07157039c ಮೃತ್ಯೋರಾಸ್ಯಾಂತರಾನ್ಮುಕ್ತಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಧನಂಜಯಂ||

ಶಿನಿಪುಂಗವ ! ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ
ವ್ಯರ್ಥವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧನಂಜಯನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ತೆರೆದ
ಬಾಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07157040a ನ ಪಿತಾ ನ ಚ ಮೇ ಮಾತಾ ನ ಯೂಯಂ ಭ್ರಾತರಸ್ತಥಾ|

07157040c ನ ಚ ಪ್ರಾಣಾಸ್ತಥಾ ರಕ್ಷ್ಯಾ ಯಥಾ ಬೀಭತ್ಸುರಾಹವೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೀಭತ್ಸುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ನನ್ನ
ತಂದೆಯಾಗಲೀ ತಾಯಿಯಾಗಲೀ ನೀನಾಗಲೀ ಸಹೋದರರಾಗಲೀ
ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಾಗಲೀ ಹೆಚ್ಚಿನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07157041a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯಾದ್ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದ್ಭವೇದನ್ಯತ್ಸುದುರ್ಲಭಂ|

07157041c ನೇಚ್ಚೇಯಂ ಸಾತ್ವತಾಹಂ ತದ್ವಿನಾ ಪಾರ್ಥಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಸಾತ್ವತ ! ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತಲು ದುರ್ಲಭ
ಇನ್ನೇನಾದರೂ ನನಗೆ ದೊರಕಿದರೆ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನಿಲ್ಲದೇ
ನಾನು ಅದನ್ನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

07157042a ಅತಃ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಸುಮಹಾನ್ಮಯುಧಾನಾದ್ಯ ಮೇಽಭವತ್|

07157042c ಮೃತಂ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಮಿವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಯುಯುಧಾನ ! ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯನು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ
ಹೊರಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

07157043a ಅತಶ್ಚ ಪ್ರಹಿತೋ ಯುದ್ಧೇ ಮಯಾ ಕರ್ಣಾಯ ರಾಕ್ಷಸಃ|

07157043c ನ ಹ್ಯನ್ಯಃ ಸಮರೇ ರಾತ್ರೌ ಶಕ್ತಃ ಕರ್ಣಂ ಪ್ರಬಾಧಿತುಂ||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು!”

07157044 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07157044a ಇತಿ ಸಾತ್ಯಕಯೇ ಪ್ರಾಹ ತದಾ ದೇವಕಿನಂದನಃ|

07157044c ಧನಂಜಯಹಿತೇ ಯುಕ್ತಸ್ತತ್ಪ್ರಿಯೇ ಸತತಂ ರತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಸತತವೂ ಧನಂಜಯನ ಹಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ದೇವಕಿನಂದನನು ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯೇ

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐವತ್ತೇಳನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೮

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಸಂಜಯರ ಸಂವಾದ (೧-೧೮). ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ
 ದುಃಖಿತನಾಗಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಂವಾದ (೧೯-೪೮). ವ್ಯಾಸನು
 ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದುದು (೪೯-೬೨).

07158001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07158001a ಕರ್ಣ ದುರ್ಯೋಧನಾದೀನಾಂ ಶಕುನೇಃ ಸೌಬಲಸ್ಯ ಚ|

07158001c ಅಪನೀತಂ ಮಹತ್ತಾತ ತವ ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕರ್ಣ, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು, ಸೌಬಲ
 ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೀನು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅನೀತಿಯನ್ನೇ
 ಅನುಸರಿಸಿದಿರಿ !

07158002a ಯದಾಜಾನೀತ ತಾಂ ಶಕ್ತಿಂ ಏಕಘ್ನೀಂ ಸತತಂ ರಣೇ|

07158002c ಅನಿವಾರ್ಯಾ ಮಸಹ್ಯಾಂ ಚ ದೇವೈರಪಿ ಸವಾಸವೈಃ||

07158003a ಸಾ ಕಿಮರ್ಥಂ ನ ಕರ್ಣೇನ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸಮರೇ ಪುರಾ|

07158003c ನ ದೇವಕೀಸುತೇ ಮುಕ್ತಾ ಫಲ್ಗುನೇ ವಾಪಿ ಸಂಜಯ||

ಸಂಜಯ ! ಆ ಶಕ್ತಿಯು ರಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ

ಕೊಲ್ಲಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನೂ, ಅದನ್ನು ವಾಸವನ ಸಹಾಯವಿರುವ

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ

ತಿಳಿದಿದ್ದ ನೀವು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದರ ಮೊದಲೇ ಸಮರದಲ್ಲಿ

ದೇವಕೀಸುತನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಫಲ್ಗುನನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅದನ್ನು

ಪ್ರಹರಿಸುವಂತೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಲಿಲ್ಲ?”

07158004 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07158004a ಸಂಗ್ರಾಮಾದ್ವಿನಿಪೃತ್ತಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07158004c ರಾತ್ರೌ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರೋಽಯಂ ಸಮಜಾಯತ||

07158005a ಪ್ರಭಾತಮಾತ್ರೇ ಶ್ವೋಭೂತೇ ಕೇಶವಾಯಾರ್ಜುನಾಯ ವಾ|

07158005c ಶಕ್ತಿರೇಷಾ ವಿಮೋಕ್ತವ್ಯಾ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣೇತಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ!

ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯವೂ ಅವನಿಗೆ ಇದೇ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೆವು: “ಕರ್ಣ! ಕರ್ಣ! ನಾಳೆ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೇ ಕೇಶವನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸು!” ಎಂದು.

07158006a ತತಃ ಪ್ರಭಾತಸಮಯೇ ರಾಜನ್ಯರ್ಣಸ್ಯ ದೈವತ್ಯೈಃ|

07158006c ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಯೋಧಾನಾಂ ಸಾ ಬುದ್ಧಿರ್ನಶ್ಯತೇ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಪ್ರಭಾತಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೈವಚಿತ್ತವೋ ಎಂಬಂತೆ

ಕರ್ಣನ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಯೋಧರ ಬುದ್ಧಿಯು ಪುನಃ

ನಾಶವಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು!

07158007a ದೈವಮೇವ ಪರಂ ಮನ್ಯೇ ಯತ್ಕರ್ಣೋ ಹಸ್ತಸಂಸ್ಥಯಾ|

07158007c ನ ಜಘಾನ ರಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಕೃಷ್ಣಂ ವಾ ದೇವಕೀಸುತಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನಾಗಲೀ ದೇವಕೀಸುತ

ಕೃಷ್ಣನನ್ನಾಗಲೀ ಕೊಲ್ಲದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ದೈವವೇ ಪರಮ

ಕಾರಣವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07158008a ತಸ್ಯ ಹಸ್ತಸ್ಥಿತಾ ಶಕ್ತಿಃ ಕಾಲರಾತ್ರಿರಿವೋದ್ಯತಾ|

07158008c ದೈವೋಪಹತಬುದ್ಧಿತ್ವಾನ್ನ ತಾಂ ಕರ್ಣೋ ವಿಮುಕ್ತವಾನ್||

ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಕಾಲರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಸರ್ವತಾ
ಜಾಗ್ರತವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ದೈವದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕರ್ಣನು ಅದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಲ್ಲ.

07158009a ಕೃಷ್ಣೇ ವಾ ದೇವಕೀಪುತ್ರೇ ಮೋಹಿತೋ ದೇವಮಾಯಯಾ|

07158009c ಪಾರ್ಥೇ ವಾ ಶಕ್ರಕಲ್ಪೇ ವೈ ವಧಾರ್ಥಂ ವಾಸವೀಂ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ದೇವಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಿತನಾದ ಅವನು ಶಕ್ರನು
ನೀಡಿದ ಆ ವಾಸವೀ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೇವಕೀಪುತ್ರ ಕೃಷ್ಣನ ಅಥವಾ
ಪಾರ್ಥನ ವಧೆಗಾಗಿ ಬಳಸಲಿಲ್ಲ!”

07158010 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07158010a ದೈವೇನೈವ ಹತಾ ಯೂಯಂ ಸ್ವಬುದ್ಧ್ಯಾ ಕೇಶವಸ್ಯ ಚ|

07158010c ಗತಾ ಹಿ ವಾಸವೀ ಹತ್ವಾ ತೃಣಭೂತಂ ಘಟೋತ್ಕಚಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ದೈವದಿಂದ
ಹತರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಕೇಶವನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಆ
ಮಹಾಶಕ್ತಿಯು ತೃಣಪ್ರಾಯ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

07158011a ಕರ್ಣಶ್ಚ ಮಮ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07158011c ಅನೇನ ದುಷ್ಟ ಣೀತೇನ ಗತಾ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ನಿಮ್ಮ ದುರ್ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕರ್ಣನೂ, ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ, ಮತ್ತು
ಅನ್ಯ ರಾಜರೂ ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ!

07158012a ಭೂಯ ಏವ ತು ಮೇ ಶಂಸ ಯಥಾ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

07158012c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಹೈಡಿಂಬೇ ನಿಹತೇ ತದಾ||

ಹೈಡಿಂಬಿಯು ಹತನಾದ ನಂತರ ಕುರು-ಪಾಂಡವರ ನಡುವೆ ಹೇಗೆ
ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

07158013a ಯೇ ಚ ತೇಽಭ್ಯದ್ರವನ್ದ್ರೋಣಂ ವ್ಯೂಥಾನೀಕಾಃ ಪ್ರಹಾರಿಣಃ|

07158013c ಸ್ಯಂಜಯಾಃ ಸಹ ಪಾಂಚಾಲೈಸ್ತೇಽಪ್ಯಕುರ್ವನ್ ಕಥಂ ರಣಂ||

ಪ್ರಹಾರಿ ಸ್ಯಂಜಯ-ಪಾಂಚಾಲರು ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹೇಗೆ ರಣದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು?

07158014a ಸೌಮದತ್ತೇರ್ವ ಧಾದ್ರೋಣಮಾಯಸ್ತಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಚ|

07158014c ಅಮರ್ಷಾಜ್ಜೀವಿತಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಗಾಹಮಾನಂ ವರೂಢಿನೀಂ||

07158015a ಜ್ಯಂಭಮಾಣಮಿವ ವ್ಯಾಘ್ರಂ ವ್ಯಾತ್ತಾನನಮಿವಾಂತಕಂ|

07158015c ಕಥಂ ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಯದ್ರೋಣಮಸ್ಯಂತಂ ಪಾಂಡುಸ್ಯಂಜಯಾಃ||

ಸೌಮದತ್ತಿ ಭೂರಿಶ್ರವಸ ಮತ್ತು ಸೈಂಧವರ ವಧೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೊದಲೇ
ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದ, ಜೀವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸೇನೆಯ ಒಳಹೊಗುತ್ತಿದ್ದ,

ಆಕಳಿಸುವ ವ್ಯಾಘ್ರದಂತಿದ್ದ, ಬಾಯಿತೆರೆದ ಅಂತಕನಂತಿದ್ದ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪಾಂಡವ-ಸೃಂಜಯರು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಿದರು?

07158016a ಆಚಾರ್ಯಂ ಯೇ ಚ ತೇಽರಕ್ಷನ್ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಾಃ|

07158016c ದ್ರೋಣೀಕರ್ಣ ಕೃಪಾಸ್ತಾತ ತೇಽಪ್ಯಕುರ್ವನ್ಕಿಮಾಹವೇ||

ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾದ ದ್ರೋಣಿ,
ಕೃಪರು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?

07158017a ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಜಿಘಾಂಸಂತೌ ಸವ್ಯಸಾಚಿವೃಕೋದರೌ|

07158017c ಸಮಾರ್ಚನ್ಮಾಮಕಾ ಯುದ್ಧೇ ಕಥಂ ಸಂಜಯ ಶಂಸ ಮೇ||

ಸಂಜಯ ! ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಸವ್ಯಸಾಚಿ-
ವೃಕೋದರರನ್ನು ನನ್ನವರು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

07158018a ಸಿಂಧುರಾಜವಧೇನೇಮೇ ಘಟೋತ್ಕಚವಧೇನ ತೇ|

07158018c ಅಮರ್ಷಿತಾಃ ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ರಣಂ ಚಕ್ರುಃ ಕಥಂ ನಿಶಿ||

ಸಿಂಧುರಾಜನ ವಧೆಯಿಂದ ಕುಪಿತರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮವರೂ,
ಘಟೋತ್ಕಚನ ವಧೆಯಿಂದ ಕುಪಿತರಾಗಿದ್ದ ಅವರೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ಯಾವ
ರಣನೀತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು?”

07158019 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07158019a ಹತೇ ಘಟೋತ್ಕಚೇ ರಾಜನ್ಯರ್ಣೇನ ನಿಶಿ ರಾಕ್ಷಸೇ|

07158019c ಪ್ರಣದತ್ಸು ಚ ಹೃಷ್ಯೇಷು ತಾವಕೇಷು ಯುಯುತ್ಸುಷು||

07158020a ಆಪತತ್ಸು ಚ ವೇಗೇನ ವಧ್ಯಮಾನೇ ಬಲೇಽಪಿ ಚ|

07158020c ವಿಗಾಢಾಯಾಂ ರಜನ್ಯಾಂ ಚ ರಾಜಾ ದೈನ್ಯಂ ಪರಂ ಗತಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಿಂದ ರಾಕ್ಷಸ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹತನಾಗಲು, ಪ್ರಹೃಷ್ಯರಾದ ನಿನ್ನವರು ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ದಟ್ಟ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪರಮ ದುಃಖಿತನಾದನು.

07158021a ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಭೀಮಸೇನಂ ಪರಂತಪಃ|

07158021c ಆವಾರಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ವಾಹಿನೀಂ|

07158021e ಹೈಡಿಂಬಸ್ಯಾಭಿಘಾತೇನ ಮೋಹೋ ಮಾಮಾವಿಶನ್ಮಹಾನ್||

ಆ ಪರಂತಪನು ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಮಹಾಬಾಹೋ! ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆ! ಹೈಡಿಂಬನ ವಿಘಾತದಿಂದಾಗಿ ಮಹಾ ಮೋಹವು ನನ್ನನ್ನು ಆವೇಶಗೊಂಡಿದೆ!”

07158022a ಏವಂ ಭೀಮಂ ಸಮಾದಿಶ್ಯ ಸ್ವರಥೇ ಸಮುಪಾವಿಶತ್|

07158022c ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣಮುಖೋ ರಾಜಾ ನಿಃಶ್ವಸಂಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07158022e ಕಶ್ಮಲಂ ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭೋರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕರ್ಣಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ||

ಭೀಮನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಮುಖವು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಲು ರಾಜನು

ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕರ್ಣನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ
ಘೋರ ಚಿಂತೆಯು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

07158023a ತಂ ತಥಾ ವ್ಯಥಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃಷ್ಣೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

07158023c ಮಾ ವ್ಯಥಾಂ ಕುರು ಕೌಂತೇಯ ನೈತತ್ತ್ವಯ್ಯುಪಪದ್ಯತೇ|

07158023e ವೈಕ್ಲವ್ಯಂ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಥಾ ಪ್ರಾಕೃತಪೂರುಷೇ||

ಅವನು ಹಾಗೆ ವ್ಯಥಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ! ದುಃಖಿಸದಿರು! ಸಾಮಾನ್ಯ
ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಈ ರೀತಿ ದುಃಖಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ!

07158024a ಉತ್ತಿಷ್ಠ ರಾಜನ್ಯಧ್ಯಸ್ವ ವಹ ಗುರ್ವೀಂ ಧುರಂ ವಿಭೋ|

07158024c ತ್ವಯಿ ವೈಕ್ಲವ್ಯಮಾಪನ್ನೇ ಸಂಶಯೋ ವಿಜಯೇ ಭವೇತ್||

ರಾಜನ್! ಎದ್ದೇಳು! ಯುದ್ಧಮಾಡು! ವಿಭೋ! ಈ ಭಾರವನ್ನು
ಹೊರು! ನೀನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡರೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.”

07158025a ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಚನಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07158025c ವಿಮೃಜ್ಯ ನೇತ್ರೇ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಕೃಷ್ಣಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೈಗಳಿಂದ
ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07158026a ವಿದಿತಾ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ|

07158026c ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಫಲಂ ತಸ್ಯ ಯಃ ಕೃತಂ ನಾವಬುದ್ಧ್ಯತೇ||

“ಕೃಷ್ಣ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಧರ್ಮಗಳ ಪರಮ ದಾರಿಯು ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಉಪಕಾರವನ್ನು

ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆ !

07158027a ಅಸ್ಮಾಕಂ ಹಿ ವನಸ್ಥಾನಾಂ ಹೈಡಿಂಬೀನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07158027c ಬಾಲೇನಾಪಿ ಸತಾ ತೇನ ಕೃತಂ ಸಾಹ್ಯಂ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ ! ನಾವು ವನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಹಾತ್ಮ
ಹೈಡಿಂಬಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದನು.

07158028a ಅಸ್ತ್ರಹೇತೋರ್ಗತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪಾಂಡವಂ ಶ್ವೇತವಾಹನಂ|

07158028c ಅಸೌ ಕೃಷ್ಣ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಕಾಮ್ಯಕೇ ಮಾಮುಪಸ್ಥಿತಃ|

07158028e ಉಷಿತಶ್ಚ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಯಾರ್ವನ್ನಾಸೀದ್ಧನಂಜಯಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಶ್ವೇತವಾಹನ ಪಾಂಡವನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿರುವನೆಂದು
ತಿಳಿದು ಈ ಮಹೇಷ್ಟಾಸನು ಕಾಮ್ಯಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದನು.
ಧನಂಜಯನು ಬರುವವರೆಗೆ ಅವನು ನಮ್ಮೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದನು.

07158029a ಗಂಧಮಾದನಯಾತ್ರಾಯಾಂ ದುರ್ಗೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸ್ಮ ತಾರಿತಾಃ|

07158029c ಪಾಂಚಾಲೀ ಚ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾ ಪೃಷ್ಠೇನೋಢಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಗಂಧಮಾದನ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಬಳಲಿದ್ದಾಗ ಈ

ಮಹಾತ್ಮನೇ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ದುರ್ಗಮ
ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸಿದನು.

07158030a ಆರಂಭಾಚ್ಛೈವ ಯುದ್ಧಾನಾಂ ಯದೇಷ ಕೃತವಾನ್ಪ್ರಭೋ|

07158030c ಮದರ್ಥಂ ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಪ್ರಭೋ! ಈ ಯುದ್ಧಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು
ನನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ದುಷ್ಕರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

07158031a ಸ್ವಭಾವಾದ್ಯಾ ಚ ಮೇ ಪ್ರೀತಿಃ ಸಹದೇವೇ ಜನಾರ್ದನ|

07158031c ಸೈವ ಮೇ ದ್ವಿಗುಣಾ ಪ್ರೀತೀ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇ ಘಟೋತ್ಕಚೇ||

ಜನಾರ್ದನ! ಸ್ವಭಾವತಃ ನನಗೆ ಸಹದೇವನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ಪ್ರೀತಿಯಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯು ಈ
ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಮೇಲೆ ಇದೆ.

07158032a ಭಕ್ತಶ್ಚ ಮೇ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಪ್ರಿಯೋಽಸ್ಯಾಹಂ ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮೇ|

07158032c ಯೇನ ವಿಂದಾಮಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ಕಶ್ಮಲಂ ಶೋಕತಾಪಿತಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ
ನಾನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೆನೋ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೂ ಅವನು
ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟವನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

07158033a ಪಶ್ಯ ಸ್ಮಿನ್ಯಾನಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ದ್ರಾವ್ಯಮಾಣಾನಿ ಕೌರವೈಃ|

07158033c ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಚ ಸಮ್ಯಕ್ತೌ ಪಶ್ಯ ಯುದ್ಧೇ ಮಹಾರಥೌ||

ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಕೌರವರಿಂದ ಓಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು
ನೋಡು ! ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು !

07158034a ನಿಶೀಥೇ ಪಾಂಡವಂ ಸೈನ್ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಪಶ್ಯ ಪ್ರಮದ್ವಿತಂ|

07158034c ಗಜಾಭ್ಯಾಮಿವ ಮತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ನಡವನಂ ಮಹತ್||

ಮದಿಸಿದ ಎರಡು ಆನೆಗಳಿಂದ ಜೊಂಡುಹುಲ್ಲಿನ ವನವು
ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯು
ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡು !

07158035a ಅನಾದೃತ್ಯ ಬಲಂ ಬಾಹ್ವೋರ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಮಾಧವ|

07158035c ಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರತಾಂ ಚ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂತೇ ಸ್ಮ ಕೌರವಾಃ||

ಮಾಧವ ! ಭೀಮಸೇನನ ಬಾಹುಬಲವನ್ನೂ ಪಾರ್ಥನ ವಿಚಿತ್ರ
ಅಸ್ತ್ರಬಲವನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸಿ ಕೌರವರು ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ನಮ್ಮ
ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

07158036a ಏಷ ದ್ರೋಣಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ರಾಜಾ ಚೈವ ಸುಯೋಧನಃ|

07158036c ನಿಹತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಂ ಯುದ್ಧೇ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ನರ್ದಂತಿ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ರಾಜಾ
ಸುಯೋಧನರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07158037a ಕಥಮಸ್ಮಾಸು ಜೀವತ್ಸು ತ್ವಯಿ ಚೈವ ಜನಾರ್ದನ|

07158037c ಹೈಡಿಂಬಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಮೃತ್ಯುಂ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಸಂಗತಃ||

ಜನಾರ್ದನ! ನಾವು ಮತ್ತು ನೀನೂ ಕೂಡ ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ
ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೈಡಿಂಬನು ಹೇಗೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನಪ್ಪಿದನು?

07158038a ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ವಶ್ಯತಃ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಃ|

07158038c ನಿಹತೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಕೃಷ್ಣ ಭೈಮಸೇನಿರ್ಮಹಾಬಲಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತೃಣೀಕರಿಸಿ, ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ, ಭೈಮಸೇನಿ ಮಹಾಬಲ ರಾಕ್ಷಸನು
ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು!

07158039a ಯದಾಭಿಮನ್ಯುರ್ನಿಹತೋ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈರ್ದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

07158039c ನಾಸೀತ್ತತ್ರ ರಣೇ ಕೃಷ್ಣ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಮಹಾರಥಃ||

ಕೃಷ್ಣ! ದುರಾತ್ಮ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಕೊಂದಾಗ
ಮಹಾರಥ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಅಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

07158040a ನಿರುದ್ಧಾಶ್ಚ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಸೈಂಧವೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ|

07158040c ನಿಮಿತ್ತಮಭವದ್ಧ್ರೋಣಃ ಸಪುತ್ರಸ್ತತ್ರ ಕರ್ಮಣಿ||

ದುರಾತ್ಮ ಸೈಂಧವನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ತಡೆದಿದ್ದರೂ ಆ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ
ಮಗನೊಡನೆ ದ್ರೋಣನು ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದನು.

07158041a ಉಪದಿಷ್ಟೋ ವಧೋಪಾಯಃ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಗುರುಣಾ ಸ್ವಯಂ|

07158041c ವ್ಯಾಯಚ್ಚ ತಶ್ಚ ಖಡ್ಗೇನ ದ್ವಿಧಾ ಖಡ್ಗಂ ಚಕಾರ ಹ||

ಸ್ವಯಂ ಗುರುವೇ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ವಧೋಪಾಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಅವನೇ ಎರಡಾಗಿ ತುಂಡರಿಸಿದನು ಕೂಡ !

07158042a ವ್ಯಸನೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ಕೃತವರ್ಮಾ ನೃಶಂಸವತ್|

07158042c ಅಶ್ವಾಂ ಜಘಾನ ಸಹಸಾ ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥೀ|

07158042e ತಥೇತರೇ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾಃ ಸೌಭದ್ರಂ ಯುಧ್ಯಪಾತಯನ್||

ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸುಳ್ಳುಗಾರನಂತೆ ಕೃತವರ್ಮನು ಅವನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮಹೇಷ್ವಾಸರು ಸೌಭದ್ರನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರು.

07158043a ಅಲ್ಪೇ ಚ ಕಾರಣೇ ಕೃಷ್ಣ ಹತೋ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವನಾ|

07158043c ಸೈಂಧವೋ ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ ತಚ್ಚ ನಾತಿಪ್ರಿಯಂ ಮಮ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಯಾದವಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಅಲ್ಪ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯು ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅದು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ !

07158044a ಯದಿ ಶತ್ರುವಧೇ ನ್ಯಾಯೋ ಭವೇತ್ಕರ್ತುಂ ಚ ಪಾಂಡವೈಃ|

07158044c ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ರಣೇ ಪೂರ್ವಂ ಹಂತವ್ಯಾವಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಶತ್ರುವಧೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರು ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

07158045a ಏತೌ ಮೂಲಂ ಹಿ ದುಃಖಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

07158045c ಏತೌ ರಣೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಾಶ್ವಸ್ತುಃ ಸುಯೋಧನಃ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣರು.
ರಣದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪಡೆದು ಸುಯೋಧನನು
ಸಮಾಧಾನದಿಂದಿದ್ದಾನೆ.

07158046a ಯತ್ರ ವಧ್ಯೋ ಭವೇದ್ಧ್ರೋಣಃ ಸೂತಪುತ್ರಶ್ಚ ಸಾನುಗಃ|

07158046c ತತ್ರಾವಧೀನ್ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸೈಂಧವಂ ದೂರವಾಸಿನಂ||

ಎಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೂತಪುತ್ರನ
ವಧೆಯಾಗಬೇಕೆತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಾಹು ಅರ್ಜುನನು
ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಅತಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈಂಧವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು !

07158047a ಅವಶ್ಯಂ ತು ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹಃ|

07158047c ತತೋ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವೀರ ಸ್ವಯಂ ಕರ್ಣಜಿಘಾಂಸಯಾ|

07158047e ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಾಹುದ್ರೋಣಾಣೀಕೇನ ಸಂಗತಃ||

ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು ನನ್ನ ಅವಶ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.
ಸ್ವಯಂ ನಾನೇ ವೀರ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನು ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿ!"

07158048a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಯಯೌ ತೂರ್ಣಂ ತ್ವರಮಾಣೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07158048c ಸ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಮಹಚ್ಛಾಪಂ ಶಂಖಂ ಪ್ರಧ್ಮಾಪ್ಯ ಭೈರವಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೇಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಭೈರವ ಶಂಖವನ್ನು ಊದುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

07158049a ತತೋ ರಥಸಹಸ್ರೇಣ ಗಜಾನಾಂ ಚ ಶತ್ಯೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

07158049c ವಾಜಿಭಿಃ ಪಂಚಸಾಹಸ್ರೈಸ್ತ್ರಿಸಾಹಸ್ರೈಃ ಪ್ರಭದ್ರಕೈಃ|

07158049e ವೃತಃ ಶಿಖಂಡೀ ತ್ವರಿತೋ ರಾಜಾನಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಯಾತ್||

ಆಗ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ರಾಜನ ಹಿಂದೆಯೇ ಶಿಖಂಡಿಯು ಸಹಸ್ರ ರಥಗಳಿಂದ,
ಮುನ್ನೂರು ಆನೆಗಳಿಂದ, ಐದು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪ್ರಭದ್ರಕರಿಂದ ಅವೃತನಾಗಿ ಹೋದನು.

07158050a ತತೋ ಭೇರೀಃ ಸಮಾಜಘ್ನಃ ಶಂಖಾನ್ದಧ್ಮಶ್ಚ ದಂಶಿತಾಃ||

07158050c ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಮಾಃ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕವಚಧಾರೀ ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವರು ಭೇರಿಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಶಂಖಗಳನ್ನೂದಿದರು.

07158051a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಾಸುದೇವೋ ಧನಂಜಯಂ||

07158051c ಏಷ ಪ್ರಯಾತಿ ತ್ವರಿತೋ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07158051e ಜಿಘಾಂಸುಃ ಸೂತಪುತ್ರಸ್ಯ ತಸ್ಮೋಪೇಕ್ಷಾ ನ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನು ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಇಗೋ! ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು

ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ! ಇದನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ!”

07158052a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಶೀಘ್ರಮಶ್ವಾನಚೋದಯತ್|

07158052c ದೂರಂ ಚ ಯಾತಂ ರಾಜಾನಮನ್ವಗಚ್ಚಜ್ಜನಾರ್ದನಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹೃಷೀಕೇಶನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು. ಜನಾರ್ದನನು ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದನು.

07158053a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಹಸಾ ಯಾಂತಂ ಸೂತಪುತ್ರಜಿಘಾಂಸಯಾ|

07158053c ಶೋಕೋಪಹತಸಂಕಲ್ಪಂ ದಹ್ಯಮಾನಮಿವಾಗ್ನಿನಾ|

07158053e ಅಭಿಗಮ್ಯಾಬ್ರವೀದ್ವ್ಯಾಸೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಸೂತಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲೋಸುಗ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಕದಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯಾಸನು ಬಂದು ಹೇಳಿದನು:

07158054a ಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಜೀವತಿ ಫಲ್ಲನಃ|

07158054c ಸವ್ಯಸಾಚಿವಧಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಶಕ್ತಿಂ ರಕ್ಷಿತವಾನ್ ಹಿ ಸಃ|

“ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಎದುರಿಸಿಯೂ ಫಲ್ಲನನು ಜೀವದಿಂದಿದ್ದಾನೆ! ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಣನು ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

07158055a ನ ಚಾಗಾದ್ವೈರಥಂ ಜಿಷ್ಣುರ್ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತಂ ಭರತರ್ಷಭ|

07158055c ಸೃಜೇತಾಂ ಸ್ಪರ್ಧಿನಾವೇತೌ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸೌಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಜಿಷ್ಣುವು ಕರ್ಣನೊಡನೆ
ದ್ವಂದ್ವರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ ಪರಸ್ಪರರೊಡನೆ
ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಇಬ್ಬರೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಡೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07158056a ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಚಾಸ್ರೇಷು ಪೀಡಿತಃ ಸೂತನಂದನಃ|

07158056c ವಾಸವೀಂ ಸಮರೇ ಶಕ್ತಿಂ ಧ್ರುವಂ ಮುಂಚೇದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಅವನ ಅಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಪೀಡಿತ ಸೂತನಂದನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ ವಾಸವನಿತ್ತಿದ್ದ
ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು!

07158057a ತತೋ ಭವೇತ್ತೇ ವ್ಯಸನಂ ಘೋರಂ ಭರತಸತ್ತಮ|

07158057c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ರಕ್ಷೋ ಹತಂ ಯುದ್ಧೇ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ಮಾನದ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಮಾನದ! ಹಾಗೇನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ
ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘೋರ ವ್ಯಸನವನ್ನು ನೀನು
ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ? ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ರಾಕ್ಷಸನು ಹತನಾದನು!

07158058a ವಾಸವೀಂ ಕಾರಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಾಲೇನಾಪಹತೋ ಹ್ಯಸೌ|

07158058c ತವೈವ ಕಾರಣಾದ್ರಕ್ಷೋ ನಿಹತಂ ತಾತ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಮಗೂ! ವಾಸವನಿತ್ತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಲನೇ
ಅವನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಿನಗೋಸ್ಕರವೇ ಈ ರಾಕ್ಷಸನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತನಾದನು.

07158059a ಮಾ ಕ್ರುಧೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾ ಚ ಶೋಕೇ ಮನಃ ಕೃಥಾಃ|

07158059c ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ ಸರ್ವೇಷಾಮೇಷಾ ನಿಷ್ಠಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆದುದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಳ್ಳಬೇಡ!
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶೋಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಡ! ಇಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ!

07158060a ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಸರ್ವೈಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07158060c ಕೌರವಾನ್ಸಮರೇ ರಾಜನ್ನಭಿಯುಧ್ಯಸ್ವ ಭಾರತ|

07158060e ಪಂಚಮೇ ದಿವಸೇ ಚೈವ ಪೃಥಿವೀ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮ
ಪಾರ್ಥಿವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸಮರದಲ್ಲಿ ಕೌರವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು.
ಇಂದಿನಿಂದ ಐದನೆಯ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಯು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ!

07158061a ನಿತ್ಯಂ ಚ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಧರ್ಮಮೇವ ವಿಚಿಂತಯ|

07158061c ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ತಪೋ ದಾನಂ ಕ್ಷಮಾಂ ಸತ್ಯಂ ಚ ಪಾಂಡವ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಪಾಂಡವ! ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮ, ದಯೆ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನ,
ಕ್ಷಮೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳ ಕುರಿತೇ ಚಿಂತಿಸು.

07158062a ಸೇವೇಧಾಃ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ|

07158062c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಾಂಡವಂ ವ್ಯಾಸಸ್ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಪರಮಪ್ರೀತನಾಗಿ ಇವುಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರು. ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಜಯವಿದೆ.” ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಸನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಣಿ ರಾತ್ರಿಯುಧ್ಧೇ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ

ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶದಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುಧ್ಧೇ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ

ಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚವಧ ಪರ್ವವು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-

೨೦/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೧೩೫/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-

೪೦೨೫೭/೭೩೭೮೪

ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವ

೧೫೯

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇನೆಗಳು
ನಿದ್ರೆಹೋದುದು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾದಿಗಳು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೧-೧೧). ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು
ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿಯೇ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು (೧೨-
೨೧). ಅರ್ಜುನನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕೌರವ-ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಗಳು
ವಾಹನಗಳೊಂದಿಗೆ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರೆಹೋದುದು (೨೨-
೪೧). ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗಲು ಪುನಃ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುದು
(೪೨-೫೦).

07159001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07159001a ಘಟೋತ್ಕಚೇ ತು ನಿಹತೇ ಸೂತಪುತ್ರೇಣ ತಾಂ ನಿಶಾಂ|

07159001c ದುಃಖಾಮರ್ಷವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ರಾತ್ರಿ ಸೂತಪುತ್ರನಿಂದ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಹತನಾಗಲು ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದುಃಖ-ರೋಷಗಳ ವಶನಾದನು.

07159002a ದೃಷ್ಟ್ವ ಭೀಮೇನ ಮಹತೀಂ ವಾಯುಮಾಣಾಂ ಚಮೂಂ ತವ|

07159002c ಧೃಷ್ಟ್ಯದ್ಯುಮ್ನಮುವಾಚೇದಂ ಕುಂಭಯೋನಿಂ ನಿವಾರಯ||

ಭೀಮನಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಹಾಸೇನೆಯು ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಂಭಯೋನಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ಧೃಷ್ಟ್ಯದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07159003a ತ್ವಂ ಹಿ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಹುತಾಶನಾತ್|

07159003c ಸಶರಃ ಕವಚೀ ಖಿಡ್ಗೀ ಧನ್ವೀ ಚ ಪರತಾಪನಃ|

07159003e ಅಭಿದ್ರವ ರಣೇ ಹೃಷ್ಟೋ ನ ಚ ತೇ ಭೀಃ ಕಥಂ ಚನ||

“ಶತ್ರುತಾಪನ! ದ್ರೋಣನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀನು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಶರ, ಕವಚ, ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸುಗಳೊಡನೆ ಸಮುತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭಯಪಡದೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸು!

07159004a ಜನಮೇಜಯಃ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ದೌರ್ಮುಖಿಶ್ಚ ಯಶೋಧನಃ|

07159004c ಅಭಿದ್ರವಂತು ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಕುಂಭಯೋನಿಂ ಸಮಂತತಃ||

ಜನಮೇಜಯ, ಶಿಖಿಂಡಿ, ದೌರ್ಮುಖಿ ಮತ್ತು ಯಶೋಧನರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಕುಂಭಯೋನಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲಿ.

07159005a ನಕುಲಃ ಸಹದೇವಶ್ಚ ದ್ರೌಪದೇಯಾಃ ಪ್ರಭದ್ರಕಾಃ|

07159005c ದ್ರುಪದಶ್ಚ ವಿರಾಟಶ್ಚ ಪುತ್ರಭ್ರಾತೃಸಮನ್ವಿತೌ||

07159006a ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಕೇಕಯಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡವಶ್ಚ ಧನಂಜಯಃ|

07159006c ಅಭಿದ್ರವಂತು ವೇಗೇನ ಭಾರದ್ವಾಜವಧೇಪ್ಸಯಾ||

ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು, ದ್ರೌಪದೇಯರು, ಪ್ರಭದ್ರಕರು, ಪುತ್ರ-
ಭ್ರಾತೃಗಳೊಡನೆ ದ್ರುಪದ-ವಿರಾಟರು, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ತು
ಪಾಂಡವ ಧನಂಜಯ ಇವರು ಭಾರದ್ವಾಜನ ವಧೆಯನ್ನು
ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಲಿ.

07159007a ತಥೈವ ರಥಿನಃ ಸರ್ವೇ ಹಸ್ತಶ್ವಂ ಯಚ್ಚ ಕಿಂ ಚನ|

07159007c ಪಾದಾತಾಶ್ಚ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರಾಪಯಂತು ಮಹಾರಥಂ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವ ರಥಿಗಳೂ, ಆನೆ-ಕುದುರೆ ಸವಾರರೂ, ಇತರ
ಪಾದಾತಿಗಳೂ ರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಉರುಳಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿ.”

07159008a ತಥಾಜ್ಞಪ್ತಾಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07159008c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ವೇಗೇನ ಕುಂಭಯೋನಿಂ ಯುಯುತ್ಸಯಾ||

ಹಾಗೆ ಪಾಂಡವ ಮಹಾತ್ಮನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪಿತರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ವೇಗದಿಂದ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕುಂಭಯೋನಿಯನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07159009a ಆಗಚ್ಛ ತಸ್ತಾನ್ನಹಸಾ ಸರ್ವೋದ್ಯೋಗೇನ ಪಾಂಡವಾನ್|

07159009c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಹ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಃ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಆ ಪಾಂಡವ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದ್ರೋಣನು
ಎದುರಿಸಿದನು.

07159010a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸರ್ವೋದ್ಯೋಗೇನ ಪಾಂಡವಾನ್|

07159010c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ಸುಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಇಚ್ಛನ್ನೋಣಸ್ಯ ಜೀವಿತಂ||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಹಳ ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಜೀವಂತವಾಗಿಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07159011a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಶ್ರಾಂತವಾಹನಸೈನಿಕಂ|

07159011c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಕುರೂಣಾಂ ಚ ಗರ್ಜತಾಮಿತರೇತರಂ||

ಆಗ ಬಳಲಿದ್ದ ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಕುರುಗಳ ವಾಹನ-ಸೈನಿಕರ
ನಡುವೆ, ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07159012a ನಿದ್ರಾಂಧಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಾಜ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾಶ್ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07159012c ನಾಭ್ಯಪದ್ಯಂತ ಸಮರೇ ಕಾಂ ಚಿಚ್ಛೇಷ್ವಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ
ಅಂಧರಂತಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಹಾರಥರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಣದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಹಾರಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07159013a ತ್ರಿಯಾಮಾ ರಜನೀ ಚೈಷಾ ಘೋರರೂಪಾ ಭಯಾನಕಾ|

07159013c ಸಹಸ್ರಯಾಮಪ್ರತಿಮಾ ಬಭೂವ ಪ್ರಾಣಹಾರಿಣೀ|

07159013e ವಧ್ಯತಾಂ ಚ ತಥಾ ತೇಷಾಂ ಕ್ಷತಾನಾಂ ಚ ವಿಶೇಷತಃ||

ಮೂರುಯಾಮಗಳ ಆ ಘೋರರೂಪೀ ಭಯಾನಕ ರಾತ್ರಿಯು
ಪ್ರಾಣಹಾರಿಣಿಯಾದ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ
ಮತ್ತು ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ - ಸಹಸ್ರಯಾಮಗಳಂತೆ ತೋರಿತು.

07159014a ಅಹೋ ರಾತ್ರಿಃ ಸಮಾಜಜ್ಞೇ ನಿದ್ರಾಂಧಾನಾಂ ವಿಶೇಷತಃ|

07159014c ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಾಸನ್ನಿರುತ್ಸಾಹಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ದೀನಚೇತಸಃ|

07159014e ತವ ಚೈವ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಗತಾಸ್ತಾ ವಿಗತೇಷವಃ||

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು
ಕಾಣದಂತಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ,
ದೀನಚೇತಸರಾಗಿದ್ದರು. ನಿನ್ನವರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗಳಿಂದ ಅಸ್ತು
ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳು ಜಾರಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07159015a ತೇ ತಥಾ ಪಾರಯಂತಶ್ಚ ಹ್ರೀಮಂತಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07159015c ಸ್ವಧರ್ಮಮನುಪಶ್ಯಂತೋ ನ ಜಹುಃ ಸ್ವಾಮನೀಕಿನೀಂ||

ಹಾಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಚಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು
ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07159016a ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯನ್ಯೇ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ನಿದ್ರಾಂಧಾಃ ಶೇರತೇ ಜನಾಃ|

07159016c ಗಜೇಷ್ಟನ್ಯೇ ರಥೇಷ್ಟನ್ಯೇ ಹಯೇಷ್ಟನ್ಯೇ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಕೆಲವು ಜನರು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕುರುಡರಾಗಿ ಅನ್ಯ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ವಿಸರ್ಜಿಸಿ - ಕೆಲವರು ಆನೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಕೆಲವರು ರಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಕೆಲವರು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07159017a ನಿದ್ರಾಂಧಾ ನೋ ಬುಬುಧಿರೇ ಕಾಂ ಚಿಚ್ಛೇಷ್ಠಾಂ ನರಾಧಿಪಾಃ|

07159017c ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಮರೇ ಯೋಧಾಃ ಪ್ರೇಷಯಂತ ಯಮಕ್ಷಯಂ||

ನಿದ್ರಾಂಧರಾದ ನರಾಧಿಪರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ
ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಧರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಯಮಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07159018a ಸ್ವಪ್ನಾಯಮಾನಾಸ್ವ ಪರೇ ಪರಾನಿತಿ ವಿಚೇತಸಃ|

07159018c ಆತ್ಮಾನಂ ಸಮರೇ ಜಘ್ನುಃ ಸ್ವಾನೇವ ಚ ಪರಾನಪಿ||

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮವರು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ
ಸಮರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವೂ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.
ತಮ್ಮ ಕಡೆಯವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07159019a ನಾನಾವಾಚೋ ವಿಮುಂಚಂತೋ ನಿದ್ರಾಂಧಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಣೇ|

07159019c ಯೋದ್ಧವ್ಯಮಿತಿ ತಿಷ್ಠಂತೋ ನಿದ್ರಾಸಂಸಕ್ತಲೋಚನಾಃ||

ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ವಿವೇಚನರಹಿತರಾದ ಕೆಲವರು
ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು

ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದರೂ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕುರುಡರಾದ ನಮ್ಮವರು
ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಿಂತಿದ್ದರು.

07159020a ಸಮ್ಮದ್ಯಾನ್ಯೇ ರಣೇ ಕೇ ಚಿನ್ನಿದ್ರಾಂಧಾಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರಂ|

07159020c ಜಘ್ನಾಃ ಶೂರಾ ರಣೇ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಮಸಿ ದಾರುಣೇ||

ರಾಜನ್! ಆ ದಾರುಣ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಿದ್ರಾಂಧರಾಗಿದ್ದರೂ
ಕೆಲವರು ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುತ್ತಾ ಶೂರರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07159021a ಹನ್ಯಮಾನಂ ತಥಾತ್ಮಾನಂ ಪರೇಭ್ಯೋ ಬಹವೋ ಜನಾಃ|

07159021c ನಾಭ್ಯಜಾನಂತ ಸಮರೇ ನಿದ್ರಯಾ ಮೋಹಿತಾ ಭೃಶಂ||

ಬಹಳ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕರು ಎದುರಾಳಿಗಳು
ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07159022a ತೇಷಾಮೇತಾದೃಶೀಂ ಚೇಷ್ಟ್ವಾಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07159022c ಉವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ ಬೀಭತ್ಸುರುಚ್ಚೈಃ ಸಮ್ನಾದಯನ್ನಿಶಃ||

ಸೈನಿಕರ ಆ ವಿಧದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಬೀಭತ್ಸುವು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುವಂತೆ
ಉಚ್ಚಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07159023a ಶ್ರಾಂತಾ ಭವಂತೋ ನಿದ್ರಾಂಧಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಸವಾಹನಾಃ|

07159023c ತಮಸಾ ಚಾವೃತೇ ಸೈನ್ಯೇ ರಜಸಾ ಬಹುಲೇನ ಚ||

“ವಾಹನಸಹಿತರಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದೀರಿ ! ಈ ಸೈನ್ಯವೂ ಕೂಡ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಧೂಳಿನಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

07159024a ತೇ ಯೂಯಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಧ್ವಮುಪಾರಮತ ಸೈನಿಕಾಃ|

07159024c ನಿಮೀಲಯತ ಚಾತ್ರೈವ ರಣಭೂಮೌ ಮುಹೂರ್ತಕಂ||

ಸೈನಿಕರೇ ! ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಯೆನ್ನಿಸಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಡಿ ! ಈ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ನಿದ್ರಿಸಿರಿ !

07159025a ತತೋ ವಿನಿದ್ರಾ ವಿಶ್ರಾಂತಾಶ್ಚಂದ್ರಮಸ್ಯುದಿತೇ ಪುನಃ|

07159025c ಸಂಸಾಧಯಿಷ್ಯಥಾನೋನ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಾಯ ಕುರುಪಾಂಡವಾಃ||

ಕುರುಪಾಂಡವರೇ ! ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ನೀವು ಚಂದ್ರನು ಉದಯವಾಗಲು ಪುನಃ ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಅನೋನ್ಯರನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವಿರಂತೆ !”

07159026a ತದ್ವಚಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಧಾರ್ಮಿಕಸ್ಯ ನಿಶಮ್ಯ ತೇ|

07159026c ಅರೋಚಯಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ತಥಾ ಚಾನೋನ್ಯಮಬ್ರುವನ್||

07159027a ಚುಕ್ರುಶುಃ ಕರ್ಣ ಕರ್ಣೇತಿ ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನೇತಿ ಚ|

07159027c ಉಪಾರಮತ ಪಾಂಡೂನಾಂ ವಿರತಾ ಹಿ ವರೂಢಿನೀ||

ಸರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆ ಸೈನಿಕರು ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸರಿಯೆಂದುಕೊಂಡು ಅನೋನ್ಯರಿಗೆ: “ಕರ್ಣ ! ಕರ್ಣ ! ರಾಜನ್

ದುರ್ಯೋಧನ ! ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ. ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯೂ ಕೂಡ ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿರತವಾಗಿದೆ !” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು.

07159028a ತಥಾ ವಿಕೋಶಮಾನಸ್ಯ ಫಲ್ಗುನಸ್ಯ ತತಸ್ತತಃ|

07159028c ಉಪಾರಮತ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಸೇನಾ ತವ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಹಾಗೆಯೇ ಫಲ್ಗುನನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಸ್ವಲ್ಪಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

07159029a ತಾಮಸ್ಯ ವಾಚಂ ದೇವಾಶ್ಚ ಋಷಯಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07159029c ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಚಾಕ್ಷುದ್ರಾಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಮಹಾತ್ಮ ಅರ್ಜುನನ ಆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಸೈನಿಕರೂ ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

07159030a ತತ್ಸಂಪೂಜ್ಯ ವಚೋಽಕ್ರೂರಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

07159030c ಮುಹೂರ್ತಮಸ್ವಪನ್ರಾಜಂ ಶ್ರಾಂತಾನಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನ್ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ದಯಾಭರಿತ ಆ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳೂ ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದರು.

07159031a ಸಾ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಶ್ರಾಮಂ ಧ್ವಜಿನೀ ತವ ಭಾರತ|

07159031c ಸುಖಮಾಪ್ತವತೀ ವೀರಮರ್ಜುನಂ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಭಾರತ ! ನಿನ್ನ ಧ್ವಜವುಳ್ಳವರು ಕೂಡ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು
ಸುಖವನ್ನು ನೀಡಿದ ವೀರ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು:

07159032a ತ್ವಯಿ ವೇದಾಸ್ತಥಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ತ್ವಯಿ ಬುದ್ಧಿಪರಾಕ್ರಮೌ|

07159032c ಧರ್ಮಸ್ತ್ವಯಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ದಯಾ ಭೂತೇಷು ಚಾನಘ||

“ಅನಘ ! ಮಹಾಬಾಹೋ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು, ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು
ಬುದ್ಧಿ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ
ದಯೆಯು ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ನೆಲೆಸಿವೆ.

07159033a ಯಚ್ಚಾಶ್ವಸ್ತಾಸ್ತವೇಚ್ಚಾಮಃ ಶರ್ಮ ಪಾರ್ಥ ತದಸ್ತು ತೇ|

07159033c ಮನಸಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಾನರ್ಥಾನ್ವೀರ ಕ್ಷಿಪ್ರಮವಾಪ್ಸುಹಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ವೀರ ! ಬಳಲಿದ್ದ ನಮಗೆ ನೀನು ಆಶ್ವಾಸನೆಯಿತ್ತು ನಿದ್ರೆಯ
ಪರಮಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ !”

07159034a ಇತಿ ತೇ ತಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಂ ಪ್ರಶಂಸಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ|

07159034c ನಿದ್ರಯಾ ಸಮವಾಕ್ಷಿಪ್ತಾಸ್ತುಷ್ಟೀಮಾಸನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಈ ರೀತಿ ಮಹಾರಥರು ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರಾಪರವಶರಾಗಿ
ಸುಮ್ಮನಾದರು.

07159035a ಅಶ್ವಪೃಷ್ಠೇಷು ಚಾಪ್ಯನ್ಯೇ ರಥನೀಡೇಷು ಚಾಪರೇ|

07159035c ಗಜಸ್ಯಂಧಗತಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಶೇರತೇ ಚಾಪರೇ ಕ್ಷಿತೌ||

ಕೆಲವರು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ರಥದ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ, ಅನ್ಯರು ಆನೆಗಳ ಹೆಗಲಿನಮೇಲೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಭೂಮಿಯಮೇಲೂ ಮಲಗಿದರು.

07159036a ಸಾಯುಧಾಃ ಸಗದಾಶ್ಚೈವ ಸಖಿಡ್ಗಾಃ ಸಪರಶ್ವಧಾಃ|

07159036c ಸಪ್ರಾಸಕವಚಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ನರಾಃ ಸುಪ್ತಾಃ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಮನುಷ್ಯರು ಆಯುಧಗಳೊಂದಿಗೆ, ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಖಡ್ಗ-ಪರಶುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಸ-ಕವಚಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರು.

07159037a ಗಜಾಸ್ತೇ ಪನ್ನಗಾಭೋಗೈರ್ಹಸ್ತೈರ್ಭೂರೇಣುರೂಷಿತೈಃ|

07159037c ನಿದ್ರಾಂಧಾ ವಸುಧಾಂ ಚಕ್ರುಘ್ರಾಣನಿಃಶ್ವಾಸಶೀತಲಾಂ||

ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದ ಆನೆಗಳು ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಧೂಳಿನಿಂದ ಅವಲಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸೊಂಡಿಲುಗಳಿಂದ ಸುದೀರ್ಘ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ರಣಾಂಗಣವನ್ನೇ ಶೀತಲಗೊಳಿಸಿದವು.

07159038a ಗಜಾಃ ಶುಶುಭಿರೇ ತತ್ರ ನಿಃಶ್ವಸಂತೋ ಮಹೀತಲೇ|

07159038c ವಿಶೀರ್ಣಾ ಗಿರಯೋ ಯದ್ವನ್ನಿಃಶ್ವಸದ್ಭಿರ್ಮಹೋರಗೈಃ||

ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದ ಆನೆಗಳು ಆ

ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಭುಸುಗುಟ್ಟುವ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಡಿದು
ಬಿದ್ದಿರುವ ಪರ್ವತಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07159039a ಸಮಾಂ ಚ ವಿಷಮಾಂ ಚಕುಃ ಖುರಾಗ್ಯೈರ್ವಿಕ್ಷತಾಂ ಮಹೀಂ|

07159039c ಹಯಾಃ ಕಾಂಚನಯೋಕ್ತಾಶ್ಚ ಕೇಸರಾಲಂಬಿಭಿಯುಗೈಃ|

07159039e ಸುಷುಪುಸ್ತತ್ರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯುಕ್ತಾ ವಾಹೇಷು ಸರ್ವಶಃ||

ಕಾಂಚನದ ಕಡಿವಾಣಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ಕತ್ತಿನ ಕೂದಲುಗಳಮೇಲೆ
ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ನೊಗಗಳಿಂದಲೂ ಗೊರಸುಗಳ ತುದಿಯಿಂದಲೂ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತಾ ಸಮವಾಗಿದ್ದ ರಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳ-
ತಿಟ್ಟುಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ
ಕುದುರೆಗಳು ರಥಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ನಿಡ್ಡೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

07159040a ತತ್ತಥಾ ನಿದ್ರಯಾ ಭಗ್ನಮವಾಚಮಸ್ವಪದ್ಬಲಂ|

07159040c ಕುಶಲ್ಯೈರಿವ ವಿನ್ಯಸ್ತಂ ಪಟೇ ಚಿತ್ರಮಿವಾಧ್ಭುತಂ||

ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳೊಡನೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಚಲಿಸದೇ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕುಶಲ ಚಿತ್ರಕಾರನು ಚಿತ್ರಪಟದ
ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

07159041a ತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಕುಂಡಲಿನೋ ಯುವಾನಃ

ಪರಸ್ಪರಂ ಸಾಯಕವಿಕ್ಷತಾಂಗಾಃ|

07159041c ಕುಂಭೇಷು ಲೀನಾಃ ಸುಷುಪುರ್ಗಜಾನಾಂ

ಕುಚೇಷು ಲಗ್ನಾ ಇವ ಕಾಮಿನೀನಾಂ||

ಪರಸ್ಪರರ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಆನೆಗಳ
ಕುಂಭಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನಿಟ್ಟು ಮಲಗಿರುವ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದ್ದ ಆ ಯುವಕರು ಕಾಮಿನಿಯರ ಕುಚಗಳ ನಡುವೆ ಮುಖವನ್ನು
ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವ ಕಾಮುಕರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07159042a ತತಃ ಕುಮುದನಾಥೇನ ಕಾಮಿನೀಗಂಡಪಾಂಡುನಾ|

07159042c ನೇತ್ರಾನಂದೇನ ಚಂದ್ರೇಣ ಮಾಹೇಂದ್ರೀ ದಿಗಲಂಕೃತಾ||

ಆಗ ಕಾಮಿನಿಯರ ಕಪೋಲಗಳಂತೆ ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದ ನಯನಾನಂದಕರ
ಕುಮುದನಾಥ ಚಂದ್ರನು ಮಹೇಂದ್ರನ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು
ಅಲಂಕರಿಸಿದನು.

07159043a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾದ್ಭಗವಾನ್ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚ ಶಲಕ್ಷಣಃ|

07159043c ಅರುಣಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಗ್ರಸಂ ಜ್ಯೋತಿಃಷ್ಪ ಭಂ ಪ್ರಭುಃ||

ಆಗ ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಲದ ಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭು
ಚಂದ್ರನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ತಾನೇ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೊದಲು
ಅರುಣನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು.

07159044a ಅರುಣಸ್ಯ ತು ತಸ್ಯಾನು ಜಾತರೂಪಸಮಪ್ರಭಂ|

07159044c ರಶ್ಮಿಜಾಲಂ ಮಹಚ್ಚಂದ್ರೋ ಮಂದಂ ಮಂದಮವಾಸ್ಯಜತ್||

ಅರುಣನ ಉದಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಚಂದ್ರನು ಸುವರ್ಣಪ್ರಭೆಗೆ
ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯ ದೊಡ್ಡ ಕಿರಣಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಮಂದ
ಮಂದವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದನು.

07159045a ಉತ್ಸಾರಯಂತಃ ಪ್ರಭಯಾ ತಮಸ್ತೇ ಚಂದ್ರರಶ್ಮಯಃ|

07159045c ಪರ್ಯಗಚ್ಚಂ ಶನೈಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಖಿಂ ಚ ಕ್ಷಿತಿಂ ತಥಾ||

ಚಂದ್ರನ ಆ ರಶ್ಮಿಗಳು ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ, ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಅಂತರಿಕ್ಷ-ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದವು.

07159046a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾದ್ಭವನಂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭೂತಮಿವಾಭವತ್|

07159046c ಅಪ್ರಖ್ಯಮಪ್ರಕಾಶಂ ಚ ಜಗಾಮಾಶು ತಮಸ್ತಥಾ||

ಆಗ ಮುಹೂರ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವೇ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾಗಿ ಬೆಳಗಿತು. ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

07159047a ಪ್ರತಿಪ್ರಕಾಶಿತೇ ಲೋಕೇ ದಿವಾಭೂತೇ ನಿಶಾಕರೇ|

07159047c ವಿಚೇರುರ್ನ ವಿಚೇರುಶ್ಚ ರಾಜನ್ಯಕ್ತಂಚರಾಸ್ತತಃ||

ರಾಜನ್! ನಿಶಾಕರನು ಪೂರ್ಣಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಹಗಲಿನಂತೆಯೇ ಲೋಕವು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳಗತೊಡಗಲು ಕೆಲವು ನಕ್ಷತ್ರಂಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದವು.

07159048a ಬೋಧ್ಯಮಾನಂ ತು ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ರಾಜಂಶ್ಚಂದ್ರಸ್ಯ ರಶ್ಮಿಭಿಃ|

07159048c ಬುಬುಧೇ ಶತಪತ್ರಾಣಾಂ ವನಂ ಮಹದಿವಾಂಭಸಿ||

ರಾಜನ್! ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳ ವನವು ವಿಕಸಿತವಾಗುವಂತೆ ಚಂದ್ರಕಿರಣಗಳ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸೈನ್ಯವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿತು.

07159049a ಯಥಾ ಚಂದ್ರೋದಯೋದ್ಧೃತಃ ಕ್ಷುಭಿತಃ ಸಾಗರೋ ಭವೇತ್|

07159049c ತಥಾ ಚಂದ್ರೋದಯೋದ್ಧೃತಃ ಸ ಬಭೂವ ಬಲಾರ್ಣವಃ||

ಚಂದ್ರೋದಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮುದ್ರವು ಅಲ್ಲೋಲ-
ಕಲ್ಲೋಲವಾಗುವಂತೆ ಚಂದ್ರೋದಯದಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಸೇನಾಸಾಗರವೂ
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿತು.

07159050a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಪುನರೇವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07159050c ಲೋಕೇ ಲೋಕವಿನಾಶಾಯ ಪರಂ ಲೋಕಮಭೀಪ್ಸತಾಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅನಂತರ ಪರಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ಅವರ
ನಡುವೆ ಲೋಕವಿನಾಶಕಾರಿ ಆ ಯುದ್ಧವು ಪುನಃ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ

ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸೈನ್ಯನಿದ್ರಾಯಾಂ

ಏಕೋನಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯುದ್ಧೇ ಸೈನ್ಯನಿದ್ರಾ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೦

“ನೀವು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಹನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ!”

ಎಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಂದಿಸಿದುದು (೧-೮).

ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ತನ್ನ ಕವಚವನ್ನು
 ಬಿಚ್ಚುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ
 ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (೯-೨೦). ಕರ್ಣ-ದುಃಶಾಸನ-
 ಶಕುನಿಯರೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಅರ್ಜುನನನ್ನು
 ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಲು ದ್ರೋಣನು
 ವ್ಯಂಗ್ಯಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (೨೧-೩೨).

07160001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07160001a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ದ್ರೋಣಮಭಿಗಮ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್|

07160001c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನೋ ಜನಯನ್ ಹರ್ಷತೇಜಸೀ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟ ದುರ್ಯೋಧನನು
 ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಬಂದು ಹರ್ಷವನ್ನೂ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಈ
 ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07160002a ನ ಮರ್ಷಣೀಯಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಶ್ರಮಂತಃ ಶ್ರಮಾನ್ವಿತಾಃ|

07160002c ಸಪತ್ನಾ ಗ್ಲಾನಮನಸೋ ಲಬ್ಧಲಕ್ಷ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ||

“ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ,
 ಉತ್ಸಾಹಹೀನರಾಗಿರುವವರ ಮೇಲೆ - ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
 ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಲ್ಲ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ - ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲೇ
 ಬಾರದು.

07160003a ತತ್ತು ಮರ್ಷಿತಮಸ್ಮಾ ಭಿರ್ಭವತಃ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ|

07160003c ತ ಏತೇ ಪರಿವಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಪಾಂಡವಾ ಬಲವತ್ತರಾಃ||

ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಲೋಸುಗವೇ ನಾವು ಈಗ
ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಇದ್ದೇವೆ. ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಈ
ಪಾಂಡವರು ಈಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07160004a ಸರ್ವಥಾ ಪರಿಹೀನಾಃ ಸ್ಮ ತೇಜಸಾ ಚ ಬಲೇನ ಚ|

07160004c ಭವತಾ ಪಾಲ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ವಿವರ್ಧಂತೇ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ನಾವಾದರೋ ತೇಜಸ್ಸು ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಹೀನರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ನಿಮ್ಮಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅವರು ಪುನಃ ಪುನಃ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಲೇ
ಇದ್ದಾರೆ.

07160005a ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಾದೀನಿ ಯಾನ್ಯಪಿ|

07160005c ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭವತ್ಯೇವ ವಿಶೇಷತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ.

07160006a ನ ಪಾಂಡವೇಯಾ ನ ವಯಂ ನಾನ್ಯೇ ಲೋಕೇ ಧನುರ್ಧರಾಃ|

07160006c ಯುದ್ಧಮಾನಸ್ಯ ತೇ ತುಲ್ಯಾಃ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತೇ||

ಪಾಂಡವರಾಗಲೀ, ನಾವಾಗಲೀ ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಅನ್ಯ
ಧನುರ್ಧರರಾಗಲೀ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನಿಮಗೆ

ಸಮಾನರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07160007a ಸಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವಾನಿಮಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಿ ಜೋತ್ತಮ|

07160007c ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಭವಾನ್ ಹನ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಟ್ರಸ್ಮೈರ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ನೀವು ಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

07160008a ಸ ಭವಾನ್ಮರ್ಷಯತ್ಯೇನಾಂಸ್ತ್ವತ್ಪೋ ಭೀತಾನ್ವಿಶೇಷತಃ|

07160008c ಶಿಷ್ಯತ್ವಂ ವಾ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಮ ವಾ ಮಂದಭಾಗ್ಯತಾಂ||

ಅವರು ನಿಮಗೆ ಹೆದರಿದ್ದರೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡೋ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಮಂದಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೋ ನೀವು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಹನೆಯನ್ನೇ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ !”

07160009a ಏವಮುದ್ಧರ್ಷಿತೋ ದ್ರೋಣಃ ಕೋಪಿತಶ್ಚಾತ್ಮಜೇನ ತೇ|

07160009c ಸಮನ್ಯುರಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಚಃ||

ರಾಜನ್ ! ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ದ್ರೋಣನು ಕೋಪವಶನಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07160010a ಸ್ಥವಿರಃ ಸನ್ನರಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಘಟೇ ದುರ್ಯೋಧನಾಹವೇ|

07160010c ಅತಃ ಪರಂ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ಷುದ್ರಂ ವಿಜಯಗೃಧ್ಧಿನಾ|

07160010e ಅನಸ್ತ್ರವಿದಯಂ ಸರ್ವೋ ಹಂತವ್ಯೋಽಸ್ತ್ರವಿದಾ ಜನಃ||

“ದುರ್ಯೋಧನ! ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಪರಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಜಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ನೀಚಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇ? ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಅಸ್ತ್ರವಿದನಾದ ನಾನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಬೇಕೇ?

07160011a ಯದ್ಭವಾನ್ಮನ್ಯತೇ ಚಾಪಿ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಂ|

07160011c ತದ್ವೈ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಕೌರವ್ಯ ವಚನಾತ್ತವ ನಾನ್ಯಥಾ||

ಕೌರವ್ಯ! ಶುಭವೋ ಅಶುಭವೋ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

07160012a ನಿಹತ್ಯ ಸರ್ವಪಾಂಚಾಲಾನ್ಯುದ್ಧೇ ಕೃತ್ವಾ ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07160012c ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯೇ ಕವಚಂ ರಾಜನ್ಸತ್ಯೇನಾಯುಧಮಾಲಭೇ||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಸರ್ವ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ನಾನು ಈ ಕವಚವನ್ನು ಕಳಚುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಆಯುಧಗಳ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07160013a ಮನ್ಯಸೇ ಯಚ್ಚ ಕೌಂತೇಯಮರ್ಜುನಂ ಶ್ರಾಂತಮಾಹವೇ|

07160013c ತಸ್ಯ ವೀರ್ಯಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಶೃಣು ಸತ್ಯೇನ ಕೌರವ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಕೌರವ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡಬಹುದೆಂದು ನಿನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅವನ ವೀರ್ಯದ ಕುರಿತಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು !

07160014a ತಂ ನ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ಯಕ್ಷಾ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07160014c ಉತ್ಸಹಂತೇ ರಣೇ ಸೋಧುಂ ಕುಪಿತಂ ಸವ್ಯಸಾಚಿನಂ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ಯಕ್ಷರಾಗಲೀ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ ಎದುರಿಸಲು ಉತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07160015a ಖಾಂಡವೇ ಯೇನ ಭಗವಾನ್ಪ್ರತ್ಯುದ್ಯಾತಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

07160015c ಸಾಯಕೈರ್ವಾರಿತಶ್ಚಾಪಿ ವರ್ಷಮಾಣೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಖಾಂಡವದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಗವಾನ್ ಸುರೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಮಹಾತ್ಮ ಅರ್ಜುನನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07160016a ಯಕ್ಷಾ ನಾಗಾಸ್ತಥಾ ದೈತ್ಯಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಬಲಗರ್ವಿತಾಃ|

07160016c ನಿಹತಾಃ ಪುರುಷೇಂದ್ರೇಣ ತಚ್ಚಾಪಿ ವಿದಿತಂ ತವ||

ಬಲಗರ್ವಿತ ಯಕ್ಷರು, ನಾಗರು, ದೈತ್ಯರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯರು ಈ ಪುರುಷೇಂದ್ರನಿಂದ ನಾಶಗೊಂಡಿರುವುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ.

07160017a ಗಂಧರ್ವಾ ಘೋಷಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಚಿತ್ರಸೇನಾದಯೋ ಜಿತಾಃ|

07160017c ಯೂಯಂ ತೈರ್ಹಿ ಯಮಾಣಾಶ್ಚ ಮೋಕ್ಷಿತಾ ದೃಢಧನ್ವನಾ||

ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರಸೇನನೇ
ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಈ ದೃಢಧನ್ವಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಗೀಡುಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ?

07160018a ನಿವಾತಕವಚಾಶ್ಚಾಪಿ ದೇವಾನಾಂ ಶತ್ರುವಸ್ತುಥಾ|

07160018c ಸುರೈರವಧ್ಯಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತೇನ ವೀರೇಣ ನಿರ್ಜಿತಾಃ||

ಈ ವೀರನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಸುರರಿಗೂ
ಅವಧ್ಯ ನಿವಾತಕವಚರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನು.

07160019a ದಾನವಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿನಾಂ|

07160019c ವಿಜಿಗ್ರೇ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಃ ಸ ಶಕ್ಯೋ ಮಾನುಷ್ಯೈಃ ಕಥಂ||

ಸಹಸ್ರಾರು ಹಿರಣ್ಯಪುರವಾಸಿ ದಾನವರನ್ನು ಈ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರನು
ಗೆದ್ದನು. ಇದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

07160020a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಚೈವ ತೇ ಸರ್ವಂ ಯಥಾ ಬಲಮಿದಂ ತವ|

07160020c ಕ್ಷಪಿತಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರೇಣ ಚೇಷ್ಟತಾಂ ನೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಾವೆಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಈ
ಸೇನೆಯು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೇ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಿಂದ
ನಾಶವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೇ?"

07160021a ತಂ ತಥಾಭಿಪ್ರಶಂಸಂತಮರ್ಜುನಂ ಕುಪಿತಸ್ತದಾ|

07160021c ದ್ರೋಣಂ ತವ ಸುತೋ ರಾಜನ್ಪುನರೇವೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಕುಪಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಪುನಃ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07160022a ಅಹಂ ದುಃಶಾಸನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿರ್ಮಾತುಲಶ್ಚ ಮೇ|

07160022c ಹನಿಷ್ಯಾಮೋಽರ್ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ವೈಧೀಕೃತ್ಯಾದ್ಯ ಭಾರತೀಂ||

“ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಭಾರತೀಸೇನೆಯನ್ನು ಎರಡು
ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು, ದುಃಶಾಸನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು
ಸೋದರಮಾವ ಶಕುನಿ - ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.”

07160023a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಹಸನ್ನಿವ|

07160023c ಅನ್ವವರ್ತತ ರಾಜಾನಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ತೇಽಸ್ತಿ ತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಭಾರದ್ವಾಜನು “ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾ
ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು:

07160024a ಕೋ ಹಿ ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಾನಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ತೇಜಸಾ|

07160024c ಅಕ್ಷಯಂ ಕ್ಷಪಯೇತ್ಕಶ್ಚಿತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಂ||

“ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಕ್ಷಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ
ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಿಯನ್ನು ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವಿನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲನು?

07160025a ತಂ ನ ವಿತ್ತಪತೀರ್ನೇಂದ್ರೋ ನ ಯಮೋ ನ ಜಲೇಶ್ವರಃ|

07160025c ನಾಸುರೋರಗರಕ್ಷಾಂಸಿ ಕ್ಷಪಯೇಯುಃ ಸಹಾಯಧಂ||

ದಿಕ್ಪಾಲಕ ವಿತ್ತಪತಿ ಕುಬೇರನಾಗಲೀ, ಇಂದ್ರನಾಗಲೀ, ಯಮನಾಗಲೀ, ಜಲೇಶ್ವರ ವರುಣನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅಸುರ-ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೂಡ ಆಯುಧಪಾಣಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಾರರು.

07160026a ಮೂಢಾಸ್ವೇತಾನಿ ಭಾಷಂತೇ ಯಾನೀಮಾನ್ಯಾತ್ಥ ಭಾರತ|

07160026c ಯುದ್ಧೇ ಹ್ಯರ್ಜುನಮಾಸಾದ್ಯ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನ್ಯೋ ವ್ರಜೇದ್ಧುಹಾನ್||

ಭಾರತ! ನೀನಾಡಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇವಲು ಮೂಢರು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಯಾರು ತಾನೇ ಕುಶಲಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾರೆ?

07160027a ತ್ವಂ ತು ಸರ್ವಾ ತಿಶಂಕಿತ್ವಾನ್ನಿಷ್ಕುರಃ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಃ|

07160027c ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ದ್ಧಿತೇ ಯುಕ್ತಾಂಸ್ತತ್ತದ್ವಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಚಸಿ||

ನೀನಾದರೋ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಶಂಕಿಸುವವನು. ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ. ಪಾಪಭರಿತ ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರರಾದವರ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾದವರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ನೀನು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಯಸುತ್ತೀಯೆ!

07160028a ಗಚ್ಚ ತ್ವಮಪಿ ಕೌಂತೇಯಮಾತ್ಮಾರ್ಥೇ ಭ್ಯೋ ಹಿ ಮಾಚಿರಂ|

07160028c ತ್ವಮಪ್ಯಾಶಂಸಸೇ ಯೋದ್ಧುಂ ಕುಲಜಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಕೌಂತೇಯನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಹೋಗು! ನಿನಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಬೇಗನೆ

ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸು ! ಕುಲಜನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಆಗಿರುವ ನೀನು
ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಏಕೆ ಶಂಕಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

07160029a ಇಮಾನ್ಸಿಂ ಪಾರ್ಥಿವಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಘಾತಯಿಷ್ಯಸ್ಯನಾಗಸಃ|

07160029c ತ್ವಮಸ್ಯ ಮೂಲಂ ವೈರಸ್ಯ ತಸ್ಮಾದಾಸಾದಯಾರ್ಜುನಂ||

ನಿರಪರಾಧಿ ಈ ಪಾರ್ಥಿವಸರ್ವರನ್ನೂ ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನೇ
ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ಈ ವೈರತ್ವಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ ನೀನೇ
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

07160030a ಏಷ ತೇ ಮಾತುಲಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುವ್ರತಃ|

07160030c ದೂರ್ಯೂತದೇವೀ ಗಾಂಧಾರಿಃ ಪ್ರಯಾತ್ವರ್ಜುನಮಾಹವೇ||

ತಿಳಿದವನಾದ, ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ, ಮೋಸದ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ನಿಪುಣನಾಗಿರುವ ಗಾಂಧಾರದೇಶದ ಈ ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವನನ್ನೂ
ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಕಳುಹಿಸು.

07160031a ಏಷೋಽಕ್ಷಕುಶಲೋ ಜಿಹ್ಮೋದ್ಯೂತಕೃತ್ಕೃತಿವಃ ಶರಃ|

07160031c ದೇವಿತಾ ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞೋ ಯುಧಿ ಜೇಷ್ಠತಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕುಶಲನಾಗಿರುವ, ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ಜೂಜಿನ
ಜಾಲವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಿಸುವ, ಶರ, ಜೂಜುಕೋರ, ಮೋಸದಲ್ಲಿ
ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಇವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

07160032a ತ್ವಯಾ ಕಥಿತಮತ್ಯಂತಂ ಕರ್ಣೇನ ಸಹ ಹೃಷ್ಟವತ್|

07160032c ಅಸಕ್ಯಚ್ಛೂನ್ಯವನೋಹಾದ್ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶೃಣ್ವತಃ||

ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಗೊಂಡವನಂತೆ
ಮೋಹದಿಂದ ನೀನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ:

07160033a ಅಹಂ ಚ ತಾತ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಭ್ರಾತಾ ದುಃಶಾಸನಶ್ಚ ಮೇ|

07160033c ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಃ ಸಹಿತಾಃ ಸಮರೇ ತ್ರಯಃ||

“ಅಪ್ಪಾ! ನಾನು, ಕರ್ಣ, ಭ್ರಾತ ದುಃಶಾಸನ ಈ ಮೂವರೇ ಸೇರಿ
ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲೆವು!”

07160034a ಇತಿ ತೇ ಕಥಮಾನಸ್ಯ ಶ್ರುತಂ ಸಂಸದಿ ಸಂಸದಿ|

07160034c ಅನುತಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ತಾಂ ಸತ್ಯವಾಗ್ಭವ ತೈಃ ಸಹ||

ಹೀಗೆ ನೀನು ಗಳಹುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳುತ್ತಲೇ
ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ಸತ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನೀನು
ನಡೆದುಕೋ!

07160035a ಏಷ ತೇ ಪಾಂಡವಃ ಶತ್ರುರವಿಷಹ್ಯೋಽಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತಃ|

07160035c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷಸ್ವ ಶ್ಲಾಘ್ಯಸ್ತವ ವಧೋ ಜಯಾತ್||

ಆ ನಿನ್ನ ಶತ್ರು ಅರ್ಜುನನು ಯಾವ ಶಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ
ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯಧರ್ಮವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಯುದ್ಧಮಾಡು. ವಿಜಯಿಯಾದರೂ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ನೀನು

ಶ್ಲಾಘನೀಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

07160036a ದತ್ತಂ ಭುಕ್ತಮಧೀತಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಮೈಶ್ವರ್ಯಮೀಪ್ಸಿತಂ|

07160036c ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽನ್ಯಣಶ್ಚಾಸಿ ಮಾ ಭೈರ್ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಪಾಂಡವಂ||

ದಾನಗಳನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭೋಗಿಸಿರುವೆ. ವೇದಾಧ್ಯಯನ

ಮಾಡಿರುವೆ. ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆ.

ಋಣಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿರುವೆ. ಪಾಂಡವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು.

ಭಯಪಡಬೇಡ!”

07160037a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣೋ ನ್ಯವರ್ತತ ಯತಃ ಪರೇ|

07160037c ದ್ವೈಧೀಕೃತ್ಯ ತತಃ ಸೇನಾಂ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಭವತ್ತದಾ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣನು ಶತ್ರುಗಳಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

ಅನಂತರ ಸೇನೆಯು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಯುದ್ಧವು

ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣದುರ್ಯೋಧನಭಾಷಣೇ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣದುರ್ಯೋಧನಭಾಷಣ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾಅರವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದ್ರುಪದ-ವಿರಾಟರ ವಧೆ; ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ

ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

ಕೃಷ್ಣ-ಭೀಮಸೇನರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೧-೧೪). ಯುದ್ಧವರ್ಣನೆ (೧೫-೨೮). ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದ-ವಿರಾಟರನ್ನೂ ದ್ರುಪದನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ವಧಿಸಿದುದು (೨೯-೩೪). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ (೩೫-೪೦). ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೪೧-೫೧).

07161001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07161001a ತ್ರಿಭಾಗಮಾತ್ರಶೇಷಾಯಾಂ ರಾತ್ರಾಂ ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ|

07161001c ಕುರೂಣಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಚ ಸಂಹೃಷ್ಟಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾತ್ರಿಯ ಮೂರುಭಾಗಗಳೇ ಉಳಿದಿರಲು ಸಂಹೃಷ್ಟ ಕುರುಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

07161002a ಅಥ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಂ ಮುಷ್ಟನ್ನಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ಪುರಃಸರಃ|

07161002c ಅರುಣೋಽಭ್ಯುದಯಾಂ ಚಕ್ರೇ ತಾಮ್ರೀಕುರ್ವನ್ನಿವಾಂಬರಂ||

ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಅರುಣನು ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾ ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೇ ಕೆಂಪಾಗಿ

ಮಾಡುತ್ತಾ ಉದಯಿಸಿದನು.

07161003a ತತೋ ದ್ವೈಧೀಕೃತೇ ಸೈನ್ಯೇ ದ್ರೋಣಃ ಸೋಮಕಪಾಂಡವಾನ್|

07161003c ಅಭ್ಯದ್ರವತ್ಸಪಾಂಚಾಲಾನ್ದುರ್ಯೋಧನಪುರೋಗಮಃ||

ಅನಂತರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಎರಡುಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನರ ನೇತ್ರತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೋಮಕ-ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07161004a ದ್ವೈಧೀಭೂತಾನ್ಕುರುನ್ದಷ್ಟ್ವಾ ಮಾಧವೋಽರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್|

07161004c ಸಪತ್ನಾನ್ಸವ್ಯತಃ ಕುರ್ಮಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿನ್ನಿಮಾನ್ಕುರುನ್||

ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದ ಕುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಧವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸವ್ಯಸಾಚೀ! ಬಾಂಧವರಾದ ಈ ಕುರುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ!”

07161005a ಸ ಮಾಧವಮನುಜ್ಞಾಯ ಕುರುಷ್ವೇತಿ ಧನಂಜಯಃ|

07161005c ದ್ರೋಣಕರ್ಣೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ಸವ್ಯತಃ ಪರ್ಯವರ್ತತ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಮಾಧವನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತ ನಂತರ ಧನಂಜಯನು ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣರನ್ನು ಅವರ ಎಡಭಾಗದಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದನು.

07161006a ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ತು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪರಪುರಂಜಯಃ|

07161006c ಆಜಿಶೀರ್ಷಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಾಸದತ್||

ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿದ ಪರಪುರಂಜಯ ಅರ್ಜುನನು ಸೇನೆಯ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

07161007 ಭೀಮ ಉವಾಚ|

07161007a ಅರ್ಜುನಾರ್ಜುನ ಬೀಭತ್ಸೋ ಶೃಣು ಮೇ ತತ್ತ್ವತೋ ವಚಃ|

07161007c ಯದರ್ಥಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಸೂತೇ ತಸ್ಯ ಕಾಲೋಽಯಮಾಗತಃ||

ಭೀಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನ! ಅರ್ಜುನ! ಬೀಭತ್ಸು! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು! ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವೋ ಅದರ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ!

07161008a ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚೇದಾಗತೇ ಕಾಲೇ ಶ್ರೇಯೋ ನ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ|

07161008c ಅಸಂಭಾವಿತರೂಪಃ ಸನ್ನನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ||

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಸಂಭಾವಿತನಂತಾಗುವೆ. ನಮಗೆ ಅತಿ ಕಠೋರವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವೆ!

07161009a ಸತ್ಯಶ್ರೀಧರ್ಮಯಶಸಾಂ ವೀರ್ಯೇಣಾನ್ಯಣ್ಯಮಾಪ್ನುಹಿ|

07161009c ಭಿಂಧ್ಯನೀಕಂ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸವ್ಯಸಾಚಿನ್ನಿಮಾನ್ಕುರು||

ಸವ್ಯಸಾಚೀ! ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸುಗಳ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸು! ಈ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸು!”

07161010 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07161010a ಸ ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಭೀಮೇನ ಚೋದಿತಃ ಕೇಶವೇನ ಚ|

07161010c ಕರ್ಣದ್ರೋಣಾವತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಮಂತಾತ್ಪರ್ಯವಾರಯತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಮನಿಂದ ಮತ್ತು ಕೇಶವನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಕರ್ಣ-ದ್ರೋಣರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07161011a ತಮಾಜಿಶೀರ್ಷಮಾಯಾಂತಂ ದಹಂತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾನ್|

07161011c ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಪರಾಕ್ರಮ್ಯ ಯತಂತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ|

07161011e ನಾಶಕ್ಷುವನ್ವಾರಯಿತುಂ ವರ್ಧಮಾನಮಿವಾನಲಂ||

ರಣಾಂಗಣದ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಬಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರನ್ನು ಉರಿಯುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಪರಾಕ್ರಾಂತನನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ತಡೆಯಲು ಶಕ್ಯರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07161012a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣಃ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

07161012c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂ ಶರವ್ರಾತೈಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಧನಂಜಯಂ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಸೌಬಲ ಶಕುನಿಯರು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ ಶರವ್ರಾತಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07161013a ತೇಷಾಮಸ್ರಾಣಿ ಸರ್ವೇಷಾಮುತ್ತಮಾಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರಃ|

07161013c ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವರ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರವಿದ
ಅರ್ಜುನನು ಅವರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07161014a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾಯ್ ಲಘುಹಸ್ತೋ ಧನಂಜಯಃ|

07161014c ಸರ್ವಾನವಿಧ್ಯನ್ನಿಶಿತೈರ್ಧ ಶಭಿದ್ ಶಭಿಃ ಶರೈಃ||

ಲಘುಹಸ್ತ ಧನಂಜಯನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿ
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07161015a ಉದ್ಧೂತಾ ರಜಸೋ ವೃಷ್ಟಿಃ ಶರವೃಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವ ಚ|

07161015c ತಮಶ್ಚ ಘೋರಂ ಶಬ್ದಶ್ಚ ತದಾ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್||

ಆಗ ಧೂಳಿನ ರಾಶಿಯು ಮೇಲೆದ್ದು ಶರವೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ
ಸುರಿಯತೊಡಗಲು ಘೋರ ಕತ್ತಲೆಯೂ ಮಹಾ ಶಬ್ದವೂ ಆವರಿಸಿತು.

07161016a ನ ದ್ಯೌರ್ನ ಭೂಮಿರ್ನ ದಿಶಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯಂತ ತಥಾ ಗತೇ|

07161016c ಸೈನ್ಯೇನ ರಜಸಾ ಮೂಢಂ ಸರ್ವಮಂಧಮಿವಾಭವತ್||

ಆಕಾಶ-ಭೂಮಿ-ದಿಕ್ಕುಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆಯೆನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಸೈನ್ಯಗಳಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನಿಂದ ಅಚ್ಚಾದಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲವೂ
ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07161017a ನೈವ ತೇ ನ ವಯಂ ರಾಜನ್ಪ್ರಜ್ಞಾಸಿಷ್ಮ ಪರಸ್ಪರಂ|

07161017c ಉದ್ದೇಶೇನ ಹಿ ತೇನ ಸ್ಮ ಸಮಯುಧ್ಯಂತ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ರಾಜನ್! ನಾವಾಗಲೀ ಅವರಾಗಲೀ ಯಾರು ಯಾರೆಂದು
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ
ಅವರ್ಯಾರು ನಾವ್ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡೇ ಪಾರ್ಥಿವರು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07161018a ವಿರಥಾ ರಥಿನೋ ರಾಜನ್ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ|

07161018c ಕೇಷೇಶು ಸಮಸಜ್ಜಂತ ಕವಚೇಷು ಭುಜೇಷು ಚ||

ರಾಜನ್! ವಿರಥ ರಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರರ ಬಳಿಸಾರಿ ಜುಟ್ಟನ್ನೂ,
ಕವಚಗಳನ್ನೂ, ಭುಜಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07161019a ಹತಾಶ್ವಾ ಹತಸೂತಾಶ್ಚ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟ್ವಾ ರಥಿನಸ್ತದಾ|

07161019c ಜೀವಂತ ಇವ ತತ್ರ ಸ್ಮ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ಭಯಾರ್ದಿತಾಃ||

ಹತಾಶ್ವ ಹತಸಾರಥಿ ರಥಿಗಳು ಹತರಾಗಿದ್ದರೂ ಭಯಾರ್ದಿತರಾಗಿ
ಜೀವಂತವಿರುವಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

07161020a ಹತಾನ್ಗಜಾನ್ಸಮಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪರ್ವತಾನಿವ ವಾಜಿನಃ|

07161020c ಗತಸತ್ತ್ವಾ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ತಥೈವ ಸಹ ಸಾದಿಭಿಃ||

ತೀರಿಕೊಂಡ ಕುದುರೆಗಳು ಕುದುರೆಸವಾರರೊಂದಿಗೆ ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ
ಪರ್ವತಗಳಂತಿದ್ದ ಆನೆಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವವೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

07161021a ತತಸ್ತ್ವ ಭ್ಯವಸೃತ್ಯೈವ ಸಂಗ್ರಾಮಾದುತ್ತರಾಂ ದಿಶಂ|

07161021c ಅತಿಷ್ಠದಾಹವೇ ದ್ರೋಣೋ ವಿಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ಅನಂತರ ದ್ರೋಣನು ಸಂಗ್ರಾಮದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತನು.

07161022a ತಮಾಜಿಶೀರ್ಷಾದೇಕಾಂತಮಪಕ್ರಾಂತಂ ನಿಶಾಮ್ಯ ತು||

07161022c ಸಮಕಂಪಂತ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದ್ರೋಣನು ರಣಾಂಗಣದ ಒಂದುಕಡೆ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯು ಭಯದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿತು.

07161023a ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ಶ್ರಿಯಾ ಯುಕ್ತಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ತೇಜಸಾ||

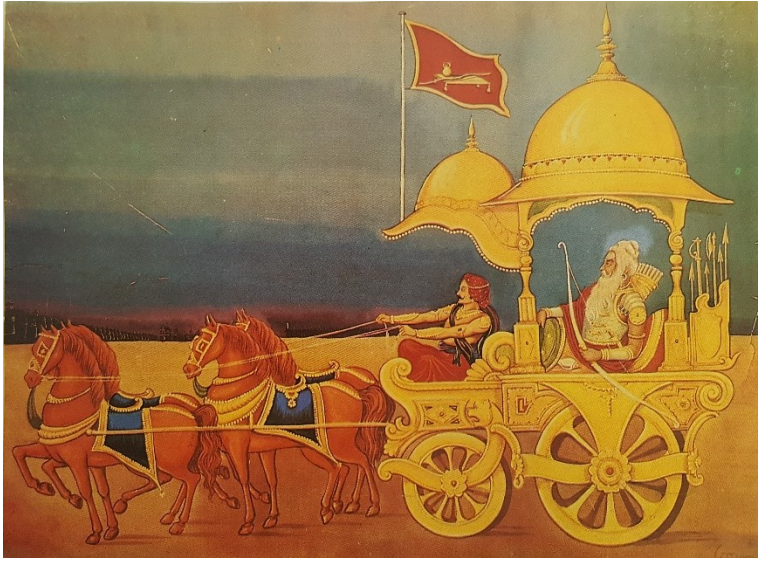
07161023c ದ್ರೋಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಯಸ್ತ್ರೇಸುಶ್ಚೇಲುರ್ಮಂಲುಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

ಮಾರಿಷ! ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ಕಳೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿದರು, ಪಲಾಯನಗೈದರು ಮತ್ತು ಕಳೆಗುಂದಿದರು.

07161024a ಆಹ್ವಯಂತಂ ಪರಾನೀಕಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಮಿವ ವಾರಣಂ||

07161024c ನೈನಂ ಶಶಂಸಿರೇ ಜೇತುಂ ದಾನವಾ ವಾಸವಂ ಯಥಾ|

ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಸಲಗದಂತೆ ಶತ್ರುಸೇನೆಯನ್ನು ಅಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ದಾನವರು ವಾಸವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ

ಜಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ.

07161025a ಕೇ ಚಿದಾಸನ್ನಿರುತ್ಸಾಹಾಃ ಕೇ ಚಿತ್ಕುಡ್ಧಾ ಮನಸ್ವಿನಃ||

07161025c ವಿಸ್ಮಿತಶ್ಚಾ ಭವನ್ಯೇ ಚಿತ್ಕೇ ಚಿದಾಸನ್ನಮರ್ಷಿತಾಃ|

ಕೆಲವರು ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾದರು. ಕೆಲವು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಕ್ರುದ್ಧರಾದರು.

ಕೆಲವರು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸಹನೆಯನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

07161026a ಹಸ್ತೈರ್ಹಸ್ತಾಗ್ರಮಪರೇ ಪ್ರತ್ಯಪಿಂಷನ್ನರಾಧಿಪಾಃ||

07161026c ಅಪರೇ ದಶನ್ಯೈರೋಷ್ಠಾನದಶನ್ಯೋಧಮೂರ್ಚಿತಾಃ|

ಕೆಲವು ನರಾಧಿಪರು ಕೈಗಳನ್ನು ಕೈತುದಿಗಳಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು
ಕೆಲವರು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತರಾಗಿ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು
ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂಡರು.

07161027a ವ್ಯಾಕ್ಷಿಪನ್ನಾಯುಧಾನನ್ಯೇ ಮಮ್ಯದುಶ್ಚಾಪರೇ ಭುಜಾನ್||

07161027c ಅನ್ಯೇ ಚಾನ್ವಪತನ್ದ್ರೋಣಂ ತ್ಯಕ್ತಾತ್ಮಾನೋ ಮಹೌಜಸಃ|

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಗರಗರನೆ ತಿರುಗಿಸಿ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ
ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಭುಜಗಳನ್ನು
ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಹೌಜಸರು ತಮ್ಮ ಜೀವವನ್ನೇ
ತೊರೆದು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07161028a ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತು ವಿಶೇಷೇಣ ದ್ರೋಣಸಾಯಕಪೀಡಿತಾಃ||

07161028c ಸಮಸಜ್ಜಂತ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮರೇ ಭೃಶವೇದನಾಃ|

ರಾಜೇಂದ್ರ! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲರು ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ
ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದರೂ ತುಂಬಾ ವೇದನೆಯಿಂದಲೂ ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07161029a ತತೋ ವಿರಾಟದ್ರುಪದೌ ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರತಿಯಯೂ ರಣೇ||

07161029c ತಥಾ ಚರಂತಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಭೃಶಂ ಸಮರದುರ್ಜಯಂ|

ಆಗ ರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಸಮರದುರ್ಜಯ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರು.

07161030a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ತತಃ ಪೌತ್ರಾಸ್ತ್ರಯ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

07161030c ಚೇದಯಶ್ಚ ಮಹೇಷ್ವಾಸಾ ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯಯುರ್ಯುಧಿ|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ದ್ರುಪದನ ಮೂರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಚೇದಿಗಳೂ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದರು.

07161031a ತೇಷಾಂ ದ್ರುಪದಪೌತ್ರಾಣಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

07161031c ತ್ರಿಭಿದ್ರೋಣೋಽಹರತ್ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತೇ ಹತಾ ನ್ಯಪತನ್ಭುವಿ|

ಮೂರು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನು ದ್ರುಪದನ ಆ ಮೂವರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿದನು.

07161032a ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಜಯದ್ಯುಧ್ಧೇ ಚೇದಿಕೇಕಯಸ್ಯಂಜಯಾನ್||

07161032c ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚೈವಾಜಯತ್ಸರ್ವಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜ ದ್ರೋಣನು ಚೇದಿ-ಕೇಕಯ- ಸ್ಯಂಜಯರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಎಲ್ಲ ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು.

07161033a ತತಸ್ತು ದ್ರುಪದಃ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಚ ರವರ್ಷಮವಾಕಿರತ್||

07161033c ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರತಿ ಮಹಾರಾಜ ವಿರಾಟಶ್ಚೈವ ಸಮ್ಯುಗೇ|

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರುಪದ ಮತ್ತು ವಿರಾಟರೂ ಕೂಡ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ ಶರವರ್ಷವನ್ನು ಸುರಿಸಿದರು.

07161034a ತತೋ ದ್ರೋಣಃ ಸುಪೀತಾಭ್ಯಾಂ ಭಲ್ಲಾಭ್ಯಾಮರಿಮರ್ದನಃ||

07161034c ದ್ರುಪದಂ ಚ ವಿರಾಟಂ ಚ ಪೈಷೀದ್ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ|

ಆಗ ಅರಿಮರ್ಧನ ದ್ರೋಣನು ಚೂಪಾಗಿದ್ದ ಭಲ್ಲಗಳೆರಡರಿಂದ
ದ್ರುಪದ-ವಿರಾಟ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07161035a ಹತೇ ವಿರಾಟೇ ದ್ರುಪದೇ ಕೇಕಯೇಷು ತಥೈವ ಚ||

07161035c ತಥೈವ ಚೇದಿಮತ್ಸ್ಯೇಷು ಪಾಂಚಾಲೇಷು ತಥೈವ ಚ|

07161035e ಹತೇಷು ತ್ರಿಷು ವೀರೇಷು ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಚ ನಪ್ತುಷು||

07161036a ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಕರ್ಮ ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೋಪದುಃಖಸಮನ್ವಿತಃ|

07161036c ಶಶಾಪ ರಥಿನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

ವಿರಾಟ-ದ್ರುಪದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಕಯರೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಚೇದಿ-
ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರು ಹತರಾಗಲು, ದ್ರುಪದನ ಮೂವರು
ವೀರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹತರಾಗಲು, ದ್ರೋಣನ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡಿ
ಕೋಪ-ದುಃಖಸಮನ್ವಿತ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಥಿಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಪಥಮಾಡಿದನು:

07161037a ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಾ ತ್ತಥಾ ಕ್ಷಾತ್ರಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಚ್ಚ ಸ ನಶ್ಯತು|

07161037c ದ್ರೋಣೋ ಯಸ್ಯಾದ್ಯ ಮುಚ್ಯೇತ ಯೋ ವಾ ದ್ರೋಣಾತ್ಪರಾಙ್ಮುಖಃ||

“ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರಕ್ಕೆಯಿಂದ ದ್ರೋಣನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು
ಹೋಗುವನೋ ಅಥವಾ ಯಾರು ದ್ರೋಣನಿಂದ ಪರಾಙ್ಮುಖನಾಗಿ
ಹೋಗುವನೋ ಅವನ ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತಗಳು ನಾಶವಾಗಿ
ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮದಿಂದಲೂ
ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿಹೋಗಲಿ!”

07161038a ಇತಿ ತೇಷಾಂ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತಾಂ|

07161038c ಆಯಾದ್ಧ್ರೋಣಂ ಸಹಾನೀಕಃ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಪರವೀರಹಾ|

07161038e ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ವೇಕತೋ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಘ್ನಾನ್ಪಾಂಡವಾನ್ಯತಃ||

ಹೀಗೆ ಸರ್ವಧನುಷ್ಮತರ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಪರವೀರಹ
ಪಾಂಚಾಲೈನು ಸೇನಾಸಮೇತನಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.
ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಪಾಂಚಾಲರು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07161039a ದುರ್ಯೋಧನಶ್ಚ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಶಕುನಿಶ್ಚಾಪಿ ಸೌಬಲಃ|

07161039c ಸೋದರ್ಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಮುಖ್ಯಾಸ್ತೇಽರಕ್ಷನ್ದ್ರೋಣಮಾಹವೇ||

ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ಸೌಬಲ ಶಕುನಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಮುಖ್ಯ
ಸಹೋದರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07161040a ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ತಥಾ ದ್ರೋಣಂ ಸಮರೇ ತೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

07161040c ಯತಮಾನಾಪಿ ಪಾಂಚಾಲಾ ನ ಶೇಕುಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ||

ಹಾಗೆ ಸಮರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನವರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ದ್ರೋಣನು
ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಪಾಂಚಾಲರು ಅವನನ್ನು
ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಶಕ್ಯರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07161041a ತತ್ರಾಕ್ರುದ್ಧೈರ್ದೈವಸೇನೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07161041c ಸ ಏನಂ ವಾಗ್ಬಿರುಗ್ರಾಭಿಸ್ತತಕ್ಷ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಆಗ ಮಾರಿಷ! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೇಲೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಭೀಮಸೇನನು ಈ ಉಗ್ರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದನು:

07161042a ದ್ರುಪದಸ್ಯ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರೇಷ್ಟಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮಃ|

07161042c ಕಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಮನ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರೇಕ್ಷೇತಾರಿಮವಸ್ಥಿತಂ||

“ದ್ರುಪದನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ನೀನು ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ವಿತ್ತಮನಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ನಿನ್ನಂತೆ ಶತ್ರುವು ಕಣ್ಣೆದುರಿರುವಾಗಲೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ?

07161043a ಪಿತೃಪುತ್ರವಧಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪುಮಾನ್ಯುಃ ಪರಿಹಾಪಯೇತ್|

07161043c ವಿಶೇಷತಸ್ತು ಶಪಥಂ ಶಪಿತ್ವಾ ರಾಜಸಂಸದಿ||

ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಿತ-ಪುತ್ರವಧೆಯನ್ನು
ಕಂಡ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು, ರಾಜಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಶಪಥಮಾಡಿದವನು,
ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನು?

07161044a ಏಷ ವೈಶ್ವಾನರ ಇವ ಸಮಿದ್ಧಃ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ|

07161044c ಶರಚಾಪೇಂಧನೋ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ದಹತಿ ತೇಜಸಾ||

ಶರಚಾಪಗಳನ್ನೇ ಇಂಧನವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ವೈಶ್ವಾನರನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ದ್ರೋಣನು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07161045a ಪುರಾ ಕರೋತಿ ನಿಃಶೇಷಾಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮನೀಕಿನೀಂ|

07161045c ಸ್ಥಿತಾಃ ಪಶ್ಯತ ಮೇ ಕರ್ಮ ದ್ರೋಣಮೇವ ಪ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ||

ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಇವನು ನಿಃಶೇಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಈ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಂತು ನನ್ನ ಈ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೋಡು!”

07161046a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾವಿಶತ್ಕೃದ್ಧೋ ದ್ರೋಣಾನೀಕಂ ವೃಕೋದರಃ|

07161046c ದೃಢೈಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈರ್ವ್ರಾವಯಂಸ್ತವ ವಾಹಿನೀಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕುದ್ರ ವೃಕೋದರನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

07161047a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಪಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಮಹತೀಂ ಚಮೂಂ|

07161047c ಆಸಸಾದ ರಣೇ ದ್ರೋಣಂ ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ ಕೂಡ ಆ ಮಹಾಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಬಳಿಹೋದನು. ಆಗ ಮಹಾ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07161048a ನೈವ ನಸ್ತಾದೃಶಂ ಯುದ್ಧಂ ದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ನ ಚ ಶ್ರುತಂ|

07161048c ಯಥಾ ಸೂರ್ಯೋದಯೇ ರಾಜನ್ಸಮುತ್ತಿಂಜೋಽಭವನ್ಮಹಾನ್||

ರಾಜನ್! ಆ ದಿನದ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡದಾದ, ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಾವು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ, ಅದರ ಕುರಿತು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

07161049a ಸಂಸಕ್ತಾನಿ ವ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಥವೃಂದಾನಿ ಮಾರಿಷ|

07161049c ಹತಾನಿ ಚ ವಿಕೀರ್ಣಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ಶರೀರಿಣಾಂ||

ಮಾರಿಷ! ರಥದ ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಸೈನಿಕರ ಶರೀರಗಳು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು.

07161050a ಕೇ ಚಿದನ್ಯತ್ರ ಗಚ್ಚಂತಃ ಪಥಿ ಚಾನ್ಶ್ಚಿರುಪದ್ರುತಾಃ|

07161050c ವಿಮುಖಾಃ ಪೃಷ್ಠತಶ್ಚಾನ್ಯೇ ತಾಡ್ಯಂತೇ ಪಾರ್ಶ್ವತೋಽಪರೇ||

ಬೇರೆಯೇ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಮುಖರಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೂ ಶತ್ರುಪಕ್ಷದವರು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.

07161051a ತಥಾ ಸಂಸಕ್ತಯುದ್ಧಂ ತದಭವದ್ಭೃಶದಾರುಣಂ|

07161051c ಅಥ ಸಂಧ್ಯಾಗತಃ ಸೂರ್ಯಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಹೀಗೆ ತುಂಬಾ ಪರಸ್ಪರ ತಾಗಿಕೊಂಡು ದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಪೂರ್ಣೋದಯವಾಯಿತು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಏಕಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುಧ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾರವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೨

ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿನದ ಯುದ್ಧ

ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆ (೧-೪೬). ನಕುಲನಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಾಭವ
(೪೭-೫೨).

07162001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07162001a ತೇ ತಥೈವ ಮಹಾರಾಜ ದಂಶಿತಾ ರಣಮೂರ್ಧನಿ|

07162001c ಸಂಧ್ಯಾಗತಂ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಮಾದಿತ್ಯಮುಪತ್ಸ್ಮರೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ
ಕವಚಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಹಸ್ರಾಂಶು ಆದಿತ್ಯನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ಪೂಜಿಸಿದರು.

07162002a ಉದಿತೇ ತು ಸಹಸ್ರಾಂಶೌ ತಪ್ತಕಾಂಚನಸಪ್ರಭೇ|

07162002c ಪ್ರಕಾಶಿತೇಷು ಲೋಕೇಷು ಪುನರ್ಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಕುದಿಸಿದ ಕಾಂಚನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಸಹಸ್ರಾಂಶನು ಉದಯಿಸಿ ಲೋಕವು
ಪ್ರಾಕಾಶಿತವಾಗಲು ಪುನಃ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07162003a ದ್ವಂದ್ವಾನಿ ಯಾನಿ ತತ್ರಾಸನ್ನಂಸಕ್ತಾನಿ ಪುರೋದಯಾತ್|

07162003c ತಾನ್ಯೇವಾಭ್ಯುದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಸಮಸಜ್ಜಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು
ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೋ ಅವರೇ ಸೂರ್ಯೋದಯದ
ನಂತರವೂ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು.

07162004a ರಥೈರ್ಹಯಾ ಹಯೈರ್ನಾಗಾಃ ಪಾದಾತಾಶ್ಚಾಪಿ ಕುಂಜರೈಃ|

07162004c ಹಯಾ ಹಯೈಃ ಸಮಾಜಗ್ಮುಃ ಪಾದಾತಾಶ್ಚ ಪದಾತಿಭಿಃ|

07162004e ಸಂಸಕ್ತಾಶ್ಚ ವಿಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಯೋಧಾಃ ಸಮ್ಯಕ್ಪತನ್ರಣೇ||

ರಥಗಳು ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,
ಪಾದಾತಿಗಳು ಆನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು
ಪದಾತಿಗಳು ಪದಾತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.
ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರಾಗಿ ಯೋಧರು
ರಣದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07162005a ತೇ ರಾತ್ರೌ ಕೃತಕರ್ಮಾಣಃ ಶ್ರಾಂತಾಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ತೇಜಸಾ|

07162005c ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರೀತಾಂಗಾ ವಿಸಂಜ್ಞಾ ಬಹವೋಽಭವನ್||

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಈಗ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಬಳಲಿ, ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಆಯಾಸಗೊಂಡವರಾಗಿ ಅನೇಕರು
ಮೂರ್ಛಿತರಾದರು.

07162006a ಶಂಖಭೇರೀಮೃದಂಗಾನಾಂ ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ಗರ್ಜತಾಂ|

07162006c ವಿಸ್ಫಾರಿತವಿಕ್ಯಷ್ಟಾನಾಂ ಕಾರ್ಮುಕಾಣಾಂ ಚ ಕೂಜತಾಂ||

07162007a ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವದ್ರಾಜನ್ದಿವಿಸ್ಪುಗ್ಭರತರ್ಷಭ|

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಶಂಖ-ಭೇರಿ-ಮೃದಂಗಗಳ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ
ಗರ್ಜನೆ, ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಟೇಂಕಾರಗಳು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ
ಶಬ್ದಗಳು ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವು.

07162007c ದ್ರವತಾಂ ಚ ಪದಾತೀನಾಂ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ವಿನಿಪಾತ್ಯತಾಂ||

07162008a ಹಯಾನಾಂ ಹೇಷತಾಂ ಚೈವ ರಥಾನಾಂ ಚ ನಿವರ್ತತಾಂ|

07162008c ಕ್ರೋಶತಾಂ ಗರ್ಜತಾಂ ಚೈವ ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಮಹತ್||

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಶಬ್ದಗಳೂ, ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ
ಶಬ್ದಗಳೂ, ಕುದುರೆಗಳ ಹೇಂಕಾರಗಳೂ, ರಥಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ
ಶಬ್ದಗಳೂ, ಮತ್ತು ಕೂಗು-ಗರ್ಜನೆಗಳ ಶಬ್ದಗಳೂ ಸೇರಿ ಮಹಾ
ತುಮುಲವೆದ್ದಿತು.

07162009a ವಿವೃದ್ಧಸ್ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದೋ ದ್ಯಾಮಗಚ್ಚನ್ನಹಾಸ್ವನಃ|

07162009c ನಾನಾಯುಧನಿಕೃತ್ತಾನಾಂ ಚೇಷ್ಟತಾಮಾತುರಃ ಸ್ವನಃ||

ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವವರ, ಆತುರ ಕೂಗುಗಳ
ತುಮುಲ ಶಬ್ದದ ಮಹಾಸ್ವನಗಳು ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೇರಿದವು.

07162010a ಭೂಮಾವಶ್ರೂಯತ ಮಹಾಂಸ್ತದಾಸೀತ್ಕೃಪಣಂ ಮಹತ್|

07162010c ಪತತಾಂ ಪತಿತಾನಾಂ ಚ ಪತ್ತ್ಯಶ್ವರಥಹಸ್ತಿನಾಂ||

ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕೆಳಗುರುಳುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾತಿ-ಅಶ್ವ-ಗಜಗಳ
ದೀನತರ ಕೂಗುಗಳು ಇನ್ನೂ ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07162011a ತೇಷು ಸರ್ವೇಷ್ಟನೀಕೇಷು ವ್ಯತಿಷಕ್ತೇಷ್ಟನೇಕಶಃ|

07162011c ಸ್ವೇ ಸ್ವಾಂ ಜಘ್ನುಃ ಪರೇ ಸ್ವಾಂಶ್ಚ ಸ್ವೇ ಪರಾಂಶ್ಚ ಪರಾನ್ವರೇ||

ಆ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಶಃ ನಮ್ಮವರು ನಮ್ಮವರನ್ನೇ
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು; ಶತ್ರುಗಳು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.

07162012a ವೀರಬಾಹುವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾಶ್ಚ ಯೋಧೇಷು ಚ ಗಜೇಷು ಚ|

07162012c ಅಸಯಃ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ವಾಸಸಾಂ ನೇಜನೇಷ್ಟಿವ||

ತೊಳೆಯಲು ಅಗಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಂದು
ಬೀಳುವಂತೆ ಯೋಧರ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ವೀರಬಾಹುಗಳು ತುಂಡಾಗಿ
ತೊಪತೊಪನೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07162013a ಉದ್ಯತಪ್ರತಿಪಿಷ್ಟಾನಾಂ ಖಡ್ಗಾನಾಂ ವೀರಬಾಹುಭಿಃ|

07162013c ಸ ಏವ ಶಬ್ದಸ್ತದ್ರೂಪೋ ವಾಸಸಾಂ ನಿಜ್ಯತಾಮಿವ||

ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ವೀರಬಾಹುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಖಡ್ಗಗಳ
ಶಬ್ದವು ಅಗಸನು ಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒಗೆಯುವ
ಶಬ್ದದಂತಿತ್ತು.

07162014a ಅರ್ಧಾಸಿಭಿಸ್ತಥಾ ಖಡ್ಗೈಸ್ತೋಮರೈಃ ಸಪರಶ್ವಧೈಃ|

07162014c ನಿಕ್ಯಷ್ಟಯುದ್ಧಂ ಸಂಸಕ್ತಂ ಮಹದಾಸೀತ್ಸುದಾರುಣಂ||

ಅರ್ಧ ತುಂಡಾದ ಚೂರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಖಿಡ್ಗಗಳಿಂದಲೂ,
ತೋಮರಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಶಾಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಮಹಾ
ಸುದಾರುಣ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07162015a ಗಜಾಶ್ವಕಾಯಪ್ರಭವಾಂ ನರದೇಹಪ್ರವಾಹಿನೀಂ|

07162015c ಶಸ್ತ್ರಮತ್ಸ್ಯಸುಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾಂ||

07162016a ಆರ್ತನಾದಸ್ವನವತೀಂ ಪತಾಕಾವಸ್ತ್ರಘೇನಿಲಾಂ|

07162016c ನದೀಂ ಪ್ರಾವರ್ತಯನ್ವೀರಾಃ ಪರಲೋಕಪ್ರವಾಹಿನೀಂ||

ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ, ನರದೇಹಗಳನ್ನು
ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಶಸ್ತ್ರಗಳೇ ಮೀನುಗಳಂತೆ
ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ, ಮಾಂಸ-ಶೋಣಿತಗಳೇ ಕೆಸರಾಗುಳ್ಳ, ಆರ್ತನಾದವೇ
ಅಲೆಗಳ ಶಬ್ದವಾಗಿದ್ದ, ಪತಾಕೆಗಳ ವಸ್ತ್ರಗಳೇ ನೊರೆಗಳಂತೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ
ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಯನ್ನೇ ಆ ವೀರರು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

07162017a ಶರಶಕ್ತ್ಯರ್ಥಿತಾಃ ಕ್ಲಾಂತಾ ರಾತ್ರಿಮೂಢಾಲ್ಪಚೇತಸಃ||

07162017c ವಿಷ್ವಭ್ಯ ಸರ್ವಗಾತ್ರಾಣಿ ವ್ಯತಿಷ್ಠನ್ನಜವಾಜಿನಃ|

ಶರ-ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ, ಆಯಾಸಗೊಂಡ, ರಾತ್ರಿ ಬುದ್ಧಿಗೆಟ್ಟಿ
ಎಲ್ಲ ಗಜಾಶ್ವಗಳೂ ಸ್ಥಬ್ಧಗೊಂಡು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು.

07162017e ಸಂಶುಷ್ಕವದನಾ ವೀರಾಃ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚಾರುಕುಂಡಲೈಃ||

07162018a ಯುದ್ಧೋಪಕರಣೈಶ್ಚಾನ್ವೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಕಾಶಿತೈಃ|

ಸುಂದರ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಶಿರಗಳ ವೀರರ ಮುಖಗಳು
ಬಾಡಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಅನೇಕ ಯುದ್ಧೋಪಕರಣಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07162018c ಕ್ರವ್ಯಾದಸಂಘೈರಕೀರ್ಣಂ ಮೃತ್ಯೈರರ್ಧಮೃತ್ಯೈರಪಿ||

07162018e ನಾಸೀದ್ರಥಪಥಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಮಾಯೋಧನಂ ಪ್ರತಿ|

ಕ್ರವ್ಯಾದಸಂಘಗಳಿಂದ, ಮೃತರಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಧಮೃತರಾದವರ
ದೇಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಆ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ರಥಗಳು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು.

07162019a ಮಜ್ಜತ್ಸು ಚಕ್ರೇಷು ರಥಾನ್ಸತ್ತ್ವಮಾಸ್ಥಾಯ ವಾಜಿನಃ|

07162019c ಕಥಂ ಚಿದವಹಂ ಶ್ರಾಂತಾ ವೇಪಮಾನಾಃ ಶರಾದಿತಾಃ|

07162019e ಕುಲಸತ್ತ್ವಬಲೋಪೇತಾ ವಾಜಿನೋ ವಾರಣೋಪಮಾಃ||

ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಥಚಕ್ರಗಳು ಹೂತುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.
ಕುದುರೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಳಲಿದ್ದವು. ಬಾಣಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ
ಗಾಯಗೊಂಡು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಉತ್ತಮ ಕುಲ-ಸತ್ತ್ವ -
ಬಲಗಳುಳ್ಳ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಆನೆಗಳಂತೆ ಕಷ್ಟದಿಂದ ರಥಗಳನ್ನು
ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು.

07162020a ವಿಹ್ವಲಂ ತತ್ಸಮುದ್ಭ್ರಾಂತಂ ಸಭಯಂ ಭಾರತಾತುರಂ|

07162020c ಬಲಮಾಸೀತ್ತದಾ ಸರ್ವಂ ಋತೇ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನಾವುಭೌ||

ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಸೇನೆಗಳೂ

ವಿಹ್ವಲ, ಭ್ರಾಂತ, ಭಯಾದಿ ತವಾಗಿ ಆತುರಗೊಂಡಿದ್ದವು.

07162021a ತಾವೇವಾಸ್ತಾಂ ನಿಲಯನಂ ತಾವಾರ್ತಾಯನಮೇವ ಚ|

07162021c ತಾವೇವಾನ್ಯೇ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಜಗ್ಮುರ್ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವರ ಆಶ್ರಯದಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಆರ್ತರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು.
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವರು ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07162022a ಆವಿಗ್ನಮಭವತ್ಸರ್ವಂ ಕೌರವಾಣಾಂ ಮಹದ್ಬಲಂ|

07162022c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ಸಂಸಕ್ತಂ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಕೌರವರ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ಮಹಾಬಲಗಳು ಬೆರೆದು
ಮಹಾಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದವು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07162023a ಅಂತಕಾಕ್ರೀಡಸದೃಶೇ ಭೀರೂಣಾಂ ಭಯವರ್ಧನೇ|

07162023c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ರಾಜವಂಶಾನಾಮುಕ್ತಿತೇ ಮಹತಿ ಕ್ಷಯೇ||

ಅಂತಕನ ಆಟದಂತಿದ್ದ, ಹೇಡಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿಯ ರಾಜವಂಶಗಳ ಮಹಾ ಕ್ಷಯವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

07162024a ನ ತತ್ರ ಕರ್ಣಂ ನ ದ್ರೋಣಂ ನಾರ್ಜುನಂ ನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07162024c ನ ಭೀಮಸೇನಂ ನ ಯಮೌ ನ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ನ ಸಾತ್ಯಕಿಂ||

07162025a ನ ಚ ದುಹ್ಯಾಸನಂ ದ್ರೌಣಿಂ ನ ದುರ್ಯೋಧನಸೌಬಲೌ|

07162025c ನ ಕೃಪಂ ಮದ್ರರಾಜಂ ವಾ ಕೃತವರ್ಮಾಣಂ ಏವ ಚ||

07162026a ನ ಚಾನ್ಯಾನ್ಷ್ಟವ ಚಾತ್ಮಾನಂ ನ ಕ್ಷಿತಿಂ ನ ದಿಶಸ್ತಥಾ|

07162026c ಪಶ್ಯಾಮ ರಾಜನ್ಸಂಸಕ್ತಾನ್ಸ್ವೀನೈನ ರಜಸಾವೃತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಧೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನನ್ನಾಗಲೀ, ದ್ರೋಣನನ್ನಾಗಲೀ, ಅರ್ಜುನನನ್ನಾಗಲೀ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನಾಗಲೀ, ಭೀಮಸೇನನನ್ನಾಗಲೀ, ಯಮಳರನ್ನಾಗಲೀ, ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನಾಗಲೀ, ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ದುಃಶಾಸನನನ್ನಾಗಲೀ, ದ್ರೌಣಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ದುರ್ಯೋಧನ-ಸೌಬಲರನ್ನಾಗಲೀ, ಕೃಪನನ್ನಾಗಲೀ, ಕೃತವರ್ಮನನ್ನಾಗಲೀ, ಇನ್ನು ಇತರರನ್ನಾಗಲೀ, ಆಕಾಶವನ್ನಾಗಲೀ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಮತ್ತು ನಾವೇ ಕಾಣದಂತಾಗಿದ್ದೆವು.

07162027a ಸಂಭ್ರಾಂತೇ ತುಮುಲೇ ಘೋರೇ ರಜೋಮೇಘೇ ಸಮುಕ್ತಿತೇ|

07162027c ದ್ವಿತೀಯಾಮಿವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಮಮನ್ಯಂತ ನಿಶಾಂ ತದಾ||

ಆ ತುಮುಲಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಧೂಳಿನ ಘೋರ ಮೋಡವೇ ಮೇಲೆದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎರಡನೆಯೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತೋ ಎಂದು ಜನರು ಸಂಭ್ರಾಂತರಾದರು.

07162028a ನ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ಕೌರವೇಯಾ ನ ಪಾಂಚಾಲಾ ನ ಪಾಂಡವಾಃ|

07162028c ನ ದಿಶೋ ನ ದಿವಂ ನೋರ್ವೀಂ ನ ಸಮಂ ವಿಷಮಂ ತಥಾ||

ಆ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಕೌರವೇಯರು, ಪಾಂಚಾಲರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಯಾರೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕುಗಳಾಗಲೀ, ಆಕಾಶವಾಗಲೀ, ಹಳ್ಳ-ದಿಣ್ಣೆಗಳಾಗಲೀ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07162029a ಹಸ್ತಸಂಸ್ಪರ್ಶಮಾಪನ್ನಾನ್ವರಾನ್ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಸ್ವಕಾನ್|

07162029c ನ್ಯಪಾತಯಂಸ್ತದಾ ಯುದ್ಧೇ ನರಾಃ ಸ್ಮ ವಿಜಯೈಷಿಣಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯೈಷಿ ನರರು ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನು, ಶತ್ರುಗಳೋ ತಮ್ಮವರೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸದೇ ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07162030a ಉದ್ಧೃತತ್ವಾತ್ತು ರಜಸಃ ಪ್ರಸೇಕಾಚ್ಚೋಣಿತಸ್ಯ ಚ|

07162030c ಪ್ರಶಶಾಮ ರಜೋ ಭೌಮಂ ಶೀಘ್ರತ್ವಾದನಿಲಸ್ಯ ಚ||

ಗಾಳಿಯು ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಧೂಳು ಮೇಲೆ ಹಾರಿತು. ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಧೂಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

07162031a ತತ್ರ ನಾಗಾ ಹಯಾ ಯೋಧಾ ರಥಿನೋಽಥ ಪದಾತಯಃ|

07162031c ಪಾರಿಜಾತವನಾನೀವ ವ್ಯರೋಚನ್ರುಧಿರೋಕ್ಷಿತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿದ್ದ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳೂ, ರಥವೇರಿದ್ದ ಯೋಧರು ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳು ಪಾರಿಜಾತವೃಕ್ಷಗಳ ವನಗಳೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07162032a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಃ ಕರ್ಣೋ ದ್ರೋಣೋ ದುಃಶಾಸನಸ್ತಥಾ|

07162032c ಪಾಂಡವೈಃ ಸಮಸಜ್ಜಂತ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತುರೋ ರಥಾಃ||

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನ, ಕರ್ಣ, ದ್ರೋಣ, ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನ ಈ ನಾಲ್ವರು ನಾಲ್ವರು ಪಾಂಡವ ಮಹಾರಥರೊಡನೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07162033a ದುರ್ಯೋಧನಃ ಸಹ ಭ್ರಾತ್ರಾ ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ಸಮಸಜ್ಜತ|

07162033c ವೃಕೋದರೇಣ ರಾಧೇಯೋ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಚಾರ್ಜುನಃ||

ಸಹೋದರನೊಂದಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯಮಳರೊಡನೆಯೂ,
ರಾಧೇಯನು ವೃಕೋದರನೊಡನೆಯೂ, ಅರ್ಜುನನು
ಭಾರದ್ವಾಜನೊಂದಿಗೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು.

07162034a ತದ್ಭೋರಂ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರೈಕ್ಷನ್ಸಮಂತತಃ|

07162034c ರಥರ್ಷಭಾಣಾಮುಗ್ರಾಣಾಂ ಸಮ್ನಿಪಾತಮಮಾನುಷಂ||

ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲೆ ಎರಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥರ್ಷಭರ ಉಗ್ರ ಅಮಾನುಷ
ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಕರ ಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸುತ್ತುವರೆದು
ನೋಡಿದರು.

07162035a ರಥಮಾರ್ಗೈರ್ವಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ವಿಚಿತ್ರರಥಸಂಕುಲಂ|

07162035c ಅಪಶ್ಯನ್ಯಧಿನೋ ಯುದ್ಧಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಾಂ||

ವಿಚಿತ್ರ ರಥಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ವಿಚಿತ್ರ ರಥಸಂಕುಲಗಳನ್ನೂ,
ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳ ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ರಥಿಗಳು ನೋಡಿದರು.

07162036a ಯತಮಾನಾಃ ಪರಾಕ್ರಾಂತಾಃ ಪರಸ್ಪರಜಿಗೀಷವಃ|

07162036c ಜೀಮೂತಾ ಇವ ಘರ್ಮಾಂತೇ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರನ್||

ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಆ ಪರಾಕ್ರಾಂತರು ಬೇಸಗೆಯ
ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶರವರ್ಷಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07162037a ತೇ ರಥಾನ್ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಾನಸ್ಥಿತಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07162037c ಅಶೋಭಂತ ಯಥಾ ಮೇಘಾಃ ಶಾರದಾಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭರು
ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮೋಡಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07162038a ಸ್ಪರ್ಧಿನಸ್ತೇ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಾಃ ಕೃತಯತ್ನಾ ಧನುರ್ಧರಾಃ|

07162038c ಅಭ್ಯಗಚ್ಚಂಸ್ತಥಾನೋನ್ಯಂ ಮತ್ತಾ ಗಜವೃಷಾ ಇವ||

ಆ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಧನುರ್ಧರರು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಮದಿಸಿದ ಸಲಗಳಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07162039a ನ ನೂನಂ ದೇಹಭೇದೋಽಸ್ತಿ ಕಾಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಮಾಗತೇ|

07162039c ಯತ್ರ ಸರ್ವೇ ನ ಯುಗಪದ್ವ್ಯ ಶೀರ್ಯಂತ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಕಾಲವು ಸಮೀಪವಾಗುವ ಮೊದಲು ದೇಹವು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಹಾರಥರೂ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲರೂ
ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ.

07162040a ಬಾಹುಭಿಶ್ಚ ರಣೈಶ್ಚಿನ್ಮೈಃ ಶಿರೋಭಿಶ್ಚಾರುಕುಂಡಲೈಃ|

07162040c ಕಾರ್ಮುಕೈರ್ವಿಶಿಖೈಃ ಪ್ರಾಸೈಃ ಖಡ್ಗೈಃ ಪರಶುಪಟ್ಟಿಶೈಃ||

07162041a ನಾಲೀಕಕ್ಷುರನಾರಾಚೈರ್ನ ಖರೈಃ ಶಕ್ತಿತೋಮರೈಃ|

07162041c ಅನ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರೈರ್ಧೌತೈಃ ಪ್ರಹರಣೋತ್ತಮೈಃ||

07162042a ಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರೈಃ ಶರೀರಾವರಣೈರಪಿ|

07162042c ವಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ರಥೈರ್ಭಗ್ನೈರ್ಹರ್ಷತೈಶ್ಚ ಗಜವಾಜಿಭಿಃ||

07162043a ಶೂನ್ಯೈಶ್ಚ ನಗರಾಕಾರೈರ್ಹತಯೋಧಧ್ವಜೈ ರಥೈಃ|

07162043c ಅಮನುಷ್ಯೈರ್ಹಯೈಸ್ತಸ್ತೈಃ ಕೃಷ್ಯಮಾಣೈಸ್ತತಸ್ತತಃ||

07162044a ವಾತಾಯಮಾನೈರಸಕೃದ್ಧತವೀರೈರಲಂಕೃತೈಃ|

07162044c ವ್ಯಜನೈಃ ಕಂಕಟೈಶ್ಚೈವ ಧ್ವಜೈಶ್ಚ ವಿನಿಪಾತಿತೈಃ||

07162045a ಚಿತ್ರೈರಾಭರಣೈರ್ವಸ್ತ್ರೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಸುಸುಗಂಧಿಭಿಃ|

07162045c ಹಾರೈಃ ಕಿರೀಟೈರ್ಮುಕುಟೈರುಷ್ಟಿಷೈಃ ಕಿಂಕಿಣೀಗಣೈಃ||

07162046a ಉರಸ್ತ್ರೈರ್ಮಣಿಭಿರ್ನಿಷ್ಕೈಶ್ಚಾಡಾಮಣಿಭಿರೇವ ಚ|

07162046c ಆಸೀದಾಯೋಧನಂ ತತ್ರ ನಭಸ್ತಾರಾಗಣೈರಿವ||

07162047a ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನಸ್ಯಾಸೀನ್ನಕುಲೇನ ಸಮಾಗಮಃ|

07162047c ಅಮರ್ಷಿತೇನ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧೇನಾಮರ್ಷಿತಸ್ಯ ಚ||

ಆಗ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅಸಹನೆಗೊಂಡಿದ್ದ ನಕುಲನಿಗೂ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07162048a ಅಪಸವ್ಯಂ ಚಕಾರಾಥ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಸ್ತವಾತ್ಮಜಂ|

07162048c ಕಿರಂ ಶರಶತ್ಯೈರ್ಹೃಷ್ಯಸ್ತತ್ರ ನಾದೋ ಮಹಾನಭೂತ್||

ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೃಷ್ಯನಾಗಿ ನೂರಾರು ಶರಗಳನ್ನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಮಹಾನಾದಗೈದನು.

07162049a ಅಪಸವ್ಯಂ ಕೃತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಭ್ರಾತೃವ್ಯೇನಾತ್ಯಮರ್ಷಿಣಾ|

07162049c ಸೋಽಮರ್ಷಿತಸ್ತಮಪ್ಯಾಜೌ ಪ್ರತಿಚಕ್ರೇಽಪಸವ್ಯತಃ||

ಭ್ರಾತೃತ್ವದಿಂದಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.
ಬಹಳಬೇಗ ಅವನು ನಕುಲನನ್ನು ತನ್ನ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

07162050a ತತಃ ಪ್ರತಿಚೀರ್ಷಂತಮಪಸವ್ಯಂ ತು ತೇ ಸುತಂ|

07162050c ನ್ಯವಾರಯತ ತೇಜಸ್ವೀ ನಕುಲಶ್ಚಿತ್ರಮಾರ್ಗವಿತ್||

ವಿಚಿತ್ರಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ತೇಜಸ್ವೀ ನಕುಲನು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು
ಪುನಃ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಡೆದನು.

07162051a ಸರ್ವತೋ ವಿನಿವಾರ್ಯಮನಂ ಶರಜಾಲೇನ ಪೀಡಯನ್||

07162051c ವಿಮುಖಂ ನಕುಲಶ್ಚಕ್ರೇ ತತ್ಸೈನ್ಯಾಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ನಕುಲನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು,
ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸಿ ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು
ಸೇನೆಗಳು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದವು.

07162052a ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ನಕುಲೋ ಬಭಾಷೇ ತನಯಂ ತವ|

07162052c ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಸರ್ವದುಃಖಾನಿ ತವ ದುರ್ಮಂತ್ರಿತೇನ ಚ||

ನಿನ್ನ ದುರ್ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಕುಲನು ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ “ನಿಲ್ಲು! ನಿಲ್ಲು!” ಎಂದು

ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ
ನಕುಲಯುದ್ಧೇ ದ್ವಿಷಷ್ಠ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳರವತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೩

ದುಃಶಾಸನ-ಸಹದೇವರ ಯುದ್ಧ (೧-೧೦). ಕರ್ಣ-ಭೀಮಸೇನರ
ಯುದ್ಧ (೧೧-೨೦). ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನರ ಯುದ್ಧ (೨೧-೪೬).
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ (೪೭-೪೯-).

07163001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07163001a ತತೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸಹದೇವಮುಪಾದ್ರವತ್|

07163001c ರಥವೇಗೇನ ತೀವ್ರೇಣ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: -ಆಗ ದುಃಶಾಸನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ
ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವಂಥಹ ತೀವ್ರ ರಥವೇಗದಿಂದ
ಸಹದೇವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07163002a ತಸ್ಯಾಪತತ ಏವಾಶು ಭಲ್ಲೇನಾಮಿತ್ರಕರ್ಶನಃ|

07163002c ಮಾದ್ರೀಸುತಃ ಶಿರೋ ಯಂತುಃ ಸಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಮಚ್ಚಿನತ್||

ಅವನು ಬಂದೆರಗುವುದರೊಳಗೆ ಅಮಿತ್ರಕರ್ತನ ಮಾದ್ರೀಸುತನು
ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣದೊಂದಿಗೆ,
ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07163003a ನೈನಂ ದುಃಶಾಸನಃ ಸೂತಂ ನಾಪಿ ಕಶ್ಚನ ಸೈನಿಕಃ|

07163003c ಹೃತೋತ್ತಮಾಂಗಮಾಶುತ್ವಾತ್ಸಹದೇವೇನ ಬುದ್ಧವಾನ್||

ಸಹದೇವನು ಆಶುಗಳಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾರಥಿಯ ಶಿರವನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಿದುದು ದುಃಶಾಸನನಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಸೈನಿಕರಿಗಾಗಲೀ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ.

07163004a ಯದಾ ತ್ವಸಂಗೃಹೀತತ್ವಾತ್ಪ್ರಯಾಂತ್ಯಶ್ವಾ ಯಥಾಸುಖಿಂ|

07163004c ತತೋ ದುಃಶಾಸನಃ ಸೂತಂ ಬುದ್ಧವಾನ್ಗತಚೇತಸಂ||

ಹಿಡಿಯದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳು
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಸಾರಥಿಯು ಹತನಾದುದನ್ನು ದುಃಶಾಸನನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

07163005a ಸ ಹಯಾನ್ಸಮ್ಮಿಗೃಹ್ಯಾಚೌ ಸ್ವಯಂ ಹಯವಿಶಾರದಃ|

07163005c ಯುಯುಧೇ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚಿತ್ರಂ ಲಘು ಚ ಸುಷ್ಠು ಚ||

ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಯವಿಶಾರದ ದುಃಶಾಸನನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ
ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿ ವಿಚಿತ್ರ, ಲಘು ಮತ್ತು
ಖಡಾ-ಖಡಿ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07163006a ತದಸ್ಯಾಪೂಜಯನ್ಕರ್ಮ ಸ್ವೇ ಪರೇ ಚೈವ ಸಮ್ಯುಗೇ|

07163006c ಹತಸೂತರಥೇನಾಜೌ ವ್ಯಚರದ್ಯದಭೀತವತ್||

ಸೂತನು ಹತನಾಗಿದ್ದ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಭಯವಿಲ್ಲದೇ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಆ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಮ್ಮವರೂ ಶತ್ರುಗಳೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

07163007a ಸಹದೇವಸ್ತು ತಾನಶ್ವಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಬಾಣೈರವಾಕಿರತ್|

07163007c ಪೀಡ್ಯಮಾನಾಃ ಶರೈಶ್ಚ ಶು ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತೇ ತತಸ್ತತಃ||

ಸಹದೇವನಾದರೋ ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದನು. ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಅವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓಡತೊಡಗಿದವು.

07163008a ಸ ರಶ್ಮಿಷು ವಿಷಕ್ತತ್ವಾದುತ್ಸರ್ಜಃ ಶರಾಸನಂ|

07163008c ಧನುಷಾ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವಂಸ್ತು ರಶ್ಮಿನ್ಸ ಪುನರುತ್ಸ್ರಜತ್||

ಆಗ ದುಃಶಾಸನನು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಅದಾದನಂತರ ಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07163009a ಚಿದ್ರೇಷು ತೇಷು ತಂ ಬಾಣೈರ್ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೋಽಭ್ಯವಾಕಿರತ್|

07163009c ಪರೀಪ್ಸಂಸ್ತ್ವ ತ್ಸುತಂ ಕರ್ಣಸ್ತದಂತರಮವಾಪತತ್||

ಅವನ ಆ ದುರ್ಬಲ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರನು ದುಃಶಾಸನನನ್ನು

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಕರ್ಣನು ಮುಂದೆಬಂದನು.

07163010a ವೃಕೋದರಸ್ತುತಃ ಕರ್ಣಂ ತ್ರಿಭಿರ್ಭಲ್ಯೈಃ ಸಮಾಹಿತೈಃ|

07163010c ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣೈರಭ್ಯಘ್ನಾನ್ಬಹ್ವೋರುರಸಿ ಚಾನದತ್||

ಆಗ ವೃಕೋದರನು ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಮೂರು ಭಲ್ಲಗಳನ್ನು
ಆಕರ್ಣಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಕರ್ಣನ ಬಾಹುಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಮತ್ತು
ಎದೆಗೂ ಹೊಡೆದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು.

07163011a ಸಮ್ಯವರ್ತತ ತಂ ಕರ್ಣಃ ಸಂಘಟ್ಟಿತ ಇವೋರಗಃ|

07163011c ತದಭೂತ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಭೀಮರಾಧೇಯಯೋಸ್ತದಾ||

ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ಪದಂತೆ ಕರ್ಣನು ಅವನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು. ಆಗ
ಭೀಮ-ರಾಧೇಯರ ನಡುವೆ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07163012a ತೌ ವೃಷಾವಿವ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೌ ವಿವೃತ್ತನಯನಾವುಭೌ|

07163012c ವೇಗೇನ ಮಹತಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂರಬ್ಧಾವಭಿಪೇತತುಃ||

ಎರಡು ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಸಂಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ, ತೆರಳಿದ ಕಣ್ಣಿದ್ದ
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಹಾ ವೇಗದಿಂದ ಸಂರಬ್ಧರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಮೇಲೆ
ಎರಗಿದರು.

07163013a ಅಭಿಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಯೋಸ್ತತ್ರ ತಯೋರಾಹವಶೌಂಡಯೋಃ|

07163013c ಅಭಿನ್ನಶರಪಾತತ್ವಾದ್ಗದಾಯುದ್ಧಮವರ್ತತ||

ಯುದ್ಧಕೌಶಲರಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡು

ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಣಗಳ ಸುರಿಮಳೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

07163014a ಗದಯಾ ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಕರ್ಣಸ್ಯ ರಥಕೂಬರಂ|

07163014c ಬಿಭೇದಾಶು ತದಾ ರಾಜಂಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ಕರ್ಣನ ರಥದ ಮೂಕಿಯನ್ನು
ಗದೆಯಿಂದ ಚೂರುಮಾಡಿದನು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾಯಿತು.

07163015a ತತೋ ಭೀಮಸ್ಯ ರಾಧೇಯೋ ಗದಾಮಾದಾಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07163015c ಅವಾಸ್ಯಜದ್ ರಥೇ ತಾಂ ತು ಬಿಭೇದ ಗದಯಾ ಗದಾಂ||

ಆಗ ವೀರ್ಯವಾನ್ ರಾಧೇಯನು ಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಭೀಮನ
ರಥದ ಮೇಲೆ ಎಸೆಯಲು ಅವನು ಆ ಗದೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು
ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಪುಡಿಮಾಡಿದನು.

07163016a ತತೋ ಭೀಮಃ ಪುನರ್ಗುರ್ವೀಂ ಚಿಕ್ಷೇಪಾಧಿರಥೇರ್ಗದಾಂ|

07163016c ತಾಂ ಶರೈರ್ದಶಭಿಃ ಕರ್ಣಃ ಸುಪುಂಖೈಃ ಸುಸಮಾಹಿತೈಃ|

07163016e ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ಪುನಶ್ಚಾನ್ವೈಃ ಸಾ ಭೀಮಂ ಪುನರಾವ್ರಜತ್||

ಆಗ ಭೀಮನು ಪುನಃ ಭಾರವಾದ ಗದೆಯೊಂದನ್ನು ಆಧಿರಥನ ಮೇಲೆ
ಎಸೆದನು. ಅದನ್ನು ಕರ್ಣನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ಹತ್ತು
ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಗದೆಯು
ಪುನಃ ಭೀಮನ ಬಳಿ ಹಿಂದಿರುಗಿತು.

07163017a ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿನಿಪಾತೇನ ಭೀಮಸ್ಯ ವಿಪುಲೋ ಧ್ವಜಃ|

07163017c ಪಪಾತ ಸಾರಥಿಶ್ಚಾಸ್ಯ ಮುಮೋಹ ಗದಯಾ ಹತಃ||

ಅದರ ಬೀಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಭೀಮನ ವಿಶಾಲ ಧ್ವಜವು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಸಾರಥಿಯೂ ಮೂರ್ಛಿತನಾದನು.

07163018a ಸ ಕರ್ಣೇ ಸಾಯಕಾನಷ್ಟೌ ವ್ಯಸೃಜತ್ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

07163018c ಧ್ವಜೇ ಶರಾಸನೇ ಚೈವ ಶರಾವಾಪೇ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅವನು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತನಾಗಿ ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಧ್ವಜ, ಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬತ್ತಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎಂಟು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07163019a ತತಃ ಪುನಸ್ತು ರಾಧೇಯೋ ಹಯಾನಸ್ಯ ರಥೇಷುಭಿಃ|

07163019c ಋಷ್ಯವರ್ಣಾಂ ಜಘಾನಾಶು ತಥೋಭೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥೀ||

ಆಗ ರಾಧೇಯನು ಪುನಃ ಭೀಮನ ಕರಡಿ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ರಥದ ನೊಗವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಷ್ಣಿಸಾರಥಿಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07163020a ಸ ವಿಪನ್ನರಥೋ ಭೀಮೋ ನಕುಲಸ್ಯಾಪ್ಲುತೋ ರಥಂ|

07163020c ಹರಿಯಥಾ ಗಿರೇಃ ಶೃಂಗಂ ಸಮಾಕ್ರಮದರಿಂದಮಃ||

ರಥಹೀನನಾದ ಅರಿಂದಮ ಭೀಮನು ಸಿಂಹವು ಪರ್ವತ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುವಂತೆ ನಕುಲನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಕುಳಿತನು.

07163021a ತಥಾ ದ್ರೋಣಾರ್ಜುನೌ ಚಿತ್ರಮಯುಧ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾರಥೌ|

07163021c ಆಚಾರ್ಯಶಿಷ್ಯೌ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೃತಪ್ರಹರಣೌ ಯುಧಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾರಥ, ಆಚಾರ್ಯ-ಶಿಷ್ಯ,
ಯುದ್ಧಪ್ರಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲ ದ್ರೋಣ-ಅರ್ಜುನರು ವಿಚಿತ್ರ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

07163022a ಲಘುಸಂಧಾನಯೋಗಾಭ್ಯಾಂ ರಥಯೋಶ್ಚ ರಣೇನ ಚ|

07163022c ಮೋಹಯಂತೌ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಚಕ್ಷೂಂಷಿ ಚ ಮನಾಂಸಿ ಚ||

07163023a ಉಪಾರಮಂತ ತೇ ಸರ್ವೇ ಯೋಧಾಸ್ಮಾಕಂ ಪರೇ ತಥಾ|

07163023c ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಪಶ್ಯಂತಸ್ತದ್ಯುದ್ಧಂ ಗುರುಶಿಷ್ಯಯೋಃ||

ಬಾಣಗಳ ಸಂಧಾನ-ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಲುಘುತ್ವದಿಂದಲೂ, ದ್ವೈರಥ
ಯುದ್ಧದಿಂದಲೂ, ರಣದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಕಣ್ಣು-ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು
ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಹಿಂದೆಂದೂ ನೋಡದಿದ್ದ ಆ ಗುರುಶಿಷ್ಯರ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮವರ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ
ಯುದ್ಧದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಮಿಸಿದರು.

07163024a ವಿಚಿತ್ರಾನ್ಪ್ರತನಾಮಧ್ಯೇ ರಥಮಾರ್ಗಾನುದೀರ್ಯತಃ|

07163024c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಪಸವ್ಯಂ ಚ ಕರ್ತುಂ ವೀರೌ ತದೈಷತುಃ|

07163024e ಪರಾಕ್ರಮಂ ತಯೋರ್ಯೋಧಾ ದದೃಶುಸ್ತಂ ಸುವಿಸ್ಮಿತಾಃ||

ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ರಥಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಬಲಬಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಆ

ವೀರರಿಬ್ಬರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಆ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು
ಯೋಧರು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07163025a ತಯೋಃ ಸಮಭವದ್ಯುದ್ಧಂ ದ್ರೋಣಪಾಂಡವಯೋರ್ಮಹತ್|

07163025c ಆಮಿಷಾರ್ಥಂ ಮಹಾರಾಜ ಗಗನೇ ಶೈನಯೋರಿವ||

ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿಗಾಗಿ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಿಡುಗಗಳ ನಡುವೆ
ನಡೆಯುವಂತೆ ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಮಹಾ ಯುದ್ಧವು
ನಡೆಯಿತು.

07163026a ಯದ್ಯಚ್ಚ ಕಾರ ದ್ರೋಣಸ್ತು ಕುಂತೀಪುತ್ರಜಿಗೀಷಯಾ|

07163026c ತತ್ತತ್ಪ್ರತಿಜಘಾನಾಶು ಪ್ರಹಸಂಸ್ತಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ||

ಕುಂತೀಪುತ್ರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ದ್ರೋಣನು ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ
ಅದನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಪಾಂಡವನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07163027a ಯದಾ ದ್ರೋಣೋ ನ ಶಕ್ನೋತಿ ಪಾಂಡವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣೇ|

07163027c ತತಃ ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರಾಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗ ವಿಶಾರದಃ||

ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗದಿರಲು ಆ
ಅಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗ ವಿಶಾರದನು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

07163028a ಬಂದ್ರಂ ಪಾಶುಪತಂ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂ ವಾಯವ್ಯಮಥ ವಾರುಣಂ|

07163028c ಮುಕ್ತಂ ಮುಕ್ತಂ ದ್ರೋಣಚಾಪಾತ್ತ್ವಜ್ಞಘಾನ ಧನಂಜಯಃ||

ದ್ರೋಣನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಐಂದ್ರ, ಪಾಶುಪತ, ತ್ವಾಷ್ಟ್ರ, ವಾಯವ್ಯ, ಮತ್ತು ವಾರುಣ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧನಂಜಯನು ಅವುಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07163029a ಅಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಸ್ತ್ರೈರ್ಯದಾ ತಸ್ಯ ವಿಧಿವದ್ಧಂತಿ ಪಾಂಡವಃ|

07163029c ತತೋಽಸ್ತ್ರೈಃ ಪರಮೈರ್ದಿವ್ಯೈರ್ದ್ರೋಣಃ ಪಾರ್ಥಮವಾಕಿರತಃ||

ಅವನ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲು ದ್ರೋಣನು ಪರಮ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು.

07163030a ಯದ್ಯದಸ್ತ್ರಂ ಸ ಪಾರ್ಥಾಯ ಪ್ರಯುಂಕ್ತೇ ವಿಜಿಗೀಷಯಾ|

07163030c ತಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ ವಿಘಾತಾರ್ಥಂ ತತ್ತತ್ಸ ಕುರುತೇಽರ್ಜುನಃ||

ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಯಾವ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅವನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಅದೇ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07163031a ಸ ವಧ್ಯಮಾನೇಷ್ಟಸ್ತ್ರೇಷು ದಿವ್ಯೇಷ್ಟಪಿ ಯಥಾವಿಧಿ|

07163031c ಅರ್ಜುನೇನಾರ್ಜುನಂ ದ್ರೋಣೋ ಮನಸ್ಯೈವಾಭ್ಯಪೂಜಯತಃ||

ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು.

07163032a ಮೇನೇ ಚಾತ್ಮಾನಮಧಿಕಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ಭಾರತ|

07163032c ತೇನ ಶಿಷ್ಯೇಣ ಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಭ್ಯಃ ಸಮಂತತಃ||

ಭಾರತ ! ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಂದಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಇದ್ದ ಶಸ್ತ್ರವಿದುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

07163033a ವಾಯುಮಾಣಸ್ತು ಪಾರ್ಥೇನ ತಥಾ ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07163033c ಯತಮಾನೋಽರ್ಜುನಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯವಾರಯದುತ್ಸ್ಮಯನ್||

ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಮಧ್ಯೆ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಹಾಗೆ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07163034a ತತೋಽಂತರಿಕ್ಷೇ ದೇವಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07163034c ಋಷಯಃ ಸಿದ್ಧಸಂಘಾಶ್ಚ ವ್ಯತಿಷ್ಠಂತ ದಿದೃಕ್ಷಯಾ||

ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ, ಋಷಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧಸಂಘಗಳೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನೆರೆದಿದ್ದರು.

07163035a ತದಪ್ಸರೋಭಿರಾಕೀರ್ಣಂ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಸಂಕುಲಂ|

07163035c ಶ್ರೀಮದಾಕಾಶಮಭವದ್ಭೂಯೋ ಮೇಘಾಕುಲಂ ಯಥಾ||

ಅಪ್ಸರೆಯರ ಸಂಕೀರ್ಣದಿಂದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀಮದಾಕಾಶವು ಮೇಘಸಂಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ

ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07163036a ತತ್ರ ಸ್ಮಾಂತರ್ಹಿತಾ ವಾಚೋ ವ್ಯಚರಂತ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07163036c ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಸ್ತವಸಮ್ಯಕ್ತಾಃ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07163036e ವಿಸೃಜ್ಯಮಾನೇಷ್ಟಸ್ತ್ರೇಷು ಜ್ವಾಲಯತ್ಸು ದಿಶೋ ದಶ||

ಧನುಸ್ಸುಗಳ ಟೀಂಕಾರ ಮತ್ತು ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಯೋಗದ ಧ್ವನಿ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನರು ಮಹಾತ್ಮ ದ್ರೋಣ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸ್ತುತಿಸಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು:

07163037a ನೈವೇದಂ ಮಾನುಷಂ ಯುದ್ಧಂ ನಾಸುರಂ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸಂ|

07163037c ನ ದೈವಂ ನ ಚ ಗಾಂಧರ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಧ್ರುವಮಿದಂ ಪರಂ|

07163037e ವಿಚಿತ್ರಮಿದಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ನ ನೋ ದೃಷ್ಟಂ ನ ಚ ಶ್ರುತಂ||

“ಇದು ಮನುಷ್ಯಯುದ್ಧವೂ ಅಲ್ಲ. ಅಸುರ ಅಥವಾ ರಾಕ್ಷಸ ಯುದ್ಧವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದು ದೇವತೆಗಳ ಅಥವಾ ಗಂಧರ್ವರ ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪರಮ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಯುದ್ಧವೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

07163038a ಅತಿ ಪಾಂಡವಮಾಚಾರ್ಯೋ ದ್ರೋಣಂ ಚಾಪ್ಯತಿ ಪಾಂಡವಃ|

07163038c ನಾನಯೋರಂತರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಶಕ್ಯಮಸ್ರೇಣ ಕೇನ ಚಿತ್||

ಆಚಾರ್ಯನು ಪಾಂಡವನನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಅತಿಶಯಿಸಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ

ಅಸ್ತ್ರಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣಲು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

07163039a ಯದಿ ರುದ್ರೋ ದ್ವಿಧಾಕೃತ್ಯ ಯುಧ್ಯೇತಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ|

07163039c ತತ್ರ ಶಕ್ಯೋಪಮಾ ಕರ್ತುಮನ್ಯತ್ರ ತು ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಒಂದುವೇಳೆ ರುದ್ರನೇ ಎರಡಾಗಿ ತನ್ನೊಡನೆ ತಾನೇ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತುಲನೆ
ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೊರತಾಗಿ ಇವರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ
ಉಪಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

07163040a ಜ್ಞಾನಮೇಕಸ್ಯಮಾಚಾರ್ಯೇ ಜ್ಞಾನಂ ಯೋಗಶ್ಚ ಪಾಂಡವೇ|

07163040c ಶೌರ್ಯಮೇಕಸ್ಯಮಾಚಾರ್ಯೇ ಬಲಂ ಶೌರ್ಯಂ ಚ ಪಾಂಡವೇ||

ಜ್ಞಾನವು ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಏಕತ್ರವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ
ಮತ್ತು ಉಪಾಯಗಳೆರಡು ಇವೆ. ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯವೊಂದಿದ್ದರೆ
ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿ ಬಲ ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯಗಳೆರಡೂ ಇವೆ.

07163041a ನೇಮೌ ಶಕ್ಯೌ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೌ ರಣೇ ಕ್ಷೇಪಯಿತುಂ ಪರೈಃ|

07163041c ಇಚ್ಛಮಾನೌ ಪುನರಿಮೌ ಹನ್ಯೇತಾಂ ಸಾಮರಂ ಜಗತ್||

ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹೇಷ್ಟಾಸರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶತ್ರುವೂ
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲಾರನು ! ಆದರೆ ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಇಡೀ
ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರು.”

07163042a ಇತ್ಯಬ್ರುವನ್ಮಹಾರಾಜ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

07163042c ಅಂತರ್ಹಿತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಕಾಶಾನಿ ಚ ಸಂಘಶಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವರಿಬ್ಬರು ಪುರುಷರ್ಷಭರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಕಾಣದಿರುವ
ಮತ್ತು ಕಾಣುವ ಭೂತಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07163043a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಾದುಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಮತಿಃ|

07163043c ಸಂತಾಪಯನ್ವಣೇ ಪಾರ್ಥಂ ಭೂತಾನ್ಯಂತರ್ಹಿತಾನಿ ಚ||

ಆಗ ಮಹಾಮತಿ ದ್ರೋಣನು ಅದೃಶ್ಯ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ರಣದಲ್ಲಿರುವ
ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು
ಮುಂದಾದನು.

07163044a ತತಶ್ಚ ಚಾಲ ಪೃಥಿವೀ ಸಪರ್ವತವನದ್ರುಮಾ|

07163044c ವವೌ ಚ ವಿಷಮೋ ವಾಯುಃ ಸಾಗರಾಶ್ಚಾಪಿ ಚುಕ್ಷುಭುಃ||

ಆಗ ಪರ್ವತ-ವನ-ದ್ರುಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯು ನಡುಗಿತು.
ಚಂಡಮಾರುತವು ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ಸಾಗರವು
ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿತು.

07163045a ತತಸ್ತ್ರಾಸೋ ಮಹಾನಾಸೀತ್ಕುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ|

07163045c ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಮುದ್ಯತೇಽಸ್ಮ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಮಹಾತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುರುಪಾಂಡವ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು.

07163046a ತತಃ ಪಾರ್ಥೋಽಪ್ಯಸಂಭ್ರಾಂತಸ್ತದಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರತಿಜಘ್ನಿವಾನ್|

07163046c ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೇಣೈವ ರಾಜೇಂದ್ರ ತತಃ ಸರ್ವಮಶೀಶಮತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಪಾರ್ಥನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ
ಉದ್ವೇಗಗಳು ಪ್ರಶಮನಗೊಂಡವು.

07163047a ಯದಾ ನ ಗಮ್ಯತೇ ಪಾರಂ ತಯೋರನ್ಯತರಸ್ಯ ವಾ|

07163047c ತತಃ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇನ ತದ್ಯುದ್ಧಂ ವ್ಯಕುಲೀಕೃತಂ||

ಯಾವಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧವು ಕೊನೆಯನ್ನು
ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವಾಗ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಅವರು ಸೋಲಿಸಲಿಲ್ಲವೋ
ಆಗ ಆ ಯುದ್ಧವು ಸಂಕುಲಯುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07163048a ನಾಜ್ಞಾಯತ ತತಃ ಕಿಂ ಚಿತ್ತುನರೇವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07163048c ಪ್ರವೃತ್ತೇ ತುಮುಲೇ ಯುದ್ಧೇ ದ್ರೋಣಪಾಂಡವಯೋರ್ಯುಧೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ-ಪಾಂಡವರ ಮಧ್ಯೆ ತುಮುಲ
ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಲು ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆನ್ನುವುದೇ
ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07163049a ಶರಜಾಲೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣೇ ಮೇಘಜಾಲೈರಿವಾಂಬರೇ|

07163049c ನ ಸ್ಮ ಸಂಪತತೇ ಕಶ್ಚಿದಂತರಿಕ್ಷಚರಸ್ತದಾ||

ಆಕಾಶವು ಮೇಘಗಳ ಸಮೂಹಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುವಂತೆ ಬಾಣಗಳ

ಸಮೂಹದಿಂದ ಆಕಾಶವೇ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲು, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಯೂ ಮುಂದುವರೆಯಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾರವತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೪

ಸಂಕುಲ ಯುದ್ಧ (೧-೨೦). ದುರ್ಯೋಧನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರ ಯುದ್ಧ
(೨೧-೪೨). ಕರ್ಣ-ಭೀಮಸೇನರ ಯುದ್ಧ (೪೩-೪೭). ದ್ರೋಣ-
ಪಾಂಚಾಲರ ಯುದ್ಧ (೪೮-೬೫). ಕೃಷ್ಣನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ಹತನಾದನೆಂಬ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದುದು (೬೬-
೭೦). ಭೀಮಸೇನನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆನೆಯನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದುದು (೭೧-
೭೩). ಹತಾಶನಾದ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದುದು (೭೪-೮೫). ಋಷಿಗಳು ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಲು ಹೇಳಿದುದು (೮೬-
೯೩). ದ್ರೋಣನು ಕೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು

ಹತನಾದನೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (೯೪-೧೦೭). ದ್ರೋಣ- ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರ
ಯುದ್ಧ (೧೦೮-೧೫೯).

07164001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07164001a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ವರ್ತಮಾನೇ ನರಾಶ್ವಗಜಸಂಕ್ಷಯೇ|

07164001c ದುಃಶಾಸನೋ ಮಹಾರಾಜ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಯೋಧಯತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಹಾಗೆ
ನರಾಶ್ವಗಜಸಂಹಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ದುಃಶಾಸನನು
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07164002a ಸ ತು ರುಕ್ಮರಥಾಸಕ್ತೋ ದುಃಶಾಸನಶರಾದ್ಧಿ ತಃ|

07164002c ಅಮರ್ಷಾ ತ್ವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಶರೈರ್ವಾ ಹಾನವಾಕಿರತ್||

ರುಕ್ಮರಥ ದ್ರೋಣನೊಡನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಆಸಕ್ತನಾದ
ಅವನನ್ನು ದುಃಶಾಸನನು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು
ಆಸಹನೆಯಿಂದ ಅವನು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07164003a ಕ್ಷಣೇನ ಸ ರಥಸ್ತಸ್ಯ ಸಧ್ವಜಃ ಸಹಸಾರಧಿಃ|

07164003c ನಾದ್ರೌಶ್ಯತ ಮಹಾರಾಜ ಪಾರ್ಷತಸ್ಯ ಶರೈಶ್ಚಿ ತಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಪಾರ್ಷತನ ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ರಥವು ಧ್ವಜ-
ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಯಿತು.

07164004a ದುಃಶಾಸನಸ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07164004c ನಾಶಕತ್ರ ಮುಖೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಶರಜಾಲಪ್ರಪೀಡಿತಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಚಾಲನ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಪೀಡಿತನಾದ ದುಃಶಾಸನನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲು
ಶಕ್ಯನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07164005a ಸ ತು ದುಃಶಾಸನಂ ಬಾಣೈರ್ವಿಮುಖೀಕೃತ್ಯ ಪಾರ್ಷತಃ|

07164005c ಕಿರಂ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯಯಾದ್ರಣೇ||

ಪಾರ್ಷತನು ದುಃಶಾಸನನನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ
ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಾ ಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಎರಚಿದನು.

07164006a ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಕೃತವರ್ಮಾ ತದಂತರಂ|

07164006c ಸೋದರ್ಯಾಣಾಂ ತ್ರಯಶ್ಚೈವ ತ ಏನಂ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಾರ್ದಿಕೈಃ ಕೃತವರ್ಮ ಮತ್ತು ದುಃಶಾಸನನ ಮೂವರು
ಸಹೋದರರು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಸುತ್ತವರೆದರು.

07164007a ತಂ ಯಮೌ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವೈತಾಂ ರಕ್ಷಂತೌ ಪುರುಷರ್ಷಭೌ|

07164007c ದ್ರೋಣಾಯಾಭಿಮುಖಿಂ ಯಾಂತಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಮಿವಾನಲಂ||

ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನ ಎದುರಾಗಿ
ರಭಸದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪುರುಷರ್ಷಭ
ಯಮಳ ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋದರು.

07164008a ಸಂಪ್ರಹಾರಮಕುರ್ವಂಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಪ್ತ ಮಹಾರಥಾಃ|

07164008c ಅಮರ್ಷಿತಾಃ ಸತ್ತ್ವವಂತಃ ಕೃತ್ವಾ ಮರಣಮಗ್ರತಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಏಳು ಸತ್ತ್ವವಂತ ಅಸಹನಶೀಲ ಮಹಾರಥರೂ ಮರಣವನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಹಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು.

07164009a ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾನಃ ಶುದ್ಧವೃತ್ತಾ ರಾಜನ್ಸ್ವರ್ಗಪುರಸ್ಕೃತಾಃ|

07164009c ಆರ್ಯನ್ಯುದ್ಧಮಕುರ್ವಂತ ಪರಸ್ಪರಜಿಗೀಷವಃ||

ರಾಜನ್! ಆರ್ಯನ್! ಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಶುದ್ಧನಡತೆಯ ಅವರು ಪರಸ್ಪರನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07164010a ಶುಕ್ಲಾಭಿಜನಕರ್ಮಾಣೋ ಮತಿಮಂತೋ ಜನಾಧಿಪಾಃ|

07164010c ಧರ್ಮಯುದ್ಧಮಯುಧ್ಯಂತ ಪ್ರೇಕ್ಷಂತೋ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಂ||

ಶುದ್ಧಕರ್ಮಗಳ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮತಿಮಂತರಾದ ಆ ಜನಾಧಿಪರು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನೇ ಅಭಿಲಾಷಿಸಿ ಧರ್ಮಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07164011a ನ ತತ್ರಾಸೀದಧರ್ಮಿಷ್ಠಮಶಸ್ತ್ರಂ ಯುದ್ಧಮೇವ ಚ|

07164011c ನಾತ್ರ ಕರ್ಣೀ ನ ನಾಲೀಕೋ ನ ಲಿಪ್ತೋ ನ ಚ ವಸ್ತ್ರಕಃ||

07164012a ನ ಸೂಚೀ ಕಪಿಶೋ ನಾತ್ರ ನ ಗವಾಸ್ಥಿರ್ಗಜಾಸ್ಥಿಕಃ|

07164012c ಇಷುರಾಸೀನ್ನ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟೋ ನ ಪೂರ್ತಿನಃ ಚ ಜಿಹ್ಮುಗಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಥವಾ ನಿಂದನೀಯವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿ, ನಾಲೀಕ, ವಿಷಲಿಪ್ತ, ವಸ್ತಕ, ಸೂಚೀ, ಪಿಶ, ವಾಸ್ತಿಗಜಾಸ್ತಿಜ, ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟ, ಪೂತಿ, ಮತ್ತು ಜಿಹ್ಮುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07164013a ಋಜುನ್ಯೇವ ವಿಶುದ್ಧಾನಿ ಸರ್ವೇ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಧಾರಯನ್|

07164013c ಸುಯುದ್ಧೇನ ಪರಾಽಲ್ಲೋಕಾನೀಪ್ಸಂತಃ ಕೀರ್ತಿಮೇವ ಚ||

ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಯೋಧರೂ ನೇರ ವಿಶುದ್ಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ್ದರು.

07164014a ತದಾಸೀತ್ತುಮುಲಂ ಯುದ್ಧಂ ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತಂ|

07164014c ಚತುರ್ಣಾಂ ತವ ಯೋಧಾನಾಂ ತೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಪಾಂಡವೈಃ ಸಹ||

ಆಗ ನಿನ್ನಕಡೆಯ ನಾಲ್ವರು ಯೋಧರು ಮತ್ತು ಮೂವರು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯವರ ಮಧ್ಯೆ ಸರ್ವದೋಷವರ್ಜಿತ ತುಮುಲ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07164015a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತು ತಾನ್ ಹಿತ್ವಾ ತವ ರಾಜನೃಥರ್ಷಭಾನ್|

07164015c ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ವಾರಿತಾನ್ಲೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರೋ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ರಥರ್ಷಭರನ್ನು ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶೀಘ್ರಾಸ್ತ್ರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ನೇರವಾಗಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164016a ನಿವಾರಿತಾಸ್ತು ತೇ ವೀರಾಸ್ತಯೋಃ ಪುರುಷಸಿಂಹಯೋಃ|

07164016c ಸಮಸಜ್ಜಂತ ಚತ್ವಾರೋ ವಾತಾಃ ಪರ್ವತಯೋರಿವ||

ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಚಂಡಮಾರುತವು ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಡುವಂತೆ ಆ
ಇಬ್ಬರು ಪುರುಷಸಿಂಹ ವೀರ ನಕುಲ-ಸಹದೇವರಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ
ನಿನ್ನವರಾದ ನಾಲ್ವರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07164017a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಯಮೌ ಸಾರ್ಥಂ ರಥಾಭ್ಯಾಂ ರಥಪುಂಗವೌ|

07164017c ಸಮಾಸಕ್ತೌ ತತೋ ದ್ರೋಣಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽಭ್ಯವರ್ತತ||

ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ರಥಪುಂಗವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಯಮಳೊಡನೆ ರಥಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಸಮಾಸಕ್ತರಾಗಿರಲು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164018a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಾಯ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಪ್ರಜಂತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07164018c ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ತಾಂಶ್ಚ ಸಂಸಕ್ತಾಂಸ್ತದಂತರಮುಪಾದ್ರವತ್||

07164019a ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ಕಿರಂ ಶೋಣಿತಭೋಜನಾನ್|

07164019c ತಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಶೀಘ್ರತರಂ ಪುನರೇವಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ದ್ರೋಣನ ಮೇಲೆ
ಎರಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಕುಲ-ಸಹದೇವರು ಉಳಿದವರೊಡನೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾರಾಜ
ದುರ್ಯೋಧನನು ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ಆಕ್ರಮಣಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಪುನಃ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ತಡೆದನು.

07164020a ತೌ ಪರಸ್ಪರಮಾಸಾದ್ಯ ಸಮೀಪೇ ಕುರುಮಾಧವೌ|

07164020c ಹಸಮಾನೌ ನೃಶಾರ್ದೂಲಾವಭೀತೌ ಸಮಗಚ್ಚತಾಂ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಕುರು-ಮಾಧವ ನರಶಾರ್ದೂಲರು ಪರಸ್ಪರರ ಸಮೀಪ ಬಂದು ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

07164021a ಬಾಲೈ ವೃತ್ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರೀಯಮಾಣೌ ವಿಚಿಂತ್ಯ ತೌ|

07164021c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣೌ ಚ ಹಸಮಾನೌ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಿಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07164022a ಅಥ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

07164022c ಪ್ರಿಯಂ ಸಖಾಯಂ ಸತತಂ ಗರ್ಹಯನ್ಸ್ವತ್ತಮಾತ್ಮನಃ||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಿಯ ಸಖ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

07164023a ಧಿಕ್ಕ್ರೋಧಂ ಧಿಕ್ಸಖೇ ಲೋಭಂ ಧಿಂ ಮೋಹಂ ಧಿಗಮರ್ಷಿತಂ|

07164023c ಧಿಗಸ್ತು ಕ್ಷಾತ್ರಮಾಚಾರಂ ಧಿಗಸ್ತು ಬಲಮೌರಸಂ||

“ಸಖಾ! ಈ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಈ ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಅಸಹನೆಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ನಡತೆಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎದೆಗಾರಿಕೆಗೂ ಧಿಕ್ಕಾರ!

07164024a ಯತ್ತ್ವಂ ಮಾಮಭಿಸಂಧತ್ಸೇ ತ್ವಾಂ ಚಾಹಂ ಶಿನಿಪುಂಗವ|

07164024c ತ್ವಂ ಹಿ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರೋ ಮಮಾಹಂ ಚ ಸದಾ ತವ||

ಶಿನಿಪುಂಗವ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಎದುರಿಸಿ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯಲ್ಲಾ ! ಸದಾ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದೆ !

07164025a ಸ್ಮ ರಾಮಿ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಬಾಲ್ಯೇ ವೃತ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ನೌ|

07164025c ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಜೀರ್ಣಾನಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ ನೌ ರಣಾಜಿರೇ|

07164025e ಕಿಮನ್ಯತ್ಕ್ರೋಧಲೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಯುಧ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾದ್ಯ ಸಾತ್ವತ||

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು
ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ
ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿದುಹೋದಂತಿವೆ ! ಕ್ರೋಧ-ಲೋಭಗಳಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಸಾತ್ವತ ?”

07164026a ತಂ ತಥಾವಾದಿನಂ ರಾಜನ್ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

07164026c ಪ್ರಹಸನ್ವಿಶಿಖಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನುದ್ಯಮ್ಯ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್||

ರಾಜನ್ ! ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಪರಮಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾ
ಉತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು:

07164027a ನೇಯಂ ಸಭಾ ರಾಜಪುತ್ರ ನ ಚಾಚಾರ್ಯನಿವೇಶನಂ|

07164027c ಯತ್ರ ಕ್ರೀಡಿತಮಸ್ಮಾಭಿಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಸಮಾಗತ್ಯೈ||

“ರಾಜಪುತ್ರ ! ರಾಜನ್ ! ಇದು ಅಂದು ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಭೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಆಚಾರ್ಯನ ಮನೆಯೂ ಅಲ್ಲ.”

07164028 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07164028a ಕ್ಷ ಸಾ ಕ್ರೀಡಾ ಗತಾಸ್ಮಾಕಂ ಬಾಲ್ಯೇ ವೈ ಶಿನಿಪುಂಗವ|

07164028c ಕ್ಷ ಚ ಯುದ್ಧಮಿದಂ ಭೂಯಃ ಕಾಲೋ ಹಿ ದುರತಿಕ್ರಮಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಿನಿಪುಂಗವ! ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನಮ್ಮ ಆಟವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಪುನಃ ಈ ಯುದ್ಧವು ಏತಕ್ಕೆ? ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದುದು!

07164029a ಕಿಂ ನು ನೋ ವಿದ್ಯತೇ ಕೃತ್ಯಂ ಧನೇನ ಧನಲಿಪ್ಸಯಾ|

07164029c ಯತ್ರ ಯುಧ್ಯಾಮಹೇ ಸರ್ವೇ ಧನಲೋಭಾತ್ಸಮಾಗತಾಃ||

ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಧನಲೋಭದಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ನಮಗೆ ಧನದಿಂದಾಗಲೀ ಧನದ ಆಸೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವೇನಿದೆ?”

07164030 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07164030a ತಂ ತಥಾವಾದಿನಂ ತತ್ರ ರಾಜಾನಂ ಮಾಧವೋಽಬ್ರವೀತ್|

07164030c ಏವಂವೃತ್ತಂ ಸದಾ ಕ್ಷತ್ರಂ ಯದ್ಧಂತೀಹ ಗುರೂನಪಿ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಮಾಧವ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಸದಾ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರುವಾದರೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ!

07164031a ಯದಿ ತೇಽಹಂ ಪ್ರಿಯೋ ರಾಜಂ ಜಹಿ ಮಾಂ ಮಾ ಚಿರಂ ಕೃಥಾಃ|

07164031c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಸುಕೃತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಗಚ್ಛೇಯಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ರಾಜನ್ ! ಒಂದುವೇಳೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು
ಜಯಿಸು ! ಸಾವಕಾಶಮಾಡಬೇಡ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ನೀನು ಹಾಗೆ
ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಅನೇಕ ಸುಕೃತಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ !

07164032a ಯಾ ತೇ ಶಕ್ತಿರ್ಬಲಂ ಚೈವ ತತ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಯಿ ದರ್ಶಯ|

07164032c ನೇಚ್ಚಾಮೈತದಹಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ವ್ಯಸನಂ ಮಹತ್||

ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿ-ಬಲಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಪ್ರದರ್ಶಿಸು. ಮಿತ್ರರ ಈ ಮಹಾ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ
ನೋಡಲು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ !”

07164033a ಇತ್ಯೇವಂ ವ್ಯಕ್ತಮಾಭಾಷ್ಯ ಪ್ರತಿಭಾಷ್ಯ ಚ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07164033c ಅಭ್ಯಯಾತ್ಕೂರ್ಣಮವ್ಯಗ್ರೋ ನಿರಪೇಕ್ಷೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಹೀಗೆ ಅವ್ಯಗ್ರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ
ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಬೇಗನೇ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164034a ತಮಾಯಾಂತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ತವಾತ್ಮಜಃ|

07164034c ಶರೈಶ್ಚಾವಾಕಿರದ್ರಾಜಂ ಶೈನೇಯಂ ತನಯಸ್ತವ||

ರಾಜನ್ ! ಅವನು ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಶೈನೇಯನನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ತಡೆದನು.

07164035a ತತಃ ಪ್ರವವೃತೇ ಯುದ್ಧಂ ಕುರುಮಾಧವಸಿಂಹಯೋಃ|

07164035c ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕ್ರುದ್ಧಯೋರ್ಘೋರಂ ಯಥಾ ದ್ವಿರದಸಿಂಹಯೋಃ||

ಆಗ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಕುರು-ಮಾಧವಸಿಂಹರೊಡನೆ ಆನೆ-
ಸಿಂಹಗಳ ನಡುವಿನಂತೆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07164036a ತತಃ ಪೂರ್ಣಾಯತೋತ್ಸ್ರಷ್ಟೈಃ ಸಾತ್ವತಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಂ|

07164036c ದುರ್ಯೋಧನಃ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಯದ್ಧಶಭಿನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ||

ಅನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುದ್ಧದುರ್ಮದ ಸಾತ್ವತನನ್ನು
ಪೂರ್ಣಾಯತವಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07164037a ತಂ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಪ್ರತ್ಯವಿದ್ಧತ್ತಥೈವ ದಶಭಿಃ ಶರೈಃ|

07164037c ಪಂಚಾಶತಾ ಪುನಶ್ಚಾಜೌ ತ್ರಿಂಶತಾ ದಶಭಿಶ್ಚ ಹ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ತಿರುಗಿ ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ,
ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ಐವತ್ತು ಮೂವತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು.

07164038a ತಸ್ಯ ಸಂದಧತಶ್ಚೇಷೂನ್ಸಂಹಿತೇಷುಂ ಚ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07164038c ಅಚ್ಚಿನತ್ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತೂರ್ಣಂ ಶರೈಶ್ಚೈವಾಭ್ಯವೀವೃಷತ್||

ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ತಕ್ಷಣವೇ ದುರ್ಯೋಧನನು ಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಬಾಣವನ್ನೂ ಆ ಬಾಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07164039a ಸ ಗಾಢವಿದ್ಧೋ ವ್ಯಥಿತಃ ಪ್ರತ್ಯಪಾಯಾದ್ರಥಾಂತರಂ|

07164039c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ದಾಶಾರ್ಹಶರಪೀಡಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ದಾಶಾರ್ಹನ ಶರ ಪೀಡಿತ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಗಾಡವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ
ನುಸುಳಿಕೊಂಡನು.

07164040a ಸಮಾಶ್ವಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪುನರಭ್ಯಯಾತ್|

07164040c ವಿಸ್ತುಜನ್ನಿಷುಜಾಲಾನಿ ಯುಯುಧಾನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಪುನಃ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು. ಯುಯುಧಾನನ ರಥದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಬಾಣಗಳ
ಜಾಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

07164041a ತಥೈವ ಸಾತ್ಯಕಿರ್ಬಾಣಾನ್ದುರ್ಯೋಧನರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07164041c ಪ್ರತತಂ ವ್ಯಸ್ತುಜದ್ರಾಜಂಸ್ತತ್ಸಂಕುಲಮವರ್ತತ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಕೂಡ ದುರ್ಯೋಧನನ ರಥದ ಮೇಲೆ
ಸತತವಾಗಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಆ ಯುದ್ಧವು
ಸಂಕುಲಯುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

07164042a ತತ್ರೇಷುಭಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣೈಃ ಪತದ್ಭಿಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ|

07164042c ಅಗ್ನೇರಿವ ಮಹಾಕಕ್ಷೇ ಶಬ್ದಃ ಸಮಭವನ್ಮಹಾನ್||

ಅವರಿಬ್ಬರ ಬಾಣಗಳು ಹಾರಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ

ಮಹಾಪೊದೆಯಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿಯು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ
ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮಹಾ ಶಬ್ದವು ಉಂಟಾಯಿತು.

07164043a ತತ್ರಾಭ್ಯಧಿಕಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಧವಂ ರಥಸತ್ತಮಂ|

07164043c ಕ್ಷಿಪ್ರಮಭ್ಯಪತತ್ಕರ್ಣಃ ಪರೀಪ್ಸಂಸ್ತನಯಂ ತವ||

ರಥಸತ್ತಮ ಮಾಧವನ ಕೈ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕರ್ಣನು
ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬೇಗನೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು.

07164044a ನ ತು ತಂ ಮರ್ಷ ಯಾಮಾಸ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07164044c ಅಭ್ಯಯಾತ್ತ್ವ ರಿತಃ ಕರ್ಣಂ ವಿಸೃಜನ್ನಾಯಕಾನ್ಬಹೂನ್||

ಅದನ್ನು ಮಹಾಬಲ ಭೀಮಸೇನನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು
ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಕರ್ಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164045a ತಸ್ಯ ಕರ್ಣಃ ಶಿತಾನ್ಬಾಣಾನ್ಪ್ರತಿಹನ್ಯ ಹಸನ್ನಿವ|

07164045c ಧನುಃ ಶರಾಂಶ್ಚ ಚಿಚ್ಚೇದ ಸೂತಂ ಚಾಭ್ಯಹನಚ್ಚರೈಃ||

ಕರ್ಣನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ತಿರುಗಿ
ಹೊಡೆದನು ಮತ್ತು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಧನುಸ್ಸು-ಶರಗಳನ್ನು
ತುಂಡರಿಸಿ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07164046a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಗದಾಮಾದಾಯ ಪಾಂಡವಃ|

07164046c ಧ್ವಜಂ ಧನುಶ್ಚ ಸೂತಂ ಚ ಸಮ್ಮುದಾರ್ಹವೇ ರಿಪೋಃ||

ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಿಪುವಿನ ಧ್ವಜವನ್ನೂ, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ
ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

07164047a ಅಮೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಕರ್ಣಸ್ತು ಭೀಮಸೇನಮಯುಧ್ಯತ|

07164047c ವಿವಿಧೈರಿಷುಜಾಲೈಶ್ಚ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಅಸಹನಶೀಲ ಕರ್ಣನಾದರೋ ವಿವಿಧ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ನಾನಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಭೀಮಸೇನನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07164048a ಸಂಕುಲೇ ವರ್ತಮಾನೇ ತು ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸುತೋಽಬ್ರವೀತ್|

07164048c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾನ್ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಚ ನರರ್ಷಭಾನ್||

ಈ ರೀತಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸುತನು
ಪಾಂಚಾಲ ನರವ್ಯಾಘ್ರರಿಗೂ ಮತ್ಸ್ಯ ನರರ್ಷಭರಿಗೂ ಹೇಳಿದನು:

07164049a ಯೇ ನಃ ಪ್ರಾಣಾಃ ಶಿರೋ ಯೇ ನೋ ಯೇ ನೋ ಯೋಧಾ ಮಹಾಬಲಾಃ|

07164049c ತ ಏತೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ವಿಷಕ್ತಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ||

“ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಸಮಾನರೂ ಶಿರಾಸಮಾನರೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಮಹಾಬಲ
ಯೋಧ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ರೊಂದಿಗೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

07164050a ಕಿಂ ತಿಷ್ಠತ ಯಥಾ ಮೂಢಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಗತಚೇತಸಃ|

07164050c ತತ್ರ ಗಚ್ಛತ ಯತ್ಕೈತೇ ಯುಧ್ಯಂತೇ ಮಾಮಕಾ ರಥಾಃ||

07164051a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವ ಏವ ಗತಜ್ವರಾಃ|

ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿದವರಂತೆ ಮತ್ತು ಮೂಢರಂತೆ ನಿಂತಿರುವಿರಿ? ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ನನ್ನವರಾದ ಮಹಾರಥರು ಎಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ!

07164051c ಜಯಂತೋ ವಧ್ಯಮಾನಾ ವಾ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಥ||

07164052a ಜಿತ್ವಾ ಚ ಬಹುಭಿಯಂ ಜ್ಞೈರ್ಯಕ್ಷ್ಯಧ್ವಂ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ|

07164052c ಹತಾ ವಾ ದೇವಸಾದ್ಭೂತ್ವಾ ಲೋಕಾನ್ತಾಪ್ಸ್ಯಥ ಪುಷ್ಕಲಾನ್||

ಜಯಗಳಿಸಿಯಾದರೂ ಅಥವಾ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ನಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಗತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಗೆದ್ದರೆ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಿರಂತೆ. ಅಥವಾ ಮಡಿದರೆ ದೇವರೂಪಿಗಳಾಗಿ ಪುಷ್ಕಲ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿರಂತೆ!”

07164053a ತೇ ರಾಜ್ಞಾ ಚೋದಿತಾ ವೀರಾ ಯೋತ್ಸ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07164053c ಚತುರ್ಥಾ ವಹಿನೀಂ ಕೃತ್ವಾ ತ್ವರಿತಾ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಃ||

ರಾಜನಿಂದ ಹೀಗೆ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಮಹಾರಥರು ಯುದ್ಧೋದ್ಯತರಾಗಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07164054a ಪಾಂಚಾಲಾಸ್ತ್ವೇಕತೋ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಘ್ನನ್ನಹುಭಿಃ ಶರೈಃ|

07164054c ಭೀಮಸೇನಪುರೋಗಾಶ್ಚ ಏಕತಃ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಪಾಂಚಾಲರ ಒಂದು ತುಂಡು ಅನೇಕ ಶರಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಭೀಮಸೇನನನ್ನು
ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿತು.

07164055a ಆಸಂಸ್ತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಂ ತ್ರಯೋಽಜಿಹ್ಮಾ ಮಹಾರಥಾಃ|

07164055c ಯಮೌ ಚ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶಂತ ಧನಂಜಯಂ||

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕುಟಿಲರಾಗಿದ್ದ ಮೂವರು ಮಹಾರಥರು - ನಕುಲ,
ಸಹದೇವ ಮತ್ತು ಭೀಮಸೇನರು - ಧನಂಜಯನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು
ಹೇಳಿದರು:

07164056a ಅಭಿದ್ರವಾರ್ಜುನ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕುರೂನ್ಮೋಣಾದಪಾನುದ|

07164056c ತತ ಏನಂ ಹನಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಚಾಲಾ ಹತರಕ್ಷಿಣಂ||

“ಅರ್ಜುನ! ಬೇಗನೆ ಬಾ! ಕುರುಯೋಧರನ್ನು ದ್ರೋಣನಿಂದ
ಬೇರ್ಪಡಿಸು! ಅನಂತರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಪಾಂಚಾಲರು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ!”

07164057a ಕೌರವೇಯಾಂಸ್ತುತಃ ಪಾರ್ಥಃ ಸಹಸಾ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್|

07164057c ಪಾಂಚಾಲಾನೇವ ತು ದ್ರೋಣೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಷ್ಮಪುರೋಗಮಾನ್||

ಕೂಡಲೇ ಪಾರ್ಥನು ಕೌರವೇಯರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.
ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಷ್ಮನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ
ಪಾಂಚಾಲರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು.

07164058a ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ತತೋ ದ್ರೋಣೋಽಪ್ಯಕರೋತ್ಕದನಂ ಮಹತ್|

07164058c ಯಥಾ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರಣೇ ಶಕ್ರೋ ದಾನವಾನಾಂ ಕ್ಷಯಂ ಪುರಾ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಇಂದ್ರನು ಹಿಂದೆ ರಣದಲ್ಲಿ ದಾನವರನ್ನು ಹೇಗೆ
ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನು ಪಾಂಚಾಲರೊಡನೆ ಮಹಾ
ಕದನವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದನು.

07164059a ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಮಹಾರಾಜ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಪರೇ ಯುಧಿ|

07164059c ನಾತ್ರಸಂತ ರಣೇ ದ್ರೋಣಾತ್ಸತ್ತ್ವ ವಂತೋ ಮಹಾರಥಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ದ್ರೋಣನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ
ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸತ್ತ್ವ ವಂತ ಮಹಾರಥ ಪಾಂಚಾಲರು ರಣದಲ್ಲಿ
ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ.

07164060a ವಧ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾರಾಜ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸೃಂಜಯಾಸ್ತಥಾ|

07164060c ದ್ರೋಣಮೇವಾಭ್ಯಯುರ್ಯುಧೇ ಮೋಹಯಂತೋ ಮಹಾರಥಂ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲ-ಸೃಂಜಯರು
ಮೋಹಗೊಂಡಿರುವರೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಮಹಾರಥ
ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07164061a ತೇಷಾಂ ತೂತ್ಸಾದ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಸಮಂತತಃ|

07164061c ಅಭವದ್ಭೈರವೋ ನಾದೋ ವಧ್ಯತಾಂ ಶರಶಕ್ತಿಭಿಃ||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಶರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ
ಪಾಂಚಾಲರ ಭೈರವ ನಾದವು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07164062a ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಪಾಂಚಾಲೇಷು ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07164062c ಉದೀರ್ಯಮಾಣೇ ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರೇ ಪಾಂಡವಾನ್ಭಯಮಾವಿಶತ್||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸೀಳಲ್ಪಟ್ಟು ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ
ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯು
ಆವರಿಸಿತು.

07164063a ದೃಷ್ಟ್ವಾಶ್ವನರಸಂಘಾನಾಂ ವಿಪುಲಂ ಚ ಕ್ಷಯಂ ಯುಧಿ|

07164063c ಪಾಂಡವೇಯಾ ಮಹಾರಾಜ ನಾಶಂಸುರ್ವಿಜಯಂ ತದಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ
ಅಶ್ವ-ನರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ವಿಜಯವು
ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವುಂಟಾಯಿತು.

07164064a ಕಚ್ಚಿದ್ರೋಣೋ ನ ನಃ ಸರ್ವಾನ್ ಕ್ಷಪಯೇತ್ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿತ್|

07164064c ಸಮಿದ್ಧಃ ಶಿಶಿರಾಪಾಯೇ ದಹನ್ಯಕ್ಷಮಿವಾನಲಃ||

“ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯು ಒಣ ಪೊದೆಯನ್ನು
ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವಂತೆ ಪರಮಾಸ್ತ್ರವಿದುವಾದ ದ್ರೋಣನು
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೇ?

07164065a ನ ಚೈನಂ ಸಮ್ಯಗೇ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮರ್ಥಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

07164065c ನ ಚೈನಮರ್ಜುನೋ ಜಾತು ಪ್ರತಿಯುಧ್ಯೇತ ಧರ್ಮವಿತ್||

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥರು

ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮವಿದು ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ದ್ರೋಣನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡುವವನಲ್ಲ!”

07164066a ತ್ರಸ್ತಾನ್ಕುಂತೀಸುತಾನ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಸಾಯಕಪೀಡಿತಾನ್|

07164066c ಮತಿಮಾಂ ಶ್ರೇಯಸೇ ಯುಕ್ತಃ ಕೇಶವೋಽರ್ಜುನಮಬ್ರವೀತ್||

ದ್ರೋಣನ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಭಯಗೊಂಡಿರುವ
ಕುಂತೀಸುತರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ
ಮತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೇಶವನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07164067a ನೈಷ ಯುದ್ಧೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಜೇತುಂ ಶಕ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ|

07164067c ಅಪಿ ವೃತ್ರಹಣಾ ಯುದ್ಧೇ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ||

-ಈ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪನನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಿಂದ
ಜಯಿಸಲು ವೃತ್ರಹರ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07164068a ಆಸ್ಥೀಯತಾಂ ಜಯೇ ಯೋಗೋ ಧರ್ಮಮತ್ಸೃಜ್ಯ ಪಾಂಡವ|

07164068c ಯಥಾ ವಃ ಸಮ್ಯುಗೇ ಸರ್ವಾನ್ ಹನ್ಯಾದ್ರುಕ್ಮವಾಹನಃ||

ಪಾಂಡವ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ನಾವು ಜಯವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಬೇಕು ಅಥವಾ ರುಕ್ಮವಾಹನ
ದ್ರೋಣನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

07164069a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಿ ಹತೇ ನೈಷ ಯುಧ್ಯೇದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ|

07164069c ತಂ ಹತಂ ಸಮ್ಯುಗೇ ಕಶ್ಚಿದಸ್ಮೈ ಶಂಸತು ಮಾನವಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದರೆ ಇವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹತನಾದನೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲಿ!”

07164070a ಏತನ್ನಾರೋಚಯದ್ರಾಜನ್ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07164070c ಅನ್ಯೇ ತ್ವರೋಚಯನ್ಸರ್ವೇ ಕೃಚ್ಛೇಣ ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ರಾಜನ್! ಇದು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೇರೆಯವರೆಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತರು.

07164071a ತತೋ ಭೀಮೋ ಮಹಾಬಾಹುರನೀಕೇ ಸ್ವೇ ಮಹಾಗಜಂ|

07164071c ಜಘಾನ ಗದಯಾ ರಾಜನ್ನಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಿತ್ಯುತ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮನು ತನ್ನದೇ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಗಜವನ್ನು ಗದೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07164072a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಸವ್ರೀಡಮುಪೇತ್ಯ ದ್ರೋಣಮಾಹವೇ|

07164072c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಹತ ಇತಿ ಶಬ್ದಮುಚ್ಛಿಶ್ಚ ಕಾರ ಹ||

ಭೀಮಸೇನನಾದರೋ ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತನಾಗಿಯೇ ಆಹವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ಸಮೀಪ ಹೋಗಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದನು.

07164073a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೇತಿ ಹಿ ಗಜಃ ಖ್ಯಾತೋ ನಾಮ್ನಾ ಹತೋಽಭವತ್ |

07164073c ಕೃತ್ವಾ ಮನಸಿ ತಂ ಭೀಮೋ ಮಿಥ್ಯಾ ವ್ಯಾಹೃತವಾಂಸ್ತದಾ ||

ಏಕೆಂದರೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತ ಆನೆಯೊಂದು ಹತವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಭೀಮನು ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದ್ದನು.

07164074a ಭೀಮಸೇನವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೋಣಸ್ತತ್ಪರಮಪ್ರಿಯಂ|

07164074c ಮನಸಾ ಸನ್ನಗಾತ್ರೋಽಭೂದ್ಯಥಾ ಸೈಕತಮಂಭಸಿ||

ಭೀಮಸೇನನ ಆ ಪರಮ ಅಪ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದ್ರೋಣನ ಶರೀರವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮರಳು ಕದಡಿಹೋಗುವಂತೆ ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

07164075a ಶಂಕಮಾನಃ ಸ ತನ್ನಿಥ್ಯಾ ವೀರ್ಯಜ್ಞಃ ಸ್ವಸುತಸ್ಯ ವೈ|

07164075c ಹತಃ ಸ ಇತಿ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ನೈವ ಧೈರ್ಯಾದಕಂಪತ||

ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನು ಅದೊಂದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಶಂಕಿಸಿದನು. ಅವನು ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07164076a ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚೇತನಾಂ ದ್ರೋಣಃ ಕ್ಷಣೇನೈವ ಸಮಾಶ್ವಸತ್|

07164076c ಅನುಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪುತ್ರಮವಿಷಹ್ಯಮರಾತಿಭಿಃ||

ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಮರರೂ ಎದುರಿಸಲಾರರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ದ್ರೋಣನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ವಾಸನೆಹೊಂದಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡನು.

07164077a ಸ ಪಾರ್ಷ್ವತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಜಿಘಾಂಸುರ್ಮೃತ್ಯುಮಾತ್ಮನಃ|

07164077c ಅವಾಕಿರತ್ಸಹಸ್ರೇಣ ತೀಕ್ಷ್ಣಾನಾಂ ಕಂಕಪತ್ರಿಣಾಂ||

ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪನಾಗಿದ್ದ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ

ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕಂಕಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಮುಚ್ಚಿದನು.

07164078a ತಂ ವೈ ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ನರರ್ಷಭಾಃ|

07164078c ತಥಾ ಚರಂತಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸರ್ವತೋ ವ್ಯಕಿರಂ ಶರೈಃ||

ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ
ಪಾಂಚಾಲ ನರರ್ಷಭರು ಶರಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದರು.

07164079a ತತಃ ಪ್ರಾದುಷ್ಯರೋದ್ಧ್ರೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಂ ಪರಂತಪಃ|

07164079c ವಧಾಯ ತೇಷಾಂ ಶೂರಾಣಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಮಮರ್ಷಿತಃ||

ಆಗ ಕೋಪಗೊಂಡ ಪರಂತಪ ದ್ರೋಣನು ಆ ಪಾಂಚಾಲಶೂರರ
ವಧೆಗೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದನು.

07164080a ತತೋ ವ್ಯರೋಚತ ದ್ರೋಣೋ ವಿನಿಘ್ನನ್ನರ್ವಸೋಮಕಾನ್|

07164080c ಶಿರಾಂಸ್ಯಪಾತಯಚ್ಚಾಪಿ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07164080e ತಥೈವ ಪರಿಘಾಕಾರಾನ್ಬಾಹುನ್ಮನಕಭೂಷಣಾನ್||

ಆಗ ಸರ್ವ ಸೋಮಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ದ್ರೋಣನು ವಿರಾಜಿಸಿದನು.
ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲರ ಶಿರಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ಕನಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ಪರಿಘಾಕಾರದ ಅನೇಕ ಬಾಹುಗಳೂ
ಉರುಳಿದವು.

07164081a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07164081c ಮೇದಿನ್ಯಾಮನ್ವಕೀರ್ಯಂತ ವಾತನುನ್ನಾ ಇವ ದ್ರುಮಾಃ||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರ್ಥಿವರು
ಚಂಡಮಾರುತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿ
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

07164082a ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ಪತತಾಂ ಹಯೌಘಾನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07164082c ಅಗಮ್ಯರೂಪಾ ಪೃಥಿವೀ ಮಾಂಸಶೋಣಿತಕರ್ದಮಾ||

ಭಾರತ ! ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆನೆಗಳ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ
ರಣಭೂಮಿಯು ಮಾಂಸ-ರಕ್ತ-ಮಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಅಗಮ್ಯರೂಪವಾಗಿ
ತೋರಿತು.

07164083a ಹತ್ವಾ ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾನ್ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ರಥವ್ರಜಾನ್|

07164083c ಅತಿಷ್ಠದಾಹವೇ ದ್ರೋಣೋ ವಿಧೂಮೋಽಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್||

ರಥಾರೂಢರಾಗಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ
ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07164084a ತಥೈವ ಚ ಪುನಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07164084c ವಸುದಾನಸ್ಯ ಭಲ್ಲೇನ ಶಿರಃ ಕಾಯಾದಪಾಹರತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರುದ್ಧ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ಪುನಃ ಭಲ್ಲದಿಂದ
ವಸುದಾನನ ಶಿರವನ್ನು ಶರೀರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿದನು.

07164085a ಪುನಃ ಪಂಚಶತಾನ್ಮತ್ಯಾನ್ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಾಂಶ್ಚ ಸೃಂಜಯಾನ್|

07164085c ಹಸ್ತಿನಾಮಯುತಂ ಹತ್ವಾ ಜಘಾನಾಶ್ವಾಯುತಂ ಪುನಃ||

ಪುನಃ ಅವನು ಐದುನೂರು ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನೂ, ಆರುಸಾವಿರ
ಸೃಂಜಯರನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07164086a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಭಾವಾಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಮವಸ್ಥಿತಂ|

07164086c ಋಷಯೋಽಭ್ಯಾಗಮಂಸ್ತೂರ್ಣಂ ಹವ್ಯವಾಹಪುರೋಗಮಾಃ||

07164087a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಜಮದಗ್ನಿಭಾರದ್ವಾಜೋಽಥ ಗೌತಮಃ|

07164087c ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಶ್ಯಪೋಽತ್ರಿಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ನಿನೀಷವಃ||

07164088a ಸಿಕತಾಃ ಪೃಶ್ನಯೋ ಗರ್ಗಾ ಬಾಲಖಿಲ್ಯಾ ಮರೀಚಿಪಾಃ|

07164088c ಭೃಗವೋಽಪ್ಪಿರಸಶ್ಚೈವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಹವ್ಯವಾಹನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅವನ ಬಳಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ,
ಜಮದಗ್ನಿ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಗೌತಮ, ವಸಿಷ್ಠ, ಕಶ್ಯಪ, ಅತ್ರಿ, ಸಿಕತರು,
ಪೃಶ್ನರು, ಗರ್ಗರು, ವಾಲಖಿಲ್ಯರು, ಮರೀಚಿಪರು, ಭೃಗುವಂಶಜರು,
ಅಂಗಿರಸರು, ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ
ಆಗಮಿಸಿದರು.

07164089a ತ ಏನಮಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣಮಾಹವಶೋಭಿನಂ|

07164089c ಅಧರ್ಮತಃ ಕೃತಂ ಯುದ್ಧಂ ಸಮಯೋ ನಿಧನಸ್ಯ ತೇ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಶೋಭಾಯಮಾನ ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ನೀನು ಅಧರ್ಮತಃ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ನಿಧನದ ಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿದೆ.

07164090a ನ್ಯಸ್ಯಾಯುಧಂ ರಣೇ ದ್ರೋಣ ಸಮೇತ್ಯಾಸ್ಮಾನವಸ್ಥಿತಾನ್|

07164090c ನಾತಃ ಕ್ರೂರತರಂ ಕರ್ಮ ಪುನಃ ಕರ್ತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ||

ದ್ರೋಣ! ಆಯುಧವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡು! ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡು! ಈ ಕ್ರೂರತರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ!

07164091a ವೇದವೇದಾಂಗವಿದುಷಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಸ್ಯ ಚ|

07164091c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಶೇಷೇಣ ತವೈತನ್ನೋಪಪದ್ಯತೇ||

ವೇದ-ವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತನಾಗಿರುವೆ. ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಪರಾಯಣನಾಗಿರುವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿರುವೆ! ನಿನ್ನಂತವನಿಗೆ ಈ ವಿನಾಶಕಾರ್ಯವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07164092a ನ್ಯಸ್ಯಾಯುಧಮಮೋಘೇಷೋ ತಿಷ್ಠ ವರ್ತ್ಮನಿ ಶಾಶ್ವತೇ|

07164092c ಪರಿಪೂರ್ಣಶ್ಚ ಕಾಲಸ್ತೇ ವಸ್ತುಂ ಲೋಕೇಽದ್ಯ ಮಾನುಷೇ||

ಅಮೋಘ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ! ಆಯುಧವನ್ನು ತೊರೆ!

ಶಾಶ್ವತದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿರಿಸು. ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಾಸದ ಕಾಲವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.”

07164093a ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಮಸೇನವಚಶ್ಚ ತತ್|

07164093c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಣೇ ಸ ವಿಮನಾಭವತ್||

ಅವರ ಈ ಮಾತನ್ನೂ ಭೀಮಸೇನನ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವನು ರಣದಿಂದ ವಿಮನಸ್ಕನಾದನು.

07164094a ಸ ದಹ್ಯಮಾನೋ ವ್ಯಥಿತಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ|

07164094c ಅಹತಂ ವಾ ಹತಂ ವೇತಿ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸುತಮಾತ್ಮನಃ||

ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಸುಮಹಾತ್ಮನು “ಅವನು ಹತನಾದನೇ ಅಥವಾ ಹತನಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

07164095a ಸ್ಥಿರಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಹಿ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನ ಪಾರ್ಥೋ ವಕ್ಷ್ಯತೇಽನೃತಂ|

07164095c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮೈಶ್ವರ್ವರ್ಯಾರ್ಥೇ ಕಥಂ ಚನ||

ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರ್ಥನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆದರೂ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾದರೂ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದ್ರೋಣನ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

07164096a ತಸ್ಮಾತ್ತಂ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ನಾನ್ಯಂ ಕಂ ಚಿದ್ವಿಶೇಷತಃ|

07164096c ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಸ್ಯ ಹಿ ಸತ್ಯಾಶಾ ಬಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಪಾಂಡವೇ||

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳದೇ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಾಂಡವನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿದನು.

07164097a ತತೋ ನಿಷ್ಪಾಂಡವಾಮುವೀಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಂ ಯುಧಾಂ ಪತಿಂ|

07164097c ದ್ರೋಣಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧರ್ಮರಾಜಂ ಗೋವಿಂದೋ ವ್ಯಥಿತೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ಸೇನಾಪತಿ ದ್ರೋಣನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿಷ್ಪಾಂಡವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ಗೋವಿಂದನು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07164098a ಯದ್ಯರ್ಥ ದಿವಸಂ ದ್ರೋಣೋ ಯುಧ್ಯತೇ ಮನ್ಯುಮಾಸ್ಥಿತಃ|

07164098c ಸತ್ಯಂ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ಸೇನಾ ವಿನಾಶಂ ಸಮುಪೈಷ್ಯತಿ||

“ಒಂದುವೇಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧದಿವಸ ದ್ರೋಣನು ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗೆ ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07164099a ಸ ಭವಾಂಸ್ತ್ರಾತು ನೋ ದ್ರೋಣಾತ್ಸತ್ಯಾಜ್ಞಾ ಯೋಽನೃತಂ ಭವೇತ್|

07164099c ಅನೃತಂ ಜೀವಿತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವದನ್ನ ಸ್ಪೃಶ್ಯತೇಽನೃತೈಃ||

ನೀನೀಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದ್ರೋಣನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಚನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಳ್ಳುಮಾತೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡಿದ ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳಾಡಿದವನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

07164100a ತಯೋಃ ಸಂವದತೋರೇವಂ ಭೀಮಸೇನೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ|

07164100c ಶ್ರುತ್ವೈವ ತಂ ಮಹಾರಾಜ ವಧೋಪಾಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಭೀಮಸೇನನೂ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ವಧೋಪಾಯವನ್ನು ನಾನೂ ಕೇಳಿದೆ.

07164101a ಗಾಹಮಾನಸ್ಯ ತೇ ಸೇನಾಂ ಮಾಲವಸ್ಯೇಂದ್ರವರ್ಮಣಃ|

07164101c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಗಜಃ ಶಕ್ರಗಜೋಪಮಃ||

07164102a ನಿಹತೋ ಯುಧಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ತತೋಽಹಂ ದ್ರೋಣಮಬ್ರುವಂ|

07164102c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಹತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಿವರ್ತಸ್ವಾಹವಾದಿತಿ||

ಆಗ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ, ಮಾಲವರಾಜ ಇಂದ್ರವರ್ಮನ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಆನೆಯನ್ನು ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ, ದ್ರೋಣನಿಗೆ “ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗು !” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

07164103a ನೂನಂ ನಾಶ್ರದ್ಧಧದ್ವಾಕ್ಯಮೇಷ ಮೇ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ|

07164103c ಸ ತ್ವಂ ಗೋವಿಂದವಾಕ್ಯಾನಿ ಮಾನಯಸ್ವ ಜಯೈಷಿಣಃ||

ಆದರೆ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ನೀನು ಗೋವಿಂದನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೋ !

07164104a ದ್ರೋಣಾಯ ನಿಹತಂ ಶಂಸ ರಾಜಂ ಶಾರದ್ವತೀಸುತಂ|

07164104c ತ್ವಯೋಕ್ತೋ ನೈಷ ಯುಧೈತ ಜಾತು ರಾಜನ್ದ್ವಿ ಜರ್ಷಭಃ|

07164104e ಸತ್ಯವಾನ್ ಹಿ ನೃಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ಭವಾನ್ಭ್ಯಾ ತೋ ಜನಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್ ! ಶಾರದ್ವತೀ ಸುತನು ಹತನಾದನೆಂದು ದ್ರೋಣನಿಗೆ ಹೇಳು.

ರಾಜನ್ ! ಇದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ ನಂತರ ಆ ದ್ವಿಜರ್ಷಭನು

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಜನಾಧಿಪ !

ನರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸತ್ಯವಾನನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ !”

07164105a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಃ|

07164105c ಭಾವಿತ್ವಾಚ್ಚ ಮಹಾರಾಜ ವಕ್ತುಂ ಸಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಿಂದ

ಪ್ರಚೋದಿತನಾಗಿ ಅವನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು.

07164106a ತಮತಥ್ಯಭಯೇ ಮಗ್ನೋ ಜಯೇ ಸಕ್ತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07164106c ಅವ್ಯಕ್ತಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ ಹತಃ ಕುಂಜರ ಇತ್ಯುತ||

ಅದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಭಯಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆದರೆ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ

ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ

“ಹತಃ ಕುಂಜರ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07164107a ತಸ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ರಥಃ ಪೃಥ್ವಾಶ್ಚ ತುರಂಗುಲ ಉತ್ತರಃ|

07164107c ಬಭೂವೈವಂ ತು ತೇನೋಕ್ತೇ ತಸ್ಯ ವಾಹಾಸ್ಪೃಶನ್ಮಹೀಂ||

ಅದರ ಮೊದಲು ಅವನ ರಥವು ಭೂಮಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಗುಲ
ಮೇಲಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು
ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವು.

07164108a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾತ್ಮ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೋಣೋ ಮಹಾರಥಃ|

07164108c ಪುತ್ರವ್ಯಸನಸಂತಪ್ತೋ ನಿರಾಶೋ ಜೀವಿತೇಽಭವತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನಾದರೋ
ಪುತ್ರವ್ಯಸನದಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶನಾದನು.

07164109a ಆಗಸ್ಯ ತಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07164109c ಋಷಿವಾಕ್ಯಂ ಚ ಮನ್ವಾನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ನಿಹತಂ ಸುತಂ||

07164110a ವಿಚೇತಾಃ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ|

07164110c ಯೋದ್ಧಂ ನಾಶಕ್ಷುವದ್ರಾಜನ್ಯಥಾಪೂರ್ವಮರಿಂದಮ||

ರಾಜನ್! ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತಾನು ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಿದ್ದೇನೆಂಬ
ಋಷಿವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಗನು ಹತನಾದನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ
ಅರಿಂದಮ ದ್ರೋಣನು ವಿಚೇತನನಾಗಿ, ಪರಮ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ,
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನೋಡದೇ, ಹಿಂದಿನಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು
ಅಶಕ್ಯನಾದನು.

07164111a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಂ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಸಂ|

07164111c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸಮಾದ್ರವತ್||

ಅವನು ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಶೋಕದಿಂದ

ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ
ಮಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164112a ಯ ಇಷ್ಟಾ ಮನುಜೇಂದ್ರೇಣ ದ್ರುಪದೇನ ಮಹಾಮಖೇ|

07164112c ಲಬ್ಧೋ ದ್ರೋಣವಿನಾಶಾಯ ಸಮಿದ್ಧಾದ್ಧವ್ಯವಾಹನಾತ್||

07164113a ಸ ಧನುರ್ಜ್ಯೋತ್ರಮಾದಾಯ ಘೋರಂ ಜಲದನಿಸ್ವನಂ|

07164113c ದೃಢಜ್ಯಮಜರಂ ದಿವ್ಯಂ ಶರಾಂಶ್ಚಾಶೀವಿಷೋಪಮಾನ್||

07164114a ಸಂದಧೇ ಕಾರ್ಮುಕೇ ತಸ್ಮಿಂ ಶರಮಾಶೀವಿಷೋಪಮಂ|

07164114c ದ್ರೋಣಂ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪಾಂಚಾಲೈಃ ಮಹಾಜ್ವಾಲಮಿವಾನಲಂ||

ಯಾರನ್ನು ಮನುಜೇಂದ್ರ ದ್ರುಪದನು ಮಹಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಮಿತ್ತನ್ನು
ಹಾಕಿ ಹವ್ಯವಾಹನಿಂದ ದ್ರೋಣನ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದನೋ ಆ
ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಘೋರ ಮೋಡದಂತೆ ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವ ಬಿಗಿಯಾದ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಸರ್ಪದ ವಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ದಿವ್ಯ ಅಜರ ದೃಢ
ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿರುವ ಬಾಣವನ್ನು ಆ ಕಾರ್ಮುಕಕ್ಕೆ
ಹೂಡಿ, ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿದನು.

07164115a ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ಶರಸ್ಯಾಸೀದ್ಧನುರ್ಜ್ಯಾಮಂಡಲಾಂತರೇ|

07164115c ದ್ರೋತತೋ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ಘನಾಂತೇ ಪರಿವೇಶಿನಃ||

ಮಂಡಲಾಕಾರದ ಶಿಂಜಿನಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಶರದ ರೂಪವು
ಛಲಿಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07164116a ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ಪರಾಮೃಷ್ಟಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ತದ್ಧನುಃ|

07164116c ಅಂತಕಾಲಮಿವ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮೇನಿರೇ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸೈನಿಕಾಃ||

ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಸೈನಿಕರು ಅಂತಕಾಲವು ಬಂದೊದಗಿತು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡರು.

07164117a ತಮಿಷುಂ ಸಂಹಿತಂ ತೇನ ಭಾರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07164117c ದೃಷ್ಟ್ವಾಮನ್ಯತ ದೇಹಸ್ಯ ಕಾಲಪರ್ಯಾಯಮಾಗತಂ||

ಆ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭಾರದ್ವಾಜನು ತನ್ನ ದೇಹದ ಕಾಲಾವಧಿಯು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು.

07164118a ತತಃ ಸ ಯತ್ನಮಾತಿಷ್ಠದಾಚಾರ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ವಾರಣೇ|

07164118c ನ ಚಾಸ್ಯಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ನಹಾತ್ಮನಃ||

ಆಗ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಆಚಾರ್ಯನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಯಾವ ಅಸ್ತ್ರಗಳೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

07164119a ತಸ್ಯ ತ್ವಹಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಕ್ಷಪಾ ಚೈಕಾಸ್ಯತೋ ಗತಾ|

07164119c ತಸ್ಯ ಚಾಹ್ನಸ್ತ್ರಿಭಾಗೇನ ಕ್ಷಯಂ ಜಗ್ಮುಃ ಪತತ್ರಿಣಃ||

ದ್ರೋಣನು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಒಂದೇಸಮನೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾತ್ರಿಯ ಮೂರು ಭಾಗಗಳು

ಮುಗಿದುಹೋದುದರಿಂದ ಅವನ ಬಾಣಗಳೂ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದವು.

07164120a ಸ ಶರಕ್ಷಯಮಾಸಾದ್ಯ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಚಾರ್ದಿತಃ|

07164120c ವಿವಿಧಾನಾಂ ಚ ದಿವ್ಯಾನಾಮಸ್ತ್ರಾಣಾಮಪ್ರಸನ್ನತಾಂ||

ಅವನ ಬಾಣಗಳು ಮುಗಿದುಹೋಗಿರಲು, ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ
ಪೀಡಿತನಾಗಿರಲು, ವಿವಿಧ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07164121a ಉತ್ರಷ್ಟುಕಾಮಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಪ್ರವಾಕ್ಯಾಭಿಚೋದಿತಃ|

07164121c ತೇಜಸಾ ಪ್ರೇರ್ಯಮಾಣಶ್ಚ ಯುಯುಧೇ ಸೋಽತಿಮಾನುಷಂ||

ಋಷಿಗಳ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಅವನು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಲು ಬಯಸಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಅತಿಮಾನುಷ
ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದಂತಾದನು.

07164122a ಅಥಾನ್ಯತ್ಸ ಸಮಾದಾಯ ದಿವ್ಯಮಾಂಗಿರಸಂ ಧನುಃ|

07164122c ಶರಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಾಭಾನ್ಫಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಯೋಧಯತ್||

ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅನ್ಯ ದಿವ್ಯ ಆಂಗಿರಸ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತು
ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

07164123a ತತಸ್ತಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಸಮವಾಕಿರತ್|

07164123c ವ್ಯಶಾತಯಚ್ಚ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮರ್ಷಣಃ||

ಆಗ ಪರಮಕೃದ್ಧನಾದ ಆ ಅಮರ್ಷಣನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಮಹಾ ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07164124a ತಂ ಶರಂ ಶತಧಾ ಚಾಸ್ಯ ದ್ರೋಣಶ್ಚಿಚ್ಛೇದ ಸಾಯಕೈಃ|

07164124c ಧ್ವಜಂ ಧನುಶ್ಚ ನಿಶಿತೈಃ ಸಾರಥಿಂ ಚಾಪ್ಯಪಾತಯತ್||

ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಶರವನ್ನು ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ನೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವನ್ನು, ಧನುಸ್ಸನ್ನೂ, ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದನು.

07164125a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಪ್ರಹಸ್ಯಾನ್ಯತ್ಪುನರಾದಾಯ ಕಾರ್ಮುಕಂ|

07164125c ಶಿತೇನ ಚೈನಂ ಬಾಣೇನ ಪ್ರತ್ಯವಿಧ್ಯತ್ ನಾಂತರೇ||

ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಮುಕವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಶಿತ ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದನು.

07164126a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಸಂಭ್ರಾಂತ ಇವ ಸಮ್ಯಗೇ|

07164126c ಭಲ್ಲೇನ ಶಿತಧಾರೇಣ ಚಿಚ್ಛೇದಾಸ್ಯ ಮಹದ್ಧನುಃ||

ಅದರಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡರೂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ದ್ರೋಣನು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೇ ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಹರಿತ ಭಲ್ಲದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಹಾಧನುಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು.

07164127a ಯಚ್ಚಾಸ್ಯ ಬಾಣಂ ವಿಕೃತಂ ಧನೂಂಷಿ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07164127c ಸರ್ವಂ ಸಂಚಿದ್ಯ ದುರ್ಧರ್ಷೋ ಗದಾಂ ಖಡ್ಗಮಥಾಪಿ ಚ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದುರ್ಧರ್ಷ ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಗದೆ ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07164128a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ತತೋಽವಿಧ್ಯನ್ನವಭಿನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07164128c ಜೀವಿತಾಂತಕರೈಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರುದ್ಧರೂಪಂ ಪರಂತಪಃ||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧ ಪರಂತಪನು ಕ್ರುದ್ಧರೂಪ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಜೀವವನ್ನು
ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಅವನನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

07164129a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಥಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ಸ್ವ ರಥಾಶ್ವೈರ್ಮಹಾರಥಃ|

07164129c ಅಮಿಶ್ರಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಮುದೀರಯನ್||

ಆಗ ಮಹಾರಥ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ರಥ-ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನ ರಥ-
ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ತಾಗಿಸಿ ಬೆರೆಸಿದನು.

07164130a ತೇ ಮಿಶ್ರಾ ಬಹ್ವಶೋಭಂತ ಜವನಾ ವಾತರಂಹಸಃ|

07164130c ಪಾರಾವತಸವರ್ಣಾಶ್ಚ ಶೋಣಾಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ವಾಯುವೇಗವುಳ್ಳ ಕಪೋತಬಣ್ಣದ ಅವನ ಕುದುರೆಗಳು
ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ದ್ರೋಣನ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆದು ಬಹಳವಾಗಿ
ಶೋಭಿಸಿದವು.

07164131a ಯಥಾ ಸವಿದ್ಯುತೋ ಮೇಘಾ ನದಂತೋ ಜಲದಾಗಮೇ|

07164131c ತಥಾ ರೇಜುರ್ಮಹಾರಾಜ ಮಿಶ್ರಿತಾ ರಣಮೂರ್ಧನಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮಿಂಚಿನೊಡನೆ
ಮೋಡಗಳು ಗುಡುಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ
ರಾಜಿಸಿದವು.

07164132a ಈಷಾಬಂಧಂ ಚಕ್ರಬಂಧಂ ರಥಬಂಧಂ ತಥೈವ ಚ|

07164132c ಪ್ರಣಾಶಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸ ದ್ವಿಜಃ||

ದ್ವಿಜ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ದ್ರೋಣನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಈಷಾಬಂಧವನ್ನೂ,
ಚಕ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಮತ್ತು ರಥಬಂಧವನ್ನೂ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು.

07164133a ಸ ಚಿನ್ನಧನ್ವಾ ವಿರಥೋ ಹತಾಶ್ವೋ ಹತಸಾರಥಿ|

07164133c ಉತ್ತಮಾಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಗದಾಂ ವೀರಃ ಪರಾಮೃಶತ್||

ಧನುಸ್ಸು ತುಂಡಾಗಲು, ಅಶ್ವ-ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ವಿರಥನಾದ ವೀರ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಪರಮ ಕಂಟಕಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ,
ಉತ್ತಮ ಗದೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

07164134a ತಾಮಸ್ಯ ವಿಶಿಖ್ರೇಕ್ಷ್ಮೀಃ ಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣಾಂ ಮಹಾರಥಃ|

07164134c ನಿಜಘಾನ ಶರೈರ್ದ್ರೋಣಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||

ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಕ್ರುದ್ಧ ಮಹಾರಥ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ ದ್ರೋಣನು
ತ್ವರೆಮಾಡಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಶಿಖ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07164135a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ನರವ್ಯಾಘ್ರೋ ದ್ರೋಣೇನ ನಿಹತಾಂ ಶರೈಃ|

07164135c ವಿಮಲಂ ಖಿಡ್ಗಮಾದತ್ತ ಶತಚಂದ್ರಂ ಚ ಭಾನುಮತಃ||

ಗದೆಯು ದ್ರೋಣನ ಶರಗಳಿಂದ ನಾಶವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ
ನರವ್ಯಾಪ್ತನು ಹೊಳೆಯುವ ಖಿಡ್ಗವನ್ನೂ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ
ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07164136a ಅಸಂಶಯಂ ತಥಾಭೂತೇ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಸಾಧ್ವಮನ್ಯತ|

07164136c ವಧಮಾಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಮಹಾತ್ಮ ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯನ ವಧೆಯ ಕಾಲವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದನು.

07164137a ತತಃ ಸ್ವರಥನೀಡಸ್ಥಃ ಸ್ವರಥಸ್ಯ ರಥೇಷಯಾ|

07164137c ಅಗಚ್ಚ ದಸಿಮುದ್ಯಮ್ಯ ಶತಚಂದ್ರಂ ಚ ಭಾನುಮತಃ||

ಆಗ ತನ್ನ ರಥದ ಈಷಾದಂಡದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತನ್ನ ರಥದ
ನೀಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಖಿಡ್ಗ ಮತ್ತು
ಗುರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸತೊಡಗಿದನು.

07164138a ಚಿಕೀರ್ಷುರ್ದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋ ಮಹಾರಥಃ|

07164138c ಇಯೇಷ ವಕ್ಷೋ ಭೇತ್ತುಂ ಚ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಮಹಾರಥ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಎದೆಯನ್ನು
ಸೀಳುವಂತಹ ದುಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದನು.

07164139a ಸೋಽತಿಷ್ಠದ್ಯುಗಮಧ್ಯೇ ವೈ ಯುಗಸಮ್ನಹನೇಷು ಚ|

07164139c ಶೋಣಾನಾಂ ಜಘನಾರ್ಥೇಷು ತತ್ಸೈನ್ಯಾಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಒಮ್ಮೆ ನೊಗದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡುತ್ತಾ,
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೊಗದ ಬಂಧನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುನಃ ದ್ರೋಣನ
ಕುದುರೆಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ
ಸೇನೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದವು.

07164140a ತಿಷ್ಠತೋ ಯುಗಪಾಲೀಷು ಶೋಣಾನಪ್ಯಧಿತಿಷ್ಠತಃ|

07164140c ನಾಪಶ್ಯದಂತರಂ ದ್ರೋಣಸ್ತದದ್ಭುತಮಿವಾಭವತ್||

ನೊಗದ ಮೇಲಿದ್ದಾನೋ ಕುದುರೆಗಳ ಹಿಂದಿದ್ದಾನೋ ಎಂದು
ದ್ರೋಣನಿಗೂ ತೋರದಂತಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವೇ
ನಡೆಯಿತು.

07164141a ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಶೈನಸ್ಯ ಚರತೋ ಯಥೈವಾಮಿಷಗೃದ್ಧಿನಃ|

07164141c ತದ್ವದಾಸೀದಭೀಸಾರೋ ದ್ರೋಣಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೋ ರಣೇ||

ಮಾಂಸದ ತುಂಡಿಗಾಗಿ ಗಿಡಗವು ಹೇಗೆ ಶೀಘ್ರಾತಿಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಹಾರಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು
ರಣದಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

07164142a ತಸ್ಯಾಶ್ವಾನ್ರಥಶಕ್ತ್ಯಾಸೌ ತದಾ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪರಾಕ್ರಮೀ|

07164142c ಸರ್ವಾನೇಕೈಕಶೋ ದ್ರೋಣಃ ಕಪೋತಾಭಾನಜೀಘನತ್||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪರಾಕ್ರಮೀ ದ್ರೋಣನು ರಥಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಕಪೋತವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07164143a ತೇ ಹತಾ ನ್ಯಪತನ್ಛೂಮೌ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ|

07164143c ಶೋಣಾಶ್ಚ ಪರ್ಯಮುಚ್ಯಂತ ರಥಬಂಧಾದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವನಿಂದ ಹತವಾಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಕುದುರೆಗಳು ಭೂಮಿಗುರುಳಿದವು. ದ್ರೋಣನ ಕೆಂಪು ಕುದುರೆಗಳೂ ರಥಬಂಧನದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡವು.

07164144a ತಾನ್ ಹಯಾನ್ನಿಹತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ವಿಜಾಗ್ರ್ಯೇಣ ಸ ಪಾರ್ಷತಃ|

07164144c ನಾಮೃಷ್ಯತ ಯುಧಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿರ್ಮಹಾರಥಃ||

ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳು ದ್ವಿಜಾಗ್ರನಿಂದ ಹಾಗೆ ಹತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರ್ಷತ ಯೋಧರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾರಥ ಯಾಜ್ಞಸೇನಿಯು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

07164145a ವಿರಥಃ ಸ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ಖಿಡ್ಗಂ ಖಿಡ್ಗಭೃತಾಂ ವರಃ|

07164145c ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಪತದ್ರಾಜನ್ವೈನತೇಯ ಇವೋರಗಂ||

ರಾಜನ್! ವಿರಥನಾಗಿ ಆ ಖಿಡ್ಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸರ್ಪವನ್ನು ವೈನತೇಯ ಗರುಡನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07164146a ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ಬಭೌ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಜಿಘಾಂಸತಃ|

07164146c ಯಥಾ ರೂಪಂ ಪರಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋರ್ವಧೇ||

ರಾಜನ್! ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಹೊರಟ ಅವನ ರೂಪವು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಧೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮ ರೂಪವು ಹೇಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

07164147a ಸೋಽಚರದ್ವಿವಿಧಾನ್ಮಾಗಾನ್ವ ಕಾರಾನೇಕವಿಂಶತಿಂ|

07164147c ಭ್ರಾಂತಮುದ್ಭ್ರಾಂತಮಾವಿದ್ಧಮಾಪ್ಲುತಂ ಪ್ರಸೃತಂ ಸೃತಂ||

07164148a ಪರಿವೃತ್ತಂ ನಿವೃತ್ತಂ ಚ ಖಡ್ಗಂ ಚರ್ಮ ಚ ಧಾರಯನ್|

07164148c ಸಂಪಾತಂ ಸಮುದೀರ್ಣಂ ಚ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ||

ಆಗ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪ್ರಕಾರದ ಖಡ್ಗಪ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು: ಭ್ರಾಂತ, ಉದ್ಭ್ರಾಂತ, ಆವಿದ್ಧ, ಆಪ್ಲುತ, ಪ್ರಸೃತ, ಸೃತ, ಪರಿವೃತ್ತ, ನಿವೃತ್ತ ಸಂಪಾತ, ಸಮುದೀರ್ಣ, ಭಾರತ, ಕೌಶಿಕ, ಸಾತ್ವತ.

07164149a ತತಃ ಶರಸಹಸ್ರೇಣ ಶತಚಂದ್ರಮಪಾತಯತ್|

07164149c ಖಡ್ಗಂ ಚರ್ಮ ಚ ಸಂಬಾಧೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಸ ದ್ವಿಜಃ||

ಆಗ ದ್ವಿಜನು ಸಹಸ್ರ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನೂರುಚಂದ್ರರ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಕೆಡವಿದನು.

07164150a ತೇ ತು ವೈತಸ್ತಿಕಾ ನಾಮ ಶರಾ ಹ್ಯಾಸನ್ನಘಾತಿನಃ|

07164150c ನಿಕೃಷ್ಟಯುದ್ಧೇ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಾನ್ಯೇಷಾಂ ಸಂತಿ ತೇ ಶರಾಃ||

07164151a ಶಾರದ್ವತಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ದ್ರೋಣೀವೈಕರ್ತನಸ್ಯ ಚ|

07164151c ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಯುಧಾನಾಭ್ಯಾಮಭಿಮನ್ಯೋಶ್ಚ ತೇ ಶರಾಃ||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದವರೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಹುದಾದಂತಹ
ವೈತಸ್ಥಿಗಳೆಂಬ ಬಾಣಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣನು ಬಳಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಕತ್ತಿ-
ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಆ ಬಾಣಗಳು
ಅತಿಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದವರೊಡನೆಯೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಬಲ್ಲಂತಹ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪ, ಪಾರ್ಥ ಅರ್ಜುನ, ದ್ರೋಣಿ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ವೈಕರ್ತನ ಕರ್ಣ, ಕೃಷ್ಣನ ಮಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ,
ಯುಧಾನ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಅಭಿಮನ್ಯುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ
ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07164152a ಅಥಾಸ್ಯೇಷುಂ ಸಮಾಧತ್ತ ದೃಢಂ ಪರಮಸಂಶಿತಂ|

07164152c ಅಂತೇವಾಸಿನಮಾಚಾರ್ಯೋ ಜಿಘಾಂಸುಃ ಪುತ್ರಸ್ಮಿತಂ||

ಆಗ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪುತ್ರಸ್ಮಿತ ಶಿಷ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಆಚಾರ್ಯನು ದೃಢ ಉತ್ತಮ ಬಾಣವನ್ನು
ಹೂಡಿದನು.

07164153a ತಂ ಶರೈರ್ದಶಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಶ್ಚಿ ಚ್ಚೇದ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07164153c ಪಶ್ಯತಸ್ತವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

07164153e ಗ್ರಸ್ತಮಾಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯೇನ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮಮೋಚಯತ್||

ಆ ಶರವನ್ನು ಶಿನಿಪುಂಗವ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ನಿನ್ನ ಮಗ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ

ಕರ್ಣನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹತ್ತು ತಿಲಕ್ಷ ಶರಗಳಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ
ಆಚಾರ್ಯಮುಖ್ಯನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು
ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿದನು.

07164154a ಚರಂತಂ ರಥಮಾರ್ಗೇಷು ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಂ|

07164154c ದ್ರೋಣಕರ್ಣಾಂತರಗತಂ ಕೃಪಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಭಾರತ|

07164154e ಅಪಶ್ಯೇತಾಂ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಧನಂಜಯೌ||

ಭಾರತ! ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಕೃಪರ ಮಧ್ಯದಿಂದ
ರಥಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು
ಮಹಾತ್ಮ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ-ಧನಂಜಯರೂ ನೋಡಿದರು.

07164155a ಅಪೂಜಯೇತಾಂ ವಾಷ್ಣೇಯಂ ಬ್ರುವಾಣೌ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ|

07164155c ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಯುಧಿ ನಿಘ್ನಂತಮಚ್ಯುತಂ|

07164155e ಅಭಿಪತ್ಯ ತತಃ ಸೇನಾಂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಧನಂಜಯೌ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಾಷ್ಣೇಯ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ-ಧನಂಜಯರು
“ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಸೇನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ
ನಡೆಸಿದರು.

07164156a ಧನಂಜಯಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್ಪಶ್ಯ ಕೇಶವ|

07164156c ಆಚಾರ್ಯವರಮುಖ್ಯಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಕ್ರೀಡನ್ಮಧೂದ್ವಹಃ||

07164157a ಆನಂದಯತಿ ಮಾಂ ಭೂಯಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ|

07164157c ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರೌ ಚ ಭೀಮಂ ಚ ರಾಜಾನಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ||

ಆಗ ಧನಂಜಯನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೋಡು ಕೃಷ್ಣ !
ಮಧೂದ್ವಹ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಮುಖರ ಮಧ್ಯೆ
ಯುದ್ಧದ ಆಟವಾಡಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರನ್ನೂ,
ಭೀಮನನ್ನೂ ಮತ್ತು ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನೂ
ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07164158a ಯಚ್ಚಿಕ್ಷಯಾನುದ್ಧತಃ ಸನ್ನಣೇ ಚರತಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ||

07164158c ಮಹಾರಥಾನುಪಕ್ರೇಡನ್ವೃಷ್ಟೀನಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃ|

ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ತೋರಿಸದೇ
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಮಹಾರಥರೊಡನೆ ಯುದ್ಧದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07164159a ತಮೇತೇ ಪ್ರತಿನಂದಂತಿ ಸಿದ್ಧಾಃ ಸೈನ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ|

07164159c ಅಜಯ್ಯಂ ಸಮರೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಸಾತ್ವತಂ|

07164159e ಯೋಧಾಶ್ಚೋಭಯತಃ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಭಿಃ ಸಮಪೂಜಯನ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಅಜೇಯ ಸಾತ್ವತನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿದ್ಧರೂ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯ
ಯೋಧರೂ ಸೇನೆಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ “ಸಾಧು ! ಸಾಧು !”
ಎಂದು ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧ ಪರ್ವಣಿ

ಸಂಕುಲಯುದ್ಧೇ ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಕುಲಯುದ್ಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾರವತ್ಸಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೫

ದ್ರೋಣವಧೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಪಾಂಚಾಲರಿಗೆ
ಹೇಳಿದುದು (೧-೮). ದ್ರೋಣನು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಲು
ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೯-೧೬).
ಭೀಮಸೇನನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ದ್ರೋಣನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದುದು (೧೭-೨೬). ಭೀಮಸೇನನು ದ್ರೋಣನಿಗೆ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂದು ಪುನಃ ಹೇಳಿದುದು (೨೭-೩೨).
ದ್ರೋಣನ ಶಸ್ತ್ರನ್ಯಾಸ; ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು (೩೩-೩೬).
ರಥದಲ್ಲಿ ಯೋಗಾರೂಢನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಇತರರು
ಬೇಡವೆಂದರೂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸಂಹರಿಸಿದುದು (೩೭-೫೪).
ಕೌರವ ಸೇನೆಯ ಪಲಾಯನ (೫೫-೮೬). ಕೃಪನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಗೆ
ದ್ರೋಣವಧೆಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು (೮೭-೧೨೫).

7165001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07165001a ಕ್ರೂರಮಾಯೋಧನಂ ಜಜ್ಞೇ ತಸ್ಮಿನ್ರಾಜಸಮಾಗಮೇ|

07165001c ರುದ್ರಸ್ಯೇವ ಹಿ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ನಿಘ್ನತಸ್ತು ಪಶೂನ್ಯಥಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ರುದ್ಧ ರುದ್ರನಿಂದ ಪಶುಗಳು ಹೇಗೆ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಆ ರಾಜಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07165002a ಹಸ್ತಾನಾಮುತ್ತಮಾಂಗಾನಾಂ ಕಾರ್ಮು ಕಾಣಾಂ ಚ ಭಾರತ|

07165002c ಚತ್ರಾಣಾಂ ಚಾಪವಿದ್ಧಾನಾಂ ಚಾಮರಾಣಾಂ ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

07165003a ಭಗ್ನಚಕ್ರೈ ರಥೈಶ್ಚಾಪಿ ಪಾತಿತೈಶ್ಚ ಮಹಾಧ್ವಜೈಃ|

07165003c ಸಾದಿಭಿಶ್ಚ ಹತ್ಯೈಃ ಶೂರೈಃ ಸಂಕೀರ್ಣಾ ವಸುಧಾಭವತ್||

ಭಾರತ ! ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ತೋಳುಗಳು, ಶಿರಸ್ಸುಗಳು, ಧನುಸ್ಸುಗಳು, ಛತ್ರಗಳು, ಚಾಮರಗಳು, ತುಂಡಾದ ಚಕ್ರಗಳು, ರಥಗಳು, ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮಹಾಧ್ವಜಗಳು, ಹತವಾದ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಶೂರ ಸೈನಿಕರಿಂದ ರಣಭೂಮಿಯು ತುಂಬಿಹೋಗಿತ್ತು.

07165004a ಬಾಣಪಾತನಿಕೃತ್ತಾಸ್ತು ಯೋಧಾಸ್ತೇ ಕುರುಸತ್ತಮ|

07165004c ಚೇಷ್ಟಂತೋ ವಿವಿಧಾಶ್ಚೇಷ್ಟಾ ವ್ಯದ್ಯಶ್ಯಂತ ಮಹಾಹವೇ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಯೋಧರು ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

07165005a ವರ್ತಮಾನೇ ತಥಾ ಯುದ್ಧೇ ಘೋರೇ ದೇವಾಸುರೋಪಮೇ|

07165005c ಅಬ್ರವೀತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂಸ್ತತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

ದೇವಾಸುರರ ನಡುವಿನಂತೆ ಆ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು
ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07165005e ಅಭಿದ್ರವತ ಸಮ್ಯತ್ತಾಃ ಕುಂಭಯೋನಿಂ ಮಹಾರಥಾಃ||

07165006a ಏಷ ವೈ ಪಾರ್ಷ್ವತೋ ವೀರೋ ಭಾರದ್ವಾಜೇನ ಸಂಗತಃ|

07165006c ಘಟತೇ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ನಾಶನೇ||

“ಮಹಾರಥರೇ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಕುಂಭಯೋನಿಯೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿ. ವೀರ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು
ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲು ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

07165007a ಯಾದೃಶಾನಿ ಹಿ ರೂಪಾಣಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ನೋ ಮಹಾರಣೇ|

07165007c ಅದ್ಯ ದ್ರೋಣಂ ರಣೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಾತಯಿಷ್ಯತಿ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ|

07165007e ತೇ ಯೂಯಂ ಸಹಿತಾ ಭೂತ್ವಾ ಕುಂಭಯೋನಿಂ ಪರೀಪ್ಸತ||

ಈ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇಂದು
ರಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಕುಂಭಯೋನಿಯೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿರಿ!”

07165008a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸಮಾಜ್ಞಪ್ತಾಃ ಸೃಂಜಯಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07165008c ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ಸಮ್ಯತ್ತಾ ಭಾರದ್ವಾಜಂ ಜಿಘಾಂಸವಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತ ಮಹಾರಥ ಸೃಂಜಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ
ಭಾರದ್ವಾಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

07165009a ತಾನ್ನಮಾಪತತಃ ಸರ್ವಾನ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07165009c ಅಭ್ಯದ್ರವತ ವೇಗೇನ ಮರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಃ||

ಮೃತನಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನು
ಮೇಲೆರಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವೇಗದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದನು.

07165010a ಪ್ರಯಾತೇ ಸತ್ಯಸಂಧೇ ತು ಸಮಕಂಪತ ಮೇದಿನೀ|

07165010c ವಪುರ್ವಾತಾಃ ಸನಿರ್ಭಾತಾಸ್ತ್ರಾಸಯಂತೋ ವರೂಢಿನೀಂ||

ಆ ಸತ್ಯಸಂಧನು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರಲು ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು.
ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸಿಡಿಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಂಡಮಾರುತವು
ಬೀಸತೊಡಗಿತು.

07165011a ಪಪಾತ ಮಹತೀ ಚೋಲ್ಕಾ ಆದಿತ್ಯಾನ್ನಿರ್ಗತೇವ ಹ|

07165011c ದೀಪಯಂತೀವ ತಾಪೇನ ಶಂಸಂತೀವ ಮಹದ್ಭಯಂ||

ಮುಂದೆಬರುವ ಮಹಾಭಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಆದಿತ್ಯಮಂಡಲದಿಂದ ಮಹಾ ಉಲ್ಕೆಯೊಂದು ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಸುಡುತ್ತಾ
ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

07165012a ಜಜ್ಜಲುಶ್ಚೈವ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಮಾರಿಷ|

07165012c ರಥಾಃ ಸ್ವನಂತಿ ಚಾತ್ಯರ್ಥಂ ಹಯಾಶ್ಚಾಶ್ರುಣ್ಯವಾಸ್ಯಜನ್||

ಮಾರಿಷ! ಭಾರದ್ವಾಜನ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ
ಉರಿಯತೊಡಗಿದವು. ರಥಚಕ್ರಗಳು ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ

ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07165013a ಹತೌಜಾ ಇವ ಚಾಪ್ಯಾಸೀದ್ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಮಹಾರಥಃ|

07165013c ಋಷೀಣಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಾನಾಂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಗಮನಂ ಪ್ರತಿ|

07165013e ಸುಯುದ್ಧೇನ ತತಃ ಪ್ರಾಣಾನುತ್ಪಷ್ಟುಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಮಹಾರಥ ಭಾರದ್ವಾಜನ ತೇಜಸ್ಸು ಕುಂದುತ್ತಿದೆಯೋ
ಎನ್ನುವಂತಾಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗಗಮನದ ಕುರಿತು ಬ್ರಹ್ಮವಾದೀ ಋಷಿಗಳು
ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ಉತ್ತಮ ಯುದ್ಧದಿಂದ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತೊರೆಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

07165014a ತತಶ್ಚ ತುರ್ದಿಶಂ ಸೈನ್ಯೈರ್ದುರಪದಸ್ಯಾಭಿಸಂವೃತಃ|

07165014c ನಿರ್ದಹನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯವ್ರಾತಾನ್ದ್ರೋಣಃ ಪರ್ಯಚರದ್ರಣೇ||

ದುರಪದನ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ
ದ್ರೋಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತಾ ರಣದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07165015a ಹತ್ವಾ ವಿಂಶತಿಸಾಹಸ್ರಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನರಿಮರ್ದನಃ|

07165015c ದಶಾಯತಾನಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರೈರವಧೀದ್ವಿಶಿಖೈಃ ಶಿತೈಃ||

ಆ ಅರಿಮರ್ದನನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿಶಿತ
ಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07165016a ಸೋಽತಿಷ್ಠದಾಹವೇ ಯತ್ತೋ ವಿಧೂಮ ಇವ ಪಾವಕಃ|

07165016c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಭಾವಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಾತ್ಮಾನಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದನು.

07165017a ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ವಿರಥಂ ಭೀಮೋ ಹತಸರ್ವಾಯುಧಂ ವಶೀ|

07165017c ಅವಿಷಣ್ಣಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ತ್ವರಮಾಣಃ ಸಮಭ್ಯಯಾತ್||

ವಿರಥನಾಗಿದ್ದ, ಎಲ್ಲ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ವಿಷಣ್ಣನಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಚಾಲ್ಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಭೀಮನು ಸಂಧಿಸಿದನು.

07165018a ತತಃ ಸ್ವರಥಮಾರೋಪ್ಯ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮರಿಮರ್ದನಃ|

07165018c ಅಬ್ರವೀದಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ದ್ರೋಣಮಸ್ಯಂತಮಂತಿಕಾತ್||

ಆಗ ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ಏರಿಸಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅರಿಮರ್ದನ ಭೀಮನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07165019a ನ ತ್ವದನ್ಯ ಇಹಾಚಾರ್ಯಂ ಯೋದ್ಧಮುತ್ಸಹತೇ ಪುಮಾನ್|

07165019c ತ್ವರಸ್ವ ಪ್ರಾಗ್ವಧಾಯೈವ ತ್ವಯಿ ಭಾರಃ ಸಮಾಹಿತಃ||

“ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಈ ಆಚಾರ್ಯನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ವಧೆಯ

ಭಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ. ತ್ವರೆಮಾಡು!”

07165020a ಸ ತಥೋಕ್ತೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಸರ್ವಭಾರಸಹಂ ನವಂ|

07165020c ಅಭಿಪತ್ಯಾದದೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಯುಧಪ್ರವರಂ ದೃಢಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಹಾಬಾಹು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಸರ್ವಭಾರಗಳನ್ನೂ ಹೊರಬಲ್ಲ ಹೊಸತಾದ ದೃಢ ಆಯುಧಪ್ರವರ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07165021a ಸಂರಬ್ಧಶ್ಚ ಶರಾನಸ್ಯನ್ನೋಣಂ ದುರ್ವಾರಣಂ ರಣೇ|

07165021c ವಿವಾರಯಿಷುರಾಚಾರ್ಯಂ ಶರವರ್ಷೈರವಾಕಿರತ್||

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಯಸಿ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸೆಳೆದು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07165022a ತೌ ನ್ಯವಾರಯತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಸಂರಬ್ಧೌ ರಣಶೋಭಿನೌ|

07165022c ಉದೀರಯೇತಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯನೇಕಶಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರು ರಣಶೋಭಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಾರದಂತೆ ತಡೆದರು.

07165023a ಸ ಮಹಾಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಮಾಚ್ಚಾದಯದ್ರಣೇ|

07165023c ನಿಹತ್ಯ ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಾರ್ಷತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪಾರ್ಷ್ವತನು ರಣದಲ್ಲಿ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಸರ್ವ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07165024a ಸ ವಸಾತಿಂ ಶಿಬೀಂಶ್ಚೈವ ಬಾಹ್ಲೀಕಾನ್ಕೌರವಾನಪಿ|

07165024c ರಕ್ಷಿಷ್ಯಮಾಣಾನ್ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದ್ರೋಣಂ ವ್ಯಧಮದಚ್ಯುತಃ||

ಆ ಅಚ್ಯುತನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸಾತಿ, ಶಿಬಿ,
ಬಾಹ್ಲೀಕ ಮತ್ತು ಕೌರವರನ್ನು ಕೂಡ ವಧಿಸಿದನು.

07165025a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಗಭಸ್ತಿಭಿರಿವಾಂಶುಮಾನ್|

07165025c ಬಭೌ ಪ್ರಚ್ಛಾದಯನ್ನಾಶಾಃ ಶರಜಾಲೈಃ ಸಮಂತತಃ||

ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ ಶರಜಾಲಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪಸರಿಸುತ್ತಾ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07165026a ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೋ ಧನುಶ್ಚಿತ್ವಾ ವಿದ್ವಾ ಜೈನಂ ಶಿಲೀಮುಖೈಃ|

07165026c ಮರ್ಮಾಣ್ಯಭ್ಯಹನದ್ಭೂಯಃ ಸ ವ್ಯಥಾಂ ಪರಮಾಮಗಾತ್||

ದ್ರೋಣನು ಅವನ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಶಿಲೀಮುಖಿಗಳಿಂದ ಅವನ
ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಲು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಬಹಳ ವ್ಯಥಿತನಾದನು.

07165027a ತತೋ ಭೀಮೋ ದೃಢಕ್ರೋಧೋ ದ್ರೋಣಸ್ಯಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ತಂ ರಥಂ|

07165027c ಶನಕೈರಿವ ರಾಜೇಂದ್ರ ದ್ರೋಣಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ದೃಢಕ್ರೋಧ ಭೀಮನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ದ್ರೋಣನ
ರಥಕ್ಕೆ ತಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ದ್ರೋಣನೊಂದಿಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07165028a ಯದಿ ನಾಮ ನ ಯುಧ್ಯೇರಂ ಶಿಕ್ಷಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧವಃ|

07165028c ಸ್ವಕರ್ಮಭಿರಸಂತುಷ್ಟಾ ನ ಸ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕ್ಷಯಂ ವ್ರಜೇತ್||

“ಒಂದುವೇಳೆ ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಪರಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ
ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕ್ಷಯವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07165029a ಅಹಿಂಸಾ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಧರ್ಮಂ ಜ್ಯಾಯಸ್ತರಂ ವಿದುಃ|

07165029c ತಸ್ಯ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮೂಲಂ ಭವಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳೊಡನೆ ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪರಮ
ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ
ಮೂಲ. ನೀವಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮರಾಗಿದ್ದೀರಿ.

07165030a ಶ್ವಪಾಕವನ್ಮೈ ಲಚ್ಛಗಣಾನ್ ಹತ್ವಾ ಚಾನ್ಯಾನ್ಪೃಥಗ್ವಿಧಾನ್|

07165030c ಅಜ್ಞಾನಾನ್ಮೂಢವದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪತ್ರದಾರಧನೇಪ್ಸಯಾ||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್! ಪುತ್ರ-ಪತ್ನಿ-ಧನವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂಢ
ಚಾಂಡಾಲರಂತೆ ನೀವು ಮೈಚ್ಛಗಣಗಳನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ.

07165031a ಏಕಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಬಹೂನ್ ಹತ್ವಾ ಪುತ್ರಸ್ಯಾರ್ಥಮ್ ವಿದ್ಯಥಾ|

07165031c ಸ್ವಕರ್ಮಸ್ಥಾನಿ ಕರ್ಮಸ್ಥೋ ನ ವ್ಯಪತ್ರಪಸೇ ಕಥಂ||

ವಿಕರ್ಮಸ್ಥ ನೀವು ಒಬ್ಬರೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ವಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲ! ಇದರಿಂದ ಹೇಗೆ ನಿಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

07165032a ಸ ಚಾದ್ಯ ಪತಿತಃ ಶೇತೇ ಪೃಷ್ಠೇನಾವೇದಿತಸ್ವ|

07165032c ಧರ್ಮರಾಜೇನ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಾತಿಶಂಕಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಅವನೇ ಇಂದು ಕೆಳಗುರುಳಿ ಹಿಂದೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮರಾಜನ ಆ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಅತಿಯಾಗಿ ಶಂಕಿಸಬಾರದು!”

07165033a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಭೀಮೇನೋತ್ಸ್ರಜ್ಯ ತದ್ಧನುಃ|

07165033c ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ರಾಣಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಹಾತುಕಾಮೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

ಭೀಮಸೇನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದ್ರೋಣನು ಆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಿಸುಟನು. ಸರ್ವ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ತೊರೆಯಲು ಬಯಸಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಹೇಳಿದನು:

07165033e ಕರ್ಣ ಕರ್ಣ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕೃಪ ದುರ್ಯೋಧನೇತಿ ಚ||

07165034a ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಯತ್ನೋ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇಷ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07165034c ಪಾಂಡವೇಭ್ಯಃ ಶಿವಂ ವೋಽಸ್ತು ಶಸ್ತ್ರಮಭ್ಯುತ್ಸ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ||

“ಕರ್ಣ ! ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಕರ್ಣ ! ಕೃಪ ! ದುರ್ಯೋಧನ ! ಪುನಃ ಪುನಃ

ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ! ಪಾಂಡವರಿಂದ
ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನು ಶಸ್ತ್ರಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!”

07165035a ಇತಿ ತತ್ರ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶದ್ವೌಣಿಮೇವ ಚ|

07165035c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಚ ರಣೇ ಶಸ್ತ್ರಂ ರಥೋಪಸ್ಥೇ ನಿವೇಶ್ಯ ಚ|

07165035e ಅಭಯಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರದದೌ ಯೋಗಯುಕ್ತವಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ದ್ರೋಣನು ದ್ರೌಣಿಯನ್ನೇ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾ
ರಣದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಸುಟು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.
ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತನು.

07165036a ತಸ್ಯ ತಚ್ಚಿದ್ರಮಾಜ್ಞಾಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ|

07165036c ಖಿಡ್ಗೇ ರಥಾದವಪ್ಲುತ್ಯ ಸಹಸಾ ದ್ರೋಣಮಭ್ಯಯಾತ್||

ಅವನ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಮೇಲೆದ್ದು ಖಿಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ
ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07165037a ಹಾಹಾಕೃತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಮಾನುಷಾಣೀತರಾಣಿ ಚ|

07165037c ದ್ರೋಣಂ ತಥಾಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಶಂ ಗತಂ||

ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ವಶನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು
ಭೂತಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಇತರರು ಹಾಹಾಕಾರಗೈದರು.

07165038a ಹಾಹಾಕಾರಂ ಭೃಶಂ ಚಕ್ರurಹೋ ಧಿಗಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್|

07165038c ದ್ರೋಣೋಽಪಿ ಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯತ್ಸೃಜ್ಯ ಪರಮಂ ಸಾಮ್ಯಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಜೋರಾಗಿ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು. ಧಿಕ್ಕಾರವೆಂದೂ
ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ದ್ರೋಣನಾದರೋ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು

ಪರಮ ಸಾಮ್ಯಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು.

07165039a ತಥೋಕ್ತ್ವಾ ಯೋಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭೂತೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

07165039c ದಿವಮಾಕ್ರಾಮದಾಚಾರ್ಯಃ ಸದ್ಭಿಃ ಸಹ ದುರಾಕ್ರಮಂ||

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಆಚಾರ್ಯನು ಯೋಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭೂತನಾಗಿ ಸತ್ತುರುಷರಿಗೂ ಅಸಾದ್ಯ ದಿವವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನು.

07165040a ದ್ವಾ ಸೂರ್ಯಾವಿತಿ ನೋ ಬುದ್ಧಿರಾಸೀತ್ತಸ್ಮಿಸ್ತಥಾ ಗತೇ|

07165040c ಏಕಾಗ್ರಮಿವ ಚಾಸೀದ್ಧಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭಿಃ ಪೂರಿತಂ ನಭಃ|

07165040e ಸಮಪದ್ಯತ ಚಾರ್ಕಾಭೇ ಭಾರದ್ವಾಜನಿಶಾಕರೇ||

ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಎರಡು ಸೂರ್ಯಗಳಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗಳಿಗನ್ನಿಸಿತು. ಭಾರದ್ವಾಜನಿಶಾಕರನು ಉದಯಿಸಲು ಆಕಾಶವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಯಿತು. ಅದು ಸೂರ್ಯನ ಜ್ಯೋತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದಾಯಿತು.

07165041a ನಿಮೇಷಮಾತ್ರೇಣ ಚ ತಜ್ಜ್ಯೋತಿರಂತರಧೀಯತ|

07165041c ಆಸೀತ್ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ಧಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾನ್ಯಾಂ ದಿವೌಕಸಾಂ|

07165041e ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಗತೇ ದ್ರೋಣೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇ ಚ ಮೋಹಿತೇ||

ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಜ್ಯೋತಿಯು ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು. ದ್ರೋಣನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಮೋಹಿತನಾಗಲು ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ದಿವೌಕಸರಲ್ಲಿ ಕಿಲ ಕಿಲ

ಶಬ್ದವುಂಟಾಯಿತು.

07165042a ವಯಮೇವ ತದಾದ್ರಾಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚ ಮಾನುಷಯೋನಯಃ|

07165042c ಯೋಗಯುಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಗಚ್ಚಂತಂ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ||

07165043a ಅಹಂ ಧನಂಜಯಃ ಪಾರ್ಥಃ ಕೃಪಃ ಶಾರದ್ವತೋ ದ್ವಿಜಃ|

07165043c ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ವಾಷ್ಣೇಯೋ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಯೋಗಯುಕ್ತನಾದ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಪರಮಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು ಮಾನುಷಯೋನಿಗಳಾದ ನಾವು ಐವರು ಮಾತ್ರ ಕಂಡೆವು: ನಾನು, ಪಾರ್ಥ ಧನಂಜಯ, ದ್ವಿಜ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪ, ವಾಷ್ಣೇಯ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವ ಧರ್ಮರಾಜ.

07165044a ಅನ್ಯೇ ತು ಸರ್ವೇ ನಾಪಶ್ಯನ್ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07165044c ಮಹಿಮಾನಂ ಮಹಾರಾಜ ಯೋಗಮುಕ್ತಸ್ಯ ಗಚ್ಚತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಧೀಮತ ಭಾರದ್ವಾಜ ಮಹಿಮಾನನು ಯೋಗಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದುದನ್ನು ಅನ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

07165045a ಗತಿಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಜಾನಂತೋ ನೃಯೋನಯಃ|

07165045c ನಾಪಶ್ಯನ್ಗಚ್ಚ ಮಾನಂ ಹಿ ತಂ ಸಾರ್ಥಂ ಋಷಿಪುಂಗವೈಃ|

07165045e ಆಚಾರ್ಯಂ ಯೋಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮರಿಂದಮಂ||

ಆಚಾರ್ಯ ಅರಿಂದಮನು ಯೋಗವನ್ನು ಬಳಸಿ ಋಷಿಪುಂಗವರೊಡನೆ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅಜ್ಞಾನಿ ಮನುಷ್ಯರು ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

07165046a ವಿತುನ್ನಾಂಗಂ ಶರಶತ್ಯೈರ್ನ್ಯ ಸ್ತಾಯುಧಮಸ್ಯುಕ್ಚ ರಂ|

07165046c ಧಿಕ್ಕೃತಃ ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ತಂ ತು ಸರ್ವಭೂತೈಃ ಪರಾಮೃಶತ್||

ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಅಂಗಗಳು ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದವು.
ಆಯುಧವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತವು ಸೋರುತ್ತಿತ್ತು.
ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು
ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವು.

07165047a ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಮಾಲಂಬ್ಯ ಗತಸತ್ತ್ವಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ|

07165047c ಕಿಂ ಚಿದಬ್ರುವತಃ ಕಾಯಾದ್ವಿಚಕರ್ತಾಸಿನಾ ಶಿರಃ||

ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ದೇಹದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದಂತಿದ್ದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಕಾಯದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07165048a ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತೋ ಭಾರದ್ವಾಜೇ ನಿಪಾತಿತೇ|

07165048c ಸಿಂಹನಾದರವಂ ಚಕ್ರೇ ಭ್ರಾಮಯನ್ಬಡ್ಗಮಾಹವೇ||

ಭಾರದ್ವಾಜನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಲು ಮಹಾಹರ್ಷಯುಕ್ತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಜೋರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದಗೈದನು.

07165049a ಆಕರ್ಣಪಲಿತಃ ಶ್ಯಾಮೋ ವಯಸಾಶೀತಿಪಂಚಕಃ|

07165049c ತ್ವತ್ಕೃತೇ ವ್ಯಚರತ್ಸಂಖ್ಯೇ ಸ ತು ಷೋಡಶವರ್ಷವತ್||

ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ತಲೆಗೂದಲು ನೆರೆದಿದ್ದ ಕಪ್ಪುವರ್ಣದ ದ್ರೋಣನು

ಎಂಭತ್ತೈದು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ
ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವನಂತೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07165050a ಉಕ್ತವಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07165050c ಜೀವಂತಮಾನಯಾಚಾರ್ಯಂ ಮಾ ವಧೀದ್ಯುಪದಾತ್ಮಜ||

ಆಗ ಮಾಹಾಬಾಹು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು “ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜ !
ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ ! ಕೊಲ್ಲಬೇಡ !”
ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನು.

07165051a ನ ಹಂತವ್ಯೋ ನ ಹಂತವ್ಯ ಇತಿ ತೇ ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ಹ|

07165051c ಉತ್ಕ್ರೋಶನ್ನರ್ಜುನಶ್ಚೈವ ಸಾನುಕ್ರೋಶಸ್ತಮಾದ್ರವತ್||

“ಕೊಲ್ಲಬಾರದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ !” ಎಂದು ಸೈನಿಕರು ಕೂಗಿ
ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಜುನನು ಕೂಡ ಅದನ್ನೇ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಬಳಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

07165052a ಕ್ರೋಶಮಾನೇಽರ್ಜುನೇ ಚೈವ ಪಾರ್ಥಿವೇಷು ಚ ಸರ್ವಶಃ|

07165052c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೋಽವಧೀದ್ಧ್ರೋಣಂ ರಥತಲ್ಪೇ ನರರ್ಷಭಂ||

ಅರ್ಜುನನೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರೂ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ
ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ರಥದಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನರರ್ಷಭ ದ್ರೋಣನನ್ನು
ವಧಿಸಿದನು.

07165053a ಶೋಣಿತೇನ ಪರಿಕ್ಷಿನ್ನೋ ರಥಾದ್ಭೂಮಿಮರಿಂದಮಃ|

07165053c ಲೋಹಿತಾಂಗ ಇವಾದಿತ್ಯೋ ದುರ್ದರ್ಶಃ ಸಮಪದ್ಯತ|

07165053e ಏವಂ ತಂ ನಿಹತಂ ಸಂಖ್ಯೇ ದದೃಶೇ ಸೈನಿಕೋ ಜನಃ||

ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದ ಆ ಅರಿಂದಮನು ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಲು
ಲೋಹಿತಾಂಗ ಆ ದುರ್ದರ್ಷನು ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ತೋರಿದನು. ರಣದಲ್ಲಿ
ಹೀಗೆ ಅವನು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಸೈನಿಕ ಜನರು ನೋಡಿದರು.

07165054a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತು ತದ್ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಶಿರೋ ಮಹತ್|

07165054c ತಾವಕಾನಾಂ ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ ಪ್ರಮುಖೇ ತತ್ಸಮಾಕ್ಷಿಪತ್||

ರಾಜನ್! ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಾದರೋ ಭಾರದ್ವಾಜನ ಆ
ಮಹಾಶಿರವನ್ನು ನಿನ್ನವರ ಪ್ರಮುಖದಲ್ಲಿ ಎಸೆದನು.

07165055a ತೇ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿರೋ ರಾಜನ್ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ತಾವಕಾಃ|

07165055c ಪಲಾಯನಕೃತೋತ್ಸಾಹಾ ದುದ್ರವುಃ ಸರ್ವತೋದಿಶಂ||

ರಾಜನ್! ಭಾರದ್ವಾಜನ ಆ ಶಿರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮವರು
ಪಲಾಯನಮಾಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ
ಹೋದರು.

07165056a ದ್ರೋಣಸ್ತು ದಿವಮಾಸ್ಥಾಯ ನಕ್ಷತ್ರಪಥಮಾವಿಶತ್|

07165056c ಅಹಮೇವ ತದಾದ್ರಾಕ್ಷಂ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಿಧನಂ ನೃಪ||

ನೃಪ! ದ್ರೋಣನಾದರೋ ದಿವವನ್ನು ಸೇರಿ ನಕ್ಷತ್ರಪಥವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ದ್ರೋಣನ ನಿಧನವನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನೋಡಿದೆನು.

07165057a ಋಷೇಃ ಪ್ರಸಾದಾತ್ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸತ್ಯವತ್ಯಾಃ ಸುತಸ್ಯ ಚ|

07165057c ವಿಧೂಮಾಮಿವ ಸಮ್ಯಾಂತೀಮುಲ್ಕಾಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾಮಿವ|

07165057e ಅಪಶ್ಯಾಮ ದಿವಂ ಸ್ತಬ್ಧ್ವಾ ಗಚ್ಚಂತಂ ತಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿಂ||

ಸತ್ಯವತೀ ಸುತ ಋಷಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾನು ಆ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಉಲೈಯಂತೆ ದಿವಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

07165058a ಹತೇ ದ್ರೋಣೇ ನಿರುತ್ಸಾಹಾನ್ಕುರೂನ್ಪಾಂಡವಸ್ಯಂಜಯಾಃ|

07165058c ಅಭ್ಯದ್ರವನ್ಮಹಾವೇಗಾಸ್ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ವ್ಯದೀರ್ಯತ||

ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗಲು ನಿರುತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿದ್ದ ಕುರುಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವ-ಸ್ಯಂಜಯರು ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೌರವ ಸೈನ್ಯವು ಒಡೆದುಹೋಯಿತು.

07165059a ನಿಹತಾ ಹಯಭೂಯಿಷ್ಠಾಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿಶಿತೈಃ ಶರೈಃ|

07165059c ತಾವಕಾ ನಿಹತೇ ದ್ರೋಣೇ ಗತಾಸವ ಇವಾಭವನ್||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಶಿತಶರಗಳಿಂದ ಅನೇಕರು ಹತರಾದರು. ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗಲು ನಿನ್ನವರು ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಂತೆ ಆಗಿದ್ದರು.

07165060a ಪರಾಜಯಮಥಾವಾಪ್ಯ ಪರತ್ರ ಚ ಮಹದ್ಭಯಂ|

07165060c ಉಭಯೇನೈವ ತೇ ಹೀನಾ ನಾವಿಂದನ್ದ್ರತಿಮಾತ್ಮನಃ||

ಕೌರವ ಸೇನೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮರಣಾನಂತರದ

ಮಹಾಭಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ವಂಚಿತರಾದ
ಆವರು ಆತ್ಮಧೃತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿತರಾದರು.

07165061a ಅನ್ವಿಚ್ಛಂತಃ ಶರೀರಂ ತು ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

07165061c ನಾಧ್ಯಗಚ್ಛಂಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಯಬಂಧಾಯುತಸಂಕುಲೇ||

ರಾಜನ್! ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಪಾರ್ಥಿವರು ಭಾರದ್ವಾಜನ ಶರೀರವನ್ನು
ಹುಡುಕಿದರೂ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕಬಂಧಗಳ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅದು
ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

07165062a ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪರತ್ರ ಚ ಮಹದ್ಯಶಃ|

07165062c ಬಾಣಶಬ್ದರವಾಂಶ್ಚ ಕ್ರುಃ ಸಿಂಹನಾದಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್||

ಪಾಂಡವರಾದರೋ ಜಯ ಮತ್ತು ಮರಣಾನಂತರದ
ಮಹಾಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು
ಪುಷ್ಕಲ ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07165063a ಭೀಮಸೇನಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚ ಪಾರ್ಷತಃ|

07165063c ವರೂಢಿನ್ಯಾಮನೃತ್ಯೇತಾಂ ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಭೀಮಸೇನ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಷತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರು
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕುಣಿದಾಡಿದರು.

07165064a ಅಬ್ರವೀಚ್ಛ ತದಾ ಭೀಮಃ ಪಾರ್ಷತಂ ಶತ್ರುತಾಪನಂ|

07165064c ಭೂಯೋಽಹಂ ತ್ವಾಂ ವಿಜಯಿನಂ ಪರಿಷ್ಟಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಾರ್ಷತ|

07165064e ಸೂತಪುತ್ರೇ ಹತೇ ಪಾಪೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇ ಚ ಸಮ್ಯುಗೇ||

ಆಗ ಭೀಮನು ಶತ್ರುತಾಪನ ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಷ್ವತ !
ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಸೂತಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಪಾಪಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಹತನಾದನಂತರ ವಿಜಯಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪುನಃ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ!”

07165065a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಭೀಮಸ್ತು ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಯುತಃ|

07165065c ಬಾಹುಶಬ್ದೇನ ಪೃಥಿವೀಂ ಕಂಪಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪಾಂಡವ ಭೀಮನು ಮಹಾ ಹರ್ಷಗೊಂಡವನಾಗಿ
ತೋಳಿನ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ನಡುಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

07165066a ತಸ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ವಿತ್ರಸ್ತಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತಾವಕಾ ಯುಧಿ|

07165066c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣಾಃ||

ಅವನ ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭಯಭೀತರಾದ ನಿನ್ನವರು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಲಾಯನಪರಾಯಣರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗತೊಡಗಿದರು.

07165067a ಪಾಂಡವಾಸ್ತು ಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಹೃಷ್ಟಾ ಹ್ಯಾಸನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07165067c ಅರಿಕ್ಷಯಂ ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತೇನ ತೇ ಸುಖಮಾಪ್ನುವನ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಪಾಂಡವರಾದರೋ ಜಯವನ್ನು ಪಡೆದು
ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ
ಶತ್ರುನಾಶದಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

07165068a ತತೋ ದ್ರೋಣೇ ಹತೇ ರಾಜನ್ಯುರವಃ ಶಸ್ತ್ರಪೀಡಿತಾಃ|

07165068c ಹತಪ್ರವೀರಾ ವಿಧ್ವಸ್ತಾ ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಾಃ||

ರಾಜನ್! ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವೀರರು ಹತರಾದ ನಂತರ ಶಸ್ತ್ರಪೀಡಿತ ಗಾಯಗೊಂಡ ಕುರುಗಳು ತುಂಬಾ ಶೋಕಪರಾಯಣರಾದರು.

07165069a ವಿಚೇತಸೋ ಹತೋತ್ಸಾಹಾಃ ಕಶ್ಮಲಾಭಿಹತೌಜಸಃ|

07165069c ಆರ್ತಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾ ಪುತ್ರಂ ತೇ ಪರ್ಯವಾರಯನ್||

ಚೇತನಗಳನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಉತ್ಸಾಹಹೀನರಾದ, ದೀನರೂ, ತೇಜಸ್ಸು ಕುಂದಿದವರೂ ಆದ ಅವರು ಮಹಾ ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು.

07165070a ರಜಸ್ವಲಾ ವೇಪಮಾನಾ ವೀಕ್ಷಮಾಣಾ ದಿಶೋ ದಶ|

07165070c ಅಶ್ರುಕಂಠಾ ಯಥಾ ದೈತ್ಯಾ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷೇ ಪುರಾ ಹತೇ||

ಹಿಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಹತನಾದಾಗ ದೈತ್ಯರು ಹೇಗಾಗಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ಕುರುಸೈನಿಕರು ಧೂಳುತುಂಬಿದವರಾಗಿ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07165071a ಸ ತೈಃ ಪರಿವೃತೋ ರಾಜಾ ತ್ರಸ್ತೈಃ ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗೈರಿವ|

07165071c ಅಶಕ್ಷುವನ್ನವಸ್ಥಾತುಮಪಾಯಾತ್ತನಯಸ್ತವ||

ಕ್ಷುದ್ರಮೃಗಗಳಂತೆ ಪರಿವೃತರಾಗಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗ ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

07165072a ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿಶ್ರಾಂತಾಸ್ತೇ ಯೋಧಾಸ್ತವ ಭಾರತ|

07165072c ಆದಿತ್ಯೇನ ಚ ಸಂತಪ್ತಾ ಭೃಶಂ ವಿಮನಸೋಽಭವನ್||

ಭಾರತ ! ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಯೋಧರು
ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ವಿಮನಸ್ಕರಾದರು.

07165073a ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ಪತನಂ ಸಮುದ್ರಸ್ಯೇವ ಶೋಷಣಂ|

07165073c ವಿಪರ್ಯಾಸಂ ಯಥಾ ಮೇರೋರ್ವಾಸವಸ್ಯೇವ ನಿರ್ಜಯಂ||

07165074a ಅಮರ್ಷಣೀಯಂ ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಪಾತನಂ|

07165074c ತ್ರಸ್ತರೂಪತರಾ ರಾಜನ್ಯಾರವಾಃ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಭಯಾತ್||

ಭಾಸ್ಕರನೇ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನೋ ಅಥವಾ ಸಮುದ್ರವೇ
ಒಣಗಿಹೋಯಿತೋ ಅಥವಾ ಮೇರುಪರ್ವತವೇ ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತೋ
ಅಥವಾ ಇಂದ್ರನೇ ಸೋತುಹೋದನೋ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದ ಆ
ಭಾರದ್ವಾಜನ ಪತನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಅತ್ಯಂತ
ಭಯಭೀತರಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಕೌರವರು
ಪಲಾಯನಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07165075a ಗಾಂಧಾರರಾಜಃ ಶಕುನಿಸ್ತ್ರಸ್ತ್ರಸ್ತ್ರಸ್ತತರೈಃ ಸಹ|

07165075c ಹತಂ ರುಕ್ಮರಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾದ್ರವತ್ಸಹಿತೋ ರಥೈಃ||

ರುಕ್ಮರಥ ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದುದನ್ನು ಕಂಡ ಗಾಂಧಾರರಾಜ
ಶಕುನಿಯು ಭಯಗೊಂಡು ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದ
ರಥಿಕರೊಡನೆ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165076a ವರೂಧಿನೀಂ ವೇಗವತೀಂ ವಿದ್ರುತಾಂ ಸಪತಾಕಿನೀಂ|

07165076c ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಮಹಾಸೇನಾಂ ಸೂತಪುತ್ರೋಽಪಯಾದ್ಭಯಾತ್||

ಸೂತಪುತ್ರ ಕರ್ಣನು ಭಯದಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ
ಪತಾಕೆಗಳುಳ್ಳ ರಥಗಳ ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165077a ರಥನಾಗಾಶ್ವಕಲಿಲಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ತು ವಾಹಿನೀಂ|

07165077c ಮದ್ರಾಣಾಮೀಶ್ವರಃ ಶಲ್ಯೋ ವೀಕ್ಷಮಾಣೋಽಪಯಾದ್ಭಯಾತ್||

ಮದ್ರರ ರಾಜ ಶಲ್ಯನೂ ಕೂಡ ರಥ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧ
ತನ್ನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ
ನೋಡುತ್ತಾ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165078a ಹತಪ್ರವೀರೈರ್ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ದ್ವಿಪೈರ್ಬಹುಪದಾತಿಭಿಃ|

07165078c ವೃತಃ ಶಾರದ್ವತೋಽಗಚ್ಚತ್ಕಷ್ಟಂ ಕಷ್ಟಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್||

ಹತರಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ವೀರರೂ, ಆನೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಅನೇಕ
ಪದಾತಿಗಳಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿದ್ದ ಶಾರದ್ವತ ಕೃಪನು “ಕಷ್ಟ! ಕಷ್ಟ!”
ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ರಣದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು.

07165079a ಭೋಜಾನೀಕೇನ ಶಿಷ್ಟೇನ ಕಲಿಂಗಾರಟ್ಟಬಾಹ್ಲಿಕೈಃ|

07165079c ಕೃತವರ್ಮಾ ವೃತೋ ರಾಜನ್ಭ್ರಾತೃಯಾತ್ಸುಜವನೈರ್ಹಯೈಃ||

ರಾಜನ್! ಅಳಿದುಳಿದ ಭೋಜರಿಂದ, ಕಳಿಂಗ, ಆರಟ್ಟ ಮತ್ತು
ಬಾಹ್ಲೀಕರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ ಕೃತವರ್ಮನು ವೇಗವಾಗಿ

ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165080a ಪದಾತಿಗಣಸಮ್ಯಕ್ಸ್ತು ಸ್ತೋ ರಾಜನ್ಭಯಾದಿತಃ|

07165080c ಉಲೂಕಃ ಪ್ರಾದ್ರವತ್ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಂ ನಿಪಾತಿತಂ||

ರಾಜನ್ ! ದ್ರೋಣನು ಕೆಳಗುರುಳಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಲೂಕನು
ಪದಾತಿಸೇನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಭಯಾದಿತನಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಾ
ಪಲಾಯನಗೈದನು.

07165081a ದರ್ಶನೀಯೋ ಯುವಾ ಚೈವ ಶೌರ್ಯೇ ಚ ಕೃತಲಕ್ಷಣಃ|

07165081c ದುಃಶಾಸನೋ ಭೃಶೋದ್ವಿಗ್ನಃ ಪ್ರಾದ್ರವದ್ಗಜಸಂವೃತಃ||

ಪರಾಕ್ರಮಿಯ ಶೌರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ, ಯುವಕನೂ ಸುಂದರನೂ
ಆದ ದುಃಶಾಸನನು ತುಂಬಾ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಗಜಸೇನೆಯಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165082a ಗಜಾಶ್ವರಥಸಮ್ಯಕ್ಶೋ ವೃತಶ್ಚೈವ ಪದಾತಿಭಿಃ|

07165082c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾಯಾತ್ತತ್ರ ಮಹಾರಥಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಹಾರಥ ದುರ್ಯೋಧನನು
ಗಜಾಶ್ವರಥಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪದಾತಿಗಳಿಂದ
ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡಿದನು.

07165083a ಗಜಾನ್ವಥಾನ್ಸಮಾರುಹ್ಯ ಪರಸ್ಯಾಪಿ ಹಯಾಂ ಜನಾಃ|

07165083c ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಕೇಶಾ ವಿಧ್ವಸ್ತಾ ನ ದ್ವಾವೇಕತ್ರ ಧಾವತಃ||

ಆನೆ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು, ಇತರ ಜನರು
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ತಲೆಕೂದಲಗಳು ಕೆದರಿಹೋಗಿರಲು
ತಡವರಿಸುತ್ತಾ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಾ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07165084a ನೇದಮಸ್ತೀತಿ ಪುರುಷಾ ಹತೋತ್ಸಾಹಾ ಹತೌಜಸಃ|

07165084c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕವಚಾನನ್ಯೇ ಪ್ರಾದ್ರವಂಸ್ತಾವಕಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ನಿನ್ನವರು “ಇದು ಇನ್ನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು
ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಉತ್ಸಾಹ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಇನ್ನು
ಕೆಲವರು ಕವಚಗಳನ್ನೇ ಬಿಸುಟು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07165085a ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೇ ಸಮಾಕ್ರೋಶಸ್ವನಿಕಾ ಭರತರ್ಷಭ|

07165085c ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ನ ಚ ತೇ ಸ್ವಯಂ ತತ್ರಾವತಸ್ಥಿರೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸೈನಿಕರು “ನಿಲ್ಲ! ನಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು
ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ವಯಂ ತಾವು ಯಾರಿಗೂ
ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07165086a ಧುರ್ಯಾನ್ವ ಮುಚ್ಯ ತು ರಥಾದ್ಧತಸೂತಾನ್ಸ್ವ ಲಂಕೃತಾನ್|

07165086c ಅಧಿರುಹ್ಯ ಹಯಾನ್ಯೋಧಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪದ್ಭಿರಚೋದಯನ್||

ಸಾರಥಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಲಂಕೃತ ರಥಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಬಿಚ್ಚಿ ಏರಿ ಕಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಾ ವೇಗದಿಂದ ಯೋಧರು

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07165087a ದ್ರವಮಾಣೇ ತಥಾ ಸೈನ್ಯೇ ತ್ರಸ್ತುರೂಪೇ ಹತೌಜಸಿ|

07165087c ಪ್ರತಿಸ್ತೋತ ಇವ ಗ್ರಾಹೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಃ ಪರಾನಿಯಾತ್||

ಈ ರೀತಿ ತೇಜೋಹೀನರಾಗಿ ಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಮೊಸಳೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸೇನೆಯ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ನೋಡಿದನು.

07165088a ಹತ್ವಾ ಬಹುವಿಧಾಂ ಸೇನಾಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಃ|

07165088c ಕಥಂ ಚಿತ್ ಸಂಕಟಾನ್ಮುಕ್ತೋ ಮತ್ತದ್ವಿರದವಿಕ್ರಮಃ||

ಮದಿಸಿದ ಸಲಗದ ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಆ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದನು ಪಾಂಡವರ ಬಹುವಿಧದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಎಷ್ಟೋ ಸಂಕಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

07165089a ದ್ರವಮಾಣಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಲಾಯನಕೃತಕ್ಷಣಂ|

07165089c ದುರ್ಯೋಧನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಪಲಾಯನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಸಾಹವಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಸಾರಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

07165090a ಕಿಮಿಯಂ ದ್ರವತೇ ಸೇನಾ ತ್ರಸ್ತುರೂಪೇವ ಭಾರತ|

07165090c ದ್ರವಮಾಣಾಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಾವಸ್ಥಾಪಯಸೇ ರಣೇ||

“ಭಾರತ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಬಹಳ ಭಯಗೊಂಡವರಂತೆ ಈ ಸೇನೆಯೇಕೆ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ? ರಣದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೀನೇಕೆ
ತಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ?

07165091a ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ನ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥೋ ನರಾಧಿಪ|

07165091c ಕರ್ಣ ಪ್ರಭೃತಯಶ್ಚೇಮೇ ನಾವತಿಷ್ಠಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ನರಾಧಿಪ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ ! ಕರ್ಣಾ ದಿ
ರಾಜರೂ ಕೂಡ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ !

07165092a ಅನ್ಯೇಷ್ಟಪಿ ಚ ಯುದ್ಧೇಷು ನೈವ ಸೇನಾದ್ರವತ್ತದಾ|

07165092c ಕಚ್ಚಿತ್ ಕ್ಷೇಮಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ತವ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಬೇರೆ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯು ಹೀಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಭಾರತ ! ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೇ?

07165093a ಕಸ್ಮಿನ್ನಿದಂ ಹತೇ ರಾಜನ್ಯಥಸಿಂಹೇ ಬಲಂ ತವ|

07165093c ಏತಾಮವಸ್ಥಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಕೌರವ||

ರಾಜನ್ ! ನಿನ್ನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಥಸಿಂಹನು ಹತನಾದುದರಿಂದ
ನಿನ್ನ ಸೇನೆಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು
ಕೌರವ !”

07165094a ತತ್ತು ದುರ್ಯೋಧನಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ|

07165094c ಘೋರಮಪ್ರಿಯಮಾಖ್ಯಾತುಂ ನಾಶಕತ್ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭಃ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಾಡಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥಿವವರ್ಷಭ
ದುರ್ಯೋಧನನು ಘೋರವೂ ಅಪ್ರಿಯವೂ ಆದ ವಿಷಯವನ್ನು
ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯನಾಗಲಿಲ್ಲ.

07165095a ಭಿನ್ನಾ ನೌರಿವ ತೇ ಪುತ್ರೋ ನಿಮಗ್ನಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ|

07165095c ಬಾಷ್ಪೇಣ ಪಿಹಿತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ರಥೇ ಸ್ಥಿತಂ||

ಶೋಕವೆಂಬ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೌಕೆಯು ಒಡೆದು ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದ
ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ರಥದಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ
ನೀರುತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡನು.

07165096a ತತಃ ಶಾರದ್ವತಂ ರಾಜಾ ಸವ್ರೀಡಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

07165096c ಶಂಸೇಹ ಸರ್ವಂ ಭದ್ರಂ ತೇ ಯಥಾ ಸೈನ್ಯಮಿದಂ ದ್ರುತಂ||

ಆಗ ರಾಜನು ಲಜ್ಜಿತನಾಗಿ ಶಾರದ್ವತನಿಗೆ “ಈ ಸೇನೆಯು ಏಕೆ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ವಸ್ವವಾಗಿ ಹೇಳು! ನಿನಗೆ
ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!” ಎಂದನು.

07165097a ಅಥ ಶಾರದ್ವತೋ ರಾಜನ್ನಾರ್ತಿಂ ಗಚ್ಚನ್ಪುನಃ ಪುನಃ|

07165097c ಶಶಂಸ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಯ ಯಥಾ ದ್ರೋಣೋ ನಿಪಾತಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಶಾರದ್ವತನು ಬಾರಿ ಬಾರಿ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಾ
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಗೆ ದ್ರೋಣನು ಹೇಗೆ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07165098 ಕೃಪ ಉವಾಚ|

07165098a ವಯಂ ದ್ರೋಣಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪ್ರವರಂ ರಥಂ|

07165098c ಪ್ರಾವರ್ತಯಾಮ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಪಾಂಚಾಲೈರೇವ ಕೇವಲೈಃ||

ಕೃಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠ ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಪಾಂಚಾಲರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು.

07165099a ತತಃ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿಮಿಶ್ರಾಃ ಕುರುಸೋಮಕಾಃ|

07165099c ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಭಿಗರ್ಜಂತಃ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ದೇಹಾನಪಾತಯನ್||

ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಕುರು-ಸೋಮಕರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಡನೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರು.

07165100a ತತೋ ದ್ರೋಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣೋ ನರರ್ಷಭಃ|

07165100c ಅಹನಚ್ಚಾ ತ್ರವಾನ್ಭಲ್ಲೈಃ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆಗ ನರರ್ಷಭ ದ್ರೋಣನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಶತ್ರುಸೈನಿಕರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

07165101a ಪಾಂಡವಾಃ ಕೇಕಯಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07165101c ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ರೋಣರಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವ್ಯನಶನ್ಕಾಲಚೋದಿತಾಃ||

ಕಾಲಚೋದಿತ ಪಾಂಡವರು, ಕೇಕಯರು, ಮತ್ಸ್ಯರು ಮತ್ತು

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲರು ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ರಥದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ
ಬಂದು ನಾಶಹೊಂದಿದರು.

07165102a ಸಹಸ್ರಂ ರಥಸಿಂಹಾನಾಂ ದ್ವಿಸಾಹಸ್ರಂ ಚ ದಂತಿನಾಂ|

07165102c ದ್ರೋಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರನಿರ್ದಗ್ಧಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಮೃತ್ಯವೇ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ದ್ರೋಣನು ಸಾವಿರ ರಥಸಿಂಹರನ್ನೂ
ಎರಡು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07165103a ಆಕರ್ಣಪಲಿತಃ ಶ್ಯಾಮೋ ವಯಸಾಶೀತಿಪಂಚಕಃ|

07165103c ರಣೇ ಪರ್ಯಚರದ್ರೋಣೋ ವೃದ್ಧಃ ಷೋಡಶವರ್ಷವತ್||

ಕಿವಿಯವರೆಗೂ ಕೂದಲು ನೆರೆತಿದ್ದ, ಎಂಭತ್ತೈದು ವರ್ಷದ ಆ
ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣದ ವೃದ್ಧನು ರಣದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದವನಂತೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07165104a ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ವಧ್ಯಮಾನೇಷು ರಾಜಸು|

07165104c ಅಮರ್ಷವಶಮಾಪನ್ನಾಃ ಪಾಂಚಾಲಾ ವಿಮುಖಾಭವನ್||

ಸೈನ್ಯಗಳು ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಲು, ರಾಜರು ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರಲು
ಕೋಪಗೊಂಡ ಪಾಂಚಾಲರು ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖರಾದರು.

07165105a ತೇಷು ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವಭಗ್ನೇಷು ವಿಮುಖೇಷು ಸಪತ್ನಜಿತ್|

07165105c ದಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ವಿಕುರ್ವಾಣೋ ಬಭೂವಾರ್ಕ ಇವೋದಿತಃ||

ಅವರು ಹೀಗೆ ಪ್ರಭಗ್ನರಾಗಿ ವಿಮುಖರಾಗಲು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ

ದ್ರೋಣನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಉದಯಿಸಿದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07165106a ಸ ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಶರರಶ್ಮಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07165106c ಮಧ್ಯಂಗತ ಇವಾದಿತ್ಯೋ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಯಸ್ತೇ ಪಿತಾಭವತ್||

ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಆ ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಪಾಂಡವಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಶರಗಳ ಕಿರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ನೋಡಲೂ ಕಷ್ಟಕರನಾಗಿದ್ದನು.

07165107a ತೇ ದಹ್ಯಮಾನಾ ದ್ರೋಣೇನ ಸೂರ್ಯೇಣೇವ ವಿರಾಜತಾ|

07165107c ದಗ್ಧವೀರ್ಯಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ಬಭೂವುರ್ಗ ತಚೇತಸಃ||

ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣನಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ
ಅವರು ವೀರ್ಯವೇ ಸುಟ್ಟುಹೋದಂತವರಾಗಿ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ
ಚೇತನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

07165108a ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೀಡಿತಾನ್ಬಾಣೈರ್ದ್ರೋಣೇನ ಮಧುಸೂದನಃ|

07165108c ಜಯೈಷೀ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ದ್ರೋಣನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ
ಜಯವನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಮಧುಸೂದನನು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ
ಹೀಗೆಂದನು:

07165109a ನೈಷ ಜಾತು ಪರೈಃ ಶಕ್ಯೋ ಜೇತುಂ ಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

07165109c ಅಪಿ ವೃತ್ರಹಣಾ ಸಂಖ್ಯೇ ರಥಯೂಥಪಯೂಥಪಃ||

“ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ರಥಿಗಳ ನಾಯಕರಿಗೂ
ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ಇವನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಶತ್ರುವಿಗೂ, ವೃತ್ರಹ ಇಂದ್ರನಿಗೂ, ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

07165110a ತೇ ಯೂಯಂ ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಜಯಂ ರಕ್ಷತ ಪಾಂಡವಾಃ|

07165110c ಯಥಾ ವಃ ಸಮ್ಯುಗೇ ಸರ್ವಾನ್ನ ಹನ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತವಾಹನಃ||

ಪಾಂಡವರೇ! ರುಕ್ಮರಥ ದ್ರೋಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡಬಾರದೆಂದಾದರೆ ನೀವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ
ಜಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು!

07165111a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ನಿ ಹತೇ ನೈಷ ಯುಧ್ಯೇದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ|

07165111c ಹತಂ ತಂ ಸಮ್ಯುಗೇ ಕಶ್ಚಿದಾಖ್ಯಾತ್ವಸೈತ್ಯ ಮೃಷಾ ನರಃ||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದರೆ ಇವನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂಬ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು!”

07165112a ಏತನ್ನಾರೋಚಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07165112c ಅರೋಚಯಂಸ್ತು ಸರ್ವೇಽನ್ಯೇ ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಈ ಮಾತು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯರೆಲ್ಲರೂ,
ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು.

07165113a ಭೀಮಸೇನಸ್ತು ಸವ್ರೀಡಮಬ್ರವೀತ್ತಿತರಂ ತವ|

07165113c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಹತ ಇತಿ ತಚ್ಚಾಬುದ್ಧ್ಯತ ತೇ ಪಿತಾ||

ಭೀಮಸೇನನು ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡೇ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೆಂದು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ.

07165114a ಸ ಶಂಕಮಾನಸ್ತನ್ನಿ ಧ್ಯಾ ಧರ್ಮರಾಜಮಪೃಚ್ಛತ|

07165114c ಹತಂ ವಾಪ್ಯಹತಂ ವಾಜೌ ತ್ವಾಂ ಪಿತಾ ಪುತ್ರವತ್ಸಲಃ||

ಆದರೂ ಪುತ್ರವತ್ಸಲ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಸಂದೇಹಗೊಂಡು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಹತನಾದನೇ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

07165115a ತದತಥ್ಯಭಯೇ ಮಗ್ನೋ ಜಯೇ ಸಕ್ತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07165115c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾಹೇದಂ ಹತಃ ಕುಂಜರ ಇತ್ಯುತ|

07165115e ಭೀಮೇನ ಗಿರಿವರ್ಷ್ಮಾಣಂ ಮಾಲವಸ್ಯೇಂದ್ರವರ್ಮಣಃ||

ಆಗ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಲು ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಆದರೆ ಜಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಾಲವದ ಇಂದ್ರವರ್ಮನ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪರ್ವತಾಕಾರದ ಆನೆಯು ಭೀಮನಿಂದ ಹತವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

07165116a ಉಪಸೃತ್ಯ ತದಾ ದ್ರೋಣಮುಚ್ಚೈರಿದಮಭಾಷತ|

07165116c ಯಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಶಸ್ತ್ರಮಾಧತ್ನೇ ಯಮವೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಜೀವಸಿ|

07165116e ಪುತ್ರಸ್ತೇ ದಯಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಶೋಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ನಿಪಾತಿತಃ||

ದ್ರೋಣನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರಿಗಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ಜೀವಂತನಾಗಿರುವೆಯೋ ಆ ನಿನ್ನ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

07165117a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಿಮನಾಸ್ತತ್ರ ಆಚಾರ್ಯೋ ಮಹದಪ್ರಿಯಂ|

07165117c ನಿಯಮ್ಯ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ನಾಯುಧ್ಯತ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಆ ಮಹಾ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಚಾರ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ವಿಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

07165118a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮೋದ್ವಿಗ್ನಂ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಸಂ|

07165118c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ಸಮಾದ್ರವತ್||

ಪರಮ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿದ್ದ, ಶೋಕದಿಂದ ಹತಚೇತನನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಕ್ರೂರಕರ್ಮ ಮಗನು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07165119a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಹಿತಂ ಮೃತ್ಯುಂ ಲೋಕತತ್ತ್ವ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

07165119c ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಥೋತ್ಸೃಜ್ಯ ರಣೇ ಪ್ರಾಯ ಉಪಾವಿಶತ್||

ಮೃತ್ಯುವೆಂದು ವಿಹಿತನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಲೋಕತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ದ್ರೋಣನು ರಣದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿ

ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶಮಾಡಿದನು.

07165120a ತತೋಽಸ್ಯ ಕೇಶಾನ್ಸವ್ಯೇನ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾಣಿನಾ ತದಾ|

07165120c ಪಾರ್ಷ್ವತಃ ಕ್ರೋಶಮಾನಾನಾಂ ವಿರಾಣಾಮಚ್ಚಿ ನಚ್ಚಿರಃ||

ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾರ್ಷ್ವತನು, ವೀರರು ಬೇಡವೆಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎಡಗೈಯಿಂದ ದ್ರೋಣನ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

07165121a ನ ಹಂತವ್ಯೋ ನ ಹಂತವ್ಯ ಇತಿ ತೇ ಸರ್ವತೋಽಬ್ರುವನ್||

07165121c ತಥೈವ ಚಾರ್ಜುನೋ ವಾಹಾದವರಹೈನಮಾದ್ರವತ್||

“ವಧ್ಯನಲ್ಲದವನನ್ನು ವಧಿಸಬೇಡ!” ಎಂದು ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಜುನನೂ ಕೂಡ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಓಡಿ ಬಂದನು.

07165122a ಉದ್ಯಮ್ಯ ಬಾಹೂ ತ್ವರಿತೋ ಬ್ರುವಾಣಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07165122c ಜೀವಂತಮಾನಯಾಚಾರ್ಯಂ ಮಾ ವಧೀರಿತಿ ಧರ್ಮವಿತ್||

ಧರ್ಮವಿದು ಅರ್ಜುನನು “ಜೀವಂತವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ! ಕೊಲ್ಲಬೇಡ!” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

07165123a ತಥಾಪಿ ವಾರ್ಯಮಾಣೇನ ಕೌರವೈರರ್ಜುನೇನ ಚ|

07165123c ಹತ ಏವ ನೃಶಂಸೇನ ಪಿತಾ ತವ ನರರ್ಷಭ||

ಕೌರವರು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರು ತಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ನರರ್ಷಭನು ನಿನ್ನ

ತಂದೆಯನ್ನು ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ಕೊಂದೇಬಿಟ್ಟನು.

07165124a ಸೈನಿಕಾಶ್ಚ ತತಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾದ್ರವಂತ ಭಯಾರ್ಥತಾಃ|

07165124c ವಯಂ ಚಾಪಿ ನಿರುತ್ಸಾಹಾ ಹತೇ ಪಿತರಿ ತೇಽನಘ||

ಆಗ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಾರ್ಥತರಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ಅನಘ !

ನಾವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣದಿಂದ

ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.””

07165125 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07165125a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ತು ನಿಧನಂ ಪಿತುರಾಹವೇ|

07165125c ಕ್ರೋಧಮಾಹಾರಯತ್ತೀವ್ರಂ ಪದಾಹತ ಇವೋರಗಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯು

ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿದ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲ್ಲಟ್ಟಿ

ಸರ್ಪದಂತೆ ಅತಿ ತೀವ್ರ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತಾಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧಪರ್ವಣಿ

ದ್ರೋಣವಧೇ ಪಂಚಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದ್ರೋಣವಧಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣವಧ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಅರವತ್ತೈದನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ ದ್ರೋಣವಧಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದ್ರೋಣವಧಪರ್ವವು.

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೬/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೭೧/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೧೪೨/೧೯೯೫, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೪೦೭೮೦/೭೩೭೮೪

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ ಮೋಕ್ಷ

ಪರ್ವ

೧೬೬

ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿನ: ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಕ್ರೋಧ

ದ್ರೋಣನ ವಧೆಯ ನಂತರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಏನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (೧-೧೫). ತಂದೆಯ ಮರಣದ ಕುರಿತು ಕೇಳಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಮಹಾ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವೆನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (೧೬-೬೦).

07166001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07166001a ಅಧರ್ಮೇಣ ಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಂಜಯ|

07166001c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪಿತರಂ ವೃದ್ಧಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ತನ್ನ

ತಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃದ್ಧನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಏನು ಹೇಳಿದನು?

07166002a ಮಾನುಷಂ ವಾರುಣಾಗ್ನೇಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಂ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07166002c ಐಂದ್ರಂ ನಾರಾಯಣಂ ಚೈವ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ||

07166003a ತಮಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಿಷ್ಯಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಂಜಯ|

07166003c ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಹತಮಾಚಾರ್ಯಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಮಾನುಷ, ವಾರುಣ, ಆಗ್ನೇಯ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಐಂದ್ರ ಮತ್ತು
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದ್ದವೋ ಆ
ಧರ್ಮಿಷ್ಯ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು
ಕೊಂದನು ಎಂದು ಕೇಳಿ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಏನು
ಹೇಳಿದನು?

07166004a ಯೇನ ರಾಮಾದವಾಪ್ಯೇಹ ಧನುರ್ವೇದಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07166004c ಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪುತ್ರಾಯ ಗುರುಕಾಂಕ್ಷಿಣೇ||

ಅವನು ಮಹಾತ್ಮ ರಾಮನಿಂದ ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಗನನ್ನು
ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

07166005a ಏಕಮೇವ ಹಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮನೋ ಗುಣವತ್ತರಂ|

07166005c ಇಚ್ಛಂತಿ ಪುತ್ರಂ ಪುರುಷಾ ಲೋಕೇ ನಾನ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನು ತನಗಿಂತಲೂ ಮಗನು ಹೆಚ್ಚಿನ

ಗುಣವಂತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

07166006a ಆಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಭವಂತೈವ ರಹಸ್ಯಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ|

07166006c ತಾನಿ ಪುತ್ರಾಯ ವಾ ದದ್ಯುಃ ಶಿಷ್ಯಾಯಾನುಗತಾಯ ವಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ
ಪುತ್ರನಿಗೆ ಅಥವಾ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

07166007a ಸ ಶಿಲ್ಪಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸವಿಶೇಷಂ ಚ ಸಂಜಯ|

07166007c ಶೂರಃ ಶಾರದ್ವತೀಪುತ್ರಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ರೋಣಾದನಂತರಃ||

ಆ ಎಲ್ಲ ಕುಶಲಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರಹಸ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಡೆದು
ಶಾರದ್ವತೀಪುತ್ರನು ರಣದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನ ನಂತರ
ಶೂರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು.

07166008a ರಾಮಸ್ಯಾನುಮತಃ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಪುರಂದರಸಮೋ ಯುಧಿ|

07166008c ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಸಮೋ ವೀರ್ಯೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮೋ ಮತೌ||

07166009a ಮಹೀಧರಸಮೋ ಧೃತ್ಯಾ ತೇಜಸಾಗ್ನಿಸಮೋ ಯುವಾ|

07166009c ಸಮುದ್ರ ಇವ ಗಾಂಭೀರ್ಯೇ ಕ್ರೋಧೇ ಸರ್ಪವಿಷೋಪಮಃ||

07166010a ಸ ರಥೀ ಪ್ರಥಮೋ ಲೋಕೇ ದೃಢಧನ್ವಾ ಜಿತಕ್ಲಮಃ|

07166010c ಶೀಘ್ರೋಽನಿಲ ಇವಾಕ್ರಂದೇ ಚರನ್ಮುಧ್ಧ ಇವಾಂತಕಃ||

ಶಸ್ತ್ರವಿಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಸಮನಾದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನ
ಸಮನಾದ, ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ಸಮನಾದ, ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸಮನಾದ, ಧೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹೀಧರೆಯ ಸಮನಾಗಿರುವ,
ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಸಮನಾಗಿರುವ, ಸಮುದ್ರದಂತೆ
ಗಾಂಭೀರ್ಯವುಳ್ಳ, ಕ್ರೋಧದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತಿರುವ ಆ
ಯುವಕನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ರಥಿ. ದೃಢಧನ್ವಿ. ಶ್ರಮವನ್ನು
ಜಯಿಸಿದವನು. ಅಂತಕನಂತೆ ಕ್ಷುದ್ಧನಾಗಿ, ಅನಿಲನಂತೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ಸಂಚರಿಸುವವನು.

07166011a ಅಸ್ಯತಾ ಯೇನ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಧರಣ್ಯಭಿನಿಪೀಡಿತಾ|
07166011c ಯೋ ನ ವ್ಯಥತಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವೀರಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ||
07166012a ವೇದಸ್ನಾತೋ ವ್ರತಸ್ನಾತೋ ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ಪಾರಗಃ|
07166012c ಮಹೋದಧಿರಿವಾಕ್ಷೋಭ್ಯೋ ರಾಮೋ ದಾಶರಥಿಯಥಾ||

ಅವನು ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತೊಡಗಲು ಭೂಮಿಯೇ ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ.
ಆ ವೀರ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಥೆಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು
ವೇದಸ್ನಾತ. ವ್ರತಸ್ನಾತ. ಧನುರ್ವೇದ ಪಾರಂಗತ. ದಾಶರಥಿ
ರಾಮನಂತೆ, ಮಹಾಸಾಗರದಂತೆ ಶಾಂತನಾಗಿರುವವನು.

07166013a ತಮಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಂ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಂಯುಗೇ|
07166013c ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಹತಮಾಚಾರ್ಯಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಅಂತಹ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸಂಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯನು
ಅಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ
ಏನು ಹೇಳಿದನು?

07166014a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ಯೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಸೃಷ್ಟಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07166014c ಯಥಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ಪಾಂಚಾಲೋ ಯಜ್ಞಸೇನಸುತೋಽಭವತ್||

ದ್ರೋಣನ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲ ಯಜ್ಞಸೇನನಿಗೆ ಅವನು ಹೇಗೆ
ಮಗನಾದನೋ ಹಾಗೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ
ದ್ರೋಣನು ಮಗನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು.

07166015a ತಂ ನೃಶಂಸೇನ ಪಾಪೇನ ಕ್ರೂರೇಣಾತ್ಮಲ್ಪದರ್ಶಿನಾ|

07166015c ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿಹತಮಾಚಾರ್ಯಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಕಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಆ ನೃಶಂಸ, ಪಾಪಿ, ಕ್ರೂರಿ, ಅಲ್ಪದರ್ಶಿಯ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು
ಕೊಂದನೆಂದು ಕೇಳಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಏನು ಹೇಳಿದನು?"

07166016 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07166016a ಚದ್ಮನಾ ನಿಹತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಿತರಂ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ|

07166016c ಬಾಷ್ಟೇಣಾಪೂರ್ಯತ ದ್ರೋಣೀ ರೋಷೇಣ ಚ ನರರ್ಷಭ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನರರ್ಷಭ! ಪಾಪಕರ್ಮಿಯ ಮೋಸದಿಂದ
ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ ದ್ರೋಣಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ರೋಷದ
ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದವು.

07166017a ತಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ರಾಜೇಂದ್ರ ವಪುರ್ದಿವ್ಯಮದೃಶ್ಯತ|

07166017c ಅಂತಕಸ್ಯೇವ ಭೂತಾನಿ ಜಿಹೀರ್ಷೋಃ ಕಾಲಪರ್ಯಯೇ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಸುವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ

ಅಂತಕನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕುದ್ಧನಾದ ಅವನ ಶರೀರವು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

07166018a ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣೇ ತತೋ ನೇತ್ರೇ ಅಪಮೃಜ್ಯ ಪುನಃ ಪುನಃ|

07166018c ಉವಾಚ ಕೋಪಾನ್ನಿಃಶ್ವಸ್ಯ ದುರ್ಯೋಧನಮಿದಂ ವಚಃ||

ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಅವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಕೋಪದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07166019a ಪಿತಾ ಮಮ ಯಥಾ ಕ್ಷುದೈರ್ನ್ಯಸ್ಯಶಸ್ತ್ರೋ ನಿಪಾತಿತಃ|

07166019c ಧರ್ಮಧ್ವಜವತಾ ಪಾಪಂ ಕೃತಂ ತದ್ವಿದಿತಂ ಮಮ|

07166019e ಅನಾರ್ಯಂ ಸುನೃಶಂಸಸ್ಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಮೇ ಶ್ರುತಂ||

“ಶಸ್ತ್ರಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರಜನರು ಕೊಂದರು. ಧರ್ಮಧ್ವಜನೆನಿಸಿಕೊಂಡವನು ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಅತ್ಯಂತ ಅನಾರ್ಯ ಕ್ರೂರಕೃತ್ಯದ ಕುರಿತು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

07166020a ಯುದ್ಧೇಷ್ಟಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಾನಾಂ ಧ್ರುವೌ ಜಯಪರಾಜಯೌ|

07166020c ದ್ವಯಮೇತದ್ಭವೇದ್ರಾಜನ್ವಧಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವರಿಗೆ ಜಯ ಅಪಜಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು. ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಧೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತವಿದೆ.

07166021a ನ್ಯಾಯವೃತ್ತೋ ವಧೋ ಯಸ್ತು ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುಧ್ಯತೋ ಭವೇತ್|

07166021c ನ ಸ ದುಃಖಾಯ ಭವತಿ ತಥಾ ದೃಷ್ಟೋ ಹಿ ಸ ದ್ವಿಜಃ||

ಸಂಗ್ರಾಮ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಧೆಯಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವವಿಧವಾದ ದುಃಖವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ವಿಜರು ಈ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

07166022a ಗತಃ ಸ ವೀರಲೋಕಾಯ ಪಿತಾ ಮಮ ನ ಸಂಶಯಃ|

07166022c ನ ಶೋಚ್ಯಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರಸ್ತಥಾ ಸ ನಿಧನಂ ಗತಃ|

ನನ್ನ ತಂದೆಯು ವೀರಲೋಕಗಳಿಗೇ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ನಿಧನನಾದನೆಂದು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

07166023a ಯತ್ತು ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಃ ಸನ್ಮೇಶಗ್ರಹಣಮಾಪ್ತವಾನ್|

07166023c ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಾಂ ತನ್ಮೇ ಮರ್ಮಾಣಿ ಕೃಂತತಿ||

ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಸರ್ವ ಸೈನ್ಯಗಳೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಹಿಡಿದನು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

07166024a ಕಾಮಾತ್ಕ್ರೋಧಾದವಜ್ಞಾನಾದ್ಧರ್ಪಾದ್ಬಾಲ್ಯೇನ ವಾ ಪುನಃ|

07166024c ವೈಧರ್ಮಿಕಾನಿ ಕುರ್ವಂತಿ ತಥಾ ಪರಿಭವೇನ ಚ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಅಜ್ಞಾನ, ದರ್ಪ, ಅಥವಾ

ಬಾಲ್ಯತನದಿಂದ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಹಿರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

07166025a ತದಿದಂ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನೇಹ ಮಹದಾಧರ್ಮಿಕಂ ಕೃತಂ|

07166025c ಅವಜ್ಞಾಯ ಚ ಮಾಂ ನೂನಂ ನೃಶಂಸೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ||

ಇಂತಹ ಮಹಾ ಅಧರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ದುರಾತ್ಮ ಕ್ರೂರಿ ಪಾರ್ಷ್ವತನು ನನ್ನನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

07166026a ತಸ್ಯಾನುಬಂಧಂ ಸ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಃ ಸುದಾರುಣಂ|

07166026c ಅನಾರ್ಯಂ ಪರಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಿಥ್ಯಾವಾದೀ ಚ ಪಾಂಡವಃ||

ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಸುದಾರುಣ ಫಲವನ್ನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನೂ ಆ ಅನಾರ್ಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪರಮ ಮಿಥ್ಯಾವಾದೀ ಪಾಂಡವನೂ ಕಾಣಲಿದ್ದಾರೆ.

07166027a ಯೋ ಹ್ಯಸೌ ಚದ್ಮನಾಚಾರ್ಯಂ ಶಸ್ತ್ರಂ ಸಂನ್ಯಾಸಯತ್ತದಾ|

07166027c ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಭೂಮಿಃ ಪಾಸ್ಯತಿ ಶೋಣಿತಂ||

ಶಸ್ತ್ರಸಂನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಹೀಗೆ ಮೋಸದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ ಧರ್ಮರಾಜನ ರಕ್ತವನ್ನು ಭೂಮಿಯು ಇಂದು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ !

07166028a ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ಯ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಮಹಂ ವಧೇ|

07166028c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಸಮರೇ ಹಂತಾಹಂ ಪಾಪಕಾರಿಣಂ||

ನಾನು ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಪಾಂಚಾಲನನ್ನು ವಧಿಸಲು

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಪಕಾರಿಣಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನಾನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

07166029a ಕರ್ಮಣಾ ಯೇನ ತೇನೇಹ ಮೃದುನಾ ದಾರುಣೇನ ವಾ|

07166029c ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ವಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಾಂತಿಂ ಲಬ್ಧಾಸ್ಮಿ ಕೌರವ||

ಕೌರವ! ಮೃದು ಅಥವಾ ದಾರುಣ ಕರ್ಮದಿಂದ ನಾನು ಆ
ಪಾಂಚಾಲನ ವಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

07166030a ಯದರ್ಥಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪುತ್ರಮಿಚ್ಛಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

07166030c ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ತ್ರಾಣಾಯ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಬರಬಹುದಾದ ಮಹಾಭಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಿಂದೇ ಜನರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

07166031a ಪಿತ್ರಾ ತು ಮಮ ಸಾವಸ್ಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ನಿರ್ಬಂಧುನಾ ಯಥಾ|

07166031c ಮಯಿ ಶೈಲಪ್ರತೀಕಾಶೇ ಪುತ್ರೇ ಶಿಷ್ಯೇ ಚ ಜೀವತಿ||

ಪರ್ವತಸಮಾನ ಪುತ್ರನೂ ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದ ನಾನು
ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ಯಾರೂ ಬಂಧುಗಳೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ ನನ್ನ
ತಂದೆಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು!

07166032a ಧಿಙ್ಮಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಧಿಗ್ಬಾಹೂ ಧಿಕ್ಪರಾಕ್ರಮಂ|

07166032c ಯನ್ಮಾಂ ದ್ರೋಣಃ ಸುತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೇಶಗ್ರಹಣಮಾಪ್ತವಾನ್||

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನನ್ನ ಬಾಹುಗಳಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!
ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ನನ್ನಂತಹ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದುದರಿಂದಲೇ
ದ್ರೋಣನು ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡವನಾದನು!

07166033a ಸ ತಥಾಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

07166033c ಪರಲೋಕಗತಸ್ಯಾಪಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯನ್ಯಥಾಃ ಪಿತುಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ
ಅವರ ಋಣವು ಮುಗಿಯುವಂತೆ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07166034a ಆರ್ಯೇಣ ತು ನ ವಕ್ತವ್ಯಾ ಕದಾ ಚಿತ್ಸು ತಿರಾತ್ಮನಃ|

07166034c ಪಿತುರ್ವ ಧಮಮೃಷ್ಯಂಸ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯದ್ಯೇಹ ಪೌರುಷಂ||

ಆರ್ಯನು ಎಂದೂ ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆದರೆ
ಪಿತೃವಧೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ನಾನು ನನ್ನ ಪೌರುಷದ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

07166035a ಅದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತು ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಜನಾರ್ದನಾಃ|

07166035c ಮೃದ್ನತಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಯುಗಾಂತಮಿವ ಕುರ್ವತಃ||

ಸರ್ವಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಅರೆದು ಯುಗಾಂತವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವ ನನ್ನ
ಈ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಇಂದು ಜನಾರ್ದನನೊಡನೆ ಪಾಂಡವರು
ನೋಡಲಿ!

07166036a ನ ಹಿ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನಾಸುರಾ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07166036c ಅದ್ಯ ಶಕ್ತಾ ರಣೇ ಜೇತುಂ ರಥಸ್ಥಂ ಮಾಂ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಇಂದು ರಥಸ್ಥನಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ದೇವತೆ-
ಗಂಧರ್ವ-ಅಸುರ-ರಾಕ್ಷಸರು ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

07166037a ಮದನ್ಯೋ ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನರ್ಜುನಾದ್ವಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮಃ|

07166037c ಅಹಂ ಹಿ ಜ್ವಲತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಯೂಖಾನಾಮಿವಾಂಶುಮಾನ್|

07166037e ಪ್ರಯೋಕ್ತಾ ದೇವಸೃಷ್ಟ್ವಾನಾಮಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪೃತನಾಗತಃ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮೀರಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರವಿತ್ತಮನು
ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ಹೇಗೆ
ಸುಡುವನೋ ಹಾಗೆ ನಾನಿಂದು ಸೇನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

07166038a ಕೃಶಾಶ್ವತನಯಾ ಹ್ಯದ್ಯ ಮತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಮಹಾಮೃಧೇ|

07166038c ದರ್ಶಯಂತೋಽಽತ್ಮನೋ ವೀರ್ಯಂ ಪ್ರಮಥಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಇಂದಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಮುಕ್ತ ಬಾಣಗಳು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಮಥಿಸಿ ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

07166039a ಅದ್ಯ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ರಾಜನ್ಧಾರಾಭಿರಿವ ಸಂಕುಲಾಃ|

07166039c ಆವೃತಾಃ ಪತ್ರಿಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ಧ್ರಷ್ಟಾರೋ ಮಾಮಕೈರಿಹ||

ರಾಜನ್! ಇಂದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದ
ತುಂಬಿಬಿಡುವಂತೆ ನನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗುವುದನ್ನು
ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುವವರಿದ್ದಾರೆ!

07166040a ಕಿರನ್ ಹಿ ಶರಜಾಲಾನಿ ಸರ್ವತೋ ಭೈರವಸ್ವರಂ|

07166040c ಶತ್ರುನ್ನಿಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾವಾತ ಇವ ದ್ರುಮಾನ್||

ಭೈರವಸ್ವರದ ಶರಜಾಲಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಎರಚಿ ಚಂಡಮಾರುತವು
ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೆಡಹುವಂತೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ!

07166041a ನ ಚ ಜಾನಾತಿ ಬೀಭತ್ಸುಸ್ತದಸ್ತ್ರಂ ನ ಜನಾರ್ದನಃ|

07166041c ನ ಭೀಮಸೇನೋ ನ ಯಮೌ ನ ಚ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

07166042a ನ ಪಾರ್ಷ್ವತೋ ದುರಾತ್ಮಾಸೌ ನ ಶಿಖಿಂಡೀ ನ ಸಾತ್ಯಕಿಃ|

07166042c ಯದಿದಂ ಮಯಿ ಕೌರವ್ಯ ಸಕಲ್ಯಂ ಸನಿವರ್ತನಂ||

ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬೀಭತ್ಸುವಾಗಲೀ, ಜನಾರ್ದನನಾಗಲೀ,
ಭೀಮಸೇನನಾಗಲೀ, ನಕುಲ-ಸಹದೇವರಾಗಲೀ, ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾಗಲೀ, ದುರಾತ್ಮ ಪಾರ್ಷ್ವತ-ಶಿಖಿಂಡಿ-ಸಾತ್ಯಕಿಗಳಾಗಲೀ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕೌರವ್ಯ! ಇದರ ಪ್ರಯೋಗ-ಸಂಹಾರಗಳೆರಡೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ.

07166043a ನಾರಾಯಣಾಯ ಮೇ ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ|

07166043c ಉಪಹಾರಃ ಪುರಾ ದತ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಉಪಸ್ಥಿತೇ||

ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪ ಉಪಹಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದನು.

07166044a ತಂ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಥ ಭಗವಾನ್ಸ ವರಂ ದದೌ|

07166044c ವಪ್ರೇ ಪಿತಾ ಮೇ ಪರಮಮಸ್ತ್ರಂ ನಾರಾಯಣಂ ತತಃ||

ಅದನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಭಗವಾನನು ವರವನ್ನಿತ್ತನು. ಆಗ ನನ್ನ
ತಂದೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವರವನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

07166045a ಅಥೈನಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ಭಗವಾನ್ದೇವಸತ್ತಮಃ|

07166045c ಭವಿತಾ ತ್ವತ್ಸಮೋ ನಾನ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಯುಧಿ ನರಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದೇವಸತ್ತಮ ಭಗವಾನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು: “ಇದರ
ನಂತರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದ ಯಾವ ನರನೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07166046a ನ ತ್ವಿದಂ ಸಹಸಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ|

07166046c ನ ಹ್ಯೇತದಸ್ತ್ರಮನ್ಯತ್ರ ವಧಾಚ್ಚತ್ಸೋರ್ನಿವರ್ತತೇ||

ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡದೇ ಎಂದೂ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಕೂಡದು. ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ಶತ್ರುವನ್ನು ವಧಿಸದೇ
ಹಿಂದಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ.

07166047a ನ ಚೈತಚ್ಚಕೃತೇ ಜ್ಞಾತುಂ ಕೋ ನ ವಧ್ಯೇದಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

07166047c ಅವಧ್ಯಮಪಿ ಹನ್ಯಾದ್ಧಿ ತಸ್ಮಾನ್ಘೃತತ್ಪಯೋಜಯೇತ್||

ಪ್ರಭೋ! ಇದು ಯಾರನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವಧ್ಯರಾದವರನ್ನೂ ವಧಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ
ಇದನ್ನು ದುಡುಕಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದು.

07166048a ವಧಃ ಸಂಖ್ಯೇ ದ್ರವಶ್ಚೈವ ಶಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ವಿಸರ್ಜನಂ|

07166048c ಪ್ರಯಾಚನಂ ಚ ಶತ್ರುಣಾಂ ಗಮನಂ ಶರಣಸ್ಯ ಚ||

07166049a ಏತೇ ಪ್ರಶಮನೇ ಯೋಗಾ ಮಹಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಪರಂತಪ|

07166049c ಸರ್ವಥಾ ಪೀಡಿತೋ ಹಿ ಸ್ಯಾದವಧ್ಯಾನ್ವೀಡಯನ್ತಣೇ||

ಪರಂತಪ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದವರನ್ನೂ ಇದು ವಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು, ಅಭಯವನ್ನು ಯಾಚಿಸುವುದು, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗುವುದು ಇವುಗಳು ಈ ಮಹಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಉಪಾಯಗಳು. ಅವಧ್ಯರಾದವರನ್ನು ಇದು ಪೀಡಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನೇ ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.”

07166050a ತಜ್ಜ ಗ್ರಾಹ ಪಿತಾ ಮಹ್ಯಮಬ್ರವೀಚ್ಛೈವ ಸ ಪ್ರಭುಃ|

07166050c ತ್ವಂ ವರ್ಷಿಷ್ಯಸಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಶಸ್ತ್ರವರ್ಷಾಣ್ಯನೇಕಶಃ|

07166050e ಅನೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತೇಜಸಾ ಚ ಜ್ವಲಿಷ್ಯಸಿ||

ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಪ್ರಭುವು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವೆ! ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತೀಯೆ!”

07166051a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಭಗವಾನ್ದಿವಮಾಚಕ್ರಮೇ ಪ್ರಭುಃ|

07166051c ಏತನ್ನಾರಾಯಣಾದಸ್ತ್ರಂ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಮ ಬಂಧುನಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭುವು ದಿವಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಇಗೋ ಇದು

ನನ್ನ ಬಂಧುವಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಆ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು.

07166052a ತೇನಾಹಂ ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚೈವ ಪಾಂಚಾಲಾನ್ಮತ್ಯ ಕೇಕಯಾನ್|

07166052c ವಿದ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ರಣೇ ಶಚೀಪತಿರಿವಾಸುರಾನ್||

ಶಚೀಪತಿಯು ಅಸುರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇದರಿಂದ ರಣದಲ್ಲಿ ನಾನು
ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಮತ್ಯ ಕೇಕಯರನ್ನೂ ಓಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

07166053a ಯಥಾ ಯಥಾಹಮಿಚ್ಛೇಯಂ ತಥಾ ಭೂತ್ವಾ ಶರಾ ಮಮ|

07166053c ನಿಪತೇಯುಃ ಸಪತ್ನೇಷು ವಿಕ್ರಮತ್ಸ್ಯ ಪಿ ಭಾರತ||

ನನ್ನ ಶರಗಳು ಹೇಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವೆನೋ ಹಾಗೆ ಅವು
ಪರಾಕ್ರಮಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವವು ಭಾರತ !

07166054a ಯಥೇಷ್ಟಮಶ್ಮವರ್ಷೇಣ ಪ್ರವರ್ಷಿಷ್ಯೇ ರಣೇ ಸ್ಥಿತಃ|

07166054c ಅಯೋಮುಖೈಶ್ಚ ವಿಹಗ್ಮೈರ್ದ್ರಾವಯಿಷ್ಯೇ ಮಹಾರಥಾನ್|

07166054e ಪರಶ್ವಧಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ಪ್ರಸಕ್ತ್ಯೇಽಹಮಸಂಶಯಂ||

ನಾನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತೇನೆ.
ಲೋಹದ ಕೊಕ್ಕುಗಳಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮಹಾರಥರನ್ನು
ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿವಿಧ ಪರಶುಗಳನ್ನೂ ಸುರಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ !

07166055a ಸೋಽಹಂ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಶತ್ರುತಾಪನ|

07166055c ಶತ್ರುನ್ವಿದ್ವಂಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕದರ್ಥೀಕೃತ್ಯ ಪಾಂಡವಾನ್||

ಶತ್ರುತಾಪನ ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಮಹಾ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ
ಪಾಂಡವರನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

07166056a ಮಿತ್ರಬ್ರಹ್ಮಗುರುವ್ವೇಷೀ ಜಾಲ್ಮಕಃ ಸುವಿಗರ್ಹಿತಃ|

07166056c ಪಾಂಚಾಲಾಪಸದಶ್ಚಾದ್ಯ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯತೇ||

ಮಿತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಗುರು-ದ್ವೇಷಿಯಾದ ನೀಚ, ಅತಿನಿಂದ್ಯ,
ಪಾಂಚಾಲಕುಲಕಳಂಕ ಆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಜೀವದಿಂದ
ಮೋಕ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

07166057a ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ಪರ್ಯವರ್ತತ ವಾಹಿನೀ|

07166057c ತತಃ ಸರ್ವೇ ಮಹಾಶಂಖಾನ್ದಧ್ಮಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮಾಃ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸೇನೆಯು ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಆಗ ಎಲ್ಲ
ಪುರುಷಸತ್ತಮರೂ ಮಹಾಶಂಖಗಳನ್ನೂದಿದರು.

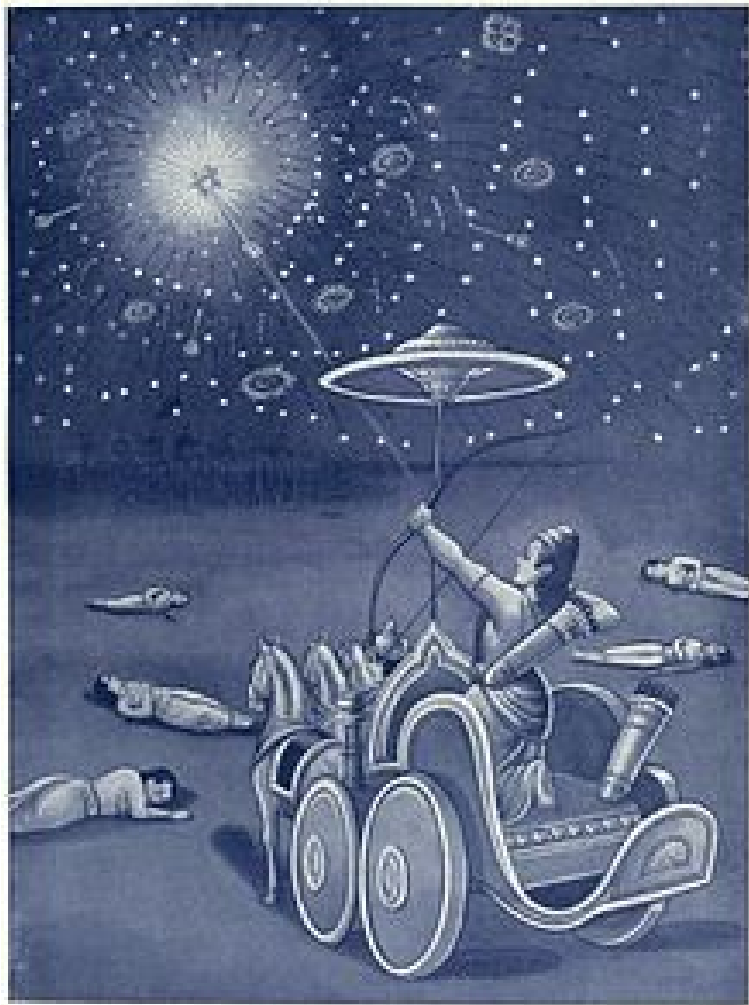
07166058a ಭೇರಿಶ್ಚಾ ಭ್ಯಹನನ್ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಡಿಂಡಿಮಾಂಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07166058c ತಥಾ ನನಾದ ವಸುಧಾ ಮಿರನೇಮಿಪ್ರಪೀಡಿತಾ|

07166058e ಸ ಶಬ್ದಸ್ತುಮುಲಃ ಖಿಂ ದ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಚ ವ್ಯನಾದಯತ್||

ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಭೇರಿ-ಡಿಂಡಿಮಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದರು.

ಕುದುರೆಗಳ ಗೊರಸುಗಳಿಂದಲೂ ರಥಚಕ್ರಗಳ ಸಂಚಲನದಿಂದಲೂ
ವಸುಧೆಯು ಪೀಡಿತಳಾದಳು. ಆ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು ಆಕಾಶ, ಸ್ವರ್ಗ
ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿತು.

07166059a ತಂ ಶಬ್ದಂ ಪಾಂಡವಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರ್ಜನ್ಯನಿನದೋಪಮಂ|

07166059c ಸಮೇತ್ಯ ರಥಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸಂನ್ಯಮಂತ್ರಯನ್||

ಮೇಘಗರ್ಜನೆಗೆ ಸಮಾನ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾಂಡವರು
ರಥಶ್ರೇಷ್ಠರೊಡನೆ ಕಲೆತು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು.

07166060a ತಥೋಕ್ತ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋಽಪಿ ತದೋಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಭಾರತ|

07166060c ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರ ತದ್ಧಿವ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ನಾರಾಯಣಂ ತದಾ||

ಭಾರತ ! ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನೂ ಕೂಡ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಆ
ದಿವ್ಯ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು."

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಕ್ರೋಧೇ

ಷಟ್ಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಕ್ರೋಧ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾಅರವತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೭

ದ್ರೋಣನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಪಾಂಡವ

ಮಹಾರಥರಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಯುದ್ಧ

ಕೌರವ ಸೇನೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭಯಂಕರ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವನ್ನು
 ಕೇಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದ್ರೋಣನ ವಧೆಯ ನಂತರ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
 ಕೌರವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ
 ಕೌರವ ಯೋಧನು ಯಾರೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು
 ಕೇಳಿದುದು (೧-೨೪). ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವವನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೆಂದೂ
 ದ್ರೋಣನ ವಧೆಯು ಅಧರ್ಮವಾದುದೆಂದೂ ಅರ್ಜುನನು
 ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ದುಃಖಿಸಿದುದು (೨೫-೫೦).

07167001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07167001a ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರೇ ನಾರಾಯಣೇ ತದಾ|

07167001c ಪ್ರಾವಾತ್ಸಪೃಷ್ಠತೋ ವಾಯುರನಭ್ರೇ ಸ್ತನಯಿತ್ನುಮಾನ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತವಾಗಲು
 ತುಂತುರುಹನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸತೊಡಗಿತು.

ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶವು ಗರ್ಜಿಸಿತು.

07167002a ಚಚಾಲ ಪೃಥಿವೀ ಚಾಪಿ ಚುಕ್ಷುಭೇ ಚ ಮಹೋದಧಿಃ|

07167002c ಪ್ರತಿಸ್ತೋತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಶ್ಚ ಗಂತುಂ ತತ್ರ ಸಮುದ್ರಗಾಃ||

ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು. ಮಹಾಸಾಗರವು

ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡಿತು. ಸಮುದ್ರಗಾಮಿ ಮುಖ್ಯನದಿಗಳು

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು.

07167003a ಶಿಖರಾಣಿ ವ್ಯದೀರ್ಯಂತ ಗಿರೀಣಾಂ ತತ್ರ ಭಾರತ|

07167003c ಅಪಸವ್ಯಂ ಮೃಗಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾನ್ಮಚಕ್ರೀ||

ಭಾರತ ! ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಶಿಖರಗಳು ಬಿರಿಬಿಟ್ಟವು. ಮೃಗಗಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರನ್ನು ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಸುತ್ತತೊಡಗಿದವು.

07167004a ತಮಸಾ ಚಾವಕೀರ್ಯಂತ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಕಲುಷೋಽಭವತ್|

07167004c ಸಂಪತಂತಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಾನಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟವತ್||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕತ್ತಲೆಯು ಆವರಿಸಿತು. ಸೂರ್ಯನು ಮಾಲಿನ್ಯಹೊಂದಿದನು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾರಾಡತೊಡಗಿದವು.

07167005a ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವಾಸ್ತು ಆಸನ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07167005c ಕಥಂ ಕಥಾಭವತ್ತೀವ್ರಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ವ್ಯಾ ಕುಲಂ ಮಹತ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವರು ಅಸ್ವಸ್ತರಾದರು. ಆ ತೀವ್ರತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದು ಹೇಗಾಯಿತು? ಮುಂದೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಎಂದು ಪಾಂಡವರು ಮಹಾವ್ಯಾಕುಲಕ್ಕೊಳಗಾದರು.

07167006a ವ್ಯಥಿತಾಃ ಸರ್ವರಾಜಾನಸ್ತದಾ ಹ್ಯಾಸನ್ವಿಚೇತಸಃ|

07167006c ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಘೋರರೂಪಂ ತು ದ್ರೌಣೇರಸ್ರಂ ಭಯಾವಹಂ||

ದ್ರೌಣಿಯ ಆ ಘೋರರೂಪದ ಭಯಾವಹ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವರಾಜರೂ ವಿಚೇತಸರಾಗಿ ವ್ಯಥಿತರಾದರು.”

07167007 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07167007a ನಿವರ್ತಿತೇಷು ಸೈನ್ಯೇಷು ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಸಂಯುಗೇ|

07167007c ಭೃಶಂ ಶೋಕಾಭಿತಪ್ತೇನ ಪಿತುರ್ವಧಮಮೃಷ್ಯತಾ||

07167008a ಕುರೂನಾಪತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ಯ ರಕ್ಷಣೇ|

07167008c ಕೋ ಮಂತ್ರಃ ಪಾಂಡವೇಷ್ಟ್ವಾಸೀತ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತೃವಧೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಕಾಭಿತಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಂದಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಗಳು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕುರುಗಳು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಯಾರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತರು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!”

07167009 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07167009a ಪ್ರಾಗೇವ ವಿದ್ರುತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07167009c ಪುನಶ್ಚ ತುಮುಲಂ ಶಬ್ದಂ ಶ್ರುತ್ವಾರ್ಜುನಮಭಾಷತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೊದಲೇ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಪುನಃ ತುಮುಲಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು:

07167010a ಆಚಾರ್ಯೇ ನಿಹತೇ ದ್ರೋಣೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇನ ಸಂಯುಗೇ|

07167010c ನಿಹತೇ ವಜ್ರಹಸ್ತೇನ ಯಥಾ ವೃತ್ರೇ ಮಹಾಸುರೇ||

“ವಜ್ರಹಸ್ತನಿಂದ ಮಹಾಸುರ ವೃತ್ರನು ಹೇಗೆ ಹತನಾದನೋ ಹಾಗೆ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ದ್ರೋಣನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ
ಹತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07167011a ನಾಶಂಸಂತ ಜಯಂ ಯುದ್ಧೇ ದೀನಾತ್ಮಾನೋ ಧನಂಜಯ|

07167011c ಆತ್ಮತ್ರಾಣೇ ಮತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾದ್ರವನ್ಕುರವೋ ಯಥಾ||

ಧನಂಜಯ ! ವಿಜಯದ ಆಸೆಯನ್ನೇ ತೊರೆದು ತಮ್ಮನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ದೀನಾತ್ಮ ಕುರುಗಳು
ಪಲಾಯನಮಾಡಿದ್ದರು.

07167012a ಕೇ ಚಿದ್ಭ್ರಾಂತೈ ರಥೈಸ್ತೂರ್ಣಂ ನಿಹತಪಾಷ್ಟಿಯಂತ್ರಭಿಃ|

07167012c ವಿಪತಾಕಧ್ವಜಚ್ಚತ್ಯೈಃ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ ಶೀರ್ಣಕೂಬರೈಃ||

ಪಾಷ್ಟಿ ಸಾರಥಿಗಳು ಹತರಾಗಲು ಮತ್ತು ಮೂಕಿಗಳು
ಸೀಳಿಹೋಗಿರಲು ಕೆಲವು ಪಾರ್ಥಿವರು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ತಕ್ಷಣವೇ
ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಪತಾಕ-ಧ್ವಜ-ಚತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೇ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07167013a ಭಗ್ನನೀಡೈರಾಕುಲಾಶ್ವೈರಾರುಹ್ಯಾನ್ಯೇ ವಿಚೇತಸಃ|

07167013c ಭೀತಾಃ ಪಾದೈರ್ಹಯಾನ್ಯೇ ಚಿತ್ವ ರಯಂತಃ ಸ್ವಯಂ ರಥೈಃ|

07167013e ಯುಗಚಕ್ರಾಕ್ಷಭಗ್ನೈಶ್ಚ ದ್ರುತಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಭಯಾತುರಾಃ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ರಥದ ಆಸನಗಳು ಭಗ್ನವಾಗಿಹೋಗಿದುದರಿಂದ,
ಕುದುರೆಗಳು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡು ವಿಚೇತನಗೊಂಡಿದ್ದುದರಿಂದ

ಭೀತರಾಗಿ ತಾವೇ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಿವಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07167014a ಗಜಸ್ಯಂಧೇಷು ಸಂಸ್ಯೂತಾ ನಾರಾಚೈಶ್ಚ ಲಿತಾಸನಾಃ|

07167014c ಶರಾತ್ಯೈರ್ವಿದ್ರುತೈರ್ನಾರ್ಗೈರ್ಹೃತಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ಧಿಶೋ ದಶ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಾರಾಚಗಳಿಂದ ಆಸನಹೀನರಾಗಿ ಆನೆಗಳ ಭುಜಗಳ
ಮೇಲಿಂದ ನೇತಾಡುತ್ತಾ ಭಯಾತುರರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಮಾವಟಿಗರಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು
ಆನೆಗಳು ಯೋಧರನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ
ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

07167015a ವಿಶಸ್ತ್ರಕವಚಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ವಾಹನೇಭ್ಯಃ ಕ್ಷಿತಿಂ ಗತಾಃ|

07167015c ಸಂಚಿನ್ನಾ ನೇಮಿಷು ಗತಾ ಮೃದಿತಾಶ್ಚ ಹಯದ್ವಿಪೈಃ||

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಕವಚ-ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ವಾಹನಗಳಿಂದ
ಕುಸಿದು ನೆಲದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವರು ರಥಗಾಲಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆನೆ-
ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

07167016a ಕ್ರೋಶಂತಸ್ತಾತ ಪುತ್ರೇತಿ ಪಲಾಯಂತೋಽಪರೇ ಭಯಾತ್|

07167016c ನಾಭಿಜಾನಂತಿ ಚಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ಕಶ್ಮಲಾಭಿಹತೌಜಸಃ||

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹಾ ಪುತ್ರಕ! ಹಾ ತಾತ! ಎಂದು ಭಯದಿಂದ
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪಲಾಯನಗೈಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಕಟದಿಂದ
ನಿರುತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07167017a ಪುತ್ತಾನ್ವಿತ್ಯನ್ಸಖೀನ್ಯಾ ತ್ಯಪ್ಸುಮಾರೋಪ್ಯ ದೃಢಕ್ಷತಾನ್|

07167017c ಜಲೇನ ಕ್ಷೇದಯಂತ್ಯನ್ಯೇ ವಿಮುಚ್ಯ ಕವಚಾನ್ಯಪಿ||

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಗಾಢವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೋ,
ತಂದೆಯನ್ನೋ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೋ, ಸಹೋದರರನ್ನೋ
ತೊಡೆಯಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕವಚಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ನೀರಿನಿಂದ
ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

07167018a ಅವಸ್ಥಾಂ ತಾದೃಶೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹತೇ ದ್ರೋಣೇ ದ್ರುತಂ ಬಲಂ|

07167018c ಪುನರಾವರ್ತಿತಂ ಕೇನ ಯದಿ ಜಾನಾಸಿ ಶಂಸ ಮೇ||

ದ್ರೋಣನು ಹತನಾದಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಓಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಯಾರು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದಾರೆ? ಇದರ ಕುರಿತು ನಿನಗೇನಾದರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ
ಹೇಳು !

07167019a ಹಯಾನಾಂ ಹೇಷತಾಂ ಶಬ್ಧಃ ಕುಂಜರಾಣಾಂ ಚ ಬೃಂಹತಾಂ|

07167019c ರಥನೇಮಿಸ್ವನಶ್ಚಾತ್ರ ವಿಮಿಶ್ರಃ ಶ್ರೂಯತೇ ಮಹಾನ್||

ಕುದುರೆಗಳ ಹೇಂಕಾರವೂ, ಆನೆಗಳ ಫೀಂಕಾರವೂ, ರಥಚಕ್ರಗಳ
ಧ್ವನಿಯೂ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ !

07167020a ಏತೇ ಶಬ್ಧಾ ಭೃಶಂ ತೀವ್ರಾಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ಕುರುಸಾಗರೇ|

07167020c ಮುಹುರ್ಮುಹುರುದೀರ್ಯಂತಃ ಕಂಪಯಂತಿ ಹಿ ಮಾಮಕಾನ್||

ಕುರುಸೇನೆಯ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಈ ಶಬ್ದವು ಕ್ಷಣ

ಕ್ಷಣವೂ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಶಬ್ದವು
ನಮ್ಮವರನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

07167021a ಯ ಏಷ ತುಮುಲಃ ಶಬ್ದಃ ಶ್ರೂಯತೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣಃ|

07167021c ಸೇಂದ್ರಾನಪ್ಯೇಷ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಭಂಜ್ಯಾದಿತಿ ಮತಿರ್ಮಮ||

ರೋಮಾಂಚಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ತುಮುಲ ಶಬ್ದವು
ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನುಂಗಿಬಿಡುತ್ತದೆಯೋ
ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07167022a ಮನ್ಯೇ ವಜ್ರಧರಸ್ತ್ವೈಷ ನಿನಾದೋ ಭೈರವಸ್ವನಃ|

07167022c ದ್ರೋಣೇ ಹತೇ ಕೌರವಾರ್ಥಂ ವ್ಯಕ್ತಮಭ್ಯೇತಿ ವಾಸವಃ||

ಈ ನಿನಾದವು ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗಲು ಕೌರವರ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ
ಬರುತ್ತಿರುವ ವಜ್ರಧರ ವಾಸವನ ಭೈರವಧ್ವನಿಯಾಗಿರಬಹುದು
ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07167023a ಪ್ರಹೃಷ್ಟಲೋಮಕೂಪಾಃ ಸ್ಮ ಸಂವಿಗ್ನರಥಕುಂಜರಾಃ|

07167023c ಧನಂಜಯ ಗುರುಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ರ ನಾದಂ ಸುಭೀಷಣಂ||

ಧನಂಜಯ ! ಅಲ್ಲಿಯ ಆ ಸುಭೀಷಣ ಜೋರಾದ ನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ
ಸಂವಿಗ್ನರಾದ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಥರ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ರೋಮಗಳು
ನಿಮಿರಿನಿಂತಿವೆ !

07167024a ಕ ಏಷ ಕೌರವಾನ್ದೀರ್ಣಾನವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಮಹಾರಥಃ|

07167024c ನಿವರ್ತಯತಿ ಯುದ್ಧಾರ್ಥಂ ಮೃಧೇ ದೇವೇಶ್ವರೋ ಯಥಾ||

ಚದುರಿಹೋಗಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ದೇವೇಶ್ವರನಂತೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕೌರವರ ಈ ಮಹಾರಥನ್ಯಾರು?"

07167025 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

07167025a ಉದ್ಯಮ್ಯಾತ್ಮಾನಮುಗ್ರಾಯ ಕರ್ಮಣೇ ಧೈರ್ಯಮಾಸ್ಥಿತಾಃ|

07167025c ಧಮಂತಿ ಕೌರವಾಃ ಶಂಖಾನ್ಯಸ್ಯ ವೀರ್ಯಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ||

07167026a ಯತ್ರ ತೇ ಸಂಶಯೋ ರಾಜನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರೇ ಗುರೌ ಹತೇ|

07167026c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾನವಸ್ಥಾಪ್ಯ ಕ ಏಷ ನದತೀತಿ ಹ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: "ರಾಜನ್! ಶಸ್ತ್ರಸಂನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ಗುರುವು ಹತನಾದ ನಂತರ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಪುನಃ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರುವವನ್ಯಾರೆಂದು, ಯಾರ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಉಪಾಶ್ರಯಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಉಗ್ರ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಳೆದು ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೌರವರು ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದುತ್ತಿರುವವರು ಎಂದು ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೇ?"

07167027a ಹ್ರೀಮಂತಂ ತಂ ಮಹಾಬಾಹುಂ ಮತ್ತದ್ವಿರದಗಾಮಿನಂ|

07167027c ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯುಗ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ಕುರೂಣಾಮಭಯಂಕರಂ||

ಮದಿಸಿದ ಅನೆಯ ನಡುಗೆಯುಳ್ಳ, ಕುರುಗಳಿಗೆ ಅಭಯಂಕರನಾದ, ಹ್ರೀಮಂತನಾದ ಆ ಉಗ್ರಕರ್ಮಿ ಮಹಾಬಾಹುವು ಯಾರೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು !

07167028a ಯಸ್ಮಿಂ ಜಾತೇ ದದೌ ದ್ರೋಣೋ ಗವಾಂ ದಶಶತಂ ಧನಂ|

07167028c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಮಹಾರ್ಹೇಭ್ಯಃ ಸೋಽಶ್ವತ್ಥಾಮೈಷ ಗರ್ಜತಿ||

ಯಾರು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ದ್ರೋಣನು ಒಂದುಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದನೋ ಆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೇ ಹೀಗೆ
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

07167029a ಜಾತಮಾತ್ರೇಣ ವೀರೇಣ ಯೇನೋಚ್ಛೈಃಶ್ರವಸಾ ಇವ|

07167029c ಹೇಷತಾ ಕಂಪಿತಾ ಭೂಮಿಲೋಕಾಶ್ಚ ಸಕಲಾಸ್ತ್ರಯಃ||

07167030a ತಚ್ಛ್ವತ್ವಾಂತರ್ಹಿತಂ ಭೂತಂ ನಾಮ ಚಾಸ್ಯಾಕರೋತ್ತದಾ|

07167030c ಅಶ್ವತ್ಥಾಮೇತಿ ಸೋಽದ್ವೈಷ ಶೂರೋ ನದತಿ ಪಾಂಡವ||

ಪಾಂಡವ! ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಯಾವ ವೀರನು ಉಚ್ಛೈಃಶ್ರವದಂತೆ
ಹೇಷಾರವ ಮಾಡಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಕಂಪಿಸಿದನೋ, ಯಾರ ಹೇಷಾರವವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಂತರ್ಹಿತ ಭೂತಗಳು
ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟರೋ ಆ ಶೂರನೇ ಇಂದು
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!

07167031a ಯೋಽದ್ಯಾನಾಥ ಇವಾಕ್ರಮ್ಯ ಪಾರ್ಷತೇನ ಹತಸ್ತಥಾ|

07167031c ಕರ್ಮಣಾ ಸುನ್ಯಶಂಸೇನ ತಸ್ಯ ನಾಥೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

ಯಾರನ್ನು ಅನಾಥನಂತೆ ಅತ್ಯಂತಕೂರ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪಾರ್ಷತನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನೋ ಅವನ ನಾಥನೇ ಈಗ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ
ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07167032a ಗುರುಂ ಮೇ ಯತ್ರ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಃ ಕೇಶಪಕ್ಷೇ ಪರಾಮೃಶತ್|

07167032c ತನ್ನ ಜಾತು ಕ್ಷಮೇದ್ರೌಣಿರ್ಜಾನನ್ಪಾರುಷಮಾತ್ಮನಃ||

ತನ್ನ ಪೌರುಷವು ಎಷ್ಟಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ದ್ರೌಣಿಯು ನನ್ನ
ಗುರುವಿನ ಮುಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂದಿರುವವನನ್ನು
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ!

07167033a ಉಪಚೇರ್ಣೋ ಗುರುರ್ಮಿಥ್ಯಾ ಭವತಾ ರಾಜ್ಯಕಾರಣಾತ್|

07167033c ಧರ್ಮಜ್ಞೇನ ಸತಾ ನಾಮ ಸೋಽಧರ್ಮಃ ಸುಮಹಾನ್ಕೃತಃ||

ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ ಮತ್ತು ಸತ್ಪುರುಷನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ರಾಜ್ಯದ
ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಗುರುವಿಗೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾ
ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆ!

07167034a ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನೋಽಯಂ ಮಮ ಶಿಷ್ಯಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07167034c ನಾಯಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಿಥ್ಯೇತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತ್ವಯಿ||

“ಈ ಪಾಂಡವನು ಸರ್ವಧರ್ಮೋಪಪನ್ನನು. ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೂ ಕೂಡ.
ಇವನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವನು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

07167035a ಸ ಸತ್ಯಕಂಚುಕಂ ನಾಮ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇನ ತತೋಽನೃತಂ|

07167035c ಆಚಾರ್ಯ ಉಕ್ತೋ ಭವತಾ ಹತಃ ಕುಂಜರ ಇತ್ಯುತಃ||

ಆದರೆ ನೀನು ಸತ್ಯವೆಂಬ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ

ಹೆಸರಿನವನು ಹತನಾದನೆಂಬ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಅನಂತರ ಕುಂಜರ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ !

07167036a ತತಃ ಶಸ್ತ್ರಂ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ನಿರ್ಮಮೋ ಗತಚೇತನಃ|

07167036c ಆಸೀತ್ಸ ವಿಹ್ವಲೋ ರಾಜನ್ಯಥಾ ದೃಷ್ಟಸ್ತ್ವಯಾ ವಿಭುಃ||

ರಾಜನ್ ! ವಿಭೋ ! ಆಗ ಅವನು ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಸುಟು ಮಮಕಾರವನ್ನು
ತೊರೆದು ಬುದ್ಧಿಗಿಟ್ಟವನಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಹ್ವಲನಾದುದನ್ನು ನೀನೂ
ನೋಡಿದೆ !

07167037a ಸ ತು ಶೋಕೇನ ಚಾವಿಷ್ಟೋ ವಿಮುಖಃ ಪುತ್ರವತ್ಸಲಃ|

07167037c ಶಾಶ್ವತಂ ಧರ್ಮಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಗುರುಃ ಶಿಷ್ಯೇಣ ಘಾತಿತಃ||

ಹಾಗೆ ಶೋಕಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಿದ್ದ ಆ
ಪುತ್ರವತ್ಸಲ ಗುರುವು ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಸುಟ ಶಿಷ್ಯನಿಂದ
ಘಾತಿತನಾದನು !

07167038a ನ್ಯಸ್ತಶಸ್ತ್ರಮಧರ್ಮೇಣ ಘಾತಯಿತ್ವಾ ಗುರುಂ ಭವಾನ್|

07167038c ರಕ್ಷತ್ವಿದಾನೀಂ ಸಾಮಾತ್ಯೋ ಯದಿ ಶಕ್ನೋಷಿ ಪಾರ್ಷತಂ||

ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಗುರುವನ್ನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ನೀನು
ಶಕ್ಯನಾದರೆ ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಈ ಪಾರ್ಷತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು !

07167039a ಗ್ರಸ್ತಮಾಚಾರ್ಯಪುತ್ರೇಣ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಹತಬಂಧುನಾ|

07167039c ಸರ್ವೇ ವಯಂ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ನ ಶಕ್ನಾಮೋಽದ್ಯ ಪಾರ್ಷತಂ||

ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿರುವ ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನಿಂದ
ಗ್ರಸ್ತನಾಗಿರುವ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು ಇಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿದರೂ ರಕ್ಷಿಸಲು
ಶಕ್ಯರಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

07167040a ಸೌಹಾರ್ದಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಯಃ ಕರೋತ್ಯತಿಮಾತ್ರಶಃ|

07167040c ಸೋಽದ್ಯ ಕೇಶಗ್ರಹಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಿತುರ್ಧಕ್ಷ್ಯತಿ ನೋ ರಣೇ||

ಇರುವ ಎಲ್ಲವುಗಳೊಡನೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮುಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು
ರಣದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸುಡಲಿದ್ದಾನೆ.

07167041a ವಿಕ್ರೋಶಮಾನೇ ಹಿ ಮಯಿ ಭೃಶಮಾಚಾರ್ಯಗೃಧ್ಧಿನಿ|

07167041c ಅವಕೀರ್ಯ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ಹಿ ಶಿಷ್ಯೇಣ ನಿಹತೋ ಗುರುಃ||

ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ತುಂಬಾ
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಗುರುವು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತೊರೆದ
ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಹತನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು !

07167042a ಯದಾ ಗತಂ ವಯೋ ಭೂಯಃ ಶಿಷ್ಯಮಲ್ಪತರಂ ಚ ನಃ|

07167042c ತಸ್ಯೇದಾನೀಂ ವಿಕಾರೋಽಯಮಧರ್ಮೋ ಯತ್ಕೃತೋ ಮಹಾನ್||

ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗವು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವೇ
ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಹಾ ಅಧರ್ಮವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳಂಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

07167043a ಪಿಠೇವ ನಿತ್ಯಂ ಸೌಹಾರ್ದಾ ತ್ಪಿಠೇವ ಸ ಹಿ ಧರ್ಮತಃ|

07167043c ಸೋಽಲ್ಪಕಾಲಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಸ್ಯ ಕಾರಣಾನ್ನಿಹತೋ ಗುರುಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ತಂದೆಯಂತಿದ್ದ ಗುರುವನ್ನು ನಾವು ಅಲ್ಪಕಾಲದ ರಾಜ್ಯ
ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದೆವು !

07167044a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೇಣ ಭೀಷ್ಮಾಯ ದ್ರೋಣಾಯ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07167044c ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಸಹ ಪುತ್ರೈಶ್ಚ ತತ್ಪರೈಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ
ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

07167045a ಸ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಾದೃಶೀಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸತ್ಕೃತಃ ಸತತಂ ಪರೈಃ|

07167045c ಅವೃಣೀತ ಸದಾ ಪುತ್ರಾನ್ಮಾಮೇವಾಭ್ಯಧಿಕಂ ಗುರುಃ||

ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ಸತತವಾಗಿ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದ
ಆ ಗುರುವು ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದನು.

07167046a ಅಕ್ಷೀಯಮಾಣೋ ನ್ಯಸ್ತಾಸ್ತಸ್ಯ ದ್ವಾಕ್ಶೇನಾಹವೇ ಹತಃ|

07167046c ನ ತ್ವೇನಂ ಯುಧ್ಯಮಾನಂ ವೈ ಹನ್ಯಾದಪಿ ಶತಕೃತುಃ||

ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ದುಃಖಿತನಾದ ಅವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಿ ಹತನಾದನು. ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಶತಕೃತುವು
ಕೂಡ ಸಂಹರಿಸಲಾರದವನಾಗಿದ್ದನು.

07167047a ತಸ್ಯಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ವೃದ್ಧಸ್ಯ ದ್ರೋಹೋ ನಿತ್ಯೋಪಕಾರಿಣಃ|

07167047c ಕೃತೋ ಹ್ಯನಾರ್ಯೈರಸ್ಮಾಭೀ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಲಘುಬುದ್ಧಿಭಿಃ||

ನಿತ್ಯೋಪಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ವೃದ್ಧ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸಗಿ
ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಣ್ಣಬುದ್ಧಿಯವರಾದ ನಾವು ಅನಾರ್ಯರಂತೆ
ಸಂಹರಿಸಿದೆವು !

07167048a ಪುತ್ರಾನ್ಭ್ರಾತೃನ್ಪಿತೃನ್ದಾರಾಂ ಜೀವಿತಂ ಚೈವ ವಾಸವಿಃ|

07167048c ತ್ಯಜೇತ್ಸರ್ವಂ ಮಮ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಜಾನಾತ್ಯೇತದ್ಧಿ ಮೇ ಗುರುಃ||

ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಗುರುವು “ಈ ವಾಸವಿಯು ನನಗಾಗಿ
ಸಹೋದರರು, ತಂದೆ, ಮತ್ತು ಜೀವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಬಲ್ಲನು”
ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು.

07167049a ಸ ಮಯಾ ರಾಜ್ಯಕಾಮೇನ ಹನ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಯುಪೇಕ್ಷಿತಃ|

07167049c ತಸ್ಮಾದವಾಕ್ ಶಿರಾ ರಾಜನ್ವಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ನರಕಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾನು
ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಿದ್ದುಬಿಟ್ಟೆನು. ರಾಜನ್ ! ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ
ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

07167050a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೃದ್ಧಮಾಚಾರ್ಯಂ ನೃಸ್ತಶಸ್ತ್ರಂ ಯಥಾ ಮುನಿಂ|

07167050c ಘಾತಯಿತ್ವಾದ್ಯ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥೇ ಮೃತಂ ಶ್ರೇಯೋ ನ ಜೀವಿತಂ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ, ವೃದ್ಧನಾದ, ಆಚಾರ್ಯನಾದ, ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದ

ಮುನಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದ ನನಗೆ ಸಾವೇ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವಿತವಾಗಿರುವುದಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯೇ
ಸಪ್ತಷಷ್ಠ್ಯಾ ಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾರವತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೮

ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಮಸೇನನು ಮಾತನಾಡಿದುದು (೧-೨೦).

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಾತು (೨೧-೩೯).

07168001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07168001a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನೋಚುಸ್ತತ್ರ ಮಹಾರಥಾಃ|

07168001c ಅಪ್ರಿಯಂ ವಾ ಪ್ರಿಯಂ ವಾಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಧನಂಜಯಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ಅರ್ಜುನನ ಆ ಮಾತನ್ನು
ಕೇಳಿ ಮಹಾರಥರು ಯಾರೂ ಧನಂಜಯನಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಅಥವಾ
ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

07168002a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮಹಾಬಾಹುರ್ಭೀಮಸೇನೋಽಭ್ಯಭಾಷತ|

07168002c ಉತ್ಕ್ರಮನ್ನಿವ ಕೌಂತೇಯಮರ್ಜುನಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಕುದ್ಧ ಮಹಾಬಾಹು ಭೀಮಸೇನನು ಕೌಂತೇಯ
ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು:

07168003a ಮುನಿಯರ್ಥಾರಣ್ಯಗತೋ ಭಾಷಸೇ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಂ|

07168003c ನ್ಯಸ್ತದಂಡೋ ಯಥಾ ಪಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

“ಪಾರ್ಥ! ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿರುವ ಧರ್ಮಸಂಹಿತ ಮುನಿಯಂತೆ
ಮತ್ತು ದಂಡವನ್ನು ತೊರೆದ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ!

07168004a ಕ್ಷತಾತ್ರಾತಾ ಕ್ಷತಾಜ್ಜೀವನ್ ಕ್ಷಾಂತಸ್ತ್ರಿಷ್ಟಪಿ ಸಾಧುಷು|

07168004c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಧರ್ಮಂ ಯಶಃ ಶ್ರಿಯಂ||

ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನನ್ನೂ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ,
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಭಾವದಿಂದಿರುವ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬೇಗನೆ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ,
ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07168005a ಸ ಭವಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಸರ್ವೈಃ ಕುಲೋದ್ವಹಃ|

07168005c ಅವಿಪಶ್ಚಿದ್ಯಥಾ ವಾಕ್ಯಂ ವ್ಯಾಹರನ್ನಾದ್ಯ ಶೋಭಸೇ||

ನೀನಾದರೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವೆ.

ಕುಲೋದ್ಧಾರಕನಾಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಇಂದು ನೀನಾಡುವ
ಈ ಮಾತು ನಿನಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07168006a ಪರಾಕ್ರಮಸ್ತೇ ಕೌಂತೇಯ ಶಕ್ರಸ್ಯೇವ ಶಚೀಪತೇಃ|

07168006c ನ ಚಾತಿವರ್ತಸೇ ಧರ್ಮಂ ವೇಲಾಮಿವ ಮಹೋದಧಿಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಶಚೀಪತಿ ಶಕ್ರನ ಪರಾಕ್ರಮದಂತಿದೆ.
ಮಹಾಸಾಗರವು ತೀರವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದಂತೆ ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವವನಲ್ಲ.

07168007a ನ ಪೂಜಯೇತ್ತ್ವಾ ಕೋಽನ್ವದ್ಯ ಯತ್ರಯೋದಶವಾರ್ಷಿಕಂ|

07168007c ಅಮರ್ಷಂ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ಧರ್ಮಮೇವಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಸೇ||

ಹದಿಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಕೋಪವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನೇ
ಬಯಸಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಯಾರು ತಾನೇ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ?

07168008a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತಾತ ಮನಸ್ತೇಽದ್ಯ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುವರ್ತತೇ|

07168008c ಆನೃಶಂಸ್ಯೇ ಚ ತೇ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿಃ ಸತತಮಚ್ಯುತ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಇಂದು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಅಚ್ಯುತ ! ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸತತವೂ
ದಯಾಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

07168009a ಯತ್ತು ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ಹೃತಂ ರಾಜ್ಯಮಧರ್ಮತಃ|

07168009c ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಪರಾಮೃಷ್ಟಾ ಸಭಾಮಾನೀಯ ಶತ್ರುಭಿಃ||

07168010a ವನಂ ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಾಶ್ಚಾಸ್ಮೈ ವಲ್ಕಲಾಜಿನವಾಸಸಃ|

07168010c ಅನರ್ಹಮಾಣಾಸ್ತಂ ಭಾವಂ ತ್ರಯೋದಶ ಸಮಾಃ ಪರೈಃ||

ಆದರೂ ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ
 ಅಪಹರಿಸಲಾಯಿತು. ಶತ್ರುಗಳು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದುತಂದು
 ಅಪಮಾನಿಸಿದರು. ಅನರ್ಹರಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿವ್ರಾಜಕರಂತೆ
 ವಲ್ಕಲಜಿನಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ವನದಲ್ಲಿರುವಂತೆ
 ಮಾಡಿದರು.

07168011a ಏತಾನ್ಯಮರ್ಷಸ್ಥಾನಾನಿ ಮರ್ಷಿತಾನಿ ತ್ವಯಾನಘ|

07168011c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಪ್ರಸಕ್ತೇನ ಸರ್ವಮೇತದನುಷ್ಠಿತಂ||

ಅನಘ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಾಗಿದ್ದರೂ
 ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೇ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಅನುಸರಿಸಿದೆ.

07168012a ತಮಧರ್ಮಮಪಾಕ್ರಷ್ಟುಮಾರಬ್ಧಃ ಸಹಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

07168012c ಸಾನುಬಂಧಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ಷುದ್ರಾನ್ರಾಜ್ಯಹರಾನಹಂ||

07168013a ತ್ವಯಾ ತು ಕಥಿತಂ ಪೂರ್ವಂ ಯುದ್ಧಾಯಾಭ್ಯಾಗತಾ ವಯಂ|

07168013c ಘಟಾಮಶ್ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತ್ವಂ ತು ನೋಽದ್ಯ ಜುಗುಪ್ಸಸೇ||

ಆ ಅಧರ್ಮಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಕಳೆರನ್ನು ಕ್ಷುದ್ರರನ್ನು
 ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನೀನು
 ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ನಾವು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ
 ನಾವು ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇಂದು ನೀನು ಯುದ್ಧದಿಂದ
 ಜಿಗುಪ್ಸಿತನಾದಂತಿದೆ!

07168014a ಸ್ವಧರ್ಮಂ ನೇಚ್ಛಸೇ ಜ್ಞಾತುಂ ಮಿಥ್ಯಾ ವಚನಮೇವ ತೇ|

07168014c ಭಯಾರ್ಥಿತಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ವಾಚಾ ಮರ್ಮಾಣಿ ಕೃಂತಸಿ||

ನೀನು ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಸುಳ್ಳು. ಭಯಾರ್ಥಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿವೆ.

07168015a ವಪಸ್ವ್ಯಣೇ ಕ್ಷಾರಮಿವ ಕ್ಷತಾನಾಂ ಶತ್ರುಕರ್ಶನ|

07168015c ವಿದೀರ್ಯತೇ ಮೇ ಹೃದಯಂ ತ್ವಯಾ ವಾಕ್ಯಲ್ಯಪೀಡಿತಂ||

ಶತ್ರುಕರ್ಶನ! ಗಾಯಗೊಂಡವರ ಗಾಯದಮೇಲೆ ಉಪ್ಪುಚೆಲ್ಲುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಬಾಣಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿವೆ.

07168016a ಅಧರ್ಮಮೇತದ್ವಿಪುಲಂ ಧಾರ್ಮಿಕಃ ಸನ್ನ ಬುಧ್ಯಸೇ|

07168016c ಯತ್ತ್ವಮಾತ್ಮಾನಮಸ್ಮಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಶಂಸ್ಯಾನ್ನ ಪ್ರಶಂಸಸಿ|

07168016e ಯಃ ಕಲಾಂ ಷೋಡಶೀಂ ತ್ವತ್ತೋ ನಾರ್ಹತೇ ತಂ ಪ್ರಶಂಸಸಿ||

ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸದೇ ಇರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಧರ್ಮವೆಂದು ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ನಿನಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ಹದಿನಾರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕೂ ಸಮನಾಗಿರದ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲದವರನ್ನು ನೀನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿರುವೆ!

07168017a ಸ್ವಯಮೇವಾತ್ಮನೋ ವಕ್ತುಂ ನ ಯುಕ್ತಂ ಗುಣಸಂಸ್ತವಂ|

07168017c ದಾರಯೇಯಂ ಮಹೀಂ ಕ್ರೋಧಾದ್ವಿಕಿರೇಯಂ ಚ ಪರ್ವತಾನ್||

ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ತನ್ನ ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು
ಗುಣಸ್ತುತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕ್ರೋಧದಿಂದ
ನಾನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಬಿಡಬಲ್ಲೆ. ಪರ್ವತಗಳನ್ನು
ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಬಲ್ಲೆ.

07168018a ಆವಿಧ್ಯ ಚ ಗದಾಂ ಗುರ್ವೀಂ ಭೀಮಾಂ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನೀಂ|

07168018c ಗಿರಿಪ್ರಕಾಶಾನ್ ಕ್ಷಿತಿಜಾನ್ಭಂಜೇಯಮನಿಲೋ ಯಥಾ||

ಭಯಂಕರ ಭಾರದ ಈ ಕಾಂಚನಮಾಲಿನೀ ಗದೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ
ಚಂಡಮಾರುತದಂತೆ ಪರ್ವತಗಳಂತಿರುವ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ
ಕಡಿದುರುಳಿಸಬಲ್ಲೆ!

07168019a ಸ ತ್ವಮೇವಂವಿಧಂ ಜಾನನ್ಭ್ರತರಂ ಮಾಂ ನರರ್ಷಭ|

07168019c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾದ್ಭಯಂ ಕರ್ತುಂ ನಾರ್ಹಸ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮ||

ನರರ್ಷಭ! ಅಮಿತವಿಕ್ರಮ! ನಿನ್ನ ಸಹೋದರನಾದ ನಾನು
ಹೀಗಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ!

07168020a ಅಥ ವಾ ತಿಷ್ಠ ಬೀಭತ್ಸೋ ಸಹ ಸರ್ವೈರ್ನರರ್ಷಭೈಃ|

07168020c ಅಹಮೇನಂ ಗದಾಪಾಣಿರ್ಜೇಷ್ಯಾಮೈಕೋ ಮಹಾಹವೇ||

ಬೀಭತ್ಸೋ! ಎಲ್ಲ ನರರ್ಷಭರೊಡನೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು.
ಗದಾಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು
ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07168021a ತತಃ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಪಾರ್ಥಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

07168021c ಸಂಕ್ರುದ್ಧಮಿವ ನರ್ದಂತಂ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಂ ಹರಿಃ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲರಾಜ ಪುತ್ರನು ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ನರಹರಿಯು
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು:

07168022a ಬೀಭತ್ಸೋ ವಿಪ್ರಕರ್ಮಾಣಿ ವಿದಿತಾನಿ ಮನೀಷಿಣಾಂ|

07168022c ಯಾಜನಾಧ್ಯಾಪನೇ ದಾನಂ ತಥಾ ಯಜ್ಞಪ್ರತಿಗ್ರಹಾ||

07168023a ಷಷ್ಠಮಧ್ಯಯನಂ ನಾಮ ತೇಷಾಂ ಕಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

07168023c ಹತೋ ದ್ರೋಣೋ ಮಯಾ ಯತ್ತತ್ಕಿಂ ಮಾಂ ಪಾರ್ಥ ವಿಗರ್ಹಸೇ||

“ಬೀಭತ್ಸೋ! ಪಾರ್ಥ! ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ದಾನ, ಯಜ್ಞ,
ಪ್ರತಿಗ್ರಹ, ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ - ಈ ಆರು ವಿಪ್ರನ ಕರ್ಮಗಳೆಂದು
ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅವನಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು
ನೀನು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಕೊಂದಿದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

07168024a ಅಪಕ್ರಾಂತಃ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮುಪಾಶ್ರಿತಃ|

07168024c ಅಮಾನುಷೇಣ ಹಂತ್ಯಸ್ಮಾನಸ್ತೇಣ ಕ್ಷುದ್ರಕರ್ಮಕೃತ್||

ಸ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆ
ಕ್ಷುದ್ರಕರ್ಮಿಯು ಅಮಾನುಷ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮವರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07168025a ತಥಾ ಮಾಯಾಂ ಪ್ರಯುಂಜಾನಮಸಹ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರುವಂ|

07168025c ಮಾಯಯೈವ ನಿಹನ್ಯಾದ್ಯೋ ನ ಯುಕ್ತಂ ಪಾರ್ಥ ತತ್ರ ಕಿಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಸಹ್ಯವಾದ
ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಇಂದು
ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ನಾವು ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಿಲ್ಲದೇ
ಇದ್ದುದು ಯಾವುದಿದೆ?

07168026a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ಮಯಾ ಶಸ್ತೇ ಯದಿ ದ್ರೋಣಾಯನೀ ರುಷಾ|

07168026c ಕುರುತೇ ಭೈರವಂ ನಾದಂ ತತ್ರ ಕಿಂ ಮಮ ಹೀಯತೇ||

ಹಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ದ್ರೋಣಿಯು ರೋಷದಿಂದ
ಭೈರವವಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ಕಳೆದು
ಹೋಗುತ್ತದೆ?

07168027a ನ ಚಾದ್ಭುತಮಿದಂ ಮನ್ಯೇ ಯದ್ದ್ರೋಣಿಃ ಶುದ್ಧಗರ್ಜಯಾ|

07168027c ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ ಕೌರವ್ಯಾನ್ಪರಿತ್ರಾತುಮಶಕ್ನುವನ್||

ಯುದ್ಧದ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೌರವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಾಗದೇ ದ್ರೋಣಿಯು
ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸಿದರೂ ನನಗೆ
ಅದ್ಭುತವೆಂದೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ !

07168028a ಯಚ್ಚ ಮಾಂ ಧಾರ್ಮಿಕೋ ಭೂತ್ವಾ ಬ್ರವೀಷಿ ಗುರುಘಾತಿನಂ|

07168028c ತದರ್ಥಮಹಮುತ್ಪನ್ನಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಸ್ಯ ಸುತೋಽನಲಾತ್||

ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಯಾವ ನನ್ನನ್ನು ಗುರುಘಾತಿನಿಯೆಂದು
ನೀನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವೆಯೋ ಆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲೆಂದೇ
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ಮಗನಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿರುವೆ !

07168029a ಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮಕಾರ್ಯಂ ವಾ ಯುಧ್ಯತಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಮಂ ರಣೇ|

07168029c ತಂ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಬ್ರೂಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವಾ ಧನಂಜಯ||

ಧನಂಜಯ ! ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡುವಂತಹುದು ಮತ್ತು
ಮಾಡಬಾರದಂತಹುದು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿದ್ದವೋ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಅಥವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೆಂದು ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವೆ?

07168030a ಯೋ ಹ್ಯನಸ್ತ್ರವಿದೋ ಹನ್ಯಾಧ್ಯಹ್ಮಾಸ್ತ್ರೈಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತಃ|

07168030c ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನ ಸ ಕಥಂ ವಧ್ಯಃ ಪುರುಷಸತ್ತಮ||

ಪುರುಷಸತ್ತಮ ! ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದವರನ್ನು ಯಾವನು
ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ
ಅಂಥವನನ್ನು ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಏಕೆ ವಧಿಸಬಾರದು?

07168031a ವಿಧರ್ಮಿಣಂ ಧರ್ಮವಿದ್ಭಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತೇಷಾಂ ವಿಷೋಪಮಂ|

07168031c ಜಾನನ್ದರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞಃ ಕಿಮರ್ಜುನ ವಿಗರ್ಹಸೇ||

ಅರ್ಜುನ ! ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞ ! ಧರ್ಮವಿದುಗಳು ತಮಗೆ
ವಿಷಸಮರೆಂದು ವಿಧರ್ಮಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ನೀನೇಕೆ
ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

07168032a ನೃಶಂಸಃ ಸ ಮಯಾಕ್ರಮ್ಯ ರಥ ಏವ ನಿಪಾತಿತಃ|

07168032c ತನ್ಮಾಭಿನಂದ್ಯಂ ಬೀಭತ್ಸೋ ಕಿಮರ್ಥಂ ನಾಭಿನಂದಸೇ||

ಆ ಕ್ರೂರಿಯನ್ನು ನಾನು ರಥವನ್ನೇರಿಯೇ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದೆನು.

ಬೀಭತ್ಸೋ ! ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾದ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ?

07168033a ಕೃತೇ ರಣೇ ಕಥಂ ಪಾರ್ಥ ಜ್ವಲನಾರ್ಕ ವಿಷೋಪಮಂ|

07168033c ಭೀಮಂ ದ್ರೋಣಶಿರಶ್ಚೇದೇ ಪ್ರಶಸ್ಯಂ ನ ಪ್ರಶಂಸಸಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ವಿಷದಂತೆ ಭಯಂಕರನಾಗಿದ್ದ
ದ್ರೋಣನ ಶಿರವನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿದುದನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ
ಯೋಗ್ಯವಾದರೂ ನೀನು ಏಕೆ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ?

07168034a ಯೋಽಸೌ ಮಮೈವ ನಾನ್ಯಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾನ್ಯುಧಿ ಜಘ್ನಿವಾನ್||

07168034c ಚಿತ್ವಾಪಿ ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಂ ನೈವಾಸ್ಮಿ ವಿಗತಜ್ವರಃ||

ಅವನಾದರೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೇ
ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರ ಬಾಂಧವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ
ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೂ ನನ್ನ ಕ್ರೋಧವು ತಣಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

07168035a ತಚ್ಚ ಮೇ ಕೃಂತತೇ ಮರ್ಮ ಯನ್ನ ತಸ್ಯ ಶಿರೋ ಮಯಾ|

07168035c ನಿಷಾದವಿಷಯೇ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಜಯದ್ರಥಶಿರೋ ಯಥಾ||

ಜಯದ್ರಥನ ಶಿರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡ
ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಷಾದರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ನಾನು
ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿವೆ !

07168036a ಅವಧಶ್ಚಾಪಿ ಶತ್ರುಣಾಮಧರ್ಮಃ ಶಿಷ್ಯತೇಽರ್ಜುನ|

07168036c ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಹ್ಯಯಂ ಧರ್ಮೋ ಹನ್ಯಾದ್ಧನ್ಯೇತ ವಾ ಪುನಃ||

ಅರ್ಜುನ ! ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಧಿಸದೇ ಇರುವುದು ಅಧರ್ಮವೆಂದು

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧರ್ಮವೇ ಸಂಹರಿಸುವುದು. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಏನಿದೆ?

07168037a ಸ ಶತ್ರುರ್ನಿಹತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ಮಯಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಂಡವ|

07168037c ಯಥಾ ತ್ವಯಾ ಹತಃ ಶೂರೋ ಭಗದತ್ತಃ ಪಿತುಃ ಸಖಾ||

ಪಾಂಡವ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಖನಾದ ಶೂರ ಭಗದತ್ತನು ನಿನ್ನಿಂದ ಹೇಗೆ ಹತನಾದನೋ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ಶತ್ರುವೂ ಕೂಡ ನನ್ನಿಂದ ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

07168038a ಪಿತಾಮಹಂ ರಣೇ ಹತ್ವಾ ಮನ್ಯಸೇ ಧರ್ಮಮಾತ್ಮನಃ|

07168038c ಮಯಾ ಶತ್ರು ಹತೇ ಕಸ್ಮಾತ್ಪಾಪೇ ಧರ್ಮಂ ನ ಮನ್ಯಸೇ||

ರಣದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ನೀನು ನನ್ನಿಂದ ಶತ್ರುವು ಹತನಾಗಲು ಹೇಗೆ ಪಾಪವೆಂದೂ, ಧರ್ಮವಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವೆ?

07168039a ನಾನೃತಃ ಪಾಂಡವೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ನಾಹಂ ವಾಧಾರ್ಮಿಕೋಽರ್ಜುನ|

07168039c ಶಿಷ್ಯಧ್ರುಂ ನಿಹತಃ ಪಾಪೋ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ವಿಜಯಸ್ತವ||

ಅರ್ಜುನ! ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪಾಂಡವನು ಸುಳ್ಳುಗಾರನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ನಾನು ಅಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪಿಷ್ಠ ಆ ಶಿಷ್ಯದ್ರೋಹಿಯು ಹತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯುದ್ಧಮಾಡು. ವಿಜಯವು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಾಕ್ಯೇ

ಅಷ್ಟಷಷ್ಟ್ಯಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾರವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬೯

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮಾತು (೧-೧೯).

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಮಾತು (೨೦-೩೯). ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ವಧಿಸಲು

ಹೊರಟ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಭೀಮಸೇನನು ತಡೆಯಲು ಸಹದೇವನು

ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಸಂತವಿಸಿದುದು (೪೦-೫೩). ಕೃಷ್ಣ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರರು

ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ-ಸಾತ್ಯಕಿಯರನ್ನು ತಡೆದುದು (೫೪-೬೨).

07169001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07169001a ಸಾಂಗಾ ವೇದಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯೇನಾಧೀತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

07169001c ಯಸ್ಮಿನ್ನಾಕ್ಷಾದ್ಧನುರ್ವೇದೋ ಹ್ರೀನಿಷೇಧೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

07169002a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಕುಶ್ಯತಿ ದ್ರೋಣೇ ಮಹರ್ಷಿತನಯೇ ತದಾ|

07169002c ನೀಚಾತ್ಮನಾ ನೃಶಂಸೇನ ಕ್ಷುದ್ರೇಣ ಗುರುಘಾತಿನಾ||

07169003a ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾತ್ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಪುರುಷರ್ಷಭಾಃ|

07169003c ಅಮಾನುಷಾಣಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ದೇವೈರಸುಕರಾಣಿ ಚ||

07169004a ತಸ್ಮಿನ್ನಾಕುಶ್ಯತಿ ದ್ರೋಣೇ ಸಮಕ್ಷಂ ಪಾಪಕರ್ಮಿಣಃ|

07169004c ನಾಮರ್ಷಂ ತತ್ರ ಕುರ್ವಂತಿ ಧಿಕ್ ಕ್ಷತ್ರಂ ಧಿಗಮರ್ಷಿತಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: -ಯಾವ ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ವೇದಗಳು ನೆಲೆಸಿದ್ದವೋ, ಗರ್ವವಿಲ್ಲದವನ ಯಾರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಧನುರ್ವೇದವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿತ್ತೋ, ಯಾರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪುರುಷರ್ಷಭರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯ ಅಮಾನುಷ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ಮಹರ್ಷಿತನಯ ದ್ರೋಣನನ್ನು ನೀಚಾತ್ಮ ಗುರುಘಾತಿಯು ಕ್ಷುದ್ರ ಕ್ರೂರತನದಿಂದ ಸೆಳೆದಾಡುವಾಗ ಎದುರಿದ್ದ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳ್ಯಾರೂ ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಕುಪಿತರಾದವರಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ!

07169005a ಪಾರ್ಥಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ರಾಜಾನಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯೇ ಧನುರ್ಧರಾಃ|

07169005c ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಿಮಾಹುಃ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಸಂಜಯ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥರು ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯ ಧನುರ್ಧರ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಏನು ಹೇಳಿದರೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು ಸಂಜಯ!"

07169006 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07169006a ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರುಪದಪುತ್ರಸ್ಯ ತಾ ವಾಚಃ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಣಃ|

07169006c ತೂಷ್ಣೀಂ ಬಭೂವೂ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವ ಏವ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: "ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ ದ್ರುಪದಪುತ್ರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದರು.

07169007a ಅರ್ಜುನಸ್ತು ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಜಿಹ್ಮಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಚ ಪಾರ್ಷ್ವತಂ|

07169007c ಸಬಾಷ್ಟಮಭಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ಧಿಗ್ಧಿಗ್ಧಿಗಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೀರು
ತುಂಬಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ “ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಿಕ್ಕಾರ! ಧಿಕ್ಕಾರ!” ಎಂದು
ನುಡಿದನು.

07169008a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಶ್ಚ ಭೀಮಶ್ಚ ಯಮೌ ಕೃಷ್ಣಸ್ತಥಾಪರೇ|

07169008c ಆಸನ್ಸುಪ್ರೀಡಿತಾ ರಾಜನ್ಸಾತ್ಯಕಿರಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಭೀಮ, ಯಮಳರು ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ತಲೆ
ತಗ್ಗಿಸಿ ಕುಳಿತರಲು ಅರಿಂದಮ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದನು:

07169009a ನೇಹಾಸ್ತಿ ಪುರುಷಃ ಕಶ್ಚಿದ್ಯ ಇಮಂ ಪಾಪಪೂರುಷಂ|

07169009c ಭಾಷಮಾಣಮಕಲ್ಯಾಣಂ ಶೀಘ್ರಂ ಹನ್ಯಾನ್ನರಾಧಮಂ||

“ಅಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಈ ಪಾಪಪುರುಷ,
ನರಾಧಮನನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಪುರುಷನ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ?

07169010a ಕಥಂ ಚ ಶತಧಾ ಜಿಹ್ವಾನ ತೇ ಮೂರ್ಧಾ ಚ ದೀರ್ಯತೇ|

07169010c ಗುರುಮಾಕ್ರೋಶತಃ ಕ್ಷುದ್ರ ನ ಚಾಧರ್ಮೇಣ ಪಾತ್ಯಸೇ||

ಕ್ಷುದ್ರ! ಗುರುವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಮತ್ತು ತಲೆಯು ಏಕೆ
ನೂರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ ಸೀಳಿಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ? ಈ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಿನ್ನ
ಪತನವೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ?

07169011a ಯಾಪ್ಯಸ್ತು ಮಸಿ ಪಾರ್ಥೈಶ್ಚ ಸರ್ವೈಶ್ಚಾಂಧಕವೃಷ್ಟಿಭಿಃ|

07169011c ಯತ್ಕರ್ಮ ಕಲುಷಂ ಕೃತ್ವಾ ಶ್ಲಾಘಸೇ ಜನಸಂಸದಿ||

ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿ ಜನಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಶ್ಲಾಘನೆ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಯರ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರ
ಅವಹೇಳನೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವೆ !

07169012a ಅಕಾರ್ಯಂ ತಾದೃಶಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನರೇವ ಗುರುಂ ಕ್ಷಿಪನ್||

07169012c ವಧ್ಯಸ್ತುಂ ನ ತ್ವಯಾರ್ಥೋಽಸ್ಮಿ ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಜೀವತಾ||

ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಗುರುವನ್ನು

ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀನು ವಧ್ಯನು. ಮುಹೂರ್ತಕಾಲವೂ ನೀನು

ಜೀವಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ !

07169013a ಕಸ್ತೇತದ್ವ್ಯ ವಸೇದಾರ್ಯಸ್ತ ದನ್ಯಃ ಪುರುಷಾಧಮಃ|

07169013c ನಿಗೃಹ್ಯಕೇಶೇಷು ವಧಂ ಗುರೋರ್ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಸತಃ||

ಪುರುಷಾಧಮ ! ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ

ಸಾಧುವೂ ಆದ ಗುರುವಿನ ಶಿಖೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಧಿಸಿಯಾನು ?

07169014a ಸಪ್ತಾವರೇ ತಥಾ ಪೂರ್ವೇ ಬಾಂಧವಾಸ್ತೇ ನಿಪಾತಿತಾಃ|

07169014c ಯಶಸಾ ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕುಲಪಾಂಸನಂ||

ಕುಲಗೇಡಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದು ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನ

ಬಾಂಧವರೂ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತರಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು.

07169015a ಉಕ್ತವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಯತ್ಪಾರ್ಥಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಪ್ರತಿ ನರರ್ಷಭಂ|

07169015c ತಥಾಂತೋ ವಿಹಿತಸ್ತೇನ ಸ್ವಯಮೇವ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಭೀಷ್ಮನ ಕುರಿತು ನರರ್ಷಭ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ? ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ತನ್ನ ಅಂತ್ಯವು ಹೀಗಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

07169016a ತಸ್ಯಾಪಿ ತವ ಸೋದರ್ಯೋ ನಿಹಂತಾ ಪಾಪಕೃತ್ತಮಃ|

07169016c ನಾನ್ಯಃ ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರೇಭ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ ಪಾಪಕೃತ್||

ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕಾರಿ ಸಹೋದರನೇ ಸಂಹರಿಸಿದನು ! ನೀವಿಬ್ಬರು ಪಾಂಚಾಲಪುತ್ರರ ಹೊರತಾಗಿ ಪಾಪಿಷ್ಟರಾಗಿರುವವರು ಈ ಭುಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿಲ್ಲ !

07169017a ಸ ಚಾಪಿ ಸೃಷ್ಟಃ ಪಿತ್ರಾ ತೇ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾಂತಕರಃ ಕಿಲ|

07169017c ಶಿಖಂಡೀ ರಕ್ಷಿತಸ್ತೇನ ಸ ಚ ಮೃತ್ಯುರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅವನೂ ಕೂಡ ಭೀಷ್ಮನ ಅಂತಕನಾಗಿ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಮೃತ್ಯುವಾದ ಶಿಖಂಡಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೇ ರಕ್ಷಿಸಿದನು.

07169018a ಪಾಂಚಾಲಾಶ್ಚ ಲಿತಾ ಧರ್ಮಾತ್ ಕ್ಷುದ್ರಾ ಮಿತ್ರಗುರುದ್ರುಹಃ|

07169018c ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಹಸೋದರ್ಯಂ ಧಿಕ್ಕೃತಂ ಸರ್ವಸಾಧುಭಿಃ||

ಸಹೋದರ ಶಿಖಂಡಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪಡೆದ ಪಾಂಚಾಲರು

ಅಧರ್ಮಿಗಳೂ, ಕ್ಷುದ್ರರೂ, ಮಿತ್ರ-ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡು
ಸರ್ವ ಸಾಧುಗಳ ಧಿಕ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

07169019a ಪುನಶ್ಚೇದೀದೃಶೀಂ ವಾಚಂ ಮತ್ಸಮೀಪೇ ವದಿಷ್ಯಸಿ|

07169019c ಶಿರಸ್ತೇ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗದಯಾ ವಜ್ರಕಲ್ಪಯಾ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಪುನಃ ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನೀನು
ಹೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ವಜ್ರದಂತಿರುವ ಗದೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಶಿರವನ್ನು
ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ!”

07169020a ಸಾತ್ವತೇನೈವಮಾಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಪಾರ್ಷತಃ ಪರುಷಾಕ್ಷರಂ|

07169020c ಸಂರಬ್ಧಃ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪ್ರಾಹ ಸಂಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ||

ಈ ರೀತಿ ಕ್ರೂರಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸಾತ್ವತನು ಪಾರ್ಷತನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು,
ಪರಮಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ನಗುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಹೇಳಿದನು:

07169021a ಶ್ರುಯತೇ ಶ್ರುಯತೇ ಚೇತಿ ಕ್ಷಮ್ಯತೇ ಚೇತಿ ಮಾಧವ|

07169021c ನ ಚಾನಾರ್ಯ ಶುಭಂ ಸಾಧುಂ ಪುರುಷಂ ಕ್ಷೇಪ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

“ಮಾಧವ! ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರಲೆಂದು
ಕ್ಷಮಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಶುಭ ಸಾಧುಪುರುಷರನ್ನು
ಅವಹೇಳನಮಾಡುವುದು ಅನಾರ್ಯ.

07169022a ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ನ ತು ಪಾಪೋಽರ್ಹತಿ ಕ್ಷಮಾಂ|

07169022c ಕ್ಷಮಾವಂತಂ ಹಿ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಜಿತೋಽಯಮಿತಿ ಮನ್ಯತೇ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಪಾಪಿಷ್ಠರು ಕ್ಷಮೆಗೆ ಅರ್ಹರರಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಾವಂತನೇ ಸೋತುಹೋದನೆಂದು ಪಾಪಾತ್ಮರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

07169023a ಸ ತ್ವಂ ಕ್ಷುದ್ರಸಮಾಚಾರೋ ನೀಚಾತ್ಮಾ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಃ|

07169023c ಆ ಕೇಶಾಗ್ರಾನ್ನಖಾಗ್ರಾಚ್ಚ ವಕ್ತ್ರವ್ಯೋ ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ನೀನು ಸ್ವತಃ ಕ್ಷುದ್ರಸಮಾಚಾರದವನು. ಕಾಲುಗುರಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶಿಖಾಗ್ರದವರೆಗೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪಾಪವೇ ತುಂಬಿದೆ.

ನೀಚಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಮಾತನಾಡಲು ಬಯಸಿ

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಷ್ಟೆ !

07169024a ಯಃ ಸ ಭೂರಿಶ್ರವಾಶ್ಚಿನ್ನೇ ಭುಜೇ ಪ್ರಾಯಗತಸ್ತ್ವಯಾ|

07169024c ವಾರ್ಯಮಾಣೇನ ನಿಹತಸ್ತತಃ ಪಾಪತರಂ ನು ಕಿಂ||

ಭುಜವು ತುಂಡಾಗಿ ಪ್ರಾಯಗತನಾಗಿದ್ದ ಭೂರಿಶ್ರವನನ್ನು ಇತರರು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಪವು ಯಾವುದಿದೆ?

07169025a ವ್ಯೂಹಮಾನೋ ಮಯಾ ದ್ರೋಣೋ ದಿವ್ಯೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸಂಯುಗೇ|

07169025c ವಿಸೃಷ್ಟಶಸ್ತ್ರೋ ನಿಹತಃ ಕಿಂ ತತ್ರ ಕ್ರೂರ ದುಷ್ಕೃತಂ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ

ದ್ರೋಣನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದಿದುರಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ದುಷ್ಟ್ಯ ತವೇನಿದೆ?

07169026a ಅಯುಧ್ಯಮಾನಂ ಯಸ್ವಾ ಜೌ ತಥಾ ಪ್ರಾಯಗತಂ ಮುನಿಂ|

07169026c ಚಿನ್ನಬಾಹುಂ ಪರೈರ್ಹನ್ಯಾತ್ಸಾತ್ಯಕೇ ಸ ಕಥಂ ಭವೇತ್||

ಸಾತ್ಯಕೇ! ಯುಧಮಾಡದೇ ಇದ್ದ, ಪ್ರಾಯಗತನಾಗಿದ್ದ, ಬಾಹುವು

ತುಂಡಾಗಿರುವ ಮುನಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಇತರರಿಗೆ ಏಕೆ

ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

07169027a ನಿಹತ್ಯ ತ್ವಾಂ ಯದಾ ಭೂಮೌ ಸ ವಿಕ್ರಾಮತಿ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07169027c ಕಿಂ ತದಾ ನ ನಿಹಂಸ್ಯೇನಂ ಭೂತ್ವಾ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ||

ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೆಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿ ಎಳೆದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ

ನೀನು ಪುರುಷಸತ್ತಮನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಏಕೆ ಆಗ

ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ?

07169028a ತ್ವಯಾ ಪುನರನಾರ್ಯೇಣ ಪೂರ್ವಂ ಪಾರ್ಥೇನ ನಿರ್ಜಿತಃ|

07169028c ಯದಾ ತದಾ ಹತಃ ಶೂರಃ ಸೌಮದತ್ತಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಮೊದಲೇ ಪಾರ್ಥನಿಂದ ಸೋತಿದ್ದ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಶೂರ

ಸೌಮದತ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ನೀನು ಅನಾರ್ಯನಂತೆ ಸಂಹರಿಸಿದೆ!

07169029a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ತು ಪಾಂಡೂನಾಂ ದ್ರೋಣೋ ದ್ರಾವಯತೇ ಚಮೂಂ|

07169029c ಕಿರಂ ಶರಸಹಸ್ರಾಣಿ ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಯಾಮ್ಯಹಂ||

ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾಣಗಳನ್ನು

ಎರಚಿ ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

07169030a ಸ ತ್ವಮೇವಂವಿಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಚಾಂಡಾಲವತ್ಸಯಂ|

07169030c ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ ವಕ್ತವ್ಯಃ ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಂ ಪರುಷಾಣ್ಯಥ||

ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಈ ರೀತಿಯ ಚಾಂಡಾಲಕೃತ್ಯವನ್ನೆಸಗಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ನೀನು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಯಸುವೆ?

07169031a ಕರ್ತಾ ತ್ವಂ ಕರ್ಮಣೋಗ್ರಸ್ಯ ನಾಹಂ ವೃಷ್ಟಿಕುಲಾಧಮ|

07169031c ಪಾಪಾನಾಂ ಚ ತ್ವಮಾವಾಸಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ಮಾ ಪುನರ್ವದ||

ವೃಷ್ಟಿಕುಲಾಧಮ ! ಈ ರೀತಿಯ ಉಗ್ರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು
ನೀನೇ. ನಾನಲ್ಲ ! ಪಾಪಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಪುನಃ
ಮಾತನಾಡಬೇಡ !

07169032a ಜೋಷಮಾಸ್ವ ನ ಮಾಂ ಭೂಯೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯತಃ ಪರಂ|

07169032c ಅಧರೋತ್ತರಮೇತದ್ಧಿ ಯನ್ಮಾ ತ್ವಂ ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಸುಮ್ಮನಾಗು ! ಪುನಃ ನನ್ನೊಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ ! ನನಗೆ
ನೀನು ಏನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸಿದ್ದೀಯೋ ಅದಕ್ಕೂ ನೀಚವಾದ ಉತ್ತರವಿದೆ !

07169033a ಅಥ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ಮಾಂ ಮೌಖ್ಯಾರ್ಥ್ಯದ್ಭಯಃ ಪರುಷಮೀದೃಶಂ|

07169033c ಗಮಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಣೈಸ್ತ್ವಾಂ ಯುಧಿ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ||

ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ನನ್ನ ಕುರಿತು ಪುನಃ ಈ ರೀತಿಯ

ಕಟುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ !

07169034a ನ ಚೈವ ಮೂರ್ಖ ಧರ್ಮೇಣ ಕೇವಲೇನೈವ ಶಕ್ಯತೇ|

07169034c ತೇಷಾಮಪಿ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಚೇಷ್ಟಿತಂ ಶೃಣು ಯಾದೃಶಂ||

ಮೂರ್ಖ ! ಕೇವಲ ಧರ್ಮದಿಂದ ಜಯಗಳಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರೂ
ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳು !

07169035a ವಂಚಿತಃ ಪಾಂಡವಃ ಪೂರ್ವಮಧರ್ಮೇಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

07169035c ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾ ತಥಾಧರ್ಮೇಣ ಸಾತ್ಯಕೇ||

ಸಾತ್ಯಕೇ ! ಹಿಂದೆ ಅವರು ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು
ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ವಂಚಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧರ್ಮದಿಂದ
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಡಿದರು.

07169036a ಪ್ರವ್ರಾಜಿತಾ ವನಂ ಸರ್ವೇ ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹ ಕೃಷ್ಣಯಾ|

07169036c ಸರ್ವಸ್ವಮಪಕೃಷ್ಣಂ ಚ ತಥಾಧರ್ಮೇಣ ಬಾಲಿಶ||

ಬಾಲಿಶನೇ ! ಕೃಷ್ಣೆಯೊಡನೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ವನದಲ್ಲಿ ಪರಿವ್ರಾಜಕರ
ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ
ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ನೀಡಲಾಯಿತಲ್ಲವೇ ?

07169037a ಅಧರ್ಮೇಣಾಪಕೃಷ್ಣಶ್ಚ ಮದ್ರರಾಜಃ ಪರೈರಿತಃ|

07169037c ಇತೋಽಪ್ಯಧರ್ಮೇಣ ಹತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಕುರುಪಿತಾಮಹಃ|

07169037e ಭೂರಿಶ್ರವಾ ಹ್ಯಧರ್ಮೇಣ ತ್ವಯಾ ಧರ್ಮವಿದಾ ಹತಃ||

ಮದ್ರಾಜನನ್ನು ಶತ್ರುಗಳು ಅಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಕುರುಪಿತಾಮಹ ಭೀಷ್ಮನು ಹತನಾದನು. ನಿನ್ನ ಅಧರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಧರ್ಮವಿದ ಭೂರಿಶ್ರವನು ಹತನಾದನು.

07169038a ಏವಂ ಪರೈರಾಚರಿತಂ ಪಾಂಡವೇಯೈಶ್ಚ ಸಂಯುಗೇ|

07169038c ರಕ್ಷಮಾಣೈರ್ಜಯಂ ವೀರೈರ್ಧರ್ಮಜ್ಞೈರಪಿ ಸಾತ್ವತ||

ಸಾತ್ವತ! ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೋಸುಗ ಪಾಂಡವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಶತ್ರುಗಳು ಧರ್ಮಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೂ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿರುವರು.

07169039a ದುರ್ಜ್ಞೇಯಃ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾಧರ್ಮಃ ಸುದುರ್ವಿದಃ|

07169039c ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಕೌರವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಮಾ ಗಾಃ ಪಿತೃನಿವೇಶನಂ||

ಪರಮ ಧರ್ಮವು ಯಾವುದೆನ್ನುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧರ್ಮವೇನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದೂ ಕಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಯುದ್ಧಮಾಡು! ಸುಮ್ಮನೇ ಕೌರವರೊಂದಿಗೆ ಪಿತೃಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ!"

07169040a ಏವಮಾದೀನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಕ್ಕೂರಾಣಿ ಪರುಷಾಣಿ ಚ|

07169040c ಶ್ರಾವಿತಃ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಶ್ರೀಮಾನಾಕಂಪಿತ ಇವಾಭವತ್||

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರೂರ ಕಠಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್
ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಮೈ ನಡುಗಿತು.

07169041a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ಕ್ರೋಧತಾಮ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಾತ್ಯಕಿಸ್ತ್ವಾ ದದೇ ಗದಾಂ|

07169041c ವಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ಯಥಾ ಸರ್ಪಃ ಪ್ರಣಿಧಾಯ ರಥೇ ಧನುಃ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯು
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ ಸರ್ಪದಂತೆ ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ
ಗದೆಯೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು.

07169042a ತತೋಽಭಿಪತ್ಯ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಸಂರಂಭೇಣೇದಮಬ್ರವೀತ್|

07169042c ನ ತ್ವಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪರುಷಂ ಹನಿಷ್ಯೇ ತ್ವಾಂ ವಧಕ್ಷಮಂ||

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ಎದುರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪದಿಂದ “ಇನ್ನು
ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕಠೋರವಾದ ಮಾತಗಳನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ! ವಧಾರ್ಹನಾದ
ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದನು.

07169043a ತಮಾಪತಂತಂ ಸಹಸಾ ಮಹಾಬಲಮಮರ್ಷಣಂ|

07169043c ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾಯಾಭಿಸಂಕ್ರುದ್ಧಮಂತಕಾಯಾಂತಕೋಪಮಂ||

07169044a ಚೋದಿತೋ ವಾಸುದೇವೇನ ಭೀಮಸೇನೋ ಮಹಾಬಲಃ|

07169044c ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾತ್ಪೂರ್ಣಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಸಮವಾರಯತ್||

ತಕ್ಷಣವೇ ವಾಸುದೇವನಿಂದ ಚೋದಿತನಾದ ಮಹಾಬಲ
ಭೀಮಸೇನನು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ
ಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತಕನಿಗೂ

ಅಂತಕನಂತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಬಲ ಅಮರ್ಷಣನನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದು
ಮುಂದೆಹೋಗದಂತೆ ತಡೆದನು.

07169045a ದ್ರವಮಾಣಂ ತಥಾ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಸಾತ್ಯಕಿಂ ಪಾಂಡವೋ ಬಲೀ|

07169045c ಪ್ರಸ್ಯಂದಮಾನಮಾದಾಯ ಜಗಾಮ ಬಲಿನಂ ಬಲಾತ್||

ಹಾಗೆ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಬಲಶಾಲಿ
ಪಾಂಡವನು ಹಿಡಿದು ತಡೆದಿದ್ದರೂ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ
ಅವನನ್ನೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದನು.

07169046a ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವಿಷ್ಟಭ್ಯ ಚರಣೌ ಭೀಮೇನ ಶಿನಿಪುಂಗವಃ|

07169046c ನಿಗೃಹೀತಃ ಪದೇ ಷಷ್ಠೇ ಬಲೇನ ಬಲಿನಾಂ ವರಃ||

ಎರಡು ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಭದ್ರವಾಗಿ ಊರಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ ಭೀಮನು
ಬಲಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ ಶಿನಿಪುಂಗವನನ್ನು ಆರನೆಯ
ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುವುದರೊಳಗೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

07169047a ಅವರುಹ್ಯ ರಥಾತ್ತಂ ತು ಹ್ರಿಯಮಾಣಂ ಬಲೀಯಸಾ|

07169047c ಉವಾಚ ಶ್ಲಕ್ಷಯಾ ವಾಚಾ ಸಹದೇವೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನು ತನ್ನ ರಥದಿಂದಿಳಿದು ಬಲಶಾಲಿ
ಭೀಮನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ಮಧುರವಾದ ಈ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

07169048a ಅಸ್ಮಾಕಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಮಿತ್ರಮನ್ಯನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ|

07169048c ಪರಮಂಧಕವೃಷ್ಟಿಭ್ಯಃ ಪಾಂಚಾಲೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮಾಧವ||

“ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಮಾಧವ! ನಮಗೆ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ
ಪಾಂಚಾಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಿತ್ರರೂ ಇಲ್ಲ.

07169049a ತಥೈವಾಂಧಕವೃಷ್ಟೀನಾಂ ತವ ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ|

07169049c ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಚ ತಥಾಸ್ಮತ್ತೋ ಮಿತ್ರಮನ್ಯನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಧಕ-ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು
ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಮಿತ್ರರೂ ಇಲ್ಲ.

07169050a ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ವಾಷ್ಣೇಯ ಸಮುದ್ರಾಂತಾಂ ವಿಚಿನ್ವತಾಂ|

07169050c ನಾನ್ಯದಸ್ತಿ ಪರಂ ಮಿತ್ರಂ ಯಥಾ ಪಾಂಡವವೃಷ್ಟಯಃ||

ವಾಷ್ಣೇಯ! ಪಾಂಚಾಲರಿಗೆ ಕೂಡ ಅವರು ಸಮುದ್ರಪರ್ಯಂತವಾಗಿ
ಹುಡುಕಿದರೂ ಪಾಂಡವ-ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ ಮಿತ್ರರು
ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

07169051a ಸ ಭವಾನೀದೃಶಂ ಮಿತ್ರಂ ಮನ್ಯತೇ ಚ ಯಥಾ ಭವಾನ್|

07169051c ಭವಂತಶ್ಚ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಭವತಾಂ ಚ ತಥಾ ವಯಂ||

ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಂತಹ ಮಿತ್ರರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೋ ನಾವೂ
ಸಹ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಂತಹ ಮಿತ್ರನೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ನಮಗೆ
ಹೇಗೋ ನಾವೂ ಸಹ ನಿಮಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದೇವೆ.

07169052a ಸ ಏವಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಮಿತ್ರಧರ್ಮಮನುಸ್ಮರನ್|

07169052c ನಿಯಚ್ಚ ಮನ್ಯುಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಾತ್ಪ್ರ ಶಾಮ್ಯ ಶಿನಿಪುಂಗವ||

ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವವನೇ ! ಶಿನಿಪುಂಗವ !

ಮಿತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ಮೇಲಿರುವ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ಶಾಂತನಾಗು !

07169053a ಪಾರ್ಷ್ವತಸ್ಯ ಕ್ಷಮ ತ್ವಂ ವೈ ಕ್ಷಮತಾಂ ತವ ಪಾರ್ಷ್ವತಃ|

07169053c ವಯಂ ಕ್ಷಮಯಿತಾರಶ್ಚ ಕಿಮನ್ಯತ್ರ ಶಮಾದ್ಭವೇತ್||

ಪಾರ್ಷ್ವತನನ್ನು ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡು. ಪಾರ್ಷ್ವತನೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಲಿ. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕ್ಷಮಾವಂತರಾಗಿರೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಕ್ಷಮೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದುದು ಬೇರೆ ಏನಿದೆ ?

07169054a ಪ್ರಶಾಮ್ಯಮಾನೇ ಶೈನೇಯೇ ಸಹದೇವೇನ ಮಾರಿಷ|

07169054c ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ಸುತಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಮಾರಿಷ ! ಸಹದೇವನು ಹೀಗೆ ಶೈನೇಯನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲು ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ ಮಗನು ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು:

07169055a ಮುಂಚೆ ಮುಂಚೆ ಶಿನೇಃ ಪೌತ್ರಂ ಭೀಮ ಯುದ್ಧಮದಾನ್ವಿತಂ|

07169055c ಆಸಾದಯತು ಮಾಮೇಷ ಧರಾಧರಮಿವಾನಿಲಃ||

“ಭೀಮ ! ಯುದ್ಧಮದಾನ್ವಿತ ಈ ಶಿನಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ! ಚಂಡಮಾರುತವು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸಲಿ !

07169056a ಯಾವದಸ್ಯ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸಂರಂಭಂ ವಿನಯಾಮ್ಯಹಂ|

07169056c ಯುದ್ಧಶ್ರದ್ಧಾಂ ಚ ಕೌಂತೇಯ ಜೀವಿತಸ್ಯ ಚ ಸಂಯುಗೇ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಈಗಲೇ ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಈ ಯಾದವನ
ಕೋಪವನ್ನು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಜೀವಿತವನ್ನೂ
ಅಡಗಿಸುತ್ತೇನೆ !

07169057a ಕಿಂ ನು ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ಕರ್ತುಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯದಿದಮುದ್ಯತಂ|

07169057c ಸುಮಹತ್ಪಾಂಡುಪುತ್ರಾಣಾಮಾಯಾಂತ್ಯೇತೇ ಹಿ ಕೌರವಾಃ||

ಕೌರವರು ಮಹಾಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ
ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾದರೂ ಏನುತಾನೇ
ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು ?

07169058a ಅಥ ವಾ ಫಲ್ಗುನಃ ಸರ್ವಾನ್ವಾರಯಿಷ್ಯತಿ ಸಂಯುಗೇ|

07169058c ಅಹಮಪ್ಯಸ್ಯ ಮೂರ್ಧಾನಂ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾಯಕೈಃ||

ಅಥವಾ ಫಲ್ಗುನನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ನಾನಾದರೂ ಸಾಯಕಗಳಿಂದ ಇವನ ತಲೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ
ಬೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ !

07169059a ಮನ್ಯತೇ ಛಿನ್ನಬಾಹುಂ ಮಾಂ ಭೂರಿಶ್ರವಸಮಾಹವೇ|

07169059c ಉತ್ಸ್ರಜೈನಮಹಂ ವೈನಮೇಷ ಮಾಂ ವಾ ಹನಿಷ್ಯತಿ||

ಇವನು ನನ್ನನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭುಜವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ

ಭೂರಿಶ್ರವಸನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ! ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ !”

07169060a ಶೃಣ್ವನ್ಪಾಂಚಾಲವಾಕ್ಯಾನಿ ಸಾತ್ಯಕಿಃ ಸರ್ಪವಚ್ಚ ಸನ್ |

07169060c ಭೀಮಬಾಹ್ಯಂತರೇ ಸಕ್ತೋ ವಿಸ್ಫುರತ್ಯನಿಶಂ ಬಲೀ ||

ಪಾಂಚಾಲ್ಯನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಸರ್ಪದಂತೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ಭೀಮನ ಬಾಹುಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

07169061a ತ್ವರಯಾ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ಧರ್ಮರಾಜಶ್ಚ ಮಾರಿಷ |

07169061c ಯತ್ನೇನ ಮಹತಾ ವೀರೌ ವಾರಯಾಮಾಸತುಸ್ತತಃ ||

ಮಾರಿಷ ! ಆಗ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಜರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಮಹಾ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಇಬ್ಬರು ವೀರರನ್ನೂ ತಡೆದರು.

07169062a ನಿವಾರ್ಯ ಪರಮೇಷ್ವಾಸೌ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನೌ |

07169062c ಯುಯುತ್ಸವಃ ಪರಾನ್ಸಂಖ್ಯೇ ಪ್ರತೀಯುಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭಾಃ ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದ ಆ ಪರಮೇಷ್ವಾಸ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಜಗಳವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಎದುರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಸೇನೆಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡತೊಡಗಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತುಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸಾತ್ಯಕಿಕ್ರೋಧೇ

ಏಕೋನಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸಾತ್ಯಕಿಕ್ರೋಧ
ಎನ್ನುವ ನೂರಾರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೦

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಿಂದ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ (೧-೨೪). ನಿರಾಶನಾದ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತಾನು ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದುದು (೨೧-೩೬).

ವಿರೋಧಿಸುವವರನ್ನು ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ವಧಿಸುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ
ಎಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ
ಶರಣಾಗತರಾಗಲು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು (೩೭-೪೨). ಆದರೆ
ಭೀಮಸೇನನು ಅಸ್ತ್ರದೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಮುಂದಾದುದು (೪೩-
೫೧). ಪಾಂಡವಸೇನೆಯು ಅಸ್ತ್ರತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು
ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮಸೇನನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುದು, ಸೇನೆಗಳ
ಹಾಹಾಕಾರ (೫೨-೬೧).

07170001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07170001a ತತಃ ಸ ಕದನಂ ಚಕ್ರೇ ರಿಪೂಣಾಂ ದ್ರೋಣನಂದನಃ|

07170001c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಕಾಲಸೃಷ್ಟ್ಯ ಇವಾಂತಕಃ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ದ್ರೋಣನಂದನನು
ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಅಂತಕನಂತೆ

ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕದನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

07170002a ಧ್ವಜದ್ರುಮಂ ಶಸ್ತ್ರಶೃಂಗಂ ಹತನಾಗಮಹಾಶಿಲಂ|

07170002c ಅಶ್ವಕಿಂಪುರುಷಾಕೀರ್ಣಂ ಶರಾಸನಲತಾವೃತಂ||

07170003a ಶೂಲಕ್ರವ್ಯಾದಸಂಘುಷ್ಟಂ ಭೂತಯಕ್ಷಗಣಾಕುಲಂ|

07170003c ನಿಹತ್ಯ ಶಾತ್ರವಾನ್ಭಲ್ಲೈಃ ಸೋಽಚಿನೋದ್ದೇಹಪರ್ವತಂ||

ಅವನು ಭಲ್ಲಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದೇಹಗಳ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಧ್ವಜಗಳೇ ಆ ಪರ್ವತದ ವೃಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಶಸ್ತ್ರಗಳೇ ಶಿಖರಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಆನೆಗಳೇ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಅಶ್ವಗಳು ಕಿಂಪುರುಷರ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಭತ್ತಳಿಕೆಗಳು ಲತಾವಾಟಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಶೂಲಗಳು ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಕುಲಗಳಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಭೂತಯಕ್ಷಗಣಾಕುಲಗಳಾಗಿದ್ದವು.

07170004a ತತೋ ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ವಿನದ್ಯ ಸ ನರರ್ಷಭಃ|

07170004c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸ ಪುನರೇವ ತವಾತ್ಮಜಂ||

ಆಗ ಮಹಾವೇಗದಿಂದ ಆ ನರರ್ಷಭನು ಗರ್ಜಿಸಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದನು.

07170005a ಯಸ್ಮಾದ್ಯುಧ್ಯಂತಮಾಚಾರ್ಯಂ ಧರ್ಮಕಂಚುಕಮಾಸ್ಥಿತಃ|

07170005c ಮುಂಚೆ ಶಸ್ತ್ರಮಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

07170006a ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಪಶ್ಯತಸ್ತಸ್ಯ ದ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಹಿನೀಂ|

07170006c ವಿದ್ರಾವ್ಯ ಸತ್ಯಂ ಹಂತಾಸ್ಮಿ ಪಾಪಂ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಮೇವ ತು||

“ಧರ್ಮದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಡು ! ಎಂದು
ಹೇಳಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅವನ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಪಲಾಯನಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ ! ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಓಡಿಸಿ ನಂತರ ಆ ಪಾಪಿ
ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೂಡ !

07170007a ಸರ್ವಾನೇತಾನ್ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ ಯದಿ ಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಮಾಂ ರಣೇ|

07170007c ಸತ್ಯಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜಾನಾಮಿ ಪರಾವರ್ತಯ ವಾಹಿನೀಂ||

ನನ್ನೊಡನೆ ರಣದಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೋ
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು !”

07170008a ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತವ ಪುತ್ರಸ್ತು ವಾಹಿನೀಂ ಪರ್ಯವರ್ತಯತ್|

07170008c ಸಿಂಹನಾದೇನ ಮಹತಾ ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಸುಮಹದ್ಭಯಂ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದರೋ ಮಹಾಭಯವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ
ಕರೆದನು.

07170009a ತತಃ ಸಮಾಗಮೋ ರಾಜನ್ಯುರುಪಾಂಡವಸೇನಯೋಃ|

07170009c ಪುನರೇವಾಭವತ್ತೀವ್ರಃ ಪೂರ್ಣಸಾಗರಯೋರಿವ||

ರಾಜನ್ ! ಆಗ ಕುರುಪಾಂಡವ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ತುಂಬಿದ ಎರಡು
ಸಮುದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪುನಃ ತೀವ್ರ ಯುದ್ಧವು

ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

07170010a ಸಂರಬ್ಧಾ ಹಿ ಸ್ಥಿರೀಭೂತಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಕೌರವಾಃ|

07170010c ಉದಗ್ರಾಃ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಾ ದ್ರೋಣಸ್ಯ ನಿಧನೇನ ಚ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಂದಾಗಿ ಕೌರವರು ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ದ್ರೋಣನ ನಿಧನದಿಂದಾಗಿ ಪಾಂಡು-ಪಾಂಚಾಲರು ಉದ್ಧತರಾಗಿದ್ದರು.

07170011a ತೇಷಾಂ ಪರಮಹೃಷ್ವಾನಾಂ ಜಯಮಾತ್ಮನಿ ಪಶ್ಯತಾಂ|

07170011c ಸಂರಬ್ಧಾನಾಂ ಮಹಾವೇಗಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ರಣಾಜಿರೇ||

ತಮಗೇ ಜಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಎರಡು ಪರಮಹೃಷ್ಯ ಕೋಪಿಷ್ಠರ ನಡುವೆ ಮಹಾವೇಗದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು.

07170012a ಯಥಾ ಶಿಲೋಚ್ಚಯೇ ಶೈಲಃ ಸಾಗರೇ ಸಾಗರೋ ಯಥಾ|

07170012c ಪ್ರತಿಹನ್ಯೇತ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾಸನ್ಕುರುಪಾಂಡವಾಃ||

ರಾಜನ್! ಒಂದು ಪರ್ವತವು ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ವತವನ್ನು ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಾಗರವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಗರವನ್ನು ತಾಗುವಂತೆ ಕುರುಪಾಂಡವರ ಮಧ್ಯೆ ಹೊಡೆದಾಟವು ನಡೆಯಿತು.

07170013a ತತಃ ಶಂಖಸಹಸ್ರಾಣಿ ಭೇರೀಣಾಮಯುತಾನಿ ಚ|

07170013c ಅವಾದಯಂತ ಸಂಹೃಷ್ವಾಃ ಕುರುಪಾಂಡವಸೈನಿಕಾಃ||

ಆಗ ಸಂಹೃಷ್ಯ ಕುರುಪಾಂಡವ ಸೈನಿಕರು ಸಹಸ್ರಾರು ಶಂಖಗಳನ್ನೂ,

ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಭೇರಿಗಳನ್ನೂ ಬಾರಿಸಿದರು.

07170014a ತತೋ ನಿರ್ಮಥ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸಾಗರಸ್ಯೇವ ನಿಸ್ವನಃ|

07170014c ಅಭವತ್ತಸ್ಯ ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಸುಮಹಾನದ್ಭುತೋಪಮಃ||

ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಕಡೆಗೋಲನ್ನಾಗಿಸಿ ಸಾಗರವನ್ನು ಕಡೆದಾಗ ಉಂಟಾದ ಶಬ್ದದಂತೆ ಆ ಸೇನೆಗಳಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಮಹಾನಿನಾದವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07170015a ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕ್ರೇ ತತೋ ದ್ರೋಣಿರಸ್ತ್ರಂ ನಾರಾಯಣಂ ತದಾ|

07170015c ಅಭಿಸಂಧಾಯ ಪಾಂಡೂನಾಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ಚ ವಾಹಿನೀಂ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಪಾಂಡವರ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಾಲರ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07170016a ಪ್ರಾದುರಾಸಂಸ್ತತೋ ಬಾಣಾ ದೀಪ್ತಾಗ್ರಾಃ ಖೇ ಸಹಸ್ರಶಃ|

07170016c ಪಾಂಡವಾನ್ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಂತೋ ದೀಪ್ತಾಸ್ಯಾ ಇವ ಪನ್ನಗಾಃ||

ಅದರಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮುಖಿಗಳುಳ್ಳ ಬಾಣಗಳು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವವೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಡೆಗಳ ಸರ್ಪಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

07170017a ತೇ ದಿಶಃ ಖಿಂ ಚ ಸೈನ್ಯಂ ಚ ಸಮಾವೃಣ್ವನ್ಮಹಾಹವೇ|

07170017c ಮುಹೂರ್ತಾದ್ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ರಾಜಽಲ್ಲೋಕಂ ಗಭಸ್ತಯಃ||

ರಾಜನ್! ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಬಹಳ ಬೇಗ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ

ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆ ಬಾಣಗಳು ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ಆಕಾಶವನ್ನೂ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ, ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಆವರಿಸಿದವು.

07170018a ತಥಾಪರೇ ದ್ಯೋತಮಾನಾ ಜ್ಯೋತಿಂಷೀವಾಂಬರೇಽಮಲೇ|

07170018c ಪ್ರಾದುರಾಸನ್ಮಹೀಪಾಲ ಕಾರ್ಷ್ಣಾ ಯಸಮಯಾ ಗುಡಾಃ||

ಮಹೀಪಾಲ! ಅಮಲ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತೆ ಉಕ್ಕಿನ
ಚಂಡುಗಳು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದವು.

07170019a ಚತುರ್ದಿಶಂ ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ಶತಘ್ನೋಽಥ ಹತಾಶದಾಃ|

07170019c ಚಕ್ರಾಣಿ ಚ ಕ್ಷುರಾಂತಾನಿ ಮಂಡಲಾನೀವ ಭಾಸ್ವತಃ||

ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಿತ್ರ ಶತಘ್ನಗಳೂ,
ಖಡ್ಗಗಳಂತಹ ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳ ಚಕ್ರಗಳೂ ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ
ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿದವು.

07170020a ಶಸ್ತ್ರಾಕೃತಿಭಿರಾಕೀರ್ಣಮತೀವ ಭರತರ್ಷಭ|

07170020c ದೃಷ್ಟ್ವಾಂತರಿಕ್ಷಮಾವಿಗ್ನಾಃ ಪಾಂಡುಪಾಂಚಾಲಸೃಂಜಯಾಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ
ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವ-ಪಾಂಚಾಲ-ಸೃಂಜಯರು ಅತೀವ
ಉದ್ವಿಗ್ನರಾದರು.

07170021a ಯಥಾ ಯಥಾ ಹ್ಯಯುಧ್ಯಂತ ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಮಹಾರಥಾಃ|

07170021c ತಥಾ ತಥಾ ತದಸ್ತ್ರಂ ವೈ ವ್ಯವರ್ಧತ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ ! ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಪಾಂಡವ ಮಹಾರಥರು
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

07170022a ವಧ್ಯಮಾನಾಸ್ತಥಾಸ್ತ್ರೇಣ ತೇನ ನಾರಾಯಣೇನ ವೈ|

07170022c ದಹ್ಯಮಾನಾನಲೇನೇವ ಸರ್ವತೋಽಭ್ಯರ್ಧಿತಾ ರಣೇ||

ಆ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೇನೆಗಳು ರಣದಲ್ಲಿ
ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪೀಡಿತಗೊಂಡವು.

07170023a ಯಥಾ ಹಿ ಶಿಶಿರಾಪಾಯೇ ದಹೇತ್ಯಕ್ಷಂ ಹುತಾಶನಃ|

07170023c ತಥಾ ತದಸ್ತ್ರಂ ಪಾಂಡೂನಾಂ ದದಾಹ ಧ್ವಜಿನೀಂ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ಛಳಿಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಒಣಹುಲ್ಲನ್ನು
ಸುಡುವಂತೆ ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಪಾಂಡವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸುಡತೊಡಗಿತು.

07170024a ಆಪೂರ್ಯಮಾಣೇನಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸೈನ್ಯೇ ಕ್ಷೀಯತಿ ಚಾಭಿಭೋ|

071700 24c ಜಗಾಮ ಪರಮಂ ತ್ರಾಸಂ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವಿಭೋ ! ಸರ್ವತ್ರ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸೈನ್ಯವು
ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರಲು ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪರಮ
ಭಯಭೀತನಾದನು.

07170025a ದ್ರವಮಾಣಂ ತು ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಗತಚೇತನಂ|

07170025c ಮಧ್ಯಸ್ಥತಾಂ ಚ ಪಾರ್ಥಸ್ಯ ಧರ್ಮಪುತ್ರೋಽಬ್ರವೀದಿದಂ||

ಬುದ್ಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ
ತಟಸ್ಥಭಾವದಿಂದಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ ನೋಡಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು
ಹೀಗೆಂದನು:

07170026a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಪಲಾಯಸ್ವ ಸಹ ಪಾಂಚಾಲಸೇನಯಾ|

07170026c ಸಾತ್ಯಕೇ ತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಚಸ್ವ ವೃಷ್ಟ್ಯಂಧಕವೃತೋ ಗೃಹಾನ್||

“ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ! ನೀನು ಪಾಂಚಾಲಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಲಾಯನಮಾಡು.
ಸಾತ್ಯಕೇ! ನೀನು ವೃಷ್ಟಿ-ಅಂಧಕರಿಂದ ಕೂಡಿ ನಿನ್ನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುಹೋಗು!

07170027a ವಾಸುದೇವೋಽಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕರಿಷ್ಯತ್ಯಾತ್ಮನಃ ಕ್ಷಮಂ|

07170027c ಉಪದೇಷ್ಟುಂ ಸಮರ್ಥೋಽಯಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಕಿಮುತಾತ್ಮನಃ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮ ವಾಸುದೇವನಾದರೋ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ?

07170028a ಸಂಗ್ರಾಮಸ್ತು ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನ್ವೈವೀಮಿ ವಃ|

07170028c ಅಹಂ ಹಿ ಸಹ ಸೋದಯ್ಯೋಃ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇ ಹವ್ಯವಾಹನಂ||

ಸರ್ವ ಸೇನೆಗಳಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ
ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ!

07170029a ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣಾರ್ಣವಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಭೀರುದುಸ್ತರಂ|

07170029c ಅವಸತ್ಸ್ಯಾ ಮ್ಯಸಲಿಲೇ ಸಗಣೋ ದ್ರೋಣಿಗೋಷ್ಟದೇ||

ಹೇಡಿಗಳಿಗೆ ದಾಟಲಸಾಧ್ಯ ಭೀಷ್ಮ-ದ್ರೋಣರ ಸಾಗರವೆಂಬ ರಣವನ್ನು
ದಾಟಿದ ನಾವು ಈಗ ಸೇನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ರೋಣಿಯೆಂಬ ಹಸುವಿನ
ಗೊರಸಿನ ಹಳ್ಳದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ !

07170030a ಕಾಮಃ ಸಂಪದ್ಯತಾಮಸ್ಯ ಬೀಭತ್ಸೋರಾಶು ಮಾಂ ಪ್ರತಿ|

07170030c ಕಲ್ಯಾಣವೃತ್ತ ಆಚಾರ್ಯೋ ಮಯಾ ಯುಧಿ ನಿಪಾತಿತಃ||

ಕಲ್ಯಾಣಸಂಪನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿದುದರ
ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೀಭತ್ಸುವು ನನ್ನ ಕುರಿತು ಏನು ಆಶಯಪಟ್ಟಿದ್ದನೋ
ಅದು ಈಗಲೇ ಆಗಿಹೋಗಲಿ !

07170031a ಯೇನ ಬಾಲಃ ಸ ಸೌಭದ್ರೋ ಯುದ್ಧಾನಾಮವಿಶಾರದಃ|

07170031c ಸಮರ್ಥೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕ್ರೂರೈರ್ಘಾ ತಿತೋ ನಾಭಿಪಾಲಿತಃ||

07170032a ಯೇನಾವಿಬ್ರುವತಾ ಪ್ರಶ್ನಂ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಸಭಾಂ ಗತಾ|

07170032c ಉಪೇಕ್ಷಿತಾ ಸಪುತ್ರೇಣ ದಾಸಭಾವಂ ನಿಯಚ್ಚತೀ||

07170033a ಜಿಘಾಂಸುರ್ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ಶ್ರಾಂತೇಷ್ಟಶ್ವೇಷು ಫಲ್ಗುನಂ|

07170033c ಕವಚೇನ ತಥಾ ಯುಕ್ತೋ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸೈಂಧವಸ್ಯ ಚ||

07170034a ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವಿದುಷಾ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಸತ್ಯಜಿನ್ಮುಖಾಃ|

07170034c ಕುರ್ವಾಣಾ ಮಜ್ಜಯೇ ಯತ್ನಂ ಸಮೂಲಾ ವಿನಿಪಾತಿತಾಃ||

07170035a ಯೇನ ಪ್ರವ್ರಾಜ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಾದ್ವಯಮಧರ್ಮತಃ|

07170035c ನಿವಾರ್ಯ ಮಾಣೇನಾಸ್ಮಾ ಭಿರನುಗಂತುಂ ತದೇಷಿತಾಃ||

07170036a ಯೋಽಸಾವತ್ಯಂತಮಸ್ಮಾಸು ಕುರ್ವಾಣಃ ಸೌಹೃದಂ ಪರಂ|

07170036c ಹತಸ್ತದರ್ಥೇ ಮರಣಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಬಾಂಧವಃ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶಾರದನಾಗಿರದ ಬಾಲಕ ಸೌಭದ್ರನು ಅನೇಕ ಸಮರ್ಥ
ಕೂರರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡದೇ ಇದ್ದ,
ಸಭೆಗೆ ಬಂದಾಗ ದಾಸಭಾವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ದ್ರೌಪದಿಯು
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಪುತ್ರನೊಡನೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡದೇ ಇದ್ದ,
ಸೈಂಧವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಕುದುರೆಗಳು ಬಳಲಿದ್ದ ಫಲ್ಗುನನನ್ನು
ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕವಚವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ್ದ, ನನ್ನ
ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವ ಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಸತ್ಯಜಿತನೇ
ಮೊದಲಾದ ಪಾಂಚಾಲರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಃಶೇಷವಾಗಿ
ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಿದ್ದ, ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು
ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮವರಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಕೌರವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸದೇ ಇದ್ದ, ಈ ರೀತಿ ನಮಗೆ
ಪರಮ ಸೌಹಾರ್ದರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಬಾಂಧವರೊಡನೆ
ಮರಣಹೊಂದುತ್ತೇನೆ!"

07170037a ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ ಕೌಂತೇಯೇ ದಾಶಾರ್ಹಸ್ವ ರಿತಸ್ತತಃ|

07170037c ನಿವಾರ್ಯ ಸೈನ್ಯಂ ಬಾಹುಭ್ಯಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಕೌಂತೇಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ದಾಶಾರ್ಹನು

ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07170038a ಶೀಘ್ರಂ ನ್ಯಸ್ಯತ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಾಹೇಭ್ಯಶ್ಚಾವರೋಹತ|

07170038c ಏಷ ಯೋಗೋಽತ್ರ ವಿಹಿತಃ ಪ್ರತಿಘಾತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

“ಬೇಗನೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಿರಿ ! ವಾಹನಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿರಿ ! ಇದೇ ಉಪಾಯವನ್ನು ಈ ಅಸ್ತ್ರದ ನಿವಾರಣೆಗೆಂದು ಮಹಾತ್ಮ ನಾರಾಯಣನೇ ವಿಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

07170039a ದ್ವಿಪಾಶ್ವಸ್ಯಂದನೇಭ್ಯಶ್ಚ ಕ್ಷಿತಿಂ ಸರ್ವೇಽವರೋಹತ|

07170039c ಏವಮೇತನ್ನ ವೋ ಹನ್ಯಾದಸ್ತ್ರಂ ಭೂಮೌ ನಿರಾಯುಧಾನ್||

ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಲದಮೇಲೆ ಕೆಳಗಿಳಿಯಿರಿ ! ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿರಾಯುಧರಾಗಿರುವವರನ್ನು ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07170040a ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿ ಯುಧ್ಯಂತೇ ಯೋಧಾ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಬಲಂ ಪ್ರತಿ|

07170040c ತಥಾ ತಥಾ ಭವಂತ್ಯೇತೇ ಕೌರವಾ ಬಲವತ್ತರಾಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಅಸ್ತ್ರಬಲದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯೋಧರು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕೌರವರ ಬಲವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

07170041a ನಿಕ್ಷೇಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಚ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಾಹನೇಭ್ಯೋಽವರುಹ್ಯ ಯೇ|

07170041c ತಾನ್ಮೈತದಸ್ತ್ರಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿಹನಿಷ್ಯತಿ ಮಾನವಾನ್||

ಯಾರು ವಾಹನಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತಾರೋ ಆ
ಮಾನವರನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ಸಂಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

07170042a ಯೇ ತ್ವೇತತ್ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಂತಿ ಮನಸಾಪೀಹ ಕೇ ಚನ|

07170042c ನಿಹನಿಷ್ಯತಿ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ರಸಾತಲಗತಾನಪಿ||

ಯಾರು ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೋ
ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಅವರು ರಸಾತಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರೂ, ಇದು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತದೆ.”

07170043a ತೇ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ತಚ್ಚೃತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಭಾರತ|

07170043c ಈಷುಃ ಸರ್ವೇಽಸ್ತ್ರಮುತ್ರ ಷ್ಪುಂ ಮನೋಭಿಃ ಕರಣೇನ ಚ||

ಭಾರತ! ವಾಸುದೇವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು
ಕರಣಗಳಿಂದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು.

07170044a ತತ ಉತ್ರ ಷ್ಪುಕಾಮಾಂಸ್ತಾನಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

07170044c ಭೀಮಸೇನೋಽಬ್ರವೀದ್ರಾಜನ್ನಿದಂ ಸಂಹರ್ಷಯನ್ವಚಃ||

ರಾಜನ್! ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು
ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

07170045a ನ ಕಥಂ ಚನ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಮೋಕ್ಷವ್ಯಾನೀಹ ಕೇನ ಚಿತ್|

07170045c ಅಹಮಾವಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಸ್ತ್ರಮಾಶುಗೈಃ||

“ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾರೂ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಬಾರದು !

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ನಾನು ಆಶುಗಳಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತೇನೆ !

07170046a ಅಥ ವಾಪ್ಯನಯಾ ಗುರ್ವ್ಯಾ ಹೇಮವಿಗ್ರಹಯಾ ರಣೇ|

07170046c ಕಾಲವದ್ವಿಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ರೋಣೇರಸ್ತ್ರಂ ವಿಶಾತಯನ್||

ಈಗಲೇ ಈ ಸುವರ್ಣಮಯ ಭಾರ ಗದೆಯಿಂದ ದ್ರೋಣಿಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು
ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಲನಂತೆ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತೇನೆ !

07170047a ನ ಹಿ ಮೇ ವಿಕ್ರಮೇ ತುಲ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತಿ ಪುಮಾನಿಹ|

07170047c ಯಥೈವ ಸವಿತುಸ್ತುಲ್ಯಂ ಜ್ಯೋತಿರನ್ಯನ್ಯ ವಿದ್ಯತೇ||

ಹೇಗೆ ಸವಿತು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಬೇರೆ ನಕ್ಷತ್ರವು ಇನ್ನಿಲ್ಲವೋ
ಹಾಗೆ ನನ್ನ ವಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪುರುಷರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

07170048a ಪಶ್ಯಧ್ವಂ ಮೇ ದೃಢೌ ಬಾಹೂ ನಾಗರಾಜಕರೋಪಮಾ|

07170048c ಸಮರ್ಥೌ ಪರ್ವತಸ್ಯಾಪಿ ಶೈಶಿರಸ್ಯ ನಿಪಾತನೇ||

ಶಿಖರಯುಕ್ತ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿ ಪುಡಿಮಾಡಬಲ್ಲ ಆನೆಯ
ಸೊಂಡಿಲಿನಂತಿರುವ ನನ್ನ ದೃಢ ಬಾಹುಗಳ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು
ಇಂದು ನೋಡಿ !

07170049a ನಾಗಾಯುತಸಮಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯಹಮೇಕೋ ನರೇಷ್ಟಿಹ|

07170049c ಶಕ್ರೋ ಯಥಾ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವೋ ದಿವಿ ದೇವೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ||

ದಿವಿಯ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯಿಲ್ಲದಿರುವನೆಂದು
ಪ್ರಸಿದ್ಧನೋ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ

ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿಯಿಲ್ಲದಿರುವವನು !

07170050a ಅದ್ಯ ಪಶ್ಯತ ಮೇ ವೀರ್ಯಂ ಬಾಹ್ವೋಃ ಪೀನಾಂಸಯೋರ್ಯುಧಿ|

07170050c ಜ್ವಲಮಾನಸ್ಯ ದೀಪ್ತಸ್ಯ ದ್ರೋಣೇರಸ್ತಸ್ಯ ವಾರಣೇ||

ಇಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದ್ರೋಣಿಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಡೆಯುವ ನನ್ನ ಈ ಉಬ್ಬಿದ ಬಾಹುಗಳ ವೀರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ !

07170051a ಯದಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರತಿಯೋದ್ಧಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

07170051c ಅದ್ವೈನಂ ಪ್ರತಿಯೋತ್ಸ್ಯಾ ಮಿ ಪಶ್ಯತ್ಸು ಕುರುಪಾಂಡುಷು||

ಕುರುಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಇಂದು ಈ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎದುರಿಸುವವನು ಯಾರೂ ಎಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ ! ನೋಡಿ !”

07170052a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಭೀಮೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಮರಿಂದಮಃ|

07170052c ಅಭ್ಯಯಾನ್ಮೈಘಘೋಷೇಣ ರಥೇನಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಾ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅರಿಂದಮ ಭೀಮನು ಮೈಘಘೋಷದ ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

07170053a ಸ ಏನಮಿಷುಜಾಲೇನ ಲಘುತ್ವಾಚ್ಛೀಘ್ರವಿಕ್ರಮಃ|

07170053c ನಿಮೇಷಮಾತ್ರೇಣಾಸಾದ್ಯ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋಽಭ್ಯವಾಕಿರತ್||

ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಸ್ತಲಾಘವದಿಂದ ವಿಕ್ರಮಿ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು

ಬಾಣಗಳ ಜಾಲದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07170054a ತತೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಪ್ರಹಸ್ತ್ಯೈನಮುದಾಸಮಭಿಭಾಷ್ಯ ಚ|

07170054c ಅವಾಕಿರತ್ವದೀಪ್ತಾಗ್ರೈಃ ಶರೈಸ್ತೈರಭಿಮಂತ್ರಿತೈಃ||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ನಗುತ್ತಾ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ದೀಪ್ತಾಗ್ರ ಶರಗಳಿಂದ ಭೀಮನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ದನು.

07170055a ಪನ್ನಗೈರಿವ ದೀಪ್ತಾಸ್ತ್ರೈರ್ವಮದ್ಭಿರನಲಂ ರಣೇ|

07170055c ಅವಕೀರ್ಣೋಽಭವತ್ಪಾರ್ಥಃ ಸ್ಫುಲಿಂಗೈರಿವ ಕಾಂಚನೈಃ||

ಬಂಗಾರದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತಾ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಪನ್ನಗಳಂತಿದ್ದ ಆ ಬಾಣಗಳು ಭೀಮನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟವು.

07170056a ತಸ್ಯ ರೂಪಮಭೂದ್ರಾಜನ್ಭೀಮಸೇನಸ್ಯ ಸಂಯುಗೇ|

07170056c ಖಿದ್ರೋತೈರಾವೃತಸ್ಯೇವ ಪರ್ವತಸ್ಯ ದಿನಕ್ಷಯೇ||

ರಾಜನ್ ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಗ ಭೀಮಸೇನನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಹುಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಪರ್ವತದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು.

07170057a ತದಸ್ತ್ರಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರತಿಸಮಸ್ಯತಿ|

07170057c ಅವರ್ಧತ ಮಹಾರಾಜ ಯಥಾಗ್ನಿರನಿಲೋದ್ಧತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು

ಅದು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಉಲ್ಬಣಿಸುವ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ವೃದ್ಧಿಸಿತು.

07170058a ವಿವರ್ಧಮಾನಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ತದಸ್ತ್ರಂ ಭೀಮವಿಕ್ರಮಂ|

07170058c ಪಾಂಡುಸೈನ್ಯಂ ಋತೇ ಭೀಮಂ ಸುಮಹದ್ಭಯಮಾವಿಶತ್||

ಭೀಮವಿಕ್ರಮದಿಂದಿದ್ದ ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾಂಡವಸೇನೆಯಲ್ಲಿ, ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮಹಾ ಭಯವು ಆವರಿಸಿತು.

07170059a ತತಃ ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಮಹೀತಲೇ|

07170059c ಅವಾರೋಹನ್ಮಥೇಭ್ಯಶ್ಚ ಹಸ್ತಶ್ವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಥ-ಆನೆ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಶಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದರು.

07170060a ತೇಷು ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಶಸ್ತ್ರೇಷು ವಾಹನೇಭ್ಯಶ್ಚ ತೇಷು ಚ|

07170060c ತದಸ್ತ್ರವೀರ್ಯಂ ವಿಪುಲಂ ಭೀಮಮೂರ್ಧನ್ಯಥಾಪತತ್||

ಅವರು ಹಾಗೆ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಲು ಆ ಅಸ್ತ್ರವೀರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭೀಮನ ಶಿರದ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತು.

07170061a ಹಾಹಾಕೃತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ|

07170061c ಭೀಮಸೇನಮಪಶ್ಯಂತ ತೇಜಸಾ ಸಂವೃತಂ ತದಾ||

ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಆವೃತನಾದ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪಾಂಡವರು, ಹಾಹಾಕಾರಗೈದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಪಾಂಡವಸೈನ್ಯಾಸ್ತ್ರತ್ಯಾಗೇ
ಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಸೈನ್ಯಾಸ್ತ್ರತ್ಯಾಗ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾವಿತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೧

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಪರಾಕ್ರಮ

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಭೀಮನನ್ನು ಅವರ ರಥದಿಂದ ಎಳೆದು ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿದುದು; ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರಶಮನಗೊಂಡಿದುದು (೧-
೨೨). ಆ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದು
(೨೩-೩೧). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ-ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮರ ಯುದ್ಧ (೩೨-೪೪).
ಸಾತ್ಯಕಿ-ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರ ಯುದ್ಧ (೪೫-೫೨). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಪರಾಕ್ರಮ;
ಪಾಂಡುಸೇನೆಯ ಪಲಾಯನ (೫೩-೬೯).

07171001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07171001a ಭೀಮಸೇನಂ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ತ್ರೇಣ ಧನಂಜಯಃ|

07171001c ತೇಜಸಃ ಪ್ರತಿಘಾತಾರ್ಥಂ ವಾರುಣೇನ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಭೀಮಸೇನನು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಧನಂಜಯನು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲು ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ದನು.

07171002a ನಾಲಕ್ಷಯತ ತಂ ಕಶ್ಚಿದ್ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರೇಣ ಸಂವೃತಂ|

07171002c ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಲಘುತ್ವಾಚ್ಚ ಸಂವೃತತ್ವಾಚ್ಚ ತೇಜಸಃ||

ಅರ್ಜುನನ ಹಸ್ತಲಾಘವದಿಂದ ಮತ್ತು ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ ಆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನು ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ.

07171003a ಸಾಶ್ವಸೂತರಥೋ ಭೀಮೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾಸ್ತ್ರಸಂವೃತಃ|

07171003c ಅಗ್ನಾವಗ್ನಿರಿವ ನ್ಯಸ್ಮೋ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೀ ಸುದುರ್ದೃಶಃ||

ರಥ-ಅಶ್ವ-ಸೂತನೊಡನೆ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಂವೃತನಾಗಿದ್ದ ಭೀಮನು ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅಗ್ನಿಯಂತೆಯೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07171004a ಯಥಾ ರಾತ್ರಿಕ್ಷಯೇ ರಾಜಂ ಜ್ಯೋತೀಂಷ್ಯಸ್ತಗಿರಿಂ ಪ್ರತಿ|

07171004c ಸಮಾಪೇತುಸ್ತಥಾ ಬಾಣಾ ಭೀಮಸೇನರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ರಾಜನ್! ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯಲು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅಸ್ತಗಿರಿಯ ಕಡೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆ ಬಾಣಗಳು ಭೀಮಸೇನನ ರಥದ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07171005a ಸ ಹಿ ಭೀಮೋ ರಥಶ್ಚಾಸ್ಯ ಹಯಾಃ ಸೂತಶ್ಚ ಮಾರಿಷ|

07171005c ಸಂವೃತಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಪಾವಕಾಂತರ್ಗತಾಭವನ್||

ಮಾರಿಷ! ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆವೃತರಾದ ಭೀಮ, ಅವನ ರಥ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಗಳು, ಬೆಂಕಿಯ ಅಂತರ್ಗತರಾದರು.

07171006a ಯಥಾ ದಗ್ಧ್ವಾ ಜಗತ್ ಕೃತ್ಸುಂ ಸಮಯೇ ಸಚರಾಚರಂ|

07171006c ಗಚ್ಛೇದಗ್ನಿರ್ವಿಭೋರಾಸ್ಯಂ ತಥಾಸ್ತಂ ಭೀಮಮಾವೃಣೋತ್||

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಚರಾಚರ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಸ್ಮಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಯು ವಿಭುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಭೀಮನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು.

07171007a ಸೂರ್ಯಮಗ್ನಿಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಥಾ ಚಾಗ್ನಿಂ ದಿವಾಕರಃ|

07171007c ತಥಾ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ತತ್ತೇಜೋ ನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಯತ ಕಿಂ ಚನ||

ಸೂರ್ಯನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯು ದಿವಾಕರನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಭೀಮನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅವನು ಎಲ್ಲಿರುವನೆಂದೇ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು.

07171008a ವಿಕೀರ್ಣಮಸ್ತ್ರಂ ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾ ಭೀಮರಥಂ ಪ್ರತಿ|

07171008c ಉದೀರ್ಯಮಾಣಂ ದ್ರೌಣಿಂ ಚ ನಿಷ್ಟೃತಿದ್ವಂದ್ವಮಾಹವೇ||

ಆ ಅಸ್ತ್ರವು ಭೀಮನ ರಥವನ್ನು ಆವರಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತನಗೆ ಎದುರಾಳಿಗಳ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ದ್ರೌಣಿಯ ಬಲವು ಇನ್ನೂ

ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿತು.

07171009a ಸರ್ವಸೈನ್ಯಾನಿ ಪಾಂಡೂನಾಂ ನೃಸ್ತಶಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಚೇತಸಃ|

07171009c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಪುರೋಗಾಂಶ್ಚ ವಿಮುಖಾಂಸ್ತಾನ್ಮಹಾರಥಾನ್||

ಪಾಂಡವರ ಸರ್ವಸೇನೆಗಳೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು
ಮೂಢರಂತಾಗಿದ್ದರು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾರಥರು
ಯುದ್ಧದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿದ್ದರು.

07171010a ಅರ್ಜುನೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ತ್ವರಮಾಣೌ ಮಹಾದ್ಯುತಿ|

07171010c ಅವಪ್ಲುತ್ಯ ರಥಾದ್ವೀರೌ ಭೀಮಮಾದ್ರವತಾಂ ತತಃ||

ಆಗ ವೀರ ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಮಹಾದ್ಯುತಿ ವಾಸುದೇವರು ತ್ವರೆಮಾಡಿ
ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಭೀಮನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿದರು.

07171011a ತತಸ್ತದ್ಧ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇಜೋಽಸ್ರಬಲಸಂಭವಂ|

07171011c ವಿಗಾಹ್ಯತೌ ಸುಬಲಿನೌ ಮಾಯಯಾವಿಶತಾಂ ತದಾ||

ಆ ಮಹಾಬಲಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಅಸ್ರಬಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ
ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭೀಮನ ಬಳಿ ಬಂದರು.

07171012a ನೃಸ್ತಶಸ್ತ್ರೌ ತತಸ್ತೌ ತು ನಾದಹದಸ್ತಜೋಽನಲಃ|

07171012c ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಾಚ್ಚ ವೀರ್ಯವತ್ತ್ವಾಚ್ಚ ಕೃಷ್ಣಯೋಃ||

ಆ ಅಸ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟಿದುದರಿಂದ
ಮತ್ತು ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಆ ವೀರ್ಯವಂತ

ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪೀಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

07171013a ತತಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣತುರ್ಭೀಮಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾಯುಧಾನಿ ಚ|

07171013c ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ನರನಾರಾಯಣೌ ಬಲಾತ್||

ಆಗ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಆ
ನರನಾರಾಯಣರು ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಭೀಮನನ್ನೂ ಅವನ ಸರ್ವ
ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಎಳೆದು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದರು.

07171014a ಅಪಕೃಷ್ಯಮಾಣಃ ಕೌಂತೇಯೋ ನದತ್ಯೇವ ಮಹಾರಥಃ|

07171014c ವರ್ಧತೇ ಚೈವ ತದ್ಭೋರಂ ದ್ರೋಣೇರಸ್ತ್ರಂ ಸುದುರ್ಜಯಂ||

ಕೆಳಗೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಕೂಡ ಮಹಾರಥ ಕೌಂತೇಯನು
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿರಲು ದ್ರೋಣಿಯ ಆ ದುರ್ಜಯ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ
ಇತ್ತು.

07171015a ತಮಬ್ರವೀದ್ವಾಸುದೇವಃ ಕಿಮಿದಂ ಪಾಂಡುನಂದನ|

07171015c ವಾರ್ಯಮಾಣೋಽಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಯದ್ಯುದ್ಧಾನ್ನ ನಿವರ್ತಸೇ||

ಆಗ ವಾಸುದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: -ಇದೇನಿದು
ಪಾಂಡುನಂದನ! ಕೌಂತೇಯ! ತಡೆಹಿಡಿದರೂ ನೀನು
ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ!

07171016a ಯದಿ ಯುದ್ಧೇನ ಜೇಯಾಃ ಸ್ಯುರಿಮೇ ಕೌರವನಂದನಾಃ|

07171016c ವಯಮಪ್ಯತ್ರ ಯುಧ್ಯೇಮ ತಥಾ ಚೇಮೇ ನರರ್ಷಭಾಃ||

ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೌರವನಂದನರನ್ನು ಜಯಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ
ನಾವಿಬ್ಬರು ಕೂಡ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈ ನರರ್ಷಭರೂ ಕೂಡ
ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

07171017a ರಥೇಭ್ಯಸ್ವ ವತೀರ್ಣಾಸ್ತು ಸರ್ವ ಏವ ಸ್ಮ ತಾವಕಾಃ|

07171017c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಕೌಂತೇಯ ರಥಾತ್ಕ್ರೂಣಮಪಾಕ್ರಮ||

ನಿನ್ನವರೆಲ್ಲರೂ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೌಂತೇಯ ! ನೀನೂ ಕೂಡ
ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸದೇ ಬೇಗನೇ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿ !”

07171018a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ರಥಾದ್ಭೂಮಿಮಪಾತಯತ್|

07171018c ನಿಃಶ್ವಸಂತಂ ಯಥಾ ನಾಗಂ ಕ್ರೋಧಸಂರಕ್ತಲೋಚನಂ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಸಂರಕ್ತಲೋಚನನಾಗಿ ಸರ್ಪದಂತೆ
ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಮನನ್ನು ರಥದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದನು.

07171019a ಯದಾಪಕೃಷ್ಣಃ ಸ ರಥಾನ್ಯಾಸಿತಶ್ಚಾಯುಧಂ ಭುವಿ|

07171019c ತತೋ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಂ ತತ್ಪ್ರಶಾಂತಂ ಶತ್ರುತಾಪನಂ||

ಯಾವಾಗ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಳೆದರೋ ಮತ್ತು ಆಯುಧಗಳನ್ನು
ನೆಲದಮೇಲಿಟ್ಟರೋ ಆಗ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರಶಾಂತಗೊಂಡಿತು.

07171020a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಶಾಂತೇ ವಿಧಿನಾ ತದಾ ತೇಜಸಿ ದುಃಸ್ಸಹೇ|

07171020c ಬಭೂವುರ್ವಿಮಲಾಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶಃ ಪ್ರದಿಶ ಏವ ಚ||

ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ದುಃಸ್ವಹವಾಗಿದ್ದ ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಪ್ರಶಾಂತಗೊಳ್ಳಲು ಸರ್ವ
ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಶುಭ್ರವಾದವು.

07171021a ಪ್ರವವುಶ್ಚ ಶಿವಾ ವಾತಾಃ ಪ್ರಶಾಂತಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ|

07171021c ವಾಹನಾನಿ ಚ ಹೃಷ್ಯಾನಿ ಯೋಧಾಶ್ಚ ಮನುಜೇಶ್ವರ||

ಮನುಜೇಶ್ವರ ! ಸುಮಂಗಲ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು
ಶಾಂತಗೊಂಡವು. ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಧರು
ಪ್ರಹೃಷ್ಯಗೊಂಡರು.

07171022a ವ್ಯಪೋಥೇ ಚ ತತೋ ಘೋರೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತೇಜಸಿ ಭಾರತ|

07171022c ಬಭೌ ಭೀಮೋ ನಿಶಾಪಾಯೇ ಧೀಮಾನ್ಸೂರ್ಯ ಇವೋದಿತಃ||

ಭಾರತ ! ಆ ಅಸ್ತ್ರದ ಘೋರ ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಧೀಮಾನ್
ಭೀಮನು ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದನಂತರ ಉದಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು.

07171023a ಹತಶೇಷಂ ಬಲಂ ತತ್ರ ಪಾಂಡವಾನಾಮತಿಷ್ಠತ|

07171023c ಅಸ್ತ್ರವ್ಯುಪರಮಾದ್ಧೃಷ್ಟಂ ತವ ಪುತ್ರಜಿಘಾಂಸಯಾ||

ಅಸ್ತ್ರವು ಶಾಂತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಳಿದುಳಿದ ಪಾಂಡವ ಸೇನೆಯು
ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಬಯಸಿ ಪುನಃ
ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧವಾಯಿತು.

07171024a ವ್ಯವಸ್ಥಿತೇ ಬಲೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರೇ ಪ್ರತಿಹತೇ ತಥಾ|

07171024c ದುರ್ಯೋಧನೋ ಮಹಾರಾಜ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹತಗೊಳ್ಳದೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ
ಆ ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

07171025a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನುನಃ ಶೀಘ್ರಮಸ್ತ್ರಮೇತತ್ಪ್ರಯೋಜಯ|

07171025c ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ಹಿ ಪಾಂಚಾಲಾಃ ಪುನರೇವ ಜಯೈಷಿಣಃ||

“ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ! ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಪುನಃ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸು !
ಜಯೈಷಿ ಪಾಂಚಾಲರು ಪುನಃ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ !”

07171026a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ತಥೋಕ್ತಸ್ತು ತವ ಪುತ್ರೇಣ ಮಾರಿಷ|

07171026c ಸುದೀನಮಭಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ರಾಜಾನಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಮಾರಿಷ ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ದೀನನಾಗಿ
ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07171027a ನೈತದಾವರ್ತತೇ ರಾಜನ್ಮಸ್ತ್ರಂ ದ್ವಿನೋಪಪದ್ಯತೇ|

07171027c ಆವರ್ತಯನ್ನಿಹಂತ್ಯೇತತ್ಪ್ರಯೋಕ್ತಾರಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ರಾಜನ್ ! ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮರುಕಳಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ
ಬಾರಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾದರೆ
ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನನ್ನೇ ಅದು ಸಂಹರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

07171028a ಏಷ ಚಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಘಾತಂ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್|

07171028c ಅನ್ಯಥಾ ವಿಹಿತಃ ಸಂಖ್ಯೇ ವಧಃ ಶತ್ರೋರ್ಜನಾಧಿಪ||

ಈ ಅಸ್ತ್ರದ ನಿವಾರಣೋಪಾಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೇ ತಿಳಿಸಿದನು. ಜನಾಧಿಪ!
ಅನ್ಯಥಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ವಧೆಯು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದ್ದಿತು.

07171029a ಪರಾಜಯೋ ವಾ ಮೃತ್ಯುವಾ ಶ್ರೇಯೋ ಮೃತ್ಯುರ್ನ ನಿರ್ಜಯಃ|

07171029c ನಿರ್ಜಿತಾಶ್ಚಾರಯೋ ಹ್ಯೇತೇ ಶಸ್ತ್ರೋತ್ಸರ್ಗಾನ್ಮೃತೋಪಮಾಃ||

ಪರಾಜಯ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುಗಳ ನಡುವೆ ಮೃತ್ಯುವೇ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು. ಸೋಲಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟಿರುವ
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮೃತ್ಯುಸಮ ಸೋಲನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.”

07171030 ದುರ್ಯೋಧನ ಉವಾಚ|

07171030a ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ ಯದ್ಯೇತದ್ವಿರಸ್ತ್ರಂ ನ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ|

07171030c ಅನ್ಯೈರ್ಗುರುಘ್ನಾ ವಧ್ಯಂತಾಮಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರವಿದಾಂ ವರ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ! ಅಸ್ತ್ರವಿದರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ
ಬಳಸಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಈ
ಗುರುಘಾತಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸು !

07171031a ತ್ವಯಿ ಹ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಯಥಾ ಸ್ತುತ್ಯಾಂಬಕೇ ತಥಾ|

07171031c ಇಚ್ಛತೋ ನ ಹಿ ತೇ ಮುಚ್ಯೇತ್ಪ್ರದ್ಧಸ್ಯಾಪಿ ಪುರಂದರಃ||

ತ್ಯಾಂಬಕನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ
ಕ್ರುದ್ಧ ಪುರಂದರನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾರ !”

07171032 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07171032a ತಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತ್ರೇ ಪ್ರತಿಹತೇ ದ್ರೋಣೇ ಚೋಪಧಿನಾ ಹತೇ|

07171032c ತಥಾ ದುರ್ಯೋಧನೇನೋಕ್ತೋ ದ್ರೋಣಿಃ ಕಿಮಕರೋತ್ಪುನಃ||

07171033a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯುದ್ಧಾಯ ಸಮವಸ್ಥಿತಾನ್|

07171033c ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಮುಕ್ತಾಂಶ್ಚ ರತಃ ಪೃತನಾಮುಖೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗಲು ಮತ್ತು ಆ ಅಸ್ತ್ರವೂ ನಾಶಗೊಳ್ಳಲು, ದುರ್ಯೋಧನನಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ರೋಣಿಯು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸೇನೆಯ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಏನು ಮಾಡಿದನು?”

07171034 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07171034a ಜಾನನ್ವಿತುಃ ಸ ನಿಧನಂ ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಕೇತನಃ|

07171034c ಸಕ್ರೋಧೋ ಭಯಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಅಭಿದುದ್ರಾವ ಪಾರ್ಷತಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಬಾಲದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ತನ್ನ ಪಿತನ ನಿಧನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರೋಧದೊಂದಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಪಾರ್ಷತನ ಮೇಲೆರಗಿದನು.

07171035a ಅಭಿದ್ರುತ್ಯ ಚ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಕ್ಷುದ್ರಕಾಣಾಂ ನರರ್ಷಭಃ|

07171035c ಪಂಚಭಿಶ್ಚಾತಿವೇಗೇನ ವಿವ್ಯಾಧ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ||

ನರರ್ಷಭನು ಅವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರಕಗಳಿಂದ

ಮತ್ತು ಅತಿವೇಗದ ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಪುರುಷರ್ಷಭನನ್ನು
ಹೊಡೆದನು.

07171036a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಂ|

07171036c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ತ್ರಿಷಷ್ಟ್ಯಾ ತು ರಾಜನ್ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾಂ||

ಆಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಪಾವಕನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅರವತ್ತೂರು
ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಿದನು.

07171037a ಸಾರಥಿಂ ಚಾಸ್ಯ ವಿಂಶತ್ಯಾ ಸ್ವರ್ಣಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತ್ಯೈಃ|

07171037c ಹಯಾಂಶ್ಚ ಚತುರೋಽವಿದ್ಯಚ್ಚ ತುರ್ಭಿರ್ನಿಶಿತ್ಯೈಃ ಶರೈಃ||

ಬಂಗಾರದ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಮಸೆಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಹರಿತಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಇಪ್ಪತ್ತು
ನಿಶಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು
ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07171038a ವಿದ್ಧ್ವಾ ವಿದ್ಧ್ವಾ ನದದ್ರೌಣಿಃ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ|

07171038c ಆದದತ್ಸರ್ವ ಲೋಕಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾನಿವ ಮಹಾರಣೇ||

ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದವನನ್ನು ಪುನಃ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ದ್ರೌಣಿಯು
ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ನಡುಗಿಸುವನೋ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೀರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ
ಮಹಾನಾದಗೈದನು.

07171039a ಪಾರ್ಷತಸ್ತು ಬಲೀ ರಾಜನ್ ಕೃತಾಸ್ತ್ರಃ ಕೃತನಿಶ್ರಮಃ|

07171039c ದ್ರೋಣಿಮೇವಾಭಿದುದ್ರಾವ ಕೃತ್ವಾ ಮೃತ್ಯುಂ ನಿವರ್ತನಂ||

ರಾಜನ್! ಬಲಶಾಲಿ ಕೃತಾಸ್ತು ಕೃತನಿಶ್ರಮ ಪಾರ್ಷ್ವತನಾದರೋ
ಮೃತ್ಯುವನ್ನೇ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣಿಯನ್ನೇ
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

07171040a ತತೋ ಬಾಣಮಯಂ ವರ್ಷಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ಮೂರ್ಧನಿ|

07171040c ಅವಾಸ್ಯಜದಮೇಯಾತ್ಮಾ ಪಾಂಚಾಲೋ ರಥಿನಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ರಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ
ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಣಮಯ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದನು.

07171041a ತಂ ದ್ರೋಣಿಃ ಸಮರೇ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚಾದಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಭಿಃ|

07171041c ವಿವ್ಯಾಧ ಚೈನಂ ದಶಭಿಃ ಪಿತುರ್ವಧಮನುಸ್ಮರನ್||

ಸಮರದಲ್ಲಿ ಪಿತೃವಧೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ರೋಣಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ
ಅವನನ್ನೂ ಹತ್ತು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07171042a ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಸುವಿಕೃಷ್ಟಾಭ್ಯಾಂ ಕ್ಷುರಾಭ್ಯಾಂ ಧ್ವಜಕಾರ್ಮುಕೇ|

07171042c ಚಿತ್ವಾ ಪಾಂಚಾಲರಾಜಸ್ಯ ದ್ರೋಣಿರನ್ನೈಃ ಸಮಾರ್ದಯತ್||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡು ಕ್ಷುರಗಳಿಂದ ಪಾಂಚಾಲರಾಜನ
ಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಧನುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಅನ್ಯ
ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

07171043a ವೃಶ್ವಸೂತರಥಂ ಚೈನಂ ದ್ರೋಣಿಶ್ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಹವೇ|

07171043c ತಸ್ಯ ಚಾನುಚರಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಾಚ್ಛಾದಯಚ್ಚರೈಃ||

ಕೂಡಲೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕುದುರೆ, ಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ರಥಗಳಿಂದ ವಿಹೀನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಅನುಚರರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟನು.

07171044a ಪ್ರದ್ರುದ್ರಾವ ತತಃ ಸೈನ್ಯಂ ಪಾಂಚಾಲಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07171044c ಸಂಭ್ರಾಂತರೂಪಮಾರ್ತಂ ಚ ಶರವರ್ಷಪರಿಕ್ಷತಂ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿ ಸಂಭ್ರಾಂತರೂ ಆರ್ತರೂ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲ ಸೇನೆಯು ಆಗ ಪಲಾಯನಮಾಡಿತು.

07171045a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಮುಖಾನ್ಯೋಧಾನ್ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಚ ಪೀಡಿತಂ|

07171045c ಶೈನೇಯೋಽಚೋದಯತ್ಪೂರ್ಣಂ ರಣಂ ದ್ರೋಣಿರಥಂ ಪ್ರತಿ||

ಯೋಧರು ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಪೀಡಿತನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಶೈನೇಯನು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ದ್ರೋಣಿರಥದ ಕಡೆ ಓಡಿಸಿದನು.

07171046a ಅಷ್ಟಭಿನಿಶಿತೈಶ್ಚೈವ ಸೋಽಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಾರ್ದಯತ್|

07171046c ವಿಂಶತ್ಯಾ ಪುನರಾಹತ್ಯ ನಾನಾರೂಪೈರಮರ್ಷಣಂ|

07171046e ವಿವ್ಯಾಧ ಚ ತಥಾ ಸೂತಂ ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚತುರೋ ಹಯಾನ್||

ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಎಂಟು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ

ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದನು. ಪುನಃ ನಾನಾರೂಪದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆ ಅಮರ್ಷಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07171047a ಸೋಽತಿವಿದ್ಧೋ ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ನಾನಾಲಿಂಗೈರಮರ್ಷಣಃ|

07171047c ಯುಯುಧಾನೇನ ವೈ ದ್ರೋಣಿಃ ಪ್ರಹಸನ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ನಾನಾವಿಧದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಮಹೇಷ್ಟಾಸ ಅಮರ್ಷಣ ದ್ರೋಣಿಯು ನಕ್ಕು ಯುಯುಧಾನನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07171048a ಶೈನೇಯಾಭ್ಯವಪತ್ತಿಂ ತೇ ಜಾನಾಮ್ಯಾಚಾರ್ಯಘಾತಿನಃ|

07171048c ನ ತ್ವೇನಂ ತ್ರಾಸ್ಯಸಿ ಮಯಾ ಗ್ರಸ್ತಮಾತ್ಮಾನಮೇವ ಚ||

“ಶೈನೇಯ ! ಆಚಾರ್ಯಘಾತಿನಿಯ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ

ಅನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಅವನನ್ನು ಅಥವಾ ನಿನ್ನನ್ನೂ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಲಾರೆ !”

07171049a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಕ್ಷರಶ್ಚಾಭಂ ಸುಪರ್ವಾಣಂ ಶರೋತ್ತಮಂ|

07171049c ವ್ಯಸೃಜತ್ಸಾತ್ವತೇ ದ್ರೋಣಿರ್ವಜ್ರಂ ವೃತ್ರೇ ಯಥಾ ಹರಿಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣಿಯು ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣ ಉತ್ತಮ ಶರವನ್ನು ವೃತ್ರನಮೇಲೆ ಹರಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಾತ್ವತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07171050a ಸ ತಂ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ತೇನಾಸ್ತಃ ಸಾಯಕಃ ಸಶರಾವರಂ|

07171050c ವಿವೇಶ ವಸುಧಾಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಶ್ವಸನ್ನಿಲಮಿವೋರಗಃ||

ಅವನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಆ ಸಾಯಕವು ಕವಚದೊಂದಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಭುಸುಗುಟ್ಟುವ ಸರ್ಪವು ಬಿಲವನ್ನು ಹೊಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

07171051a ಸ ಭಿನ್ನಕವಚಃ ಶೂರಸ್ತೋತ್ರಾದ್ಧಿತ ಇವ ದ್ವಿಪಃ|

07171051c ವಿಮುಚ್ಯ ಸಶರಂ ಚಾಪಂ ಭೂರಿವ್ರಣಪರಿಸ್ರವಃ||

ಭಿನ್ನಕವಚನಾಗಿದ್ದ ಶೂರ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆನೆಯಂತೆ ವ್ಯಥಿತನಾದನು. ಗಾಯದಿಂದ ಅತಿಯಾಗಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗಲು ಅವನು ಧನುಸ್ಸು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟನು.

07171052a ಸೀದನ್ರುಧಿರಸಿಕ್ತಶ್ಚ ರಥೋಪಸ್ಥ ಉಪಾವಿಶತ್|

07171052c ಸೂತೇನಾಪಹೃತಸ್ತೂರ್ಣಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರಾದ್ರಥಾಂತರಂ||

ರಕ್ತಸ್ರಾವದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಒರಗಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಸಾರಥಿಯು ಅವನನ್ನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ರಥದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

07171053a ಅಥಾನೈನ ಸುಪುಂಖೇನ ಶರೇಣ ನತಪರ್ವಣಾ|

07171053c ಆಜಘಾನ ಭುವೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಂ ಪರಂತಪಃ||

ಅನಂತರ ಪರಂತಪ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಇನ್ನೊಂದು ಸುಂದರ

ಪುಂಖಿಗಳುಳ್ಳ ನತಪರ್ವ ಶರದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ಹುಬ್ಬುಗಳ
ಮಧ್ಯೆ ಹೊಡೆದನು.

07171054a ಸ ಪೂರ್ವಮತಿವಿದ್ಧಶ್ಚ ಭೃಶಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಪೀಡಿತಃ|

07171054c ಸಸಾದ ಯುಧಿ ಪಾಂಚಾಲೋ ವ್ಯಪಾಶ್ರಯತ ಚ ಧ್ವಜಂ||

ಮೊದಲೇ ಅತಿಯಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನು ಇನ್ನೂ
ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

07171055a ತಂ ಮತ್ತಮಿವ ಸಿಂಹೇನ ರಾಜನ್ಕುಂಜರಮರ್ದಿತಂ|

07171055c ಜವೇನಾಭ್ಯದ್ರವಂ ಶೂರಾಃ ಪಂಚ ಪಾಂಡವತೋ ರಥಾಃ||

07171056a ಕಿರೀಟೀ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರಶ್ಚ ಪೌರವಃ|

07171056c ಯುವರಾಜಶ್ಚ ಚೇದೀನಾಂ ಮಾಲವಶ್ಚ ಸುದರ್ಶನಃ|

07171056e ಪಂಚಭಿಃ ಪಂಚಭಿರ್ಬಾಣೈರಭ್ಯಘ್ನನ್ಸರ್ವತಃ ಸಮಂ||

ರಾಜನ್! ಆನೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಮದಿಸಿದ ಸಿಂಹದಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
ವೇಗದಿಂದ ಐವರು ಶೂರ ಪಾಂಡವ ರಥರು - ಕಿರೀಟೀ, ಭೀಮಸೇನ,
ಪೌರವ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರ, ಚೇದಿಗಳ ಯುವರಾಜ ಮತ್ತು ಮಾಲವದ
ಸುದರ್ಶನ - ಇವರು ಧಾವಿಸಿಬಂದು ಐವರೂ ಐದೈದು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಒಂದೇವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07171057a ಆಶೀವಿಷಾಭೈರ್ವಿಂಶದ್ಭಿಃ ಪಂಚಭಿಶ್ಚಾಪಿ ತಾಂ ಶರೈಃ|

07171057c ಚಿಚ್ಛೇದ ಯುಗಪದ್ವ್ರಣಿಃ ಪಂಚವಿಂಶತಿಸಾಯಕಾನ್||

ಐವರೂ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಯಕಗಳನ್ನು ದ್ರೋಣಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು

ಶರಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07171058a ಸಪ್ತಭಿಶ್ಚ ಶಿತೈರ್ಬಾಣೈಃ ಪೌರವಂ ದ್ರೋಣಿರಾರ್ದಯತ್|

07171058c ಮಾಲವಂ ತ್ರಿಭಿರೇಕೇನ ಪಾರ್ಥಂ ಷಡ್ಭಿರ್ವ್ಯಕೋದರಂ||

ಮತ್ತೆ ದ್ರೋಣಿಯು ಏಳು ನಿಶಿತ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪೌರವನನ್ನೂ,
ಮೂರರಿಂದ ಮಾಲವನನ್ನೂ, ಒಂದರಿಂದ ಪಾರ್ಥನನ್ನೂ, ಮತ್ತು
ಆರರಿಂದ ವ್ಯಕೋದರನನ್ನೂ ಹೊಡೆದನು.

07171059a ತತಸ್ತೇ ವಿವ್ಯಧುಃ ಸರ್ವೇ ದ್ರೋಣಿಂ ರಾಜನ್ಮಹಾರಥಾಃ|

07171059c ಯುಗಪಚ್ಚ ಪೃಥಕ್ಚೈವ ರುಕ್ಮಪುಂಖೈಃ ಶಿಲಾಶಿತೈಃ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲ ಮಹಾರಥರೂ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮತ್ತು
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮಪುಂಖಿ ಶಿಲಾಶಿತಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದರು.

07171060a ಯುವರಾಜಸ್ತು ವಿಂಶತ್ಯಾ ದ್ರೋಣಿಂ ವಿವ್ಯಾಧ ಪತ್ರಿಣಾಂ|

07171060c ಪಾರ್ಥಶ್ಚ ಪುನರಷ್ಟಾಭಿಸ್ತಥಾ ಸರ್ವೇ ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಯುವರಾಜನಾದರೋ ದ್ರೋಣಿಯನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಪತ್ರಿಗಳಿಂದ
ಹೊಡೆದನು. ಪಾರ್ಥನು ಪುನಃ ಎಂಟರಿಂದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಮೂರು
ಮೂರರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದರು.

07171061a ತತೋಽರ್ಜುನಂ ಷಡ್ಭಿರಥಾಜಘಾನ

ದ್ರೋಣಾಯನಿರ್ದಶಭಿರ್ವಾಸುದೇವಂ|

07171061c ಭೀಮಂ ದಶಾರ್ಥೈರ್ಯುವರಾಜಂ ಚತುರ್ಭಿರ್

ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಚಿತ್ತ್ವಾ ಕಾರ್ಮುಕಂ ಚ ಧ್ವಜಂ ಚ|

07171061e ಪುನಃ ಪಾರ್ಥಂ ಶರವರ್ಷೇಣ ವಿದ್ಧಾ
ದ್ರೋಣಿಘೋರಂ ಸಿಂಹನಾದಂ ನನಾದ||

ಅನಂತರ ದ್ರೋಣಾಯನು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಆರರಿಂದ, ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ, ಭೀಮನನ್ನು ಹತ್ತರಿಂದ, ಯುವರಾಜನನ್ನು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಎರಡರಿಂದ ಅವನ ಧನ್ನುಸ್ಸು-ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಪುನಃ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ಶರವರ್ಷದಿಂದ ಹೊಡೆದು ದ್ರೋಣಿಯು ಘೋರವಾದ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

07171062a ತಸ್ಯಾಸ್ಯತಃ ಸುನಿಶಿತಾನ್ವೀತಧಾರಾನ್
ದ್ರೋಣೇಃ ಶರಾನ್ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಾಗ್ರತಶ್ಚ|

07171062c ಧರಾ ವಿಯದ್ದೌಃ ಪ್ರದಿಶೋ ದಿಶಶ್ಚ
ಚನ್ನಾ ಬಾಣೈರಭವನ್ಘೋರರೂಪೈಃ||

ದ್ರೋಣಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನಿಶಿತವಾದ, ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಹದಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಬಾಣಗಳು ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬಾಣಮಯವಾಗಿ ಘೋರರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು.

07171063a ಆಸೀನಸ್ಯ ಸ್ವರಥಂ ತೂಗ್ರತೇಜಾಃ
ಸುದರ್ಶನಸ್ಯೇಂದ್ರಕೇತುಪ್ರಕಾಶೌ|

07171063c ಭುಜೌ ಶಿರಶ್ಚೇಂದ್ರಸಮಾನವೀರ್ಯಸೌ

ತ್ರಿಭಿಃ ಶರೈರ್ಯುಗಪತ್ಸಂಚಕರ್ತ ||

ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಸಮಾನನಾಗಿದ್ದ ಉಗ್ರತೇಜಸ್ವಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ತನ್ನ ರಥದ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸುದರ್ಶನನ ಇಂದ್ರನ ಧ್ವಜಗಳಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಭುಜಗಳನ್ನೂ ಶಿರಸ್ಸನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕತ್ತರಿಸಿದನು.

07171064a ಸ ಪೌರವಂ ರಥಶಕ್ತ್ಯಾ ನಿಹತ್ಯ

ಚಿತ್ತ್ವಾ ರಥಂ ತಿಲಶಶ್ಚಾಪಿ ಬಾಣೈಃ |

07171064c ಚಿತ್ತ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಬಾಹೂ ವರಚಂದನಾಕ್ಶೌ

ಭಲ್ಲೇನ ಕಾಯಾಚ್ಚಿರ ಉಚ್ಚಕರ್ತ ||

ಅವನು ರಥಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೌರವನ ರಥವನ್ನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಳ್ಳುಕಾಳುಗಳಷ್ಟು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿ, ಚಂದನಗಳಿಂದ ಲೇಪಿತವಾದ ಅವನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಭಲ್ಲದಿಂದ ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು.

07171065a ಯುವಾನಮಿಂದೀವರದಾಮವರ್ಣಂ

ಚೇದಿಪ್ರಿಯಂ ಯುವರಾಜಂ ಪ್ರಹಸ್ಯ |

07171065c ಬಾಣೈಸ್ತ್ವ ರಾವಾನ್ಜ್ವಲಿತಾಗ್ನಿಕಲ್ಪೈರ್

ವಿದ್ಧ್ವಾ ಪ್ರಾದಾನ್ಮೃತ್ಯವೇ ಸಾಶ್ವಸೂತಂ ||

ಅನಂತರ ಆ ವೇಗವಾನನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಯುವಕನಾಗಿದ್ದ ನೀಲಕಮಲದ ಬಣ್ಣದ ಚೇದಿಪ್ರಿಯ

ಯುವರಾಜನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅವನನ್ನು ಕುದುರೆ-ಸಾರಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

07171066a ತಾನ್ನಿಹತ್ಯ ರಣೇ ವೀರೋ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಯುಧಾಂ ಪತಿಃ|

07171066c ದಧೌ ಪ್ರಮುದಿತಃ ಶಂಖಿಂ ಬೃಹಂತಮಪರಾಜಿತಃ||

ಅವರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ವೀರ ಯೋಧರ ನಾಯಕ ಅಪರಾಜಿತ
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದನು.

07171067a ತತಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಪಾಂಚಾಲಾ ಭೀಮಸೇನಶ್ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07171067c ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನರಥಂ ಭೀತಾಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವನ್ದಿಶಃ||

ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಾಲಯೋಧರೂ ಪಾಂಡವ ಭೀಮಸೇನನೂ
ಭಯದಿಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನ ರಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿ
ಹೋದರು.

07171068a ತಾನ್ವ ಭಗ್ನಾಂಸ್ತಥಾ ದ್ರೋಣಿಃ ಪೃಷ್ಠತೋ ವಿಕಿರಂ ಶರೈಃ|

07171068c ಅಭ್ಯವರ್ತತ ವೇಗೇನ ಕಾಲವತ್ಪಾಂಡುವಾಹಿನೀಂ||

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವವರ ಮೇಲೆ ದ್ರೋಣಿಯು ಶರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿ,
ಕಾಲನಂತೆ ಪಾಂಡವಸೇನೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋದನು.

07171069a ತೇ ವಧ್ಯಮಾನಾಃ ಸಮರೇ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ|

07171069c ದ್ರೋಣಪುತ್ರಂ ಭಯಾದ್ರಾಜನ್ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಮೇನಿರೇ||

ರಾಜನ್ ! ದ್ರೋಣಪುತ್ರನಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು

ಸಮರದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಭಯದಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಪರಾಕ್ರಮೇ
ಏಕಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಪರಾಕ್ರಮ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾವುಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೨

ಅರ್ಜುನ-ಅಶ್ವತ್ಥಾಮರ ಯುದ್ಧ; ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಅರ್ಜುನನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸಿದುದು; ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು
ರಣದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದುದು (೧-೪೨). ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ವ್ಯಾಸನನ್ನು
ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾದುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು
ವ್ಯಾಸನು ಅವನಿಗೆ ಪರಶಿವನು ನಾರಾಯಣನಿಗಿತ್ತ ವರದ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದುದು; ಕೌರವ ಸೇನೆಯು ರಣದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೪೩-
೯೪).

07172001 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07172001a ತತ್ರ ಭಗ್ನಂ ಬಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ|

07172001c ನೃವಾರಯದಮೇಯಾತ್ಮಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರವಧೇಪ್ಸಯಾ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸೇನೆಯು ಭಗ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಕುಂತೀಪುತ್ರ ಧನಂಜಯನು ದ್ರೋಣಪುತ್ರನನ್ನು ವಧಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು.

07172002a ತತಸ್ತೇ ಸೈನಿಕಾ ರಾಜನ್ಯೈವ ತತ್ರಾವತಸ್ಥಿರೇ|

07172002c ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಾ ಯತ್ನೇನ ಗೋವಿಂದೇನಾರ್ಜುನೇನ ಚ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಗೋವಿಂದ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರು ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕರನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07172003a ಏಕ ಏವ ತು ಬೀಭತ್ಸುಃ ಸೋಮಕಾವಯವೈಃ ಸಹ|

07172003c ಮತ್ಸ್ಯೈರನೈಶ್ಚ ಸಂಧಾಯ ಕೌರವೈಃ ಸಂನ್ಯವರ್ತತ||

ಆಗ ಬೀಭತ್ಸುವು ಒಬ್ಬನೇ ಉಳಿದ ಸೋಮಕರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ಸ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೌರವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಿಂತನು.

07172004a ತತೋ ದ್ರುತಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸಿಂಹಲಾಂಗೂಲಕೇತನಂ|

07172004c ಸವ್ಯಸಾಚೇ ಮಹೇಷ್ವಾಸಮಶ್ವತ್ಥಾಮಾನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸಿಂಹದ ಬಾಲವನ್ನು ಧ್ವಜದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನನ್ನು ಬೇಗನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯು ಹೇಳಿದನು:

07172005a ಯಾ ಶಕ್ತಿಯಚ್ಚ ತೇ ವೀರ್ಯಂ ಯಜ್ಞಾ ನಂ ಯಚ್ಚ ಪೌರುಷಂ|

07172005c ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೇಷು ಯಾ ಪ್ರೀತಿಃ ಪ್ರದ್ವೇಷೋಽಸ್ಮಾಸು ಯಶ್ಚ ತೇ|

07172005e ಯಚ್ಚ ಭೂಯೋಽಸ್ತಿ ತೇಜಸ್ತತ್ಪರಮಂ ಮಮ ದರ್ಶಯ||

“ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಕ್ತಿ-ವೀರ್ಯ-ಜ್ಞಾನ-ಪೌರುಷಗಳಿವೆಯೋ,
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರೀತಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದ್ವೇಷವೂ
ಇವೆಯೋ, ಮತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು
ನನಗೆ ತೋರಿಸು !

07172006a ಸ ಏವ ದ್ರೋಣಹಂತಾ ತೇ ದರ್ಪಂ ಭೇತ್ಸ್ಯತಿ ಪಾರ್ಷತಃ|

07172006c ಕಾಲಾನಲಸಮಪ್ರಖ್ಯೋ ದ್ವಿಷತಾಮಂತಕೋ ಯುಧಿ|

07172006e ಸಮಾಸಾದಯ ಪಾಂಚಾಲ್ಯಂ ಮಾಂ ಚಾಪಿ ಸಹಕೇಶವಂ||

ದ್ರೋಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಆ ಪಾರ್ಷತನೇ ನಿನ್ನ ದರ್ಪವನ್ನು
ಮುರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಾಗ್ನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ
ಅಂತಕನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವ ಪಾಂಚಾಲ್ಯನನ್ನು ಮತ್ತು
ಕೇಶವನೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡು !”

07172007 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07172007a ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರೋ ಮಾನಾಹೋರ್ ಬಲವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಜಯ|

07172007c ಪ್ರೀತಿರ್ಧನಂಜಯೇ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಶ್ಚಾಪಿ ಸ ವಾಸವೇಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ ! ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರನಾದರೋ
ಮಾನಾಹ ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಕೂಡ. ಧನಂಜಯನ ಮೇಲೆ ಇವನಿಗೆ
ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. ಮತ್ತು ವಾಸವನಿಗೂ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ.

07172008a ನ ಭೂತಪೂರ್ವಂ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ವಾಕ್ಯಂ ಪರುಷಮೀದೃಶಂ|

07172008c ಅಥ ಕಸ್ಮಾತ್ಸ ಕೌಂತೇಯಃ ಸಖಾಯಂ ರೂಕ್ಷಮಬ್ರವೀತ್||

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ರೀತಿಯ ಕ್ರೂರಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೀಭತ್ಸುವು
ಅವನೊಡನೆ ಆಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಗೆ ಆ ಕೌಂತೇಯನು ಸಖನೊಡನೆ
ಕಠೋರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದನು?”

07172009 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07172009a ಯುವರಾಜೇ ಹತೇ ಚೈವ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರೇ ಚ ಪೌರವೇ|

07172009c ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರವಿಧಿಸಂಪನ್ನೇ ಮಾಲವೇ ಚ ಸುದರ್ಶನೇ||

07172010a ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನೇ ಸಾತ್ಯಕೌ ಚ ಭೀಮೇ ಚಾಪಿ ಪರಾಜಿತೇ|

07172010c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ತೈರ್ವಾಕ್ಸ್ಮೈರ್ಮರ್ಮಣ್ಯಪಿ ಚ ಘಟ್ಟಿತೇ||

07172011a ಅಂತರ್ಭೇದೇ ಚ ಸಂಜಾತೇ ದುಃಖಂ ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಚ ಪ್ರಭೋ|

07172011c ಅಭೂತಪೂರ್ವೋ ಬೀಭತ್ಸೋರ್ದುಃಖಾನ್ಮನ್ಯುರಜಾಯತ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುವರಾಜ, ಪೌರವ ವೃದ್ಧಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು
ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರವಿಧಿಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದ ಮಾಲವದ ಸುದರ್ಶನರು ಹತರಾಗಲು,
ಮತ್ತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ, ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಭೀಮನೂ ಕೂಡ
ಪರಾಜಿತರಾಗಲು, ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಮರ್ಮಗಳನ್ನು
ಭೇದಿಸಲು, ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದ ಅಂತರ್ಭೇದ
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಭೋ!
ಬೀಭತ್ಸುವಿಗೆ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಕೋಪಗಳೆರಡೂ
ಆಗಿದ್ದವು.

07172012a ತಸ್ಮಾದನರ್ಹಮಶ್ಲೀಲಮಪ್ಪಿಯಂ ದ್ರೌಣಿಮುಕ್ತವಾನ್|

07172012c ಮಾನ್ಯಮಾಚಾರ್ಯತನಯಂ ರೂಕ್ಷಂ ಕಾಪುರುಷೋ ಯಥಾ||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಚಾರ್ಯತನಯನು ಕ್ರೂರನೋ ಮತ್ತು
ಹೇಡಿಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅನರ್ಹರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲವಾದ ಮತ್ತು
ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವನು ದ್ರೋಣಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

07172013a ಏವಮುಕ್ತಃ ಶ್ವಸನ್ಮೋಧಾನ್ಮಹೇಷ್ಟಾಸತಮೋ ನೃಪ|

07172013c ಪಾರ್ಥೇನ ಪರುಷಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸರ್ವಮರ್ಮಘ್ನಯಾ ಗಿರಾ|

07172013e ದ್ರೋಣಿಶ್ಚ ಕೋಪ ಪಾರ್ಥಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಚ ವಿಶೇಷತಃ||

ನೃಪ! ಪಾರ್ಥನ ಕಠೋರ ಮಾತನ್ನು ಸರ್ವಮರ್ಮಗಳನ್ನೂ
ಭೇದಿಸುವಂತಹ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಹೇಷ್ಟಾಸತಮ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟನು.
ಪಾರ್ಥನಮೇಲೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ದ್ರೋಣಿಯು
ಕುಪಿತನಾದನು.

07172014a ಸ ತು ಯತ್ತೋ ರಥೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವಾಯುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್|

07172014c ದೇವೈರಪಿ ಸುದುರ್ಧರ್ಷಮಸ್ತ್ರಮಾಗ್ನೇಯಮಾದದೇ||

ಆಗ ಆ ವೀರ್ಯವಾನನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಚಮನ
ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಧರ್ಷ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07172015a ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯಾನರಿಗಣಾನುದ್ದಿಶ್ಯಾಚಾರ್ಯನಂದನಃ|

07172015c ಸೋಽಭಿಮಂತ್ರೈಶರಂ ದೀಪ್ತಂ ವಿಧೂಮಮಿವ ಪಾವಕಂ|

07172015e ಸರ್ವತಃ ಕ್ರೋಧಮಾವಿಶ್ಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಪರವೀರಹಾ||

ಪರವೀರಹ ಆಚಾರ್ಯನಂದನನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಾಣಿಸದಿದ್ದ

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಹೊಗೆಯಿಲ್ಲದ ಪಾವಕನಂತೆ
ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶರವನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ, ಕ್ರೋಧಾವೇಶಗೊಂಡು
ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

07172016a ತತಸ್ತುಮುಲಮಾಕಾಶೇ ಶರವರ್ಷಮಜಾಯತ|

07172016c ವವೃಶ್ಚ ಶಿಶಿರಾ ವಾತಾಃ ಸೂರ್ಯೋ ನೈವ ತತಾಪ ಚ||

ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತುಮುಲದೊಡನೆ ಶರವರ್ಷವುಂಟಾಯಿತು.
ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ಸೂರ್ಯನೂ ಸುಡಲಿಲ್ಲ.

07172017a ಚುಕ್ರುಶುದಾರ್ಧಾನವಾಶ್ಚಾಪಿ ದಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಭೈರವಂ|

07172017c ರುಧಿರಂ ಚಾಪಿ ವರ್ಷಂತೋ ವಿನೇದುಸ್ತೋಯದಾಂಬರೇ||

ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಾನವರೂ ಕೂಡ ಭೈರವವಾಗಿ
ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಅಂಬರದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಗುಡುಗಿದವು. ರಕ್ತದ
ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತು.

07172018a ಪಕ್ಷಿಣಃ ಪಶವೋ ಗಾವೋ ಮುನಯಶ್ಚಾಪಿ ಸುವ್ರತಾಃ|

07172018c ಪರಮಂ ಪ್ರಯತಾತ್ಮಾನೋ ನ ಶಾಂತಿಮುಪಲೇಭಿರೇ||

ಪಕ್ಷಿ-ಪಶು-ಗೋವುಗಳು ಮತ್ತು ಸುವ್ರತ ಮುನಿಗಳು ಕೂಡ ಪರಮ
ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿಯೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರದಾದರು.

07172019a ಭ್ರಾಂತಸರ್ವಮಹಾಭೂತಮಾವರ್ಜಿತದಿವಾಕರಂ|

07172019c ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಭಿಸಂತಪ್ತಂ ಜ್ವರಾವಿಷ್ಟಮಿವಾತುರಂ||

ಸರ್ವಮಹಾಭೂತಗಳೂ ಭ್ರಾಂತಗೊಂಡವು. ದಿವಾಕರನೂ
ಇರುವಲ್ಲಿಯೇ ಗರಗರನೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿದನು.
ಮೂರುಲೋಕದವರೂ ಜ್ವರದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದವರಂತೆ
ಪರಿತಪಿಸಿದರು.

07172020a ಶರತೇಜೋಽಭಿಸಂತಪ್ತಾ ನಾಗಾ ಭೂಮಿಶಯಾಸ್ತಥಾ|

07172020c ನಿಃಶ್ವಸಂತಃ ಸಮುತ್ಪೇತುಸ್ತೇಜೋ ಘೋರಂ ಮುಮುಕ್ಷವಃ||

ಆ ಶರದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ
ನಾಗಗಳು ಭುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಘೋರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಮುಕ್ತಿಪಡೆಯಲೋಸುಗ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು.

07172021a ಜಲಜಾನಿ ಚ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ದಹ್ಯಮಾನಾನಿ ಭಾರತ|

07172021c ನ ಶಾಂತಿಮುಪಜಗ್ಮುರ್ಹಿ ತಪ್ಯಮಾನೈರ್ಜಲಾಶಯೈಃ||

ಭಾರತ! ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳು ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ
ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

07172022a ದಿಶಃ ಖಿಂ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚೈವ ಭುವಂ ಚ ಶರವೃಷ್ಟಯಃ|

07172022c ಉಚ್ಚಾವಚಾ ನಿಪೇತುರ್ವೈ ಗರುಡಾನಿಲರಂಹಸಃ||

ದಿಕ್ಕು-ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ, ಆಕಾಶ-ಭುವನಗಳಿಂದ ಗರುಡನ ಮತ್ತು
ಚಂಡಮಾರುತದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಶರವೃಷ್ಟಿಗಳು ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

07172023a ತೈಃ ಶರೈರ್ದ್ರೋಣಪುತ್ರಸ್ಯ ವಜ್ರವೇಗಸಮಾಹಿತೈಃ|

07172023c ಪ್ರದಗ್ಧಾಃ ಶತ್ರವಃ ಪೇತುರಗ್ನಿದಗ್ಧಾ ಇವ ದ್ರುಮಾಃ||

ದ್ರೋಣಪುತ್ರನ ಆ ವಜ್ರವೇಗಸಮಾಹಿತ ಶರಗಳಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಶತ್ರುಗಳು
ಕಾಡ್ಡಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಮರಗಳಂತೆ ಕೆಳಗುರುಳಿದರು.

07172024a ದಹ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾನಾಗಾಃ ಪೇತುರುವ್ಯಾಂ ಸಮಂತತಃ|

07172024c ನದಂತೋ ಭೈರವಾನ್ನಾದಾಂ ಜಲದೋಪಮನಿಸ್ವನಾನ್||

ದಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನಾಗಗಳು ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಭೈರವವಾಗಿ
ಭುಸುಗುಡುತ್ತಾ ಆಕಾಶದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಬೀಳತೊಡಗಿದವು.

07172025a ಅಪರೇ ಪ್ರದ್ರುತಾಸ್ತತ್ರ ದಹ್ಯಮಾನಾ ಮಹಾಗಜಾಃ|

07172025c ತ್ರೇಸುಸ್ತಥಾಪರೇ ಘೋರೇ ವನೇ ದಾವಾಗ್ನಿಸಂವೃತಾಃ||

ಘೋರ ವನದಲ್ಲಿ ದಾವಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರಂತೆ ಹತ್ತಿ
ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಮಹಾಗಜಗಳು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ
ಓಡತೊಡಗಿದವು.

07172026a ದ್ರುಮಾಣಾಂ ಶಿಖರಾಣೀವ ದಾವದಗ್ಧಾನಿ ಮಾರಿಷ|

07172026c ಅಶ್ವವೃಂದಾನ್ಯದೃಶ್ಯಂತ ರಥವೃಂದಾನಿ ಚಾಭಿಭೋ|

07172026e ಅಪತಂತ ರಥೌಘಾಶ್ಚ ತತ್ರ ತತ್ರ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಾರಿಷ! ವಿಭೋ! ಅಶ್ವವೃಂದಗಳು ಮತ್ತು ರಥವೃಂದಗಳು
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮರಗಳ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಸಹಸ್ರಾರು ರಥಗಳ ಗುಂಪುಗಳೂ ಸುಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07172027a ತತ್ಸೈನ್ಯಂ ಭಗವಾನಗ್ನಿದ್ ದಾಹ ಯುಧಿ ಭಾರತ|

07172027c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಸಂವರ್ತಕ ಇವಾನಲಃ||

ಭಾರತ ! ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸಂವರ್ತಕ ಅಗ್ನಿಯು
ಸುಡುವಂತೆ ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟನು.

07172028a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಪಾಂಡವೀಂ ಸೇನಾಂ ದಹ್ಯಮಾನಾಂ ಮಹಾಹವೇ|

07172028c ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾಸ್ತಾವಕಾ ರಾಜನ್ಸಿಂಹನಾದಾನ್ವಿನೇದಿರೇ||

ರಾಜನ್ ! ಪಾಂಡವೀ ಸೇನೆಯು ಆ ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ
ಸುಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾದ ನಿಮ್ಮವರು
ಸಿಂಹನಾದಗೈದರು.

07172029a ತತಸ್ತೂರ್ಯ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಾನಾಲಿಂಗಾನಿ ಭಾರತ|

07172029c ತೂರ್ಣಮಾಜಘ್ನಿರೇ ಹೃಷ್ಟಾಸ್ತಾವಕಾ ಜಿತಕಾಶಿನಃ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಜಯವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದ ನಿನ್ನವರು ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ತಕ್ಷಣವೇ
ನಾನಾರೀತಿಯ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸತೊಡಗಿದರು.

07172030a ಕೃತ್ವಾ ಹ್ಯಕ್ಷೌಹಿಣೀ ರಾಜನ್ಸವ್ಯಸಾಚೀ ಚ ಪಾಂಡವಃ|

07172030c ತಮಸಾ ಸಂಪೃತೇ ಲೋಕೇ ನಾದೃಶ್ಯತ ಮಹಾಹವೇ||

ರಾಜನ್ ! ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ ಸೇನೆಯೂ ಪಾಂಡವ ಸವ್ಯಸಾಚಿಯೂ
ಕಾಣದಂತಾದರು.

07172031a ನೈವ ನಸ್ತಾದ್ಯಶಂ ರಾಜನ್ದ್ರಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ನ ಚ ಶ್ರುತಂ|

07172031c ಯಾದ್ಯಶಂ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೇಣ ಸೃಷ್ಟಮಸ್ತ್ರಮಮರ್ಷಿಣಾ||

ರಾಜನ್! ಅಸಹನಶೀಲ ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅಂತಹ
ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಇದರ ಮೊದಲು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕುರಿತು
ಕೇಳಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

07172032a ಅರ್ಜುನಸ್ತು ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಸ್ತ್ರಮುದೈರಯತ್|

07172032c ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಫಾತಾಯ ವಿಹಿತಂ ಪದ್ಮಯೋನಿನಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಶಮನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪದ್ಮಯೋನಿಯಿಂದ ವಿಹಿತವಾಗಿದ್ದ
ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು.

07172033a ತತೋ ಮುಹೂರ್ತಾದಿವ ತತ್ತಮೋ ವ್ಯುಪಶಶಾಮ ಹ|

07172033c ಪ್ರವವೌ ಚಾನಿಲಃ ಶೀತೋ ದಿಶಶ್ಚ ವಿಮಲಾಭವನ್||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕತ್ತಲೆಯು ಹೋಗಿ ಶೀತಲ ಗಾಳಿಯು
ಬೀಸತೊಡಗಿತು. ದಿಕ್ಕುಗಳು ನಿರ್ಮಲವಾದವು.

07172034a ತತ್ರಾದ್ಭುತಮಪಶ್ಯಾಮ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಹತಾಂ|

07172034c ಅನಭಿಜ್ಞೇಯರೂಪಾಂ ಚ ಪ್ರದಗ್ಧಾಮಸ್ತ್ರಮಾಯಯಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು, ಅಸ್ತ್ರದ ಮಾಯೆಯಿಂದ
ದಗ್ಧರಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹತವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು

ಗುರುತಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

07172035a ತತೋ ವೀರೌ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸೌ ವಿಮುಕ್ತೌ ಕೇಶವಾರ್ಜುನೌ|

07172035c ಸಹಿತೌ ಸಂಪ್ರದೃಶ್ಯೇತಾಂ ನಭಸೀವ ತಮೋನುದೌ||

ಆಗ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಉದಯಿಸುವ

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಂತೆ ಮಹೇಷ್ಟ್ವಾಸ ವೀರ ಕೇಶವಾರ್ಜುನರು ಒಟ್ಟಿಗೇ
ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದರು.

07172036a ಸಪತಾಕಧ್ವಜಹಯಃ ಸಾನುಕರ್ಷವರಾಯುಧಃ|

07172036c ಪ್ರಬಭೌ ಸ ರಥೋ ಮುಕ್ತಸ್ತಾವಕಾನಾಂ ಭಯಂಕರಃ||

ನಿನ್ನವರಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಪತಾಕ-ಧ್ವಜ-ಕುದುರೆಗಳಿಂದ
ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ರಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ,
ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

07172037a ತತಃ ಕಿಲಕಿಲಾಶಬ್ಧಃ ಶಂಖಭೇರೀರವ್ಯೈಃ ಸಹ|

07172037c ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಾನಾಂ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಜಾಯತ||

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಹೃಷ್ಟ ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಲಕಿಲ ಶಬ್ದವೂ
ಶಂಖಭೇರಿಗಳ ನಿನಾದವೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು.

07172038a ಹತಾವಿತಿ ತಯೋರಾಸೀತ್ಸೇನಯೋರುಭಯೋರ್ಮ ತಿಃ|

07172038c ತರಸಾಭ್ಯಾಗತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮುಕ್ತೌ ಕೇಶವಾರ್ಜುನೌ||

07172039a ತಾವಕ್ಷತೌ ಪ್ರಮುದಿತೌ ದಧ್ಮತುವಾರಿಜೋತ್ತಮೌ|

07172039c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಮುದಿತಾನ್ಪಾರ್ಥಾಂಸ್ತ್ವ ದೀಯಾ ವ್ಯಥಿತಾಭವನ್||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹತರಾದರೆಂದೇ ಎರಡು ಸೇನೆಗಳು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಾಯಗೊಳ್ಳದೇ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ
ಪ್ರಮುದಿತರಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಶಂಖಗಳನ್ನು ಊದುತ್ತಾ ಒಮ್ಮೆಲೇ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕೇಶವಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಪಾರ್ಥರು
ಮುದಿತರಾದರು ಮತ್ತು ನಿನ್ನವರು ವ್ಯಥಿತರಾದರು.

07172040a ವಿಮುಕ್ತೌ ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ರೋಣಿಃ ಸುದುಃಖಿತಃ|

07172040c ಮುಹೂರ್ತಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕಿಂ ತ್ವೇತದಿತಿ ಮಾರಿಷ||

ಮಾರಿಷ! ವಿಮುಕ್ತರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನೂ ಕಂಡು
ದ್ರೋಣಿಯು ತುಂಬಾ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಇದೇನೆಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲ
ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

07172041a ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ಧ್ಯಾನಶೋಕಪರಾಯಣಃ|

07172041c ನಿಃಶ್ವಸನ್ನೀರ್ಘಮುಷ್ಣಂ ಚ ವಿಮನಾಶ್ಚಾ ಭವತ್ತದಾ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಧ್ಯಾನಶೋಕಪರಾಯಣನಾದ ಅವನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ
ದೀರ್ಘ ಬಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ವಿಮನಸ್ಕನಾದನು.

07172042a ತತೋ ದ್ರೋಣಿರ್ಧನುರ್ಯಸ್ಯ ರಥಾತ್ಪ್ರಸ್ಯಂದ್ಯ ವೇಗಿತಃ|

07172042c ಧಿಗ್ಧಿಕ್ಸರ್ವಮಿದಂ ಮಿಥ್ಯೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾದ್ರವದ್ರಣಾತ್||

ಆಗ ದ್ರೋಣಿಯು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ರಥದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹಾರಿ

“ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು ! ಧಿಕ್ಕಾರ ! ಧಿಕ್ಕಾರ !” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ರಣದಿಂದ
ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಹೋದನು.

07172043a ತತಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಂಬುದಾಭಾಸಂ ವೇದವ್ಯಾಸಮಕಲ್ಮಷಂ |

07172043c ಆವಾಸಂ ಚ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ ಸ ವೈ ವ್ಯಾಸಂ ದದರ್ಶ ಹ ||

ಆಗ ದಟ್ಟ ಕಾಲಮೇಘದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅಕಲ್ಮಷ ಸರಸ್ವತೀ
ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದ ವ್ಯಾಸನನ್ನು
ಕಂಡನು.

07172044a ತಂ ದ್ರೋಣಿರಗ್ರತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಥಿತಂ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ |

07172044c ಸನ್ನಕಂಠೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಕೃಮಭಿವಾದ್ಯ ಸುದೀನವತಾ ||

ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ ! ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ
ದ್ರೋಣಿಯು ದೀನನಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗದ್ದದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

07172045a ಭೋ ಭೋ ಮಾಯಾ ಯದೃಚ್ಛಾ ವಾ ನ ವಿದ್ಮಃ ಕಿಮಿದಂ ಭವೇತ್ |

07172045c ಅಸ್ತ್ರಂ ತ್ವಿದಂ ಕಥಂ ಮಿಥ್ಯಾ ಮಮ ಕಶ್ಚ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ ||

“ಭೋ ! ಭೋ ! ಇದು ಮಾಯೆಯೋ ದೈವೇಚ್ಛೆಯೋ ಏನೆಂದು
ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಅಸ್ತ್ರವು ಹೇಗೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳಾಯಿತು ?
ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನಾದರೂ ದೋಷವಿದೆಯೇ ?

07172046a ಅಧರೋತ್ತರಮೇತದ್ವಾ ಲೋಕಾನಾಂ ವಾ ಪರಾಭವಃ |

07172046c ಯದಿಮೌ ಜೀವತಃ ಕೃಷ್ಣೌ ಕಾಲೋ ಹಿ ದುರತಿಕ್ರಮಃ||

ಇದರ ಪ್ರಭಾವವು ತಲೆಕೆಳಗಾಯಿತೇ? ಲೋಕಗಳ ಪರಾಭವವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೇ? ಈ ಇಬ್ಬರು ಕೃಷ್ಣರೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಕಾಲವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

07172047a ನಾಸುರಾಮರಗಂಧರ್ವಾ ನ ಪಿಶಾಚಾ ನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07172047c ನ ಸರ್ಪಯಕ್ಷಪತಗಾ ನ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಕಥಂ ಚನ||

07172048a ಉತ್ಸಹಂತೇಽನ್ಯಥಾ ಕರ್ತುಮೇತದಸ್ತ್ರಂ ಮಯೇರಿತಂ|

07172048c ತದಿದಂ ಕೇವಲಂ ಹತ್ವಾ ಯುಕ್ತಾಮಕ್ಷೌಹಿಣೀಂ ಜ್ವಲತ್||

ನಾನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಈ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಸುರ-ಅಮರ-ಗಂಧರ್ವ-
ಪಿಶಾಚ-ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ, ಸರ್ಪ-ಯಕ್ಷ-ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಲೀ ಮತ್ತು
ಮನುಷ್ಯರಾಗಲೀ ಎಂದೂ ಅಸಫಲಗೊಳಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಿಲ್ಲ.
ಹಾಗಿರುವಾಗ ಅದು ಒಂದು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಹಿಸಿ
ಉಪಶಮನಗೊಂಡಿತು.

07172049a ಕೇನೇಮೌ ಮರ್ತ್ಯಧರ್ಮಾಣೌ ನಾವಧೀತ್ಯೇಶವಾರ್ಜುನೌ|

07172049c ಏತತ್ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭಗವನ್ಮಯಾ ಪೃಷ್ಠೋ ಯಥಾತಥಂ||

ಆದರೂ ಇದು ಮರ್ತ್ಯರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ
ಕೇಶವಾರ್ಜುನರನ್ನು ಏಕೆ ವಧಿಸಲಿಲ್ಲ? ಭಗವನ್! ನಾನು ಕೇಳುವ ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ!"

07172050 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

07172050a ಮಹಾಂತಮೇತಮರ್ಥಂ ಮಾಂ ಯಂ ತ್ವಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ವಿಸ್ಮಯಾತ್|

07172050c ತತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಸರ್ವಂ ಸಮಾಧಾಯ ಮನಃ ಶೃಣು||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ನೀನು ಕೇಳುವ ಈ ಮಹಾಅರ್ಥವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇಳು !

07172051a ಯೋಽಸೌ ನಾರಾಯಣೋ ನಾಮ ಪೂರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಪೂರ್ವಜಃ|

07172051c ಅಜಾಯತ ಚ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಪುತ್ರೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಿಶ್ವಕೃತ್||

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೂ ಪೂರ್ವಜನಾದ, ವಿಶ್ವಕೇ ಕಾರಣನಾದ ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಗವಂತನು ವಿಶೇಷಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಧರ್ಮನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

07172052a ಸ ತಪಸ್ತೀವ್ರಮಾತಘ್ನೇ ಮೈನಾಕಂ ಗಿರಿಮಾಸ್ಥಿತಃ|

07172052c ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಜ್ವಲನಾದಿತ್ಯಸನ್ನಿಭಃ||

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

07172053a ಷಷ್ಠಿಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಾವಂತ್ಯೇವ ಶತಾನಿ ಚ|

07172053c ಅಶೋಷಯತ್ತದಾತ್ಮಾನಂ ವಾಯುಭಕ್ಷೋಽಂಬುಜೇಕ್ಷಣಃ||

ಆ ಅಂಬುಜಾಕ್ಷನು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ವಾಯುವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಕೃಶಗೊಳಿಸಿದನು.

07172054a ಅಧಾಪರಂ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಸ್ತತೋಽನ್ಯತ್ಪುನರ್ಮಹತ್|

07172054c ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋರ್ವಿವರಂ ತೇಜಸಾ ಸಮಪೂರಯತ್||

ಅದಕ್ಕೂ ದ್ವಿಗುಣಕಾಲ ಪುನಃ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಅವನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದನು.

07172055a ಸ ತೇನ ತಪಸಾ ತಾತ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ಯದಾಭವತ್|

07172055c ತತೋ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ಯೋನಿಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪತಿಂ||

07172056a ದದರ್ಶ ಭೃಶದುರ್ದರ್ಶಂ ಸರ್ವದೇವೈರಪೀಶ್ವರಂ|

07172056c ಅಣೀಯಸಾಮಣೀಯಾಂಸಂ ಬೃಹದ್ಭೃಶ್ಚ ಬೃಹತ್ತರಂ||

ಮಗೂ! ಅವನು ಹಾಗೆ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನಾಗಿರಲು ವಿಶ್ವದ ಯೋನಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಒಡೆಯ, ಅತಿ ದುರ್ಧರ್ಶ, ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರ, ಅಣುಗಳಿಗೂ ಅಣು, ದೊಡ್ಡವುಗಳಿಗೂ ದೊಡ್ಡವನಾದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ್ನು ಕಂಡನು.

07172057a ರುದ್ರಮೀಶಾನಂ ಋಷಭಂ ಚೇಕಿತಾನಮಜಂ ಪರಂ|

07172057c ಗಚ್ಚ ತಸ್ತಿಷ್ಠತೋ ವಾಪಿ ಸರ್ವಭೂತಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಂ||

07172058a ದುರ್ವಾರಣಂ ದುರ್ದೃಶಂ ತಿಗ್ಮಮನ್ಯುಂ

ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವಹರಂ ಪ್ರಚೇತಸಂ|

07172058c ದಿವ್ಯಂ ಚಾಪಮಿಷುಧೀ ಚಾದದಾನಂ

ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮಾಣಮನಂತವೀರ್ಯಂ||

- 07172059a ಪಿನಾಕಿನಂ ವಜ್ರಿಣಂ ದೀಪ್ತಶೂಲಂ
ಪರಶ್ವಧಿಂ ಗದಿನಂ ಸ್ವಾಯತಾಸಿಂ|
- 07172059c ಸುಭ್ರುಂ ಜಟಾಮಂಡಲಚಂದ್ರಮೌಲಿಂ
ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನಂ ಪರಿಘಂ ದಂಡಪಾಣಿಂ||
- 07172060a ಶುಭಾಂಗದಂ ನಾಗಯಜ್ಞೋಪವೀತಿಂ
ವಿಶ್ವೈರ್ಗಣೈಃ ಶೋಭಿತಂ ಭೂತಸಂಘೈಃ|
- 07172060c ಏಕೀಭೂತಂ ತಪಸಾಂ ಸನ್ನಿಧಾನಂ
ವಯೋತಿಗೈಃ ಸುಷ್ಪುತಮಿಷ್ಟವಾಗ್ಭಿಃ||
- 07172061a ಜಲಂ ದಿವಂ ಖಿಂ ಕ್ಷಿತಿಂ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ
ತಥಾ ವಾಯ್ವಗ್ನೀ ಪ್ರತಿಮಾನಂ ಜಗಚ್ಚ|
- 07172061c ನಾಲಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯಮಜಂ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಾ
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಷಘ್ನಮಮೃತಸ್ಯ ಯೋನಿಂ||
- 07172062a ಯಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಾಧುವೃತ್ತಾಃ
ಕ್ಷೀಣೇ ಪಾಪೇ ಮನಸಾ ಯೇ ವಿಶೋಕಾಃ|
- 07172062c ಸ ತನ್ನಿಷ್ಠಸ್ತಪಸಾ ಧರ್ಮಮೀಡ್ಯಂ
ತದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ವೈ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ದದರ್ಶ|

ರುದ್ರ, ಈಶಾನ, ಋಷಭ, ಚೇಕಿತಾನ, ಅಜ, ಪರಮ, ಅಲ್ಲಿನಿಂತಿದ್ದರೂ
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವ, ದುರ್ವಾರಣ,
ದುರ್ದೃಶ, ತಿಗ್ಮಮನ್ಯು, ಮಹಾತ್ಮ, ಸರ್ವಹರ, ಪ್ರಚೇತಸ, ದಿವ್ಯ
ಚಾಪಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ, ಬಂಗಾರದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ,

ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಪಿನಾಕ-ವಜ್ರ-ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಶೂಲ-ಪರಶು-ಗದೆ
ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಸುಂದರ ಹುಬ್ಬುಗಳುಳ್ಳ,
ಜಟಾಮಂಡಲ, ಚಂದ್ರಮೌಳಿ, ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನ, ಪರಿಘ-ದಂಡಗಳನ್ನು
ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಶುಭ ಅಂಗದವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ,
ನಾಗಯಜ್ಞೋಪವೀತ, ವಿಶ್ವೇದೇವರ ಗಣಗಳಿಂದಲೂ
ಭೂತಗಣಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತ, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಸನ್ನಿಧಾನ,
ವೃದ್ಧರಿಂದ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವ, ನೀರು-ನಾಕ-ಆಕಾಶ-ಭೂಮಿ-
ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತು-ವಾಯು-ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದ,
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳ ವಿನಾಶಕ, ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ದುರಾಚಾರಿಗಳಿಗೆ
ಕಾಣಿಸದ, ಸಾಧುವೃತ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ವಿಶೋಕ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಲ್ಲ, ಆ ಧರ್ಮ ಪರಮೇಶ್ವರ
ವಿಶ್ವರೂಪನನ್ನು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನು ನೋಡಿದನು.

07172062e ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈನಂ ವಾಮ್ಮನೋಬುದ್ಧಿದೇಹೈಃ
ಸಂಹೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾ ಮುಮುದೇ ದೇವದೇವಂ||

ಆ ದೇವದೇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾತ್ಮನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ವಾಕ್-
ಮನೋ-ಬುದ್ಧಿ-ದೇಹಗಳಿಂದ ಮುದಿತನಾದನು.

07172063a ಅಕ್ಷಮಾಲಾಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪರಮಂ ನಿಧಿಂ|

07172063c ತತೋ ನಾರಾಯಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವವಂದೇ ವಿಶ್ವಸಂಭವಂ||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಬೆಳಕಿನ ಆ ಪರಮನಿಧಿಯನ್ನು

ಕಂಡು ನಾರಾಯಣನು ಆ ವಿಶ್ವಸಂಭವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

07172064a ವರದಂ ಪೃಥುಚಾರ್ವಂಗ್ಯಾ ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ಸಹಿತಂ ಪ್ರಭುಂ|

07172064c ಅಜಮೀಶಾನಮವ್ಯಗ್ರಂ ಕಾರಣಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಂ||

07172065a ಅಭಿವಾದ್ಯಾಥ ರುದ್ರಾಯ ಸದ್ಯೋಽಂಧಕನಿಪಾತಿನೇ|

07172065c ಪದ್ಮಾಕ್ಷಸ್ತಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಮಭಿತುಷ್ಪಾವ ಭಕ್ತಿಮಾನ್||

ಹೃಷ್ಟಮಷ್ಟ ಪಾರ್ವತಿಯ ಜೊಗೆತಿದ್ದ ವರದ ಪ್ರಭು ಅಜ ಈಶಾನ
ಅವ್ಯಗ್ರ ತನಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣ ಅಚ್ಯುತ ಮತ್ತು ಅಂಧಕನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದ ರುದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನನ್ನು
ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದನು:

07172066a ತ್ವತ್ಸಂಭೂತಾ ಭೂತಕೃತೋ ವರೇಣ್ಯ

ಗೋಪ್ತಾರೋಽದ್ಯ ಭುವನಂ ಪೂರ್ವದೇವಾಃ|

07172066c ಆವಿಶ್ಯೇಮಾಂ ಧರಣೀಂ ಯೇಽಭ್ಯರಕ್ಷನ್

ಪುರಾ ಪುರಾಣಾಂ ತವ ದೇವ ಸೃಷ್ಟಿಂ||

“ಆದಿದೇವ ! ದೇವ ! ಭೂತಕೃತ ! ವರೇಣ್ಯ ! ಇಂದು ಈ ಭುವನವನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುವ ಪೂರ್ವದೇವರು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಧರಣಿಯನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುವ ಪುರಾಣರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

07172067a ಸುರಾಸುರಾನ್ನಾಗರಕ್ಷಃಪಿಶಾಚಾನ್

ನರಾನ್ಸುಪರ್ಣಾನಥ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷಾನ್|

07172067c ಪ್ರೃಥ್ವಿಧಾನ್ಮೂತಸಂಘಾಂಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾಂಸ್

ತ್ವತ್ಸಂಭೂತಾನ್ವಿದ್ಮ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಥೈವ|

ಸುರ-ಅಸುರ-ನಾಗ-ರಾಕ್ಷಸ-ಪಿಶಾಚರು, ನರರು, ಸುಪರ್ಣರು ಮತ್ತು
ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷರು, ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತಸಂಘಗಳು
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವವು ಎಂದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ.

07172067e ಐಂದ್ರಂ ಯಾಮ್ಯಂ ವಾರುಣಂ ವೈತ್ತಪಾಲ್ಯಂ
ಮೈತ್ರಂ ತ್ವಾಷ್ಟ್ರಂ ಕರ್ಮ ಸೌಮ್ಯಂ ಚ ತುಭ್ಯಂ||

07172068a ರೂಪಂ ಜ್ಯೋತಿಃ ಶಬ್ದ ಆಕಾಶವಾಯುಃ
ಸ್ಪರ್ಶಃ ಸ್ವಾದ್ಯಂ ಸಲಿಲಂ ಗಂಧ ಉರ್ವೀ|

07172068c ಕಾಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ
ತ್ವತ್ಸಂಭೂತಂ ಸ್ಥಾಸ್ನು ಚರಿಷ್ಟು ಚೇದಂ||

ಆದುದರಿಂದ ಇಂದ್ರ, ಯಮ, ವರುಣ, ಕುಬೇರ, ಮಿತ್ರ, ತ್ವಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು
ಚಂದ್ರರ ಕರ್ಮಗಳು ನಿನ್ನವೇ ಆಗಿವೆ. ಶಬ್ದ-ಸ್ಪರ್ಶ-ರೂಪ-ರಸ-
ಗಂಧಗಳೂ, ಆಕಾಶ-ವಾಯು-ನೀರು-ತೇಜಸ್ಸುಗಳೂ, ಭೂಮಿ, ಕಾಮ,
ಬ್ರಹ್ಮ, ವೇದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳೂ
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿವೆ.

07172069a ಅದ್ಭ್ಯಃ ಸ್ತೋಕಾ ಯಾಂತಿ ಯಥಾ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ
ತಾಭಿಶ್ಚೈಕ್ಯಂ ಸಂಕ್ಷಯೇ ಯಾಂತಿ ಭೂಯಃ|

07172069c ಏವಂ ವಿದ್ವಾನ್ವ ಭವಂ ಚಾಪ್ಯಯಂ ಚ
ಹಿತ್ವಾ ಭೂತಾನಾಂ ತತ್ರ ಸಾಯುಜ್ಯಮೇತಿ||

ನೀರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆವಿಯ ತುಂತುರಾಗಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಪುನಃ ಒಂದಾಗಿ ನೀರೇ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ
ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹೊರಟು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ
ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

07172070a ದಿವ್ಯಾವೃತೌ ಮಾನಸೌ ದ್ವೌ ಸುಪರ್ಣಾವ್

ಅವಾಕ್ಯಾಖಿಃ ಪಿಪ್ಪಲಃ ಸಪ್ತ ಗೋಪಾಃ|

07172070c ದಶಾಪ್ಯನ್ಯೇ ಯೇ ಪುರಂ ಧಾರಯಂತಿ

ತ್ವಯಾ ಸೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ತೇ ಹಿ ತೇಭ್ಯಃ ಪರಸ್ವಂ|

ದಿವ್ಯ ಸುಂದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಎರಡು ಮನಸ್ಸಿನ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ
ವೇದಗಳೇ ರೆಂಬೆಗಳಾಗಿರುವ ಆ ಏಳು ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ
ಆಧಾರಭೂತಗಳಾದ ಹತ್ತು ಪುರಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವೆ.
ಆದರೂ ಇವುಗಳಿಂದ ನೀನು ಬೇರೆಯಾಗಿರುವೆ!

07172070e ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವಿತಾ ಚಾಪ್ಯಧೃಷ್ಯಂ

ತ್ವತ್ಸಂಭೂತಾ ಭುವನಾನೀಹ ವಿಶ್ವಾ||

07172071a ಭಕ್ತಂ ಚ ಮಾಂ ಭಜಮಾನಂ ಭಜಸ್ವ

ಮಾ ರೀರಿಷೋ ಮಾಮಹಿತಾಹಿತೇನ|

ಎದುರಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಭೂತ-ವರ್ತಮಾನ-ಭವಿಷ್ಯಗಳು, ವಿಶ್ವಗಳು
ಮತ್ತು ಈ ಭುವನವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವವು. ನಿನ್ನನ್ನು
ಭಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಭಕ್ತನನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಹಿತ-ಅಹಿತ ಇಚ್ಛೆಗಳಿಂದ

ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಡ !

07172071c ಆತ್ಮಾನಂ ತ್ವಾಮಾತ್ಮನೋಽನನ್ಯಭಾವೋ
ವಿದ್ವಾನೇವಂ ಗಚ್ಚತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಶುಕ್ರಂ||

07172072a ಅಸ್ತೌಷಂ ತ್ವಾಂ ತವ ಸಮಾನಮಿಚ್ಛನ್
ವಿಚಿನ್ವನ್ತ್ವೈ ಸವೃಷಂ ದೇವವರ್ಯ|

07172072c ಸುದುರ್ಲಭಾನ್ದೇಹಿ ವರಾನ್ಮಮೇಷ್ಟಾನ್
ಅಭಿಷ್ಟುತಃ ಪ್ರತಿಕಾರ್ಷೀಶ್ಚ ಮಾ ಮಾಂ||

ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ತನಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲವನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ವಿಧ್ವಾಂಸನು ವಿಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.
ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮಾನಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿ ನಾನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇವವರ್ಯ !
ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನಿಂದ ಸ್ತುತನಾದ ನೀನು
ಮಾಯೆಯನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಾಧ್ಯ ವರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು !”

07172073a ತಸ್ಮೈ ವರಾನಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮಾ ನೀಲಕಂಠಃ ಪಿನಾಕಧೃಕೌ|

07172073c ಅರ್ಹತೇ ದೇವಮುಖ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಯಚ್ಛ ದೃಷಿಸಂಸ್ತುತಃ||

ಋಷಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ತುತನಾದ ಅಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮ, ನೀಲಕಂಠ,
ಪಿನಾಕಧಾರಿಯು ದೇವಮುಖ್ಯನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ವರವನ್ನಿತ್ತನು.

07172074 ನೀಲಕಂಠ ಉವಾಚ|

07172074a ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮನುಷ್ಯೇಷು ದೇವಗಂಧರ್ವಯೋನಿಷು|

07172074c ಅಪ್ರಮೇಯಬಲಾತ್ಮಾ ತ್ವಂ ನಾರಾಯಣ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ನೀಲಕಂಠನು ಹೇಳಿದನು: -ನಾರಾಯಣ ! ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ
ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ದೇವಗಂಧರ್ವಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಪ್ರಮೇಯ
ಬಲಾಸ್ವಿತನಾಗುವೆ !

07172075a ನ ಚ ತ್ವಾ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯಂತಿ ದೇವಾಸುರಮಹೋರಗಾಃ|

07172075c ನ ಪಿಶಾಚಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ನರಾ ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸಾಃ||

07172076a ನ ಸುಪರ್ಣಾಸ್ತಥಾ ನಾಗಾ ನ ಚ ವಿಶ್ವೇ ವಿಯೋನಿಜಾಃ|

07172076c ನ ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾಂ ಚ ದೇವೋಽಪಿ ಸಮರೇಷು ವಿಚೇಷ್ಯತಿ||

07172077a ನ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ನ ವಜ್ರೇಣ ನಾಗ್ನಿನಾ ನ ಚ ವಾಯುನಾ|

07172077c ನಾದ್ರೇಣ ನ ಚ ಶುಷ್ಕೇಣ ತ್ರಸೇನ ಸ್ಥಾವರೇಣ ವಾ||

ದೇವಾಸುರರು, ಮಹೋರಗಗಳು, ಪಿಶಾಚರು, ಗಂಧರ್ವರು, ನರರು,
ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ನಾಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯ ಇತರ ಪಶು-
ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ನಿನ್ನ ರಭಸವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮರದಲ್ಲಿ
ಎಂದೂ ದೇವತೆಗಳು - ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ವಜ್ರದಿಂದಾಗಲೀ, ಅಗ್ನಿ-
ವಾಯು-ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ಒಣಗಿರುವುದರಿಂದಾಗಲೀ,
ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳಿಂದಲೂ - ಜಯಿಸಲಾರರು.

07172078a ಕಶ್ಚಿತ್ತವ ರುಜಂ ಕರ್ತಾ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಕಥಂ ಚನ|

07172078c ಅಪಿ ಚೇತ್ಸಮರಂ ಗತ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಮಮಾಧಿಕಃ||

ನೀನು ಸಮರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಎದುರಿಸಿದರೂ, ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ,

ನನಗಿಂತ ನೀನೇ ಅಧಿಕಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವೆ!”

07172079 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

07172079a ಏವಮೇತೇ ವರಾ ಲಬ್ಧಾಃ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿದ್ಧಿ ಶೌರಿಣಾ|

07172079c ಸ ಏಷ ದೇವಶ್ಚರತಿ ಮಾಯಯಾ ಮೋಹಯಂ ಜಗತ್||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: -ಈ ರೀತಿ ಹಿಂದೆ ಶೌರಿಯಿಂದ ಈ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಇದೇ ದೇವನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವನು.

07172080a ತಸ್ಮೈವ ತಪಸಾ ಜಾತಂ ನರಂ ನಾಮ ಮಹಾಮುನಿಂ|

07172080c ತುಲ್ಯಮೇತೇನ ದೇವೇನ ತಂ ಜಾನೀಹ್ಯರ್ಜುನಂ ಸದಾ||

ಅವನದೇ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಮುನಿಯು, ಸದಾ ಆ ದೇವನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಅರ್ಜುನನು.

07172081a ತಾವೇತೌ ಪೂರ್ವದೇವಾನಾಂ ಪರಮೋಪಚಿತಾವ್ಯಪೀ|

07172081c ಲೋಕಯಾತ್ರಾವಿಧಾನಾರ್ಥಂ ಸಂಜಾಯೇತೇ ಯುಗೇ ಯುಗೇ||

ಇವರಿಬ್ಬರು ಋಷಿಗಳೂ ಪೂರ್ವದೇವರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕರು. ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಇವರು ಯುಗಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

07172082a ತಥೈವ ಕರ್ಮಣಃ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಮಹತಸ್ತಪಸೋಽಪಿ ಚ|

07172082c ತೇಜೋಮನ್ಯುಶ್ಚ ವಿದ್ವಂಸ್ತುಂ ಜಾತೋ ರೌದ್ರೋ ಮಹಾಮತೇ||

ಮಹಾಮತೇ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ,
ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಗೈದು ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೋಪಗಳಲ್ಲಿ ರೌದ್ರನಾಗಿ
ಜನಿಸಿರುವೆ.

07172083a ಸ ಭವಾನ್ದೇವವತ್ಪಾಚ್ಛೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಭವಮಯಂ ಜಗತ್|

07172083c ಅವಾಕರ್ಷಸ್ತ್ವ ಮಾತ್ಮಾನಂ ನಿಯಮೈಸ್ತತ್ತಿಯೇಪ್ಸಯಾ||

ದೇವತೆಯಂತೆ ನೀನು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಭವಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು
ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸಲು ನಿಯಮಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೃಶಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ.

07172084a ಶುಭಮೌರ್ವಂ ನವಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಪುರುಷವಿಗ್ರಹಂ|

07172084c ಈಜಿವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಜಪೈರ್ಹೋಮೈರುಪಹಾರೈಶ್ಚ ಮಾನದ||

ಮಾನದ! ನೀನು ಆ ಮಹಾಪುರುಷನ ಉಜ್ವಲ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಹೋಮ-ಜಪ-ಉಪಹಾರಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

07172085a ಸ ತಥಾ ಪೂಜ್ಯಮಾನಸ್ತೇ ಪೂರ್ವದೇವೋಽಪ್ಯತೂತುಷತ್|

07172085c ಪುಷ್ಯಲಾಂಶ್ಚ ವರಾನ್ಪಾದಾತ್ತವ ವಿದ್ವನ್ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಾನ್||

ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟು
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಪೂರ್ವದೇವನು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಪುಷ್ಯಲ
ವರಗಳನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದನು.

07172086a ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ತಪೋಯೋಗಾಸ್ತಯೋಸ್ತವ ಚ ಪುಷ್ಯಲಾಃ|

07172086c ತಾಭ್ಯಾಂ ಲಿಂಗೇಽರ್ಚಿತೋ ದೇವಸ್ತ್ವಯಾರ್ಚಾಯಾಂ ಯುಗೇ ಯುಗೇ||

ಹೀಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಕರ್ಮ ತಪೋಯೋಗಗಳು
ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಯುಗ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಲು
ನೀನು ಅವನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದೆ.

07172087a ಸರ್ವ ರೂಪಂ ಭವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಲಿಂಗೇ ಯೋಽರ್ಚಯತಿ ಪ್ರಭುಂ|

07172087c ಆತ್ಮಯೋಗಾಶ್ಚ ತಸ್ಮಿನ್ವೈ ಶಾಸ್ತ್ರಯೋಗಾಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾಃ||

ಸರ್ವವೂ ಭವನ ರೂಪವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಯಾರು ಪ್ರಭುವನ್ನು
ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಯೋಗಗಳೂ,
ಶಾಸ್ತ್ರಯೋಗಗಳೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತವೆ.

07172088a ಏವಂ ದೇವಾ ಯಜಂತೋ ಹಿ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

07172088c ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಪರಂ ಲೋಕೇ ಸ್ಥಾನಮೇವ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇವತೆಗಳೂ, ಸಿದ್ಧರೂ, ಪರಮ ಋಷಿಗಳೂ
ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪರಮ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

07172089a ಸ ಏಷ ರುದ್ರಭಕ್ತಶ್ಚ ಕೇಶವೋ ರುದ್ರಸಂಭವಃ|

07172089c ಕೃಷ್ಣ ಏವ ಹಿ ಯಷ್ಟವ್ಯೋ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚೈಷ ಸನಾತನಃ||

ಕೇಶವನು ರುದ್ರಭಕ್ತನು ಮತ್ತು ರುದ್ರಸಂಭವನು. ಸನಾತನ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ
ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಜಿಸಬೇಕು.

07172090a ಸರ್ವ ಭೂತಭವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಲಿಂಗೇಽರ್ಚಯತಿ ಯಃ ಪ್ರಭುಂ|

07172090c ತಸ್ಮಿನ್ನಭ್ಯಧಿಕಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಕರೋತಿ ವೃಷಭಧ್ವಜಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಭವನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಯಾರು ಪ್ರಭುವನ್ನು
ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ವೃಷಭಧ್ವಜನು
ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ.”

07172091 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07172091a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದ್ರೋಣಪುತ್ರೋ ಮಹಾರಥಃ|

07172091c ನಮಶ್ಚಕಾರ ರುದ್ರಾಯ ಬಹು ಮೇನೇ ಚ ಕೇಶವಂ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಥ
ದ್ರೋಣಪುತ್ರನು ರುದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕೇಶವನು
ಅಧಿಕನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

07172092a ಹೃಷ್ಟಲೋಮಾ ಚ ವಶ್ಯಾತ್ಮಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಹರ್ಷಯೇ|

07172092c ವರೂಢಿನೀಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಅವಹಾರಮಕಾರಯತ್||

ರೋಮಾಂಚಿತನಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಸೇನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದಿರುಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದನು.

07172093a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯವಹಾರೋಽಭೂತ್ಪಾಂಡವಾನಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

07172093c ಕೌರವಾಣಾಂ ಚ ದೀನಾನಾಂ ದ್ರೋಣೇ ಯುಧಿ ನಿಪಾತಿತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಆಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನು ಕೆಳಗುರುಳಲು ಪಾಂಡವರ
ಮತ್ತು ದೀನ ಕೌರವರ ಸೇನೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಡೇರೆಗಳಿಗೆ

ಹಿಂದಿರುಗಿದವು.

07172094a ಯುದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ದಿನಾನ್ವಂಚ ದ್ರೋಣೋ ಹತ್ವಾ ಪರೂಢಿನೀಂ|

07172094c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಗತೋ ರಾಜನ್ಯಾಹ್ಮಣೋ ವೇದಪಾರಗಃ||

ರಾಜನ್ ! ವೇದಪಾರಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ರೋಣನು ಐದು ದಿನಗಳು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ ಶತರುದ್ರೀಯೇ
ದ್ವಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ ಶತರುದ್ರೀಯ
ಎನ್ನುವ ನೂರಾವಿಂತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೭೨

ಶತರುದ್ರೀಯ; ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿನದ

ಯುದ್ಧ ಸಮಾಪ್ತಿ

ತಾನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ
ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನು
ಯಾರೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (೧-೮). ಅವನು

ಪರಶಿವ ರುದ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿ ವ್ಯಾಸನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶತರುದ್ರೀಯದ
ಮೂಲಕ ಶಿವನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (೯-೧೦೭).

07173001 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

07173001a ತಸ್ಮಿನ್ನತಿರಥೇ ದ್ರೋಣೇ ನಿಹತೇ ತತ್ರ ಸಂಜಯ|

07173001c ಮಾಮಕಾಃ ಪಾಂಡವಾಶ್ಚೈವ ಕಿಮಕುರ್ವನ್ನತಃ ಪರಂ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಂಜಯ! ಅಲ್ಲಿ ಆ ಅತಿರಥ ದ್ರೋಣನು
ನಿಹತನಾಗಲು ಅನಂತರ ನನ್ನವರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರು ಏನು
ಮಾಡಿದರು?”

07173002 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07173002a ತಸ್ಮಿನ್ನತಿರಥೇ ದ್ರೋಣೇ ನಿಹತೇ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ವೈ|

07173002c ಕೌರವೇಷು ಚ ಭಗ್ನೇಷು ಕುಂತೀಪುತ್ರೋ ಧನಂಜಯಃ||

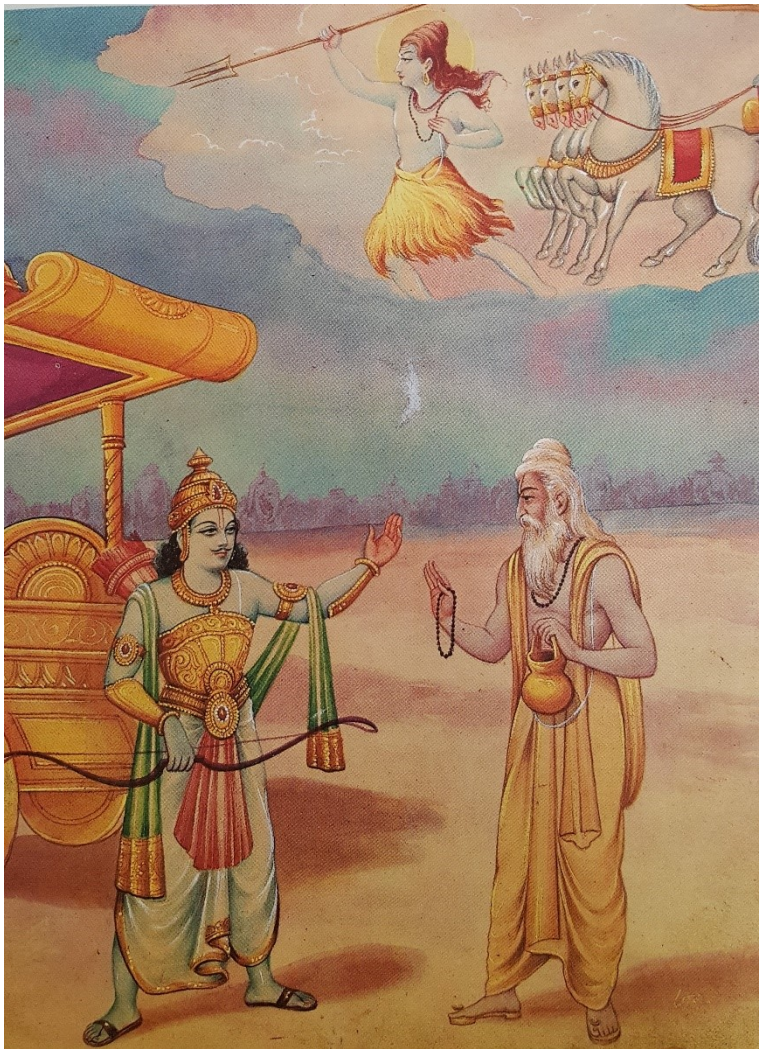
07173003a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸುಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಮಾತ್ಮನೋ ವಿಜಯಾವಹಂ|

07173003c ಯದೃಚ್ಛಯಾಗತಂ ವ್ಯಾಸಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭರತರ್ಷಭ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಷ್ವತನಿಂದ ಹಾಗೆ
ದ್ರೋಣನು ಹತನಾಗಲು ಮತ್ತು ಕೌರವರು ಭಗ್ನರಾಗಲು ಕುಂತೀಪುತ್ರ
ಧನಂಜಯನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ವಿಜಯದ ಕುರಿತು ಮಹಾ
ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಸನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

07173004a ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿಘ್ನತಃ ಶತ್ರುನ್ ಶರೌಘೈರ್ವಿಮಲೈರಹಂ|

07173004c ಅಗ್ರತೋ ಲಕ್ಷಯೇ ಯಾಂತಂ ಪುರುಷಂ ಪಾವಕಪ್ರಭಂ||

“ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಮಲ ಶರಸಮೂಹಗಳಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಮುಂದೆ
ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆನು.

07173005a ಜ್ವಲಂತಂ ಶೂಲಮುದ್ಯಮ್ಯ ಯಾಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

07173005c ತಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ವಿಶೀರ್ಯಂತೇ ಶತ್ರುವೋ ಮೇ ಮಹಾಮುನೇ||

ಮಹಾಮುನೇ! ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಶೂಲವನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವನು ಯಾವ
ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು
ವಿಧ್ವಂಸಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

07173006a ನ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಸ್ಪೃಶತೇ ಭೂಮಿಂ ನ ಚ ಶೂಲಂ ವಿಮುಂಚತಿ|

07173006c ಶೂಲಾಚ್ಚ್ಚೂಲಸಹಸ್ರಾಣಿ ನಿಷ್ಪೇತುಸ್ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ||

ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶೂಲವನ್ನು
ಅವನು ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ತೇಜಸ್ವೀ
ಶೂಲದಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಶೂಲಗಳು ಹೊರಬಂದು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ
ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

07173007a ತೇನ ಭಗ್ನಾನರೀನ್ಸರ್ವಾನ್ಮದ್ಭಗ್ನಾನ್ಮನ್ಯತೇ ಜನಃ|

07173007c ತೇನ ದಗ್ಧಾನಿ ಸೈನ್ಯಾನಿ ಪೃಷ್ಠತೋಽನುದಹಾಮ್ಯಹಂ||

ಶತ್ರುಗಳು ಅವನಿಂದಲೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜನರು ನನ್ನಿಂದ
ನಾಶವಾದರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಸೇನೆಗಳನ್ನು
ಸುಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾನು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಮಾತ್ರ.

07173008a ಭಗವಂಸ್ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಕೋ ವೈ ಸ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ|

07173008c ಶೂಲಪಾಣಿರ್ಮಹಾನ್ ಕೃಷ್ಣ ತೇಜಸಾ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭಃ||

ಭಗವನ್ ! ಆ ಶೂಲಪಾಣಿ, ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಮಹಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಯಾರೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

07173009 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

07173009a ಪ್ರಜಾಪತೀನಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ತೈಜಸಂ ಪುರುಷಂ ವಿಭುಂ|

07173009c ಭುವನಂ ಭೂರ್ಭುವಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಂ ಪ್ರಭುಂ||

07173010a ಈಶಾನಂ ವರದಂ ಪಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟವಾನಸಿ ಶಂಕರಂ|

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲಿಗ, ತೇಜಃಸ್ವರೂಪ, ಆದಿ ಪುರುಷ, ವಿಭು, ಭೂಲೋಕ-ಭುವಲೋಕ ಸದೃಶ, ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪ್ರಭು, ದೇವ, ಈಶಾನ ವರದ ಶಂಕರನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿರುವೆ.

07173010c ತಂ ಗಚ್ಚ ಶರಣಂ ದೇವಂ ಸರ್ವಾದಿಂ ಭುವನೇಶ್ವರಂ||

07173011a ಮಹಾದೇವಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮೀಶಾನಂ ಜಟಿಲಂ ಶಿವಂ|

07173011c ತ್ರ್ಯಕ್ಷಂ ಮಹಾಭುಜಂ ರುದ್ರಂ ಶಿಖಿನಂ ಚೀರವಾಸಸಂ|

07173011e ದಾತಾರಂ ಚೈವ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಸಾದವಿಹಿತಾನ್ವರಾನ್||

ಆ ದೇವ, ಸರ್ವಾದಿ ಭುವನೇಶ್ವರ, ಮಹಾದೇವ, ಮಹಾತ್ಮ, ಈಶಾನ, ಜಟಿಲ, ಶಿವ, ತ್ರ್ಯಕ್ಷ, ಮಹಾಭುಜ, ರುದ್ರ, ಶಿಖಿ, ಚೀರವಾಸಸ, ಭಕ್ತರ ದಾತಾರ, ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನ ಶರಣು ಹೋಗು.

07173012a ತಸ್ಯ ತೇ ಪಾರ್ಷದಾ ದಿವ್ಯಾ ರೂಪೈರ್ನಾನಾವಿಧೈಃ ವಿಭೋಃ|

07173012c ವಾಮನಾ ಜಟಿಲಾ ಮುಂಡಾ ಹ್ರಸ್ವಗ್ರೀವಾ ಮಹೋದರಾಃ||

07173013a ಮಹಾಕಾಯಾ ಮಹೋತ್ಸಾಹಾ ಮಹಾಕರ್ಣಾ ಸ್ತಥಾಪರೇ|

07173013c ಆನನ್ಯೈರ್ವಿಕೃತೈಃ ಪಾದೈಃ ಪಾರ್ಥ ವೇಷ್ಯೈಶ್ಚ ವೈಕೃತೈಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಆ ವಿಭುವಿನ ದಿವ್ಯ ಪಾರ್ಷದರು ನಾನಾ ವಿಧದ
ದಿವ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರು - ವಾಮನರು, ಜಟಾಧಾರಿಗಳು,
ಬೋಳು ತಲೆಯವರು, ಮೋಟಾದ ಕುತ್ತಿಗೆಯುಳ್ಳವರು, ದೊಡ್ಡ
ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವರು, ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳವರು, ಮಹೋತ್ಸಾಹಿಗಳು,
ಮಹಾಕಿವಿಯುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಇತರರು ವಿಕಾರವಾದ
ಮುಖವುಳ್ಳವರು, ಮತ್ತು ವಿಕಾರವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿರುವವರು.

07173014a ಈದೃಶೈಃ ಸ ಮಹಾದೇವಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

07173014c ಸ ಶಿವಸ್ತಾತ ತೇಜಸ್ವೀ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಯಾತಿ ತೇಽಗ್ರತಃ|

ಮಗೂ ! ಇಂಥವರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾದೇವ ಮಹೇಶ್ವರ
ತೇಜಸ್ವೀ ಶಿವನೇ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

07173014e ತಸ್ಮಿನ್ನೋರೇ ತದಾ ಪಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಲೋಮಹರ್ಷಣೇ||

07173015a ದ್ರೋಣಕರ್ಣ ಕೃಪೈರ್ಗುಪ್ತಾಂ ಮಹೇಷ್ವಾಸೈಃ ಪ್ರಹಾರಿಭಿಃ|

07173015c ಕಸ್ತಾಂ ಸೇನಾಂ ತದಾ ಪಾರ್ಥ ಮನಸಾಪಿ ಪ್ರಧರ್ಷಯೇತ್|

07173015e ಋತೇ ದೇವಾನ್ಮಹೇಷ್ವಾಸಾದ್ಭಹುರೂಪಾನ್ಮಹೇಶ್ವರಾತ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಆ ಘೋರ ರೋಮಾಂಚಕರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹೇಷ್ವಾಸ
 ಪ್ರಹಾರಿಗಳಾದ ದ್ರೋಣ-ಕರ್ಣ-ಕೃಪರಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವ ಆ
 ಸೇನೆಯನ್ನು ದೇವ ಮಹೇಷ್ವಾಸ ಬಹುರೂಪೀ ಮಹೇಶ್ವರನಲ್ಲದೇ
 ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಎದುರಿಸಲು
 ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು?

07173016a ಸ್ಥಾತುಮುತ್ಸಹತೇ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ರತಃ ಸ್ಥಿತೇ|

07173016c ನ ಹಿ ಭೂತಂ ಸಮಂ ತೇನ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ||

ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸಲು
 ಮನಸ್ಸುಮಾಡಲಾರ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ
 ಸಮನಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

07173017a ಗಂಧೇನಾಪಿ ಹಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಶತ್ರವಃ|

07173017c ವಿಸಂಜ್ಞಾ ಹತಭೂಯಿಷ್ಠಾ ವೇಪಂತಿ ಚ ಪತಂತಿ ಚ||

ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿರುವ ಅವನ ವಾಸನೆ ಬಂದರೂ ಸಾಕು ಶತ್ರುಗಳು
 ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಡುಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

07173018a ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತು ಕುರ್ವಂತೋ ದೇವಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ವೈ ದಿವಿ|

07173018c ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಮಾನವಾ ಲೋಕೇ ಯೇ ಚ ಸ್ವರ್ಗಜಿತೋ ನರಾಃ||

ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ದೇವತೆಗಳು ದಿವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.
 ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
 ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

07173019a ಯೇ ಭಕ್ತಾ ವರದಂ ದೇವಂ ಶಿವಂ ರುದ್ರಮುಮಾಪತಿಂ|

07173019c ಇಹ ಲೋಕೇ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೇ ಯಾಂತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಂ||

ಯಾವ ಭಕ್ತನು ವರದ ದೇವ ಶಿವ ರುದ್ರ ಉಮಾಪತಿಯನ್ನು
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07173020a ನಮಸ್ಕುರುಷ್ವ ಕೌಂತೇಯ ತಸ್ಮೈ ಶಾಂತಾಯ ವೈ ಸದಾ|

07173020c ರುದ್ರಾಯ ಶಿತಿಕಂಠಾಯ ಕನಿಷ್ಠಾಯ ಸುವರ್ಚಸೇ||

07173021a ಕಪರ್ದಿನೇ ಕರಾಲಾಯ ಹರ್ಯಕ್ಷೇ ವರದಾಯ ಚ|

ಕೌಂತೇಯ ! ಶಾಂತಸ್ವರೂಪ ಶಿತಿಕಂಠ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ,
ಉತ್ತಮತೇಜೋವಿಶಿಷ್ಟ, ಜಟಾಜೂಟಧಾರಿ, ವಿಕರಾಲಸ್ವರೂಪ,
ಕುಬೇರವರದನಿಗೆ ನೀನು ನಮಸ್ಕರಿಸು.

07173021c ಯಾಮ್ಯಾವ್ಯಕ್ತಕೇಶಾಯ ಸದ್ವೃತ್ತೇ ಶಂಕರಾಯ ಚ||

07173022a ಕಾಮ್ಯಾಯ ಹರಿನೇತ್ರಾಯ ಸ್ಥಾಣವೇ ಪುರುಷಾಯ ಚ|

07173022c ಹರಿಕೇಶಾಯ ಮುಂಡಾಯ ಕೃಶಾಯೋತ್ತರಣಾಯ ಚ||

07173023a ಭಾಸ್ಕರಾಯ ಸುತೀರ್ಥಾಯ ದೇವದೇವಾಯ ರಂಹಸೇ|

ಯಮನಿಗೆ ಅನುಕೂಲನಾದ ಕಾಲಸ್ವರೂಪ, ಅವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪದ,
ಆಕಾಶವೇ ತಲೆಗೂದಲಾಗಿರುವ, ಸಧಾಚಾರಸಂಪನ್ನ, ಶಂಕರ,
ಕಮನೀಯವಿಗ್ರಹ, ಪಿಂಗಳನೇತ್ರ, ಸ್ಥಾಣ, ಮಹಾಪುರುಷ,
ಕಂದುಬಣ್ಣದ ಕೂದಲುಳ್ಳವ, ಮುಂಡ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೃಶನಾಗಿರುವ,

ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವ, ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪ, ಉತ್ತಮತೀರ್ಥ, ದೇವದೇವ, ವೇಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು.

07173023c ಬಹುರೂಪಾಯ ಶರ್ವಾಯ ಪ್ರಿಯಾಯ ಪ್ರಿಯವಾಸಸೇ||

07173024a ಉಷ್ಟೀಷಿಣೇ ಸುವಕ್ತ್ರಾಯ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಾಯ ಮೀಡುಷೇ|

ಬಹುರೂಪಿ, ಶರ್ವ, ಪ್ರಿಯ, ಸುಂದರ ಉಡುಗೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣವನ್ನು ಧರಿಸುವ, ಸುಂದರ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಳೆಗರೆಯುವವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು.

07173024c ಗಿರಿಶಾಯ ಪ್ರಶಾಂತಾಯ ಪತಯೇ ಚೀರವಾಸಸೇ||

07173025a ಹಿರಣ್ಯಬಾಹವೇ ಚೈವ ಉಗ್ರಾಯ ಪತಯೇ ದಿಶಾಂ|

ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವವನಿಗೆ, ಪರಮಶಾಂತನಿಗೆ, ಪತಿಗೆ, ನಾರುಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟವನಿಗೆ, ಹಿರಣ್ಯಬಾಹುವಿಗೆ, ಉಗ್ರನಿಗೆ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅಧಿಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು.

07173025c ಪರ್ಜನ್ಯಪತಯೇ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ||

07173026a ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪತಯೇ ಚೈವ ಅಪಾಂ ಚ ಪತಯೇ ತಥಾ|

ಮೇಘಗಳ ಅಧಿಪತಿಗೆ, ಭೂತಗಳ ಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ವೃಕ್ಷಗಳ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173026c ವೃಕ್ಷೈರಾವೃತಕಾಯಾಯ ಸೇನಾನ್ಯೇ ಮಧ್ಯಮಾಯ ಚ||

07173027a ಸ್ತುವಹಸ್ತಾಯ ದೇವಾಯ ಧನ್ವಿನೇ ಭಾರ್ಗವಾಯ ಚ|

07173027c ಬಹುರೂಪಾಯ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪತಯೇ ಚೀರವಾಸಸೇ||

07173028a ಸಹಸ್ರಶಿರಸೇ ಚೈವ ಸಹಸ್ರನಯನಾಯ ಚ|

07173028c ಸಹಸ್ರಬಾಹವೇ ಚೈವ ಸಹಸ್ರಚರಣಾಯ ಚ||

ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಆವೃತ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಿಗೆ, ಸೇನಾನಿಗೆ, ಮಧ್ಯಮನಿಗೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ತುವವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನಿಗೆ, ದೇವನಿಗೆ, ಧನ್ವಿನಿಗೆ, ಭಾರ್ಗವನಿಗೆ, ಬಹುರೂಪನಿಗೆ, ವಿಶ್ವದ ಪತಿಗೆ, ಚೀರವಾಸನಿಗೆ, ಸಹಸ್ರ ಶಿರಸನಿಗೆ, ಸಹಸ್ರನಯನನಿಗೆ, ಸಹಸ್ರಬಾಹುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಚರಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173029a ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೌಂತೇಯ ವರದಂ ಭುವನೇಶ್ವರಂ|

07173029c ಉಮಾಪತಿಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ದಕ್ಷಯಜ್ಞನಿಬರ್ಹಣಂ|

07173029e ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಿಮವ್ಯಗ್ರಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪತಿಮವ್ಯಯಂ||

07173030a ಕಪರ್ದಿನಂ ವೃಷಾವರ್ತಂ ವೃಷನಾಭಂ ವೃಷಧ್ವಜಂ|

07173030c ವೃಷದರ್ಪಂ ವೃಷಪತಿಂ ವೃಷಶೃಂಗಂ ವೃಷರ್ಷಭಂ||

07173031a ವೃಷಾಂಕಂ ವೃಷಭೋದಾರಂ ವೃಷಭಂ ವೃಷಭೀಕ್ಷಣಂ|

07173031c ವೃಷಾಯುಧಂ ವೃಷಶರಂ ವೃಷಭೂತಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ||

ಕೌಂತೇಯ ! ವರದನ, ಭುವನೇಶ್ವರನ, ಉಮಾಪತಿಯ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ, ದಕ್ಷಯಜ್ಞನಿಬರ್ಹಣನ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಪತಿ, ಅವ್ಯಗ್ರ, ಭೂತಗಳ ಪತಿ, ಅವ್ಯಯ, ಕಪರ್ದಿ, ವೃಷಾವರ್ತ, ವೃಷನಾಭ, ವೃಷಧ್ವಜ, ವೃಷದರ್ಪ, ವೃಷಪತಿ, ವೃಷಶೃಂಗ, ವೃಷರ್ಷಭ, ವೃಷಾಂಕ, ವೃಷಭೋದಾರ, ವೃಷಭ, ವೃಷಭೀಕ್ಷಣ, ವೃಷಾಯುಧ, ವೃಷಶರ,

ವೃಷಭೂತ ಮಹೇಶ್ವರನ ಶರಣು ಹೋಗು.

07173032a ಮಹೋದರಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ದ್ವೀಪಿಚರ್ಮನಿವಾಸಿನಂ|

07173032c ಲೋಕೇಶಂ ವರದಂ ಮುಂಡಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯಂ||

07173033a ತ್ರಿಶೂಲಪಾಣಿಂ ವರದಂ ಖಿಡ್ಗಚರ್ಮಧರಂ ಪ್ರಭುಂ|

07173033c ಪಿನಾಕಿನಂ ಖಿಂಡಪರಶುಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಪತಿಮೀಶ್ವರಂ|

07173033e ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಶರಣಂ ದೇವಂ ಶರಣ್ಯಂ ಚೀರವಾಸಸಂ||

ಮಹೋದರ, ಮಹಾಕಾಯ, ದ್ವೀಪಿ, ಚರ್ಮನಿವಾಸಿ, ಲೋಕೇಶ, ವರದ, ಮುಂಡ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯ, ತ್ರಿಶೂಲಪಾಣಿ, ವರದ, ಖಿಡ್ಗಚರ್ಮಧರ, ಪ್ರಭು, ಪಿನಾಕಿ, ಖಿಂಡಪರಶು, ಲೋಕಪತಿ, ಈಶ್ವರ, ದೇವ, ಶರಣ್ಯ, ಚೀರವಾಸಸನ ಶರಣು ಹೋಗು.

07173034a ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಸುರೇಶಾಯ ಯಸ್ಯ ವೈಶ್ರವಣಃ ಸಖಾ|

07173034c ಸುವಾಸಸೇ ನಮೋ ನಿತ್ಯಂ ಸುವ್ರತಾಯ ಸುಧನ್ವಿನೇ||

07173035a ಸ್ತುವಹಸ್ತಾಯ ದೇವಾಯ ಸುಖಧನ್ವಾಯ ಧನ್ವಿನೇ|

07173035c ಧನ್ವಂತರಾಯ ಧನುಷೇ ಧನ್ವಾಚಾರ್ಯಾಯ ಧನ್ವಿನೇ||

ಸುರೇಶನಿಗೆ, ವೈಶ್ರವಣನ ಸಖನಿಗೆ, ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನಿಗೆ, ನಿತ್ಯನಿಗೆ, ಸುವ್ರತನಿಗೆ, ಸುಧನ್ವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸ್ತುವವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನಿಗೆ, ದೇವನಿಗೆ, ಸುಖಧನ್ವಿಗೆ, ಧನ್ವಿಗೆ, ಧನ್ವಂತರಿಗೆ, ಧನುಷಿಗೆ, ಧನ್ವಾಚಾರ್ಯನಿಗೆ, ಧನ್ವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173036a ಉಗ್ರಾಯುಧಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಃ ಸುರವರಾಯ ಚ|

07173036c ನಮೋಽಸ್ತು ಬಹುರೂಪಾಯ ನಮಶ್ಚ ಬಹುಧನ್ವಿನೇ||

ಉಗ್ರಾಯಧ, ದೇವ, ಸುರವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಬಹುರೂಪಿಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರ. ಬಹುಧನ್ವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173037a ನಮೋಽಸ್ತು ಸ್ಥಾನವೇ ನಿತ್ಯಂ ಸುವ್ರತಾಯ ಸುಧನ್ವಿನೇ|

07173037c ನಮೋಽಸ್ತು ತ್ರಿಪುರಘ್ನಾಯ ಭಗಘ್ನಾಯ ಚ ವೈ ನಮಃ||

ಸ್ಥಾನವೇ, ಸುವ್ರತನೇ, ಸುಧನ್ವಿಯೇ, ನಿತ್ಯನೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.
ತ್ರಿಪುರಘ್ನನೇ, ಭಗಘ್ನನೇ ನಿನಗೆ ನಮೋನಮ.

07173038a ವನಸ್ಪತೀನಾಂ ಪತಯೇ ನರಾಣಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ|

07173038c ಅಪಾಂ ಚ ಪತಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ||

ವನಸ್ಪತಿಗಳ ಒಡೆಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನರರ ಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.
ಅಪಾಂಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿತ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಪತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173039a ಪೂಷ್ಣೋ ದಂತವಿನಾಶಾಯ ತ್ರ್ಯಕ್ಷಾಯ ವರದಾಯ ಚ|

07173039c ನೀಲಕಂಠಾಯ ಪಿಂಗಾಯ ಸ್ವರ್ಣಕೇಶಾಯ ವೈ ನಮಃ||

ಪೂಷನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದವನಿಗೆ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಿಗೆ, ವರದನಿಗೆ,
ನೀಲಕಂಠನಿಗೆ, ಪಿಂಗಲನಿಗೆ, ಸ್ವರ್ಣಕೇಶನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

07173040a ಕರ್ಮಾಣಿ ಚೈವ ದಿವ್ಯಾನಿ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

07173040c ತಾನಿ ತೇ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಪ್ರಜ್ಞಂ ಯಥಾಶ್ರುತಂ||

ಧೀಮತ ಮಹಾದೇವನ ದಿವ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದಷ್ಟು ಮತ್ತು

ಕೇಳಿದಷ್ಟನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇನೆ.

07173041a ನ ಸುರಾ ನಾಸುರಾ ಲೋಕೇ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

07173041c ಸುಖಮೇಧಂತಿ ಕುಪಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಪಿ ಗುಹಾಗತಾಃ||

ಇವನು ಕುಪಿತನಾದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುರರಾಗಲೀ, ಅಸುರರಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ, ಅವರು ಗುಹೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರೂ, ಸುಖದಿಂದಿರಲಾರರು.

07173042a ವಿವ್ಯಾಧ ಕುಪಿತೋ ಯಜ್ಞಂ ನಿರ್ಭಯಸ್ತು ಭವಸ್ತದಾ|

07173042c ಧನುಷಾ ಬಾಣಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಘೋಷಂ ವಿನನಾದ ಚ||

ಹಿಂದೆ ಭವನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಯಜ್ಞವನ್ನೇ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದ್ದನು.

07173043a ತೇ ನ ಶರ್ಮ ಕುತಃ ಶಾಂತಿಂ ಲೇಭಿರೇ ಸ್ಮ ಸುರಾಸ್ತದಾ|

07173043c ವಿದ್ರುತೇ ಸಹಸಾ ಯಜ್ಞೇ ಕುಪಿತೇ ಚ ಮಹೇಶ್ವರೇ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕುಪಿತನಾಗಿರಲು ಸುರರು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದರು.

07173044a ತೇನ ಜ್ಯಾತಲಘೋಷೇಣ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಃ ಸಮಾಕುಲಾಃ|

07173044c ಬಭೂವುರ್ವಶಗಾಃ ಪಾರ್ಥ ನಿಪೇತುಶ್ಚ ಸುರಾಸುರಾಃ||

ಅವನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಟೀಂಕಾರಘೋಷದಿಂದ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳೂ
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡವು. ಅದರ ವಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುರಾಸುರರು
ಕೆಳಗುರುಳಿದರು.

07173045a ಆಪಶ್ಚುಕ್ಷುಭಿರೇ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಕಂಪೇ ಚ ವಸುಂಧರಾ|

07173045c ಪರ್ವತಾಶ್ಚ ವ್ಯಶೀರ್ಯಂತ ದಿಶೋ ನಾಗಾಶ್ಚ ಮೋಹಿತಾಃ||

ಸರ್ವ ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಉಕ್ಕಿಬಂದವು. ಭೂಮಿಯು ನಡುಗಿತು.
ಪರ್ವತಗಳು ಸೀಳಿದವು. ಮತ್ತು ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಭ್ರಾಂತಗೊಂಡವು.

07173046a ಅಂಧಾಶ್ಚ ತಮಸಾ ಲೋಕಾ ನ ಪ್ರಕಾಶಂತ ಸಂವೃತಾಃ|

07173046c ಜಘ್ನಿವಾನ್ಸಹ ಸೂರ್ಯೇಣ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪ್ರಭಾಃ||

ಅಂಧಕಾರವು ತುಂಬಿ ಲೋಕಗಳು ಕಾಣದಂತಾದವು. ಅವನು
ಸೂರ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದನು.

07173047a ಚುಕ್ರುಶುರ್ಭಯಭೀತಾಶ್ಚ ಶಾಂತಿಂ ಚಕ್ರುಸ್ತಥೈವ ಚ|

07173047c ಋಷಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಶ್ಚ ಸುಖೈಷಿಣಃ||

ಭಯಭೀತ ಋಷಿಗಳು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸುಖವನ್ನು
ಬಯಸಿ ಶಾಂತಿಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

07173048a ಪೂಷಾಣಮಭ್ಯದ್ರವತ ಶಂಕರಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ|

07173048c ಪುರೋಡಾಶಂ ಭಕ್ಷಯತೋ ದಶನಾನ್ವೈ ವ್ಯಶಾತಯತ್||

ಶಂಕರನು ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೂಷನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ

ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಬಿಟ್ಟನು.

07173049a ತತೋ ನಿಶ್ಚಕ್ರಮುದೇವಾ ವೇಪಮಾನಾ ನತಾಃ ಸ್ಮ ತಂ|

07173049c ಪುನಶ್ಚ ಸಂದಧೇ ದೀಪ್ತಂ ದೇವಾನಾಂ ನಿಶಿತಂ ಶರಂ||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರು. ಪುನಃ ಶಂಕರನು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಿಶಿತ ಶರವನ್ನು ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೂಡಿದನು.

07173050a ರುದ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞಭಾಗಂ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ತೇ ನ್ವಕಲ್ಪಯನ್|

07173050c ಭಯೇನ ತ್ರಿದಶಾ ರಾಜನ್ ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

ರಾಜನ್! ತ್ರಿದಶರು ಭಯದಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಜ್ಞಭಾಗವನ್ನು ರುದ್ರನಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರು.

07173051a ತೇನ ಚೈವಾತಿಕೋಪೇನ ಸ ಯಜ್ಞಃ ಸಂಧಿತಸ್ತದಾ|

07173051c ಯತ್ತಾಶ್ಚಾಪಿ ಸುರಾ ಆಸನ್ಯತ್ತಾಶ್ಚಾದ್ಯಾಪಿ ತಂ ಪ್ರತಿ||

ಶಂಕರನ ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾದನಂತರವೇ ಆ ಯಜ್ಞವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಆಗ ಶಂಕರನ ಕುರಿತು ಹೇಗೆ ಭಯಪಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಅವನ ಕುರಿತು ಸುರರು ಭಯದಿಂದಿದ್ದಾರೆ.

07173052a ಅಸುರಾಣಾಂ ಪುರಾಣ್ಯಾಸಂಸ್ತ್ರೀಣಿ ವೀರ್ಯವತಾಂ ದಿವಿ|

07173052c ಆಯಸಂ ರಾಜತಂ ಚೈವ ಸೌವರ್ಣಮಪರಂ ಮಹತ್||

ಹಿಂದೆ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಂತ ಅಸುರರ ಮೂರು ಮಹಾ

ಪುರಗಳಿದ್ದವು - ಉಕ್ಕಿನದು, ಬೆಳ್ಳಿಯದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು
ಬಂಗಾರದ್ದು.

07173053a ಆಯಸಂ ತಾರಕಾಕ್ಷಸ್ಯ ಕಮಲಾಕ್ಷಸ್ಯ ರಾಜತಂ|

07173053c ಸೌವರ್ಣಂ ಪರಮಂ ಹ್ಯಾಸೀದ್ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿನ ಏವ ಚ||

ಉಕ್ಕಿನದು ತಾರಕಾಕ್ಷನದಾಗಿತ್ತು, ಬೆಳ್ಳಿಯದು ಕಮಲಾಕ್ಷನದು, ಮತ್ತು
ಪರಮ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದುದು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿನಿಯದಾಗಿತ್ತು.

07173054a ನ ಶಕ್ತಸ್ತಾನಿ ಮಘವಾನ್ಭೇತ್ತುಂ ಸರ್ವಾಯುಧೈರಪಿ|

07173054c ಅಥ ಸರ್ವೇಽಮರಾ ರುದ್ರಂ ಜಗ್ಮುಃ ಶರಣಮರ್ದಿತಾಃ||

ಸರ್ವಾಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಇಂದ್ರನು ಇದನ್ನು ಭೇದಿಸಲು
ಶಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸೋತ ಅಮರರೆಲ್ಲರೂ ರುದ್ರನಿಗೆ ಶರಣ
ಹೋದರು.

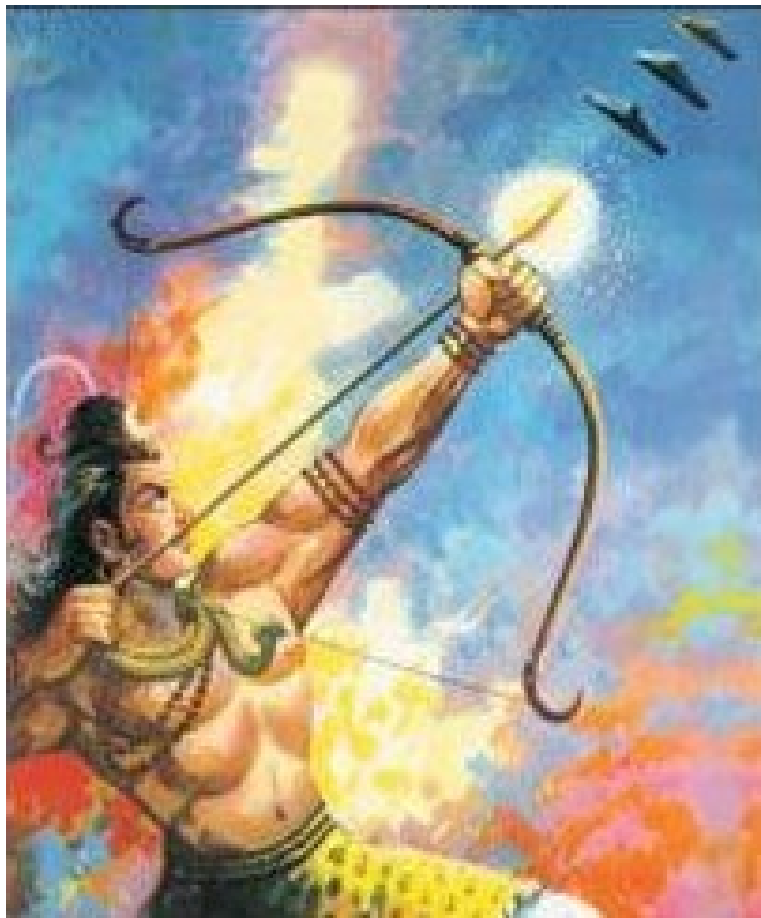
07173055a ತೇ ತಮೂಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

07173055c ರುದ್ರ ರೌದ್ರಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಶವಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು|

07173055e ನಿಪಾತಯಿಷ್ಯಸೇ ಚೈನಾನಸುರಾನ್ಭವನೇಶ್ವರ||

ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ರುದ್ರ!
ಭುವನೇಶ್ವರ! ಈ ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟುವ ಪಶುವು ರುದ್ರನದಾಗುತ್ತದೆ.”

07173056a ಸ ತಥೋಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದೇವಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ|

07173056c ಅತಿಷ್ಠತ್ಕಾಣುಭೂತಃ ಸ ಸಹಸ್ರಂ ಪರಿವತ್ಸರಾನ್||

ದೇವತೆಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಅಚಲನಾಗಿ (ಸ್ಥಾನುವಾಗಿ) ನಿಂತಿದ್ದನು.

07173057a ಯದಾ ತ್ರೀಣಿ ಸಮೇತಾನಿ ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಪುರಾಣಿ ವೈ|

07173057c ತ್ರಿಪರ್ವಣಾ ತ್ರಿಶಲ್ಯೇನ ತೇನ ತಾನಿ ಬಿಭೇದ ಸಃ||

ಯಾವಾಗ ಆ ಮೂರೂ ಪುರಗಳೂ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದವೋ ಆಗ ಅವನು ಮೂರು ಪರ್ವಗಳಿದ್ದ ಮೂರು ಮೊನೆಗಳಿದ್ದ ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು.

07173058a ಪುರಾಣಿ ನ ಚ ತಂ ಶೇಕುರ್ದಾನವಾಃ ಪ್ರತಿವೀಕ್ಷಿತುಂ|

07173058c ಶರಂ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಂಯುಕ್ತಂ ವಿಷ್ಣುಸೋಮಸಮಾಯುತಂ||

ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಂಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು-ಸೋಮ ಸಮಾಯುತ ಶರವನ್ನು ನೋಡಲು ದಾನವರ ಆ ಪುರಗಳು ಶಕ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ.

07173059a ಬಾಲಮಂಕಗತಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಯಂ ಪಂಚಶಿಖಿಂ ಪುನಃ|

07173059c ಉಮಾ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾ ವೈ ಕೋಽಯಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಸುರಾನ್||

ಉಮೆಯು ಪಂಚಶಿಖಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಬಾಲಕನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು “ಇವನ್ಯಾರೆಂದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ಸುರರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

07173060a ಬಾಹುಂ ಸವಜ್ರಂ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯಾಸ್ತಂಭಯತ್ಪ್ರಭುಃ|

07173060c ಸ ಏಷ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಈ ಪ್ರಭುವು ವಜ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಶಕ್ರನ ಬಾಹುವನ್ನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಸ್ತಂಭನಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಅವನೇ ಈ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರ, ಪ್ರಭು, ದೇವ, ಭಗವಾನನು.

07173061a ನ ಸಂಬುಬುಧಿರೇ ಚೈನಂ ದೇವಾಸ್ತಂ ಭುವನೇಶ್ವರಂ|

07173061c ಸಪ್ರಜಾಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ಬಾಲಾರ್ಕಸದೃಶಪ್ರಭಂ||

ಆ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಬಾಲಾರ್ಕಸದೃಶ ಪ್ರಭು ಭುವನೇಶ್ವರನನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಲಾರದೇ ಹೋದರು.

07173062a ಅಥಾಭ್ಯೇತ್ಯ ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸ ಮಹೇಶ್ವರಂ|

07173062c ಅಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವವಂದೇ ತಂ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಆಗ ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನೇ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು.

07173063a ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸುರುಮಾಂ ರುದ್ರಂ ಚ ತೇ ಸುರಾಃ|

07173063c ಅಭವಚ್ಚ ಪುನರ್ಬಾಹುರ್ಯಥಾಪ್ರಕೃತಿ ವಜ್ರಿಣಃ||

ಅನಂತರ ಸುರರು ಉಮೆಯನ್ನೂ ರುದ್ರನನ್ನೂ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದರು. ವಜ್ರಾಯುಧಸಹಿತವಾಗಿ ಸ್ತಂಭಿತವಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರನ ಬಾಹುವು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಚಲಿಸತೊಡಗಿತು.

07173064a ತೇಷಾಂ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ಸಪತ್ನೀಕೋ ವೃಷಧ್ವಜಃ|

07173064c ದೇವಾನಾಂ ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದಕ್ಷಯಜ್ಞವಿನಾಶನಃ||

ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ವೃಷಧ್ವಜ ದಕ್ಷಯಜ್ಞವಿನಾಶಕ,
ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು.

07173065a ಸ ವೈ ರುದ್ರಃ ಸ ಚ ಶಿವಃ ಸೋಽಗ್ನಿಃ ಶರ್ವಃ ಸ ಸರ್ವವಿತ್|

07173065c ಸ ಚೇಂದ್ರಶ್ಚೈವ ವಾಯುಶ್ಚ ಸೋಽಶ್ವಿನೌ ಸ ಚ ವಿದ್ಯುತಃ||

07173066a ಸ ಭವಃ ಸ ಚ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಮಹಾದೇವಃ ಸ ಚಾನಘಃ|

07173066c ಸ ಚಂದ್ರಮಾಃ ಸ ಚೇಶಾನಃ ಸ ಸೂರ್ಯೋ ವರುಣಶ್ಚ ಸಃ||

07173067a ಸ ಕಾಲಃ ಸೋಽಂತಕೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಸ ಯಮೋ ರಾತ್ರೃಹಾನಿ ಚ|

07173067c ಮಾಸಾರ್ಧಮಾಸಾ ಋತವಃ ಸಂಧ್ಯೇ ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚ ಸಃ||

07173068a ಸ ಚ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಕೃತ್|

07173068c ಸರ್ವಾಸಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಧಾರಯತ್ಯವಪುರ್ವಪುಃ||

07173069a ಸರ್ವೈರ್ದೇವೈಃ ಸ್ತುತೋ ದೇವಃ ಸೈಕಧಾ ಬಹುಧಾ ಚ ಸಃ|

07173069c ಶತಧಾ ಸಹಸ್ರಧಾ ಚೈವ ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಧಾ||

ಅವನೇ ರುದ್ರ, ಅವನೇ ಶಿವ, ಅವನೇ ಅಗ್ನಿ, ಶರ್ವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತಿಳಿದವನು. ಅವನೇ ಇಂದ್ರ, ವಾಯು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಮತ್ತು ಮಿಂಚು.
ಅವನೇ ಭವ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಮಹಾದೇವ ಮತ್ತು ಅನಘ. ಅವನೇ
ಚಂದ್ರಮ, ಈಶಾನ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ವರುಣನೂ ಕೂಡ. ಅವನೇ
ಕಾಲ, ಅವನೇ ಅಂತಕ, ಮೃತ್ಯು, ಮತ್ತು ಯಮ. ಅವನೇ ರಾತ್ರಿ-
ಹಗಲುಗಳು, ಮಾಸ-ಪಕ್ಷಗಳು, ಋತುಗಳು, ಸಂಧ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು

ಸವತ್ಸರಗಳು ಕೂಡ. ಅವನೇ ಧಾತಾ, ವಿಧಾತಾ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮಕೃತ್. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರವನ್ನೂ ಅವನೇ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಏಕರೂಪನೂ, ಬಹುರೂಪನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು, ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ರೂಪಗಳಿಂದ ಅವನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

07173070a ಈದೃಶಃ ಸ ಮಹಾದೇವೋ ಭೂಯಶ್ಚ ಭಗವಾನಜಃ|

07173070c ನ ಹಿ ಸರ್ವೇ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಾ ವಕ್ತುಂ ಭಗವತೋ ಗುಣಾಃ||

ಆ ಮಹಾದೇವನು ಈ ತರಹದವನು. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಭಗವಾನನು. ಆ ಭಗವಂತನ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಲು ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

07173071a ಸರ್ವೈರ್ಗೃಹೈರ್ಗೃಹೀತಾನ್ವೈ ಸರ್ವ ಪಾಪಸಮನ್ವಿತಾನ್|

07173071c ಸ ಮೋಚಯತಿ ಸುಪ್ರೀತಃ ಶರಣ್ಯಃ ಶರಣಾಗತಾನ್||

ಸರ್ವ ಗೃಹಗಳ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದವರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರೂ ಸಹ ಶರಣುಹೋದರೆ ಆ ಶರಣ್ಯನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಾಧೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

07173072a ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ವಿತ್ತಂ ಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್|

07173072c ಸ ದದಾತಿ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಸ ಚೈವಾಕ್ಷಿಪತೇ ಪುನಃ||

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವನು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು, ಪುಷ್ಕಲ
ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ವಿತ್ತವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು
ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

07173073a ಸೇಂದ್ರಾದಿಷು ಚ ದೇವೇಷು ತಸ್ಯ ಚೈಶ್ವರ್ಯಮುಚ್ಯತೇ|

07173073c ಸ ಚೈವ ವ್ಯಾಹೃತೇ ಲೋಕೇ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಶುಭಾಶುಭೇ||

ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಅವನದೇ
ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ
ಶುಭಾಶುಭಗಳನ್ನೂ ಅವನೇ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

07173074a ಐಶ್ವರ್ಯಾಚ್ಛೈವ ಕಾಮಾನಾಮೀಶ್ವರಃ ಪುನರುಚ್ಯತೇ|

07173074c ಮಹೇಶ್ವರಶ್ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಮಹತಾಮೀಶ್ವರಶ್ಚ ಸಃ||

ಐಶ್ವರ್ಯಗಳದ್ದಲ್ಲದೇ ಅವನನ್ನು ಕಾಮಗಳ ಈಶ್ವರನೆಂದೂ ಪುನಃ
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇರುವವುಗಳ ಮಹೇಶ್ವರನಾಗಿರುವ ಅವನು ಮಹತ್ತಿನ
ಈಶ್ವರನೂ ಕೂಡ.

07173075a ಬಹುಭಿರ್ಬಹುಧಾ ರೂಪೈರ್ವಿಶ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ವೈ ಜಗತ್|

07173075c ಅಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಸಮುದ್ರೇ ತದತಿಷ್ಠತ||

ಅನೇಕ ವಿವಿಧರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಜಗತ್ತನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ
ದೇವನ ಮುಖವು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿದೆ.

07173076a ಏಷ ಚೈವ ಶ್ರುಶಾನೇಷು ದೇವೋ ವಸತಿ ನಿತ್ಯಶಃ|

07173076c ಯಜಂತ್ಯೇನಂ ಜನಾಸ್ತತ್ರ ವೀರಸ್ಥಾನ ಇತೀಶ್ವರಂ||

ಈ ದೇವನೇ ಶ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಜನರು ವೀರಸ್ಥಾನನೆಂದು ಯಾಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

07173077a ಅಸ್ಯ ದೀಪ್ತಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಘೋರಾಣಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ|

07173077c ಲೋಕೇ ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಕುರ್ವಂತಿ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪ್ರವದಂತಿ ಚ||

ಇವನಿಗೆ ಅನೇಕ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ಘೋರ ರೂಪಗಳಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

07173078a ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಲೋಕೇಷು ಬಹೂನ್ಯತ್ರ ಯಥಾರ್ಥವತ್|

07173078c ನಿರುಚ್ಯಂತೇ ಮಹತ್ತ್ವಾ ಚ್ಚ ವಿಭುತ್ವಾತ್ಕರ್ಮಭಿಸ್ತಥಾ||

ಅವನ ಮಹತ್ತ್ವ ತೆಗೆ, ಒಡತನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಭಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಅನೇಕ ನಾಮಧೇಯಗಳು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿವೆ.

07173079a ವೇದೇ ಚಾಸ್ಯ ಸಮಾಮ್ನಾತಂ ಶತರುದ್ರೀಯಮುತ್ತಮಂ|

07173079c ನಾಮ್ನಾ ಚಾನಂತರುದ್ರೇತಿ ಉಪಸ್ಥಾನಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಉತ್ತಮ ಶತರುದ್ರೀಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರು ಇವನನ್ನು ಅನಂತರುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಉಪಸ್ಥಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

07173080a ಸ ಕಾಮಾನಾಂ ಪ್ರಭುದೇವೋ ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ|

07173080c ಸ ವಿಭುಃ ಸ ಪ್ರಭುದೇವೋ ವಿಶ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ನುವತೇ ಮಹತ್||

ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಮೋಪಭೋಗಗಳಿಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನೇ ಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾವಿಶ್ವವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಅವನೇ ಪ್ರಭೂ, ದೇವ ಮತ್ತು ವಿಭು.

07173081a ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಭೂತಂ ವದಂತ್ಯೇನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮುನಯಸ್ತಥಾ|

07173081c ಪ್ರಥಮೋ ಹ್ಯೇಷ ದೇವಾನಾಂ ಮುಖಾದಸ್ಯಾನಲೋಽಭವತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಮುನಿಗಳು ಇವನನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠಭೂತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇವನು ಪ್ರಥಮನು. ಇವನ ಮುಖದಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿದನು.

07173082a ಸರ್ವಥಾ ಯತ್ಪಶೂನ್ಪಾತಿ ತೈಶ್ಚ ಯದ್ರಮತೇ ಪುನಃ|

07173082c ತೇಷಾಮಧಿಪತಿಯಂ ಚ್ಚ ತಸ್ಮಾತ್ಪಶುಪತಿಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಇವನು ಪಶುಪತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07173083a ನಿತ್ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಲಿಂಗಮಸ್ಯ ಯದಾ ಸ್ಥಿತಂ|

07173083c ಮಹಯಂತಿ ಚ ಲೋಕಾಶ್ಚ ಮಹೇಶ್ವರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಇವನ ದಿವ್ಯಲಿಂಗವು ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಇವನು ಲೋಕಗಳ ಮಹತ್ವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07173084a ಋಷಯಶ್ಚೈವ ದೇವಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

07173084c ಲಿಂಗಮಸ್ಯಾರ್ಚಯಂತಿ ಸ್ಮ ತಚ್ಚಾಪ್ಯೂರ್ಧ್ವಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಂ||

ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುವ ಇವನ ಲಿಂಗವನ್ನು ಋಷಿಗಳು,
ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

07173085a ಪೂಜ್ಯಮಾನೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಮೋದತೇ ಸ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

07173085c ಸುಖೀ ಪ್ರೀತಶ್ಚ ಭವತಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಯಶ್ಚೈವ ಶಂಕರಃ||

ಹಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಮಹೇಶ್ವರ ಶಂಕರನು
ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೆ, ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ, ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಪ್ರಹೃಷ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

07173086a ಯದಸ್ಯ ಬಹುಧಾ ರೂಪಂ ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಕ್ರಿತಂ|

07173086c ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚೈವ ಬಹುರೂಪಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಭೂತ-ಭವ್ಯ-ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಾವರ ಮತ್ತು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ
ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಿರುವ ಇವನನ್ನು ಬಹುರೂಪನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

07173087a ಏಕಾಕ್ಷೋ ಜಾಜ್ವಲನ್ನಾಸ್ತೇ ಸರ್ವ ತೋಕ್ಷಿಮಯೋಽಪಿ ವಾ|

07173087c ಕ್ರೋಧಾದ್ಯಶ್ಚಾವಿಶಲ್ಲೋಕಾಂಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಚರ್ವ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದರೂ ಇವನ ಒಂದು ಕಣ್ಣು
ಜ್ವಾಲಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಕ್ರೋಧಾಗ್ನಿಯು ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ವ್ಯಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಶರ್ವ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

07173088a ಧೂಮ್ರಂ ರೂಪಂ ಚ ಯತ್ತಸ್ಯ ಧೂರ್ಜಟಿಸ್ತೇನ ಉಚ್ಛತೇ|

07173088c ವಿಶ್ವೇ ದೇವಾಶ್ಚ ಯತ್ತಸ್ಮಿನ್ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಧೂಮ್ರವರ್ಣದವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಧೂರ್ಜಟಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಸ್ಥಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶ್ವರೂಪನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

07173089a ತಿಸ್ರೋ ದೇವೀರ್ಯದಾ ಚೈವ ಭಜತೇ ಭುವನೇಶ್ವರಃ|

07173089c ದ್ಯಾಮಪಃ ಪೃಥಿವೀಂ ಚೈವ ತ್ರ್ಯಂಬಕಶ್ಚ ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಈ ಭುವನೇಶ್ವರನು ದ್ಯೌ, ಆಪ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿ ಎಂಬ ಮೂರು ದೇವಿಯರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ ತ್ರ್ಯಂಬಕನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07173090a ಸಮೇಧಯತಿ ಯನ್ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಾನ್ಸರ್ವಕರ್ಮಸು|

07173090c ಶಿವಮಿಚ್ಛನ್ನನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಸ್ಮಾದೇಶ ಶಿವಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಮನುಷ್ಯರ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಫಲಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವವನಾದುದರಿಂದ ಇವನು ಶಿವನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

07173091a ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋಽಯುತಾಕ್ಷೋ ವಾ ಸರ್ವತೋಕ್ಷಿಮಯೋಽಪಿ ವಾ|

07173091c ಯಚ್ಚ ವಿಶ್ವಂ ಮಹತ್ಪಾತಿ ಮಹಾದೇವಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅವನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾಗಿರಲಿ, ದಶಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನಾಗಿರಲಿ, ನಖಿ-

ಶಿಖಾಂತವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಕೂಡಿರಲಿ - ಈ ಮಹಾ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ
ಯಾರು ನೋಡುತ್ತಾ ಪಾಲಿಸುವನೋ ಅವನು ಮಹಾದೇವನಾದನು.

07173092a ದಹತ್ಯೂರ್ಧ್ವಂ ಸ್ಥಿತೋ ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಯತ್|

07173092c ಸ್ಥಿತಲಿಂಗಶ್ಚ ಯನ್ನಿತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ಥಾಣುರಿತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಊರ್ಧ್ವನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ಪ್ರಾಣೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ
ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ನಿತ್ಯವೂ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು
ಸ್ಥಾಣುವೆನಿಸಿಕೊಂಡನು.

07173093a ವಿಷಮಸ್ಥಃ ಶರೀರೇಷು ಸಮಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ|

07173093c ಸ ವಾಯುರ್ವಿಷಮಸ್ಥೇಷು ಪ್ರಾಣಾಪಾನಶರೀರಿಷು||

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಮಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮನಾಗಿರುವ ಇವನು
ಪ್ರಾಣಾಪಾನ ವಾಯುವಾಗಿ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಮರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ.

07173094a ಪೂಜಯೇದ್ವಿಗ್ರಹಂ ಯಸ್ತು ಲಿಂಗಂ ವಾಪಿ ಸಮರ್ಚಯೇತ್|

07173094c ಲಿಂಗಂ ಪೂಜಯಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಮಶ್ನುತೇ||

ಇವನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನಾಗಲೀ ಲಿಂಗವನ್ನಾಗಲೀ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ
ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನು ಮಹತ್ತರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

07173095a ಊರುಭ್ಯಾಮರ್ಧಮಾಗ್ನೇಯಂ ಸೋಮಾರ್ಧಂ ಚ ಶಿವಾ ತನುಃ|

07173095c ಆತ್ಮನೋಽರ್ಧಂ ಚ ತಸ್ಯಾಗ್ನಿಃ ಸೋಮೋಽರ್ಧಂ ಪುನರುಚ್ಯತೇ||

ಅವನ ತೊಡೆಗಳ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಆಗ್ನೇಯ ಶರೀರವೆಂದೂ

ಮೇಲಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಸೋಮ ಅಥವಾ ಮಂಗಳ ಶರೀರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು ಅವನ ದೇಹದ ಬಲಗಡೆಯ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಆಗ್ನೇಯ ಶರೀರವೆಂದೂ ಎಡಗಡೆಯ ಅರ್ಧಭಾಗವನ್ನು ಸೋಮಶರೀರವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07173096a ತೈಜಸೀ ಮಹತೀ ದೀಪ್ತಾ ದೇವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಶಿವಾ ತನುಃ|

07173096c ಭಾಸ್ವತೀ ಮಾನುಷೇಷ್ಟಸ್ಯ ತನುಘೋರಾಗ್ನಿರುಚ್ಯತೇ||

ಅವನ ಮಂಗಳ ಶರೀರವು ಅತ್ಯಂತಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಳೆಯುವ ಆಗ್ನೇಯ ಶರೀರವು ಘೋರವಾದುದು ಎಂದು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

07173097a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರತೈಷ ಶಿವಾ ಯಾಸ್ಯ ತನುಸ್ತಯಾ|

07173097c ಯಾಸ್ಯ ಘೋರತರಾ ಮೂರ್ತಿಃ ಸರ್ವಾನತ್ತಿ ತಯೇಶ್ವರಃ||

ಅವನ ಮಂಗಳ ಶರೀರದಿಂದ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಘೋರತರ ಶರೀರದಿಂದ ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

07173098a ಯನ್ನಿದ್ಧಹತಿ ಯತ್ತೀಕ್ಷೋ ಯದುಗ್ರೋ ಯತ್ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

07173098c ಮಾಂಸಶೋಣಿತಮಜ್ಜಾದೋ ಯತ್ತತೋ ರುದ್ರ ಉಚ್ಯತೇ||

ಆ ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಉಗ್ರನಾಗಿ ತೀಕ್ಷ್ಣನಾಗಿ ಸುಟ್ಟ ರಕ್ತ-ಮಾಂಸ-ಮಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ರುದ್ರನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

07173099a ಏಷ ದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಯೋಽಸೌ ಪಾರ್ಥ ತವಾಗ್ರತಃ|

07173099c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶಾತ್ರವಾನ್ನಿಘ್ನಂಸ್ತ್ವ ಯಾ ದೃಷ್ಟಃ ಪಿನಾಕಧೃಕ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದಿನಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವನು ಪಿನಾಕಪಾಣಿ ಈ ಮಹಾದೇವನೇ
ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನೇ ನೀಡು ನೋಡಿರುವೆ.

07173100a ಏಷ ವೈ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಯಾತಿ ತೇಽಗ್ರತಃ|

07173100c ಯೇನ ದತ್ತಾನಿ ತೇಽಸ್ತ್ರಾಣಿ ಯೈಸ್ತ್ವ ಯಾ ದಾನವಾ ಹತಾಃ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಿನಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದ ಭಗವಾನ ದೇವನಿಂದಲೇ ಈ ದಾನವರು
ಹತರಾದರು.

07173101a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಂ ವೇದೈಶ್ಚ ಸಂಜ್ಞಿತಂ|

07173101c ದೇವದೇವಸ್ಯ ತೇ ಪಾರ್ಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ ಶತರುದ್ರಿಯಂ||

ಪಾರ್ಥ ! ನಾನು ಈಗ ಹೇಳಿದ ದೇವದೇವನ ಶತರುದ್ರಿಯವು
ಧನ್ಯವಾದುದು, ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ನೀಡುವಂತಹುದು,
ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದು ಮತ್ತು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.

07173102a ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷನಾಶನಂ|

07173102c ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಶಮನಂ ಸರ್ವದುಃಖಭಯಾಪಹಂ||

ಇದು ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕವಾದುದು. ಸರ್ವ ಕಿಲ್ಬಿಷಗಳನ್ನು

ನಾಶಪಡಿಸುವ ಪುಣ್ಯಕಾರಕವು. ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನು
ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸುವಂತಹುದು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ದುಃಖ ಭಯಗಳನ್ನು
ಕಳೆಯುವಂತಹುದು.

07173103a ಚತುರ್ವಿಧಮಿದಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಯಃ ಶೃಣೋತಿ ನರಃ ಸದಾ|

07173103c ವಿಜಿತ್ಯ ಸರ್ವಾಂ ಶತ್ರುನ್ಸ ರುದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಈ ಚತುರ್ವಿಧ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಯಾವ ನರನು ಸದಾ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ
ಅವನು ಸರ್ವಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

07173104a ಚರಿತಂ ಮಹಾತ್ಮನೋ ದಿವ್ಯಂ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕಮಿದಂ ಶುಭಂ|

07173104c ಪಠನ್ವೈ ಶತರುದ್ರೀಯಂ ಶೃಣ್ವಂಶ್ಚ ಸತತೋತ್ಥಿತಃ||

07173105a ಭಕ್ತೋ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ದೇವಂ ಮಾನುಷೇಷು ತು ಯಃ ಸದಾ|

07173105c ವರಾನ್ಸ ಕಾಮಾಽಲ್ಲಭತೇ ಪ್ರಸನ್ನೇ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇ ನರಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ಶಂಕರನ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯು ಸಂಗ್ರಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ
ವಿಜಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಈ ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು
ಸದಾ ಓದುತ್ತಾರೋ, ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಆ ದೇವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು
ಭಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ತ್ರ್ಯಂಬಕನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಆಸೆಗಳನ್ನು
ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

07173106a ಗಚ್ಛ ಯುಧ್ಯಸ್ವ ಕೌಂತೇಯ ನ ತವಾಸ್ತಿ ಪರಾಜಯಃ|

07173106c ಯಸ್ಯ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಗೋಪ್ತಾ ಚ ಪಾರ್ಶ್ವತಸ್ತೇ ಜನಾರ್ದನಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಹೋಗು ! ಯುದ್ಧಮಾಡು ! ಯಾರ ಮಂತ್ರಿ, ರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು

ಜೊತೆಗಾರನು ಜನಾರ್ದನನೋ ಅಂತಹ ನಿನಗೆ
ಪರಾಜಯವಾಗಲಾರದು!”

07173107 ಸಂಜಯ ಉವಾಚ|

07173107a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಜುನಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಪರಾಶರಸುತಸ್ತದಾ|

07173107c ಜಗಾಮ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಥಾಗತಮರಿಂದಮ||

ಸಂಜಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅರಿಂದಮ! ರಣದಲ್ಲಿ
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪರಾಶರಸುತನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತೋ
ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವಣಿ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ ಶತರುದ್ರೀಯೇ
ತ್ರಿಸಪ್ತತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸವಾಕ್ಯೇ ಶತರುದ್ರೀಯ
ಎನ್ನುವ ನೂರಾಏಪ್ಪತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವಣಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರಮೋಕ್ಷಪರ್ವವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ದ್ರೋಣಪರ್ವ ಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣಪರ್ವವು.
ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು-೭/೧೮, ಉಪಪರ್ವಗಳು-
೭೨/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೧೫೦/೧೯೯೦, ಶ್ಲೋಕಗಳು-
೪೧೩೨೨/೭೩೭೮೪